

U 2100

DICTIONARIU

UNGURESCU-ROMANESCU.

MAGYAR-ROMÁN SZÓTÁR.

---

8 - OCT. 2019

cetatienu si membru alu reprezentantiei municipale, asesoriu alu comisiunei orfanali din Brasiovu, secretariu alu asociatiunei transilvane pentru literatura etc., membru alu societatei academice romanesci.

Editoria si provedietoriu. auctoriulu.

---

75 JUN. 1973

BRASIOVU.

Tipografi'a Römer & Kamner.

1869.

✓

Dreptulu de proprietate si retiparire este reserbatu auctoriului si
clironomiloru sei.

In Nr. 9 alu „Transilvaniei“ din a. 1868 enumerasemu pe largu ratiunile, care me induplecasera a elabora acestu dictionariu unghurescu-romanescu. In acésta prefatiune ar avea locu desfasiurarea temeiloru, care m'au indemnatu, cá in compunerea dictionariului se urmezu metodulu, carele se vede, éra nu altulu; sciu inse din esperientia, cà cu catu una prefatiune este mai lunga, cu atatu o citescu mai puçini. Déca ar fi, cá se me esplicu mai pre largu in respectulu metodului, ar trebui se repetiescu aici mai totu ce am scrisu la anulu 1853 in prefatiunea dictionariului germanu-romann, incependu dela pagin'a III. pana la pag. VI. Preste acésta ar urma, cá mai alesu cu respectu la ortografi'a obserbata de mine in partea romanésca a acestei carti, se stau de vorba camu multu cu filologii nostrii din ambele partite. Sciendu inse, cà cu asia numitii fonetisti rigurosi ori-ce discusiune ar fi indesiertu, precumu si cà pre mine unulu de etimologistii cei rigurosi me desparte pana acumu inca numai tempulu, respectulu la gradulu culturai nóstre scientifice, séu adica unu felu de oportunitate si cevasi escesu de zelu din partea domnealoru, asia eu dela acestia asteptu, cá se fia indulgenti catra ceea ce densii numescu la totu pasulu nelogica, neconsecentia; éra din calea celora me tragu la una parte, pentrucá se nu le dau smentéla, spunendule, cà dupa opiniunea mea sistem'a densiloru nu are neci-unu viitoriu.

Ar fi se atingu ceva inca si despre ortografi'a limbei unghuresci, carea inca nu e stabilita definitivu in tóte partile sale, mai alesu cà filologii magiari au facutu din limb'a loru adeverata sierbitória a principiului foneticu, din care causa vocabulariulu unghurescu se imultiesce cu unu mare numeru de cuvente fara neci-una trebuintia, prin urmare adaoge si dificultatile in folosirea lui. La acésta inse voiescu a obserba numai atata, cà eu am adoptatu ortografi'a unghuresca, care se vede in dictionariulu academiei din Pesteá si in alu lui Ioanu Fogarasi, esítu la a. 1865 in a cincea editiune.

Compendiu de gramatica si ortografia nu am mai adaosu, dupa cumu 'mi propusesem la inceputu, din cauza cà nu am voitu, cà prin acèsta se se scumpésca insusi dictionariulu, carele cu tóte contragerile cuventeloru sub primitivele loru, totu esi la 41 cóle. Afara de acèsta, despre celu care ia amana ori-ce dictionariu, se presupune de siguru, cà a invetiatu si cà cunósce bine gramatic'a limbeloru respective.

Adeveratu, cà gramatica ungaro-romanésca avemu pana acuma numai pe a domnului canonicu Ioanu Negruti, éra romano-ungurésca numai pe a frate-meu Octaviu, profesoriu in Nasaudu; acesti auctori inse vediendu, cà lipsescu ecemplaria din acele gramatice, nu'si voru pregeta a scóte si a dóu'a editiune in usulu publicului; séu cà se voru mai afla si alti literati, carii se voru supune la una asemenea labóre.

Brasiovu lun'a Maiu 1869.

Auctoriulu.

A.

A' séu a (fara apostrofa) lu, le, 'a.
 Aba, subs. pamentu, terenu; haba, panura alba grósa.
 Aba, adi., patrioticu, din patria, din tiera.
 Abád, resiedintia.
 Abafi, tieranu, compatriotu.
 Abafinál, bate, biciuesce.
 Abaj, bucate amestecate.
 Abajd, fustu, parti necurate la o marfa, (turc. mardá.)
 Abajdocz, mestecatura.
 Abajdoczabó, mazeriche solbateca.
 Abajdoczosodik, degnera, degeneréza, se corcesce.
 Abajdoczsás, unu soiu de rogozu séu piperigu.
 Abajg, abajog, flecaresce; galagesce, striga, sbiéra.
 Abajgás, sbieratu, sbieratura, galagia.
 Abajgat, alerga, turbura, asmutia, sumutia.
 Abajnacsz, amestecu; incurcatura.
 Abál, abáll, vedi Abárl.
 Abanajcz, v. Abajnacsz.
 Abara, invelisíu, coperisíu de paie.
 Abárl, abarol, oparesce, uda cu apa ferbinte.
 Abárlás, oparéla, oparitura, udatura cu apa ferbinte.
 Abárlat, oparitura; lucru fertu.
 Abárló, oparitoriu, vasu de oparitu; —kalán, lingura de spuma; —kés, cutietu de cunia.
 Abba, in acela, in aceea, inlaintru.
 Abban, v. Abba.
 Abbeli, cu privire, cu respectu la ...
 Abbol, abbul, din acela, din aceea.
 Abda, Alfabetulu; unu satu.
 Abdál, carpesce, petecesce.
 Abdász, carpaçu, petecariu, petecitoriu; Abecistu.

Abdátlan, neinvetiatu.
 Abelffi, moscata, érb'a moscului.
 Abéczé, Abc.
 Abelvér, sange de balauru, unu felu de gumu.
 Ablak, feréstra: —vak —, firida, hirida, feréstra órba.
 Ablakadó, dare de ferestrii, ferestraritul.
 Ablakbél, captusíél'a ferestrei.
 Ablakcsa, ferestritia, ferestruica.
 Ablakcsináló, ferestrariu, sticlariu, glajariu.
 Ablakelő, perdea la feréstra; —ereszték, altiti'a ferestrei; —ernyő, umbrel'a ferestrei; —fa, lemmulu f.; —fej, fruntonulu f.; —fólkő, crucea f.; —fiok, ochiu, tabla (geamu) de f.; —kapocs, carligu de ventu; —karika, discu de sticla; —kereszt, crucea f.; —közfal, pilastrulu f.; —keresztfa; —lepel, v. ablakelő; —rács, grateia de f.; —redőny, jalus'fa f.; —sarok, calcaiuu f.; —sarkvas, gard'a, tietien'a f.; —szár, timbrulu f. (in gavanu, in gaur'a tietieni); —talp, parapetulu f.; —tok, tée'a, inchisetur'a f.; —vasalat, ferari'a, ferecatur'a ferestrei.
 Ablakocska, v. Ablakcsa.
 Ablakol, v. ablakoz.
 Ablakos, ferestrariu, glajariu.
 Ablakoz, ferestréza, pune ferestrii.
 Ablakozás, ferestréla, ferestratura.
 Ablakozat, ferestrarime.
 Ablakszerű, in form'a ferestrei, ferestrii.
 Ablaktalan, neferestratu, fara ferestrii.
 Ablakzat, v. Ablakozat.
 Ablegény (hablegény), spumetu, unu felu de aluatu in supa.

Abolyog, **Ábolyog**; casca-gur'a, niu-réza, ii lipsesce o dóga.
Ábra, conturu, liniamentu; figura, forma.
Abraham, Avramu.
Abrak, nutretiu de cai (ovesu, orzu); —babó, borsó, mazeriche comuna; —czipó, pane de ovesu; —kosár, cosíu de ovesu; —torba, traista de ovesu; —szuszék, ladoiu de ovesu; —zab, ovesu de cai.
Abrakol, da ovesu la cai.
Abrakolás, nutrire cu ovesu.
Abrakolatlan, nenutritu cu ovesu.
Abrakos, nutritu cu ovesu.
Ábrál, forméza, desémna.
Ábránd, fantasma, fantasia; chimera; gargaunu, capritiu, grija séca, greeri, greeri; —kép, fantoma.
Ábrándos, fantasiosu; chimericu; capritiosu.
Ábrándoz, fantasiazá; are greeri.
Ábrándozás, fantasiare.
Ábrándozó, fantastu; visatoriu.
Ábrándszerű, fantasticu.
Ábrány, prejudetiu, idea infumurata, parere desírta.
Ábráz, ábrázat, fatia, fisionomia, vultu (provinc. trans.), figura, aerulu fetiei, mina, obrazu (slav.).
Ábrázatisme, ábrázattan, v. Arczisme.
Ábrázatlan, neformatu; deformatu, schimositu.
Ábrázol, delinia, descrie, infatiosiéza, representa; descrie; proiecta, proiectéza.
Ábrázolás, infatiosiare; deliniamentu; proiectare.
Ábrázolat, descemnu, planu; schitia, prescurtatura; descriptiune; figura.
Abrincs, **Abrincsol**, v. **Abroncs** s. c. l.
Abroncs, cercu; —fa, lemnu de cercu, nuid, vérga, haracin; —huzó, ceste de cercuitu (buti, butóie); —szál, snlu, panta de cercu (din fern).
Abroncsol, **abroncsoz**, cercuesce, léga cu cercuri.
Abroncsos, adi., cercuitu, legatu cu cercuri.
Abroncsozás, cercuéla, cercuitura, legatura (de bute).

Abroncsozat, legatura; infasiatura, fasia.
Abroz, pensatura, fatia (de masa); föld—, mapa, carta.
Abrut, **Abruta**, pelinitia, artemisia, abrutana (planta); —űrömfű, érb'a siorpelui, unu felu de muschiiu ce cresce intínsu (*Lycopodium clavatum*).
Ács, lemnariu, bardariu, dulgheriu; —fa, lemnu de lucru; —fejsze, secure curmezisia; —felőr, maistru, primariu de sapatari, de baiasi; —inas, invetiace lu de dulgheriu; —kő, creta rosia, rubrica, pétra rosia.
Acsa, locusta de feuu; greuru (lat. libella); nimfa de apa (mitol.).
Acsar, gatleju (la fóra); gura.
Acsargás, **Acsarkodás**, v. **Agyarkodás**.
Ácsarog, v. **Agyarkodik**.
Acskó, saculetiu, téscá, tasca, tasculitia.
Ácsol, cioplesece, dulgheresce, lucra din lemnu.
Ácsolás, dulgheria, cioplire.
Ácsolat, lucru cioplitu, dulgheritu.
Ácsorgás, stare de gura-casca.
Ácsorgó, gura-casca, gura-cascata, lalau, balocu, natarau.
Ácsori, lalau.
Ácsorog, v., casca gur'a, lalae.
Ácsul, cu maiestria, maiestrosu.
Áczél, otielu, bateria la arm'a de focu; —csavar, síurupu la bateria; —edzés, otielitura, amnaritura, aspritura de otielu, induratura, arsetura de otielu; —edző, otielitoriu, inaspritoriu de otielu; —fal, muru de otielu; —födém, capacu de bateria; —géb, sugrumatoriu (mech.); —lap, placa, tabla de otielu; —metző, sapatariu, scul-patoriu in otielu; —mű, lucru de otielu; —nemű, otielíu; —rugó, pana, córda, arcu de otielu.
Áczélos, otielosu, otielitu, amnaritu.
Áczéložás, otielire, otielitura.
Áczintos, tare cá otielulu, duru, fórté duru; cerbicosu.
Áczintoskodik, este cerbicosu, ar-tiagosu.

Aczintosodik, se oțielesce, se amnaresce, devine fôrte tare, duru.

Aczogat, infrunta; suduie, injura.

Ad seu ad, da; vinde, daruesce; valamire adni magát, a întreprinde ceva, a se deda la ceva; eszére adni, a'lu face se pricépa.

Adag, portiuue, dosa.

Adagtan, dosologia (pharmac.)

Adakozás, darnicia, binefacere, liberalitate.

Adakozik, da, face bine.

Adakozó, darnicu, binefacatoriu, liberalu, caritativu.

Adalék, adaosu, suplementu; datele (plur.)

Adály, contributiune, subventiune, collecta, ajutoriu in bani; elemosina.

Ádám, Adamu.

Adány, daru, presentu, donu.

Adás, dare; —vevés, dare-luave, comertiu.

Adász, Adáz, petrenjelu capescu, cucuta (Aethusa, bot.).

Adat, data, fapta complinita; proba de fapta.

Adáz, adi., furiosu, turbatu; v., a se infuria.

Adázat, furia, mania furiósa.

Addig, pana, pan' atunci.

Addsza, ada, ad', adu, da.

Adelga, Adelgunda.

Adia, idea.

Admirál, admiralu; —szék, tribunalu marítimu; —test, admiralitate.

Adó, 1) datatoriu; vendictoriu; 2) dare, contributiune, impositu, impusetu, tributu, tacsu, biru; —alap, fondulu contributiunei; —alatti, contribuentu, supusu la dari; —alattiság, conditiune de contribuentu; —beszedés, stringere de contributiuni; —bevállás, fásiune, marturisirea contributiunei; —csikarás, stórcere, impilare, contributiune fortiatu; —emelék, crescatura de impositu; —fektetés, tacsare, catastru de contributiuni; —felosztás, repartitiune de . . .; —fizetés, platirea de . . .; —fizető, contribuentu, contribuente, contributoriu; —hátralék, restantia de

. . .; —hirdetés, publicare de . . .; —hivatal, perceptoratu, oficiu de impositu, camera finantieloru; —illeték, competentia; —jövedelem, renta, venitu de . . .; —kivetés, aruncatura, impunere de . . .; —könyv, carte, carticica de . . .; —registru, tabela de . . .; —kötés, supusu la . . .; —lerovás, raftuire; scadere, scarire, micșiorare de . . .; —ment, scutitu de . . .; —mentesség, scutintia, scutela de . . .; —potlék, adaosu, crescatura, crescamentu la . . .; —rész, portiuue, parte de dari; —szedő, perceptoriu, stringatoriu de dari; —tár, cassa de contributiuni, cass'a perceptoratului; —tiszt, functionariu de impositu.

Adogat, da desu.

Adogató, datatoriu.

Adoma, anecdota.

Adomány, daru, daruire; presentu; adaosu, suplementu; donatiune (jurid.); —levél, carte, diploma de donatiune; —nemes, nobilu donatoriu, boieriu proprietariu.

Adományos, adi., donatiunalu, donatu; subs., donatoriu.

Adományoz, daruesce, da, donéza.

Adományozás, vedi Adomány.

Adományzó, daruitoriu, datatoriu, donatoriu.

Adomás, daruire, donare.

Adony, vedi Adány.

Adorján, Adrianu.

Adós, detoriu, datoriu, obligatu, obligatu; —börtön, arestu de detori; —levél, obligatiune, sinetu de datoría, zapisu (slavon.); —oskőnyv, sorzat, sorzatkőnyv, catastru, condica de datorii; —társ, sotiu la datorii, condetoriu.

Adósit, indatóra, indatoresce, încarca cu datorii, încarca le catastifu, debitéza.

Adósság, datoría.

Adósságbeli, adóssági, de datorii, cu privire la datorii, in respectulu datoriiiloru; —könyv, carte de datorii, condica de computu; —levél, obligatiune.

Adósságtalan, nedatorlu, scapatu, scutu de datorfi.
 Adosul, se indatoresce; cade in datorii.
 Adott, creditu, credetu, are, se ia (partea drépta a cartiloru negutiatoresci).
 Adottit, creditéza, scrie bunu; descarca.
 Adoz, contribue, platesce imposito.
 Adózás, contribuire, plata de dari; pedépsa, canonu.
 Adózat, contributiune, impositu, dare.
 Adozik, contribue; se canonesce, suferere pentru ceva.
 Adózó, contributoriu, contribuentu, platitoriu.
 Adóztat, impune dari, impila.
 Adta, datu; ilyen — amolyan adta (injuratura), firear alu dracului.
 Adtáz, injura, sudue.
 Adtázás, injuratura, sudalma.
 Adú, vedi Odú.
 Ad-vesz, cumpara-vente; trafica, face trampa, face pe martiafoiu.
 Afféle, de acei, de acelea, de clasa, de spiti'a, de soiulu cutare.
 Affelöl, din aceea parte; cu tóte acestea.
 Afum, afionu, opiu.
 Afonya, Afonya, afina (Vaccinium).
 Afrika, Africa, afrika, adi., africanu; adv., africanesce.
 Ag, vedi Agg.
 Ág, ramu, ramura, crénga; tšepusia, cornulu furculitiei; linia (in genealogi'a familieci); bratiu (la unu riu); ágról szakadt, omu veneticu, trasu-impinsu, adunatura; eszem ágában siucs, nici ca'mi plesnesce prin capu; —nyaláb, sarcina de frundiari; —nyeső, tundiatoriu de ramuri; cale laturala, laturisia.
 Agabogas, vedi Agasbogas.
 Agács, Acatiu n. pr.
 Ágacs, Agacska, ramurea, ramurelu, crengsióra, crengulitia.
 Ágancsár, siolodariu, omu-care asidéia buti in celariu.
 Ágancsosak, plur. cerbaria, animale din soiulu cerbiloru.
 Ágár, ogaru.

Ágarász, ogarariu, canerlu ce venéza cu ogari.
 Ágárfű, Ágárkosbor, orchiditia, crnaria, buruiana de surpatura, c—le popii (Orchis, Sedum Lin.)
 Ágárkutya, caticlu de ogaru.
 Ágármony, vedi Ágárfű.
 Ágas, ramurosu, crengurosu; —akna, mina ramurita, mina 'T; —bogas, fôrte crengurosu, tufosu; —moh, museliu crengosu.
 Ágaskodik, se copacesce, se naltia in dóua piclóre (calulu), sare; se catiara (pe unu arbore).
 Ágasoeska, pilastrelu, stalpsioru.
 Ágasodik, Agasul, se ramuresce, arunca ramuri.
 Ágas-szárny, aripa ramurita, partca unui pilas'ru duplu.
 Ágát (pétra), acatu, achatu.
 Ágatlan, adi., ágatlanul, adv. nera-muritu, necrengosu, nentšeparosu, fara tšepe.
 Ágaz, ramuresce.
 Ágazás, ramurare; esirea de ramuri; deducerea originei; articlu, incheitura (in Credzu); despartietura, despartimentu.
 Ágazik, se ramuresce, se desparte in ramuri; deduce originea.
 Ágbog, tufisiu, gateje, uscaturi, pl.
 Ágsa, ramurica, crengulitia, crengsióra.
 Ág-erdőles, curatirea padurci.
 Ágész, v., pasec frundiariu.
 Ágfa, gateje, hacuri, pl., lemne din ramuri; —firész, ferestrau de arbori.
 Ágg, betranu, apasatu de ani, unchiesiu; cá verbu n., e ingrijatu.
 Ággalék, adaosu, petecitura.
 Ággalom, vedi Ággodalom.
 Ággály, ingrijare, téma, pasare.
 Ággályos, ingrijatu, témedu, neodichnitu.
 Ággauy, cuieriu.
 Ággastyán, unchiesiu, betranu neputintiosu.
 Ággaszt, ingrijesce, face témedu, neodichnesce.
 Ággasztó, ingrijatoriu, insufiatoriu de téma.

Aggat, inseala; insira, infra, amina; impedecca, se lungosce in calc.

Aggátás, inscilatura, infratura; pe-decca.

Aggatmány, aninatura, infratura.

Aggatodzás, scocioritura, subfretate, sofisteria, despiciatura de ideii, cautatura de nodu in papura.

Aggatodzík, scociioresce, despica ideii.

Agg-dada, femoia vechia, matusica, babachia, cotorontia, hîrca; —fi, legóny, holteiu tomnatecu, celibataru, burlacu; —harczos, invalidu, ostasiu neputintiosu; —in, tulpin'a vitiei de viña; —kor, betranetie, plur.; —, destramarea, neputinti'a betranetieloru; —lamos, nunu la nunta; —lant, fata betrana, fetoiu; —ravasz, prefcutu, invecbitu in violenii; —, rege, fabula babésca; —szerű, de moda vechia.

Aggó, ingrijatu; subs., petimbrósa (planta).

Aggoda, agghadtanya, casarna de invalidi.

Aggodalmas, ingrijatu; suparatu.

Aggodalmatlan, Aggodatlan, ne'ngrijatu.

Aggodalom, Aggódás, grija, ingrijare; suparare.

Aggódik, se ingrijasce, e ingrijatu.

Aggódtat, face grija, da de grija.

Aggófti, vedi Aggó cá subst.

Aggos, betranaticu; ingrijatu.

Aggott, invecbitu, inbetranitu.

Agottság, adenci betranetie.

Aggság, betranetie.

Aggságos, preaingrijatu.

Aggul, inbetranesce; se invecbiesce; scade.

Aggulás, inbetranire, invecbire.

Aglál, Áglál, derege, carpesce (unu gardu).

Áglamos, betranu desnervatu.

Agnes, Agnes, Agneta.

Agon-ülő, ce sta pe ramu.

Agos, crengurosú; vermenosú.

Agosság, vermi (la copii).

Agucs, stalpu, proptea, pilastru de lemnu.

Ágzik, inverdiesce, infrundiesce, capata frundia.

Agy, creeri, creri; grindeiulu, fusulu rótei; patulu puscei; —bodulás, nebunia de creeri; —boriték, peliti'a creeriloru; —borozda, curmatura in creeri; —dűh, furia de creeri; —giliszta, verme de creeri; —gyuladás, aprindere de . . .; —higgadék, molime de . . .; coulis; —karéj, barb'a creeriloru; —kéreg, pelca, scórti'a creeriloru; —koholmány, fantasma, chimera.

Ágy, patu, patúlu, cravatu, crebatu; stratu (de gradina, de otietu, de pusca); ágyba esik, cade la patu; —at vet, asterne patulu; —at terit, ridica patulu; —bér, tacsá de dormitu; —bérő, chiriaru, locataru de patu; —lug, lesia nesarósa (chem.); —nemű, asternutu.

Agyabugyál, peruesce, bate preste capu.

Agyacs, creerii mici, creerisorii.

Agyaeska, paticu, patuletii.

Agyafurt, cerbicosu; desiuchiatu, intr'o urechiá; capritiosu; bizaru, capatienosú, cu capulu in peptu, indaratnicu.

Agyafurtság, cerbicia; desiuchiatura; capritiu, indaratnicia, zaludia; bizazaria.

Agyafuvó, furiosu, infuriatu.

Agyag, lutu; argila; clien; —hiborla, portira de argila; —föld, pamentu lutosu; —furó, flutare de apa, musca, unu felu de insecta ce ambla sér'a pe langa ape (Phryganaca); galacsin; —gát, ézu, ézatura, impletura de pamentu, arginu de lutu; —golyó, globu de lutu; —máz, glasura de lutu, smaltu; —nemű, lutosu; —pala, ardesia lutósa, lespede din lutu; —ragla, colliritu; —szén, carbune de lutu.

Agyagol, Agyagoz, lipesce cu lutu.

Agyagos, lutosu, clicosu.

Agyal, tóca, lovesce in capu, sparge capulu.

Agy-alap, fundulu creeriloru (anat.).

Ágyalás, asternere de patu.

Agyar, coltiu, dinte coltlatu; — fejár, albu cá fildisulu.

Agyaras, coltiatu, provediutu cu colti.

Agyard, narvalu (pesce).

Agyargat, agyarog, clantiana (dintii).

Agyarkodás, manía furioáa, furóre.

Agyarkodik, amorintia cu dintii, este furiosu.

Agyarol, clantiana (din colti).

Agyas, capatienosu, obstinatu, nesupusu.

Ágyas, Ágyastárs, tiitóre, concubina; — ház, dormitoriu, chili'a de culcatu; harem (orient.).

Ágyás, asternatura (pe aria).

Agyaskodás, capritiu, artiagu.

Agyaskodik, se capritiéza.

Ágyaskodik, traiesce in concubinatu, tiene patu nelegiuitu.

Ágyásol, asterne, face asternutu.

Ágyasság, tiitoría, concubinatu.

Agyatlan, naucu, lipsitu de crezi.

Agyaz puskát, face stratulu puscei; —kereket, butucesce, pune rot'a in butucu.

Ágyazás, asternere.

Ágyazat, asiedietura, asternetura; asiediare de tunu.

Ágybeli, subs. asternutu (de patu).

Ágyék, cóspsa; síéle; síöldu; —gerincz, vertecusiu, vertébr'a cóspei; —hártya, diafram'a, peliti'a din curmezisü; —tályog, buba de cóspsa; —ütér, arteri'a cóspei; —vér-ér, ven'a cóspei; ven'a de sange a cóspei.

Agykérész, verme sncitu.

Agyon, pe mórte; —hajt, mana pe mórte; —lö, impusca; —lövés, fusilare, ucidere prin glontiu; —nyom, stringe, apasa de mórte; sugruma; —tapad, calca de mórte; —üt, lovesce de mórte; —ver, bate de mórte.

Ágyu, tunu; —ágy, asiediatu'r'a tunului; —csap, cepu de ...; —csó, tiéva de ...; —derék, trunchiu de ...; —dörgés, trasnetu de ...; —fa, lafeta; —fenékköz, tiepenitu'r'a patului de ...; —fojtás, dopu, indopatura, fultuéla de ...; —fíl, delfinii, tórtele de ...;

—golyó, bomba, globu, glontiu de ...; —gömb, cíucuru de ...; —gránát, granata de ...; —hatlan, ce resista la bombe; —ház, casa de blocatu, blocu; —kanát, lingura, lopata de ...; —lék, portitia de ... (la corabii); —lövés, puscatura, trasnatura de ...; —lövötnyi, pe distanti'a puscaturei de ...; —mórték, mesura de calibru; —palló, puncte de ...; —por, prafu; érba de ...; —sáncz, bateria; —szegezés, incuietura, tientuitura de ...; —szó, sunetu de ...; canonata; —talyiga, cotiga, teléga de ...; —talp, lafeta; —talphorog, carligu de inaintatu; —talpkarika, veriga de inaintatu (avance); —talprud, prajin'a lafetei; —tanya, parcu de artileria; —taraczk, haubitia, pioa de ...; —telep, bateria de tunuri; —torok, gura, gutleju de ...; —töltés, cartusia, patronu, incarcatura de ...; —üteg, vedi Ágyutelep; —vegy, metalu de tunuri.

Ágyuz, da cu tunuri; bombardóza.

Ágyuzás, puscatura de tunuri, canonata, detunatura; bombardamentu.

Aha! Áha! aha, haha, hehe;

Ahajt (ahott), acolo.

Ahattolfogva, de atunci încóce.

Ahé, meteleu, tontu, lalan, gura-casca, desúchiatu; badaranu.

Ábét, vedi Ábjt.

Áhétat, vedi Áhitat.

Ahhoz, acolo, la acela.

Áhit, doresce ferbinte, oftéza (dupa ceva).

Áhitás, dorintia ferbinte, achtu.

Áhitat, evlavia, pietate; devotiune, euceria; dorintia mare, achtu.

Áhitatlan, neevlaviosu, nepiosu, nedevotu.

Áhitatosság, evlavia, devotiune.

Áhitoz, doresce, oftéza.

Áhitozás, vedi Áhitás.

Ahogy, dupa cum.

Ahol! Aholni! éca, éta, vedi, uitate!

Ahol, A'hol, unde, acolo unde.

Ahonnán, A'honnán, A'honnét, de

- unde; deci, pentru aceea, prin urmare.
- Ahova, Ahová, unde, încatru.
- Ahoz, A'hoz, la, acolo, la acela, aceea.
- Ahoképest, în aceea privință, în același respect, în conformitate, întru întocmirea . . . ; după cum . . .
- Aj, loc deschis, deschisura, borta, gaura; creștatură, strică, zădărnici; indoitura, creștă, încrețitură; freu, frenu; — vas, pedecă; — véső, dalta; — virág, fôia de apă (hydrophyllum, o plantă americană).
- Aj, (váj), scobesc, scobesc, răcaș, scurmu; sapa; despăie; — gyalu, gelu, rindea de scobit.
- A'ja! asia.
- Ajaja = sarkvirág, pîntenelă de gradină (bot.).
- Ajak, buza; — szakal, barbă.
- Ajakcsa, Ajakocska, buzisioră.
- Ajakhal, pește buzatu.
- Ajakocz, gargarită cu botu; gâdăcu, scarabă botat (Curculio et Curculio granarius).
- Ajakos, buzatu.
- Ajálvány, vede Ajánlatlevél.
- Ajándék, daru, donu, prezentu; vîptima; ofertă; — marha, ceva daruit.
- Ajándékoz, daruesco.
- Ajándékozás, daruire.
- Ajándékozat, daru, donatiune.
- Ajándok, vede Ajándék.
- Ajang, se îndoiesc, sta la îndoielă, sta în cumpănă; subs. îndoielă; — zat, îndoielă, îndoință.
- Ajánl, imbiere, ofere, oferesc, recomanda.
- Ajánlás, imbiere, oferire, recomanda.
- Ajánlat, ofertă, recomandatiune; — lan, nerecomandat; — levél, adresă; ofertă, cerculariu (negutatorescu), epistolă recomandătoare.
- Ajánlatos, demn de recomandat.
- Ajánlható, recomandabil.
- Ajánlkozás, Ajánlkozat, ofertă, recomandatiune proprie.
- Ajánlkozik, se ofere, se recomanda pe sine.
- Ajánlkozány, vede Ajánlólévél.
- Ajánló, oferitoriu; recomandatoriu.
- Ajánlólévél, epistolă recomandătoare, recomandatiune.
- Ajánlvány, vede Ajánlólévél.
- Ajaz, creștă; îndoiesc, încrețesc; infrena, pune frenu.
- Ajazás, creștare; încrețire; infrenare.
- Ajazó-vas, clește de împedecatu, manunchiu de rôtă; pedecă.
- Ajbaj, greutăți, nevoi pl.
- Ajbor (alybor), olerca, horinca, țuica, vinarsu puturos.
- Ajfa (alyfa), lopatică jugului.
- Ajgal, chiue, chiuesc, tresalta, salta de bucurie.
- Ajk, vede Ajak.
- Ajnár, ingrijitoriu, curatoriu, patronu, partinitoriu.
- Ajnároz, îngrijesc, partinesc.
- Ajok, sardea (pește).
- Ajöz, destinde, largesc; crăcesc.
- Ajt, deschide.
- Ajtatlan, nepios, nedevot.
- Ajtatos, vede Áhítatos.
- Ajtó, usie; portă (în portă cea mare); — béllés, — béllét, captusiel'ă usiei; — fal, — fél, uscioru, proptea de usie; — fogantyú, maneriușă usiei; — kilincs, clăntă, clinciu de usie; — köz, între usie; — küszöb, pragu . . . ; — pánt, sprâncă, pantă usiei; — pártázat, cornică . . . ; — ragasz, ragăștéc, ragăștő, vede Ajtófal; — sark, țicțien'ă . . . ; — szárny, aripă, canatu . . . ; — szemöld, sprincen'ă, boltitur'ă usiei; — támasz, proptă . . . ; — zár, incuietorea, brăscă . . . ; — závar, drugulu, zavorulu . . . ; — zörgetyű, maiugulu, cîcanulu usiei.
- Ajtockska, usiță, usișă.
- Ájul, lesina, ametiesc.
- Ájulás, Ájulat, lesinu, lesinare.
- Ájulloz, lesina desu.
- Ájullozás, lesinatura dăsa.
- Akác, vede Akász.
- Akácziós, certarețiu, cicalosu, cibarosu.
- Akácziósodik, se cërta, se încăibara.
- Akad, se acată, se opresc; afa,

da de ceva, da in urma; — va-
laki kezébe, pica in man'a cuiva.
Akadály, pedeca, obstaculu.
Akadályos, impeducatoriu, obstatoriu.
Akadályoskodik, cérca cu obstacule,
cu pedece.
Akadályoz, akadályoztat, obsta, im-
pedeca.
Akadálytalan, ne'mpedecatu.
Akadéék, greutate, obstaculu.
Akadéékos, ingreunatoriu, greutatiosu.
Akadéékoskodás, ingreunare, manca-
rime de critica.
Akadéékoskodik, ingreuna, impedeca,
face greutati, tragauéza, amana.
Akademia, academia.
Akademiai, adi., academicu.
Akademikus, subs. academicu.
Akadoz, balbaie, gangavesce; se im-
pedeca, se incurca.
Akadozás, balbaitura, balbaióla, gan-
gavía.
Akadozó, Akadozva, gangavindu,
balbaitu, impeducatu, incurcatu.
Akánt, branc'a uşului, acantu, po-
lomida (bot.).
Akar, voiesce, vre.
Akar, Akár, séu, ori, veri; — elébb,
— utobb, séu mai curendu séu mai
tardú; — hogy, oricum; — hol,
oriunde; — ki, oricine; — merre,
ori incatran; — miként, — mint,
oricum.
Akarás, voire, vrere.
Akarat, voia, vointia; jó akaratu,
de buna vointia; — hiány, lips'a
vointiei; — szerű, de buna voia.
Akaratlan, fafa voia, preste voia,
ne'nvoitu.
Akaratos, capritiosu; obstinatu.
Akaratoskodás, vedi Akaratosság.
Akaratosit, capritiéza, face cerbicosn.
Akaratoskodik, este cerbicosu, lucra
de capulu seu.
Akaratosság, capritiu; cerbicfa.
Akaréékos, indemnaticu.
Akarva, inadinsu, cu voi'a,
Akasz, cuieriu; — kerék, róta de
impeducatu; — kúp, popicu de im-
pedecatu.
Ákász, Ákászfá, acatiu (salchîmu pe
turc.).

Akaszkodik, se acatia, se ncapara'
se inbatia.
Akaszt, Akasztal, spendiura, acatia.
Akasztaniyaló, de spendiuratu.
Akasztás, spendiurare, spendiuratura,
acatiare, acatiatura.
Akaszték, aternatura, pendentia.
Akasztó, spendiuratoriu, acatiatoriu;
— fa, furci, spendiuratori, perdiari,
pl.; — szekrény, armariu cu cuieriu,
sicriú de asiediatu (vestmente).
Akasztol, spendiura, acatia, anina,
léga susu.
Akavita (diu latinesce), vinarsu, spi-
ritu de vinu, vinarsu aromaticu,
cu deresuri.
Akgat, vedi Aggat.
Akics, ghimpe, vorfulu spinului.
Akként, Akkép, Akképen, asiá, asié.
in acelu modu.
Akkor, atunci; dupa aceea.
Akkora, atatu de marc, asiá mare;
asiá betranu.
Akkorára, vedi Akkorra.
Akkori, de-atunci.
Akkoriban, Akkortájban, pe atunci.
Akkorig, pana atunci.
Akkorra, pe atunci, in timpulu acela.
Akla (agla), firu.
Aklál, infira, insira, léga.
Akna, capacu de bute, dopu; gaur'a
cepului; salina, mina de sare;
baia (montanistica); grópa, putiu,
scaratura, grópa patrata (latin. ev.
med. Schachta); — ácsolat, captu-
siél'a grópei; — ág, ramu de mina;
— ásó, radiusiu; — bél, patratalu
minei, dóga, blana cu care se
captusiesce bai'a; — csöte, ochiulu
minei; — füzér, — gárd, camun'a,
gardin'a minei; — héj, chili'a mi-
nei; — kamra, camer'a minei; —
— kamragát, iezatur'a camerei;
— korlát, galeri'a minei; — kő,
sgura de sare (ce se lipesc pe
tigailu in care se ferbe ap'a sa-
rata); — könyv, carte de calatorii
(pentru functionarii mineloru); —
kötél, fune, arcanu dela vârteju;
— közfal, despartitura, parete cur-
mezisiu; — lég, aeru de mine; —
loh, sparsetura de mine; — lyuk,

bort'a, gaur'a dopului; —metsző-lék, taietura, sectiune in galerii; —nyiladék, —nyílás, gur'a, destupatur'a minei; —rázkör, cerculu de sgudirea miuci; —só, sare de mina (nu fërta, nu de mare); —tömet, incarcatura de mina; —ut, cascana, calc in mina.

Aknász, baiesiu; minariu, minatoriu; —kar, corpu de minari.

Akó, vadra, védra, ciutura (situla lat.).

Akól, subs., staulu (de oi), ocolu (slav.); v., mesura (vinulu cu unu batiu numitu visiru), vedruesce.

Akólás, mesurare, mesuratura; —bér, —pénz, tacs'a de mesuratu.

Akóló, mesuratoriu; visiru; —fa, —pálca, fustelu de stejariu; —pénz, tacs'a de visiru; —vas, firu de visiru.

Ákombákom, scartiaitura, sgarietura; manjítura (in scrisóre).

Akona, vedi Akna.

Akos, de o védra.

Ákos, Acatiu, n. pr.

Akóz, vedi Akól.

Al, sub, dedesubt, vice . . .; —admirál, viceadmiralu (la marina); —ár, cursu, riu suteranu; —bérlő, subarendatoriu; —biró, vice-jude, jude in prim'a instantia; —csap, cepu de scaunu (din sapunu); —csatorna, scursura, curgere suterana, laptocu, canalu; —dohány, tabacu stricatu, tabacu nasiposu (foile dela pamentu ale tabacului); —éleg, subocsidu (in chem.); —elnök, vicepresiedinte; —esperes, viceprotopopu; —ezredes, vice-colonelu; —faj, specie inferióra, soiu inferioru; sortamentu, calitate de adóu'a mana; —fegyver, arm'a de josu (sabia, baionetu la ostasi); —fel, curu; —felcsomó, nodulu curului; —feltörés, belitur'a . . .; —felzárulás, incuietura, obstructiune; —fenék, fundulu de josu alu corabiei; —föld, tíer'a de josu; német alföld, Olanda; —gerend, grinda pe muru; —talp, vau-

troda pe muru; —gyemánt, jargonu; —hajó, corabia scunda (cum galora, brigantina); —hang, basu, mély allhang, contrabasu, basu profundu; —hangos, —hangú, basistu; —has, pantece de josu; —ház, casa simpla, casa la pamentu (fara contignatiune); —helytartó, vicegubernatoriu; —ispán, vicespanu (in Ung. si Trans. = viceprefectu); —istály, stóla mostenitóre (montan.); —jegyző, vicenotariu; —kapitány, capitanu locotenentu (la caval.); —káplár, vicecorporalu; —kar, bratiu din nainte; —karika, verig'a de josu (la pusca); —kerék, róta de josu; —kezes, subgarantu, subchezasiu; —király, vicerege; —kormányos, subpilotu, vicepilotu, vicearmaciú; —kormányzó, vicegubernatoriu; —korong, discu de josu (mech.); —kő, pét'r'a de josu (la móra); —lap, suprafatia; —lövét, clistiru; —lövetez, da clistiru; —lövő, saringa de clistiru, pusculitia de . . .; —merőleges, subnormalu; —nádor, vicepalatinu; —nem, —nép, plebe; soiu de josu, specie inferióra; —per, procesu pasivu; —peres, —pörös, acusatu, incattu, incaminatu, píritu; —potszeg, unghiu suplementariu (geom.); —ráma, telagiu, ramca (pict.); —rend, plebe, clase de josu; —szél, austru, ventu dela amiédi; margine de josu; —személyzet, personalu subalternu; —tábornagy, feldmarsiallocotenente, maresialu de campu locutiitoriu; —tábornok, generallocotenente; —tál, blidu de nópte; —tanító, subdascalu, subdocente; —taréj, barb'a cocosiului; —társ, omu de-a steng'a (milit.); —teber, balastu (marina); —tét, propositiunea mica, minóre (logica); —tiszt, suboficiru; —törvényhatóság, jurisdicțiune subordinata; —törvényszék, tribunalu subalternu, judetiu de prim'a instantia; —ut, tunelu; —vezér, subcomandante; generallocotenente;

—világ, iadu; —zsellér, subdileriu.

Aláás, subsapa, submina; scurma.

Alabárd, elebarda (arma); —bárdos, elebardariu, elebardasiu, ostasiu cu elebarda.

Alabástrom, alabastru.

Alább, mai josu, mai in josu séu diosu; —irt, subscrisu, subsemnatu; —levő, subordinatu, supusu; —száll, v. n., scade ori si cade in josu, se imputiena, se micșioréza, descresce, se reduce; —szállit, v. a., scade, imputiena, micșioréza, reduce, devalva; —való, mai apusu, mai vilu, mai injosita, mai despretiuitu, de valóre mai mica.

Al, falsu, apocrifu, neadeveratu, mintiunosu; fatiaru, fatiaritu, prefacutu.

Al-ablak, feréstra órba; —arany, auru musivu (pict.); —arez, —oréza, masca, larva; —barát, amiculu falsu, prietinu mintiunosu; —béke, pace paruta; —berlő, subarendatoriu, subchiriesiu; —bölcș, sofistu, filosofu mintiunosu; —bölcșeet, sofistaria; —borda, cõsta falsa; —buzgalom, evlavia falsa, devotiune fatiarita, fatiaría, ipocrisia; —buzgó, pietistu, sfantoiu, santaiu, ipocritu; —csok, sarutarea lui Iuda, sarutare falsa; —élcz, —elmésség, istetime spuria, istetime necalita; —éleg, subocșidu; —eredeti, apocrifu, de origine falsa; —érzelem, simtiementu spuriu; —eskü, juramentu strimbu, perjuriu; —ezüst, argintu musivu, argintu nou, pacfongu; —festék, rumenéla, sulimanu; —fog, dintu falsu; —fogalom, conceptu falsu; —fogás, sofisma; —gyémánt, jargonu; —gyöngy, marga falsa, marga de apa; —haj, peru prepusu; —hímlő, versatu meruntu; —hold, paraselena (fisica); —isten, idolu; —kép, larva; —király, pseudo-roge; —kulcs, cheie falsa; —mí, carte apocrifa; —nap, paraliu (fisica); —név, pseudonimu,

nume inprumutatu, nume falsu; —növedék, —növény, planta spuria; —nyomat, retiparire furtiva, contrafacere; —orzás, mascatu, larvatu; —orvos, medicastru; —pénz, moneta falsa; —pénzverő, falsariu de moneta; —pöfeteg, polipu falsu (ist. nat.); —rubin, rubinu falsu, rubinu de apa; —ruha, masca, stravestire, travestire; —szin, stématu, pretestu, prefacatura, fatiaría; —szonok, sbieratoriu; cearlatanu; —tözs, comerciulu in ventu; —tusz, garantu falsu; —vivás, gimnastica; —vivó, gymnastu.

Alá, sub . . . , pe sub, subt; —böcsát, lasa in josu, delasa; scapata, slobóde (slav.) in josu; cufunda, afunda; —bor, pedec'a rótei, scarpa, scafa de sub róta; —cserélt, —csusztatott, substituitu, supusu, schimbatu, subschimbatu; falsificatu; —esés, subcadere, cadere sub . . . ; —esik, subcade, cade sub . . . ; —felé, in josu, de vale; —fut, fuge, alérge in josu; —függ, depende, depindo, spendiura in josu; —hág, cobóra, descende, descinde (vechiu); —hajlik, se pléca, atarna in josu; —huz, descórdá, lasa in josu, delasa, slobóde; —ir, subscrie, subsemna; —írás, subscriere, subscriptiune, subsemnatura; —írási czimkőnyv, protocolu de firme (comerciali); —irat, subscriptiune; —néz, cauta in josu; despretiuesce; —rendelt, subordinatu; —száll, pogóra, se da de vale; scade, scapata, cade; —termett, micu, scundu, meruntu; —való, ordinariu, codardu infamu, omu de nimicu; —valóság, infamia, blastamafia, vilitate, josoríme.

Alabor, pedeca, scarpa.

Alacson, Alacsony, scundu, micu, scadiutu (riu), josu; apusu, de nimicu, infamu, codardu, vilénu, josoratu, degradatu, mojicosu. —hegység, dealuri mici; —lelkü, sufletu infamu; —lelkiség, infamia, vilitate, josoríme.

- Alacsonyít, infosesce, scasesce, mic-sioréza; dejesesce, defaima.
- Alacsonykodik, lucra infamu (adv.), se degrada (pe sinesi).
- Alacsonyság, infamía, vilitate, josorime, degradare, mojičia.
- Alacsság, vedi Alattság.
- Alafa, deputatu (simbria), premenda (transilvan., ital. prebenda); léfa (turc.); rangu, demnitate, gradu, onóre.
- Alafás, premendariu.
- Alag, cladire sub pamentu, suteranu; saptura, stóla, galeria orizontala (montan.); bor —, celariu, pifbitia; holt — = grópa de morti, cripta, mormentu boltitu, catacomba.
- Alag-bér, tacsá de mine, de bai; — csatorna, canalu de stóla; — fenék, — talp, fundu de stóla; — folyás, ap'a stólci; — fő, capulu stólei; — irány, mersulu, dreptariulu stólei; — karozat, proptele stólei; — munka, lucru in stóla; — sor, suterane, plur., apartamente de stóla; — ut, tunelu, cale suterana.
- Alagy, substratu, materia.
- Alagya (elegye), elegia, cantecu tristu.
- Alagyár, blandu, domolu, suavu (in Rom.); binevoitoriu.
- Alajt, i se pare, imaginéza, inchipuesce, supune, presupune; sustiene, apara.
- Alak, forma, figura; larva; forma frumósa placuta; — hű, intocma formatu; — játék, jocu de marionete; papusiaría; scamatoría, prestigiatoría (Rom.); — mértan, stehiometria; — mutató, caleidoscopu, schimositoriu de forme; — szerű, formalu, dupa forma; — változás, preface, metamorfosa.
- Alakit, forméza, da forma, plasnu-esce, compune, intocmesce.
- Alakítás, formare, plasmuire, compunere.
- Alakitmány, formatiune, imagine, forma, icóna, chipu, figura; compositiune.
- Alakor, vedi Tenkely.
- Alakoz, prestigiatoriu, amagitoriu, insielatoriu, cearlatanu; fermecatoriu (la cei vechi); omu mascatu, larvatu.
- Alakosit, v. act., pune masca.
- Alakoskodás, prestigiatoria, insielatoria, cearlatania; fermecatoria.
- Alakoskodik, Alakozik, prestigiaza; fermeca.
- Alakosság, Alakság, jocu din mani, cearlatania, amagitura; prestigiu, fantasmagoria; magia, maiestria magica.
- Alaktalan, neformatu, fara forma; deformatu, deformatu, desfiguratu.
- Alaktan, sciintia formeloru, morfologia.
- Alaku, de forma, de órecare forma.
- Alakul, se forméza, se nasce, provine, resulta, ia forma, se incepe, precede din ..., se deriva, se deduce din ...
- Alakulás, formatiune individuala, propria.
- Alakulat, vedi Alakitmány.
- Alamár, lenesiu, trandavu, perdevara; somnore.
- Alamizsna, elemosina, pomana; mila.
- Alamizsnákkodik, face elemosina, da de pomana.
- Alamizsnár, elemosinariu (rangu in Francia).
- Alamizsnás, datatoriu de elemosina.
- Alamuszi, Alamuszta, Alamusz, somnurosu, lenesiu, ne'ndemnaticu, nededatu, stangaciu; motoflete, (subs).
- Alant, dedesubt.
- Alanti, celu de josu, celu dedesubt.
- Alany, subiectu, subieptu; — eset, nominativu, casulu subiectului.
- Álany, nicolu (miner).
- Alanyi, subiectivu, subieptivu.
- Alanyiság, subiectivitate, subieptivitate.
- Alap, temeiu, fundamentu, base, fundu, temelía; — elv, principiu fundamentalu; — fa, capateiu (de buti); — fal, muru de fundamentu; — fogalom, conceptu fundamentalu; — fok, gradulu positivu (in comparatiuni); — gazdaság, economía

- principală; — gerendă, talpa de casa, barna grăsa; — hang, tonu fundamentalu; — kő, pētra fundamentală; — ok, causa fundamentală; — pénz, fondu; — rajz, planu, deliniamentu de fundamentu, schiția; — réteg, stratu de pamentu, stratu fundamentalu; — sik, suprafația; — szabály, regulamentu, regula fundamentală; — szín, coloru fundamentală, campulu coloriloru; — szó, subiectu (in construct.); — tan, tanitmány, invetiatura, doctrina fundamentală; — test, base (in chemia); — töke, capitalu primitivu; — törvény, lege fundamentală; — vonat, trasura principală, liniamentu fundamentalu.
- Alapít, asiedia, fundeza, pune fundamentu, institue.
- Alapítás, fundare, instituire, asiediare, statorire, stabilire.
- Alapítvány, fundatiune, asiedimentu; institutiune; capitulu (de canonic); ctitoria, tutoria.
- Alapítvány, diploma fundatională, documentu de fundatiune.
- Alapodik, se intemeieza, se statoresce.
- Alapos, cu temei, rationalu, solidu; profundu.
- Alapoz, face campulu, mesteca (in pictura).
- Alaptalan, nefundatu, nentemeiatu, nerationalu.
- Alapul, se fundeza, se intemeieza, se intocmesce, se asiedia.
- Alapzat, temei, fundamentu; elementu, incepetura.
- Alárendelt, subordinatu.
- Alárendeltség, subordinatiune.
- Alárok, saptura, sianținutura, grăpa, sappa (in fortific).
- Alásfa, cedru din Carolina (nu arbore, ci numai arbustu, tufa); flóre do cedru, ulma.
- Alatka, alacu; tenchiu, pain de tenchiu (*Triticum spelta*).
- Alatt, sub, dedesubt; — lévő, való, supusu, suditu, subordinatu.
- Alattas tiszték, oficii subalterni, pl. Alattasapó, v. Alulesapó.
- Alattomban, sub ascunsu, in secretu, pe furisii, pe sub mana, in modu clandestinu.
- Alattomos, reutatosu, alénu, lucratoriu pe ascunsu, clandestinu; perfidu, adica cu două credinție.
- Alattomosság, alenía, reintia ascunsă, reintia clandestina, natura reutatioasă.
- Alattság, fune grăsa, otgonu (slav.), canapu, gomóna (la marina).
- Aláz, umilescu, smerescu, cucerescu, invinge.
- Alázás, umilire, smerire; cucerire, supunere (v. act.), invingero.
- Alázat, umilintia, smerintia, cuceria; supunere.
- Alázatos, umilitu, smeritu, cuceritu; supusu; — szolgája, sierbu, servu plecatu, plecatiune.
- Alázatosan, umilitu (adv.), cu umilintia, smeritu; supusu.
- Alázatoskodik, se cucerescu, se arata umilitu, supusu, preaplecatu; se lingarescu.
- Alázatosság, vedi Alázat.
- Alázattal, vedi Alázatosan.
- Alázkodás, injosire de sine, sinu-milire.
- Aláz s felez, se desvinue, se desculpa cu mintiuni.
- Albánia, Albani'a, tiér'a arnautiloru.
- Álbin, Albinu, n. pr.
- Albor, horinca, tiuica, vinarsu puturos.
- Áld, binecuvanta, binedice, lauda.
- Áldás, binecuvantare; binedictiune.
- Áldáskoszoru, litanie, ectenia.
- Áldi, vedi Alfel.
- Áldjon isten, remasu bunu, fi sanetosu, Ddieu cu tine, cu Dumnedieu.
- Áldogál, dormita, motia, motiaesce.
- Áldomás; binecuvantare, benedictiune; beutura de invoieła, aldamasiu, adalmasiu (ung.).
- Aldor, preotu; — nagy, v. Elsőd.
- Áldott, binecuvantatu; — csükiüllő, fű, tövis, érb'a papii, érba santita, scaniu, centaura binecuvantata.
- Áldoz, sacrifica, oferescu, jertfesce.
- Áldozár, preotu sacrificatoriu, jertfitoriu.

Aldozás, sacrificare; s. cuminecatura.
Aldozat, sacrificiu, viptima, victima, jertfa.

Áldozik, sacrificia, jertfesce, aduce viptima; se cumineca, se impartasiesce, se grijesce; le áldozik a nap, apune sórele, santiesce sórele.

Áldozó, sacrificatoriu; hincuventatoriu; —csütörtök, joi'a verde (in biseric'a apus.); —pap, preotu sacrificatoriu; sierbitoriu alu sf. liturgii (la crestini).

Áldoztat, da sant'a cuminecatura, cumineca, impartasiesce.

Alég, vedi Alig.

Alél, lesîna, ametiesce, îi vine reu.

Alélás, lesînu, ametiela.

Alélt, lesînatu, ametitû.

Aléltság, ametiela.

Álgyú, vedi Ágyu.

Álgyuz, da cu tunulu.

Alhatnék, e somnorosu, îi este somnu, ar dormi.

Alig, abia, abié; — ha, anevoia; — hanem, se póte, se da cu socotél'a; — hogy, abié; — alig mult (idő), imperfectu, abié trecut.

Aligúr, domnu subtire, domnutiu, domnuletiu.

Alitt, palidu, galbiniciosu, vedi si Alélt.

Alj, partea de josu, partea de desubt, partea inferióra; fundu, fundamentu; pamentu, pavimentu, fati'a locului; scursura (ce remane), stratu, drojde (plur.); aljas, injositu, ordinaru; reu, despretiuitu; cá subst. lapadatura, vechitara, bracu (mardá, turc.); aljasit, injosescce, scaresce, detrage, despretiuesce; —asodás, injosire, scarire, avilire, degenerare; —asodik, degenera, se devalva, scade din valóre, se injosescce, se injosoresce; —asság, josorime, injosire, vilitate, mojića; —az, asterne (paie sub vite); pune fundamentu, fundéza, întemeiéza, asiédia; —azat, substratu; capatein; culcusiu, aster-natura; fundu, podina, poditura; partea de josu, pedestalu; drojde;

—bor, vedi Albor; —fa, lopatic'a jugului; —ser, drojde din bere.

Alka, papagalu corlitoriu (pasere de apa in Groenlandi'a).

Alkalmás, comodu; indemanatu, indemanaticu, aptu, capace, (dibaciu turc.); —sint, cam, cam asié; —it, face indemanaticu, acomoda; asság, indemanare, comoditate; —atlanit, face preste mana, neindemanaticu, necapace; —atlan-kodik, incomodéza, ingreuna; —atlanság, necomoditate, greutate, ingreunare; —atlanul, necomodu, ne'ndemana, preste mana.

Alkalmatos, vedi Alkalmás.

Alkalmatosság, indemanare, comoditate; capacitate; oca siune, príleju, punere in lucrare.

Alkalmaz, aplica, apléca, întrebue, întrebuintiéza, acomodéza; indirepta, conduce; magát alkalmaztatja, se apléca, se acomoda.

Alkalmazás, aplicare, acomodare; asiediarc in deregatoria.

Alkalmazékony, indemanaticu, indemanaticu, usioru de aplicatu.

Alkalmazható, acomodabilu, aplicabilu.

Alkalmazkodás, acomodare, intocmire.

Alkalmazkodik, se acomoda, se intocmesce.

Alkalmaztat, vedi Alkalmaz.

Alkalmi adi.; Alkalmilag adv., oca siunalu, la oca siune.

Alkalmom, oca siune, príleju.

Alkár, samsariu, sfarnariu, mijloci-toriu între comercianti.

Alkat, subs. constructiune, structura, intocmire, organizatiune; forma, figura; —osság, cuprinsu, sum'a lucrarei, complecsiune; —rész, —szer, parte întregitoare, parte constitutiva.

Álkermes, Alkormös, cârmuz (planta de America).

Alkhatlan, nesuferitu.

Alkodhatatlan, cu consciintia rea.

Alkodik, vedi Alkudik.

Álkodik, se fatiariesce, e ipocritu.

Alkony, Alkonyat, amurgu, murgitu

do séra, pe inserato, pe apusulu dilei; —pir, rosiati'a serei.

Alkonyi, de sér'a, de inseratu; de apusu.

Alkonyodás, Alkonyodat, v. Alkony. Alkonyodik, amurgesce, murgesce, se amesteca diu'a cu nóptea.

Alkot, face, intocmesce, constitue, compune, produce, plasmuesce; creéza, face din nimicu; —ás, productiune, facere, creare.

Alkotmány, tocméla, asiedimentu, constitutiune; cladire, edificiu; —beli, alkotmányi, alkotmányos, constitutiunалу; —elleni, anticonstitutiunалу, contraconstitutiunалу; —szerü adi, —szerüleg adv., amesuratu constitutiunei, conformu asiedimentului; —szerütlen, neconstitutiunалу.

Alkotó, facatoriu, creatoriu; intocmitoriu, constructoriu, compunatoriu.

Alkotvány, vedi Alkotmány.

Alkotyu, machina, masina.

Alkravágó, taictoriu pe tocméla.

Alkrész, vedi Alkatrész.

Alkta, unesce, impreuna.

Alkü, invoieála, tocméla, tractatu; contractu, conventiune; —ra lép, pasiesce la invoieála, incheie contractu; —bér, simbría, pretiulu invoielei; —ház, bursa; —levél, carte de capitulatiune; contractu; biletu definitivu (la invoielele dela bursa), biletu de invoieála; —mester, alkusz, samsariu, mijlocitoriu; —szerinti, szerü, amesuratu contractului, conformu cu invoieála.

Alkudatlan, neinvoitu, netocmitu, necontractatu.

Alkudik, se tocmesce, negotiaza.

Alkudozás, negotiare, tocméla, contractare, terguéla.

Alkudtat, incheie invoieála, contractéza.

Alkuzsdi, samsaria, sensaria, tacsá de samsariu.

Alkuzsik, negotiaza, tractéza, cércá invoieála; capituléza.

Alkutlan, netocmitu, ne'nvoytu, necontractatu.

Alkuvás, vedi Alkudozás.

Alkuzat, contractu.

Alkvány, simbría, tocméla.

Áll, subs., barbála, falc'a de josu; verbu n., sta, se pune; consta; se alatura (la cineva); duréza, se póte tlené; reá áll, se invoiesce, acórda (ceva), incuviintiéza; neki —, se apuca (de ceva); rajta —, dela tine depinde; helyt —, sta pe locu, sta nemiscatu; aie valóre; katonának —, se inroléza la óste, se baga in catane; szavának áll, se tleno de cuvntu, e parolistu; bosszut —, isi resbuna; helyre —, se reasiedia, se restaura, se restatoresce; odább —, se da la o parte, o tulesce, pune frundia-in buza; utját állani, a i se lungi in drumu, a 'i opri calea, a'i tlené calea; —csont, kapeza, falca; —csuklás, gödri, inclestatur'a de falci; —gödör, gropióra (din fatia); —szakizom, imperatusiu, galetusiu (in gatleju); —tárgy, crest'a barbáei (la paseri); —vaczogás, clantianitura.

Álladalmi, de statu, alu, a statului.

Álladalm, 1) stare, conditiune; 2) statu.

Álladék, stare, fapta; —téy, fapta constatata.

Álladzó, strunéla, lantiusioru la frenu.

Állag, substantia.

Állam, 1) consistentia, durabilitate;

2) statu; —czél, scopulu statului; —ellenes, periculosu statului; —férfi, barbatu de statu, omu alu politicei; —fogoly, prinsu, prisionieru de statu; —hivatal, functiune, deregatoria, oficiu de statu; —hivatalnok, functiunariu de statu; —jog, dreptu publicu; ratiune de statu; —papir, obligatiune de statu; —szolgálat, servitiu de statu; —tan, statistica; politica, sciintia de statu; —tanácsos, consiliariu de statu; —ügyész, procuroru alu statului; —vizsgálát, ecsamenu de statu.

Állami, vedi Álladalmi.

Állandó, statoriu, statornicu, con-

- stante, perseverante; solidu, duratoriu, durabilu; tiépenu, tare; —ság, constantia, statorintia, statornicia; —sit, statoresce, consolidéza.
- Állandóan, állandoul, constante (adv.) cu modu duratoriu, po durate, solidu.
- Állap, vedi Alap.
- Állapik, állapodik, v. n., se asiedia, sta pe locu; se consolidéza.
- Állapít, defige, determina, statoresce, ficséza.
- Állapítás, statorire, determinare, fipsare.
- Állapodás, stare pe locu, incetare, continere.
- Állapodik, sta pe locu, incéta, continesce; se asiédia.
- Állapodott, asiédiatu, statoritu, defiptu.
- Állapot, stare, statu (alu lnerului), situatiune; —jegyző, adjectivu.
- Állás, stare; form'a unui vestimentu; positura, pusetura; petrecere, statiunare (la unu locu); punte, tablatura, stelagiu; batatura, siopronu (in ospetarii); —bak, capra (la stelagiu); —fa, lemne de stelagiu; —pont, punctu de statiune; punctu de manecare, de plecarea.
- Állat, animalu, vietniutóre, brutu, dobitocu, faptura; fintia; substantia; v. act., pune, asiédia; —hang, nyelvszó, voce de animale, limb'a animaleloru; —isme, tan, zoologia, sciintia despre animale; —ismerő, zoologu; —kert, tér, gradina de animale, menageria; —kör, zodiacu; —viadal, lupta de animale.
- Állati, adi., állatilag, adv., animalu, dobitocescu; —rág, animalitate, dobitocia, brutalitate.
- Állatit, animalizéza.
- Állatka, Allatocska, animalcula, vietniutóre mica.
- Állatlan, fara barbía.
- Állatos, bogatu de animale.
- Allaz, strunéza, pune lantisorulu (la freu).
- Állazó, strunéla.
- Álleza, statíva (geom.), unélta pe care sta ceva.
- Álldogál, merge standu, tandalesce; —lás, tandalitura.
- Állékony, tiépenu, tare, stabilu.
- Állhatatlan, adi., Állhatatlanul, adv. nestatoriu, nestatornicu, neconstante, schimbatiosu; —ság, nestatorintia, nestatoria, nestatornicia, neconstantia.
- Állhatatos, adi., Állhatatosan, adv., statoriu, constante, perseverante, duratoriu, firmu, neintreruptu, neschimbatiosu.
- Állhatlan, vedi Állhatatlan; —ság, —vedi Állhatatlanság.
- Állik, galeria suterana, mina.
- Állit, pune; da; indeplinesce; sustiene, afirma, pretinde, apara, defende; fundéza, stabilece, institue; inaltia (unu monumentu).
- Állítás, punere; dare, indeplinire, sustinere, afirmare.
- Állomány, intarire, afirmatiune; propusetiune, tese.
- Állító, punendu, punetoriu; sustinetoriu, afirmatoriu; afirmativu; —jog, dreptu de portu, dreptulu desccarcatului; —hely, cetate comerciala, piatia comerciala.
- Állitolag, positivu; afirmativu; pretinsu, supusu, presupusu, cum se pretinde; —gos, pretinsu, presupusu.
- Álló, standu, statoriu; fundatu; stabilitu, consolidatu; tare; fiptu, fipsatu; —csillag, stea fipsa; —hely, locu de statu, statiune; —kép, statua.
- Állodalom, vedi Álladalom.
- Állodás, pusetiune (la óste).
- Állogat, pune, ridica; —ás, punere, ridicare; —ó, puñetoriu, ridicatori.
- Állók, subs., sardea.
- Állomány, 1) constitutivu, totalu, tóte partile la unu locu, consistentia; 2) vedi Állomány; köz—, statu.
- Állományiség, substantialitate.
- Állományos, substantialu.
- Allomás, statiune; —i, statiunalu;

— onként, pe stațiunii, din stațiunii în stațiunii; — oz, stațiuneza, cantoneza, sta în garnisóna.

Álloamat, gramaditura, agregatiune, stare de agregatiune.

Állong, sta si merge, merge standu; — ás, stare; mergere întrecurmata; — at, pune, asiedia; — ató, asiediatoriu.

Álloság, consistentia, taría, soliditate.

Állosít, fundéza, statoresce, consolidéza, fipseza.

Állosított, fundatu, statoritu, consolidatu, desiptu, tipsatu.

Állott, adi., Állottan, adv., statu; statutu.

Állovány, substantia; — os, substantialu.

Álltan, statica.

Állvány, stelagiu; capateiu, stativa; columná, colóna, stélpn.

Ally, vedi Alj.

Alma, maru; vad —, maru paduretii; — bor, vinu-de-mere; — fa, maru pl. meri (pomulu); — foltos, meritu; — furó, sfredereacu de maru (unu felii de carabusin); — gerezd, szelet, falia de maru; — iloneza, molia de maru (peru); — levelész, peduche de maru; — levélmoly, molia de foi; — sav, acríme de maru; — szín, colórea marului, mariu; — szintí, verde mariu; — szipoly, verme lucitorin, lampiru.

Álmádik, se preface în maru.

Álmándin, almandinu, rubinu rosiu-inchisu (Carbunculus alabandicus, alamandinus).

Álmány, substratu, asternetura, capateiu, talpa.

Álmárió, scrinu, armariu, dulapu.

Álmás, cu mere; fertura de mere; gradina cu mere, meretu; — deres, szürke, calu suru; — kert, meretu; — lepény, coca, turta cu mere.

Álmatlan, — nul, nedormitu, fara somnu; fara visuri; — ság, nesomnu, nedormire.

Álmáz, manca mere.

Álmél, se minuneza, se uimesce, sta la mirare.

Álmélet, Álmélkodás, minunare, uimire.

Álmélkodik, vedi Álmél.

Álmódás, visare.

Álmodik, viséza.

Álmódó, Álmódózó, visandu; visatoriu; — zás, visatura, visari pl.; — abstrasu, fantasticu.

Álmodozik, viséza desu.

Álmoh, muschiiu falsu.

Álmos, adi. si adv., somnurosu; subs. somnoro; — könyv, carte de visuri.

Álmosság, somnurime, somnulentia.

Álmoz, asterne, face asternutu; asiedia castre, lagaru.

Álnok, adi., Álnokul, adv., falsu, viclenu, fara consciéntia, fara mustraré de cugetu; insielatoriu, omu blastematu; — ság, violenía, insielatoria, impostura (în cele sante).

Álóc, aloe (nume pentru cateva plante straine).

Álog, vedi Zálog.

Álól, de desubt; — irt, subscrisu; — rol, rul, de desubt în susu.

Álom, asternutu (pl. almok).

Álom, somnu; visu; — bolygás, járás, noptamblare, noptamblétu, somnamblétu, lunaticia; — bolygó, járó, noptamblatoriu, noptamblu, somnamblu, lunaticu; — észszel, somnurosu, bétu de somnu, ametitu de somnu; — fejtés, magyarázás, esplicare de visuri; — fejtő, esplicatoriu, talmacitoriu de visuri; — fü, matraguna (Atropa mandragora); — hozó, aducatoriu de somnu; — isten, Mcrfeu, dieulu somnului (mitol.); — kép, visu, fantasma, nalucire; — kór, korság, somnulentia, ból'a somnului, patima de somnu, letargia; — látás, visu, visune; — látó, visatoriu, visionariu; — nyomasztás, greutate în somnu, miézanópte (ce sparia în visu), manína; — por, pulbere de somnu; — szeszszel in abl., in somnu, dormindu; — szuszék, szuszi, somnoro, omu somnulentu; — tünemény, fantasma în visu, visune.

Álomi, din somnu.

Álomtalan, vedi Álmatlan.

Alor, fetioru de bolta, comiu, june dela comerciu.

Áloz, se pórtá cu viclenia, vicle-nesce, insiéla.

Alság, vedi Alacsonyság.

Alsó, faute (in jocu de carti); celu de josu, inferioru; — tábla, tabl'a de josu, camer'a deputatiloru, camer'a comuniloru (legisl.).

Alszik, dórme.

Ált, prin; preste, peste, tra, stra, trans.

Által, vedi Ált.

Által-ad, strapune, transpune; — adás, transpunere, transpusetiune; — bocsát, ereszt, lasa, dá voia (a trece); — buvofü, urechiéritia, bu-pleuru, marabutu, planta cu trun-chiulu crescutu prin frundia; — deszka, banc'a carmaciului; — döf, strafige, junghie; — ellenben, fatia 'n fatia, vediu-la-vediu; — enged, cede, dá; — esik, cade preste . . ., trece preste . . ., scapa; — evez, trece plutindu; — fá, gerenda, grinda curmezisia; — fázik, se strabate de frigu; — foly, curge prin, preste; — fur, petrunde cu sfrederu; — gázol, trece prin vadu; — hág, face preste . . .; — hat, strabate, petrunde; — hatatlan, nestrabatutu, nepetrunsu; — hat-lató, de petrunsu, ce se póte strabate; — hatlanság, nepetrun-dere, impenetrabilitate (fis.); — ható, petrundietoriu, strabatoriu; — ház, casa cu pasagiu; — jár, jut, kel, költözök, megyen, trece, se stramuta, trece incóce si in-colo; — látás, pricepere, strave-dere; — látható, látszó, stravediu, transparente, diafanu (fis.); de pri-ceputu; — látszóság, transparentia, stravedere, prinvedere, diafanitate (fis.); — lyuggat, sparge, gauresce, által lyuggatott munka, cusetura cu gaurele, brodaria; — menet, trecere; — mérő, diametru; — néz, se uita preste; arunca ochii; cauta incóce si incolo; — öklel, inpunge cu córnelé; — őlel, imbratiosieza;

— omos, aversionalu, pretiu de mijlocu; — omosan, cu ridicat'a; un'a cu alt'a, preste totu; — szur, strapunge; szür, stracura, stracóra; — ut, strata de pasagiu, trecatóre; — változás, prefacere, metamorfosa; — vergődik, strabate cu greutate; — vető, desaga, pl. desagi.

Altat, adórme (pe cineva), légana se dórma; amagesce, insiéla, mi-stifica; — tás, adormire, adormi-tura; mistificatiune.

Altató, adormitoriu; amagitoriu; — nadragulja, matraguna.

Altét, propusetiunea mica, minórea (in log.).

Áltét, sofisma, logica falsa, rationa-mentu mintinosu.

Altista, altistu (mus.).

Aludogál, dormita, mot'az, mot'iesce.

Aludt, adormitu; — lé, recitura, ge-latina, aitura, cotoróge, pl.; aspicu; — téj, lapte acru; — vér, sange inchiagatu.

Alul, Alúl, sub, de desubt; — csapó, submanatóre (ró't'a la care curge ap'a pe de desubt).

Aluszkony, adi., Aluszkónyan, adv. somnuosu, dormitoriu.

Aluszkonyság, somnurime, somnu-rosia.

Aluszik, dórme.

Alut, v., adórme; — lan, adi., nea-dormitu.

Alutó, chiagu.

Aluvás, Alvás, dormire, somnu.

Aluvó, vedi Alvó.

Alvajáró, somnambulú, noptambulu, lunaticu.

Alvó, dormindu; celu ce dórme, dor-mitoriu; — hely, locu de dormitu, dormitoriu.

Aly, partea de josu; fundu, podina; asternutu; cadiatui, pl., lapeda-tura; drosde, remasitia; banca, capateiu, pedestalu; — festék, colóre fundamentala, campulu (unui tablan), colóre primitiva.

Alvadék, restu, remasitia, scursuri, pl. Alyas, apusu, reu, josoratu, n'en-semnatu.

Alyasit, injoscesce, dejoscesce; de-

- faima; — ás, dejosire, scarire, defainare.
- Alyasodás, dejosire, scadere, scapatare, degenerare.
- Alyasodik, scade, scapata, se dejosesece, degenera.
- Alyaz, asterne, face asternutu (de paie); — ás, asternere, asternatura; — at, asternutu; fudu; partea de josu; cadiaturi, drosde.
- Alybor, olerca, holerca, tiufca, vinarsu puturosu.
- Alyja (valaminek), partea de josu; remasitia.
- Aly-vil-élegsavas köulegkeserföld, basea fosforu-acida de talcu amoniacu (pétra minerala seósa, analisata in chemia).
- Ám, particula, asié, asia, vedi-bine, in adeveru; — lássa, védia; — de, asia, inse . . .
- Ama, Amaz, cela, ceca.
- Amaddig, pana acolo.
- Amakkor, pe atunci.
- Amaránt, amarantu (bot.).
- Amarra, intr'acolo.
- Amazon, amazóna; — kö, pétra in renunchi (unu felu de bóla).
- Ámbár, Ámbátor, macarca, de si.
- Ámbra, ambra, resina bine mirositoare si arbore (lat. Ambra, Ambrum et Liquidambra).
- A meddig, pana, pana candu.
- A mennyiben, in catu, pe catu.
- A mennyire, pana la catu.
- A merre, pana unde, pana incatrau.
- Ametiszt, ametistu (pétra scumpa violeta); — folyag, ametistu falsu, spuriu, cristalu coloratu.
- Ametkő, vedi Ametiszt.
- Ámia, bala, balena, cetu, chitu.
- A miért, pentruca, din cauza ca; deci, asié dara.
- A mig, vedi A meddig.
- A mint, precum.
- Ámit, amagesce, insiéla, pacalesce.
- Ámitás, amagire, insielatiune, pacalitura; ceartatania.
- Ámitó, insielatoriu; ceartataniu.
- Ám legyen, fia, nu'mi pasa.
- Ammi, amia, cuminu arabescu, cuminu domnescu (planta straina).
- Amoda, colea, colo.
- Amolyan, cá cela, cá coca.
- Ámolygás, tandalire, petreccre, in-tardiere, amanare, stare pe locu.
- Ámolyog, tandalesce, amana; sta pe locu, sta gura cascata.
- Amonnan, Amounét, de acolea, de acolo.
- Amott, colea, colo.
- Ampolna, ampola, carafa, ulcioru de sticla.
- Amugy, éca-asié, cu modulu acesta, uite-asié; camu asié.
- Ámul, v. n., se minunéza, sta cá inmarmuritu; se insiéla, se orbesce.
- Ámulás, minunare, inmarmurire; insielare.
- Amulat, minunare.
- Ananász, ananas (indecl.), planta americana forte gustuósa (Bromelia); — korál, ananas de mare.
- Áncolog, Áncorog, vedi Ácsorog.
- Áncori, gagautiu, lalau, balalau, meteleu, natarau, gura-cascata.
- Auda, confusu, cufundatu, uluitu; fantastu.
- Andalgás, fantasare; fantasia.
- Andalodik, Andalog, e confusu, fantaséza.
- Anda-Pál, Muicrotca, barbatu efeciatiu, supusu la femeia.
- Ándorodik, cade, se deda (la betia).
- Angalit, vedi Ácsori.
- Angó, omuletiu, gagautiu, lalau.
- Angol, Ángol, Ángoly, subs. anglu, englezu; adv. anglesce, anglicesce, englezesece; — kór, bóla englezésca (la copii); — ország, Anglia, Englitera; — tompák, tompacu englezescu (compusu din síese substantiu).
- Angolna, helu, fusariu, angila (pesce); — nász, pescuesce angile; — at, pescuire de angile.
- Angolos, adi., Angolosan, adv., englezescu, englezesece.
- Angolul, englezesece, anglesce.
- Ángy, cumuata, tataisia (provinc. trans.), siogoritia (ungur.).
- Angyal, angeru; — bör, charthia pe-stritia; — fű, angelica, angerica (planta); — i, angerescu.

Angyaloz, angeresce (numesce angeru).
 Angyelika, angelica, angerica.
 Anhinga, aninga (pasere).
 Anis, Anisz, anasonu, anisonu, cuminu dulce; — kapor, molotru; marariu.
 Ankó, vedi Angó.
 Annakelőtte, mainte, mainainte, adeneauri, deneauri.
 Annakfölötte, preste acésta.
 Annakokáért, deci, de aceea, pentru aceea, prin urmare.
 Annakutánna, apoi, dupa aceea.
 Annál, cu atatu.
 Annyi, atatu.
 Annyiád, atatatime, tantema, tantitema (venitu in bani).
 Annyiban, intru atatu, intr'atatu, — a.
 Annyiból, dintru atatu, dintr'atatu, — a.
 Annyifelé, in atatea parti.
 Annyiféle, de atatea specii, de atatea feliori.
 Annyifől, de atatea parti.
 Annyin, atati.
 Annyira, pe atatu, intr'atatu.
 Annyiszor, de atateaori, asié desu.
 Annyival-inkább, cu atatu mai virtosu.
 Anszlog, sulfura, afumatura (de buti).
 Antalag, antala, antla, butoiu (in Ungaria).
 Antalkercszt, crucca lui Antonic (in heraldica cá unu 'T').
 Anya, mama, muma, (maica slav.); nagy —, mama-buna, mama-betrana, mama-mare, mósia (pe alocura); — bátya, unchiu de mama; — betű, matre, matrice, (forma dupa care se tórna literele); — csavar, sucitoriu de siurube, matre; — egyház, biserică mama, catedrala; — fa, arbore de sementia; — fi, vedi — rokon; — föld, patria; — fű, méhfű, camomila, musietielu; sierparitia (planta); — gyilkos, matricidu; — himes, ginandra; — himvirág, ginandria, planta crmafrodita, planta neutra; — iskola, oskola, scóla principala; — jegy, jel, néga, negelu; — juh, óie de

prasila; — kaptár, anyakas, köpű, tő, tőke, stupu de prasila; — kedvencz, copilu de-baba; — méh, mama, regina, matre (la albine); — mércze, miertia, ferdela timbrata, mesura legala; — néne, matusia, tiatia (in Romania, zia, zietta ital.); — nyelv, limba materna; limba nationala; — ország, patria, tiéra principala, mam'a tieriloru; — per, procesu fundamentalu, procesu principalu; — rokon, rudenia din partea mamei; — rozs, secara tetiuósá; — srof, vedi — csavar; — szál, pistilu (la flori); — szentegyház, biserică, eclesia; — szült, golu, golanu, in pelea góla; — társ, cusera; — templom, biserică parochiala; biserică principala; — város, capitala; — virág, flóre de sementia.

Anyácska, mamica, mamutia, mamí, mamisióra, maicutia, maiculitia (slav.).

Anyácsza, calugaritia (numita in bajocura).

Anyadék, isterolitu, scoica vulvata, vulva.

Anyag, materia; — szer, materialu, subs.; — szerárus, negutiatoriu materialistu.

Anyagi, adi.; Anyagilag, adv., materialu, din materia, materialmente.

Anyagtalan, nematerialu, netrupescu, fara corpu.

Anyai, maternu, cá mama.

Anyájos, de 'nsuratu, de maritatu, matoru; impenatu, sburaticu, gat'a de sburatu (puii de paseri).

Anyáka, vedi Anyácska.

Anyal, ginopodiu, fustelulu stampiliei de timbratu.

Anyalgás, gugulitura, resfatiu, resfatiare.

Anyalj, ginobase, tabl'a stampiliei, perin'a timbrului.

Anyalog, resfatia, gugulesce, desmérda, face delicatu.

Anyás, resfatiatu, desmerdatu, gugulitu, intrecutu.

Anyaság, calitate de mama, maternitate.

Anyáskodik, representa pe mama, indeplinesce loculu mamei.
 Anyásodik, capata pene scú floci; capata regina nóua (albinele).
 Anyátlan, adi., Anyátlanul, adv., orfanu de mama, fara mama.
 Anyátlanodik, Anyátlanul, perde regin'a (albinele).
 Anyáz, mamesce, numesce mama.
 Anyi, regulinu; -tás, cementare; -tui, a cementa (vasele de mesura s. a.).
 Anyitó-por, cementu.
 Any-ivad, frate vitregu, sora vitrega.
 Anyja, muma-sa.
 Anyjok, mum'a loru.
 Anyó, femcia betrana, matusica, baba, babachia.
 Anyolog, este delicatu, este plapandu.
 Anyós, sócra.
 Anyúl, adv., de mama, cá mama.
 Anyus, mamuca, mamutia.
 Apa, tata, parcute; vedi Atya; — gyilkoság, patricidiu.
 Apacs, Apacsó, Apacsu, prajina de retai, de mréja.
 Apacsin, cormanu, remu.
 Apácza, calugaritia; monacha; — asszony, fő v. főnök, stareta, priora.
 Apad, scade, se scurge, deséca; se usca (pomele); —ás, at, scadere, scurgere; uscare; —dék, scadiementu, retragerea, refluxulu ape; —hatatlan, adi., hatatlanul, nescadiutu, nedescocatu, nedescabilu, ce nu póte scadé; — hatatlanság, nedescabilitate.
 Apadozik, scade treptatu, incepe a scadé.
 Apadt, scadiutu, desecatú; uscatu.
 Apaka, parentielu, parintielu, tatuca, taicutia (slav.).
 Apalin, femeietiu, efemeietu, muiretiu, muierosu; —szívű, fricosu.
 Apály, refluxu, recursu, scadere (a marei); apály és dagály, refluxu si flucus, scadere si inflare.
 Apárka, apargia (planta).
 Apás, resfatiatu de tata.
 Apaság, parintia, paternitate, dreptu de tata.

Apaszt, scade, micsforéza, imputiena, imputienéza.
 Apát, Apátur, abate, archimandritu; —asszony, abatisa, archimandrita (la monast. de femei).
 Apatárs, cuseru.
 Apátság, Apáturság, abatia, monastire alu carei egumenu ar fi archimandritu.
 Ap-intézet, institutu filantropicu, asiedimentu binefacatoriu.
 Apó, betranu, tata betranu.
 Apoczin, érba de metasa, planta porósa (in Virginia); curechiu canescu, apocinu (Apocynum).
 Apók, parentielu, parintielu, tatuca, tatutu.
 Ápol, ingrijesce, pórtá grija, cultiva; —ás, ingrijire; cultivare; —ló, ingrijitoriu, cultivatoriu.
 Ápolgat, vedi Ápol.
 Ápolgatás, vedi Ápolás.
 Apolka, monarda.
 Apoló, ingrijitoriu, pazitoriu; —intézet, asiedimentu filantropicu, institutu de ingrijire.
 Ápor, putóre.
 Áporodik, se rescóla, se imbrancesce, pune capulu in peptu.
 Áporodik, ki—, se impute.
 Áporodott, putredu, puturosú, rancedu.
 Ápos, socru.
 Ápostol, apostolu.
 Ápostoli, adi., Ápostolilag, adv., apostolescu, apostolesce.
 Ápostolkodik, lucra cá apostolu.
 Ápostolság, apostolatu, apostolia.
 Ápránként, in bucati, cu merunt'a; cu incetulu.
 Áprányi, meruntielu, mititelu, mitutelu.
 Áprít, dumica, meruntiesce, taie meruntu.
 Ápró, meruntu, scundu; —bojtorján, turitia mare, agrimonia (planta); —árus, tózsér, minutistu; —cseprő, meruntisie pl.; —költe, kóte, varsatu meruntu, peritu, subs.; —serét, alice, pl.; —szülő, rosina, strugurei.
 Áprod, aprodu, pagiu, coconasiu;

arnasfeļu; darabantiu; had—, ca-
detu, iuncaru.
Apróka, meruntfeļu.
Aprolék, meruntišuri, pl.; meruntaie,
pl. (dela paseri); farmituri, pl.;
lud —, pui de gasca.
Aprolékos, micu, ne'nsemnatu; ceri-
moniosu.
Aprólen, racoia (planta).
Aprón, cu ameruntulu, ameruntu.
Apronként, vedi Apránként.
Aprós, micu, micşioratu, bucatitu,
farmitu.
Apróság, vedi Aprolék.
Aprósit, meruntia, meruntieza, face
sfarmituri.
Aprósodik, Aprósul, se micşioréza;
capata prunci mici.
Apróz, vedi Aprosit; jóca meruntu.
Aprózás, micşiorare, farmire, sfar-
mire; jocu, dantiu.
Aprozat, detaliu, ameruntiare.
Ap-tojás, ou statutu.
Apúl, parintiesce, cá tata.
Ápul (zapul), se imputé; se putro-
diesce.
Apus, parintielu, tatucu.
Ar, 1) pretiu; 2) inundare, esirea
apei, diluviu, potopu (slav.); glóta,
multime; 3) vedi Árr.
Ara, mireşa; — dij, darulu miresei.
Arab, arabu; — meşga, gumi arabicu.
Aracs, oxidúlu de aur (chem.).
Árad, maneca, pornesce, vine (in-
cócce); se infla, cresce, se suie;
inunda.
Áradás, inundare, ecsundare, potopu.
Áradat, inundatiune, revarsatura,
potopu.
Áradmány, contienutu inundatu, te-
renu revarsatu, aluviu.
Áradoz, curge rapede, se revarsa;
— ás, revarsare, aluviu; — vány,
adaosu de terenu, aluviune.
Arag, aur calcinatu (chem.).
Áralt, forma de sula.
Aranka, initia; aurelia (planta).
Aránka, olisióra.
Aránt, despre, cu privintia, cu re-
spectu.
Arany, aur; galbinu, ducatu; —

anyag, lacu, lustru de aur; —
bánya, mina de aur; — begy,
sturzu, sturdü aurü, pírolu; —
berill, chrisoberilu, berilu aurü;
— csinálás, alchimia; — enyv, ver-
de cenusú; — ér, vena de aur;
emoróida, tránsi, pl.; — fázán, fu-
sanu-de China (pasere); — farkas,
síacalu (cane din Asia ce semana
cu vulpea); — füi, calidonia mica,
érb'a rendunelei; — fiist, fóia de
aur; — glét, orpina, auripegmentu
(compusetiune de arsenicu, putiósá
si alte materii vulcanice); — hon,
Eldorado; — kém, adeptu, alchi-
mistu; — kö, chrisolitu; — koh-
hányat, sgura de aur (din cup-
toriu); — kor, vécu de aur; —
malinkó, malu, presura galbina
(pasere); — cserebüly, carabusiu
aurü; — párt, chrisopas; — rög,
stufa, minera de aur; — veselke,
splinósa galbina; — vessző, osteo-
cela (pétra); — virág, crisantemu,
flóre aurá; — vonal, filetu, firetu;
— zsífa, ísabelu aurü (calu).
Aranyász, v., cauta aur; subs. au-
rariu, spalatoriu de aur.
Arányító, mesura.
Arány, proportiune; — kulcs, cheie
proportionala; — lag, adv., lagi,
lagos, adj., cu proportiune, pro-
portionalu; — lagos, os, propor-
tionatu; — ítás, proportionare, im-
partire proportionata; — ság, propor-
tionalitate, proportiune! — sor,
progresiune; — szám, logaritmu.
Aránylik, se are, se proportionéza,
sta in referentia, sta in reportu;
— mutató, esponente.
Arányosit, proportionéza, aduce in
proportiune.
Aranyoz, aurescé.
Arányoz, vedi Arányosit.
Aranyozás, aurire.
Aranyozat, auritura.
Aranyozott, adi., Aranyozottan, adv.,
auritu.
Aránytalan, neproportionatu; — ság,
neproportiune, disproportiune.
Arányzás, impartire proportionala,
proportionare; tientire.

Arányzat, reportu, referintia; proportioniune; tîenta.

Árap, marca, inflarea marii, mare nalta, flucus; valu, unda; diluviu.

Arasz, palma, palmacu, mesura cu palm'a; — nyi, de unu palmacu.

Áraszt, inunda, se revarsa; — ás, inundare, revarsaro.

Arat, secera; — ás, secerisiu.

Arató, seceratoriu; — rész, parte, simbria de seceratoriu.

Árbecs, pretiu, valóre; — lés, pretiúla.

Árbocz, Árboczfa, catargu, arborelu; — kas, kosár, gabionu, cor'a catargului; — kötél, puntisióra (la catargu); — pót, sudár, toldalék, propta de catargu; — tám, buca de catargu (lemnec scafate).

Árbocztalan, desarboratu.

Árcz, fatia, figura; fisionomia, vultu (ardel.), obrazu (slav.); — alkat, form'a fetiei; — él, profilu (piet.); — fintorgatás, schimositur'a fetiei, caricatura; — ismeret, fisionomica; — ismerő, fisionomista; — jel, fisionomia; — kép, portretu; — ki-fejezés, expresiunea fetiei, mina; — orj, botu; — védelem, aparare din frontu (strateg.); — vonal, frontu; — vonalt! frontu! — vonat, liniamentele fetiei; — vonatnyujtás, întinderea liniei frontului.

Árczul, adv., in fatia, preste fatia; — csap, trago palma; — támad, ataca in frontu.

Árczulat, fatia, fisionomia.

Árék, arec'a (botan.); — dió, nuc'a de areca.

Ár-élecs, ocsidúlu de auru.

Ár-éleg, ocsidu de auru.

Árenda, arenda.

Árendál, ia in arenda, arendeza.

Árendás, arendatoriu.

Árestom, arestu, prinsóre.

Árgát, iazu, iezatura, peptu de iazu.

Árhagymalla, crisopras, pétra auria (ceva diferitóre de crisolitu).

Árhalvag, cloridu de auru.

Ária, cantecu, aria.

Árka, grópa, sapatúra (fortif.)

Árkangyal, archangelu.

Árkász, saporitiu, saporitiu, saperu.

Árkol, sapa.

Árkolat, sapatúra, siántiu.

Árkos, groposu, plinu de gropi.

Árkus, cóla.

Ármáda, Ármádia, armata, óste, ostire.

Ármális, armale, pl., diploma nobilitara.

Ármány, cabala, intriga, machinatiune, rancuna; — kodás, intrigare; — kodík, intriga, machinéza.

Ármányos, intrigantu; rancunosu.

Ármüves, sulariu, care face sule.

Árnót, arnautu, albanczu.

Árnő, limb'a canclui (Cynoglossum, bot.).

Árny, umbra.

Árnya, umbrósa, érba grasa.

Árnyal, umbresce, adumbresce.

Árnyalás, adumbrirc.

Árnyalat, conturna, adumbramentu, gradatiunea colórei, trasuri umbróse in profilu.

Árnyas, umbrosu.

Árnyaz, umbréza, armca umbra.

Árnyazás, umbrirc.

Árnyazat, umbramentu.

Árnyék, umbra; — kép, rajz, silueta, adumbratiune; naluca; — óra, orologiu de sóre; — szék, retirada, amblatóre, esitóre, cacastóre; — viadal, lupta prefacuta; prefacatoria, ceartatania, ipocrisia.

Árnyéklat, nuantia, adumbrirc fina.

Árnyékló, umbrea, umbrela.

Árnyékol, vedi Árnyaz.

Árnyékolat, vedi Árnyéklat.

Árnyékos, vedi Árnyó.

Árnyékoz, vedi Árnyaz.

Árnyékozás, vedi Árnyazás.

Árnyékozat, vedi Árnyazat.

Árnykép, vedi Árnyékkép.

Árny mellék, semiumbra, adou'a umbra.

Árnytalan, neumbritu, neumbrosu.

Árnytartó, Árnyvető, umbrariu.

Ároda, bazaru, localu de vendiare, locu de tergu (mai alesu in orientu).

Árok, siántiu, canalu; grópa; — alja, suburbiu micu.

- Árol**, pretiucesce, taeséza; investesce (o mosía).
Áromlás, inundare, cursu rapede, revarsare.
Árong, curge rapede, se revarsá, inunda.
Árongyökér, Áronszakál, unguřoica, marcetiu, barb'a lui Áronu, aróna, arumá, radecina de figuri.
Árorr, geranja (planta).
Áros, vedi Árus.
Árosit, oferesce, face de vendiare, vende.
Ároz, vedi Árol si Áruz.
Árpa, ordiu, orzu; — dara, gyöngy, ordiu curatitu; — éřő, őrdianu, ce se cőce deodata cu ordiulu; — kása, pasatu de ordiu.
Árpás, cu ordiu, plinu cu ordiu, ordiosu.
Árper, licitatiune.
Árpotlék, prisos dın pretiu.
Árr, 1) sula; 2) vodi Ár.
Árra, in acolo, intr'acolo; — nőzve, in privinti'a ca ...; — való, de acea trőba, destinatu spre ...
Árrév, portu de ecsundatiune.
Árrol, Árrul, despre ...
Árrvėső, scobitőre, sculptőre, dalta de scobitu, de sapatu, vānga (dela vagama).
Ársor, tarifa de pretiuri, tarifa.
Árszabály, statutu de tacse, limitu; tacsá.
Árszabás, regulare de tacse, limitare; — szerű, dupa tarifa, in consunctu cu tarifa.
Árszabott, cu pretiuri ficse.
Árszlán, leu.
Árt, strica, e stricatiosu; magát ártani valamiben, a se amesteca la ceva, a fi stricatiosu.
Ártalmas, adi., Ártalmasan, adv., stricatiosu, pagubitiosu, prejuditiosu, desavantagiosu.
Ártalmasság, stricatiune, paguba, dauna, desavantagiu.
Ártalmatlan, adi., Ártalmatlanul, adv., nestricatiosu; — ság, nestricatiune.
Ártalom, dauna, paguba, stricatiune, desavantagiu.
- Ártány**, maseru, mascuru, porcu juganitu.
Ártatlan, nevinovatu, inocente, candidu; — kodik, face pe nevinovatu; — ság, nevina, nevinovatia, inocentia, candőre.
Árticsoka, anginara, articioca (leguma).
Ártifi, (pozdor, vedi artifiola), scortionea, barb'a tiapului (planta).
Áru, marfa, merce; — barcza, boleta, tředula de vama; — bevallás, dechiaratiune, manifestu (intru intielesu comerc.); — bolt, dughéna, bolta de marfa; — czik, articulu de marfa: -- ház, bazaru, localu de vendiare; — hely, páhó, tár, depository, magazinu; — jel, semnatura, semnu; — küldelék, fatura, factura; — küldés, szállítás, speditiune; — küldő, speditoriu; — néző, visitoriu; — rovacns, scontu; — számkönyv, carte de fature, facturariu; — számla, factura, fatura, conta de marfa; — számolás, computare, socotéla, facturare; — szerzés, liferatiune; — szerzési kötés vagy szerződés, contractu de liferatiune; — szerző, liferantu.
Áruz, investesce, —áz, investire; — at, investitiune.
Árva, orfanu, orfanelu, orfelinu, sarmanu, saracu de parinti; — bíróság, judecatoria de orfani; — biztositék, securitate pupilaria; — csalán, urzica mórta (neusturatóre, Lamium et Galeopsis, bot.); — füz, salce plecata; — gondnok, gondviselő, tutoru, epitropu; — ház, orfanotrofeu, casa de orfani; — káka, trestia nodurősa; — korű, minorenu, pupilu, (nevrestnicu); — koruság, minorenitae; — leányhaj, initia (stipa pennata, bot.); — lepényfa, porumbelu, prunicelu selbatecu; — pelyhim, celsia resariténa (bot.); — pénz, bani pupilari, pl.; — pinty, pitigoiu de fagu; — reketye, genista selbateca (bot.); — rozsa, rosa selbateca, flőre de maciesiu; — rozsnok, op-

sigă, ovesică; — szajkó, corbu de munte; — szegfű, garófa séca; — — szék, comisiune pupilară; — szülött, postumu, (nascutu după mörtea tata seu); — veréb, vrabia singurateca; — viola, vióla tricolóráta; — virág, clopoticlu de nea (flóre).

Árverez, licitéza.

Árviz, revarsare de ape, diluviu, potopu.

Árzar, vedi Árszaru.

Árzat, investire.

Árzdőkogag, crisopras, pétra scumpa galbina.

Árszaru, monopolu.

Ás, sapa.

Ásadék, sapatúra, ce s'a sapatu; — váz, schcletu fosile, osemente sapaté.

Asag, atētiaru, ojogu, batiu de cuptoriu, — hipon, muschiu ramurosú (bot.); — pemet, maturice de vatra, stergatóre; o specie de veronica, prasinu (planta).

Asagal, scocioresece, atētia (foculu).

Asaly, clinu (de vestmentu).

Ásany, minera, esu, ertiu (in statulu naturei); metalu; bronzu (auestecu de arama si alama).

Ásás, sapare.

Ásat, sapatúra, lucru sapatu.

Ásatlan, nesapatu.

Ásit, casca.

Ásítás, cascatură subs., cascatură.

Ásithatás, patim'a cascaturuj.

Ásitosz, casca desu; oftéza (dupa ceva).

Ásítózás, cascatură désa; oftatură, oftatu.

Áska, greurusiu de pamentu, greru sapatóriu (Grille, talpa. Insecta).

Áskál, scocióra, scocioresece, despica perulu, (face pe sofistulu).

Áskálódás, pandire, scotocire, spionare.

Áskálódik, pandesce, spionesce, ambla in urna (cuiva).

Áskálódó, intrigantu, pandaciú.

Ásmány, minera; — tan, tudomány, mineralógia; — tudos, mineralogu.

Ásmányi, Ásmányos, mineralu.

Ásó, sapatóriu (omu); sapiroiu; genoiu, harletiu; — kapa, sapa; — lapát, lopata.

Ásomány, vedi Ásmány.

Áspa, reschitoriu, dapanatóre, vertecutia, vertelitia; mosoru, tiéva.

Áspál, dapană, dépană.

Áspida, aspida, sierpe veninosu.

Áspó, vedi Áspa,

Asszony, femeia, muiere; cocóna, dómna; földes —, boieróica, proprietarésa: gazd' —, jupanésa, gazdóie, birtasitia; kis —, coconitia, domnióra; — ember, szenély, állat, persóna femeiesca; — férfi, fetarau, ermafroditu; muierotca, pepele, papalapte.

Asszonyi, femeiescu, muierescu.

Asszonyiség, natura femeiesca, caracteru femeiescu, femeitate.

Asszonyka, femeiusca, muierusca, nevestitia; domnitia.

Asszonyos, adi, Asszonyosan, adv., muierosu, muieretiú, femeietiu.

Asszonytság, cocóna, dómna, dama, femeia fruntasia.

Ásszú, secu, uscatu; — bor, revacu, vinu verguru; — szőlő, stafida, strugure uscatu.

Astol, Astul, (particula), cu totulu.

Ásvány, minera; — isme, orictognosia, cunoscintia de muntii cu minero; — kő, esu, ertiu, minera; — olaj, oleiu mineralu; — ország, imperiulu mineralorú; — rög, stufa, esu; — sav, acidu mineralu; — szén, carbune de pétra; — tan, mineralógia; tár, cabinetu de minere; — vas, feru fosilú, feru teluricu; — viz, apa minerala.

Ásványász, mineralogu.

Ász, verbu, séca, deséca, se usca, se usuca; subs. seceta.

Ászag, gunoiu.

Ászal, vedi Ász.

Ászalmány, póme uscate.

Ászaló, uscatoriu; cuptoriu de uscatu, uscatoria.

Ászalodik, vedi Ász.

Ászalt, uscatu.

Ászalvány, póme uscate, plur.; bóla séca, atrofia.

Aszaly, climu.
 Aszály, seceta; ectica.
 Aszalyos, secu, uscatu.
 Aszás, uscare.
 Aszász, fundamentu, base, temeiu, temelía.
 Aszat, buruiana; holt —, mumia, ca-dravu uscatu.
 Aszatos, buruienosu.
 Aszfolt, pata séca.
 Aszik, se usca, séca.
 Aszka, carcaianu, canele babci (plant.)
 Aszkor, lenta, ectica, oftica; — os, ságos, ecticosu, officosu.
 Aszláz, friguri de lenta.
 Aszló (zászló), flamura, stégu, stindartu.
 Aszmérték, mesura croitorésca (dupa ce uda panur'a).
 Aszok, Aszokfa, capateiu de buti; — ser, bere de tienutu.
 Aszomány, purecaritia, poligonu (planta).
 Aszottas, (zsoltina), scaiete, (serratura arvensis).
 Asztag, stogu.
 Asztal, masa, mésa; — abrosz, ponsatura, fatia de masa; coperta; — alag, patrunghiu lungaretiu; — disz, decoratiunea mesei; — fia, fiok, puiulu mesei, lad'a mesei; — fő, capulu mesei; — gyártó, mesariu; — hazugja, parasitu, licau, comediantu pe la mese; — kendő, servieta, merindare, stergura; — neuntí, servitiu de masa; — teríték, asternatur'a mesei.
 Asztalka, mescióra, mesitia, mesutia.
 Asztalnok, (la curti domnesci), magistru mesei, stolnicu (slav.).
 Asztalonként, din mésa in mésa.
 Asztalos, mesariu, templariu.
 Asztalosság, mesaria, templaria, (profesiunea).
 Asztán, vedi Azután.
 Aszu, vedi Asszu.
 Át, vedi Által.
 Átabotába, un'a intr'alt'a, claie preste gramada; golomotiu.
 Átad, transpune, liberéza, da.
 Átadvány, documentu de transpuse-tiune.

Átal, vedi Által.
 Átal, se sfiiesce, se genéza.
 Átalában, preste totu, cu ridicat'a; cu ruptulu.
 Átalag, vedi Antalag.
 Átalakit, preface, straforméza, transfiguréza; — ás, prefacere, straformare.
 Átalakul, se preface.
 Átalakulás, transformatiune.
 Átalán, vedi Általán.
 Átalány, vedi Általány.
 Átalellenben, in fatia, dincolo, fatia 'n fatia.
 Átalkodás, Átalkodotság, cerbicia.
 Átalkodott, cerbicosu, obstinatu, (dárzu), inpetritu.
 Átall, vedi Atal.
 Átálló, linia diagonala, linia curmezisia.
 Átallság, necuvenintia, necuviintia.
 Átalt vesz, se determina, se decide (pentru ceva).
 Átalvám, tacsá de transitu.
 Átalvető, desagi, plur.
 Átán (fa), tamariscu (arbore).
 Átázhatlan, nepetransu de apa.
 Átázik, se uda; se strabate de apa.
 Átáztat, uda, móre in apa.
 (Vedi mai multe compuse la Által).
 Átellenben, vedi Átalellenben.
 Átér, adi., prea'ncordatu, prea'ntinsu; stravagantu.
 Átfogó, ipotenusa (geom.)
 Átiróbank, banca de giru.
 Átilla, atila, vestmentu cu gaetane.
 Átka, scaru, strepedu, vermie de branza; carcelu (insecta).
 Átképités, metafora.
 Átkos, Átkoz, blastema, afurisesce; suduie, injura.
 Átkozás, blastemare.
 Átkozatos, adi., Átkozatosan, adv., blastematu, blastematiesce, afurisitu.
 Átkozodás, blastemu; sudalma.
 Átkozodik, vedi Átkoz.
 Átkozott, blastematu, afurisitu.
 Átkozottság, blastemu, blastematia.
 Átla, Átmérő, diametru, lini'a trecătoare prin centru.

- Atlacz, atlasu, tiesotura grea de me-
 tasa; — pillangó, menclau, atlasu.
 Atlaczozott, satinatu, lustruitu, cu
 lustru.
 Átlag, despicatoru; scetiune, intre-
 sectiune (geom.); profilu (archit.);
 un'a cu alt'a: pretiu mijlociu, nu-
 meru mijlociu.
 Átlás-tenger, marca atlantica.
 Átló, vedi Átálló.
 Átok, blastemu, afurisania: cateri-
 sire; —lovél, carte de afurisanie.
 Átol, suge, sbea (charthia s. a.).
 Atorna, paltinu de Virginia.
 Átraczel; limb'a boului; otrotielu
 (planta).
 Átró, rcontréza (o datoriu prin o
 pretensiune catra alu treilea), scon-
 tréza.
 Átszéló, linia transversala.
 Átteláb, gorgoiu (insecta).
 Áttért, neofitu, paganu botezatu.
 Atya, parente, tata; édes —, tata
 bunu.
 Atyabátya, vedi Apabátya.
 Atyafi, ruda, rudenie, consangénu;
 frate; amicu.
 Atyafias, vedi Atyafiu.
 Atyafiság, rudenia, consangenitate,
 parintia; cumnatia; finia, afinitate.
 Atyafiságos, fratiescu.
 Atyafiságosan, fratiesce.
 Atyafisodás, rudire, infratrio.
 Atyafiu, fratiescu.
 Atyagyilkos, patricidu, omoritoriu de
 tata; —ság, patricidiu, omoru de
 tata.
 Atyahóg, sora mai mica a tatalui.
 Atyai, parentescu, parintescu, parin-
 tiescu.
 Atyaiképen, Atyailag, Atyaimodon,
 cá parente, parintiesce.
 Atyaisten, Dumnedicu tatalu.
 Atyákkodik, lucra parintiesce.
 Atyamester, albergariu, ospetariulu
 mesteriloru calatori (ital. alber-
 gatore).
 Atyanéne, sora mai mare a tatalui.
 Atyaöcs, frate mai micu alu tatalui.
 Atyarokon, ruda colaterala (din par-
 tea tatalui).
 Atyás, vedi Apás.
- Atyaság, vedi Apaság.
 Atyáskodik, lucra parintiesce.
 Atyátlan, orfanu fara tata.
 Atyja, tata-sou, tatalu lui séu ei.
 Atyjok, tatalu loru.
 Atyo, Atyus, vedi Apus.
 Atyul, vedi Apul.
 Augustus, Augustu; Mesalariu, Ma-
 salariu.
 Austria, Austria.
 Avad, so invecchiesce; degenera, so
 corcesce.
 Avadék, vechitura.
 Avagy, séu, ori, séu ca.
 Avar, rogozu; stufu.
 Avaros, rogozосу, stufosu; coperitu
 cu érba séca.
 Avas, adi., Avason, adv., rancedu,
 invecchitu.
 Avasodik, Avasul, se rancediesce,
 devine rancedu.
 Avasság, rancediela, rancedime.
 Avat, amesteca; indoesce (do ecs.
 panura); inóie, uda; informéza,
 initiéza (in vreunu secretu); con-
 sacra.
 Avatag, vechiu, purtatu, ponositu,
 invecchitu; —arú, vechitura (mardá
 pe turc.), marfa esita din moda.
 Avatás, immuiere, udare; indoire;
 binecuventare, consacrare.
 Avatatlan, adi., Avatatlanul, adv.,
 neinformatu, nciniatiu; ncindoitu.
 Avatkozás, Avatkozat, amestecare,
 intrevenire, amestecu, intreven-
 tiune.
 Avatkozik, so amesteca (in ceva),
 intrevine, incurca.
 Avatkozó, intrevenitoriu, intreve-
 niente; incurcatoriu.
 Avatlag, vedi Avatag.
 Avatlan, vedi Avatatlan.
 Avatmány, consacrare, santire, hiro-
 tonire.
 Avató, hirotonitoriu, santitoriu.
 Avatoncz, novitiu.
 Avatópénz, arvuna, capara.
 Avatott, adi., Avatottan, adv., infor-
 matu, initiatu; consacratu.
 Avatottság, vedi Avatmány.
 Avatvány, novitiatu.
 Avégett, Avégre, spre acelu scopu.

Avik, se invechiesce.
 Avit, invechiesce.
 Avitt, vechiu, purtatu.
 Avul, vedi Avik.
 Avulás, invechire.
 Avulhatlan, neprescriptibilu, ce nu se póte invechi, fara paragrafia.
 Avult, Avultan, vedi Avitt.
 Avultság, vedi Avulás.
 Avval, vedi Azzal.
 Az, articlu lu, le, a.
 Az a, cela, ceca, acela, aceea.
 Azál, azalea, rosa de munte (Azalca).
 Ázalag, animalu infusoriu, verme infusoriu.
 Azalatt, intr'aceea, pana atunci; deocamdata.
 Ázalélt, 1) - féreg, verme infusoriu; 2) mancare, fertura, leguma.
 Ázás, udatura.
 Az az, acela, aceea; cela, ceca.
 Azaz, adeca, adica.
 Ázbarcsa, vedi Ázalag.
 Azelőtt, mainainte; odinioara.
 Azért, pentru aceea; deci, asiédara.
 Azértis, toema de aceea.
 Azidén, estimpu.
 Ázik, se uda, se móic.
 Azokáért, de aceea, pentru aceea, din acea cauza.
 Azolta, de atunci.
 Azon, pron., acela, aceea.
 Azon, pron., pentru aceea, spre acelu scopu.
 Azonbakság, tautologia, repetitiune (a celoru dise séu scrise).

Azonban, intr'aceea.
 Azonegy, acelasi, aceeași.
 Azonfelül, afara de aceea.
 Azonhelyt, indata, pe data, la clipita, la momentu.
 Azonít, identifica; - ás, identificare.
 Azonképen, totu asia, in acelasi modu.
 Azonkivül, afara de aceea.
 Azonkoru, contimpuranu.
 Azonközben, intr'aceea.
 Azonmodon, vedi Azonképen.
 Azonnal, indata.
 Azonnevű, omonimu, de acelasi nume.
 Azonos, identicu, intocma acelasi.
 Azonosság, Azonság, identitate.
 Azonszínű, concoloru, de aceeași colóre.
 Azontul, de aci 'ncolo, apoi, dupa aceea; dincolo, preste.
 Azonzás, vedi Azonbakság.
 Azota, Azotítolfogva, de atunci.
 Azsag, vedi Asag.
 Ázsia, Asi'a.
 Azsiai, adi., Azsiallag, asiaticu, asiaticesco.
 Aztán, vedi Azután.
 Aztat, uda, immóie; prajesce, topesce (canepa, inu).
 Áztatás, udare; topire.
 Áztató, locu de udatu; topitóre, balta de topitu (canepa, inu).
 Azurkék, azuru, albastru cá ceriulu, albastru azuriu.
 Azurszin, colóre azuria.
 Azután, dupa-aceea.
 Azzal, cu aceea; cu atata.

B.

Ba, în (postpusetiune cu acusat.).
 Bab, bóba, bobu, bómba, bóna; fasole turcésca; pata (pe dintii celoru).
 Báb, gogosiu, gogósia, coconu, bulzu de metasa; papusia; icóna, figura; egy — czérna, sculu de atia.
 Baba, pruncu, prunculetii.
 Bába, mósia (ce taie buriculu).
 Bába, adi., amarítu.
 Bababukra, circubeu.
 Babácska, prunculetii.

Bábaire, pimpanelu, petranjelu selbaticu.
 Babak, pupaza.
 Bábakalács, vedi Disznótövis.
 Babakása, urezu cu lapte.
 Bábalak, papusia, marioneta.
 Bábálkodik, vedi Bábáskodik.
 Bábállapot, gogosiela, subs., (starea unei insecte).
 Bábaorvos, medicu de mositu, mamosu (in Rom.).

- Bábaság, Bábaszkodás, profesiune de mositu, mostaria.
- Bábaszarka, cotiofana de munte.
- Bábaszilva, pruna séca, hur'lupu.
- Babáz, —ik, nasce, lechuzesce, se chendelesece.
- Babázás, lechuzia, chendelta, nascere.
- Babba, frumosu (limbagiulu copiiloru).
- Babér, dafinu, lauru; —ág, laura, ramura de laura; —fűz, salce de munte; —koszoru, cununa de laura; —s, laureatu, bacalaureatu; —levél, foia de laura.
- Babéros, laudatu, maritu, glorificatu.
- Babilló, radecina de rîia, scabiósa; macrisiu de apa. (*Rumex acutus* et *R. aquaticus*).
- Babirkál, tandalesce din mana, bate usiorelu.
- Babirussza, corbu porcescu.
- Bábjátték, papusiaria.
- Babka, bobitia, bobisióra; banutiu, obolu; denariu; para; lascaia ($\frac{1}{2}$ para).
- Bábkalács, turta dulce.
- Babkard, fasole luata.
- Bablon, bumbacu.
- Babmü, jucarii, pl.
- Babó, mazariche.
- Babocs, musca canésca, musca cu acu, muscoiu.
- Babocska, vedi Babka.
- Bábocska, papusica.
- Babona, credintia desiérta, superstitiune; farmecu, fermecu, descantecu (vrajitoria).
- Babonál, fermeca, descanta (vrajesce).
- Babonás, superstitiósu.
- Babonaság, vedi Babona.
- Babonáz, vedi Babonál.
- Babos, pestritiu, cu pestruu.
- Babós, papaluga, momáai, matahala.
- Bábos, turta.
- Babosan, adv., pestritiu, cu puisiori.
- Baboska, babusca, vestmentu pestritiu.
- Babota, cataracta, cadere de apa, cascada.
- Babrál, vedi Babirkál.
- Bábsütő, turtariu.
- Bábu, v., papusia, jucaria.
- Babug, muculu tífici, svárcu.
- Babuga, fasole egipténa, fasole strimba (*Dolichos*).
- Babuk, Babuka, pupaza.
- Bábuz, jóca cu papusie.
- Babvető, aruncatoriu cu bobí, descantatoriu.
- Bács, Bacsa, pecurariu, pastoriu de oi, baciú; ciobanu (turc.).
- Bácsi, Bácsika, bade, badisióru, nenisióru (frate, unechiu séu orice omu mai mare decatu tine cu cativa ani).
- Bacsó, vedi Bács.
- Bacza, vitielusiu; copilu bunu, ci neghítóbu.
- Bada, carabusiu de trestie.
- Badacson, viia renumita la laculu Báláton.
- Badar, v., galagesce, hodorogesco; balbaie; vorbesce incurcatu; vorbesce ne'nticlesu; — beszéd, vorba stricata, limbagiu stricatu, gergu; galimathias, limbagiu confusu.
- Badarog, vorbesce confusu.
- Bádgyik, Bádjad, se ostenesce, se obosesce, se fatiga, scade din puteri.
- Bádjadás, Badjadság, Bádgyatság, ostenela grea, obosela, fatiga.
- Bádjadt, ostenitu, obositu, fatigatu.
- Bádján, Bádjánfü, valeriana (planta).
- Bádjik, vedi Bádjad.
- Bádog, feralbu (tinichea); —mérték, cimentu; —mives, feralbariu.
- Bádogos, feralbitu, captusitu séu coperitu cu feralbu.
- Bádogoz, lucra din feralbu.
- Bagaria, iufu, pele de Rusi'a; —csizma, cióbóte de iufu; —szij, curea de iufu.
- Bagazia, pensa lustrósa, bagasia, bogasia.
- Bagázsia, vedi Pogyász.
- Bagdácsol, alérge sarindu.
- Bagdánypescenye, friptura de muschi.
- Baglya, vedi Boglya.
- Baglyacs, cucuveica mica, buha pitica.
- Baglyas (boglyas, boglyos, kóczos haju), peru-velvoiu, sburlitu, spárlitu.
- Bagnét, baionetu, spanga, spanganetu.

Bagó, 1) buba; 2) remasltia de tabacu in pipa, bagatura.
 Bagoes, muscoiu, musca cu acu.
 Bagolcsa, mazeriche comuna.
 Bagolycsaboka, solovêru cá mazerichea (Clenopodium et Astragalus).
 Bagoly, buba, bulaiá, bufnitia, cucuveica; — borsó, mazeriche; — eb, cane de Boloni'a; — pille, fluture noptatecu; — sip, fluieru de paseri (de amagitu); — fűveg, caciulitia; — tündö, mere ferte séu uscate.
 Bágyad, Bágyik, Bágyul, v. Bádjad.
 Bágyatt, vedi Bádjatt.
 Bagzás, impreunare secusala, coire (la unele animale).
 Bahó, nebunatecu, uatarau, naucu hebeucu, neghíobu, desíuchíetu. ,
 Baj, nevoia; ostenéla, trapadu, greutate; lupta; tréba, afacere; negotiu; bajom van, am de lueru, am tréba; imi este reu, nu'mi e bine; mi bajod? ce'ti lipseste? ce'ti pasa? ce te amesteci? mi a baj? ce este? ce e de facutu? bajt vi, dueléza? bajjal, cu greu, abié.
 Báj, nuri, gratii, (amendóua plur.), atragare, fermecu, incantatura; — alak, fiintia incantátore, forma gratiósá; — csö, caleidoscopu; — dal, cantecu fermecatoriu; — dus, gratii incantátore; — hang, sunetu incantatoriu; — lámpa, lampa magica.
 Bajár, Bojár, vedi Bajnok.
 Bajbones, tufisiu; spinetu, maracinetu.
 Bajcz, vedi Bajsz.
 Bajd, vedi Bajod.
 Bajfa, vedi Borostyán.
 Bájfü, dafinu de Alecsandria (bot.).
 Bajhely, arena, locu de lupta.
 Bajjáték, jocu de arme.
 Bajkoszoru, cununa de laura.
 Bájló, atragatoriu, incantatoriu, fermecatoriu.
 Bajlodás, ostenéla, necazu.
 Bajlodik, are tréba, se nevoiesce.
 Bajmocz, pedantu, persóna disputátore pentru bagatcele cá pentru otiera; omu iuvetiátu, reu educatu.

Bajnár, strugure veratecu.
 Bajnocza, spirea (bot.).
 Bajnok, luptatoriu, erou, cavaleru; atletu; — libucz, luptaciu, renomistu; — mester, maiestru de luptatu, duelistu.
 Bájnok, fermecatoriu, magu.
 Bajnokász, duelistu, maiestru de luptatu.
 Bajnoki, eroicescu; — lag, kul, adv., eroicesce.
 Bajnokiság, Bajnokság, eroismu, barbatia de erou, curagiu eroicu.
 Bajnoktárs, sotiu de arme, camaradu de arme.
 Bajod (loettü-féreg), greru de gunoiu.
 Bájol, fermeca, incanta.
 Bájolás, fermecare, incantare.
 Bájoló, vedi Bájló.
 Bajonet, vedi Bagnét.
 Bajor, bavaru, bavarezu; — szölv v. góhér, struguri de párga, struguri precepti.
 Bajorul, bavaresce.
 Bajos, greu, anevoia, ostenitiosu, anevoiosu; fatalu, criticu.
 Bájos, atragatoriu, incantatoriu.
 Bajosan, adv., vedi Bajos.
 Bajoskodás, ostenéla, fatiga.
 Bajsegéd, Bajtanu, secundantu (in duelu).
 Bajsz, mustatia, mustetia.
 Bajszos, adi., Bajszosan, Bajuszosan, adv., mustetiosu, mustetiátu, cu mustetia.
 Bajszosodik, îi cresce mustetia.
 Bajtárs, vedi Bajnoktárs.
 Bajtat, bate lel'a, vagabundéza.
 Bajt vi, lupta.
 Bajucz, Bajusz, vedi Bajz; — fodoritó, resucitóre de mustetia.
 Bajuszfü, érba spinósá (Chrypsis).
 Bajuszos, vedi Bajszos; — orsóhal, pesce barbosu; — tergély, plevusca, svarluga.
 Bajuszatlan, nemustatiosu, fara mustatie.
 Bajvivó, luptatoriu, luptaciu; duellantu; campionu, aperatoriu.
 Bak, tíapu; iepuroiu; mascuru; barbatusu (la animale); berbece, capra (de lemnu); — büz, párciu,

- mirosu de țiapu; —ot fejni, a face nimicu, a tandall; —ot lă, se pacalesce; manca nespalatu (figur.).
- Bak-állás, scaru (locu în porturi spre desbarcatu); desbarcatóre (schela); magazinu de depositu; —bíziü-gereley, gerania séu gentiana (Robertiana); —dühödés, furóre sec-suala; —fincz, fity, berbelea, ber-belecu, imburdatura, burda; —fordító, tropiculu capricornului (astron.); —fü, betonia, salvia sel-batica; —lát, ridicatura de pa-mentu (la vii); —macska, cotoiü, motocu; —öz, caprioru, țiapu de caprióra; —szakálfü, caprifoiu, lon-nicera; —szarvfü, fenu grecescu (planta); —szökés, ugrás, caprióla, saritura de capra; —top, trifoiulu caprei; —tövis, mézga, gumi, re-siua adraganta; —zergc, țiapu de capra selbateca.
- Baka (fika), pedestru, pedestrasü, infanteristu ungurescu; bobocu de ariciu, sparganu, aricióia (Spargan-ium); unu orasiu în Ungari'a.
- Bakács, rotariu, carutiariu (ce face cara).
- Bakafántos, certarefiu, galcevitóriu; guratecu, guralivu.
- Bakalló, tiörtóru, ciucurelu, motiu-letiu.
- Bakalsav, acidu hircinu (chem.).
- Bakancs, topanca, stifleta, stibleta, papucu.
- Bakancsos, ostasiu pedestru, pede-strasiu ungurénu.
- Bákány, trestia cu maciuca; maciuca.
- Bakar, strugure trandafirü.
- Bakarasz, schiópa, palmacu micu.
- Bakator, vedi Bakar.
- Bakavászik, Bakázik, v. n., se im-pedeca, da preste ceva, ce potig-nesce (sl.).
- Bakcsa, torturariu, banca de tortura.
- Bakcsó, bou-de-balta (trans.), batlanu de stufu (mold.), butauru, trím-boiu (Pasere de balti. Ardea stel-laris).
- Bakó, spendiuratoriü, carnefice, cá-lâu, gélatu, hengerü (germ.), gúde (turc.); justitiariu; —bárd, secure de gélatu.
- Bákó, vedi Bárgyu.
- Bakog, balbaie, gangaie, gangavesce; ingana.
- Bakogás, balbaitura, gangavía, in-ganare.
- Bakól (bókól), complimentéza, cla-tina, da din capu.
- Bakony, o padure mare în Ungari'a.
- Bakonya, butica de vıptualii, bacaniá.
- Bakonyás, bacanu, negutiatorasiu cu vıptualii.
- Baksa, vedi Bakcsa.
- Baktat, balabanescce, citescce încetu, incurca.
- Bakúl, adv., hebeucesce, neghibescce.
- Bakzás, coire; merlire; gonire.
- Bakzik, vedi Bagzik.
- Bal, adi., stengaciü; fatalu; reu; —felöl, de a steng'a; —ra, la steng'a; —felé, spre steng'a.
- Bál, balotu, téncu (de marfa); balu; coperta de cai.
- Balaska, securice; barditia.
- Balaszgyemánt, balascu, rubinu ba-lanu, rubinu albu.
- Balaton, balatonu (laculu).
- Balcsillag, desastru, destinu adversu, sórte rea.
- Balértelem, Balértés, rea-intielegere, restalmacire, intielegere pe dosu; disensiune.
- Baleset, casu sinistru, nenorocire; desastru; óra fa ala.
- Balét, baletu, dantiu maiestru.
- Balfasz, gagautiu, lalau, natarau; —kodik, face secaturi.
- Balféj, cicisbeu, galanu, (perde-vara, alergatoriü dupa femei'a altuia).
- Balga, adi., simplu, naucu, hebeucu, tocitu, stupidu; nebunatecu; de-siuchietu, capiu.
- Balgán, adv., vedi Balga.
- Balgaság, simplitate; naucia, he-beucia.
- Balgatag, vedi Balga.
- Balगतagság, vedi Balgaság.
- Balgocz, gagautiu, gogomanu, omu carui îi lipsescce o dóga.
- Balgoczkodás, gogomania.
- Balha, purecc.

Bálház, sala de balu.
 Balházasság, casatorie necuvenita, casatorie cu persoana de conditiune apusa, casatorie sinistra.
 Balhiedelem, parere falsa, prejudetiu.
 Balhit, credintia ratacita, eterodocsia, cresu.
 Balikó, trestia macucata.
 Balita, marca, semuu.
 Balitélet, prejudetiu, preocupatiune, preventiune, opiniune falsa.
 Balizs, cultivatoriu de safranu.
 Baljos, cóbc-rea, profetu reu; —lat, cobire rea, profetia sinistra, omine.
 Baljoslatu, ominosu.
 Balkány, baracia, balta cu museliu; partea din apoi a corabiei, pupe.
 Balkéz, mana stenga.
 Balkörmü, desfrenatu, nuieretiu.
 Balla, sarióra spinósa, cal spinósa (specie de planta din care se scóte soda: Salsola tragus).
 Ballada, balada, cantecu fabulosu.
 Ballag, Ballagcsál, merge incetu, merge inpleticitiu; uocosiosce, merge tandalindu.
 Ballangó-savar, —koró, vedi Balla.
 Báhnos, bahmosiu (bucata romanésca din farina de papusioiu fértá in smantana dulce).
 Bálna, balénu, chitu.
 Balog, stengaciú.
 Balogács, Balogsítii, vedi Balog.
 Baloldalék, laturo stenga, flanca stenga (strateg.).
 Bálöltözet, costumu de balu.
 Báloz, ambla la baluri.
 Balraforduly, steng'a 'mpregiuru!
 Balrahuzađj, la-steng'a!
 Balrakanyarodj, re'ntorceti la steng'a!
 Balranézz! cauta 'n steng'a!
 Balrol, din steng'a.
 Bálruba, vestmentu de balu.
 Balság, desfavóre; desastru; casu sinistru; intemplare fatala, fórte sinistra.
 Balsiker, resultatu reu, reesita rea; pacalitura.
 Balsó, stengu.
 Balsors, Balszereucse, vedi Balság.
 Balszárnny, aripa stenga.
 Balszomszéd, sociu din steng'a.

Balta, baltagu, maciuea cu securice; —fok, muchea baltagului; —nyél, coda de baltagu, stilu de baltagu.
 Baltat, arunca cu baltagu, baltagesce.
 Baltavirág, trifoiu lircescu, trifoiu dulce; edisariu.
 Baltáz, taie cu baltagulu.
 Bálttenger, marea baltica.
 Balúl, reu, nefericitu.
 Baluska, barditia, securice; baltagu.
 Balustya, (ostoba, buta), hebeucu, batutu la capu, naucu, natantocu, tontu.
 Balut, cale ratacita.
 Bálvány, idolu; grinda, grindóia; fusulu in móra; pilastrulu téscului; —hit, credintia pagana; —imádás, idololatria, inclinare la idoli; —imádó, idololatra, inclinatoriu de idoli; —isten, idolu; —kép, chipu idolescu; —kigyó, sierpe regalú, anaconda; —oltár, altariu idolescu.
 Bálványos, idolescu.
 Bálványoz, se inchina la idoli; —ás, idololatria.
 Bálványozó, idololatra, inclinatoriu de idoli.
 Balvég, vedi Balsiker.
 Balvégzet, vedi Balság.
 Balvélemény, parere ratacita, opiniune falsa.
 Balyok, Balvokás, vedi Boló.
 Balzam, Balzsam, balsamu; —fenyű, bradu mirositoriu; —fű, buruiana de balsamu; —nyárfa, plop mirositoriu.
 Balzsamos, adi., Balzsamosan, adv., balsamicu, balsamatu; inbalsamatu.
 Balzsamosz, inbalsaméza.
 Bámász, vedi Bámész.
 Bamba, gura-casca, gura-cascata, meteleu, natarau.
 Bambó, pitiorusiu (limbagiulu prun-ciloru).
 Bambu, Bambucz, vedi Bamba.
 Bámész, gagautiu, gura-casca; —kodás, gogomania; —kodik, cascagur'a, sta uitatu, sta uimitu.
 Bámézság, gagautia, holbatura im-progiuru.
 Bámút, miuana, face a te miuana.

- Bámítólag, adv., minunatu, de minune, uimitoriu.
- Bammog, bombanesce, bombanc; murmura.
- Bámul, v. n., se minuna, se minuneza, sta incremenitu.
- Bámulandó, adi., Bámulandólag, minunatu, de minune, de incremenitu.
- Bámulás, Bámulat, minunare, stupóre; uimire, incremeuire, inarmurire.
- Bámúlatos, minunatu, de minune.
- Bámulvány, spectaculu, spectaclu, privelesce.
- Ban, in.
- Bán, sub., banu (alu Croatiei, alu Craiovei).
- Bán, v., se calesce, îi pare reu; — valakivel, se pórtá cu cineva, tractóza cu cineva; nem bánom, nu'mi pasa, fia; n'am nimicu in-
contra.
- Bana, Varnava, n. pr.
- Bánadalom, Bánalom, caintia, parere de reu.
- Bánakodik, vedi Bánkodik.
- Bánandó, de caitu.
- Bánás, caire, caintia; purtare; tractare (cu séu catra cineva).
- Bánat, caintia, parere de reu; suparare, machuire; ingrijare; — bér, pénz, arvuna; —teli, caitu; suparatu.
- Bánát, Banatu.
- Bancsókos, Bandsókos, cu ochi de sticla.
- Banda, banda.
- Bandi, Andreiu, n. pr.
- Bandsa, Bandsal, chioru, cautatoriu crucisii, strabonu.
- Bandsal, subs., gura-cascata, gautiu.
- Bandsalit, Bandsit, chioresce, cauta crucisii.
- Bandsalodás, vedi Bamézkodás.
- Bandsalodik, vedi Bámézkodik.
- Bands-ítveg, ochilari de chioru.
- Banga, Bangó, simplu, prosticelu, meteleu.
- Bangita, socu de apa, curpenu (Viburnum); cucuta frundiósa.
- Bangóc (káposzta torzsa), cocianu de curechiu; dóua-foi (Ophrys).
- Bangy, muschiu de copaciu.
- Bánhatos, usóru de tractatu, tractabilu.
- Bánik (-val-vel), se pórtá (cu cineva), tractéza.
- Bank, banca; — adó, bancariu (in jocu); — alap, fondu de banca; —jegy, bancnota, tíedula de banca; —részvény, actia.
- Bánk, Benedictu.
- Banka, pupaza.
- Bánka, ventósa, cupéta, sugatoriu; nasture tíevosu (chír.).
- Bankár, bancariu.
- Bankó, bancnota, tíedula de banca, banu de charthia.
- Bankó, batú, maciuca, ghióga, macau, bastonu, carja; nodu.
- Bánkodás, suparare; caintia.
- Bánkodik, se caesce, îi pare reu, regreta; se supara, se angustiéza.
- Bánkúr, bancariu.
- Bankus, momíia, papaluga, matahala; ciuha, popantiu.
- Bánlás, Bánlat, tractare, pertractare.
- Bánlati, de pertractatu.
- Bánlott, pertractatu.
- Bannyas, adi., Bannyason, flocosu, lanosu, latiosu; pufosu.
- Bannyol, flocae.
- Bánol, vedi Tárgyol.
- Bánópénz, arvuna, capara.
- Bánság, banía, rangu de banu; Banatu (tiéra).
- Bánt, atinge; vatama, ofenséza; ataca (onóre); injura.
- Bántalmas, vatamatoriu.
- Bántalmi, ce vatama; — panasz, acusa de injuria.
- Bántalom, vatamare, ofensa; injuria; injuratura.
- Bántás, atingere; vatamare.
- Bántatlan, neatinsu; nevatamatu, neatacatu.
- Bántó, vatamatoriu, ofensatoriu.
- Bántodás, vedi Bántás.
- Bántodik, se simte vatamatu.
- Bántogat, vatama desu, îi place a vatama.
- Bántolag, ofensivu.

Bántás, vedi Bántás.

Bány, metalu.

Banya, vén, femeia betrana, baba-chia, cotorontia, lécra.

Bánya, mina, baia; montanistica s.; — adomány, concessiune, investitura (intr'o mina noua); — áttöres, sparsetura (de munte), strabatero; — bér, tacsá urburaria, urbura; — bíró, jude montanistu; — bírós-zék, tribunalu de montanistica, judetiú muntanu; — csipa, sucu mineralu, minera ardiétore, minera combustibila (ambra, gagatu, pacura s. a.); — fém, spatu, (ital. spato, fr. spathe, pétra fina, cristalina); — gyám, pilastru, propta; — gyűlés, adunare de baiesi; — jog, dreptu montanisticu; — kö, petraria, baia de pétra; — kor, ftisia, ectica de baia; — kristály, cristalu de munte, minera luciósá; — kürtő, urlóu de baia, canalu (pe care se scurge ap'a din mine); — lég, aeru de baia, aeru innecatiósu; — liszt, farina vulcanica, farina fosila; — manó, iasma, spaima din baia, omu albu; — mécs, candela, opaitiu de mina; — me-gye, reviru, tienutu montanisticu; — menet, stula, mersu de baia; — mérés, marcure, marcatura de mina; — mérnök, marcatoriu, mesuratoriu; — mérnökség, mesuraria; — mester, directoriu de mine, conducatoriu; — mézga, vedi — csipa; — mivelés, minaria, baiaigu (pop.); — műves, minariu, baieriu, baiesiu; — nagy, capitanu de mine, administratoriu montanistu; — nagyság, administratiune montanistica; — nyereg, sierbu de mine; — öl, stenjinu de mine; — ör, pazitoriu (hutman); — posz, bofistu, besic'a porcului, pufoletiu (specie de ciuperca); — rend, regulamentu montanisticu; — rész, részvény, cucsá, parte la mina; — részvé-nyes, partasiu (Gewerke); — rom, bunga, ruina de mine; — sáfú, economu, procuratoriu, provisoriu de mine; — tan, sciintia monta-

nistica; — törvény, lege montanistica; — ügyelő, privighetoriu; — urjog, regalú de mine, dreptu regalu; — város, orasiu montanisticu, orasiu de minari; — virág, minta, isma erétia; (varla), cartiu, mine-rala cremenósa.

Bányaló-adó, Bányaló-bér, tacsá de taietu moneta.

Bányás, proprietariu de mine.

Bányáság, lucrare de bai, minaria, baiaigu (popul.); societate montanistica, corporatiune de minari, ceta de minari.

Bányásodik, inbetranesco.

Bányász, s., minariu, baiesiu; muncitoriu la bai, fetoru de bai; — kér, simbri'a taietoriului.

Bányászat, montanistica, minaria, sciintia montanistica.

Bányászati, Bányászi, montanisticu, de minariu, cá minariu, de baiesi.

Bányászna, minera, pétra minerala.

Bányászos, vedi Bányászati.

Bányászóság, minaria, montanistica.

Bányiló, curvana, pantúra betrana.

Bányol, bate moneta; preface in moneta; — ás, batere de moneta, facere de moneta.

Bar, animalu, vietuitóre; — tan, zoologia, sciintia despre animale.

Bár, de si, macarca; — csak, macar de . . . , se dea Dumnedéu, fia cá . . . ; — mint, oricum, oricatu.

Baraboly, baraboŷu; cerfoŷu selbaticu (Chaerophillum); cerfoŷu bulbucatu (bulbosum).

Barabóra, violonu de basu.

Baraborás, violonistu.

Baraczk, persica, pierseca; sárga —, apricosa; — duránzi, durantia, perseca vinósa; lengeri vagy kaiszi, caisa, marila; őszí vagy szörös, perseca tomnateca.

Baraczk, kermes, cãrmuzu persecosu; — levelész, peduche de persecu; — levélfű, persecaritia; planta de atrofia; purecaritia; — pálinka, szesz, persicatu, vinarsu de persice.

Barang, vagabundéza; nomadizéza, ambla ratacitu; cutriera tíeri.

Barangolás, vagabundare, vagabundagi; nomadizare; viétia rata-cita; cutrieratura de țieri.

Bárány, melu, mîelu, mnelu; —ka, mîelusielu, mîelutiu.

Bárányburok, besîca de apa; pelcutia (anat.); —csecsfî, țietiasîóra, coitie, pl.; érba de vatamatura; —farsang, carnevalu verde; —nyelv (fî), limb'a oiei; —szûzfa, pomulu lui Avramu, piperiu calugarescu (Vitex Agnus castus in Sicilia); —üröm, peliuitia, artemisia (planta).

Baraszk, vedi Baraczk.

Barát, amicu, prietinu; monachu, calugaru; —fejér, premonstratu; —irgalmas, misericordianu; kapu —, capucinu; —keresztes, trinitariu; nema, camaldulenu; —patyolatos, dominicanu; szesztra— vagy tarka, cistercitu; szürke v. cseri—, franciscanu; —vörös, templariu.

Barát-betű, litera gotica; —billegény, codobatura (pasere); —csuha, rasa calugaresca; —csuklya, kámzsa, cuca, cucula, potcapu; caputiu; —czinege, czinke, pitiegoiu cenusiu (pasere); —fa, sabînu, socu putrosu; —fű, fîl, papadia, flóre de ingalbînitu, calce; —fîl (derelye), urechînsia (de aluatu); —garas, multfamita calugaresca; —klastrom, monastire, clastru, cenobiu, chinobiu; schitu; —paréj, spinatu, spanacu; —pilis, tunsura calugaréscă; —rend, statu calugurescu, cinu; —szegfű, garófa cartusiana (Dianthus Carthusianorum); garófa barbósa; —táncz, suferintia.

Baráti, amicabilu, prietinescu.

Barátilag, prietinesce, amicabilu, cá amicu.

Barátiság, Barátkodás, calugarismu, monachismu.

Barátkodik, vedi Barátoskodik.

Barátkozás, inprietinire, amicitia.

Barátkozik, se inprietinesce, se face amicu.

Barátkozó, prietinosu, amicabilu, cocialu, sociabilu.

Barátkoztat, inprietinesce, face amici.

Barátlan, neprietinosu; disgratiosu, neplacutu, necortenetiu; —ság, neamicitia, neprietinîa; disgratia.

Barátné, Barátnő, amica, prietina.

Barátoska, amicehu, prietinasiu.

Barátos, calugarosu; prietinosu.

Barátosan, calugaresce.

Barátoskodik, se pórtă calugaresce, duce viatia de monachu.

Barátság, prietinia, amicitia.

Barátságos, adi., prietinescu, amicabilu.

Barátságosan, prietinesce, amicabilu.

Barátságatlan, vedi Barátlan; —ul, neprietinesce, disgratiosu, in modu neplacutu, necortenetiu.

Barátul, de amicu, de prietinu.

Baratzk, vedi Baraczk.

Barázda, brazda, sulcu, sulu de pamentu; —billegető, merla de apa, codobatura; —köz, mîezuina; cararusia; —mérő, cumpana de campu, mesura; —kutasz, sonda (geom.).

Barázdál, brazdéza, trage sulcu, ara.

Barázdálás, brazdarc, arare.

Barázdált, Barázdás, brazdatu, aratu.

Barbár, barbaru, varvaru; —föld, barbarime, tiéra barbara.

Barbora, cetera de basu, celu.

Barborás, celistu.

Bárcs, scarpinósa (Cnicus).

Bárcsak, fia cá . . . , se dea Dumnediu, macar de . . .

Bárcsakánt, branc'a ursului, acanta, acantia (bot.).

Bárcsakoró, scaiu aricescu, scaiecte țieparosu (Echinophora).

Barcza, semnu, marca, semnatura.

Barczag, Barczog, sforaic (elefantulu).

Barczaság, Barci'a, Bars'a, tiér'a Barsei, districtulu Brasiovului.

Bárd, bardu, poetu, cantaretiu.

Bárd, barda, secure lata; —levél, invoiéla, contractu (pentru cladirea unei corabii); —kés, barditia in cumpana (pe la bucatarii).

Bardla, acsinitu (miner.).

Bárdol, cîoplesece, barduesce.

Bárdolás, cîoplire, barduire.

- Bárdolatlan, necăoplătu, nepoleitu, necultivată, grosolană, badarană; brutală, crudă; —săg, grosolană, badarană, mojiacă, brutalitate; —ul, mojiacesce, badaranesce, brutalmente.
- Bárdos, bardariu, bardasiu, purtatoriu de barda.
- Bárgy, simplu, secu, necalitu, nesaratu; marginitu (la minte); hebeucu; —săg, simplitate; hebeucia.
- Bárha, de si, macarca.
- Bárhonnan, orideunde.
- Bari, Barika, mielusielu.
- Barka, mițiasioră, muguru de finicu, muguru de salce; adi., pestritiu.
- Bárka, arca, barca (a lui Noe).
- Barkács, bostinariu, comparatoriu de mîere si bostine.
- Bárkacsiga, arca, luntre.
- Barkácsol, ambla impletectiu, merge in susu si in josu; ratéza stapii.
- Barkás, plinu de mițiasioră; —kordovány, cordovanu, marochinu, pele asprita.
- Barkásék, purtatoriu de mițiasioră.
- Barkásit, Barkáz, increticesce; inpestritia, inpestritiéza.
- Barkáz, luntresce, plutesce cu barca.
- Barkázik, inmuguresce, arunca muguri.
- Bárki, oricine.
- Barkó, favoriti, pl. (din barba); ramura de poporu in Ungaria (Paltii).
- Barkócza (berkenye), sôrba (poma de padure); —galagonya, sorbu (insusi arbustulu, pomisorulu).
- Barkoczás, pestritiu; brézu.
- Barkör, zodiacu, cerculu zodiacului (astron.); —fény, lumina zodiacala.
- Barkos, cu favoriti, purtatoriu de favoriti.
- Barlang, pesteră, grota, caverna; borta, vizuină; abisu, prapaste; —koró, mór'a dracului (bot.).
- Bárling, amarantu (flóre).
- Barmászat, veterinaria, sciintia de a vindeca vitele.
- Bármely, oricare, oricine, fiacare, fiacine, macarcare.
- Bármi, orice, macarce, fiace.
- Barmit, selbatesce, dobitocesce; infuria; face brutală.
- Barmol, duce greulu, lucra greu; invétia greu, invétia fara intielesu.
- Barnos, bogatu de vite.
- Barmul, devine crudu, se face brutală.
- Barna, óchiesu, negritiosu (bate in negru), brunetu; negriu; murgu; —föld, pamentu negriu; —kőszén, carbune de pamentu; —mész, varu galbuiu; —pej, calu murgu; —piros, röt, roibu; —rész, bronzu; —rézsmives, bronzariu; —vasla, manganesa (miner.).
- Barnán, adv., óchiesiu, ochiesiesce, brunetu.
- Barnás, negritiosu, ochiesielu, ochiesiu deschisu; murgu deschisu.
- Barnaság, ochiesime, ochiesia; murgime.
- Barnásan, adv., cam óchiesiu, cam brunetu; cam murgu.
- Barnásit, face ochiesiu, innegresce.
- Barnásodik, devine óchiesiu, se face brunetu.
- Barnit, vedí Barnásit.
- Barnul, vedí Barnásodik.
- Barnulás, ochiesire, innegríre.
- Báró, baronu, boieru de tíera; —né, nő, baronésa.
- Bárói, baronescu; —lag, adv., baronesce.
- Baróka, baróca, peruca, peru prepusu.
- Barom, vita, brutu, dobitocu (slav.); —állás, zecatóre; tergu de vite; —bogár, taunu, musca órba, stretchie, musca de vite; —fertőzés, bestialitate, sodomía; —fi, galitia, paseri de casa, paserime; —ízék, ogrinji, pl., remasitia de nutretiu; —járás, cale de vită, pasciune de vite; —lak, menageria, vitaria, locuintia de vite; —tartás, tenyészítés, economía de vite, prăsire de vite.
- Baromi, de vita; brutală, dobitocesce; —lag, brutalmente, dobitocesce; mojiacesce.
- Baromiság, brutalitate, dobitocia.
- Baromkodás, brutalitate; fatica, ostenélă.

- Baromkodik, se pórta cá vit'a; lucra cá vit'a.
- Baromság, brutalitate; hebeucía, gogomanía.
- Baromul, cá vit'a, dobitocesce.
- Bárós, vedi Bárói.
- Báróság, baronatu, barouía.
- Bárosan, baronesce,
- Bárs, comitatulu Bárš (in Ungari'a).
- Barsav, acidu zooticu (acidum zooticum).
- Barsóka, barsóca, barcióca (sofu de pesce in Balatonu).
- Bársony, catifea, porfira, velura, barsionu; — amarantu ipocondru; — barna, brunetu purpurú; — biga, csiga, purpura, murice, meleu, culbecu (alu carui sange vapsesce porfira rosia); — borsó, kerep, trifoiu pastaiosu, lucerna patrata; — kö, porfiru; — nemű, de purpura, de porfira, purpurú, porfirin; — szín, colóre purpuria; — tarajfűrt, amarantu.
- Bársonyka, dintele cancelui, alopecura; amarantu codatu; flóre de amarantu.
- Bársonyós, purpuratu, veluratu, porfiratu, barsionatu.
- Bartan, zoologia, sciintia despre animale.
- Barzing, mînta selbatica, isma de balta, mînta de pucei (*Mentha silvestris*. *Mentha pulegina*).
- Bárszing, tiève de mancare, escofagu (anat.); tiève ducatóre (mech.)
- Basa, pasia (la turci); — dohány, tabacu cu foi merunte; — rozsa, peonia.
- Basaság, pasialicu, provincia gubernata de unu pasia.
- Bástya, bastionu, propumnaculu; — bolt, alak, üreg, casemata, casamata; celariu de morti; — él, punctu de aparare; — fok, bulevardu, muru aparatoriu, fortificatiune; — harcsgát, siantiu bastionatu.
- Baszárka, traista de venatori; rênz'a venatului; sacu de drumu, génta.
- Bászli, simplu, gagautiu.
- Baszuta, ne'ndemnatecu, ne'ndemnatecu; meteleu, hebeucu.
- Báta (iron.), condeiu de plumbu.
- Batár, bataru, careta inchisa.
- Batiz, batista, pensa alba fórte fina; stergura de batista.
- Batka, denariu; banutiu; par'a; lascaia.
- Batla, becatiu negru.
- Batonya, batoiu (unu felu de pasere).
- Bátor, curagiosu, inimosu, barbatosu, indrasnetiu, cutezatoriu.
- Bátör, politianu, ostasiu politienescu.
- Bátorgat, Bátorit, inbarbata, incuragiéza, iniméza.
- Bátoritás, inbarbatare, incuragiare.
- Bátorkodik, se incumeta, cutéza, indrasnesce.
- Bátorlét, securitate.
- Bátorodik, neki —, se incumeta, ia curagiu, se iniméza.
- Bátorság, barbatia, curagiu, indrasnéla, cutezantia; taría suflotésca, forti'a inimei, sufletu resolutu; securitate, sigurantia; — levél, salvus conductus, carte de securitate; — ör, salva guardia, garda aparatóre; calatoría aparata.
- Bátorságos, siguru, securu.
- Bátorságosan, pe siguru.
- Bátorságosit, asigura, da securitate; — tás, asecurare.
- Bátorságositó-intézet, institutu de ascurantia, asiedimentu de securitate.
- Bátorságtalan, necuragiosu, neinimosu, necutezatoriu; nesiguru.
- Bátortalan, fricosu, témedu; descuragiatu; — it, descuragiéza; — — kodik, nu cutéza, n'are curagiu; — ság, descuragiu; — ul, fara curagiu, fara inima, cu frica.
- Bátorul, vedi Bátorodik.
- Bátrag (kenéleg), ocsidu de bismutu.
- Bátran, adv. si interj. curagiosu, inimosu, barbatesce; siguru, pe siguru; inainte!
- Bátrany (keneny), bismutu (unu semimetalu).
- Batsó, vedi Bacsó.
- Báttan, politia.

Batu, pachetasiu, gentulitia; sarcina, greutate.
 Bătya, bade, nene, frate mai mare.
 Bătyáz, badesce, nenesce, chiama frate mai mare.
 Bătyja, frate-seu.
 Bătyó, bade, nene, frate.
 Balyu, vedi Batu.
 Báva, hebeucu, desŭchiatu; gagautiu, gura-casca; omu tēmpitu.
 Bávászkodik, face neghîobiî, cascagur'a.
 Bávul, se m.nunéza, sta uimitu.
 Bazs, Bazsal, Bazsál, pconia, rosa de rusalii (*Paeonia officinalis*).
 Bazsalikom, busuiocu (*Ocimum*).
 Bazsamin-pár tamag, aurica, flóre grasa (*Chrysanthemum*).
 Bazsamint, balsamita (flóre).
 Bazsarózsa, vedi Bazs.
 Bazsuliszk, vasiliscu, basiliscu.
 Be, Bé, in, inintru, inlaintru; la.
 Be-ad, da inlaintru, presenta; arata, denuntia; — adás, presentare, infatiosiare; aratare, denunciare; — adat, prezentatu (dió'a intrarei); — admány, petitiune prezentata; — adó, aratatoriu; prezentatoriu; — advány, vedi Beadmány; — aggat, inseila; agatia, insira; — ágyal, ágyaz, asterne; — akad, se incurca; — akaszt, v. — uggat; — aknáz, astupa, infunda (butoiu); — áll, intra, se presenta; — katonának, se inoléza la óste; — állás, intrare, intrata; — állit, asiédia, pune inlaintru; introduce; — árnyoz, árnyékol, árnyékoz, adumbresce, inumbresco; — árul, acusa, denuncia; — áruz, investesce (o mosla), capuesce; — ás, ingrópa, astupa; — avat, introduce (in functiune); initiéza (in secretu, in misteriu); investesce; scóte la biserica, binecuventa (femei'a lehuza); — avatkozás, amestecu; interventione, intrevenire; — avatkozik, se^v amesteca; intrevine; — áztat, inmóie, uda; topesce (canepa, inu); — bizonyit, probéza, adeveresce, comprobéza, dovedesce; — bizonyítás, proba, adeverintia, dovada;

— bocsát, lasa inlaintru; — bonyolít, incurca, incalcesce; — bordáz, navadesce, trage firele prin spatá; — borít, copere, coplesiesce; innuoréza, intuneca; inveluie; — búik, se ascunde; — bujdosik, pripegesce, peregrinéza (cá fugariu); — bukkik, cade inlaintru; — burkol, burkoz, inveluie; infasiura; mascuesce; — bútat, ascunde, pitula (pe cineva); — búvik, se ascunde, se pitula, se da afundu; — csal, csalogat, amagesce, ademenesce, insiéla inlaintru; — csap, inchide, trantesce (usi'a); — odik, se inchide; se inclésta; — csinál, copere, inchide; pachetéza; face stufatu (din carne); conface, decóce (pome); — csinált, sub., stufatu, — csip, se imbéta; — csödit, aduna, conchiama; — csuk, incuie; — csusztat, impinge inlaintru, face se tréca (ceva); interpoléza (in stíluu altuia); — czikelyez, inarticuléza; — deredik, se sgarcesce, se contrage, se golomotiesce; — — eczetez, marinéza, face marinatu (pesce), muréza; — ereszkedik, se lasa inlaintru, — eresztő, urdiéla, urditura, téra, natra (la tóte tieseturile); — esettképű, figura afundata, fisionomia uscativa; — esettzemű, ochi afundati; — esküszik, depune juramentu; — estréledik, inseróza; — eszi magát, coróde; — fagy, inghiatia; — fed, copere; — fedelez, pune invelisiu, pune coperisiu; — fejírit, inalbesce, face albu, spoiesce; — feketit, ionegresce; — fejez, incheie, concheie; — felé, inlaintru; — fellegzik, se innuoréza; — fenekel, fenekez, face fundu (la o bute); — férkezik, se víra, se insinua; — fészkel, se incuiba; — fog, inhama; fogdos, prinde, arestéza; — fogad, primesce, suscepe, incorteléza; ia cu simbria; — fogató parancs, porunca de arestatu; — foglal, coprinde; — fojtott (marhalus), carne nedusita, Beefsteaks citesce Bifstek); — folyás, inriu-

rintia, influinția; —fordul, se întorce înăuntrul; trage la cineva, intra, mane, poposesce, merge că ospetu; —forrad, se vindeca, concresce; —forraszol, lipesce, feminizea (metalu de metalu); —fött, marmelata; —futtat, sufla (in metalurgia); —füstöl, füstösit, a-fuma; —göngyöl, ghemuesce, face ghemu; infasiura, face rolu; —görbül, se strimba; —gyakorol, se deprinde, eeserciteza, face eesercitiu; —gyalogol, calatoresce pedestru; —gyogyit, vindeca; —gyökerezik, prinde radecina, se iradecineza; —gyur, frementa; —gyiijt, se aduna; —hajoz, intra in portu, trage la tiermu; —hajt, mana înăintru (carulu); încaséza; resfrange, refréca, face refrecu (la o cusetura); inpatura, indoiesce; —hajtás, indoitura; manatura; —hajtatlan, neincasabilu, ce nu se póte incasa; —hány, arunca înăintru, baga; ingrópa; imple; —hat, petrunde, strabate; —ható, petrundietoriu, strabatatoriu; hatós, strabateru, petrundere; in-tiparire, impresiune; —heged, se vindeca, se scortiosieza; —hord, —cara (recolta); —horgad, se strimba, se încarliga; —borgasit, horgaszt, strimba, carliga; —hozatal, importu, intrare; —hunyja szemeit, include ochii; —idéz, citeza, chiama (la tribunalu); —idézés, citatiune; —iglat, iktat, inscrie; intruduce; inprotocoléza; asentéza; instaléza; statoresce, asidédia, intocmesce; —iktatás, inscriere, introducere; asentatiune; instalatiune; statorire; —iktatmány, investitura; —illik, se síede, se cuvine; are locu; —ismer, marturisesce; recunosce; —iszapol, nomolesce; —iszik, suge, însuge, trage in sine; —izen, face de seire, insciintiéza, anuncia; —jár, intra; calatoresce, cutriera (o tíera); —járás, intrare, intrata; cutriera, calatoria in susu si în josu; —járató, maistrulu tineru (la cor-

poratluni); —jegyez, inscrie; In-protocoléza; intabuléza; —jegyzet, inprotocolatiune; —jelent, insciintiéza, insinua, raportéza, face cunoscutu, presenta, anuncia; —jelentés, presentatiune, infatiosiare; —bejelentési jegy, biletu de infatiosiare; —jelentő, infatiosiatoriu, presentatoriu; —kapar, astupa, ingrópa; apuca, rapesce; —kapsol, incopcie; —köszö, intra, saluta; —köszönt, intra salutandu; —köszöntő beszéd, cuventu de intrare, cuventu de instalare; cuventu inauguralu; —köt, léga; —kötöz, léga tíepanu, infasiura; inbaléza, face téncu (de marfa); —lajstromoz, inregistréza; —látás, pricepere, intielegere; petrundere (cu mintea), prevedere; —láthatlan, nepreveditu, ce nu se póte pricepe; —látó, pricepetoriu; prevedietoriu; —akad, se acatia de (cineva), se incurca; —markol, apuca, inpumna; stringe in putanu; —menés, intrare; —menet, intrare; intrata, bani de intrata; biletu de intrare; —mutatolt, mutatos, presentatu (actu in scrisu); —nő, se vindeca, cresce la locu; —nőtt a feje lágya, nu mai e copilu; —nyom, apasa înăintru; —nyomás, utiparire, impresiune; —nyomodik, se imprima; —nyomul, strabate, petrunde; —nyujt, da înăintru, infatiosieza, presenta; —nyujtmány, nyujtvány, petitu-ne, suplica, instantia, jalba, (slav.); memorialu, inscrisu; —olt, posáie, altuesce; (tejet) inchiaga; —panaszol, incusa; —perel, acusa, face procesu, trage in judecata; —roham, asaltu; —rohanás, incursiune, invasiune; —ront, sparge, intra cu forti'a, strabate (in tíera); —rontás, spartura; infrantura; iruptiune; —roskad, se sarma, se ruina, se derima, cade in ruine; —rug, sparge cu picio-rulu; —ruház, investesce (o mo-sia cu cele trebuintiose); —ruházás, investitiune; —süllyed,

vedli —roskad; —száll, trage in cortelu, trage in ospetaria; —szállásoz, pune in cortelu; —szállit, trimite, asiédia, depune; —számit, computa, tiene in sama, socotesce, compenséza, renumera; imputa; —számitás, computare, tenere in sama, compensatiune, computu; imputare; —számitol, escruptéza, scomptéza, scontéza; —számitolat, scomptu, scontu; —szándékozik, isi propune a veni; —szegődés, tocméla (in servitiu); —szegődik, se tocmesco (in servitiu), se baga in servitiu; —szentel, santiesco; —szerzés, cumparatura, castigare; asiédia (a unei persóne); —sziv, resufla; suge inlaintru; —szivárog, se stracura; —szol, intra, da binetiu, da buna dio'a; —szolgál, da inlaintru; —szolit, cliama inlaintru; —szüremkezés, infiltrare; tábláz, intabuléza; —táblázás, intabulatiune; —taul, invétia, studiéza; —telik, so imple, se satura; se implinesce; —teljesit, implinesce, indeplinesce, pune in lucrare, ecsecutéza; —testesit, incorporéza, intrupa, inscrie, ingremiéza; —teszen, pune, asiédia in . . ; inchide; —tötöz, totöz, copere; face verfu; —tevő, punatoriu, asiédiatoriu; egy betevő falatja sincs, saracu lipitu, traitorü dia mana in gura; —tilt, pune la popréla, popresce, opresce; secuestréza, pune secuestru; —tiltás, secuestru; embargo (la marina); contrabanda; —todul, tolakodik, se inbulzesce, se inghesuie, se vira; —tölt, tórna in . . ; imple; . . ocupa (functiune); asíédia (in functiune); —tud, computa, tiene sama; —tüz, inseila; agatia; silabéza; —utaz, cutriera, strabate calatorindu; —ültet, plantéza, implanta, sadesce; —vádol, denuncia; acusa, pírasce; —vádoló, denunciante, denunciatoriu; acusatoriu, përitoriu; —vádolt, denunciatu; acusatu; —vall, marturisesce, depune judecatoresce;

dechiara; —vallás, áru—, dechiariatiune de marfa; hajó—, manifestu, manifestu de corabierü; jozág—, fasiune; —vallatos, fasionariu; —valló, marturisoriu; dechiariatoriu; fatente; —vándorló, imigrante; —vándorol, imigra; —végez, incheie, indeplinesce, complinesce, pune capetu, finesce; —végezetlen neimplinitu, necomplinitu, nefinitu; —végzett, finitu, sfarsitu (sl.), implinitu, complinitu; —vesz, primesce; cucescesce, ia cu asaltu; —veszi magát, strabate; —vet, arunca in . . ; sparge (feréstra); séména; —vevés, primire; —vezetés, introducecere, introductiune; presentare (unei persóne); —vezető kérdés, cestiune preliminarä; —vitel, inducecere, ducere inlaintru; importu; —zár, incuie; —zárgyáz, blocéza, pune blocada (strateg.); —zárólag, zárólagos, inclusivu, inchisivu; —zárul, se incuie, se strimtoréza.

Bebeg, gangaie, gangavesce, balbaie; guguresce (pruncutiü).

Bébicz, nagatiu, cubitiu; tiernurariu (pasere).

Beböcs, ejszáki, mortatiune de balénu.

Becs, valóre; pretiu; —érték, valórea pretiuelei; —fegyver, arma de onóre; —jel, semnu de onóre; —legio, legiune de onóre; —levél, carte de pretinéla; —leszállítás, scadiementu, devaluatiune, —mester, maestru pretiutoriu; mintiöca, omu mintiunosu; —mező, campu de onóre; —revágyó, ambitiosu; szabás, tacsare, limitatiune; —szeretet, iubire de onóre; —vágy, ambitiune; —váltás, cumparatura dupa pretiueä; —vész, infamia.

Bécs, Vien'a.

Becsel, onóre, onoréza, daruesce.

Becsenés, prevaricatiune (in vami); contrabanda; insielatura.

Becseny, diamantu.

Becserz, argescesce pune in dubéla.

Becses, pretiosu, de valóre, scumpu.

Becsesit, face onestu; face pretfuitu, de valóre.

Becsetlen, nepretîosu; fara pretîu, fara valóre.

Becsi, privitoriu la valóre.

Bécsi, de Vien'a, vienezu; —korom, saja, negrofumu, funingine de bradu (Kienruss); —Kömény, anasonu; —es, cá de Viena, vienezesce.

Becslés, apretîuire; pretîuéla.

Becslési, —díj, simbrá de pretîuéla; —illeték, tacsá de . . .

Becslő, pretîutoriu; —bizatmány, comisiune pretîuitoare.

Becsmél, Becsmórel, Becsmérez, despretîuesce, injosesce, dejosesce, defaima; injura,

Becstelen, adi., Becstelenül, adv., spurcatu, scarnavu, rusínatu, infamau, desonoratu.

Becstelenit, desonoréza, infaméza, scarnavesce, profanéza, spurca; —és, desonorare, infamare.

Becstelenkedik, se pórtá scarnavu, comite infamii.

Becsú, —ár, pretîuéla, sum'a pretîuelei.

Becsül, stíma, stiméza; respecta, respectéza; —kevésre, despretîuesce.

Becsület, onóro (cinste slav.); respectu; —ézés, simtiu de onóre; —kór, ambitiune falsa; —mentés, salvare de onóre; —per, procesu de onóre; —sértő, desonoratoriu, defaimatoriu, vetamatoriu de onóre; —szó, parola de onóre; —teli, onorificu, plinu de onóre, preonoratu; —tudó, curtenetiu, cunoscatoriu de onóre; —ügy, cestiune de onóre; —vadászó, ambitiosu.

Becsületes, onorabilu, onestu, omenosu, de omenie; lealu; —ég, onestate, omenie; intregitate, lealitate.

Becsületlen, neonoratu.

Becsültet, scóte pretîutoriu.

Becsús, pretîutoriu, tacsatoriu.

Beczé, v. Bacza.

Becző, leguma cu pastari; pastare, pastaiu.

Beczős, pastarosu, pastaiosu.

Beczű, v. Becző.

Bedény, bouuru, uru, tauru selbaticu (zimbru).

Bederedik, se sgarcesce, se botîesce, se ghemuesce, se constringe; scado.

Bedina, Bena, nume prop. Benedicta.

Bódó, hebeucu; metcleu, gogomanu.

Bég, Béget, rage, muge (vit'a); sbiéra (oi'a); —és, ragetu, mugetu, mugítu.

Begre, olcica, olisióra.

Begy, gusiá (la paseri); —és, gusiosu.

Begyek, fóle, pantece, burta; —es, folticosu, pantecosu; burtosu; subs. folte.

Begyeredik, se scóla, se redica.

Begyeskedés, smorfaitura, intreccatura, prudéria, mandria dosierita (la femoi tinere).

Begyeskedő, smorfaitoriu.

Begyesség, v. Begyeskedés.

Begyeszkedik, se intrece, se smorfaie.

Begyke, v. Hetyke.

Beb! al a ce mai!

Behég, v. Beg.

Bék, v. Béke.

Béka, brósca; leveli—, brotacu, brósca de arbore; —zöld, v. katoná, brósca verde, brósca de apa, procatoru; varas— v. varangyék, brósca rîiosa; —teknős, tiestósa; —árpa, orzu de lunca; —boglárka, cocosiélu de balta (Ranunculus flammula); —bogyotakta, radecina de stranutatu (cca négra), laptele lupului, aconitu; —bojtorján, scaisóru de balta, urechiúsia de síorece (Myosotis); —buzogány, aricióie (Sparganium); —czenk, fi, alanta, puiu de brósca; —fű, buruién'a bróscei (Morsus ranae); —hal, brósca de mare, dracu de mare (amfibiú fórté scarnavu); —háj, teknő, tiestu; —ivadék, óua, icre de brósca; —kalán, patlagea de balta, lingur'a bróscei, alisma; —kavics, sareá mîtici, silice, cartíu cremenosu; —len, inu brostescu; buriculu vinerei, buricaritia (planta buna de durerea buriculu); linte de balta, linte de mare (lemna

mínor); —liliom, criuu de apa, rosa de mare; —nyál, v. ivadék, porond, poronty, broscuția, puu de brósca; —potnya, v. —len; —ragadály, petimbrósa; buruian'a moscului; —rokka, cód'a calului (bot.); —selyem, metasa cruda; —só, spatu, cremene alba, bicasiu; —szemfű, aurica, nrechitia; —szemmizsót, aurica de campu; —szityó, piperigu usőoru, flustu-roiu; —szőlő, laptuc'a bróscei; —tarsoly, traist'a pastorului, pungulitia (bot.); —teknő, teknoés, teknohéj, brósca tiestósa; tiestu de brósca; —tojás, icra de brósca; —tutaj-uszány, v. békaszőlő; —var, brósca (la cai); —varfű, prunea, antonica, scrofulara (Prunella); —virág, ranunculu de balta.

Békalku, tractatu de pace.

Békás, broscosu; Broscetu, subs.

Békász, broscariu, prindietoriu de brósce.

Békáz, manca brósce.

Béke, pace; békével, in pace, ne-turburatu; indestulatu; békével nyugodjanak hamvai, fia'i tierin'a usőora!

Béke-biró, arbitru, jude de pace; —alku, negotiatiune de pace; —bot, batiu de eroldu; —esz-közlő, paciuitoriu, impacuitoriu; —fejedelem, domnu alu pacei; —kötés, incheiere de pace; —követ, eroldu, solu de pace; —pont, artielu de pace; —rontó, turburatoriu de pace; —szerető, ubi-toriu de pace; —tűrés, suferintia, rabdare; —tűrő, rabdatoriu, sufe-ritoriu, toleratoriu, tolerantu; —tűrőség, tolerantia, iubire de pace.

Bekecs, v. Bekes.

Bekeg, bolboresce (oiea), v. Mekeg.

Békél, se impaca; —és, impacare; —hetlen, ne'mpacatu, ne'mpacabilu, —tet, impaca; —tetés, impacufre; —tető, impacuitoriu.

Békélet (úsz), tótna.

Békén, in pace, paciuitu, neturbu-ratu.

Bekes, caputu blanitu; cojocu.

Békes, Békés, paciuitu, linistitu; pa-ceficu, alu pacei.

Békeség, pace, stare paciuita; —es, paciuitu.

Békételen, Békétlen, adi., Békétlenül, adv., neodichnitu, nelinistitu, n'en-destulatu; —ség, ne'ndestulare, desgustu, desplacere, desplacu.

Békít, impaca; —és impacare; —hetlen, ne'mpacatu, ne'mpaca-bilu; —ség, ne'mpacabilitate.

Bekkenő, v. Bökkenő.

Béklő, Béklyó, Békó, catusia, féra pl., lantiu; legatura, ferecatura.

Béklyós, Békós, legatu, lantiuitu, fe-recatu, incatusiatu.

Békóz, léga, incatusiéza, fereca, lan-tiuesce.

Békózás, ferecare, lantiuire, incatu-siare.

Békózatlan, neferecatu, nelantiuitu, neincatusiatu.

Békül, v. Békél.

Békülés, Békület, impacare, impa-ciuire; invoire, invoela.

Békültet, v. Békít.

Bel, din-laintru, d-inintru, deintru, in-ternu; patrioticu, din tíera; —árny, umbra interna (pictura); becs, böcs, pretiu, valóre intrinseca; —erő, taria interna; —erősítés, fortifi-catiune interna; —érték, valóre interna; —fonal, batéla (pensa); —forgalom, cerculatiune, comer-ciu dinlaintru; —föld, patria, tíera propria; —igazgatás, administra-tiune interna; —inger, instinctu, boldu; —szög, unghiuu internu; —telek, batatura, intravilanu; —ügy miniszterium, ministeriu de iuterne; —úz, spatiu internu; —világ, capacitate de spatiu.

Bél (plur. belek) miediu; meduva; simbure; matiu; matia pl.; festila, fitilu (la luminare); nagy belk, folte, omu mancatiösu; —bendő, banduru (peritoneum); —csatorna, ecsofagu, tievea mancariloru; —cséve, tievea matialoru; —csont osu iliacu (anat.); —cső, cana-lulu intestinu; —dészka, cormanu; dög, bóla de stomachu; —fal, mruu.

- ajutoriu; —fereg, verme de ma-
tia; —fodor, mezarau, cretiatur'a
matialoru, mesanteriu (anat.); —
jós, aruspice, predicatoriu din me-
runtaie; —gecs, bezoaru (pétra);
—görcs, carcei de stomachu, spas-
mu, rosur'a de . . ; —hányás, mi-
serere, versatura, voméla; —hurka,
matiu-curului; —poklos, leprosu;
—sérüi, sérület, coiéla, vetamatura;
—virág, v. Cseplesvháj.
- Béla, Adalbertu.
- Béládi, orbu seracu.
- Belaprod, pagiu, aprodu din casa.
- Belárny, umbra interna (pictura).
- Belbel, dorme (prunculu); —tet,
adorme, adie.
- Bélcz, simburé; —ebel, coltiuletiu,
inimíora, coltiéla, punctu de in-
coltiéla (la plante).
- Bele, Belé, in, intru; —akad, se
impedeca, da preste; se incáiera,
se inhatia; se acatia; —ándoro-
dott, dedatu (la betia); —ártja
magát, —avatkozik, se amesteca,
isi бага nasulu; —bolondul, se
innebunesce (in ceva), se inpa-
sionéza; se inamoréza; —bószül,
se inversiuna; ii casüna (de ceva);
—egyez, se invoiesce; —fárad,
se obosesc, i se uresce (de ceva);
—fér, incape; —fog, kap, se in-
hatia, se ia la cérta; —hal, se
innéca; móre; —kerül, costa;
—sül, se arde; se incurca, se
perde, nu reésa, pate blamagiu;
—számlál, v. Beszámlál; —szeret,
se amoréza; —szokik, se deda,
se invétia; —szól, vág, se ame-
steca in vorb'a, taie vorb'a, in-
curca vorba, intrecurna; —talál,
se nemesce, paséza; —tanul,
se invétia, se deda, se deprinde;
—telik, trece (timpu); —vesz,
se cérta, se ia la cérta; se perde,
pere; se cufunda (in ceva); —veszt,
perde.
- Belebbez, internéza; —és, internare
(oprire la unu locu).
- Beleczk, struguru, strugure, na (ant.)
pöma (mold.).
- Bélel, captusiesce (vestmentu).
- Belénd, Beléndek, justeamu negru,
masalaritia (bot.).
- Béléndekes nebunu.
- Beléndes, iubetiu, desfrenatu, luesu-
riosu.
- Beléndfü, v. Belénd.
- Belényes, Belinu, Velinu (n. propr.).
- Beles, mediosu, miediosu; simbu-
rosu; meduosu.
- Béles, subs. placinta impluta, coca
impluta, scovarda; adi. v. Beles.
- Bélés, Bállés, Bélet, Bállét, captu-
siéla.
- Belesleg, inlaintru, pe diulaintru.
- Belezna, cramplita (in peusa); ba-
téta (la tiesetura).
- Bélfa, jugulu de susu, bolfea.
- Belga, belgianu; —hon, Belgiu.
- Belgiom, Belgiu.
- Belháj, splinta, alburna (materia
dintre scórtia si ioim'a arborelui).
- Belim, v. Belénd.
- Beljebb, mai inlaintru.
- Béll, captusiesce.
- Belleg, Bellem, intensitate.
- Belleges, intensivu.
- Bellér, tandala, tandalitoriu, telariu
traficantu de vechituri, martia-
foiu; desagariu; negutiatoriu de vite;
traficantu (sfarnariu).
- Bellérkedik, trafica, speculéza, sfar-
naresce.
- Béllett, captusitu.
- Belljebb, v. Beljebb.
- Belnics, manusia manecata.
- Belöl, pe dinlaintru.
- Belöte, pelitia (Endocarpium la
fructe).
- Belseje, internulu seu.
- Belsokszögület, poligonu internu, mul-
tunghiu internu.
- Belsö, internu, din laintru; —ember,
preotu; —hájog, albétia (pe ochiu),
cataracta négra; —képen, —leg,
pe dinlaintru; —tanácsos, consi-
liariu intimu.
- Belsöny, esentia, fintia; natura.
- Belül, Belülről, pe dinlaintru.
- Belür, spatiu internu.
- Bély, medua, meduva.
- Bélyeg, timbru; marca, semnu, se-
mnatura, semnamentu; caracteru;

- stampilla; feru de marcatu; —adó,
—bér, dij, tacsá de timbru; —
áthágás, prevaricatiune de timbru;
—birság, glóba de timbru; —elő-
jegyzés, prenotatiune de timbru;
—fokozat, scara de timbru; —
hiány, lipsa, defectu de timbru;
—ment, mentes, scutitu de timbru.
Bélyegtelen, adi., Bélyegtelenül, adv.,
nemarcatu; netimbratu.
Bélyegzés, marcarea, semnarea, deno-
tare; timbrare.
Bélyegzet, caracteru artisticu; sem-
namentu, nota caracteristica.
Bélyegző, caracteristicu, remarca-
bilu, notabilu.
Belzés, internare (a unei persóne
periculóse).
Belzet, negru (in acte, petitiuni;
főlzet, rubrum).
Ben, postpusetiune, in: pe.
Bén, Béna, ologu, schidóla, strupatu
(it. stropiato), stropsitu; schilavu;
neputintósu, paralicu.
Benaság, ologire, schidolire.
Benceze, n. propr. Benedictu; epure.
Benczi, jucaría.
Bendi, ulc'oru largu.
Bendő, főle, banduru, burta, per-
tonia; kérő gyomor, főle de ru-
megatu; —hártya, v. Haskér.
Bene, Benedek, Benedicu.
Beng, strugurelu.
Benge (barka, rügy), ochiu, mu-
gure; góba, copiletu (la plante);
spinulu cerbului (Rhamnus).
Bengések, pl. ramnee.
Bengész, spiculesce, aduna de pe-
miriste; —és, spicuire; —et, spi-
cuéla; recitare.
Bengészel, Bengéz, v. Bengész.
Bengyel, copere, inveluie; pachetéza,
infasiura.
Bengyele, sarcina, bagagiu, pacu,
legatura, coletu, batacuia, génta.
Beni, Beni, Venjaminu.
Bénit, schilavesce, chilavesce.
Benkő, Benedicu.
Benn, inlaintu, inintru, intru; —föld,
—tartomány, provincia interna;
—ülő, pazitoru de chilá.
Béna, v. Béna.
- Bennc, in, in elu, ea; mi haszna —?
ce'i folosesce, ce folosu are de
acolo? semmit sem tud — nu scie
nimicu de . . .
Bennék, coprinsu, capacetate, tlenóre.
Benső adi., Beusöképen, Bensőleg,
adj., intimu.
Bensőség, intimitate.
Bent, inlaintu, in intru.
Bentőzs, comerciu internu.
Bénul, schiópa, se ologesce.
Bénult, v. Béna.
Benvirü, smochina din flóre.
Bér, simbria; arenda; tacsá; censu;
alatti, tributariu; simbriasiu, sim-
briariu; tacsalistu, —alku, con-
tractu de inchiriatu; —föld, feudu,
pamentu feudalú; —földi rend-
per, sistema feudala; —gyilkos,
asasinu, sicariu; —gyilkosság, asa-
sinatu; —hintó, trasura simbriasiá,
fiacru; —hiv, vasalu; —inas, la-
caiu; —jóság, mosia arendata;
—lakó, chiriasiu; —kötés, con-
tractu de inchiriatu; —lakó, chi-
riasiu; —ledelem, feudu; köteles,
locatariu; tributariu; —ment, fran-
ca, scutitu de tacsá; —pénz, tacsá,
arenda.
Bera; v. Albertu.
Berba, v. Berbécs.
Berbe, v. Ürü.
Bérbe ad, arendéza, da cu arenda;
alóca, alocéza, inchiréza, da cu
tacsá.
Bérbe adó, arendariu, datatoriu cu
arenda.
Berbecs, scuffa.
Berbécs, berbece, ariete, cârlanu.
Bérbefogad, ia in arenda, ia cu
tacsá, tocmesce.
Berbenceze, sténdu, budeiu; toni-
sióra, dosa; scatúla, cuteia; —do-
hányos, tabachera.
Berbetél, Berbitál, Berbitél, mormaie,
borboresce; vorbesce monotonu.
Berbite, fecaría, blataría; formula
de fermecu.
Bércse, vitia de padure, vitia alba
(Clematis), volbura (planta).
Bércz, munte; spinare de munte,
orati (plur.); —orom, culme de

multe; —ör, custode de munte, pazitoriu de munte; focu de paza.
Bereze, coltiunu; v. Bélfá.

Berezel, promuntoriu, promunte, capu de munte.

Berczenzei szilva, pruna bistritia.

Berczi, Adalbertu.

Bérczi, adi., de munte; —galagonja, peducelu de munte; —lohère, trifoiu de munte.

Bere, pastaiu (la sementia de canepa), pospañu.

Berecz, gropsióra, scobitura de versatu, ciupitura.

Bereczk, Briciu (nume propriu).

Bereg, se impreuna.

Beregh-vármegye, comitatulu Beregu.

Berek, tufisñu, padurice, berecu; —virág, anemona (bot.).

Berekenye, v. Berkenye.

Bérel, arendéza; inchiriéza; tocmesce, ia cu simbria.

Bérelvény, contractu de arenda; conventiune (la simbriesi).

Berena, grapa; stoboru, gardu de scanduri.

Bérencz, Béres, simbriesñu; argatu; sierbu, servu, sierbitoriu, sluga (slav.); boariu.

Berész, speculantu, sfarnariu.

Berészlet, specula, speculatiune (in comerciu).

Beretva, v. Borotva.

Berg, v. Bereg.

Berge, v. Barka.

Berhe (börhe), siurtia de pele; curelusia; nodu in atia.

Berhel, instraina, fura.

Berill, berilu (aquamarina, pétra scumpa verde-meria).

Berke, frundiariu; —bárány, mielu cretñu.

Berkenye, sórba (o póma padurétia); sorbu (pomulu); —fojtos, domesticu; veres — de paseri.

Berkes, tufosu.

Berkesz, matiu strimbu (anatom.)

Berkéz, arunca^gsurcei, arunca blastare.

Berki adi., de padure, din tufisñu.

Berköcze, nodu.

Bérlekezés, abonamentu.

Bérlekezik, prenumera, se abonéza. Bérlekező, abonantu, abonatoriñu; locatoriu.

Bérlet, tocmesce, inchiriéza; captusiesce.

Bérlelés, toc mire, inchiriere; arendare; elocare.

Bérlemény, mosia arendata.

Bérlés, arenda; inchiriere; captusieia.

Bérlet, toc méla; arenda; abonamentu; elocatiune; —folyam, cursu de abonamentu; —szilvénés, abonamentu suspinsu.

Bérlett, inchiriatu, elocatu (datu cu chiria séu arenda); arendatu; luatu in arenda, luatu cu tacsá.

Berling, flóre dupla, atragena.

Bérlő, arendatoriñu, arendariñu; inchirietoriñu, chiriásiñu; abonatoriñu, abonatu.

Bérmál, miruesce.

Bérmálás, miruire, miru.

Bérmént, francu; —es francatu, scutitu de portu.

Bernát, Bernardu.

Bérnök, v. Bérlő.

Bernyákol, mierloic, se mierloic, miauna.

Bernyáskodik, se irita, intarita.

Berreg, hiraie (canele).

Berta v. Bertok.

Bertalan, Bartolomeiñu, Vartolomeiñu.

Bertok, Bertramu.

Bertold, Bertót, Bertoldu.

Bertők, grauntie (la argintari).

Bertus, Bartu, Bartelu.

Berve, sangerosu.

Bervén, totu-verde; verde ernaticu (cateva plante ce sunt totudeanna verdi); edera; simceriñu, urichiaru; vinca (Aizoon, Clematis, Semper vivum, Vinca).

Bervétlen, nesangerosu.

Berz, electru.

Berze, adi., sburlitu, sparlitu, vélvoiu (perulu), hírsutu.

Berze, subst., radióra (Radiola), filice (planta).

Berzecz, materia electrica; —es, electricu; —esség, electricitate.

Berzed, v. Berzeng.

Berzel, electrizéza.

- Berzen, vine in mania, se involbura; se burzuca.
- Berzengés, Berzenkedés, burzucare; sburlitura; mania.
- Berzenget, irita, intarita, hartinesce, atetia spre mania.
- Berzengő, galagitoriu, omu durduitu.
- Berzenkedik, se burzuca, se irita, durdura.
- Berzenkedő, iritatiosu; hãrtialosu.
- Berzenke, érba uscata.
- Berzerő, putere electrica; mû, machina electrica.
- Berzeskedik, v. Berzenkedik.
- Berzfény, lumina electrica.
- Berzle, turmalinu (miner.).
- Berznemleges, electro negativu.
- Berzsen, Berzsenfa, fernambucu, lemnu-de-Brasilia (cu care coloréza).
- Berzsenvérfürt, cârmuzu, alcârmuz, cõcaza de cârmuzu; carminu, carmesinu (colõrea).
- Berzszikra, schintea electrica.
- Berztagadó, v. Berznemleges.
- Berztartó, electroforu, pastratoriu de electricitate.
- Berztelep, bateria electrica.
- Berztévő, electropositivu.
- Berzvegyjellem, caracteru electrochemicu.
- Berzvegytan, electrochemia.
- Berzvezető, conductoriu, derivatoriu de electricitate.
- Beste-lélek, bestia, porcu-de-cane.
- Bestye, bestia, omu de nimicu.
- Besze, novela, naratiune, povestire.
- Beszéd, vorba; vorbire; cuventu; cuventare; —dagály, bombastu; —ejtés, —mód, dialectu, modu de vorbire; —folyamat, contestu, decursu in vorbire; —es, vorbitoriu, vorbaretiu, vorbaritü, guralivu, limbutu; —közben, intre vorba; —rész, parte de cuventu; —hintő, mintiunosu, mintioca; palavra; —kellem, elegantia vorbirii.
- Beszédnök, vorbitoriu, cuventatoriu.
- Beszél, vorbesce, cuventa, peroréza; gõzbe, vorbesce in ventu, vorbesce palavre; —lelkére, vorbesce la inima.
- Beszélés, vorbire, cuventare, discursu.
- Beszélget, convorbesce, discurge.
- Beszélgetés, convorbire.
- Beszélő, vorbitoriu, cuventatoriu, discurgatoriu, oratoriu.
- Beszély, v. Besze.
- Beszélyész, novelistu.
- Besztercze, Bistritia; —bánya, Neosolu.
- Beteg, bolnavu, betégu, infirmu; indispusu; —ágy, patu de bolnavu, crabatu; lehusia, chendelia (la femei); —ágyas, lehusa, chendela, nascatóre; —apoló, pazitoriu (e) de bolnavi; —ház, camera de bolnavi, infirmaria; lazaretu, ospitalu, spitalu.
- Betegedés, bolnavire, betegire, infirmare.
- Betegedik, se bolnavesce, se betegesce.
- Beteges, bolnavosu, bolnaviciosu, betegosu; nesanetosu, indispusu.
- Betegeskedik, e bolnavosu, e indispusu, e nesanetosu.
- Betegesség, indispusetiune, nesanetate.
- Betegesül, devine indispusu.
- Betegít, bolnavesce.
- Betegség, bóla, infirmitate.
- Betegszik, v. Betegedik.
- Betonika, betonica, betonía, buruiana de artritis.
- Bető, v. Betű.
- Betű, litera (slav. slova); —t szed, asiédia litere; —szedő, asiédia-toriu (de litere), culegatoriu; —szerint, dupa litera, la litera, literalmente; —anya, modelu, matre, matrice; —áttétel, stramutare (metatesis); —érez, teluriu de litere; —fiók, celula de litere; —fõglalás, silabisare, silabismu; —gránit, pegmatitu; —írás, scrisóre de litere; —játék, anagrama, jocu cu litere; —láda, sicriü de litere; —metszés, taiere de litere; taietoria de litere; —metszó, taietoriu de litere; —minta, v. —anya; —öntés, turnare de litere; —öntő,

turnatoriu de litere; —bntöde, turnatoriä de litere; —pöcz, regalu, stantia (in tipogr.); —rend, sor, alfabetu; —rendben, in ordine alfabeticu, alfabetice, alfabeticesece; —rendes, alfabeticu; —számítás, számtan, algebra; számító, algebristu; —számvetés, algebra; —szedő, culegatoriu, asiediatoriu, setiaru; —szekrény, v. betüláda; —szerint, v. Betü; —talány, gacitura de litere, logogrifu; —tartó, tenaclu, tñenaclu (tipogr.); —váltás, v. betújáték; vetés, algebra; —vető, algebristu.

Betünet, eróre, gresiéla.

Betüz, silabesco, silabéza; be-tüz, inseila, cose la olalta, agatia, incopcie, léga; brosiéza, brosiuréza.

Betüzeti, literalu, —értelem, intiesu literalu.

Betyár, badaranu; omu brutalu (din Ungari'a, unde exista o brutalitate speciala, care si nemtíesce se póte respica numai cu Betyár); —kodik, se pórtá grosolanu; —kodás, ság, badaranía, mojičia ungurésca, becheriu; —táncz, dantiu mojičescu.

Bezzeg, vedi asia, sciu ca . . .

Bezzent, atinge, apasa.

Bezzentő, apasatoriu, clenciu (franc. clinche), clinciu, maneriu (la usi); griletu (la arme de focu).

Bial, v. Bival.

Bibak, omu de nimicu, perde-vara, natantocu. Epipactis (planta).

Bibasz, Bibaszt, meteleu, gagautiu, gogomanu.

Bibe, bibi, buba mica; épen ott a bibéje, tocma de aceea 'i pasa, tocma acolo 'lu dóre; tocma acolo 'i buš'a.

Bibecs, omu guralivu, palavragiu; cubitü, nagatiu (pasere).

Bibelödés, tandaléla, tandalitura, mocosiéla; migala.

Bibelödik, tandalesce, mocosiesce; migalesce, lucra fara sporü.

Biber, v. Papikra.

Biberkél, v. Babirkál.

Bibés, gingasü, delicatu.

Bibeszár, stilu (unélta la anticl); pistilu (bot.).

Bibetyű, betonika (planta).

Bibi, v. Bibe.

Bibicz, v. Bibecs.

Bibikra, érb'a Eleloru, érb'a Silideloru.

Bibircsó, Bibircsók, negu, negelu; mucu (de tietia); spudietura, spudíéla (in fatia), bubitia.

Bibircsós, negelosu; spudiatu, buburosu.

Biblia, biblia, s. scriptura; —i, biblicu.

Bibola, bucla, vucla, cretiu (perciunu, zuluftu in resar).

Bibolya, viola, vióra, viorea, viorica.

Bibor, purpura, porfira; —bogárka, cocenila, insecta din care se face colórea numita stachojia; —csiga, purpura, scoica de purpura, murice; pina (scoica lungaréta); —csigarák, racu aparatoriu (ce intra in pina); —köntös, vestmentu de purpura, porfira; —rucza, ratia purpuria.

Bibordi, scarabusü purpurü.

Biborla, porfiru (pétra scumpa).

Biborlás, porfiru.

Bibornok, biboros, cardinalu (in bisoric'a catolica).

Biboroz, imbraca in purpura.

Bibucz, v. Bibecs.

Bicsak, bricégu, brisca, cutitu de busdunariu; bisca (la cismari).

Bicsaklik, plesnetu, da plesnetu; se impedece, v. si Bikaczol.

Bicska, v. Bicsak

Bicskahal, scutariu, pesce in scutu.

Bicskás, pungasiu, furu de pungi; proprietariu de bricege.

Bicskia, Bicske, v. Bicsak.

Bicza, curpenu; strujanu; vitia, vitiosóra (de viie, de hemeiu, fasole).

Biczaklik, se impedece.

Biczecen, scapata; se clatina, se cumpanesco; schiópata.

Biczcent, merge scapatandu; pasiesce schiópandu; schiópata; da din capu.

Bicze, schiópatandu.

Biczeg, v. Biczecen.

Blezer, molia, blata.
 Biczereg, v. Biczecen.
 Biczécze, v. Egres.
 Bidgyeszt, anina, agatía.
 Biga, culbecu, melcu incolacitu.
 Bigacs, v. Bige.
 Bige, tufisú; tufariú, tufanu; tufa;
 popicu (cu care se jóca); —jaz-
 min, iasminu tufosu; —nóvény,
 planta tufósa.
 Bigecs, arboretu, vergeria.
 Bigyeg, depende, atarna, se anina,
 sta aninatu.
 Bigyerit, Bigyeszt, anina, agatía;
 intörtióléza.
 Bigyma, negu (mai alesu venereu),
 cresta.
 Bigyó, nodu, góba.
 Bihal, bivolu.
 Bihar-vármegye, comitatulu Bihar.
 Bik, v. Bikk.
 Bika, tauru; vízi— dobos gém, bö-
 lóm, bou de balta (pasere).
 Bikacsék, v. Bikacsók.
 Bikácska, taurécu, taurelu, taurenciu.
 Bikacsol, —ja magát, se opune, re-
 siste, e cerbicosu,, face mania.
 Bikacsók, vena de bou.
 Bikahajcz, —viadal, lupta cu tauri.
 Bikaölö, matadoru (in Spani'a).
 Bikásdi, de a taurécu.
 Bikezis, limbutu, guralívu, vorbaritú,
 flecarú; palavragú.
 Bikecz, Bikficz, meteleu, omuletú.
 Bikk, fagu; —fa; lemmu de fagu;
 —makk, giru, jiru, semen tía de
 fagu.
 Bikkes, fagetu, padure de fagu;
 plinu de fagi.
 Bikla, rochia scurta, rochitia.
 Bikmakol, gangavesce, vorbesce in-
 ganatu.
 Bilesirta, codobatura, merla de apa.
 Biliárd, biliardu.
 Bilincs, catusia, legatura; féra.
 Bilincsel, Bilincsez, incatusiéza, pune
 in fera, léga.
 Bilincselés, incatusiare, legare.
 Biling, strugurasíu, strugurelu.
 Bilingérez, struguresce, culege pe
 urma.

Bilinges, strugureformu, cá unu stru-
 gure.
 Bilizna, v. Belezna.
 Bille, putiesióra.
 Billeg, clatina, balantiéza, bilantiéza;
 huitia, utia, utiutia, hatiena, da
 de-a huitia, da in clenciu; vibréza,
 osciléza.
 Billegény, codobatura.
 Billeget, misca degetele (pe claviru);
 —és, clatinatura, balantiu; ha-
 tienu; vibratiune; miscare.
 Billegető, fluieru, flisca, tilisca; co-
 dobatura.
 Billegő, clatinatorin, vibratoriu, in-
 ieptatoriu.
 Billegetel, v. Billeget.
 Billegetelés, v. Billegetés.
 Billen, precumpanesce, trece din
 colu.
 Billent, atinge; restórna.
 Billentő, Billentyű, clapa, capacelu
 (la flauta); tasta (ital. tasto la
 claviru).
 Billentyűzet, tastatura.
 Billikom, cana, pocalu; pacharu.
 Billikomoz, bea, poculéza.
 Billió, bilionu.
 Billszelep, ventilu de clapa.
 Bilyeg, v. Bélyeg.
 Bimba, purece de apa (insecta).
 Bimbó, bobocu (de fióre, rosa); mu-
 guru, mugure, germenu, germine;
 —cska, bobocelu; mugurelu, ger-
 minelu; —s, bobocitu, inbobo-
 citu; muguritu, germinatu.
 Bimbofű, calce, gur'a leului, laptuc'a
 canelui.
 Bimboúvar, inelulu bubei; cercu
 creatu (in mori).
 Bimbóz, Bimbózik, muguresce, ger-
 minéza.
 Bincs, v. Pinty.
 Bincsók, Bincsók, nodu.
 Bindász, barda, secure de dulgherú.
 Binderit, sucesce, intórce.
 Bingó, póma necópta; ingy-bingó,
 miscatoriu, avere miscatóre.
 Binygó, v. Bogyó.
 Bir, are, posede, posiede, stapa-
 nesce (slav.); sufere; ridica; birja
 magát, se póte misca; jól birja

- magát, se afla bine, e sanetosu; e bogatu, este avutu; alig birja magát, abia se misca, abia sta pe picioare; nem bir magával, nu se póte conteni, nu póte domni preste sine; reá birni, a indupleca, a castiga (pentru ceva pe cineva).
- Bira, v. Biró.
- Birák, pl., judecatori, tribunalu judetiu.
- Birakozik, v. Birkozik.
- Birál, judeca, dejudeca, critica, recenséza.
- Birálás, criticare.
- Birálat, critica; recensiu.
- Birálgat, critica; -- ó, criticastru.
- Birálkodik, Biráskodik, face pe judecatoriu.
- Biráló, criticu; censoru; valtó --, censoru de cambi.
- Biralom, imperiu.
- Birás, posesiune, avere, stapanire; -- vágy, lacomia.
- Biráskodás, purtare de procesu, procesura.
- Birbitél, flecaresce; calca.
- Birdogál, posede cate ceva; are ce are.
- Bir-eró, putere de purtatu.
- Birétom, Birétrom, baretu, pelaria popésca (la catolici).
- Birge, rîia; rapanu (la cani), rugumatura.
- Birgés, rîiosu.
- Birgésedik, se inriéza.
- Birha, scarabasiu galcosu.
- Birhaltlanság, necapacitate de a posede.
- Birható, capace de a posede; portativu, ce se póte purta.
- Birhatóság, capacitate de a posede.
- Biri, Varvorică.
- Birizgál, gádele; fréca usioru; infurmica.
- Birjog, dreptu de posesiune.
- Birka, óie (cu lana scurta si crétia).
- Birkás, oieriu.
- Birke, mítisióra; frundiariu.
- Birnyákol, sbiéra.
- Birkozás, luptare.
- Birkozik, se lupta, se trantesce, se ia la lupta, la trantéla.
- Birlalás, proprietate.
- Birlaló, proprietariu.
- Biró, posedente, posesoriu; jude, judecatoriu; -- ilag, judecatorescu; -- küldés, delegatiune; szék, tribunalu; -- társ, conjude, colegu; -- tiszt, auditoriu (la óste); választmány, compromis.
- Birodalmi, imperialu promis.
- Birodalom, imperiu, imperatia; domnia.
- Biroi zár, secestru, secestru, opréla judecatorésca.
- Biomány, posesiune.
- Birós, creditu, Se-ia (laturea din drépt'a la cartile comerciali).
- Biroság, oficiu judecatorescu, judecatoriá, judecatori pl.
- Birósit, creditéza, serie bunu (in comerci).
- Biróskodás, purtare oficiului de judecatoriu.
- Biróskodik, face pe judecatoriulu.
- Birs, gutuie.
- Birság, glóba, pedépsa in bani, amenda.
- Birságol, globesce, ia amenda.
- Birtkó, v. Bábaszilva.
- Birtok, posesiune; avere, avutu, avutia; mosia, proprietate; teritoriu, tîenutu; -- adó, dare pe mosia, impositu funciariu (in Ppate); -- átruházás, transpositiune de proprietate; lépés, intrare in posesiune; -- introducere in posesiune; -- lépő, ocupatoriu de posesiune, introdusu in posesiune; -- ban maradási szerződés, contractu de siedere in posesiune -- vétel, ocupatiune, luare in posesiune, -- bavevő, ocupatoriu, luatoriu in posesiune; -- czim, titlu de posesiune; -- ejtés, genitivu; jog, dreptu de posesiune; -- koros, capace de posesiune; -- könyv, registru de proprietati, catastru, carte de mosii; -- levél, carte de garantia; -- név, predicatu; -- társ, composesoriu; comproprietariu.
- Birtók, v. Bábaszilva.
- Birtoklás, posedere, posesiune.
- Birtokol, posede, stapanesce (slav.).

Birtokolhatlanság, v. Birhatlanság.
 Birtokolhatóság, capacitate de a posedea.
 Birtokos, 1) posesionatu; avutu, cu stare; 2) posesoriu; proprietariu; posesionariu.
 Birvágý, iubire de argintu, lacomiá.
 Bifereg, ustura, dóre cu usturime.
 Bislet, se vèrcolesce, da 'ncóce-incolo; pléca in desfrenari.
 Biszke, acrisia, agrisia.
 Bitang, destramatu; degeneratu; trasu-impinsu; vagabundu, herbanu; de pripasu (despre vite); behajtás, închisórea vitei ratacite.
 Bitangol, vagabundéza; usurpa, pradéza.
 Bitang-ól, siopronu de adapostu.
 Bitangolás, vagabundagiú; usurpatione, folosire nedrépta.
 Bitó, spendiuratoriú, carnefice, holcheriu, hengheriu (nemt.), calau, gélatu, gúde (turc.); —fa, pelen-gér, pranga, berlina, stalpu-de-rusine (pentru criminali).
 Bitol, invecsesce, ponosescce, deterioréza, strica prin intrebuintiare.
 Bitolás, invecchire, ponosire, deteriorare.
 Bitonyás, plinu de rane.
 Bitor, usurpatoriú; usurpante.
 Bitorl, usurpa, ocupa cu nedreptu.
 Bitorlás, usurpare, usurpatione.
 Bitorló, usurpatoriú.
 Bitorol, usurpa.
 Bival, Bivaly, bivolu; —bocs, borju, vitielu de bivolu, puiu de bivolu (malacu); —cserebűly, scarabusú bivolaritiú; —zerge, țiapu selbaticu.
 Bivalós, Bivalyos, bivolariu.
 Biz, v. Bizon.
 Bíz (valamit valakire), increde, crede (ceva cuiva); insarcina (cu ceva).
 Bízakodás, incredere, confidentia; incredere de sinesi.
 Bízakodik (ben), se increde (cuiva), are incredere; se prea increde, e prea incredintu.
 Bízalmas, adi., Bízalmasan, adv., de incredintu, confidentialu; (in titulare) Preaonorate.

Bízalmasság, incredere, confidentia.
 Bízalmatlan, nen'credietoriú, prepuitiosu, prepuitoriú, banuitoriú; —ság, ne'ncedere, prepusu, banuicéla, suspitiune; —ul, cu ne'ncedere, cu prepusu.
 Bízalmi adi., de incredere; —férfi, barbatu de incredere; —szavazat, votu de incredere.
 Bízalom, incredere, confidentia.
 Bízás, comisiune, insarcinare, ordinu; concredere; confidentia.
 Bízat, comisiune; confidentia.
 Bízatos, v. Bíztos.
 Bízgat, întarita, irita; inboldesce, intíépa; —ás, întaritare, iritare; inboldire.
 Bízik, spera; crede, se increde; —magához, se increde in sine.
 Bízó, incredietoriú, concrediétoriú; comitietoriú; comitente.
 Bízodalom, Bízodalmos etc. v. Bízalom, Bízalmas etc.
 Bízomány, avere incredintata; comisiune, insarcinare, concredere, comisu; —áru, marfa de comisiune; —kereskedés, comerciú de comisiune; —tőzs, bolta de comisiune.
 Bízományos, comisionariú, mandatarariu.
 Bizon, in adeveru, asia.
 Bízony! interj., 1) in adeveru, dienu; —Isten! Dieu asia! —nyal, nyára, intru adeveru; 2) proba, comprobare, dovada, adeveritiune, veritiune, certitudine.
 Bízonyára, de siguru, in adeveru.
 Bízonyít, probéza, comprobéza, demustra, dovedesce; sustiene, afirma, intaresce.
 Bízonyítás, probare, comprobare, demustrare, dovedire; afirmare, intarire.
 Bízonyítatlan, neadeveratu, neprobatu, nedemustratu.
 Bízonyíték, proba, argumentu, demustratiune, dovada.
 Bízonyíthatlan, neprobabilu, nedemustrabilu.
 Bízonyítlan, v. Bízonyítatlan.

- Bizonyítvány, demonstratiune, proba, demonstratu subst., adevărită, atestatu, marturisire.
- Bizonyítvány, documentu; proba; certificatu.
- Bizonylat, documentu; proba; certitudine.
- Bizonyyal, v. Bizonyára.
- Bizonyodik, v. Bizonyul.
- Bizonyol, sustiene, întăresce, afirma; comprobăza.
- Bizonyos, adi., Bizonyosan, adv., siguru, certu; de siguru; —ság, securitate, certitudine; —odik, se adevăresce, se asigura, devine certu; —sá teszen, asigura.
- Bizonyoz, sustiene, dice diu, asecura.
- Bizonyozás, încordarea dreptului; diuire.
- Bizonyóság, marturie; adevărită; —levél, atestatu, testimoniu; —ot ki hallgat, asculta pe martori; —tétel, marturisire, depunere; —ot teszen, marturisește, adevăresce, probăza; —tevő, martoru, marturisitoriu.
- Bizonytalan, nesiguru, nesciutu, îndoiosu, necertu; —ság, nesiguranță, îndoiință, necertitudine.
- Bizonyul, se adevăresce; se comprobăza; se demăstră, se dovedește.
- Bizott, incredințiatu; acreditatu; confidentialu; mandataru.
- Bizotmány, comisiune; comitetu; depositu, depusetu.
- Bizotság, comisiune.
- Bizovány, credentiale, pl.
- Bizseg, furmicea, e plinu (de ceva); se infurmicea; frăca incetu.
- Bizsereg, v. Bisereg.
- Bizserkor, furmicatiune; mancarime.
- Biztat, înbarbata, îniméza; împintena.
- Biztatás, înbarbatare, înimare; îndemnare.
- Biztaték, indemnă, impulsu.
- Bizton, siguru, pe siguru; —ság, securitate, siguranță; —sági, de securitate, de siguranță.
- Biztos, securu, siguru; plinu de încredere; 2) comisariu; mandataru; incredințiatu, credințiaru.
- Biztosan, v. Bizton.
- Biztosít, asecura, asigura; garanțéza, da siguranță.
- Biztosítás, asecurare; cautiune, ipoteca.
- Biztosítási vizskerestet, regresu de asecurare.
- Biztosíték, garanția; ipoteca.
- Biztosítmány, asecuratiune, asecuramentu, lucru asecuratu.
- Biztosító, asecuratoriu, de asecuranță; garantatoriu; —intézet, asecuratiune, asecuranță, institutu de asecuranță.
- Biztosított, adi., Biztosítottan, asecuratu; garantatu.
- Biztosítvány, institutu de asecuranță; poliția de asecuranță; documentu garantatoriu.
- Biztosság, securitate; garanția; comisariatu; comitetu.
- Bizvást siguru; cu încredere; fara grija.
- Bób, Bóba, chica, motiu.
- Bóbálka, confetu rotundu, disculetiu.
- Bóbám-asszony, mama-buna.
- Bóbáz, scutura (de chica).
- Bóbieskol, da din capu; clinesece, clinéza, trage din ochi, mijesece.
- Bóbiska, dare din capu, clinatura.
- Bóbiskál, v. Bokol.
- Bóbiskol, v. Bobieskol.
- Bóbita, caștia nemțiesca; motiu, erésta (la paseri); scuffa motiata; motisioru (la planta).
- Bóbítár, fasanu.
- Bóbítás, adi., Bobitásan, adv., cu caștia, scufatu; motiatu.
- Boboresó, v. Bibircsó.
- Bóbos, motiatu, chicatu; motiosu; cu peru tufosu.
- Bóboz, v. Bobáz.
- Bocs, medve—, ursuletiu; puiu de ursu.
- Bócs, téca (de cilindru în mech.); —fogó, clește de lupa (mech.).
- Bocsánandó, adi., Bocsánandolag, de ertatu.

Bocsánat, ertare, ertatiune; pardonu;
—kérés, cerere de ertare, deprecatiune, reparatiune de onóre.
Bocsánatos, de ertatu.
Bocsárd, Burcardu.
Bocsát, lasa, da drumulu, elibera; trinite.
Bocsátás, lasare, liberare.
Bocsátkozás, condescendere; lasare (la ceva).
Bocsátkozásik, condescende; se amesteca, ia parte, partecipa.
Bocsátmány, ordinatiune, ordinantia, decretu.
Bocsátvány, ordinatiune; abdicatiune, documentu de abdicatiune; pasportu de vagabundu.
Bocsít, v. Bocsát.
Bocska, tóna; bute; sténdu, budéiu; cada.
Boeskor, opinca, sandala; — szij, ták, curea de sandala; — telek, capastru.
Boeskoroz, scapa, fuge, o tulesce.
Bocsos bunda, cojocu de ursu.
Boesú, v. Búesu.
Boczér, —haj, plica polonésea (bóla); —kalászu, spice típaróse; —hajjú, peru aspru; —lábú, pitíore flo-cóse.
Boczéros, flocaitu, smulsu, smultu.
Boczi, vitíelusiu; prunculetíu simplu.
Bóczláb, pangolinu, draculetíu.
Bód, smintítu, nebunu.
Boda, manunchiu, curba (mech.).
Bodacs, juncanu.
Bodacsol, sare iepuresce.
Bodag, bodak, coca, turta, v. sí Vakarcs.
Bódár, narcoticu; veninosu; ametítoriu, ínbetatoriu.
Bodavéd, scutu-de-manunchiu (la sabia), cocíu.
Bodáz, incrucesce, ambla crucisiu-curmezisiu.
Bode, v. Boda.
Bódé, casutia de scanduri, baraca, boltítia, butica, siatra de tergu.
Bódék, narcotíu.
Bóderga, Bodergó, lalau, meteleu, gagautíu.
Bodés, buticariu.
Bódi, v. Boldi.

Bódit, ametiesce; amortiesce.
Bódítás, ametiála, ametire.
Bodító, ametitoriu, narcoticu.
Bodnár, legatoriu, putinarú, butariu, dogariu.
Bodobaes, scarabasiu alergatoriu.
Bodocs, v. Bogyó.
Bódog, Felice, Felicianu (n. propr.).
Bodolog, v. Bodorog.
Bodon, Bodonka, putinica, tonisióra.
Bodonkut, stiubeú, fantana in buturuga.
Bodonpót, amarantu rotundu.
Bódony, putina; cofa (de lemnu).
Bódony, adi., narcoticu.
Bodor, subst. cretia, cretie pl.; latíu; nodu; ochíu (la coltiuni); fodor (la camasia), fodoru, íncrétítura, horbota; adi., cretiu, íncrétítu.
Bódor, adi., narcoticu.
Bodorgány-vöcsök, corlariu.
Bodongás, príbegire, vagabundare.
Bodorít, íncrétiesce, face cretie; face latíuri.
Bodorítás, íncrétire; ínlatiuire.
Bodoró, lala, mama de-unu pruncu.
Bodorodik, se íncrétiesce.
Bódorog, príbegesce, vagabundéza, taie caniloru frundie, ambla rata-cíu.
Bodraný, ínpletítura, pléta, pletéla, petéla; lésa.
Bodri, cretioiu, capu-cretiu; — fej, capu de Titu.
Bodrog, Bodrogu (riu in Ungari'a).
Bodros, cretiu, íncrétítu.
Bodroz, v. Bodorít.
Bodrozat, íncrétítura; latí pl.
Bódul, se ametiesce; aiuréza.
Bódulás, ametire; amortíre.
Bódulat, ametiála; amortiála.
Bódult, ametítu; amortítu.
Bódultság, v. Bódulat.
Bodza, socu; —fa, lemnu de socu; —iz, —nedvsírú, lictariu de socu, sosu de socu; —kása, breiu, círu de socu; —virág, flóre de socu; —kosbor, orchidítia secarétia, radecina de vatamatura; —gyalog, földi, —fű, socu de campu.
Bodzás, socetu, tnfisiu, de socu; —láb,

- pitforu podagrosu, pitforu sioldi-
nosu.
- Bodzásodik, Bodzásul, cade in po-
dagra, capata sioldina.
- Bodzatákajak, scrofularia (bot.)
- Bog, nodu; bolfa, galca, traganu
(la vite); buturuga (de lemnu).
- Bogács (kóró), scaiu, scaiete, sca-
ictiü; — koros, scaiosu, scaictiosu,
cu scaicti.
- Bogács, v. Bogács.
- Bogáncz, pantofu, sandalu.
- Bogár, gândacu; gargaunu; insecta;
csere—, scarabusiu, rudasca; —
palka, ciperusiu de Panonia (unu
feliu de piperigu séu rogozu. Cy-
perus. Pseudocyperus); — sejt, ce-
lul'a mamei (la albina); bogara
van, are gargauni, isi pune ceva
in capu.
- Bogaras, torturatu de insecte; neo-
dichnitu.
- Bogarász, entomologu, cantatoriu de
insecte.
- Bogarászat, entomologia, sciintia de-
spre insecte.
- Bogarász-csacsogány, igneumonu (pa-
sere egipténa), cotiofana ganda-
caritia.
- Bogárbáb, nimfa, coconu, gogósia (la
gandaci).
- Bogároz, vagabundéza, ambla stren-
guindu.
- Bogárszik, strechiúza, fuge de in-
secte; ambla dupa femeii.
- Bogártan, v. Bogarászat.
- Bogárszik, v. Bogarszik.
- Bogas, Bogasan adv., nodurosus, bol-
fosu; ramurosus.
- Bogasodik, se innóda, se incurca, se
ghemuesce; se ramuresce.
- Bogácsol, sare epuresce.
- Bogdány, Bogdanu, Adeodatu; — pe-
csenyé, pecie de muschiu.
- Bogernyó, umbea nodurósa (bot.).
- Boggallyak, ramuri de spicu, tie-
paruie pl. (la ovesu s. a.).
- Boglár, cheutóre, incheietóre (la vest-
mente); catarama, agrafa; pétra
coprinsa (in metalu); cincuru, ca-
nafu; papadia (bot.); — fa, pla-
tanu (arbore); — gyártó, alama-
- riu, éingariu, brânariu; — kökör-
csin, anemona (bot.).
- Boglya, bugla, capitia, claié (de nu-
tretiü); — kemencze, cuptoriu tie-
ranescu.
- Boglyas, flocaitu, sburlitu, hírsutu,
vélfoiu, nepeptenatu.
- Boglyáz, pune in capitia, face claié,
cladescce.
- Boglyos, v. Boglyas.
- Bognár, rotariu, carutáriu.
- Bogolya, amorezu nelegiuitu.
- Bogolyó, v. Csobolyó.
- Bogomér, Bogomiru, n. pr.
- Bogos, ágas-bogas, nodurosus, cren-
gurosus.
- Bogoz, innóda; — ik, bogzik, se in-
nóda, se incurca.
- Bogrács, caldarusia, tignaitia, tinge-
rica.
- Bogszarvas, cerbu cu montóri, cerbu
crenguratu (la córne).
- Bogyiszló, Bogislau, n. pr.
- Bogyó, bóba, bóna; — flúrt, strugure bo-
batu; — pikk, patlagea de mare (Po-
lygonum maritimum et Ephedra).
- Bogyol, invelue, infasiúra, v. Bo-
nyolit.
- Bogyola, coperementu, coperta, in-
velitóre; sarcina.
- Bogyóla, coccolitu.
- Bogyóal, Bogyolit, v. Bonyolit.
- Bogyós, bobatu.
- Bogyoszló, Boleslau, a. pr.
- Bogyóz, le—, desbobéza; desghióca.
- Bogzik, face gamafia, inveluc (cure-
chiulu); se imbobocesce.
- Bohó, nebunaticu, desúchiatu, des-
meticu; glumetiü; ridiculu, de risu;
nebunu, smintitu; bufonu; — ság,
festa (a juca cuiva fest'a, a'lu pa-
cal); secatura; desúchietura;
— zat, farsa, fártia, representa-
tiune burlesca.
- Bohócz, mascariciu, fártiala, pacala,
paiatiu, mutu-calusiariloru.
- Bohók, burlescu.
- Bohóka, bufoneria.
- Bohokás, glumetiü, desientiatu, co-
micu; burlescu.
- Bohóság, fártia, gluma nebunésca.
- Bohóskodás, bufoneria; secatura.

Bohóskodik, face nebuniî, secatura.
Boiár, boieru crou; nobilu romanescu.

Boiász, vagabundu.

Boiavír, vravuletiu, gramadióra.

Bojgat, v. Bolygat.

Bojli, v. Bolyh.

Bojhos, flocosu, tiureanosu; lanosu.

Bójinhal, crapu (pesce),

Bojnyik, talchariu, banditu.

Bojposztó, boiu, baiu (unu feliu de panura negra).

Bojt, verbu, v. Bujt.

Bójt, subst., ciucuru, canafu; tiortiolu; —os, cu ciucuri, inciucuratu; tiortiolatu, intiortiolatu; —csúesu, motiu tufosu; stropitoriu (la fauri); —ezüst, sirma de argintu; —virág, ghiatiara (Mesembrianthemum).

Bojtika, v. Bojtvirág.

Bojtogat, v. Bujtogat.

Bojtorján, scaiu, scaietiu; apró—, scasióru, scaietiu tieparosu.

Bojtorkodik (valakibe), Bojtorodik, cauta cërta, se inbatia (de cineva).

Bojtorvány, v. Bojtorján.

Bojtosmedve, ursu flocosu.

Bojtosodik, se flocosieza; so intiortioléza.

Bojtoz, pune ciucuri; pune tiortiolu, tiortioléza,

Bók, complimentu, inchinatiune, plecatiune, salutare.

Boka, incheietura; oulu-petiorului, glesna (sl.).

Bóka, tragantu, guma, resina atraganta.

Bokákol, rigaie.

Bokál, pitiorulu leului, se dice si gascanu (Alchemilla vulgaris, bot.).

Bokancsos, v. Bakancsos.

Bókany, nicolu (miner.)

Bókaször, motiulu pitiorului (la cai).

Bókesöngö, animatu, pendente.

Bokkancs, topanca (unguresca); —os, pedestrasiu, infanteristu ungrescu.

Bóklál, ambla insusu si in josu.

Bókol, complimentéza; da din capu, inclina.

Bókolás, complimentare, inchinare.

Bókolat, complimentu, inchinatiune; Bokolgat, complimentéza multu.

Bokolyó, v. Csoba.

Bókony, cóst'a corabiei, grinda, bifurca.

Bókonyos, bifurcatu.

Bokonyoz, incostéza, bifurcéza corabi'a.

Bokor (pl. Bokrok), tufa, tufisiu, tufarime; sarcina, legatura (de lemne s. a.); buchetu; pareche; —ból ugrott ember, omu necunoscutu; —fa, tufanu, lemnu de tufa; —fenjít, v. Gyalogfenyít; —iszák, retia tufosa, retia de mana; —nemű, din tufa, tufosu.

Bokratlan, netufosu; neparechia, neimparechiatu.

Bokréta, buchetu (versta de flori); pana, panaciú; —fa, castanu selbatitu, ipocastanu.

Bokretás adi., Bokretásan, inpanatu, buchetatu.

Bokretáz, inpana, buchetéza.

Bokrodzik, se intufasieza, da in trunchiu, se intrunchieza, da in paú (planta).

Bokros, tufosu; desu; —gondok, griji imultite; —ló, calu spariosu.

Bokrosodás, intufosiare; inmultire; spaima (de calu).

Bokrosodik, se tufosieza; se aduna; se sparie.

Bokrosság, spaima (de calu).

Bokrosul, v. Bokrosodik.

Bokrosulás, v. Bokrosodás.

Bokroz, intuféza; intiortióla.

Bokrozat, tufariu; masina.

Bokrozik, se intufosieza,

Bóktat, inclina (capulu).

Ból, din; pentru.

Bolesu, remasu-bunu; serbatóre bisericésca (hramu); ertatiune, indulgentia.

Bolda, Beatrice.

Boldi, Boldis, Boldizsár, Baltasaru.

Boldog n. pr. Ferice; adi., ferice, fericitu.

Boldogaszszony, Sant'a Fetióra; Kis —, Santa-Mari'a mica; Nagy—, Santa-Mari'a mare; —bogara, v. Fűskata; —csipkéje, mura; —haja,

- cuscuta, perulu dómnei, inu selbaticu; —hava, Ianuarius, Gerarius; —mentája, érb'a stei Mariei, minta femeiesca; —napja, Intrarea in biserica; —szilva, pruma de Augustu; —lét, prosperitate.
- Boldogemlékezetű**, fericitu in Domnulu; repausatu in Domnulu.
- Boldogit**, fericesce.
- Boldogság**, fericire.
- Boldogságos**, santu, prea curatu, fericitu; —szűz, Mam'a Domnului, Mama preacurata (Maica precesta), Fetiór'a Maria, Dómn'a nóstra.
- Boldogtalan**, nefericitu; ticalosu.
- Boldogtalanit**, nefericesce, face nefericitu; ticalosiesce, duce in calamitate.
- Boldogtalanság**, nefericire; ticalosia.
- Boldogtalanul**, nefericitu; ticalosiesce.
- Boldogul**, fericitu, bine.
- Boldogulás**, prosperare, naintare.
- Boldogult**, repausatu; fia-ertatu.
- Bolgár**, bulgaru; —ország, Bulgaria.
- Bolgarul**, bulgaresce.
- Bolha**, purece; —csipés, piscatura de purece; —fű, purecaritia, poliganu, alantu purecaritiu; —halál, conitia, piperiulu purecelu, planta de atrofia (bot.); —kandics; purece-de apa (insecta ce sare pe apa); —pohár, beutur'a din urma (sér'a); —sertecsék, v. Bolhaffi; —sás, erb'a pureciloru.
- Bolhásit**, impurecéza, imple de pureci.
- Bolhásodik**, se impureca, se imple de pureci.
- Bolhász**, purecariu.
- Bolház**, pureca; —odik, se pureca.
- Bolint**, motiaie (dormindu).
- Bolintás**, motiaire, motiaitura.
- Bodiszló**, n. pr. Boleslau.
- Bólog**, Bólogat, clina, da, clatesce din capu; v. si Bolint.
- Bolóka**, v. Bolyóka.
- Bolond**, nebunu, smintitu, nerodu; —gomba, burete veninosu; —hagymáz, aiurare, deliru; —ház, casa de nebuni, balamucu; —lomba, unu feliu de jucaria; óra, tóne, pl., capritiu nebunescu; —sipka, caciula cu clopotiei, scuffa de paiatu.
- Bolondit**, innebunescu; pórtá de nasu.
- Bolondjában**, a-lela, a-fetea, p'acincolo, nebunescu.
- Bolondos**, nebunaticu, burlescu; subs. mascariciu.
- Bolondoskodik**, face nebunii, da cu —caciul'a in luna, face pe nebunulu.
- Bolondo**, dice nebunu; —ás, nebunii, farse, pl.
- Bolondozik**, face nebunii.
- Bolondság**, nebunia; farsa, fártia.
- Bolondul**, se smintesce, nebunescu.
- Bolony**, matraguna, beladona.
- Bolonyit**, petrenjelu selbaticu, selina de apa (Apium graveolens).
- Bolt**, bolta (ital. volta); dughéna (moldov.), pravalia (munten); suferanu; —hajtás, boltitura; —hajtásos, boltitu; —in arcu de bolta; —ék, corón'a boltei; —oldal, cós'a boltei; —szék, scaunulu, talp'a boltei; —törés, sparsutura dómnesca (terminu tehnicu in montan.); —váll, váukos, impostu, capitelulu boltei pe unu pilastru archit.).
- Bolti-ár**, pretiulu boltei.
- Eoltos**, subs. boltasiu, negutiatoriu; adi, boltitu; —leány, fata din bolta; legény, fetioru de bolta.
- Boltoz**, boltesce.
- Boltozás**, boltire.
- Boltozat**, boltéla, boltitura; arcu.
- Boltozatos**, boltitu.
- Boly**, musiumoiu, musiuvoiu; hangya —, cuibu de furnice, furnicariu.
- Bolyg**, ratacesce.
- Bolygás**, ratacire, pribegire.
- Bolygat**, conturba, turbura, rescolesce, scormonesce.
- Bolygatag**, ratacitoriu; aiuratoriu, nebunaticu; capiu, capchiu.
- Bolygátás**, conturbare, turburare, rescogliere, scormonire.
- Bolygó**, v. Bolygatag; —csillag, cometu; —kert, labirintu; —tár, planetariu; —tűz, focu ratacitoriu, focu capiu (smeu); —ideg, nervu amblatoriu.

Bolygoez, planetoidu.
 Bolyh, lana, flocu.
 Bolyhos adi., Bolyhosan adv., flo-
 cosu.
 Bolyhoz, flocaie, inflocosiéza, sbur-
 lesce.
 Bolyó, adi., meteleu; desientiatu,
 siagaciu (mold.); subs. bóba.
 Bolyog, v. Bolyg.
 Bolyók, nebunaticu, burlescu, mas-
 carosu.
 Bolyoka, meteleu; derisu.
 Bolyokás, v. Bolyók.
 Bolyokáz, face secaturi, pacaiesce.
 Bolyong, ratacesce, apuca campii.
 Bomba, bomba; —lövész, bombar-
 dariu, bombardiru; —mentes, apa-
 ratu de bombe; —naszád, galiota.
 Bombárda, bombardu.
 Bombász, metasa de arbore; bom-
 bardariu; —kar, corpu de bom-
 bardari.
 Bombászat, bombardamentu.
 Bombáz, bombardu, bombardéza.
 Bombázás, Bombászat, v. Bombászat.
 Bombék, muguru, mugurelu, ochiu
 (la plante).
 Bombi, Bombik, v. Bomba.
 Bombikoz, Bombiz, v. Bombáz.
 Bomfordi, hebeucu.
 Bomladozik, v. Bomlik.
 Bomlás, desfacere, destramare; des-
 fiintiare; stricare, derimare, rui-
 nare; stricatiune, ruina.
 Bomlasz, urzica de mare, medusa.
 Bomlaszt, desface, destrama; descop-
 cila; desfiintiéza; derima, ruinéza,
 strica, desmembréza.
 Bomlatag, Bomlékony, amerintiato-
 riu cu ruina, supusu stricatiunei;
 destramatu; caducu.
 Bomlik, se desface, se destrama; se
 descopčila; se derima, se ruinéza,
 se strica; se smacina; se smin-
 tesce.
 Bomlotság, destramatura; smacina-
 sura; stricatiune, ruina.
 Bomol, v. Bomlik.
 Bomolás, v. Bomlás.
 Bones (repkény, télizöld), edera,
 federa; —rojt, czafrang, tfortioru,
 canacu, canafu, ciucure.

Bonesok, coda-de calu (la turci);
 —virág, verde ernaticu, flóre er-
 natica (totu ce remane verde érn'a).
 Bonez (nyakláncz), colieru; agrafa;
 síöldu, arnu (mold.), partea de
 susu a pitiorului; cóspsa, osulu
 cóspei; —kés, cutitu anatomicu,
 taictoriu (trancheur); —tan, tu-
 domány, anatomia; —tudos, ana-
 tomu.
 Bonczár, anatomu, desmembratoriu.
 Bonczol, desmembréza, desface, ana-
 tomizéza.
 Bondor, cali, érba cali, érba sarósa.
 Boné, Bonéháló, retia de mana.
 Bonfordi, v. Bomfordi.
 Bong, susura, bízaie (albinele); bom-
 baie (bongarii), sbarnaie, mormaie.
 Bongás, susurare, susuru, bízaire;
 bombanire; sbarnaie, mormaie.
 Bongyor, peru-cretiu, cretioiu.
 Bonifáz, Bonifaciú.
 Bonnya, flocosu, sburlitu.
 Bont, desface, destrama; desmem-
 bréza, strica, ruinéza.
 Bonta, baltiatu; pestritiu (tarcatu).
 Bontakozás, Bontakozat, desfacere,
 descurecare; destramare; desfiin-
 tiare.
 Bontakozik, se desface, se destrama,
 se strica, se desfiintiéza.
 Bontás, desfacere, destramare; stri-
 care, ruinare; desfiintiare.
 Bontasolyom, síoimu barbaru, falconu
 sfásietoriu.
 Bontatlan, adi., Bontatlanul, adv.,
 nedesfacutu, nedestramatu; ne-
 deschisú.
 Bontbatatlan adi., Bontbatatlanul,
 adv.
 Bonthatlan, adi., nedestramabilu, ne-
 stricatiósu; ce nu se póte deschide.
 Bontófésű, peptene descurecatoriu,
 descalcitoriu.
 Bontogat, destrama, desface succe-
 sive.
 Bontzol, desmembréza, taie; v. Bon-
 czol.
 Bonyodalom, incurcatura, incalcéla,
 incurcala.
 Bonyoleza, spira, spiralu de cilindru
 (mech.)

- Bonyolit, invelue; incurca; infa-
siura, in noda.
- Bonyolítás, invelire, invelufre, in-
veluéla, invelitura; incurcare.
- Bonyolodás, inveluéla, incurcatura;
invelitura.
- Bonyolodik, Bonyolul, se invelue;
se incurca, se incalcesce.
- Bonyolodott, Bonyolult, incurcatu,
incalcitu.
- Bor, vinu; szín—, vinu curatu; vi-
rágos—, vinu cu flóre; vinu mu-
cedu; —ada, portiune de vinu;
—ág, vitia de viia; —akolás,
mesurare (cu visirulu); —alék,
alcoholu; —áros, aruló, vinariu,
negutiatoriu de vinuri; —beteg-
ség, betia; —buzgás, ferbere, do-
spire de vinu; —ének, cantecu
de betia; —festő, v. Berzsen;
—fü, érb'a vinului (Geum, bot.);
—füge, acrisia, borbóna; gyökérfü,
petrenjelu de balta (Oenanthe);
—ittas, vinosu, betu; —iz, gustu
de vinu; —izü, vinaretiu, a vinu;
—izü alma, maru vinaticu, de
alu vinului; —kő, tartaru, terighia,
acrimie de vinu; —köles, mohoru;
—kösav, acidu tartaricu; —kövas,
tartaru martialu; —kut, apa acra,
apa minerala; —láng, lél, alco-
holu; —nemisza, abstemiü, ne-
beutoriü de vinu; —szesz, spirtu-
de vinu; —szívó, sifóna; —szü-
ret, culesu de viia; —termés, re-
colta de viia; —virág, mucegaiu.
- Bora, n. pr. Barbara, Varvara, Bar-
vóra.
- Borágó, limb'a boului, boraga (planta).
- Borany, boru.
- Borbára, v. Bora.
- Borbálya, barbusióra, nasturelu de
érna (planta).
- Borbát, (dela rom. barbatu), munci-
toriu, silitoriu.
- Borbély, barberiu.
- Borbogár, musca de vinu; betívu.
- Borboló, sifonu, ridicatoriü (mech.).
- Borbolga, berberitia, crespinu (planta).
- Bores, scarlatina, purpura, pojaru,
versatu meruntielu.
- Borcsa, v. Bora.
- Borda, spata (de tlesutu); oldal—),
costa; egy bordában szótték, unulu
cá si altulu; totu de o panura;
—fák pl., proptele (la cotiug'a
tanului); —közi, intre coste; —
ideg, nervu dintre coste; —izom,
muschiu dintre coste; —lap, aspen-
chiu, splinaritia (Asplenium, bot.).
- Bordaly, ipocondriu.
- Bordás, cu coste, costatu.
- Bordátlan, fara coste.
- Bordáz, fel—, invelue (pens'a pe
sulu).
- Bordély, bordelu, casa de femei
publice.
- Bordicza, spatitia (la jugu).
- Bordó, ragitoriü, buchaiu, tauru;
córda de basu, bombanitoriü; —sip,
cimpoiu, fluieru de basu (in or-
ganu); —sipos, cimpoieriu.
- Bordos, scafosu, gavanosu, bortosu.
- Borék, (tökzacsakó) cóic, saculu cóie-
loru; sár, vatamura, surpatura.
- Borics, boragina, paragina resaritena
(planta).
- Boris, n. pr. v. Borbála.
- Bóris (póris), borace, sare de China.
- Borizza, beutoriü de vinu.
- Borisztenes, Nipru (riu).
- Borit, copere; astupa; captusiesce;
galonéza, posomantéza, cose pe
margini, bortéza.
- Boritás, coperire, coperitura; garni-
tura; galonare.
- Boriték, coperementu; coperta; ca-
pacu; garnitura; —úveg, copere-
mentu de sticla; —papír, papiru
de pachetatu.
- Boritékos, coperitu, invelitu; coper-
tatu (scrisóre, patu).
- Boritékoz, copertéza.
- Boritgat, copere incetu.
- Boritó, coperitoriü; coperementu, ca-
pacu (de sticla), —kas, vêsia, co-
siu de pescuitu; corfitia de co-
peritu; —tál, castronu de cope-
ritu.
- Boriveréb, vrabia de padure, pedu-
réna.
- Borjas, cu vitielu; a feta.
- Borjaz, Borjazik, féta.
- Borju, Bornyu, vitielu; rugott, vi-

- tielu întiercatu; tengeri —, foca, vitielu de mare; vizi, broscioiu do apa; brósca riósa.
- Borjú-aprolék, fodor, meruntaie de vitielu; —bél, matiu de vitielu; czimer, armu de vitielu; —czomb, síoldu de vitielu; foka, foca, vitielu séu cane de mare; —kedesz, ghinduri, lapti de vitielu; —lábfiú, sárkányvirág, sierparitia (bot.); —orifiú, initia mare, órb'a canelui (Antirrhinum majus); —pázsit, kéthimpázsit, pasciune de vitielu; nutretiu mare.
- Borjuzás, fetare.
- Borjuzik, fata, fêta.
- Borka, n. pr., v. Borbála.
- Borna, v. Borona.
- Bornót, v. Burnót.
- Bornyasz, v. Buta.
- Bornyász, viticliariu, pastoriu de vitici.
- Bornyaz, Bornyú, v. Borjaz, Borjú.
- Boroeska, traist'a pastoriului (planta).
- Borogat, Boritgat, copere mereu; tiene caldisioru.
- Borogatás, Borogatmány, cataplasma, oblojéla, legatura.
- Boróka, socu; —csipa, resina de socu, v. si Gyalogfenyő; —korpafiú, licopodiu; páprád, muschiiu suptire.
- Borona, grapa; —fog, dinte de grapa; —hajó, v. Tutaj.
- Boronál, grapa; —ás, grapare, grapatura.
- Borong, se innuoréza, se turbua; —ó, innuoratu, inclisu, intuncosu, posomoritu.
- Borongat v. Borogat.
- Borongófiú, inelaritia.
- Boros adi., Borosan adv., vinosu, bétu de vinu; cu vinu; —rigó, sturdiu de vié.
- Borosodik, se imbata, se imbéta.
- Borosság, imbetare.
- Borosta, peria; peria de capu; —seprú, matura de peru, stergatóre.
- Borostyán, edera, iedera; dafinu, lauru; —bogyó, buchetu; —koszorus, bacalaurcatu; —kő, ambra, succinu (chiclibaru); kőmives, strugariu de ambra; —sav, acidu de succinu; —megy, visina dafinfa.
- Borostyános, lauratu, laureatu, cu laura.
- Boroszlán, leusteanu; dafinelu; camelea; focu spaniolescu (Daphne Mezereum et Daphne laureola).
- Boroszló, Vratislau, Vraciu (nume propr.); Vratislavia (Breslau).
- Borotva, cutietu de rasu, briciu; —kő, cute de briciu; —szij, cu rea de briciu.
- Borotvál, rade; —kozás, radere; —kozik, se rade.
- Borotvás, cutietariu, briciariu; barberiu.
- Boroz, bé vinu.
- Borozás, ospetare cu vinu.
- Borozda, v. Barázda.
- Borravaló, de beutu.
- Bors, piperiu; —cserje, piperiu (arbustulu, pomulu piperiului); piperiu selbaticu; —dobosz, piperitia; —evő, nasutu, piperaritia, tíerca brasiliana; —fiú, nasturelu piperosu, hranitia, piperósa; cimbru, saturea (Saturea hortensis); —os, piperatu; scumpu; —poros, zama de piperiu, zama piparata; —szem, graunte de piperiu.
- Borsadék, Borsal, piperinu.
- Borsakúsz, mascaróie (pasere).
- Borsal, piperinu.
- Borsika, lingurica cu crésta (planta, Cochlearia).
- Borsó, mazere; —fa, colutu (colutca); —hüvely, tok, pastaiu, pastare de mazere; —kor, bóla de mazere (la rimatori); —nyíl, lintiu; —bőr, pelitia aspra.
- Borsoka, mazere (in carnea de porc); —babó, mazeriche bobata; —galócza, burete paturosu.
- Borsokás, cu mazere (porculu).
- Borsol, megborsol, piperéza.
- Borsoska, turta piperata.
- Borsóska, macisiu turcescu.
- Borsos-mente, minta crétia, minta piperósa.
- Borzsoz, v. Borsol.
- Borsózik, Borsószik, se inaspresce (peliti'a).

Borszog, nyílászög, se caoie, se vaieta; se scâncesece (prunculu).
 Bortalan, fara vinu.
 Ború, suparare; nuori, pl.
 Borúl, se pléca, se inclina; se turbura, se innuoreza; léga, face capatiéna (plant'a).
 Borulás, innuorare.
 Borulat, nuori, pl.; plecare.
 Borúlt, Borús, innuoratu; intunecosu; suparatu.
 Borz, vezure, bursucu; —deres, suru vezuriu.
 Borza, artritis, bóla de incheieturi; v. si Bodza.
 Borzad, Borzadoz, Borzan, se infóra, se cutremura, se ingrozesece.
 Borzadály, Borzadat, Borzanat, fiori pl., infiorare, spaima, teróre, cutremurare.
 Borzadozik, se sburlesce, se inaricesce, ridica cóm'a.
 Borzag, Borzang, sou de fenatiu, cod'a cerbului (Sambucus Ebulus).
 Borzalmas, fiorosu, infioratoriu, infricosiatu, spaimantatoriu, teribilu.
 Borzalom, Borzadalom, v. Borzadály.
 Borzas, sburlitu; velvoietu.
 Borzás, artriticosu, de artritis, sioldinosu.
 Borzasit, sburlesce, velvoie.
 Borzasodik, se sburlesce, se velvoie.
 Borzaszkodik, ridica cóm'a.
 Borzaszt, infóra, casiuna fiori; —ó, fiorosu, infricosiatu, spaimantatoriu, teribilu.
 Borzasztás, infiorare, inspaimantare.
 Borzaz, Borzol, v. Borzasit.
 Borzogat, v. Borzongat.
 Borzol, v. Borzasit.
 Borzon, scaiete de campu (Caucalis).
 Borzoncz, görény, putoriu, dichoru.
 Borzong, ilu ia fiori, ii e frigu, tremura; se involbura (de mania).
 Borzongás, tremurare, fiuru.
 Borzongat, Borzogat, are fiori; are figuru.
 Borzonka, v. Czimpaj.
 Borzsák, foitu de vinu; betivu.
 Bosnyák, Bosnya, bosniacu, bosnianu; —ország, Bosnia.

Bosong, ambla pradatu, ambla fara capateiu, vagabundéza.
 Bosszankodás, desgustu, necazu, scârba.
 Bosszankodik, se desgusta, se necajesce.
 Bosszúálló, resbunatoriu.
 Bosszukivánás, pofta de resbunare.
 Bosszukivánó, poftitoriu de resbunare.
 Bosszul, Boszul, resbuna, ia vindicta; —atlan, neresbunatu; —ó, resbunatoriu.
 Bosszulat, resbunare, vindicta.
 Bosszus, Boszus, desgustatu, scârbitu, ingretiosiatu, necajitu.
 Bosszankodás, desgustare, necazu, scârba.
 Bosszankodik, Bosszant etc., v. Bosszankodik etc.
 Boszor, halálféjü, capu-de-morte.
 Boszorka, Boszorkány, strigóie (ital. straga, stregona); fermecatóre, vrajitóre; Elele pl. Boszorkánység, fermecu, fermecatoria; —járás, jocu de strigoi; —koró, sparanga, sparga (leguma); —kör, cercu de strigoi; —pille, fluture noptaticu; —társaság, v. Bükör.
 Boszorkánykodik, Boszorkányoz, fermeca, vrajesce.
 Boszorkanyomás, visu greu, innecatiune in somnu.
 Bosszant, Bosszant, supara, nacesce, mania, da scandalu; irita, intarita, atitia.
 Bosszszu, Bosszszu, Boszu, resbunare; vindicta; —ság, necazu; iritatiune; scandalu.
 Bot, batiu, bastonu, macau, ciomagu, bâta, maciuca, ghioga; carja (slav.); —dühöncz ütlegész, Orbiliu, dascalu furiosu; —ocska, batisoru, bastonasü, ciomagelu, ghiogusóra; —kalács, bomu, colacu pe batiu.
 Bót, Bótoz, v. Bolt, Boltoz.
 Bóta, Balta, baltagu, ciomagu cu secure.
 Botikos, Botkos, nodurosu.
 Bótka, stifleta.
 Botkó, nodu, v. Görös.
 Botladozik, Botlakozik, v. Botlik.

- Botlás, impedecare; pasu smintitu.
 Botlaszt, impedeca, pune pedeca.
 Botlókony, usioru de cadîutu, caducu.
 Botlik, Botol, se impedeca, pasiesce
 reu.
 Botló, batîu pîntre picîóre.
 Botlós, impedecatu, impletectin.
 Botnyelv, limba slava, limba straîna.
 Botó, Botóka, capsioru, capu de
 pruncu.
 Botol, desramuresce; bate, ciomag-
 gesce.
 Botor, hebeucu, naucu, gagantiu,
 neghiobu, natarau, simplu, mete-
 leu, tempitu.
 Botorkál, v. Botorkázik.
 Botorkázás, impletectura.
 Botorkázik, se impletecesce, da in
 nasu; se struncina, se poticesce.
 Botorkodik, face naufi.
 Botormerész, naucu-indrasnetiu.
 Botorság, naucia, hebeucia, neghiobia.
 Botos, cu batîu; caltiunatu, siolo-
 varitu; caltiamente de filtru, de
 prela; centaura moscata (cu mi-
 rosu de moscu. Centaurea moschata).
 Botoz, ciomagesce; — ás, ciomagéla,
 ciomagitura; —puska, flinta in
 batîu.
 Botránk, Botránkozás, Botránkozat,
 smintéla, scandalu; —ozatós, scan-
 dalosu.
 Botránkozik, se scandalésce.
 Botránkoztat, scandalesce; da scan-
 dalu; —ó, scandalosu.
 Botrány, smintéla, scandalu; —könyv,
 cronica scandalósa.
 Botrányos, scandalosu.
 Botránytalan, nescandalosu.
 Botratekeres, v. Botkalács si Kiu-
 tóskalács.
 Botrog, racu de mare, crabu; brutanu,
 ratanu, bunducu (despre copiloi).
 Botromász, impletectiu.
 Bots, v. Bocs.
 Boza, borsiu de meiu, braga.
 Bozlán, frundiariu uscatu.
 Bozog, se misca.
 Bozont, focu, bucu; —os, flocosu,
 sburlitu; —os haj, —szór, peru
 sburlitu.
 Bozot, stufu, locu trestiosu, rogo-
 zetu, trestietu; —os, stufosu, ro-
 gozosu, trestiosu.
 Bozsong, Bozsog, bízaie (albinele),
 bombaie (bongarii), mormaie; su-
 sura; —ás, bizaie, bombaie, mor-
 maie, susurare.
 Bozza, Bodza, secu.
 Bozzás, v. bodzás lábú, bubosu la
 picîóre.
 Bói, böv, largu; bogatu; prisositoriu;
 —ség, largime; bogatia, prisosintia;
 anu manosu; —beszédü, limbutu,
 vorbaritü, multu vorbitoriu; —be-
 szédíség, vorba multa, limbutia.
 Böcs, valóre; stima; pretiu; —ben
 tart, tîene in onóre, v. Böcsede-
 lem, onóre, stima; v. si Becs.
 Böcsedelmes, de stimatu, stimabilu.
 Böcsmér, Böcsmérel, defaima.
 Böcső, v. Böleső.
 Böcsös stimatu, pretiuitu, scumpu.
 Búctelen, v. Becstelen.
 Böcsü, v. Becsü.
 Böcsül, v. Becsül.
 Böcsület, v. Becsület.
 Becsülhetlen, meg—, nepretiuitu, ce
 nu se póto pretiui, nestimatu, ne
 stimabilu.
 Böczek, Bölöke, trunchiuletü, butu-
 celu; tiuaçu.
 Böczölész, Böczörög, ambla ametitu.
 se impletecesce.
 Böczör, impletectiu, ametitu.
 Böd, roditoriu, bunisiöru.
 Böde, coccinela, carabusiu sfericu.
 Bödő, tiéva.
 Bödön, Bödöny, sténdu, tóna, bu-
 deiu; butoiu; scorbura de fantana,
 buturuga de fantana.
 Bödönke, stenduletü, tonisióra.
 Bödul, magát el böditi, sbéra, rac-
 nesce, rage, muge; urla.
 Böff, rúgaiéla, rúgaitura; miraitu,
 latratu.
 Böfékel, Böffen, Böfög, rúgaie; gúfaie.
 Böffenés, rúgaitura; gúfaitura.
 Böffenik, Böffent, v. Böfékel.
 Böfög, gúfaie.
 Böfögés, gúfaiéla; rúgaitura.
 Bög, nodu, nasture; sgrabuntia; no-
 duletü.
 Bög, muge, urla, raenesce, sbiéra;

- se vaieta —tés, mugetu, urletu, racnetu, sbieratu, vaietu, vaietatura.
- Böget, face se urle, se sbiere.
- Böglész, recitesce.
- Bögö, urlatoriu, sbieratoriu, racnitoriu; vaietatoriu, bocitoriu.
- Bögöly, streche, taunu (insecta).
- Bögöncz, sbieratoriu; maimutiu racnitoriu.
- Bögös, noduros.
- Bögös, basistu, lautariu de basu, violonistu.
- Bögöz, innóda; —ik, se noduréza, devine noduros (arbore).
- Bögre, olisóra; —tok, tö, inaritia, inu de munte.
- Bögréske, ulcica, ulcutia.
- Bögül, v. Bögöly.
- Bögy, v. Begy.
- Bögyke, v. Hetyke.
- Bögyök, v. Begyek.
- Bögyökös, burduhosu, pantecosu.
- Böjt, ajunu, postu; —előj, nóptea de lasat'a postului; lasat'a secului; —elő-hava (hó), Fauru, Faurariu, Februaru; —nap, dí de ajunu; —más-hava (hó), Germecariu, Martiu, Martisioru; —mási nyúl, epure de Martisioru; —mási ser, bere de Martisioru.
- Böjteles étel, bucata de postu.
- Böjti, de postu.
- Böjtöl, ajuna, postesce, manca secu; —és, ajunare, postire.
- Böjtös, ajunatoriu, postitoriu; de postu, de secu.
- Bök, v., bufnesce, imboldesce; impunge, intiépa; —és, intiepare, impungere; bufnitura, bolditura, ghimpatura.
- Bök, subs., punctu; ghimpe.
- Bökse, musca (numire colectiva).
- Böke, subs. maciuca; fustelu; adv. strimbu, strimbatu, carligatu.
- Bökesz, sulacu, suloiu, tiepusca.
- Bököt, punctura, tiepatura; punctu.
- Bökező, liberalu, daruitoriu, darnicu, generosu; —ség, liberalitate, darnicia, generositate.
- Bökken, da preste . . .; intempina; —és, intempinu (subs.), intempi-
- nare, impedecare; nedeterminare, confusiune.
- Bokkenö, adi., grunduros, gloduros, brusiosu; subs., greutate, incurcala, incurcatura, nodu, pedeca; smintéla.
- Bökö, pungariu, pungatoriu, tiepariu, tiépa; —szó, vorba bajocurosa.
- Bököese, Bököeze, ghimpe, tieparuie (la spini).
- Bökölö, Skarapna, scorpionu.
- Bököltö, pradatoriu, predatoriu, risipitoriu.
- Bökös, ghimposu, impungosu, intieposu.
- Bökseb, impunsetura, rana de ghimpe.
- Bökötet, arunca cu tiepariu, intiépa.
- Bökúszonyosak pl., cu aripióre ghimpóse (pscii).
- Büül, din.
- Böles, intieptu, sapiente, filosofu; —elkedés, filosofare; —elkedik, filosoféza; —en, intieptüesce; —eség, intieptüine, sapientia.
- Bölcsélet, Bölcsélettan, Bölcsészet, filozofia.
- Bölcselő, Bölcsész, filosofu.
- Bölcsészetiileg, filosofesce, filosofice, filosoficesce.
- Bölcske, sfatosu, filozofastru, intieptüelu; nasutu.
- Bölcsö, léganu.
- Bölcsöde, leganaria, grepia (unde scutescu pruncutii saraciloru).
- Bölény, Börliny, Bölöny, bouru, tauru selbaticu.
- Bölize, balaie, balaióra, öie alba.
- Böllönködik, Bölönködik, intarita, artiaquesce, bízaie; siaguesce.
- Bölö, trunchiü, butucu.
- Bölök, sagéta de fulgeru, belemnitu, popiculu dracului (Belemnites, scoica petrificata, lungarétia cá sagét'a).
- Bölöke, trunchiuletü, butucelu.
- Bölömbika, bou-de-balta, bätlanu de stufu (pasere).
- Bömbész, folte, omu mancatiosu.
- Bömböl, Bölönböl, muge (cá taurii); plango, se cáöie (cá baietiasii); —és, mugetu; plansetu, bocitu.
- Bömhécz, burta, pantece grasu, grasole, omu folticosu.

Bömeső, tubu acusticu, tromba de vorbitu.
 Bömmög, mormaie, bombaie (că ursulu).
 Böncsőlék, golomotiu (de tina), motiö-china.
 Böndész, naucu, nobunu.
 Böndő, banduru, fóle.
 Böndöly, strugurelu.
 Bönedvü, sucosu, umediosu; —ség, sucitate.
 Böng, susura, bizaie (ca albin'a); v. si Bög.
 Bönge, Böngész, v. Bengo, Bengész.
 Bongésziró, compileriu.
 Böngyöle, radecina de piperigu.
 Bönye, peliti'a tingei (anatom.).
 Bör, pele, piele; —ke, pelcutia; —alma, maru renetu; —atka, fereg, vermi de matia, strepedi pl. crinoni, pl. (la prunci, bóla); —csáva, lesia de argasitu; —cserzés, készítés, argaséla, tabacitura, tabacéla; —cső, tiéva de pele; —egér, liliacu, vespertilu; —ernyő, cosorogu, mántea; —faradék, hulladék, radietura; —fejlés, hám-lás, solzitura, solzaitura, curati-reá pelei; —furdancs, sfederariu, verme de pele; —futrinka, scarabasiu pelosu; —fü, muschiu de apa; —hártya, pelitia; —iszák, génta desaga de pele; —kása, ghinduri, pl.; —kéreg, batatura de pele, calcâietura, calosia; —kereskedés, pelaria, comerciu de pei; kereskedő, negutiatoriu de pei; —kiütés spudiatura, spudicéla; —korpázás, taritiél'a pelei; kötény, kötő, sűr-tia de pele; —láda, cuferu; —lap, petecu de pele; —leppentyű, flusturu de pele; —mirigy, miliara, ghindurea (bóla); —moh, zuzmó, pecingine; —nyű, crinoni, pl.; —pállás, lupu (intertrigo); —poklos, leprosu; —seny, szeplő, rapanu (bóla); —sipoly, fistula; —szók, scaunu cu pele; —virág, spudietura; viszketeg, mancarime, —zsák, génta, desaga de pele.
 Börbécs, v. Berbécs.
 Börbítél, v. Birbitél.

Börböncze, v. Berbencze.
 Börez, noduletü; deluletü, gruietü.
 Börczöl, sare, calca (armasarítulu).
 Bördő, v. Bordó; —sip, oboiu, ceanuma.
 Börhe, sűr-tia de pele; cloci de calaritu.
 Böring, vèrtégiunc; vèrteju, ametiéla (la cai), capietura.
 Börke, sioriciu, sioricu.
 Börkés, sioriciosu, sioricosu.
 Böröcz, carutiü de tunu (partea dinainte); —horog, carligulu carutiei; —karika, verig'a carutiei; —lántz, lantfulu carutiei; —szekróny, siceriü, lada la carutiü; —zsámoly, scaunelu;
 Böröczre! susu!
 Börötzröl! lafet'a josu!
 Börödzik, Börözik, prinde pelitia; se inscortiasieza.
 Böröl, ciomagesce, bate, da pe pele.
 Börönd, Böröndő, Börös láda, cuferu, lada de feru.
 Böröndös, hursariu.
 Börös, cu pele, pelosu, impelitu, impelitiatu.
 Börösödik, v. Börödzik.
 Börözet, pelaria, pielarä, pelarime.
 Börtelen, fara pelitia.
 Börtön, prinsóre, carcere, temnitia; arestu; —ös, temnitiaru, temniceru; carcerariu, profusu (la ostasi).
 Börtönöz, arestéza, incarceréza, intemnitieza, arunca in prinsóre.
 Börü, puntisióra; carare, cararusia.
 Börvény, edericä, vinca (Vinca minor).
 Börzik, v. Bördzik.
 Börzö, cáltiu,
 Bös, v. Böséges.
 Böség, largime; prisosintia, abundantia; anu manosu; —szaru, cornulu abundantiei.
 Böséges, adi., Böségesen, multu, de ajunsu; cu prisosintia, in abundantia.
 Böske, Bözse, Elisa, Elisaveta, Safta, Saftica.
 Bösöl, Bösörél, se imbuiba, se indopa.

- Bösövény, fucenu de apa, anasonu de balta (Phellandrium).
- Böstörködik, se ratioesce, se artia-guesce, se mania.
- Böstörö, Borstörö, piulitia.
- Bösz, adi., furiosu, infuriatu; subs., furia, furóre, frenesia, transportu de mania, mania turbata.
- Bösze, gogomanu, grosolanu, badaranosu, mojicosu; desüchietu, zaludu, hebeucu.
- Böszit, infuria; irita, intarita.
- Böszités, infuriare; iritare, intaritare.
- Böszeke, acrisia, agrisia, agresia.
- Bösze, gogomanu, badaranu, prostu-indresnetiu.
- Böszörü, v. Böstörö.
- Böszül, se infuria.
- Böszülés, Böszület, infuriare, furóre.
- Böszült, infuriatu, intristatu, rabiatu, colcaitoriu de resbnare..
- Böstartalmu, de coprínsu bogatu, instructivu.
- Bötejiü, laptosu.
- Bötenyész, inbuibatu, incalatu.
- Bötermö, manosu, roditoriu, fructuosu.
- Bötke, cép'a, radecin'a planteloru, bulba; burete de paltinu.
- Bötkés, ceposu; nodurosu.
- Bötkö, Bötök, v. Bütyök.
- Böts, v. Böes, Bees.
- Bötü, v. Betü.
- Bötyök, Betyke, Bötke, v. Bütyök.
- Böv, v. Bö.
- Bövelkedik, Bövelkedés, v. Bövölködik etc.
- Böven, adv., multu, cu prisosu, cu abundantia; pe largu.
- Bövéru, sangerosu.
- Böves, abundante, bogatu.
- Bövit, imultiesce, largesce, adaoge; —és, imultire, largire, adaosu.
- Bövizü, bogatu de apa.
- Bövölködés, prisosintia, abundantia.
- Bövölködik, are de ajunsu; are in abundantia, ii prisoscesce.
- Bövtség, v. Böség
- Bövül, se largesce, se imultiesce, se adaoge.
- Bövülés, Bövület, largire, largime.
- Bözse, v. Böske.
- Brácsa, brace, vióra de bratiu.
- Brasilia, Brasilia.
- Brassó, Coróna, Brasiovu (in Transilvani'a); —vidék, tiér'a Barsei, districtulu Brasiovului, Brasiovia.
- Brekeg, ocaie, ocacaié (brósc'a); —és, ocaitura.
- Brekeköl, v. Brekeg.
- Briliánt, brilliantu.
- Bringat, légana.
- Brit, subs. britanu; adi. et adv. britanu, britanescu.
- Bronz, brouzu, (metalu compusu din alte trei).
- Brúg, bombaie, mormaie.
- Brugatyú, Bugatyú, bombauitoriu.
- Brúgó, violoncelu.
- Bú, suparare; gríja, ingrijare; —bá-nat, intristare, tristatiune, tristetia.
- Buáh, Buvák, pandaciu, pandariu, panditoriu.
- Buár, Buvár, corlariu, cufundariu; cercatoriu, cercetatoriu, investigatoriu, scrutatoriu; corla, ratia corlitóre.
- Búb, Búba, crescetü; cucuü, pucu; motiu; chica, culme, vërfü; —födél, —tetö, invelisiu cucuietu.
- Búbás, motiatu; chichatu.
- Bubáz, ia de chica.
- Bubojicska, cerfoiu bulbucatu, castana de pamentu (Chaerophyllum bulbosum).
- Bubor, melcu bulbucatu, melcu cucuietu.
- Buborag, spudiatura besicata.
- Buboresók; negelu, négu, búburuzu.
- Buborda, scoica de apa.
- Buborék, bulbuca de apa, besica de apa.
- Buborékküteg, v. Buborag;
- Buborékláz, figuri besicate.
- Buborka, v. Ugorka.
- Bubornya, omida invelitore (Pha-laena tortrix).
- Búbos, cuptoriu de lutu (in Ungari'a); —an, motiatu; ezinke, pitiegoiu motiatu; —galamb, porumbu motiatu; rigó, sturdüu motiatu.
- Buboz, v. Bubáz.
- Bubujicska, cucuta de apa; v. si Buboijicska.

Bubus, ciuha, momîia, matachala, papaluga, popantiu.
 Bucsak, trunchiu, butucu.
 Bucser, Bucsir, corfa.
 Bucsit, Bocsit.
 Bucska, v. Bocska.
 Bîcslevél, epistola de remasu-bunu.
 Bîcslövés, puscatura de remasu-bunu.
 Bîcsu, Bucsu, ertatiune, indulgentia; remasu-bunu; peregrinagiu, hagiã; aniversari'a bisericeii, hramu, serbatorea bisericeii; bucsut jár, merge in peregrinagiu, ambla calea bisericeii, cauta ertatiune; bucsut mond, isi ia remasu-bunu, dice adio; bucsut nyer, castiga carte de ertatiuni; — csók, sarutare de remasu-bunu; — ének, cantecu de remasu-bunu; — év, anu iubilariu, anu de ertatiuni (patriarhescii); — fia, puu de peregrinagiu, (daru); — hely, locu de peregrinagiu; — hirdetésny, carte de ertatiuni; — járás, peregrinagiu, calatoria relogiosa; — látogatás, visita de remasu-bunu; — leveles, dimisionatu; — szó, cuventu de remasu-bunu; vétel, departire, departu; — vétlen, zatlan, fara remasu-bunu, fara dio'a buna.
 Bucsuzás, remasu-bunu.
 Bucsuzatlan, neluandu dio'a-buna.
 Bucsuzik, ia remasu-bunu.
 Bucsuztat, da demisiunea, abdica; —ó, ertatiuni (la mórte).
 Bucz, Buczok, síoldu.
 Buczka, gruietiu, colina; botiu; cucu; délu de nasipu.
 Buczkáz, alérge pintre coline (in Ungari'a); cauta alergandu.
 Buczkó, subs. nodu, cucu, botiu, golomotiu; armu; adi, indesatu.
 Buczkos, síoldatu, largu in síolduri.
 Buczkós, noduros; micu de statura, bondocu.
 Buczó, grunzuros, brusiosu, coltiuros; aspru.
 Buczok, bulgáru, golomotiu, botiu.
 Buda, Bud'a (cetatea), Ó Buda, Bud'a vechia.
 Budafa, de-a-butuculu (unu jocu).

Budafáz, se jóca de-a-butuculu.
 Budár, buda, retirada.
 Budáz, v. Budafáz.
 Budgyan, v. Bugygyan.
 Budoga, Buduga, pupaza.
 Budogtat, se afunda.
 Budonka, Budnka, v. Bodon.
 Budosik, v. Bujdosik.
 Bufa, v. Pofa.
 Bufál, palmuesce.
 Bufás, bucalatu, dordoltu (in fatia).
 Buffan, cade inchisu, durdnea, hurduca.
 Bufog, v. Pufog.
 Bufol, Bufnesce, bufaie, suna inchisu.
 Bufti, bucalatu, bufiatu; hebeucu; schilocefalu.
 Bug, cusca, colivia; porumbariu; legaturica, desaga, bătăcuia, pachetasu.
 Búg, síuiera, tiúie; sbarnaie; bombaie, murmura; porumbéza; turturéza (turturéo'a), se cocosiesce; ambla dupa veru (scrófa); —ás síurieratura; turturéla; —alyu, v. Brugatyn.
 Buga, spicu, panicura; nodu; gamalia, ghioga; gaóce; fantuca, nimfa (ist. nat.); síutu, necornutu; —gereben, ravila, strujóie, peptine de smulsu gamali'a inului; —légy, vespe sterpu; —mágnás, patrariu de magnatu, boieru sarantocu.
 Búga, tufsióra, buchetu, manunchiu (de flori); smocu.
 Bugacs, musca de vinu, muscutia.
 Bugás, gamaliosu; ravelosu, cá ravil'a.
 Bugat, Brugat, face se bombaie.
 Búgató, Búgatyú, v. Brugatyn.
 Bugáz, le . . . , ravellesce, strujesce, peptena.
 Buglya, capitia; claiie (de fenu).
 Buglyós, tufosu, frundiariosu.
 Bugócsiga, v. Brugatyn.
 Bugoly, ravila, strujóie.
 Bugolya, v. Bub.
 Bugolyáz, impenéza, ornéza capulu.
 Búgond, ingrijare, grija; —os, ingrijatu.
 Bógósip, tagotu.

- Bugya, botfu; galca; buboŃu, ulc6re, inflatura.
- Bugyacs, garnatu, garnelu (soiu de racu micu).
- Bugyboka, v. Budoga.
- Bugybor6k, v. Bubor6k.
- Bugybor6kol, v. Bugyog.
- Bugyfa, rescolit6re, prajina de pescuitu.
- Bugygyan, spumega, scaturesce, curge; colcaie.
- Bugyke, butelia; prajina de pescuitu.
- Bugyk6z, boldesco (pescii de sub petrii etc.), turbura (ap'a).
- Bugykos, Butykos, ulcioru, cana (de lutu).
- Bogyli, custura.
- Bugyog, Bugybor6kol, spumega, scaturesce spumegandu; —6s, scaturire, isvorire; spumegare.
- Bogyoga, ulcioru angustu.
- Bugyog6ny, besicatura.
- Bugyog6, pot6ri pl., cioreci largi, pantaloni.
- Bugyog6s, cu pot6ri, cu pantaloni; spumegatoriu.
- Bugyogtat, se cufunda, se corlesce.
- Bugyola, desaga, sarcina, pachetu.
- Bugyol6z, inveluie, infasiura.
- Bugyonka, cana; butelia; ulcioru.
- Bugyor, v. Butyor.
- Bugyorog, v. Bugyog.
- Buja, desfrenatu, inbuibatu, lues6riosu, buiacu; incalatu; —kor, mirigy, senyv, d6g, veneria, b6la lum6sca, siflida, frantia; —r6k, cancru, Chancere (fr.); —v6gy, pofta trup6sca, desfreu.
- Buj6lkd6s, imbuibare, desfreu.
- Buj6lkd6k, se inbuiba, traiesce in desfrenari.
- Buj6ly, v. Fajtalans6g.
- Buj6n, adv. inbuibatu, desfrenatu.
- Bujas6g, imbuibare, desfrenare, luesc6ria.
- Bujdi, chili6ra, cabinetu de dame.
- Bujdokl6s, vagabundare, ambletu ratacitu.
- Bujdoklik, Bujdokol, vagabund6za, ambla ratacitu; peregrin6za.
- Bujdos6s, peregrinare, calatoria in strainatate.
- Bujdos6, peregrinatoriu, calatoriu in straini; —csal6n, voronica putur6sa; csillag, planetu; —hal, pesce calatoriu; —mad6r, pasere calat6re.
- B6jik, B6vik, se ascunde, se da afundu, se pitula.
- Bujk6l, ambla pitulatu.
- Bujnok, gandacu pitulatu, pituliciu.
- Buj6k6s, v. Buj6sdi.
- Buj6sdi, Bujoska, mija, mijotca, de-a mij'a; miti'a 6rba.
- Buj6sk6z, se j6ca de-a mij'a.
- Bujt (fel), sumutia, asmutia, intarita; agit6za; rev6lta.
- Bujt6r, v. Bojt6r.
- Bujt6s, inochi6re, altuire, posairo; intaritare.
- Bujtat, ascunde, pitula; intarita; —6s, ascundere, pitulare; intaritare.
- Bujt6, intaritoriu, agitatoriu; revoltatoriu; —6g, posu.
- Bujtov6ny, Bujtv6ny, smencea de altuutu.
- Buk, cad6iatura, trant6la; rapedis6u, coboris6u, planu inclinat; scarpa, piezis6iatura (fortif.); muche, atienatura, pusetiune inclinata; —r6z, arama cementata (miner.); —rueza, ratia corlit6re.
- Buk6ly, hamuszint6, scorpionu de apa.
- Buk6roz se afunda si ese.
- Buk6s, cadere; falimentu; perdere (in jocu); afundatura.
- Buk6ta, traista.
- Buk6z, v. Bugyk6z.
- Bukdacs, cufundariu (dupa raci de mare).
- Bukdacsol, se cufunda desu.
- Bukd6r, corlariu, cufundariu (in mare); corla (pasere); 6jszaki—, corla polara; apr6—, corla schi6pa, corla de balta; nagy 6s jeges —, corla mare, corla de tiermu.
- Bukdog6l, Bukdoklik, Bukdol, v. Bukdos6k.
- Bukdos6s, cad6iatura, afundatura d6sa.
- Bukdos6k, se afunda desu.
- Bukfencz, Bukfitty, berbelea, ber-

- beleacu, burda; —et hány, se da de-a burd'a, se da preste capu.
- Bukik, cade, se trantesce; se afunda; meg —, bancrotéza, falimentéza; perde (la jocu).
- Bukkan, de preste ceva, gasesce.
- Bukkáz, cade incetu.
- Bukógát, peptu de apa, gatu.
- Búkór, melancolia.
- Bukott, falitu, falimentatu, bancrotu.
- Buksi, capu grosu, bondocu.
- Bukta, coca, scovarda.
- Buktat, trantesce, face se cada; nefericesce; meg—, sparge (banca, casa comerciala).
- Buktatás, trantire; afundare.
- Buktató, trantitoriu; capacu, coperementu.
- Buktatott réz, v. Bukrész.
- Bul, v. Ból,
- Bulázó, involitóre, stergariu de capu (la femei).
- Bulikol, Buliklik, turturéza, guguresce; —ás, turturéla, gugurire.
- Bulya, suptire, rarú, infenatu (pens'a); v. si Buja.
- Bunda, cojocu, bunda.
- Bundás, bundatu, cojocatu; —kenyér, pane cosita; felfa cópta.
- Bundsi, pelosu; flocosu.
- Bung, Bunog, bêzaie, susura.
- Bungyika, peptariu, cojocu fara maneci, cojocelu.
- Bunkó, maciúca, ghióga; nodu; —krátzia, maciucocratia, domni'a maciucei.
- Bunkós, adi., nodurosú, maciucatu.
- Bunkós, subs., ciomagu, maciúca, ghióga, buzduganu, bilúgu, pilúgu.
- Bonog, v. Bung.
- Bunta, pestritiu, v. Bonta.
- Bura, recipiente (in chemia).
- Burány, margénu, corala.
- Burányász, margenariu, coralariu, pescariu de corale; —at, margenaritu, pescaritu de corale.
- Burasz, cariopsis.
- Burcsó, leguma pastaiósa.
- Burdé, bordeiu, locuintia suterana.
- Burdó, v. Batu.
- Burduga, clocotu de isvorn, golcotu, bolbocu; bolbocéla, bolbotéla, galcaitura (ital. gorgoglio), gárgaitura.
- Burgonya, cartofu, póma de pamentu, picioaca, crumpana, baraboú, alunea, bandraburca.
- Burikol, v. Bulikol.
- Burit, v. Borit.
- Buritó, capacu, coperementu.
- Burjadt (heburjánosodott), buruenitu, plinu de buruene.
- Burján, buruéna, maracina, érba rea.
- Burjánol, se imburuenesce.
- Burjános, buruenosu.
- Burjanzik, se imple de burueni.
- Burjanzó, prasitoriu de burueni, imbuibatu de burueni.
- Burjás, v. Buja.
- Burkó, nimfa, crisalida (ist. nat.)
- Burkol, in vele, invelue, infasiura; —ás, invelire, inveluire, infasiurare.
- Burkolat, pardoséla, pardosire, pavare, pavagiu; emplastru; —kő, pétra de pavagiu.
- Burkolodik, se in vele, se invelue, se infasiura.
- Burkony, cóst'a corabiei, furca de gríndi (naut.) mantila, mantela.
- Burkonya, mantila, burnusu (fomeiescu).
- Barkos, tufosu, nodurosú, frundiarosu, crengurosú.
- Burkozik, v. Burkolodik.
- Burkus, borusu, prusianu, prusu; —ország, hon, Borusi'a, Prusia.
- Burkusul, borusesce, prusienesce; grosolanu.
- Burmonyas, maniosu, bursucatu.
- Burnot, tabacu de nasu; —szelentze, tabatiéra, dosa de tabacu, picsida.
- Burnótól, trage tabacu.
- Burnyasz, hebecu, natarau.
- Burnyázkodik, face curte, alérga dupa femei.
- Burogat, v. Borogat.
- Burok, locasiu (dupa nascerea pruncului); pelitiá de ou; pelitia; latiu; nodu; pastaiu; tée'a flórei; —ban születtet, Petru fetu frumosu, copilu de baba; copilu norocosu.
- Burók, frundiariu.

Buroknya, pastaiu, involislu, scórtia.
 Burokol, turturesce.
 Burongóffi, Calendula officinalis.
 Burtokos, burtosu, burdufosu; flo-
 cosu.
 Burukkol, Burukol, v. Burokol.
 Burul, se cufunda.
 Burzóhal, costrásiu (pesce).
 Bus, tristu, suparatu; —fíz salce
 trista, salce de Babilonia; —ko-
 moly, melancolicu, tristu; seriosu;
 —komor, posomorita.
 Busa, capu grosu.
 Búsa, melcu, culbecu (moldov.).
 Busásan (fizetni), a plati grosu.
 Búsfúz, salce trista, salce de Babi-
 loni'a.
 Búsit, supara; irita, nacajesce; —ás,
 suparare; iritare, nacajre.
 Buska, hesperia, tardióra.
 Busko, cefalotu.
 Búslakodás, suparare, necazu.
 Búslakodik, v. Búsong.
 Busong, Buslog, se intrista, se su-
 para, se machnesce; —ás, triste-
 tia, intristatiune, suparare.
 Búsul, se supara, se intrista; neki—
 se infuria, despera; —ás, suparare,
 necazu.
 Búsvig, tragicomicu.
 Busz, ferbintiéla, aeru nadusitoriu,
 nadufu.
 Buszma, capatienosu, obstinatu; ba-
 daranosu, tieranosu, mojicosu, na-
 tangu.
 Buta, hebeucu, naucu, stupidu; ga-
 gautiu; —ság, hebeucta, stupidi-
 tate; gagautia.
 Bútan, adi., Bútanul, adv., ne-
 suparatu, ne'ntristatu, nemachnitu.
 Bútán, hebeucesce, naucesce, neghio-
 besce.
 Bútat, ascundo.
 Búteli, Bútelyes, plinu de intristare;
 fórté ingrijatu.
 Butella, butelca, carafa.
 Butikó, gamalia; tuleiu; maciuca.
 Butit, hebeucesce, naucesce, prostesce.
 Butka, dughéna, butica, bolticica.
 Butlan, v. Bútanul.
 Bútor, mobilia, acareturi (ital.: ar-

redi di casa), unelte, efecte din
 casa; bagagiú.
 Bútoros, subs., mobilariu, negutia-
 toriu de mobilia; adi., mobilatu.
 Bútoroz, mobiléza, ajustéza.
 Butorozás, mobilare, ajustare.
 Butorozat, mobilamentu, ajusta-
 mentu.
 Butsu, v. Búcsu.
 Butúl, se hebeucesce, se naucesce,
 devine naucu.
 Butyka, v. Kátyó.
 Butykos, v. Bugygos.
 Butyor, v. Tarsoly.
 Bulyra, v. Bugyli.
 Buvák, cercetatoriu, scrutatoriu, sco-
 tocitoriu; petrundietoriu, straba-
 tatoriu; —fű, bupleuru, urachitu-
 ritia, planta cu trunchiulu crescutu
 din frundia.
 Búvákkodik, se supara, se sbuciuma,
 se mortifica, se nacajesce.
 Buvall, supara, vétama, mortifica.
 Buvár, cufundariu, corlariu; cerce-
 tatoriu, scrutatoriu; —kodik, cerce-
 téza, scrutéza; —harang, cumpana
 de cufundatu (in mare); —kutya,
 cane de apa; —lud, gasca cor-
 lace, cufundace; —vért, zea de
 cufundariu.
 Búvárka, corlitia.
 Búvárlás, cercetare, scrutare.
 Buvik, v. Bujik.
 Búza, Buza, grau; török—, papu-
 sioiu, porumbu, cucuruzu; —ta-
 vasz, grau de primavóra; tar—
 grau fara tiepi, grau tunsu; —aly,
 mirisce; —asztató, muietóre de
 grau, crinta; —féreg, gargaritia;
 —fő, spicu de grau; —föld, agru
 de grau; —kas, granariu, ladoiu
 de grau; —kása, grausioru, pa-
 sату de grau; —koszorú, cununa
 de secerisiu; —levélfű, érb'a ca-
 nelui; rogozu; —mag, graunte de
 grau, sementia de grau, granatiu;
 —magtok, tocu, pléva, tée'a grau-
 lui; —maláta, szalad, maltu de
 grau; —marok, manunchiu de grau;
 —ocsú, curaturi, pl.; —pép, ciru,
 breiu, terciu; —piacz, piatia de
 bucate; —szem, graunte de grau;

- szentelés, santîrea campului;
— termesztés, semanatu de grau,
cultivare de granatia; — termő,
productoriu de grau; —virág,
flóre de grau; —virágszín, co-
lóre in flórea granulii.
- Buzak, grisú, grauletii, pasatielu.
- Buzany, inblatoriu; trieratoriu.
- Buzás, granosu, granaretii; produ-
catoriu de grau.
- Buzátlan, negranosu, fara grau.
- Búzd, v. Bús.
- Búzdit; inarbata, iniméza; indémma.
- Búzdul, se indémma, se inarbata,
se iniméza; da in unda, da in
clocotu (ól'a).
- Buzér (fü), garansa, garapa, roiba,
colóre rosia scósa din acea planta;
crepu, creponu; —lepke, cod'a
porumbelei.
- Buzgalmas, zelosu, caldurosu; in-
demnaticu.
- Buzgalom, zelu, caldura (rêvna); fer-
vóre.
- Buzgány, maciuca, ghióga, buzdu-
ganu.
- Buzgár, zelatoriu, zelante; fanaticu;
scaturigine, isvoru; unda; vârteju,
vultóre; bolbóca (de apa).
- Buzgás, zelare, inferbentare; valu;
clocotu, colcaitura, colcotu.
- Buzgó, zelosu, ferbinte, caldurosu;
evlaviosu, piosu; cu ardóre, entu-
siastu.
- Buzgókodik, Buzgólkodik, zeléza,
rêvnesce.
- Buzgoság, zelu; ardóre, fervóre; en-
tusiasmu; pietate, evlavia.
- Buzma, trufasiu, inganfatu; v. si
Buszma.
- Buzog, colcaie, clocotesce; ferbe;
zeléza; imádságban, este evlaviosu.
- Buzogány, v. Buzgány; —fü, —tifa,
gamali'a trestiei.
- Buzong, v. Buzog.
- Buzongás, v. Buzgás.
- Buzongó, entusiastu; v. si Buzgó.
- Buzongva, cu entusiasmu.
- Buzzan, scaturesce.
- Bü, v. Mocskos.
- Bübáj, Bü, farmecu, fermecatura;
incantecu, incantatura, facatura,
- descantecu, descantatura; vrajito-
ria; magia, negromantia.
- Bübájól, fermeca; incanta; descanta.
- Bübájos, farmecatoriu; incantatoriu;
strigoiu.
- Bübájoskodik, ambla cu fermece,
ambla cu vrajituri.
- Bübájosság, v. Bübáj.
- Büdöske, peduche de lemnu (stel-
nití'a, plosnitia).
- Büdör, orantu (bot.).
- Büdös, imputítu, puturosu; —banka,
—babuk, pupaza; —fa, malinu;
—féreg, peduche de lemnu; —
gönye, cirési'a canelui, brionia
alba; kö, puciósa, sulfura; —kö-
ves, sulfurii, cu puciósa; —kö-
virág, flóre de puciósa, sulfura
sublimata; —linka, libatopp, lo-
boda puturósa (*Hypericum hirci-
num*).
- Büdösít, impute.
- Büdöske, amarantu.
- Büdöske, Büdöskés, cam puturosu,
greu mirositoriu.
- Büdöslík, pute.
- Büdösödik, Büdösül, se impute.
- Büdösség, putóre.
- Bühatalom, putere fermecátóre, pu-
tere magica; putere incantátóre.
- Büke, bicu (pesce).
- Bükk, fagu, v. Bikk.
- Bükköl, ingrasia cu giru.
- Bükkön, Bükköny, mazeriche (de
nutretiu).
- Bukkös, fagetu, padure de fagu; cu
fagu, fagosu, fagetosu.
- Bükkör, Bükvör.
- Bül, v. Böl.
- Büly, gandacu de Maiu; carabusiu
motiatu.
- Bümeister, strigoiu mare.
- Bün, bün, pecatu, fara de lege;
culpa; vina; vitiu; crima; —bá-
nás, bánat, caintia; penitentia, po-
caintia; —bánó, caita, caitoriu;
—biró, jude criminalu, jude pe-
depsitoriu; —bocsánat, ertare, er-
tatiune, indulgentia; —bükás, re-
cadere; —dij, canonu, pedépsa,
resplata pentru pecatu; —eset,
casu criminalu; —feledés, feledség,

- amnestia, uitarea (crimeloru); — fenyítő, hatalom, potestate pedepsítőre; —gyonás, marturisire (spoveduire); —hely, loculu crimei; —jel, jelenség, semnulu crimei, corpulu delictului (corpus delicti); —jog, dreptu penalu, dreptu pedepsitoriu; —közösség, complicitate; —maradvány, v. Bűnjel; —mentes, scutitu de pecate; —oldozat, absolutiune, deslegare; —részec, complice; —ség, complicitate; —rovás, rovat, registru de pecate; registru de crime; —rögzött, invecihitu in reutati; —ség, criminalitate; fara de lege; —suly, teher, culpa, vina, vinovatia; greutatea vinei; —szerző, criminalu capitalu; tárgy, substratulu crimei; —társ, complice; —tény, tét, tett, criminalitate; —tettes, tevő, criminalistu; —törődés, caintia, infrangere, durere de pecatu; —törvény, lege penala, lege pedepsítőre; —könyv, codice penalu; —törvényszék, dreptate pedepsítőre, tribunalu criminalu; —ügy, causa criminala; —vád, actiune criminala; —vallás, marturisire; —vallatás, cercetare criminala, esameniu criminalu; —valló, marturisitoriu; —vétek, crima.
- Bűng (Böng), subs., siuiera, v. sbárnăie; zenitu, punctulu din crescutu.
- Bűnhedő, suferitoriu, culpabilu; —ség, culpabilitate.
- Bűnhődik, Bűnhöszik, pecatuesce; suferu.
- Bűnhödés, pecatuire; suferire, pedepsire, caintia.
- Bűnhödött, pedepsesce, face se suferu.
- Bűnhösz, Bűnheszt, pedepsesce; —és, pedépsa.
- Bűnöl, tiene de pecatu.
- Bűnös, peccatosu, culpaci; culpabilu, vinovatu, demnu de pedépsa; —ség, pecatuire; culpositate; criminalitate.
- Bűnösödik, cade in pecatu.
- Büntelen, nevinovatu, neculpaci, inocente; —ség nevinovatia, neculpa, inocentia.
- Büntet, v., pedepsesce.
- Büntetésre méltó, demnu de pedépsa.
- Büntetvény, pedépsa, pedepsire, punitiune, punire; globire.
- Büntethető, demnu de pedépsa, culpabilu; —ség, vina, culpa.
- Büntetlen, nepedepsitu, nepunitu.
- Büntető, subs., pedepsitoriu; adiu, penalu; criminalu.
- Bűpálca, vérga fermecatóre, vérga magica.
- Bürke, Berke, Barka, cepu in bradu; nodu in arbore.
- Bürke, v. Börke.
- Bürkész, perie.
- Bürök, cucuta; buruiéna veninósa; —árorr, gerania cucutósa.
- Bürü, punte; tenger bürüje, limba de pamentu, angustime de pamentu (la mare).
- Bürüzet, trierariu (unélta); teléga.
- Büszhődik, se impute.
- Büszit, impute.
- Büszke, adv. Büszkén, falosu, mandru, maretiu, trufasiu, inganfatu, orgoliosu; —ség, fala, mandria, truffa, inganfare; sometia, sumetia (sl.)
- Büszkélkedés, v. Büszkeség.
- Büszkélkedik, se falesce, se inganfa, se trufesce.
- Büszkit, falesce, inganfa, trufesce.
- Büszkül, se falesce, se mandresce, se inganfa.
- Bütke, racu de noroiu (in Americ'a. Ruricola vel Cancer branchiurus).
- Bütök, v. Bütök.
- Bütü, vërfu, capetu, capetüiu; —kert, gradin'a dia capulu mosiei, gradina de margine.
- Bütüs, ascutitu, ageru.
- Bütüz, v. Egyenget.
- Bütü, semnu (la flinta).
- Bütükő, v. Bütök.
- Bütükös, brusiosu, grundiosu, nodu-rosu) gálcosu.
- Bütüök, nodu, oulu piciorului; rogozu.
- Büv, farmecu, fermecu, farmecatura; —cső, caleidoscopu.
- Büvöl, farmeca; incanta; descanta.

Bílvölés, fermecare.
 Bílvegyész, alchimistu.
 Bílvegytan, alchimía.
 Bílveny, cobaltu.
 Bílvereklye, amuletu.
 Bílverő, putere farmecatóre, putere
 magica.
 Bílvész, farmecatoriu, magu.
 Bílvkör, cercu de strigoi, cerculu
 Eleloru.
 Bílvös aszszony, femeia farmecatóre,
 strigóia; descantatóre; incantatóre;
 (vrajtóre, síscá).
 Bílvös, Bílvösbájos, adi., farmecatu;
 incantatu, legatu; subs., farme-
 catória.
 Bílvszer, talismanu.
 Bílz, mirosu greu, putóre; —be kever,
 amesteca în vorba, aduce în pre-

pusu; —kö, pétra puturósa; —
 aszat, asantu, cacatu de dracu
 (assa foetida); —bogár, pimelia;
 —só, amoniacu curatu.
 Bízfel, mirosa (ceva puturosu), dur-
 meca, adurmeca (lupulu, vulpea).
 Bízzeny, bromu.
 Bízge, carabasiu ascunsu.
 Bízhít, impute.
 Bízhödés, imputfre, putrediéla, pu-
 tregiune (dubóre).
 Bízhödik, se impute.
 Bízhödít, imputítu, puturosu; putredu,
 putredítu.
 Bízlel, Bízöl, mirosa (ceva putu-
 rosu); impute.
 Bízlik, Bízölg, Bízölög, pute.
 Bízös, puturosu.
 Bízösít, impute.
 Bízösödik, se impute.

C.

Csa, cso (particula diminutiva), de
 ecs. embercse, omutiu, omuletiu.
 Csá, Csáli, v. Cselő.
 Csáb, seducere, ademenire, amagire;
 aieptare; —anya, vótra (în bajo-
 cura); fény, lustru mintiunosu.
 Csába, nebunaticu, ametítu; amagitu;
 natarau; —ír, potirelu (planta).
 Csabakkeszeg, crapu (pesce).
 Csábit, seduce, însiéla, ademenesce,
 amagesce; aiepta.
 Csábitó, seducatoriu, ademenitoriu,
 amagitoriu; atragatoriu, iritatoriu.
 Csaboka, tragantu, resina adraganta.
 Csábós, v. Csábitó.
 Csábrág, Csabrág, Csotár, coperta
 de síca, ceabracá (lúrsíca).
 Csabukol, bate campii, bate lél'a,
 alérga în ventu; sívoaie.
 Csábul, se seduce, se amagesce, se
 însiéla.
 Csábulás, Csábulat, seducere, se-
 ductiune, ademenire, amagire.
 Csacsi, cícoe, asinu, magariu.
 Csacska, Csacska-fecske, subs., cérla,
 síarla, cícala, flécu, hodoróga, cí-
 calitoriu; papagalu; adi., guralivu,

guralicu, limbutu, livru (femeia
 livra), vorbaritiu, flecariu.
 Csacsckaság, cearlaria, síarlaria, lim-
 butia.
 Csacsckalkodik, face gura, cícalesce.
 Csacsckamadár, cíoca mica; pasere
 cícalitóre.
 Csacsckár, cíotófana, tíerca.
 Csacsag, Csacsog; blataresce, fleca-
 resce, vorbesce nimicuri.
 Csacsogány, v. Csacsckár.
 Csacsogás, blatarire, blataritura, fle-
 caria, limbutia.
 Csacsogó, blataritoriu, cérla, flecariu.
 guralivu, guralicu, limbutu, vor-
 baretiu.
 Csadaly, Csadaj, tufisiu.
 Csádé, v. Csáté.
 Csafar, stórce, sucesce.
 Csáforit, gagaie (gasc'a).
 Csáforta, drugu, sucitoriu de téscu.
 Csáfrínka, lerfa, fata desfrenata.
 Csáगतó, Cságotu, Csáगतyú, síva,
 cornulu aratrului.
 Csahajszkörtike, verde ernaticu, plan-
 ta petrósa (Lithophyta).
 Csahítál, látra.
 Csahó, reverítia.

- Csahog, latra.
 Csahol, latra, clantîae, clantîane, fle-
 caresce; scapara.
 Csaholás, latratura, clantîanitura;
 scaparare, scaparatura.
 Csahos, clantîanitoriu, guralivu, lim-
 butu; gur'a satului.
 Csaj, veveritîa.
 Csajág, gandacu penelatu.
 Csabos, strimbu, gânjatu.
 Csajbutag, nebunaticu, desîuchiatu.
 Csajhos, intinatu.
 Csajka, scafu, gondola, luntritîa;
 luntre, barca (caicu, cîaica).
 Csajkáz, gondolariu, luntariu, bar-
 cariu (cîaicasiu).
 Csajkáz, luntresce, plutesce, merge
 cu luntrea etc.
 Csajkázás, luntire, plutire cu lun-
 trea, cu gondola.
 Csajkázható folyó, riu de plutitu.
 Csajkó, urecheritîa, vërteritîa (ce-
 intra in urechia).
 Csajtos, intinatu, manjitu.
 Csajva, gandacu de Maiu.
 Csajvadék, Csajvalék, adunatura,
 plebe de josu; berbanime, canalia
 (ital. si franc.).
 Csak, numa, numai.
 Csák, cuîu; vërfu, ascutisîu; clinu
 (la unu vestmentu); cornisîoru (la
 meleu, la musca).
 Csákány, ciocanu, baltagu; fluîeru;
 —kapa, sapa cu ciocanu, sapa
 lungarétia; sapoiu; gheunoîu; —
 —kapocs, scóba.
 Csákányos, ciocanariu.
 Csákányoz, ciocanescce.
 Csakazelőtt, deneaori, mai inte, mai
 nainte.
 Csakbár, fia cá, macar de, o de.
 Csakha, numai déca, afara déca.
 Csakkör, laptuca de munte, pre-
 nanta (Prenanthes).
 Csáklát hány, arunca cancea (de
 prinsu corabi'a).
 Csákláz, abórdá, acatia (corabi'a).
 Csáklya, Csákla, cance, cârligu, gra-
 piuu (dela grapa), arpuna.
 Csáklyás, arpunariu, grapinariu.
 Csáklyáz, arpunéza, încârliga, aca-
 tia si trage.
- Csakmeg, mai ca, p' acf.
 Csakmost, deneaori, numai acum,
 éca acum.
 Csaknem, mai p'acf.
 Csákó, chivera; —álladzó, curelutîa
 de asaltu; —fîl, érba coifata, scu-
 telutia (scutolaria); rozsa, ros'a
 chiverci; —szarvú, córne inchi-
 verate (intórse inafara).
 Csakugyan, totusi, cu tóte acestea.
 Csál, subs., insîelatîune, falsitate;
 amagire, viclenia; cursa; v., in-
 sícla, amagésce, viclenescce; —étek,
 mortatiune, hoitu; ademenéla; —
 fény, lustru insîelatoriu; —hang,
 szó, voce amagitóre; —kert, la-
 birintu; —kép, fantoma; —madár,
 pasere de cursa; —nyom, urma
 órba (la venatori); —ösvény, út,
 cale ratacita, cale incurcata; —
 sziu, fantoma, naluciro; prefaca-
 tura; —tojás, cuibariu; —vetés,
 pânda; cursa; —vető, pandaciú,
 cursariu; insîelatoriu.
 Csálád, familia; —állam, statulu,
 numerulu familiei; —fentartó, con-
 servatoriulu familiei; —fő, capulu
 familiei; —kép, portretele fami-
 liei, cadrulu familiei; tónév, —pre-
 dicatu, connume; ünnepe, serba-
 tóre familiara.
 Csáládos, cu familia.
 Csálafinta, cearlatanu; insîelatoriu.
 Csálakozik, v. Csálatkozik.
 Csálán, Csálány, urzica; fekete —,
 scrofularia nodurósa (bot.); —csa-
 lád, urzicósele, famili'a urziceloru
 (bot.); —csattogató, ochiu-boului,
 trogloditu; —csipés, égetés, ustu-
 ratura, usturime, urzicatura; —fo-
 nal, firu finu; —himlő, —kúteg,
 scarlatu, versatu meruntu; —láz,
 friguri scarlatine; —patyolat, szö-
 vet, muselina; pensa de urzica;
 visonu.
 Csálánka, ochiu-boului, trogloditu;
 urzicutia.
 Csálános, urzicosu, plinu de urzici.
 Csálárd, falsu, desjucatoriu, insîelato-
 riu; rancunosu.
 Csálárdkodik, insíéla, ambla cu insie-
 latîuni.

Csalárdság, insolatitudine, insielatoria.
 Csalárdul, adv., cu insielatiune; prin rancuna.
 Csalás, insielare, desjucare.
 Csalatás, Csalatkozás, Csalódás, amagire, deceptiune, ilusiune.
 Csalatkozhatlan etc., v. Csalhatatlan.
 Csalatkozik, se insiela, se amagesce, isi face ilusiune.
 Csalatság, v. Csalárdság.
 Csaló, v. Cselő.
 Csalékony, amagitoriu, ilusoriu; insielatoriu.
 Csálás, Csális, boulu din steng'a, boulu dela biciu.
 Csalfa, Csalfaj, falsu, insielatoriu, viclenu; pocalitoriu.
 Csalfálkodik, Csalfáskodik, pacalesco, insiela.
 Csalfaság, pucalitura, insielatura.
 Csalhatatlan, Csalhatlan, adi., Csalhatatlanul, adv., nemintinosu, neinsielatoriu, infalibilu.
 Csalhatoság, falibilitate.
 Csáli, Csálé, v. Cselő.
 Csalit, tufariu, tufisiu; — os, tufosu.
 Csalla, fenachitu.
 Csallang, cordea, cordonu.
 Csalma, caciula, turbanu; copementu inaltu de ciocoi domnesci.
 Csalmás, turbanitu; tureu.
 Csalmatok, justeamu, masalaritia (Hyoscyamus).
 Csáló, insielatoriu, a.
 Csalodás, amagire, ilusiune; láttani —, ilusiune optica.
 Csalodik, se insiela; se amagesce, isi face ilusiune; ratacesce.
 Csalogány, priveghitóre, filomela.
 Csalogat, ademenesce, aiépta.
 Csálóka, Csalékony, ilusoriu, pocalitoriu, insielatoriu; ciocalau de bradu.
 Csaloköz, insul'a Ceal'a (in Ungaria).
 Csalomány, insielatiune, deceptiune.
 Csalt vet, arunca cursa.
 Csalya, carabasiu cornuratu.
 Csalyág, orchiditia.
 Csamangó, belitoriu, despoietoriu.
 Csamcsog, Csámcsog, molfaie, cle-

faie (că porculu mancandu); pupa, pleoscaie, tiuca.
 Csammog, Csámog, Csamog, v. Csamcsog.
 Csámp, sioldu, bilugu (la vita).
 Csámpás, siontorogu, strimbu de pitóre.
 Csampolya, cimpoi.
 Csámporodik, se inacresce.
 Csamporú, inacritu, otietitu.
 Csanak, luntre; scafa (de scörtia), gavanu.
 Csánál, v. Csalán.
 Csandarog, da din cöda, se codesce.
 Csangó, ceangau, magiaru moldovenu séu bársanu.
 Csaniga, schiopatatu (poticnitu), impedecatu.
 Csank, talp'a pitiorului.
 Csánk, incheietura de saritu (in pitioru).
 Csántér, capatèiu (de buti).
 Csap, subs., cepu; pipa; —ra veni, verni, a da cepu, —szék, carciuma, cabana.
 Csap, v., plesnesce; trantesce; bate, ciomagesce, da pe foi; —nyakon, palmuesce, trage palmi, pumni; —csapja a levét, face curte, liuguesce; szelet—, face ventu; —árok, canalu de scursóre, aracu; —fordító, pipa (la cepu); —furás, gaura de cepu; —ház, birtu, vinaria; —jog, vinaritu, dreptu de carciumaritu.
 Csáp, v. Tapintyú.
 Csapa, urma.
 Csapadék, asiedietura, scadietura; precipitatu (chem.).
 Csapágy, capatèiu de cepu.
 Csapaló, nea supfire, nea de urma.
 Csapantás, percusiune, plesnitura, plesnéla.
 Csapantyú, capsula de percusiune.
 Csapantys puska, pusca cu percusiune.
 Csapás, lovitura, plesnitura; plaga, desastru, nefericire; urma, carare; calcatura; calea vitelor.
 Csapat, trupa; colóna, compania; corpu; —hid, punte de colóna; —tíz, focu de pelotonu; —uteja,

- cód'a colónei; —vezér, comandantu de colóna.
- Csapatály, albétia.
- Csapáz, urmaresce, duce urm'a; durmea, adurmea.
- Csapázás, Csapázat, urmarire, cautare; durmecare.
- Csapda, Csapta, cursa, clucsa.
- Csapdi, flusturatu, sburaticu, sburdaticu, spulberatu, sventuratu.
- Csapdiság, usioratate de minte, flusturatura.
- Csapdos, Csapdoz, plesnesce.
- Csapdosás, plesnitura.
- Csapfa, lemnu de cepu.
- Csapfajd, potárnica.
- Csapinós, curmezisiu, diagonalu.
- Csapint, lovesce; pisca; —ás, lovitura; piscatura,
- Csapka, siapca, cépca (polonésca).
- Csapkod, plesnesce.
- Csaplár, Csapláros, birtasiu, ospetariu; —né, nő, birtasitia, ospetaritia.
- Csaplárkodik, Csaplárskodik, carciunaresce, ospetaresce, face pe ospetariulu.
- Csapó, plesnitoriu, lovitoriu; pioariu, vultorariu, dârstariu; plaga de pele; —ajtó, usia cadietóre; —bogár, carabasiu de Juliu; —csiga, sfârla, titirezu; —czérna, sinor, zsineg, sfór'a lemniariului, sfóra de liniatu; —fa, lopatică, de rasu (la mesuratu); —föld, marga (pamentu); —font, cumpana diecimala; ház, casa de pioa; —hid, puncte cadietóre; —kalitka, cusca plesnitóre, cursa de paseri; —mester, pioariu; —motóla, reschitoriu incordatu.
- Csapodár, lingariu, lingaretiu; flusturaticu.
- Csapodárkodik, se lingaresce.
- Csapodárság, lingusitura, lingusire, lingarire; flusturatura.
- Csapodi, v. Csapodár.
- Csapódik, se plesnesce, se rapede, se iniépta.
- Csapodó, v. Csapóföld.
- Csapol, Csapoz, pune cepu; ia cepu.
- Csapólag, curmezisiu, la o parte, in lature.
- Csapong, se abate; se desfrena.
- Csupongör, patróla.
- Csapott, liniatu, mesuratu pe linia; alungatu, gonitu.
- Csappan, tigoresce, flamendiesce.
- Csappantó, plesnitoriu, resortu.
- Csapta, cursa, clucsa.
- Csaptár, cursa de sióreci.
- Csaptat, arunca, asvérle, iniépta.
- Csapató, icu, péna (de lemnu séu de feru); stinghiu; proptea; plesna.
- Csárda, birtu la campu, cabana pe pusta, cearda (in Ungari'a).
- Csárdás, birtasiu, carciunariu pe pusta; dantiu de pusta.
- Csarit, tufariu, tufisiu.
- Csarkas, v. Sarkas.
- Csárma, larva, galagia.
- Csármál, Csármáz, larmuesce, galagesce.
- Csarnakötél, funaria de catargu.
- Csarnok, tinda, hala (latin. med. hala din aula, franc. halle); galeria, porticu; amfiteatru.
- Csarom, scutu.
- Császár, Cesariu, imperatu, imperatoriu; —i, imperatescu, imperialu; imperatesce; —gyökér, radacina imperatésca (imperatoria ostruthium); —korona, coróna imperiala; neghina; —körte, péra alba, péra untósa; —liszt, farina usióra; —madár, gainusiă de alunu, francolina; —szakál, barb'a imperatului (flóre); —virág, flóre imperatésca, coron'a imperatului.
- Császárkodik, imperatiesce.
- Császárné, Császárnő, imperatésa.
- Császárság, imperiu, imperatia.
- Császárul, adv., imperatesce.
- Császik-mászik, se cërta, face pe nég'a.
- Császikál, v. Mászikál.
- Császna, coróna imperatésca.
- Császta, trestietu, stufu.
- Csat, Csatt, catarama, agrafa; cheutóre (la carte).
- Csata, bataia, batalia, lovire; lupta; apró—, scaramucu, scarmasiu, hartia, lupta între putîni; —hely, mezó, piacz, tér, locu de lupta, campu de batalia; —játék, jocu

- de sîachu; —lô, calu de batală; —rend, ordine de batală; —tîz, focu de bataliône.
- Csataj, sgomotu, fremetu, vuietu, fragóre.
- Csatak, tina, necurată, scârna.
- Csatakol, intina, manjesce, fiescaie (mergendu).
- Csatakos, tinosu, manjitu; destamatu, persóna fiescaita.
- Csatang, bate campii, ambla vagabundu.
- Csatangol, bate tin'a; —ás, vagabundare.
- Csatapata, v. Csetepaté.
- Csatár, tiraleru; —tîz, harez, lupta de tiraleri.
- Csatarász, v. Hadarász.
- Csatároz, scarmutiéza, tiraléza.
- Csatáz, combate, se bate, se lupta; —ás, bataie, lupta.
- Csatázó, luptatoriu, luptaciu, combatantu, combatoriu.
- Csáté, rogozu, spetéza.
- Csátés, rogozосу, coperitu cu rogozu.
- Csatináz, Csatiráz, Csatoráz, larmuesce, flecaresce, alérga gur'a.
- Csatla, stîngîu (ital, stanga), verula (ca intra in veriga), drugu, zavoru (de incuietu usi'a), incuietoriu.
- Csatlakozás, alaturare.
- Csatlás, CsatoImány, adaosu, aclusu, documentu alaturatu.
- Csatlék, adaosu, suplementu.
- Csatló, dunga, incheietóre; scóba; crucea dela hamu (ceatlau); lantîu de inhamatu; lantîu de impeditu.
- Csatlós, paicu (felicitariu ce mana caîi din aiute).
- Csatoeska, agrafióra, agrafia, cataramióra.
- Csatol, ószve, hozzá, mellé, adaoge, alatura, impreuna; incopcie, prinde cu scób'a; léga.
- Csatolál, Csatrangol, Csattolál, v. Csatang.
- Csatolat, copcietura, prinsura cu scóbe.
- Csatolodik, se alatura, se impreuna.
- Csatora, galagía, larma.
- Csatoráz, face galagía, flecaresce.
- Csatorna, canalu, laptóca, scocu, ulucu, vagauna; —cső, tiéva, tubu de canalu; —fel, parete de canalu; —heveder, tablatura (de canalu), captusiéla; —kut, fantana pe scocuri; —mester, fantanariu, scocariu; —víz, apa de scocu.
- Csatornás, cu scocuri; canalizatu.
- Csatornázat, scocaría, tievaria.
- Csatos, v. Csattos.
- Csatrang, clopotu de vite.
- Csatt, agrafa, catarama.
- Csattan, plesnesce; pocnesce; detuna; végin csattan az ostor, prov., se vedemu cum vei finí; —ás, plesnetu, pocnetu, pocnitura; detunetu, detunatura.
- Csattanos, batatoriu la ochi, sgomotosu, eclatantu.
- Csattanosság, efectu strigatoriu, efectu eclatantu.
- Csattant, pocnesce (cu biciulu).
- Csattantó, Csattantyu, cîum'a fetei (buruiéna).
- Csattog, Csattogat, pocnesce desu; canta (privighetóra).
- Csattogány, privighetóre de lunca, filomela.
- Csattogás, pocnetu desu.
- Csattogó eper, capsîuna.
- Csattogtat, face a pocni, a detuna.
- Csattol, incheie, incopcie.
- Csattolás, incheiere, incopciere.
- Csattós, agrafatu, cu agrafe; agrafariu, fauru de catarami.
- Csáva, argaséla, lesiía de argasitu, dubéla, tabacéla; cenusieriu; —gödör, grópa de dubéla; —hordó, kád, putina de argasitu, cada etc.
- Csavajdék, v. Csöcselék.
- Csávál, argasesce; —ás, argasire; —atlan, neargasitu.
- Csávált, argasitu, maceratu, tabacitu.
- Csavar, subs., vîrteju, sírubu, coclea; v., stórcé (rufe); strimba din nasu; —alakú, spiralu; —emelyű, stratu de sírubu; —fogó, ceste de sírubu; —furó, sífederu spiralu; —ház, ír, téca de sírubu, mama;

- huzó, clete; —orsó, szár, fusu de siurubu, spira.
- Csavarás, sucire, sucitura; stórcere, stórcatura.
- Csavadad, spiralu.
- Csavarék, sucitura, v. Görbület.
- Csavargás, vagabundare.
- Csavargat, sucesce, invêrte; —ás, sucire, invertire.
- Csavargó, vagabundu, berbanu, perdevara.
- Csavargos, sucitu, invêrtitu.
- Csavariut, sucesce cevasi.
- Csavarit, Csavarol, sucesce, incovoie; intortóca, incolacesce.
- Csavarítás, sucire, incovoire, invertire.
- Csavarobot, sucitoriu.
- Csavarodás, intórcere, sucire.
- Csavarodik, se intórcce, se sucesce.
- Csavarog, ambla predatu, bate stratele, vagabundéza, taie caniloru frundie.
- Csavorohorog, cãrligu verigatu.
- Csavaros, siurubatu; sucitu, spiralu.
- Csavaró-viz, udu pan'la pele.
- Csavart, sucitu, invêrtitu; —csó, tiéva sucita.
- Csavarul, v. Csavarodik.
- Csavarulat, sucitura; intorsetura, inturnatura.
- Csávás, adi., cu argaséla; —varga, argasitoriu.
- Csávál, Csáváz, argasesce, tabacesce.
- Csávázás, argasire, macerare.
- Csavé ember, flecariu, fleuru, omu limbutu.
- Csavik, macrisiu; macerare.
- Csáviszka, Osaviszka, vinu stricatu, liurca.
- Cse, v. Csa.
- Cseber, védra, feria; ciubaru; bu-toiesiu (cá de 50 cupe).
- Csecs, tietia; —bimbó, búb, mucu de tietia; —fog, dinte de lapte; —homály, cerculu mucului; —iszákos, v. Fiahordó; —szivattyu, pompa de suptu (din gumielasticu si sticla); —tej, laptele mamei.
- Csécs, varsatu, v. Himlő, Kanyaró; —helyes, ciupitu.
- Csecse, subs. jucaría; adi., frumosielu, bobo (in limb'a sugatoriloru); —báb, papusica; —becse, jucaría, nimicuri, pl., papusiaría.
- Csecseget, resfatia, desmérda.
- Csecsel, suge.
- Csecsemő, Csecsomós, sugatoriu, pruncu de tietia; —sóg, pruncia.
- Csecserél, Csecseresz, se jóca cu tietia.
- Csecses, tietiosu, peptosu.
- Csecsés, frumosielu.
- Csécses, bubatu, ciupitu de varsatu.
- Csecsésget, impotioneza, ornéza; smorfaie.
- Csecsésség, impotionare, smorfaire, intrecatura.
- Csecsetlen, netietiosu, nepeptosu, cu tietie mici.
- Csecsez, v. Csecserél.
- Csecséz, v. Csecsézget.
- Csécseszik, da in varsatu, se varsa.
- Csecske, tietiuca, tietiuica, tietiesióra.
- Csederit, pocnesce din degete, sfârleza; pitula.
- Cseferit, v. Csáforit.
- Csegaly, clinu (la vestmentu); péna, icu.
- Csege, canalu de reserva; cataracta; închisura, stavila de apa; laguna de curatítu; rezervariu de apa; —biga, ciguri-miguri pl., lucruri amestecate.
- Csegély, triumghiu lungaretiu.
- Csegely, pana, icu, clinu; triumghiu.
- Csegélyes, Cseglyes, clinatu, triumghiatu.
- Csch, subs., cehu, cechu, boemu; adi., cehescu, cehicu, boemescu, boemicu; adv. cehesce, boemesce; —ország, Boemi'a; —tíl, boemesce; fôrte reu; —gerely, gerania de Boemi'a (planta); —kő, diamantu falsu.
- Csehel, latra, fleuresce.
- Csek, micu, piticosu, mitutelu; numai.
- Csék, medulariu de vita, vena; sagéta, vérg'a sagetei; vasu de pulbere; —csillag, casióna (planta).
- Csekél, se sparie (calulu).

- Csekély, micu, ne'nsemnatu; scundu; —ség, bagatela, lucru-micu, lucru de nimicu; lucru injositu, micșiorime, micșioratate, puținătate.
- Csekélyedik, se micșioréza, se imputiena, se josoresce, se deterioréza; scade.
- Csekélyet, Csekélyit, despretiuesce; micșioréza.
- Csekélylés, despretiuire, josorire.
- Csekken, se clatina; scapata; scade.
- Csekke, latiu (de paseri).
- Cseklesz, prindu cu latiu.
- Csekleszet, paseritu, venatu de paseri (cu latiu).
- Csel, cursa; pânda.
- Csél, farsa, gluma grósa, bufaria, mascaría; cselet csap, face pe mascariciulu; —csa, necalitu, fadu; flusturatu, spulberatu; bufonu, fafalogu, fafaluga; mascariciu; csapás, csapság, bufonaria, mascaría; necalitura.
- Csélcsapkodik, face comedii, pacalcesce.
- Csélcsapó, bufonu, mascariciu, pacala, pacalitoriu.
- Cseléd, domestici, pl., caseni, pl., servitorime, argatime (celedu); servitoriu, servu, șierbu, șierbitoriu; servitoria, serva, șierba, șierbitóre (sluga, slusnica; —bér, simbria; —ház, casa de domestici; —kenyér, panea șierbitoriloru; —posztó, panura de livrea; —rend, ordine de domestici; —ruha, livrea.
- Cselédér, mascariciu.
- Cselédes — gazda, omu cu șierbitori, domnulu casei.
- Cselédkedik, șierbesce, face servitiu.
- Cselédség, domesticime, șierbitorime, v. Cseléd.
- Cselefende, berbanu, strengariu.
- Cseleg, manganicu, (chem.).
- Cselekedés, facere, lucrare.
- Cselekedet, fapta, lucru, actiune, opu.
- Cselekedik, v. Cselekszik.
- Cselekedő üst, caldarusia.
- Cselekmény, Cselekvény, fapta, actiune, lucrare, opu.
- Cselekszik, face, lucra, lucréza, operéza.
- Cselekvés, v. Cselekedés; —mod, modu a lucra.
- Cselekvő, lucratoriu, fapuitoriu; operatoriu; activu.
- Cselekvőség, lucrare, activitate.
- Csel-élecs, manganocsidulu (chem.)
- Cseléleg, manganocsidu.
- Cseleny, manganu.
- Cselenyle, manganitu.
- Cselenyszénlet, mangancarbonatu.
- Cserércz, manganesa, mangana (sura, négra, tare).
- Cseles, viclénu, intrigantu, rancunosu.
- Csóles, comediosu, mascarosu.
- Cseleskedés, pânda, pândire, aruncare de cursa, cursaria; intriga, machinatiune.
- Cseleskedik, pandesce, intinde, cursa.
- Cseleskedő, panditoriu, pandaciú, cursariu.
- Cselfes, falsu, astutu, viclénu.
- Cselfogás, viclenia, falsitate.
- Cselkéneg, manganu sulfuratu.
- Cselleg, bate campii; taie farse.
- Csellye, latiu, cursa.
- Cselmészle, manganocalcitu (chem.).
- Cselmozgás, demonstratiune.
- Cselő, Cselőkök, Hott, cea, hei! (la boi).
- Cselők, v. Furfangos.
- Cselpat, patmanganu, esu de manganu rosu.
- Cselszövény, Cselszövet, cabala, intriga; —es, intrigantu.
- Cselszövé, intrigare.
- Cselszövő, intrigantu.
- Cselút, cale ferita.
- Cselvetés, aruncare de cursa, cabala, intriga.
- Cselye, v. Csekke.
- Csem, v. Sarjuág.
- Csembe, musca de cai, muscoiu.
- Csembő, v. Czafrang.
- Csemcseg, v. Csámcsog.
- Csemege, licariu, pl.; confetura; desertu; —bor, vinu de desertu; —sulyom, nuca de apa; —tár, credentia.
- Csemegés, licau, licaritoriu.
- Csemegéz, licae, licaresce; gustarcsce.

- Csemegézés, licaire, gustarire.
 Csemelet, camilotu (tiesetura din peru de camila).
 Csemer, grétia, plecatura, v. Csömör.
 Csemete, plantitia, plantulitia; arbustu; surcelu, blastariu; ramurica; resadu; — koral, corala nobila.
 Csemetés, subs., scóla de pomi; adi., tufosu, surcelosu.
 Csemetésedik, Csemetésül, se tufosiaza, se imple de surceli.
 Csemetézik, germina, da in surcelusi.
 Csemez-szagu, mirosu de muscatau.
 Csemmeg, tiuca; molfaie; clefaie (cá porculu mancandu).
 Csemp, prefacatura, finta (ital. finta); viclenia, insielatiune; prevaricatiune, contrabanda; stelionatu (in legi).
 Csempe, subs., cuptoriu de olane; adi., strimba-gura.
 Csempelődik, conspira.
 Csempely, olana, cahala.
 Csempés, strimba-gura.
 Csempes, prefacutu, finu; sagaciü, istetiü; astutu, viclénu (siretu, turc.).
 Csempeskedés, Csempézés, Csempüzés, comerciü de contrabanda.
 Csempeskedik, v. Csempéz.
 Csempesség, v. Csemp.
 Csempesz, óla cu dóua tórte, oloü.
 Csempész, contrabandariu, prevaricantu, v. si Dugárus.
 Csempész-áru, marfa de contrabanda.
 Csempészet, v. Csemp.
 Csempeszháj, grasole, burta-grasa.
 Csempészkedés, prevaricatiune, negotiu de contrabanda.
 Csempészkedik, v. Csempéz.
 Csempészség, insielatiune; prevaricatiune.
 Csempéz, prevarica, insiéla, face negotiu de contrabanda; comite stelionatu (in straina bani publici).
 Csempéző, Csempüző, prevaricantu, contrabandariu; insielatoriu.
 Csen, fura, pitula, dosesce, da afundu; prevarica.
 Csend, liniste; incetare, repausu, molecoméla, domolire; — biztos, comisariu de politia; — élet, viatia linistita; — háborító, zavaró, turburatoriü de pace; szerető, iubitoriu de pace.
 Csendeleg, merge incetu; incéta (ventulu), alina.
 Csender, tuffisü.
 Csenderes, tufosu.
 Csenderit, molcomesce, adie; bate incetisiöru, gugulesce.
 Csendes, linistitu, incetu, molcomu, calmu.
 Csendesedés, v. Csend.
 Csendesedik, se alina, incéta, se linistesce, se molcomesce, se domolesce.
 Csendesen, adv., incetu, molcomu, domolu.
 Csendesit, alina, linistesce, domolesce, molcomesce; impaca.
 Csendesitő, linistitoriu, domolitoriu, molcomitoriu, alinatoriu.
 Csendesség, cumpatu, moderatiune, hegma; liniste.
 Csendesül, v. Csendesedik.
 Csendetlen, nealinatu, nelinistitu, neimpacatu.
 Csendit, suna (clopotielu).
 Csenditő, clopotulu mortiloru.
 Csendör, politianu; gendarmu, omu de arme; —ség, gendarmaria.
 Csendül v. n., suna; elcsendül, se linistesce, incéta sunetulu.
 Csenés, pitulare, furtu.
 Csenevész, adi., degeneratu, corcitu, stricatu; macru; subs. martióga.
 Csenevész, degeneréza, se corcesce.
 Cseng, suna, tiue; —és, sunare, tiuire.
 Csenger, v. Csige.
 Csenget, v. a., trage clopotielu.
 Csengető, Csengetyü, Csengő; clopotielu, campanea, sunariu, sunarelu; —virág, clopotielu (flóre).
 Csengetyüke, clopotielu.
 Csengetyüs, clopotariu, sunatoriu.
 Csengő, sunatoriu, tiuitoriu; —erszény, punga cu clopotielu; —fü, linka, virág, sanzuiana comuna (flóre).
 Csengül, suna, resuna.
 Csenő, furu; prevaricantu.

Csep, Csepeg etc., v. Csöp, Csöpög etc.

Csép, imblaciú; — hadaró, badaragu.

Csepefa, unu soi de stejariu.

Csepegő szemű, urdurosu.

Csepeg, v. Csöpög.

Csepegőkeny, picurosu, picuratoriú.

Csepegőly, stalactitu, pétra crescuta din picaturi de apa.

Csepegő, subs., scocu de stresîna; scursura; adi., picuratoriú; — kő, stalactitu.

Csepejeges, Csepeljeges, incalcitu, incurcatu, batucitu (perulu), filtiatu.

Csépel, v. imbratesce, triera; — és, trierare; — etlen, netrieratu.

Csepelyes, v. Cseplyes.

Csepenkint, in picaturi.

Cseperedik, cresce incetisioru, se smulge meren.

Cseperereg, picura.

Csepergés, picurare.

Cseperit, adaoge, acresce.

Cseperke, baltóca (de nea, plóia).

Csepertes, strimbu, schiöpu.

Csepesz, gateju, tufariu; caitia, boneta (ceapsa).

Csepöte, v. Csepöte.

Csepkén, picu de putiösa.

Csépülés, v. Csépelés.

Cseplesz, reti'a; caitia fara floru; — sérv, köldöksérv, vetamatura de buricu; — ittér, arteria epiploica (med).

Csépület, trieratura.

Csépület, trieratu, imblatitu.

Cseplez, v. Cseplesz.

Csépülő, Csépelő, trieratoriú, inblatitoriú; inblaciu; — bér, simbría de trieratoriú; — fa, imblaciú; — gép, machina de trieratu.

Cseplye, örba; v. Perje si Csepöte.

Cseplyes, germinatoriú; — esedik, germina, resaré, se intufosíza.

Cseplyeteg, tufariu, tufisiu.

Csépnyél, nucliusca, vergea, verge-lutia.

Csepnyi, adv., cá o picatura.

Csepöcze, Csepöte, Csepöcz, Csepölcze, tufarime, tufariu, tufisiu, tufosime, desime.

Csepp, v. Csöp.

Cseppedék, picuratura, picurime, substantia picurösa; — ékes, picuratu, stropitu.

Cseppenet, picatura.

Cseppenként, adv., cu picatur'a.

Csepnyi, catu o picatura.

Csepredék, Cseprő, bagatele, pl., meruntisiu.

Cseprente, v. Csepöcze etc.

Csepsz, v. Csepesz.

Csepű, caltiú; — nézű, jös, vrajitoriú din calti ardiatori.

Csepül, Csepülz, trantesce; bate, cíomagesce.

Csepűs, caltiösu.

Csepzett, incalcitu, incurcatu.

Csepszik, se incalcesce, se face mototolu.

Cser, stejariu, ceru, goronu; argaséla; cserben marad, remane pe josu, remane de risu, de paguba; — bogyó, buga, v. Gubics; — duga, dopu.

Cserbök, Cserebűly, scarabusiú.

Csercse, Csercselye, v. Csörcse.

Cserdit, Csordit, pocnesce (cu biciulu).

Cserdül, zurae, vüesce, face vüetu, face sgomotu, tiue, tienstiana.

Csere, Cserebere, schimbu; traficante; csere csalával jár, schimbulu te insiéla; — érték, valóre de schimbu; — eszköz, mijlocu de schimbu; — nemzés, androginia; — rejtvény, anagrama.

Csere, Cserje, tufisiu; — bogaru, gandacu de Maiu; — búb, Cephalanthus; — bura, ramurica, vergea; — galagonya, spiüu albu, paducelu.

Cserében, in schimbu.

Csereberél, Cserélberél, trafica, face trampa, schimba, sfärnaresce, speculéza.

Cserebi, tabacu ordinariú.

Cserebűly, scarabusiú; gandacu de Maiu; bival—, carabusiú bivölescu.

Csereficsél, v. Csafirít.

Csereg, susura, tierne, curge murmurandu (ap'a); ciripesce (paserea).

Cserej, argaséla, materia argasitóre.

- Csereke, prajina crengurósa.
 Cserél, schimba, trafica; —és, schimbu, schimbare.
 Cserélget, face schimburi; —és, schimbare deşa.
 Cserény, lésa; gratariu (de uscatu póme).
 Cserép, vasu de lutu, hírbu; olana, cahala; tégla; —cseve, olanu, scocu de lutu; —edény, vasu de lutu; földél, invelisü de tégle; —kö, v. Pala.
 Cserepár, ciripariu, infanteristu (in bataia din jocu).
 Cserepsik, prajina de uscatu (tabacu).
 Cserepecske, hírbuletü, hírbusiöru, hírbutiü.
 Cserepel, v. Cseropez.
 Cserepes, adi., téglatu, olanitu, coperitu cu tégla; crepatu, plesnitu (buzele); subs., tégliariu, olanariu; cuptoriu.
 Cserepesedik, crépa, plesnesce.
 Cseropez, copere, inveluie cu tégle.
 Cseropezö, tégliariu, coperitoriü, invelitoriü.
 Cseres, stejariüsü.
 Cserés, din stejariü.
 Cseresznye, cerasia, cirésia; —vad, cirésia padurétia; büdös—, malinu; farkas—, beladona; —fa, cersiu; —mag, simbure de cerasia; —magszesz, maraschinu, vinarsu de cerasie; —szin, ciresiu, in colórea cerasiei.
 Cseresznyeg, bortiti'a cuptoriului (de coptu, cea deasupra).
 Cseresznyés, ciresietü, gradina de ciresi, ceresime.
 Cseresz, Cserz, argasesce, dubesce, tabacesce; —és, argasüre, tabacüre, dubüre, dubéla.
 Cserfa, stejariü, gorunu, ceru.
 Cserge, straiu (de coperitu ömenii); tiölu (de cai); frisa, panura frisia.
 Cserged, píraie, pocnesce (foculu).
 Csergedez, curge intinsu, murmura curgéndu.
 Csergés, susuru, murmuru; ciripire.
 Csergeteg, Csörgeteg, valcica murmuratóre.
 Csergetyfl, scartiaitóre, clantia, turca, castaneta.
 Cserhaj, Cserhej, scórtia de stejariü.
 Cseribarát, franciscanu, baratu (calugaru).
 Cseriszerzet, ordinulu franciscaniloru.
 Cserje, tufa; —fa, bacu, gateje, pl.; —fi, ciuba, matahala; —mályva, nalba de copaci.
 Cserjés, tufosu.
 Cserka, v. Kondor.
 Cserkabala, reschitoriü, depanatariü.
 Cserke, sengo, cucu, de miere.
 Cserkel, Cserkél, Cserkész, cerce-téza, merge pe urma, urmaresce.
 Cserkesz, cercasianu, circasianu; —fold, Circasi'a.
 Cserkész, scartiaitoriü; corcetatoriü; caciuia tóranésca, tíurca.
 Cserkö, basaltu.
 Cserködik, v. Cserkel.
 Cserkölyü, móra de scórtia, scortiaría.
 Cserle, v. Cserke.
 Cserlé, argaséla.
 Csermakk, ghinda.
 Csermalom, móra de scórtia.
 Csermelék, v. Csörmelék.
 Csermely, Csermelye, riuletü, pörriütü; —fintor, melampiru, fóre carnósa (melampirum barbatum).
 Csermolya, Csormolya, Csermelye, melampiru (bot.), ciormoiagu.
 Csermöly, halászó—, vulturu pescariü.
 Cseros, tínosu, manjitu.
 Cseröcze, tufisiü; stejariüsü.
 Cserpa, gavanu de lemnü, lingura de scosu.
 Cserpák, o mesura.
 Cserpöle, Cserpölyü, síórece de ghinda.
 Csersav, acime de argaséla.
 Cszerszigoráll, crinu grasu (planta).
 Cszerszinü, in colórea argasélei.
 Csertapló, éscu de stejariü, éscu.
 Csértel, da cu un'a in alt'a (arme), incérea arm'a.
 Csértölgy, gorunu, ceru.
 Cserz, argasesce.
 Cserzés, argaséla.
 Cserzövarga, argasitoriü, dubelariü, tabacu (in Bucuresci).

Csesz, atingo, fréca.
 Csesze, scormolitoriu (de focu).
 Csésze, scafa, filigenu, tasa, tatia;
 castronu, nastrapa, strachina; ra-
 variu (de flori); —boriték, cope-
 rementu, capacu; —csiga, scoica
 scafosa, ochiu-de-tiepu; —kút, mo-
 lucea (planta); —kürt, faclióra
 (Oenothera); —pörcz, covorelu
 (Illecebrum, bot.); —szárny, po-
 ligala (bot.).
 Cseszel, v. Csez.
 Csészelődik, se fréca.
 Csésziike, filigenutiü, scafsiöra; ca-
 stronelu.
 Cseszkó, cismariu (in bajocura).
 Cseszle, v. Borbogár si Muslicsa.
 Csetc, bóba, bóna.
 Csetebota, simplu, motoflete; imple-
 tecitu.
 Csetel, Cseteklik, Csetlik, aluneca.
 Csetepáte, cértá; scaramusiü, bataia;
 afacere.
 Csetepátéz, scarmutiéza.
 Cseter, subs., patrariu; v., sucesce,
 invérte; —fa, lemnu despícatu in
 patru.
 Csetert, diametru.
 Csetina, cetina, ramu tineru de bradu.
 Csetlékeny, impletécitu, impedecatu;
 —uitucu, uitatoriu.
 Csetlés, impedecare, poticnire.
 Csetlik, v. Botlik.
 Cseit, pleoscanitoriu; hup! pocu!
 pleoscú!
 Csetteg, Csetten (a puska), suna,
 bate (flint'a).
 Csettent, descarca (pusca).
 Csév, Cséve, mosoru; tiéva; tuleu;
 —láda, vatale, sucala.
 Cséved, v. Csöded.
 Cseveg, flecaresce, face gura, gala-
 gesce; —ö, flecariu, guralivu, ga-
 lagitoriu.
 Csevek, semnu de duelu, provocare
 la duelu.
 Csével, dapaná, dépana.
 Csévellő, dapanariu, dapanatoriu.
 Csevér, corala.
 Cséves, v. Csöves.
 Csevet, v. Badarbeszéd (galimathias).
 Csevetől, Csevetel, v. Cseveg.

Csevicze, apa minerala.
 Cséza, calésca.
 Csezöcze, tufisiu.
 Csián, urzica.
 Csiápol, v. Cseveg.
 Csiatag, subs., sinu de apa; adi.,
 tufosu; spinosu; hely, locu mara-
 cinosu, spinetu.
 Csiba, tiba, tühí, huida (la cane).
 Csibe, puisioru, bobocu, bobocelu;
 —becsinált, zama de puü; —húr,
 sparanga, sparga (Spergula).
 Csibellérez, Csiborázik, pitula, fura;
 pasce reu, ciugulesce.
 Csibogár, muscoiu, musca întiepatóre.
 Csibor, v. Csibellérez.
 Csicsa, ne'ndemnicu, hebeucu, me-
 teleu.
 Csicse, tietia; mucu, smocu de tietia.
 Csicsed, dospesce, v. Possad.
 Csicség, leopae, teopoie (porculu si
 omulu mandandu).
 Csicsér, v. Cziczerborsó.
 Csicsereg, (puulu) ciripesce, pipira
 (pi, pi pi).
 Csicseri-bükkön, mazeriche latétia.
 Csicsérke, Csicsörke, subs., fringila,
 botrosu (pasere); adi., guralivu,
 flecariu.
 Csicserkél, v. Csicsereg.
 Csicsigat, face se taca, molcomesce
 (prunculu).
 Csicsó, elegántia; Stefanica.
 Csicsóka, péra de pamentu, picioca;
 articioca, anginara de pamentu.
 Csicsokáz, manca pere de pamentu.
 Csicsoma, v. Cziczoma.
 Csicsórépa, v. Csicsóka.
 Csidu, manzuletiu.
 Csiga, scoica; tekerő—, vèrteju;
 Csapó, vagy játszó—, titirezu, sfârla;
 henger—, rola, scriptiü, scripetiu;
 scripete (trochlea, mech.); tengeri
 —, scoica de mare, ostriga, stri-
 dia; —csö, lucerna (planta); —toll,
 córda spirala; —vonal, linia spi-
 rala; scriptiu; —vérszin, colóre
 purpuria.
 Csigabiga, melcu, bourelu, culbecu
 (moldov.).
 Csigacsin, scriptiü.
 Csigádád, spiralu, in forma spirala

Csigás, scoicosu; spiralu.
 Csigász, subs., scoicariu; furu de scoice.
 Csigat, v. Csiesigat.
 Csigat, Csiget, irita, hírae.
 Csigáz, torturéza; sucesce; tribuléza.
 Csigázott, sucitu; torturatu; tribulatu.
 Csige, Csigór, Csingér, cighiru, vianatiu, vinarelu.
 Csiggenye, borbóna de rosa.
 Csigoly, Csigolya, vertébra, grébanu; —füz, rachita.
 Csikár, vergca; biciusca.
 Csihed, incéta, se asiedia, se molcomesce.
 Csihol, scapara; latra, clantiana, javresce, bate pe stele; —ás, scaparare; latratura.
 Cszik, cipariu, fusariu; piscariu; dunga, varga; taietielu; —kő, acatu undulosu, acatu vargatu; —leves, supa de taietiei; —szemű, cu ochi mici.
 Cszikor, pisca; stórcce, impila, rapesce; —ás, piscare; stórcere, impilare, rapire.
 Cszikasz, golanu; flamendu, hemesitu.
 Cszikász, fusarariu.
 Cszikavény, gadaliciosu; desfrenatu.
 Cszikdad, cá taietielulu.
 Csike, puisioru.
 Cszikér, scandiu, scadiutu, descعاتu; fig. necalitu, sarbedu.
 Cszikérész, pasce cautandu, cigalesce.
 Cszikéz, recitesce, relege.
 Cszikkan, se scrintesce; se struncina; se pisca.
 Cszikkant, scrintesce; struncina; pisca.
 Cszikland, gádele; —ás, gádelire, gádelitura.
 Csziklandék, gádelítura; —os, gádelitiosu.
 Csziklandik, se gádele, este gádelitiosu.
 Csziklandó, v. Cszikló.
 Csziklandós, gádelitiosu; gingasiu, delicatu.
 Csziklandoz, gádele desu; —ik, i se gádele; —tat, gádele placutu.
 Cszikló, lindicu (Clitoris).
 Csziklos, v. Csziklandos.
 Csziklya-ló, Quagga.

Csikmák, taietiei cu macu.
 Cszikó, manzu, manzocu; —fog, dinte de lapte; —szájú, vasu de vinu.
 Cszikócza, calu de mare, ipopotamu.
 Cszikol, gádele.
 Cszikol, Cszikoz, dungesco, trage dungii, vargaturi; se manzesce, fata (ép'a).
 Cszikoltó, Cszikoltoyú, Cszikotyú, fune de jugu.
 Cszikorgat, scrasnesce; —ás, scrasnire.
 Cszikorgó, Cszikorgós, scártiaitoriu; aspru (geru); giruletiu, stégu de ventu.
 Cszikorit, scrasnesce; scártiaie.
 Cszikorka, Cszikorgofű, gratióra.
 Cszikorodik, Cszikorog, v. Cszikorit.
 Cszikós, stavariu, pastoriu de cai; —bojtár, legény, sierbu la cai; —tanya, locuinti'a stavariloru.
 Cszikozás, manzare, fatare.
 Cszikozik, se manzesce, fata (ép'a).
 Cszikás, rogozu latetiu.
 Csilap, v. Csillap.
 Csilár, candelabru, policandru.
 Csile, pruncu legitimatu.
 Csiling, strugurelu.
 Csilla, cépa de mare; rogozu; bucata de aluata.
 Csillag, stea, astru; álló—, stea ficsa; —abrosz, carta astronomica, cart'a ceriului; —aly, marcantia (bot.); —bogács, scaiu rotundu; —burány, madrepóra, corala stelata; —cső, telescopu; —fény, lumin'a stelaroru; —féreg, asteriada (unu verme de mare stelatu); —futás, esés, meteoru, stea cadietóre; —fű, strugurele vulpei; —gerepsin, stelaria de Virgini'a, alchemila (bot.); —hal, pesce stelatu; —harczgát, v. —vár; —húu, siluru, buruntia; papadia; —isme, astrognosia; —járás, cursulu stelaroru; —joslat, astrologia, profétia din stele; —jós, jósló, astrologu; —kém, observatoriu; —kémde, turnu astronomicu, observatoriu; —kereszteshölgy, dama de cruce stelata (decoratiune); —keresztrend, ordinulu crucei stelate; —kő, astroitu, pétra din stea; —mécsvirág, flóre de Jerusalemu; —mérű, astrolabiu; —ba-

- dián, anasonu stelatu (in Chin'a); —lóhere, trifoiu stelatu; —pöfeteg, burete dordöflu; —rendszer, sistem'a planeteloru; —repülés, tisztulás, meteoru, caderea steleloru; —szegfü, garófa barbósa; —szivfü buruian'a muscului; —tan, v. Csillagászat; —táv mérő, astrolabiu; —vár, fortarétia stelata, tráncea stelata; —ut, calea steleloru, orbita; —vetés, astrologia; —vető, astrologu; —virág, garófa barbósa; ragajca, rosa femeiesca; —vizsgálás, astronomia; —vizsgáló, astronomu.
- Csillagász, astronomu; —at, astronomia; —torony, observatoriu.
- Csillagatlan, Csillagtalan, nestelatu.
- Csillagosa, stelítia, stelutia, stelisióra.
- Csillagdad, cá o stea, stea-forma.
- Csillaglik, stelesce, licuresce, pirotesce; briliéza.
- Csillagocska, v. Csillagosa.
- Csillagos, stelatu, instelatu; briliantu.
- Csillagoz, briliaza, straluce.
- Csillagzat, astru; constelatiune.
- Csillagzik, Csillong, stelesce, lucisce.
- Csillagzó, Csillongó, stelitoriu, briliantu.
- Csillagzott, stelitu, briliatu.
- Csillahagyma, cépa de mare.
- Csillám, lustru, lucire, splendóre; licurire, pirotéla; —kö, mica, oglind'a asinului; plumbagine, galena; —szirt, pétra surda, cinoplu, gnaisu (montan., pétra förte tare si puturósa); esu lucú, feru lucú.
- Csillámít, face se lucésca.
- Csillámlík, luce, lucisce; reluce, licuresce, pirotescé.
- Csillámló, stelitoriu, lucitoriu; licuritoriu, pirotitoriu.
- Csillámzat, damascenare (otielu, arma).
- Csillámzott, damascenatu.
- Csillang, Csillong, sclipesce.
- Csillany, briliantu.
- Csillányok, pl., asteroide.
- Csillányoz, briliaza.
- Csillap, incetare, liniste, pausa, pausu, repausu; alinare.
- Csillapít, alina, linistesce, molcomesce, ostóie.
- Csillapítás, alinare; molcomire, domolire.
- Csillapodás, Csillapulás, Csillapulát, alinatura, alinamentu, molcoméla, molcomitura, domolitura, ostoitura.
- Csillapodik, Csillapul, incéta; se alína, se molcomesce, se domolesce.
- Csillapodó mozgás, miscare incetatóre.
- Csillár, lampiru, lucioiu, verme luminosu (cu fosforu); candelabru, policandru.
- Csillat, impintena, face se sara, iniepta.
- Csille, Csilye, caru lungu, telegoiu; pluta; luntritia.
- Csilleng, Csilling, v. Fürt.
- Csillent, v. Cseu.
- Csillhomok, arina luciósa.
- Csillik, salta, sare.
- Csilkovag, cartiu, quartia (miner., pétra förte tare).
- Csillag, luce, straluce, briliaza; licuresce.
- Csillong, sclipesce.
- Csillvarla, v. Csillkovag.
- Csima, cocénu, v. Torzsa.
- Csimaz, peduche de lemnu, stelnitia, plosnitia; —fü, peducheritia (bot.); —kin, buruén'a stelnitioru, spatula puturósa (bot.).
- Csimazos, cu peduchi de lemnu.
- Csimba, glenciu, uitiu, utiu.
- Csimbákol, Csimbáz, se uitia, se utia, se da in glenciu.
- Csimbe, musca de cai.
- Csimbelkedik, Csimbeszkedik, se agatia, se inhatia; se inclésta (de cineva).
- Csimbok, nodu; —os, adi., —an, adv., noduros, innodatu.
- Csimota, v. Csemete.
- Csimpaj, scaiu aricescu (Xanthium).
- Csimpajkozik, Csimpalygozik, Csimpeszkedik, v. Csimbelkedik.
- Csimpolya, cimpoi.
- Csin, pl., Csinok, elegantia, urbanitate, omenia, buna cuviintia; gardina, crestatura, crésta (la bute).
- Csín, pl. Csinek, festa, misielia, blastematia; necuviintia, nepolitetia, neomenia.

Csinál, face; —ás, facere.
 Csinálatlan, nefacutu, negat'a, negatatu.
 Csinálgat, face mereu; —ás, facere dása.
 Csinálmány, Csinálvány, lucru, lucrare gat'a; facatura, fapta intrigata.
 Csinaló, facatoriu, faptuitoriu; lucratoriu.
 Csinár, cima vargata (insecta).
 Csinatlan, destramatu, desordinatu, necuratu; nepolitu; —ság, desordine; necuviintia, nepolitetia.
 Csínsca, baracă, locu baltosu, locu apatosu.
 Csínsér, catusia de gútu; lantiu de gútu.
 Csing, eróre, gresiéla.
 Csinga, v. Toldalék.
 Csingál, Csingaszkodik, Csingolodik, se acatia, se incaibara (de ceva).
 Csinge, pila, mince.
 Csingér, macru.
 Csingyalu, gelau de gardinitu.
 Csinjánu, adv., incetu, cu luare aminte; delicatu, finu.
 Csiny, liniste; —csere, ciripitu (de paseruice).
 Csinyos, linistitu.
 Csinogat, Csinosgat, curatia, poliesce, infrumsetiéza, chitesce.
 Csinol, gardinesce.
 Csinos, adi., Csinosan, adv., curatielu, elegantu, frumosielu, netu.
 Csinosbit, chitesce, face mai netu; rafinéza.
 Csinosbodik, Csinosbúl, se rafinéza; devine mai elegantu, mai chititu.
 Csinosit, v. Csinogat.
 Csinosodik, Csinosul, v. Csinosbodik.
 Csinosság, curatia, elegantia, chititura.
 Csinosulat, Csinosodás, chitéla, nedidiéla, elegantia; cultura.
 Csintalan, necuratu; nepolitu; resfatiatu, intrecutu; spulberatu, destramatu; —kodik, v. se resfatia, se intrece.
 Csintér, v. Csínsér.
 Csinvat, traliciu, pensa grósa.

Csiny, festa, misiéla, lovitura, pascalitura, gardina (la dóge).
 Csíp, pisca; ustura, urzica, arde; —és, piscare, piscatura, usturime, usturatura; intiepatura.
 Csipa, Csipalag, urdóre (in ochi).
 Csipág, culege; róde.
 Csipároz, v. Bogárzik.
 Csipás, urdurosu.
 Csipásit, face urdori, urdoresce.
 Csipásodik, se urdoresce.
 Csipázik, urdoresce, esu urdori.
 Csipbél, matiu strimbu.
 Csipcsont, v. Csipöcsont.
 Csipcsop, Csipcsupp, meruntími, bagatele, pl.; csippel-csuppal, cu amerunt'a, cu tíerait'a; —adosság, datorii merunte.
 Csipdel, Csipdes, Csipdez, piscarcesce, imponcisiéza.
 Csipe, v. Csipöcsont.
 Csipéd, pisca.
 Csipedés, rosura (la stomachu).
 Csipedett, Csipetke, galusca piscata.
 Csipefajás, durere de cópsa.
 Csipeg, ciripa, pipa (puii, pi, pi, pi).
 Csipeget, piscarcesce, rupe, smulge cate putienu.
 Csipegő-rigó, v. Szőlőrigó.
 Csipellérez, pisca muscandu.
 Csipentyű, piscatoriu (unéla); monochiu.
 Csipér, cleste, clupa (la fauri).
 Csiperedik, tíeriaie, se aduna cu meruntulu.
 Csiperész, v. Csipeget.
 Csiperke, ciuperca.
 Csipertés, siontorogu, schiopu din sioldu, din cópsa.
 Csipesz, Csipeszke; v. Csipér.
 Csipeszkezik, se acatia, se incaibara.
 Csipet, subs., bucatica, farmitura, piscatura.
 Csipetke, v. Csipedett.
 Csipfájdalom, Csipzsába, cocsalgia (bóla), copsalgia.
 Csipfogó, cleste de piscatu.
 Csipisz, nitielu, fórte putienu.
 Csipizkor, cópsartrocace.
 Csipizom, muschiu de cópsa.
 Csipizülés, incheietur'a cópsei.

- Csipke, dentea, dinteá, (horbota, spitiura); spinu, rugu; cacadari, pl.; cantea, cantila (tievisióra de aurú séu argintu); —alj, gardin'a dentele; —béka, brósca riósa; —bodor, fodor, manecutia de dentele; —bokor, rugu; tufa de rugu; —czérna, atia de dentele; velu de dentele; —fejkötő, caitia de dentele; —fonal, tortu de dentele; —gomba, burete trandafirú; —gyár, fabrica de dentele; —him, mustra, modelu, mustra de dentele; —kötő, verő, dentelariu; —párna, pernitia de impletitu; —pitty, mint'a pisice; —rozsa, rosa selbateca, fióre de macesiú; —szőlő, cacadari pl.
- Csipked, smulge, scarmana.
- Csipkedék, naparlitura, perderea peneloru, despenare, despenatura, ciupelitura.
- Csipkedés, smulsura, despenare, ciupelire.
- Csipkés, subs., dentelariu, negutatoriu cu dentele; crestatu, dente latu, cu crestaturi.
- Csipkéz, crestéza, dintéza, dente léza, face cantile, face fodor, horbotesce, pune dinte, spitiuri.
- Csipkézett, crestatura; dintelatura.
- Csipkézett, crestatu; dintelatu.
- Csipog, v. Csipog.
- Csipor, Csopor, olisióra, olcica, ulcica.
- Csipot, v. Csipisz.
- Csipő, subs., —csont, cóspsa; cleste, pl.; —adi., piscatoriu; —bénaság, durere de cóspsa, cocsalgia, siontorogia.
- Csipőkés, adi., cam piscatoriu; acru, acrisioru.
- Csipős, piscatoriu, usturatoriu; acru; ageru; picantu; copsosu, sioldosu.
- Csipősit, ustura, ageresce, face picantu.
- Csipőske, piscarosu, usturosú.
- Csipősődik, Csipősül, se inacresce; ustura.
- Csipösség, piscarime, picanteria; usturime.
- Csipóvas, cleste.
- Csippesop, v. Csippesup.
- Csippent, pisca, rupe; strimtoréza.
- Csippentyű, piscatoriu; monochiu, monoculu (de sticla).
- Csiptet, strimtoréza, indésa; incorda, intinde; batucesce; —és, strimtorare, indesare.
- Csiptető, subs., cleste, clupa; icu, pana; adi., strimtoratoriu.
- Csir, Csira, germenú, germine; colariu, gulerasiu; fetarau, ernafroditu, androginu; atrofia, uscare pe pitióre (bóla); —bibircs, gindur'a sementiei; —bogár, purece de plante; —gulya, vacaria, economia cu vaci, elvetaria; —himlő, versatu meruntu; —káposzta, inim'a curechiului, curechioru, verdi sióra; —levél, fóia din bobocelu.
- Csirádzik, Csirázik, incoltiesce, resare, germina.
- Csirág, sparanga, sparga.
- Csirány, perembriu (bot.).
- Csirás, incoltitu, germinatu; capchiu (calulu).
- Csirászat, v. Csiragulya.
- Csiráz, taie germenulu.
- Csirázás, incoltire, germinare, resarire.
- Csiráztat, face a incolti.
- Csirfolt, pata de germine.
- Csirháltya, peliti'a germinelui.
- Csiribel, Csiripel, Csiripol, ciripesce (paseruic'a).
- Csiribiri, nimicuri, meruntisie, bagatele.
- Csiricsári, fecaria, vorba de claca.
- Csiríz, breiu, malta, pasta, cleiu de farina.
- Csirizel, lipesce, cleiesce.
- Csirizes, pastosu, cleiosu, lipitosu.
- Csirkázik, amurgesce, se revarsa de di, e in faptulu dilei.
- Csirke, puiu; gyepi —, becatiu de apa; —béka, v. Varasbéka; —sült, friptura de puiu.
- Csirkészőhéja, ulfu.
- Csirkó, tunsu, siutu.
- Csirköles, v. Szirok.
- Csizakó, cute, gresle.
- Csizamik, Csizamlik, Csuzamlik, luneca, aluneca.
- Csizamlás, alunecare.
- Csizamlos, lunecosu.

- Csizamodik, Csizamul, v. Csizamik.
 Csízár, sabieriu, fabricantu de sabii; martiafoiu, samsariu de cai; —ház, sabieria, fauria de arme.
 Csizárol, fréca; netediesce, lustruesce, da lustru, poleesce.
 Csizhordó, butoiu de poleitu.
 Csizlik, petecutiú de pele, pelcutia.
 Csizol, v. Csizárol.
 Csizoló, smerida, smirida (de poleitu).
 Csizolodik, se fréca, se poleesce.
 Csizsonkáz, Csuszkáz, aluneca, se da pe ghiatia.
 Csizsterég, v. Sistereg.
 Csitit, molcomesce, face se taca.
 Csitkó, mansu, manzu.
 Csitol, v. Csitit.
 Csitri, v. Csirkó.
 Csitt! Csittpatt! pst! taci! tacere!
 Csitt, Whist (joculu); —játék, jocu de vistu.
 Csittent, iniépta, rapede.
 Csittéz, jóca vistu.
 Csitürke, v. Csicsörke.
 Csív, v. Cső.
 Csivog, v. Csipeg és Cseveg.
 Csiz, Csizike, inaritia verde (paseruica).
 Csizma, cisma, caltiamente ungrésca; ciobóta, stibla (ital. stivalo); —fejelés, caputare, caputatura; —sark, calcáiu; —szár, tureacu, turécu, carimbu (Rom.); —talp, talp'a cisme.
 Csizmadia, Csizmazia, cismariu, ciobotariu.
 Csizmás, cismatu, ciobotatu, incaltiatu cu cisme.
 Csob, clocotu, colcotu, pleoscotu, locioritura (de apa).
 Csoba, Csobán, Csobány, ulcioru, scafa de lutu; cana.
 Csobák, gateju uscatu, ramura uscata, ciotu.
 Csobáncz, védra cu dóua tórte.
 Csobban, lociore, locioresce, pleoscaie.
 Csobog, v. Csobban.
 Csobolyó, Csoborló, Bokolyó, v. Csoba.
 Csócs, Csoesi, pupatura, tiucatura.
 Csócsa, rumegatura (pentru prunculeti).
 Csocsál, mesteca, rumega.
 Csoda, Csodál, v. Csuda.
 Csoddik, luneca, aluneca.
 Csók, sarutu, sarutare, sarutatura, pupatura.
 Csóka, cíóra, cíoca; —szem, ochiu de stiela.
 Csókdos, Csokdoz, ambla sarutandu.
 Csókdosás, sarutatura désa.
 Csókmány, barda.
 Csókol, saruta, pupa; —ás, sarutare, pupare.
 Csokolád, cíocolada, cíocolata.
 Csókolgat, v. Csókdos.
 Csókolódás, Csókolkodás, Csókolkozás; pupatura, sarutatura.
 Csókolodik, Csókolkodik, Csókolkozik, se saruta, se pupa.
 Csokor, cocarda, ciucuru.
 Csókos, adi., cu sarutatu; pupatiosu.
 Csolnak, v. Csonak.
 Csoltár, coperta de sía, siabracá, hárjea.
 Csoma, germine, coltiu, incoltiéla (la plante); cíuma.
 Csomag, coletu, pachetu; manunchiu, legatura, convolutu (de acte); se cure.
 Csombok, Csombolék, Csombolyék, nodu.
 Csombóklik, Csombolyodik, se innóda, se incurca.
 Csombókos, nodurosú, incalcitu, incurcatu.
 Csombol, Csombolit, Csombolgat, léga, innóda; roléza, inrotuléza.
 Csombolyék, Csombolék, legatura, manunchiu; acte inrotulate pl.; chica, motiu (de peru), smocu.
 Csombor, Csombord, cimbru; polegina, hránitia; cimbrusioru, lamaitia.
 Csomiszló, Csimoszló, maiugu, pisalugu, pilugu.
 Csomiszol, v. Csomoszol.
 Csomó, nodu; fascióra, manunchiu, legatura; coletu, pachetu.
 Csomocs, varsatu, bubatu.
 Csomócaka, noduletü; ghindura; ghindurica; guscíora.
 Csomocskás, ghindurosú; gusietielu.
 Csomócsos, adi., cu varsatu.

Csomodohány, tabacu in papusia, in pachetu.

Csomodzás, innodare, incurcare, gramadire.

Csomodzik, se adaoge; se incurca, se incalcesca, se innóda.

Csomógaly, sarcina.

Csomolék, batacuia, pachetu, sarcina.

Csomor, Csomorika, Gyilkos csomor, cucuta de apa, cucuta veninósa.

Csomós, nodurosu, incalcitu, incurcatu; tufosu.

Csomósodik, Csomósul, se innóda, se incalcesce, se incurca.

Csomoszlás, pisare, meruntiare.

Csomoszló, piua.

Csomoszol, piséza, bate in piua, sfarma.

Csomota, fructulu iederei, corimbu.

Csomotlau, neinnodatu, neincalcitu.

Csomóz, innóda; pachetéza; iurotuléza.

Csomozás, v. Csomodzás.

Csomozat, innodatura; manunchiu; rola; ghinduri, pl.

Csomozik, v. Csomodzik.

Csona, animalculu de corabia.

Csónak, luntre, gondola; sieica; barca; — ocska, luntritia, luntrisióra, gondolióra.

Csónakda, loculu luntriloru, luntrarfa.

Csónakdad, luntriformu.

Csónakorru, cu pliscu scafatu (despre paseri).

Csónakázik, luntresce, plutesce cu luntrea.

Csonk, talpina, trupina (de arbore), trunchiu.

Csonka, adi., Csonkán, adv., trunchiatu, ciontatu, ciuntatu; ciungu (de o mana); retezatu, nedeplinitu, defeptuosu, lipsitoriu, cu scadiementu; —bonka, ciungaritu, ciungu; —gula, kup, lobor, piramida trunchiata; —hét, prim'a septemana din paresimi, septeman'a mare (dupa rit. res. nu a patimeloru); —péntek, vinerea din septeman'a mare; —szarvú, siutu.

Csonkás, ciungaritu; desramuritu, detrunchiatu (paduri).

Csonkaság, ciontatura, ciungaritura; trunchiatura; tesitura

Csonkáz, retéza; tesiesce; detrunchiaza; desramuresce.

Csonkit, Csonkásit, ciungaresce; retéza, scurtéza; —ás, ciungarire; retezare, scurtare.

Csonkul, se ciungesce, se ciungaresce, se trunchiaza; scade; —ás, ciungarire; trunchiare; scadiementu, defeptu, defeptuositate.

Csont, subs., osu; adi., de osu; —allómány, substantia ósosa; —bél, mass'a óseloru; —bőr, pele-si óse, macru; —duz, coptura in osu; duzmadás, cucuñu de osu, góba; —esztergályos, strugariu de óse; —fa, cornu (arbustu); —fej, capatiena, craniu; —fene, rák, szu, racu de osu, lupare; —forrasztó fű, cistrósa (bot); —göb, tofus (medic.); —hal, pesce ososu; hamu, szén, spodiü, osu arsu; —iz, izíllés, incheietura de óse; —kemény, tare cá osulu, osatu; —küllő, rekesz, sína de osu (chirurg., instrumentu); —metesz, osteotomu (chir); —nemű, de osu, ososu; pikkelyű, pesce cu sentu; —pok, spatu (bóla la cai); —rendszer, sistem'a óseloru; —senyv, bóla englezésca, muietur'a óseloru; —tan, osteologia; —törés, frantura de osu; —törősas, vulturu pescariu, sfarma-óse; —váz, scheletu, óse góle; osemente, pl.; —velő, meduv'a óseloru.

Csontár, simbure ososu (cerasie, migdale, perseci etc.).

Csontáros, petrosu, pietrosu.

Csontász, Csonttudos, osteologu.

Csontatlan, neososu, fara óse.

Csontit, osesce, impetresce.

Csontók, cu óse mari.

Csontonként, adv., osu de osu.

Csontorka, dinte gaunosu, coltiu de dinte.

Csontos, ososu.

Csontosodik, Csontosul, Csontul, se osesce, se face ososu.

Csopákás, grosu la óse.

Csoport, céta, glóta (de ómeni); grupa.

- Csoportonként, Csoportosan, cu cét'a, in céta.
- Csoportos, adunatu, grupatu.
- Csoportosit, Csoportoz, aduna, grupéza.
- Csoportosodik, Csoportosul, Csoportozik, se aduna, se grupéza.
- Csoportozás, adunare, grupare, stringere, gramadire.
- Csoportozat, adunatura, concursu, confugire, grupa.
- Csoportozva, adi., cu cet'a, cu grupele, cu gramad'a.
- Csor, v., sucesce, invertesce; subs., siurubu; —ás, sucire, siurubare.
- Csorag, v. Dorong.
- Csorál, sucesce; mulge, stórce; —morál, sucesce-invertesce, face tandalindu.
- Csorany, matrice (a cocleii).
- Csorba, subs., stibatura, spartura, ruptura; stirbina de dinte, gaunosia; lipsa, scadiementu, defeptu; adi., stirbatu, stirbu; gaunosu; defeptuosu; —ság, stirbare; defeptu.
- Csorbás, stirbosu, hîrbuitu.
- Csorbit, stirbesce; scaresce, micioréza.
- Csorbóka, susaiu (Sonchus, bot.).
- Csorbul, se stirbesce, se gaunosieza; scade, se scaresce, se micioréza; —ás, stirbare; scadere, scarire, defeptu; —at, stibatura, lipsa, scadiementu, defeptu.
- Csorda, ciurda, ciréda; —ánként, adv., cu ciurd'a, cu cét'a; —nép, órda, adunatura, poporu nomadu; —pásztor, pastoriu de vite, boariu, vacariu.
- Csordály, pilpitu (unu soi de vrbia).
- Csordánként, cu órd'a, cu ciurd'a.
- Csordázok, pl., nomadi, pl.
- Csordit, face se curga.
- Csordoga, Csorga, scoeu, sipotu.
- Csordogál, curge incetu, picura.
- Csordúl, curge.
- Csordultig, adv., de revarsatu, pana in gardina, prea plinu.
- Csóré, subs., rogojina, scórtia; lapte inchiagatu, iaurtu; adi., golanu, desbracatu, laetiu.
- Csor-érvomasz, turnicetu de siurubu.
- Csorgál, v. Csordogál.
- Csorgaréz, arama sporadica.
- Csorgás, curgere.
- Csorgat, face se curga.
- Csorgép, machina de siurubu.
- Csori, golu, golanu.
- Csormánfü, tormentila (bot.).
- Csormolya, Csörmölye, ciormoiagu, melampiru, graulu vaciloru.
- Csorog, curge, se scurge; picura.
- Csórol, v. Csorgat.
- Csoroszlya, feru-lungu (la aratru); vén—, curva betrana.
- Csorrátaj, sioimn, bátlénu (o specie).
- Csortaraj, Kondor—, vulture, conduru.
- Csörtok, v. Csavartok.
- Csorva, nasipu, arina; sabura; —láz, v. Gyomorláz.
- Csorvás, arinosu; saburosu.
- Csoszog; Csoszkat, Csoszogat, leopaie, are mersu tîritu.
- Csoszszan, Csoszszant, intra neasteptatu.
- Csoszt, scapa, scapata; îi aluneca.
- Csosztat, Csoszogtat, leopaie, v. n.; pleoscaie (papucii); tîresce.
- Csótán, Csótány, molia (insecta).
- Csotár, v. Csábrák; canacu.
- Csotel, Csotolog, tandalesce.
- Csóva, pamatufu; arsura; scaparamente; marca, semnu, ciuha, papaluga (de paie in paru).
- Csovád, v. n., aluneca, scapata.
- Csóvál, da din códa, din capu; inlépta, misca.
- Csóvaszt, v. n., scapata, aluneca.
- Csováz, ciuhesce, pune ciuha, papaluga.
- Csozga, Csoszga, tufariu, tufisiu.
- Cső, ho!
- Cső, Csöv, Csű (pl. csövek), tiéva; scoeu, olanu; mosoru; —bibires, cladonia (bot.); —billegő, billentyű, ventilu de tiéva; —hal, fluierasiu (pesce); —kut, putiu de olane.
- Csőbör, ciubaru; putina; butoiu de vinu (in Ungari'a); nagy—, 50 cupe; kis—, 25 cupe; —rud, ruda de ciubaru.
- Csőbrös, ciubarariu.

Csöcsclék, Csödelék, adunatura, plebe, canalia (galicismu); amestecatura; —beszéd, palavra, flecaría; —ember, omu de nimicu.

Csöcsörész, v. Csecserél.

Csöd, Csüd, Csög, incheietura de osu, articu, nodu (la degetu, mana), arsicu; cubu de osu.

Csöd, Csödület, concursu; bukási —, concursu cridalu; —árverés, licitatiune, ganta; —biroság, tribunalu de crida, instantia de concursu; gondnok, curatorulu massei; —hirdetés, publicatiune de concursu; —hirdetmény, edictu de concursu; —hitelező, creditoru la massa; —nyílás, declaratiune de concursu; —per, procesu cridalu; —pertárgyalás, pertractare cridala; —pertigyelő, apatoriuulu massei; —tömeg, massa cridala; választmány, sindicatu.

Csödör, armasariu.

Csödül, concurge, alérge, se aduna.

Csödülés, Csödület, concursu; alarma.

Csög, botiu, bumbu, mucu; tietiena (de huboiu); arsicu, oscioru; —bog, v. Ágbog.

Csögöl, descojesce, descortieza, curatia de cöja; desramuresce.

Csögös, nodurosu.

Csögöz, jóca popice.

Csök, ciotu; butucu, buturuga; mädulariu; interj., hop, ho!

Csökik, impilesce, nu cresce.

Csökken, scade, decade; —és, scadere, cadere, decadentia.

Csök kent, v. act., scade, scaresce.

Csökönös, v. Makraneczos.

Csökött, impilitu.

Csök tet, se impedecca; merge sparietu (calulu).

Csölék, farima, farmitura, bucatica.

Csöllen, dapanu, dépanu.

Csöllő, Csörlő, mosoru, tiéva.

Csölönk, clantia, castaneta; batatóre (in mori); batala, vatala (la tiesutu); turca (la Craciunu).

Csölönköl, Csölönköz, clantiaie, clantianesce, dêrdaie; face sgomotu.

Csölöveg, tunuletü (de calibru usioru).

Csölye, tapalagi, pl., tarfalöge, pl., caltiamente rea.

Csömbök, adi., strimba-lemne; strimbu de pitiöre.

Csömbök, Csömbölék, Csömbölyék, subs., nodu.

Csömböly, sementi'a iederei; capitulu (de columna).

Csömek, Csönk, nodu.

Csömlet, materia azurla, séu in colörea marei.

Csömör, grétia; ciumeritia, friguri unguresci; —lép, ingretiosiare; ciumuréla; —fözö, bucatariu scärbosu; —üzöfü, eleboru (botan.).

Csömörlik, se ingretiosiéza, it esta grétia.

Csömörkél, ambla ascunsu, ambla dositu.

Csömörletes, Csömörlös, gretiosu, scärbosu.

Csömörló, ingretiosiatoriu, scärbitoriu.

Csömöte, v. Csemete.

Csömölyödik, se incurca, se incalcesce.

Csönd, Csöndes etc., v. Csend, Csendes etc.

Csöng, v. Cseng.

Csöngér, sunariu, punga cu clopotielu.

Csönköly, v. Forgocsont.

Csönkös, v. Csömbök.

Csöntörög, se tavalesce, se lungesce.

Csöp, Csöpp, picu, picatura; egy csöppet sem, nimicu, nici unu picu; —kö, stalactitu, pétra din apa.

Csöpéte, Csöpéceze, tufisiu, tufariu; maracina.

Csöpög, v. n. picura; —és, picurare.

Csöpögtet, v. a., picura; infiltréza.

Csöpörödött, şgulitu.

Csöppel, v. Ócsárol.

Csöppen, v. n. pica.

Csöppent, v. a. infiltréza.

Csöpü, v. Csepl.

Csör, ciocu, pliscu, rostru; clistiru.

Csöröse, Csöröcső, Csöröcsölye, cerceiu.

Csördül, v. Cserdül.

Csörög, crotalu, sierpe clantianitoriu (föрте veninosu).

Csörög, tucanu, piperariu.

Csörege, v. Csöröge.
 Csöregeffüz, salce frangurfa.
 Csörej, fragóre, sgomotu, duruire,
 duraitura, zuraitura.
 Csöréz, da clistiru.
 Csörfös, flecariu, guralivu.
 Csörge, clantianitoriu; v. Tepertő;
 —kigyó, v. Csöreg.
 Csörgedez, curge, scaturesce, isvo-
 resce; se scurge.
 Csörgés, curgere; fragóre; sgomotu
 (de arme).
 Csörget, suna, face vuetu; tñentiane;
 scartiaie.
 Csörgeteg, adi., murmuratoriu (riu-
 letiu).
 Csörgetyfi, cãmpanea, clopotielu; su-
 nariu; cartiaitóre, scartiaitóre; zur-
 galau (la calusiar).
 Csörgő, subs., cartiaitóre, clantia,
 castaneta, turca; tóca; zurgalau,
 elopotielu; adi., sunatoriu, clan-
 tiaitoriu; tocatoriu; —bot, sistru;
 —dob, toba cu clopotiei; —sapka,
 caciula de nebunu; —réz, auru
 falsu.
 Csörgöncz, sierpe cartiaitoriu, cro-
 talu.
 Csörgös, cartiaitoriu, duraitoriu, zu-
 raitoriu.
 Csörige, Csöröge, v. Csörme.
 Csörlő, mosoru.
 Csörme, panisióra, pitisióra.
 Csörmelék, farmitura, cadietura; sca-
 diementu.
 Csörög, Csörg, v., píraie, pocnesce
 (foculu); suna; clantiana; tórcé
 (pisc'a).
 Csöröge, valu-de-nea (o bucata).
 Csöröl, dapana.
 Csörömpöl, tientiaie; suna; duraie,
 face sgomotu,
 Csörönd, ornitoringu (pasere in Au-
 strali'a).
 Csörösök, pl., monotreme, pl.
 Csörren, tientiaie.
 Csörtet, v. Csörget.
 Csörtölöz, Csörtölez, zuraie armele.
 Csöröz, v. Zörget.
 Csős, cu tievi, tievitu.

Csöseb, fistula.
 Csösz, pastoriu de campu, jitariu.
 Csösözg, Csötönöz, pleoscaie.
 Csötér, limba de pamentu (in mare).
 Csötlik, v. Csetlik si Csötöz.
 Csötör, Cseter, v., sucesce; subs. mer-
 tia, ferdela, $\frac{1}{4}$ de galéta.
 Csötörtök, joi; —köt mondott, a
 smintitu, s'a pacalitu, i s'a ju-
 catu fest'a; csonka, joi-alba; nagy
 —, joi'a verde (la rou. catolici);
 zabáló, joi'a patimeloru.
 Csötöz, ambla impletecita.
 Csötörös, v. Csitri.
 Csöür, calibru, largimea tunului.
 Csöv, v. Cső.
 Csövecske, tievsióra.
 Csövény, tiéva (de péna).
 Csöves, tievitu, cu tievi; —csiga,
 scoica lungarétia; —kukoricza,
 tuleu de papusioiu; —kut, putiu
 cu olane.
 Csovirics, lisimachia; epilobiu (bot.);
 Csubor, sulu de stativa, sulu de
 resboiu.
 Csucs, piscu (de munte), vërfu, cul-
 me; clinu; cicatrice, rana scortio-
 siata; frontóna (archit.); —ablak,
 feréstra din frontóna; —bolt, bolta
 gotica; —fal, coperisiu din fron-
 tóna; —födél, coperisiu ascutitu,
 coperisiu cu fruntitia; —gerenda,
 grinda de culme; —gomb, bumbu
 de culme; —hegy, piscu de munte;
 —borgu, strimbatura ascutita; —iv,
 arcu ascutitu; —kör, elipsa; —kö-
 rü, elipticu; —lyuk, feréstra din
 frontóna.
 Csucsodék, solaninu.
 Csucsogat, ascute (gur'a).
 Csucsor, solanu, umbra-de-nópte (bo-
 tan.).
 Csucsoriak, pl., solanacee, pl.
 Csucsorka, cartofu, péra de pamentu.
 Csucsorodás, buba, ulcóre, inflatura.
 Csucsorodik, se infla.
 Csúcsos, gurguietu; ciupitu (de bube
 vindecate); —fazék, óla gurguiata;
 —szögü, unghiu ascutitu.
 Csúcsosít, gurguie, tñguie; ciupesce.
 Csúcsosodik, se gurguiesce, se tñ-
 guie; se ciupesce.

Csúcsosz, face vîrfu, bodesce (fenulu).

Csucsúl, dórme, dormita (prunculu).

Csucsúlás, dormire, dormitare.

Csuda, minune, miraculu; — állat, animalu minunatu; monstru; — balzam, balsamu miraculosu; — dolog, lucru minunatu; — erő, putere miraculósa; — fa, cium'a fetei (Datura stramonium); — fi, omu miraculosu, monstru; aventurariu; taumaturgu, facatoriu de minuni; — fogatyu, taumatropu; — hit, credintia in minuni; pietistaria, pietismu; — ír, kenőcs, alifia miraculósa; — kimerahal, clotianu de mare, balauru cu sagéta; — kut, putiu magicu; — mi, mű, opu miraculosu; — nagyság, mare de minune; — szent, santomu, sfantomu; — szépségű, frumosu judecatu, minune de frumosu; — szer, panacea, talismanu; — szülött, születmény, nascere miraculósa; monstruositate; — tehetség, facultate miraculósa; — teljes, minunatu, miraculosu; — teremtmény, faptura miraculósa; — tét, tétel, fapta miraculósa; — tevő, tékony, facatoriu de minuni; tevő erő, charu facatoriu de minuni; — tevő gyűrű, inelu miraculosu; — tölcser, leica magica (mechan.); — történet, istoria miraculósa; — tövis, cactus (botan.).

Csudál, admira; — ás, mirare, minunare; — at, admiratiune.

Csudálatos, minunatu, admirabilu; miraculosu; — ság, minunare, admirare.

Csudálékony, minunatu; curiosu, desientiatu.

Csudálkodik, Csudálkozik, se mira, se minuna, sta la mirare, admira.

Csudálkozás, Csudálkozás, mirare, admirare, minunare.

Csudálkozó, mirandu, miratoriu, minunatoriu.

Csudálkozva, cu mirare, minunandute, se.

Csudáló, admiratoriu.

Csudás, adi., Csudásan, adv., de miratu; fabulosu, aventurosu; bizaru (fr. si it.), estravagantu, singulariu. Csúf, uritu, scarnavu, hídu, hídosu, deformatu, desfiguratu; bajocura; csúfot üzni valakiből, a'si bate jocu de cineva.

Csúfit, scárnavesce, hídosce, deforméza, desfigura, schimosesce.

Csúfol, bajocuresce, deride; — ás, bajocurire, deridere.

Csufolkodik, isi bate jocu.

Csúfólódó, bajocoritoriu, deridiotoriu, ironicu.

Csúfólódva, adv., in bajocura, in ironia.

Csúfondár, Csúfondáros, deridiotoriu, bajocoritoriu.

Csúfondáros, v. Csúfol.

Csúfondárság, bajocurire, bataia de jocu.

Csúfos, bajocuritu, rusínatu; rusínosu.

Csúfság, bajocura; rusíne, prostituțiune.

Csúfúl, v., devíne uritu, se face scárnavu; adv., scárnavu, spurcatu, cu rusíne.

Csuba, giubea, surtucu, rasa calugarésca; bunda de óie; mantela alba mare, gluga; óri ce vestimentu pe deasupra; — tár, garderoba, vestiariu, dulapu de vestimente.

Csubér, frate la betía.

Csuhí, Csuhu, linte.

Csul-ujj, manecarile glugei tieranasci.

Csuk, v. incuie; — ás, incuiere.

Csuka, stiuca (pesce); — fakó, suru, suriu; hegedű, cimpoi.

Csukaszkodik, se incuie.

Csukkan, plesnesce.

Csukladozik, sughitia tare.

Csuklás, sughitiare, sughitiu, sughitiatura.

Csuklik, sughitia.

Csukló, sughitiatoriu; incheietura, osu din incheietura, articlu, cheutoriu; — ér, arteria gítlejului; — nemű, vërtejü, forma de vërteju.

Csuklós, iugenunchietu.

- Csuklya, caputiu, camilauca calugarésca.
- Csuklyás, adi., Csuklyásan. adv., caputiatu, calugaritu; — ás galamb, porumbu motiatu.
- Csukódik, Csukul, se include, se incuie.
- Csukóka, centaurea mica (botan.).
- Csukolva, sughitiandu.
- Csukor, ciucuru; cocarda.
- Csukros, involtu, plinu (flóre); cretiu.
- Csukroz, incretiesce.
- Csukva, adv., incuietu, inchisu.
- Csuma, cód'a pómei, stilu.
- Csunda, scárnavu.
- Csunga, cerfoiu selbaticu (Scandix); —virág, flóre de baraboiu.
- Csunya, subs., migdala de pamentu, baraboiu (cá alunele).
- Csunya, adi., scárnavu, urítu, hídu, deformu; —féreg, lupu.
- Csunyálkodik, v. Csintalankodik.
- Csunyás, urítu, hídu, hídosu.
- Csunyaság, scarnavía, urítuine, hí-díme, deformitato.
- Csunyál, adv., scárnavu, urítu.
- Csunyít, Csúnysz, manjesce, intina; scárnavesce.
- Csunyitt, v. Csúnysz eb, cane turbatu.
- Csunyul, se uritiesce, se hídesce, se schimosesce, se deforméza.
- Csup, culme, piscu; verfu.
- Csupa, adi., Csupádon, Csupán, numai; —csak, eschisivu, numai si numai, singuru.
- Csupasz, golu, golanu, desgolitu; plesiugu, chelu; spénu; —odik, v. n., se naporlesce, plesiugesce, se jipue.
- Csupaszt, jipue, ciupelesce.
- Csupor, olcea, olcica, olisióra.
- Csuporit, contrage, stringe.
- Csuporodik, se contrage, se sgár-cesce.
- Csuport, v. Csoport.
- Csúr, Csurviz, v., sucesce; adi., udu petrunsu.
- Csuramkodik, se furisiéza.
- Csurga, scursura, turnatura; infusiune.
- Csurgó, isvoru saritoriu, fantana saritóre; sípotu, cergau.
- Csurka, carnatiu.
- Csurog, v. Csorog.
- Csuróloom, plumbu de pendula.
- Csurran, curge.
- Csurtat, stracura.
- Csusz, subs., coceanu, strujanu, clusiu (pe moldov.); verbu, v. Csuszik.
- Csusza, galuscutia.
- Csuzsamék, lunecatura; netedíme.
- Csuzsamékos, lunecosu; netedu.
- Csuzsamégy, munte alunecatú (prin cutremuru séu ploi).
- Csuzsamik, v. n., luneca, aluneca.
- Csuzsamit, v. act., aluneca, face se alunece.
- Csuzsamat, lunecime, alunecime, lunecatura.
- Csuzsamlik, Csuzsamodik, v. Csuzsamik.
- Csuzsamos, lunecosu, alunecosu.
- Csúszás, lunecare, tērire.
- Csúszdogál, se tēresce noínte.
- Csuszfa, scáriga (in organu).
- Csúszik, luneca; se tēresce.
- Csúszka, lunecaría, cale de ghiatia.
- Csúszkál, luneca; se da pe ghiatia.
- Csúszkálás, lunecare.
- Csúszkó, v. Csusza.
- Csúszkora, v. Csuszka.
- Csúszog, v. Csúszog.
- Csúszómászó, tēritoriu; licau, lingau.
- Csúsz-mász, se tēresce; se lingaresce, se lingusiesce.
- Csúszó, v. Kigyó.
- Cszuszong, v. Csúszkál.
- Csúszós, lunecosu, lunecarusu.
- Csúszszan, v. n., aluneca, scapata.
- Csúszszanás, scapatate.
- Csúszszant, v. act., scapa, scapata.
- Csúsztat, face se alunece; vēresce.
- Csúsztatófa, scáriga de buti.
- Csúsztog, tēresce pitiórele.
- Csúszva, tērindu.
- Csut, Csuta, códa, stilu (la póma).
- Csutag, caltiunu, coltiunu, strimfu (germ.), ciorapu (slav.).
- Csutaj, tufisiu; —os, tufosu.
- Csutajosodik, se tufosiéza.
- Csutak, manunchiu; buchetu.
- Csutakol, astupa, indésa.

Csutika, Csutkó, v. Csut.
 Csutka, struguru (fara bobitie); strujenu; cocénu; códa (la póma).
 Csutkalom, celastru (botan.).
 Csutkás, stilatu, codatu.
 Csutkáson, Csutkástul, cu códa cu totu.
 Csutkosfa, arbore tunsu.
 Csutora, plosca; ciutura (trans.); imamea (rom.-mold.), gurariu.
 Csutorás, subs., strugariu; adi., ciuturatu.
 Csutorodik, se inaltia.
 Csuvik, ciovica, paserea mortii.
 Csúz, reuma, cursóre; — anyag, materia reumatica; — láz, friguri reumatice; — nemű, reumaticu.
 Csúzos, reumaticu.
 Csű, v. Cső.
 Csűcs, botu; pliscu; tŕetia (la ulciorn); clinu, coltiu, capetieli.
 Csűcske, botisioru, botsioru, botuletiu; plisculetiu, tŕetiunica.
 Csűcskőlt, angustu, angustatu, strimtu.
 Csűskős, botatu; pliscatu.
 Csűsők, clinu, vėrfu, coltiu.
 Csűsőrborsó, cicerca, mazere anghiulata.
 Csűsőrke, v. Pipiske.
 Csűsős, clinatu, coltiuratu.
 Csűcsűl, dormita, adórme; siede frumosielu (prunculu).
 Csűd, arsicu (talus, astragalus).
 Csűdöz, jóca cu arsice.
 Csűg, incheietur'a pitiornlui.
 Csűgg, v. Csűng.
 Csűgged, se descuragéza, concade (cu inim'a), se consterne; despera.
 Csűggedelem, Csűggedés, descuragiu; desperatiune.
 Csűggedetlen, nefricosu, curagiosu.
 Csűggedez, incepte a despera; — és, desperare.
 Csűggedező, v. Csűggeteg.
 Csűggedt, descuragiatu, concadiutu, infricatu; desperatu.
 Csűggelem, nestatorintia, neconstantia; molaticia, relasamentu; desperatiune.
 Csűggen, cade, se relasa.
 Csűggeszt, descuragíéza, aduce in desperatiune.

Csűggeteg, neconstante; descuragiātu; —ség, descuragiu.
 Csűggőleg, perpendiculariu.
 Csűgőr, ciguru, vinu de mere.
 Csűhődik, se infasiura ori desfasiura.
 Csűkőrög, Csűkőrökődik, v. Csingál.
 Csűköllő, deocu, deocelu (flóre); áldott —, érb'a papei, érb'a santita.
 Csűlk, unghie crepata; latiu de fune; —ősek, pl., animale sugatóre pelóse.
 Csűlköz, jóca in arsice.
 Csűlled, se scóla.
 Csűlleng, isatisa (planta de vap-situ, Isatis, Guasum); —szak, turta de isatisa.
 Csűllő, Csűrlő, reschitoriu; vėrtelitia; sucala (sucula); larica, rondunea de mare; rombu (fig. geom.).
 Csűllőr, scoica de porcelanu.
 Csűlők, arsicu, osu de incheietura; csűlökre legények! sariti fetiori! —csukló, rana din féra (la cai); —ficzamodás, scrintéla.
 Csűng, apinde, depinde, este alipitu, este aplectu.
 Csűngés, apendentia, alipire.
 Csűngéz, stracura.
 Csűnik, impiesce, incéta de cre-scutu; obosesce.
 Csűnk, v. Csűmek.
 Csűnkös, v. Csűmbök.
 Csűr, subs., síura, gránaria; v. sucesce, invėrtesce; —csavar, sucesce-invertesce.
 Csűrhe, turma de porci, porcarime, purcelarime; céta, glóta; —nép, adunatura, canalia (galicismu).
 Csűrhés, Csűrlész, porcariu, purcelariu.
 Csűrke, síurisióra, granarelu.
 Csűrköl, v. Csűrköz.
 Csűrkölt, rotilatu, rotungioru.
 Csűrkös, Csűrkös lábu, strimbu de pitióre.
 Csűrlő, corabióra, luntre; sucala; rombu —; —gyűrű, inelu rombu; —kő, pétra romboida; —űveg, sticla poliedra.
 Csűrlődéd, romboidu (fig. geom.).
 Csűrök, conu, popicu.
 Csűröl, dapanu, dépana.

Csűrös, Csürnagy, Csürbiró, sűrariu, priveghetoriu de sűruri.
Csürve-csavarva, sucita-invêrtita.
Csütörködik, v. Csingál.
Csütörtök, v. Csötörtök.
Csűv, v. Cső.

Czabár, neaparatu, nepazitu.
Czadar, gonesce, mana iute.
Czaf, chica, cositia, cõda de peru.
Czáf, Czáfolat, refruntatiune, refutatiune; reprobatiune.
Czafal, Czafol, concalca, calca in pitóre.
Czafantos, trentiosu, petecosu, golanu.
Czafat, petecu, tréntia, cârpa.
Czafatol, intina, manjesce, arunca cu tina; ambla in noroiu; stren-garesce.
Czafatos, v. Czafantos.
Czafka, rudu, prajina grõsa.
Czafog, ambla in noroiu.
Czáf-ok, contratemeiu, argumentu re'nfrangatoriu.
Czáfol, concalca, decalca; refrunta; —ás, refruntare, refutatiune.
Czáfolhatlan, nerefruntabile.
Czafos, tinosu, trentiosu.
Czafra, Fonó vendégség, sîedietóre, ospetiu de torcatóre.
Czafra, Czafri, Czafriuka, coita, lerfa, pantiura, femeia desfrenata, curva.
Czáfra, cârpa, tréntia.
Czakó, v. Gólya.
Czammog, trapada, tropaie, tropotesce; merge incetu; —ás, mersu mojicosu.
Czámoly, apalegia, sugelitia (botan. Aquilegia).
Czandi, coitisiõra, pantiurica.
Czandra, v. Czondor.
Czanga, õie fara mielu.
Czangár, sulegetu, subtiotecu, uscativu.
Czankó, olerca, liurca, beutura rea; remasitia de beutura; drosde.
Czankozik, liurcaie, bea liurca.
Czáp, tiapu; —bõr, pele de tiapu; —hal, lupu de mare.
Czapa, adi, puntatu, punctatu; —bõr, sagra, sagrina, sigrina (pele lucrata mai alesu de vitielu, magariu etc.).

Czápa, Czápahal, cârcariu, scualu, cane de mare (Sgualas. Canis car-carias).
Czár, tiaru, imperatu (alu Rusiei).
Czavira, epsiõra; fetitia sprintena.
Czebeg, v. Szepeg.
Czebra, zebra (animalu); —virág, alstramaria (botan.).
Czéda, Czédás, intrecutu, sburdaticu; sprintenu.
Czédálkodik, Czédáskodik, se intrece.
Czedele, sarica, (vestmentu lanosu); guba; zeche.
Czedrus (fa); cedru; —gyanta, cedrina, resina de cedru.
Czédula, cedula, tiedula, biletu.
Czefre, maltu, malatau (in vinar-sarii); —adó, tacsá de maltu.
Czégér, semuu, firma; —es, insemnatu, publicu, judecatu; mare (crima); —adó, tacsá de spirituõse.
Czéh, corporatiune, colegiu (la antici), tiediu (german.), brésla (slav.); —biztos, comisariu de corporatiune; —díj, tacsá de corporatiune.
Czéhes, Czéhbeli, corporativu, de corporatiune, tiedhalistu.
Czéhetlen, neincorporatu, necorporativu.
Czékász, v. ambla nimicu, se da lenei.
Czékézik, v. Czikázik.
Czékla, sfecla, betula; icu; clinu.
Czéklezik, v. Czékáz.
Czéklezõ, perde-vara, poltronu.
Czeklye, latiu; clucsa, cursa.
Czél, tienta, scopu, intentiune; —gõmb, pont, visiru (la pusca); —karika, tárgy, discu de tienta; —tan, teleologia; —vesztet, rata-citu.
Czéla, chilla, camara, camarutia.
Czéletlan, fara scopu.
Czélba lõ, pusca la tienta.
Czélba vesz, ia la ochiu, intinde pusc'a.
Czélébéd, ospetiu cu scopu.
Czeleczula, vechituri; bagagiu.
Czéllelles, Czéllelenni, Czélszerütlen, opusu la scopu, contrariu scopului).

- Czéléletlen, cu scopulu ne ajunsu.
 Czélirányos, Czélszerű, amesuratu, scopului corespundietoriu.
 Czella, v. Czéla.
 Czellekezik, Czelleng, bate campii; ambla nimicu.
 Czéloz, atienta, are scopu; aiépta, da se pricépa; —ás, atientare, scopu, aiéptare.
 Czélozgat, atienta, tientéza desu.
 Czélőke, ghióga, maciuca.
 Czélszerűség, correspundere la scopu.
 Czélt! la ochiu! trage! —talál, ni-meresce.
 Czéltalan, fara scopu.
 Czeltis, lotus (arbore).
 Czélütő, nemeritoriu.
 Czélzat, scopu, intentiune, cugetu; aiéptatura, atientatura.
 Czélzatos, atingatoriu, aiéptatoriu, picantu; vetamatoriu, satiricu.
 Czélzó, visiru (la arme de focu); tientatoriu; —vonal, linia de visiru.
 Czemende, v. Czafri.
 Czément, cementu, tinciu.
 Czementit, cementéza; —és, comentare.
 Czempel, tiampa, róta de torsu lan'a.
 Czenci, Vicentiu.
 Czenege, v. Czinege.
 Czenk, tencu, cane micu; recrutu; Temp'a (muntele de asupra Brasiovului).
 Czepel, háflesce, téresce, duce trăgându.
 Czerczis, cerciu, pomulu lui Juda (Cercis).
 Czeremonia, cerimonia.
 Czerony, cereriu, ceriu, unu metalu (chem.).
 Czerkad, Czerked, crépa, pere.
 Czerkó, rendunea de mare.
 Czerkof, mítia de mare, cebu, mai-mutia codata (Cebus).
 Czérna, atia; sodrott—, atia resu cita, specma; —kiirt, traganaria, rusca, buruiéna de gátu (Trachelium, Ruscus); —lóhere, trifoiu atiosu; —sás, rogozu firosu; —sodró, resucitoriu; —szál, firu de atia; —tippan, agroste (botan.) —virág, alstramaría.
 Czeruza, condeiu de plumbu, cerusa.
 Czet, cetu, chitu, balénu; —halász, balenariu, corabieriu de Groenlandi'a; —ló, v. Rozmár; —száz-lábú, peduche de chitu; —szigonyász, arpunariu; —zsir, untura de pesce.
 Czevere, v. Czavira.
 Cziba, Czibak, subs., chica, cositia; adi., scrintitu.
 Czibabó, sciurelu, veveritia.
 Czibaklik, v. Ficzamodik.
 Czibakol, smulge, scaltiaie, smocaie, trage de peru.
 Czibál, v. Czibakol.
 Czibálás, smulgere, scaltiaie.
 Czibe, puisioru.
 Czibek, schiopu, schiopatoriu; —el, schiopa.
 Czibék, baltagu cu lantiu.
 Czibere, Czibre, borsiu, chisalitia.
 Czibertes, v. Csibek.
 Czibet, civeta, mítia arabica; licóre de civeta.
 Czibik, ibisu.
 Czicz, cartonu, stamba (tiesetura); eitiu (cartonu zugravitu, de Ostindia); mítia, pisica.
 Czicza, v. Macska; —macza, mítiasióra, muguru de finicu, de salce.
 Cziczáz, alérga incóce-incolo.
 Czicze, pisicútia; —borsó, ciceru, mazere latétia.
 Cziczeg, títieie (siórecele).
 Cziczél, Ceciliu n. propr.
 Cziczelle, Cecilia.
 Cziczerél, sare, calca.
 Cziczi, títiuca, smoculu títiei.
 Cziczike, Cziczka, Cziczus, Cziczuska, pisicútia.
 Cziczkány, siórece cu botu ascutitu.
 Cziczkoró, achiléa (bot.).
 Cziczog, v. Cziczeg.
 Cziczoma, intiortiolare, inpotionare, forfoiu; dolfania.
 Cziczomás, intiortiolatu, inpotionatu; infoiatu, forfoiatu (mai alesu femei).
 Cziczomáz, intiortióla, inpotionéza, infoiéza.

- Cziczomázás, Cziczomázat, v. Czi-
czoma.
- Czicző, stelera.
- Czicztonya, péna de apa (Stratiotes).
- Cziczuka-csipkepitty, isma mica,
ism'a pisicei.
- Cziderál, vegetéza, traiesce reu.
- Czifitty, jocu de-a cutítel.
- Czifra, subs., cifra, nula; adi., tiortio-
latu, potionatu. ornatu, podobitu,
chítitu; —kankalin, aurica.
- Czifrálkodás, tiortiolatura, potionatura,
ornatura.
- Czifrálkodik, se intíortióla, se inpo-
tionéza, se ornéza.
- Czifrán, tiortiolatu, potionatu, ornatu.
- Czifráság, ornamentu, podóba, chitéla,
tiortiolatura.
- Czifráz, ornéza, tiortioléza, impodobesce
(slav.); —ás, ornare, tiortiolare,
podobire.
- Czifrázó, ornatoriu, chititoriu, podobitoriu.
- Czifrázott, ornatu, chititu, podobitu,
tiortiolatu.
- Czigány, tiganu; —sátoros, tiganu
de corturi; meztelen —, laietiu,
de laie; —ság, tigania; insielatiune;
—petrezselyem, corindru; —rucza,
ratia négra; —szőlő, strugure fetescu;
—vajda, vaivodu tiganescu; —zab,
opsiga, ovesica.
- Czigánykodik, se tiganesce; minte;
insiéla.
- Czigányos, tiganosu.
- Czigányul, adv., tiganesce.
- Czigár, v. Czingar.
- Czígere, popicu, lemnu ascutitu la
ambele parti.
- Czihelődik, v. Czühölődik.
- Czihar, Czihere, padure tufósa, desisiu,
tufisiu.
- Czihó, strengariu, perde-vara.
- Czihol, latra, bate pe stele, clefaie.
- Czihor, grosolanu, badaranu.
- Czik, v. Czikk.
- Czika, incoltiéla, germine; surcelu;
unu jocu; —tér, spatiu de jocu;
—tíz, focu respanditu.
- Czikákol, se innéca, se innadusia.
- Czikáz, alérga cá fulgerulu; fulgera.
- Czikázik, incoltiesce, resare, germina,
arunca germini.
- Czikázás, alergatura, fulgerare.
- Czikgyapju, lana stogosia.
- Czikjuh, óie stogosia.
- Czikk, bucata, piesa; artichiu, falia;
clausula.
- Czikkely, incheietura, articulu, artielu,
artichiu.
- Czikkelyes, articulatu.
- Czikkelyez, articuléza, desparte.
- Czikkenként, articulu de articulu.
- Cziklász, érb'a lui Benedicu, garafa,
radecina de Martisioru (Geum).
- Czikó, anghietiu, unghietiu; —fa, v.
Cziczamacza.
- Czikoria, cicória, endivia.
- Czikornya, anostitura, smorfaitura
(in vorba, cantecu), schimositura,
intrecatura; mostu.
- Czikornyás, anostitu, smorfaitu, intrecutu.
- Czikornyátlan, neanostitu, nesmorfaitu,
neintrecutu.
- Czikornyáz, smorfaie, anostesce, se
intrece; face mosturi.
- Czikszár, troscotielu (Polygonum aviculare).
- Czilifánt, celfantu (soiu de strugure).
- Czillár, strugurele vulpei.
- Czim, titlu, titula; aláírási czim, tözsczim,
firma, subscrierea firmei; —adás,
titulatura; —köny, protocolu de firme;
—bejegyzés, protocolarea firmei; —iv,
cóla titularia; —kép, vineta; —lap,
pórt'a cartiei, titula; —rész, arama de
titula; —szerep, rola din titula; —szerí,
autenticu, genuinu, intocma; —vágý,
lacomia de titule; —vezető, firmatoriu.
- Czimes, titulatu.
- Czima, surcelutiu.
- Czimbalmos, çimbulasiu.
- Czimbalmoz, bate çimbul'a.
- Czimbor, climu (botan.).
- Czimbora, fartatu, cameradu, sotiu.
- Czimborál, Czimborálkodik, Czimbóraskodik,
se insociesce, face cameraderia.
- Czimboraság, cameraderia, banda.

- Czimborskodás, Czimboraság, societate, complicitate, intrunire.
- Czimmel, v. Czimez.
- Czimer, semnu, marca; scutu nobilitariu, insemnu, arme, pl.; cörne, pl., pâlcuvi, pl. (de cerbu); armu, patrariu (dintr'o vita); — állat, animalu din marce; — biró, censoriu de marce; — festő, zugravu de marce; — hordó, scutariu, purtatoriu de arme; — ismeret, eraldica; — kakas, rinantu (Rhinantus electorolophus); cadra din marce; — kõny, carte eraldica; — levél, diploma nobilitaria, armali, pl.; armarariu, carte de armalistu; — tan, tudomány, sciintia eraldica; (blason, fran.); — tudos, eraldistu; — vizsgáló, eroldu de arme.
- Czimeres, titulu; insemnatu, distinctu, alesu; — levél, diploma boierésca; — marha, vita; — nemes, boieriu de nému, nobilu cu scutu.
- Czimeres, provede cu marca de nobilita; insemna.
- Czimértő, blasonistu (franc.), eraldistu.
- Czimes, titulariu; titulu.
- Czimez, tituléza; adreséza.
- Czimezés, titulare; adresarc.
- Czimezet, titulatura.
- Czimpa, petecu; sgârçiu lu nasului; — orr, nasu turtitu, nasu târtosiu.
- Czimpahasáb, crepatura de condeiu.
- Czimpaj, sciau aricescu.
- Czimpál, bate, ciomagesece.
- Czimtelen, netitulatu; fara pórtá (cartea); — birtok, posesiune nelegala.
- Czimiterem, cimeteriu, ingropatóre; curtea bisericci.
- Czimzet, v. Czimezet.
- Czimzetes, Czimzeti, titulariu; ditalu; kereskedés, ditta.
- Czimzett, titulu.
- Czin, subs., cositoriu, cusutoriu; — ez, cositoresce, spoiesce cu cositoriu (arama); — ezés, cositorire; — ezet, cositoria; adi., de cositoriu; — kõ, pétra de cositoriu; — lemez, placa, tabla de cositoriu; — mives, cositorariu; — mivesség, cositoria.
- Czinadof, cindófa (pensa fina).
- Czinadonia, cinadóna (Chelidonium majus).
- Czinczál, pèruesce, flocaie, scutura de pèru.
- Czinczér, scarabasiu impungaciú.
- Czinczifinczi, anostitu, afectatu, delicatielu, smorfaitu.
- Czinczinbogár, v. Czinczér.
- Czinczog, scártiaie (pe cetera); dranganesce; titiaia (siórecele); — ás, scartiaiéla; dranganire; tintiaire.
- Czinczogat, scártiaie, sgârçie (violina).
- Czinczor, crést'a cocosiului (Cynurus).
- Czinczorog, titiaie (siórecele).
- Czinczos, Czinczios, prefacutu, viclènu, amblatoriu cu siöld'a.
- Czinege, pitigoiu; dió, nuca suptire in cója.
- Czines, cositoritu.
- Czinész, cositorariu.
- Czingár, macru, uscativú.
- Czingerdarás, vespe de campu.
- Czingolán, gandacu lustrosu, gandacu de nasipu.
- Czink, zincu (metalu); festa, pacalitura, blastamatia.
- Czinka, caneritia, erb'a canelui (Cynanchum, de care crépa canii).
- Czinke, v. Czinege.
- Czinkjáték, v. Czigere.
- Czinkó, fetisióra, copilitia.
- Czinkos, berbanu, margiolu, potlogariu, strengariu; proclétu, sceleratu, facatoriu de rele.
- Czinkosság, complicitate; berbania, margiolla, potlogaria, strengaria.
- Czinober, cinovru, cinovaru.
- Czinterem, cimeteriu.
- Czinzor, crést'a cocosiului (Cynurus).
- Czipál, Czipárol, smulge, scáltiaie.
- Czipe, cipicu, papucu, pantofu.
- Czipekedik, se catiara, se incaiera, se incaibara.
- Czipel, tèresce; — és, tèrire.
- Czipellő, Czipelő, v. Czipe.
- Czipész, papucariu.

- Czipó, panisióra, jimla (Bucuresci),
cipau (Transilv.).
- Czipó, v. Czipe; —czim, genista
Cypripedium).
- Czipők, cós'ta luntrei.
- Czipöke, papucelu, pantofelu.
- Cziprus, ciparusu, cipru; —fenyű,
sabinu, socu puturosu.
- Czira, mítia, pisica; bóla de cai.
- Czirák, Czirék, clientu, protegeatu,
scutitu.
- Czibolya-fenyű, cerburu, molitu, mo-
litvu (Pinus Cembra); — mag, co-
cenu de cerburu.
- Czire, óie aplecatóre (la altu melu).
- Czirjék, Cziriacu, n. pr.
- Czirkál, cerculéza; cercetéza, trage
in cercetare; patroléza.
- Czirkalmaz, mesura cu cercurariulu;
—ás, cercurare.
- Czirkáló, patrolatoriu, priveghetoriu.
- Czirkálodik, v. Czirkál.
- Czirkalom, cercurariu; —hegy, vér-
fulu cercurariului; pitioru de cer-
curariu, craçu de . . .
- Czirköles, Czir, pasatu de Arabia
(Holchus sorgum), pasatu zacha-
rosu.
- Czirmol, intina, manjesce; —ás, man-
jire.
- Czirmos, manjitu; suriu.
- Czirogat, netediesce, inbunéza; —ás,
netedire, inbunare.
- Czirok, v. Czirköles.
- Cziróka, lingáritiu, lingusitoriu; ama-
gitoriu, seducatoriu.
- Czirókál, Czirolgat, netediesce, lin-
gusiesce; —ás, netedire, lingusire.
- Czirom, Czirmosság, necurátia, scar-
navia, uritiune.
- Czirpel, ciripesce (paserea).
- Czitál, citéza, provóca.
- Czitera, cetera, citera, chitara.
- Cziterás, ceterariu, ceterasiu.
- Cziteráz, cetera; —ás, ceterare.
- Czitonya, otonia de balta (botan.).
- Czitrom, alámia, lámia, limonia,
citróna; —fi, szagu, méhfű, me-
lisa lámiaosa; körte, péra lámiaosa;
—szelet, falia de lámia; —de-
reszle, pëtranjelu de munte; tie-
lina selbatica; —lé, limonada, li-
- monata, zama de lámia; —lél,
esentia de citróna; —sármány,
presúra galbina (pasere); —sav,
acidu de citróna; —szórp, sirupu
de lámia; —viz, apa de lámia,
limonata.
- Czitronos, cu lámia, citronatu; subs.,
lamieriu, citronariu.
- Czitronoz, citronéza, inacresce cu
lámia.
- Czitron etc., v. Czitrom.
- Czitrusfa, citru, abrotanu, pelinitia,
artemisia abrotana.
- Czitvor, zedoaria (Caempferia ro-
tunda, planta de Ostindia).
- Czivakodás, Czivodás, cértá.
- Czivakodós, certaretiu.
- Czo! tíu, hí (catra cai).
- Czobak, Czobók, bilugu, siöldu (la
(vite).
- Czoboly, bibelinu, samuru.
- Czobukál, calca noroiulu.
- Czocza, purcelusiu.
- Czoczó, calusielu.
- Czódor, connume, prenume.
- Czodora, petecu, tréntia.
- Czofel! hai! hais! dí, hí!
- Czofra, v. Czofri.
- Czok, campanéla, aruncu, tíocu (la
macelari óse si carne rea); sub-
stratu, asternutu; kamatczók, ta-
lonu.
- Czoki! esí! huidu! (canele).
- Czogikat, da afara, alunga, tíucaie.
- Czók-mók, sacu-pacu, desagi-traista,
catrafuse, pl.; odrobéla, pl.
- Czok-mokostul, cu sacu cu pacu.
- Czokó, sandala, pantofu de lemnu,
opinca de lemnu.
- Czókós, sandalatu, cu pantofi de
lemnü; sandalariu.
- Czolop, butacu, trunchiu.
- Czomb, siöldu; ven'a siöldului (Vena
cruralis. Anat); —iv, arcu cru-
ralu; —izület, incheietura crurala.
- Czombos, siöldosu, ososu.
- Czompó, linu (pesce).
- Czompolyodik, se amesteca, se tur-
bura.
- Czonezi, carnicia.
- Czondol, Czondollik, se sfasiie, se
rupe; se tíandaresce.

Czondor, Czondrás, tiundratu (imbracatu cu sumanu, zeche, tiundra); trentiuosu, golanu.

Czondorlik, Czondorodik, se trentiuo.

Czondra, tiundra, sumanu, zeche (vestmentu cu maneci, lunga pana sub genunchi, din panura satésca); éra in Ungaria: berbanu, craidonu, strengariu.

Czopákás, clinosu (că panca facuta reu).

Czophát, cărca, de-a căre'a (jocu).

Czorhol, rade (pielea argasitoriulu, cojocariulu).

Czödör, v. Csödör.

Czök, glóba, amenda; capara (depusa in bani).

Czök, aluatu acru.

Czölkör, cosiu, cosiuletii, corfa, paneriu.

Czölkös, cu aluatu acru.

Czölönk, Czölömp, calusiu, scalusiu; butucu, trunchiu.

Czölöp, v. Czövek; —gép, ariete, berbecu (de batutu pociumbi), machina de batutu; —hid, podu pe pociumbi; —vármű, fortificatiune de palisade.

Czölöpzet, pociumbaria, palisada (fortific.).

Czömp, píluiá; leicutia (Trichter).

Czöpekes, v. Kőpezős.

Czövegszeg, cuiuletii, tînta, tîntulitia; tîncusiu, biletu, boleta, tîdula.

Czövek, paru; pociumbu; parusiu, tierusiu, târasiu (moldov.); haracu; pilastru, stâlp; —rágó, rodietoriu de iesle (calu); —szeg, tînta, —zár, gardu de tierusi.

Czövekedik, cresce, se smulge in susu.

Czövekel, Czövekez, bate pociumbi, bate tierusi.

Czövekelés, paruire, palisadare.

Czubor, Czuborfa, urdioiu, sululu cu vergele (la resboiu).

Czucz, ospetiu, tracta.

Czuczca, amoréza (ibovnica).

Czuczak, Czuczaly, Czuczolék, bactacia, sarcina, saculetii.

Czuczurkál, vrajesce cu călți aprinsi.

Czudar, despretiuitu, urginatu, urgisitu, scârnavu; miserabilu, ticalosu.

Czudarkodik, se pórtá scârnavu.

Czudarság, scârnavia, prostitutiune.

Czudri, v. Czandi.

Czúka, saculetii.

Czukor, zacharu; —anyag, materia de zacharu; —borsó, mazere de gradina; —édes, édességii, dulce cá zacharulu; —finomító, rafinaria de zacharu; —főzde, fabrica, ferbaria de zacharu; —kenyér, v. Édkenyér; —millye, scátula de zacharu; —mű, zacharime, confetarime; —mives, confetariu, confetariu; —nád, trestia de z.; —répa, napu zacharusu (Sium sisarum); —süveg, capatina de z.; —szelence, zacharitia, dosa de zacharu; —szesz, rumu; —szörp, sirupu.

Czukorka, bombóna, zacharicale, pl.; —szelence, bombonaria, scátulca de bombóna.

Czukkrag, zacharatu.

Czukrász, confetariu; —at, —bolt, confetaria.

Czukros, zacharatu, zacharusu; —sütemény, confect; dulcetiuri, pl.; aluaturi zacharite.

Czukroz, indulcesce, zacharesce; —ás, indulcire, zacharire.

Czula, porcu-de-cane; adunatura, canalia, golanime; muiere destramata, coita, haíta, lerfa, pantitura, tiolina; sarcina, génta; meny mind czulástul, ia'ti catrafusele.

Czuladár, sarcinariu.

Czulák, Czuláp, paru, pilastru.

Czup, Czupp, tîncu, tîncatura, sarutatu sonoru.

Czulhó, v. Czurho, v. Kurva.

Czupak, cóspsa, pitiorulu pana 'n genunche.

Czupakos, puterosu, tare, venosu.

Czupér, golu, golanu, laietiu.

Czupka, cód'a foiei, petiolu (botan).

Czupkált, codatu.

Czuppan, Czupog, teopaie (din buze).

Czuppanat, teopaitura.

Czühödik, Czühöldik, se traganesce; se imbraca abia.

Czükkü, v. Czikk.

D.

- Dacskó, sacu; saculetiu; bolovanu, trunchiu.
- Dacsó, Daniilu, Danila.
- Dacz, artiagu, butu, cerbicia; póra, bravada (despretiu cu peptu la peptu); —szövetség, aliantia ofensiva; — és védszövetség, aliantia ofensiva si defensiva.
- Daczára, in mania, in butu.
- Daczog, v. Döczög.
- Daczol, bravéza, afrunta; se opune, resiste; desfide; —ás, bravare, afruntare; resistentia; desfidere.
- Daczos, artiagosu, bruscu, dërzu; cerbicosu, capatînosu, obstinatu.
- Daczoskodik, se artiaguesce, se îndërzesce; se incerbicéza, se obstina, pune capu-'n peptu.
- Daczosság, natura cerbicósa, cerbicia.
- Dad (suficsu gramaticalu), cá, . . . formu, íu etc.
- Dada, cotoróntia, femeia vechia; curvana betrana.
- Dadag, circonocsidu (chem.).
- Dadany, circonu.
- Dádé, dada, tiganoiu betranu.
- Dadog, bálbaie, ingala.
- Dadoga, Dadogó, bálbaitoriu, ingalatoriu.
- Dadogon, bálbaindu.
- Dag, v. Daganag.
- Daga, bufnatu, buhaitu, inflatu.
- Dagad, se infla; —ás, inflare.
- Dagadat, Dagadék, inflatura.
- Dagadó, inflandu, inflatoriu.
- Dagadoz, se infla treptatu.
- Dagadt, inflatu.
- Dagály, inflatura, bolfa; inganfare, dolfanía, trufia; marea, inflarea apeí.
- Dagályos, inflatu, buhaiosu; dolfanosu, inganfatu; —írásmod, stilu inganfatu.
- Dagályoskodik, se inganfa.
- Dagályosság, inganfatura, infumurare, trufia.
- Daganag, Daganat, buba, bolfa, inflatura; traganu (la vit'a cornuta).
- Daganatos, bolfatu, inflatu.
- Dagasz, dopu.
- Dagaszt, frementa.
- Dagasztó, frementatoriu; —fa, sucitoriu; —teknü, albia de frementatu, covata, tróca (ital. truogo, trogolo), treuca, chersinu (moldov).
- Dagasztott, frementatu.
- Dagonya, clicu, tina frementata.
- Dagvány, Dágvány, glódu, tina clicósa, clicu; —os, clicosu, glodosu, lipitosu.
- Dajka, nutrice (cá nutretiu si nutrementu), bona, doica, manca; —far, bucile calului; —leány, servitóra copiiiloru; —rege, fabula de doice.
- Dajkál, Dajkálkodik, dadaccse, ingriesce, cresce, v. act.; —álás, dadacire, doicire, ingrijire.
- Dajkáló, dadacitoriu, doicaitoriu, nutritoriu, crescatoriu.
- Dajkaság, doicia, nutritia.
- Dajna, subs., muieroiu, femeia grósa si mare; dromedariu, camila cu dóua ghebe; adi., corpulentu.
- Dajnálkodik, v. Hivalkodik.
- Dák, Dacu.
- Dákó, tacu (la biliardu).
- Dákos, pumnariu, sísü, stiletu.
- Dákoska, pumnarica (Gladiolus, botan.).
- Dákosos, stiletatu, cu stiletu, cu pumnariu.
- Dal, cantu, canteceu; oda; —játék, opera; —költészet, lirica, poesia lirica; költő, liricu, poetu de cantece; —könyv, carte de cantece; —mű, opera; —szinész, operistu; —színház, teatru de opere; —szííz, Musa.
- Dál, v. Dália.
- Dalabáj, filomela, priveghitóre.
- Dalár, cantaretiu.
- Dalárda, coru de cantareti, societate de cantareti.
- Dalejtés, melodia.
- Dalevező, cormanu, remu, vésla, lopata de cormanitu.
- Dali, Deli (turcismu), aratatosu, gratioosu, frumosu, delü (ture).
- Dalia, erou; cavaleru, luptaciu ilustru.
- Daliás, cavalerescu, ilustru; eroicu.

Dall, v. Dalol.
 Dalla, cantecelu, cantióna, cantio-
 neta.
 Dalláb, tactu, parte de tactu (mu-
 sica).
 Dallam, melodía.
 Dallás, cantare.
 Dallaz, plutesce la o parte.
 Dalló, cantaretiu, cantatoriu.
 Dallos, Dalos, cantatoriu, inspiratu
 spre cantarc.
 Dalma, trunchiu, bustu (trupu fara
 capu si pitióre).
 Dalmahodik, se ingrasia, se incala.
 Dalmát, Dalmata, subs., dalmatu,
 dalmatinu; adi., dalmaticu.
 Dalmatika, dalmatica (vestmentu in
 ritulu apus.).
 Dalmátország, Dalmatia.
 Dálmos, corpulentu, incalatu, bine
 nutritu.
 Dalnok, cantaretiu.
 Dalol, v. Danol.
 Dám, v. Dámvad.
 Dána, dama, dómua.
 Damasz, damastu, (nateria tiesuta);
 —tapir, tapiru.
 Damaszk, v. Dömöczk.
 Damaszolt, damascatu (otielu, sabia).
 Dámbak, caprioru de cerbastru.
 Dámkő, pétr'a damei (in jocu).
 Dámünő, caprióra de cerbastru.
 Dámvad, cerbastru (mijlocu intre
 cerbu si caprióra).
 Dán, subs., Danu (poporu); Danu,
 Danila, Daniilu, n. pr.; adi., da-
 nescu; —pehely, pufu, pene moi
 de Irlandia.
 Dana, cantecelu; spiritu necuratu,
 uciga'lu-crucea, demonu.
 Dancs, necuratia; —os, necuratu,
 scârnavu.
 Danczia, v. Danczka (gyökér), gen-
 tiana, entiana.
 Danczig, Danczka, Dantiscu (cetate).
 Dandár, céta; brigada (de 2 regi-
 mente); bondariu, bongariu (fr.
 bourdon); —segéd, adjutantu de
 brigade.
 Dandárnok, brigadiru, generalu de
 brigada.
 Dandáros, stegariu.

Dánia, Dani'a, Danemarc'a.
 Dániel, Dani, Danyi, Danila, Da-
 niilu.
 Danol, canta, horesce.
 Dánország, v. Dánia.
 Dánul, danesce.
 Dara, ordîn curatitu; ordiutu; grâu-
 tiu, grutia; alica; —cső vagy —
 jég, grindinióra, grindinitia; —ká-
 sa, v. Kásadara, grisú, pasatielu;
 —czukor, zacharu farinatu; —ércz,
 metalu farmitiosu; —gombocz, ga-
 lusca de grisú; —gyöngy, mar-
 gele merunte, pl., sementia de
 margele; —kása, grisú, pasatu de
 grau; —pép, breiu, ciru de grisú;
 —tippan, Agrostis (botan.); —vi-
 rág, flóre saraca (de munti inalti.
 Draba).
 Darab, bucata, piesa (darabu); bo-
 tiu, buldiu, crusiu, bulgáru, golo-
 motiu; falia (de carne, de pane);
 codru, calcáiu (de pane); petecu;
 derimatura, ruina; restimpu; di-
 stantia; darabig vár, astépta ca-
 tuva; darabra aprit, dimica, du-
 mica; —számra, pe bucata.
 Darabesa, Darabka, Darabocska, bu-
 catica.
 Darabant, darabantiu; satelitu, urma-
 toriu.
 Darabkánként, dunicatu, bucatitu,
 farmitu, bucatiele un'a cate un'a.
 Darabokra, in bucati.
 Darabol, bucatiesce; destrama, des-
 membréza; —ás, bucatire.
 Darabolatlan, nebucafitu, intregu.
 Darabonként, in bucati.
 Darabos, adi., Darabosan, adv., grun-
 diurosú, coltiurosú, aspru, nerosu;
 badaranu, grosolanu, nepolitu, ne-
 cultivatu, brutu; —ság, asprime,
 badaranía, grosolanía.
 Daragánt, tragacanta (botan).
 Darál, meruntieza, macina, urluesce
 (ardel., macina mare); gálagesce, fle-
 caresce, alérga gur'a.
 Daráló, macinóia, rijuitia, móra de
 pasatu.
 Darált, macinatu, meruntiatu (rij-
 nitu, urluitu).
 Darancs, brusiu.

- Darányók, grauntie de pasatu.
 Darás, pasatosu, meruntielu.
 Darázik, v., grindina meruntu.
 Darázs, vespe; —kő, musca icneumóna; kecske—, vespisioru; ló—, vespou; calabru, bongariu de cai (Vespa Crabro); —boly, fészek, cuibu de vespi; —fészekbe nyul, scormolesce cuibu de vespi, irita pe omeni rei.
 Dárd, v. Dárdany.
 Dárda, lance, pica; —hajtó, lance de inieptatu; —bárd, —dsida, elebarda, lance-barda; —hegy, acea lancei; —bordozó, lanceriu; —nyél, manunchiu de lance.
 Dárdacs, stibiosu, antimoniacu.
 Dárdácska, lancisióra; sabióra (crinu cu frundie sabiate).
 Dárdag, ocsidu perfectu de antimoniu; antimonocsidu; —sav, acidu antimoniacu (Acidum stibicum); apa antimoniaca (Hydras stibici).
 Dárdany, antimoniu (Stibium la Plinius, Antimonium, minera semimetalica); —ezüst, argintu antimoniacu (Federerz); —ir, alifia antimoniacu; —királyka, reguletiu antimoniacu (Regalus Antimonii, de figura covica).
 Dárdás, lanceriu.
 Dárdáz, lupta cu lancea.
 Dárdéleg, antimonocsidu; —sav, acidu antimoniacu; —halvag, antimonchloridu; —hamag, antimoncali; —kéné, antimonosulfuriacu.
 Dáridó, betfa, v. Tivomya.
 Darla, trachitu.
 Darócz, dimia; halna; zeche, panura grósa (de trei feliiuri); filtiu, feltru, filtru (feltro, filtro, ital.); pensa de sacu; sarica (cu pèrulu scosu); guba, siuba.
 Daru (pl. Darvak), cocoru, gruiu (Ardea Grus); scriptiu, scripetiu (mechan.); —orr, gerania cocorata (botan.).
 Darvadoz, amana, indelunga, tandalesce; alérge ametítu.
 Darvas, cocorosu, bogatu de cocori.
- Dauzsol, ciurpetecesce, ciurmarosce; —ó, ciurmatoriu, medicastru, cérlatanu.
 Dávarikol, chinie, striga bendu.
 Dávid, Davidu.
 De, ci, inse, dara.
 Deák, v. Diák.
 Deákir, alifia diachilon.
 Debben, v. Döbben.
 Debella, fétalanu, fétouiu, fétóia.
 Deberke, putinica.
 Debre, Debrő, grópa, ruptura de apa, rípa.
 Debreczen, Debretínu, Dobritínu; —i, dobritínenu.
 Deczember, Decembre, Andrea.
 Decsik, laudarosu.
 Deczeg, struncina; tremura (de frigu), dèrdáie.
 Deczka, scandura.
 Ded (suficsu), ...formu, ...iu, ...osu; —ség, formalitate, forma.
 Déd, v. Dédős, restrabunu, restramosiu, stramosiulu stramosiului.
 Dédács, Didacu.
 Dédanya, restrabuna, restramósia.
 Dédapa, restramosiu.
 Dedellye, terciu, mamaliga cu terciu.
 Dedereg, sgriburesce, tremura de frigu.
 Dédük, restramósia.
 Degesz, inflatu.
 Deget, Degenet, catranu (ital. catrame), dohotu (candu se face din mestécanu), pacura (candu se scóte din pamentu), resiná de pamentu.
 Degetel, pacuréza, unge cu pacura.
 Dehogy! nicidecum! nici-vorba!
 Dej, cam; celu putínu.
 Dejszen! vorba se fia! así!
 Dékán, Dékány, decanu; clisieriu, fetu (la biserica).
 Dél, amiadi, amiadiadi; sudu, Meridia; —Amerika, America meridionala; —ben, la amiadí; —kör, Meridianu; —napóra, orologiu de meridianu; —nyugot, sud-vestu; —ponttávol, punctu meridionalu; —sark, polu antarcticu; —szak, —táj, sudu; —szeg, locu de amiadi; —szin, culminatiune, cruce la amiadi); sóre de amiadi; —táj, amiadi,

- pe la amiadi; utáni, adv., de dupa amiadi, postmeridianu; —vidék, tíera meridionala; —vonal, meridianu (astron).
- Délczeg, intrecutu, spulberatu; mandru, falsu; —nyáj, turna mare; lovat délczegbe bocsat, lasa frenele in voi'a calului; —ség, intre-catura; spulberatura; fala, mandria.
- Délczegeskedik, se intrece, ambla spulberatu; se mandresce.
- Deléj, Delej, magnetu; —ség, magnetismu; —anyag, materia magnetica; —telep, bateria magnetica; —tíf, acu magneticu; —villany-gép, machina magneto-electrica.
- Deléjes, magneticu.
- Delejesség, magnetismu.
- Delejez, magnetizéza.
- Delejzö, magnetizatoriu.
- Delel, sta de amiadi; —és, miédiadire; —ö, de amiadi, unde sta de amiadi.
- Délelötti, dinainte de amiadi, antemeridionalu.
- Delenkint, pe la amiadi.
- Délest, dupa-amiadi, de amiadi-spre séra; sud-vestu; —en, dupa-amiadi; —i, de dupa-amiadi.
- Deletzaka, cruce la amiadi, de amiadi.
- Delez, v. Delel.
- Délfelé, catra amiadi; spre sudu.
- Délfény, sóre de amiadi; lumina meridionala.
- Delfin, delfinu.
- Délföld, tíera meridionala.
- Délgöncz, polu meridionalu, polu antarcticu.
- Deli, elegantu, joliosu, galantu; graciosu; aratatosu; eroicu; —ség, elegantia; eroismu, eroime, curagiu, barbatia; —termetü, aratatosu, bine facutu, maretiu.
- Déli, de amiadi; meridionalu; —álom, somnu de amiadi, siesta; —báb, fata morgana (in aeru); —hal, pescii (astron.); —szél, austru.
- Delia, v. Dalia.
- Delicze, colibri, colibrelu (Melisuga, paserica de Americ'a, cea mai mica din tóte).
- Delien, adv., elegantu, frumosu; graciosu.
- Délignyilö, volbura purpuria; ialapa (Mirabilis Ialapa in India).
- Déliindia, India meridionala, India de sudu.
- Delinke, Nimfa (mitolog.).
- Délkelet, sud-ostu; —közö szél, ventu de sudu-ostu.
- Dellem, galanteria, galantomia; —es, galautu.
- Déllö, Dellö, zacatóre, locu de zacutu la amiadi (vitele); linia meridionala.
- Délnek, spre amiadi, spre sudu.
- Delnö, dama, dómna, femeia; matróna.
- Délre, spre amiadi, catra sudu.
- Demecskel, v. Dömöcskö.
- Demény, Demjén, Damianu.
- Demeter, Dimitrie, Dumitru.
- Demika, v. Domika.
- Demsedi, bulbucatu, tíutiuiatu.
- Demutka, cimbrisoru, tamaitia, tímianu.
- Denczel, balantiéza, uitia, utiutia, se da in clenciu, se da in scranciobu (moldov.).
- Dénes, Dionisie.
- Denevér, liliacu, vespertilu.
- Déni, Dénis, Dionisie.
- Dénike, Dionisia (femeia); Dioniselu.
- Dér, bruma; —esik, bruma, bruméza, cade bruma.
- Dercze, zapsita; terítia; —burnot, rapée, tabacu negru de nasu, tabacu teritü; —fü, gipsofila (botan.); —kenyér, pane de zapsite, pane négra; —liszt, farina teritiósa.
- Derczér, v. Derczefü.
- Derczés, adi, Derczésen, adv., zapsitosu; terítiosu.
- Derde, nebuu, smintitu.
- Dérdúr, durduiela, artiagu; dérel-durrul, cu artiagu, cu mania.
- Deréb, v. Hát.
- Derécsel, clantiaie, galagesce, flec-resce.
- Derécze, veronica de apa.
- Dereczéskedik, v. Durezászkodik.

- Deredarál, Deredurcsál, v. Derécsel.
 Dereglye, luntre, punte, puntóna; podu amblatoriu; vadu.
 Dereglyész, puntonariu, puntenariu, podariu (strateg.).
 Dereglyesszekér, caru de puntóne.
 Dereglyéz, trece pe pontonu.
 Derék, subs., trunchiu; spate, săle, pl.; fundu (la caru); adi., bravu, de tréba, eminente, eminentu, distinsu; iscusitu, capace (harnicu); probu, lealu; a dolog dereka, capulu lucrului; —fájás, durere de săle, durere in crucea spinarei: —fogás, ahú doilea servitiu de bucate (la mese mari); —had, flórea óstei, elit'a óstei; —ítélet, sententia meritoria; —lövés, puscatúra orizontala; —nyár, mfeidiulu verei; —pénz, capitalu; —pólya, szorító, briu, sierpariu; —szeg, pironu; —szekér, caroiu, caru de marfa, caru carausiescu; —vas, clucsa, cursa, capcana (de lupi, vulpi); feru striuibu, gátu de lebeda (la trasuri intre rótele dinainte); —védőclem, aparare meritoria.
 Dereka, spatele, sălele sale.
 Derekal, Derekaly, pilota, asternutu (de penc, de fulgi).
 Derokas, bravu, de tréba, capace, destoinicu (harnicu); de preferentia, fruntasiu, de frunte, de capacetia, principalu.
 Derékleg, adv., meritoriu, in modu meritoriu.
 Deréklő, bravuristu, cantaretiu de bravura; —dal, aria de bravura.
 Derékség, iscusintia, eminentia; bravura; capacetate.
 Derékső, meritoriu.
 Derely, imperatória (planta).
 Derely, Derelye, piróge (o bucata de aluatu).
 Dereng, se insenina, se resbuna; —és, inseminare.
 Dereny, corala stelata.
 Deres, subs., banca (pe care batu pe ómeni); adi., brumatu; sioreciu, colórea siórecelui, suriu, fulvu.
 Deresedik, se bruméza; da in suru, caruntiesce.
 Deresen, brumatu.
 Deresit, bruméza; face suru.
 Dereszle, Derezle, sílga, selina (planta ce sánana cu petrenjelulu).
 Derézde páisiu, érba dintre tufisiu.
 Derit, insenina; —és, inseninare.
 Dérlel, degera, lasa a degera.
 Dermed, amortiesce, intiepenesce; crépa; —és, amortire, intiepenire; crepare.
 Dermedet, amortiéla, inghiatiatura, incremenéla.
 Dermedez, se intinde.
 Dermedség, amortire, incremenire; apathia, nepasare.
 Dermenet, spasmu; căreei pl.
 Dermengés, catalepsia, amortiéla.
 Dermeszt, v. act., amortiesce, intiepenesce.
 Dermeteg, somnorosu, molaticu, lenesiu.
 Dérrel dúrral, cu murmuru, cu ar-tiagu.
 Ders, Desideriu n. pr.
 Derű, seninu, serinu; stralucirea sórelui, lumina.
 Derűl, se insenina; —és, inseninare.
 Derűlt, inseminatu, seninu, resbunatu, luminatu.
 Derűltség, stare senina, veselía, ilaritate.
 Derzál, sfarma, dimica, dumica.
 Derzs, v. Ders.
 Deszka, scandura; podea (dusiúnea in Rom.); —bolt, butica, dughéna (mold.); —fa, grosu (din care se taie scanduri); —fal, pareti de scanduri; —metsző, ferestrau; ferestrauariu; —padlás, podéla; —rekesz, lada, cotinétia de scanduri; —sátor, baraca, butica, siatra de tergu.
 Deszkás, adi., poditu, captusitu (cu scanduri).
 Deszkáz, podesce, captusiesce.
 Deszkázat, podéla, poditura.
 Detre, Detrik, Teodoricu.
 Detrekő, pétra de besica (bóla grea).
 Dév, Dévajság, gluma, secatura; intrecatura, renghiu, pacalitura.

- Dévaj, nebunaticu, spulberatu, intre-
cutu, resfatiatu; —kodik, se in-
trece, pacalesce; —ság, renghiu,
festa (de strengariu), pacalitura.
- Devajog, se intrece, se resfatia, face
secaturi.
- Déváljos, Diváljos, pretiosu.
- Dévánkodik, Devánkozik, sta in cum-
pene, tandalesce, determina ane-
voia.
- Devánkozás, tandaléla, amanare.
- Dévér, Dévérponty, ciprinu, gbiotiu,
pesce argintiu.
- Devernál, se imbuiba, duce dile albe,
se desfrena, traiesce in desfreu.
- Dézma, Dézma, dieciueála, diecima
(disma); —jogositvány, dreptulu
dieciuelei.
- Dézmál, dieciuesce; —ás, diecinire.
- Dézmáló, dieciuatoriu, dieciumariu,
dismariu.
- Dezmás, subs., dieciuatoriu; de die-
ciuitu.
- Dezme, pintenu.
- Dezmért, Dezső, Desideriu, n. pr.
- Dézsá, putinica, stenduletiu, vadra,
védra, feria.
- Dézső, sierpariu.
- Dí, subs., taría, putere; verbu, invinge,
triumféza.
- Diadal, invingere, victoria, triumfu,
biruintia; —emlék, —jel, trofeu,
semnu de invingere; —iv, arcu
de triumfu; —kocsi, careta trium-
fala; —menet, pompa triumfala,
conductu triumfalu; —moraj, —ro-
haj, —zaj, strigátu de triumfu.
- Diadali, Diadalmi, triumfalu.
- Diadalmas, Diadalos, victoriosu, bi-
ruitoriu; —kodik, invinge, triumfa.
- Diadalom, v. Diadal.
- Diák, subs., studentu, studente; ga-
rabonczás—, siolomonariu, solo-
monariu (care pórtá nuorii), fer-
mecatoriu, necromantu; iró—, scrii-
toriu, cancelistu, logofetu; adi.,
latinu, latinescu; —konyha, apo-
teca (in gluma); —szertartás, ritu
apusénu, ritu latinu; —társ, con-
scolariu.
- Diákos, a studentu; carturariu, pro-
copsitu, invetiatu.
- Diáktalan, neinvetiatu; latinla rea.
- Dias, puterosu, putinte, victoriosu.
- Diatlan, neputintiosu; despretiuitu,
fara valóre.
- Dibdáb, nefolositoriu; —ság, nimi-
curi, vechituri, pl.
- Dics, gloria, marire; —beszéd, cu-
ventu de lauda, elogiu, panegi-
rica; —csarnok, —ház, panteonu,
valhala (la germani); galería de
ómeni gloriosi; —ének, hang, can-
tare de lauda, innu; —fény, glo-
ria, gloriola, nimbu, lustru de
gloria; —fü, veronica (planta);
—szomj, —vágý, pofta de lauda,
ambitiune; —templom, panteonu,
templulu gloriei; —vers, poema
de lauda, encomiu.
- Dicsekedés, Dicseködés, Dicsekvés,
lauda de sine, laudárosia, lauda
propria.
- Dicsekedik, Dicsekszik, se lauda;
se inganfa, se falesee, se mandresce.
- Dicsekédő, Dicsekvő, laudarusu; in-
ganfatu, infumuratu, ventatoriu,
venturaticu.
- Dicsér, lauda, glorifica; inaltia; —és,
laudare.
- Dicsérendő, de lauda, laudabilu.
- Dicséret, lauda; marire; —es, adi.,
—esen, adv., de lauda, laudatu;
—esség, laudabilitate.
- Dicső, gloriosu, maritu; glorificatu;
minunatu, sublinu; —emlékezetű,
de memoria gloriósa.
- Dicsőit, lauda, glorifica, inaltia, ven-
téza.
- Dicsőke, crinu pomposu.
- Dicsőkodik, face pompa, isi da lustru.
- Dicsőn, adv., gloriosu, grandiosu, mare-
tin, minunatu; pomposu, domnescu;
splendidu, lustrosu.
- Dicsőség, marire, maiestate, lustru,
pompa, splendóre; —vadászás, —ki-
vánás, —vágý, v. Dicsszomj.
- Dicsőséges, Dicsőségesen, vedi Di-
csőn.
- Dicsőül, se preamaresce, se glori-
fica, se preanaltia
- Dicsőült, adi., Dicsőülten, adv., prea
maritu, glorificatu; repausatu in

- Domnulu, fia-ertatu, fericitu, (despre morti).
- Dicstelen, nelaudatu, neglorificatu; dejositu.
- Dicsteli, gloriosu, preamaritu, prealaudatu.
- Didák, Diego, n. pr.
- Didereg, tremura, dêrdaie, sgruburesce.
- Didergés, tremurare, sgrubuire.
- Diénes, Dionisie, n. pr.
- Dij, Díj, pretiu, premiu; simbria; capara, arvuna; tacsá; provisiune, pretiu de rescumparare; díjt szab, tacséza, desige pretiu; én is az ő díjára jutottam, am ajunsu in starea lui; —elengedés, relasare, etare de tacsá, relacsatiune, —följegyzés, —felrovás, prenotatiune de tacsá; —hirdetés, publicatiune de premiu; —illeték, competentiá de tacsá, incasare de tacsá; —javak, averi cu inscriptiune (pe 99 de ani); —jegyzék, tarifa, nota de tacsé; —kötelezetség, obligatiune de plata; —rovás, scadere, scarire, refuire de tacsá; —mentes, francu, scutitu de tacsá; —szabás, tacsare; tarifa; —szedés, scóterea tacséi; —szedőhivatal, oficiu tacsatoriu; —tétel, positiune de tacsá; —törvény, lege de tacsá; —üzlet, specula cu premiá.
- Dijas, simbriesu, platitu, cu plata.
- Dijatlan, fara simbria, fara plata.
- Dijazott, premiatu.
- Dijnok, diurnistu, scriitoriu pe dí.
- Dijtalan, v. Dijatlan.
- Dikis, Dikics, dichisu, cutitóia (la ciobotari).
- Diktál, dictéza.
- Dilk, pumnariu, stiletu.
- Dilló, ne'ndemnaticu, neclitaciú; me-teleu.
- Dinos, inganfatu, infumuratu, dolfanosu; smorfaitu.
- Dinka (szőlő), strugure rosú.
- Dinnye, pepene; sárga—, pepene galbinu; görög—, pepene verde; —hibik, nalba mare; —inda, vitia de pepene; —kaktus, Cactus melonatu.
- Dinnyés, adi., pepenosu, de pepeni; —kert, pepenaria, gradina de pepeni.
- Dinnyész, pepenariu, cultivatoriu de pepeni.
- Dinomdánom, chiotu, haj-hui, berbanaria, betia.
- Dió, nuca; —bél, simbure de nuca; —erdőkert, nucetu; —fa, nucu; —faszin, in colórea nucci; —fenyű, piuiolu; —haj, —háj, cója de nuca; —kopács, cój'a verde; —szin, in fati'a nucci; —torzsa, —torzsalék, cocénu intre simburi; —törő, spargatóre; virág, mitióra (pe nuci).
- Dioly, areca, nuca areca.
- Dióne, scoic'a Vinerei.
- Diós, cu nuci (mancare).
- Diótinóru, burete gaunosu.
- Diribdarab, meruntisiu; petecaria.
- Diribel, Diribol, v. Darabol.
- Disz, Dísz, ornamentu, podóba; lustru; pompa; parada; onóre; —ágy, patu de parada; —arú, marfa de galanterii; —árus, negutiatoriu de galanterii; —czimer, decoratiune de onóre; —ék, gatéla, ornamentu, scule de gatéla; —emlék, monumentu de onóre; —fegyver, arma de onóre; —fogat, trasura de parada; —gúla, obeliscu; —hadmenet, mersu ostasiescu in parada; —hintó, careta domnésca, careta de statu; —jel, semnu de onóre; —kalpag, caciula de parada; —kapu, pórtá triumfala; —kard, sabia, spada de onóre; —kiadás, editiune splendida; —koróna, coróna de onóre; —koszorú, cununa de onóre; —lakoma, ospetú de onóre; —látogatás, visita de onóre; —menet, conductu solenu; —mű, lucru de galanteria; —nárczis, joncilu; —név, nume de onóre, renume; —piacz, —tér, piatia de parada; —polgár, cetatiénu onorariu; —ruha, costumu de gala, vestmentu de onóre; —ruházat, ornatu; —

- szoba, terem, chilla de parada, sala de parada, salonu; —tan, tudomány, Széptan, Estetica, sciintia frumosului; —toll, péna la caciula; —tornác, porticu.
- Diszelg, Diszeleg, face onóre; face pompa; saluta, complimentéza, curtenesce, face curte.
- Diszelgés, cortenfre, curtenire; parada, solenitate.
- Diszély, cetonia.
- Diszes, elegantu; onorificu.
- Diszeskedik, curtenesce; face parada.
- Diszesség; elegántia; buna cuviintia, cuvenintia, decoru.
- Diszit, Diszesit, decoréza, infrumsetiéza, ornéza.
- Disziték, Diszitmény, Diszítvány, decoratiune.
- Diszítés, Diszesítés, decorare, infrumsetiare, ornare.
- Diszítő, decoratoriu.
- Diszke, nótinu, mielü de unu anu.
- Diszlel, Diszlet, v. aduce la inflorire.
- Diszlés, inflorire, prosperitate, stare buna.
- Diszlet, decoratiune; inaintare, prosperare, inflorire.
- Diszlett, manosu (de póme).
- Diszlik, infloresce, e in flóre; e pomposu.
- Disznó, porcu, rimatoriu; —kan, veru; herélt—, mascru, mascuru; kocza —, scrófa; süldő—, porculetü, purceloiu, purcelandru; mascurelu, mascurenciu; —disznóalom, coteitiu; —bab, bobu; —bojtorján, buruiéna porcésca, sciau porcescu; —bőr, sioricu, sioricu; pele de porcu; —burgonya, baraboiu porcescu; —féreg, verme de celariu; —gyik, anghina, gusteru porcescu; —hal, porcu de mare; delfinu; —halál, omoru; —hunyor, érb'a tintiariloru; érb'a pureciloru (Poligonum persicaria); —káposzta, —kék, susaü; —kömény, molotru porcescu; —mogyoró, v. —bojtorján; —ól, —pajta, coteitiu; —paráj, mercurea, bria, slobonogu (buruiéna); —pásztor, porcarü;
- puczor, rénz'a porcului; —répa, napu porcescu; —röfögés, röbhögés, grohotu, grohotire porcésca; —saláta, laptuca veninósa; —serte, com'a porcului; —sült, friptura de porcu; —szaka, anghina; —szögy, ariciu; —tök, bostanu; —tövis, v. Bábakalács; —turás, scurmatura; —vad, porcu selbaticu; —zsir, unsóre, untura de porcu.
- Disznós, porcosu; unsu, manjitu.
- Disznóság, porcela, porcaría.
- Disznósit, unge.
- Disznoul, porcesce, porcaresce.
- Disznöz, unge, scárnavesce; numesce porcu.
- Disztelen, necuviintiosu, necuvenintiosu; urítu, desfiguratu, deformatu, deformatu.
- Disztelenit, deforméza, desfiguréza; unge, uritiesce, scárnavesce.
- Disztelenkedik, se pórtá necuviintiosu.
- Disztelenség, necuvenintia, necuviintia, neomenia.
- Disztelenül, adv., necuvenintiosu; desfiguratu, deformatu, urítu.
- Ditnár, Ditmaru, n. pr.
- Ditrik, Teodoricu.
- Divály, pretiu, valóre; —os, pretiosu, pretiuitu, de valóre.
- Diván, divanu (ture.); consiliu, colegiu de consiliári séu de ministrii; —kozás, consultatiune.
- Divánkozik, v. Dévánkodik.
- Divat, inflorire, prosperitate, stare buna; moda; —áru, marfa de moda; —árus, modistu; —árusnő, modista, marsianda; —áruság, bolta de mode; —betegség, —kor, ból'a modeloru, man'a modeloru; —bolond, nebunu dupa mode; —bűn, vitiu de moda; —kép, cadra de moda; —lap, fóia de móda; —öltözet, ruha, vestmentu de moda; —szellem, spiritu de moda; —szerinti, dupa moda; —szerú, modernu; —szerúsit, modernizéza; —szin, colóre de moda; —szó, terminu, espresiune de moda; —vágy, alergatura dupa mode; —vesztett, nemodernu, csítu din moda; —világ,

publicu de moda; —viselet, portu de moda.
 Divó, Dió, nuca.
 Dob, subs., toba, timpana, timpina (in s. scriptura); buboiu venereu; —bör, —hártya, pele de toba; —csont, osu patratu; —szó, sunetu de toba.
 Dob, Dobál, v., arunca, asvêrle; —ás, aruncare.
 Dobálodik, arunca, brusiesce.
 Dobancs, doblau (pesce, Cyprinus Dobula).
 Dobasz, subs., cutêia, scatulca; adi., plinu; indopatu, inflatu.
 Dobban, cade, se restórna; se spaimenta; lesina.
 Dobbanás, resturnare, cadere; spaima.
 Dobbant, trantesce; da cu piciorulu in pamentu.
 Dobog, bate; bocanesce (la usia), palpita, sbocote (inim'a); tremura; —ás, bocanire; palpitare, sbocotire.
 Dobogó, podu de lemnu.
 Dobóka, verme de curea.
 Dobil, bate tob'a, timpina; —ás, batere de toba, timpinare.
 Doblolat, pune se timpine.
 Dობորգás, amblare impletencia, baltie in calcaie.
 Dობորог, bate in calcaie; se sgambóie.
 Dobos, dobariu, tobosiaru, tamburu; —galamb, porumbu tamburinu; —gém, bou-de-balta, bătlanu de stufu; —káplár, tamburu de batalionu; —nagy, tamburu de regimentu.
 Dobosz, cutêia, scutula, scatulca.
 Doboszka, cutéióra.
 Dobra üt, bate la toba, licitéza; flecaresce, fleuresce.
 Dobrócz, riia falsa.
 Dobzik, v. Dagad.
 Dobzó, subs., mirabela (pruna); adi., inflatu.
 Dobzodás, imbuibare, desfreu; risipa.
 Dobzodik, se imbuiba, se desfrena in mancari si beuturi.
 Dobzodó, imbuibatu, desfrenatu.
 Doctor, v. Tudor.

Dogány, macelaría.
 Doh, mirosu greu, duhóre; mucegaiu, aeru nadusitu.
 Dohad, mirosa greu, mirosa a mucegaiu, mirosa a statutu.
 Dohány, érba nicotiéna, tabacu, tutunu, duhanu; —ágy, stratu de tabacu; —árulás, trafica de tabacu; —be váltás, rescumparare de tabacu (la statutu); —egyedárulás, monopolu de tabacu; —ültetési engedély, licentia de praisirea tabacului.
 Dohányoz, Dohányzik, fuma, trage tabacu, bea tabacu; —ás, fumare.
 Dohányozgat, fuma comodu.
 Dohányzó, fumatoriu.
 Dohat, mucegaiu, aeru statutu; tãnféla; catrauu, pacura.
 Dohlik, Dohollik, se umediesce, se mucezesce, se tãnféza.
 Dohog, v. Duhog, Dũnyyög.
 Dohól, Dohotol, v. Degetel.
 Dohós, mucegaiosu, umedosu, jilavu, tãnfatu.
 Dohosit, mucegaiesce, tãnfesce.
 Dohosódik, Dóhosul, se mucegaiesce, se tãnfesce.
 Dohosság, mucegaiu, mirosu greu, tãnféla.
 Dohot, aboru, aburu; unsóre de caru; pacura.
 Dok (Tok), téca, capsa, capsula.
 Dóka, toga, dulmana lunga, anteriu.
 Doktor, doctoriu, doctoru; —ság, doctoratu.
 Dolgász, v. Munkás.
 Dolgatlan, fara lucru.
 Dolgos, subs., lucratoriu, muncitoriu; adi., trebaci, laboriosu, ocupatu.
 Dolgoz, lucra, muncesce, laboréza, operéza; —ás, lucrare, laborare, muncire, operare; —at, lucru, labóre, munca, opu.
 Dolgozgat, lucra mereu.
 Dolgozó, v. Dolgos; —ó társ, colaboratoriu, confaptuatoriu; —ó asztal, mésa de lucru; —ó ház, casa de lucru.
 Dolgoztat, face se lucre.
 Dolgoztató, consumentu (musteriu

- turc.), comparativu (dela unu me-steru).
- Dolhad, Dolhodik, v. Dohad.
- Dolmány, dulama, dulmana (vest-mentu); melldolmány, peptariu, vesta; —os, dulamitu, cu dulama.
- Dolog, lucru, labóre; afacere, tréba; ocupatiune; lucrare, actiune; —beli, nemü, realu; —értö, omu de specialitate, pricepetoriu de lucru; —gyözö, —szeretö, nepregetatoriu, laboriosu, industriosu, silitoriu; —ház, casa de lucratori; —kerülö, lenesiu, perde-vara, tandalosü; —tehetö, capace de lucru, destoinicu la lucru.
- Dologhozi jog, dreptu realu, dreptu materialu.
- Dologi, realu; —biroság, instantia reala, judecatoriá reala; —jog, dreptu realu.
- Dologilag, realmente.
- Dologtalan, adi., —ul, adv., neocupa-tu, vacantu.
- Domb, délu; colina, gruiu; —hát, cóst'a colinei; —ormó, —tetö, cul-me, piscu; —terület, —tér, terasa.
- Dombár, lature de délu.
- Dombéroz, Dombélyoz, delira, deli-réza; este fanaticu; se infuriazá; v. si Dobzodik.
- Dombocs, deluletiu; colinitia, colinióra, gruietiu.
- Dombol, v. Dobog.
- Dombor, gogonetiu, rotundioru; bol-fatu, gâlcatu, bucalatu, inflatu; —kö, pétra de mormentu; —mü, reliefu, sculptura ridicata, bulbu-cata.
- Domborit, gogonéza, rotundiesce; —ás, gogonare, rotundire, realtiare.
- Domborodás, gogonatura, rotunditura, bulbucatura, ridicatura.
- Domborodik, se gogonéza, se bul-buca, se rotundiesce.
- Domború, v. Dombor; —an, adv., gogonetiu, in reliefu, naltiatu ro-tundu, bulbucatu, convecsü.
- Domboruság, gogonéla, bulbucéla, rotundíme naltiatá, convecsitate.
- Domboruka, —cam gogonetiu, semi-reliefu.
- Domborul, se bulbuca, se gogonéza, se infla.
- Domboru vidék, regiune undulata, regiune colinósa.
- Dombos, delosu; colinosu.
- Dombosodik, Dombosul, se naltia, se face delosu; v. si Domborodik.
- Dombozat, locu delosu.
- Domika (roman.); dumicati, pl., zama de brânza.
- Domó, coltucu, dontiu (de pane).
- Domokos, Domos, Dominicu; —i, dominicanu (calugaru).
- Domosz, porcoiu, soiü de porcu mare.
- Domtér, terasa, naltiatura (maiestrita dinaintea casei).
- Donát, Donatu, n. propr.
- Dong, bombaia, suna a dóge.
- Donga, dóga; —csin, gardina; —fa, lemmu de dóge; —láb, pitioru strimbu; —lábu, catarigu, strimba-lemne.
- Dongás, subs., bombanire; adi., do-gitu, din dóge, cu dóge.
- Dongat, hate, doganesce.
- Dongó, hongariu; —méh, albina de pamentu.
- Dongocska, táunu de flori.
- Donk, Dominicu, n. pr.
- Donyha, Dunyha, pilota de penc, straiu de fulgi (de coperitu la nenti).
- Dopol, indópa, imple.
- Dora, Dorote'a n. pr.
- Dorák, Doroteu, Doroteiu, n. pr.
- Dorbélyoz, v. Dombéroz.
- Dorbéz, betivu, craidonu.
- Dorbézol, v. Dobzodik.
- Dorgál, mustra; infrunta, reprobéza; defaima; —ás, mustrare; infrun-tare, reprobare; —at, defaima.
- Dorgálodik, Dorgálodzik, se certa, alérge gur'a, hodorgesce.
- Doriai, doricu, stilu doricu (archit.).
- Dorka, Dorkó, Dorotea, n. pr.
- Dornik, doronica (Dorychnium, planta).
- Doromb, Dorombolya, Dromb, drómba.
- Dorombol, Doromboz, drómbaie.
- Dorombos, drómbariu.
- Dorong, ciomagu, ghióga, macau, prajina; —fánk, v. Botkalács.

Dorongos, ciomagosu, cu ciomagu, cu prajina.
 Dorosba, vornicelu de nunte, duca-toriulu miresei, curténulu miresei.
 Dorozsló, scarpatoriu, radiutoriu, reschiratoriu (unélta de feru la minari); plivitoriu.
 Dorozsol, plivesce; rade, scarpéza; reschira (pamentulu).
 Dorottyá, Dorotea, n. pr.
 Dorozna, buba uscata, cicatrice, sgânca, scortiosiare.
 Dorozmás, cicatrizatu, sgancuitu, vin-decatu (bub'a, ulcôrea, ran'a), scortiosiatu.
 Dorsgadócz, dursielu, merlutiú (pesce de mare, *Gadus Callarius*, *Dursus*).
 Dorúzsol, bombaie, se îndêrdiesce, se artiaguesce.
 Dósa, Dózsa, Dominicu, n. pr.
 Dosszol, alunga, mana, gonesce; im-pinge.
 Doszka, scandura.
 Döbben, se spaimenta; —és, spai-mentare.
 Döbbent, spaimenta.
 Döbög, sbocote, palpita; bate.
 Döböny, Döbörke, tonisióra, tonítia, stenduletii.
 Döbörög, durduie; sguduie, entre-mura.
 Döbröcz, v. Dobroc.
 Döczzen, struncina (carulu pe drumu reu), hurduca.
 Döczög, v. n., scutura, struncina.
 Döczögtet, v. act., vedi Döczög.
 Döddö, lalau, metelou.
 Dödög, bombaie; se scâncesce.
 Dödölle, v. Dedellye.
 Dödörög, tremura, v. Dedereg.
 Döf, boldesce, imboldesce; infige, impunge; keresztül—, junghie, stra-fige, strapunge; —és, boldire; in-pungere; junghietura, intiepatura.
 Döfdös, Döfdöz, Döföl, boldesce desu, intiepa desu.
 Döföny, spada.
 Döföttyü, coca intiepata.
 Dög, mortatiune, cadavru, stêrvu; bóla lipitiósa, molima; —baj, ciuma; —bör, pele de mortatiune; —büz, putóre de mortatiune; —fa, ana-

gru puturosú (arbore cu foi fórte puturóse, *Anagyris foetida*); —fa-kadék, ulcôre de ciuma; —gomba, burete muscariu (cu capátina ro-sia, *Agaricus muscarius*); —gyapju, lana de mortatiuni; —gyik, an-gghina lipitiósa (o bóla de gátu); —bagymáz, langóre lipitiósa (*ty-phus pestilentialis*); —halál, —mi-rigy, bóla, lipitiósa, ciuma; con-tagiu; —hely, belitoría, locu de belitu; —kánya, —kesely, ulú de mortatiuni; —kelevény, buba ciu-mósa; —légy, musca de morta-tiuni; —ló, mártióga; —nyuzó, belitoriu; —szag, mirosu de mor-tatiune; —szer, v. Büzaszat; —vész, ciuma.

Dögenyeg, v. Deget.

Dögész, vulturu; silu, silutiú (sca-rabasiu ce ingrópa sioreci, *Silpha*).

Döglet, v. Dögleszt.

Döglet, bóla lipitiósa, epidemia, bóla contagiósa; —es, imputitu; lipi-tiosu, contagiosu, inciumatu.

Döglés, crepare; putredire.

Dögleszt, Döglet, ucide, decula; —és, ucidere, deculare.

Döglet, v. Döglet.

Döglük, crépa, pere; zace deculatu; se impute.

Döglö, mártióga de belitu, belitura.

Döglött, crepatu, peritu.

Dögönöz, Dögönyöz, bufnesce, da bataie, da pe foi.

Dögöny, batalugu, pilugu (de piu-litia); —hal, pesce spadatu (bo-tulu cá unu ferestrau).

Dögönyeg, pumnariu, stiletu; ba-stonu cu stiletu.

Dögös, imputitu.

Dögösit, impute; inciuméza, infe-ctéza.

Dögösködik, e bolnavosu, zacaresce, e morbosu.

Dögösödik, se inciuméza, se infectéza.

Döher, subs., grasole, folte, burta-verde; adi., folticosu; lenesiu.

Döjt, v. Dönt.

Döl, Döledék etc., v. Dül, Düledék etc.

Dölmecz, grasole.

- Dölt, cursivu (literale).
 Dölyf, Dölf, Dölfösség, truffia, ingânfare, orgoliu; arogantia.
 Dölyföng, se ingaufa, se trufesce.
 Dölyfös, Dölfös, ingânfatu, trufasiu, orgoliosu.
 Dölfösküdik, v. Dölyföng.
 Döm (Töm); indöpa.
 Dömböcz, banduru, peritoneu.
 Döme, n. pr. Damianu; adi., grosu, micu de statura, bondocu.
 Dömjén, Dömény, v. Demény.
 Dömmög, v. Dörmög.
 Dömöcsköl, v. Dömöczköl.
 Dömöczk, Damascu (cetatea).
 Dömöczke, bondocu, omu micu indesatu.
 Dömöczki, damasceneanu.
 Dömöczköl, botiesce; indésa, indesuio; scutura; piséza.
 Dömöczköz, damascenéza (otielu, arma).
 Dönczöl, Dönczöldök, imburbeca, impinge.
 Döndít, batucesce, donganesce.
 Döndöre, óie ungurésca.
 Döng, bubuie, resuna; —és, bubuire.
 Döngécsel, bízaie, susura.
 Döngét, bate, piséza.
 Döngöl, batucesce; ciomagescce, bate, piséza.
 Döngölöfa, batalugu, pisalau, pisulugu.
 Dönnög, v. Dunnyog.
 Dönög, bízaie; bubuie.
 Dönt, restórna, trantesce; golesce (saculu); —és, resturnare, resturnatura, trântéla.
 Döntö, resturnatoriu, trantitoriu; — proba invederata, proba decidentóre; actu convingatoriu (la tribunalu); — eskü, juramentu principalu.
 Döntvény, decisiune, deliberatu, judecat'a tribunaleloru mai nalte; —tár, decisiunile curtiei regesci.
 Dördít, v. a., bubuie, durduie, tuna, detuna; —és, bubuire, vuietu, detunare.
 Dördül, Dörren, resuna, tuna, detuna, bubuie.
 Dördülés, Dördület, tunetu, detunetu, bubuitu, durduitu.
 Döre, desiuchiau, gogomanu, nebnaticu, intr'o urechia; —ség, desiuchiaura, gogomania.
 Dörej, tunetu, trasnetu, detunetu, durduitura; resunetu.
 Dörélkedik, face nebunii, ambla desiuchiau.
 Döresz, creta.
 Dörgécse, Dörgicse, Dörgöcze, plevasca, sfârluga (pesce).
 Dörgés, v. Dörej.
 Dörget, bubuie, suna, bate (la usia); —ő, bubuitoriu, detunatoriu, resunatoriu.
 Dörgö, sunatoriu, bubuitoriu, batatoriu; —kürt, bombardonu (musica); —szó, voce detunatoria, voce stentoria.
 Dörgöl, sterge; fréca, frotéza; —és, stergere; frecare; —ő, stergariu, stergura (otrepu).
 Dörgölödik, se sterge; se fréca.
 Dörgölödzik, se sterge, se fréca de ceva.
 Dörít, capiéza, desiuchiaza, hebecesce (pe cineva), scóte din minti.
 Dörmög, murmura; —és, murmuru, murmurare.
 Dörmöl, róde, sfarma (cu dintii).
 Döröcsköl, v. Dömöczköl.
 Dörög, tuna; bubuie, bate, duraie, durduie, zuraie, trosnesce; insgomota, face sgomotu.
 Dörököl, indésa (farin'a in sacu).
 Dörömb, drömba, tromba.
 Dörömböl, Dörömböz, bubuie, duraie, durduie, face vuietu.
 Dörren, detuna, pocnesce.
 Dörrenet, detunetu, pocnetu, vuietu, trosnetu, troscu.
 Dörül, se desiuchiaza, se smintesce.
 Dörzs-eszköz, unélta de frecatu; scaparamentu.
 Dörzsfa, apingióra, catranitia.
 Dörzskarika, rola de frecatu.
 Dörzsorvoslás, cura cu frictiune, cura de unsura.
 Dörzsöl, fréca, frotéza; —és, frecare; —ék, frecatura, rasura; —ékeny, frecatiosu; sfarmitiosu.

Dörzsölő, frecalau, frecatoriu.
 Dörzsölődik, se fréca; se sfarma.
 Dörzspárna, perina electrica.
 Dövöl, scârtaie, sgâriie; scriptiaie, cetera.
 Dözs, beutoriu, betívu; bacantu, berbanu, craidonu, craiu-de-cartea-vechia (in Bucuresci); —hely, tanya, cuibu de betívi, casa de betia; —napok, bacanalii, pl., dile de betia; —pénz, bani de beutu; —társaság, societate de berbani.
 Dözsöl, Dösöl, face betii.
 Dözsöndi, bonvivantu.
 Drága, pretiosu, scumpu; —kincs, clenodu; tesauru, visteria scumpa; —kő, giuvaeru, pétra nestimata, pétra scumpa; —mű, —szer, giuvaeria, bijuteria, seule pretiose; secle; —pöfeteg, tartufu, burete negru; —szerész, giuvaerariu: —szerészet, —szertözs, bolta de bijuterii.
 Drágál, tiene de scumpu.
 Drágálátos, pretiosu, scumpu, de mare valóre.
 Drágás, scumpu, care vende scumpu.
 Drágaság, scumpete; giuvaeru, lucru scumpu, seula, bijuteria.
 Drágáskodik, vende scumpu.
 Drágít, scumpesce.
 Drágodik, Drágul, se scumpesce.
 Dránicz, sindílióia.
 Dratva, sfóra de resina.
 Dráva, Drav'a (riulu).
 Drezda, Dresd'a (capital'a Sacsoniei).
 Drinápoly, Adrianopole.
 Drincs, schimbu.
 Dromedár, dromedariu, camila alergatória (numai cu o gheba).
 Drót, sirma, telu, firu de metalu; —hur, córdá de sirma; —huzó, sirmariu.
 Drótos, sirmariu (drotariu), vendiatoriu de sirma.
 Drótoz, léga cu sirma.
 Drotozó, sirmariu.
 Drusza, tizu, sociu de nume, camaradu de nume.
 Druzsba, v. Dorozsba.
 Dsida, lance, pica, tiépa; tiepsnia; —szij, curea de lance.

Dsidás, lanceriu; nlanu, calaretiu lanceriu.
 Dsidát szegez, pléca lancea.
 Dsidáz, lancéza.
 Dzidázás, lancere, lupta cu lancea.
 Dsindsa, balta, locu baltosu, maréma, morastina.
 Dú, prada, lucru rapitu, rapina.
 Dúcz, dontiu, coltucu (de pane), bulbucu, sinu; porumbariu; propta; —rendszer, sistem'a ganglioniloru (medic.).
 Duczifaros, bucosu, curosu.
 Duczol, proptesce.
 Dúczos, dontiosu, coltucosu, bulbucatu.
 Duda, cimpoiú; —fürt, colutielu (Colutea), arbore pastaiosu.
 Dudál, cimpóie; dandaie; —ás, cimpoire.
 Dudás, cimpoieriu.
 Dudog, fonfaie, vorbesce pe nasu.
 Dudogó, fónfa, fonfatoriu.
 Dúdol, liuléza (lu lu lu); fluiera; drimbóia; urla (lupii); —ás, liulere.
 Dúdolgat, ambla fluierandu.
 Dudor, cocoliosu, cucuiu, golomotiú pucu, ghebuletiu; buba puroiósá; tubercula, v. si Csucsor.
 Dudorász, v. Dudol.
 Dúdorodik, v. Csucsorodik.
 Dúdorog, tremura, sgriburesce, v. Didereg.
 Dúdoros, nodurosú, cucuietu; tuberculosu.
 Dudu, gagautiu, tontu.
 Dudul, pupaie (cá pupaz'a).
 Dudva, buruiéna rea, dudau, maracina; —csorboka, scaiu porcescu; —fütej, euforbía rotunda; —reteg, erica, ridiche selbatica.
 Dudvás, buruienosu.
 Dudvásodik, se inburuiéna.
 Duffat, liuru, liurca, vinu reu, vinariciu.
 Duffa, adi., Duffán, adv., duplu, indoitu.
 Dug, infunda; ascunde; indópa; —ás, ascundere; indopare.
 Duga, capacu de bute; dóga de bute.
 Dugába dönt, nimicesce, repune, ruinéza, strica.

- Dugába dől, se nimicesce, se repune, se ruinéza (se prapadesce).
 Dugába dült merénylet, incercare nefericita (fiasco).
 Dugacs, dopu.
 Dugacsol, astupa.
 Dugáros, Dugárus, contrabandariu, contrabanditu, prevaricantu.
 Dugárkodik, Dugáruskodik, prevarica, face comerciú de contrabanda, speculéza pe vam'a cucului.
 Dugárlás, prevaricatiune, negotiu de contrabanda.
 Dugáruz, Dugároz, prevarica, contrabandéza.
 Dugás, astupare; infundare; indopare; ascundere.
 Dugasor, cenusiaritia (Cineraria, bot.).
 Dugasz, locu ascunsu, dosu, unghietiu; dopu; — cser, pluta, sugeru; —fa, lemnu de sugeru; —huzó, siurubu de dopuri.
 Dugaszka, dopsioru, dopuletiu.
 Dugaszol, astupa.
 Dugaszt, ascunde, da afundu, pitula.
 Dugatlan, neastupatu, neinfundatu.
 Dugattyú, gamalfa, maciuea, tuleiu.
 Dug-bug, bombaie; mormaie; siuiera.
 Dugdál, Duggat, Dugdós, Dugogat, ascunde mereu.
 Dugó, dopu, astupariu.
 Dugpénz, castigu pitulatu.
 Dugtig, adv., plinu-plinutiu, plinu infundatu; indopatu, indesatu.
 Dugú, téca, tocu; —érnyomasz, tur-nichetu (chir.).
 Dugúl, se astupa, se infunda; —ás, astupare, infundare; indopare.
 Dugúlat, astupatura, fundatura, infundatura.
 Dugúlatlan, adi., —ul, adv., neastupatu, neinfundatu.
 Dugúlt, astupatu, infundatu.
 Dugúltás, v. Dugulat.
 Dugva, p'ascunsu, pe dosite.
 Dúhajó, corabia de corsari, naie de pirati.
 Duhog, bombaie, mormaie, mornaie; —ás, bombaie, mormaie.
 Dukál, se cade, se cuvino, compete.
- Dukmál, impune, constringe, face sila, octroiéza (v. Tukmál).
 Dúl, deprada, depredéza, devasta, distruge, strica, pustiesce; scurma; —ás, depredare, devastare, distru-gere.
 Dulakodik, se lupta; se brusiesce, se incaiera, se incaibara.
 Dúlful, siuiera-fluiera; murmura-ns-gomota; se infuria; se mania.
 Dull, secestréza, secuestréza, pune embargo (pe corabii).
 Dullat, satisface prin secuestru; esecutéza.
 Duló, depredatoriu, devastatoriu, destrugatoriu; perceptoriu de dare, publicanu; pretoriu (la secui); torturatoriu.
 Dúlong, v. Dúl.
 Dúmadár, pasere rapace.
 Dulság, prada, devastatiune, rapacitate; scurmatura.
 Dúméh, albina rapace.
 Dummog, bombaie, mormaie.
 Dana, Danubiu, Dunare, Istru; — mellék, regiune danubiana; —i, locuitoriu dela Dunare.
 Dunai, danubianu, dunarénu.
 Dunániunen, dincóce de Dunare.
 Dunántúl, dincolo de Dunare.
 Dunda, buhaitu, bufnatu; pufaiosu, pufosu.
 Dung, bizaie, susura.
 Dúngászkodik, v. Hever.
 Dunna, Dunyha, pilota de fulgi; — héj, imbracatura de-patu; —lud, gásca pufósa, gásca de Islandia.
 Dunnás cu pilota.
 Dunnog, Dunyog, mormaie, murmura; fonfaie (pe nasu); —ás, mormaie; fonfaie.
 Dunnyogó, mormaitoriu; fónfa, fonfatoriu.
 Dupla, adi., Duplán, adv., duplu, indoitu.
 Dupláz, dupléza, indoiesce.
 Durákol, v. Dözsöl.
 Durál (latin.), isi propune, se determina, se decide, isi pune piciorulu in pragu.
 Duranczi (baraczk, szilva), durantia, de Durantia.

- Durbancs, costrasiu ghimposu, stratusiu (pesce cu trei ghimpi in spinare si cu trei pe fóle).
- Durbonczás, cerbicosu, obstinatu.
- Durcza, artiaгу, cerbicia; lersia (planta).
- Durczás, Durczos, adi., —an, adv., cerbicosu, obstinatu, repumnatoriu.
- Durzaság, cerbicia, repumnantia.
- Durczáskodik, se obstina, se artia-guesce, repumna.
- Durda, subs., alburnu (pesce); adi., grosule, omu grosu.
- Durdák, utca, drosdele de vinarsu.
- Durmonyos, Durmonyás, cerbicosu.
- Durran, detuna, pocnesce; —ás, detunetu, pocnetu; plesnetu; —löpor, pravu detunatoriu.
- Durranóezüst, Durrezüst, argintu detunatoriu, argintu pocnitoriu.
- Durranó-készitmény, preparatu detunatoriu.
- Durranólég, Durrlég, aeru detunatoriu.
- Durrant, detuna, pocnesce, face se detune.
- Durgömb, globuletiu pocnitoriu.
- Durrogat, Durrogtat, da pocnetu, face se detune.
- Duruska, Durus, Drusiana, n. pr.
- Durva, adi., Durván, adv., grosu (de eespanura); aspru; badaranu, brutu, crudu, grosolanu, necioplitu, necultivatu; —ság, grosime; asprime; badarania, brutalitate, crudime, grosolanía, mojičia.
- Durvad, se ingrósia; se inaspresce; se incrudiesce, se mojicesce.
- Durválkodik, Durváskodik, este aspru; e crudu, e grosolanu.
- Durvás, cam grosu; cam aspru; cam brutalu etc.
- Durvit, ingrósia; inaspresce; incrudiesce; mojicesce.
- Durvil, se ingrósia; se incrudiesce, se mojicesce; —ás, ingrosiare; asprire; incrudire, mojiçire.
- Durza, aspru, scortiosiatu.
- Dús, bocotanu, fórte bogatu, milionariu; —ércz, minera bogata.
- Dúsit, inavutiesce, inogatiesce; nobilitéza.
- Duska, betla, berbania; —ital, toastu, beutura de buna venire; golcaire, golcaitura.
- Duskál, Duskáz, bea incetu; —koldik, bea golcaindu, bea de-a-dusc'a.
- Duskás, toastariu, celu ce inclina; v. si Dözs.
- Dúsdodik, Dúsül, se inavutiesce, se inogatiesce; se nobilitéza.
- Dúsovár, rapitoriu, rapace, rapaciu.
- Dusság, bocotania, bogatia, avutia mare.
- Dusza, Duszé, sacu de paie, aster-nutu do paie.
- Duszkál, se inbala, alege, blataresce (iu mancare); —ás, inbalare, blatarire.
- Dutka, pupaza.
- Dutkoró, melilotu.
- Duvad, ese din strimtóre.
- Dúvagy, rapacitate.
- Duvaszt, scóte din strimtóre.
- Duvatlan, adi., —ul, adv., nesatiosu; —kodik, e nesatiosu.
- Dúz, verbu, strimba; duzza az orrát, strimba din nasu; subs., buba, inflatura; gheba.
- Duzma, subs., unda; bolfa, gálca, ganfatura; adi., bursucatu, durducatu, nedumeritu; —ság, bursucatura, nedumeréla.
- Duzmad, Duzmaszkodik, se bursuca; se opune, e cerbicosu.
- Duzmadt, bursucatu, durduitu; obstinatu.
- Duzmaszt, infla, infóie.
- Duzmogt, se bosinfla, se bursuca, mormaie; colcaie de mania.
- Duzmonyas, artiaгosu, bursucatu, obstinatu.
- Dúzos, burtosu, burdufosu, burdule; nodurosu; ghebosu, gálcosu.
- Duzzad, se bulbuca, se infla; —ás, bulbucare, inflare, tumóre.
- Duzzadoz, Duzzaszskodik, se bulbuca, se infla; se bosinfla, se inganfa; se bursuca, se opune.
- Duzzadt, bulbucatu, inflatu; bursucatu; inganfatu.
- Duzzászt, bulbuca, infla; strimba (din nasu).

- Duzzog, bombaie, se bosinfla, se bursuca, mormaie, murmura; e maniosu; —ás, bursucare, mormaie, murmurare.
- Duzzogó, Duzzi, bombanitoriu, mormaitoriu, ursoiu.
- Dühörög, se cutremura, se sguduie; durduie.
- Dücskö, butucelu, ciotu.
- Düdörödik, se bulbuca, se invólta, se infla.
- Düdörög, tremura (de frigu).
- Düfriü, degetariu.
- Düh, ardóre, pasiune aprinsa (secsuala); furóre; turbare, turbatiune; —féreg, verme de turbare; —fü, érb'a de turbare; —kor, furia, frenesia.
- Dühit, Düheszt, Dühösz, infuria; turba.
- Dühödés, infuriare; frenesia; turbare.
- Dühödik, Dühül, se infuria; turba.
- Dühödött, Dühödöt; furiosu, infuriatu. freneticu; furibundu, rabiatu; turbatu.
- Dühötség, furia, furóre, frenesia; turbatiune.
- Dühöncz, tiranu, omu crudelu, setosu de sange.
- Dühöng, Dühöködik, v. Dühödik.
- Dühöngés, infuriare; turbare.
- Dühöngö, Dühös, v. Dühödött.
- Dühösit, infuria; turba.
- Dühösködés, v. Dühöngés.
- Dühösölik, Dühösül, turba, se turba.
- Dühösség, furia, frenesia; turbare.
- Dühösséges, furiosu.
- Dühöszik, v. Dühödik.
- Dühösz, v. Dühüt.
- Dühül, se infuria; turba, se turba.
- Dühült, turbatu.
- Düjt, v. Dönt s. cl.
- Dül, se restórna; cade; —aly, romboedru (geom.).
- Düled, cade, se restórna; sta'nafara.
- Düledék, cadiatura, ruina, molosu.
- Düledékeny, cadúcu, plecatu spre cadere.
- Düledékes, cutropitu, derimatosu, ruinatu; decadiutu, scapatatu.
- Düledez, cade treptatu, decade, se ruina.
- Dülék, mortatiune, v. Dög.
- Dülékeny, ruinosu, amerintiatoriu cu ruina.
- Dülény, rombu, patratu sucitu.
- Dülényded, romboidu.
- Düleszkedik, se apléca, atérna.
- Dülesz-szék, scaunu cu spatc.
- Düleszt, razima; restórna; scóte'nafara.
- Düllyed, v. Dülled.
- Dülö (föld), miedfúna (de agrü); parte de hotaru.
- Dülöfelben, —lévö, caducu, derimatu, ruinatu.
- Dülönesél, se clatina, se impletecesce; bârcoléza (cá luntrea).
- Dülöng, Dülöngözik, ambla impletecitu, ambla ametitu.
- Dülöngözés, clatinatura, ametiela; bârcolare.
- Dülös, inclimatu, plecatu, declivu, rapedisiu.
- Dülüt, drumu de agrü (p'ntre hotara).
- Dültbetil, litera cursiva.
- Dünyög, mormaie; fonfaie (pe nasu); —és, mormaie; fonfaie, fonfaiela.
- Düring, ciomagu, v. Dorong.
- Düt, v. Dönt.
- Dzsidá, lance, pica.
- Dzsidás, lanceriu.
- Dzszindza, v. Dszindsa si Ingomány.

E. É.

E? (—e?) óre? úgy e? asia e?

E', e, acestu, acésta.

Eb, caue; ebre bizni a hájat, fa din capra gradinariu; —adó, contributiune canésca, —adtáz, injura, suduie (cu ebadta), dice porcu-

de-cane; —aga, comnancatoriu.

—büza, érb'a canelui; —csillag, steao'a canelui (Sirius), Canele; —düh, turbare canésca; —fa, arbore puturosú; —fajta, rasa canésca, soiu canescu; —farkfü,

- crést'a cocosiului (Cynosurus); —fêle, canescu; —fog, dintele ochiului; —fojtófü, cenacu (Cynanchum, de care peru canii); —fü, érb'a canelui; —gyömbér, piperiu de pureci, piperiu de apa (Polygonum Hidropiper); hal, icre de brósca, pesce canescu; —kuezkó, cotinetiu de cani; —házi, —hendi, porcu-de-cane, omu de nimicu; —hónapok, canicula, lun'a lui Cuptoriu; —ibolya, garófa selbatica; —iborz, bursucu (taxus melis); —iga, róba, caróia, tribónia, teléga; —ir, alifia canésca, buruién'a canelui (Dactylis); —kapor, papadia; —kigyó, boa canescu (Boa canina); —korbács, biciu de cani; —kölyök, catielu, catielusiu; —kullanc, capusia canésca; lából, o tulesce, o sterge la fuga; —nyelv, —nyelvéfü, limb'a canelui (planta); —szőlő, baraboiu dulceamaru (Solanum Dulcamara); bobitia porcésca, morea, mórtea porciloru (Solanum nigrum); —tövis, spinulu cerbului; —ugatás, latatura; —virág, cép'a ciórei.
- Ebbeli, in acésta privintia, in acestu respectu, ce se tîne de . . .
- Ebéd, pranliu; kis—, prandisioru; —fia, dejunu de furculitia; —rész, —véka, ferdela de mancatu (seceratoriloru in locu de mancare); —társ, commesanu.
- Ebédél, Ebédez, prandiesce.
- Ebédetlen, Ebédeletlen, nepranditu.
- Ebédlés, prandire.
- Ebédlesi, Ebédleső, licau.
- Ebédlő, pranditoriu; —terem, sala de mancare.
- Ebédött, Ebédkor, pe la prandiu.
- Ebeg, bálbâe, gangavesce.
- Ebelkedik, se sbuciuma; se pórtá cu necuviintia.
- Ebelni, a ambla canesce; meg ebelni magát, se pórtá canesce.
- Ében, Ébenfa, ebenu, abanosu; —mives, ebenistu.
- Éber, desteptu, privighietoriu; vighietoriu, vigiliatoriu, sprintenu, sveltu, vioiu, vigorosu.
- Éberlét, Ébreulét, desteptare, privighiere.
- Éberség, desteptatiune; sprintenime, vigóre.
- Ébert, Albertu, n. pr.
- Ebes, cu cani, bogatu de cani.
- Ebész, caneriu, pastoriu de cani.
- Ebi, adi, canescu.
- Ébred, se destépta; —és, —et, desteptare, desteptatiune.
- Ébredéz, se desmetecesce, incepe a se destepta; —és, desmetecire.
- Ébredt, desteptu; —ség, desteptatiune.
- Ébreget, destópta, desmetecesce.
- Ébrékeny, desteptu, privighietoriu; sprintenu.
- Ébren, adv., desteptu, privighiendu; —lét, privighiere; —ség, desteptatiune, sprintenime, vigóre.
- Ébredet, Ébrenet, privighiere, vighiere, vigilaré.
- Ébreg, se destépta incetu; —és, desteptare incéta.
- Ébront, Ébrenten, v. Ébren.
- Ébrény, embrione, embrionu, fétu, fructulu panteceului.
- Ébres, desteptu.
- Ébrészfü, ven'a canelui (Cynomorium, planta).
- Ébreszt, destépta; —és, desteptare, ébresztőt dobol, bate tob'a de reveliu.
- Ebsi, canescu; caneosu;
- Ebüil, adv., canesce, in modu canescu; reu, blastematesce; ebül jött, ebül ment, cum si-a-saratu, asia a mancatu; ebül gyült marhának, ebül kell el vészni, averea rapita este-afurisita.
- Ecs, Ecselő, despoietoriu, belitoriu, feru de despoictu.
- Ecsel, Ecsetel, hechela, scáltiaie (canep'a, inulu); perie (capulu); v. Ekecsel.
- Ecseletlen, nepeptenatu, neperietu, nechitita.
- Ecset, peptine, peria scarpinatóre; penelu (de péru la zugravi); —moh, muschiu de penelu; —nyél, códa de penelu; —pázsit, dintele

- canelui, alopecura (Alopecurus, planta).
- Eczet, otietu; — ágy, stratu de otietu; — égény, — lél, eteru otietitu (aether aceticus); — éviczk, fusariu marinatu, angila murata (pesce) — fa, — szömörce, somacu, sumacu, scumpia (de vapsitu si argasitu. Rhus); — forrás, dospéla de otietu; — főzés, — főzde, otietaria; — főző, otietariu; — gyök, acetilu; — kísérő, proba de otietu; — nemű, otietu, otietosu; — sav, savany, acidu otietosu (chem.); — viz, apa de otietu, ocsieratu.
- Eczetes, otietitu, acru, acru otietosu; marinatu, muratu.
- Eczetesedik, Eczetesődik, se inacresce, se otietiesce.
- Eczetesit, inacresce; otietiesce.
- Eczetegség, otietime, gustu de otietu.
- Eczetesül, se otietiesce.
- Eczetez, inacresco, otietiesce.
- Eczetle, Acetas (chem.)
- Eczkefőzke, paraleu, cruşioru (in Bucuresci), leusioru, paunelu (june tiantiosiu, potionatu, pe engl. Dandi); fetitia sprintena, fetitia svelta.
- Ecztes, v. Eczetes.
- Éd, dulcétia; nectaru; — falat, bucata gustuósa, mancare delicata; — gödör, grópa de miere; — ital, julapiu; — kenyér, martípanu (aluatu prajitu); — levél, biletudulce; — özön, riu de noctaru.
- Éddegel, ciugulesce, manca incotu.
- Éddig, pana aici, pana acilea; pana acuma; — elé, pana acuma; — i, de pana acuma.
- Édecs, bonbóna, zacharicala.
- Édeleg, tándálesce; gugulesce, magulesce; careséza (dela charu si charitate, caritate); dragostesce (slav).
- Édelgés, tandaléla, tandalire; gugulire, caresare.
- Édelkedik, vedi Édeleg si Olálkodik.
- Édely, nectaru.
- Éden, edemu, paradisu, raiu; — fa, maslinu selbaticu; lemnu de aloe; — virág, agalóca (botan).
- Édencz, paserca paradisului, cotiofana de Ostindia (Pica Paradisi).
- Édeni, de paradisu, din edemu.
- Édény, vasu; — ke, vascioru, vasuletu, vasuti; — fül, tórt'a vasului; — rendszer, sistem'a vaseloru (la fiintiele organice); — súly, tara, dara (la cumpanirea marfiloru); — tan, — tanitmány, angiologia, vasologia; — tartó, armariu, raftu.
- Édeny, beriliu, veriliu, gliciu.
- Édes, dulce; placutu; amatu, charu, iubitu; — fa, lemnu dulce; — higany, calomelu, mercuriu sublimatu.
- Édesded, dulceagu, dulcú; placutu (dragalasiu); atragatoriu, simpaticu.
- Édesedik, se indulcesce.
- Édesell, tine de dulce.
- Édeses, dulceagu.
- Édesget, addulcesce; ademenesce, aiépta, atrage; zimbescce (zimbellare ital.); amagesce, seduce; — és, addulcire, ademenire; seducere.
- Édesit, indulcesce; — és, indulcire.
- Édeske, dulcisioru, dulcutiu.
- Édeskedik, v. Édeleg.
- Édeskés, dulcú.
- Édesödes, Édesedés, Édesülés, indulcire; addulcire, alipire.
- Édesődik, Édesedik, Edesül, se indulcesce; se addulcesce.
- Édesörömet, din tóta inim'a, cu tóta placerea.
- Édesség, dulcétia.
- Édesül, se indulcesce.
- Édtöld, berilu (pamentu, lutu).
- Édi, Eduardu, n. pr.
- Édi, Edő, gugurire, verba lingustóre (de ecs. mamica scumpa).
- Édle, glicitu (chem.).
- Edmund, Edmundu, n. pr.
- Eduárd, Edvárd, Edu, n. pr. Eduardu.
- Édül, se indulcesce.
- Edz, virtosiéza, indura (moldov.); otielesce, tēmpréza (ferulu); habosra edzi a vasat, damascenéza ferulu; — és, virtosiare; otielire,

- têmprare; —et, intaritura, induratura, inpetrire (de inima).
 Edzetes, virtosiata.
 Edzett, virtosu, intaritu, inaspritu.
 Edzöviz, apa de stersu (petele).
 Edzödik, se otiellesce, se têmpréza.
 Éfél, v. Éjfél.
 Éféle, Efféle, de acestia, de acestea.
 E felé, incóce, catra . . .
 Effelöl, de dincóce, dincócc, de aici; din asta parte.
 Ef-rés, Ef (pe violina).
 Ég, subs. (plur. Egek) Ceriu; — abroncs, —kör, cerculu cerescu; — abrosz, cart'a cerésca; —alyisme, climatologia; —alj, —hajlat, regiune de atmosfera; clima; —bolt, —boltozat, bolta cerésca, firmamentu, tari'a ceriului; —csattanás, trásnetu; —gömb, —teke, golyó, globu cerescu; —iv, arcu-in ceriu, curcubeu; —jel, semnu din ceriu; —kárpit, bolt'a ceriului; —lakos, locuitoriu cerescu; —nézőhal, pesce popescu; —göncz, —sark, polu cerescu; —táj, regiune cerésca; —tan, —tudomány, astronomia, uranologia; —tengely, osi'a ceriului; —tér, spatiu cerescu; —tornác, anteceriu, tind'a ceriului, porticulu ceriului; —tűnemény, aparitiune cerésca, fenomenu cerescu; meteoru, aparitiune in aeru; visiune; —ut, calea laptelui; —villanás, fulgeru.
 Ég, verbu, arde; —és, ardere; focu, incendiu.
 Égbe kiáltó, strigatoriü la ceriu.
 Égökény, ardiétiosu, combustibilu; —ség, ardiétime, combustibilitate.
 Égél, alcaloidu (chem.).
 Egély, relege, religiune; —es, religiosu; —tudomány; teologia.
 Egélyesség, religiositate.
 Egémény, tielina, pamentu uscatu, intielenitu.
 Égény, eterü; —gyök, etilu (chem).
 Egénydék, eterinu.
 Egér, siórece; házi —, siórece de casa; mezei —, siórece de campu; —árpa, ordiu secu, ordiu selbaticu; —pocz, clotianu de apa; —kö, arsenicu, pétr'a siorecelului; —fakó, siorectu; —fogó, cursa de sióreci; —pinty, fringila spîna (Fringilla spinus); —tövis, angelica.
 Egerescl, Egeresöl, frundiariesce (vit'a).
 Egerescke, Egércse, Egérke, siorecasu, siorecelu, siorecutiu.
 Egererdő, Egeres, arinetu, arinetu, padure de arinu.
 Egeresedik, v. Jupókosodik.
 Egerész, subs., siorecariu (sierpe si uliu); verbu, prinde sióreci.
 Egeréz, apuca cu nerusinare.
 Egerfa, Égerfa, Éger, aninu, arinu.
 Egerjes, padure de arinu.
 Egérke, v. Egerescke.
 Égésfolt, —jel, —hely, arsura; urma de focu.
 Égésfolyag, besica de arsura.
 Égésfár, dauna de focu, paguba prin focu.
 Égésföld, plaga de arsura, rana de arsura.
 Egész, adi, Egészen, adv., intregu, totu, deplinu; —gátna, sapatura intréga (fortif.); —házhelyes, —telkes, tieranu intregu, tieranu cu mosia intréga; —körmű, v. Patás; —testvér, frate bunu (nu vitregu); —vásár, —vétél, cumparatura cu ridicat'a.
 Egész, astronomu, v. Csillagász etc.
 Egészit, intregesce, complinesce; inplinesce; —és, intregire.
 Egészlen, de plinu, pe intregu, totalu; —es, —i, totalu.
 Egészlési hánylat, calculu integralu (matem.).
 Egészlet, intregitate, intregimá, totalitate, totime.
 Egésztség, sanetate; intregitate; —ügy, afacere sanitaria.
 Egészszéges, adi, —en, adv., sanetosu.
 Egészszégtelen, adi, —ül, adv., nesanosu; —ség, nesanetate.
 Egészszégi, sanitariu, de sanetate, igienicu.
 Egészszégtelenkedik, e nesanosu, bolesce, este bolatecu, este morbosu.

Égészül, se intregesce, se complinesce, se implinesce; se suplinesce; —és, intregire, complinire, suplire, suplementu.

Éget, arde; —és, ardere.

Égetlen, Egetetlen, nearsu.

Égethető, ce arde, ce póte arde, combustibilu.

Égető, ardiotoriu, ardiotosu, ferbinte; —szer, v. Maroszer.

Égett, arsu; —bor, vinarsu, rachfu.

Égevény, Égmény, materia ardiotosa, materia combustibilas.

Égevényes, arsu, dcarsu.

Eggy, Eggyesit, v. Egy etc.

Éghetés, bombustibilitate.

Éghető, combustibilu, ardiotosu.

Égi, cereseu, suprapamentenu; —háború, tempestate, trásnete fulgere; —virág, neghina.

Égiek, locutori ceresci, pl.

Égig, pan' la ceriu.

Egiptus, Egyiptom.

Églet, artiaguesce, irita, poncisiéza; —ódik, se consuma, se mistae.

Égőgyanta, resina, colofoniu.

Égre kiáltó, strigatoriu la ceriu.

Egres, acrisia, agrisia, borbóna (Rom.); agurida (ce e necoptu si acru, fia si strugure); —fa, agrisiu, borbonariu; —lé, agrestu, zama de borbóna.

Égvény, alcali, illó—, alcali sburatori (chem).

Égvénydék, alcaloidu (chem.)

Égvényes, alcalicu.

Égvényit, alcalizéza; —és, alcalizare.

Égvényke, alcaloidu.

Egy, unu, una, o; egalu; egy szó mint száz, odata pentru totdeauna'a.

Egyakarát, armonia; unanimitate; in-voielá; —tal, in unanimitate, de acordu.

Egy-alaku, uniformu; —alombeliek, —almiak, dinta'unu cuibu, pui dela o closca; —általában, —átalában, in genere, preste totu; —aránt, proportionatu, simetricu, parchia, intocma (de o potriua); —aránlag, —arányulag, in pro-

portione, intocma, amesuratu; com- mesuratu; —aránlat, proportiona- litate, isomeria; —aránylatu, iso- mericu; —arányos, aránysó; ame- suratu, comesuratu, proportionatu; —arányú, de proportiune egala, de acecasi mesura; —arboczú, cu unu catargu; —árnyú, cu o umbra; —elmú, unanimu, de acordu; v. Egyakarát; —előbe, —először, la inceputu, ante'a data, prim'a data; —előre, deocandata; înainte; —éltú, cu unu taisiu; —érték, va- lóre corespundietóre, acecasi va- lóre, ecuivalentu; —értelem, coin- titelegere, unanimitate, concordantia, consunantia, concordia; —értelmú, de acelasí intielesu, sino- nimu; de acordu; unanimu; —faju, de acelasí soiu; —féle, de unu soiu, de unu felu, de acecasi spi- tia; —félekép, in conformitate, in acelasí modu, intocma; —féle- ség, uniformitate; —fogatú, de unu calu, de unu hamu (trasur'a); —fokú, de unu gradu, isoter- miu; —folytában, intinsu, necur- matu; —forma, uniformu; consu- natori; —hamar, preste putinu; —hangú, consunatori; —ság, mo- notonia, unitionia; consunantia, uni- sonantia; —háromság, treime, tri- nitate; —hasi, gemenu; tremenu; —hitú, coreligionari; —húr, mo- nocordonu; egy huron pendúlnék, sunt totu de o tépa, sunt totu de o farina; —huzomban, dintr'o dusca, dintr'odata; ne'ncetatu, ne- curriatu; —ideig, —ideiglen, ca- tuva, órecatu; —idejű, —időbeli, —idős, contimpuranu; —idejűség, contimpurime, siucronismu, sincro- nime; —iránt, in proportiune, in- tocma, totu asia, comesuratu, con- formu; —irányú, paralelu, de ace- easi directiune, alaturea mergato- riu; —ság, paralelismu; —isten- hivés, monotetismu; istenhivő, mo- noteistu; —izben, odata; —jelen- tésú, sinononimu, de acecasi semn- ificatiune; —kedvű, adi., —leg, adv., nepasatori, indiferentu; con-

stantu, neschimbatu; —kedvtés, nepasare, indiferentia, indiferentismu; constantia; —képen, intocma, in conformitate, in acelasi modu; —két, kettő, vreo doi, unulu doi; —kevés, kisé, cevasi, ceva, putinu; —ki, cineva; individu, insu, —kileg, individualu; —kilegesség; —kiség, individualitate, insime; —koron, canduva, órecandu; —korú, —korácsú, contimpuranu; —könnyen, usioru; nem egy könnyen, nu prea usioru; —közé, paralelogramu (geometr.); —központu, concentricu; —láb, pana la celu din urma; —laki, de o casa; —lapony, enoedru; —lapos, —lejtés, —lejtő, de un'a inclinatura, de unu planu inclinat; —másért, solidariu; —méh, monodelfiu, unidelfiu; —nap, —napos, de o di; —nehány, cativa, cateva; —nej, monogamu, barbatu unei femei; —nejőség, monogamia; —nem, monogenu, unigenu, de unu secsu; —nemű, omogenu, de acelasi soiu; —nevű, omonimu, de acelasi nume (tizu); —nyiretű, de o tunsura (lana); —nyomu, analogu; —nyomuság, analogia; —oldalú, unilateralu; —oldalúság, unilateraltate; —rendű, de rangu egal; —rét, forma de placatu; —rostban, deodata; —szakos, —szakú, simplu; —szá, de aceeași pensa, totu de o farina, totu de o tópa; —szarvű, unicornu; —szem, asu (in cartoforia); —szintű, de o colóre; —szotagű, monosilaba, unisilaba; —szülött, unulu nascutu; —tagű, de unu membru; monosilabu; —társuság, monogamia; —ujny, de unu policariu; —ur, monarchu; —uralom, —urság, monarchia; —uri, —ursági, monarchicu; —uttal, cu o cale, diintr'odata, totu acuma; —valaki, cineva; —valami, ceva.

Egybe, impreuna; —foglal, coprinde, cuprinde, confine; —gyűjt, aduna, coaduna; stringe; conchiama; —halmaz, coaduna, gramadesce; —

hi, conchiama; —kol, se cununa, se casatoresce; —és, cununia, casatoria; —középű, concentréza, aduna la unu punctu; —középi-tés, concentratiune; —középiű, se concentréza; —olvad, se contopesc; —olvaszt, contopesc; —ragad, se conlipesce; —vág, se nemeresce; —vet, alatura, asamana, compara; —vonat, resumatu, resumare.

Egyed, conformu, uniformu; —ség, uniformitate, conformitate.

Egyéb, altu-ceva; —ha, de altmintrea; —féle, altufeliu; —hai, de airea, strainu; —iránt, —aránt, de altmintrea, de altu mintrelea; —ként, —képen, altmintrea, in altu modu; —innen, de airea; —ütt, airea.

Egyebugya, golomotiu, talmosiu-balmosiu; scälambatura.

Egyébűvé, airea, undeva airea.

Egyed, subs., insu, individu; adi., singuru, singuraticu; —áros, —áros, monopolistu; —árosít, monopoléza, monopolizéza; —arulás, —arusság, monopolu; —ország, —árság, monarchia, autocratia; —úr, országű, autocratu; monarchu.

Egyed, Egidiu, n. pr.

Egyedesít, Egyedit, individualizéza.

Egyedi, adi., Egyedileg, adv., individualu, individualmente.

Egyediség, insime, individualitate.

Egyedit, insesce, individualizéza.

Egyedűl, Egyes egyedűl, singuru singurelu.

Egyedűles, Egyedűli, singuratecu, solitariu.

Egyedűlség, Egyedűlvalóság, singuratecu, solitudine.

Egyeglet, dreptunghiu.

Egy-egy, cate unulu, unulu cate unulu.

Egyel, bate, ciomagesce.

Egyel't etc., v. Elegyit.

Egyem (Igyem), adeca, adica.

Egyemben, cu totulu, in suma, sumatu.

Egyen, subs., egalitate; adi., egal.

Egyén, insu, individu, v. Egyed etc.

Egyen egyen, cate unulu.

- Egyenel, aplană, fatiuesce, netediesce; complană; egalizăza; îndrepta.
- Egyenérték, valóre egală, ecuivalentă, parechia drépta.
- Egyenértékű, de aceeași valóre; — ség, valóre egală, valóre intoama.
- Egyenes, dreptu, planu, planatu; dreptu, sinceru, v. si Igenyes; — adó, contributinne dirépta; — kettős gatna, saptura dirépta dupla (fortit.); — röpük, pl. dreptu sburatóre, pl.; — szívű, sinceru, cu inina drépta; — védelem, aparare de-a dreptulu; — vonalú, din linia dirépta, de-a dreptulu.
- Egyenesedik, Egyenesödik, se îndrepta, se aplană.
- Egyenesen, adv., de-adreptulu, in linia drépta; sinceru.
- Egyenesit, aplană, egalizăza, îndrepta, netediesco (pamentu, stratu).
- Egyenesség, planu dreptu; v. Igenyesség.
- Egyenest, intoama, nemijlocitu, la linia; dreptu inainte.
- Egyenetlen, strimbu, neasemenă; neunitu, desunitu, disunitu, discordantă, dissimilatoriu; — ség, strimbatura, neasemenare, diferentia, disproporțiune; neunire, desunire, disarmonia, imparechiare, discordantia, discordia, dissimilientu; — mozgás, miscare diferitóre, miscare disproporționată.
- Egyenetlenit, desunesce, neunesce; strica egalitatea.
- Egyenetlenkedik, este imparechiatu, este neunitu.
- Egyenget, Egyenit, îndrepta; aplană, egalizăza; — és, indireptare; aplanare.
- Egyéni, individualu; — eskedés, individualismu.
- Egyénileg, individualmente.
- Egyéniség, insime, individualitate.
- Egyenítő, indireptatoriu, regulatoriu.
- Egyenjogit, da dreptu egal.
- Egyenjogositott, Egyenjogosult, Egyenjogu, egalu indireptatitu.
- Egyenjoguság, egalu indireptatire, egalitate in drepturi.
- Egyenkönt, unulu cate unulu; omu de omu; singuraticu.
- Egyenköz, spatiu egal; paralelogramu (geom.); — ü, adi., — üleg, adv., paralelu, in paralela.
- Egyenleg, plata, saldu.
- Egyénleges, individualisticu.
- Egyenlék, Egyenlet, ecuatiune (algebra);
- Egyenlékeny, ecuabilu; — ség, ecuabilitate.
- Egyenletes, dreptu, intoama, egal; aplanatu.
- Egyenletlen, nedireptu; neegal; neplanatu.
- Egyenlit, îndrepta; egalizăza; aplană (locu); complană (cérta, procesu); implinesce (la plata), potrivesce (sláv.).
- Egyenlítés, aplanare; complanare; egalizare.
- Egyenlítő, Ecuatoru (astron.).
- Egyenlő, egal; dreptu, planu, planatu; — mozgás, miscare uniformă; — oldal, laturi egale, pl.
- Egyenlőség, egalitate, ecartate, paritate.
- Egyenlőkép, Egyenlőleg, Egyenlőn, intoama, in conformitate, in modu egal; in consuetu.
- Egyenlősit, Egyenlőz, îndrepta, aplană, planăza, planuesce, egalizăza.
- Egyenlőtlen, neegal, diferitoriu, disproporționatu.
- Egyenmértű, de mesura egală, in parti egale.
- Egyenmérhetés, mesurabilitate.
- Egyenmérhető, mesurabilu.
- Egyenméről, Egyenméri, dreptariu; regula.
- Egyenmérték, proporțiune, simetria, mesura dirépta.
- Egyenoldalú, de laturi egali.
- Egyenruha, uniformă; vestmentu oficialu; costumu.
- Egyenruhás, uniformatu.
- Egyenruház, uniforméza; — ás, uniformare.
- Egyenruházati (szabály), regulamentu de uniformare.
- Egyensúly, cumpană drépta, ecuilibru; contrapondu.

Egyenszám, numeru planu, numeru patratu (algebra).
 Egyenszárú, de láturi egale (triunghi).
 Egyenszerű, uniformu; —ség, uniformitate.
 Egyenszög, unghiuri dreptu; —ű, dreptu-unghiulariu, de unghiuri drepte.
 Egyenű, amesuratu; —tlen, neamesuratu.
 Egyes, subs., unime, unitate; singulariu (gramat.); solo (musica); adi., singuraticu, cateunulu; simplu; unitu; —akarat, vointia unita, unanimitate; —cső, tiéva simpla (pusc'a); —egyedül, singuru singurelu; —ének, cantecu solo; —játék, jocu solo; —szám, numeru singulariu; —váltó, sola, politia sola (in comerci).
 Egyesedik, Egyesül, Együl, se impreuna, se unesce, se intrunescce, se insociesce, se asociaza.
 Egyesit, Egyit, impreuna, unesce, intrunescce.
 Egyesithető, ce se póte uni, de unitu, de impreunatu.
 Egyesítő, impreunatoriu, unitoriu; —pont, punctu centralu, punctu de impreunare.
 Egyesleg, singuraticu, de sine.
 Egyesség, unire; unitate; unanimitate, invoieła, cointielegere, concordia; impreunare; acordu; insocire.
 Egyesül, v. Egyesedik.
 Egyesülés, Egyesület, v. Egylet.
 Egyesült, unitu, impreunatu; aliatu; asociatu, reunitu.
 Egyetem, Egyetöm, universalitate; generalitate; universitate; comuna, comunitate; —ben, preste totu, in generalu; totuodata; cu totulu.
 Egyetemes, adi., —en, adv., universalu; generalu; totalu, cu totulu, preste totu; —áttekintés, privire preste totu, prospectu totalu, aruncatura de ochi; —kímutatás, documentare generala, conspectu totalu; —ség, universalitate; generalitate; totalitate, totime.
 Egyetemi, de universitate (scóla);

universalu; generalu; —ileg, adv., in generalu, preste totu, in totalu; —legesség, generalitate; universalitate, totalitate; —itúz, descarcatura, desiarja (de puscii).
 Egyetemiség, universulu (ceriulu si pamentulu).
 Egyetemleg, Egyetömleg, adv., cu totii, solidariu, unii pentru altii; —es, —i, adi., solidariu, unii pentru altii; —esség, corealitate.
 Egyetemül, se universaliséza; —és, universalisatiune.
 Egyetérez, consimte; simpathiséza.
 Egyetérő, de valóre egala.
 Egyetért, consimte, se invoiesce, este de acordu; —és, consimtiementu, invoieła; armonia; —ő, consimtiutoriu, invoitu.
 Egyetlen egy, Egyetlen, adi., unicu, numai unulu, unicelu, singurelu.
 Egyetmás, une-alte, pl., diferite, feleurita.
 Egyetöm, v. Egyetem.
 Egyez, consimte, e de acordu, se invoiesce; incheie contractu; —és, consimtiementu; invoieła; unire, armonia; acordu.
 Egyezet, Egyezmény, invoieła, transactiune; impacare, impacuire.
 Egyezhetlen, neinpreunabilu, ce nu se póte impacuii.
 Egyezke, se invoiesce, e de acordu, armoneaza.
 Egyezkedés, Egyezködés, invoieła; negociare, tractare.
 Egyezkedik, Egyezködik, negotiaza, tractéza; se invoiesce, se impacuesce.
 Egyezőleg, adv., in consunetu, consunatoriu, corespondictoriu, concordatoriu, in armonia, in convointia, complanandu.
 Egyeztet, complana, invoiesce; impaca, impacuesce; unesce, impreuna, intrunescce.
 Egygy, v. Egy.
 Egyhamar, acusi, preste putinu.
 Egyhangu, adi., —lag, adv., unisonu; unanimu; —ság, monotonia; unanimitate; unu tonu, unitonia.

Egyháromság, Treime, Triuitate.

Egyház, adunare, ecleſia, biserica, beserica, baserica, templu; —adó, impositu bisericescu; —fegy, disciplina eclesiastica, canonu, canonire; —fi, eclisieriu, clisieriu, paraclisieriu (pe airea fetu), palimariu, sacristanu; —fiság, elisieria, fetia, sacristania; —fosztás, sacrilegiu, furtu de cele sacre; —fosztó, sacrilegu, furu de sacre; —gazda, curatoriu bisericescu; —gyülés, adunare bisericesca, sinodu (diecesanu, provincialu), conciliu (universalu, ecumenicu); —ima, rugatiune bisericesca; —javítás, reformatiune; —javító, reformatoriu; —jog, dreptu canonicu; —kelés, látogatás, visitatiune eclesiastica; —megye, diecesa, eparchia; —nagy, prelatu, proiestosu bisericescu; —nagyhivatal, prelatura; —nap, di aniversaria bisericesca (hramu); santirea bisericeii (tarnosire); —partfogó, —véd, patronu bisericescu; —tanács, consistoriu; —ügy, causa eclesiastica.

Egyházi, bisericescu, eclesiasticu, eclisiatricu; canonicu, canonicescu; —adomány, prebenda, prebenda; —adományélvező, —adományzott, prebendistu, prebendariu; —alkukötés, concordatu; —beszéd, euventu bisericescu, predica; —járadék, beneficiu eclesiasticu, competentia bisericesca (veniu preotiescu); —javadalmas, beneficiatu, prebendariu; —nemes, predialistu, (in Ungari'a), armalistu, boieranasu (Transilv.), rezესiu (Mold.); —rend, cleru; agenda eclesiastica; —törvény, —jog, dreptu eclesiasticu, dreptu canonicu (pravila bisericesca).

Egyháziilag, bisericesce.

Egyik, unulu; —etek, unulu dintre voi; —ők, —őjük, unulu dintre ei; —ünk, unulu dintre noi; —sem, nici unulu, nici un'a.

Egyiptom, Egyiptus, Egiptu, Egiptu; —i, adi., egiptónu, a.

Egyiránt, conformu, intoamna, in pro-

portione; proportionatu; in consunetu, in consunantia; simetricu.

Egyirányú, paralelu, in direptiune egala; —ság, paralelismu.

Egyit, unesco, impreuna; aduna; concentra; —és, impreunare, intrunire; unificare.

Egyki, cineva, careva, órecare; —leg, adi., —i, adv., individualu, individualmente; —ség, —legeség, insime, individualitate.

Egykor, canduva, odinióra, órecandu; —i, de órecandu, de odinióra; —ig, pana canduva, pe unu timpu; —on, odinióra.

Egyleg, insu, individu; —i, individualu.

Egylet, asociere, asociatiune, insociro, societate, reuniune; —i, din societate, din reuniune.

Egyinás, unu-altu; —ra bukkik, cade unulu preste altulu; —ért, unulu pentru altulu, in modu solidariu; —érti, solidariu; —i, —ilag, alternativu; —utániság, succesivitate, succesivitate ordinata.

Egyim, ceva, órece; —leg, individualmente; —ség, individualitate.

Egynehány, cativa, cateva, órecati, órecate; —szor, de cateva ori.

Egyre, ne'ncetatu, necurmatu, totudeauna, intinsu, mereu; —másra, un'a cu alt'a, preste totu, un'a intr'alta.

Egység, unime, unitate; —hivő, unitariu, arianu, socinianu.

Egysem, niciunulu, niciun'a.

Egyszer, un'adata, odata; —es, simplu; —i, deodata; —iben, indata, numai decatu, pe data, la momentu; —másszor, uneori, cateodata.

Egyszeregy, odata unulu totu unulu, tabl'a multirei.

Egyszerű, simplifica.

Egyszerre, dintr'odata, fara veste.

Egyszersmind, totu-deodata, totu odata; de odata, de un'a data.

Egyszerre, odata, un'a data.

Egyszerű, simplu; —en, —leg, adv., in modu simplu; —sit, v., sim-

- plifica; —ség, simplicitate, simplicitate; —sítés, simplificare, simplificatione.
- Egyszerűl, se simplifica.
- Együttal, totudeodata, cu o cale.
- Együgyű, simplu, simpluletiu, gagautiu, meteleu, naucu; —ség, simplicitate, gagautia, naucia.
- Egyűl, se impreuna, se unesce, se insociesce.
- Egyűld, dóra, póte, póte ca.
- Egyűl-egyig, toti, pana la unulu.
- Együlés, Egyillet, impreunare, asociare, insociere.
- Egyűnnen, dintr'o lature, dela o parte; —másunnan, din tóte laturile, din tóte partile.
- Együtt, impreuna; totuodata; —élés, convietuire; —ézés, consimtire, simpathisare; —érzideg, nervu simpathicu; —hatás, conlucrare, confaptuire; actiune solidaria; —ható, coeficiente (algebra); —lakás, conlocuintia; —lét, —létezés, coesistentia; országló, —ur, —uralkodó, coregente.
- Együttcs, impreunatu, com, con . . .; —birtok, composesiune; —hitelező, concreditori; —tulajdonos, comproprietari; cu, impreuna, in concretu.
- Együttség, concrescatura, concrescamentu; stare concretala, concretu.
- Együvé, impreuna.
- Egyveledik, se amesteca.
- Egyveleg, mestecatura, amestecu, incurcatura; Quodlibet.
- Egyveles, adi., —leg, —lest, adv., amestecatu.
- Egyvelez, Egyvelgez, Egyvelit, amesteca; —és, amestecare.
- Egyvelzet, amestec, mestecatura.
- Eh, interj., cei he!
- Eh, Eha, subs., ficatu; —fájós, sufferitoriu de ficati.
- Éh, subs., fóme; adi., nemancatu, ajunatu; —gyomorra, pe nemancate; —orvoslás, cura cu fómea; —szükség, fómete.
- Ehe, int., aha! hei.
- Ehejt, Ehelyt, aici, acilea.
- Éhel, Éhen, adv., flámenu; —hal,
- móre de fóme; —halt, femesitu, hemesitu, mortu-de-fóme, lesínatu de fóme; —halás, mórte de fóme.
- Éhenkorász, femesitu, hemesitu; mancatiosu, nesatiosu.
- Ehenni, Eholni, éca, éta, uite-ici.
- Éhes, flámenu; —ég, fóme.
- Ehetlen, Ehetetlen, nu de, mancatu.
- Ehető, de mancatu.
- Éhez, Éhezik, flamendiesce, rabda fóme.
- Éhezés, fóme, flamendire.
- Éheztet, v. act., flamendiesce (pe cineva), face a flamendí.
- Éhgyomor, v. Éhhom.
- Éhbelhalás, perire de fóme, mórte prin fóme.
- E'helyen, Ehelyt, aici.
- Éhkor, Éhkorság, femeséla, hemeséla.
- Éhláz, friguri de hemeséla, frigurile mancatiosiloru.
- Ehol! éca! éta, uite-ici! ni!
- Éhom, Éjom, pe nemancate, cu stomachulu golu; —ét, dejunu.
- Éhség, fóme; fómete.
- Ehül, flamendiesce, ij e fóme.
- Ehültet, v. act., v. Éheztet.
- Ej! hei! méi!
- Éj, nópte, —bogár, lampirn, verme lucitoriu (Scarabaeus solstitialis); —bolygó, noptambu, lunaticu; —disz, gama; —edény, vasu de nópte; —egyen, ecuinoptiu; —fagy, geru de nópte, inghiatiu de nópte; —fél, miédiu de nópte, miédianópte; —féli, adi., de miédianópte; —göncz, —sark, polu de nordu, polu arcticu; —lepke, —pille, fluture noptaticu; —munka, lucru de nópte, lucru la luminaire; —napegyen, —napegyenlőség, ecuinoptiu; —i, ecuinoptialu; —őr, pazitoriu de nópte; —szak, miézanópte, nordu; —szaka, nópte; —varjú, corbu noptaticu; —váz, naluca de nópte, fantoma nopturna; —virág, flóre de nópte; —zene, musica nopturna.
- Éjel, Éjelez, petrece nóptea.
- Éjelező, berbanu de nópte.

Éjellik, se innoptéza, se intuneca, se face nópte.

Éjenként, nópteá; —i, de nópte.

Éjent, adv., Éjenti, adi., de nópte, nopturnu; éjenti roham, asaltu nopturnu.

Éjhal! int., heihei!

Éjhajh! hopu! pribuhu!

Éji, adi., nopturnu, de nópte, noptaticu; —fecske, rendunea noptatica (Caprimulgus).

Éjjel, subs., nópte; nópteá; —nap-pal, dio'a-nópteá.

Éjjelenként, noptile; noptaticu, nopturnu.

Éjjelező, veghietoriu de nópte.

Éjjelledik, Éjjelik, se innoptéza, se face nópte.

Éjjelibátor, mítia, pisica.

Éjjellátás, noptalogia.

Éjjellátó, noptalogu.

Éjnye! int., eihei! hm hm!

Éjom (éhom), pe nemancate; —ét, dejunu; gustaritu, prandisioru.

Éjzszaka, nópte.

Éjzszakámerika, Nordamerica, Americ'a de nordu.

Éjzszakánként, nópteá, nóptile, preste nópte.

Éjzszakáz, v. Éjjelez.

Éjzszakföldi, Éjzszakvidéki, de nordu, de miédia nópte.

Éjzszakifény, lumina de nordu.

Éjzszakkelet, nordostu.

Éjzszakmutató, Éjzszakmű, compasu, acu magneticu.

Éjzszaknyugat, nordvestu, nordapusu.

Éjzszakuli, adi., iperboreu, de preste nordu, de preste miédianópte.

Éjzszakvidék, tienutu de nordu.

Ejt, v., scapa, scapata; respica, pronuncia; cade; induce, introduce; cerne; fogságba ejteni, a'lu aresta, a'lu pune in prinsóre; a dolgot ugy ejteni, a brodi lucrulu asia; . . csinyt ejteni valakin, a juca cuiva fest'a, a pacali pe cineva; könnyeket ejteni, a varsa lacrima; . . szavat ejteni, a scapa o vorba, a te lua gur'a pe dinainte; jól, rosszúl ejti az oláh szót, se respica bine, reu romanese; törbe ejteni, a prinde

in cursa; vadat ejteni, a impusca scibatecía.

Ejteget, Ejtöget, declina; scapa un'a dupa alt'a; scapata; —és, declinatiune, schimbare.

Ejtel, mesura (de fluidu).

Ejtemény, sententia, v. si Mondat.

Ejten-éjjel, in capu de nópte.

Ejtés, scapare; respicare, pronunciare, pronuncia, proferire; casu (in declinatiuni).

Ejtett személy, persóna cadiuta, persóna deflorata (nemaritata si totusi ingrecata).

Ejtezüst, argintu scadiutu (montan.).

Ejtnap, dio'a-nópteá, di si nópte.

Ejtődzik, Ejtőzik, cede, relasa; cade; se usioréza.

Éjtzszaka, subs., nópte; adv., nópteá.

Éjtzszakánként, adv., noptile, cu noptile.

Éjtzszakáz, máne (perf. masu); veghiéza (nópteá); —ás, manere, masu, subs.; vighiere.

Ék, ornamentu (podóba); elegancia; accentu; pana, icu (dela v. lat. ico si subs. ictus), cuneu; cuiu; —alakú, —ded, cuneiformu; —áru, bijuteria, giuvaria, giuvaeria; marfa de galanteria; —árus, comerciantu de galanterii; —aszta, mescióra de toaleta; —kő, chei'a boltei; —mű, marfa de galanteria; —szeg, icu, pana; —szekrényke, scrinisioru de scule; —szer, scule, pl.; —szerárus, —szerész, comerciantu de galanterii; —szerészet, —szertőzs, comerciul de galanterii, bolta de galanterii; —toll, marabutu; —tő, —tű, acu de ornamentu; —véső, dalta.

Ekczezonca, ciguri-miguri, pl., lucruri de nimicu, nimicuri, secatari, pl.

Ékded, Ékforma, cuneiformu, icuformu.

Eke, aratru, plugu (in legea vechia longobardica Ploum); —alj, jugu, jugaru (mesura de pamentu, se dice si falce); —borona, grapa (ital. grappe pl., cârligu; grappino, anghura mica cu cincî cârlige), óca; —csont, osulu nasului;

—fő, capulu aratrului; talp'a plugului (lemnulu de la pamentu); —fölleretz, —iga, cumpan'a, telóg'a aratrului; —gereudely, grindei; —kabala, —ló, cotiuga (pe care sta grindeiulu cu partea dinainte); —szám, iobagia cu aratru, robia cu aratru; —szarv, córnela aratrului, stiva; —tengely, osi'a aratrului; —vas, feru latu.

Ékéscsel, se jóca, migalesce, moco-siesce, tandalosce.

Ekeg (mekeg), gangaie; bolboresce (óica).

Ékel, v. Ékez.

Ékés, cu aratru.

Ékes, elegantu, impotionatu; politu; —mű, galanteria, marfa de galanteria; —szollás, elocentia; —szoló, elocentu, retoru.

Ékesedik, se infrumsetiéza, se poliesce.

Ékesget, Ékesit, gatesce; cbitesce; decoréza, ornéza, inpotionéza.

Ékesgetés, Ékesítés, gatéla, chitéla; decorare, ornare, inpotionare.

Ékesitmény, decoramentu, ornamentu, gatitura.

Ékeskedik, Ékesködik, e decoratu, e ornatu; se impotionéza, isi dalustru, face pompa, face pofala.

Ékesség, ornamentu; elegantia; decoratiune.

Éketlen, simplu, neornatu (ne'impodobitu); ne'impotionatu.

Ékez, inpanéza, icuesce; accentuéza (litere); —és, impanare, icuire; accentuare.

Ékezet, accentu (in scriere), accentuare.

Ékit, decoréza, ornéza; face gatéla, gatesce; tivesce, garniséza; —mény, decoratiune; chitéla; garnitura.

Ekként, Ekkópen, asiá, in acestu modu.

Ekklezsia, v. Egyház.

Ekkor, atunci; astadata.

Ekkora, atata, atatu de mare.

Ekkorára, Ekkorra, pe atunci, pe acuma.

Ekkori, de acum; de atunci.

Ekkorig, pana acuma; pana atunci, pana in acestu timpu.

Ekle, titanitu (miner).

Ékrendezik, v. Tébbláb.

Éktelen, deformatu, desfigurat, schimositu, scâlâmbatu; necuvenintiosu, necuviintiosu.

Éktelenit, deforméza, desfiguréza, schimosesce, scâlâmba.

Éktelenedik, Éktelenül, se deforméza, se desfigura etc.

Éktelenség, deformitate, scâlâmbatura; necuvenintia, necuviintia, scârba, lucru scârbosu (ital. sgarbatazza).

Éktelenül, deformatu; scârbosu, necuviintiosu.

Ékül, se decoréza, se infrumsetiéza; se face elegantu.

El, (particicia prefixa), a; ad (a-bate, ad-auge); des . . . ; stra . . . ; de e; re.

El-ád, vende, vindu; marita; —adás, vendere, vendiare; adó, —de vendutu, de vendiare, de datu; de maritatu; —adósodik, —adósul, se indatoresce, se cufunda in datorii; —adósodott, —adósult, indatoratu, infundatu in datorii; —ágaz, se ramuresce; —aggodt, inbetranitu; veteranu; invalidu; —ajándékoz, daruesce; —ajánl, recomanda; elajánlja magát, se angagéza; —átjul, —alél, lesina, cade in lesinu, in ametieli, ilu iau ametieli; —akad, se impedeca; —áldozik, apune (sórele); —aljad, —aljasodik, —aljasul, decade, scapata; se dejosesce, se avilesce; degenera, se corcesce; —alkonyodik, —estvóledik, inséra, inseréza, se amesteca dio'a cu nóptea; —áll, se abate, se lasa; se retrage; calca parol'a, se face apostatu, desertéza (dela vreo cauza); in-céta; intra in servitiu; cade obo-situ, nu mai póte merge, ciumpavesce; sta (pómele pe érna); valaki utját elállani, a sta in drumulu cuiva; szeme szája elállott belé, a remasu inmarmuritu, a státu la mirare, a remasu nimitu;

—álmélkodik, se minunéza; —álmodik, úta de sine; —almaz, respandesce; —altat, adie, adórme, lula; —áltat, amagesce, insiéla; —aludt, adormit; stinsu; —alyjasodik, alyjasul, decade, se dejoscesce, degenera; —ámit, amagesce, seduce; —ámul, incremenesce, inmarmuresce, se uimesce; —andalodik, fantaséza, se perde cugetandu; —anyira, intru atata; —apad, scade, sóca; deséca; —apadhatlan, nedcsecatu; —árad, inunda, ese din tiermi; —áru, vende; tradéza; —árusit, face de vendiare; —árverez, auctionéza, licitéza; —árvul, devine orfanu; —árvultság, orfanía; —ás, ingrópa; —asszonyosit, molesiesce, efemeiéza; —aszal, usca, usuca; —átkoz, blastema, injura, afurisesce; —avad, se invehiesce; degenera; —avit, invehiesce; ponoscesce (prin purtatu); devine obsoletu (cuvente); —avult, invehitu, esitu din usu, obsoletu; prescísu, paragrafatu (in legi. Verjähr); —ázik, se uda, se móie; se inbéta; —bágyad, obosesce; —bájol, farmeca, incanta; —bakafantozza magát, se incurca, se ingalmacesce; —bánit, pune la mirare; —bán, tractéza, se pórtá (cu cineva); manipuléza, manuesce; —barmit, abrutéza, indobitocesce; —be, inlaintru; —becsil, pretiucesce; —beszél, naréza, povestescce, spune; —beszélő, naratoriu, novelistu (povestitoriu); —bir, e in stare, póte duce; póte ridica; póte suferi; —birtokol, castiga prin prescriptiune, prin paragrafia; —bitangol, predéza; —bitol, pórtá, ponoscesce; —bizakodik, elbizza magát, se prea increde, se infumuréza; —bizott, increditu, infumuratu; —ság, confidentia in sine, incredere in sine, truffa; —bocsát, dimite, da drumulu, lasa se mérga; —elbocsátás, dimitere (slobodire); elbocsátólevél, dimisiune, carto de dimisiune; elbo-

csátott, dimisu; —bodit, amoticescce, aduce in retacire; —bolondit, v. act., scóte din minti, innebunesce (pe cineva); —bolondul, v. n., isi ese din minti; —bont, desface, distruge, strica; destrama; ruinéza; —borit, acoperi; inunda; —bödül, elbögeti magát, incepe a sbiera, a se caoié, a racni; —bucsuzik, isi ia remasu bunu, isi ia sanetate, isi ia adio; —csábit, amagesce, seduce; elcsábitó, seducatoriu (la desertiune etc.); —csap, arunca la o parte; dimito, da drumulu; a hasát elcsapni, a laca, a urdina, a'i merge pantecele; —cséllen, face sarituri naturali; —csendesedik, se asiédia, se calméza, incéta (furtun'a), se linistesce (bolnavulu, infuriatulu); —cserél, schimba; —csikar, stórcce, ia cu fort'a, ia cu sil'a; —csinál, inchide, pachetéza; cumpata, impaca, complana; —csip, pisca; apuca; prinde; —csodálkozik, se minuna, inmarmuresce, sta la mirare; —csufit, deforméza, desfiguréza, face uritu, uritiesce; —csügged, se descuragiéza, despera; —dadog, vorbesce balbaindu; —dicsér, inaltia laudandu; —dül, cade, se restórna; —dönt, döjt, düjt, restórna; decide, hotaresce, decretéza, da sententia; —döntetlen, nedecisu, nedecretatu; —döntő, decidatoriu; —döntőleg, decisivu, peremptoriu, in fumulu capului; —ég, dearde; —elél, triesce, duce viéti'a; traiesce multu; —élt, inbetranitu, invehitu; —éltesedik, se invehiesce, inbetranesce; —enyészet, apunere, peritiune; decadentia; stingere (de focu); —enyézik, apune, dispere, se repune, se sterge; —ér, ajunge; —ereszt, dimite, da drumulu; —füle mellett, neaude, nu aude, intra pe un'a si ese pe alta urechia; —érhetetlen, —érhetlen, neajunsu, ce nu se póte ajunge; —érhető, de ajunsu; —érik, se rescóce; —érkezik, ajunge, so-

sese; — évülés, prescriptiune, paragraffia (in legi); — fajul, — fajzik, degenera, se corcesce, se corumpe; se face bastardu; — fakad, crépa, plesnesce; sirva elfakad, napadesce plansulu, pornescu lacrimelle; — fârad, se ostenesce, se obosesce; — fâsul, se tîmpesce, se face nesimtîtoriu; — fâzik, se strabate de frigu; — fecseg, perde tîmpu flecarîndu; spune verdi si uscate; — fér, incape; — ferdit, intortóca, scâlamba, sucesce; — fizet, platesce; smintesce nume-randu; — fog, arestéza, pune la prinsóre; accepe, primosce; acceptéza; — fogadás, acceptare, acceptatiune; elfogadási aláírás, acceptu (in legea cambiala); — fogadmány, — fogadvány, acceptu; — fogadó, acceptantu, acceptante; — fogadó terem, sala de óspeti, sala de primire; — fogás, arestare, captivare, detinere, detentiune, incarcerare, internitiare, prîndere; — foglal, apuca; ocupa, ia in posesiune; cuceresce, subjuga; — fogódás, apasamentu, angustiare (de inima); — fogul, se preocupu (de ceva), e prevenitu; elfogult, preocupatu; elfogultság, preocupatiune; prejudetiu; credintia desiérta, superstitiune; elfogulatlan, nepreoccupatu; — fogy, v. n., scade; se micşioréza; deséca; — fogyaszt, v. act., consuma, mistue; deséca; scurge; elfogyhatlan, neconsumabilu; nedeseccatu; — fojt, innéca, sugruma, supasa; stinge (foculu); — folj, v. n., decurge, se scurge; — fordit, abate; deturna, sucesce; se întórce; — forgás, rotire, rotatiune, rostogolire; — forgat, întórce, invérte, rotesce; — fő, scade ferbendu, séca (ól'a); — fut, o tulesce; desertéza, se da afundu; da in focu (ól'a); borzadás futotta el, l'au coprinu florile; — futamlik, — futamodik, fuge, sterge la sanetós'a; — fülel, tace; se linistesce; — gátol, siantiuesce; — gazdálkodik, economizéza, pa-

stréza; prada, perde, pórtá economía rea; — gázol, calca, con-calca, trantesce la pamentu; — gondolkodik, se cufunda in cugetari; sta pe ganduri; — gonoszodik, — gonoszul, se blastematiesce, se inrcutatiesce, degenera; — görbed, se ghebosiéza, se strimba; — gyalogol, oia pedestru, merge pedestru; — gyarlodik, se desputeresce, se debilitéza, se slabesce; — gyomosodik, se imburenéza, se imple de buruieni; — gyöz, ese (cu atata.); duco (ataf'a), e in stare, este capace; — gyürüzi (a leányt), schimba inelu, se logodesce; — habar, amesteca, incurca; galagesce; ingala; — hagy, lasa; parascesce; lasa 'n pace; el-hagyja a színét, lasa colórea; — hagyás, lasare; parasire; — hagyott, parasitu, neajutoratu; — hagyottság, parasitiu; ticalosia; — hajt, mana; goniesce (caii); ia pe fuga, fugaresce, alunga; — hal, demóre, repauséza; cade in lesinu; ingalbinesce, devine palidu, capata fati'a mortici; elhalt a lábam, mi-a intiepenitu pitiorulu; — hál, mane (perf. masu); dórme inpreuna, condórme; se culca cu.; — halaszt, amana, indelunga, temanda; tandalesce; — halat, amortiséza, — halatás, amortisare, amortisatiune, amortisementu; — halaványodik, — halaványúl, se ingalbinesce, devine palidu, ia fati'a mortici; — hallgat, v. n., incéta, contenesce, tace; v. act., retace (unu secretu, unu adeveru); — hallgattat, astupa gur'a, face se taca; — hallik, se aude; — halmoz, incarca, gramadesce; — halogat, amana, tamanda; — háloz, inrcetiesce, incurca, impletiesce; prinde in cursa; — hamarkodik, pripesce, precipita; — hamuhodik, — hamvad, se preface in cenusia, apune, se repune, dispere, pere; — hangol, descórda (musica); — hangúl, se descórda; — hangzik, se perde sunetulu; — hanyagol,

negrijesce; — hanyagolás, negri-jire; — hanyatlik, decade, scade; apune; — lányodik, se perde, se arunca; — háramlik, se abate, se intórce; — harapodzik, se incinge (bóla), se latiesce; — hasonlik, se desbina; se desunesce; se face schismaticu; — használ, intrebuintiéza, uséza; consuma; — hat, petrunde, rosbate, strabate; — hatalmaz, apuca la putere, se infaresce; — határoz, decide, statoresce; judeca, aduce sententia; — határozza magát, isi propune, se decide; — helyez, dispune; asiédia; — henyél, — hever, petrece in nelucrare; — hí, — hiv, rechiama; chiama, invita, poftesce; — hibáz, smiutesce, comite sminta, comite eróre; — hirdet, latiesce fama; — hiresedik, — hiresödik, — hiresül, hírhed, devine faimosu, i se duce faim'a; — hiszen, crede, se increde, da crediementu; magát elhinni, a se prea increde, a se infumura; — hitet, incredintiéza, convinge; face se crédia, indupleca; elhitt, infumuratu, falosu; desiertu; — hiül, — hiúsodik, cade in desiertatiune, in vanitate; — hord, cara, duce, pórtá; — hordoz, sufere, patimesce; pórtá in-cóce 'ncolo; — hoz, aduce; — hozat, face se aduca; — hull, cade; apune, móre; — hullaszt, scapa; respandesce, imprasciie; — húny, adórme; móre; se stinge; — hiül, se stempera, se recesce; elhiül valamín, sta la mirare, incremenesce; — idegenit, instraina; fura, pitula; vende; — igazit, indrépta, pune la cale; dispune, face ordine; arata calea; mana; trimite; tramite; — igazodik, igazúl, apuca calea drépta; se reculoqe; se deda, se invétia; — igérkezík, promite, da cuventu, da parola; se angajéza; — igtat, — iktat, instraina, duce, mana pe ascunsu; — ijed, se infiora, se spaimanta; — illant, — illan, — inal, se ascunde, se da afundu, o tulesce la sanetés'a;

— indit, pune in miscare, pune in mersu, pornesce; — indul, maneca, pornesce; — intéz, v. Eligazit; — irtozik, — iszonyodik, se infióra; — ismér, ösmér, recunóscé; — iszik, sugé, insuge; — itél, judeca, aduce sententia; condamna, osendesce; — izetlenkedik, devine fara gustu; — jár, ambla impregiuru, se preambila, se primbla; decurge, trece; cercetéza; maneca; purcede; implinesce oficiulu; procede, indeplinesce, face; eljárás, procedura; — játszik, jóca; perde in jocu; — jegyez, logodesce, incredintiéza (in Trans.); — jegyzés, logodna, credintiare, sponsalitiu, promisiune de maritagiú; — jő, — jön, vine, advine, ajunge, sosesce; — kap, apuca; rapesce; se resfatia, se desmérda; — kárhozík, se condamna, se osendesce, perde sufletulu; — kárhoztat, condamna, osendesce; da reului (draculu); — kártyáz, perde in cartoforia; jóca la carti; — kásásodik, se rescóce, se inpasatéza; — kedvetlenedik, — kedvetlenül, se desgusta; se machnesce, se supera; — kegyetlenül, devine crudelu, se face tiranu; — kél, se vende, se trece; — kelés, vendiare; — kendőzés, logodire; — — kényesztat, resfatia, desmérda; — képed, inmarmuresce, inpetresce; — kér, cere; — kéredzik, se cere; — keres, cauta multu; — kerül, incungiura, ese din cale; — késér, insociesce, petrece, da comitiva; — késik, intardie; — készít, gatesce, da gat'a; — kever, amesteca; manjesce; — kezd, incepe; — kiált, striga, sbiéra, bocesce, se bocesce; — kinez, torturéza; — koboz, confisca; — kobzás, confiscare, contrabanda; — koldusodik, devine cersitoriu, ajunge la sapa de lemnu; — komolyit, face seriosu; — kopik, se inveciesce, se ponoscesce; — kordélja (a dolgo), iucurca tréb'a; — korheledik, devine berbanu, se blastematiesce;

—korosodik, inbetaucesce; —költ, da, cheltucesce totu; consuma; bea; —költözök, se stramuta; —köszön, inchina (cu pacharulu); —követ, face; comite; face totu (pöte); —következik, urméza; —közeledik, se apropie; —közelget, —közelit, apropie; —küldő, speditoriu (de marfa); —különit, —különöz, desparte; separa; clasifica, sortéza; —lából, fuge, se ascunde; —lajhodik, —lajhol, se lenevesce; —lakik (valamivel), se satura (se ghiftue); locnesce in pace; —lankad, se langediesce, devine langedu; —lankaszt, langediesce, molesiesce; obosesce; —lát, vede departe; prevede; prevede, ingrijesce; revede, face revisiune; —látás, prevedere, provisiune; revisiune; —láthatlan, nepreveditu; neprecalculatu, neprecalculabilu; —látszik, se vede; —lehet, póte fi (fara ceva); se póte lipsi; —lel, ilu prinde (frigurile); —lep, coplesiesce; imple; —löp, propasiesce, defiléza (ostasímea); —léptet, trece calare; defiléza calare (calarimea); face se defileze; —les, pandesce; —lobban, se stinge licurindu; —lobbant, aprinde; —lobog, arde cu flacara; —locskosodik, se intina, se manjesce, se scárnavesce; —lodul, se cara, o tulesce; —magyaráz, explica, deslusiesce, dilucida; intortóca, restalmacesce; —magyarosít, magyarizéza; —magyarosodik, se magyarizéza; —marad, remane, intardie; remane inapoi, remane in urma; —maraszt, —marasztal, convinge (judecatoresce), ajunge cu judecat'a, castiga; —marasztás, marasztalás, convingere, convictiune; elmarasztási ószlet, suma adjudecata; —mátkásitya a leányt, se logodesce cu fetiór'a; —mellöz, trece cu vederea, delatura; negrijesce; postpune; respinge; —menő, trecatoriu, trecatória; ducatoriu; care se duce; elmenő tanuló, abiturientu; elmenőt dobol,

bate tob'a de-adunare (la ostasi); —meresztí szemeit, inbólba ochii, sgáiesce ochii; —merekedik, —merekül, amortiesce, intiepenesce; —mérgesedik, —mórgűl, se invenina (bub'a); —merít, afunda, cufunda; —merül, se afunda, se cufunda; vine in ecstasa; elmerűlet, ecstasa; —merűltseg, confusiune. ametiéla de spiritu; —mond, spune, deduce, naréza (povestescce); —mos, spala; submina; surpa (riulu); —mosolyodik; suride, subride, zimbesce; —mozdit, delatura; departa, departéza; depuue, destitue; elmul, —mulik, trece, se trece; apune; dispare; —mulaszt, mulat, negrijesce; —mulhatlan, neamanatu, neaparatu, nesmintitu, netrecutu; elmult, trecutu, perfectu (gramat.); —napol, amana, proróga; elnapolás; amana, prorogare; —négyel, inpatréza; ciomagesce, bate cumplitu; —németesedik, se germanizóza; se nemtiesce; —néptelenedik, —néptelenűl, se despoporéza; —neveti magát, ilu (o) infla risulu; —nevez, anumesce; —néz, trece cu vederea; crutia; ingrijesce; prevede; elnézés, crutiare, indulgentia; ingrijire; prevedere; elnézhetlen, fara crutiare; —nyom, apasa, subpasa; supune, subjuga; —nyomtat, incheie trieratulú; —nyugovás, apunere; linistire; adormire; murire, repausare; —nyugtat, v. act., adórme; —nyujt, destinde; intinde; vultoresce (panur'a); —nyúl, se intende, se intinde; —nyűl, rupe (vestmente); pórtá; —odvasodik, se gaunosióza, devine gaunosu; —oláhosít, romanescce, face romanescu; —oláhosodik, se romanescce; —olt, stinge; —olvas, citesce, lege; perlege; —oroz, fura; —oroz, —oson, —osont, dosesce, se furisióza, se pitula, se da afundu; ószlat, desface, desparte; —oszlík, se desface, se desparte; —özönlik, inunda, se revarsa; —páhol, da pe foi, bate

binc; —palástol, ascunde, copere; —pállik, se putrediesce; —panaszol, acusa; denuncia; se plange; —pang, se invecchiesce, se strica; —parajosodik, se inerbosieža; se intielenesce; —párállik, —párolg, desaburéža, evaporéža; —parausol, da drumulu; arata usi'a; —parasztosodik, se satenesce, se mojícesce; —paráznul, se desfrena, devine lucurosú; —pártol, se desbina; se rescóla; se revólta, rebeléža; devine apostatu, cade in necredintia (religiósa); —partolás, rescóla, revolta, rebeliune; apostasia (dela credintia); —patkol (in bajocura), móre; —pazarol, —pazérol, predéža, prada; —puhad, se infenéža, se molcsiesce; —pukkad, pukkan, crépa, plesnesce; —puskáz, strica prafu; —pusztít, deprada; ruinéža, strica, prapadesce; —pusztul, se strica, se ruinéža, se peface desiertu; ia lumca in capu; —rabol, rapescce; deprada; captivéža, duce in captivitate; —ragad, rapescce; seduce (pe o femeia); estasiéža, incanta, strapórta, uimesce; elragadtatás, incantare, estasiare, straportu, uimire; —regez, anumesce, insémna, denotéža; —reked, ragusiesce; —rekken, se opresce, sta pe locu; —rendelés, dispusctiune, regula; organisatiune; ad-justamentu; —rendez, dispune, reguléža, intocmesce; adjustéža; —restel, negrijesce; —restul, se lenevesce; —rezzent, spariie; —riad, da típetu; —riaszt, spariie prin típetu; —rikolt, sbiéra, típa; —rugaszkodik, se cara, isi ia catrafusele; —sajátít, instraina; fura; —sarkal, arata calcáiele, o tulesce; —satnyit, martiogesce, macesce; vescediesce; —siet, maneca 'n fuga; —sikkaszt, ascunde, prinde, subtrage (actu, scrisóre, testamentu); defraudéža, suprima, fura bani publici; elsikkasztás, peculatu; defraudatiune, stelionatu (jurid.); —sikolya magát, sbiéra,

típa; —silányodik, se avilesce; se martiogesce; —simit, sterge; pitula; —simul, se netediesce; dosesce, se ascunde; —sirol, ingrópa, inmormenta; —sovárog, doresce a merge; —sudamlik, scapa, fuge; —suban, dosesce; —susol, ascunde, rétáce, tiene 'n secretu, disimuléža; —sül, reéža, reusiesce; se descarca (se slobóde pusc'a); se paldsce (de sóre); —sülyed, se cufunda, se scufunda; —süt, descarca (pusc'a); paldsce (sórele); —szaggat, rupe, sfasiia; —szakad, se rupe; se desbina, se desparte, se desfáce, se separa; se renéga; —szakadás, desbinare, despartire; apostasia (religiósa), renegare; —szakadó, apostatu, renegatu; —szakaszt, —szakít, rupe, sfasiia; —szalad, fuge, ia la fuga, tulesce; —szalaszt, scapa, scapata; —száll, —szállonkozik, —szállingozik, se respandesce, se imprascie; —szállít, duce, inaintéža; spedéža; —számlál, numera; —szán, destina; darunesce; elszánja magát, se decide; cutéža; —szándékozik, sta se manece, sta se plece; —szánt, determinatu; curagiosu, cutezatoriu; —szántáság, taría sufletésca, constantia, barbatia, curagiu, cutezantia; —szaporáz, spune verdi-uscate, hodorogesce; —származik, se stramuta; —szed, culege; ridica (mas'a dupa mancare), derdica (provinc. trans.); —szédít, v. a., ametiesce; amagesce, seduce; —szédül, v. n., ametiesce; —szegődik, intra in servitiu, se naimesce, se tocmesce; intra in conditiune; —széled, se imprascie, se reschira, se resfira, se respandesce; —szelel, dispere, dosesce, ia la sanetós'a; —széleszt, imprascie, respandesce, risipesce; —szelez, intiesce, pripescce, precipitéža; —szenderedik, dormita, motiaie; —szendereg, v. v. n., adórme; —szenderit, adórme; —szენved, sufere; —szerez, alóca, asiódia, gasesce locu; —szigetel,

isoléza, pune în singuratate; — szilál, respandesce; — szivel, rabda, sufere, tolera, toleréza; — szokik, se desvatia; — szokat, desvatia; intiérca; — szól, desmenta, desfatusesce; — szompolyodik, — szontyolodik, se descuragiéza, se consterne, se debeléza (provinc. trans.); — szorit, strimtoréza; — szorodik se risipesce, se imprascie; elszorodott, elszort, imprasciatu, risipitu, respanditu; — szorul, se strimtoréza, se angustiéza (la inima); — szökés, desertiune, dosire; — szökik, desertéza, dosesce; — szöktet, face scapatu; — szörnyed, se infiora; — szunnyad, adórme; — szuszakol, v. a., ascunde, pitula, da afundu; — tagol, desmeduléza, desmembréza, desface, destrama, descheie; descopila; desghiöca; — takarit, asiédia; delatura; — takarodik, se cara, isi ia catrafusele; — talál, nemesesce; — tanul, invatia (dela altulu); — tántorodik, v. n., ratacesce, aberéza; — tántorog, merge inpletécitu, merge ametitu; — tapod, calca în pitiöre, concalca, conculca; — tart, ticne, nutresce (hranesce), duréza; távolit, departa, indeparta; — távozik, v. n., se departa; — távoztat, departa; — telik, se imple; se implinesce; se satura (chem.); — tép, smulge, sfasiie; — tépdol, scaruana; smacina; — tér, se abate; declina; se desparte (calca); incape, are locu; — térit, abate; desmenta; — terül, se destinde, se intinde; — tesz, pune bine; pastréza; ascunde; elteszi láb alól, repune, nimicesce; — téved, ratacesce; — téveszt, smintesce, gresiesce; perde; schimba; — tilt, opresce, popresce, interdíce; — tipar, sfarna în pitiöre; — tisztul, se cara; o tulesce; — tombol, se desfuria; — tova, p'aci 'ncolo; — tökéel, determina, decide, hotaresce; eltökéli magát, isi propune, se determina; — tökélés, determinatiune, propusu; planu; cugetu;

eltökéletlen, nedeterminatu, la indoiea, cu indoiea; — tökéletlenség, indoiea; eltökélt, determinatu, decisu, resolutu, hotaritu; eltökéltség, taria sufletésca, barbatia; — tökit, instraina, fura; — tölt, implinesce, ajunge (o etate); — sparge, sfarna; — törik, se sparge, se sfarna; — törleszt, desfiintiéza, auuléza, caséza; amortizéza; — törődik, v. n., langediesce, obosesce; se infrange (de ostenéla); — törődött, langedu, härätitu (moldov.), obositu; infrantu (de ostenéla), marodu (ostasin); — töröl, sterge; — tud, departéza, ii face drumu; — tukmál, ascunde, pitula, subtrage (unu actu din altele); — tulajdonit, instraina; — tűnik, dispare; — tűntet, face se dispara; — tűz, sufere, toleréza; elün, i se uresce; — utal, — utasit, denéga; refuscza, respinge; arata us'a; — utál, urgiscesce, ii este grétia (de ceva, de cineva) i se scârbesce; — utaz, — utazik, calatoresce; purcede, pléca la drumu, maneca; — üt, abate, respinge; bate (in cartoforia); — vadit, instraina, sparie; selbatecesce; — vadul, se instraina; se selbatesce, se inferosiéza, devine selbaticu; — vágat, ia la fuga (calare); — vajutt, palidu; obositu, debilitatu (släbitu); — vakarodik, se cara, ia catrafusele; — vál, válik, se desparte, se separa; — válakozik, se imparte; elválás, despartire; separare; — választ, alege; desparte, separa; intiérca; elválasztó, decisivu; — vállal, ia asupra'si, se insarcina, intreprinde; elvan, e departatu; nélküle elvan, se lipsesce (de elu, de ea), n'are trebuintia; — vánszorodik, langediesce; abie merge, este obositu; elvél, opinéza reu, opinéza pe dosu; — vénhedt, fantu de betranetie; — ver, alunga, gonesce; bate reu, piséza, imblatesce; sfarna; bate (orologiu); — vesz, apuca, ia; se insóra; — vész, se perde; se repuno,

piere; — veszt, perde, pierde; repune, nimicesce; — veszteget, predeza, risipesce; elvet, lapada; sémena; elvét, smintesce; — vetél, abortóza, nasce fara timpu; — vetélés, abortu; — vetemedett, blastematu, infamu, lapadatu; proclatu, subs.; — vetemedetség, infamia, blastematia, proclétia; libertinagiu, desfrea, berbania; — vetemedik, se desfrena; devine infamu; devine berbanu; — vetődik, se perde; — viharzik, se desfuria; furtun'a trece, tempestatea incéta; — visel, pórtá (vestmentu); rabda, sufere, supórtá; — viselhetetlen, de nesuferitu, de nerabdatu, nesupportabilu; — viselt, purtatu, ponositu; — visza, duce, ia cu sine; — vitat, disputa (ceva); — vitet, face se duca; — von, subtrage; abstrage; elvont, abstrasu (in filos.); — vontság, abstractu; — vonul, se retrage; — vonultság, retragere, isolare, izolatiune, singuratate, victia singuratata; — vonva, abstrasu; — zálogol, opemnoréza, zalogesco, ipotecéza; pune in depositu; — zár, incuie; — zárkózik, se inchide; se incuie; se retrage; — zavar conturba, incurca; alunga; — zordul, se selbatacesce; — zsebel, fura; — zsidokodik, traficéza, insiéla, face comerčiu de martiafoiu; — zug, sgomotulu trece; — züllik, se usuca (despre oi);

ÉI, subs., ascutísiu, taisiu; muchia, muche; — es, adi., — esen, adv., ageru, aprigu; ascutitu; élség, agerime, aprigime, ascutime; éln áll, sta in frunte; — élére állit, pune in vérfu.

ÉI, v., viéza, victiuesce, traiesce; folosesco; usitéza, face usu, intrebuintéza; borral éI, bé vinu; világát éI, duce díle albe; tud eszével élni, este omu cu minte.

El-be, inlaintu.

ÉIecz, istetíme, genialitate, sagacitate, judecata agera, spiritu ageru; gluma, síaga; — rosz, gluma neca-

lita; — vadász, omu glumetiu, sagaciu.

ÉIeczos, adi., **ÉIezesen**, adv., istetiu, sagaciu, genialu; glumetiu.

ÉIeczokedik, siaguesce, glumesce.

ÉIdegel, traiesce cum póte.

ÉIdez, v. **ÉIvez**.

EIdöd, **EIdöd**, strabunu, stramosiu, antenatu; antecesoriu, predecesoriu, inaintasiu.

EIdödi, dela inceputu, din vechime; dela urdire; din strabuni.

ÉIé, **ÉIö**, avanu, in avanu, inainte, ante; incóce, aici.

ÉIébb, **ÉIöbb**, mai nainte; mai curendu; mai bucurosu; az —, adineaori, dineaori, mainte.

ÉIébb áll, sta mai 'nainte; o tulesce, sterge la sanetés'a.

ÉIébb-éIébb, totu inainte, mercu inainte.

ÉIébbi, **ÉIébbeni**, de mai nainte.

ÉIébb-utobb, mai curendu séu mai tardiu.

ÉIébbvaló, de preferitu, de preferentia, mai de frunte.

ÉIébe, inainte'i, intru intempinare, spre intempiaare.

ÉIecs, piperigu in floritu, garófa de apa (*Butomus*).

ÉIecs, *ocsidulu* (chem.).

ÉIeczke, trifoiu amar, trifoiu de apa (*Menyanthes*).

ÉIed, se recreéza, se restaura, se re'ntaresce; — és, recreare, restaurare.

Eleddig pana-aici, pana-acilea.

Eledel, mancare, nutrementu (hrana).

Eledez, se restaura incetu.

EIefant, elefantu; — csontu, osu de elefantu, fildisiu; — kor, lepra de elefantu; — orr, — ormány, flitu, trómba (it. tromba); — papir, olifantu.

EIég, destulu, de ajunsu.

EIég, *ocsidu*.

EIégedés, **EIéögödés**, **EIégedettség**, **EIéögültség**, indestulare, multiunire; satiu, satietate.

EIégedetlen, neindestulatu.

EIégedik, **EIéögszik**, se indestuléza,

- se indestulesce, se multimesce; are satisfactiune.
- Elégel, se indestulesce, tiene de ajunsu.
- Elengen, destui, multi, pl.
- Elegendő, adi., Elegendőleg, Elegendőképen, de ajunsu.
- Elegendőség, destulime, destulatate, indestulime.
- Eléget, Eléggé, Elégleg, adv., de ajunsu, destulu, multa destulu.
- Elégit, indestuléza, satisface.
- Elégités, satiare, saturare; indestulare.
- Elégség, destulime, indestulare; cum-patu.
- Elégszer, adv., destuleori.
- Elégszik, Elégedik, Elégődik, se indestulesce, se multimesce.
- Elégtelen, neindestulatu; nu-deajunsu; — ség, neajunsu, subs., neajungere; neindestulare, nemultimire.
- Elégtétel, Elégtét, indestulare, satisfactiune.
- Elégtevő, indestulatoriu, satisfactoriu.
- Elégül, v. Elégszik.
- Elégület, v. Elégség.
- Elegy, subs., amestec, mestecatura; miscela, pl., adi., mestecatu, amestecatu; — áruk, pl. marfi amestecate; — belegy, golomotiu, talmosiu-balmosiu; quodlibet; — jövedelem, venitu brutu, venitu amestecatu cu spese; — kereskedés, — tőzs, comerciul amestecatu; — kísérlet, proba amestecata, proba de lega (mincr.); regul'a alegatiunei, regul'a amestecarei (aritm.); — súly, pondu brutu, greutate brutto (comerciul); — tér, stratu de proba (mincr.).
- Elegyül, se amesteca; — és, amestecu, amestecare; crisis (poet.).
- Eléhoz, aduce; aduce inainte, propune; aduce aminte; aléga (jurid.); — hozat, alegatiune.
- Elei, Eleik, pl., antecesorii lui, antecesorii lor.
- Eleibe, Elejbe, Elébe, inainte'i, spre intempinare.
- Eleinéről, órdienu, ce se coce de timpuriu.
- Eleinte, Eleintén, la inceputu, dintru inceputu.
- Eleit, vagy elejét veszi, previne, prentimpina, apuca pe dinainte; abate, declina (reulu, deasatrulu).
- Elcitolfogva, dela inceputu, dintru inceputu.
- Eleje, capetu, capatèiu (la ceva), partea dinainte.
- Elek, Alecsie, Alecsa, n. pr.
- Élékeny, vioiu, vivace; — ség, viotiuine, vivacitate, spiritu vioiu.
- Élékötő, v. Előkötő.
- Élel, usitéza, se folosesc.
- Élelem, nutrementu, vptu, mijlóce de vietuire, mijlóce de traiu, vptualii, pl., — adó, — vám, accisa, imposita pe vptualii; — alku, apaugiu, venitu veduvescu; — díj, venitu pe vietia, renta pe vietia (franc. rente); — gond, grija vietiei; — mod, — szer, modulu vietiuirei; mijlóce de vietia; — pénz, bani de masa; — tár, casa de proviantu, magazinu de vptualii.
- Élelményi szerződés, contractu de advitalitate (jurid.).
- Élelmes, nutritoriu; traila, care scio traf.
- Élelmesít, proviantéza.
- Élelmez, nutresce, alimentéza, intretiene (hrâncesc); proviantéza; — — és, nutrire, alimentare (hranire).
- Élelmező tiszt, deregatoriu de provianu.
- Élelmezvény, alimentu, nutrementu.
- Élelmi, de vptu, de nutrementu (de hraua); — szer, v. Élelemmod.
- Élelmi szerződés, contractu de renta pe vietia.
- Elelőz, triera pe deasupra, fruntiesce.
- Elem, elementu; — kö, pétra elementaria; — tan; elementologia; — tűz, focu elementariu.
- Élem, Élemet, vietia intréga, vietia, animo, timpulu vietiei; traiu; usu.
- Élemedett, Élelmes, Élelmit, nain tátu in etate, vechiu; anosu.

- Élemedik, Élemödik, Élemül, inbec-
tranesce, se invecchiosece.
- Élemény, Élemés, nutrementu, traiu;
usufructu; recreatiunea spiritului.
- Elemesz, Elemenz, analizéza; desface
(in elemente); etimologiséza; —és,
—et, analiza, desfacere, decom-
punere.
- Elemezne, destramatu; tavalitu; tren-
tiurosu.
- Elemi, elementariu; —fa, pinu de
balsamu, amira (*Amyris Gileadensis*); —gyanta, resina de olivu;
—tanoda, scóla elementaria, scóla
primaria.
- Elemzik, se desface, se decompone.
- Élég, traganesce viéti'a.
- Élénk, adi., Élénken, adv., vioiiu,
vivace.
- Élénkit, inviosiéza, destépta.
- Élénkség, vioitiune, vivacitate.
- Élénny, ocsigenu, elementu acritoriu,
gasu acritoriu; —vesztés, desocsi-
datiune.
- Élénnyedés, Élénnyülés, calcinare, ocsi-
dare, ocsidatiune (chem.).
- Élénnyez, ascunde, pitula, mascéza.
- Élénnyit, ocsidéza, calcinéza.
- Élénnytelenit, descalcinéza, desocsi-
déza.
- Élénnyül, se ocsidéza.
- Élénnyület, ocsidatiune.
- Élénnyülhető, ocsidabilu.
- Eleonora, Eleonora.
- Éles, ageru, aprigu, ascutitu, taiosu;
petrundiotoriu, strabatatoriu; sa-
gaciu (transilv.); —elme, minte
agera, agerime de minte, saga-
citate; —clmül, ageru de minte,
sagaciu; —hallás, audiu ageru
(oxiecoia); látás, vodiu ageru
(oxiopia).
- Élés, nutrementu, provisiune de
viptualii; proviantu; —kamara,
camara de viptualii.
- Élesedés, Élesődés, agerire.
- Élesedik, Élesődik, se ageresce, se
ascute.
- Éleség, viptualii, pl., mijklóce de
traiu; proviantu; provisiune de
viptualii, magazinu de viptualii;
—vám, accisa.
- Élesit, ageresce, ascute; —és, age-
rire, ascutire.
- Élesség, agerime, aprigime, ascu-
time.
- Élesül, se ageresce, se ascute.
- Élesz, iritamentu, fovila.
- Éleszt, destépta, chiama la viéti'a,
inviié; inviosiéza; —és, desteptare,
inviosiare.
- Éleszt mag, aluatu acru; fermentu,
dospéla.
- Élesztő, desteptatoriu, recreatoriu;
fermentu, drosde de bere; —szer,
bezoardica (ital. bezoar), antidotu,
contraveninu, otietu bezoaru, pul-
bere bezoara; pétra bezoara (ce
se afla in stomaculu unoru tiapi).
- Élet, viéti'a, traiu; vietiuire, modulu
vietiei; etate (vrêsta); vioitiune;
putare, conduita; bucate, pl., ce-
realii, viptualii; éltre halálra ví,
lupta pe viéti'a pe mórte; —ápoló
intézet, institutu de saraci, sta-
verimentu de subventiune; —bér,
—járdék, venitu pe viéti'a, renta
(franc. renta); —biztosítás, ase-
curarea vietiei; —bölcsesség, filo-
sofi'a vietiei, intieleptiune practica,
prudéntia; —dus, plinu de viéti'a,
puterosu; —elv, principiulu vie-
tiei; —ér, arteri'a vietiei; —erő,
putere de viéti'a; —festvény,
tinctura de viéti'a; —folyam, pro-
cesulu vietiei; —folyás, —forgás,
cursulu vietiei; —fű, rosmarinu
selbaticu; ambra; —ház, grana-
riu; —hossz, durat'a vietiei, lun-
gimea dileloru; —hű, —hiven,
hűn, dupa natura (in arte); —
illat-tarorja, v. Eugemzagoly; —
írás, —leírás, biografia, descrie-
rea vietiei, istori'a vietiei; —író,
leíró, biografu; —járdék, renta;
—jelenség, semnu de viéti'a, simpto-
ma de viéti'a; —kép, portretulu
vietiei, tabloulu vietiei (genre);
—képesség, vitalitate; —kor, etate
(vrêsta); —mód, modu de viéti'a,
traifulu vietiei; —mű, műség, or-
ganu, organismu; —műiség, —mű-
tan, organografia; —műtlen, an-
organicu, neorganicu; —mives,

- műves, organicu; —művez, organiséza; —művezet, —műzet, organisatiune; organismu, organime; —nedv, suculu vietiei; —nem, profesiune, meseria, modulu vietuirei; —ótalom, apararea vietiei, aparare neculpabila (moderamen inculpatae tutelae, filos.); —pénz, renta; —rajz, biografia; —rend, —sor, regula de viétia, dieta; —tan, —tudomány, dietetica; —rendi, adi., —rendileg, adv., dieteticu, dieteticesece; regulatu; —való, puterosu; indemnaticu; trebaciú (harnicu); desteptu, mintosu; —szabály, regul'a vietiei; —szak, periodu de viétia; —szer, mijlocu de viétia; —tan, —tudomány, biologia, fisiologia, sciinti'a vietiei (medic.); —tanász, —tudos, biologu, fisiologu; —társ, consortu, consorte; —tely, prisosu de puteri; —terr, planulu vietiei; —történet, istori'a vietiei; —unt, satulu de viétia; —veszély, periculu de viétia; —veszélyes, periculosu, periculatoriu de viétia; —vesztés, pedéps'a mortiei, perdearea vietiei; —vidor, plinu de viétia; —viszony, referentiele vietiei.
- Életes hajó, corabia de proviantu.
- Életesház, granariu.
- Életesség, Életiség, vitalitate, putere de viétia.
- Életlen, adi., Életlenül, adv., neageru, neascutitu, tēmpitu, tocitú; meteleu.
- Életlenit, tēmpesce, tocesce.
- Élőgrat, sare inainte.
- Elér, v. Elv.
- Eleve, inainte; —elrendel, predestina; elrendelt, predestinatu; —érő, órdienu; preceptu, prematuru; —rendeltség, predestinatiune.
- Eleven, adi., Elevenen adv., viu; vioiu, desteptu; frescu, iute; elevenje, partea mai simtitiósa; viétia organica; —kék, albastru inchisú; —sövény, gardu viu; —szén, carbune aprinsu; —szülő, nascatoria de pui viu.
- Elevenedés, Elevenödés, Elevenülés, re'nvicre.
- Elevenedik, Elevenfil, re'nvie.
- Elevenit, invie, inviéza; inviosióza, destépta.
- Elevenke, viosielu, desteptielu; sprintetelu, sprinteniuru.
- Elevenkedik, se pórtá sprintenu.
- Elevenség, vióitiune, desteptatiune; sprinteniá.
- Elevente, Eleventen, viu.
- Elevesedik, se zoiesce, se face laturosu (apa, bucato).
- Elevegység, zedoaria, galanga de Ostindia (Kaempferia rotunda).
- Elévít, Elévesít, inveciesce; prescrie, paragrafesce (jurid.), castiga proprietate prin trecerea timpului (usucapitur).
- Elévül, se prescrie, se paragrafesce.
- Elévülés, prescriptiune, paragrafia.
- Élez, ageresce, ascute.
- Élhetetlen, adi., Élhetetlenül, adv., natangu, ne'ndemnaticu, ticalosu, miserabilu, meteleu; —ség, natangia, ticalosia.
- Élit, ascute.
- Eliz, Eliza, Elisabet'a, Elis'a, Savt'a.
- Éljen! se traiésca! Vivat!
- Éljenez (valakit), aplauda (pe cineva).
- Éljenezés, aplausu, strigare de vivat.
- Ellen, prep., contra, cóntra, cuntra; subs., contrariu; —ben, din contra; —ágyútelep, contrabateria; —áll, resista, sta incontra, se opune, repumna; —állás, opunere, opusetiune, opumnantia, repumnantia, resistentia; —állhatatlan, prepotente, preputinte, neinvinsu, neresistibilu; —ár, contracursu, contramarea, contraunda, contravalu; —beszéd, contradicere, opusetiune, obiectiune; esceptiune, replica (jurid.); —bírálat, anticritica, contracritica, —bizonyíték, contra-proba; —erő, reactiune; —fa, bariera; sbara; —fél, ellenkezőfél, partita opusa, opusetiune; —forradalom, —lázadás, contrarevolutiune; —had, armata contraria; —hang, —hangzat, discordantia,

dissonantia, disarmonia; — hatás, antagonismu; — ellenható, antagonistu, contralucratoriu; — jegy, contramarca; — jegyez, contrasémna, contrasemnéza; — jegyzés, contrasemnatura; — jel, contrasemnu, semnu accesoriu; — kép, figura opusa, imagine opusa, contrastu, antitipu; — készüllet, contragatire; — követelés, contrapretensiu; — lábas, — lábú, antipodu; — lapka, — jegy, contrabiletu; — mais, contramarsu, contramersu; — más, antitipu, contrastu; — máslagos, adi., — áslag, adv., alternativu; — méreg, antidotu; — mond, contradice; — mondás, contradicere, protestatiune; — mondat, contradictiune, contrarietate; — munkál, lucra contra; — munkálás, — munkálat, contralucrare, reactiune; — nyilatkozás, contradichiaratiune; — nyom, urma intórsa, contraurma; — nyomozás, contraccretare; — nyugtatvány, contracuitantia; — ok, contrafemeiu, contraratiune, argumentu opusu; — ör, controloriu, contraveghietoriu; — örködés, — örség, controla, controlaria; — örködik, — öröz, — örz, controléza; — panasz, contraacusa, contrapira, reconventiune (jurid.); — parancs, contraordinu, contraporunca, contramandatu; — párt, partita opusa, opusetiune; — rész, parte opusa; — ró, — soroz, contréza (comerc., finant.); — súly, contrapodu; — számla, contra-computu, contracontu; — szavazat, contravotu; — szegül, se opune, resiste, se pune in póra (trans.); — szögülés, resistentia, repumnantia; — szél, ventu opusu; — szenv, antipathia, contrasimtiu, contrasimtiementu; ura; — szer, mijlocu opusu; antidotu; — szerű, opusu; — szó, — vetés, obiectiune, contradicere; — támadás, atacu opusu; — táncz, contradantiu, contrasaltu, — tanú, confamatoru; — tanúság, marturia opusa; — társ, antagonistu, contrariu, parte contraria;

— tétel, — lét, contrapusetiune, contratesa (logica); contrastu (estetica); — tételcz, contrapune; — tör, amerintia; repumna; — törő, amerintiatoriu; antagonistu, repumnatoriu; — tudosítás, contraportu, — tús, contragarantu, contrachezasu; — tűzakna, — üreg, contramina (fortif.); vádló, contraacuatoriu (jurid.); — vágás, contra-taetura (duelu); — vágás, contrasapare (montan.); — vállomás, contramartusire; depusetiune contraria (jurid.); — váltó, contracambiu, contrapolitia (comerc.); — vélemény, parere opusa; — vetés, obiectiune; contradicere (jurid.); — világ, lumina opusa; — vizsgálat, contracercetare; — zár, contraincuietura.

Ellenbesség, contrastu (in estetica).

Ellenedre, in contra ta, in butulu teu (transilv.), in mani'a ta, in ciud'a ta (transilv.).

Ellenemre, Ellenére, totu cá Ellenedre, schimbandu pronumele.

Ellenes, adi, contrariu; alénu (alienus), dusmanu, vrasmasiu; — ség, opusetiune.

Ellenez, e in contra, desapropa, desaprobéza, reprobá, nu incuviintéza.

Elleni, contra; o, ob, re . . . , contrariu, opusu.

Ellenkezés, contrariare, opunere.

Ellenkezet, Ellenközet, repumnantia; contrariu, subs.

Ellenkező, repumnatoriu, resistatoriu; — leg, — képen, — módon, din contra, in contra, in modu opusu.

Ellenség, adversariu, alénu, neamicu, inemicu, dusmanu (tarc.), vrasmasiu (slav.).

Ellenséges, alenosu, ostilu (dela óste); rancorosu, rancunosu.

Ellenségeskedés, alenia, inemicia, ostilitate, dusmania, vrasmasia; rancóre, rancuna.

Ellenségeskodik, se arata ostilu, este adversariu; se scóla cu dusmania.

Ellenső, din fatia, din partea opusa.

Ellent, contra, o, ob, re; — áll, se opune, resiste, sta in contra; — állás,

- opusetiune, resistentia; — állé fél, opunetoriu, parte resistatoria.
- Ellenti, Ellenbes, contrastantu, contrastatoriu.
- Ellentiség, contrastu (estetica).
- Ellenzék, opositiune, opusetiune (polit.); parte adversaria, contrariu (jurid.); scutisoru (cosorogu, la caciula), umbrelu.
- Ellenzet, contrataesa, antitesa (log.); contradicere, contradictiune; contrastu, contratipu, antitipu (estet.).
- Ellenzetes, contrariu.
- Ellenző, capacu de pantaloni; umbrelu (cosorogu, la caciula); —fél, —rész, opusetiune; —fal, contraparete.
- Ellés, fetatu, de vaca, iépa, óie.
- Ellet, numeru de vitiei, de mei.
- Ellető, fetatóre, locu de fetatu (oile).
- Ellik, fata, féta.
- Elme, mente, minte; spiritu; anima, inima; genialitate; —állapot, dispusetiunea spiritului, umor; —beteg, clatitu de minte; ipocondriu; —bomlott, smintitu, nebunu; —csend, linistea spiritului, pacea inimei; —él, agerimea mintiei, istetime; —erő, talentu, taria de spiritu; —futtatás, —játék, jocu de idei, dispusetiune buna; —gyakorlás, deprinderea spiritului; —gyöngeség, languedimea mintiei; —háborodás, turburarea mintiei; —hiány, saracia de spiritu, lipsa de spiritu; —kor, lomhaság, tempéla de minte, hebeucia, nebunia; —szikra, schinteia de spiritu (bonmot); —szülemény, productu alu mintiei; —tan, —tudomány, filosofia; —tehetetlen, necalitu, lipsitu de spiritu; —tehetős, ingeniosu, istetiu, mintosu, de spiritu, genialu; —tehetőség, istetime, genialitate; —tompaság, v. —lomhaság, tēmpimea mintiei; —zavar, turburarea mintiei.
- Elmécz, epigrama (poesia scurta geniala).
- Elmél, contempla, cugeta, meditéza; teoriséza.
- Elmélék, teorema (matem.).
- Elmélész, teoreticu.
- Elmélet, teoria; —cs, —i, teoreticu; contemplativu.
- Elmélkedés, Elmélködés, meditatiune.
- Elmély, filosofia.
- Elménecz, glumetiun, istetiu; siagaciun (moldov.); pacala.
- Elméneczkedés, Elméneczködés, istetime; siaguire.
- Elméneczkedik, glumesce, siaguesce; pacescede.
- Elméneczség, gluma, siaga, gluma istétia (bonmot).
- Elmény, esperientia, patiania, pâsu (Rom.).
- Elmés, adi., Elmésen, adv., ingeniosu, istetiu, mintosu.
- Elméskedik, glumesce ingeniosu, glumesce cu istetime.
- Elmésesség, gluma geniala, gluma pacalitoria.
- Elmésdi, Elméneczke, epigrama; teoreticu, subs.
- Elmész, subs., filosofu; adi., speculativu.
- Elmész, verbu, speculóza, filosoféza, teoriséza.
- Elmészet, filosofia.
- Elmétlen, necalitu; nemirtosu; —ség, lipsa de istetime, lipsa de spiritu.
- Elméz, teoriséza.
- Elnök, presicdinte, presidente, presiedietoriu.
- Elnöki, presiedentialu, presidialu.
- Elnökködik, Elnököl, Elnökösködik, presiede, pórtá presidiulu, tione presiedentia.
- Elnöklet, Elnökség, presiedentia, presiedentia, rangu de presiedente.
- Elő, subs., inaintasiu, antecesoriu, predecisoriu; inceputu; par'ea dinainte; laturea dinainte.
- Elő, ante, ainte, inainte, avanu, in avanu; pre; pro; —ad, referéza, repórta; —adás, infatiosiare, presentare; propunere, representatiune; raportu, relatiune, comunicatiune, comunicatu; prelegere (profesoriu); discursu (oratoriulu); —admány, referatu, referata (fun-

ctiōnariulu); — adó, propunatoriu, reportatoriu, reportoriu; referente; — adó tanácsnok, referendariu; — áll, sta înainte; se infatiosieza, se presenta; — állit, indeplinesce, pune in lucrare, efaptuesce; produce; — állitás, producere, productiune; — állító, producente, producatoriu; — álom, somnulu intaiu; — ár, valu premergatoriu; — arasz, schiōpa; — árbocz, cartargu dinainte; — bajnok, auteluptatoriu; — bérlet, abonamentu; — bérő, abonatu; — beszéd, precuventare, prefatia; — bor, v. Áldomás si Szinbor; — bőr, siurtiu de pele; umbrelu (la caciula); preputia; — csahos, gur'a-satului; esapat, avangarda, colóna primaria; — csarnok, porticu (dela pórtá); hala (franc. hale); — csoport, cétá dinainte; — czikkelyek, preliminaria; — dandár, avangarda; — dobos, bortiósa, ingrecata (in bajocura); — ebéd, prandisiuru; gustariu, dejunu; — ember, campionu, capofilu (milit.); — énekes, cantaretiu (primariu, precantatoriu; — érő, órdienu, prematoru, precoce; — érzés, — érzet, presimtiu, presagiu, — est, — este, préséra; — fél, aversu (numism.): — felé, v. Előre; — feltét, — feltétel, presupunere, presupusetiune, presupusetu; — felvétel, cercetare preliminară; — fi, maiorescu, domnu de maioratu; — fizet, prenumera, abonéza; — fizetés, prenumeratiune; — fizető, prenumerantu; — fogalom, idea preliminară; — fogat, subs., cai de posta, postaria; v. a., mana in postaria, prinde in postaria (in Rom. pe turc. beilicu); — fogatos, carausiu de postaria; — fordul, vine inainte, obvine; so intempla; — futó, precursoriu; — gát, peptu de apa; — gondatlan, neprecugetatoriu, nejudicatoriu, nesocotitu; — gondatlanság, neprecugetare, noproingrijire; — görbedt, inclinatu inainte; — gyakorlat, deprindere pregati-

tória; — gyorsaság, iutiéla din incēputu, celeritate crescatória (fis.); — had, avangarda; — hagyomány, prelegatu (jurid.); — halad, inaintéza, propasiesce; — haladás, inaintare, propasire, progresu; — haladó, propresivu; — hám, curea de peptu, hamu dinainte; — hangol, intóna, intonéza; — hasi, anteiu nascutu; — hírnök, anuntiatoriu, precursoriu (prevestitori); — hit, presumtiō; — hoz, aduce inainte, propune; memoréza, aduce aminte; aléga (jurid.); — hozat, alegatiune; alegatu; — hozodik, obvine, se aduce inainte; idéz, citéza, sorocesce, chiama inainte; — idő, lumea stravechia; timpuri stravechi; antenati; — ing, camasiuia; — intéz, premonitiune; — irományok, pl. auteacte, pl. — ismeret, cuoscintiã preliminară; — ismetan, propedeutica, sciintia pregatitória; — ítélet, prejudetiu, judecata, judecata falsa; — iz, pregustu; — járó, capu, superioriu, maimare; — jároság, auctoritate publica, capetenia, maimaria (Roman.), superioritate; — jegyez, pre'nséma, prenotéza; — jegyeztető, prenotatoriu, de prenotatiune (la judec.); — jegyzemény, prenotatiune; — jegyzet, prenotatiune; — jegyző, prenotante; — jel, — jelenség, presemnu, semnu premergatoriu, prognosticu; — jog, privilegiu, prerogativa; — jöslat, presagiu, presimtiu (cobire, nadaire); — jön, vine inainte, obvine; apare; — kelő, fruntasiu, distinsu, insemnatu, notabilu; de preferentia; — férfi, barbatu distinsu, barbatu alesu; — kép, modelu; tipu, eesemplariu; — képzés, cultura pregatitória, invetiamentu elementariu; — kér, recere; cere 'nainte; — kerekedik, apare, vine pe neasteptate; — kerit, — teremt, aduce, procura, scóte (de undeva); — kerül, ese la lumina, vine; — készít, pregatesce, prepara; — készület, pregatire, preparare; — készülő, pre-

parandistu; — könyv, prim'a-nota, stratia (comerciu); — kötő, catrintia, fota, siurtia; — követ, precursoriu; antecursoriu, anunciatoriu (prevestitoriu); — lap, aversu, partea cu capulu (la monete); — lé, —lév, zam'a anteia; mustulu anteiu; — legény, campionu, capofilu (milit.); — lép, v. n., pasa inainte, propasiesce, pasiesce inainte; inaintéza, avantiéza, precede (in rangu, postu); — lépés, avantiamentu, propasire; — léptet, v. a., avantiéza, inaintéza, punc inainte; — léptetés, avantiare, inaintare; — megyen, —mén, merge inainte, propasiesce, prosperéza, sporesce; — menés, —menet, —menetel, inaintare, propasire, prosperare, sporire, sporiu; — menny,limbu; — mondat, atecedente (logica); — mozdit, misca inainte; — ás, miscare inainte; munca, lucrare pregatoria, preparativa; pregatesce, —munkál, prepara, lucra, inainte; — mutat, arata, infatiosiéza, presenta; — mutató, aratoriu; purtatoriu (porteur, in banca, comerciu); — név, nume, pronume, nume din botezu; — nyár, prevara; primavara; — nyomulás, avantiare, inaintare, mersu naintatu; — fruntóna, fruntitia (la casa); — örsök, anteposturi (milit.); — pénz, arvuna, capara (Banatu); — posta, precursoriu; — rács, antegratariu, cancelu dinainte; — rag, prim'a silaba, preficus, prefixu; — rajz, proiectu; deliniatiunea fundamentului, schitia (ital. schizzo); planu; — ránt, apuca inainte; — rendű, primariu; — rész, parte primaria, parte dinainte; — ruba, catrintia, fota, siurtia; — robog, duraie pe dinainte; — segél, — segít, ajuta, avantiéza, inaintéza; acceleréza, grabesce; — sereg, avangarda; — siet, grabesce inainte; — sorol, anumerá, infira, insira; — szab, dispune, comanda, prescrie, instruéza; — szak, protase (partea prima a unui pe-

tiodu); — szalad, alérga inainte; — számítás, calculu (socotéla); precalculare, proiectu; — számla, v. Költött számla; — számol, v. Számol; — számolat, calculatiune; licuidatiune; — szárny, aripa dinainte; — szeres, a priori (logica), din capulu locului; — szeretet, preiubire, predilectiune; — szerez, castiga, procura; — szín, scen'a dinainte, prosceniu; — szó, precuventare, prefatia; — szocska, articolu, articlu (in limb'a magiara); — szólit, chiama inainte; — tag, patrariu dinainte; antecedente (logica); — táj, partea dinainte; regiunea din fatia; — talál, — találkozik, intempina, afla, intalnosce; — talál, flecaresce, descoperere secretulu; — tan, scóla pregatoria, propedeutica; — tánczos, vatafu, dantiuitoriu primariu; — tej, corasta, laptele dupa fatatu, v. si Fecstej; — terem., subs., anticamera; v., apare neasteptatu, ese cá din pamentu; — terjeszt, asterne, propune; descrie, deduce, prelege (in scóla); espune, infatiosiéza, spune; — terjesztés, propunere, infatiosiare; — terjesztvény, —terjesztvény, propusetiune; referatu, relatiune, reportu; — tét, —tétel premisa; ipotesa, conditiune; — tevő, usiti'a cuptoriului; — tolakodik, se inbuldiesce inainte, inghesuie; — toppan, —tünik, अपारा, se infatiosiéza; — tudat, presciantia; — udvar, intrata, antecurte, vestibulu; — ugrat, sare inainte (calare); — ugrik, sare inainte; — ünnep, ajunulu serbatórci, vigili'a festivitatiei; — ütés, tactu (mus.), batere de tactu; — vár, antemuru; — vármű, propumnacolu, fortificatiune naintata; — vásár, predio'a de tergu, tégulu antaiu; — vásárlat, —vétel, precumparare; — véd, avangarda; — véd eleje, vérfulu avangardei; — végzet, predestinatiune, preursita; — véletes, presuntivu; — verekedik, strabate anevoia; —

vctés, ajutoriu, asistentia, favóre; —vigyázat, pre'ngrijire, cercuspectiune, precautiune; —vigyázatos, pre'ngrigitoriu; prevedietoriu cercuspectu; —világ, lumea stravechia; antenati, strabuni, pl.; timpuri trocute; —világit, prelumina, lumina inainte; —villan, vine cá fulgerulu; —viz, inainta; —vitel, inaintare; —vitorla, velu dinainte, civata, pens'a dinainte (marin.); vitorla rud, anten'a pensei dinainte, prajin'a pensei (marin.); —vivás, lupta in frunte, pre-lupta; —zene, uvertura (mus.).

Előbb, mai nainte; —való, de preferitu, mai de rang.

Előbbeni, Előbbi, de mai nainte.

Előbbség, anteiatate, preferentia (proedria, prothia, grec.); prerogativa.

Előbe, deocamdata.

Előd, antecesoriu, inaintasiu, predecesoriu; —ők, pl., antenati, strabuni, pl.

Elődés, traiu saracu.

Elődi, licaa, sarantocu; —ség, licaéla; traiu sarantocu.

Elődik, licac; traiesce din mese straine.

Előfiség, maioratu, proprietate de maioratu (in feudalismu).

Előkelő, alesu, distinsu, fruntasiu, notabilu, onoratoriu; bocotanu.

Elől, inainte, in avanu; dinainte, din capu; mai nainte, dela inceputu; —érő, ordienu, prematoru, timpuriu, ce se cóce timpuriu; —jár, premerge, merge inainte; —járó, premergatoriu; primariu; prefectu; prepusetiune (gram.); —járóság, auctoritate publica, primaria; prefectura; —rül, dinainte; —utóljáró; pre-si postpusetiune; —ül, presiede, presidéza; siede inainte; —ülés, presiedentia; siedere inainte; —üléség, presiedentia.

Előleg, adv., inainte, a priori (log.); anticipandu, cu anticipatiune; subs., preliminaru, precalculatiune, precalculu.

Előleges, Előlegi, adi., anticipatu; preliminaru; inainte, deocamdata, pana una-alta.

Előlegez, anticipéza, numera inainte, da inainte; ia inainte.

Előlegzet, anteplata, debursa, plati-re inainte, luare inainte, anticipare.

Előny, avantagiu, castigu, folosu, profitu.

Előnyez, preferesce.

Előnyös, avantagiosu; castigosu, folositoriu, profitabilu.

Előnytelen, neavantagiosu, necastigosu, nefolositoriu.

Előre, inainte; deocamdata; —adás, anticipare, dare anticipata; —fizetés, prenumerare; —való, anticipatu, provisoriu.

Előség, anteiatate, primatu, superioritate; avantagiu.

Elősködés, licaire, traire din masa straina, scrocaire.

Elősködik, licaie, scrocaie.

Elősködő, licau, scrocau.

Előszeres, a priori (log.).

Előszoval, prin graiu viu, verbalu.

Először, antei'a data, prim'a data; —i, primu, a; anteiu, a, primariu, a.

Előte, usiti'a cuptoriului.

Előtő, altoiu; rasadu, plantitia, plantisóra (cu radecina).

Előt, inainte, ante, pre.

Előttes, preferitu; primariu.

Előttevaló, antecesoriu, predecesoriu; antecedente, precedente, celu de mainainte.

Előttez, coramiséza, intaresce (unu documentu); —és, coramisatoriu; —és, coramisare.

Előve, Eleve, inainte, din capulu locului.

Elöz, apuca inainte, previne, pre'ntimpina; intrece; rctiene, subtrage (lumin'a).

Előzékeny, prevenitoriu, pre'ntempinatoriu; obligatoriu (cu binefaceri, cu complimente); intrecatoriu.

Elözés, prevcnire, pre'ntempinare.

Előzet, Előzmény, premisa, propusetiune anterióra (log.).

Előző, preventoriu, precapucatoriu, pre-
tempinatoriu, intrecreatoriu; obli-
gatoriu; perdea (la ferestra); cor-
tina (in teatru); campionu, capo-
filu, soldatu din lini'a prima; —
leg, cu preferentia, in modu obli-
gatoriu; mai alesu, mai virtosu.

Első, anteu, a, primu, a; primariu,
a; celu dinainte, precedente; —
biroság, tribunalu de prim'a in-
stantia; — fellépés, debutu; —
foki egyület, spiti'a anteia (de
rudire); — hó, Ianuariu; — szülött,
anteiu nascutu, a; — szülöttség,
primogenitura; váltó, politica prim'a
(comerciu).

Elsőbbség, Elsőség, prioritate; pre-
ferentia, prerogativa; — i, de pre-
ferentia, anteiata, rangu anteu.

Elsőben, anteu, la inceputu.

Éltes, de ani, inbetranitu, naintatu
in etate; — ség, betranetie, pl.

Éltet, conserva in viétia; inviosieza;
gratuléza viétia lunga.

Éltető, invietoriu; conservatoriu.

Éltű, ascutitu, taiosu.

Elül, v. Elöl.

Elv, principiu; — kérdés, cestiune
de principiu; — ok, criteriu; —
rokou, amicu de principia; — szi-
nezet, coloratura de principiu; —
mondat, — tétel, macsima, acsio-
ma, regula fundamentala, criteriu.

Élv, Élvezet, Élvedet, gustare, pla-
cere; impartasire (de s. cumine-
catura); usufructu (jurid.); — dús,
desfatetiosu, plinu de placere, suavu;
— kor, patim'a placeriloru, pofta
de placeri; — sovár, alergatoriu
dupa placeri.

Elve, Elvöl, dincolo.

Elvebontás, taietura in viu (vivi-
sectio, chir.).

Élved, Élvedez, Élvez, gusta; se
desfata.

Élvedés, Élvezés, gustare; desfatare.

Elvegy, Elegy, mestecatú.

Élvezhetlen, negustabilu, nu de man-
catu, nu de beutu.

Élvezmény, desfatare, placere.

Elvi, de principiu.

Elvileg, din principiu, cá principiu.

Elvő, v. Tulsó.

Ély, canta (ital. canto), muchia,
muche; margine, panta (ital. banda);
sitóre (la panura).

Em, altíme, naltíme, culme, piscu;
— bátya, bade, nenc, frate mai
mare.

Emanuel, Emanuilu, Manuilu, Ma-
nole.

Ember, omu; barbatu, emberére
akadt, si-a datu de omu; embere
szavának, omu de parola, omu
de cuventu; nagy—, ometeu,
omoiu; — barát, filantropu, iubi-
toriu de ómeni; amicu alu ome-
nimei; — díj, omagiu (in bani);
— evő, — faló, antropofagu, man-
catoriu de ómeni; — faj, rasa de
ómeni; — élet, viétia de omu, ge-
neratiune; — félés, — iszony, —

kerülés, frica de ómeni; — fi, fiu
omenescu; — fölötti, supraome-
nescu; — gyűlöző, misantropu, urit-
toriu de ómeni; — hajszálfejú,
pitigoiu codosu; pitigoiu barba-
négra; — hang, graiu omenescu,
voce omenésca; regalu (in or-
gane); — kor, generatiune; pu-
bertate, etate de insuratu, de ma-
ritatu; — modon, — modra, ome-
nescu; populariu, umanu; cu drep-
tate; — nem, genu omenescu; —

— ölés, omucidere; — ölv, omu-
cidu, omucidatoriu (jurid.); —
szeretet, filantropia, iubire de óme-
ni; — szerető, umanu, filantropu;

— szerű, omenosu, umanu; — szó,
voce omenésca; — szólás, calumnia,
cleveta, vorbire de reu; — szóló,
calumniatoriu, clevetitoriu (bârfi-
toriu); — tan, — tudomány, antropo-
logia; — társ, deaprópe, confrate.

Embercse, Emberecske, omutiu, omu-
letiu; barbatielu.

Emberedik, Emberesedik, e de in-
suratu, de maritatu.

Emberel, da incredere; omenescu.

Emberetlen, nelocuitu, desiertu de
ómeni; necultivatu.

Emberi, omenescu; — érzés, simtiu
omenescu; — érzelem, simtiementu
omenescu.

Emberileg, adv., omenesce, cu omenia.
 Emberisedés, omenire, umanisare.
 Emberisedik, se cultiva, se umani-
 séza.
 Emberiség, omenime, omenia, uma-
 nitate.
 Emberit, face omu, umaniiséza.
 Emberiz, subs., generatiune.
 Emberke, v. Embercse.
 Emberkedik, se arata barbatu, e
 barbatu (harnicu); se pórtá bravu.
 Embernyi, crescutu, june.
 Emberség, omenitate, umanitate;
 omenia, politetia, urbanitate; onóre;
 discretiune; creditu; emberségemre,
 pe onórea mea; pe omeni'a mea,
 pe barb'a mea, pe creditulu meu;
 legyen emberséged, pórtate ome-
 nesce (nu fi mojicu); nem tud
 emberséget, este unu bádaranu,
 nu este politu.
 Emberséges, adi., Emberségesen, adv.,
 onestu, cu onóre; omenescu, ome-
 nesce, de omenia, cu omenia.
 Emberségtelen, Embertelen, neome-
 nescu, neumanu; nepolitu, neur-
 banu; indiscretu, badaranescu; —
 ül, neomenesce; — ség, neomenia,
 neumanitate; nepolitetia, badara-
 nia.
 Embertelenit, desomenesce.
 Embertelenkedik, se pórtá neome-
 nesce, se pórtá grosolanu, moji-
 cesce.
 Emberül, adv., barbatesce, bravu;
 onestu, cu onóre.
 Emberül, verbu, v. Emberedik; —
 és, incarnatiune, prefacere in omu;
 umanisaro, cultivare.
 Embro, Emericu.
 Emde, embrio, embrione.
 Eme, pórcá, scrófa.
 Emel, ardica, ridica, altia, naltia.
 Emelcs, Emelcső, Emeltyű, leucu,
 leuca (ital. leva, lieve, franc. lé-
 vier), pèrghia; stremuru (lat. sti-
 mulus).
 Emelcsős hid, puncte de ridicatu.
 Emelcsős-gém, bariera.
 Emeldék, remasítia dela masa.
 Emeleg, Emeleng, se aventá, se inal-
 tia.

Emelég, sublimatu (chem.).
 Emelés, ardicare, ridicare, inaltiare;
 licitare; —szöglet, elungatiune
 (fisica).
 Emelet, cátu, contignatiune, planu,
 apartamentu (la casa); —es, cu
 catu, cu caturi, cu apartemente;
 emeletes tüztelep, bateria inál-
 tiata.
 Emelget, ridica desu.
 Emelint, Emelít, ridica incetu; —
 és, ridicare domóla.
 Emelkedés, Emelködés, inaltiare; in-
 ieptatura, inieptamentu, arunca-
 tura (pe calu); aventu (preste o
 naltime, preste pedeca); oscila-
 tiune, vibratiune.
 Emelkedett, Emelködött, inaltiatu,
 inieptatu, aventatu.
 Emelkedettsé, Emelkedség, v. Emelt-
 ség.
 Emelkedik, Emelködik, se inaltia.
 Emellett, prelanga acésta, langa
 acésta.
 Emelmény, stelagiu, pálcu (ital.
 palco).
 Emelő, pèrghia, ridicatoriu; —csiga,
 vèrteju de ridicatu; scripetiu, scrip-
 tiu (polispastus); —fa, —rud; —
 szer, v. Emelcs; —hid, puncte de
 ridicatu (la fortaretie).
 Emelt, ardicatu, inaltiatu; —mű, re-
 liefu, lucrul bulbucatu; —lövés,
 puscatúra naltiatá.
 Emeltség, naltiatúra; colina; terasa;
 sublimitate; aventu (franc. élan).
 Emeltyű, v. Emelcs.
 Emelvény, movila; stelagiu.
 Émely, verme de piele.
 Émelyedik, Émelyeg, Émelyg, ii
 este grétia, ii vine se verse.
 Émelygés, grétia.
 Émelyget, Émelyit, face grétia.
 Émelygös, gretiosu, scárbosu.
 Emelzet, reliefu; —es, —esen, in
 reliefu.
 Émen, trézu, sobriu, ajunatu; cu
 mintea intréga.
 Emencz, Emőncz, sugatoriu.
 Eménke, Emönke, aramanta, rade-
 cin'a corbului; cuibu de pasere.
 Emént, adeneaori, înainte, mai nainte.

- Emes, tietiosu, peptosu, ugerosu.
 Emés, aplecare, laptare.
 Émés, priveghiere; tresvia, destep-
 tatiune.
 Emészt, consuma, mistue; javait
 emészteti; a'si prada averea; —és,
 consumtiune, mistuire; absumtiune;
 prada.
 Emésztet, consumtiune; —len, adi,
 neconsumatu, nemistuitu.
 Emészthetetlen, neconsumabilu.
 Emészthető, de consumatu, consu-
 mabilu.
 Emésztő, cosumatoriu; —csatorna,
 canalulu de mancarî, ecsofagu
 (anat.); —szer, mijlocu digestivu.
 Emésztődik, se consuma; se supara,
 se intristéza.
 Émett, desteptu, v. Éber.
 Émetség, desteptatiune, vighiere.
 Émetyúk, gaina, galina.
 Emez, acestu, acésta.
 Embug, sorióra de titia, sora mai
 mica.
 Emide, incóce.
 Emigy, éca-asia.
 Emigyes, adi., Emigyesen, adv., in-
 ganfatu, trufasiu.
 Emik, sugé.
 Émik, e desteptu, privighiéza.
 Émil, Emiliu.
 Emilia, Emilia.
 Emilyen, asta-forma, asia.
 Eming, Emők, muratóre, saramura,
 apa sarata.
 Eminnen, de-aici, de-acilea.
 Emítet, apléca, da de suptu.
 Émitt, acilea.
 Emle, memoria, suvenire, aducere-
 aminte; monumentu.
 Emleget, aduce aminte (pomenesce),
 revóca in memoria.
 Emlegetőzik (rol, röl), aduce desu
 aminte.
 Emlék, suvenire; suveniru; memo-
 ria; monumentu; memorialu; em-
 lék előtti, stravechiu, nepomenitu;
 —erő, facultate cugetativa; —ige,
 mondat, devisa, sententia; —irat,
 memorialu, memorandu; —istennő,
 Mnemosin'a; —jel, monumentu,
 semnu de suvenire; —kép, v.
- Emlekép; —kő, pétra monumen-
 tala; —könyv, album; memorialu;
 —pénz, medalia.
 Emlekép, emblema; simbolu, devisa.
 Emlekész, mnemonicu, maiestru de
 memoratu.
 Emlekészet, mnemonica, maiestria
 de a memora.
 Emlekezés, Emleközés, aducere
 aminte, suvenire.
 Emlekezet, Emleközet, aducere,
 aminte, memoria, suvenire; tie-
 nere-aminte; —es, memorabilu,
 de insemnatate; —esség, lucruri
 memorabili.
 Emlekezőtehetség, facultate memo-
 rativa.
 Emlekeztet, Emleköztet, aducó-
 aminte.
 Emlekeztető, memoratoriu, aducato-
 riu aminte; memorialu.
 Emlel, apléca, da se suga.
 Emlelőny, suveniru; v. Nefelejts.
 Emlesz, v. Emelcs.
 Emlez, memoréza, invétia pe din-
 afara, invétia de rostu.
 Emlezettan, mnemonica, arta de a
 memora.
 Emlik, apléca, da se suga, da titia.
 Emлит, aduce-aminte, pomenesce; ci-
 téza; —és, aducere-aminte, po-
 menire.
 Emлитget, v. Emleget.
 Emelő, ugeru; titia, peptu; —bimbó,
 muculu titiei, věrcu, svērcu (lat.
 verruca).
 Emleőske, titiuca, titiusióra.
 Emelő, titiosu; peptosu; ugerosu.
 Emelő, orangu.
 Emelő, cu titia, cu lacte; —állat,
 animalu sugatoriu; —ök, sugató-
 ria, pl.
 Ememink (miénk), alu nostru, a nóstra.
 Emnéne, sora mai mare, nana, le-
 litia.
 Emő, sugatoriu.
 Emőd, embrio, fetu.
 Emők, muratóre, saramura.
 Emőlyg, v. Emelyeg.
 Emönke, v. Eménke.
 Emplény, grindu curmezisia (in sa-
 nia).

Emreke, atamanta (bot.).
 Emsc, Emzse, porca, scrófa.
 Emtestvér, frate seu sora de lapte.
 Emlot, apléca, da titia, da se suga.
 Emv, ciru, papa, terciu (Chymus);
 sucu.
 Én, eu, io.
 Encsembencs, Encsenbencs, nimiru, secaturi, flécuri, pl., tand'amaud'a, terti'a-parti'a.
 Endívia, endivia; —saláta; salata de endivia.
 Endre, Endrő, Andreiu.
 Ene, vaca.
 Ének, cantare, cantu, cantecu; aria; melodia, psalmodia; horia; —beszéd, recitativu (in opera); —darab, piesa de cantatu; —hang, —szó, voco de cantatu; —iskola, scóla de cantatu; —kar, coru de cantari; —mester, cantaretiu, psaltu, profesoriu de cantari; —művész, psalmodistu, artistu de cantari; —tan, invetiatura de cantari; —tanoda, scóla de cantari; —terem, sala de cantari; —zene, musica vocala.
 Énekek éneke, cantarea lui Solomonu, cantarca cantariloru.
 Énekel, canta.
 Énekelget, canta desu.
 Énekelhető, de cantatu.
 Énekes, subs., cantaretiu, cantatoriu, cantoriu, psaltu, psalmistu, adi., de cantece; —játék, vodevilu; —könyv, carte de cantece; —né, cantarétia; —rigó, micra cantarétia.
 Énekész, artistu de cantari, cantaretiu, psaltistu.
 Énekészet, arta de cantari.
 Éneklés, cantare.
 Éneklő, cantatoriu, psaltu; —né, cantatória.
 Énekzet, cantu; melodia.
 Énes, egoistu, cuistu.
 Enged, cede; concede, da voia, lasa; relasa; se desghiatia, se móie timpulu (ingaduie); —és, cedere; concedere; lasare.
 Engedékeny, Engedékőny, lasatoriu; deferitoru, indulgentu; —ség,

lasare, lasatura; deferentia, indulgentia; cedere; concedere.
 Engedelem, concessiune, invoitia, permisiune; dimisiune; ertare, pardonare, perdonare.
 Engedelmes, ascultatoriu, submisu, supusu; —ködik, asculta, se supune; —ség, ascultare, submissiune, supunere.
 Engedelmez, v. Engedélyez; —és, concessiune; permisiune, licentia.
 Engedély, concessiune, invoitia.
 Engedélyez, da concessiune, concede, concesionóza, da dreptu; acceptéza.
 Engedetleu, adi., —ül, adv., neascultatoriu, nesupusu; —ség, neascultare, nesupunere.
 Engedmény, cesiune (jurid.); concessiune, licentia, permisiune (de a pleca); —es, cesionariu; concessionatu, licentiatu.
 Engedményez, Engedvényez, cede, face cesiune.
 Engedményi, cesionalu.
 Engedvény, carte de cesiune, documentu de cesiune.
 Engedelmes, ascultatoriu, submisu, supusu.
 Eugem, Engemet, me (me duce, me chiana), pe mine; —szagoly, ambra, radecina de ambra.
 Engeszt, se desghiatia.
 Engesztel, inbuna, imblandiesce, molcomesce, domolesce, linistesce, alina, complana; calméza (ital. calmare); impacá, impaciuiesce, reconciliaza; —és, —et, inbunare, linistire; impacare; —ctlen, neinbunatu; neimpacatu; —hetlen, —ül, neimpacabilu, neconciliabilu; —hető, de inbunatu, de linistitu; impacabilu.
 Engesztelő, inbunatoriu, alinatoriu, molcomitoriu; impaciuitoriu, conciliatoriu, —áldozat, prinosu, colcaustu, piacolu, sacrificiu impaciuitorin, jartfa de pace.
 Engesztelődés, impaciuire.
 Engesztelődik, se inbuna, se molcomesce; se impacá.
 Engesztelőleg, inbunandu, molcomindu; cerendu ertare.

- Engeteg, lasatoriu, indulgentu; —
ség, invoice.
- Ēnki, Ōnki, subiectu (log.); —leg,
adv., —leges, adi., subiectivu.
- Ēnmagam, insumi, eu insumi.
- Ennekelötte, mai nainte, nainte de
acésta.
- Ennekfölotte, preste acésta.
- Ennekutánna, dupa acésta.
- Ennélfogva, prin urmare, deci, asia-
dara, de aceea.
- Ennivaló, de mancatu, de mancare;
merinde, vidualii, pl.
- Ennye, v. Ejnye.
- Ennyeget, tanjesce, mustra, dice
hm hm!
- Ennyi, atata; —re, pe atata.
- Enyecskés, balosu, mucosu.
- Enyeg, Enyek, bale, pl., mucu, pl.,
mucosímec; cleiu, vescu; —es, ba-
losu, mucosu; cleiosu, vescu.
- Enyel, gluma, siaga, jucaria, tan-
daléla.
- Enyelog, Enyelg, glumesc, siaguesce;
alinta, alintéza, gugulesce, resfa-
tia, vorbesce cu blandetie.
- Enyeles, glumetiu; alintatoriu, gu-
gulitoriu.
- Enyelgés, glumire; alintare, gugu-
lire.
- Enyelgös, glumitoriu; alintatoriu, gu-
gulitoriu, resfatiatoriu.
- Enyém, alu meu, a mea.
- Enyész, Enyészik, apune, disparo,
pere; se repune (se prapadesce);
se stinge; —és, apunere, dispa-
rere, perire; repunere; stingere.
- Enyészet, apusu (alu sórelui); des-
fintiare, peritiune; putrediune;
vestu (apusu); —es, peritoriu,
trecreatoriu.
- Enyészthetetlen, Enyészthetlen, du-
ratoriu, netrecreatoriu.
- Enyész, desfintiéza, estermina, ni-
micesce, stirpesce; amortiséza (capi-
talu, datoria); —és, desfintiare,
nimitare; amortisare.
- Enyész, amortiséza.
- Enyett, in locu de; —em, in locu-
lu meu; —ed, in loculu teu etc.
- Enyetz, copere, netediesce; escusa,
desvinue.
- Enyh, alinu, alinare; blandetia; —
bor, vinu alesu; —hely, locu de
repaosu, locu de recóro; —ital,
beutura recoritoria.
- Enyhe, adi., Enyhén, adv., domolu,
linu; blandu; cumpatatu, mode-
ratu.
- Enyhed, se alina.
- Enyhés, adi., Enyhésen, linisioru;
blandisioru; caldisioru (cá laptelu
mulsu); —ég, dulcóre, linatate;
molatate.
- Enyhít, alina, domolesce; recoresce;
stempera; —és, alinare; domo-
lire; stemperare; —etlen, neali-
natu; —hetlen, nealinabilu, ce nu
se póte usiora.
- Enyhítő - körülmény, impregiurare
usioratória (jurid.); —szer, mij-
locu alinatoriu (med.).
- Enyhő, v. Enyhe.
- Enyhődik, v. Enyhül.
- Enyhöte, locu de repausu.
- Enyhőzer, mijlocu alinatoriu.
- Enyhül, se alina, se domolesce; se
recoresce; —és, alinare; astem-
perare; —et, alinu; astemperu,
recoréla.
- Enyhülékény, alinatu (morbu).
- Enyim, v. Enyém.
- Enyű, Enyő, cleiu, vescu; —festék,
vapsea vescu.
- Enyv, cleiu, vescu; —főző, fabri-
cantu de cleiu; —nemű, cá clei-
iulu; —szín, colórea cleiului.
- Enyved, se cleiesce, se lipesce.
- Enyves, cleiosu, vescu; —kezü,
cu degete lungi, furu; —vászón,
pensa cleita.
- Enyvesit, cleiesce, planosce (char-
thia).
- Enyvez, cleiesce, lipesce cu cleiu;
—és, cleire; —et, cleitura; —
etlen, necleitu.
- Enyvező, cleitoriu; ce se tine de
cleitoria.
- Énz, Énez, este egoistu, iubitoriu
numai de sine.
- Énzés, egoismu, euismu.
- Énző, egoistu, egoisticu.
- Enzsel, Anselmu, n. pr.

Ép, întregu (citovu), neatinsu, neclin-
titu; sanetosu; prosperu, bine pa-
stratu, bine conservatu; — fogás,
acordu; — tan, dietetica.

Epe, fere, fiere; — fli, fumarica, gu-
si'a porumbului, ruta selbatica (Fu-
maria); — hideg, —láz, friguri
feróse, friguri balóse (med.); —
ital, beutura cu fere; — kor, —
korság, galbinare, bóla balósa;
— korságos, de galbinare; — kö,
cholelitu; concrescatura ferósa;
— mirigy, colera (morbu); — sár,
fere; sáros, melancolicu, cu fere
négra.

Epeczel, Epeczkél, merge sprintenu,
merge in buiestru.

Eped, langediesce; insetéza; móre
de doru; — és, langedire; inseto-
siare.

Epedez, sufero de doru, doresce pe
mórte.

Epedő, subs., Seladonu (celu fabu-
losu); adi., langeditorin; insetatu;
— leg, adv., cu insetare, cu dō-
rintia ferbinte.

Epedtség, langedime; insetosiare.

Epedve, adi., insetosiandu; murindu
de doru.

Épeg, Épeu, tocma, întocma, acu-
ratu.

Epekedés, Epekődés, ingrijare, an-
gustiare.

Epekedik, Epekődik, se angustiaza,
se ingrijesce; doresce ferbinte.

Épen, adv., întregu, neclintitu; tocma,
acuratu; — bizony, nu cumva? ba
sciú ca nu; vorba se fia.

Epenségas, absolutu.

Epenséggel, întocma.

Eper, Eperj, fraga (de campu), cap-
siuna (de gradina); fái —, fraga
de pomu; — alma, maru fraga-
rescu (dupa gustu); — fa, fraga-
riu, muru, dudu; — fagy, — fagy-
lalt, inghiatiata de fragi; — já-
czint, iacintu selbaticu; — lohere,
trifoiu bobatu, trifoiu cu fragi
(Trifolium fragiferum); — nedv,
sucu de fragi, sirupu de fragi;
— paréj, loboda bobata, spinatu,
spanacu fragosu.

Epés, ferosu.

Epesség, sufararc; necasu, ciuda.

Epésit, amaresce, ferosiéza.

Epesség, galbinare.

Épest, tocma.

Epeszt, supara, nacajesce; ii face
achturi, face so ofteze; — és, su-
parare; oftarc, achtu.

Epétlen, fara fere.

Epéz, nacajesce, irita, catranesce.

Epigramma, epigrama (poet.).

Epirus, Epiru.

Épit, cladesce, edifica, zidesce.

Építés, cladire, cladéla, edificare;
arta de edificatu, architectura;
— mód, stilu architectonicu.

Építési, de cladire, architectonicu;
— si rajz, planu de cladire, planu
architectonicu.

Építész, architectu.

Építészet, architectura.

Építészzi, Építészeti, de architectura,
architectonicu; — leg, dupa re-
gule architectonice.

Építetlen, necladitu, needificatu.

Építget, cladesce mereu.

Építkezik, cladesce, edifica.

Építkezés, conducere architectonica.

Építkező, v. Építettő.

Építmény, cladire, edificiu, lucru de
architectura, constructiune.

Építő, claditoriu, maestru murariu,
architectu; — hely, locu de cla-
ditu; — hivatal, — tisztség, di-
rectiune edila, intendentia de cla-
diri; — mérték, urma; — mester-
ség, architectura.

Építés, claditura, lucru architecto-
nicu, muraria; — i lom, molosu,
derimatura; ruina.

Építettő, proprietariu de cladire.

Építvagy, pasiune de a edifica.

Épkézlábu, omu sanetosu.

Eplény, grinda curmezisia.

Éppeg, tocma.

Epres, fragosu; — csalán, urzica bo-
bata, urzica cu pilule.

Eprész, fragaresce, culege fragi; —
leány, fragarésa.

Épség, întregime; sanetate; — es,
întregu, neatinsu, neclatitu.

Éptelen, clintitu, vetamatu.

Épül, se cladesce, se edifică, se zidesce; îi e mai bine, se restaura, se insanetosióza; — és, cladire, edificare; restaurare, insanetosiare.

Épület, cladire, edificiu, constructiune, zidire; — adó, impositu pe edificiu; — alap, fundamentu, temelie, temelie; — derék, edificiulu de frunte, cladire principala; — disz, decoratiune architectonica; — fa, lemnaria de claditu; — festő, zugravu de case; — hely, locu de claditu; — kö, pétra de claditu; — osztályadó, impositu clasificatu dupa cladiri; — rajz, planu architectonicu; — szer, materialu de claditu.

Épületes, adi., de modelu, ecsemplariu, a, edificatoriu (invetiatura, predica).

Épületi, de cladire, ce se tienc de . . .

Épületvállvéd, fortificatiune pan' la umeri.

ÉR, subs. (pl., erek), vena; scaturigine, isvoru, fantana; riuletii, pârâu; vena in lemnu, marmurela; eret vág, lasa sange; — csomó, — csomozat, scurta, varica, buboiu mare; — fa, lemnu venosu; — fonat, inpletitura de vene; — föld, pamentu cu isvóra; — halvag, platinu cloridu (chem.); — hártya, peliti'a venei; — kötő, legatura de vena (la lasatu de sange); — lob, arthritis; — ömleg, — ömleny, versatura de arteria, extravasatu (anat.); — pont, punctu de atingere, punctu de contactu; — reszketés, tremuru de pulsu; — sérv, — szakadás, ruptura de arteria.

ÉR, v. n. si act., ajunge, advine, sosesc; nimeresc; face, are valóre, merita; se ajunge, e de ajunsu; apuca, prinde; are timpu; — hozzá, atinge; ez mindenkit érhet, se póte intempla cu oricine; lopáson érték, l'au prinsu furandu, l'au prinsu cu brandi'a 'n mana; nem érek rá, n'am timpu; nem ér vele, nu ajunge cu elu (cu ea), nu se póte

mesura cu . . .; nem sokat érsz vele, cu atata nu vei castiga multa; végét érni valaminek, a puno ceva la cale, a'si propune ceva; rosz végét éred ennek, ai se o pati, o vei scóte reu la cale.

Eránt, v. Iránt.

Erány, v. Arány si Irány.

Éraperje, mohoru; piperigu.

Ércz, subs., esu, minera; metalu (la poeti bronza si arama); adi., do metalu; — akna, mina, baia de minere; — anya, mam'a metaloru, stufa, flóre de esu, (pétra in care se afla vreunu metalu); spatu; cartiu; — ásó, — fejtó, sapatóriu de minere, minariu, baiesiu; — bánya, mina, baia de metaluri; — dus, bogatu de metaluri, esosu; — egyveleg, lega, amestecu de metaluri; — elegy, amalgamu; — ér, vena de metalu; — faj, specie de metalu; — fészek, cuibu de esuri; — fonal, sirma de metalu; — föl, smantu, spuma minerala (pamentu galbiu cá putiós'a); — hegy, munte cu minere; — jelzet, urma de esu; — kém, docimastu; — koh, sgura de esu; — kö, stufa, pétra minerala; — kölyű, v. Ércztörő; — mara, spalatura de esuri; — máz, smaltiu, glasura de metale, v. Zománcz; — mész, oca, varu mineralu; — metsző, calcografu; — mives, lucratoriu in metale; — mutatvány, stufa de proba; — olu, scursura, cursu, riu; — olvaszték, pagamentu; — hütte, cou, topitorea de esuri; — pillangó, aurelu, fóia de alama; — rög, stufa; — tan, — tudomány, metalurgia; — tej, lapte mineralu, metalu fluidu; — törő, steampu, móra de pisatu metaluri; — tudos, metalurgu; — üveg, sticla de smaltu; — vágó, baiesiu, sapatóriu de metaluri; — választás, stracurare de metale; — vegy, aluatu de metale; — vizsgáló, gardeanu, gardeanu, controlatoriu de metale.

Érczvegyit, amesteca.

Erdei, de padure, padurénu, padu-

- retiu; —bika, bouru (slav. zimbru); —fivek, planta padurétia; —kakas, cocosiu de munte, urugalu; —kőkőrcsin, rosa selbatica; —nimfa, Driada; —paprad, —paprágy, fereta, filica (planta); —rák, racu paduretiu; —sárgapapucs, trifoiu pastaiousu, genistra selbatica (bot.).
- Érdek, Érdeklet, interesu; impartasire; —becs, pretiulu afectiunei (jurid.); —hiány, lipsa de interesu.
- Érdekel, intereséza.
- Érdekeltes, interesatu, cointeresatu.
- Érdekes, Érdekletes, Érdeklő, interesantu; —fél, cointeresatu.
- Érdekesség, interesu, interesare, pasare; ezen ügy engem érdekel, acésta causa me intereséza, de acésta causa 'mi pasa.
- Érdeketlen, Érdektelen, neinteresatu.
- Érdeklés, atingere; interesare.
- Érdektelen, adi., —ül, adv., neinteresantu; nepasatoriu, indiferentu; —ség, indiferentia, nepasare.
- Érdekül, se intereséza, ara interesu.
- Érdekeztes, v. Érdekeltes.
- Érdel, atinge desu.
- Érdély, Ardélu, Transilvani'a; —i, ardelénu, transilvanu, transilvanénu.
- Érdélyes, ardelenescu, transilvanescu; —en, ardelenesce, transilvanesce.
- Érdem, meritu; causa principala, causa meritoria (jurid.); ügy érdeme, meritulu causei; —csillag, stea de onóre; —dus, plinu de merite; —kereszt, cruce pentru merite; —péNZ, medalia de onóre.
- Érdembér, inscriptiune (de mosia); premiu pentru merite, recompensa pentru merite; —es, Érdemdíjnok, incriptionalistu; —javak, averi, proprietati de inscriptiune.
- Érdemel, merita.
- Érdemént, dupa meritu.
- Érdemes, demnu (vrednicu); pliu de merite.
- Érdemesit, Érdemít, face demnu, face se merite.
- Érdemesség, meritu.
- Érdemesítl, merita.
- Érdemetlen, adi., —ül, adv., ne demnu, nepretiuitu, fara pretiu, fara valóre.
- Érdemi, adi., meritoriu, esenti'a procesului.
- Érdemleg, adv., —es, adi., dupa meritu; meritoriu.
- Érdemlés, meritare.
- Érdemletten, adi., —ül, adv., v. Érdemetlen.
- Érdemlett, meritatu.
- Érdemtelen, fara meritu.
- Érdemült, servitu, emeritatu.
- Érdes, v., atinge desu; adi., aspru; atingatoriu; —ég, asprime.
- Érdész, Erdősz, padurariu, pazitoriu de padure, silvicultoru; —ház, cas'a de padurariu; —iskola, scóla de paduraria, scóla de silvicultura; —könyv, protocolulu padurariului; —szabály, regulamentu de paduritu.
- Érdészet, Erdőszet, paduraria, sciintia padurariei, forestaria, silvicultura; —i, de paduraria, de forestaria; —leg, dupa regulele silviculturiei.
- Érdő, padure, silva, silha, codru; —becsü, pretiuéla de padure; —birság, glóba din padure; —czinke, pitigoiu de padure; —égés, tetiunaria de padure; —felvigyázó, inspectoriu de paduri; —gyűlés, adunare de padurari; —hát, cost'a padurei; —hátság, coline paduróse, déluri paduróse; —irtás, lazú; —kerület, reviru de padure; —kerülő, pazitoriu de padure; —köz, tinutu dintre paduri; —lakos, padurénu, locuitoriu de codrii; —legelő, pasciune de padure; —manó, mam'a padurei, fat'a padurei; —mesgye, mieduina de padure; —mester, capitanu de padurari, maiestru de padurari; —mivelés, cultur'a paduriloru, silvicultura; —nyargaló, padurariu calari; —ritkitás, raritura de padure; —rontás, contraventiune de forestaria (jurid.), prevaricatiune, pradare, furtu din padure; —szék,

- colegiu de silvicultori; — tan, sciin-
tia silvana; — tanácsos, — tanács-
nok, consiliariu silvanalu; — ta-
noda, scóla de silvicultura; — te-
nyésztés, silvicultura, economía de
paduri; — tiszt, forestariu, dore-
gatoriu silvanalu; — tisztség, de-
regator'a silvanala; — ügyelő, in-
spectoriu de paduri; — vágás, taie-
tura de paduri.
- Erdőske, padurice.
- Erdőbeli, v. Erdei.
- Erdőke, paduréna, ciocarlia de pa-
dure.
- Erdől, paduresce, taie din padure,
aduce lemne.
- Erdölés, paduritu, taictura de pa-
dure.
- Erdőlőbér, taca de paduritu.
- Erdős, padurosu.
- Erdőség, padurime, codru.
- Erdősödik, Erdősül, se paduresce,
se face padurosu, cresce padure.
- Erdősz, pazitoriu de paduri, maiestru
de paduri, forestariu.
- Erdőszet, sciin't'a padurariei, sciin-
ti'a forestariei; — i, de paduraria,
de forestaria; — leg, dupa regul'a
paduritului.
- Erdőszség, paduria, paduritu; des-
partimentulu silviculturei (in mi-
nisteriu).
- Ere, capastru; freu, frenu.
- Ered, purcede, provine, resulta; se
urdiesce; se esca (se escá, s'a
escatu etc.), se causéza, se ca-
siuna, se nasce; curge, scaturescce;
neki ered, se iniépta, se pornescce;
szoba ered, se lasa in vorba.
- Eredés, resultatu; efectu; pornéla.
- Eredendő, primitivu; — bün, pecatu
stramosiescu.
- Eredet, origine; datina, usu.
- Eredetes, geneticu.
- Eredeti, Eredeties, primitivu; origi-
nalu, originariu; autenticu; — leg,
adv., dela inceputu, dintru ince-
putu; — ség, originalitate.
- Eredj, mergi! cara-tel ia'ti catrafu-
sele.
- Eredmény, Eredvény, resultatu; —
dus, adi., — an, adv., de mari re-
sultate; — telen, fara resultatu.
- Eredményez, produce.
- Eredő, manecare, pornire.
- Eregel, merge mocosindu.
- Ereget, lasa treptatu.
- Erejedzig, dospesce, trece in dospóla,
in fermentatiune.
- Erejfogyott, desputeritu, neputin-
tiosu, infrantu de puteri.
- Erejeig, pana la... in puterea...
- Erejeszegett, desbarbatitu, castratu,
scobitu.
- Erek, galeria coperita, v. Erkély.
- Ereklye, mőste, relicvii, pl.
- Érel, v. Érlel.
- Ér-élog, platinocsidu.
- Erelem, materia primitiva, elementu.
- Érelem, cócere, matoritate.
- Érély, energiá, putere, taría; — es,
adi., — esen, adv., cu energiá,
energiosu, cu taría, puterosu.
- Érem, moneta, numu; medalía; —
tan, numismatica; — tár, cabinetu
numismaticu.
- Érény, virtute; — dus, — teli, plinu
de virtute; — tan, arotologia, sciin-
ti'a virtutei.
- Érény, platina; platinu (moneta din
platina); — tapló, esca de platina
(chem.).
- Érényes, en, cu virtuti; cu morali-
tate, moralu, moralicesce.
- Érényzet, caracteru moralu.
- Érényző-művész, virtuosu, artistu vir-
tuosu.
- Ererő, putere primitiva, v. Öserő.
- Eres, venosu; frosu, fibrosu; ver-
gatu; — fa, lemnu fibrosu.
- Érés, ajunsu (bunu ajunsu); neme-
réla; valóre; cócere.
- Erestül, se fibréza; capata vene.
- Eresz, siopu, siopronu; stresina; co-
perisiu esitu; — aly, csatorna,
seocu de stresina, ulucu; — jog,
dreptu de stresina; — viz, apa de
stresina, sterighia.
- Ereszke, siopuletiu; infundatura
(montan.).
- Ereszkedés, Ereszködés, descenden-
tia, condescenúentia; lasare in josu,

- descendere, descindere, pogorire, scoborire.
- Ereszke'lik, se lasa in josu, se afunda, se cuiunda; lasa, cede; — a só, sarea e umeda; beszédbe —, se lasa in discursu; — össze, se impreuna, se nadesce.
- Ereszke'dő, descindietoriu, pogoritoriu; condescendente; rapedisiu, cale rapedisia, cösta de munte.
- Ereszt, lasa; da drumulu, dimite, libera; impreuna, incopcia; kötele —, impletisce fune; rajt —, roiesce (stupu); szört —, napêrlesce, perde perulu; szakállt —, lasa barba.
- Eresz (engem), lasa-me in pace.
- Ereszték, clinu; altitia; clésta, in-clestatura, inbucatura, gardina (la mesari, lemnari, ferari etc.).
- Eresztés, lasare etc. (din Ereszt).
- Eresztett, trentia, pl., unu felü de aluatu in supá; — haj, peru des-pletitu, peru velvoiu.
- Eresztő furó, sfederu de gardini.
- Eresztőgyalu, gelau de altitie, ge-lau de gardine, runcu.
- Eresztőszeg, tinta, cuisioru;
- Eresztvény, padure otavitória, pa-dure tenera.
- Éretlen, necoptu, nematoru; — ség, nematoritate; usiorime de minte.
- Éretnek, ereticu; — ség, eresu, eresia.
- Éretnekít, ereticisce, duce in eresie.
- Érettség, matoritate; — i vizsgálat, ecsamenu de matoritate.
- Eroz, face vene; face fibre, se fibréza.
- Érész, infrena (calulu).
- Érez, simte; mirosa; durmeca, adur-meca, da in urma; — hetlen, ne-simtitiosu; — hető, simtibilu, de simtítu; — hetőleg, — hetőképén, in modu simtítu, in modu simtí-bilu.
- Érezet, sistema de vene, vénime.
- Érezhetőség, simtítuine, simtibilitate.
- Ergelless, Ergelős, artiagosu, furiosu, iritaciosu.
- Ergető, Ergetyíl, cale de lemnu.
- Ergója, v. Bóderga.
- Érik, se cöce.
- Érint, anina, atinge; — és, aninare, atingere, contingere.
- Érintetlen, neaninatu, neatinsu.
- Érintkezés, atingere, contactu; — i pont, punctu de contactu.
- Érintkezik, vine in contactu.
- Érintő, aninatoriu, atingatoriu; tan-gentu (geom.); — i, tangentialu.
- Erj, intensiune, intensitate, incor-datiune.
- Erjed, dospesce.
- Erkély, altanu, balconu, veronu; — szín, loge.
- Érkezés, timpu; oportunitate, oca-siune; ajungere, sosire.
- Érkezik, are timpu; ajunge, sosesce.
- Érkezmény, intrata; — ek és kiad-ványok, intrate si esite (acte).
- Erköles, morala, moralitate; datina, invetiu, usu; capritiu (naravu reu); — biró, consoriu (la romani); — rajz, etografia, descrierea datine-loru; — romlottság, coruptiune, stricatiunea moralitatei; — szerű, moralu, a; — tan, — tudomány, morala, sciinti'a moralei; — tanár, — tanító, moralistu, profesoriu de morala; — tanárkodik, moraliséza; — törvény, legea morali.
- Erkölesészkedik, moraliséza.
- Erkölesi, adi., moralu, a.; adv., — leg, — képen, moralicesce; — ség, moralitate.
- Erkölesös, moralu; cerbicosu, capri-tiosu (naravasiu).
- Erkölesösít, moraliséza.
- Erkölesösködik, afectéza moralitate, afectéza virtute.
- Erkölesösség, moralitate; capritiu.
- Erkölestelen, adi., — ül, adv., de-moralisatu, coruptu, stricatu, des-tramatu.
- Erkölestelenedik, Erkölestelentül, se corupe, se demoraliséza.
- Erkölestelenít, demoraliséza.
- Erkölestelenség, demoralisatiune.
- Érlel, cöce; — és, cöcere, — et, ma-toritate.
- Érlík, Érik, se cöce.
- Erme, Irmina n. pr.
- Erme, moneta, medalia, banu, numu;

- gyűjtemény, colectiune numismatica; — tan, numismatică.
- Erneszt, Ernő, Ernestu, n. pr.
- Ernesztina, Ernestina, n. pr.
- Ernye, Ireneu, n. pr.
- Ernyed, se inveciesce, se ponoscesce; isi pregeta, oboscesce, v. Zsibbad.
- Ernyedetlen, nepregetatoriu, nepregetatu, neobositu.
- Ernyedt, subtire, subtietu, ponositu.
- Ernyeteg, purtatu, invecchitu, ponositu.
- Ernyő, coveltiru, coperta de trasura; aparamentu; nap—, cortisioru, parisolu, umbrela, umbrea; es—, cortu de ploia, ploariu; világ—, reverberu, paralumina, aparatoriu de lumina; —abroncs, —vas, cocârta, cercu de cortu.
- Ernyőke, umbrelutia, cortisioru; crestietiu, gamalia (botan.).
- Ernyős, cu umbrela; cu coperta; —elecs, giocelu (specie); —szekér, caru coperitu.
- Ernyősök, umbrelate, pl. (botan.).
- Ernyöz, copere; umbresce.
- Erő, taria, energia; putere, vigöre; putintia, potentia, potestate; fortia, sila; —vel, cu forti'a, cu puterea; erőnek erejével, in puterea bratioru; —beli, dinamicu (fisica); —berz, galvanismu, galvanime; —csüggedés, scaderea puterei; —dús, puterosu, vigorosu, energiosu; —egyenköz, paralelogramu de puteri; —eredmény, efectulu tariet; —érzet, simtiulu puterei; —gyógyász, dinamistu; —hatalom, potestate; fortia; —hatály, —hatás, energia, manifestarea tariet; —hatályos, energiosu, puterosu, vigorosu; —hiány, astenia, lips'a puterei; —jog, dreptulu pumnului, dreptulu fortiet; —megfeszítés, incordarea puteriloru; —mérő, dinamometru, mesuratoriu de putere; —mű, —mű, machina, machina; —műtan, —műtudomány, mechanica, sciinti'a machineloru; —műveg, mecha-
- nismu; —műves, —művész, mechanicu, mechanistu, v. Gépész; —művész, —művi, mechanicu; —művezet, —műzet, v. Gépezet; —nyilatkozás, manifestarea puterit; —pont, punctulu tariet; —rendszer, sistem'a puteriloru; —szegett, neputintiosu; castratu, scobitu; —teljes, energiosu, puterosu, vigorosu; —tétel, fortia, potentia, sila; —tulság, prisosu de puteri, escesu de puteri; iperstenia; —vesztés, scadere de putere, adinamia (med.).
- Erőbeli, dinamicu (fisica).
- Erőde, fortu, fortarétia, cetatiuie, citadela.
- Erődít, fortifica; —és, fortificatiune; —i tudomány, sciinti'a fortificatiuiei.
- Erőködés, Erölködés, incordare, incordatiune, silintia.
- Erőködik, Erölködik, se incorda, se fortieza, isi face sila.
- Eröltet, Erötet, constringe, fortieza, face sila.
- Erös, tare, solidu; puterosu, forte, energiosu, vigorosu; putente, putinte, putintiosu; —alapu, bine fundatu, tare din fundamentu; —fü, centaura, mie de florini.
- Erösbedik, Erösbül, se intaresce, se inputeresce.
- Erösbit, intaresce, inputeresce.
- Erösen, adv., tare, cu taria, cu energia; cu vigöre.
- Eröség, taria; fortu, fortarétia.
- Erösget, Erösit, intaresce, consolida; inputeresce; fortifica; apara, tiene.
- Erösítés, intarire s. cl.
- Erösítő, intaritoriu.
- Erösítvény, ratificatiune, documentu de ratificatiune.
- Erösködés, fortia, potentia, sila.
- Erösködik, fortieza, pune fortia, face sila.
- Erösöcske, tarisioru.
- Erösödés, Erösülés, Erösület, intarire, inputerire; consolidare.
- Erösödik, Erösül, se intaresce, se inputeresce; se consolideza.
- Erösség, v. Erö si Eröség.

Erőszak, fortia, putere viia, sila; erőszakot tesz, pangaresce fetior'a, violéza verguri'a; —tevő, pangaritoriu, violatoriu.

Erőszakol, fortieza, face sila, silisce. Erőszakos, fortiatu, silaitu, violentu (jurid.); aprigu, bruscu; —kodás, fortia viia, fortia, sila, violentia (jurid.); —kodik, fortieza, silisce, face sila, face violentia; despotiséza, tiranesce; —kódó, fortiatoriu, siluitoriu, violentatoriu.

Erőszakosság, Erőszakttétel, v. Erőszakoskodás.

Erőszet, Erőtan, dinamica, sciinti'a puterei; —i, —tani, dinamica, a.

Erőtett, fortiatu, silitu; afectatu.

Erőtlen, Erőtelen, neputintiosu, desputeritu, debilu, slabu; fragedu; —ség, neputintia, lips'a puterei, debilitate.

Erőtlenedik, se desputeresce, perde puterea, se debilitéza.

Erőtlenit, desputeresce, debilitéza, slabesce.

Erőtlenkedés, neputintia, debilitate, slabitiune.

Erőtlenkedik, Erőtlenül, Erőtlenedik, e neputintiosu, e slabanogu, este morbosu.

Erőtlenység, neputintia, debilitate.

Erőt veszen (valamin), invinge, dumeresce; cuceresce, subjuga.

Erre, incóce, pe aici.

Errebb, mai incóce.

Errefelé, incóce.

Erreg, Erreget, hiraie, mormaie.

Erre nézve, in acestu respectu, in acésta privintia.

Érsek, archiepiscopu; —i, archiepiscopescu.

Érsekség, archiepiscopatu; archiepiscopia.

Erszény, punga, bursa; —metsző, pungasiu (in Romani'a).

Erszényded, punguriu, bursiformu.

Erszényes, cu punga; bursariu, stipendistu (studentu); —állat, animalu cu punga.

Erszényke, pungulitia.

Ért, postpusetiune, pentru, in . . . ;

értem, érted, érte, pentru mine, — tin, — elu.

Ért, v., intielege, pricepe; —és, intielegere, pricepere; máskép ért, este de alta parere; egyet ért, se invoiesce, este de acordu.

Érték, avere activa; suma; valóre; vigóre; valuta (de bani); Are, Se ia (in cartile comerciali); értékül ir, creditéza; —átvétel, primirea valórei (com.); —bélyeg, timbru dupa valóre; —dus, de valóre, pretiosu; —hiány, lipsa de fondu, lipsa de valóre; —szabás, ficsarea valórei, valvare, evaluare; —váltó, contracambiu, politica in valuta.

Értékeny, v. Értíhető.

Értékos, de valóre, bunu, pretiosu, scumpu; —ség, valóre; pretiu.

Értékesít, evaluéza, apretiesce; preface in bani; da valóre; creditéza (in carti comerc.).

Értéketlen, fara valóre, fara pretiu; fara mijlóce.

Értekezés, Értéközés, Értéközet, cercetare; scrutare; discursu, disertatiune; conferentia.

Értekezik, Értéközik (valamiről), cercetéza; scrutéza; tractéza; disertéza; conferesce, negotiéza (diplom.).

Értekezlet, conferentia, conferintia.

Értekezmény, disertatiune.

Értekező, diserentu, disertatoriu.

Értekeződés, cercetare; disertare; tractare.

Értekeződik, cercetéza; negotiéza, tractéza.

Értéktelen, fara valóre; fara pretiu; —it, v., devalva, desvaloréza; nepretiesce; —ül, se devalva, scade in valóre, in pretiu.

Értelem, intielesu, intielegere, minte; insemnare, semnificatiune; opiniune, parere; —csere, metafora; —tévesztő, schimositoriu de intielesu; —zavarodott, intielesu incurcatu.

Értelmes, intielegatoriu, pricepetoriu.

Értelmosít, incunoscintiéza, informéza, face se pricepa.

Értelmesség, intielegentia; intielesu.
Értelmetlen, neintielesu, nepriceputu,
incurcatu.

Értelmez, esplica, dilucida, lamu-
resce, comentéza (talmacesce); —
és, esplicare, lamurare, comentare.

Értelmezéstan, ecsegesa; ermeneu-
tica, sciinti'a esplicarei scripture-
loru.

Értelmező, esplicatoriu, comentatoriu.
Értelmi, intielesualu; —ség, intie-
logentia.

Értélyez, definesce; —és, definitiune.
Értemény, intielesu, semnificatiune;
—cz, v., definesce.

Értén, adv., coptu, matoru.

Értés, intielegere; értésemre esett,
am auditu, mi s'a spusu.

Értesit, incunoscintiéza, insciintiéza,
anuntia, reportéza, informéza, avi-
sóza; —és, insciintiare, anuntiu;
avertisementu (oficialu); —mény,
informatiune, insciintiare, reportu.

Értesítő, anuntiatoriu, reportatoriu,
avisatoriu; buletinu (fóia oficiala),
monitoriu; —bivatal, oficiu anun-
tiatoriu, birou de avisuri.

Értésitvény, programa, pre'nschiin-
tiare.

Értesül, se informéza.

Értésül ad, face cunoscutu.

Értetlen, adi., —ül, adv., nepriceputu;
neintielesu; fara minte, fara ju-
decata; —ség, nepricepere, lipsa
de judecata, imprudentia.

Érthetlen, Érthetetlen, adi., —ül, adv.,
ce nu se póte pricepe; —ség,
lipsa de chiaritate.

Érthető, adi., —leg, adv., de intie-
lesu, de priceputu, chiaru, respi-
catu; —ség, chiaritate.

Értő, cunoscatoriu, pricepetoriu; —
tehetség, facultate intielesuala.

Értődik, se intielege, se pricepe.

Értz, v. Érez.

Értül, se atinge, vine in contactu.

Érület, Érületi oldat, Érületi vegy-
ség, catalisa.

Érv, Érvény, valóre; temciu, argu-
mentu.

Érvényes, adi., —en, adv., cu va-
lóre, intaritu, validu.

Érvényesit, da valóre, intaresce; —
és, intarire, legalisare.

Érvényesség, valóre legala, validi-
tate, taría.

Érvényesül, castiga valóre, se inta-
resce, se legaliséza.

Érvényítő, pétra de proba.

Érvénytelen, adi., ül, adv., anulatu,
casatu, fara valóre, nelegalu, ne-
intaritu; —it, anuléza, casséza,
desvaloréza, invalidéza; —ités,
desvalorare, invalidare; —ség, nu-
litate, invaliditate, lipsa de lega-
litate.

Érvesit, aduce la valóre, da valóre,
da legalitate; da pretiu.

Érvez, argumentéza; —és, argumen-
tatiune.

Érzék, simtiu; —élv, placerea sim-
tiuriloru; —eszköz, organulu de
simtiu; —fölötti, transcendentalu;
—fölöttiség, transcendentalitate;
—ideg, nervu de simtiuri; —tuli,
metafisicu.

Érzékelhető, simtítivu, ce cade in
simtiuri.

Érzékeny, simtibilu, simtítiosu; de-
licatu, durerosu; —kedés, afecta-
tiune, smorfaitura; —kedik, affecté-
za, se smorfait; se intrece, se
resfatia; —ség, simtibilitate, sim-
titiune; susceptibilitate.

Érzékenyit, anina, atinge, face se
simtia.

Érzékenyül, adv., simtibilu, simtítiosu;
durerosu.

Érzéketlen, nesimtítoriu; nesimtítivu;
—it, v., face nesimtítoriu; —ség,
nesimtitiune; —ül, adv., fara sim-
tiementu, nesimtitoriu; fara tactu,
nepasatoriu.

Érzéki, adi., —leg, adv., simtítivu,
simtítu, simtialu; trupescu, car-
nalu; —ség, simtialitate, posta
trupésca, voluptate.

Érzékit, aduce la simtiuri, infatio-
siéza sub una forma; —és, infatio-
siare simtita, propunere sub un'a
forma.

Érzelékeny, simtimentalu; affectatu,
anostitu, smorfaitu; —ség, simtí-

mentalitate; afectatiune, smorfai-
tura, anostitura.
 Érzelem, simtiementu, simtitiune;
 dispusetiunea inimci, afectu.
 Érzelg, Érzelg, afectéza, se smor-
faie.
 Érzelgés, simtimentalitate; afecta-
tiune, smorfaitura, intreacatura, res-
fatiu.
 Érzelgő, afectatoriu.
 Érzelhető, simtibila, cadictoriu in
 simtiuri.
 Érzelmes, simtimentalu; simtitosu,
 simtítivu, delicatu; -ség, simti-
mentalitate; simtitiune, delicata-
tia, plapandime.
 Érzelős, v. Érzelgő, —ség, v. Er-
zelgés; -kődik, v. Érzelg.
 Érzemény, v. Érzelem.
 Érzés, simtire; simtitiune; tactu; —
 telen, adi., —ül, adv., nesimtito-
riu; —teli, simtitosu, plinu de
 simtiementu.
 Érzet, simtiementu; —es, simtito-
riu, simtimentalu; —len, nesim-
títu.
 Érzik, se simte.
 Érzike, Érzőke, mimosa simtítiva
 (botan.).
 Érző, simtitoriu; —erő, —tehetség,
 facultate simtítiva; —szarv, cornu
 simtítivu (la melcu).
 Érzőte, sensorium.
 Erzőbet, Elisabeta, Elisabeta, Elisa,
 Safta.
 Erzsi, Erzsike, Erzsok, Saftica.
 Érzület, simtiementu; dispusetiunea
 spiritului; a köz érzület, spiritulu
 predominantiu, opiniunea predomni-
 tória.
 És, v. unipers., plóa; conj., si, e, et.
 Esd, Esdik, Esdekél, Esdeklík, E-
sedezik, Esedőzik, róga, doresco
 ferbinte; impresura.
 Esdegél, plóua incetisioru; cade adesea.
 Esdeklés, Esdés, rugamente, ruga-
 tiune doioása.
 Esdődik, doresco.
 Esdedék, cadictura, farmitura.
 Esedékeny, Esékeny, Esedékes, ca-
 ducu; neputintiosu.
 Escedezés, v. Esdeklés.

Esedezik, cere, se róga ferbente,
 suplica.
 Esedező, rugatoriu, suplicante, supli-
 cantu.
 Esedezvény, rugamente, petitiune,
 suplica, instantia. (transilv.).
 Eség, éra.
 Eselkedés, Esekődés, Esengés, v.
 Esdeklés.
 Eselkedik, Esekődik, v. Esedezik.
 Esemény, eventu, evenimentu; casu,
 intemplamentu; ocurentia; aven-
 tura; accidentu, accidente; —dus,
 bogatu de evenimente.
 Eseményes, accidentalu, casualu.
 Esendő, Esendékeny, caducu; ne-
 putintiosu, debilu, slabu; —ség,
 caducitate; casu; neputintia, sla-
 bititudine; —ségi, adi., —ségileg,
 adv., devenitoriu (in chironomia),
 ereditu prin sórte (jurid.).
 Eseng, Esenekedik, doresce; se róga,
 suplica, cere cu staruintia; —és,
 suplicare; dorintia ferbinte.
 Esengő, ferbinte doritoriu, a.
 Esengve, Esennen, doiosu, cu mare
 doru, dorindu ferbinte.
 Esernyő, ploariu, cortu de plóia
 ("Transilv.), umbrela, umbrelu
 (Roman.).
 Esés, cadere; plóia.
 Eset, casu, intemplanare; —ékes, ca-
 sualu, pe intemplate; —ékesség,
 casualitate, hasardu (galic.), even-
 tura, aventura; —pont, punctu de
 cadere; —fejtés, —tan, casuistica.
 Esetér, Esetész, casualistu.
 Esetes, indemnaticu, de indemana.
 Esetke, anecdota.
 Esetleg, adv., Esetleges, adi., ca-
 sualu, intemplatoriu; —ség, ca-
 sualitate.
 Esetlen, adi., —ül, adv., ne'ndemna-
 ticu, nătangu, nededatu; plum-
 bosu, greoiu; preste mana; —ség,
 grosolanía, nătangia.
 Eshetőség, eventualitate.
 És-igy, deci, asia-dara, prin urmare;
 si asia.
 Esik, cade; vine, ajunge; evine, se
 intempla; apuca; plóua; are parte;
 jól esik, asia 'i trebue, bine 'i este;

- ii place (bucată); neki esik, apuca, se rapede; sebte esik, capata rana.
- Esk**, juramentu.
- Eskarap**, scorpionu de mare (pesce. Scorpaena); balauru de mare, trachinu (totu pesce, ci cu ghimpi veninosi. Trachinus Draco).
- Eskél**, cade; decade, scapata.
- Eskés**, v. **Esküvés**.
- Esket**, v. act. jura, ia juramentu; cununa; —és, jurare; cununía; —ési, de cununía.
- Eskető**, **Esküvő**, cununía; —beszéd, predica de cununía; —parancs, mandatu compulsoriu (jurid. ungaro-trans.).
- Eskü**, juramentu; —ajánlás, oferire de juramentu; —alatti, sub juramentu, cu juramentu; —elnemfogadás, respingere de juramentu; —forma, —minta, formula de juramentu; —kötelezettség, datorin-tia de juramentu, oblegamente de ...; —tétel, depunerca juramentului; —szegés, calcare de juramentu; juramentu strímbu, perjuriu; —szegő, calcatoriu de juramentu, perjuriu; —tétel, juramentu, depunere de juramentu; —viszszakínálás, reoferire de juramentu.
- Esküdt**, juratu.
- Esküdtet**, v. **Esket**.
- Esküs**, cu juramentu.
- Esküszik**, jura.
- Eskütlen**, nejuratu.
- Eskütt**, juratu; —szék, juriu, tribunalu de jurati.
- Esküvés**, **Esküdés**, jurare; —i, cu juramentu.
- Esküvő**, juratoriu.
- Eslétes**, vechiu, invechitu, purtatu, ponositu (vestmentu).
- Esme**, **Isme**, **Ösme**, cunoscintia.
- Esmeg**, **Esmét**, éra, éراس.
- Ésmér**, cunósce, v. **Ösmér**.
- Ésmérő**, cunoscatoriu; cumpana idrostatica; proba de sare, cumpana de sare (la saline).
- Esmezgony**, machina de lasatu, machina cadietória.
- Eső**, subs., plóia; adi., cadiendu, ca-
- dienda, cadietoriu, a; esik az eső, plóia; országos —, plóia de tíera; pásztás —, plóia partiala; zápor —, plóia varsatória; —áradás, torentu, povoiu; ernyő —, v. **Esernyő**; —félben, de plóia; —felleg, nuoru de plóia; —szakadás, ruptura de de plóia; ruptura de nuoru; —pöcsik, musca de plóia, streche; —szalonka, paserea ploiei, becatiu de apa, gainusia de apa (un'a specie de corla, Numenius Arquata et Tringa Squatarola); —viz, apa de plóia; —zár, lacatu cadietoriu.
- Esődök**, cadietura, meruntisiu.
- Esőleg**, cadiendu.
- Esőlék**, restu, remasitia, scadiementu.
- Esős**, ploiosu.
- Esöz**, **Esözik**, plóia; este ploiosu.
- Esözés**, plóia.
- Espék**, inpenatura (cu slanina).
- Espély**, cuiu de lemnu; lance, pica; —szeg, pociumbu, tiuiacu la cortu.
- Est**, **Este**, **Estve**, séra.
- Est-alkony**, —hajnal, —pir, amurgulu serei, pe inseratu; —csillag, lucíferu de sér'a, vinerea, esperu; —ebéd, cina; —ebédel, v., cina, cinéza; —éden, —véden, in-de-sér'a; —fény, —világ, lumina de sér'a, amurgu; —harmat, roua de séra; —idő, séra; —lepe, fluture de sér'a (Sphinx); —velke, vioarea noptatica, flóra mamei (Viola matronalis. Hesperis matronalis).
- Estéden**, **Estvéden**, **Estennen**, catra séra, spre séra, pe inserate.
- Esteli**, de séra; cina.
- Esteliz**, v., cina, supéza.
- Estelletkor**, in-de-séra.
- Estellik**, **Estelődik**, inseréza.
- Estély**, **Estvély**, serata (soiree).
- Estempeg**, **Estempély**, propta, proptioria.
- Estenden**, v. **Estéden**.
- Esténként**, sér'a, serile.
- Ester**, sterpu, sterilu, stíru.
- Estétkez**, cina, cinéza.
- Esti**, de séra.
- Estig**, **Napestig**, pana séra, pana la apusulu sórelui.

Estike, fluture de séra.
 Estok (Istok), Stefanu.
 Estöl, Estül, cu, impreuna.
 Esteve, sér'a, sub séra, de séra.
 Estvéden, Estödön, spre séra.
 Estvel, v. Est.
 Estveledik, inséra, inseréza, se amesteca dio'a cu nóptea.
 Estveleg, este séra.
 Estvelenként, serile, in tóte serile.
 Estveli, Esteli, Esti, de séra, seratinu.
 Estvelit, v., cina.
 Estvelődés, Estelődés, amurgire, inserare.
 Estvelődik, Estelődik, Estvélyedik, inséra, inseréza, amurgesce.
 Estvényen, sér'a.
 Esz, mananca, manca.
 És, mente, minte, pricepere, ratiune; memoria, suvenire, tienera-aminte; eszöbe jut, ii vine aminte, isi aduce aminte, ii subvine; eszén jár, are minte; eszén van, scie de sine, are mintea la locu; eszén kívül van, fantaséza, si-a esitu din minti; eszére ad, ii da se pricepa; észre hoz, pune la cale; mustra; infrunta; — beli, din minte, mentalu, din capu; — bizonyság prob'a mintiei; — csin, acsioma, regula; — dől, fur'a mintiei, mánia; — fogalom, conceptulu ratiunei; — fogat, conceptu, idea concepta; — irányos, — szerinti, rationabilu, rationatu, dupa mintea sanetósa; — istenhivő, deistu, dieistu; — istenlet, deismu, dieismu; — jog, dreptulu mintiei, dreptulu ratiunei, dreptulu naturei; — kép, idea; — képi, idealu; — következtetés, rationamentu, ratiociniu, silogismu; — lény, fintia rationata, fintia cu minte; — ok, ratiune; argumentu, proba, — rém, chimera; — szerinti, — szerü, rationatu, rationalu; — szerüleg, dupa ratiune, dupa mintea sanetósa; — tan, logica, art'a rationarei; — tani, logicu; — tanilag, dupa logica, logicesce; — tompaság, hebecia, tempimea mintiei; — tör-

vény, legea ratiunei; — vallás, rationalismu; — világ, lume rationala.
 Éjszak, v. Éjszak.
 Észből, din capu, din memoria, pe din afara.
 Eszédik, se reculege; isi vene in minti, isi vene in ori.
 Eszefogyott, Eszement, Eszefordult, smintitu, aiuratu; desiuchiatu, chiaunu, carui ii lipsesce o dóga.
 Eszefurt, astutu, prefacutu, viclénu; sagaciü, istetiü.
 Eszeget, ciugalesce, mananca incetu, tandalesce mancandu.
 Eszel, irita, intarita; da se pricepa; — és, iritare, asmutiare, sumutiaré.
 Eszelény, scarabasiu de viia.
 Eszelős, nebunaticu, intr'o urechia, desiuchiatu, smintitu, aiuratoriü, deliratoriü; — ködés, — ség, nebunia, desiuchiatura; aiurare; — ködik, face nebunii; aiuréza, deliréza.
 Eszély, intieptiune, prudentia; — cs, intieptu, prudente, prudentu; — telen, neintieptu; — ség, neintieptiune, inprudencia.
 Eszemizom, folte, ghioturu (inghite cu ghiotur'a, ital. ghiotta), omu mancatiosu, gastrolatru (med).
 Eszölét, Eszölétel, minte-la-locu, consciinti'a de sine, simtiuri-intregi.
 Eszenyák, folte.
 Eszére jön, Eszére tér, se intieptiesce, isi vine in minti, se indrépta, se corege.
 E szerint, deci, prin urmare, asia dara.
 Eszes, mintosu, cu minte, desteptu; istetiü, sagaciü.
 Eszesedik, capata minte, se intieptiesce.
 Eszesen, cu minte, intieptiesce.
 Eszesit, intieptiesce.
 Eszeskedés, Eszesködés, sofistaria, sfatosia.
 Eszeskedő, filosofastru, sofistu; nasutu, arrogantu, sfatosu.
 Eszeskedik, face sofistarii, sofist-

- céza, despica perulu, se face sfa-
tosu.
- Eszeség, intieptiune, prudentia,
minte agera.
- Eszetlen, v. Esztelen.
- Eszeveszett, smintittu, nebunu; —
ség, nebunía.
- Eszezavart, confusu, uluitu.
- Eszik, manca, mananca.
- Eszkába, scóba.
- Eszkábaz, bate scóbe, prínde cu
scóbe; —ás, scobare.
- Eszköz, medilocu, midilocu, mij-
locu; instrumentu, unélta; adju-
stamentu; arangementu (in locuin-
tia).
- Eszközetlen, adi., —ül, adv., ne-
mijlocitu, inmediatu.
- Eszközlés, mijlocire.
- Eszközöl, mijlocitoriu; arangetoriu,
intocmitoriu.
- Eszközölleg, —es, adi., mijlocitu.
- Eszközöl, mijlocesse.
- Eszközölhetlen, nepracticabilu; —
ség, nepracticabilitate.
- Eszközölhető, practicabilu.
- Észleg, subs., teoria; adv., teoretice,
teoreticesce; —es, adi., teoreticu.
- Észlel, baga de sama, ia aminte,
observa, considera; —és, luare-
aminte, observare.
- Észlelet, observatiune, reflexiune;
aksioma, regula.
- Észlet, teoria; silogismu, rationa-
mentu.
- Észleti, teoreticu; silogisticu; —leg,
adv., teoretice; silogistice.
- Eszme, idea; —csere, imprumutare
de idei; —i, idealu; —iség, idea-
lismu, idealitate; —járás, cursulu
ideiloru; —tan, ideologia.
- Észmél, ii subvine, ii resubvine (in
minte); are consciintia de sine;
meditéza.
- Eszméledik, se reculege, isi vine
in simtiuri, isi vine in ori, se
desmetecesse.
- Eszmélés, Eszmélet, consciintia de
sine.
- Eszméletes, cercuspectu, prudentu,
discretu; —ség, cercuspectiune,
prudentia, discretiune.
- Eszméletlen, amortítu, lesínatu, lip-
situ de simtiuri, afara de sine.
- Eszmélködik, v. Eszméledik.
- Eszmélődés, cugetare, meditare.
- Eszmélődik, cugeta, meditéza.
- Eszmény, idealu; —esit, v. ideali-
séza.
- Eszményi, idealisticu; —leg, adv.,
idealistic.
- Eszményiség, idealitate.
- Eszméskedik, v. Elménczkedik.
- Észrevenetlen, —vehetetlen, adi.,
—ül, pe neobservate, neobserva-
bilu.
- Észrevehető, adi., —leg, —képen,
de observatu, observabilu.
- Észre veszen, ia aminte, baga de
sama, observa, reflecta; zaresce;
—magát észre veszi, se reculege.
- Észrevétel, Észrevét, insemnare, ob-
servatiune, reflexiune; nota.
- Észrevétlen, neobservatu; nezaritu.
- Észrevevés, bagare de-sama, obser-
vare.
- Észrevető, observatoriu, reflectatoriu.
- Észszerénti, Észszerű, rationalu, dupa
minte sanetósa.
- Észszerűleg, dupa ratiune.
- Észtan, logica; —i, logicu, logi-
cesce.
- Eszteke, grindeiu (la aratu).
- Esztelen, nebunu, fara minte, ne-
priceputu, smintitu; —ködés, ne-
bunía; —ködik, se pórtá nebu-
nesce; —ség, nebunía; —ül, ne-
bunesce;
- Esztena, stâna; —karám, staulu
(de oi), zacatóre (de vite).
- Esztenál, stânesce.
- Esztendei, anualu, pe anu; de anu.
- Esztendő, anu; —beli, pe anu; —
köz, terminu de unu anu.
- Esztendőnként, pe anu, pe fiacare
-anu.
- Esztendőre, preste unu anu.
- Esztendő-tszaka, preste totu anulu.
- Esztendőz, amana pe ani.
- Eszter, Ester, n. pr.; —paréj, spi-
natu cu fragi, spanacu bobatu
(leguma).
- Eszterág, Esztrág, barza, cocoru,
cocostîrgu.

Eszterga, Esztergály; strugu; — aczél, oticlu de strugu.

Esztergál, Esztergályoz, strugaresce, strujesce, lucra in strugu; trage in strugu; — ás, strugarire.

Esztergályosság, strugaria.

Esztergam, Esztergom, Strigonu (nemt. Gran).

Eszterha, Eszterhaj, Eszterje, strejina.

Eszterő, Eszterő, impletura, iazu.

Eszteváta, Eszváta, resboiu, stativa (de tiesutu).

Esztrenga, Eszteronga, staulu, strunga (de oi).

Ét, Étek Étél, mancare, bucata.

Étadag, Étéladag, portione de mancare.

Étárus, locandariu, restauratoriu.

Étasztal, masa de mancatu.

Étekbérlő, conviptuariu; pensionariu.

Éteckfogó, chelariu (Kellner); stolnicu (in cronică, nemt. Truchsess, latin. Dapifer), purtatoriu de bucate, scâlcu.

Éteklajstrom, carta de bucate, lista de mancaru, tarifa.

Étele, Atila, n. pr.

Étekkfogás, Étekkfogás, rându de bucate, serie de bucate.

Ételka, Adela, Adelaida, n. pr.

Ételődik, se smacina in sine, se consuma.

Ételpenész, mucegain.

Étet, Étet, nutresce, da de mancatu (la vite); coróde, cauteriséza, arde (cu acrimi); invenina, intocsica, otravesce; —és, nutrire; coródere; inveninare.

Étető, Étető, nutritoriu, hranitoriu; corodietoriu, causticu; veninu; —haméleg, varu nestinsu; —viz, apa tare.

Étfolyás, urdinare, disenteria.

Étház, casa de mancatu; locanda.

Étidő, timpu de mancare.

Étjegyzék, Étlap, v. Étellajstrom.

Étkes, mancatiosu, lacomu la mancare, folte.

Étkéz, manca; da de mancatu.

Étkönyv, carte de bucate, carte de menagiu.

Étmérsék, —mérséklet, dieta, dietetica, cumputu la mancare.

Étművész, gastronomu.

Étszekrény, almariu, armariu, scrinu cu ale mancarei.

Étszoba, chilia de mancatu.

Étterem, sala de mancatu.

Étundor, grétia, anorecsia.

Étvágy, apétitu, pofa de mancare; lipsa de apétitu.

Étvágyas, pofitosu; flamendu.

Europa, Europ'a; —i, din Europ'a, europénu; —ilag, europenesce.

Ev, puroiu.

Év, anu; —bér, plata anuala, salariu; —ezred, milienariu; —folyam, —folyamat, cursu de unu anu, cursu anuala; —fordulás, —fordulat, —forgás, aniversaria;

—haszon, renta anuala; —évkönyv, Évlő, anale pl., cronica; —nap, aniversaria; —negyed, trimestru, patrariu de anu; angaria; —negyedenként, pe trimestru; —negyedes, —negyedi, —negyedenkénti, trimestralu; in angarii;

—pénz, —díj, plata, anuala; —rend, —sor, —szám, epoca, era; —szak, anotimpu; —számadás, —számolás, computu anuala; —század, secolu, vécu; un'a suta de ani; —tized, decada; —ünnep, serbatőre aniversaria; —változás, schimbarea anului; —vers, cronosticu.

Éva, Évi, Évicza, Eva.

Évangélikus, evangélicu.

Évangéliom, evangélicu, vangélicu.

Évangélistas, evangélistu.

Éved, Évesedik, puroiéza.

Évedik, se réscóce.

Évedség, puroiéla.

Évedt, adi., —en, adv., puroiatu.

Évedt, rescóptu.

Éveg, sticla, glaja.

Ével, perenélza, duréza, mostenesce; —ő, pereuatoriu.

Éves, puroiosu.

Éves, de unu anu.

Évés, mancare.

- Evesedés, Evesödés, Evesülés, pu-
roiéla, puroitura.
- Evesedik, Evesödik, Evesül, se pu-
roiéza.
- Evesit, puroiéza.
- Evez, Evezget, vesléza, cormanesce,
guberna, plutesce.
- Evezhető, de navigatu, de plutitu,
navigabilu.
- Evező, lopatariu; carmaciu; plutito-
riu; —gályacsiga, argonautu; —
lapát, lopata de plutitu; —legény,
lopatariu; —mester; carmaciu, cor-
manariu; —toll, péna de inieptatu
(la paseri).
- Évi, anualu; —fizetés, plata anuală,
salariu; —járdék, annuitate, renta
anuală; —szemle, revista anuală.
- Eviczk, polipu de angila; fusariu
(pesce), cipariu.
- Eviczke, iute plutitoriu.
- Eviczkél, se sbuciuma, se svérco-
lesce.
- Évik, Évedik, v. Ivik.
- Évit, prescrie, paragraféza (jurid.).
- Évlő, anale, pl., cronica.
- Évő, subs., mancatoriu; mancandu;
nagy —, folte, omu mancatoriu;
omu nesatoriu; —kalán, lingura
de mancatu; —szerek, uneltele
mesci, copertura de masa; —tál,
castronu de mancatu; —társ, so-
cia la mancare, convictoriu.
- Évődik, se coróde, se arde; se su-
para.
- Évődik, se artiaguesce, intarita, gâ-
zaie (franc. agacer).
- Évű, de unu anu; de ani.
- Évül, se puroiéza.
- Évül, se invehiesce, se prescrie,
se paragraféza (jurid.), se perde
dreptulu).
- Évülhetlen, neprescriptibilu, dreptu
ce nu se póte perde.
- Evvel, v. Ezzel.
- Ez, acesta, acésta; —alatt, intr'-
aceea; —előtt, mai nainte de
acésta, mai nainte, ante; —előtti,
de mai nainte, anterioru; —éven,
—idén, estimpu; —évi, —idei,
de estimpu, din estimpu; —okáert,
—okért, deci, de aceea, prin ur-
- mare, asia dara; —ota, de atunci;
— 's ez, cutare și cutare; —
után, după acésta, pe viitoriu, de
aici înainte.
- Ezen, Ezön, acestu, acésta; —ként,
asia, in acestu modu: —kivül,
afara de acésta, preste acésta;
—közben, intr'aceea; —tul, de
aici-incolo.
- Ezennel, indata; cu acésta, prin
acésta.
- Ezentég, indata, pe data, de locu.
- Ezer, miie, milie; —féle, mi de fe-
liuri; —jó fil, miie de florini, cen-
tura, diptamu (Diptamus); —
lábú, verme murariu; —levellí fil,
garva, érb'a oiloru, miie de foi
(Achillea Millefolium); —mester,
strigoiu, magu; —miliom, mi-
liardu, un'a miie de mi; —rétű,
inmiitu; —szép, amarantu (bot.);
—szer, —szerte, de un'a miie
ori; —szeres, inmiitu.
- Ezeredik, alu miilea, gen. masc., a
mii'a, fem.
- Ezerenként, cu miile.
- Ezeres, cate un'a miie.
- Ezernyi, cu miile; —ezer, mi de mi.
- Ezerszeres, inmiitu.
- Ezért, de aceea, pentru aceea, din
acea cauza; prin urmare.
- Ezóta, de atunci.
- Ezred, diece secolu, miie de ani;
regimentu, legiune; fogház, —are-
stulu regimentului; —kormány,
comand'a regimentului; —lelkész,
capelanu de regimentu; —orvos,
medicu de regimentu; —pénztár,
cas'a regimentului; —segéd, ad-
jutantu de regimentu; —tulajdo-
nos, proprietariu de regimentu;
—ügyvéd, auditoriu de regimentu.
- Ezredenként, cate unu regimentu,
cu regimentulu, regimentu de re-
gimentu, legiune de legiune; cu
mii'a de ani.
- Ezredes, colonelu, comandantu de
regimentu; —tiszt, oficiu de stabu.
- Ezredesség, postu de colonelu, rangu
de colonelu.
- Ezredí, dela regimentu, tiitoriu de
regimentu.

Ezredik, alu miilea; g. fem., a miî'a.
 Ezrenként, cu miî'a, cu miile.
 Ezsaiás, Ezsiás, Isaia.
 Ezután, de aci nainte, in viitoriu,
 pe viitoriu, de aci 'ncolo.
 Ezüst, argintu, argintu; - any, argintu curatu, regulatiu de argintu (Conus, cum eso curatu din topitoria); —bádóg, placa de argintu; —bánya, mina de argintu; —batka, lascaia; obolu, para; denariu de argintu; —buborék, besica de argintu (montan); —csillám, scilpela de argintu; —érték, —tartalék, valóre de argintu; —fa, oleastru, maslinu selbaticu (Elaeagnus); —faczán, fasanu de China; —fém, metalu de argintu, argintu regulinu; —fonsor, amalgamu de argintu; —füst, foitia de argintu; —gálicz, sare de argintu, vitriolu de argintu; —glét, arginitu; litargiru de argintu; —hab, spuma de argintu, cacatu-de-ursu (montan.); —halvag, cloru de argintu (chem.); —kéneg, sulfidu de argintu; —korom, fumu de argintu, funingine de argintu, argintu funinginosu; —lemez, petela de argintu; —leveli fa, protea (Protea, pe la promontoriulu hunci sperantie);

pomulu Dianei, argintu decompusu (chem); —maglapél, loboda dadaiósa, portulace de mare; —mives, argintariu; —mű, argintaria; —nemű, de argintu; argintaria; —péncz, moneta de argintu; —pikkely, bizantina, lustrina de argintu; —pillangó, fluturi de argintu; —pisztrang, pastravu de argintu; —porond, nasipu de argintu; —próba, proba de argintu; —rúd, drugu, paru, varga de argintu (mont.); —sodró, sirmariu de argintu; —sodrony, sirma, telu de argintu; —szál, firu de argintu; —szem, graunte de argintu; —szin, colóre argintia; —szinű, argintu; —szövet, brocatu de argintu; tiesetura de argintu; —verő, placariu de argintu; —virág, argintu curatu, flórea argintului, regulatiu.

Ezüstöl, Ezüstöz, sufla cu argintu, argintéza; placéza cu argintu.

Ezüstös, suflatu cu argintu, argintu; argintosu; ferecatu cu argintu.

Ezüstözés, suflare cu argintu.

Ezüstözet, argintatura; ferecatura de argintu.

Ezüstöző, argintatoriu.

Ezzel, cu acésta, cu atata.

F.

Fa, subs., lemnu; arbore, copaciu; adi., de lemnu; —ág, ramu, ramura de arbore; —árulás, comerci cu lemne; —áru, lemnaria, marfa de lemnaria; —bél, ascia; —miediu de lemnu; —bogár; scarabusiu de arbore; —botolás, —nyirés, tunsura de arbori; —böh, spinu, —buga, gogósia, galutia, bobitia de stejariu; —csak, —csing, tufa, arbustu; —csipa, gumí, resina; —czipő, sandala de lemnu, papicu de lemnu; caltiunu de lemnu; —derék, trunchiu; —eper, fraga; —féle, de lemnu; —fészter, —szin, siopu de lemne; —fur-

dancs, canalu de matie; scarabusiu sfederitoriu; —gesztenze, jiréda de lemne; —gomba, bureto de copaciu; —gyöngy, vescu; —gyöngyevő (rigó), sturdiu de vescu (Turdus viscivorus); —gyöngyfélék, vescuşe, pl.; —hágó, —kusz, catiaratória (pasere); —haj, scörtia de arbore; —hártya, pelitia de arbori, scörtia interióra; —ház, casa de lemnu; —háj, scortisióra; —babér, cinamonu, cinamu, canela (Laurus Cinnamomum); —papir, papiru de scörtia; —hájvirág, flóre de cinamonu; —heveder, altitia (de la-

tiu, de scandura); — hulladék, uscaturi (in padure); — iskóla, scóla de arbori, scóla de altoi; — isten, fetisú; — jankó, meteleu, mutalau, tontu; — kalapács, ma-iugu; — kén, loranta; — metszés, xilograffa, sculptura in lemnu; — metsző, xilografu; — moly, cari, pl.; — nemű, de lemnu; — nyomat, xilogramu; — olaj, untu-de-lemnu; — sarú, sandala.

Fábián, Fabianu.

Fábrica, fabrica, fauriste.

Fábrikás, fabricariu, fabricantu.

Facsar, stórcé; — ás, stórcere.

Facsarék, storsetura.

Facsari, avaru, sgárcitu.

Facsarit, v. Facsar.

Facsarodik, se sucesce; se deter-mina anevoia.

Facsarog, ambla sucit'a-nvértit'a.

Facsaros, sucitu.

Facsaróviz, udu-petrunsu.

Facsart, storsu, sucitu.

Facsintos(horgaslábú), strimba-lemne.

Fácska, arborelu, copacelu; lemni-sioru, lemnutiú, lemnuletiú, gáteju.

Fácsúz, ciocanitóre (pásere).

Fáczan, fasanu, fatianu (Phasianus).

Fáczános, fasaneria; fasanariu (cum ai dice gainariu).

Fáczol, indoiesce, impatura.

Fád, contrage, stringe spre sine.

Fadék, ligninu, lemninu.

Fáész, lemnaresce, face lemne, cara lemne, paduresce.

Fáészás, Fáészet, lemnaritu, paduritu.

Faggat, Fakgat, impunge, poncisieza (cu vorb'a); scocioreisce, scotocesce, cércá; artiaguesce, intarita; — ás, scociorire; inponcisiare; intaritare.

Faggatodzik, se agatia, se inhatia (de cineva).

Faggyag, seu.

Faggyany, stearina, materia de seu.

Faggyaz, seosu; plinu de seu, cu seu; de seu.

Faggyas, unge cu seu.

Faggyú, seu; — daganat, steatóma; — fa, arbore seosu; — kátrány, catranu (ital. catramo), pacura;

resina minerala; — sérv, steató-

cela; — tipertő, jumara; — túsű, ghindura soása (anat.).

Faggyus, seosu, unsu cu seu.

Faggyuz, seuesce, unge cu seu.

Fagót, fagotu (instrumentu mus.).

Fagy, v. inghiatia; subs., inghiatiu;

— dag, — daganat, degeratura; — láz, friguri mortaretie; — pont, punctu de inghiatiu.

Fagyal (fa), ligustru; cornu (arbu-stu); — bogyó, bóba de negrêla;

— neműek, ligustre pl. (arbusturi).

Fagyalék, gelatina, recitura.

Fagyány, spermacetu.

Fagyás, inghiatiare.

Fagyaszt, v. a., inghiatia, face se inghiatie.

Fagyatlan, neinghiatiatu.

Fagyhatlan, Fagyhatatlan, ce nu póte inghiatia, ne inghiatiabilu.

Fagylal, v. a. aduce la inghiatiu, face se inghiatie; — ás, inghiatiare.

Fagylalda, inghiatiaria.

Fagylalt, inghiatiata, sorbetu.

Fagyos, adi., — an, adv., ghiatiосу; frigurosu; inghiatiatu.

Fagyosít, v. a., inghiatia, face se inghiatie.

Fagyoskodik, ii este frigu, sufere frigu, degera de frigu.

Fagyosodik, se inghiatiосiэza, se face ghiatiосу, degera.

Fagyott, degeratu, inghiatiatu.

Fagyotalan, nedegeratu, neinghiatiatu.

Fái, Fáí, din arbore, din copaciu, din lemnu.

Fáiz, lemnaresce, paduresce, face, aduce lemne; — ás, lemnaritu, paduritu, subs.

Faj, Fajta, genu (neamu); specie, soiu, rasa; calitate, asortamentu;

— név, nume de specie; — rokon, consangénu, de aceeași specie; — suly, greutate specifica (fis.); — tenyésztés, prasila curata.

Fáj, dóre; — ás, dorere, durere.

Fajuveszett, degeneratu, corcitu; de-stramatu.

Fajd (tyuk), gaina selbatica; siket—, urogalu, cocosiu selbaticu; nyir—, gainusia, francolina; gatyás—,

gainusia alba; — jereze, tyuk, urogaina, gaina solbatica.
 Fájdal, v. Fájlal.
 Fájdalmas, durerosu, doretoriu.
 Fájdalmatlan, nedurerosu; —ság, nedurere; nepasare, apathia.
 Fájdalom, subs., durere; interj., ach! —pénz, bani pentru durere, respalat'a durerei.
 Fajdok, v. Fajdlyuk.
 Fájékony, durerosu, simtitoriu de dureri.
 Fájész, compatimesce, are compatimire, deplange.
 Fájít, face durere, dóre.
 Fajlag, adv., —os, adi, specificu, dupa soiu.
 Fájlal, dóre; condóre, compatimesce; —ás, —at, durere; compatimire.
 Fajlik, v. Fajul.
 Fajlinka, Fajtlinka, levcoia auria.
 Fájos, durerosu.
 Fajta, specie, soiu, rasa.
 Fajtalan, —ul, desfrenatu, lucurosos, destramatu, destrabalatu; —kodás, desfrenare; —kodik, se desfrena, e desfrenatu; —ság, desfreu.
 Fajtalanodik, Fajtalanul, se desfrena.
 Fajtáz, Elfajtáz, degenera, se corcesce.
 Faju, de specie, de soiu, de rasa.
 Fajul, Elfajul, degenera, se corcesce, se corumpe, se strica; —ás, degenerare, corcire, corumpere.
 Fájul, dóre.
 Fajult, degeneratu, corcitu; —ság, degenerare, corcire.
 Fajuszka, fasole.
 Fájvirág, balsamina (Impatiens); balsamina galbina.
 Fajzás, nascere, fétare, fatare, puier; elfajzás, degenerare.
 Fajzat, descendencia, nascere, origine; specie, rasa, prasila; —elüzés, abortu maiestritu.
 Fajzik, fata, feta, nasce, puieza; elfajzik, degenera, se corumpe, se corcesce.
 Faka, burdule, burta-grasa, omu burdofosu.
 Fakad, Fakadoz, scaturesce, isvo-

resce; prorumpc, erampe, sparge; haragra—, vine in mania; kazajra—, prorumpc in risu, infla risulu.
 Fakadás, scaturire, isvorire etc.; pustea, bubulitia; incoltiela, germu (la plante).
 Fakadék, buba, coptura, inflatura, ulcóre deschisa; ulcóre puroioasa.
 Fakaszt, deschide, sparge (bub'a, ulcóra).
 Fakén, Fakin, loranta (Loranthus).
 Fáklya, facla, faclia (masalá, turc. in Rom.); —fenyű, ciparusu.
 Fáklyás, faclieriu; cu faclii, provediutu cu faclii.
 Fakó, galbuiu, falbu (ital. falba, lat. fulvus); —ércz, mineralu manganesu; —gódirez, scrofularia (planta); —hangya, furnica de padure; —pej, roibu (calu); —sárga, galbinu deschisu; —szekér caru neferecatu, caru tieranescu; —szürke, suru-galbuiu.
 Fakond, manganesa (miner.).
 Fakos, galbuiu, falbuiu.
 Faktat, scotocesce, scocioresce, cercetéza, scrutéza.
 Fakul, se spalacesce (colórea), se ingalbinesce.
 Fakusz, catiaratória (Falcinellus arboreus et Certhia).
 Fal, parete; kő—, muru, parete de pétra; —köz, parete despartitoriu; olasz—, paravanu; —ágyutalp, lafeta de tunu; —alap, —fenék, —talap, —talp, fundamentu, temeiu; —béllet, tapetu; propta (montan.); —csont, osulu templeloru; —él, muchi'a murului, margine, canta de muru; —fecske, rondunea domestica; —festő, zugravu in fresco; —fű, érb'a lui St Petru (Parietaria); —gyámoszlop, pilastru; —gyértyatartó, candelabru de parete; —hasadék, crepatura de parete; —kapocs, falkötő vas, cheutória de feru; —kárpit, cortina, perdea; —kusz, v. Fakusz; —málladék, —mállás, —porlás, gangrena de salitru, smacinctura de muru; —mászó, ca-

- tiaratória; lunaticu; —máz, tin-
ciu; —mázló, —szinló, tinciui-
toriu (ital. intonacatore); —méh,
albina de muru; —műh, muraría,
zidaría; —ragasz, placatu; —sí-
kárló, scandurice de neteditu; —
só, sare de parete; —szönyeg,
tapetu, covoru de parete; —tá-
masz, —támaszték, pilastru, propta,
proptea de parete; —törő, ber-
bece, spargatoriu de parete, ariete
(Aries, in strategi'a vechia; tunu
cu glóntie preste 50 puncti); —
tarjagzuzmó, muschiu de parete,
lichana (Lichen parietinus).
- Falám, ciste (la insecte).
- Falámol, róde.
- Falang, alcoholu de lemnu.
- Faláugat, mostra; defaima; infrunta.
- Falangya, falangiu, paiengiu cu
patru ochi (Phalangium).
- Falánk, Falárd, mancatios Linné).
—omu nesatiosu.
- Falánkság, nesatiu, voracitate.
- Falánkul, adv., cu nesatiu.
- Falás, imbucare.
- Falat, bucatura.
- Falatka, Falatocska, bucatíca.
- Falatul, Falatoz, gustaresce; —ás,
gustarire.
- Falaz, cladesce, zidesce; obedéza
(róta); —at, muru, zidu.
- Faldogál, ínbuca, inghite successive.
- Faldoklás, mancare lacoma, indo-
pare.
- Faldokol, manca iute, imbuça la-
comu, indópa.
- Faldos, musca, róde.
- Falga, valu (lat. vallum), intaritura,
baluardu, bulevardu; bastionu; —
—kosár, cosiu de valu.
- Falha, melcu burtosu; csikos—,
melcu mancatiosu.
- Falhozerősített, proptitu de parete.
- Falka, céta; glóta; ciurda, ciréda;
órda, hóíta, potaie (de cani), cârdü.
- Falkánként, cu cetisiórele.
- Falkár, grauru comunu.
- Falkás, adelficu.
- Falmol, v. Falámol.
- Falnagy, Falunagy, primariu, jude
satescu (funogiu in Sasime).
- Faló, imbucatoriu, iughititoriu.
- Falók, torkos—, golcanu (Gulo. Linn.
animalu patrupedu, celu mai man-
caciosu), polifagu.
- Falu, Falv (pl. Faluk, Falvak), satu,
pagu (de nude paganu); —beli,
din satu, saténu, consaténu; —
ház, casa comunala; —hely, la
sate, la tíera; —kata, post'a sa-
satului, femcia purtatória de vorbe.
- Falueska, catunu, satuletiu.
- Falusi nép, satenime, tieranime, po-
poru tieranescu.
- Falunként, din satu in satu.
- Falusi, satescu, tieranescu.
- Falusias, satenescu, tieranescu; —an,
satenesce, tieranescu.
- Faluz, petrece la sate.
- Fan, floci, pl.; —csont, osulu de-
asupra rusinei; —iv, arculu ru-
sinei; —tetű, peduche latu.
- Fancsalog, se caoie, se micloie; se
scancesce; gemie.
- Fancsarog, merge abia, ambla in-
cetu.
- Fancsika, Fanczika, Fancz, cârpa,
ríza, tréntia, sdramtia, buléndra.
- Fáncz, crestatura, stria; daltuitura.
- Fanczilla, copila trentiurósa.
- Fánczol, Fáncozoz, crésta, crestéza,
face rabosiu.
- Fanfaros, bucalatu.
- Fánk, panisióra, pitisióra, panca,
pancova; —toló, forma de panca.
- Fanodzó, ce se inflocosíza.
- Fanos, flocosu, perosu.
- Fanosodik, se flocesce, se flocosíza.
- Fánt, resplata; fánton fánt, un'a
pentru alt'a, multiamit'a cá si
buna dio'a.
- Fantarog, v. Fancsarog.
- Fanti, nebanaticu, desiucliatu.
- Fanyal, cerasfa de mare; cerasia
salcia, porumbea de mare, cera-
siu de mare (Arbutus Unedo);
—kokojeza, porumbéo'a ursului
(Arbutus uva ursi).
- Fanyalgó, scancitoriu, vaieratoriu,
gematoriu, suspinatoriu, suparatu.
- Fanyalodik (valamire), se indupleca
de nevoia.

Fanyalog, trage in ticalosia; se scan-
cesce, se caoie, se vaiera.

Fanyar, Fanyaru, acru, paduretiu,
strapeditiosu; —szerek, strapedi-
turi, stiptice, pl.

Fanyarkás, salcú, acríu.

Fanyarodik, devine salcú, se ina-
cesce; face de nevoia.

Fanyarság, acrime, strapedime.

Fányol, ingradesce.

Fanzár, iasminu ghimposu (Lycium);
scaiuu caprei (Astragalus traga-
cantha).

Far, curu; buclie; —csavar, siurubu
cu códa; —csikcsont, nád'a curu-
lui; —dagály, —zsába, —sába, cri-
nolina; durerea cópsei; —szíj, v.
Farnatring.

Fára, parochia, enoria (in Rom.).

Fárad, se fatiga, se ostenesce, obo-
sesce; —ás, fatigare etc.

Fáradalmas, adi., —an, adv., oste-
nitoriu, obositoriu, ostenitiosu.

Fáradalom, Fáradat, Faradság, fa-
tiga, ostenéla, oboséla, strapatia.

Fáradatlan, adi., —ul, adv., ne-
fatigatu, neobositu.

Faradék, ascia, tiandara.

Faradókony, ostenitiosu, fatigosu.

Fáradhatlan, adi., —úl, adv., ne-
fatigatu, neobositu.

Fáradoz, ostenesce, isi pune silin-
ti'a, se adopera; —ás, ostenéla,
fatiga; greutate.

Fáradt, fatigatu, ostenitu, obositu,
strapatiatu.

Fáradtságos, v. Fáradalmas.

Farag, cioplesce; taie; —ás, cioplire;
—ászat, cioplitura, sculptura.

Faragatlan, adi., —úl, adv., ne-
cioplitu; nepolitu, necultivatu.

Faragesál, sapa in lemnu, sculpéza.

Faragmány, sculptura, sapatúra in
lemnu.

Faragó, cioplituriu, sculptoriu; —
kés, cutítóia; —kő, pétra cioplita,
pétra patrata.

Faragott, cioplitu, scobitu, sculpatu;
—kép, idolu; icóna cioplita.

Faragzat, v. Faragmány.

Faral, v. Farol.

Farál, buksi—, purtatoriu de ar-
marii, eroldu.

Fáraszt, v. a., fatiga, obosesce, oste-
nesce, strapatiéza; —ás, fatigare etc.

Fárasztó, v. Fáradalmas.

Faraz, v. Faroz.

Farcsik, Farcsika, Farcsiga, Far-
csok, curu; pártia, fártia.

Farcz, indoitura.

Farczinál, cercetéza, scrutéza, sco-
cioresce, scotocesce.

Fárdij, premiu.

Fárá, casu, intemplanre; casu sinistru,
desastru; sok fáráén járt, a trecutu
prin multe, a patítu multe.

Fárit, v. Fáraszt.

Fark, códa; —ér, ven'a din códa,
vena stelata (la cai); —koró, tri-
foiu iepurescu (Verbascum); —
utánc, maimutia calitra.

Farkagom, közönséges—, moima, mái-
mutia túrcésca.

Farkal, codesce, da din códa; se
codesce.

Farkaláb, códa de saritu.

Farkas, subs., lupu, n. pr. Lupu;
codatu, cu códa; —alma, marulu
lupului (Aristolochia); —bab, ma-
zariche túrcésca; —béka, brósca
bastarda; —bogyó, —cseresznye,
matraguna (Atropa Belladonna);
—boroszlány, —hárs, ranuncula
de balta; —fek, culciusu de lupu;
—ék, hemeséla, főme lupésca;
—fi, puiu de lupu, lupsiuru, lu-
puletiu; —fog, dintele lupului
(Bidens, bot.); —fogó, cursa de
lupu; —fű, —gyökér, —répa,
aconitu (érba prea veninósa); —
fütej, euforbía (bot.); —gégevirág,
flórea lupului; —hal, lupu de
mare; —háljog, albétia négra,
cataracta; —maszlag, ochiulu-cor-
bului (Strichnos, nux vomica); —
nevetés, risu sílitu; —nyál, tung-
sténu, volfram, esu de feru sfar-
mitiosu (montan.); —seb, lupare,
ulcóre gangrenósa; szemet nézni,
a cauta lupesce, a se uita pe cor-
disiu; —szőlő, cócaza lupésca;
—táj, laptele canelui; —topp, li-

- copodiu; — tutulás, urletu lupescu; — verem, grópa de lupi.
- Farkasúl, lupesce.
- Farkatlan, necodatu; scurtu de códa.
- Farkaz, codesco.
- Farkesiktóll, pene din códa.
- Farmatring, pogi, pl. (la cai).
- Farmatringol, bate cu pogi.
- Farnác, farmaceu.
- Farol, se retrage, inapoiéza; se da la o parte.
- Faroltat, inlatura, re'mpinge, da napoi.
- Faros, curosu, bucosu.
- Faroz, vultoresce (panura); vultóre, ochiu de apa.
- Farsang, carnevalu, carnelegiu (câslegi, farsiangu); — hét, septeman'a nebuniloru.
- Farsangi, de carnevalu; de mascariu.
- Farsangol, isi petrece, se óspeta; — ás, petrecere.
- Fartaltat, Fartoltat, Fartat, re'mpinge, da napoi.
- Fartól, se napoiéza; — ás, inapoiere.
- Fás, batiosu (legum'a), lemnosu; de lemnu; tēmpitu, nesimtitoriu.
- Fasav, acidu pirolemnú, acrimie destilata din lemnu.
- Fásit, tempesce, face nesimtitoriu.
- Fásli, fasia, legatura, bandagiu (chirurg.).
- Fásliz, infasia, infasióra, léga.
- Fásodik, se lemnosiéza.
- Fásúl, se tēmpesce.
- Fasz, medulariu barbatescu, pula.
- Faszarágó, avaru, ciufutu, sgárcitu.
- Fattyazik, face bastardu.
- Fattyú, subs., copilu de lele, bastardu; adi., falsu; simplu; — ág, — galy, — hajtás, — vessző, caitelu, surcelu bastardu; — galaj, inchiagatóre (planta); — hang, falsetu, fistula (mus.); — kakas, cocosila; — köröm, unghisióra; — réz, nicolu; — roz, secara séca; — szarv, cornuletú.
- Fatyék, gánju, fune de rachita.
- Fátyol, velu, crepu, floru; — fejkötő, caitia de crepu; — keczele, — kötény, catrintia de crepu; — öv,
- břenu, siérpa de floru; velu negru; — ruha, vestmentu de crepu; — selyem, floreta, metasa flocoasa (franc. fleuret); — szalag, cordea, pantlica de crepu; — szita, sita de crepu; — szövet, gazu, linonu; — szövő, fabricantu de crepu.
- Fátyolka, Fátyolocska, velisioru.
- Fátyolos, velatu, cu velu.
- Fátyoloz, veléza.
- Fátyolzott, velatu.
- Fázás, frigu.
- Fazék, Fazak, óla; nagy —, oloiú, óla mare; — fiú, tórt'a ólei; — polcz, politia de óle.
- Fazékacska, olisióra.
- Fazékás, Fazakas, olariu; — mő, olarime; — ság, olaria, profesiune de olariu.
- Fázékony, frigurosu; — ság, frigurosime, frigurime.
- Fázik, ii e frigu; fázom, imi e frigu; fázunk, ne este frigu.
- Fázit, Fázlal, Fáztat, recesce, tiene iu frigu.
- Fázlodik, Fázodik, sufere frigu.
- Fébő, caciula, tichia, caitia.
- Februarius, Fauru, Faurariu, Februariu.
- Feccsen, stropesce; — és, stropire.
- Fecseg, flecaresce, fleuresce, vorbesce multe; — és, flecarire etc.
- Fecsegő, fleura, flecariu, cérla, sárla (Trausily.).
- Fecserékel, piscuie (paserea).
- Fecserél, Fecserél, prada, risipesce; — és, pradare, risipire; — et, prada, risipa.
- Fecserlő, pradatoriu, risipitoriu.
- Fecskc, rendunea, rondunea; — fű, — virág, celidonia mica (botan.); — gébics, cotiofana de munte; — hal, rondunea de mare; — locska, flecariu, fleura; — soska, — sosdi, macrisioru, trifoiu acru; macrisiu iepurescu, trifoiu iepurescu (Oxalis acetosella); — tarnics, ontiana asclepiada (botan.).
- Fecskend, stropesce, inprósca; — és, stropire.
- Fecskendez, stropesce multu; — ő, stropitoriu, a.

Fecskendi, flecariu, fleura.
 Fecskendő, stropitoriu, inproscatoriu;
 —fü, érba stropitória; —hal, pesce
 stropitoriu (Chaetodonis); —mi-
 ves, tulumbariu; —toló, siringa,
 puscultia de aluatu (in bucatarii).
 Fecskeség, flecaria.
 Fecsmetesz, cutítu de fistule (la
 fluierari).
 Fecstőj, corasta, lapte dupa fetatu.
 Fed, Föd, acopere, copere; —és,
 copere.
 Fedd, imputa, mustra; infrunta, ro-
 proba; —és, imputatiune, mustrare;
 infruntare etc.
 Feddhetlen, Feddhetetlen, adi., —ül,
 fara scadere, fara defectu, fara
 vitiu, neprihanitu; —erkölcs, mo-
 rala nepatata, morala curata; —
 ség, intregitate (de caracteru).
 Feddőzés, tiesalare; infruntare.
 Feddözök, tiesala; infrunta.
 Feddtelen, adi., —ül, adv., nepri-
 hanitu.
 Fedél, Fedel, Födél, coperelementu
 (de óla); coperisiu, invelisiu (de
 casa), invelitóre, coperta; —cse-
 rép, tiagla, tígla; —cső, scocu, ulucu
 de coperisiu; —fa, caprioru; —
 —fészek, scaunulu de coperisiu
 (constructiunea lui); —gerincz, cul-
 mea coperisiului; —homlok, fron-
 tóna; —kötés, legatura de cope-
 risiu; —nád, trestia de coperitu;
 —oldal, cost'a coperisiului; —
 rozsnok, paisiu, ovesica de cope-
 ritu (planta); —szug, —zug, unghie-
 tiu de coperisiu.
 Fédél, Fédely, invelitóre, stergariu
 de capu, sudariu de capu, lega-
 tura de capu, tulbanu (tistimelu,
 machrama).
 Fedélded, in forma de invelisiu.
 Fedélék, Födélék, constructiune de
 coperisiu; —es, coperitu, cu co-
 perisiu.
 Fedeles, cu invelisiu, cu coperisiu;
 —ágy, patu cu ceriu.
 Fedelez, copere, inveluie; —és, co-
 perire, inveluire.

Fedelezet, invelisiu, coperelementu,
 adapostu.
 Fédelke, stergarelu, sudarelu, machra-
 mióra.
 Fedélzet, coperisiu, invelisiu.
 Fedém, v. Fedélzet; —es, coperitu,
 invelnitu.
 Fedemény, Fedmény, coperta, co-
 perementu.
 Fedémes, coperitu.
 Fedés, copere.
 Fedet, coperelementu; apamentu,
 custodia, paza; convoiu; escorta.
 Fedetlen, adi., —ül, necoperitu; ne-
 aparatu, nepazitu etc.
 Fedett, coperitu; aparatu, pazitu;
 —ut, drumu aparatu.
 Fedez, copere, acopere; ascunde;
 —és, copere etc.
 Fedezet, v. Fedet si Fedemény; —
 len, adi., —ül, adv., necoperitu,
 neinveluitu.
 Fedezget, copere succesive; ascunde.
 Fedő, coperelementu; coperitoriu.
 Fedőlék, v. Fedélzet.
 Fedzik, se copere, se invelue.
 Fegy, Fegyelem, Fegyelet, discipli-
 na, regularitate; —beszéd, in-
 fruntare, cuventu infruntatoriu.
 Fegyelmes, disciplinatu, regulatu,
 educatu.
 Fegyelmetlen, Fegytelen, nediscipli-
 natu etc.
 Fegyelmi, adi., —leg, adv., discipli-
 nariu.
 Fegyencz, incarceratu, internitiatu,
 arestantu.
 Fegy-ház, —intőzet, carcere, inchi-
 sóre, temnitia, casa de corectiune;
 —mester, carcerariu, temniceriu;
 —rendőrség, politia corectionala;
 —szék, tribunalu corectionalu.
 Fegyhetlen, Fegytelen, v. Feddhet-
 len si Fedtelen.
 Fegyver, arma; fegyverbe! la arme!
 fegyverbe öltözök, se inarma; fegy-
 vert fog, apuca arme; fegyverben
 áll, sta in arme, sta armatu.
 Fegyver-bíró, —fogható, capace de
 arme (destoiuicu, harnicu); —csat-
 togás, —csörgés, fremetu de arme,
 sgomotulu armeloru; —csiszár,

—gyártó, fauru de arme; —do-
rék, camasia de zole, zea, cu-
rasa, pantiera (ital. panciera),
tiestu; —forgatás, intércere, in-
ieptare de arme; —gula, pira-
mida de arme; —gyakorlat, ma-
nuire de arme, eesercitiu in arme;
—ház, —tár, armamentariu, ar-
senalu, casa de arme; —készület,
armamentu; armatura, pregatire
la arme; —nyugvás, —szünet,
armistitiu, incetare de arme; —
mester, capitannu de arme; gene-
ralu de artileria; —szemle, ro-
vista de arme; —szerek, parti
de armatura; —szij, curea de arma
(la pusca, pica); —szó, sunetu de
arme, chiamare la arme; —táncz,
jocu in arme; —tárnagy, comen-
dantu de arsenalu; —társ, came-
radu de arme; —tér, piatia de
arme; —viselő, ostasiu, soldatu.

Fegyverde, armamentariu, casa de
arme.

Fegyveres, armatu, a.

Fegyverez, arma, inarma, arméza.

Fegyverkezés, — et, armare.

Fegyverkezik, se arma, se inarma,
se arméza.

Fegyverkeztet, arméza, arma, in-
arma.

Fegyvernök, scutariu, purtatoriu de
arme, armasielu.

Fegyverre! la arme!

Fegyvertelen, nearmatu; desarmatu;
—ség, necapacitate de aparare,
lipsa de armamentu.

Fegyvert fog, ragad, fegyverre kél,
apuca arme, alérga la arme, se
scóla cu arme.

Fegyvert lábhoz! la pitioru! (ter-
minu de comanda).

Fegyvert ölbe! la bratiu!

Fegyvert, vállhoz! la umeru!

Fegyverzés, — et, v. Fegyverkezés.

Fehér, Fejér, albu, blancu; —ba-
hos, pestritiu, pistriuu; —bors,
piperiu; —cseléd, femeietu, mu-
ieretu, servitoriele pl.; —dárdércz,
antimoniu albu; —egy, granulitu,
sarea vinului; —fajd, potarnica
alba; —fenyő, bradu albu, pinu

albu; —foltos, baltiatu (óie), pin-
tenogu (calu); —folyás, scursóre
alba (bóla femeiesca); —föld, creta;
—fiz, salce alba; —gálicz, vitriolu
de zincu; —hangya, furnica alba,
furmica de lemnu; —hátutóvis,
amarea, spinulu st. Mariei, spinu
albu; —ír, alifia de plumbu, un-
gentulu lui Saturnu; —keseréleg,
magnesia alba; —keszeg, ghotiu,
cipriu, pesce argintiú; —kór, —
korság, —senyv, galbinare, clo-
rosia; —levél, carta alba, carta
blanca; —ló, calu albu; —mályva,
nalba, altea; —menta, minta sel-
batica, mint'a cailoru; —nép, secsu
femeiescu, femeia; femeietu; —on,
cusutoriú; —pemet, voronica (bo-
tan.); —répa, napu albu; —ruha,
—rufa, rufaria, lingeria, albe pl.;
—sas, vulturu baltiatu (Aquila
Pygargus); —sik, sícu albu; —
személj, femeia, muiera, muliere;
—töröm, pelinu albu; —vasárnap,
duminéca Tomei; —vonal, lini'a
pantecelui; —zászpa, spendiu albu
(Helleborus).

Fej, subs. capu; —kéz—, mana; láb—,
petioru; fejébe verni, a'i бага in
capu; feje lágya még nem nőttbe,
íncea nu se scie spala dupa urechi,
íncea este numai unu balosu; sze-
gény fejem! saraculu de mine,
—vai de capulu meu!

Fej-adó, —pénz, darea capului, ca-
pitatie (Rom.); —baj, —nya-
valya, durere de capu; —beteg-
ség, bóla in capu; —biczcentés,
clatinare din capu; —bőr, pelea
capului; caputa; —búb, motiu,
smócu; —burok, cas'a copilului,
locasiu; —disz, —ék, —ékesség,
conciu, concietura, coifura; orna-
mentu de capu; —fa, cruce de
lemn, monumentu de lemn; —
—fájás, durere de capu; —fe-
kély, huba in capu; —gyám, atlas
(in anatomia); —híjú, fara capu,
desiuchiatur, intr'o urechia; —iga,
jugu de capu (la boi in Germa-
ni'a); —kendő, sudariu, sterga-
riu de capu; —keringés, —szé-

delgés, ametiéla; —köszvény, migrena; —kötő, caitia, boneta, scufa, scufia; —kutacs, —lágy, mólele capului, fantanea; —lábu, cefalopodentu (ist. nat.); munca, lucrare cu mintea; —mentő, caciula captusita (pentru prunculeti); —párna, perina de capu; —szalag, —szorító, bertitia, pantlica la capu; —tőrés, bataie de capu, meditatiune incordata; —törő, greu de investiatu; —vas, coifu, casca, cascota; —vétel, —vesztés, perderea capului, pedéps'a mortioi; —zugás, urletulu capului.

Fej, v., mulge; —és, mulgere.

Fejdegel, mulge mereu.

Fejdelem, v. Fejedelem; —lak, residentia de domnitoriu.

Fejecs, capsioru.

Fejedelem, principe, domnitoriu, domnu (in Rom.), suveranu; —aszszony, —nő, dómna (Rom.), domnitoria, principesa, suverana; abatisa, staretia (in monastiri).

Fejedelemség, principatu, domnia.

Fejedelmi, domnescu, de domnitoriu, de suveranu.

Fejdzik, inspica, da in spicu (graulu etc.).

Fejefurt, nebunu, smintitu, desiu-chiatu; absurdu.

Fejel, caputa; —és, caputaro; —et, fejelt csizma, caputaturi, pl.

Fejenként, omu de omu, unulu cate unulu.

Fejér, subs., ven'a capului, ven'a principala; ven'a mediana; ven'a salvatela (anat.). Vedi Fehér.

Fejérvár, cctatea alba (slav. Belgradu); Gyula —, Alba-Julia (in Transilv.); Székes —, Alba regala (in Ung.); Nándor —, Belgradu (in Serbia); —megye, comitatulu Albei.

Fejés, mulgere, mulsóre, mulsura.

Fejes, cu capu; cu capatina (curechiu); gamalia (macu); cu maciua (batiu); capatinosu, capritiosu.

Feketül, Feketődik, Feketszik, se innegresce.

Feketülés, innegrire.

Fékez, infrena; dumeresce, domesticesco, inblandiesce; —és, iufrenare etc.

Fékezet, frenaria.

Fekirányos, adi., —an, adv., orizontalu.

Fekmentes, Fekmenetes, v. Fekirányos.

Fekméret, nivelatura, nivelamentu (geom.).

Fekmérleg, nivela.

Fekmérlegez, niveléza.

Fekmérnök, nivelatoriu.

Fekpad, banca, lavitia, prispa.

Fekszik, Fekiúszik, se culca, jace, zace; város őrzeten —, zace in garnisóna.

Fektanya, bivoacu, popasu de nópte (trupele).

Féktelen, Féktelen nenfrenatu.

Fektet, culca; asiédia, pune; —és, culcare etc.

Fekti, Fekv, Fekhely, campu (de batala), tabara (tabernaculum); zacatóre, locu asternutu.

Feküszik, v. Fekszik.

Feküvés, culcare, zacere.

Fekve, culcata, zacéndu.

Fekvés, culcare, zacere; situatiune, asiediatura; —rajz, planu de situatiune.

Fekvonalmériü vagy mérték, cumpana de apa, nivela de apa.

Fekvő, Feküvő, zacéndu, zacétörü; —beteg, bolnavu reu; —jóság, realitate, mosia de pamentu, proprietate de pamentu; —sas, caprioru (la casa).

Fekvőség, realitate, proprietate de pamentu.

Fekzés, defilementa, defirementu.

Fel, susu, in susu, v. Föl.

Fél (pl. Felek), diumatate, giumatate; unu, cate unulu; parte; partita; aprópele, deaprópele, semenulu; —alabástrom, alabastru bastardu.

Fél, v., se teme, se sparie, ii este frica; nincs mitől félni, n'are de ce se teme.

- Felad, da in susu; pune (bucatele pe masa); denuncia, acusa; —várat, preda o cetate; —adás, dare in susu etc.
- Feladat; Feladvány, problema.
- Feladó, predatoriu; denunciantu.
- Felajánl, recomanda; dedica, oferesce.
- Felajaz, pune frenu, infrena.
- Felakaszt, spendiura.
- Felaknász, vatafu de baiasi (montan.).
- Feláldoz, sacrifica, da viptima, jertsesce; —életet, sacrifica viétia.
- Feláll, se scóla; —az, pune lantín sub barba (la calu); —it, ridica, asiédia, inaltia.
- Felállogat, ridica un'a cate un'a.
- Felaprit, dumica, dimica, ameruntia.
- Felátmérti, radia, semidiametru (geometr.).
- Félbalra, giumatate la sténg'a.
- Felbárony, flisa, plisa.
- Felbátorit, inbarbata, incuragiéza, iniméza.
- Félbehagy, intrecurma, precurma; —ás, intrecurmare.
- Féltemarad, se intrecurma, remane intr'atata.
- Félbeszakad, se precurma.
- Félbeszakaszt precurma.
- Felbir, póte ridica.
- Felbiró, consiliariu de apelatiune.
- Felbizgat, irita, intarita, agitéza, turbura.
- Felbomlik, se desface, se destrama, se desléga.
- Felbont, desface, destrama; sparge.
- Felborzad, se infiora; se involvóie.
- Felborszaszt, infrica, infricosiéza.
- Felborzaz, involvóie.
- Felbör, pelea de-asupra, epiderma.
- Felbőszit, infuria.
- Felbőszül, se infuria.
- Felbuzog, colcaic, da in clocotu, se inferbenta.
- Felcsap, sare in susu.
- Felcsattan, plesnesce in susu.
- Felcsinál, ridica; ingrécia (femeia).
- Felcsipő, calociu, calocu, galocu (ital. galoscia).
- Felclarabol, bucatiesce, dumica.
- Felderit, insenina; destópta, lumineza.
- Felderül, se insenina; se destópta, se lumina.
- Féldob, tompina.
- Féldombor, semibulbucatu, semiridicatu (basrelief); —odik, se bulbuca, se infla.
- Feldönt, restórna.
- Feldül, sfarma, strica, ruinéza.
- Feldül, se restórna.
- Felduz, v. a., infóie, infla, inganfa; —zad, v. v., se infóic, se face bugedu.
- Felé, postpus., catra, spre.
- Féle (in compusotiuni), de acelu feliu, de acea specie, de ascemenea . . .
- Felebarát, deaprópele, semenu.
- Felebb, mai susu, mai in susu; —i, adi., de susu, citatu.
- Felehbez, apeléza; —és, apelare, apelatiune, apelu.
- Felebbvisz, apeléza.
- Felebbvitel, apelatiune.
- Felében, in parte, pe giumatate.
- Feled, uita.
- Feledék, Feledség, uitare.
- Feledékeny, uitucu; —ség, uitare.
- Feledhetlen, neuitatu.
- Feléget, dearde, preface in cenusia.
- Felegyenesedik, se ridica, sta dreptu.
- Felegyenesit, ridica, pune dreptu, pune in pitióie.
- Felejt, Felejtkezik, uita.
- Felejthetetlen, neuitatu.
- Felékeszt, decoréza, inpotionéza, ornéza.
- Felekezés, partialitate, favóre nedrepta.
- Felekezetesség, spiritu de partita, spiritu de secta.
- Felekezik, se impreuna, se introlóca, se atrupéza, se insociesce; acurge (glóta).
- Felekező, partisaniu.
- Fel, respunde; sta bunu, garantéza.
- Felél, se restaura; mananca.
- Feldegel, respunde, replica.
- Feléled, se restaura, se scóla (din bóla).

Félelem, frica, téma, temere, paura.
Félelemzik, da în putregiune, se
decompune.

Féleleszt, redestépta; atitia, reafitia.
Félelet, respunsu; —len, nerespunsu.
Féleleven, semimortu.

Félelevenedik, se redestépta; re'n-
viic.

Félelevonit, iniméza, insuffletiesce, in-
barbata.

Félelget, replica.

Féleltet, v. a., asculta, cercetéza;
—és, cercetare.

Félelmes, fricosu, spariosu, témedu;
—edik, se infrica, se teme; —it,
infrica, insufla paura.

Félelmesség, frica, paura, spaima,
temere (gróza).

Félelmetlen, adi., —íl, adv., nefri-
cosu, netemedu, inimosu, cura-
giosu.

Félelő, respundictoriu.

Félelőség, respundietate, responsa-
bilitate.

Felemás, disproportionatu, neegalu;
neasemenea.

Felemel, ridica, inaltia.

Félemelet, suflta, semicátu, miédiu-
aninu (archit.).

Felemelkedés, aventu, inaltiare, sboru.

Felemelkedik, se aventa, se inaltia.

Felemelkedett, aventatu, inaltiatu;
sublimu.

Félemelt, semibulbucatu, semiridi-
catu (basrelief).

Félemik, Félemlik, se sparie.

Félemit, sparie, spaimanta.

Félen, de laturi, la o parte.

Félenekés, altistu.

Felenged, se desghiatia.

Felengeszt, desghiatia.

Félénk, fricosu, témedu; —es, sfi-
iosu, spariosu; —esség, sfiéla,
temere.

Félénkül, v. n., se teme; adv., cu
temere, cu frica.

Félényi, pe diumatate, semi.

Félényig, Félenyire, pana in diu-
matate.

Félényire, pe diumatate.

Félényivel, cu giumatate.

Félépit, cladesce, edifica, zidesce.

Félópíll, se cladesce, se edifica; —
—se re'nsanetosiéza, se restaura;
—és, restaurare.

Félér, ajunge; pricepe; —vele, se
mesura cu elu (ca).

Félereszt, lasa in susu; ingrósia
(zam'a).

Félérez, se destépta.

Félérkezik, ajunge, advine, sosescu
(la locu).

Feles, subs., partasiu, participatoriu;
pareche; —edik, se inmultiesce,
se adaoe.

Feleség, socia, nevasta, consórta;
—féléts, temere (Trans.), prepusu
(Rom.), gelosia, zelotipia; —féléts,
prepuitoriu, gelosu.

Feleséges, casatoritu, insuratu.

Feleségesedik, se insóra.

Feleségtelen, ne'nsuratu (holteiu, bur-
lacu, becheriu).

Felesel, se cértá; —és, certare, ci-
caléla.

Felesket, v. a., jura, ia juramentu.

Felesküszik, v. n., jura, pune ju-
ramentu.

Felesleg, Feleslegesség, prisosintia,
abundantia, redundantia; —es, pri-
sositoriu, abundantu; —kiadás,
spese prisosítore, supraerogatu.

Feleslegezés, supraerogatu, spese mai
mari.

Feleslegség, abundantia, prisosintia.
Felesség, catatíme preamare, red-
undantia.

Feles-számla, semi-computu; —üzlet,
comerciu à Meta.

Feleszel, irita, intarita, asmutia, su-
mutia.

Feleszméledik, Feleszmélkedik, isi
vine in ori, isi vine in simtiri,
se redestépta, se desmeticesce.

Félesztendei, félesztendős, semestralu,
de sicse luni.

Félesztü, desiuchiatu, tontu, desme-
ticu, naucu.

Féletárs, partea giumatate, miédia-
parte.

Féletlen, nepareche, stingheriu; ne-
egalu, neasemenea.

Féletlen, adi., —íl, adv., nefricosu,
netémedu.

- Felett, supra, preste, deasupra, pe-deasupra.
- Felette, Felettébb, fórte, preste mesura; —valóság, preste mesura, escesu, escorbitantia, estemitate; —való, escesivu, escorbitantu.
- Félèves, de unu semestru, de siese luni, de giumatate anu.
- Félévi, semestralu.
- Felez, giumatatiesce.
- Fefakad, sparge (bub'a); se infuria, ese din cumpatu.
- Fefakaszt, v. a., sparge.
- Fefal, imbuca.
- Fefátyoloz, desveluie; involuie.
- Fefed, descopere.
- Félfedél, semicoperisiu.
- Félfedelü, baruce, carutia semicoperita.
- Felfedez, descopere, demasca, deslarva; revela, reveléza.
- Felfejlik, se desface, se destrama.
- Felfejt, descóse, destrama; gácesce, desléga (problema, cimilitura), esplica.
- Felfelé, in susu.
- Félfelé, in laturi, la o parte.
- Félfelől, dinti'o parte.
- Felfér, incape, are locu.
- Felfeszit, crucifige, restignesce; incórdá, destinde.
- Felfintorit, strimba din nasu.
- Felfítat, Felfityész, scocioresce, scotocesce.
- Felfog, apuca, prinde (mincea); cuprinde, pricepe, intielege; —ás, apucare etc.
- Felfogad, primesce; promite, pune votu.
- Felfogó, picatóre, picatoriu (de fritura).
- Felfolyamodik, recurge (la instantia mai nalta).
- Felfordit, restórna.
- Felfordul, se restórna.
- Felfordult, resturnatu; pe dosu, sucitu, intortocatu; —ság, sucitura, intortocatura, disordine; perversitate.
- Felforgat, restórna, trantesce; ruinéza, strica; intórna (ochü).
- Felforr, se inferbenta, da in clo-cotu, clocote, colcaie, ferbe.
- Felfortyan, se iutiesce, se infuria, vine in fervóre.
- Felföld, tiér'a de susu.
- Felfuvalkodás, trufia, inganfere, orgoliu (la Eliadu).
- Felfuvalkodik, se inganfa.
- Felfuvalkodott, inganfatu, trufasiu, orgoliosu; —ság, trufia.
- Felfuvódik, se infla; se inganfa.
- Felfuvola, flauta de altistu.
- Felfüggeszt, acatia, apeude; suspende; —és, suspensiune.
- Félfülü, ferdelitia, mertisióra.
- Félgazda, semitieranu (ce are numai $\frac{1}{2}$ mosióra).
- Felgerjed, se irita, se intarita; —és, iritare.
- Felgerjeszt, irita, intarita.
- Félgömb, semiglobu, demiglobu.
- Felgyül, se aprinde; —ad, se inflacara; —aszt, inflacara, inferbenta; atítia.
- Felgyül, —gyülekedik, se aduna; concurge.
- Felbáborit, turbura, conturba.
- Felbáborodás, turburare, rescóla, revolta.
- Felbáborodik, se turbura, se rescóla, se revolta.
- Felhadaz, inarma, arméza.
- Felhadnagy, locotenentu primariu.
- Felhagy (vele), se lasa (de); da (lectiune).
- Félhaj, —hajazat, chica, cosítia, tiópu.
- Felhajt, arunca in susu; resfrange, sufulea (manec'a); scóte (biru); desiérta (pacharu); mana in susu; resare, inmuguresce, germina.
- Felhalmoz, gramadesce, acumuléza.
- Felhang, discantu.
- Félhang, semitonu.
- Felhánj, arunca in susu; mustra; cauta, cutriera.
- Felbaragit, intarita, aduce in mania.
- Felhas, pantecele de susu.
- Felhatalmaz, inputeresce, da plenipotentia; —ó, comitente, inputeritoriu.
- Felhatalmazott, plenipotent, plenipotentiariu, mandatariu, procura-

toriu; —ság, auctorisatiune, in-
puterire.
Felház, casa cu contignatiune, casa
cu cătu.
Fellhely, locu de susu; —ez, asié-
dia susu.
Fellhércz, crucea rudei (la caru).
Fellhevit, inferbenta.
Fellhovül, se inferbenta.
Felhi, chiama, prochiama; —vás,
chiamare, prochiama.
Félhold, semiluna.
Fellhorgad, se incovóie in susu.
Fellhő, nuoru; —szakadás, ruptura
de nuori.
Fellhős, nuorosu.
Fellhötlen, seninu, nenuorosu.
Fellhözet, nuori, pl., innuorare, nuo-
rime.
Fellhözik, se innuoréza.
Fellhúroz, incórda, pune córde.
Fellhutyorodik, resare; cresce.
Fellhúz, trage in susu; atrage.
Fellhuzakodik, se scóla in susu.
Félig, pe diumatate, pe giumatate.
Féligás, trasura unijuga, carútia cu
unu calu.
Feligazit, ridica in susu.
Féligcsapasz, golanu.
Feljöd, se spaimanta.
Feljleszt, spaimanta.
Felindit, intarita.
Felindul, se irita, se intarita.
Fel-ing, camasia scurta, camasiúia.
Feliñ, scrie in susu; —ás, adresa.
Felirat, adresa, representatiune (die-
tei, municipaloru).
Fél-isten, semidieu.
Feliszik, insuge, sbea.
Féljobra! diumatate impregiuru!
Feljogosit, indreptatiesce, da dreptu,
auctoriséza.
Felkap, apuca; apuca deasupra.
Felkar, bratiulu de susu.
Félkar, unu bratiu, un'a mana.
Felkászolodik, maneca, se pune in
miscare.
Fellcol, se scóla; —és, sculare; re-
scóla, insurectiune, revolutiune.
Fellcelt, destépta.
Fellken, unge; hirotonesce, ordinéza.
Félkéz, un'a mana; —ásó, sapsióra

de un'a mana; —malom, morisca
(résnitia); —úveg, lorneta.
Félkező, ciungu.
Félkiált, striga, típa, chiama, pro-
chiama; —ás, strigatu, típetu;
—ó jel, semnu de strigare (!).
Fellkonczol, maceléza, taie inbucati.
Fellkontyol, pune conciu, pune caitia.
Fellköntös, supravestmentu, surtucu.
Félkör, semicercu; —ded, in semi-
cercu, forma de semicercu.
Félkötény, siurtia, fota.
Fellábad, se restaura, se re'nsane-
tosiéza.
Fellábas, dimisu, dimisionatu, con-
cediatu, licentiatu (slobozitu din
servitiu).
Fellabeliz, incaltia.
Fellábn, cu unu pitioru, schiopu.
Fellajtar, paicu (feleitariu).
Fellát cauta in susu.
Fellázad, se revolta, se rescóla;
—ás, revolta, rescóla.
Fellázaszt, —lázit, agita, agitóza,
turbura; revoltéza; —ás, agitare,
turburare; revoltare.
Fellég, nuoru, v. Félhő etc.; —vár,
cotatiune, fortarétia.
Fellézet, nuorime, nuori, pl.
Féllelketlen, semimortu.
Fellendi, adi., —cn, adv., superfi-
cialu; —ség, superficialitate.
Felleng, subs., ailantu (Ailanthus)
v., se aventa, se inaltia, se in-
iépta in susu.
Fellenger, balonu in aeru.
Fellengez, sbóra inaltu, plutesc in
aeru, plana in aeru.
Fellengő, Felengző, sublimu; inal-
tiatu, aventatu.
Fellép, se scóla; apare (pe scena),
se presenta, ese inainte, se infa-
tiosiéza; —tetés, inaintare, pro-
motiune.
Fellézed, se re'nsanetosiéza.
Fellobog—, lobbán, se aprinde, se
inflacara, ia flacari.
Fellobbant, aprinde, inflacara, inva-
paiéza.
Felloval, intarita, asmutia, sumutia.
Felmagaszta, inaltia, glorifica, lauda.
Fellmarad, remane, se impedeza.

- Felmaraszt, vecinicesce, perenéza, perpetuéza.
- Felmegy, merge in susu; se consuma (se sfarsiesce); incepe.
- Felmeny, cerculu de susu.
- Felment, dispenséza, liberéza, scapa.
- Felmered, se scóla intiepenitu.
- Felmond, dice, recitéza (lectiunea); desdice, revóca (contractu, invitatiune); contramanda.
- Felmutat, arata, presenta, infatio-siéza.
- Félnéne, sora vitrega maimare.
- Felnevel, v. a., cresce, educa.
- Felnöttség, etate matora, pubertate, vrésta cópta (de insuratu, de marítatu).
- Felnyilik, —nyitodik, se deschide.
- Felnyit, deschide.
- Félnyom, siese policari, giunata-de-urna.
- Felnyujt intinde.
- Felnyúl, —ik, se intinde.
- Felold, —oldoz, desléga, desnóda; —hatatlan, —nedeslegabilu; —ság, nedeslegabilitate.
- Feloldható, deslegabilu, ce se póte deslega.
- Feloldodzik, se desléga, se desnóda.
- Feloldvány, absolutoriu.
- Felolvad, se topesce; se desghiatia.
- Felolvaszt, topesce; desghiatia; —ható, ce se póte topi.
- Félő, de temutu.
- Felől, despre, de, din; —minden —, din tóte partile.
- Felölt, inbraca, investesce; —ő, manecariu, spentieru; vestmentu cu maneci.
- Felöltözik, se inbraca, se investesce.
- Felöltöztet, inbraca.
- Felozlat, desface, desparte, respan-desce, imprascie; resfira.
- Felozszik, se imparte; se decom-pune.
- Felozst, inparte.
- Felozstályoz, clasifica.
- Felötlik, ese la lumina; bate la ochi.
- Felparkány, cornicea de susu (archit.).
- Félpatyolat, semibercanu (materia tiesuta).
- Felpeder, sucesce mustetie.
- Félpézn, banutiü, lascaia.
- Félpézn, arvuna, capara.
- Felpiszkál, scociorcsce, scormonesce.
- Felpittyeszt, strimba diu buze.
- Felpóczol, proptesce.
- Felpörös, actoriu, acusatoriu; —ség, actoratu (jurid.).
- Felporoz, prafuesce, scutura pulberea.
- Felragad, rapesco in susu.
- Felrajz, prospectulu unui edificiu, luare de planu, desemnu.
- Felrak, incarca, pachetéza; —ásol, aduna, gramadesce, acumuléza.
- Felrakodik, pachetéza.
- Felráz, scutura, sgudnie.
- Félre, la o parte, de laturi; airea; ne; —beszél, aiuréza, vorbesce intr'airea; —csapás, saritura laturala; —ért, ne'ntielege, intielege pe dosu, intielege reu; —ismer, necunósce; —ítél, judeca strimbu; —magyaráz, explica pe dosu, ia vorb'a n'tra'airea, restalmacesce; —tesz, delatura.
- Felreudek, chiama in susu, chiama nainte.
- Félretétel, Féltretevés, delaturare, postpunere.
- Felreugrás, saritura laturala.
- Félreut, cale laturala, cala dosita, cale ratacita.
- Felrezzen, v. n., trasare.
- Felrezzent, v. a., sparie.
- Felriadás, alarma, insgomotare.
- Felriaszt, alarméza; —ás, alarmare.
- Felró, computa, insemna, numera, socotesce; crestéza pe rabusiu.
- Felrug, da cu pitiorulu (calu etc.); se suie, se urca (la suma).
- Felrugaszködik, se iniépta, se rapede.
- Felruha, surtucu.
- Felruház, inbraca, adjustéza.
- Felsárpecsenye, friptura de muschiu.
- Felsaru, calociu, calocu.
- Felség, maiestate; —árulás, perdueliune, prodiutiune; bántás, crima de lesa maiestate.
- Felséges, augustu, maiestosu; sublimu; preanaltu.
- Felső, adi., superioru; adv., susu, de

- susu; —biró, consiliariu de apelatiune; —ház, cas'a do susu; —tábla, cas'a magnatiloru.
- Felsőbbség, superioritate; auctoritate mai nalta; preferentia, prerogativa.
- Felsőség, superioritate; gubernu; magistratura; consistoriu, tribunalu eclesiasticu; suprematia.
- Felsül, reese reu, se pacalesce, nu reusiesce.
- Félsz, téma.
- Felszab, taie, croiesce.
- Felszabadit, v. a., scapa, libera, man-tue; —ás, scapare etc.
- Felszabadul, v. n., scapa, se libera; scapa de blocata, capata sucursu.
- Félszak, planu inclinat; —os, inclinatu, plecatu.
- Felszall, 'se suie, se urca; —at, sublimatu (chem.).
- Felszállit, duce in susu.
- Felszarvaz, inbarbata, incuragiéza.
- Félszázad, semisecolu; —os me-nyegző, nunt'a de auru.
- Félszeg, strimbu; unilaturalu; —uszó, barbóia (pesce); —ség, unilaturalitate.
- Felszeg (parlagot), sparge tielma.
- Felszék, tribunalu de apelatiune, curte do apelu.
- Felszél, ventu de nordu, criveti (Transilv.).
- Félszemű, un-ochiu.
- Felszentel, santiesce, hirotonesce; —t, santitu, hirotonitu (diaconu, preotu, episcopu); —tség, daru, santire, consacrare, preotia; dedicatiune.
- Félszer, coperisiu, siopu.
- Félszerint, adv., Félszerű, semi, demi, diumatate, giumatate; neterminatu, nefinitu, neimplinitu, necomplinitu, neefeptuitu.
- Félsziget, peninsula.
- Felszin, suprafatia; —es, superficialu, pe deasupra.
- Felszolal, ridica vocea, vorbesce.
- Felszolit, provóca; —ás, provocatiune.
- Felszuronyol, inplanta spang'a.
- Félt, v. a., teme, prepune, e jalusu.
- Feltaglal, desmembréza, analisisza; anatomizésa.
- Felták, propt'a de susu..
- Feltakarodik, se cara in susu, o tu-lesce la délu.
- Feltalál, descopere, inventa, inven-téza.
- Feltálal, pune pe masa.
- Feltaláló, descoperitoriu, inventatoriu.
- Feltámad, invie; —ás, inviere.
- Feltár, desface, desvelue, descopere.
- Feltárs, conducatoriu, directoriu, in-tendantu.
- Feltart, —oztat, impedecca, retine.
- Féltartás, semiporziune.
- Feltaszit, impinge in susu; restórna.
- Féltéke, semiglobu.
- Féltékeny, prepuioriu, temetoriu, jalusu, zelotipu; —kedik, este jalusu; —ség, jalusia, zelotipia.
- Feltelint, canta in susu.
- Felterjeszt, propune; asterne; —és, representatiune; adresa; raportu.
- Féltés, ingrijare; prepusu, jalusia.
- Féltestvér, frate vitregu.
- Feltesz, pune susu; presupune; com-pune, asiédia.
- Féltétel, conditiune; planu; —es, conditionatu; —etlen, adi., —ül, adv., neconditionatu; —ez, v., conditionéza, pune conditiune.
- Feltetszik, bate la ochi.
- Feltiszt, oficiru superioru.
- Féltő, de temutu.
- Fertörodik, se besica (mana, pi-tioru).
- Feltörvényszék, tribunalu de ape-latiune, curte de apelu.
- Feltud, inputa; computa; tine miute.
- Feltünik, apare, se arata; bate la ochi.
- Feltünő, batatoriu la ochi.
- Feltür, sufulca, suvulca, resfrange (manci, fota), refréca.
- Feltüzesedik, se inferbenta, se in-flacara.
- Feltüzesit, inferbenta, inflacara.
- Felugrik, sare in susu, sare sprin-tenu.
- Felujit, re'noesce, re'mpróspeta.
- Felujúl, se restaura, se recreéza.

- Felügyekezük, — ügyekszik, se adopera, pune silinti'a.
- Felügyel, ingrijesce, inspectéza; supraveghiéza; —és, ingrijire, inspectiune, supraveghiere; —ő, ingrijitoriu, inspectoriu.
- Felül, preste, deasupra; —csapó, cu scoculu deasupra (móra); —halad, —múl, intrece, precumpănescce, apuca pe dinainte; —haladhatatlan, neintrecutu, ce nu se póte intrece; —írás, —irat, inscriptiune, suprainscriptiune; —ről, deasupra.
- Felültet, pacalesce, insiéla.
- Felüt, bate in susu; ridica (cortu); suie, urca (protiu); da man'a, incheie tocmél'a; deschide (cartea).
- Felúzen, anuncia, face de scire, incunoscintiéza.
- Felvágat, alárga in cariera; —ás, galopu mijlociu.
- Felválík, se destrama, se desparte.
- Felvall, incheie contractu pe veciá; —ás, fasiune, vendiara solena de mosii.
- Felvál, umeru; camesúia scurta; félválrol nézni valakit, a se uita la cineva in despretiu.
- Felvállal, ia asupra'si, se angajéza.
- Felvalló, fatentu, vendiariu de averi imobile; —levél, documentu de fasiune (jurid.).
- Felvált, schimba, stramuta; vende; —olag, —osan, adv., alternativu, candu unulu candu altulu.
- Felvan, e sculata.
- Felvánczorog, —vánczorog, se tereie.
- Félve, adv., cu frica.
- Felvehető, de luatu, de acceptatu, de primitu.
- Felver, bate in susu; sparge; urca (pretiulu).
- Felvergődik, se incapara, se capuesce cu greu.
- Felvesz, ia in susu, ridica, ardica; primesce; pune, imbraca (vestimentu); presupune.
- Felvet, arunca in susu; computa, socotesce, trage san'a; —és, aruncatura; computu, devisu, calculu aprocsimativu.
- Felvétel, primire, susceptiune, receptiune, admisiune; subsumare; cercetare; levata (jurid.); ipotesa, presupunere.
- Felvettet, sparge, arunca in aeru (cu pravu).
- Felvezet, conduce in rusu; presenta, infatiosiéza.
- Felvigyáz, supravighiéza, inspectéza; —ás, —at, supravighiere, inspectiune; —vigyázó, iuspectoriu, ingrijitoriu.
- Felvilág, lumea de susu; —osit, ilustra, chiarifica, dilucidá, lumina; —ítás, lumina; cultura.
- Felvilágosodik, se lumina; se cultiva.
- Felvilágosodott, luminatu, cultivatu.
- Felvisz, duce in susu; apeléza.
- Felvon, trage in susu; —ás, actu (in drama).
- Felvont, intinsu, incordatu.
- Felzet, rubrun (la acte), titulatura.
- Fézőld, verdiu, ce bato in verde.
- Fém, metalu.
- Fémdec, metaloidu.
- Féméleg, metalocsidu.
- Fémez, parchetu.
- Fémle, galena, plumbu sulfuros.
- Fémlik, lucece (ca metalulu).
- Fen ascute; unge.
- Fene, subs., gangrena, cancru, lupare; —bogár, musca de cai; —rüh, elefantiasa; adi., fene gyerek, baietu blastematu, fene ember, omu alu dracului; —vad, féra rapitória.
- Fenek, Fenek, fundu; nagy feneket keriteni, a incepe vorb'a dela Adamu; —es, cu fundu; —fészek, puiu din cuibu; —tojás, cuibariu.
- Fenekedés, amerintiare, rinjire furiosa.
- Fenekedik (ra), amerintia.
- Fenekel, pune fundu.
- Feneketlen, desfundatu, fara fundu; —ség, noianu, afundime nemarginita, abisu.
- Fenés, gangrenosu.

Feneség, brutalitate, selbatacía; tiranía.

Fenkő, arceriu (la brice); cute, greșia (la cutite, cöse); tocila.

Fenn, susu, supra, deasupra; — akad, se opresce, se smentesce; — áll, gusta; sta dreptu; — álló, sustatoriu; — állva, standu dreptu; — említett, susu-citatu, supra-memoratu; — érintett, susu-atinsu; — forgó, subversatoriu; — hang, tenoru; — hégáz, este arrogantu, e mandru, e inganfatu, trufasiu; — hord, — hordoz, pórtá pre susu; — kárt, oboe; — lábbó, calcatoriu de apa; — látó, trufasiu; — lebeg, plana, planéza, plutesce, se légana, sta suspinsu in aernu; — marad, remane, resta; vigliéza (nóptea); — reptil, sbóra pre susu; — szó, voce tare; — szóval, cu voce tare; — tart, sustiene; — van, susta; e sculatu.

Fennség, marime; sublimitate; inaltime.

Fennt, v. Fenn.

Fenső, v. Felső.

Fentereg, se tavalesce.

Fentes, inaltiatu; locu inaltu; colina.

Fentő, spítia (de róta).

Fentül, se selbatacesce, se incrudiesce.

Fény, lumina; lustru, fulgóre, lucire, straluciu, stralucire; fényre hozni, a scóte la lumina; fényt úzni, a face lucsu; — bogár, lampíru, verme lucitoriu; — iszony, — futás, sfióla de lumina; — golyó, globu luminosu; — kép, imagine optica; — kerülő, sfiósu de lumina; — kor, epoca gloriósa, culmea gloriei, epoca ilustra; — korom, funingine luciósa; — kör, nimbu, aureola de santu; — lak, resiedentia; — máz, vernice, politura, lacu (de politu); — mázol, poliesce; — mázos, politu, lacuitu; — nyelő, sugatoriu de lumina (de ecs. color); — sark, stea polaria;

— sugár, radia de lumina; — torony, faru, fanaru.

Fényeket, amerintia; — ödzik, amerintia mereu.

Fényes, lustru; ilustru, stralucitu, fulgedu; — edik, ia lustru, straluce; — udvar, Pórt'a otomana.

Fényesít, poliesce, lustruesce.

Fényesítővas, feru de poleitu.

Fényeskedik, lucisce; licuresce; scilipesce.

Fényesség, lustru; scilipéla, fulgóre.

Fényit, disciplinéza, corege; pedepsesce.

Fenyíték, disciplina.

Fenyítő, criminalu, penalu, pedepsitoriu; — ház, casa de corectiune, locu de arestu, inchisóre, temnitia.

Fénylik, luce, straluce.

Fénylő, transparentu.

Fénytelen, nelustru, neluciosu; neluminosu.

Fenyű, bradu, pinu; — korom, funingine de bradu, negréla de fumu; — madár, — rigó, sturdiu de bradu; — mag, sementia de bradu, iuniperu; — mézga, resina; — mondola, pinia; — olaj, oleiu de bradu; — piny, pitígoiu de fagu; — toboz, ciocalanu de molidu.

Fénytízés, lucsu.

Fenyves, bradetu, padure de bradu.

Fér, incape; nem fér a fejembe, nu'mi intra in capu, nu pricepu.

Fercseg, stropesce.

Fercsen, v. Fecsen.

Feresi, Franciscutiú, n. pr.

Férez, fascióra, brosiura; caetu; inseilatura; — müt, inseilatura, petecitura, luteru de nimicu.

Férczel, inseiléza; petecesce.

Ferde, strimbu; piezisiu, diagonalu; intortocatu, scalambatu, sucitu.

Ferdény, trapezu (geom.).

Ferdeség, strimbatura, sucitura, scalambatura.

Féreg, verme, vierme.

Ferencz, Franciscu.

Férfi, subs., barbatu; adi, barbatu, a (harnicu); — ág, ramura barbatésca; — kor, etate barbatésca.

- Férfias, adi., —an, adv., barbatescu, inimosu, curagiosu.
- Férfiu, barbatu; —i, barbatescu, cu barbatia.
- Férges, vermenosu; cariosu, rosu de cari.
- Férgesedik, se vermesieza, face vermi.
- Férgesség, cariosia, rosetura de cari.
- Fergeteg, furtuna, tempestata.
- Fergettyű, róta maselata.
- Ferhércz, v. Felhércz.
- Feri, Franciscuti, n. pr.
- Férfj, barbatu, sociu de casatoria, consorte; —hez adni, a marita; —hez adás, maritisiu, maritatu, maritagi; —menés, maritare; —mehető, de maritatu.
- Férfjany, arsenicu, saricica, siorecica, pétr'a siorecelului.
- Férfji, alu barbatului, alu consortelui.
- Férkezik (hoz), se inbuldiesce, se vira,
- Ferko, v. Feri,
- Fermed, puroieza, spargé (bub'a).
- Fertály, patriariu.
- Fertelmes, scârnavu, spurcatu.
- Fertez, scârnavesce, spurca, intina, pangaresce.
- Fertezetlen, nespurcatu, nointinautu; nepangaritu, nedefloratu.
- Fertő, baltóca; fiesca, noroiu.
- Fertőzködés, onania.
- Fertőztet, spurca, intina; profanéza; pangaresce; —és, spurcare; profanare; deflorare, pangarire; desonorare.
- Fesel, se desvólta; se destrama.
- Feslett, desfrenatu, destramatu, sburdaticu, libru; —nő, femeia libra, libertina; —ség, desfracu, sburdaticu, libertinagiu.
- Feslik, se descóse, se destrama.
- Fest, coloréza, vapsesce; zugravesce; rumenesce, sulemenesce.
- Festék, colóre, vapsea, vapséla; coloratiune; —es, coloratu, vapsitu; rumenitu.
- Festékező, vapsitoriu, coloratoriu.
- Festemény, cadru, tablou; portretu.
- Festeny, cromu (chem.).
- Festés, pictura, zugravire.
- Festész, pictoriu, zugravu; —et, pictura, arta de zugravitu.
- Festetlen, adi., —ül, adv., nedopinsu, nezugravitu; necoloratu, nevapsitu.
- Festő, v. Festész; —ezüst, argintu musivu; —ház, —műhely, vapsitoria; —korom, negréla de fumú (Kienruss).
- Festőde, coloraria, vapsitoria; pictoria; atelia, lucratoria, officina, casa de pictoria.
- Festőileg, pictorescu.
- Festvény, tinctura, pigmentu; v. si Festemény.
- Fésű, peptine, peptenu.
- Fésül, peptina; —kődik, se peptina.
- Fésűs, peptenariu.
- Fesz, tiepenime; —erő, putere incordatoria; —pont, punctu fiesu.
- Feszeged, scociioresce, scotocesce, scrutéza, cercetéza in sila.
- Fészek, cuibu; —fa, vantrodu, grinda de capatéiu (pe muru).
- Feszeleg, Feszeng, siede boieresce, siede infiptu.
- Feszés, strinsu, intinsu (vestmentu); —ég, strintime; strintóre; atitudine infipta.
- Feszeshedik, ambla infiptu, sta infiptu.
- Feszit, intinde, incórda; keresztre fesziteni, a crucifige, a restigni.
- Feszítő-rud, drugu; —vas, drugu de feru.
- Fészkedik, se gonéza; se smorfaie, afectéza.
- Fesztelen, adi., —ül, adv., neconstrinsu, nefortiatu; neafectatu, negenatu, nesmorfaitu, naturalu; —ség, maniera neafectata; purtare negenata, naturalitate.
- Feszül, se incórda, se intinde.
- Feszület, crucifescu; Christosu pe cruce; restignire.
- Feszültség, incordatiune, intinsetiune; discordantia, disarmonia.
- Fetreg, se tavalesce.
- Fi, fiu; pruncu, baiatu, copilu; puu; —ág, ramura barbatésca.
- Fiadzás, fetare (vit'a), puiere.

Fiadzik, féta, puiéza.
 Fiahordó, clotianu cu punga (Didelphis marsupialis, in Americ'a).
 Fias, cu pui; —tyuk, cloca, cloca, gaina cu pui; Gainusi'a, Pleiadele, siette-astre.
 Fiatalság, junetie, tineretie, pl., junie; junime, tenerime, tinerime.
 Fiatlan, fara prunci.
 Ficsereg, ciripesce (paserea).
 Ficsor (roman.), mesura de vama (in móra); fetioru.
 Ficzam, scrintéla, scrintitura.
 Ficzamit, scrintesce.
 Ficzamlik, Ficzamodik, se scrintesce.
 Ficzakándoz, da din mani din pitidre; se sbuciuma; da din códa (pe-sece).
 Ficzakó, fetioru; baiatu (in Roman. = garçon); putioiu, strengarelu.
 Figyel, ia aminte, atienta ascultarea, asculta; —em, —et, luare-aminte; figyelemjel, semnu cu getarei.
 Figyelmes, luatoriu aminte; —ség, luare-aminte, atientare, ascultare, atentiune.
 Figyelmez, v. Figyel.
 Figyelmeztet, trage luare aminte.
 Figyelő, observatoriu, luatoriu aminte; —had, armata de observatiune; —sereg, corpu de observatiune.
 Figyermek, copilul, pruncu, baietu.
 Fihűbér, feudu barbatescu.
 Fika, mucu; mucu (bóla rea de cai).
 Fikarez, firu, fibra.
 Fikás, mucosu.
 Filep, Filipu.
 Filkó, fetioru (in cartoforia).
 Fillegoria, foisoru, pavilionu.
 Fillenget, spune cate o mintiuna.
 Fillent, minte; —és, mintiunica, mintiuna mica.
 Fillér, lascaia, banuti; obolu; para; —ez, da cu tierait'a, se scumpece; —ező, sgârcitu, avaru.
 Finczál, Finczároz, salta.
 Fíndzsa, filigénu, tasa.
 Finév, nume barbatescu.
 Fing, besina; —os, besinosu.
 Finn, finénu, omu din Fini'a; —ország, Finlanda, Fini'a.

Finnya, Finnyás, alegatoriu (in man-cari), gingasfu.
 Finnyálkodik, alcege (in bucate), este gingasiu, se intrece.
 Finnyásság, giugasime.
 Finom, finu, delicatu, gingasiu, plandiu.
 Finomit, rafinéza, face finu.
 Finomodik, Finomul, se face finu, se rafinéza.
 Finomság, finetia, delicatetia, giugasia, plandime.
 Finta, curbu, strimbu; piezisiu, diagonalu.
 Fintor, desfiguratu, scâlabatu, schimositu; —arcz, —kép, caricatura, scâlabatura, strimbatura, fatia urginata, figura hidósa.
 Fintorgat, Fintorit, strimba, scâlamba; strimba din nasu.
 Fintorkodik, se scâlamba, se schimosesce, se strimba, taie la grimase.
 Fintorna, bajocuros, deridietoriu, ironic; satiricu.
 Fiók, scriusioru, sicriesiu, saltariu, puiu-mesei, puiu-ladei; raftu (in bolta); lad'a (coastanului); filialu; teneru; —egyház, biserica filiala; —madár, puiu de pasere, cuibaciu; —mú, lucru de specialitate; —pénztár, casa filiala; —szarufa, capriorelu, caprioru duplu; —végrendelet, codicilu.
 Fiókol, curatia arborii.
 Fiókos, dupa rafturi, dupa specialitati, dupa despartituri.
 Fiókoz, desparte, asortéza.
 Firka, sgârietura; manjitura, scrisore rea.
 Firkál, scrie reu, scrie tandalindu, scarabesce; —ás, scarabire; —ó, scarabitoriu, manjitoriu.
 Firokon, agnatu, rudenía din partea tatalui.
 Firtat, Firtongat, spionéza, scotocesce.
 Fisek, fisicu, patróna, cartusia, impletura (de pusca, de tunu).
 Fitat, arata; scotocasce.
 Fitit, arata.

- Fitogat, se lauda, se mandresce; —ás, mandria, fala.
- Fitos, resfrantu, suflecatu, sufulcatu; strimbu.
- Fitty, sfârla, sfârléza; pocnéla (din degete), plesnéla.
- Fittyegét, plesnesce din degete; isi bate jocu.
- Fittyen, scapa josu, cade.
- Fity, optariu, $\frac{1}{2}$ patrariu.
- Fityeg, flendaresce, atêrna; —ós, flendarosu, aternerariu.
- Fityelék, fléndara, tiortiolu.
- Fityfirity, junisioru de nimicu.
- Fityma, subs., preputiu; adi., de nimicu, reu.
- Fitymál, Fitymálgat, despretiuesce, isi bate jocu.
- Fiú, copilul, baietu, copilandru; fiu; —ág, linia barbatésca.
- Fiusit, infiesce, da (fetei) drepturi de fetioru.
- Fivér, frate.
- Fizet, platesce; —és, plata, soldu, léfa (turc.); fizetés lak, domiciliu, locu de plata (in legea camb.); —nap, di de plata.
- Fizéter, balénu de nordu, delfinu inproscatoriu (Physeter).
- Fizethetés, capacitate de a plati.
- Fizethetlen, ce nu se póte plati.
- Fizctmény, plata (ital. plata = suma de bani, spaniol. plata = argintu), saldu (comerc.).
- Fizetett, platitu, saldatu.
- Fizetö, platitoriu; —hivatal, casaria, casieria; —mester, casariu, casieriu.
- Flandria, Flandri'a (un'a parte din Belgiu.).
- Flanel, flanelu.
- Flóris, Florianu.
- Fodor, subs., crétia, incretiela; adi., cretiu; v., incretiesce, tórce; —hab, marmuréla (in pétra, in lemnu), vena; —háj, bezerei, mesanterioru (anatom.); —hurok, matie incretite; —kel, curechiu cretiu; —menta, mintá crétia; —mirigy, ghindura de matie, sc^r ofoli mesanteriori (medic.).
- Fodorit, incretiesce.
- Fodoritóvas, feru de incretitu.
- Fodorodik, se incretiesce.
- Fodorvas, ceste de masele.
- Fodradék, crétia, incretiela.
- Fodrász, incretitoriu, frisoriu (friseur).
- Fodros, cretiu, incretitu, undulatu; —odik, se incretiesce.
- Fodroz, incretiesce, unduléza; —at, cretiela, frisura.
- Fog, subs., dente, dinte; fustelu; v. act., apuca, prinde; ia; arcstéza; inbama (cai); —hagyma, aiu, usturoiu; levél, ordiun de arestare; —orvos, dentistu.
- Fogad, promite (fugadesce), pune votu, se léga; primesce, recepe, accepe, accepta; ia la sine, se remasiesce, pune remasu, faceremasiagu; —szot fogad, asculta, da ascultare.
- Fogadalom, votu, promisiune (catra Dumnedicu).
- Fogadás, primire, recepere, receptiune; remasiagu.
- Fogadatlan, netocmitu, nechiamatu.
- Fogadó, ospelu, ospetaria, casa de ospeti, locanda (moldov.), birtu (nemt.), hanu (turc.).
- Fogadós, ospetariu, locandariu, tractoriu, birtasiu.
- Fogadott, priimitu, receputu; tocmitu; adoptatu.
- Fogadvány, conventiune, carte de tocméla.
- Fogadzik, ii crescú dintii.
- Fogalmány, Fogalmazat, conceptu, compusctiune.
- Fogalmaz, concepe, compune; —ó, conceptistu.
- Foganzik, Foganszik, prinde radecina.
- Fogan, Fogant, concepe (zemislesce), se ingrécá, devine ingrecata; —ás, conceptiune.
- Foganat, resultatu, efectu; —lan, fara resultatu, fara efectu, nefolositoriu; —lanság, lipsa de resultatu; —os, folositoriu; —osan, cu folosu, cu resultatu; —osít, efaptuesce, pune in lucrare; activéza; —osság, activitate; efectu.

Fogánik, v. Fogamzik.
 Foganit, efaptuesce.
 Foganó, primitoriu, susceptivu, capace, ce prinde radecina.
 Fogantyú, tórta.
 Foganzás, conceptiune.
 Fogárd, amagitoriu, captiosu, fraudulentu; —ság, sofistaria, insielatiune.
 Fogas, subs., cuieriu; dintiosu, fogsiosu (unu pesce in laculu Balatonu); adi., cu dinti, dintiatu.
 Fogás, prindere; priusura, apucare; apucatura, aplicatiune.
 Fogasol, grapa.
 Fogat, pareche injugata, pareche inhamata, trasura; —ék, tórta.
 Fogaz, capata dinti; maseléza, pune masele (la róta); —at, dintiatura, dintime; dinti prepusi.
 Fogdad, adi., dintefornu.
 Fogdos, prinde, recrutéza.
 Fogékony, primitoriu, susceptivu, susceptibilu, capace de a primi; —ság, susceptivitate, capacefate, destoinicia de a primi.
 Fogbató, de coprinsu, de priceputu; capace; hozzá—, de sam'a sa, de tép'a sa; kézzel—, de pipaitu, invederatu; —ság, capacefate; kézzel foghatóság, plausibilitate.
 Fogház, arestu, localu de arestu; inchisóre, prinsóre.
 Foghuzó, cleste de dinti.
 Fogines, scoica de lacu.
 Fogjövés, crescerea dintiloru, dintiare.
 Fogkoszoru, cununa de dinti.
 Foglás, silaba; —ol, silabesce.
 Foglal, coprinde, ocupa, apuca; inpreuna, innadesce; léga; compune; silabéza; subjuga; tessék helyet foglalni, cu voi'a dimitale siedi, postimu siedeti; —ás, coprinde; ecsecutare; ocupare.
 Foglál, inventéza, afla in modu finu, descopere.
 Foglat, coprinsu, cuprinsu, tînóre; —os, ocupatu; —osság, ocupatiune.
 Foglalatokodik, se ocupa.
 Foglálék, adaosu, aclusu.
 Foglalkodik, Foglalkozik, se ocupa;

isi propune (ceva); se abonéza, prenumera; —ó, abonatu.
 Foglalmány, cucerire, subjugare.
 Fogláló, subs., arvuna, capara; conjunctiune; adi., ecsecutoriu; —mód, modu conjunctivu; —szeg, cuiu de scandura.
 Foglaltató, ecsecutoriu.
 Foglálvány, coprinde, incadrare (de icóna, de pétra scumpa).
 Foglyász, venéza potúrnicu; —eb, cane de paseri.
 Fogó, cleste, pl.
 Fogodzik, se apuca, se acatia, se inclésta, se inhatia.
 Fogodzó, gradea; balustrata, parapetu, recliu (la parete, trepte, punte, in Rom. pe turc. parmaclicu).
 Fogoly, arestantu, potúrnicu (perdix); —ór, pazitoriu de arestanti, dorobantiu; —sip, fuierasiu; —társ, sociu de priusóre; —tukma, cartelu, tractatu de estradarea fugariloru.
 Fogság, captivitate, prinsóre, robia.
 Fogtat, arestéza, pune in prinsóre; incurca, ingaimacesce (prin intrebari), confunda.
 Fogulatlan, adi., —úl, adv., nepreocupatu, naturalu, naivu, simplu; —ság, naivitate, simplitate, judecata simpla.
 Fogult (el), témedu, preocupatu, confusu; —ság, preocupatiune, sfiéla.
 Fogva, Fogvást (postpusetiune cu tól séu nál), de, din; prin; deci; annál fogva, prin urmare, deci, asiadara; attolfogva, de atunci.
 Fogy, Fogyad, v. n., scade, se micshóreza, se inpuicinéza; deséca; dispere; apune (sórele, lun'a, viéti'a).
 Fogyaszt, v. a., consuma, intrebuintiéza, mistue; deséca; —ás, consumtiune.
 Fogyasztási adó, accisa, impositu de consumu.
 Fogyat, scadere, scadicmentu, micshorare, desecare.
 Fogyaték, restu, remasitia; scadicmentu, lipsa.

- Fogyatkozás, scadere, scadiementu; lipsa; defectu.
- Fogyatkozík, scade.
- Fogytig, Fogytiglan, pana in fine, pana in urma.
- Fogzás, esirea dintiloru, dintime.
- Fogzik, esu dintii.
- Fohász, gemetu, suspinu, oftatura; —kodik, suspina, oftéza.
- Fojt, innéca, sugruma, gítuesce, innadusia; stempera, domolesce (patim'a); —ás, sugrumare etc.; foi-tuicla, dopu; —zieher, racu, siurubu de trasu dopulu.
- Fojtó, materia stingatória (de focu); azótu, gazu innecatiósu, sugrumatoriu; cravata de barsionu; —sav, acidu de salitru.
- Fojtogat, sugruma, innadusia, innéca.
- Fojtott, innecatu, innadusítu, sugrumatu.
- Fok, promuntoriu (la mare); gradu, trépta; muchea cutitului; tórtá; veriga; —hegy, promuntoriu; —hely, piatia comerciala; —ív, arcu de graduri; —kő, pétra de miediuina; —mező, scara; mesura de graduri; —poléz, politia, raftu; —rovás, scala graduata (musica); —vár, fortaría de fruntaria.
- Fóka, foca, cane de mare; céta.
- Fókába, deneaori; deunadi.
- Fokán, Fokány, cana, tonisióra.
- Fókánként, cu két'a, cu turma, de a-valm'a.
- Foka, scala, scara (musica).
- Fokhagyma, aiu, usturoiu.
- Fokhatvanad, scrupolu, scrupu (in apoteca).
- Fokit, gradéza, graduesce.
- Fokla, factia.
- Foknya, scara.
- Foknyi de graduri.
- Fokodik, se sbicesce, se usca (calca).
- Fól, maieria, vila, stupina (in Barcia); —nagy, maieriu, stupariu, vilanu.
- Folany, scursóre; fluoru, fluatu (mineral).
- Fold, Foldoz, cârpesce, petecesce.
- Folpat, spatu duplu, fluatu de varu (miner.).
- Folsav, acidu de floru (chem.).
- Folt, petecu; —os, petecitu; baltiatu, brézu, pestritiu.
- Foltonként, in cete.
- Foltoz, cârpesce, petecesce.
- Foly, curge; urméza, se deduce.
- Folyadék, scursura, fluiditate; urmare, consecentia.
- Folyam, riu, fluviu; cursu; —lap, fôia de cursuri (la bursa); —vidék regiunea riului; —szü, colórea riului.
- Folyamas, —os, curgatoriu.
- Folyamat, decursu.
- Folyamodás, recursu.
- Folyamodik, recurge.
- Folyamodó, suplicante, petente; recurente (in adó'u, atrei'a instantia).
- Folyány, riuletii.
- Folyár; subs., pêrintiu; berbanu, lascivu, curvariu; adi., desfrenatu, lucurosó; —ság, lucuria, pofta trupésca.
- Folyás, curgere, cursu, mersu.
- Folyaszt, mana plute; scourge.
- Folyat, este gonitia, ambla dupa tauru (vac'a), se gonesce; decurge, deriva.
- Folydogal, pêriu, vale.
- Folydogál, curge incetu.
- Folyó, subs., riu, fluviu; —ár, pretiu-curentu; —beszéd, prosa; —homok, nasipu curgatoriu; —írás, scrisóre curenta; —irat, fôia periodica, diariu, —seb, fantanea; adi., curgatoriu, a; decursivu, a.
- Folyondár, radecina négra (Symphitum officinale).
- Folyos, curgatoriu, fluidu; —gyanta, balsamu.
- Folyosó, coridoru, galeria; reumatismu, reuma.
- Folytán, in urmarea, pe urma . . . dupa.
- Folytat, continua, purcede inainte; —ás, —vány, continuare. urmare; urgitare.
- Polyton, inainte, necurmatu, ne'ncetatu, mereu, intr'un'a; —os, continuatu; —osság, continuitate; jog-folytonosság, continuitate de dreptu.

- Folyvást, adv., — i, adi., mereu, ne-
curmatu.
- Fon, tórce; inpletisce.
- Fonadék, inpletitura.
- Fonák, adi., — ul, adv., pe dosu; —
— ság, intortocatura, îndaratnicia,
perversitate.
- Fonal, Fouál, firu; tortu; — cséve,
mosoru, tiéva; — dad, tiévafor-
ma, form'a tievei; — féreg, rîma;
— perez, sculu, — vető, suveica.
- Fonás, tórcere, torcatoría.
- Fonat, tortu, inpletitura; — ék, co-
sitia, chîca, tiopu; — os, inpletitu.
- Foncsik, smocu de peru, motiu.
- Foncsor, amalgam; — ol, amalga-
méza; — os, amalgamatu.
- Fondor, rancorosu, raucnosu, re-
utatosu; intrigantu; — kodás, ca-
bala, intriga; — kodik, v., intriga,
face intrige.
- Fondorlás, siopta, calumnia.
- Fondorlat, intriga, violenía.
- Fondorog, e plinu de rancuna.
- Fondorol, denuncia, calumniéza pre
ascunsu.
- Fondorság, rancóre, rancuna, rou-
tate; cabala, intriga.
- Fondorul, rancunosu.
- Fonnyad, se vestediesce; — oz, se
usuca, séca.
- Fonnyadt, vestodu.
- Fonnyadtság, vescedime, vescediela,
uscatime.
- Fonnyaszt, v. a., vescediesce; — ó,
vesceditoriu.
- Fonó, torcatoría, torcatorésa; — dik,
se inpletisce; — gép, machina de
torsu.
- Font, punctu; mérték, mesura de
puntu; — os, de unu punctu; im-
portantu, insemnatoriu, de insemnata-
tate, momentosu, penderosu; —
ság, insemnatate, importantia; mo-
mentu, reliefu (Rom.); — serpe-
nyő, tigai'a cumpenei, scafa cum-
penei, disculu cumpenei.
- Fontnyi, de unu punctu.
- Fontol, cumpanesce, trage in cum-
pana; delibera; considera, judeca.
- Forbát, resplata, recompensa, re-
muncatiune, resbunare; — jog,
dreptu de resbunare, dreptu de
represalii, dreptu de talionu.
- Forbátlan, neresplatiu, nerecompen-
satu, neremuneratu.
- Forbátlat, v. Forbát.
- Forbátol, resplatesco, recompensa,
remunera; resbuna.
- Forda, tropu (retor.).
- Fordit, întórce, invêrte, sucesce;
schimba; traduce.
- Fordítás, traducere, traductiune.
- Fordító, traducatoriu; clenciu, clin-
ciu; stinghiu (ital. stanghetta,
stanga).
- Fordúl, se invêrte, se cotesce, se
intórce; — ás, întórcere, invêrtire,
rotire.
- Fordulat, intorsura, invêrtitura, ro-
tatiune, cerculatiune.
- Forduló, întorcoratoriu, rotatoriu, in-
vertitoriu, mobilu, a; intorsura;
parte de agrii, parte de hotaru.
- Forgács, ascia, aschia, tiandura; —
fánk, v. Csöröge.
- Forgácsol, face ascii, tiandaresce;
— ás, tiandarire.
- Forgalmi, de cerculatiune (comer-
ciu, finantia).
- Forgalom, comerciu, dare-avere.
- Forgandó, neconstantu, nestabilu,
mutabilu, schimbatosu; — ság, ne-
constantia, nestabilitate, mutabi-
litate.
- Forgás, vêrteju; invêrtire, cerculare.
- Forgat, rotesce, rotuléza, roléza, in-
tórce, invertite (aratura, fôia); bar-
coléza; giréza (cambiu); — mány,
giru; úres forgatmány, giru albu,
giru blancu; — mányos, girataria.
- Forgatag, vêrteju, vultóre.
- Forgatékony, Forgékony, mobilu,
nestabilu.
- Forgató, girantu (comerc.); friga-
toriu.
- Forgó, inchiatura, articiu, arsicu;
péna, pana, smocu de pene, bu-
chetu; rotatoriu, invêrtitoriu; —
csont, osulu cõpsei; — fa, grin-

- deiu; — tengely, fusu, sulu; — szél, volbura.
- Forgodik, Forgolodik, se pórtá, face-drege.
- Forgott, deprinsu, eesercitatu, indennaticu, indemanaticu, spru-tenu, sveltu; — ság, indemanare, deprindere, eesercitiu, sprintenime.
- Forint, florinu, florinu; — os, de unu florinu.
- Fóris, Nicceforu, Nichiforu.
- Forkör, tropicu (astron.).
- Forma, forma, figura, statura; — ruba, uniforma; — ság, formalitate.
- Formál, forméza; — látó, formabilu, ce se póte forma.
- Formálodik, se forméza.
- Formás, formatu frumosu, jolú.
- Formátlan, adi., — úl, adv., deformatu, neformatu; — ság, deformitate, diformitate.
- Forog, se invérte, se întórce; veszélyben—, se afla in pericolu.
- Forr, da in clocotu, clocote, colcaie, ferbe; scaturesce, isvoresce, golgaie; — anyag, materia ferbatoría (chemia, politica); — pont, punctu de clocotu.
- Forrad, ferbe, colcaie; se incrusta, se vindeca (bub'a), prinde pelitia, se cicatricéza.
- Forradalmi, revolutionariu.
- Forradalom, revolutiune.
- Forradat, crusta, cicatrice.
- Forradék, buba vindecata, cicatrice, crusta.
- Forral, colcaie, ferbe; planuesce.
- Forrás, scaturire, isvorire; ferbere, colcotu, fantana, fântana, sorgente, sípotu, clocotu; — ér, vena de apa.
- Forrásos, apatosu, bogatu de fântani; — viz, apa de sípotu, apa de isvoru.
- Forrasz, ferumina, feruminare, lipire (metalu cu metalu); — cső, tiéva de feruminatu, de forostuitu.
- Forraszt, ferumina, feruminéza.
- Forráz, oparesce.
- Forrázat, oparéla.
- Forró, adi., — an, adv., ferbente, ferbinte, ardietoriu; — láz, friguri acute, friguri inflamatórie; — óv, zona ferbinte.
- Forrong, colcaie, clocote.
- Forroság, ferbentiéla.
- Fortély, finetia, practica, istetíme, vulpenia, viclenia (siretia, turc.); — os, vulpenosu, viclénu, maie-strosu, prefacutu.
- Fortélyoskodik, ambla cu maiestrii, ambla cu prefacatorií.
- Fortélyosság, finetia, vulpenia.
- Fortyan, se inferbenta; da in unda, se vérsa; — ás, inferbentare; cur-gere.
- Fortyog, adurmea, mirosa a acru.
- Fos, Fosás, cufuréla.
- Fosik, se cufuresce, trapada, ii merge fólele.
- Fosodik, se intina, se manjésce.
- Fosos, cacatiosu; plinu de tina.
- Fosoz, intina, cufuresce.
- Foszkő, asbestu.
- Foszla, tiandara.
- Foszládk, Foszlék, fásie, tréstia sfásieta.
- Foszlánczos, flendaritu, petecitu, tren-tiuitu.
- Foszlánk, lespedosu, paturosu, fibrosu.
- Foszlaný, Foszlán, vestmentu de inbaieratu, dulmana; manecariu, spentielutia, casaca (ital. casaca); pantaloní, pl.; — ing, camasia fara maneci.
- Foszlar, cardamina (planta).
- Fozlat, smulge, scamosiéza, face fibre.
- Fozlik, se scamosiéza; se destrama, se desfibréza; se despatura, se desfóie.
- Fozló, lespedosu, paturosu; — kő, ardesia, schistu, pétra paturósa.
- Fosztott, sfásietu, desfibratu, des-tramatu.
- Foszt, depréda, jafuesce, despóie; smulge (pene), cíupelesce; curatia.
- Fosztor, Fosztos, golanu, laietiu; neimbracatu, in piélea góla.
- Fosztorgat, sfásietu, spinteca; ridicu.
- Fót, obada, obéda.
- Fotaly, muschiu de turfa (Sphagnum, planta).
- Fő, subs., capu; capetenia; adi., frun-

tasii, bocotanu, superioru; archi...; — államügyész, procuroru generalu de statu; — asztalnok, marele magistru alu mesei, marele pitatariu; — bányagrof, comite supromu de montanistica, mare tesaurariu, mare vestieriu; — betű, litera dela inceputa, litera initiala; — biró, jude primariu; — bíróság, functiunea de jude primariu; — czinkos, corifeu, urdítoriu de complotu, — urdítoriu de crima; — ember, barbatu fruntasii; — fő, magnatu, optimatu, boieriu protipendatu, de rangu inaltu, de conditiune inalta; — hadikormány, comanda generala; — haditármester, generalu de artilleria; — hadiszállás, cortelu generalu; — haditanács, consiliu supremu de resboiu; — hadivezér, generalisimu; — hadnagy, locotontu primariu; — hajtás, complementu, inclinatiune, plecatiune; — hatalom, potestate suprema, suveranitate, domnia, dominatu, comanda absoluta, imperiu; — hely, locu primariu, locu principalu; — herczeg, archiduce; — herczegség, archiducatu; — iskola, academia; — ispány, comite supremu, prefectu de districtu; — itélőszók, tribunalu supremu de apelatiune, curte inalta; — káptalan, capitulu; — kormány, gubernu, comanda suprema; — as, pilotu primariu; — legény, capeteni'a fetioriloru; — lény, fiintia suprema; — lovász, maiestru de calareii, calaretii primariu; — méltoságu, serenitate; — mester, mare maiestru; — nem, familia fruntasia, familia nobila; — nemes, prenobilu; — név, substantivu; — ok, causa fundamentala; — oltár, altariu principalu; — orvos, fisicu; — pap, protopopu, protoereu; prelatu, archiereu, episcopu; archiepiscopu; patriarchu; — ság, ierarchia nalta; — rend, boierime inalta, nobletia inalta; — rendek, magnati (in Ungari'a); — roham, asaltu principalu; —

szám, numeru fundamentalu; — szentszék, consistoriu; — tárnok, mare vestiariu, mare tesaurariu; — tisztelendőség, prea cuviosfa, preareverenti'a vóstra; — tiszteletes, preaonoratu, preaonorabilu; — tisztikor, statu magioru; — tüzér, artileristu primariu; — ur, domnitoriu, domnu absoluta, suveranu; — úri, domnescu, de suveranu; — város, capitala; — vétel, decapitare, taierea capului, deculare; — vezér, comandante supremu, generalisimu; — ség, comanda suprema; — zászlos, baronu alu tierei, mare stegariu; — zsinat, conciliu (soboru a tóta lúnea), adunare bisericesca universala.

Főbbség, suprematu, suprematia.

Főbeli, alaturea cu viéti'a, cauza de viétiá.

Főbenjáró, criminalu, de criminalu, vedi si Főbeli.

Főfő, notabilu, bocotanu, fruntasii.

Főkép, Főképen, mai alesu, mai virtosu.

Föl, smantana; spuma; v. si Fel.

Föld, pamentu; terenu, teremu (Rom.), teritoriu, fundu, agru; tiérina; tierna, tierána; tiéra; abrosz, mapa, carta; — adó, dare de pamentu, contributiune fúntiaria; — alatti, subpamenténu, suteranu; — bér, dare pe mosia; — birtok, posesiune de pamentu; — birtokos, posesoriu de mosii; — elegyes, pamentosu, tierinosu; — feletti, suprapamenténu; — fok, limba de pamentu (in mare); — indulás, cutremuru de pamentu; — irányos, orizontalu; — isme, geognostia; — ismerő, geognostu; — kép, mapa, carta; — kör, cerculu de pamentu; — közű, mediteranu; — leírás, geografia; — írő, geografu; — len, amianta, pétra fibrósa (din care se tiese pensa); — manó, gnomu, spiritu pamentescu; — mérés, geometria, mesuratura de pamentu, sciinti'a mesurarei; — mérő, ingeneru, geometru; — mivelés, agricultura, economi'a pamentului; — mivelő, —

- mives, agronomu, agricultoriu, economu; — nem, specie de pamentu; — nemű, pamentosu, tierinosu; — olaj, petrolen, oleu de pétra; — ör, zona; — pálya, ecliptica; — ren-gés, cutremuru de pamentu; — sark, polu; — szakadás, ruptura de pa-mentu; — szín, colóre de pamentu; parteru, planu la pamentu; — szög, paralacse, paralosie; — szor, an-gustíme de pamentu; — tan, geo-logia; — tani, geologicu; — teke, globu pamentescu; — tér, terenu.
- Földes, pamentosu, tierinosu; — aszszony, posesória; proprietáresa (Rom.); — ur, posesoriu; propie-tariu (Rom.); — uralás, poseso-ratu; — i, proprietarescu; domnescu, boierescu.
- Földész, agronomia.
- Földetlen, fara mosiia; fara tíera.
- Földi, subs., compatriotu; adi., pa-menténu.
- Fölé, catra; deasupra; v. Felé.
- Fölébb, apeléza; — és, apelare.
- Fölébbvaló, maimarele, superioru.
- Fölébbvitel, apelatiune.
- Főleg, adv., Főleges, adi., mai alesu, mai virtosu, mai cu sama.
- Fölélecs, supraocsidnu (chem.).
- Fölös, numerosu, adesea.
- Fölösleg, subs., abundantia, prisosintia; adi., si Fölösleges, abun-dante, prisositoriu; — es kiadás, supraspese, pl., supraerogatu.
- Fölöslegesség, abundantia, prisosintia.
- Fölösedik, prinde smantana.
- Fölött, preste, deasupra, pe.
- Fölötte, Fölöttébb, fórte, preste má-sura.
- Fölöz, smantanescu, ia smantan'a; — et, smantana.
- Föltét, conditiune, presupunere; planu.
- Fölzet, rubrum, titulatura (in acte).
- Fönü, deasupra.
- Fönök, capitanu; capu, capetenia; primariu, presiedente; — ség, pri-maria; presiedentia.
- Fönség, inaltime, superioritate; subli-mitate; serenitate; — es, inaltu; sublimu.
- Fördik, se scalda, se baiesce, face bai, v. Fördik.
- Förgeteg, tempestate, v. Forgeteg.
- Förgetyű, róta cu masele.
- Förtelem, scarnavia, spurcatiune; oróre, scârbire (ingrozíre).
- Förtelmes, scarnavu, spurcatu; ori-bilu, detestabilu.
- Förtelmesség, v. Förtelem.
- Fösvény, avaru, arpagonu, sgârcitu, iubitoriu de argintu; — ség, ava-ritia, arpagonia, sgârcenia, iubire de argintu.
- Föte, capitelu (in archit.).
- Fötelen, nefertu, nefiertu.
- Fötlen, fara capu; fara minte.
- Fött, fertu, fiertu; — lé, zama.
- Föveg, caciula, cuciuma, cuciumana, gugiumana, tichia, pelaria.
- Fövcny, Fövény, arina, nasipu; — baj, bóla de pétra; — bánya, arina-ria, nasiparia.
- Fövénycs, arinosu, nasiposu.
- Fövényez, presaresce cu arina, arinéza.
- Fövénytorlat, banca de arina (in mare).
- Fövés, ferbere, fierbere.
- Fövetlen, nefertu, crudu.
- Föz, ferbe, fierbe; — és, ferbere.
- Fözélek, fertura, mancare.
- Fözet, ferbatura, undatura.
- Francia, fráncu, francesu; — ország, Franc'a.
- Francziál, francesce.
- Franczú, frántiu, veneria.
- Frank, franconu; francu; — hon, Franc'a.
- Fránya, spiritu reu, demonu.
- Fricska, fisca, bobarnacu, sfârla preste nasu.
- Friderik, Fridericu.
- Frigy, uniune, confederatiune, alian-tia, legatintia, legamentu, pactu; — bomlás, spargerea legatintiei; — bontó, spargatoriu de legatintia; — szekrény, sicriulu legatu-intiei.
- Fringya, fringia, sabiia fórte buna.
- Fris, sprintenn, iute, sveltu; de-steptu; próspetu, frescu.
- Frisel, recesce (forulu); curatia (arm'a); — és, recire; curatíre.

- Frişseség, sprintenime, sveltime; de-
septatiune, vioitiune, vigóre.
- Frissiben, cu iutiél'a, în graba.
- Frisit, recoresce, recreéza, re'mpró-
speta; —és, recoreire, recreare etc.
- Frişstl, se recreéza; se reimpróspeta.
- Friz, frisu (poporu); —föld, Fris-
landia.
- Fruzsina, Eufrosina, Frosina, Frosa.
- Fú, subs., Fuhoda, fulica, hoda, gai-
nusia de apa.
- Fú, v., sufla; siniera (ventu); sfo-
raie (calu); orrát fujja, sufla na-
sulu.
- Fuatag, gruiu-de-nea, ometi, pl.
(Rom.), nea adunata de venturi.
- Fúhangrendszer, instrumentu de su-
flatu.
- Fukar, sgárcitu, ciufutu (Rom.), le-
sinatu; meschinu; —os, saracutiu.
- Fukarkodik, se scumpesce, e sgar-
citu, nu se indura.
- Fukarság, sgárcenia, lesinatura; mes-
chinaria.
- Fúl, Fulad (ba), se innéca; se su-
gruma.
- Fuladoz, are innecatiune (în peptu).
- Fulánk, ghimpe, acu (la albina),
tiepu, tieparia.
- Fuláncol, inghimpa, intiépa.
- Fulánkos, ghimposu, tieparosu, acu
(albin'a).
- Fulaszt, sugruma, strenguléza, omóra.
- Fuldoklik, sufla gren.
- Fullajtár, paicu, feleitariu (din Vor-
reiter).
- Fúr, sfederesce, gauresce; manca ca-
rii (lemnulu).
- Fura, desientiatu, curiosu, siodu (ciu-
datu, pocitu); burlescu.
- Furadék, sfederitura.
- Furakodik, se víra, se inghesuie, se
sfederesce.
- Furakodó, sfedericiu.
- Furat, sfederitura.
- Furatos, prispá.
- Furcsa, curiosu, desientiatu, siodu;
de risu, comicu; —ság, gluma,
fartia, farsa.
- Furcsálkodik, face farse.
- Furdal, gauresce, sparge; musca, róde;
torturéza; —ozik, se nacajesce.
- Furdalat, mustrearea cugetului.
- Furdalék, ghimpe.
- Furdály, remasitia de tabacu.
- Furdancs, Furdáncs, sfederu, sfe-
derécu; gandacu sfederitoriu.
- Furécze, ratia selbatica.
- Furfang, vulpenia, viclenia; —os,
viclénu, prefacutu.
- Furkál, scocioresece, gauresce, sfe-
deresce.
- Furkó, ciomagu, maciucu, ghióga.
- Furkos, maciucatu, ghiogatu, nodu-
rosu; —bot, maciuca nodurósa.
- Furó, sfederu; —eszköz, unélda de
sfederitu.
- Furolyá, fluieru.
- Furómonyót, nevastuica de padure.
- Furtagyú, capritiosu, capetienosu.
- Furteszű, vulpenosu, viclénu (síretu,
turo.).
- Furtejtű, cerbicosu.
- Fuszujka, fasole, fasaica.
- Fut, alérga, fuge, tulesce; curge (lu-
min'a).
- Futam, fuga.
- Futamit, v. a., ia pe fuga, fuga-
resce.
- Futamlás, fuga, tulire.
- Futamló, Futamó, fugitu, fugariu,
fugitívu.
- Futár, alergatoriu; cursoriu, curieru.
- Futás, alergare, fugire, tulire, aler-
gatura, fuga.
- Fútat, atítia.
- Futékony, fugaciu, usioru (abori,
spiritu, gazu).
- Futkár, alergatoriu.
- Futkároz, Futkos, alérga.
- Futó, alergatoriu, fugatoriu; tulito-
riu; —árok, tráncea, siantiu de
asaltu; —pálya, ipodromu, stadiu
de alergatu; —homok, arina sbu-
ratica, nasipu sburatoriu; —pa-
szoly, fasolea blogara; —tíz, saiva
curenta, puscatura succesiva (la
ostasi); —vad, venatu perosu
(epure, caprióra etc.).
- Futolag, în fuga, în trécatu.
- Futos, v. Futókony.

- Futrinka, carabusiū fugaciū, carabusiū de tierina (Carabus).
- Futtában, in fuga, in trecátu.
- Futtat, alérğa pe întrecute.
- Futtatás, cursu, alegatura (de cai).
- Fuvacs, foi pl. (de suflatu).
- Fuvalkodik, se inganfa.
- Fuvall, sufla, adie; suflare, bóre, aeru adictu.
- Fuvar, carausia; navlu (la corabieri); incarcatura, marfa incarcata; —bér, simbria de carausiu; —szeker, caru de carausiu, caroiu; —szerző, samsariu de carausi, factoriu.
- Fuvaros, carausiu.
- Fuvaroz, incarca, merge in carausia; —ás, carausia; —ó, carausiu.
- Fúvás, suflare.
- Fuvat, Fuvatag, gruetiu de nea, ometi. pl. (Rom.).
- Fuvatagos, furtunosu, viforosu.
- Fuvatyu, foi, pl.
- Fuvogat, sufla.
- Fuvóhangszer, instrumentu de suflatu.
- Fuvóka, limbsióra, ciutura (Ardel.).
- Fuvókar, bratiulu foiloru.
- Fuvola, flauta, flota.
- Fuvolás, flautariu.
- Fuvoláz, canta cu flaut'a.
- Fuvómű, flautaria.
- Fuvótalp, stelagiulu foiloru.
- Fű, érba, iérba; egy fű, unu anu, két fű, doi ani (despre cai); —bér, tacsă de pascutu.
- Füge, smochina.
- Fügéded, cá smochin'a.
- Fügés, smochinetu, gradina de smochini.
- Függ, spendiura, pende, depende, depinde, atârna; —ág, patu spendiuratoriū; —czimer, semnu scosu, firma scósa.
- Függelék, adaosu, suplementu, apendice.
- Függelēm, subordinatiune, dependentia.
- Függély, pendulu; dependentia; —es, perpendicularariu.
- Függentyű, perpendicularu.
- Függönyös, rapedisiu, declivu, de vale (povârniťu).
- Függér, arteri'a inimei.
- Függés, dependentia, subordinatiune, atârna.
- Függeszt, v. a., acatia, spendiura, atârna.
- Független, nedependente, independente, neatârnatariu, nependiuratoriū; —ség, independentia, neatârna.
- Függirányos, perpendicularariu.
- Függon, plumbinu, scandariu (la marina).
- Függő, adi., spendiuratoriū, dependente, atârnatariu; subs., inclinatura; dependentia; cercei, pl.; festóna, ghirlanda, cununa; —leg, adv., —leges, adi., perpendicularariu; —sas, siosiu, pilastru inclinat (archit.); —ducez, legatura inclinata; —lapok, caieturi, pl.; —pecséti, bula.
- Függőlegez, mediatizéza (principate, suveranitati).
- Függönyöz, drapéza.
- Függőség, dependentia, atârnatara.
- Függvény, functiune, dependentia; eticheta (pe marfa, sticle, pachete); —ez, v., etichetéza, afige, lipesce.
- Függvonal, linia verticala.
- Függőly, negu, negelu; crésta.
- Fül, subs., urechie, urechia, tórta; veriga, belcingu; delfina (la tunuri); refrecu, resfrantura (la maneci).
- Fül, Füllik, se incaldiesce, se inferbenta.
- Fül-bogár, urechelitia; —csáp, icpure de mare; —csengés, tiuitulu urechiei; vjjeitulu urechiei; —csiga, scoica urechiata; —czimpa, —gomba, —karéj, barbi'a urechiei, urechisia; burete de socu; —fájás, durere de urechi; —fű, urechisia (cresce pe case); —függő, —gyűrű, cereclu; —hegy, vërfulu urechiei; fülhegyel hallottam, pare cam auditu, am trasu cu urechi'a; —kalapács, ciocanu de surdi; —nirigy, ghinduri de

- urechie; —mocsok, céra de urechie; —poroz, sgârciulu urechiei; —súgó, sioptitoriu; —szivár, —folyás, scursura de urechi; —tanú, martoru auditoriu; —ítér, arteria dela urechie; —vájó, scociorítória, lingurica de urechi; —virág, urechiti'a ursului; —zugás, vijeitulu urechiei.
- Fülbeg, buha mare, buha urechiata.
- Fülbegyonás, marturisirea pecatororu.
- Fülbeli, cercelu; ce se reduce la urechi.
- Fülbemász, Fülbemászó, urecheritia.
- Fülbevaló, Fülönfüggő, cercelu.
- Fülcese, urechitia, urechiusfa.
- Fülecse, urechitia; tortulitia; refrecu, resfrantura (la manece).
- Fülel, asculata, încorda audiulu, trage cu urechi'a; —és, ascultare.
- Fülemile, filomela, privighietóre.
- Fülep, Filipu.
- Füles, urechiatu; asinu, magariu; proptea cu dóua ramuri; cu törte (ól'a, ciubarulu); —bagoly, buha urechiata; —kosár, cosiu de mana; —tallér, taleru agio.
- Füleskedik, ascute urechile, trage cu urechi'a; spionéza.
- Füleszt, inforbenta, asuda.
- Fületlen, fara urechi; fara törta, siutu.
- Füleves, supa de verdetiuri.
- Fülez, pune törte.
- Fülik, v. Fül.
- Füliker, diotis (planta).
- Fülke, Fúke, firida, hirida, feréstra órba.
- Fülleng, tiortioru, canacu; botiu, golomotiú, motiu.
- Füllengő, cercelu.
- Füllent, Fillent, minte; —és, mintiuna.
- Füllő, patu de tabacu (in foi).
- Fülök, urechiatu; asinu, magariu.
- Fülönfüggő, cercelu.
- Fülöp, Filipu, n. pr.
- Fülór, scoica urechiata.
- Fümag, sementia de fenu.
- Fünyüg, cuscuta.
- Für, v. Fürj.
- Fürdés, scaldare, baiare.
- Fürdész, baiariu.
- Fürdik, se scalda, se baia, face baia, ia baia.
- Fürdő, (ferdő, feredő), subs., scalda, baia; scaldatoriu; —ház, casa de baia; —hely, locu de scalda; —ing, camasia de scaldatu; —orvos, medicu de bai; —szoba, chilia de scaldatu; —szoba, chilia de scaldatu; —vendég, óspetu de bai.
- Fürdős, baiariu.
- Fürdőzés, scaldare, cautare de bai.
- Fürdőzik, se scalda, intrebuintiéza bai.
- Füremedik, v. Lábbadoz.
- Füred, Firedu, locu de scalda la Balatonu.
- Fürész, ferastrau; —al, —por, târitia de ferastrau; —bogár, vespe de lemnu; —fa, —láb, capra de ferastruitu.
- Fürészel, ferastruesce.
- Fürge, adi., Fürgén, adv., sprintenu, sveltu, vioiu; nepregetatoriu, trebaciú.
- Fürgelődik, se pórtá sprintenu, ambla iute.
- Fürgeség, intiéla, spintenia, sveltime, vioitiune.
- Fürgetyú, clenciu (la usia).
- Fürháló, reti'a de potúrnicá.
- Fürj, prepelitia.
- Fürjész, subs., prepelicariu; v., prinde prepelitie; —et, prepelicaria, venatu de prepelitie.
- Fürkész, subs., vespe pituliciu ('Tenthredo, specie); v. a., cauta, scocioresce, cercetéza, scrntéza; —eb, visla, cane de paseri.
- Fürköltözés, duc'a prepeliteliu.
- Fürmony, ou de prepelitia.
- Fürösz, scalda.
- Fürt, pléta, bucla (perciunula evrei, zuluflu la turci); tiortiolú; strugure; —fodorító, lemnu de incretítu, lemnu de frisatu; —fogú, cabalau (pesce.).
- Fürtös, pletosu, buclosu; tiortiolatu.
- Fürtöz, face bucle, bucléza; —et, pletosia, buclaria.

Füskata, bou-lui Ddiou, mamarutia (gandacu, Coccinella).
 Füst, s., fumu; füstbe menni, se alege nimicu; — arany, spuma de auru; — faragó, urloieriu, hornariu; — pénz, fumaritu; contributiune pe casa; — szer, profumaria, parfumu.
 Füstöl, v. n. et a., fuma, afuma.
 Füstölő, catiua, vasu de afumatu.
 Füstölög, fumeга.
 Füstös, afumatu.
 Füstösit, v. a. afuma.
 Füstösödik, se afuma.
 Füstzál, firu de érba.
 Füstzár, paiu, fustelulu plantei.
 Füstzedő, erbaritoriu, botanistu.
 Füstzer, Füstszám, dresuri, pl., spetierie pl., aromate, pl.; — áros, —spetieriu, drogariu; — árú, marfa de spetierii.
 Füszeres, cu dresuri, aromaticu.
 Füszerészet, Füszerzőzs, comerciu de spetierii.
 Füszeresz, drege, aroméza.
 Füstzinű, verde cá érb'a, in fati'a erbei.
 Füt, incaldiesce.
 Fütej, euforbía, laptele lupului.
 Fütés, incaldire.
 Fütő, incalditoriu; focariu; — fa, lemnu de focu.
 Fütözik, se incaldiesce.
 Fütty, siuieru, siuieratura, fluiera-tura.
 Füttyent, siuiera, fluiera; — és, siuieru.
 Füttyös, cantaretiu (pasei).
 Fütýész, cauta urm'a, urmaresce.
 Fütýkös, ciomagu, ghióga, maciua.
 Fütýöl, fluiera.
 Fütýölék, prisosu, restu, remasitia, ce intrece.

Fütýörész, ambla fluierundu.
 Füvel, erbaresce; mana la érba.
 Füvölőhely, locu de pascutu, pasciune.
 Füves, erbosu; —edik, se inerbo-siéza, cresce érba.
 Füveskedik, face nebunii.
 Füvész, botanistu; —et, botanisare; —kert, gradina botanica; —könyv, carte botanica; —tan, —tudomány, botanica, sciinti'a plante-loru.
 Fúvez, presara cu érba.
 Füz, subs., salce, rachita; v. a., in-bracina, infisóie, inasforéza; stringe in corsetu; infira, insira (mar-gele); incopcia; inseila, cóse, prinde, brosiéza (carte); —barka, mítiasióra.
 Füzal, salicina, salcinu.
 Füzdögél, v. Füz.
 Füzédék, salicina, salcinu.
 Füzélek, de insiratu, de incopciatu.
 Füzény, lisimachia (Lythrum, Epi-lobium, Lysimachia vulgaris).
 Füzér, gaetanu, fréughia, braciuu, bracinatóra; copela; cununa, ghir-landa; crescetu, gamalia (la plante); —kötél, fune de legatu; —táncz, cotilionu.
 Füzérke, cununitia.
 Füzés, salcetu, padure de salci.
 Füzet, fascióra, brosiura, caietu.
 Füzetlen, neinfiltratu, necopciatu; ne-legatu.
 Füzfaköltő, poetastru, versificatoriu.
 Füzike, Füzmadár, inaritia de salce (Motacilla salicaria).
 Füzkin, rosa de salce (botisioru din foi si mítiasióre).
 Füző, corsetu; spelca, sponca, acu de incopciatu; —hegy, ándrea de infisoietu; —váll, peptariu de strinsu, corsetu.

G.

Gab, sturdiu auriu, mierla galbina (Turdus aureus). Coracias Oriolus.
 Gabajit, derege, drege.

Gabancs, glóba, martióga, dárlóga, calu reu.
 Gabarit, stringe, capara, aduna la unu locu.

- Gabarra, gabara, sicca mare de cereale (pe Dunare, pe mare).
- Gabogyás, desiuchiatu, intr'o urechia, carui ii lipsesce un'a dóga; confusiu, uluitu.
- Gabona, bucate, pl., granatie, pl., pani pl. (moldov.), cerealii (in Rom. dela Ceres), producte agromice; secara; —alj, curaturi, pl.; —áros, speculantu de cerealii; —fej, —fő, spicu de bucate; —rozs, secara; —föld, agru de semenatu; —ház, —tár, granariu, magazinu de granatia, hambariu; —mérceze, mertia, mesura de bucate; —moly, molia alba; —rozsok, obsiga, ovesica; —termesztés, semenare de bucate; —tilalom, oprirea bucateloru; —tisz, magistru de proviantu; —tok, tée'a spicului; —varju, corbu de campu; —zsizik, gargaritia, calandru (*Curculio granarius*).
- Gabonás, subs., granariu, hambariu; adi., secreteiu; cu bucate.
- Gábor, Gavriilu, Gavriila.
- Gáborka, Gavrilutiú; v. si Gab.
- Gabos, cotiofana de munte, presura de munte.
- Gábri, Gábris, Gavrilutiú.
- Gacsaly, vitia de viia.
- Gácsér, ratioiu; anghira cu cincibratia.
- Gácsétozik, se cocosiesce (ratiele).
- Gacsiba, siotorogu, strimba-lemne.
- Gacsor, Gacsos, v. Gacsiba.
- Gácsország, Galitia.
- Gadnár, falanga; prangu, butucu (de inchisu ómeni).
- Gador, adapostu, coperementu, siopronu, pantierola (milit.).
- Gagátkő, agatu, acatu (pétra).
- Gágog, gâgaie (gasc'a, rati'a).
- Gagy, gustaritu; ospetiu, banchetu, benchetu.
- Gagyog, balbaie, galagesce.
- Gagyos, inneguratu; siumenu, chefruitu; hétu.
- Gagyosodik, se inbéta, se inbata.
- Gaj, bulgáru, brusiu, grundiu, glía.
- Gaják, Gajákfa, gaiacu, lemnu francescu.
- Gajdász, racnesce, sbiéra, típa.
- Gajdina, paparada, ratota, pancova de óua.
- Gajdol, chiuiie, da chiotu.
- Gajos, brusiosu, grundiuosu.
- Gál, Galu, n. pr.
- Gála, gala, parada; —nap, di de parada; —ruha, costumu de parada, vestimentu de parada.
- Galacs, alica.
- Galacsér, Galacsin, globu de lutu.
- Galád, adi., —úl, adv., urginatu, scárnavu, avilitu, dejositu, despretiuitu; nerusinatu; indrasnetiu, arogantu; —ság, scárnavia, vilitate; dejosire, nerusinare, arogantia.
- Galagonya, maciesiu.
- Galagybetű, litera glagolitica, slova (la slavii vechi).
- Galaj, érba de chiagu; galium (alta planta).
- Galamb, porumbu, columbu; —begy, baldriana de campu, valeriana; —büg, porumbariu; —fi, puiu de porumbu; —fü, erb'a porumbiloru; —csikkantyú, scabiósa veneta (bot.); —virág, isopiru (bot.).
- Galambieza, burete buricosu.
- Galambocz, gusi'a porumbului.
- Galambos, Columbanu, n. pr.; porumbariu.
- Galan, Galand, galonu, frênghia (Ardel.), gaetanu; —féreg, limbricu cordelatu.
- Galandocz, limbricu cordelatu, verme solitariu (bóla).
- Galandos, galonatu, frênghiatu.
- Galanga, galantu, galanga (planta de Ostindia).
- Galáz, zanicea (*Zanichellia*, planta).
- Gálbán, galbana (ital. galbano, bot.).
- Galéta, tonisióra, putinica, galéta.
- Gálga, rut'a caprei (Galega, bot.).
- Galiba, pedeca, necasu, plaga; bordeiu, coliba, cascioára.
- Galibás, impededatoriu, de napaste.
- Galibáskodik, face greutati.
- Galicia, Galiti'a.
- Gálicz (kő), vitriolu (cristalisatu); —aly, spuma de vitriolu; droşde;

- sav, acidu de vitriolu; —viz, apa cementata.
- Gall, Galu; din Galia (din Francia).
- Gallér, guleru, colariu, colieru; pastaiu (in botanica); sem ingem se gallérom, nici in clinu nici in maneca, n'am a face cu elu; — föld, clinu de pamentu.
- Galléroz, guleréza.
- Galles, galutia, gogósia, bóba de stejariu (Gallus, Gallia, Gallia nux).
- Gallia, Gali'a (tiér'a).
- Gallóka, glenciu, uítu, huitiu, scrânciobu (moldov).
- Gallokáz, se da in glenciu, se uítia, se ufútia; sa da in scrânciobu.
- Gally, Galy, ramu, ramura; gáteju; uscatura; —ernyö, —födél, adapostu de frundiariu; —fa, gateje.
- Gallyaz, desramuresce.
- Gallyazat, frundiariu; tufisiu.
- Gallyazik, da ramui, infrundiesce.
- Gálma, galamina, calamina (miner.).
- Gálca, plumanaritia (botan.); —fa, sorbu (arbustu).
- Galócza, burete paturosú; salmu, mihaltiu (pesce).
- Galos, degeratu, cu degeratura.
- Galóta, galiota (galera mica).
- Galuska, galusca (bucata de aluatu).
- Gálvánérö, galvanismu.
- Gálvánöz, galvaniséza.
- Gály, ramu, ramura.
- Gályá, galera; —rab, galera de sclavi, galera cu criminali; —csiga, luntrea corabiei; —gáncs, pesce cu scutu; sugatoriu de corabii (Echeneis Remora. Lin.); —nagy, capitanu de galera.
- Gályabit, colibéza, face coliba.
- Gályár, pilotu.
- Gályás, galerariu, proprietariu de galera.
- Gályhó, lance, pica.
- Gályiba, v. Galiba.
- Gamador, —tarorja, gamandru, (numire comuna pentru cateva plante. Teucrium, Chamaedrys etc.).
- Gamasz, v. Kamasz.
- Gamat, subs., scârna, scârnavia, necuratia; adi., badaranosu, necioplitu, crudu, necultivatú.
- Gamatol, scârnavesce, manjesce (mardagesce).
- Gamba, botu, guroiú.
- Gambács, ulceoru cu botu, ulceoru buzatu.
- Gambás, buzaila.
- Gamó, catariga (de lemnú), macau; cârligu.
- Gamócs, cârligelu.
- Gamól, Gamóz, scóte cu cârligulu.
- Ganaj, Ganéj, balega, gunoiu; —cserebtily, gandacu de balegariu; —domb, balegariu; —pocs, bal-tóca de balegariu.
- Ganajlák, balegare.
- Ganajlat, v. Ganaj.
- Ganajlik, Ganajol, Ganajoz, se in-balega.
- Ganajocz, gandacu de balegariu.
- Ganajos, balegosu, gunoiosu; gunoiu.
- Ganajozott, gunoiu.
- Ganály, larica rapitória (pasere).
- Ganár, gâscanu, gansacu.
- Gáncs, nodu; pedeca; defectu, scadere, lipsa; defaima; —hal, v. Gályagáncs.
- Gáncsol, defaima; pune pedeca.
- Gáncsolódik, defaima mereu; pune pedeci; afla scaderi.
- Gáncsolódó, defaimatoriu.
- Gáncsoskodás, defaimare; greutate, pedeca, ingreunare, impedece, cautare de nodu in papura.
- Gáncsoskodik, v. Gáncsolodik.
- Gáncsosság, patima de a defaima, despicultura de peru, sofistaria.
- Gáncstalan, fara scaderi, fara defectu.
- Gancza, botiu, golomotiu (in terciu, in mamaliga), cocolosiú, galuscutia.
- Ganczi, v. Ganár.
- Gané, v. Ganaj.
- Gangaláb, talpa lata, pitioru latu.
- Gangos, inganfatu, infumuratu.
- Gánicza, v. Gancza.
- Gantár, v. Gadnár.
- Gántár, cantariu, talpile la buti (lat. Cantherius, ital. Cantiero); gántáron jár, se lupta cu mórtea.
- Gánya, vergea, nuíca; —lésa, gardu

- usioru; —fa, calinu (*Viburnum Opulus*).
- Gányó, tabacariu, gradinariu de tabacu.
- Gányol, ingradesce usioru; cladesce usioru.
- Gar, mandria, trufia, inganfare, bocotania; lucru batatoriu la ochi, velfa, védia, nagy garral jár, isi da védia mare.
- Gara, criticu, criticatoriu; recesente.
- Garabó, Garaboly, cosiu, corfa; invelisu, coveltiru (de caru).
- Garaboncza, magia, negromantia, siolomonaria (populariu), farmecu.
- Garabonzás, magu, negromantu, siolomonariu; —kodik, ambla cu farmece.
- Garad, Pétra, n. pr.
- Garat, gârlieiu in móra; sit'a morei; gûtleju, gârlieiu, inghitátoria; —gerely, lantieta de gûtleju; —gyik, angina; —felöntött a garatra, s'a inbetatu.
- Garád, Garádja, Gárgya, gardina; ingradéla, gradele, pl.; gardu de gunoiu.
- Grádics, Grádics, scara; trepte pl.; —os, cu trepte; —köz, calcaiuu trepteloru.
- Garádol, ingradesce; stavilesece.
- Garagulya, catariga.
- Garagulyáz, merge in catarige.
- Garál, critica; galagesce, flecaresce.
- Garálizs, corala.
- Garam, Strigon, Granu (riulu).
- Garangy, brusiu, grundiu.
- Garangyikos, brusiosu, coltiurosu.
- Garas, grositia.
- Garasos, de un'a grositia.
- Garasz, plivítoria, sapsióra de plivitu; —ol, plivesce, curatia buurién'a.
- Garatos, de mesura drépta.
- Garattyol, gâgaie (cá gâsc'a), galagesce, flecaresce.
- Garázda, adi., certaretiu; impertinentu; cicala.
- Garázdálkodás, cërta; impertinentia; cicaléla.
- Garázdálkodik, se cërta; se pórtaneomenesce.
- Garázdás, certaretiu.
- Garazdaság, impertinentia.
- Gargatol, Gargarizál, gârgâresce, gârgariséza; —ás, gârgârire.
- Gargonzás, v. Garázdás.
- Gárgya, gardina.
- Gárgyán, gardianu, egumenn (in biser. rom. catolica).
- Gárgyás, gardínitu, eu gardina.
- Gárgyáz, gardinesce, impresóra; —át, gardinatura, impresuratura.
- Gariga, v. Karika.
- Gárinca, fetitia svelta.
- Garmada, stogu (de bucate), clai, capitia.
- Garnyatag, fata betrana, fetóca, fetalau.
- Garol, v. Gázol.
- Garos, trufasiu, arogantu.
- Gáspár, Gasparu.
- Gát, arginu, eazu, ezatura, peptu de apa, impletura; —cresz, scarpa; contrâscarpa; —erösség, fortarétia de pamentu (la germani); —fa, bariera, cumpan'a barierei; —fal, antemuru; —ház, casa de trunchi, casa de aparare; —kosár, cosiu de siantiu (implutu cu pamentu); —kosárhid, pod de cosiuri; —rekesz, bariera; —sérv, ruptura de ézu.
- Gatárka, tatarca, pasatu de Arabia (Holchus).
- Gátlás, impedecare, oprire.
- Gátló, impedecatoriu, obstatoriu, opritoriu.
- Gátna, (in fortif.), grópa, trancea, sapatu; —bárd, secure de saporiu (fortif.); —kar, corpu de saporiu.
- Gátnász, saporiu (sapeur); —kar, corpu de saporiu.
- Gátnyeset, scârpéla, scarpa, sabietura (a pamentului).
- Gátol, impedeca, opresce; se opune, resiste.
- Gátor, gratariu, stachetu, ingradéla; pantierola (fortif.).
- Gátós, cu ézu, ezitu, cu argine, argínitu.

- Gatya, ismene, pl.; —korez, bét'a, bat'a ismeneloru; —mazzag, bracinariu.
- Gatvás, ismenatu; —fajd, poternica alba; galamb, porumbu incaltiatu.
- Gatyátlan, fara ismene.
- Gatyó, pintenogu (calu cu pitioare albe).
- Gavallér, cavaleru; —os, cavalerescu; —oskodik, sa pórtá cavaleresce.
- Gaz, subs., gunoiu; buruéna; omu de nimicu, porcu de cane, strengariu; adi., reu; gizgaz, gunoiu; buruéna; gazember, gazfi, omu de nimicu, porcu de cane; —csin, strengaria, berbania, blastematia; —nép, adunatura, canalía, strengarime.
- Gáz, pulpa; gasu (chem.); vadu, apa scunda.
- Gazda, domnulu casei, gasda; economu; —ember, economu; —könyv, carte de computu economicu; —legény, fetioru maestru.
- Gazdasszony, dómu'a casei, gasdoia; económa; —i, alu dómnei de casa; —kodik, face pe dómu'a casei; face pe económ'a; —ság, economi'a femeieasca.
- Gazdag, adi., —on, adv., bogatu, avutu.
- Gazdagit, inbogatiesce, inavutiesce; —ás, inbogatire, inavuttre.
- Gazdagodás, inavutire.
- Gazdagodik, se inavutiesce, se inbogatiesce.
- Gazdagság, avutia, bogatia.
- Gazdagszik, Gazdagul, se inavutiesce, se inbogatiesce.
- Gazdai, alu, a domnulu casei.
- Gazdálkodás, economia.
- Gazdálkodik, Gazdaskodik, face economia, pastreza.
- Gazdaság, economia; —i, economicu, ce se tine de purtarea economiciei.
- Gazdaságos, economicosu, avantajosu, folositoriu.
- Gazdaskodás, v. Gazdalkodás.
- Gazdaszat, economia, art'a economiciei.
- Gazdátlan, de pripasu, ratacitu, fara domnu, fara proprietariu.
- Gazillat, monotropa (planta).
- Gázizom, muschiulu pulpei.
- Gázkölyök, —poronty, puiu de dracu (nascutu din draculu si din un'a fermecatória); strengariu..
- Gázlat, trecere prin vadu.
- Gázló, vadu, trecatóre (prin apa); —lábu, lungu in pitioare; —madár, pasere baltarótia; —malom, móra séca.
- Gázlódik, calca.
- Gázol, manjesce, scárnavesce; defaima, hulisce.
- Gázol, trece prin vadu; calca, sfarma; becsületében gázolni, a'i vetama onórea.
- Gázolható, de trecutu, de inulpatu.
- Gazos, adi., —an, adv., manjitu, necuratu, spurcatu.
- Gazosit, manjesce, spurca.
- Gazság, blastematia, berbania, porcia.
- Gazsi, Gazsó, Gasparu, n. pr.
- Gazul, adv., blastematiesce, neomenesce, berbanesce, porcesce.
- Gebárt, Gibartu, Gebardu, n. pr.
- Gebe, martioga; hoitu, mortatiune.
- Gebed, crépa, pere.
- Gebeszkedik, se stanjinesce, se infulica, se svércolesce.
- Gebeszt, da in capu, face se crepe (calu, cane).
- Gébics, cotiofana de munte.
- Geczi, Geczó, Grigoria, n. pr.
- Ged, v. Gegy.
- Geda, Gedó, caputia.
- Gedelye, Gedu, Gedeonu, n. pr.
- Gége, gút, gútleju, inghitatóre; galatusiu; —sip, berigata, gútítia; —virág, buruéna de remfu, de surpatara; marulu lupului, aristolochia; —zsilip, copc'a morei, scoculu morei (jilipu).
- Gégés, cu berigata, cu gútítia.
- Gégesz, v. Gégevirág.
- Gégesztek, Gégevirágfélék, aristolochii (botan.).
- Gegő, Grigorie.
- Gegy, Gogyelet, guguléla, guguli-

- tura, caresare, resfatiare (desmordare, dragostire).
 Gegyél, gugulesce, careséza.
 Gehor, macru, marcedu, suptieticu.
 Gehernye, scheletu.
 Geiza, Geisa, Victoru, u. pr.
 Gelegenye, v. Galagonya.
 Gelchos, v. Gőthős.
 Geleszta, limbricu.
 Gelét, Glét, polióla, lucóla, lustru, politura.
 Gelim, snopu.
 Gella, cojocu, bunda cu maneci.
 Gellér, Gellért, Gerardu, n. pr.
 Gélyva, ésa de stejariu; v. Golyva.
 Gén, bătlanu, cocoru de balta (Ardea, cam de 14 specii); prajin'a cumpenei (la putiuri).
 Gémb, cërta.
 Gémbelődik, murmura, e maniosu.
 GéMBER, întiepenitu (de frigu); înghiatiu usioru; —edés, înghiatiare.
 Gémbeređik, tremura, e tiepënu de frigu.
 Gémerít, v. a., recesce, face a recl.
 Gémbes, maniosu, durducatu, bur-sucatu.
 Gémezimer, pana de bătlanu.
 Gémeskut, fantana cu cumpana.
 Génész, subs., bătlanariu, vepatori-riu de bătlani; —solyom, sioim-
 de apa, batlanu de tiernu (Matri-cula Glareola).
 Génész, v. a., venéza bătlani.
 Génia, corabia de transportu, naie de marfa.
 Gémicse, bătiu cãrligatu, cãrja.
 Gémlés, panda la cocori.
 Gendebora, meteleu, simplu, lalau.
 Generál, generalu; —kar, statu ma-gioru.
 Generálság, generalitate, generalime.
 Génf, Geneva (cetatea); —i, gene-vénu, a.
 Genovéva, Genovev'a, n. pr.
 Geny, puroiu; —bél, cuiu, cucuiu (de buboiu); —daganat, buboiu, abscesu, ulcóre; —kutacs, fanta-nea (fontavella).
 Genye, langedu, molatecu, cacalivu.
 Génye, scaisioru.
 Genyed, Genyedszik, Genyedzik, Genyél, v. n., puroiéza.
 Genyedék, pusteá.
 Genyedség, Genyedség, puroiu.
 Genyedt, Genyes, Genyett, puroiosu.
 Genye-gunya, golomotiu, batacua, pachetu amestecatú.
 Genyeszt, v. a., puroiéza, face se puroieze.
 Genyesztő, puroitoriu.
 Genyéte, Genyöte, ovesu selbaticu, ovesica, opsiga.
 Gépely, Gép, Gép мү, machina, me-chanismu.
 Gépelyzet, Gépezet, machinaria.
 Gépész, mechanicu, mecanicu; ma-chinistu.
 Gépszertű, cá machina, forma de machina.
 Géptan, mechanica, sciintia mecha-nica.
 Gér, ratia.
 Gera, melia négra, sare stricata.
 Gerben, burete ghimposu (Hydanum).
 Gérbicz, limodoru (botan).
 Gercsiva (slavon.), cërta, galcéva (Munten.).
 Géreze, Jércze, puica, gaina de unu anu.
 Gore, Grigorie.
 Gerémb, vilanu, maierariu, economu; pedeca; tiermu; malu; argine, ézu; —fal, parapeptu, pan'la peptu (muru).
 Gerebesin, rosa tomnateca, astrea, stelaria, alchemila.
 Gerebel, v., scarmana; hecela, ravila; —és, scarmanare; ravilare.
 Gerebelő, scarmanatoriu, peptena-toriu (de lana).
 Gereben, v., hecela, ravila; peptenu de lana, daragi, pl.; radiusia, radiui-tóre; —bárcs, cardu fôrte spi-nosu.
 Gereblye, grebla.
 Gereblyél, Gereblyéz, grebléza; —és, greblare.
 Gereblyés, coltiurosú, dintiurosú.
 Gerely, lancea, pica; clucsa, cursa de feru; gerania (hotan).
 Geréncs, scoica cu clapa.
 Gerencsér, olariu.

Geréncz, Gerincz, spinare, osulu spinarei; côm'a, culmea casei; — agy, —velő, meduv'a spinarei; —csatorna canalulu meduvei spinarei; —csiga, clap'a lui Lazaru (anatom.); —csont, osulu spinarei; —oszlop, colón'a spinarei; —ütér, arteri'a spinarei; —velő-sorvadás, uscareu meduvei.

Gerend, fundamentu, temeiu.

Geronda, grinda, bârna; —fészek, frid'a grindoi (unde intra cu capula); —dészka, posta (scandura de 3—4 policari); —hajó, pluta; —vár, casa de aparare, casa de blocada; —vas, scóba de grinda; —vég, capulu grindei.

Gerendás, cu grindii.

Gerendáz, pune grindii; —ás, asiendiare de grindii.

Gerendázat, grindatura, grindarime.

Gerendely, grindei (la aratru).

Gerendély, prisma.

Gerendü, v. Gerendely.

Gerény, v. Görény.

Gerezd, strugure; falfa (de póma); crestatura, ravasiu, rabusiu.

Gerezdel, cresta, crestóza; culege in urma.

Gerezdes, crestatu; —alma, maru mare.

Gerezna, blanaria sura; bunda, cojocu.

Gereznés, cojocatu, cu cojocu, cu bunda.

Gergelicze, gârgáritia.

Gergely, Gergő, Grigorie.

Gerj, miscare, agitatie, emotiune; miasma, aeru ingrecatu de putori.

Gerjed, se irita, se intarita; se infóca, se inflacara; —és, iritare; infocare.

Gerjedékény, iritatie.

Gerjedelem, Gerjelem, infocare, inflacarare.

Gerjedelmes, v. Gerjedékény.

Gerjedet, v. Gerj.

Gerjedez, Gerjeng, v. Gerjed.

Gerjedség, Gerjedtség, v. Gerj.

Gerjeszt, destépta; irita, intarita; atítia foculu, face focu.

Gerlo, Gerlicze, turturea, turturica.

Gernyes, macru, mârcedu.

Gerv, v. Gerj.

Gerzsely, strugure flocosu.

Gesztencze, manunchiu, legatura; maldaru (de trestia); conu, popicu.

Gesztényo, castana, maróna (specie mai mare. Fagus Castanea); bokretafa, castanu selbaticu (Aesculus); —balmány, nuca de pamentu; —hég, —kopács, eója de castana; —szinü, castaniu.

Gesztes, batiosu, lomnosu (plante, legume).

Gesztet, merge in buiestru.

Géza, Victoru, n. pr.

Gezdernye, tufa, cuibu.

Gezencze, v. Gizgaz.

Gézengúz, perde-vara, omu de nimic, strengariu, berbanu; kinek gózenguz az ura, kotyonfity a szolgája, strengariulu da simbria lui perde-vara; cum e domnulu, e si sierbulu.

Gézenguzó, suduie, numesce berbanu.

Gezernicze, buruena; gunoiu; tren-tiaria, bulendrarfa.

Gező, clotianu, gusganu, ratau (Mus rattus).

Gezsemicza, gateje, pl.

Gibárt, Gebardu, n. pr.

Gibbeszkedik, se acatia, se inhatia, se catiara.

Giber, v. Gémber.

Gicza, cretiu.

Gicze, sirna sucita.

Gida, Gedeonu, n. pr.

Gili, Gilicze, turturea.

Gilines, v. Kilincs.

Gilisza, limbricu; rîma; —fű, v. Galambyirág (Isopirum); —por, prafu de limbrici; —porfű, limbricaritia.

Gilisztás, limbricosu, a, cu limbrici.

Gilyén, Gilianu, n. pr.

Gim, vitielu de caprióra; —szarvas, (cerbóica, vaca de cerbu; —vad, venatu rosiu (caprióre, cerbi).

Gimea, v. Gémia.

Gindár, destramatu, destrinsu, re-

- lasatu, infenatu, infoietu, deslegatu; —ság, destramatura, destrinsura.
- Gipsz, gipsu, ipsu (pótra alba móle); —fejtés, gipsaría, mina de gipsu; —márvány, marmoro de gipsu; —nyomat, tipariu de gipsu.
- Giza, marca, tanta (moneta vechia de computatu, Marca levis ponderis).
- Giraffa, girafa.
- Girbegurba, curba coltiurata, ziczacu (linia sierpuitória coltiurata).
- Gerincez, cósta; v. Gerincez.
- Gizgaz, burnéna, maracina; —nép, adunatura de ómeni, canalia.
- Góbé, strengariu; secuui prostu.
- Gobhal, plevusca, sfárluga (pesce).
- Góboly, plevusca de mare.
- Goboneza, galusca cu zamaclisia.
- Gocsárd, Gotardu, n. pr.
- Gócz, Gócs, Góg, foculariu, vatra; focu, centru de radie; —távol, distantia a focului (optica).
- Gócza, ratia.
- Goczaly, foculariu, vatra.
- Gódirez, calidonia mica (bot.).
- Godola, acrisia, borbóna acra.
- Godocs, pontos—, coastrasiu boticosu (pesce).
- Gogány, urloiu de gradele, hornu.
- Góga, nuca, góga (in limb'a copiiloru).
- Gogyola, gusia (ital. gozzo), struma.
- Gogyolás, gusiatu, cretinu.
- Gohér, agurida; strugure veraticu, strugure prematoru.
- Golgota, flórea patimeleru, golgota.
- Goliátkigyó, sierpe imperatescu, boa.
- Gólya, barza, cocoru, cocostegu (Ciconia); —hír, papadia; calce (Caltha, bot.); —orr, —fű, gerania (bot.); —virág, calce comuna.
- Golyhó, desinchiatu, nebunaticu, sturlubaticu; gagautiu.
- Golyó, globu, sfera; glontiu, glontia, bomba; bila, pila, mince, balotu; szem—, pupila, lumin'a ochiului; —minta, sferoidal; —öntő, glontiaru, turnatoriu de glontie.
- Golyobics, glontiu.
- Golyocs, globuletiu, alica, posta.
- Golyocska, glontisioru.
- Golyóz, balotéza.
- Golyva, gusia, struma; éscá de stejariu; —fű, brusturelu.
- Golyvás, gusiatu, cretinu.
- Golyvásodik, se gusiéza.
- Gom, Gomoly, ghemu; vârtea (la siurubu); sucitura.
- Gomb, bumbu, nasture; gamalia; capitelu (de colóna in archit.); —kötő, nasturariu; gaetanariu; —műves, alamariu; —ernyő, sanicula (bot.); —ibe, linte (Ervum).
- Gomba, —burete; bolond—, burete veninosu; fekete—, tartufu, burete negru; fül—, barbi'a urechiei.
- Gombány, corala buretiósa.
- Gombás, buretiosu, cu bureti.
- Gombásodik, prinde bureti, se imple de bureti.
- Gombász, v., aduna bureti; subs., adunatoriu de bureti; —eb, caue buretiaru.
- Gombászó, buretiaru.
- Gomboes, nasturelu, bumbuletiu.
- Gombócz, galusca.
- Gombol, inbumba; —ás, inbumbare.
- Gombolda, Gombuda, cocolosiu; ciru, terciu.
- Gombolyú, supracoltiunu, camasa (lat. med. Camasus), stífleta, caltiunu cu nasturi.
- Gomboly, Gombolyag, Gombolyék, ghemu, botiu, golomotiu; batacufa, balotu; —os, ghemuitu, botitu, golomotitu, balotatu.
- Gombolygat, dépana, invertesco.
- Gombolyit, ghemuesce, depana; innóda; —ás, ghemuire; depanare; innodare.
- Gombolyító, depanatoriu; innodatoriu.
- Gombolyodik, se innóda, se incarca, se ghemuesce.
- Gomborka, camelina, miagra (Myagrurn, bot.).
- Gombos, cu bumbi, cu nasturi, cu gamalia; inbumbatu; noduros; —tör, spada, rapiru; —tő, —tű,

boldu (Moldov.), bumbusea (Ardel.),
acu ău gamalia.

Gombóta, ciru, terciu; galuscútia.

Gombütő, anca (forma, in care se
facu nasturii).

Gomó, nodu.

Gomoly, sucitura, innodatura, bata-
cuia, balotu; ghemu; — felbő, nuoru
grosu; — vir, ghemu.

Gomolya, zamachisia; casiu dulce.

Gomolyog, v. Gomoly.

Gomolyg, Gomolyog, se sucesce, se
sue cu scripetin.

Gomolyit, face ghemu, face rola, ro-
léza, infasiura.

Gomolyodik, se ghemuesce; se su-
cesce insusu.

Gond, grija, cura, luare-aminte, gon-
dot visel, are grija, pórtá grija;
gondja van rá, ii pasa de (clu,
ea); — apa, — atya, curatoriu, epi-
tropu, tutoru.

Gondár, ingrijitoriu, provisoriu, pro-
vedietoriu.

Gondatlan, negrijitoriu, nepasatoriu,
lencsiu; — ság, negrija, nepasare,
lene.

Gondnok, curatoriu, ingrijitoriu.

Gondol, cugeta (gandesce); ó de
parere, socotesce, opinéza, i se pare;
crede; judeca, cumpanesco; —
valamivel, ii pasa de ceva; —
valamire, ingrijesce de ceva; gon-
dolomra, pe nimerite, intru-o-dóra;
gondalora vesz, cumpanesco, con-
sidera, ia in consideratiune.

Gondolás, cugetare; parere etc.

Gondolat, cugetu, gandu; socotintia;
— jel, semnulu cugetarei; — orv,
plagiatoriu, furu de carti.

Gondolatlan, adi., — úl, adv., neju-
decatu, neconsideratu, nesocotitu,
neinticleptu; sventuratu, spulbe-
ratu; — ság, nejudicare, nesocotintia,
neinticleptiune.

Gondolatos, cugetatoriu; bogatu de
idei.

Gondolhatatlan, Gondolhatlan, adi.,
— úl, adv., ce nu se póte cugeta.

Gondolható, ce se póte cugeta, cu-
getabilu.

Gondolkodás, Gondolkozás, cugetare;

meditare; — tan, logica; — mod,
modulu cugetaroi.

Gondolkodik, Gondolkozik, cugeta,
meditőza.

Gondolkodó, Gondolkozó, cugetato-
riu, meditatoriu; — lag, adv., cu-
getandu, meditandu; — tehetség,
facultate cugetativa.

Gondos, cu grija, cu judecata.

Gondoskodás, ingrijire, cura.

Gondoskodik, se ingrijesce, ii pasa,
are grija, este cu luareaminte.

Gondosság, cura, grija, ingrijire.

Gondtalan, adi., — úl, adv., scutitu
de grija, fara grija; — ság, ne-
grija, ne'ngrijire.

Gondtolyes, ingrijatu, plinu de grija.

Gondviselés, providentia cerésca.

Gondvisélet, ingrijire, inspectiune, cu-
ratela; — len, adi., — úl, adv.,
ne'ngrijitu, nepazitu, neveghietu;
— ség, negrija, necura.

Gondviselő, ingrijitoriu, administra-
toriu, inspectoriu, curatoriu; —
— ség, curatela, epitropia, tuto-
ratu.

Gongyola, balotu, colotu, ténca (de
marfa).

Gonosz, reu, blestamatu, infamú,
spurcatu; proclatu, depravatu, in-
reutatitu; nerelegiosu; — akaró,
reu voitoriu, neamicu, alénu; —
lelkű, reu la sufletu; — nyelvű,
calumniatoriu, clevetitoriu; — tett,
fapta rea, fara-de-lege, crima;
— tevő, criminalu, nelegiuitu.

Gonoszit, inreutatiesce.

Gonoszkodik, comite infamii.

Gonoszlék, demonu reu, demonu,
satana.

Gonoszodik, se blastematiesce, cade
in crime.

Gonoszság, blastematia, infamia, in-
reutatire, crima, fara de lege.

Gonoszúl, adv., blastemetiesce, in-
famu, de criminalu.

Gór, Góral, v., arunca, resipesce, im-
prascie, prada.

Gór, s., mare, lungu, lunganu; plesiu,
plesiuigu, calvu.

Górány, de-a-rót'a (jocu).

- Gorás, Górálás, aruncare, asvêrlire, imprasciere, risipa.
- Góreső, microscopu, inmaritoriu.
- Górdió, nuc'a calului.
- Gordó, basu (la cimpoi).
- Gordon, gordonu, lauta de basu; safranu falsu, safloru de coloratu; — szeklicze, safloru lanosu; — sip, basu bombanitoriu, fluieru de basu.
- Gordonasás, susainu, spinulu gascei.
- Gordonka, violoncelu.
- Gordonos, gordonariu.
- Gordonoz, gordonéza.
- Góró, cosiaru, cosieru (de papusioiu); casa de gradina; coliba, odaia (la campu).
- Gorfa, prajina de pazitoriu (de suitu cá pe scara).
- Görgyöngy, metania, margea de numeratu.
- Gorjadosz, v. Gornyadosz.
- Gorlábú, lunganu, lungu in pitióre; —madár, pasere baltarétia.
- Gornács, ramu useatu, uscatura.
- Górnya, incovoia'tu, plecatu, gârbovitu.
- Gornyadosz, e bolnavosa, ii este reu.
- Górnyakú, gútlanu, gútlungu.
- Gornyaszt, dormita, motiale; ii este reu.
- Goromba, grosolanu, badaranu, mojjicosu, necioplitu, nepolitu; —ság, grosolanía, badaranía, mojjicia.
- Gorombán, Gorombául, badarenesce, mojjicesce.
- Gorombáskodás, badarania, grosolanía.
- Gorombáskodik, sepórta badaranesce.
- Góroncz, scoicóia, scoica uriasa.
- Górszem, ochiu-mare, —tí, holbatu.
- Górtajkos, tiestósa uriasa.
- Górtýuk, Gortik, gaina erétia.
- Górugrány, cangurub (ist. nat.).
- Górtüveg, microscopu.
- Gosztány, arina de auru.
- Gotfred, Godefridu, n. pr.
- Góth, gotu; goticu; —ország, Gotia.
- Gothos, v. Góthes.
- Göb, gheba; —cs, ghebosu.
- Göbbon, se afunda (in apa).
- Göbbent, afunda, se cufunda.
- Göbc, serófa, pórcu; fundulu apeí' bolböca.
- Göbecs, trunchiu, grosu; buturuga, scorbura (de lemnu).
- Göbécs, Göbécese, pietrisiu, grogotisiu.
- Göbecz, bolböca, apa afunda.
- Göbhal, plevusca, sfârluga (pesce).
- Göböd, inpumna, ghioldesce, da ghiöldu.
- Göböl, Göböly, vita de ingrasiatu; —ökör, bou do ingrasiatu.
- Göbülyös, ciurdariu, ciredariu; specularantu de vite.
- Göbörödik, se botiesce (de frigu).
- Göbze, olcea, olisióra, olcea.
- Göcs, nodu; pedeca, obstaculu.
- Göcsej, Göcsejség, plaiu, regiune delósa.
- Göcsfű, Göcsinda, troscotu, troscotieli.
- Göcsör, Göcsöre, adi., macru, mârcedu, sbârceitu; subs., glóba, mâr-tioga, calu reu.
- Göcsört, silesce, face sila, constringe, forticza, face violentia.
- Göcsörödik, se mârcediesce, devine macru, se sbârcesce.
- Göcsört, bulgáru, brusiu, grundiu (de pamentu).
- Göcsörtös, brusiosu, grundiorosu, glodurosu.
- Göcsörtösödik, se face glodurosu.
- Göcsös, nodurosus; —ödik, se face nodurosus.
- Göcsöz, innóda.
- Göcsvirág, flóre de érna.
- Göczke, borta, hortópa (in cale).
- Göczkés, bortosu, cu gropi.
- Gözzög, v. Döczög.
- Göde, Gödölye, capritia, iedu, iéda.
- Gödény, pelicanu (bátea. Pelecanus onocrotalus); —torkú, betívu.
- Gödör, grópa, mormentu.
- Gödörese, gropsióra.
- Gödörít, incretiesce.
- Gödörény, limbricu latu.
- Gödöröske, gropsióra.
- Gödörös, groposu.
- Gödörödi, de a gropsiór'a (jocu).
- Gödöröz, sapa, face grópa.
- Gög, fala, inganfare, trufia; marulu lni Adamu, capulu gútlejuhu, sgâr-

- ciulu inghititóriei; —edú, coperamentu de gútleju; —lob, aprindere de gútu; —sip, berigata, tiéva de resufiatu; —vósz, lenta de berigata.
- Gögicsél, Gögécsel, bálháio.
- Gögös, —trufasiu, inganfatu; —ség, truffa.
- Gögösködik, se inganfa, se trufesce.
- Gögyög, gangavesce; —és, gangavire.
- Gögyöget, ademonesce.
- Gölldény, Gölldér, bulzu, cocolosiu, botiu, golomotiu, gogósia, galusca.
- Gölye, pórcá, scrófa.
- Gömb, Gömböly, globu; sfera; glontiu; ghemu; —fej, delánu tēmpu (Orca, in marea de nordu); —háromszögtan, trigonometriá sferica; —ij, balestra rotunda, peptariu de otielu; —kereszt, cruce cu globu; —kölyü, timbru rotundu; —köröm, siurubu de glontiu; —körte, péra rotunda; —tév, aberatiune sferica.
- Gömbö, Gömböcz, culicu de porcu, sangeraticu, carnatiu cu sange.
- Gömböcs, globuletü.
- Gömböly, Gömbölyék, sfera; —erősítés, fortificare sferica; —tan, sferica (matem.); —tető, cupola; coperisiu sfericu.
- Gömbölyded, sferoidu, rotundioru.
- Gömbölyeg, rotundu.
- Gömbölyget, ghemuesce, inoléza, inrotuléza; —és, ghemuire, inolare, inrotulare.
- Gömbölyit, rotundiesce; inveluie; —és, invelire, infasiare, rotuadire.
- Gömbölyödik, se rotundiesce.
- Gömbölyü, rotundu, globiformu; —ség, rotundime.
- Gömbörödik, incremenesce (de frigu).
- Göme, pórcá, scrófa.
- Gömlödött, ghemuitu, infasiuratu, invelitu, facutu valü.
- Gömö, bolfa, inflatura, ulcére.
- Göncz, polu; gincz —, batacuia, totu felülu de pacu; —csillag, stea polaria; —kör, cercu polariu; —lakó, omu dela polu.
- Gönczöl, v., indópa; indésa.
- Gönczöl (széker), Urs'a (astron.); —másítás, depolarisatiune; —sik, planu de polarisatiune.
- Gönczölit, polariséza; —és, polarisatiune (fis.).
- Gönczösség, polaritate.
- Gönd, bucla, perciunu, peru incretítu.
- Göndör, cretiu, incretítu.
- Göndörít, incretiesce.
- Göndörödik, se incretiesce.
- Göngy, balotu, tóncu, coletu; —félleg, supratara (in comerciu); —suly, —tereh, tara, daraoa (com.).
- Göngyöl, Göngyölyt, inveluie, infasiura; tencuesce; face tēncu; —és, infasiurare, infasiare.
- Göngyöleg, v. Göngy; olaria, lucru de lutu.
- Göngyölet, embalagiu (comerciu).
- Göntér, Guntaru, n. pr.
- Gönye, brióna alba (bot.).
- Gör, bulgáru, brusiu, grundiu; —ágy, patu rotoriu.
- Görb, retorta (chem.).
- Görbe, adi., Görbén, adv., curbu, strimbu; diagonalu, piezisiu; —arczrend, frontu strimbu (milit.); —hátu, cocosiatu, ghebosu.
- Görbeczés, Görbés, camu strimbu.
- Görbed, Görbedez, se incurba, se strimba.
- Görbedt, incurbatu, incovoietu, strimbatu, plectatu.
- Görbés, suciu, scalambatu.
- Görbeség, curbatura, strimbatura, strimbime.
- Görbeszt, incurba, strimba, incovóie, sucesce; —és, incurbare, strimbare, incovoiere, sucire.
- Görbiceze, cocosiatu, ghebosu.
- Görbit, incurba, strimba, incovóie; —és, incurbare, strimbare etc.
- Görbitőfogó, cleste de incurbatu.
- Görbül, se incurba, se strimba; —és, incurbare etc.
- Görbület, incurbatura, strimbatura.
- Görcs, cárcelu, convulsione, spasmu; martióga, glóba, calu reu; nodu; ramu; sgrabuntia, negu; —enyhitő, alinatoriu de cárceli; —hal, pesce

tromuratoriu, torpeda; —mirigy, colera.

Görcsetlen, nodurosu; fara cârceli, fara spasmu.

Görcsös, nodurosu, ramurosu, cren-gurosu; cu cârceli, convulsivu; —bot, ghioga, maciuca.

Görcsösödik, Görcsölül, se innóda, se imple de noduri.

Görcsöz, innóda; bate cu maciuc'a.

Gördit, rostogolesce, rotéza, tavalesce; —és, rostogolire etc.

Gördül, se rotesce, se da de-a-dura; —és, rotire, rolaré etc.

Gördülékény, rotitoriu, usioru de tavalitu.

Göreb, retorta (chem.).

Göreny, v. Göröngy.

Görény, dihoru, putoriu.

Görfa, sulu, sulisioru, cilindru, valatucu, valantagu, mangalu, mangalau (ital. mangaua), rolu, roletu.

Görfüggöny, perdea cu roleté.

Görg, rotesce, se tavalesce.

Görgész, scripetiu, scriptiu.

Görgékeny, rotitoriu.

Görgés, rotire, rotulare, rolaré; coire (cerbulu).

Görget, v. Gördit.

Görgeteg, subs., molosu; pietrisiu rotundu; adi., cilindricu, cá cilindru.

Görgető, cilindru, valantogu de gradina.

Görgicse, Görgöcse, plevusca, sfarluga (pesce).

Görgő, fusu de róta; —tíztelep, bateria rotitória.

Görgyület, conglomeratu.

Görhe, Görhö, balsosiu (din farina de papusioiu).

Görhes, macru, márcedu.

Görhesedik, se marcediesce.

Görnye, micu, ne'nsemnatu, de pucina valóre, inferioru, de josu.

Görnyed, se pléca, se incováie, se indupleca; —és, plecáre etc.

Görnyedez, se incováie, se pléca; —és, incovoiere etc.

Görnyedt, curbatu, strimbatu.

Görnyeszt, incurba, strimba, pléca.

Görb, drugu, stinghiu (la usia, ital. stanga, stanghetta).

Görög, subs., grecu; adi., grecescu; —dinye, pepene verde; —fehér, sulimanu albu, albéla grecésca; —nő, gréca; —országbon, Grecia, Elada; —országi, din Grecia; —széna, trigonea, fenu grecescu (Trigonella faenum græcum); barb'a tiapului, traganta; —tűz, focu grecescu.

Görögös, grecescu.

Görögöz, greciséza.

Görögül, grecésce.

Göröncs, rotil'a olariului.

Göröncsér, olariu.

Görönczöl, sgária.

Göröndü, grindeiu, fusu de róta.

Göröngy, Görönyog, búlgáru, brusú, grundiu.

Göröngyér, olariu.

Göröngyög, brusiosu, grundiuosu.

Görszék, scaunu pe rotile.

Görvély, Görvény, scrofula, ghindura intarita; —féreg, linti, pl., mazare (in carnea de porcu); —fit, scrofularia; —sór, bóla scrofulósa.

Görvélyes, scrofulosu.

Görzsed, se sgárcesce, se sbárcesce; —és, sbárcire etc.

Görzseszt, sbárcesce.

Gözsörög, Gözsörög, v. Görzsed.

Göte, salamandra, solomádra (Lacerta salamandra).

Göth, Göthö, nesametate, langedime, infirmitate.

Göthes, Göthös, nesametatu, langedu, infirmu, bolaticu.

Göthösködik, langediesce, bolesce.

Göthösödik, scade in puteri, da in ectica, da in lenta.

Götlöhös, v. Göthes.

Göz, aboru, vaporu; gasu; gözbo szoll, vorbesce in ventu; —akna, camufletu; —buborék, besica de aboru; —erőmű, machina de aboru; —hajó, vaporu, naié de vaporu, corabia de aboru; —kazán (ture.), caldare de vaporu; —kocsi, caru cu vaporu, vagonu, caroiu; —kő, atmosfera; —malom, móra cu va-

- poru; —meriú, metru de aboru; —mozgony, locomotivu; —szesz, gasu; —tartó, rezervatoriu de gasu, gasometru; —úr, spatiu de aboru.
- Gözöl, aboréza; —lés, —gés, aborire.
- Gözölg, Gözölög, v. Gözöl.
- Gözöltet, face se aboréscă.
- Gözöny, mecanismu cu aboru.
- Gözös, subs., machina cu vaporu, corabia cu vaporu; —adi., aborosu, aboritoriu.
- Gözsörödik, Gözsörög, se sbârcescă, se sgârcescă, se botiescă.
- Gözü, síorcee de campu, síorcee cu botu ascutitu.
- Gözü, fistula de neru.
- Gráblya, v. Gereblye.
- Grádics, gradu, trépta; scara.
- Grádicsönként, graduatu, treptatu.
- Grádicos, cu graduri, cu trepte.
- Grádicosz, face trepte.
- Gránát, Granát, granatu (pétra scumpa); granata, bomba impluta; —álgyu, tunu cu granate; —alma, maru granatu (Malum granatum); —fa, pomu granatu; —szín, colóre de granatu; —virág, flóre de granatu.
- Gránátéros, Gránátos, granadiru, granadiru.
- Gránicz (slav.), fruntaria, mediuna, margine, limite, hotaru, granitia.
- Granicza, ciru, breiu, terciu de malaliga.
- Gránit, granitu; —kö, pétra de granitu; —os, de granitu.
- Grécz, Gratiu.
- Grif (madár), grípsoru; —keselyű, condoru.
- Grispán, cotlitu, verdearama, ocsidu de arama (fórte veninosu).
- Griz, Grizs, grisu, grausioru, pasatu meruntu (de grau).
- Grof, comíte, grafu (câ rangulu e de origine germană); —hölgy, —né, —nö, comitesa, grafina.
- Grofi, Grofilág, grafescă, boierescă, dolfanescă, cu dolfantă.
- Grofság, grafia, rangu de grafu; comitatu, districtu, prefectura.
- Gúba, guba, sarica; cocolosiu (in
- aluatu); eben gubát cserél, da în schimbu pe draculu pentru tatasu.
- Gúba, mucogaiu, mucediéla.
- Gubacs, v. Gubics.
- Gubás, gubatu, saricatu; gubarü, saricariu.
- Gubalyodik, se infuria.
- Gubancs, Gubancz, focu, lolótia, lótia, latiu (de lana); —os, focosu, lotiosu.
- Gubankodik, canta cërta.
- Gubás, gubatu.
- Gubbad, se infla (pascirile); se botiescă, se contrage (de frigu); se simte reu.
- Gubics, gogósia, galutia, bóba de stejariu.
- Gubó, gogósia; selyem—, coconu; —bogár, insecta de gogósia; —pöfeteg, burete gogósiatu (galbinu); —virág, globularia (flóre).
- Gubocz, insecta de gogósia.
- Guboz, smulge, scaltiaie, scarmana.
- Guesma, cuciuma, gugiumana, ca-ciula de óie.
- Guga, gusia; ulcóre de gútu; ulcóre de ciuma; —halál, ciuma.
- Gugás, gusiatu, cretinu.
- Gugásodik, se gusiéza; se infla la gútu.
- Gugg, stércire, stércéla.
- Guggan, se stércescă.
- Guggaszt, apasa în josu, stércescă.
- Guggol, Guggod, v. Guggan.
- Guggolás, v. Gugg.
- Guggony, scaunu de taburetu, scaunelu scundu.
- Guggos, piticosu, mitutelu; —bab, bóba de zacharu.
- Gugora, rót'a în fusu (verticalu).
- Gugyela, v., Gongyola.
- Gugyi, vinarsu, rachiu.
- Gugyog, v. Gagygog.
- Gugyoló, coliba.
- Gugyor, lunca, vale (intre dóua déluri).
- Gugyorgó, coliba scunda; stércitu, ciulitu.
- Gugyorodik, Gugyorog, se ciulescă, se stércescă, sta ciulitu.
- Guja, adi., scurtu de códa, ciutu,

- siutu; subs., conu trunchiatu, po-
pian.
- Gula, v. Gulya.
- Gúla, piramida; gúlát rak, pune púsci
'n piramida; —alakú, guládad,
in form'a piramidei; —kőb, cubu
de piramida; —négyszög, tetraedru
de piramida.
- Gulács, chelu, plesiugu, spénu.
- Gulászta, Gulásztra, corasta.
- Gulya, armentu, ciurda de vite cor-
nute, ciréda; —akol, batatura;
—tyuk, gaina siuta.
- Gulyás, botosiariu, ciurdariu; boar-
riu; vacariu; —hus, tocana de
vita, tocana cu ardeiu; —tanya,
odaia la campu.
- Gulyásos, cá botosiarii.
- Gumó, bolfa, gálca, tubercula, tra-
gauu (la vite); nodu; ghebu.
- Gumós, gálcosu, tuberculosu; nodu-
rosu; ghebosu.
- Gunár, gáscóiu, gansacu.
- Gunározik, se cocosiése.
- Gunda, Cunigunda, n. pr.
- Gungó, camasia (la prunci).
- Gúny, bajocura, bataia de jocu; de-
risiune, derisu; ironia; —irat, li-
belu, pamfletu; pascuiliu; —isten,
Momus; —kazaj, risu bajocu-
rosu, risu sarcasticu; —kép, ca-
ricatura; —költemény, —vers, sa-
tira; —költész, —költő, satiricu,
poctu satiricu; —mosoly, subrisu
bajocuros, subrisu ironicu; —név,
nume de bajocura (poreclitura).
- Gunya, Gunyáz, imbracamente, vest-
mentu, haina (tieránésca).
- Gunyás, cu vestmente.
- Gunyász, imbraca.
- Gunyhó, coliba.
- Gúnyol, bajocuresce, bate jocu, sati-
riséza, defaima; —ás, bajocurire.
- Gúnyoló, bajocuritoriu, deridictoriu.
- Gúnyolódás, ironía, satira.
- Gúnyolódik, isi bate jocu, ia in risu.
- Gúnyolódó, satiristu, bajocuritoriu.
- Gunyor, ironia; (vers), satira.
- Gúnyorol, satiriséza.
- Gúnyoros, satiricu.
- Gúnyul, in risu, in bajocura.
- Gurbacs, crénga uscata.
- Gurdaes, scriptiu, scripetiu.
- Gurdaly, Gurdó, Gurdon, tufsiu, tu-
faria.
- Gurdély, ânghietiu, unghietiu, locu
dositu.
- Gurdit, da de-a-valm'a, rotesce.
- Gurdó, cósta de munte.
- Gurdul, merge de a-valm'a, rotéza,
rotuléza.
- Gurgadoz, scáturesce, isvoresce, curge.
- Gurgat, v. Gurgit.
- Gurgonya, v. Burgonya.
- Gurgula, Gurgulya, valantocu, ci-
lindru, valsu, rolu; gútleju, in-
ghititóre.
- Gurguláz, Gurgulyáz, gúrgaresce,
gárgaresce, face gargara.
- Gurgyal, Gurgyalag, coliba, cascióra,
casnía, casutia.
- Guriga, rotila, cariga.
- Gurigál, Gurit, Gurog, rotuléza, merge
de-a dur'a.
- Gusa, gusia.
- Gusázik, se gusiéza, capata gusia.
- Gusba, cusba, prájina cárligata.
- Gusbót, cerfoiu, armagiucu (lat. Scan-
dix, nemt. Kerbel).
- Gusztáv, Gusztí, Gustavu.
- Gusztony, batiu cu cuiu.
- Guta, guta, apoplecsia (tunc. damlá);
—ütött, lovitu de apoplecsia, apo-
plecticu.
- Guttmézga, gumiguta.
- Guvat, subs., cristeiu (pasere); adi.,
grosolanu, necioplitu, badaranu,
mojicu.
- Guzmol, molfaie (fara dinti).
- Guzs, salce, rachita; ganju de ra-
chita; —fenyő, melezu, brada
rosiu, larice (Pinus larix).
- Guzsinda, corrigóla (botan.).
- Gúzslik, se ganjesce, se incovóie.
- Gúzsol, ganjesce, sucesce, incovóie.
- Guzsos, gánjitu, sucitu.
- Gúbe, vêteju de apa, vêtecusiu.
- Gúbí, maciuca de pescuitu.
- Gúbíil, turbura (ap'a cu pesci).
- Gügü, coltucu, dontiu (de pane).
- Gügyög, hálbáic.
- Gügyü, manunchiu (de paic), snop-
sioru; vótra (la casatorii).
- Gügyüil, amesteca.

Gümö, Gümöcs, v. Gumó.
 Güzmol, manca incetu.
 Güzü, v. Gözü.
 Gvárdián, egumenu, gardeanu (in monast. rom. cath.).

Gyagya, sturdiu aurü, mierla galbina (*Turdus aureus*).

Gyak, subs., pumnariu, stiletu; v., sagéta, strafige, strapunge, intiepe.

Gyaka, tiepoiü, furca de intiepenitu.

Gyakdos, intiépa desu, sagéta desu.

Gyakfa, tiepusia, tiépa.

Gyakor, adv., Gyakori, adi., adesu.

Gyakoritó, — ige, verbu frecuentativu.

Gyakorkodik, face praesa, practiceza, se deprinde.

Gyakorlás, — at, deprindere, ecsercitiu, praesa.

Gyakorlász, practicantu; — i, practicu, dupa praesa.

Gyakorlati; — lag, in praesa, in fapta.

Gyakorlatlan, nedeprinsu, neecsercitate; — ság, nedeprindere, lipsa de ecsercitiu, lipsa de praesa.

Gyakorlatos, deprinsu, indemanaticu, indemnaticu, practicu, ecsercitate.

Gyakorlatoskodik, practiceza, intra in praesa.

Gyakorló, depruidietoriu, ecsercitoriu, practicatoriu; — lag, in modu practicu; — ház, casa de ecsercitiu; — tér, piatia de ecsercitiu (milit.).

Gyakorlott, deprinsu, ecsercitate, seditivu.

Gyakorlottság, ecsercitiu, indemanate, sveltime.

Gyakornok, Gyakorlonez, practicantu.

Gyakornokkodik, practiceza.

Gyakorol, ecsercitéza, deprinde, practiceza.

Gyakorság, abundantia, prisosintia.

Gyakorszó, frecuentativu.

Gyakorta, desu, adesea.

Gyakós, tieparosu, inpungarosu.

Gyakpont, punctu de insertiune.

Gyakrabban, mai desu.

Gyakran, v. Gyakorta.

Gyaksa, sagéta, tiepusia.

Gyalabeli, simplu, ne'ndemnaticu, tandalosu.

Gyaláz, defaima; insulta (ocaresce); calumniéza; — ás, defaimare etc.

Gyalázat, defaima; rusíne, infamia, bajocura.

Gyalázatos, infamu, rusinatoriu, spurcatu, desonoratoriu.

Gyalázkodik, se pórtá cu nerusinare; defaima, calumniéza.

Gyalk, v. Gyilok.

Gyalmos (tó), pescuina, lacu de pesci.

Gyalmoz, pescuesce cu reti'a.

Gyalog, adi. et adv., pedestru, pegiosu; subs., pedestrasiu, infanteristu (ostasiu); falce, jugu, jugaru, pogonu (de pamentu); — bodza, bozu (buruéna); — borsó, mazare

merunta, mazare ológa; — fa, tufanu, lemnu de tufe; — fenyő, bradisioru, iuniperu; — had, pedestrime, infanteria; — háló, reti'a de intiepenitu; — hid, punte;

— hintó, lectica; — kapitány, — százados, capitánu de pedestrime;

— karabélyos, carabinieri pedestru; — katona, infanteristu, ostasiu pedestru; — katonaság, — se

reg, v. Gyalogság; — kö, — kövezet, v. Járda; — ló, pedestru;

— mol, muschiu de pamentu; — nyir, mestécanu de munte; — olajfa, oleastru; — orsó, fusu; — ör, sentinela; — paizs, scutu usioru; — paszuly, fasole ológa;

— posta, cursoriu, posta pedéstra; — robot, iobagia cu palm'a, palmasia; — rokka, furca de torsu;

— sövény, gardisioru, mediuna; — szán, traga, saniutia; — szeder, mura; — taraczk, mortariu de pedestrime; — tör, arcamu, latiu (de prinsu cai etc.); — tűz, focu de pedestrime; — ut, carare, poteca;

— utazás, calatoria pe giosu, calatoria pedéstra; — vadász, venetoriu pedestru.

Gyalogol, merge pedestru.

Gyalogos, Gyalogoros, pedestru.

Gyalogság, pedestrime, infanteria; — i, de pedestrime.

Gyalog, v. Gyilok.

Gyalom, reti'a (de pescuitu), mréja.
 Gyalú, gelau, rindea, tescherea (turc.).
 —fa, —tok, tóca de gelau; —
 pad, banca de gelau, tesgea (turc.).
 Gyalúl, geluesce; —ás, geluire.
 Gyalulat, gelucla, geluitura; —lan,
 negeluitu; nepoleitu, necultivatú;
 —ság, nepoleire, lipsa de cultura.
 Gyám (támasz), propta, sprijóna;
 —anya, nutrice, mama adoptiva,
 epitrópa; —apa, —atya, tata
 adoptivu, nutritoriu, epitropu; —
 atyaság, tutoratu, epitropia; —
 apatárs, conepitropu; —bíroság,
 —hivatal, curatela, tutela, admini-
 stratiune pupilaria, tribunalu pu-
 pilariu; —bot, macau, cârja; —
 fa, propta; —fal, muru aparato-
 riu; —fiú, pupilu; —hatóság, ju-
 risdictiune pupilaria, auctoritate
 pupilaria; —intézet, alumnus; —
 jog, dreptu de patronatu; —karó,
 aracu—; kor—, —koruság, mi-
 norenitate (nevrestnicia); —korú,
 —koros, minorenu, pupilu (ne-
 vrestnicu); —leány, pupila; —
 nevendék, alumnistu; —ok, argu-
 mentu, temeiu, proba, dovada;
 —oszlop, pilastru; —pont, ipo-
 molciu; —szülék, parinti nutri-
 tori, epitropi; —társ, coepitropu;
 —ur, patronu; —uraság, patro-
 natu; —urijog, dreptu de patro-
 natu; —ügy, causa pupilaria.
 Gyámit, ajuta, subventionéza, spri-
 jonesce.
 Gyámitvány, argumentu, dovada,
 proba, temeiu, ratiune.
 Gyámnók, v. Gyám.
 Gyámol, subs., propta; ajutorintia,
 subventiune; v., patronéza, ajuta,
 subventiunéza; —ás, proptire etc.
 Gyámolatlan, fara ajutoriu, parasitu.
 Gyámolit, ajuta, patronéza; —ás,
 ajuta etc.
 Gyámolpénz, ajutoriu de bani, sub-
 ventiune, stipendiu.
 Gyámolt, pupilu; copilu adoptatu,
 copilu infietu.
 Gyámoltalan, neputintiosu, dededatu;
 —ság, neputintia.

Gyámság, tutoratu, epitropia; —i,
 de tutoratu.
 Gyanakodás, ne'nceredere, prepusu,
 banuéla (Rom.), vinau (Ardel.),
 suspitiune.
 Gyanakodó, prepuitoriu, banuitoriu.
 Gyanánk, surogatu.
 Gyanánt, in locu, pentru.
 Gyanit, presupune, da cu socotél'a;
 —ás, presupunere.
 Gyantható, adi., —lag, adv.; —ké-
 pen, cu prepusu, cu presupunere,
 cu presumtiune.
 Gyanitmány, presumtiune, presupu-
 nere.
 Gyankő, nafta, oleu de pétr'a, pe-
 troleu.
 Gyanta, Gyánta, resina, colofoniu;
 —berz, electricitate de colofoniu;
 —kő, ambra.
 Gyantáros, resinatu.
 Gyantás, resinosu.
 Gyantáz, resinéza, unge cu colo-
 foniu.
 Gyanu, prepusu, suspitiune, banuéla
 (Rom.).
 Gyanus, adi., —an, adv., cu pre-
 pusu; cu vinau (Ardel.), cu su-
 spitiune.
 Gyanuság, v. Gyanú.
 Gyanuskodik, prepune, vinucesce, ba-
 nunesce, suspectéza.
 Gyanutlan, adi., —úl, adv., fara
 prepusu, fara vinau.
 Gyap, vata, bumbacu.
 Gyapjad, se lanosiéza, face lana.
 Gyapjas, lanosu.
 Gyapjasít, lanosiéza.
 Gyapjasodik, v. Gyapjad.
 Gyapjatlan, adi., —úl, adv., fara
 lana, nelanosu.
 Gyapjú, lana; finom—, tigaie; vas-
 tag—, tiurcana; stogosia; —fé-
 sülés, peptinatu de lana; —fé-
 sülő, peptinatoriu de lana; —
 fűrt, smocu de lana; —gerben,
 —gyarató, daragi, pl., scarma-
 nariu, peptine de lana; —nemű,
 de lana; —kart, cardu, spinu de-
 scarmnatu; —műház, manufap-
 tura de lana, lanaria; —nyirés,

- tunsura de oi; — olló, fôrfecei de tunsu; — szinlő, sortatoriu de lana; — zsák, sacu de lana.
- Gyapjús, lanosu.
- Gyapjutlan, nelanosu, lipsitu de lana.
- Gyaponez, torcatoriu.
- Gyapor, manosu, fructuosu, rodiatoriu; smünnium (botan.).
- Gyapora, manosu; desu.
- Gyaporodik, se inmultiesce.
- Gyapos, cu vata.
- Gyapot, bumbacu; — cserje, — fa, arbustu de bumbacu; — gyolcs, percalu, cartonu, giolgiu, stamba; — szövet, pensa de bumbacu.
- Gyapottol, captusiesce cu bumbacu.
- Gyapottos, cu bumbacu.
- Gyapoz, vatéza.
- Gyár, fabrica; — kéz —, manufatura; — mester, — müves, fabricantu; — mü, fabricatu.
- Gyaráp, sporiu, progresu, propasire, inaintare, crescamentu.
- Gyarápit, sporesce, inaintéza, inmultiesce; — ás, sporire etc.
- Gyarápodás, Gyarápulás, sporire, adaogere.
- Gyarápodik, sporesce, inaintéza, propasiesce.
- Gyarápulat, sporiu, progresu, propasire, inaintare.
- Gyárat, scarmana, peptina lana; — ás, scarmanare, peptinare.
- Gyáratatlan, nescarmanatu, a.
- Gyárató, scarmanatoriu, peptinatoriu.
- Gyárfás, Gervasiu.
- Gyári, de fabrica; — ár, pretiu de fabrica.
- Gyárlík, Gyárlódit, scade, scapata, se desputeresce.
- Gyárlít, desputeresce, desnervéza, debilitéza, slabesce.
- Gyárló, debilu, neputintiosu, langedu, slabu; — ság, debilitato, neputintia, langedime, slabitiune; scadere, defectu; — emberi gyárlóság, neputintia omenésca, neajunsu omenescu.
- Gyarmat, colonia; — i, colonialu, din colouia; — tőzs, comerciu colonialu.
- Gyarmatos, colonistu.
- Gyarmatosít, coloniséza; — ás, colonisare.
- Gyárnok, Gyáros, fabricantu, proprietariu de fabrica.
- Gyárt, fabrica, face, fauresce; — ás, fabricare.
- Gyártat, pune se fabrice.
- Gyártatlan, nefabricatu.
- Gyártmány, fabricatu, subs., marfa fabricata, manufactura.
- Gyártat, schiópa, trage pitiórele.
- Gyártó, fabricatoriu.
- Gyász, doliu, jale; intristaro, tristetia, intristatiune; — alkotmány, — emelet, catafaleu; — beszéd, predica la morti, cuventu funebru; — dal, — ének, cantecu dela morti, cantu funebru; nenia, bocitura, bocéla (a femeiloru chiamate inadinu a se boei); — év, anu de doliu; — fátyol, floru de doliu; — füz, salce trista, salce de Bahilonia; — gyermek, copilu postumu, copilu nascutu dupa mórtea tataseu; copilu nascutu dupa facerea testamentului; bastardu, copilu de lele; — had, — kísóret, — menet, conductu la mortu; — hír, scire trista; — kocsi, carutia de morti, carutia funebra; — kiirt, trombóna; — óreg, trombóna de basu; magas —, trombóna de altistu; — ló, calu dela morti; mise, parastasu; — nap, di de doliu, di trista; — öltözet, costumu de doliu, vestmentu de doliu; — pad, lavitia de morti, bara (ital. bara), patu de morti, catalectu, feretru; — pompa, pompa funebrala; — szegély, plorosa; — virág, — sik-kantyú, flórea veduvei (Scabiosa atropurpurea); — zene, musica funebrala.
- Gyászol, jalesce, pórtá negru; — ás, jalire.
- Gyászos, tristu, funestu.
- Gyátra, neputintiosu, ticalosu.
- Gyáva, adi., Gyáván, adv., fricosu, témedu, fara curagiu, codardu (care se codesce, se retrage), poltronu,

misiolu; —ság, frica, temere, poltronaria.
 Gyávit, face fricosu, infrica.
 Gyávátul, cá unu poltronu, in modu misielosu, in modu codardu.
 Gyék, siopârla; —fű, prunca, erb'a lui Antonie.
 Gyékény, rogojina; —es, rogojinariu, facatoriu de rogojine; —félék, tifacee, pl. (bot.); —fű, galgantu nemtîescu.
 Gyékényez, copere cu rogojine.
 Gyémánt, diamantu, adamantu, brilliantu (daca este prelucratu); —ház, mama de adamante, pétra in care se afla diamantele.
 Gyémántos, cu diamanto.
 Gyémántoz, pune diamante.
 Gyengyoria, genealogia.
 Gyenge, Gyöngge, adi., —én, adv., debilu, fragedu, langedu, neputintiosu, slabu; —ság, debilitate, slabitiune, langedime, fragedime.
 Gyengéd, Gyengéded, delicatu, plapandu, gingasiu; —ség, delicatetia, plapandime, gingasime.
 Gyengédtelen, Gyengédtlen, nedelicatu; —és, nedelicatetia, lipsa de tactu, lips'a delicatetiei.
 Gyengél, tinc de neputintiosu.
 Gyengélgetés, resfatiare, desmerdare, gugulire, ninerare (ardel.).
 Gyengit, debilitéza, domolesce.
 Gyengül, se debilitéza, se slabesc; —és, debilitare, slabire, desnerzare.
 Gyengült gyorsaság, iutiéla micșiorata (fisica).
 Gyep, Gyöp, érba, iérba, verdétia, pajisce; —ágy, banca de glii; —föld, tielina; lunca; —gát, arginu, ézu cu glii; —könyv, cartea alergatoriloru cu cai; carte de ipodromu; —mester, carnefice, hoheriu; —sziget, oasa, —tözeg, torfa, turfa; —ut, carare.
 Gyepes, erbosu.
 Gyepesedik, Gyepesül, se erbosiéza, cresce érba.
 Gyepibéka, brósca de érba.
 Gyepicsirke, falica, hoda, galiunsia de apa, becatiú de balta.

Gyeptő, hâtiu; —szij, curea de hâtiu.
 Gyeplős (lő), calu dela hâtiu.
 Gyeplöz, pune hâtiuri.
 Gyeptség, pajisce.
 Gyepű, gardu viu, gardu de maracini; —bodza, socu negru; —derczefű, garófa de muru; —kér, codobatura, mierla de apa.
 Gyepüz, ingradesce,
 Gyér, rar; destramatu.
 Gyere! Gyer! vino! aide! blemu! gyertek! veniti! aideti! bleti! gyerrünk! aidemu! mergemu! blemu se mergemu!
 Gyerek, v. Gyermeek.
 Gyerekezik, nasce, face copilul, cade la patu, se leusesce, se chendulesce.
 Gyéres, camu caru.
 Gyéresedik, se camu raresece.
 Gyérít, raresece.
 Gyerköze, copilandru, baietoiu.
 Gyermek, baiatu, copilu, pruncu; leány—, fetitia, baiata, copila, prunca; —ágy, patulu nascerei, leusia, chendelia; —ágyban van, a nascutu, a facutu, s'a leusitu, s'a chendelitu; —ágyas, leusa, chendela; —fertőzet, pederastia; —fertőző, pederastu; —gyilkos, ucigasiu, a de copilu; —himlő, versatu meruntu; —idejű, mino, ron, pupilu; —idő, —kor, copilaria, anii prunciei; —jártató, béta, bata, fasia.
 Gyermekese, Gyermekeske, baietielu, copilasiu, prunculetiu.
 Gyermekded, naivu, copilarosu; —ség, naivitate, simplitate.
 Gyermekes, copilarosu, usiorelu; cu prunci.
 Gyermekesködés, copilaria, jucaria copilarésca.
 Gyermekesködik, face copilarii, se copilaresce.
 Gyermeki, copilarescu, pruncescu; in modu pruncescu.
 Gyermekség, copilaria.
 Gyermektelen, adi., —ül, adv., fara prunci.
 Gyoró, Grigoric.

Gyérség, rarime.
 Gyertek! Jertek! veniti! aideti!
 Gyérthán, Bartolomeiu.
 Gyértya, luminare; lumina; —alutó,
 —oltó, stingatoriu; —bél, festila;
 fetilu; festő —, lichana galbina
 (Lichen candelarius, in Sveti'a);
 —gyujtat, pe inserate, pe aprin-
 sulu luminariloru; —hamv, mu-
 cii de luminare; —mártás, lumi-
 naria, facutu de luminari; —mártó,
 —öntő, luminariu, maiestru de
 luminari; luminariu (vasulu); —
 szentelő, Intempinarea Domnului;
 —tartó, luminariu (fesnicu), can-
 delariu, candelabru; —vég, mucu
 de luminare; —végtartó, muca-
 riu; —világ, lumina de luminare.
 Gyertyánfa, carpinu.
 Gyertyáz, lucra la luminare; —ás,
 lucru de nóptea.
 Gyérül, se raresee.
 Gyerünk! aidemu! blemu! se mer-
 gemu!
 Gyesziköl, da ghioldu, bufnesce desu.
 Gyeszöl, fréca.
 Gyeszölődik, Gyeszül, se fréca.
 Gyesztet, merge in tropotu, merge
 in buiestru.
 Gyévér, aprigu, ageru, adurmeca-
 toriu (canele, lupulu).
 Gyik, siopârlâ; anghina, gusteru,
 aprindere de gütu (Angina sy-
 uanche); —fü, prunea, érb'a lui
 Antonie (Prunella); —leső, spada
 angusta.
 Gyl, crocodilu.
 Gylk, v. Gyluk.
 Gylkol, omóra; —ás, omorire, omoru;
 —ó, omoritoriu; cruntu, sange-
 rosu.
 Gylkos, omucidu, omoritoriu; orv—,
 asasinu, sicariu; —darázs, vespe
 veninosu; —madár, cotiofana de
 munte, ulú de munte; —társ,
 complice la omoru; —gyujtogató,
 tetiunariu, incendiariu.
 Gylkoskodik, omóra, ucide, tóca in
 capu.
 Gylkosság, omoru, omucidere; —ba
 esni, a comite omoru.
 Gyllok, pumnariu, stiletu (sisiu).

Gyimbör, vescu, còcaza de vescu.
 Gyimésztoleu, ne'ndemuaticu, neca-
 litu.
 Gyimgyom, secatura; —ember, omu
 de nimicu.
 Gyingya, vadu, trocatóre; banca de
 arina (in mare).
 Gyócs, v. Gyolcs.
 Gyógy, vindecare, lecuire, cura; in-
 sanetosiare; —anyag, materia vin-
 decatória; —árú, drogaría; —bá-
 nás, metodulu curoi; —dij, bani
 de cura; —elv, principiu de cura;
 —erejtü, oficialu; —erő, putere
 vindecatória; —forrás, fantana vin-
 decatória; —fü, buruena de lécu;
 planta vindecatória; —fürdő, apa
 minerala, scalda de cura, scalda
 vindecatória; —hely, locu de cura;
 —intézet, institutu de cura; —ír,
 balsamu vindecatoriu, alifia vinde-
 catória; —irat, recepta, recipe;
 —istennő, Igea; —javaslat, pro-
 iectu de cura; —kovács, falceriu
 de cai, doctoru de vite, fauru
 maiestru; —kut, putiu vindeca-
 toriu; —mód, metodu de cura;
 —szer, medicina; —szerárkönyv,
 facsa de apoteca; —szerárus, —
 szerész, apotecariu, farmacistu
 (Rom.), spitieriu (Bras.); —sze-
 részet, apotecaria, farmacia; —
 szertan, —szertudomány, farma-
 ceutica; —tár, apoteca, farmacia,
 spitieria; —tan, terapía, sciinti'a
 de a vindeca; tanács, consiliu de
 medici; —tanár, profesoriu de me-
 dicina; —tár, apoteca, farmacia;
 —terv, planu de cura; —tudor,
 doctoru in medicina; —vendég,
 óspetu la cura; —viz, —orvos-
 lás, apa de cura.
 Gyógyász, medicu.
 Gyógyászat, medicina, sciinti'a me-
 dicinei.
 Gyógyászkodik, face pe medicu.
 Gyógyít, curéza, vindeca, insaneto-
 siéza; —ás, curare, vindecare.
 Gyógyíthatlan, nevindecabilu, necu-
 rabilu.
 Gyógyítható, vindecabilu, curabilu.
 Gyógyító, vindecatoriu.

Gyógyyla, farmacolitu.
 Gyógyúl, se vindeca, se insanetosi-
 sízza; — ás, — at, curare, vinde-
 care, insanetosiare.
 Gyoles, pensa; giolgiu, giulgiu; —áru,
 pensaria; —árus, pensariu, negu-
 tiatoriu de pensaria; —hengerese,
 valu de pensa, trômba de pensa,
 cilindru de pensa; —nemű, —
 ruha, rufaria, rufe fine, pl.; ca-
 masiaria.
 Gyolesos, subs., pensariu; adi., cu
 pensa.
 Gyom, buruena, érba rea; —ámáránt,
 amarantu bastardu; —fedél, co-
 perisiu de érba.
 Gyomaszol, sfarma.
 Gyomboru, vescu.
 Gyomlál, plivesce, smulge (burueni);
 —ás, plivire, smulgere.
 Gyomor, pantece, stomachu, rânza,
 culicu (la vite), batuca, chipoda,
 picoda (la paseri); —baj, durere
 de stomachu, greutate la stomachu;
 —béllob, aprindere de matie, in-
 flamatiuone de matie; —csarva,
 gastricismu; —fő, gróp'a inimei;
 —hév, arsura in stomachu; acréla
 in gátleju; —hurka, matiulu de
 doisprediece policari; —láz, fri-
 guri gastrice, friguri de stomachu;
 —menés, urdinare, trapadu, mer-
 gerea pantecelui; —metszés, ga-
 strotomia; —nedv, sucu de sto-
 machu; —nyit, gur'a renzei; —
 altó, chiagu; —rágás, rosura de sto-
 machu; —rák, cancru de stomachu;
 —sár, sabura, veninu de stomachu;
 —szer, medicina de stomachu.
 Gyomosodik, se imple de burueni.
 Gyomracs, Gyomrocs, ventricelu.
 Gyomros, pantecosu; rênzosu; dô-
 cosu, artagosu.
 Gyomroskodik, e maniosu.
 Gyomroz, despóie, belesce.
 Gyomvas, plivitoriu, feru de plivitu.
 Gyón, marturisesce.
 Gyónás, marturisiré (spovedania), con-
 fesinne.
 Gyónatlan, adi., —úl, adv., nemar-
 turisitu, neconfesatu.
 Gyónik, se marturisesce, confeséza.

Gyónó, marturisoriu, confesoriu.
 Gyónszék, Gyontatószék, scaunulu
 marturisiréi.
 Gyontat, asculta marturisiréa.
 Gyontató atya, spiritualu, confesio-
 nariu (duchovnicu).
 Gyopár, lanarica, flóraa canelui (Gna-
 phalium), érba de inim'a rea, alantu
 (Inula dysonterica); fekte —, so-
 lovêrfu (Origanum vulgare); sárga
 —, solovêrfu galbinu.
 Gyors, adi., Gyorsan, adv., iute,
 rapedo, sprintenu, acceleratu, in-
 tetitu, grabitu; —futár, stafeta,
 cursoriu rapede; —hajó, corveta;
 —írás, stenografia; —író, ste-
 nografu; —kocsi, deligénu, caru
 iute; —lépés, pasu rapede; —
 lövész, puscariu aprigu; —mars,
 mersu iute; —parancs, comanda
 iute; —utazás, calatoria iute; —
 utazási intézet, institutu de cala-
 toria iute.
 Gyorsabbodó mozgás, miscare acce-
 lerata (fisica).
 Gyorsalkodás, sprintenia, intiéla.
 Gyorsalkodás, e sprintenu, este iute,
 grabesce.
 Gyorsaság, intiéla, rapedime, rape-
 diune, sprintenime, celeritate, graba.
 Gyóta, locu de pascutu, pasciune.
 Gyök, radecina.
 Gyökér, radecina; édes —, lemnu
 dulce; —hánytató, radecina ipe-
 cacuana; gyökeret ver, prinde
 radecina, se inradecinéza; —mu-
 tató, esponentu (matem.); —név,
 substantivu primitivu, nume primi-
 tivu; —szám, radecina (matem.,
 numeru ce se multiplica cu si-
 nesi).
 Gyökéred, in form'a radecinei.
 Gyökéredzés, Gyökerezés, inrade-
 cinare.
 Gyökéredzik, Gyökerez, Gyökere-
 sedik, prinde radecina.
 Gyökeres, Gyökös, radecinosu; ra-
 dicalu, din radecina.
 Gyökéresedés, inradecinaro.
 Gyökéresség, radicalitate (politica,
 relig.).
 Gyökérestől, din radecina.

Gyökerész, culege radecini.
 Gyökerez, are radecina, este fundatu, e intemeiatu; —és, inradecinare, intemeiere.
 Gyökkent, schiopa; elatina, da din capu; aromesce, motiaie.
 Gyökönke, baldriana, valeriana.
 Gyökösített, radieatu; —üzlet, maiestria radicata (jurid.).
 Gyökösség, radicalitate.
 Gyökrény, medusa, ursica de mare.
 Gyömbér gimberiu, gingeberiu, zarcacia (planta).
 Gyömiszöl, indésa, indópa.
 Gyömör, Gyömötöl, piséza, sfarma (sdrobesce).
 Gyömöz, despóia, belesce.
 Gyöngé, v. Gyenge.
 Gyöngy, subs., marga; margaanu; margaritariu; sorba; adi., de margele; frumosu, graciosu (dragalasiu); —alak, figura placuta, factia dragalasia; —anya, —ház, —teknő, scoica cu margaritariu, mam'a margaritariulni; —árpa, grupu de ordiu, ordiu pisatu finu; —bagoly, buha de bisericici; buha cu velu, —betű, nonparila (tip.); —bogár, carabasiu cu giuvaeru; —élet, viétia desfetata; —fa, vescu, arbustu de vescu; —fényle, zeolitu scilpitiosu; —fűzér, —sor, síru de margaritariu; —gyermek, copilu de auru; —hagyma, arpagicu meruntu, cepsióra; —halász, pescariu de margele, margaritariu; házasa pille, fluture cu scoica; —hím, leonoru (botan.); —kása, pasatu de ordiu, ordiu pisatu finu; grupu; —köles, malaiu meruntu; —kőmag, malaiu petrosu (Lythospermum); —madár, colibri margelatu; —nyomat, tipariu cu nonpareille; —ponk, banca de scoica; —szem, firu de marga; —tyuk, bibilica, gaina africana, numida, picherea; —virág, margaritarelu.
 Gyöngyded, cá margénulu.
 Gyöngyellik, face margele (ap'a).
 Gyöngyész, margelariu, pescariu de margaritariu; —et, pescuitu de margaritariu.

Gyöngyike, scoica de riu.
 Gyöngyödik, v. Gyöngyellik.
 Gyöngyöl, Gyöngyöz, cose cu margele.
 Gyöngyös, cu margele; margelatu.
 Gyöngyöz, puno margele.
 Gyönyör, desfatare, placere, voluptate, deliciu.
 Gyönyörít, desfata.
 Gyönyörkedés, placere, desfatare.
 Gyönyörködik, se desfata.
 Gyönyörködtet, desfata, —és, desfatate.
 Gyönyörtelen, nedesfatatu, noplacutu, nedeliciosu.
 Gyönyörű, adi., —en, adv., prea frumosu, minunatu, graciosu, incantatoriu, dragalasiu; —ség, desfatate, placere, deliciu.
 Gyöp, v. Gyop.
 Györ, Iauriu (Raab).
 György, Georgie, Georgiu, Giurgiu.
 Gyöszte! Jöszte! vino! aide!
 Gyötény, v. Folyófi.
 Gyötör, torturéza, chinuesce, necajesce.
 Gyötrelen, tortura, chinu.
 Gyötrelmes, torturatoriu.
 Gyöttrés, torturare.
 Gyöttrődés, ingrijare, angustietate.
 Gyöttrődik, se torturéza, se necajesce.
 Gyöz, invinge, biruie; e in stare, póte; indestulesce, multiumesce (Rom.).
 Gyözékeny, usioru de invinsu.
 Gyözelem, Gyözedelem, invingere, victoria, triumfu.
 Gyözelmes, Gyözodelmes, adi., —en, adv., invingatoriu, victoriosu, triumfatoriu; —fi, radecina de lécu.
 Gyözelmeskedik, triumfa.
 Gyözelmi, Gyözedelmi, triumfu, triumfalu.
 Gyözés, invingere.
 Gyözhetetlen, neinvinsu.
 Gyözö, invingatoriu, triumfatoriu; Victoru, n. pr.
 Gyözödés, convingere, convictiune.
 Gyözödik, se convinge, se incredintieza.

Gyöző kegy, gratia triumfatoriu-
lui.
Gyöztes, triumfatoriu, invingatoriu.
Gyuananyag, materia aprindietioasa.
Gyuba, albenetiu, balanu, blondu
(ital. bionda).
Gyufa, apringiora, lemnu siu de aprinsu,
catranitia (chibritu turc.).
Gyüfös, fabricariu de catranitie.
Gyügolyó, bomba infocata.
Gyüthajó, tetiunarésa, corabia incen-
diaria.
Gyuj gyuj! Juj juj! ei ei! hei hei!
Gyüjt, aprinde, incende; — ás, aprin-
dere.
Gyüjtacs, prafu-in-tigaitia.
Gyüjtag, v. Kanocz.
Gyüjtalék, materia de focu.
Gyüjttalan, neaprinsu.
Gyüjtó, aprindietoriu; — cső, tiéva
de aprinsu; — gép, machina de
aprinsu; — kanocz, stupéla, sto-
pina, fitilu (artileria); — lövet,
bomba de aprinsu; — nyil, sa-
géta cu focu; — üvog, stiela con-
vecsa (fis.).
Gyüjtogat, aprinde mereu; de focu,
pune focu, incende; — ás, tetiu-
naria.
Gyüjtogató, tetiunariu, incendiariu.
Gyüjtovány, initia.
Gyül, se aprinde, se incende.
Gyula, Juliu, Gelu.
Gyülacs, capsula, capsa de aprinsu.
Gyulad, se aprinde, ia focu, da in
flacari; — ás, focu, incendiü; aprin-
dere, inflacarare, inflamatiune.
Gyuladék, materia ardietoria.
Gyuladékony, aprindietiosu; flogi-
sticu.
Gyuladoz, se inflacara desu.
Gyula-Fejérvár, Alb'a-Julia (mai de
multu: Apulum; astadi: Alba-
Carolina, Belgradu (slav.).
Gyúlam, sucu mineralu.
Gyúlany, gasu idrogenu, gasu de
apa (chem.).
Gyülés, aprindere, focu, incendiü;
inflamatiune.
Gyulaszt, aprinde, incende, da focu,
atitia focu; — ás, atitiare, aprin-
dere, incendere.

Gyülég, acru aprindietiosu.
Gyülő, idrogenu, elementu de apa;
— gőz, gasu idrogenu; — sav, acidu
idrogenu.
Gyülőtok, capsa, capsula.
Gyülpont, focu (punctu de concen-
trarea radialoru).
Gyülyuk, gaura de aprinsu.
Gyúpala, stratu bituminosu (geolog.).
Gyüpor, prafu de aprinsu.
Gyúr, frementa.
Gyura, Gyuri, Gyurka, Georgie, Ge-
orgitia, Georgiesiu, Gitia.
Gyurma, materia (fis.).
Gyúró, frementatoriu; — asztal, masa
de frementatu; — deszka, scan-
dura de frementatu; — teknő, co-
vata, tróca (molda) de frenen-
tatu.
Gyúszter, unelte de aprinsu; scapa-
ramentu.
Gyutacs, éscá, materia ardietioasa.
Gyutalanit, stinge, molcomesce (focu).
Gyüge, Gyügye, ne'ndemnativu, sim-
plu, gagautiu.
Gyühely, Gyülhely, locu de adu-
nare, punctu de convenire.
Gyüjt, aduna, stringe, culege; — és,
adunare, culegere.
Gyüjtek, adunare, culegere, cole-
ctiune; — es, colectivü.
Gyüjtelék, Gyüjtelen, magazinu, pro-
visiune; colecta.
Gyüjtemény, adunare, culegere, co-
lectiune.
Gyüjtó, adunatoriu, culegatoriu; co-
lectantu; — méh, albina adunató-
ria, albina de miere; — uév, nume
colectivu; — pénztár, cassa cen-
trala; — villa, furca de lemnu.
Gyüjtőget, aduna succesive, culege
mereu.
Gyük, v. Gyök.
Gyüki, piticu, piticotu.
Gyül, se aduna, se stringe, couvine,
concurge; — és, adunare, adunan-
tia, concursu, conflucusu; megye—,
congregatiune (Ungari'a), adunare
marcala (Transilvani'a), adunare
municipala (Romani'a); fejedelmi
—, congresu; — ország, adunarea
tieri, dicta, parlamentu.

Gyűlde, locu de adunare; adunare; reuniune.
 Gyűlecs, corala cornurata.
 Gyűledék, adunatura; amestecatura.
 Gyűlekezet, Gyűleközet, adunare, adunantia, conventu, concursu, conflucsu, convenire; sinodu; comuna; colegiu; —i, colegialu.
 Gyűlekezik, se aduna, concurge, se stringe.
 Gyűlekező, adunatoriu; apelu.
 Gyűlem, adunatura; agregatu.
 Gyűlemlik, se aduna.
 Gyűlevény, abscesu, buboiu.
 Gyűlevész, adunatu, amestecatú; adunatura, canalia; —csiga, scoica bastarda; —had, órda de poporu.
 Gyűlhely, Gyűlöhely, locu de strinsura.
 Gyűllik, puroiéza.
 Gyűlő, apelu (la ostasime, cu tob'a, cu trimbit'a); —pont, locu de adunare; —zaj, apelu; adunare, racolta (milit.).
 Gyűlöl, uresce; —és, uriro.
 Gyűlöllet, ura; —es, uritu, urginatu, nesuferitu; —esség, urgia.
 Gyűlölködik, pórtá ura.
 Gyűlölő, uritoriu.
 Gyűlöltség, v. Gyűlöllet.
 Gyűlölög, se aduna incetu.
 Gyűlöt ver, bate de apelu.
 Gyűlt adosság, datoría concursuala.
 Gyűlvény, agregatu; v. Gyűledék.
 Gyűmölcs, fructu, rodu; póma; —oltó Boldogasszony, Bun'a vestire; —árus, negutatoriu de póme; —árus nő, preocupátia, cofaritia, pomarésa; —bor, vinu de mere, cigiru; —fa, pomu; —fatenyésztes, cultura de pomi, pomaritu, economía de pomi; —iz, —pép,

mustu de póme; —termő, eu póme, roditoriu, fructificatoriu; —sűrű, marmelada, dulcétia de póme; ciru, breiu de póme.
 Gyűmölcsös, eu póme; gradina cu póme.
 Gyűmölcsöz, fructifica, rodesce; —és, fructificare, rodire.
 Gyűmőstelen, sterpu, neroditoriu, nefructificatoriu.
 Gyűnév, Gyűjtőnév, nume colectivú.
 Gyűir, turtesece, impatura, indoiesce; incrotiesce; —és, inpaturare, incetire.
 Gyűrekezik, v. Gyűrközik.
 Gyűrenye, Gyűrőnye, argaséla, materia de argasitu.
 Gyűret, indoitura, incrotitura; formatu (tipog.); rola (charthia).
 Gyűrke, Gyűrk, cója de pane.
 Gyűrközik, se sifulca, se resfrange.
 Gyűrök, cereu.
 Gyűrőnye, v. Gyűrenye.
 Gyűrű, inelu, anelu; jegy—, inelu de logodna; —fa, ligustru (Ligustrum vulgare); cornu; —hernyó, colubru; —káva, cerculu inelului; —napora, cercu de sóre; —váltás, logodire; —virág, caliuca, calce.
 Gyűrüny, vierme inelatu; —ök, pl., inelati, anelidi (ist. nat.).
 Gyűrüis, inelatu, cu inelu; —kigyó, sierpe guleratu, anfesibena.
 Gyűrüitlen, neinelatu.
 Gyűrüiz, ineléza; —és, inelare; —ik, se ineléza.
 Gyűrüizködik, schimba inele.
 Gyűrüszó, sierpariu (chimiru ture.).
 Gyűrüszű, degetariu; —virág, degetarica.
 Gyűrüötény, radecina négra (Symphitum officinale).

H.

Ha, déca, se, decumva; ha e? óre? ha hogy, in catu.
 Hab, spuma; unda, valu; —agyag, lutu de pipa; —fi, Tritonu, omulu marci (mitol.); —isten, Neptunu;

—istennő, Tetida; —kő, pomice, pétra spumósa, pétra porósa; —cóst'a corabiei; —leány, —nő, Nicsa, Undina, fic'a marci, —legény, galusca móle (in supá);

- pipa, pipa de spuma; —só, sare din apa; —sodró, melestau, spumatoriu; —tanyász, castoru; —torlás, ruptura de valuri; —vész, tempestate.
- Habahurgya, v. Hebehurgya.
- Habakol, amesteca, bate spuma.
- Habar, bálbaie, bolboresce, vorbesce iute; melestuesce, amesteca.
- Habár, subs., lingura de spuma; conj., de si, macarca.
- Habarász, spumoga; melestuesce, amesteca.
- Habarc, v. Habarék; —os, tinosu, glodosu, noroiosu.
- Habarcz, polipu.
- Habarék, terciuéla; amestecatura; fésca, tina suptire.
- Habari, bálbaitu, hodoróga, iute vorbitoriu.
- Habaricza, polipu.
- Habarit, bate spume, jintuesce
- Habarnicza, supa batuta.
- Habaró, melesteu, mistuitoriu, broieriu (moldov.).
- Habatol, bolboresce, vorbesce iute, hodorogesco, gălagesce.
- Habda, turécu; carémbu (de ciobóte).
- Habdált, cu cisme, cu ciobóte.
- Habicza, Haubicza, obitia (artil.).
- Habikt, trestia aruncata pe tiermu.
- Habita, Habitány, gunoiu aruncatu pe tiermu.
- Habjavett, despumatu.
- Hablikodik, v. Habatol.
- Habog, bálbaie, gangavesce; —ás, bálbaire etc.
- Hábokol, merge in buiestru; galopéza.
- Habonlábbó, calcatoriu de apa.
- Hábor, turburare, rescóla, revolta; —gás, turburare.
- Háborgat, turbura, conturba, revoltéza; —ás, turburare, conturbare.
- Háborgó, Háborgos, turburatoriu, conturbatoriu, tumultuantu, resculatoriu; neindestulatu, nepaciniutu.
- Háborit, turbura, conturba, nepacinesce; —ás, turburare etc.
- Haboritatlan, Haboritlan, neturburatu.
- Háborító, turburatoriu.
- Háborodás, nepaciuire, neliniste, turburare.
- Háborodik, se turbura, se nelinistesce.
- Háborodott, smintitu, clatitu de minte.
- Háborodottság, turburarea mintiei.
- Háborog, e nepaciniutu, e nelinistitu; murmura; colcaie.
- Háboru, bataia, resboiu, guera (lat. med.); égi —, tempestate, trasnatefulgere.
- Háborús, resboiosu, belicosu, martialu; ostasiescu, militarescu; —ág, cérta; resboiu.
- Háboruskodás, discordia, desbinare, dichonia, cérta; purtare de guera.
- Háboruskodik, petrece in discordia, intretiene dusmania; pórtá bataia.
- Habos, spumosu; cu valuri, cu unde; undulatu (metasa tiesuta).
- Habos aczél, otielu damascenatu.
- Habosra szó, modeléza, tiese cu unde.
- Haboz, spuméza; damascenéza; tiese cu unde (metas'a), moaréza; siovaie, sta la indoieéla; —ás, siovaire.
- Habozó, siovaito:iu.
- Haboztat, face a undula; face a iniepta.
- Habsi, Habzsi, mancatiosu, folte, lacomu.
- Habuczol, plesnesce ap'a.
- Habzás spumare, undare.
- Habzik, spuméza, da in unda (ól'a); arunca valuri.
- Habzó, spumatoriu, undatoriu; undulatoriu.
- Habzsol, manca lacomu, indópa.
- Hacsak, in catu; déca cumva.
- Hacsér, Haczér, dorobantiu, sierbitoriu de tribunalu, sbiru.
- Haczuka, vestmentu lungu, talariu, reverenda, anteriu.
- Had, bataia, guera (latin. med.), resboiu; óste, armata, trupa, cete de ostasime; órda de armati; familia; csunya—, poporu scáraavu; hadat fogad, v. Fogat, aduna óste, inoléza ostasi; hadat úzen, dechiara bataia; hadat visel, pórtá bataia.

- Hadakozás, purtare de resboiu; guera, bataia.
- Hadakozik, se bate, pórtá guera.
- Hadakozó, ostasiu, luptatoriu, combatantu, combatatoriu.
- Hadak utja, calea de lapte, carulu cu paia (pe ceriu).
- Hadalku, capitulatiune.
- Hadállás, positiune, pusetiune.
- Hadállomány, statutu militariu.
- Hadanoz, Hadonáz, bate 'n ventu.
- Hadaprod, cadetu, iuncaru.
- Hadar, bate'n ventu; hodorogesce, gâlăgesce, flecaresce; scormolesce. (foculu); gâgaie.
- Hadarász, v. Hadar.
- Hadaró, Hadarú, hadaragu (la imblacii); gâgâitoriu.
- Hadastyán, veteranu.
- Hadász, strategu, strategistu.
- Hadaz, inarma, provede, ecuipéza (corabia).
- Hadbíró, auditoriu; — ság; auditoriatu.
- Hadbiztos, comisarín de resboiu; — ság, comisariatu de resboiu.
- Hadesaplár, marchitanu.
- Hadesel, stratagemá, istetíme belica.
- Hadesin, lovitura din pânda, lovitura de mana.
- Hadd, Hagyd, lasa.
- Hadépitészet, architectura militaria.
- Haderő, putere armata.
- Hadév, campania.
- Hadfogy, —fék, subordinatiune.
- Hadfenyték, disciplina.
- Hadfő, ostasiu.
- Hadfogadó, inrolamentu.
- Hadfogoly, captivu in batalia, prinsu in bataia, prisoneriu.
- Hadfortély, tactica.
- Hadfő, Hadfőnök, comandantu.
- Hadi, ostasiescu, militariu, militarescu, belicu.
- Hadiforgás, manopera (maneuvre).
- Hadige, parola.
- Hadigyakorlás, eesercitiu.
- Hadihajó, corabia belica, naie de resboiu.
- Hadi lábón, pe pitioru de bataia.
- Hadinaszád, brigantina.
- Hadinyelv, stílu militariu.
- Had-iralom, literatura militaria.
- Hadisereg, armata, óste.
- Hadisten, Marte; —istennő, Belona.
- Haditanács, —szék, consiliu ostasiescu, consiliu belicu.
- Haditiszt, oficiru.
- Haditörvények, legi militarie.
- Hadjárás, —járat, ospeditiune.
- Hadjog, dreptu belicu.
- Hadkar, corpu de armata.
- Hadkormány, —szék, comanda militaria.
- Hadköteles, oblegatu la óste.
- Hadláb, pitioru de bataia; colóna.
- Hadlevél, manifestu de bataia; —levéltár, archivu militariu.
- Hadlód, casarma.
- Hadmező, campu de batalia.
- Hadművész, tacticu; —művészet, arta belica.
- Hadnagy, generalu comandantu (in vechime); locotenentu; primariu (in comune boieresci).
- Hadnép, militia.
- Hadnok, ostasiu.
- Hadonász, v. Hadarász.
- Hadországjár, ministru de resboiu.
- Hadosztály, divisiune.
- Hadösszeírás, conscriptiune.
- Hadrász, inrolamentu.
- Hadrend, linia de bataia; —ör, géndarmu.
- Hadsereg, óste, armata.
- Hadsza, adu, da.
- Hadszabálykönyv, regulamentu ostasiescu.
- Hadszállítás, transportu de trupe.
- Hadszemle, mustra, revisiune.
- Hadszer, provisiune belica; artileria; —hivatal, comanda de artileria; —nagy, generalu de artileria; —tár, armamentariu, arsenalu.
- Hadszó, parola.
- Hadszolgálat, servitiu militariu.
- Hadszükség, trebuintie belice, pl.
- Hadszüinct, armistitiu, incetare de arme.
- Hadtanoda, scóla militaria.
- Hadttest, corpu de armata.
- Hadtörténet, istoria belica.
- Hadtörvény, lege ostasiesca, lege

martiala; — czik, articlu ostasiescu; — könyv, codice militariu.

Hadtudomány, sciintia strategica, sciintia belica.

Hadtudos, strategistu.

Hadut, drumu ostasiescu; —levél, pasportu militariu, marsruta.

Hadiüdv, salutare ostasiésca.

Hadügy, afacere belica; — ügyész, auditoriu; — ügyészet, auditoriatu.

Hadügyvéd, auditoriu; főparancsnoksági —, auditoriu generalu; vöröségi —, auditoriu de garnisóna; ezredi —, auditoriu de regimentu; —kar, auditoriu de statulu magioru.

Hadiüzenet, manifestu de resboiu, dechiaratiune de resboiu.

Hadvadász, ostasiu venatoriu.

Hadverés, deculatura, sfarmarea armatei.

Hadvezér, generalu comandantu; —ség, generaline, generalitate.

Hadviselés, purtare de resboiu.

Hadviselő, purtatoriu de resboiu.

Hadvizsgáló, visitatoriu.

Hág, se suie, se urca; se gure (ardel.); pasiesce; incalceca; sare (armasariulu ép'a); rengöre hágni, a precurvi, a comite adulteriu; rosz füre hágni, a comite blastematia.

Hágás, suire; incalcecare; sarire.

Hágat, duce la armasariu.

Hágcsál, Hágdicsál, Hágdogál, Hágdos, suie incetu.

Hágcsó, Hágsó, scara, trépta; —pad, banca de pamentu (la fortif.); —kerék, róta de calcatu.

Hágó, suitoriu, incalcatoriu; munte, délu; saritoriu, armasariu.

Hágoncez, omu nou, omu inaltiatu din pulbere (franc. parvenu).

Hágszó (padlás), podu, podina.

Hagy, Háy, lasa; da voia, concede; testéza, legéza; comite; cserbe hagyni, a pacali, a lasa in necasu; javait valakire hagyni, a'si testa averile la cineva; —ás, la sare etc.

Hagyaték, succesiune (la averi), cliromonia, avere remasa de cliromonia; —i, de succesiune.

Hagyatlan, adi., —ül, adv., nechiama-tu.

Hagyd, v. Hadd.

Hagyikrud, gásca (montan.).

Hagyján, Haggyán, tréca-mörga, las'.

Hagyj-békét, lasa 'n pace.

Hagyma, cépa; pár—, poriu, puru (latin. porrum); apró —, arpagicu, cepsióra merunta; kigyó —, prasu, cépa lunga (Allium scorodoprasum); fok —, acu, usturoiu; —bordó, cód'a cepei; —koszorú, cununa de cépa; —szin, colórea cepei.

Hagymás, cu cépa (bucatele); —növény, planta cepósa, planta cu gamalia.

Hagymáz, langóre, tifusu; ferbentiéla de friguri, fantasare.

Hagyogat, lasa ici-colea.

Hagyomány, succesiune (in averi), cliromonia; legatu; testamentu (diata); tradiüine, tradania; —os, legatarü; traditionalu.

Hagyományoz, testéza, legéza; —ás, testare, legare; —ó, testatoriu, legatoriu.

Hagyomás; comisiune, comanda, insarcinare; porunca.

Hah! ha!

Hahábelláz, se invérte impregiuru.

Hahol, déca undeva.

Hahota, risu mare, risu larmosu, hohotu.

Hahotál, Hahotáz, ride cu hohotu.

Hai-bái, invec hitu.

Haj, peru; perulu capului; cója; scórtia; coperisiu, invelisiu; coperita (de patu, de perina); fel áll a haja szála, i se face perulu maciuca; —bodor, papilota, cârligóntia; —borzasztó, infioratoriu, fiorosu, spaimautatoriu; —csapzás, bóla de peru, plica lesiésca; —cső, tievsiór'a perului; —csövesség, capilaritate (in fisica); —csövü, capilariu; —dizs, —gatél'a capului, concieun' a capului; —fésü, peptine de capu; —fodorító, feru de frisatu; —fodrász, friseru; —fodrozat, —

— fonadék, — fonat, — fonadék, inpletăla, cositia, pléta, chica; — fűrt, bucla, perciunu, carligóntia; — gyökér, radecin'a perului; — ir, — kenőcs, unsóre de peru, pomada, — készület, frisura, gatél'a capului; — kör, tunsura (la calugarii apuseni); — köröz, tunde; — kötő, cordea de peru; — nedvmérő, igrometru de peru; — fű, nevelőfű, cuscuta, inu selbaticu, volburica (ce cresce p'ntre inu); metasica, flóra Catarinei (Antirrhinum linaria). cimbrisoriu, lamitua (Thimus serpillum); — pipere, gatél'a capului; — por, puderu, pravu de peru; — szál, firu de peru; — szálbasogató, cantatoriu de nodu in papura, pedantu; — szilke, peru botitu, peru incurcatu, smocu; — szin, castaniu; — szírom, flóra perósa (Trichosantes, planta de Ostindia).

Haj! Hajh! interj., ei! hoi!

Háj, untura.

Hájás, friseru.

Hajadon, femeia nemaritata; — fő, capu descoperitu; — leány, fata fecióra, fata in peru.

Hajadoni, fetescu, verguru, verginu; — i jog, dreptu capilariu.

Hajadonság, starea femeiei nemaritate, fetia, fetióra, verguria.

Hajas, perosu.

Hájas, unturos.

Hajasodik, se flocosieza, se perosieza, cresce perulu.

Hájasodik, Hájasúl, face untura, se ingrasia.

Hajatlan, neperosu, neflocosu, fara peru; necojosu, nescortiosu.

Hajaz, coperre; descojesece, descortiosieza; — ás, coperire etc.

Hájaz, unge cu untura.

Hajazat, coperisiu, invelisiu.

Hajcsár, manatoriu (de vite), boto-siaru (ardel.).

Hajdan, Hajdanában, Hajdant, odenióra, canduva, órecandu.

Hajdani, din vechiu, de canduva, de odenióra.

Hajdaniság, Hajdanság, anticitate, vechime; antica.

Hajdankor, anticitate, vechime.

Hajdanócz, paleoteriu.

Hajdina, hirisca, hrisca, fagopiru (Polygonum fagopirum).

Hajdu, hajducu, ostasiu municipalu; locutoriu din orasiele hajducesei (in Ungaria); banditu, lotru, talchariu de codrii (in Rom.); — káposzta, curechiu calitu; — kása, malaiu prajitu.

Hajgálicsa, Hajgálicsó, sburatura, bátiu de asvêlitu.

Hajgat, se vaiera, se bocesse.

Hajhász, subs., alergatoriu, sfárnariu, samsariu; v., canta, scocioresee, da in urma; — ás, cautare, cercetare.

Hajhászat, samsaria.

Hajhászkodik, samsaresce.

Hajigál, arunca, svêrle, asvêrle, iniepta; — ás, aruncare etc.

Hajjnték, parabola (in matematica).

Hajit, arunca, iniepta, svêrle; — ás, aruncare; — ó, aruncatoriu, rapeditoriu, inieptatoriu.

Hajitódárda, darda (ital. dardo, fr. dard), tiepusia de aruncatu.

Hajk, crestatura strimba (in lemnu).

Hajka, bucsau (Stipa, botan.).

Hajkol, crêsta (copaciulu), insémna, ride.

Hajla, indoitu, incovoietu, plecatu.

Hajlad, se pléca.

Hajladék, plecare, incovoiere; curba, incurbatura, strimbatura.

Hajladékony, v. Hajlékony.

Hajladoz, se pléca, se incovóie, se indupleca, se incurba.

Hajlag, clima.

Hajlak, acoperementu, adapostu, locuintia, locu de scutintia.

Hajlam, aplecare; dispusetiune naturala, capacitate, talentu.

Hajlandó, aplecatu, inclinat, dispusu; afectionatu, favoratoriu, binevictoriu; — ság, aplecare, inclinatiune, dispusetiune; afectiune, favóre, binevointia.

Hajlár, bucsau (botan.).

Hajlás, indoitura; curbatura, strimbatura; incheictura.

Hajlat, arcu, bolta (ital. volta); decliviu, rapedisiu, de vale; —lan, adi., —lanúl, adv., neinduplecatu; —ság, neinduplecabilitate.

Hajlatos, incovoiosu; indoitiosu; rapedisiu, decliviu; tractabilu.

Hajlék, v. Hajlak.

Hajlékony, indoitiosu, incovoiosu, ce se indupleca usioru; —ság, incovoitiune.

Hajlik, se pléca, se incovoie.

Hajlit, conjuga (unu verbu); —declina; —ás, conjugare, conjugatiune; declinaro, declinatiune, flecsime.

Hajló, aplecatu, ce se incovoie, se indoiesce, se pléca.

Hajlok, v. Hajlong.

Hajloka, impletitu.

Hajlomás, aplecare; dispusetiune, capacitate, talentu.

Hajlong, siovaie, se clatina, sta in cumpene; este aplecatu.

Hajlós, indoiosu; dependente.

Hajlott, plecatu, incovoietu; arcnatu; —út, cale rapedisia; —korú, —ideji, inaintatu in ani.

Hajma, v. Hagyma.

Hajna, nimfa.

Hajnal, aurora, diori, reversatu de di, faptulu dilei; hasad a hajnal, se face di, crépa de di; hajnalt harangoz, trage de utrenia, trage la rugatiunea deminetiei; —csillag, luceferulu deminetiei; —pillangó, pascrea aurorei.

Hajnalban, desdeminetia, in reversatulu dilei.

Hajnú, rosióti'a deminetiei.

Hajó, corabia, naie, bastimentu; —alak, forma de naie; —álgyutalp, lafet'a corabiei; —állás, v. Hajoda; —bél, capacitatea, spatiulu naiei; —bér, naulu, navlu (Rom.); —bevállás, manifestu de naie (jurid. marin.); —bíró, navigabilu; —csapat, scadra, flotila; —csat, mersulu naiei; —csata, batalia pe mare, naumachia; —derék, corpulu, trunchiulu naiei; —építészet, archi-

tectura de nai; —fal, paretela corabiei; —far, pupea corabiei; —fedél, copert'a corabiei; —fenék, —geréncz, —teknő, carina, gavanulu corabiei, fundulu corabiei; —gyár, fabrica de corabii, dárséna; —had, flota; —hadvezér, admiralu; —hid, puntea naiei; —isme, nautica, sciinti'a nauticei; —iskabáló, calafatu; —kalauz, pilotu; —kamara, cabina; —kapitány, capitanu de naie; —kár, avaria, dauna pe mare; —készület, echiparea corabiei; —konyla, com-busa, cuina de naie (cucina della nave); —kormány, gubernacu de naie; —kötél, fune de corabia; —lezárás, embargo; —lobogó, bandera, pandera, standartu de corabia; —mester, patronulu naiei; —műhely, dárséna, fabrica, lucratoria de corabii; —nagy, locotentu de corabia; —nyom, sogu, urm'a corabiei; —odu, spatiulu corabiei; —oldal, cost'a corabiei; —orr, prora, partea anterióra a corabiei; —parancsnok, comandantu de naie, navarcu; —párkány, —szél, bordu (ital. bordo); —rablás, caparia; —rabló, caparinu, caparatorin; piratu, corsariu; —raj, sereg, flota; —szoba, ca-inta; —terhelő, sabura; —terv, planu de naie, modelu, descriptiunea planului (Charta indentata); —tető, copert'a deasupra; —tiszt, oficiru de naie; —törédék, ruptura, sfarmatura, restulu corabiei; —törés, naufragiu, spargere de corabia; —törvény, actu de navigatiune; —vezér, comandoru; —vontatás, remorc, remorcarea de corabia; —zászlos, stegariu de naie.

Hajocz, matelotu, matrosu.

Hajoda, docu (latin. med. docarium, grec. δοχος), locu separatu in portu, unde se repara naile, statiune de corabii.

Hajog, se incovoie; —fa, locotitia, pistace selbatica (Staphileia).

Hájog, albétia (pe ochi); belső —,

- cataracta négra; —külső, cataracta sura.
- Hajoi, de corabia, de naie.
- Hajokáz, corabiéza, plutesce; —ó, corabieriu, navigatoriu.
- Hajokázható folyó, riu navigabilu.
- Hajol, se pléca; este aplecatu, asculta, se indupleca; meg —, se supune; —ás, plecare, induplecare; supunere.
- Hajolhatatlan, adi., —ül, adv., neinduplecatu, neinduplecabilu.
- Hajora száll, se imbarca.
- Hajos, corabieriu, marinariu, navigatoriu; —aprod, cadetu dela marina; —gazda, patronulu corabiei; —katóna, ostasiu marinariu; —kötelezvény, —váltó, —zálog, bodinaria, contractu incheietu cu patronulu corabiei; —legény, matelotu, matrosu; —sereg, flota; —táncz, matelota; —tanoda, scóla nautica, scóla de navigatiune.
- Hajoz, corabiéza, naviga, plutesce; —ás, corabiere etc; —ási, de corabiere, de navigatiune.
- Hajozat, nautica.
- Hajozhatlan, nenavigabilu, ce nu se póte naviga.
- Hajozható, navigabilu; —ság, putintia de a se corabié, navigabilitate.
- Hajsz (la boi), hoisu, la drépt'a; —ra megy, merge in drépt'a.
- Hajsza, góna (de féra), asmutiu, sumutiatura.
- Hajszol, mana, gonesce, ia din urma.
- Hajt, mana, gonesce, alunga; venéza; persecuta; arunca, asvérle; indoiesce, incováie, pléca; lovat —, mana cai; valaki szavára —, asculta de cineva; hasznot —, folosesce, aduce castigu, arunca profitu; —ás, manare; venare; aruncare, indoire; surcelu, blastariu; indoitura, patura; egy hajtásra kiinni, a bé dint'ó dusca, a bé dint'ódata.
- Hajta, órda, céta; ciurda; potaia, haita.
- Hajtakna, putiu de mina (montan.).
- Hajtalék, parabola (fig. matem.).
- Hajtár, samsariu.
- Hajték, indoitura.
- Hajtathatlan, Hajthatlan, adi., —ül, adv., neinduplecatu, neinduplecabilu.
- Hajtható, flecsibilu, incovoiosu, usioru de induplecatu.
- Hajtmúl, caru, trasura.
- Hajtó, manatoriu, gonaciú, gonitoriu; sucitoriu; lacsatoriu; —csiga, titirézu, sfârla; —fa, maiugu (la butinari); manovea (la róta); —labdac, pilula lacsatória; pravu purgativu; —szer, lacsativa, lacsantia.
- Hajtogat, indoiesce, inpatura; conjugá (gramat.); mana, gonesce; —ás, indoire; conjugare etc.
- Hajtogatható, ce se póte mana; conjugabilu.
- Hajtoka, refrecu (la guleru, la maneca), resfrantura (la vestmentu, la pelaria); rabatu (comerc.).
- Hajtokvány, obéda (la rót'a de móra).
- Hajtos, lenesiú (bou, calu).
- Hajtott, manatu; indoitu; plecatu.
- Hajtvány, surcelu, blastariu, ramura nóua.
- Hak, Hákk, flegma, bale, scuiptu.
- Hákkog, scuipta, tusiesce; —ó, scuiptoriu de sange.
- Hákkog, tusiesce; —ás, tusire.
- Hákom-bákom, flécuri, secaturi, nimicuri, pl.; hocuspocus.
- Hakurgia! Hakurja! uiu! Éca lupume!
- Hal, v., móre, repauséza.
- Hal, subs., pesce; —bárka, barca de pesci; —bőr, siagrinu, pele cu untura de pesce; —csik, cipariu; —héj, osu de pesce; —doboka, verme de piele; cmlösök, clas'a pesciloru sugatori; —enyv, cloiu de pesce, ictiocola; besica de morunu; —ikra, icra; —ivás, sementia de pesce; —vériú, flegmaticu.
- Hál, mane (perf. masu); dórme, se culca.
- Hála, Hálá, multiamita, gratitudine; charu, gratia; —Istennek! charu Domnului! multiamita lui Dumne-

- diou! —dij, gratialu; —énok, psalmu, oncomiu, canteceu de lauda; —érzet, simtiementu de multiamita.
- Halacsár, vízi—, mierla de apa.
- Halad, avantiéza, inainta, propasiesce, progreséza, sporesce; trece, se trece; se amana, se temanda; intrece; —ás, avantiamentu, inaintare, progresiune s. cl.
- Haladár, nyiró—, pelicanu de Afric'a (Pelicanus agulus).
- Háladá, Háladat, multiamita, charu, gratitudine.
- Háladatlan, adi., —úl, nemultiamitoriu; —ság, nemultiamire, ingratitudine.
- Háladatos, adi., —an, adv., multiamitoriu, recunoscatoriu; —ság, multiamita, gratitudine, recunoscintia.
- Haladé, amanare, traganare, prelungire, prorogare, prorogatiune; terminu; —kamat, interesé de intardiere; —levél, —parancs, sententia de amanare, decretu de moratoriu (jurid.).
- Haladéktalan, adi., —úl, adv., neamanatu, indata, fara intardiere.
- Háladó, multiamitoriu, laudatoriu, psalmodistu; —lag, adv., cu multiamita, cu gratitudine.
- Haladvány, inaintare, progresiune.
- Halag, ichthyosis.
- Hálál, recunósce cu multiamita, multiamiesce; mane, poposesce (pe nópte).
- Halál, mórte; —ágy, patulu mortiei; —arcz, figura ipocratica; —eset, casu de mórte; —év, anulu mortiei; —fej, —fő, capu de mórte; —fia, fiulu mortiei; —kízdalem, agonia, tragere de mórte; —madár, ciovica, corbulu mortiei; —szender, letargia, somnu mortaretiu; —szepő, petece, pestrui mortaretie pl.; —szin, palórea mortiei; —táncz, joculu mortiei; —veriték, sudórea mortiei; —veszély, —vész, ciuma, pestilentia; —veszélyes, ciumatu, pestilontialu.
- Hálálkodás, gratulatiune; imbuldúre cu complemente.
- Hálálkodik, gratuléza; taie la complemento; se lingaresce, se lingusiesce.
- Halálos, de mórte, mortalu; pe mórte; —bűn, —vétek, pecatu de mórte; —büntetés, pedépsa de mórte; —ellenség, inamicu de mórte, dusmanu de mórte; —seb, rana de mórte; —au, adv., de mórte, pe mórte.
- Haláloz, móre, repauséza, trece din viétia; —ás, mórte.
- Halandó, moritoriu, muritoriu, mortalu; —ság, mortalitate.
- Halánték, templa; pl., temple; —csont, osulu templeloru; —ízom, muschiulu templeloru.
- Haláp, muschiu (planta).
- Halárus, pescariu, negutiatoriu de pesci.
- Halás, pescosu, pescarosu; —tó, pescuina, pescaria, lacu de pesci.
- Hálás, subs., manere, dormire; —pénz, bani de dormitu (in cetatile mari); adi., multiamitoriu, gratu.
- Halász, subs., pescariu; verbu, pescuesce; —ás, pescuire; —at, pescuitu, pescaritu; —halászat jog, dreptu de pescaritu; —keselyű, uliu pescariu; —lé, zama de pesci; —madár, pescariu, rendunea de mare, larica (latin. larus); —medve, ursu pescariu; —solyom, sioimu de apa.
- Halászka, larica, rendunea de mare.
- Halászt, amana, îndelunga, proróga, temanda, prelungesc; tandalesce; —ás, amanare, prorogare etc.
- Halasztási kérvény, rugamente de prorogatiune.
- Halaszthatatlan, Halaszthatlan, adi., —úl, adv., neamanatu, neamanabilu, poremterioriu; —határnap, terminu poremterioriu, terminu nestramutatu.
- Halasztható, ce se póte amana, de amanatu, de prorogatu, prorogabilu.

Halasztó, amanatoriu, prorogatoriu, dilatoriu (jurid.).
 Hálátlan, adi., —úl, adv., nemultiamitoriu, ingrát; —ság, ingrati tudine.
 Hálaúl, adv., spre multiamita, din gratitudine.
 Halavány, adi., —an, —úl, adv., palidu, mortaretiu, galbinu cá mórtea.
 Haldoklás, agonia, dóg'a mortiei, tragere de mórte.
 Haldoklik, Haldokol, trage de mórte, trage se móra, este in agonia.
 Haldokló, agonisantu, care trage se móra.
 Haldokolva, Haldokva, murindu, trăgându de mórte.
 Halhatatlan, Halhatlan, nemuritoriu, immortalu; —ság, immortalitate, nemurire.
 Halics-ország, Galici'a.
 Halk, Hallk, incetu, linisioru, linu; domolu; —meren; pe tacute.
 Halkdad, Halkcsa, andantino (in musica).
 Hall, v., aude; —ás, audire.
 Hallam, voce (glasu), sunetu, tonu; —os, cu voce, cu sunetu.
 Hallalik, se aude, se suna.
 Hallástalan, fara audiu (de musica); surdastan.
 Hallástan, acustica.
 Hallatlan, neauditu, fara esemplu.
 Hallatos, ce se aude, se póte audi.
 Hallatszík, se aude.
 Halleső, tubu acusticu.
 Hallga, adi., tacutu, taciturnu; hallga! interj., incetu! pst.
 Hallgat, tace; tace molcomu; asculta; —ás, tacere; ascultare.
 Hallgatag, adi., pe tacute.
 Hallgató, tacatoriu; ascultatoriu, auditoriu; — terem, auditoriu, sala de adunare.
 Hallgatodzás, panda, ascultare furisia.
 Hallgatodzik, asculta pe furisiu, pandesce.
 Hallgatoság, auditoriu; ascultatorii, pl., adunare.
 Hallható, ce se póte audi.
 Hallideg, nervulu audiului.

Hallik, Hallatik, Hallatszík, se aude.
 Hállik, se desface, se descortiosíza.
 Halló, auditoriu, ascultatoriu; —cső, tubu acusticu; —terem, sala de adunare, auditoriu.
 Hallomás, Hallomány, audite, spuse; —szerint, cumu se spune, cumu se aude.
 Halltávol, distantí'a audiului (fis.).
 Halmány, alunica (planta).
 Halmaz, molosu; agregatu, gramada; ruina; movila; —taliga, róba, tributia.
 Halmazat, derimatura, molosu; ruina.
 Halmocska, colina, gruietiu, movilica, movilióra, delutiu, deluletiu.
 Halmos, delosu.
 Halmoz, incarca, claieste, aduna, gramadeste; —ás, —at, incarcare, gramadire etc.
 Halmozatok, movile, pl., gruietie, pl.
 Haló, —félben, in agonia, in dóg'a mortiei.
 Háló, subs, reti'a, mréja; latiu; part., dormindu; —fejktő, —sapka, —sipka, scufia; —hely, locu de dormitu, locu de popasu; —meutéske, camisolá, canesiuia; —mű, —szövet, fletu, firetu; —társ, condormitoriu; —vadászat, venatu de panda.
 Hálodad, in form'a retielei, in form'a latiuui.
 Hálodzik, se iulatiuesce, ia forma de retia; se intuneca.
 Halogat, amana, intardie, temanda, indelunga; tandalesce; —ás, amana re etc.
 Halom (pl. halmok), gruietiu, gruiu, movila; magura.
 Hálós, cá o reti'a, cá unu latiu.
 Halott, mortu; cadavru; —bontás, obductiune; —ének, cantare la mortu; —harangozás, tragere la mortu; —ház, casa de mortu; —hir, —hírlő, necrologu, necrologia; —idézés, necromantia; —idéző, necromantu; —ing, camasia de mortu; —jelentő, vestitoriu de mortu; —kém, visitatoriu de mortu (cá chirurgu); —kisérlet, conductu la mortu; —kocsi, caru de mortu;

- mise, parastasu; —nézés, visitare de morti; —őr, privighietoriu la mortu; —ruha, vestmentu de mortu; —szag, mirosu a mortu; —tor, comandare; —vivő, cioclu, ducatoriu de mortu; —vizsgáló, obducentu.
- Halottas, dela mortu; —menet, conductu la mortu, petrecerea mortului.
- Halotti, de mortu, ce se tine de mortu.
- Halovány, palidu, mortaretiu, galbinu cá cőr'a, galbinu cá parictele.
- Hálóz, inlatuesce, incurca, infasiura, prinde in latiu.
- Hálózat, latinutura, retiela, retime; incurcatura.
- Hálózott, retinitu, gauritu, cusetara cu gaurele.
- Haluska, galusca, bulzu, bulzisoru, botiu, golomotiu; cocolosiu; perisióra (de sluatu).
- Halv, Halvany, chlorum (chem.).
- Halva, mortu.
- Halvány, v. Halovány; —zöld, verde deschisu.
- Halványodik, Halványul, devine palidu, se ingalbinesce.
- Halvaszült, nascutu mortu.
- Halv-élecs, cloru ocsidulu.
- Halv-éleg, cloru-ocsidu.
- Halv-kéneg, cloridu sulfuricu.
- Halv-sav, acidu de cloru.
- Halyag, Halyagmakk, locotitia, miciorica, pistace selbatica (Staphilea).
- Hályog, pelitia; albétia (pe ochiu); v. Hájog; —gerely, lanceta de taietu albétia; —szurás, spargere de albétia; —os, cu albétia.
- Hám, hamu (de calu); cója (de póma); pastaiu.
- Hamag, cali, unsóre de cenusia, potasa; —kénét, sulfuretu de lesia (Sulfuretum lixiviae), cali de putiósá, cali sulfurfu; —kénlet, cali sulfas; —vizlet, —hydrascali, cali apatosu.
- Hamany, calium.
- Hamar, iute, curendu, intetitu, rapede, sprintenu, de graba.
- Hamargat, Hamarit, urgitéza, zoresce, intetiesce, iutiesce, grabesce.
- Hamarl, iute, rapede, sprintenu.
- Hamarított gyorsaság, iutiéla rapedita, iutiéla accelerata.
- Hamarjában, cu iutiél'a, in curendu, preste pucinu, cu grab'a.
- Hamarkodás, pripéla, pripire, precipitare.
- Hamarkodik, se pripesce, precipitéza.
- Hamaról, tine de iute.
- Hamarság, iutiéla, rapediune, celerritate, graba.
- Hamarú, iute, rapede, sprintenu.
- Hambár, Hombár, granariu, hambariu.
- Hámhör, epidermis (anat.).
- Hámcsimáló, curelariu.
- Hámárdag, calium-antimonii.
- Háméleg, cali; —borsavas, cali tartaricum; —csilla, mica, licuréla de cali tartaricum.
- Hámfa, crucea dela hamu; felebartiu.
- Hámfásló, calu strimbu de petióre.
- Hámhalvag, clorucali.
- Hámiblag, caliu iodatu.
- Hámiga, colaculu hamului, gütariu, chisca (mold.).
- Hámindjárt, de si, macarca.
- Hámis, falsu, mintiuosu, negenuinu; misielu, reu; —eskü, perjuriu, juramentu strimbu; —lelkü, fara consciintia; sceleratu, nereligiosu, corruptu.
- Hámisít, falsifica; —ás, falsificare.
- Hámisítvány, falsificatu.
- Hámiskodás, viclenia, prefacatoria, simulatiune; misielia (in sensu cá in Rom.), reintia.
- Hámiskodik, face misielii, face reutati; se prefaca, simuléza; lucra falsu, ambla cu doi bani in trei pungü; insiéla.
- Hámisól, tine de falsu.
- Hámisság, falsitate, prefacatoria.
- Hámkéneg, caliu sulfuricu.
- Hámlás, scortiosiare, descortiare.
- Hámlik, se descortiéza, se desco-

jesce, se despelitióza, se duce peliti'a.

Hámló árpa, ordiu fara óspa.

Hámlóg, lesia de cenusia, lesia cali.

Hámol, pune hamulu.

Hámor, barosu, ciocanu mare, maingú; fauria, fauriste montanistica; — birtokos, proprietariu de fauria; — kovács, fauru mare.

Hámoros, maiestru de fauria (montan.).

Hámos, de hamu; — ló, calu de hamu.

Hámoz, descojesce, descortiéza, curatia de cója.

Hámozatlan, adi., —ül, neinhamatu, fara hamu; necojitu, necuratitu de cója, nedescortiatu.

Hámpol, isi bate jocu.

Hámszikéleg, cali-natronu (chem.).

Hámtiméleg, cali-alunu, cali de pétra acra.

Hamu, cenusia; — pipöke, — püpi, cenusiotca; — pogácsa, coca; — só, alcalina, sare din lesia; — sziu, colóre cenusia; — zsír, potasa; — vevő, mucaria.

Hamuga, cenusu.

Hamuhodik, putrediesce.

Hamv, cenusia; mucii luminarei.

Hamvad, se preface in cenusia.

Hamvadék, cenusia; putrediuue; putregaiu.

Hamvas, cenusiatu, cenusiosu; brumatu; — czinege, pitágoiu cenusiu; — fu, v. Sárcsa; — szeder, mura; — szorda, miercurea cenusiei (in bis. rom. cat.); — szürke,

Hamvaszt, preface in cenusia.

Hamvatag, farmitiosu, pulberosu.

Hamvaz, presara cu cenusia, ince-nusiéza.

Hamvazószereda, v. Hamvszereda.

Hamveder, Hamuveder, urna, ulcioru de cenusia.

Hamvevő, mucariu, mucari, pl., — talp, tavitia de mucari.

Hámzott, descojitu, descortiatu, despelitiatu, curatitu.

Hán, asia, vedi bine.

Hana, larmosu, gálágitariu.

Hának, pensa suptire; firu suptire.

Hancsik, Hancsok, musiuoiu, musiuoiu (de soboli); gruiu, gruietiu; tabla de miediutna, gruiu de miediutna.

Hancsikol, scurma.

Hancsó, cana, canceu.

Hancsú, scörtia de arbore.

Hanczurozik, se intrece sarindu.

Handabanda, fala góla; fala mintiunósa, gasconada; fala-gola-traista-usióra, fanfaronada; cerbicia.

Handabandáz, taie la mintiuni, spuno gogósie; este cerbicosu.

Handász, v. Habatol.

Handoka, maucare cu zamachisia.

Handra, tréntia, fléndura, buléndra.

Handzsár, hangearu, iataganu, sabia scurta; pumnariu.

Handsék, torfa, turfa, glia torfósa.

Haneha, afara déca.

Hanem, inse, ci, dara; — ha, afara déca, numai déca, numai decumva.

Hang, sunetu, tonu, voce; — arány, armonia; — boltozat, bolta acustica; — egyen, consunetu; — egyezés, armonia; — ejtés, accentuare; — fenék, fundu de resonantia (la piano); — harmad, tertiu; — hullám, undulare de tonuri, und'a tonurilor; — idom, ritmu; — jegy, nota (de musica); — jel, nota; accentu, intonare; — jelez, intóna, intonéza; — kellem, eufonia, voce placuta; — kíséret, accompaniamentu; — lejtés, modulatiune; — lépcső, gama, scara; — lik, — lyuk, ventusa; lökés, elisiune; — menet, pasagiu; — mérő, mesuratoriu de tonu; — mérsék, moderatiune de tonu; — mérték, tactu, mesur'a tonului; — művész, — művész, artistu, virtuosu in musica; — mív, — műv, compositiune, compusetiune; — nem, tonu, modu; — nyomat, accentu (in vorbire); — óra, orologiu batatoriu; — osztadék, partitura; — rendszer, sistem'a tonurilor; — rezgés, trilu, trilare; — rím, asonantia, asonantia; — rovat, scara, gama; — súly, accentu; — súlyzás, accentuare; — szer, instrumentu musicalu, in-

- strumentu de tonuri; — szerzenéy, compositiune, compusetiune; — szerzés, compunere; — szerző, compositoriu, compusetoriu; — szünet, cesura; — tan, acustica, sciintia despre sunete; — tely, tonu intregu, plinatate de tonu, abundantiá de tonu, intregime de tonu; — tompító, moderatoriu, temporiu de tonu; — tízés, contrapunctu (music.); — ugratás, sincope; — utánzás, onomatopéa, imitatiunea tonurilor naturale; — váltás, modulatiune; — változék, coloratura; — verseny, concertu, academia musicala; — villa, furcutia de tonu (la piano); — zavar, dissonantia.
- Hangá, musica; stépa, campu sterpu; — fá, erica (planta); — fü, barbusióra, erisima, ridichióra; — mondola, migdala merunta; — seprű, matura de barbusióra.
- Hangász, musicu, musicantu; — kar, orchestra.
- Hangászat, musica, art'a musicéi.
- Hangászság, art'a musicéi; musicanti.
- Hangicsál, canta (cá pascirile); — ás, cantatulu pasciriloru.
- Hangol, acórda (unu instrumentu); — ás, acordare; — at, acordu; dispusetiune, preocupatiune (a spiritului), voia, tóne pl.
- Hangora, armonica.
- Hangos, — an, sonoru, sunatoriu, resonatoriu, voce tare, chiara.
- Hangoz, acórda (instrumentu).
- Hangoztat, intóna, intonéza; — ás, intonare, intonatiune.
- Hangulat, dispusetiune, preocupatiune (a spiritului); — tóne, pl.
- Hangya, furnica, furnica; — boj, — boly, — zombik, furnicariu; — les, furnicariu; — tojás, ou de furnica.
- Hangyálkodik, ambla fara capateiu.
- Hangyás, furnicosu, cu furnice.
- Hangyász, prinde furnice; — bogár, furnicaritia; — medve, ursu furnicariu; — ó, calulu dracului (insecta).
- Hangzás, intonare, sunare.
- Hangzat, sunetu, tonu, acordu, resunantia; sonetu.
- Hangzatka, sonetu.
- Hangzatos, sonoru.
- Hangzik, suna, da tonu.
- Hanka, Ioana.
- Hankal, girafa.
- Hankalék, vadra de scosu apa.
- Hanság, rovina, locu baltosu.
- Hant, pajisce, pamentu erbosu; — darab, glia; — földél, coperisiu de glii; — föld, pamentu de arginu, de ózu.
- Hánt, curatia, descojescé, descortiescé; desghióca, scóte din pastai.
- Hántalék, cója góla; scórtia de copaci.
- Hántatlan, nedescójitu, nedescortiatu.
- Hántol, v. Hancsikol.
- Hántol, descortiaza; — ás, descortiare.
- Hántos, crescutu cu érba, erbosu.
- Hany, Hangyság, Hanság, rovina, locu baltosu.
- Hány? catu, cati?
- Hány, v., arunca, iniépta asvêrle; mustra; infrunta; cercetéza, cauta; voniesco, borescé; varsa; bukfenchezet vagy cigánykereket —, se da de-a berbelea, se da de-a ró't'a; kardra —, arunca in ascutitulu sabiei, taie; — borkő, tartaru emeticu, tireghia; karora —, trage in tiepa; — gyök, ipecacuana, tireghia de vomitu.
- Hányad, catatime, catime, quota; — os, catu, subs., quotientu; — jutalék, parte cuvenita; — rész, un'a parte órcare.
- Hányadán, cum? in ce stare? cum e tréb'a?
- Hányadék, stercu, stercura, scremetu, lapadatura, aruncatura; — — föld, molosu, pamentu scosu.
- Hányadik? alu catelea, a catea?
- Hanyag, adi., — on, adv., tépédu, nici caldu nici rece; nepasatoriu, indiferentu; lasatoriu; lenesiu, negrijitoriu.
- Hanyagol, negrijesce.
- Hanyagság, tepórc; lasaro, nepasare, indiferentia, negrija.

- Hányakodás, colcotu, clocotu; aruncare; neodichna, nerepaosu; cerbicia.
- Hányakodik, colcaie; se turbura, se involbura; e cerbicosu.
- Hányal, emetinu (de varsatu).
- Hányan? cati? cate?
- Hányas? de cate ori?
- Hányás, aruncare, asvêrlire; vomire, borire, varsare; scuipare; a hányás erôtet, imi vine se varsu.
- Hányász, melcu de balta.
- Hányatlás, decadere, decadentia; apunere.
- Hányatlik, apune; decade, scapata; se repune.
- Hányatt, pe spate; —homlok, in fug'a mare; cu capulu ruptu, in ruptulu capului; — rugó, carabusi saltatoriu.
- Hányattol, intórce pe spate.
- Hánydogál, v. Hányogat.
- Hányit, arunca, asvêrle, iniépta, rapede.
- Hányivetiség, fanfaronada, fala, inganfane.
- Hányféle? de cate feliori? de cate specii; — képen? in cate moduri.
- Hánykodás, aruncare, turburare, iritatie, iritamentu.
- Hánykodik, se arunca, se turbura, se irita; face in mania.
- Hánylás, calculare, computare.
- Hánylat, calculu.
- Hányodik, se arunca incóce 'ncolo; el—, se perde.
- Hányogat, arunca incóce incolo, respandesce; mustra; infruuta; —ás, aruncare, respandire; mustrare.
- Hányóhideg, Hányóláz, friguri cu varsatura.
- Hányol, calculéza.
- Hányóság, besicutia, pustea; rovina; tina, noroiu.
- Hányszékélés, colera.
- Hányszor, de cateori; —os, de cate ori; quotientu.
- Hánytat, face se vóme; —ja magát, e laudarosu, e fanfaronu; —ó, vomitoriu, medicina de vomitu.
- Hánytorgat, arunca, mustra; se lauda, face pe fanfaronulu.
- Hány-vet, arunca in cóce incolo; tandalesce, strica lucru.
- Hanzaváros, hansa, cetate hansasca (in Germani'a).
- Hápog, gârgáie (cá rati'a); scartiaie; —ás, gargaire.
- Haponya, bátea (botan.).
- Háporcs, loranta (botan.).
- Hapsol, manca lacomu, indópa, ghiolcaie.
- Hara, tiolu de lana; tiolu de cai; rasa, arasu, harasu (numire colectiva pentru tieseturi de lana amestecata).
- Harács, tacsatinue, tacsare; impilare; prada, risipa.
- Harácsoló, pradatoriu.
- Háradék, cumulu, gramada, massa, commassare.
- Harag, mauia.
- Haragit, mania; —ás, maniere.
- Haragos, adi., —an, adv., mauiosu; —zöld, verde inchisu.
- Haragszik, se mania, este maniosu.
- Haragvás, maniere.
- Harák, múcu, muciu, scuipatu, balc, pl.
- Háram, suprafatia.
- Haramag, corimbu (bot.).
- Harambanda, Haramsapat, ceta de banditi, ceta de hoti, banda de lotri, ceta de talchari.
- Harambasa, capitanu de hoti.
- Haramia, Haramja, hotiu, lotru, talchariu, banditu, brigantu; —vár, cetate de banditi; —ság, lotria, brigantagiu.
- Haramiáskodik, se pune pe lotria.
- Háramit, arunca (vin'a), deriva, abate.
- Háramlandóság caducitate; dreptulu devolutiunei (de clironomia, jurid.).
- Háramlati javak, fiscalitate; averi devolutionali (bona devolutionalia).
- Háramlik, Háramol, Háramlik, devine, se deduce, se deriva, cade (parte de clironomia).
- Hárámos, suprafialu.
- Harag, campana, clopotu; —czámoly, acilea (bot.); —érez, —fém, metalu de clopotu, bronzu de clopotu; —fü, clopotielu; —fül, tórt'a campanei; —ház, casuli'a campanei; —kötis, —monya, —nyelv,

- sziu, —ütő, limb'a campanei, maingulu campanei; öntő, clopotariu, alamariu; —rongy, clopotielu de munte, soldanea (Soldanella); —szó, sunetulu campanei; —virág, clopotielu.
- Harangoska, campana, clopotielu.
- Harangos, cu campana.
- Harangoz, trage clopotele, trage campanele; —ás, clopotire, campanare; —ó, campanatoriu, clopotariu.
- Haránt, adi., —ül, adv., curmezisiu, crucisiu, piezisiu, diagonalu (geom.); —ivré, foliu curmezisiu (in carte); —nyereg, sieafemeicsca; desemnu diagonalu; —vonal, linia diagonalu; —zongora, fortepianu curmezisiu.
- Haránték, linia curmezisia, cruciatura; —os, curmezisiu, crucisiu.
- Harap, subs., incendiu, focu in padure.
- Harap, v., musca; —ás, muscare, muscatura.
- Harapdál, musca treptatu.
- Harapó, muscatoriu; —fogó, cleste de trasu.
- Harapocs, morsela, pastica, emplastru (apotec.).
- Harapodzás, muscare, muscatura; infundere, incingere; a döghalál elharapodzik, ciu'm'a se incinge.
- Harapos, muscatoriu.
- Harasz, rasa, arasa (tiesetura de lana amestecata); tiolu, straiu de lana.
- Haraszt (hierassus), tufa, tufisiu, tufariu; frundiariu; arbustu; fereta, filica (planta); —os, tufosu; frundiariosu.
- Harcsa, barbu (pesce).
- Harcz, batalia, bataia, lupta; —állapot, stare de resboiu, stare de bataia, stare de obsidiune; —borona, grapa; —ének, cantecu ostasiescu; —erő, —hatalom, putere belica; —csemény, evenimentu belicu; —fi, ostasiu, fiulu lui Marte; —hely, —mező, loculu bataliei, campulu bataliei; —játék, manopera; —ló, —mén,
- armasariu de batalia; —parancs, comanda de bataia; —rándulat, excursiune ostasiesca; —rend, ordine de batalia; —szünet, curmarea bataliei; —társ, cameradu de arme; —terv, planu de batalia; —vadász, venatoriu de campania; —vágó, forvóre de lupta; —zaj, sgomotulu luptei.
- Harczas, martialu.
- Harczol, se bate, se lupta, bate, combate, lupta.
- Harczolhatlan, necombatantu.
- Harczolható, combatantu.
- Harczos, belicosu, bataiosu, luptaciu; curagiosu.
- Harczrakész, gat'a de bataia.
- Harél-karél, flecaresce, vorbesco verdi si uscate.
- Hárem, haremu (turc.-arab.), gineceu, locuint'a femeiloru.
- Harfá, arpa, harfa; —csiga, harf'a lui Davidu; zene, cantecu pe arfa.
- Hárfás, arfariu; —an, adv., cu harfa.
- Hárfáz, canta pe harfa.
- Haricska, birisca, hrisca (Polygonum fagopirum).
- Hárint, abate, departa, delatura, feresce.
- Haris, prepelécu, gasparu (pasere).
- Harisnya, ciórecu; caltiunu, coltiunu, ciorapu; —kötő, caltiunariu, impletitoriu de caltiuni; —műház, manufactura de caltiuni, caltiunaria.
- Harisnyáz, incaltia, provede cu caltiuni.
- Hárit, v. Hárint; —ás, abatere, departare, ferire.
- Háritatlan, ce nu se póte abate, ce nu se póte departa.
- Háritható, ce se póte abate.
- Háritó, abatatoriu, feritoriu.
- Harkály, ciocanitória, pica, catiara-tória.
- Hárlik, se descojescce.
- Harmad, alu treilea, a treia; treime; —évi, de trei ani; in alu treilea anu; inainte de trei ani; —fél, doi ani si diumatate; —fit, de trei ani (vit'a); —izig, pana in a trei'a sementia, pana in a trei'a

- generatiune; —napi, —napos, de trei zile; —rész, a trei'a parte; —szor, a trei'a óra; —szori, de a trei'a óra; —váltó, politica ter-tia (comerc.).
- Harmada, a trei'a parte.
- Harmadik, alu treilea, a trei'a.
- Harmadlat, triplu.
- Harmadol, intreiesce, repetiesce a trei'a óra; ia a trei'a parte; in-tórce a trei'a óra (aratura).
- Harmados, posesoriu de a trei'a parte; triumviru.
- Hárnal, sapa a trei'a óra (vii'a).
- Hárman, treiinsi.
- Hármancz, Harmoncz, tremeni, trei nascuti deodata.
- Hármas, intreitu, intreita; trio, ter-tietu (mus.); —akna, mina in-treita; —forgás, economia de trei campuri; —könyv, Tripartitu (alu lui Verböczy); —körvers, trio-letu; —szabály, regul'a de trei.
- Hármasít, intreiesce.
- Hármasodik, se intreiesce.
- Harmat, róua; —csenkesz, érb'a ra-tialoru, mana, manisióra (Festuca fluitans); —kása, panica (Panicum sanguinale).
- Harmatol, lucra desdeminétia.
- Harmatos, rourosu, cu róua.
- Harmatosodik, Harmatosúl, se uda de róua.
- Harmatoz, rouréza; —ás, rourare.
- Harmatozik, cade róua.
- Hármaz, Hármaztat, intreiesce; face de treciori; triplica; repetiesce de trei ori; —ás, intreire, triplicare.
- Hármincz, treidieci; —féle, de trei-dieci feliuri; —szor, de treidieci ori; —szori, a treidiecea óra; —szoros, treidieci.
- Hárminczad, alu treilea, a trei'a; partea a treidiecea, treidieceime; tricesimatura, vama.
- Hárminczadik, alu treidiecilea, a trei-diecea.
- Hárminczadal, vamuesce, treicedi-méza.
- Hárminczados, vamesiu, treicedima-toriu.
- Hárminczan, treidieci insi; —ként, cate treidieci insi.
- Hármúl, adi. num., cate trei.
- Hármul, se desface in trei.
- Hárogat, abate asupra altora; aduna.
- Három, trei, tri (Acus. hármat); —fa virága vagy czimere, strenga-riu, cadintu din furci; —féle, in trei parti, in trei laturi; —féle-képen, in trei moduri; —fontos, de trei punti; —főség, triumvi-ratu; —hang, triola; himes, —himű, cu trei barbati; —igás, cu trei tragatori; —metti, cu trei taisie; —negyed, trei patrarie; trei din patru; —nyirettű, de atrei'a tunsura (lan'a); —nyüistös, in trei itie; —nyüistös szövot, tiesetura iu trei itic; —réttű, intreitu; —szék, Treiscaune (in Secuime); —szor, —szorta, de trei ori; —i, de atrei'a óra; —szoros, triplu, intreitu; —szoroz, v., intreiesce, triplica, tripléza; —szög, triunghiu, triangu lu (geom); —szögít, v. triunghióza, trianguléza; —szög-mértan, trigonometria; —szögölő, trigonometru, triangulatoriu, triunghiatoriu; —szögű, triunghiatu.
- Háromlási jország, mosia fiscala, fis-calitate.
- Háromlik, v. Háramlik.
- Háromság, treime; Sant'a Treime.
- Hars, v. Haris.
- Hárs, Hársfa, teiu; —háj, cója, po-litia de teiu, fasiua, rola de teiu; —virág, flóre de teiu.
- Harsan, detuna, trosnesc; resuna; —ás, detunare; resunare.
- Harsány, resunatoriu.
- Harsog, resuna; —ás, resunetu.
- Hársol, belesce (teiu).
- Hársolódik, se cértá.
- Harson, Harsonya, Harsony, trim-bitia, trompeta, buciumu.
- Harsonás, trimbitariu, trompetariu, trimbitiasiu, buciunatoriu.
- Harsonáz, trimbitia, buciuma.
- Hártya, pelitia, pelcutia; membrana; —arany, aurelu, fóia de alama; —bőr, pergamentu; —kő, oglind'a

- magariului, mica; —kúp, bartramia.
- Hártyás, pelítiatu, impelítiatu.
- Hártyázat, v. Hártya.
- Hártyázik, prinde pelítia.
- Hárty-orr, vampiru, sugatoriu de sange.
- Hárul, cade, se deriva (asupra cuiva).
- Hárulmány, caducitate (jurid.).
- Has, burta, fôle, pantece; —aly, ventricelu; —beszélô, ventrilocu; —csikarás, —rágás, rosura, matrice; —dob, rastu; —fájás, durere de pantece; —folyás, —menés, urdinare, diarea, manatura de pantece; —hajtó, lacsativa; —korgás, coraitulu matialoru; —lábuak, gastropode, pl. (zoologia); —pók, burdule, grasole; burticosu, panteccosu; ventre; —rekedés, incuietura; —vizkor, idropica de pantece.
- Hasáb, despicatoria (de lemnu); colóna (tip.) fallá (de curechiu); prisma; —lábu, cu pitióre gróse.
- Hasábol, Hasáboz, despica.
- Hasábonként, in despicatoriu; in colóna; in semicolóna (tipogr.).
- Hasábos, prismaticu, falieta.
- Hasad, se crépa, se despica; —a hajnal, se revarsa de dí.
- Hasadatlan, necrepatu, nedespicatoriu.
- Hasadék, crepatura; —os, crepatorosu.
- Hasadékony, ce se póte crepa.
- Hasados, cu crepaturu, cu sfasiicturi, sfasiictu.
- Hasadozik, se crépa, se despica.
- Hasadt, crepatu, despicatoriu; —körmű, cu unghi'a crepata, cu dóua unghii.
- Hasadvány, parte, bucata de impartitu, fallá.
- Hasajó, Hasalyó, sulu de stativa, sulu de resboiu.
- Hasal, zace pe fôle.
- Hasang, prisma (geom.).
- Hasas, folticosu, panteccosu, burticosu; burdule.
- Hasasodik, se ingrasiá, pune untura; se ingrécá, pornesce grea, se rotundiosce.
- Hasaszt, despica, crépa; spinteca.
- Hasit, crépa, despica; spinteca; —ás, despicare; spintecare.
- Hasítók, despicatoria, crepatura; spintecatura, sfasiictura; vagauna; —os, cu crepaturu; cu vagaune.
- Hasító, despicatoriu; taietoriu, spintecatoriu; sfasiictoriu.
- Hasitmány, Hasitvány, despicatoria, blana (de lemnu).
- Haska, pepine putredu.
- Haskó, panteccelu, folticiutu.
- Háskó, trépta, scara.
- Haslag, subs., cioreci de pantece; adi., lenesiu, perde-vara; adi., pe fôle, pe burta.
- Hasló, sierpariu.
- Hasmánt, Hasmányt, pe pantece.
- Hasongat, despica, crépa; face rosuri; —ás, despicare.
- Hasogatodzik, ilu dóre, o dóre.
- Hasogatvány, gardu de uluci, gardu de blane.
- Hasókt, burdule, grasole, omu grasulu.
- Hason, egalu; asemenea; pe pantece; —becs, —érték, valóre egala; pari, aequivalentu (terminu financiaru); —becsben, al pari (notele cu aurulu); —elemü sók, sari amfide; eredetü, de origine egala; —erejú, —értékü, de aceeași valóre, aequivalentu (finant.); —érték, valóre intocma, valóre pari; a folyam hason értéken áll, cursulu sta al pari (la bursa); —értelmü, sinonimu, de același intielesu; —érzet, consimtiu, simpatia; —faj, variatiune (la plante), coreitura, bastardu; —fél, diumatate egalu; —hely, locu paralelu; —igaz, analogu; —kép, imagine, portretu, asemenare intocma; —más, copia; facsimile, scrisóre imitatá intocma; —mérték, simetria, proportiune; —nemü, omogenu, de același soi, de aceeași specie; —nevü, omonimu, de același nume; —pár, paralela; —páros, paralelu; —párosság, paralelismu; —rész, diumatate, giumatate; —szabály, analogia, regula egala;

- számla, computu al pari; — szenv, omeopathia; — szenvész, omeopatu; — szenvi, adi., — leg, adv. omeopaticu; — szerfi, analogu; — szó, cuventu sinonimu, cuventu de acecasi semnificatiuno; — szög, dreptu-anghiu.
- Hasonit, asémene, asimiléza (in politica).
- Hasonlag, asemenea, intocma; analogu, dupa analogia; — os, analogicu.
- Hasonlás, desbinaro, neunire, imparechiare.
- Hasonlat, asemenare; parabola, csempu; analogia; invoicla; — lan, no-semenatoriu.
- Hasonlatos, adi., — an, adv., asemenea; — ság, asemenare.
- Hasonlik, v., este asemenea, sémena; se desbina.
- Hasonlit, v. a., asémene; v. n., sémena (cuiva); — ás, asemenare; semenare.
- Hasonlithatlan, neasemenatu, neasemenabilu.
- Hasonló, asemenea, ce semena; ce e intocma.
- Hasonlóan, Hasonlókép, Hasonlag, intocma, in acelasu modu.
- Hasonlóság, Hasonság, v. Hasonlat.
- Hasonúl, se asemenea, se asimiléza.
- Hasony, analogia; — lag adv., — lagos adi., analogu.
- Hasovány, gardu de uluci, gardu de blanc.
- Ha-szinte, de si.
- Használ, v. a., intrebuintiéza, apléca, aplica; v. n., folosescce, e folositoriu, e avantajosu; — ás, folosu, folosire, folosintia.
- Használát, intrebuintiére, usu; — jog, dreptu de usu; — lan, adi., — úl, nefolositu, neintrebuintiatu, ne-sitatu.
- Használatos, folositoriu, salutaru.
- Használhatlan, Hasznavehetetlen, de nimicu, nefolositoriu, ce nu se póte folosi.
- Használható, de folositu, de tréba; de profitatu.
- Hasznavehető, de folositu, profita-
- bilu; — ság, ce se póte folosi, intrebuintia.
- Hasznavétel, usu; usu-fructu, folosiro, folosintia.
- Hasznol, v. a., folosescce, intrebuintiéza.
- Hasznos, folositoriu, cu castigu, cu profitu, — an, adv., cu folosu; — ság, folosintia, avantagi, profitu.
- Hasznosít, face folositoriu, face profitabilu.
- Haszon, castigu, folosu, profitu, avantagi; — bér, — bérlet, arenda; — bérel, ia in arenda; — bérkötés, contractu de arenda; — bérlet, arendare; — bérlő, arendatoriu, arendasiu; — élv, — élvezés, — élvezet, usufructu; — hajtó, castigosu, cu castigu, cu profitu; — kém, — kémlő, speculantu; — keresés, — lesés, — vágy, interesu propriu; — keresetlen, neinteresatu; — kereső, — leső, interesatu; — kölcsön-adó, creditoriu, imprumutatoriu; — kölcsön-szerződés, contractu de imprumutare; — kölcsön-vevő, luatoriu imprumutu, luatoriu pa interese, debitoriu; vétel, — vét, folosintia, usu; — vevő, beneficiatu (jurid.).
- Haszontalan, de nimicu, nefolositoriu; — kodik, vorbescce félcu, vorbescce pleve; se pórtá usiorelu, — ság, lucru de nimicu, bagatela, secatura, féccu; vanitate, desiértatiuno; — úl, adv., fara folosu, in desiertu, in vanu.
- Hasztalan, v. Haszontalan.
- Hat, adi. num., siesce, siase; v. a., póte; petrunde, resbate, strabate; influentiéza, are influentia, inriuresce; — cséktü, — himes, de siesce barbati; — féle, de siesce feliori, de siesce specii; — gerincz, osulu spinarei; — kotu, crinu marmuritu (Fritillaria); — lap, ecsaedru, siesce laturi; — lovas, cu siesce cai; — réttü, insiesitu; — szakos, sestina (versu); — szög, ecsagonu.
- Hát, conj., deci, asia dara, prin urmare, apoi? ci? si apoi? — miért? dara pentrece? ..

Hát, dosu, spate, spinare (cârea); suprafatia (a pamentului); colina, délu, podeiu; háta megé szol, vorbesce pe din dosu, calumniaza; hátat fordít, intérece dosulu; hátrol megtámad, ataca din dosu; —csapat, ariergarda; —czimer, bucata dela spinare (carne); —fás, omu saracu (care aduce lemne in spate); —hopores, —hoporj, ghebu, ghebosia; —ir, —iratol, indoséza (actu, politia); —irás, indosare; —irat, indosamentu; —iratos, indosatariu; —iró, indosantu; —lap, reversu (la moneda); —lejt, scarpa, sapatura sabiata; —mögé, in dosu, pe din dosu; —pup, ghebu; —sereg, —sor, trupa de reserva; —tér, fundu; —tíztelep, bateria din dosu.

Hatag, pusteá.

Hátalhapus, brusiosu, bulgarosu, grundiosu, grundiuosu; delurosú, rozorosú.

Hátal, intérece dosulu.

Hatalmas, adi., —an, adv., puterosu, potente (puternicu), forte.

Hatalmaskodás, fapta de fortia, putere arbitraria, potestate discretionaria, despotia (actus potentiae, jurid.); nagyobb—, actu de fortia mai mare (actus majoris potentiae).

Hatalmaskodik, face fortia, face sila, comite fapta de fortia.

Hatalmaskodó, despoticu, tiranicu, tiranosu.

Hatalmasság, potestate, putere (de statu); potentatoriu, domnitoriu, suveranu.

Hatalmasul, v. n., se imputeresce, se intaresce; adv., cu forti'a, cu sil'a, tiranesce, despoticesce.

Hatalmatlan, adi., —úl, adv., nepu-tintiosu; lesínatu.

Hatalmaz, da plenipotentia, inputeresce; —ás, inputerire, auctorizare; procura, plenipotentia; hatalmazásból, prin procura (comerc.).

Hatalmazó, mandantu, inputeritoriu; —levél, procura, plenipotentia, mandatu, scrisóre credentiaala.

Hatalmazott, mandataru, plenipotentu, purtatoriu de procura, credentiaru.

Hatalmazottság, dreptu, auctoritate, auctorisatisatiune, invointia, facultate.

Hatalmazvány, mandatu, procura, plenipotentia.

Hatalmi, dela putere, dela potestate; —tény, actu alu puterei, actu alu regimului.

Hatalmit, v. Hatványit.

Hatalom, potestate, putere; domnia, dominatiune, imperiu, jurisdictiune; —kar, bratiulu puterei (Brachium); —levél, v. Hatalmazvány; —szó, decisiune arbitraria, sententia despotica, sententia de dictatoriu.

Hatály, efectu, resultatu; inriurintia; —os, cu efectu, cu resultatu.

Hatályosit, pune in lucrare, efectuesce, efastesce.

Hatályosság, activitate, eficacitate, energia, vigóre, valóre.

Hatálytalan, fara folosu, fara efectu, fara urmari, fara resultatu; fara valóre, fara energia.

Hatan, siese insi.

Határ, margine, fruntaria, miediuina, confinia, hotaru, granitia; —árok, siantiu de miediuina; —erősítés, fortificare de fruntarie (ale tierei); —fizetés, plata la terminu; —grof, marchionu; —halom, gruiu pe miediuina; —hányás, demarcatiune; —ház, casa de comanda, casa la fruntaria; —hosszabbítás, prelungirea terminului; —idő, terminu; —igazítás, regularea fruntarielor; —jegy, —jel, semnu de miediuina; —jog, dreptu de miediuina; —kő, pétra de miediuina; —köz, locu neutralu; —lakos, marginénu, moroiénu; —nagy, comandantu confiniariu, comandantu de granitia; —nap, dí de infatiosiare, dí de judecata; —colóna dela fruntaria; —ör, —örzö, militariu, ostasiu, confiniariu; —örség, militia de granitia, ostasime confiniaria; —örvidék, tínutu militariu, confiniu militariu;

—patak, pârîu din miediuina; — per, procesu de hotaru; — szabás, regularea miediuinei, meta, marginire; —szél, lini'a fruntariei, lini'a hotarului; —tétel, marginire, metare; —út, cale pe miediuina; —vadász, venatoriu pe fruntarie, venatoriu ageru; —vám, vam'a tierci; —vár, cetate dela fruntaria; —véd, militia confiniaria; —védezred, regimentu de militia confiniaria; —vidék, confiniu militariu, districtu militariu; —vilongás, cërta pentru miediuine, procesu de hotaru; —vonal, linia de miediuina, linia demarcatoriá; —vonás, tragere de miediuina, metatiune.

Határozat, definitiune, decisiune.

Határozatlan, adi., —úl, adv., nedefinitu; nedeterminatu; nedecisu.

Határozott, adi., —n, adv., definitu; determinatu, desiptu; decisu; statoritu.

Hatás, petrundere, strabateru; efectu, resultatu; activitate; —kör, cercu de activitate.

Hátas, spatosu; —ló, calu de calaritu; —szék, scaunu cu spate.

Hatásos, adi., —an, adv., strabatoriu, resbatoriu, cu efectu, cu resultatu.

Hatástalan, fara efectu, fara resultatu; —ság, lipsa de efectu, lipsa de resultatu.

Hátatlan, ce nu se póte incaleca.

Hatékony, petrundietoriu, strabatoriu, resbatoriu, cu efectu; —ság, activitate; resultatu.

Hátfél, partea opusa, partea din dosu.

Hátba? déca inse?

Hathatatlan, Hathatlan, ce nu se póte strabate, ce nu se póte petrunde; —ság, nestrabateru, nepetrundere, inpenetrabilitate.

Hathatós, Hathatos, adi., —an, adv., petrundietoriu, strabatoriu; puterosu, energiosu, activu; —ság, energia, putere.

Ható, (particea), capace; posibilu, ce se póte.

Hatod, alu sicslea, a sicsca; sicsime; sieseriu; —fél, cinci si diumatate; —fi, de siese ani (vit'a); —hang, secsta (musica); —hó, Juniu, Ciresieriu.

Hatodik, alu sicslea, a sicsca.

Hatodló, secstantu, sicsantu.

Hatodszor, de siescori; —os, insiesitu.

Hatol, petrunde, resbato, strabate; ese, scapa; ötöl-hatol, hatolhetel, gálágesece, spunc verdi si uscate.

Hatos, subs., sieseriu; adi., insiesitu.

Hatós, adi., —an, adv., petrundietoriu, strabatoriu, puterosu, energiosu.

Hatóság, auctoritate publica, derogatoria publica, jurisdictiune; tribunalu, judetiu, judecatoriá; capacitate, destoinicia.

Hatóság, energia, actiune puterosa.

Hatovány, insicsitura.

Hátro, Hátrafelé, inapoi, inderaptu; in dosu; in restantia; —levő, restantu; remasu; —levőség, restantia, restu; lipsa, scadiemontu; —marad, remane inapoi; remane in restantia; —maradás, remanere inderaptu; desavantagi, scadere; —mars, marsu inapoietu, remersu; —tétel, poipunere, postpunere; negrija, nestima, nepretiuire, despretiuire; —tűz, focu din dosu, batalia in ariergarda; —ver, respingo.

Hátrál, se retrage, retiréza (stratag.); —ás, —at, retragere, retirata.

Hátralék, restu, restantia.

Hátrálot fű vagy ver, trimbítia séu bate de retragere.

Hátráltat, impedece, retine.

Hátrány, desavantagi, stricatiune, nefolosu; dauna, paguba.

Hátság, podeiu, poderei, tinutu delosu, regiune delosa; tíera delosa.

Hátsó, celu din apoi, cea din apoi, posterioru, posterióra.

Hátsor, ariergarda; corpu de reserva.

Hatszor, de siese ori; —i, —os, siesitu, insiesitu.

Hatszorra, pentru siese ori.
 Hatszorta, de siese ori.
 Hattyu, lebeda; —i, de lebeda; —
 próm, blana de lebeda.
 Hátul, din apoi, din deraptu; —ja
 (valaminek), partea din apoi, po-
 sterioru, dosu; curu; —rol, dinapoi.
 Hátulsó, celu, cea din urma, ultim, u-
 ltima.
 Hatvan, siesedieci, siaidieci (Rom.);
 —szor, de siesedieci ori.
 Hatvanad, alu siesediecilea, a siesedie-
 dieca, alu siaidiecilea, a siaidieca,
 siesediecime, partea a siesedieca;
 —szor, a siesedieca óra.
 Hatvanadik, alu siesediecilea, a siesedie-
 dieca.
 Hatvanan, siesedieci insi.
 Hatvány, potentia (matem.).
 Hatványit, potentieza, ridică la po-
 tentia, multiplica.
 Hátvód, ariergarda, ósto din dosu.
 Hava (cu sufixulu dela hó), luna;
 hava van, este lunaticu.
 Havad, se bato, se călcaiesce (pie-
 lea omului); —ás, batatura, cal-
 caictura.
 Havadzik, are póla, are catamenii,
 are luna (femei'a).
 Havas, adi, cu nea, neiosu, cope-
 ritu cu nea; lunaticu; munte cu
 nea, munte inaltu; —alföld, Tiér'a
 romanésca, Munteni'a, tiér'a mun-
 tenésca, Romani'a; —alja, sub
 munti, póla muntiloru, regiune
 subalpina; —eli, —túli, transal-
 pinu, dincolo de alpi.
 Havasi, munténu, muntenescu, dela
 munte, din munti; din alpi; —fü,
 macu de munte; —kecske, capra
 négra; —marmotu, clotianu de
 munte; ratanu de munte; —pinty,
 pitigoiu de munte; —sármány,
 presura de munte.
 Havasok, munti cu nea, Alpi (in
 Itali'a), Carpati (in Daci'a et Pa-
 noni'a).
 Havatlan, fara nea, neninsu.
 Havaz, ninge.
 Havazodik, se ometiesce, se face
 valu de nea.

Havi, lunariu, de luna, pe luna, pe
 mese (comerc.), per mese, men-
 strualu; —bér, —díj, simbrla pe
 luna; —korság, scursóre (la femei.).
 Havika, alpinia (botan.).
 Havonként, Havonkénti, pe luna,
 pe fiacare luna, pe mese (comerc.).
 Ház, casa; familia, sementia, tribu;
 chilla, odaia; locuintia; —adó,
 fumaritu, impositu pe casa, dare
 pe locuintia; —bér, chiri'a casei,
 arend'a casei, plat'a locuintiei;
 —bérmentes, scutitu de plat'a lo-
 cuintiei; —birtokos, proprietariu
 de casa; —elő, dinaintea casei,
 partea din ainte a casei; —fedő,
 invelitoriu (Rom.), coperitoriu de
 case; —föld, podina; —gerincz,
 —orom, —ormó, culmea casei; —
 héj, —li, podulu casei; —hely,
 locu de casa; —homlok, fronti-
 spitiu; —mester, gardeanulu, pa-
 zitoriu casei; —nemű, mobile
 pl.; —nép, familia, casani, óme-
 nii casei; —párkány, cornice,
 briulu casei, parcamu; —rontó,
 adulteru, precacurvari, —szarvazat,
 scamulu coperisiului; —táj, préj'm'a
 casei, impregiurimea casei; —tartás,
 economi'a casei, tinerca casei;
 menagi; —tíz nézés, petítoria,
 mersu la petite.
 Haza, patria; loculu nascerei, —
 áruló, tradatoriu de patria, ven-
 dietoriu de patria; —menet, s.,
 mersu acasa; adi, mergendu acasa;
 —szeretet, amórea patriei, patrio-
 tismu.
 Hazabeli, din patria, patriotu.
 Hazafelé, catra casa.
 Hazafi, patriotu, fiu alu patriei;
 —fiség, —fiuság, patriotismu; in-
 digenatu, naturalisatiune (intru in-
 tielesu strinsu); —társ, compa-
 triotu.
 Hazafiui, patrioticu.
 Házaglik, Házal, Házagol, colpórta,
 colportéza, revende din casa in
 casa.
 Házagló, Házaló, colportatoriu, re-
 vendietoriu, telaliu (Rom.), desa-

- gariu, cercelariu, margelariu, ne-
negutiatorasiu pedestru.
- Hazai, din patria, din tíera; dome-
sticu; —leány, mirésa.
- Házal, colpórta, ambla cá desaga-
rii; —ás, colportare, desagaría,
cercelaría, telalía (Rom.).
- Házaló, colportariu, desagariu, te-
laliu; —tözs, comerciu de cerce-
lariu, colportagiu, desagaría, cer-
celaría, telalía.
- Hazamenő, mersu-acasa (tob'a de
sér'a la ostasíne).
- Házanként, din casa-in-casa.
- Házás, casatoritu (ambele secse),
insuratu (barbatulu); maritata; pro-
prietariu de casa; —ágy, patu
de casatoria; —élet, statu de ca-
satoria, statu matrimonialu; —
pár, parcehia casatorita; —társ,
sociu de casatoria; —zsellér, dî-
leriu; curialistu.
- Házást, casatoresce; —ás, casato-
rire; insurare; maritare.
- Házasodás, casatorire.
- Házasodható, de casatoritu.
- Házasodik, se casatoresce, se cu-
nuna.
- Házasság, casatoria, cununia, matri-
moniu; —i, de casatoria, matri-
monialu; —szerző, petitoriu, vo-
tru; —törés, adulteriu, preacur-
via; —törő, adulteru, preacur-
variu.
- Házasságonkivüli, bastardu, copilu
de lelc, bitongu.
- Házasságtalan, necasatoritu.
- Házasul, se casatoresce, se cununa;
se însóra (barbatulu); se marita
(femei'a); —ás, casatorire.
- Házasulandó, de casatoritu.
- Házasulat, casatoria.
- Házátlan, fara patria, espatriatu.
- Házatlan, fara casa.
- Házbeli, din casa.
- Házi, de casa, domesticu: —adó,
cotributiune municipala, contribui-
tiunea comitatului (in Ungari'a si
Transilvani'a); —nyul, iepure
de casa; —úr, domnulu casei,
patronulu casei; —zöld, nechiu-
sia (hot.).
- Házias, adi., —an, adv., familiariu,
cá in casa.
- Házika, vestmentu de casa.
- Házikó, casulía, casutia, cascíora,
chilíora.
- Házártos, certaretiu, gálcevitoriu;
—kodik, se cërta, face gálceva.
- Hazud, Hazudik, minte.
- Hazudás, mintíre.
- Hazudoz, minte dosu; —ás, mintíre
désa.
- Hazudozó, mintiunosu, mintioca.
- Hazudság, Hazugság, mintiuna.
- Hazudtol, mintiaesce, da de min-
tiuna, face de mintiuna.
- Hazugúl, cu mintiuna, cu insiela-
tiune.
- Hazúl, Hazulról, Hazunnan, de acasa.
- Hé, caldura, ferbintiéla, caloricu (fis.).
- Hé, v. Héj.
- Héában, Hiában.
- Hebeg, bálbáie, bolboresce, ganga-
vesce; —és, bálbáire etc.
- Hebege, Hebegő, bolbore, bálbái-
toriu.
- Hébehóba, Hébenhóban, cate odata,
uneori.
- Hebehurgya, adi., —án, adv., pri-
pitu, durduitu, nesocotitu; sven-
turatu, simiaticu, venturaticu; —
ság, pripéla, nesocotintia.
- Héber, subs., evreu, israelitu, israil-
ténu, jidovu, jidanu, judeu; adi.,
evreescu etc.; —íl, evreesce, ji-
dovesce.
- Héberség, evreime, jidanime, jido-
vine.
- Hebetel, fonfaie, vorbesce nointiesu.
- Hecz, lupta de animale.
- Heczel, asmutia, sumutia, irita, in-
tarita, invita.
- Heczike, micutiu, micutelu, mitítelu,
pitiutiú, meruntielu.
- Hedereg, se clatina, se arunca in-
cöce 'ncolo.
- Hedviga, Edviga, n. pr.
- Hedz, Hegyz, ascute.
- Heg, cicatrice, sganca, buba scortio-
siata.
- Heged, se scortiosícza, se vindeca,
prinde pelitia, se cicatricéza; se
scurge; —és, scortiosiare etc.

Hegedű, alauta, lauta, cetera (Ard.), violina, vióra; —csap, —szög, cuiulu violinci, vërteju; —láb, —nyereg, —sám, scaunelu de cõrde, siculã; —mivés, ceterariu (care face laute); —vonó, arcu, arcusiu.

Hegedűl, cetera, canta pe violina, canta cu laut'a; —és, ceterare.

Hegedűs, lautariu, violinistu.

Hegeszt, vindeca, inscortiosieza (bub'a).

Hegit, feruminéza, ferbo (ferulu spre a lipi o bucata cu alt'a); —hetés, feruminabilitate; —hető, feruminabilu.

Hegy, délu, munte; ascutisiu, ace, vërfu; —álgyú, tunu de munte; —alyja, pól'a muntelui, sub munte; déluile dela Tocaiu; —biró, inspectoriu de vii; —csucs, culme de munte, piscu de munte; —fok, capu, promuntoriu; —folyam, riu de munte; —gerincez, orati, pl., cõsta de munte; —hát, munte maro; —irat, orografia; —író, orografu, descriitori u muntiloru; —köz, plaiu, regiune muntósa; —lánz, —lánzolat, —sor, catena de munté, legatur'a muntiloru intro sine, lantiu de munté; —lejtő, cõsta de munte, rapedisiu de munte; —lövész, venatori u de munte, plaiasiu; —nyak, culme de munte; —nyílás, —nyíladék, —torkolat, crepatura de munte, chiaie de munte; —oldal, cõsta de munte; —orom, —tető, crestetu, culme, vërfu, crõsta de munte, piscu; —orr, —orrozat, promuntoriu; —szakadás, —omlás, ruptura de munte, hula; —szoros, strimtóre de munte, pasu; —tő, pól'a muntelui, pitiorulu muntelui; —üreg, pestere; —vám, dreptu montanisticu, vama montanistica; —vár, fortarétia de munte, fortu; —vidék, plaiu, regiune munténa.

Hegyelt, ascutitu.

Hegyelti, girafa.

Hegyes, muntosu, delosu, delurosu;

ascutitu, agcru; tieparosu; falosu, intiepatu; —hasú tinórá, burete de mestécanu; —mõnta, mint'a calului; —szög, unghiu ascutitu.

Hegyesit, ascute; —és, ascutire.

Hegyesség, ascutisiu, ascutime; fala.

Hegyetlen, tempitu, neascutitu, fara vërfu.

Hegyett, deasupra, preste.

Hegyez, ascute, face vërfu.

Hegyí, munténu; —fogoly, prepetitia de munte; —kék, lazuru, pétra lazura, albastru de munte; —kisértet, calugaru sechastru; —lakos, mocanu, moroianu, tiutiúénu (dupa tinuturi), locuitori u de munte; —nyúl, iepure albu; —szarka, ulú suru; —pinty, vrabie de munte; —turfa, torfa de munte, ampelitu; —zöld, verde censusu.

Hegyke, adi., Hegyke-betyke, —én, adv., falosu, infumuratu, inganfata, intiepatu; —ség, fala, mandria.

Hegykéllkedik, se falesce, se mandresce.

Hegynék, pe munte 'n susu.

Hegység, munté, alpi, pl.

Héh! ce! cumu! hei!

Hehel, hecela; peptina.

Héhely, s., hecela; ravila (mold.).

Heheng, Hehenget, mecaie, sibiéra (cá capr'a).

Hohent, aspira; —és, aspirare; —ős, aspiratu.

Hej! ah! vai!

Hói! hé! interj., hei! me! n'audi!

Héj, subs., scórtia; cõja, crusta; fatia (de perina, de pilota); pastaiu (la fasole); —hõspa (la mazare, ordiu etc.); coperisiu, invelisiu (la casa); pele, pelitia (la cartofi); —szövet, tiesetura de scórtia (subtire).

Héja, Hélya, ulú.

Héjakút, cardu, scaiu de peptinatu (lana).

Héjal, pune coperisiu.

Héjanczok, animale crustace (ist nat.).

Héjános, v. Héányos.

Héjas, scortiosu, cojosu; crustosu; cu crusta; pastaiosu; —állat, animalu crustatu, animalu cu crusta; —vetemény, semenatura pastaiósa.

Héjasodik, se scortiesce, se scortiosieza; face pastaiu; face hóspa.

Héjaz, involuie (in cója séu scórtia).

Hejáz, isi aróga, e pretentiosu, se infumura; —ó, arrogantu, infumuratu.

Héjazat, coperisiu, invelisiu; scórtia; podu.

Hejde hejde, interj., hai! aide! carate!

Hejehuia, s., chiotu; int., prihuhu! uiu!

Hejb, ei hei! hei mei!

Hejjinc, melcu noptaticu, culbecu noptaticu.

Hejjó, Hejjfi, ulfu, gain, gaitia; heru, coroiu.

Hejke, cascarila.

Héjla, gadu (pscce).

Héka! n'audi! asculta!

Hékam! bunulu meu!

Hékás! mei frate! mei anice!

Hejkyehuklya, vorba de nimicu, discursu de nauci.

Hékő, pétra amblatória, pétr'a deasupr'a (la móra).

Héküt, fantana calda (minerala).

Héla, resuflatu, desaboritu (beutura spirituosa); necalitu, nesaratu; —zab, ovesu secu, ovesica.

Helebel, taie caniloru frundie, e lenesiú.

Helvét, elvetianu; —hon, Elveti'a; —honi, din Elveti'a, elvetianu.

Hely, locu, spatiu; helyben hagy, apróba, incuviintiéza, accepta, primesce; helyt áll, face locu; se invoiesce; helyt áll, sta pe locu, sta la postu; helyrehoz, indrépta, reasiédia, restaura, restatoresce; nincs helyén az esze, este intr'o urechia, e clatitu de miute, este smintitu, ii lipsesce o dóga; —írás, —irat, —rajz, topografia, descriere locala; —irati, topograficu; —minőség, calitate locala; —örség, garnisóna, ostasime de custodia; —parancsnok, comandantu localu, coman-

dantu de garnisóna; —pénz, facsa de statu (cu caru, cu siatra in piatia); —potló, suplinitoriu; suprogatu; —szinc, faci'a locului; —tartó, locutienetoriu, administratoriu; —tartóság, locutienentia, gubernu.

Helybeli, localu, din locu; —ség, localitate.

Helyben támadt, idiopaticu (med).

Helyeske, locusioru.

Helyenként, Helylyel helylyel, pe alocrea, pe unele locuri.

Helyény, delicatu.

Helyes, la locu, bine, dreptu, asia; —írás, ortografia, drépta scriere.

Helyesbül, se indrépta, se corege.

Helyesel, apróba, aprobéza, incuviintiéza, afa de buuu; concede, da voia, se invoiesce.

Helyesen, bine, dreptu, bravu.

Helyeslés, Helyeslet, aprobare, aprobatiune, incuviintiare, incuvenintiare.

Helyesség, acuratetia, regularitate, precisiune, justetia; cuvenintia, cuvintia.

Helyett, adv., in locu, pentru.

Helyettes, locutiitoriu, substitutu, suplinitoriu; —ég, substitutiune, suplindre.

Helyettesit, suplinesce; —és, substitutiune, suplindre.

Helyetteskedik, administra.

Helyez, Helyhez, asiédia, alóca, colóca, pune, dispune, orenduesce, pune in ordine; —és, asiediare, alocare etc.

Helyezet, pusetiune, positiune; localitate; situatiune.

Helyezkedik, se asiédia, ia locu, ocupa locu.

Helyezkedj! stai dreptu! (milit.).

Helyhatóság, municipalitate; —i, municipalu.

Helyi, localu; —ség, localitate.

Helynök, vicariu; —ség, vicariatu.

Helyött, v. Helyett.

Helyre áll, se restaura, se repara, se derege, se restatoresce; —állás, restaurare; —állit, restaura etc.; —hoz, —üt, pune la locu, rein-

- tregesce, repara; —hozás, reparare; —hozhatlan, adi., —ül, adv., nereparabilu, ireparabilu; —hozható, reparabilu, restaurabilu.
- Helység, comuna, locu, satu; —birtok, posesiune.
- Helytelen, nedreptu, nefundatu, ne'ntomeietu, fara fundamentu, reu; falsu; —ködés, necuvenintia, necuviintia; —ség, necuvenintia, ne-regularitate, neacuratetia; —ül, reu, fara calo, fara cuviintia.
- Helytelenit, repróba, desapróba, descuviintiaza, nu incuviintiaza.
- Helyzet, v. Helyezet; —terv, planu de situatiune (techn.).
- Hémérő, termometru, mesuratoriu de caldura.
- Hemp, v. Hőmp.
- Hempelyeg, se rotesce, rotuléza, se rostogolesce, se da de-a dur'a.
- Hempelyget, roléza, rotuléza, rostogolesce, pravalesce, tavalesce, da dea dur'a; —és, rolare etc.
- Hemperog, v. Hempelyeg,
- Hemzseg, furnica; —és, furnicare (a glóteloru, ceteloru).
- Hencsereg, v. Hengereg.
- Henczló, calau, caloiu, calu greu.
- Henger, cilindru, sulu, rolu (ital. rullo), tavalucu, valsu, —álgyutalp, lafeta rotitória (artil.); —bócs, —buczk, berbelea, berbelecu; —csiga, scoica conica; —idomu, cilindricu, cilindricu; —kerék, róta cilindrica; —lakat, lacatu cu limba.
- Hengerded, cilindricu, forma de rola.
- Hengereg, Hengeredik, v. n., rotuléza, roléza, se tavalesce.
- Hengerez, Hengérez, face rola, face cilindru.
- Hengergés, rotulare, rolare, tavalire valsare (ital. valsare).
- Hengerget, v. a., rotuléza, tavalesce, valsaza; —és, rotulare etc.
- Hengergő, cilindricu; de rotulatu, de tavalitu, de rostogolitu.
- Hengerit, v. Hengerget.
- Hengerlés, rolare, tavalire.
- Hengernye, mechanismu de cilindrc.
- Hengerü, cilindricu, forma de cilindru.
- Henrik, Enricu.
- Henrika, Enrieta.
- Hentereg, roléza, rotuléza, se rostogolesce, se tavalesce.
- Hentes, belitoriu, macelariu; carnatariu.
- Henyc, lenesiu, trandavu; pregatoriu, greoiu, nepasatoriu; perdevara; —fenyő, pinu de pétra, pinu de alpi; —hivatal, sinectura.
- Henyel, este lenesiu, se da lenei; —és, lenevire.
- Henryén, Henryélve, in lene, a lene, cu lene.
- Henyesség, lene, trandavia.
- Her, trifoiu.
- Herákol, tusiesce, se curatia de flegma.
- Herbathe, tea, teiu, céiu.
- Herbék, bálbáitoriu, bobore, gan-gavu.
- Herczeg, duce; principe; —asszony, —nő, ducésa; principésa; —fi, fiiu de duce.
- Herczegi, ducalu, de duce; de principe.
- Herczegített, facutu duce.
- Herczegség, ducatu; principatu.
- Hercze hurcza, vërcolitura.
- Herczehurczal, trage 'mpinge, vërcolesce.
- Herdál, prada, risipesce.
- Herdeburdi, sventuraticu, sburdaticu, care da cu bard'a 'n luna.
- Herdel, taie reu, custuresce.
- Here, trantoru, albina clocitória; trifoiu; coiü (coie, pl.); perde-vara, lenesiu, omu ce bate lel'a; omu ce taie caniloru frundie si 'i mana la apa; Lohere, trifoiu, lucerna; —sërv, surpatura, coiosidla.
- Herécsel, se fréca.
- Herész, clotianu, gusganu, ratanu, siorecoiu.
- Hereg, horcaie.
- Hére-hóra kihí, chiama la lupta, provóca.
- Herchura, trifoiu iepurescu (Trifolium arvense).
- Herél, juganesce, castréza; coco-

- siesco; —és, castrare; —8, juganitoriu, castratoriu.
- Herékedik, tandalesce, petroce dile albe.
- Herélt, juganitu, castratu.
- Herész, Hérész, nunta; a dón'a nunta.
- Hérészek, pl., nuntasi, óspeti de nunta.
- Hergel, cocosiesce.
- Hergelővas, feru de indreptatu (la cojocari).
- Hérics, schinteitia, flórea lui Adonis.
- Hering, aringa, eringu (Clupea harengus, ital. Arenga), din speci'a scumbriloru).
- Herjó, potúrnică.
- Herkél, pisca, musca.
- Hermecz-szij, curea dela siea.
- Hernyás, Hernyus, mucedu, cu flori (vinulu).
- Hernyász, s., omidariu, vespe omidariu (ce omóra omid'a); v., euratia omid'a, omidaresce.
- Hornyáz, omidaresce.
- Hernyó, omida; —bab, gogosi'a omidci, coconu; —boly, —fészek, cuibu de omida; —irtó, omidariu, feru de omide.
- Hernyóka, omidarica.
- Hernyós, cu omida.
- Hernyóz, le—, omidaresce, rupe omid'a.
- Heröcze, valu de nea, valantocu de nea, balotu, globu de nea; v. Csöröge.
- Herreg, hêrfie (cá canele).
- Hers, aspru, duru; tiépênu; masivu; —felelet, respunsu verde.
- Herseg, scârtiaie, scortinaie.
- Hersent, dórme alaturea, se culca cu...
- Hervad, Hervadoz, se voscediesco; —ás, vescedire, vescediála.
- Hervadatlan, nevesceditu, neperitoriu, netrecatoriu.
- Hervadt, vescedu, vesceditu.
- Hervadtság, Hervadság, vescediála, vescedime.
- Hervaszt, vescediesce; —ás, vescedire.
- Hervasztó, vesceditoriu, desecatoriu, uscatoriu.
- Hervatag, trecatoriu, peritoriu.
- Hesseget, hêsiaie (gainele); risiposce (averea).
- Hésugár, radia incaldiria.
- Hészoba, chilia de asudatu.
- Hét, adi. num., siepte; s., septemana; —alvok, dormitori de siepte ani, Endimioni; —csékt, —hímes, cu siepte barbatusi; —fólc de siepte soiuri; —közben, preste septemana; —köznap, di de lucru; —szám, septemanaia, lucru de septemana; chendelia, lehusia, patulu nascerei; —személyes (septemviralu, in Ungari'a); —személyes tábla, tabla septemvirală; —személynök, septemviru; —szög, eptagonu, sieptanghiu.
- Hoted, alu sieptelea, a siepteia; sieptime; —fél, siese si diumatate; —fiu, de siepte ani (vit'a); —hang, septima; —hó, Juliu, lun'a lui Guptoriu; —rész, sieptime, a siepteia parte; —szak, septemana; —szaka, preste septemana; —szer, a siepteia óra; —szeri, de a siepteia óra.
- Heten, siepte insi; —ként, pe septemana, preste septemana.
- Hetes, septemanaia; de un'a septemana; de catava septemani; —tisz, oficiru de septemana (la custodia).
- Hetevény, Gainusia, Pleiade pl., Siepteastru.
- Hétfő, lune, luni; —n, lunca.
- Hóti, Heti, de septemana.
- Hétszeres, insieptitu.
- Hétszeri, de a siepteia óra.
- Hétszerto, Hétszer, de siepteci.
- Hetven, sieptedieci; —féle, de sieptedieci soiuri, felhuri; —szer, de sieptedieci ori; —szeri, de a sieptediecea óra.
- Hetvoned, sieptedieci, a sieptediecea parte.
- Hetvenedik, alu sieptedieci, a sieptediecea.
- Hetvenen, sieptedieci insi.
- Hetvenos, sieptediecoriu; de sieptedieci de ani.

- Hetvenkedés, fala góla, infumurare; scadronare.
- Hetvenkedik, se infumuréza, scadronéza, vorbesce cu fala.
- Hetvenkedő, scadronariu, guralivn, inganfatu.
- Hetyke, falosu, intiepatu, infumuratu, maudru.
- Hév, adi., caldu, ferbente, ferbinte; subs., caldura, ferbintiéla; — any, — anyag, caloricu, materia de caloricu (fis.); — csira, turbu (la cai); — ház, florariu, casa de flori; — mérő, — mérű, termometru; — mutató, termoscopu, aratatoriu de caldura; — őv, zona ferbinte, — termődés, productiune de caloricu; — viz, apa ferbinte (naturala).
- Hoveder, chinga (la siea); cingatória; sierpariu; — gyalu, gelau de altitie; — kö, pétra impreunatória (la muru); — lö, cocisiu, cocieriu din siea; — vas, sína de feru, panta de feru, rudu de feru.
- Heveny, s., iutiéla, ferbintiéla; adi., calduosu, ferbinte.
- Hevenyében, cu iutiéla, dintr'odata; in fapta, improvisatu (in flagranti, ex improviso).
- Hevenyész, v., improviséza; s., improvisatoriu; — et, improvisatiune.
- Hevenyez, improviséza, estemporéza.
- Hever, zacc (jace); se lenevesce, petrece in lene; — és, zacere, lenevire.
- Hevér, montanistu, baiesiu, minariu.
- Heveredik, Heverődik, se lungesce, se trantesce, zacc lungitu.
- Heverész, Heverészik, siede fara lucru, petrece a lene.
- Heverő, zacatoriu; perde-vara.
- Hevertet, lasa se zaca.
- Heverű, femeia publica, lerfa, pantiura, curva.
- Heves, adi., — en, adv., ferbinte; iute; iritatosu, involburatu; — megátadás, atacu furiosu; atacu iute; — ség, iutiéla, ferbintiéla.
- Heveskedés, iutiéla, infocare.
- Heveskedik, se iutiesce, se involbura.
- Heveskedő, capu aprinsu, omu involburatu, omu furtunosu.
- Heves-vármegye, comitatulu Hevesiu.
- Heveteg; ferbintiéla; nadusiéla (in aeru), sírocu; — lég, aeru infocatu.
- Hévétetik, arde, este inflacaratu, se infóca, se aprinde.
- Hevit, inferbenta; — és, inferbentare.
- Hevitő, inferbentatoriu.
- Héviz, baia calda, scalda ferbente.
- Hévizál, tandalesce, ambla nimicu.
- Hévség, ferbintiéla.
- Hévül, se inferbenta; — és, — et, — tség, inferbentare.
- Hez, postpus., catra, la.
- Hézag, spatlu, golatate, golu, lacuna; borta, scorbura, gaura; — — gyökér, buruena de remfn, marulu lupului; — kö, pétra de implitu, pietrisiu, grohotisiu (la muraria); — töltő, impletoriu de lacune (tipogr.).
- Hézagos, gauritu, bortitu, gaunosu (dento).
- Hézagosít, gaunosiéza, gavanescce.
- Hézagot potol, figuréza (pe teatru, in functiune etc.).
- Hézagzik, se gaunosiéza, se scorbureza, se gauresce.
- Hi! hi, he! (la cai).
- Hi, Híj, Híju, podu (la casa, la siura etc.).
- Hiába, Hiában, indcsiertu, in vanu; de géb'a, a fetea (Ardel. si Banat). in daru (Rom.); — való, nefolositoriu; — valóság, desiertatiune, vanitate; nefolosu.
- Hiáczint, iacintu (flóre).
- Hiány, lipsa, scadicmentu, defectu; — jel, apostrofu.
- Hiányol, ii lipsesce; nu se afla.
- Hiányos, cu scadere, defectuosu.
- Hiányosít, aduce scadere.
- Hiányosodik, devine defectuosu.
- Hiányzik, lipsesce.
- Hiiba, cróre, gresiéla, scadere, lipsire, lipsa, defectu; neajunsu, metochna (grec.); culpa, vina, delictu; — hágó, sear'n dela

podu, treptele podului; —potlás, implinire, compensatiune.

Hibál, smintesce, nu reese, reese reu.

Hibancz, nimicu, biletu albu, carta alba, poliția, poliția alba.

Hibarcz, baltóca, noroiu, tina.

Hibás, adi., —an, adv., smintitu, eroneu, gresitu; defectuosu, cu scadiementu.

Hibátlan, adi., —úl, adv., nesmintitu, coresu, corectu, acuratu, fara oróre, fara sminta, fara scadere; —ság, acuratetia, nesminta, perfectiune.

Hibáz, smintesce, eréza, comite cróre, gresiesce; —ik, v. unip., lipsesce; —ás, smintire, erare; lipsire; absentare; —at, sminta, pasu smintitu, abatere.

Hibázhatlan, infalibilu, nemintiunosu; —ság, infalibilitate.

Hibázható, falibilu; de invinitu, de inculpatu; —ság, falibilitate.

Hibáztat, invinue, inculpa; afla scaderi, afla lipse, afla erori.

Hibban, scapata, aluneca.

Hibbant, scapa.

Hibcsin, alunecare, abatere, fapta smintita.

Hibik, nalba mare (Hibiscus).

Hibit, v. Hibáz.

Hibitol, afla lipsa, afla erori.

Hiblövés, puscatura smintita.

Hibog, se confundu.

Hiboha, apa tépêda.

Hibók, Hiboka, baltóca, noroiu, tina suptire, fléscu.

Hiborgó, arcuatu, rotunditu.

Hibugrás, saritura smintita.

Hibúl, se smintesce, devine cu defecte.

Híd, podu, puncte; —czölöp, pilastrulu arcului; —fő, capu de podu; —főiv, arcu principalu; —hajó, luntre de podu; —láb, pilastru de podu.

Hídál, face podu; infla (patulu).

Hidelő, Hidasz, pontonariu, punctonariu (art'a milit.).

Hidas, cocina, cotetiu (de porci); luntre, podu amblatoriu.

Hidazat, poditura, facere de podu.

Hideg, subs., frigu, recéla, geru; friguri; adi., frigu, rece; a hideg rázza, ilu (o) scutura frigurile; —enyv, v. Vízaholyag; —étok, —hus, recitura, gelatina, geratina; cotoróge, pl.; —lelés, friguri, pl.; —lelés, cu friguri; —talpú, nesimitoriu; —vér, flegma; —vérü, flegmaticu; —vetto, degeratu.

Hidegen, adv., rece.

Hidegés, camu rece.

Hidegit, v. a., recesce, astempera; —és, recire.

Hidegödés, recire.

Hidegség, recéla.

Hidegszik, Hidegül, v. n., se recesce.

Hídál, podesce.

Hídlás, Hídlat, podéla.

Hídlos, sierbu la cai.

Hídógal, invita uneori, chiama cateodata.

Hidor, Hidorit, rapesco, duce cu sine (ap'a).

Hídör, alisma, érb'a bróscei.

Hiedékeny, usioru credietoriu.

Hiedelem, Hiedel, incredere, crediementu, confidentia; credintia.

Hiedelmes, adi., —en, adv., cu incredere, in confidentia.

Hiénu, hiena, ienu.

Hiencz, hintiu (poporu corcitu in Ungari'a).

Híg, móle, apatosu, curgatoriu, fluidu; —mérték, mesura de fluide; —moztan, idraulica; —pir, cinoberu; —viricz, lemnu dulce (Glycirriza); —viricznedv, lacritia, sucu de lemnu dulce.

Higacs, mercuriu ocsidulatu.

Higag, ocsidu de argintu-viu.

Higálltan, idrostatica.

Higany, argintu-viu metalinu, mercuriu; édes—, calomelu; —inga, pendulu de argintu-viu; —kénét, cinoberu; —malom, móra de argintu-viu.

Higanyos, adi., —an, adv., mercurialu.

Higanyoz, mercuriaza.

Higanyú, balosu, incetu curgatoriu; venjosu.

Hig-élecs, ocsidulu mercurialu.

Hig-éleg, ocsidu de mercuriu.

Hígészű, adi., —leg, adv., usiorelu, minte scurta; frivolu, necalitu; —ség, usioratate de minte; frivolitate, necalitura.

Higgad, se asiédia, se limpediesce, se subtiie; se rocesce; cade; —ás, asiediare, limpedire etc.

Higgadt, limpeditu; asiediatu, lini-stitu, moderatu, cumpatatu.

Higgaszt, limpediesce; —ás, limpedire.

Higit, subtiie; —ás, subtiere.

Higovány, lucru curgatoriu, fluóre, finiditate.

Higság, fluiditate; —mérő, picno-metru.

Higúl, se suptiie, se face apatosu; —ás, suptiere.

Hihel, hecela (de canepa).

Hihetetlen, adi., —ül, adv., necredibilu, de necreditu.

Hihető, credibilu, verisimilu, de creditu; —képon, —leg, cu probabilitate; —ség, probabilitate, verisimilitudine.

Hihetősit, adeveresce, autenticóza; —és, autenticare, intarire, ade-verire, confirmare.

Hihetséges, de creditu, credibilu.

Hij, lipsa, scadiementu, defectu.

Hijában, indesiertu, in vanu, in daru (kom.), inzadaru (slav.); —való, nefolositoriu, fara folosu; —ság, desiertatiune, vanitatate, lucru nefolositoriu.

Hijános, Hijányos, adi., —an, adv., cu lipsa, cu scadiementu, defectuosu; necomplinitu, neperfectu.

Hijánosság, Hiány, lipsa, scadere, scadiementu, defectu.

Hijányzik, Hiányzik, lipsesce.

Hijol, gauresce, gavanescce.

Hím, s., barbatusiu; chindeséla, chindiséla, broderia; adi., barbatescu, de seculu barbatescu; —fertítés, pederastia; —galamb, porumbu; —hal, pesce cu lapti, pesce barbatusiu; —ivadék, laptii pescilory, iere; —munka, broderia, chindesitura, —nem, genu barbatescu;

—nő, fëtarau, ermafroditu, andro-genu; —por, polina, pulberca floriloru (bot.); —tag, medulariu barbatescu; —varrás, —varrat, varromány, v. Himezés.

Himany, arsenicu, siorecea, pétr'a siorecelului.

Himba, uitiu, glencu.

Himbálodik, Himbáldzik, se atiena, se uitia, se da de-a uití'a, se iniépta, se da iu glencu.

Himboly, Himbos, ricinu (Ricinus).

Hímcsukk, polemonia (Polemonium).

Hímél, maimutiesce; —és, maimu-tire.

Himelhámol, incurca vorb'a; ambla cu siöld'a, netediesce tréb'a.

Hímes, chiudesitu, brodatu, cusutu impetristiatu; coloratu, pestritiatu, adornatu; —tojás, piroso tojás, ou rosu.

Hímestget, Hímésit, vapsesce pe-stritiu.

Hímésit, cose pestritiu.

Himetlen, nechindisitu, nobrodatu; pe fatia, fara complementu.

Himet varr, brodéza, chindescesce; imitéza; maimutiesce.

Himez, Himz, chindescesce, cose cu flori, impestritia; —és, chindesire; —és nélkül, pe fatia, fara si-vaire.

Himezet, Himzet, broderia, chinde-séla; coloratura; —len, adi., —ül, adv., pe fatia, respicatu, nesfuitu, fara reserva.

Himezget, cose, chindescesce; co-pere.

Himezbámoz, v. Himelhámol.

Himfa, arbore barbatescu.

Himi, barbatescu.

Himlél, imprascie, respandesce, ri-sipesce.

Himlik, se imprascie, se respandesce, se risipesce.

Himlő, bubatu, variola, varsatu; —hely, ciupitura de varsatu; —helyes, ciupitu de bubatu; —oltás, vaccinare, altuire, posaire; —rő-teg (roscola variolosa).

Himlős, cu varsatu, de varsatu.

Himlöz, Himlözik, este de varsatu.
 Himpellér, cârpaclu, mesteru-strica;
 siarla, cearla, cearlatanu; —ség,
 cârpoaire, lucru stricatu.
 Himpellérez, cârpoacesce, strica lu-
 crulu.
 Himség, barbatia.
 Himzet, chindesóla, chindisitura, bro-
 deria.
 Himzett, chindesitu, brodatu.
 Himző, chindesitoriu, ia; —ráma,
 gherghetu; —selyem, metasa de
 cosutu; —tű, acu de chindesitu.
 Hinár, lan'a brósciei, alga; —hiná-
 ros az ég, ceriulu se inuoréza.
 Hindsa, glenciu, uitu, dulapu (Rom.),
 seranciobu (Mold).
 Hindsál, se da in glenciu, se ui-
 tia; —ás, uitiare etc.
 Hindu, indu, indianu; —pap, bra-
 minu.
 Hinga, v. Hintoka.
 Hinnyog, ride cu hohotu.
 Hint, prefira, presara, respandesce,
 imprascie, risipesce; —és, prefir-
 rare etc.
 Hinta, Hintu, glenciu, uitu, v.
 Hindsa; —ló, calu de uitiatu.
 Hintál, Hintáz, v. Hindsál.
 Hintálodik, se uitia, se da in glenciu.
 Hintetget, prefira, presara meruntu.
 Hintež, resfira, imprascie, respand-
 desce.
 Hintežő, prefiratoriu, presaratoriu;
 stropitoriu, pamatufu de stropitu.
 Hintó, careta, trasura domnéscă, tra-
 sura de parada; caléscă.
 Hintóka, glenciu, uitu; lectica.
 Hintokáz, se da in glenciu, se uitia.
 Hiphop! chiotu, uú, prihuh! ha-
 laripu (Ardel).
 Hír, fama, nunciu, veste; hírbe hoz,
 scornesce nume reu, defaima; —
 adás, publicare, insciintiare, ve-
 stire, incunoscintiare, avisu, avi-
 sare, avertisementu; —adó, in-
 sciintiatoriu, publicatoriu, vestito-
 riu; monitoriu, buletin; eroldu;
 —harang, —hordó, post'a satu-
 lui, portatoriu de vorbe; —köl-
 tés, scornitura, fama mintianósa;
 —mondó, precursoriu, premerga-

toriu; —sugó, sioptitoriu, calumnia-
 toriu; —szomj, ambitiuu, iubire
 de lauda; —szomjas, ambitiosu,
 iubitoriu de lauda; —vivő, cur-
 soriu, curieriu, vestitoriu.
 Hirde, predica, cuventare bisericésca,
 invetiatura bisericésca.
 Hirdész, predicatoriu, evangelistu,
 apostolu.
 Hirdet, anuncia, face cunoscutu, in-
 sciintiéza, predica; propaga, ve-
 stesce; —és, incunoscintiare, pre-
 dicare, anunciare.
 Hirdetget, latiesce, insciintiéza, pu-
 blica.
 Hirdetlen, nepublicatu, neanunciatu,
 nevestitu.
 Hirdetmény, publicatiune, anunciu;
 edictu.
 Hirdető, eroldu (araldo, ital.; crai-
 niu, slav.), preonu.
 Hirdetvény, v. Hirdetmény.
 Hírel, latiesce fama, face vorba;
 —és, purtare de vorbe.
 Híres, renumitu, de renume (spre
 bine); faimosu, de vorb'a lumci
 (spre reu).
 Híresedik, Híresődik, castiga renume;
 se face faimosu (spre reu).
 Híresít, da renume, face renume;
 face de vorba, defaima, aduce in
 fama; —és, dare de renume.
 Híresődik, se face renumitu; se face
 de vorba, e defaimatu, a.
 Híresült, faimosu, de vorb'a lumci,
 defaimatu.
 Híresz, cursoriu, curieru, v. si Hírnök.
 Híresztel, latiesce fama, spune la
 lume, vestesce.
 Híretlen, nerenumitu, fara renume,
 fara gloria, nelaudatu.
 Hírgál, rapesce, smancesce.
 Hírgít, óla; olana.
 Hírhedt, faimosu, defaimatu; —ség,
 nume reu, nume inferatu.
 Hírhedik, Hírheszik, v. Híresődik.
 Hírheszt, face vorba, defaima.
 Híriba, burete galbinu.
 Híriczol, se prelinge; langediesce,
 móre de sete.
 Hírító, v. Hinta.
 Híríp, híriba, burete de pétra.

Hirlap, diuariu, gazeta, fôia de publicitate; —iró, publicistu; diuaristu.

Hirlel, Hirleszt, latiesce faima, face viuetu; —és, latire de faima.

Hirlemény, Hirmény, faima.

Hirnév, renume, lauda, gloria; —neves, renumitu, laudatu, gloriosu.

Hirnök, eroldu (crainicu slav.), precouu; mesageriu, curieriu, cursoriu; monitoriu; —galamb, posta de porumbu, porumbu curieriu.

Hiröncz, Híröcs, posta de aviso.

Hirtelen, dintr'odata, fara veste; iute, curendu.

Hirtelenében, dintr'odata, cu iutiéla.

Hirtelenködés, precipitare, pripire.

Hirtelenködik, precipitéza, pripesce, se iutiesce, lucra fara cumpatu.

Hirtelenség, iutiéla, precipitare; —gel, förte iute, förte rapede; —való, iuto, rapede.

Hirtül, ii ese faima, ese nume reu.

Hiska, casa de téscu.

Hispa, carabusiu de spini.

Hiszkegy, creden.

Hiszékeny, usioru credietoriu; credulu; —ség, credulitate.

Hiszén, Hisz, adv., apoi, d'apoi, dar'apoi, deca, déca.

Hiszén, crede; da crediementu, se increde.

Hit, credentia, credintia; juramentu; hitemre, pro legea mea, dién; hitét leteuni, a depune juramentu, a jura; —ágazat, —cikkekely, incheietur'a credentiei, articlulu credentiei; —ágazati könyvek, carti simbolice pl.; —átok, anatema, blastemu, afurisaná; —bajnok, aparatoriu alu credentiei, luptatoriu pentru credintia; —beli, de credintia, de religiune; —beszéd, predica; —biroság, —nyomozószék, —törvényszék, tribunalu de cercetare in contra ereticiloru, tribunalu tiranescu, tribunalu de fanatici; —bizomány, mosi'a famiiei (fidei commissum); —cikkekzet, simbolu; —cikkekzetes, simbolicu; —düh, fanatismu, furia religiósa; —egyesítés, sinceratía, sinceratismu;

—egyesítő, sinceratistu; —elemeskedik, catechisóza, propune religiunea; —elemeskedő, catechisatoriu; —felekezet, confesiune religiósa; —secta; —felekezetbeli, coreligionariu; —fönök, patriarchu; papa; Scheik-ul Islam, mare multu; —hagyás, —tagadás, apostasia, parasirea credentiei; —hagyó, apostatu; —kényszer, tiranía religiósa, fortia religiósa; —kötelezvény, reversali pl.; —követ, apostolu; —követség, apostolia, apostolatu; —külömbség, diferentia confesionaria, diversitatea credentiei; —letétel, juramentu; —levél, pasportu, conductu, aparatu (salvus conductus); diploma; —minta, formula de juramentu; —monda, legenda, fabula religiósa, mita bisericescu; —nyomozat, incuisitiune, tribunalu de fanatici; —nyomozó, —vallató, incuisitoriu, tiranu alu conscientiei; —rege, fabula religiósa, mitu; —regetudomány, regetan, mitologia; —rokon, coreligionariu; —szakadás, eresu; —szegés, perjuriu, calcare de juramentu; —szegű, perjuru, calcatoriu de juramentu; strimbu juratoriu; —szó, predica, omília, cuventare bisericésca; —szónok, predicatoriu (propovednitoriu); —szonokság, —szonoklat, retorica bisericésca, omiletica; —tagadás, apostasia, renegarea credentiei; —tagadó, apostatu, renegatu; —tan, —tudomány, teologia, dogmatica, sciinti'a credentiei; —tanár, —tudos, —tanász, teologu, profesoriu de teologia; —tanú, valló, confesoriu, marturisitoriu; martiru; —ujító, reformatoriu; —ujonez, novitiu, catocumenu, neofitu; —vallás, confesiune, marturisire, credintia, lege; —vallatás, —vizgálat, incuisitiune, terorizare tiránésca din caus'a religiunei; —vallató, —vizsgáló, incuisitoriu, tiranu alu conscientiei.

Híteget, face se créda, face promisiuni mintiunóse; amagesce, seduce,

- insiéla; —ő, seducatoriu, amagitoriu.
- Hitel, creditu; imprumutu; hitelbe ad, creditéza, meg —, jura, pune se jure; —bank, banca ipotecaria, banca cu ipoteca; —fözlötti, de necrediutu, preste tóta credinti'a; —hiány, discreditu, lipsa de creditu; —intézet, institutu de creditu; creditu mobiliariu; —könyv, carte de conturi, carte de computuri; —levél, biletu de creditu; —papirook, charthii de valóre; —vásár, cumparatura pe creditu; —vesztett, discreditatu; —zálog, ipoteca; —os, ipotecariu.
- Hitelbeadás, vendere pe creditu.
- Hitelbevétel, cumparare pe creditu.
- Hiteles, adi., —en, adv., demnu de credintia, autenticu; acreditatu; legalisatu; parafitu.
- Hitelesít, legaliséza; autenticéza; legitiméza; acreditéza; paraféza; —és, legalisatiune, autenticatiune; legimitatiune.
- Hitelesítő, legalisatoriu, autenticatoriu, legitimatoriu.
- Hitelesítvény, actu de autenticatiune; actu pe legimitatiune.
- Hitelesség, autenticitate; valóre; crediementu.
- Hitelez, creditéza, da pe creditu; —és, imprumutare.
- Hitelemény, datoria activa.
- Hitelező, creditoriu.
- Hitelt, Hiteltet, jura, ia juramentu.
- Hiteltelesség, discreditu.
- Hitelvény, credentionalu, plenipotentia.
- Hitemre, dieu, dicu dieu, pre legea mea.
- Hites, juratu; —társ, sociu de casatoria.
- Hiteszegett, perjuru, calcatoriu de juramentu.
- Hitet, face se créda, amagesce, seduce; indupleca; —és, seducere, induplecare.
- Hitetlen, adi., —ül, adv., necredintiosu, perfidu; necredietoriu; necredibilu, de necrediutu; —ség, necredintia.
- Hitez, jura, ia juramentu.
- Hiteztetés, jurare, luare de juramentu.
- Hitlen, necredintiosu; paganu; —ság, necredintia; pagania, paganatate.
- Hitt, incrediutu, credintiaru.
- Hittölszakadtt, insielatoriu, falsu.
- Hittség, incredere, confidentia, familiaritate.
- Hitvány, Hitván, ordinariu, reu; macru, márcedu; vilénu, vilu, de giosu, deterioru; —ság, misielia, secatura, lucru de nimicu, lucru degiositoriu.
- Hitványit, deterioréza; márcediesce.
- Hitványkodik, devine márcedu; se pórtá miselesce, se pórtá miserabilu.
- Hitványodik, se deterioréza, se strica; se ponosesce (vestmentu); se márcediesce.
- Hitványol, tiene de ordinariu, tiene de reu.
- Hitványúl, adv., reu, ordinariu; misielesce; v. n., v. Hitványodik.
- Hitves (társ), sociu de casatoria; barbatu; socia.
- Hiú, golu; desiertu, vanu; —ság, desiertatiune, vanitate.
- Hiúl, Hiúsúl, cade in desiertatiune; cade in vanitate.
- Hiúsit, produce vanitate; desjóca, strica, nimicesce; desconcertéza.
- Hiúskodik, este vanu, e desiertu.
- Hiúsodik, Hiúsul, se desjóca, se nimicesce.
- Hiúz, rézu, linciu; —kó, lincuriu, belenitu.
- Hiv, adi., —en, adv., credintiosu, fidelu.
- Hiv, v., chiama, invita, vóca; numesce; provóca; —ás, chiamare, invitare.
- Hivalkodás, desiertatiune, vanitate; lené, trandavía.
- Hivalkodik, este desiertu, e vanu; e lenesiu, tandalesce.
- Hivat, face se chiamo, pune se invite.
- Hivatal, chiamare, vocatiune; functiune, deregatoria, oficiu, postu; —beli, oficialu; —ból, din oficiu;

— helytartó, locutienetoriu, sup-
plentu, suplentoriu; — jölölt, can-
didatu; — kőrő, aspirantu; — kor-
ság, epidemia de posturi; — osz-
tály, departamentu, despartimentu,
divisiune; — rend, instructiune;
— segőd, adjunctu, ajutoriu, asi-
stentu; — szoba, birou, cancela-
ria; — viselő, functionariu, derc-
gatoriu, ampoiatsu, impiegatu.
Hivatalkodás, functionare, purtarea
deregatoriei.
Hivatalkodik, functionéza, pórtá de-
regatoria.
Hivatalnok, functionariu, ampoiatsu,
impiegatu, deregatoriu; demnitaru.
Hivataltalan, adi., — úl, privatu, fara
functiuno.
Hivatás, chiamare, vocatiune, des-
tinatiune.
Hivatkozás, Hivatkozat, apelatiune,
apelata.
Hivatkozik, apelőza; se provőca.
Hivatlan, nechiamatu, neinvitatu, ne-
rugatu.
Hivattatás, v. Hivatás.
Hivdogál, chiama uneori.
Hivékony, v. Hízékony.
Hives, adi., — en, adv. recorosu, rece.
Hivés, crediementu, credere; cre-
dentia, credintia.
Hivesedik, se recoresce, se recesce.
Hivesit, recoresce, recesce; — és, re-
corire, recire; — ő, recoritoriu.
Hivesődés, recorire.
Hivesődik, se recoresce.
Hivesség, recóre.
Hivogat, chiama mereu; — ás, invi-
tatiune; — ó, chiamatoriu (la ospe-
tie etc).
Hivő, credietoriu, credintiosu; — le-
ges, probabilu.
Hivság, desiertatiune, vanitate.
Hivség, credintia, fidelitate; — es,
credintiosu, fidelu; — telen, ne-
credintiosu, perfidu, nefidelu.
Hivtelen, necredintiosu, perfidu; —
ség, necredintia, nefidelitate, per-
fidia.
Hizakodik, se ingrasiá.
Hizalmas, Hizodalmas, ingrasiatoriu,
inaintatoriu de ingrasiare.

Hizás, ingrasiare.
Hizékony, grasosu, grasullu, aplé-
catu spre ingrasiare.
Hízzeleg, Hízzeleg, se linguscesce, se
lingaresce.
Hizelékony, lingariu, lingarosu, lin-
gusitoriu.
Hizelgés, lingarire, lingusire.
Hizelgő, lingusitoriu, lingariu.
Hizelködés, v. Hízzeleg.
Hízlik, se ingrasiá.
Hízkor, ból'a ingrasiarei.
Hízal, ingrasiá; — ás, ingrasiare.
Hízalatlán, neingrasiatu, macru.
Hízalmány, vite de ingrasiatu.
Hízaló, ingrasiatoriu; staulu de in-
grasiatu.
Hízalt, ingrasiatu.
Hízalmány, ingrasiatura, ingrasiá-
mentu.
Hízó, ingrasiatoriu, staulu, grajdu,
locu de ingrasiatu; vite la ingra-
siatu; — ól, — pajta, cotetiu de
ingrasiatu; — sertés, porcu de in-
grasiatu; grasunu.
Hízóka, grasuna, érba nutősa (Pin-
gvicula, Linn.).
Hízott, ingrasiatu; — ság, ingrasiá-
tura, grasime.
Hízovány, racoina, rocoina, aurica,
auricula (botan.).
Hó, nea, ometu (Moldov.), zapada,
(Rom.); luna, mese; — bér, — dij,
simbria pe luna; — fajd, potúr-
nica alba; — fátyol, floru albu,
floru de lapte; — fejér, albu cá
néo'a; — fergeteg, niúsóre furtu-
nősa; — fuvat, — fuvatag, ometi
pl., viscolu, viforu; — görgeteg,
lavina de nea; — gula, piramida
de nea; — gulya, — golyó, va-
lantocu, valu de nea; — halom,
gruiu de nea; — harmat, bruma;
— harmatos, brumatu; — madár,
presura de érna; — omia, lavina;
— pehely, — pelyh, fulgu; — pénz,
simbria, soldu de luna; — pinty,
fringila alba.
Hó, interj., stai! ho!
Hóbar, albinos, kakerlak (poporu de
Afric'a).

Hóbolygó, Hóbolygos, lunaticu; desuichiātu, intr'o urechia, desmeticu; fantastu.

Hóbortos, spulberatu, venturaticu; nebunaticu, desuichiātu; —ság, desuichiatura, lunaticia; nebunia.

Hobortoskodik, ii lipsesce o dóga, e intr'o urechia.

Hód, castoru, brebu, vidra; —buvár, corla; —csur, catamenii, pl., luna (la femei.); —korság, lunaticia.

Hóda, găina de apa, fulica, hoda; adv., mane; —kelve, mane de minéti'a.

Hódacs, lunica, lunisióra.

Hodály, oieria, staulu de oi, odaia, stâna.

Hódászeb, cane de castori.

Hódít, atrage, ademenesce; cuceresce, supune, subjuga; —ás, atragere s. cl.; —ó, atragatoriu; cuceritoriu, subjugatoriu; hodító háboru, guera cuceritoria.

Hódla, selenitu (miner).

Hódol, se supune, se submite, aduce omagiu.

Hodoltat, v. Hódít.

Hódony, castoriu (materia greu mirrositoria).

Hodrász, Hadrász, dantiu ostasiescu, dantiu de recrutí, dantiu de inrolamentu.

Hófa, aisioru, viorica alba.

Hogy, cá, se; cá; cumu; —? cu ce pretiu? cu catu? de hogy, nicidecumu; —hogy hogy? cumu asia?

Hogyan? cumu? ia ce forma? in ce modu? —lét, hogylét, starea, cumu se afla.

Hogyne, vedi-bine, cumu nu.

Hogy sem, decatu, decatu cá.

Hohér, carnefice, ecsecutoriulu justiei, gólatu, gúde, hoheriu, hungheriu; —pallos, sabia de carnefice.

Hohérol, torturéza, chinuesce, muncesce, v. a.

Ho ho! o ho!

Hójag, Holyag, besica; bulbucu (de apa, de sapunu); —béaulat, ci stoplegia; —bórsó, mazare bul-

bucata; —iszam, surpare de besica (chirurg.); —kő, —fővény, pétra (bóla); —huzó, vesicatória, besicatória.

Hojagesa, Hojagoeska, besicutia.

Hojagos, besicatu.

Hójagzik, se. besica; se infla, se bulbuca.

Hojsza, procelaria, tempestaritia (pásere).

Hojszogat, mana, gonesce.

Hóka, calu stelatu (in frunte).

Hokádzik, dormita, motiaie.

Hókás, stelatu (calu).

Hokkon, Hókony, barda.

Hol, unde.

Hólamos, cu apa de nea.

Hold, luna; falce, lantiu, jageru, holda, pogonu (de pamentu); —fény, lumín'a lunei; —fogyatkozás, intunecimea lunei; vércelocii; —fogyta, patrariulu din urma, lun'a scadiuta; —fóltok, petele in luna; —forgás, cursulu lunei; —kép, cart'a lunei; —kor, —korság, lunaticia, somnambulismu; —koros, lunaticu, somnambulu; —köz, restempu între luna plina si nóua, între luna; —kules, —szám, epatele lunei; —láb, selenolabiu; —lakos, selenitu, locuitoriu din luna; —más, paraselena (fis.); —negyed, patrariu de luna; —ruta, —fű, ruta lunaria (Osmunda lunaria); —tajték, spum'a lunei, laptele lunei, colórea lunei; —tányér, disculu lunei; —tölte, luna plina; —újság, luna nóua; —világ, luna, lumín'a lunei.

Holda, v. Hóda.

Holdalt, luniformu, cá lun'a.

Holdany, seleniu.

Holdas, lunaticu, somnambulu.

Holdasság, somnambulismu, lunaticia.

Holdász, selenografu.

Holgyomál, opinticu, roscobu (Hyeracium, bot.).

Hollandi, olandu, olandezu.

Hollároz, se inganfa, se trufesce, este arogantu.

Hollét, locúntia, locu de petrecere, ubicatiune.

- Holló, corbu; —haj, peru negru; —kő, pétr'a blastinata, furci; —károgás, croncauitu de corbi; —láb, calce, v. Boglárka.
- Holmi, cate-ceva, une-alte, lucruri diferite; avere, pacu, batacuia; szép holmie van, are lucruri frumoase; —szekrény, sicriiu de vechituri.
- Holmikor, unecori, aorea, cate-odata, candu si caudu.
- Holnap, mane, maine; —i, de mane. Holnapoz, amana, temanda, indelunga.
- Holott, candu totusi, unde totusi.
- Holt, mortu, repausatu; —alag, cripta; —alak, figura de mortu; —aszat, mumia, cadavru uscatu; —csalány, urzica mórta; —eleven, semimortu; —enyv, asfaltu, catranu negru uscatu; —ér, —viz, balta, apa statatoria; —fene, gangrena, lupare mórta, sfâcelu, racu rece; —görcs, cârcelu, spasmu; —kéztiltás, amortisatiune; —szén, carbune stinsu; —szin, colórea mortiei; —szög, anghiu mortu; —test, trupu mortu, cadavru; mortatiune; stervu, hoitu; —tetem, osementu; —tüz, branca (bóla).
- Holtak, pl., repausatii, pl.
- Holtan, adv., mortu.
- Holtig, Holtiglan, pe viétia, pan' la mórte.
- Holval, deminétia, desdeminétia.
- Holyag, v. Hó jag.
- Holyagzik, se besfca.
- Hom, capu dinainte, sinciputu.
- Homály, intunecime, opacitate, obscuritate; —fi, obscurantu.
- Homályog, se intuneca, e intunerecu.
- Homályos, intunecosu, obscuru, opacu.
- Homályosít, intuneca, obscura, obscuréza; —ás, intunecare, obscurare.
- Homályosodik, Homályosul, se intuneca, devine obscuru.
- Hombár, granariu, ambariu, hambariu (jitnitia, slav.).
- Homlít, botasiesce (vii'a); —ás, botasire.
- Homlívány, botasiu, butasiu, surcelu.
- Homlok, frunte; frontu (strateg. si archit.); —disz, —kötő, —szorító, barta, bérta, frontalu; —egyenest, opusu de-a dreptulu, opusu in diametru; —fa, pragulu de susu; —fal, fatiata, frontispitiu, frontu (la edificiu); fruntariu, catapetésma (la altariu dupa rit. orient); —irat, inscriptiune; —páholy, loge din frontu; —rajz, planulu fatiatei, desemnu din frontu; —sor, —vonal, frontu (milit.); —sütés, inferatura; —tér, planu dinainte; partea dinainte; prosceniu.
- Homlokol, Homlokoz, asiéllia in frontu; cladesce frontulu.
- Homlokzat, fatiata, frontispitiu, frontu.
- Homolog, Homolyog, retacesce.
- Homok, arina, nasipu, sabura; futó—, sabura sburatória; —bóka, gumi saburosó, resina adraganta; —derczefü, arinaria; —forgatag, volbura de sabura; —föld, tifaü, pamentu saburosó; —hegy, délu de sabura; —liget, —gyepliget, oasa; —óra, orologiu de arina; —puszta, desiertu saburosó; —torlás, —torlat, banca de sabura (in mare).
- Homokos, arinosu, saburosó, tifaösó.
- Homolya, casiu dulce, bulzisoru.
- Homolygos, macru, márcedu.
- Homolyka, botiu, búlgaru (de éscá); bulzu (de casiu, de mamaliga, de colesia, de balsosiu), brasiu (de tina); galusca, golomotiu.
- Homonya, vespe de sabura.
- Homor, gavanu, gavanéla, concavitate; boltéla.
- Homorit, gavanescó, boltesce; —ó, gavanitoriu (la strugari, lingurari, fauri).
- Homorodás, gavanéla, concavare; boltéla.
- Homorodik, se gavanescó, se concavéza; devine melancolicu.
- Homorodott, gavanosu, concavu; boltitu; melancolicu.
- Homorú, adi., —an, adv., gavanosu,

- golu, concavu; boltitu; — tükör, oglinda concava.
- Homoruság, gavanitura, concavitate.
- Homp, gruiu, gructiu, colina, colinióra, movilica, tabla de miediuina; siantiu.
- Hompol, Hompoz, trage miediuina, demarca, arunca siantiu.
- Hon, patria; a casa; — áruías, tradare de patria; — áruíó, tradatoriu de patria; — barát, patriotu, iubitorin de patria; — fi, patriotu, cetatiénu, cive, concuitoriu; — fias, patrioticu; — fíjog, dreptu civile, dreptu de cetatiénu; — fiság, fíuság, patriotismu, simtiu patrioticu; — társ, compatriotu; — fiui, patrioticu; — fúsit, indigenéza, naturaliséza, primesece intre cetatieni; — földi, compatriotu, concetatiénu, concive; — jog, indigenatu, dreptu cetatiencescu; — levél, biletu de indigenatu, biletu de naturalisatiune; — polgár, cetatiénu de statu; — szeretet, amórea patriei; — társ, concetatiénu; — üzés, deportatiune; — vágy, — kor, doru de-acasa, doru de patria; — véd, — védelem, — védség, militia (in Elveti'a, Angli'a, Romani'a etc.), institutu de apararea patriei; — védő, militariu, aparatoriu de patria.
- Hón, subtióra; — kalap, palaría tur-tita; palaría lata; — lap, spata.
- Hónal, Honaly, gropiti'a subtiórci; — kötés, indoitura, corogitura; — allani, v., a purta subtióra; — vessző, vitia uscata.
- Hónap, luna, mese; — szám, catamenia, póle pl., réndüiéla (la femei).
- Hónapi, pe luna, pe mese (comerc.), menstrualu.
- Hónaponként, pe fiacare luna, din luna in luna.
- Hónapos, de un'a luna.
- Hónapoz, amana, temanda, traganesce (din o luna in alta).
- Honesok, sobolu; — turás, musiu-noiu, musiu-roiu.
- Honfúsit, indigenéza, naturaliséza, da drepturi de cetatiénu.
- Honföldi, compatriotu, concetatiénu.
- Honi, patrioticu, din patria.
- Honu, acasa, aici, acilea.
- Honnan, Honnét, de unde.
- Honol, locuesce; — ás, locuire, petrecere.
- Honos, cive, cetatiénu, patriotu, omu naturalisatu.
- Honosít, indigenéza, naturaliséza, incetatiencesce, primesece intre cetatieni; — ás, indigenatu, naturalisatiune.
- Honosíték, Honositmány, indigenatu.
- Honosodik, Honósul, se indigenéza, se naturaliséza, castiga dreptu de cive.
- Hont (hant), glía.
- Hontalan, espatriatu, lipsitu de patria, fara patria; ccsilatu.
- Hopistál, ambla tandalindu.
- Hopoczál, misca inéce 'ncolo.
- Hoporj, Hopores, botiu (ital. bozza), botióchina, gamaliá, capatiña; ghebu, cocosietura; colina, gruietiu; délu, magura.
- Hoporjas, gamaliosu, cu capatiña; delosu; brusiosu, grundiurosu.
- Hoporty, gheba, cocosietura.
- Hoportyag, scórtia, cojitura, scor-jitura (la parete etc.); — os, scortiosu, grosu in scortia, scorjitu.
- Hopp! hopu! hoppon maradni, a se pacali, a se insiola; hoppot mondani, a salta de bucuria.
- Hoppa, cununía, nunta.
- Hoppán, cade, decade, scapata.
- Hoppoz, chiúie, salta de bucuria.
- Hoprongyos, flendurosu, trentiurosu.
- Hopsza! hopu! uiú! alaripú!
- Horczog, horcaie.
- Hord, v., cara; duce, pórtá; subs., dunga lata; vérga lata; — ás, carare; ducere, purtare.
- Hordacs, butoiesiu, buglanclu.
- Hordály, költözö—, porumbu calatoriu.
- Hordas, vergatu, surfu.
- Horderő, putere ducatória; tinta, scopu.
- Hordó, purtatoriu, ducatoriu; caratoriu, sarcinariu, fachinu (in piatie comerc., facchino ital., hamalu turc.); bute, butoiu; — bélyeg, timbrulu butiei; — csap, cepulu bu-

- tici; —fenék, fundulu butiei; — ser, bere trasa; —zag, mirosu a mucedu; —száj, gur'a butiei; —szék, lectica.
- Hordogat, cara mereu.
- Hordo, pórtá; —ás, portare, purtare.
- Hordozgat, pórtá incóce 'ncolo.
- Hordozkodás, mutare, stramutare; peregrinare.
- Hordozkodik, se muta, se stramuta; peregrinóza.
- Horgacs, cãrligelu; cauge, caugisióra, —ândrea, undrea, undrelutia.
- Horgacsol, impletisce cu cãrligele, andrelesce, undresce.
- Horgacsolt, impletitu cu cãrligele, ândrelitu, undritu.
- Horgad, se strimba, se incovóic, se incujba; —ás, strimbare.
- Horgadt, curbu, cãrligatu, cornuratu; cujbatu.
- Horgag, v. Horg-éleg.
- Horgany, zincu (metalu); —gálics, vitriolu de zincu; —rész, orpelu, arama de zincu, metalu domnescu (Prinzmetall).
- Horgas, strimbu, curbu, recurbu, cãrligatu, intortocatu, cotegitu, cotitu; cujbatu, sucitu.
- Horgasodik, se strimba, se incurba, se recurba, se încãrliga.
- Horgosság, curbatura, strimbatura.
- Horgász, s., unditiariu, pescariu cu unditia, arpunariu; v., pescuesce cu unditia, unditiéza, arpunéza; szeleken —, ambla nimicu, taudalesce, taie caniloru frundie; —ás, —at, unglitiare, arpunare; —tolvaj, cãrligaria, furu, care fura pe ferestrii.
- Horgaszó, v. Horgász.
- Horgaszt, v., incurba, recurba, strimba.
- Horg-éleg, ocsidu de zincu.
- Horg-halvag, cloridu de zincu.
- Horgocska, cãrligelu; unditióra, arpunelu; andrelutia.
- Horgol, v. Horgaz.
- Horgony, anghira, ancora; horgonyon áll, sta pe anghira; horgonyra száll vagy oreszt, arunca anghir'a; horgonyt szed, ridica anghirele; —álló, —biztos, —biró, —ható, —ascuratu cu ancor'a; —csiga, scriptiulu anghirei; —fog, arpun'a anghirei, bratiulu anghirei; —jegy, butoiulu, semnulu ancorei; —kötél, camilu, gomóna, funea ancorei; —lik, ochiulu ancorei; —szárny, arip'a ancorei, mara; —váll, crucea ancorei; —vetés, aruncarea ancorei.
- Horgonyász, anghirariu, matelotulu dela anghira.
- Horgonyvesztett, fara ancora.
- Horgonydad, in form'a ancorei.
- Horgonyoz, ancoréza, arunca anghira.
- Horgonytalan, fara anghira.
- Horgonyzás, ancorare, anghirare.
- Horgos, curbu, incurbatu, strimbu, cãrligat; —puska, pusca furcata.
- Horgoz, cãrligesce; ândrelesce, impletisce cu andréo'a.
- Horgúl, se incurba, se strimba, se cãrliga.
- Horgy, cutitu de rabosiu.
- Horgyika, butoiesiu, buglanelu.
- Horhács, cepu, nodu (in arbori); —os, nodurosú.
- Horhó, ruptura de ape, vale strimta, fundatura, ieruga, hula, húnca, vagauna de munti.
- Horhol, dungesce, face dunga.
- Horhos, strimtóre de munte, pasu de munte; v. Horhó.
- Hóri-horgas, ometeu, omu lunganu; junc strengariu.
- Horkan, vine 'n furóre, sare infuriatu.
- Horkant, spumega; sfoaie; horcaie.
- Horkint (moribundulu), suspina.
- Horkol, horcaie.
- Horny, Horony, crestatura, stría; indoitura; rabosiu; gardina; —os, crestatu; indoitu, dungitu, iupaturatu; brasdatu.
- Hornyok, frunte incretita.
- Hornyol, Hornyoz, crestéza, taie; indoesce, face dungí.
- Hornyolat, v. Horny.
- Hornyoló, cutitu de gardine, gardinariu (la butinari); —gyalu, gelau de gardine, de dungí.

Horog, (pl. horgok), cârligu, cange, unditia, unghitia; ravila (de smulsu); —szakál, unditia (in tipogr.); —tű, andrea; —vonó, ravila.

Hórózsa, valu de nea.

Horpacs, macru, mărcodu; subtieticu, sveltu.

Horpad, se cufunda (mormentulu); —ás, cufundare, apasare.

Horpadék, cufundatura.

Horpadoz, se cufunda treptatu.

Horpadt, cufundatu.

Horpasz, s., desiertu (la omu), flamendiare (la animale); adi., macru, suptieticu, sveltu.

Horpaszodik, se desgrasia, perde főlele.

Horpaszt, apasa, cufunda.

Horty, horcaióla, horcaitura.

Horvad, v. Horpad.

Horvát, s., croatu; adi., croaticescu, croaticu; —ország, Croația.

Horvátos croaticu, croaticescu.

Horvátul, croaticesce.

Horzlövet, puscatura in aeru.

Horzsol, atinge (prin trecatu); sgarriã, Julesce.

Horzolt seb, rana din sgarietura.

Hossz, Hosz, lungime; linia; hossza széle egy, patratu.

Hosszában, Hosszanta, Hosszat, in lungu, in lungime.

Hosszabbit, lungesce, prelungesce, prolungesce; —ás, lungire, prolungatiune (de terminu).

Hosszabbodik, se lungesce.

Hosszacska, lungusioru, camu lungu.

Hoszadalmas, Hosszalmas, adi., —an, adv., indelungatu, traganatu, intinsu, prelungitu; spatiosu.

Hoszadalom, Hosszalom, traganare, prelungire.

Hosszal, tiene de lungu.

Hosszan, Hoszan, Hosszanta, de a lungulu; dupa lungime, in lungu.

Hoszantlövő telep, bateria infiratória (enfilé).

Hosszas, adi., —an, adv., lungaretiu; indelungatu.

Hosszaság, lungime.

Hosszasít, lungesce, intinde.

Hosszaska, lungaretiu.

Hosszasodik, Hosszasúl, se lungesce.

Hosszáta, linia.

Hosszat, v. Hosszában.

Hosszirány, linia prelungita, direcțiune prelungita.

Hosszít, prelungesce.

Hosszmérés, mesuratur'a lungimei.

Hosszmérték, mesura de lungime.

Hosszú, lungu; —nyak, gîtu de camila; —szilva, pruna strimba; —tírés, indelunga rabdare; —ő, indelungu rabdatoriu; —újú, lungu in degete; furu.

Hosszúdád, Hozukás, lungaretiu.

Hosszúfarku czinege, pitiegoiu de munte.

Hosszúfutoska, jocu de alergatura.

Hosszúkezű, lungu in mani; furu, hotiomanu; —ség, natura de furu.

Hosszúkö, Hosszúka, Hosszúkás, lungaretiu, lunganu.

Hosszúság, lungime.

Hostát, suburbiu, suburbe, orasiu, dînfara.

Hottyan, v. Huttyan.

Hová? unde? in catrau? in cotra?

Hováhamarább, catu mai curendu.

Hovály, calcáiu duplu (ciobot).

Hoz, postpuset., la; de; catra, spre; jöjj a házhoz, vina la casa; vina acasa; ne közeledj a lohoz, nu te apropié de calu; kedve van a tanuláshoz, are placere spre séu la invetiatura.

Hoz, v., duce, aduce; pórtá; gyanuba —, trage in prepusu; kérdésbe —, trage la îndoióla; szóba —, aduce amente; itéletet —, judeca, aduce sententia, face judecata, da delíberatu; Isten hozott! bine ai venit!

Hozakodik, aduce amente, atinge, memoréza.

Hozás, aducere; purtare.

Hozat, Hozatal, unu caru, o incarcatura, o sarcina, catu aduce odata.

Hozdogál, aduce meren.

Hozomány zestre, dota, aducatura allatura (jurid.); —i, de zestre.

Hozós, grea, ingrecata, grea mare.

Hozzá, la elu, la ea; acolo, spre acésta; elég az hozzá, destulu atát'a; —advány, adaosu, suplementu; —alkalmazás, acomodare, intocmire; —áll, se alatura (la elu, la ea); se invoiesce, este de acordu; —férhetlen, —járulhatlan, neapropietu, neaccesibilu; —fog, incepe, se apuca (de lucru); —foghatatlan; —ül, neasemenatu, necomparabilu, neasemenabilu; —fogható, —lag, in asemenare, in comparatiune; —igazit, indirépta, conduce (la cineva, la ceva); alatura, intocmesce, acomodéza (potrivisce); concórda; —illeszkedik, se intocmesce, se acomodéza; —járul, se apropie; se impartasiesce, ia parte; adaoge; —kezd, incepe, se apuca, intreprinde; —lát, vede de lucru; se adopera, pune silinti'a; —szól, ia parte la vorbire, da parere; vorbesce (catra cineva); —való, amesuratu, acomodatu (potrivitu); s., accidentia; —vet, arunca spre . . .; gácesce, da cu socotél'a, calculéza, i se pare; —vetőleg, pe nemerite, pe gácite.

Hozzád! la tine; la stang'a!

Hozzag, aruncatura, crescatura, adausu (la contributiuni).

Hozzánnenyulj, balsamina (flóre).

Hő, s., caldura, ferbintiéla; ardóre, vapaia (ital. vampa), arsítia; —anyag, materi'a caldurei, caloricu (fis.); —foghatóság, capacitate de caldura; —kalauz, —vezéd, conductoriu de caldura; —külöznöz, termometru diferencialu (fis.); —méröz, —mérceze, termometru, mesuratoriü de caldura; —mérséklet, temperatura; —mutató, termoscopu; —persenet, pusteá; —vilanyos, termoelectricu.

Hő, adi., ferbente, ferbinte, caldurosu; infocatu; —ség, ferbentiéla; ardóre.

Hőbög, v. Hobeg.

Höcs, pica alba.

Höcsik, Höcsök, ciocanitória.

Hök, inapoi (la vite); —hurut, tuse magaréscá.

Höke, brézu, a, brezónu, a (bou, vaca).

Hökken, trasare; se opresce, sta pe locu.

Hökkent, face se trasara; opresce; sparie, pune la grija.

Hökkön, omuletiu, piticotu, taticotu.

Hököl, merge inapoi; —és, remergere, retragere.

Höl, téca; vagauna; pastaiu.

Höle, golu, desiertu; gaunosu.

Hölgy, miréscá; femeia tenera; dama, dómna, cocóna; socia; ermelinu, armelinu, cacomu, nevastuica; —ge-rezna, blana cu ermelinu; —lak, ginuceu, haremu (resar.), locuinti'a femeiloru; —mál, barbía de nevastuica (la cojocari); —menyét, ermelinu, nevastuica; —pille, fluture ermeliniu.

Hölgyecs, fetisióra, domnisióra, conconitia.

Hölgyik, salamandra cu mani.

Höly, Hölyfü, Hölye, asfodila (Anthericum, botan.).

Hömb, Hömböly, v. Hömpöly.

Hömörös, cucuiu, inflatura, pucu; buboiu, ulcére.

Hömp, Hömpöly, gamalia, ghióga, maciüca, maiugu; cilindru, rolu (it. rullo); tavalucu; valantogu, valsu; mangalau; dura.

Hömpölyget, roléza, tavalesce, roto-golesce, da de-a dur'a.

Hömpölyü, cilindricu, cilindriformu.

Högörös, negu, negelu; —ös, negelosu.

Höresög, Höresök, hárciogu, ciureciu.

Höre, v. Heröcze.

Hörg, resuflatóre, berigata, gütitia; —sérv, gusiá.

Hörgöfa, mangalau.

Hörög, horcaie.

Hörp, sorbitura, inghititura.

Hörpencs, betívu.

Hörpent, —sörbe, inghite un'a.

Hörpög Hörpöl, sörbe.

Hös, cavaleru, erou; Marte (planetu); —beszély, —költemény, epopea, poesia epica; —dal, cantecu eroicü; —levél, eroida; —nö, eroina,

- amazóna; —szellem, spiritu eroicu, spiritu de erou; —tet, —tett, fapta eroica; —vár, fortarétia de cavaleru.
- Höség, ferbintiéla, nadusiéla.
- Hösen, Hösileg, eroicesce.
- Hösi, adi., eroicu, eroicescu.
- Hösiség, Hösség, curagiu eroicu, barbata eroica.
- Hösködi, poltronu, gura-marc-pleca-fuga.
- Hösködik, face pe eroulu.
- Höz, postpuset, la; catra; v. Hoz si Hez.
- Hözboz, iute la mania, furiosu.
- Huall, bate, ciomagesce.
- Hucs ki! esi afara! cara-te!
- Hucsor, Hucsorit, ocupa cu sil'a, rapesece.
- Hüd, pisiatu, urina; —csap, catetru (chirurg.); —cső, tievea pisiatului.
- Huddik, se pisia.
- Hüg, sóra mai mica.
- Húgy, pisiatu, urina.
- Hugyag, Hugyany, amoniu; —só, sare amoniaca, salmiacu, ciperigu.
- Hugyos, pisiatiösu.
- Hugyozik, Hugyik, se pisia.
- Huhog, uhuic (că bul'a); —ás, uhuire.
- Huhogat, uhuic mai desu.
- Hujja, interj., uiú! prihuhu, bai huil
- Hujjában, necurmatu, ne'ncetatu, mereu.
- Hujjikol, suffa.
- Hujjogat, Hujjongat, chiuie, salta de bucuría.
- Huka, mutu.
- Hull, cade, pica.
- Hulla, cadavru, mortatiune, trupu mortu, stervu.
- Hullad, cade succesive, cade treptatu.
- Hulladék, restu, meruntisiu, sfarmatura, cadictura.
- Hulladoz, v. Hullong.
- Hullám, unda, valu, talazu; —ár, marea, reversatura de apa, flucus; —felhő, valuri de nuori; —hegység, munte undulatu; —kő, pétra de apa; —törés, —torlat, sfarmarca undeloru.
- Hullámodik, sta se cadia; se restórna.
- Hullámos, undatoriu, cu valuri; curgatoriu; cu ape (tieseturile).
- Hullámoz, arunca valuri.
- Hullámzás, undulare, curgere.
- Hullámzat, marea, spargerea valuriloru.
- Hullámzik, face valuri, curge involburatu.
- Hullámzó, undatoriu, ecsundatoriu, curgatoriu.
- Hullároz, vine singuraticu, vine unulu cate unulu.
- Hullás, cadere, resturnare.
- Hullaszt, Hullat, scapa, scapata, ii pica.
- Hullalag, Hullékony, lesne cadictoriu; caducu, supusu peritiunci.
- Hullong, cade adesea.
- Hullórostély, gratariu cadictoriu, gratariu.
- Hun, hunu (poporu).
- Hunczutka, chiculitia; favoritiei (de barba).
- Hunyas, ciulitu, cuculitu, umilitu, taentu; voronica urzicósa (Stachys).
- Hunyaszkodik, se ciulesce, se curesce, face pe umilitulu; tace cá piteulu.
- Húny, v., inchide ochii; mijesce; —ás, inchiderea ochiloru.
- Hunya, v. Gunya.
- Hunyas, ciulitu, teritoriu, umilitu.
- Húnyik, se inchide (ochiulu).
- Húnyogat, Húnyorgat, elipesce, mijesce (din ochi); trage cu ochiulu.
- Hunyor, bozetiélu, enturigu, eleboru, radečna de stranutatu; spandiu.
- Hunyorgás, Hunyorgatás, Hunyortás, clipire, mijire, clipéla, clipitura.
- Hunyorgat, clipece desu.
- Hunyorít, Hunyorog, clipece; —ás, clipire.
- Hunyor, Hunyósdí, Hunyoska, de a mij'a, de a mijoté'a, de a mít'i'a órba (jocu).
- Hupál, ciomagesce, da pe foi, bate.
- Hupikék, venataria, péta venata (din bataia); szabtak neki hupikék nadragot jajveres posztóból, l'au batutu catu au incaputu pe clu, au pisatu la clu (ca) cá la nasada.

- Hupmajom, fat'a padurci, demonu din padure.
- Hupog, cade.
- Hupolyag, besica; negu; muscatura de tintiari; —os, besicatu.
- Huppota, pupaza.
- Húr, córda (struna); tendine, stendine, nervu; egy huron pendülnek, sunt totu de o tépa; —bél, córda de matiu; —híd, puntea córdeloru (la vióra etc.); —gyertya, —szál, facta, facta impleta (lat. Cereostata).
- Hurákol, se sufla.
- Hurbokol, Hurbol, tocesce.
- Hurcz, cód'a cometului.
- Hurcza, cosiu de pescariu.
- Hurczol, trage-impinge, hatiesce, téscesce; —ás, hatire, tétire.
- Hurczolkodás, Hurczolódás, Hurczoskodás, hatire, tétire, intindere; stramutare.
- Hurczolkodik, Hurczolodik, se hatiesce, se téscesce; se stramuta.
- Hurész, imperativu, mandativu, poruncitoriu.
- Hurgya, adi, spulberatu, venturatiu, durduitu; fanfaronu; —ságnescoutintia, usioratate, spulberamente, mente usióra.
- Hurgyákkodik, durduie tréb'a, face secatura, strica lucrulu.
- Hurít, Hurogat, defaima, infrunta; mustra.
- Hurka, matiu; carnatiu; cartabosiu (implutu cu ficatu); sangerete, sangeretea (implutu cu sange); —töltelék, impletura de carnati; —tűlök, cornu de implutu (carnati).
- Hurkol, Hurkoz, latiucesce, face retia; face lati; innóda; —ás, latiuire, innodare.
- Hurkolat, reti'a, latiu; nodu.
- Hurkolodik, se innóda, se impletcesce, se infasiura, se sucesce.
- Hurkos, sacu de pensa.
- Hurma, tiescatura; picle.
- Hurnya, belitura, mortatiune belita.
- Hurnyáz, descarnesce, descarnosiéza.
- Hurogat, v. Hurit.
- Hurok, alcamu, arcamu, báltiu, ghiltiu, latiu; hurokra kerit, apuca in latiu; prinde in cursa.
- Hurom, tievea foiloru (de suflatu).
- Húros, cu córde; —rigó, mierla.
- Hurott, v. Hurut.
- Húroz, incórda, intende, pune corde; —ás, incordare.
- Húrozat, incordatura.
- Húrokka, róta-de-torsu.
- Hurtalan, necordatu, fara córde.
- Huruba, bordeiu, locuintia suterana, huruba (slav.).
- Hurukkol, chioraic (curcanulu).
- Hurut, tuse, cataru, gutumariu; —láz, friguri de cataru.
- Hurutol, tusiesce.
- Hurutos, cu tuse; cu cataru.
- Hús, carne; —adag, portiune de carne; —kosár, corfa de carne, —lé, zama de carne, builionu; —ló, descarnatória (la argasitori); —miud, v. Gyomormirigy; —nemű, carnosu, de carne; —tan, sarcologia.
- Húsáng, nuica, vergea, biciu, biciusica.
- Húsángol, ciomagesce, da pe foi, bate.
- Húsány, bolfa, pucu, galca, sarcóma; traganu (la vite cornute).
- Húsáros, macelariu.
- Húsárszabás, limitatiune de carne (la pretiu).
- Húsét, Húsétek, Húsétel, carnaria, mancare de carne.
- Húsétidő, timpulu mancarei de dulce, carnalagiu.
- Húsevőnap, di de dulce.
- Hushagyókedd, lasatu de secu, lasatu de carne, lasatu de postu.
- Húsol, descarnéza, curatia carnea.
- Húsoló (kés), cutitóia, descarnatória.
- Húsos, carnosu; —béles, placinta cu carne; —étel, mancare cu carne.
- Húsvét, pasci, pl., dio'a de pasci; —i, de pasci.
- Husz, dónadicei.
- Huszad, dóuadiccime.
- Huszadik, alu dóuadiccilea, a dóuadiccea.
- Huszadol, dóadicciucesce, ia a dóua-

diecea parte; pedepsesce pe alu
dóuadiecilea.
Húszan, dóuadieci însi.
Huszár, husariu; — diák, latinu reu.
Húszas, dóuadiecériu (moneta).
Húszszor, de dóuadieci ori; —i, a
dóuadiecea óra.
Húszszoros, indóuadiecitu.
Huta, topitória, topitoria; turnatoria;
fundaria (montan.); — korom, pul-
bere de topitoria.
Hutás, turnatoriu, baiesiu dela to-
pitória.
Hutjad, Huttyad, se hemesesce, se
mârcediesce.
Huttyadt, femesitu, hemesitu, mâr-
cedn.
Hutjaszt, v. a., fomesesce, bemesesce,
flamendiesce.
Hutsza, tridonte.
Huttyan, concade, se derima.
Hutyolló, Hutyoró, nuiea, vergea,
surcelu, surcelutiu.
Hutyorodik, se sbârcesce, se sgu-
lesce; fel—, cresce, se inaltia.
Hutyorog, siuiera, spira; adie (bó-
rea, ventulu).
Húz, trage; smancesce; indelunga,
traganesce; deduce, deriva; canta
pe unu instrumentu; delet buz-
nak, tragu de amiédi; vészharan-
got —, trage intr'o dunga; kér-
döre—, trage la respundere; uj-
jat —, face in mania; infrunta
vointi'a (altuia), bravéza, trage
degetu (cu celu mai tare); — ás,
tragere etc.
Huzakodás, retragere, codire; refu-
sare, resisténtia; cértá.
Huzakodik, se retrage, se codesce;
refusa, resista; fel—, se sufulca;
ncki —, se intinde, se rapede (cá
se lovésca).
Huzam, durata, restempu; dusica;
— os, indelungatu, lungu, prelun-
gitu, duratoriu.
Huzamodik, se indelunga, se amana,
se prelungesce.
Huzamos, adi., — an, adv., indelun-
gatu, neintreruptu, necurmatu, pre-
lungitu.

Huzat, subs., trasatura; v., pune se
traga.
Huzavona, impilare, angariare, man-
catoria.
Húzavonó, impilatoriu, tragau, an-
gariatoriu; ciocoiu.
Húzdal, Húzgál, Húzogál, trago
'mpinge, smulge.
Húzhalaszt, amana, traganesce.
Húzmény, v. Húzavonó.
Huzó, tragatoriu, intendietoriu; —
font, cantariu cu arcuiri; — háló,
mréja, reti'a de trasu (la pescuitu);
— vonó, v. Húzavonó.
Huzódás, atragere, atractiune.
Huzódékony, elasticu, ce se con-
trage.
Huzódik, se trage; se intende; se
amana, se indelunga.
Huzodozik, se destende, se intende.
Huzomás, Huzom, trasetura.
Huzomos, v. Huzamos.
Huzony, trasetura, trasementu.
Huzott, cső, tiéva ghintuita.
Huztávcső, perspectiva de trasu.
Huz-von, trage 'mpinge, hatiesce;
impila, apasa.
Hú bele Balázs, da cu nasu 'n balta.
Hű, s., recéla, revénéla, recóre.
Hű, adi., credentiosu; v. Hiv.
Hűbér, feudu, feudalismu, feudali-
tate; suzeranitate; — adó, tributú
de vasalu, tributú feudalu; — íóg,
dreptu feudalu; — jószág, mosia
feudala; — örökülés, clironomia
feudala; — társ, convasalu; — úr,
suzeranu.
Hűbéres, vasalu.
Hűbéri, feudalu.
Hűbérnök, v. Hűbéres.
Hűérmű, candidu, lealu, curatu
la inima, francu, sinceru; naivu.
Hűkköl, se retrage, da inapoi.
Hűkköltet, re'mpinge.
Hűl, se recoresce, se astempera; meg-
hül, se recesce.
Hűle, gagantiu, meteleu, naucu, he-
beucu, balamutu, motoflete, mocu
(fem. móca, despre femoi).
Hűledék, aitari, cotoróge, recituri,
pl., gelatina, inghiatiata; mortu,
cadavru.

Hülcdez, se minuna; incremenesce, inmarmuresce; vine in confusiune; —és, minunare; incremenire etc.
 Hüledező, confusus, perplecsu, uluitu, ametitu de minte.
 Hülemedik, se minuna; se recesce.
 Hülepedik, se recoresce.
 Hüllés, recéla.
 Hüleszt, v. a., recesce, recoresce; pune la mirare.
 Hüllő, amfibiu, animalu de două elemente.
 Hülye, v. Hüle; —ség, naucia, hebecua, neghiobia.
 Hüml hm!
 Hülmás, copia adevărata, copia autentica.
 Hümment, Hömmög, sbârnaie, bon-gaie.
 Hüpped, Hüppedez, ese la lumina.
 Hürgy, călți, buci, pl., manunchiu de călți, smocu de buci.
 Hüls, Hülsit, v. Hives, Hivesit.
 Hülség, v. Hüvség.
 Hüsel, Hüssel, se recoresce, se pune la umbra.
 Hüselő, fruidiaru, umbrariu.
 Hüsitő, recorituriu.
 Hüsség, recóre.
 Hüť, recoresce.
 Hüťelen, Hüťlon, adi., —ül, adv.,

necredintiosu, nefidelu, perfidu; —ség, necredintia, nefidelitate.
 Hüťő, recorituriu; recituriu (la vinar-sarii); —készület, aparatu reci-turiu.
 Hüťöget, recoresce mereu; sufla in caldu.
 Hüťözik, se recesce.
 Hüvely, pastain; hospa, óspa; cója; téca, vagauna; —fájdalom, col-palgia, durerca vagaunei; —fé-reg, plesea de cutitu; —kenyér, roscoba, panae st Ioanu.
 Hüvelyk, degetulu grosu, policariu; —csavar, siurubu de degete (pe la temnitie de torturatu); —gyűszű, degetariu de piele (la ciobotari); —hus, buriculu degetului.
 Hüvelykel, mulge; —mérték, me-sura de unu policariu.
 Hüvelknyi, omuletü, piticu, piticotu, taticotu, liliputu.
 Hüvelyktyű, degetariu; piticotu.
 Hüves, recorosu, rece; —edik, se recoresce; —it, recoresce; —itő, recorituriu; —ség, recóre; —ül, se recoresce.
 Hüveter, pastoriu de campu, jitariu.
 Hüvit, recoresce.
 Hüvös, subs., arestu, prinsóre, car-cere, temnitia; adi., recorosu.

I. I.

Ibis, ibis, (ist. nat.).
 Ibla, Iblany, iodu (miner.); —gőz, gasu de iodu.
 Ibola, v. Ibla.
 Ibolya, vióla, vióra; vióla de Mar-tiu (Viola Martia), levcoia (Chei-ranthus); —kék, violetu; —sze-gecs, barbusióra, ridichióta.
 Ibolyka, viorica.
 Ibrik, cana, ibricu.
 Ibrikál, se caca.
 Ibrikese, canitia, ibricelu.
 Iceze, itia (in Ungaria), fele (Trans.), diumatá-de oc'a (Rom).
 Icsar, liuriu, vinu spalacitu.
 Iczeg-biczeg, se impletesco, se cla-tina; barcolóza (luntrea).

Iczés, de un'a itia, de un'a diuma-tate.
 Iczin-piczin, v. Inczen-pincz.
 Idább, mai incóce.
 Idág, pau' aici.
 Iddogál, bea, se pune be beutu; —ás, beutura; betia.
 Ide, incóce, aici; ide 's tova, in-cóce 'ncolo; —értve, adv., im-preuna, eu, la olalalta; —mellé-kelt, —rekesztett, —zárt, aici alatu-ratu, aici inchisu, aici infatiosiatu (actu, documentu); —vágó, ce sta in legamente, relativu, ce se re-duce la . . .; való, de aici.
 Ideg, nervu, nevra, tendine (anat.); —baj, bóla de nervi; —gyöngö,

desnervatu, cuervatu, destramatu;
—ség desnervare, slabitiune de
nevre; —láz, friguri nervöse; —
recze, refic'a ochiului, membran'a
ochiului; —rendszer, sistem'a ner-
viloru; —széllhüdé, apoplecsia de
nervi, paralis'a nerviloru; —tan,
nervologia.

Idegen, strainu; alénu, antipaticu;
—batoság, eteronomia; —korság,
iubire de strainatate, esenomania;
—nemül, eterogenu; —szenv, ete-
ropathia, simtiu de strainatate.

Idegenedik, se instraina, se departa.

Idegenit, instraina, departa; fura;
—és, instrainare etc.

Idegenkedés, Idegenködés, instrai-
nare, aversiune.

Idegenség, strainatate; aversiune.

Idegenül, Idegenödik, v. Idegenedik.

Idegenüles, instrainare, departare.

Ideges, nervosu; —ség, nervositate.

Idegez, încorda, pune corda.

Idegzet, sistem'a nerviloru.

Idei, din estimpu.

Ideig, pe unu timpu; egy —, pana
canduva, pana ore candu; sok —,
indelungatu, multu; ideig oráig,
in scurtu, pana la unu timpu.

Ideiglen, adv., trecatoriu; provisoriu,
deacumdata, pana una alta.

Ideigleneg, s., provisoriu; sistema
provisoria.

Ideigleni, Ideiglenes, adi., provisoriu,
interimalu; —trecatoriu, pasage-
riu, temporariu; pamentescu, pe-
ritoriu, apunetoriu.

Idein, Idején, timpuriu, de timpuriu,
la timpu.

Idén, az-idén, estimpu, in anulu
acesta.

Idént, la timpu, de timpuriu.

Ideodáz, sta in cumpene, nu se póte
decide, tandalesce.

Ide 's toya, încóce 'ncolo.

Idét, v. Üdit.

Idétlen, adi., deforma, deformatu,
desfiguratu, scálambatu, schimo-
sítu; ne'ndemnatu; s., stirpitura,
schidóla; monstru; —ség, defor-
mitate, scálambatura, schimoséla,

schidóla; stirpitura; sténgaciá; ne-
matoritate.

Idétlenül, adv., fara timpu, necoptu,
nematoru; stengaciu, ne'ndemna-
ticu.

Idétt, Idétte, pe atunci; idéttém, in
timpulu meu; idétted, in timpulu
ten, in dílele tale.

Idéz, citéza; trage in judecata; aduce;
—és, citare etc.

Idézet, citatiune; tragero in jude-
cata.

Idézetlen, necitatu.

Idezöjel, semnu de citatiune.

Idézvény, Idézölevél, citatoriu, com-
pulsoriu, sorocire.

Idom, forma, figura.

Idomár, formatoriu; dresatoriu, de-
prindietoriu (de cai, de cani etc.).

Idomatlan, adi., —ül, adv., fara
aplecare, fara talentu; v. Ildo-
matlan.

Idomias, formatu, bine formatu; for-
malu.

Idomit, Idomoz, forméza, da forma;
dreséza, deprinde; —ás, formare.

Idomitott, formatu; dresatu, deprinsu.

Idomos, formatu, bine formatu, for-
mosu, simetricu, proportionatu.

Idomoz, forméza; v. si Ildomoz.

Idomtalan, adi., —ül, deforma, de-
formatu, disproportionatu; desfi-
guratu, scálambatu, schimosítu,
schidólítu; —ság, deformitate, dis-
proportiune, lipsa de simetrie.

Idomú, formalu, de un'a forma.

Idomül, se forméza; —ás, —at, for-
mare, întocmire.

Idomzat, simetrie, forma proportio-
nata; proportiune, formatiune, con-
figuratiune, figura, fatia; —os, si-
metricu, proportionatu; —osság,
simetrie.

Idő, tempu, timpu, vreme; ambla-
rea tempului; tempestate; —ide-
jét múlni, a remané de tempu;
hamar időben, preste pucinu, in
eurendu; —előtti, pripitu, pre-
coce, prematoru; fara tempu; előt-
tiség, contratempu, tempu ne-
venitu; —érzö, meteoric (despre
plante); —hagyás, punere de ter-

minu; —halasztás, amănare, pierdere de tempu; —határ, terminu; —járás, amblarea tempului; —járístan, meteorologia; —kor, scolu, vécu, tempu, etate; —köz, restempu; spatiu de tempu; periodu (istoricu); —közben, intr'aceca, între tempu; —közí, adi., —közilog, —közleg, adv., interimalu, decamudata; —mérő, cronometru, mesuratoriu de tempu, orologiu precisu; —mérték, tactu; tempu (mus.); —mulás, —multa, prescriptiune, paragrafa, trecerea tempului legalu (la vreo pretensiune de dreptu); —multával, cu tempu; —nap, tempu anunitu; tempu desíptu; —nap előtt, fara tempu, nainte de tempu; megholt idő nap előtt, a muritu cu díle; —pont, momentu, epoca; —rend, —sor, ordinea timpului; —szabás, punere de terminu; —szak, —szakasz, periodu de tempu; —szaki, periodicu; —időszaki írodalom, dinaristica, jurnalistica; —szakírat, scriere periodica, efeméride, pl.; —szakosság, periodicitate; —szám, számlálás, computarea tempului, cronologia; epoca, era; időszámlálási hiba, anaerónismu; —szeríut, dupa tempu; la tempu; cate-odata; dupa ímpregiarari; —szerű, la tempu cuvenitu, de tempu, —tan, cronologia; meteorologia; —tartam, durata tempului; —töltés, trecere de tempu, distractiune, petrecere, divertisementu; —űveg, barometru; —vető, cronologu.

Időleges, v. Ideigleni.

Időként, díu tempu in tempu, la restempuri.

Időny, tempo, tempu (musica).

Idős, betranu; mennyi idő? de cati ani?

Idősb, Idősbí, Idősbík, mai betranu, senioru.

Idősbőség, Idősbítség, Idősbíkség, senioratu (juríd.).

Idősit, Elidősit, prescrio, paragraféza (juríd.); —és, prescriere etc.

Idősűdik, imbetranesce.

Idősség adenci betranetio pl.

Időssűl, se prescrie, se paragraféza; —és, —et, prescriptiune, paragrafa.

Idővel, cu tempu, dupa tempu, órecandu, canduva.

Időz, petrece; tempuréza, amana, îndelunga; tandalesce; —és, —et, petrecere etc.

Idűl, devine cronicu; v. Údűl.

Idűlt, cronicu (bóla).

Idv, mantuintia, salute; ferícire; charu.

Idves, adi., —en, ferice, fericitu; ferícitoriu, salutaru.

Idvesség, ferícire; —es, salutaru, mantuitoriu.

Idvez, fericitu; binecúventatu; binevenitu, imbucuratoriu; —légy, bucurate, charu tie.

Idvezel, saluta, da binetiu; binecúvonta; bineventéza.

Idvezít, fericesce, duce in paradisu; —és, ferícire.

Idvezítő, Mantuitoriu, Salvatoriu, Isusu Christosu.

Idvezlet, salva, salutare, salutatiune, binetiu, ínchinatiune, plecatiune, reverentia; auyali—, Nascatória de Dumnedíeu, Avemaria.

Idvezűl, se fericesce, se mantuesce, merge in paradisu; —és, —et, ferícire.

Idvezűlt, fericitu; repausatu, íartatu.

Ied, v. Ijed etc.

Ifjas, teneru, tenerelu, junisioru.

Ifjaszony, Iffiasszony, (verbalu), femeia tenera, (cá titula) jupanésa.

Ifjaszt, v. a., face teneru, íntenesce.

Ifjítás, íntencirre.

Ifjodás, ínteneréla.

Ifjodik, íntenesce.

Ifjonez, june, junisioru, junisianu (Ardel).

Ifjonta, in júnia, in teneretie, pl.

Ifjú, Iffiu, teneru, junu; june; junisianu; —kor, etatea júnicí.

Ifjúdad, tenerescu, cá teneru.

Ifjúdik, Ifjúl, íntenesce.

Ifjűdik, Ifjűl, inteneresce.

Ifjűsűg, junimo, tenerime; junia, junetie, teneretie, pl.; —i, din junia, din teneretie, pl.

Ifjűta, in junia, in teneretie.

Ig, postpus., pana, la.

Iga, jugu; —beli; v. Igűs; —bűlfa, bolfea; egy iga ōkűr, caru cu doi boi.

Igűs, de jugu, cu jugu; —napsűm, dileria cu tragatori; —robot, robota, robia cu tragatori (cai, boi).

Igűtlan, adi., —űl, nedameritu, nefrenatu, netractabilu.

Igaz, adeveratu; dreptu; genuinu; v. Jogos; —akarűs, cerbicia de opiniuni; —elmű, lealu; —hitű, —vallűsű, dreptu credentiosu, ortodocsű; —lelkű, cu sufletu curatu, cu conscientia curata, lealu; —mondű, adeveritoriu, marturisitoriu de adeveru; —szimű, probabilu, verisimilű; —szivű, dreptu, lealu, onestu, intregu.

Igűz, injuga, subjuga; supűne, cuceresce; dumeresce.

Igazűn, adeveratu, asia, in adeveru.

Igazdad, v. Valoszinű.

Igazgat, conduce, administra; dirige; guberna; —űs, conducere, administrare; gubernu; directoratu; regentia, regimu.

Igazgatű, directoriu, gubernatoriu; regente, regentu; conducatoriu; —i, directoralu; —tanűcs, directoratu.

Igazgatosűgi, dela gubernu, dela regimu, gubernialu.

Igazi, genuinu, adeveratu, autenticű; —sűg, autenticitate.

Igazit, indrűpta, indirűpta; corege, dirige; el—, face, indeplinesce, pune in lucrare (ispravescce); rendre —mustra; infrunta, chiama la ordine.

Igazitű, indreptatoriu; indreptariu, indreptariu; —műrleg, cumpana de indreptariu.

Igazlűs, incuventiari; justificare.

Igűzű, dumeritoriu; subjugatoriu, cuceritoriu.

Igazodűs, directiune, indreptariu, linia directiva.

Igazodik, se indirűpta, apuca cale buna; se justifica; el—, se descurca; se lamuresce; reű igazodott, reű sűlt, s'a convinsu (prin tribunalu de vreo crima).

Igazodj! stai dreptu! (comanda).

Igazol, incuventiűza, aprűba; justifica.

Igazolhatlan, ce nu se pűte aproba; nejustificabilu.

Igazolvűny, certificatű, documentű de legitimitiune, adeverintia justificatoria.

Igazsűg, adeveru; dreptate, justitűa; v. Jogossűg; —barűt, Philaletu; —ki szolgűltatűs, administratiunea justitiei; —szeretet, iubire de adeveru; —űgy, justitűa, afacerile justitiei.

Igazsűgos, adeveratu; genuinu, autenticű.

Igazsűgtalan, v. Jogtalan.

Igaztalan, adi., —űl, adv., nedreptű; —sűg, nedreptate, nedreptű.

Igazűl, se justifica; —űs, —at, justificare.

Ige, voce, vorba, vorűva, cuventű; verbű; nines kezem igűjűre, nu'mi este de indemana; —fonal, frenghia, legaturica, fűsiűra; —hajlűtűs, conjugatiune; —hatűrozű, adverbű.

Igen, asia, da, ű (Ardel.); prea; igen keműny, prea tarű.

Igenel, adeverescű, sustűne.

Igenis, asia, nesumintűtu, fara indoicűla, vedi-bine.

Igenkint, cuventű de cuventű.

Igenleg, adv., positivű.

Igenlegi, Igenleges, adi., positivű; afirmativű.

Igenlűs, adeverire, afirmare, intarűve. Igenlű, adi., intarűtoriu, a; —leg, in modű afirmativű.

Igensűggel, intocma; fűrte, prea.

Igűny, pretensiune, pretendentia.

Igűnyel, Igűnyl, pretende, pretinde.

Igenyes, adi., —en, adv., deadreptulu.

Igűnyes, pretensivű.

Igenyesedűs, indreptare, v. Egyenes.

Igenyesit, îndr pta, face dreptu, pune dreptu; —  s,  ndreptare.
 Igenyes dik, se  ndr pta.
 Ig nytelen, nepretentiosu, nepreten-sivu; nearogantu, modestu.
 Igenz s, v. Igenl s.
 Ig r, promite, fagaduesce; oferescce, imbiie, bate t rgu; —  s, — et, promisiune; imbiiere.
 Ig retlen, adi., —  l, nepromisu.
 Ig rkez s, Ig rkoz s, promisiune, angajementu.
 Ig rkezik, Ig rkoz k, se promite, se angaj za.
 Ig rv ny, promesa (comerc., bursa).
 Igesz , verbu.
 Ig t,  get, merge  n buiestru, merge  n tropotu.
 Iget , Iget rsz k, radecin'a verbului.
 Ig z, v., deochia; farmeca, incanta; —  s, — et, deochiare, deochiu, deochiatura.
 Ig z, s., basiliscu, vasiliscu (de Americ'a).
 Ig z , deochiatoriu, a; farmecatoriu, a.
 Igirat, ortografia, dr ptasciere.
 Iglan, Iglen, postp. pana.
 Igl l, infrunta, c rta.
 Igliez, Iglieze, Igliezet vis, sudorea calcului, piru, onoida (botan.).
 Ign cz, Ignatu.
 Igtat, registr za, inregistra; inprotocol za, trece la protocolu, trece la dela, la procesulu verbalu (Rom.); statoresce; instal za ( n functiune); canonic za (santi), intercal za (anu, di, astron.);  nsira,  nfira ( ntre margele), pune ( n gazeta); —  s, inregistrare etc.; igtat s di, pretiu de insertiune.
 Igtat k, inseratu, avisu, publicatiune, anuntiu.
 Igtat , registrantu; protocolistu; statoritoriu; instalatoriu; presentatoriu; — k nyv, protocolu de prezentatu.
 Igy, Igyen, asia,  n acestu modu.
 Igyehesz,  ntarita, asmutia, sumutia.
 Igyekezik, se adopera, se silesce; v.  gyekezik.
 Igyenes, v. Egyenes.

Igygyel-bajjal, cu chiu-cu vai, de voia, de nevoia.
 Igygyel-bigygyel, inganfatu, fanfaronu.
 Igy k, acusi, preste pucinu.
 Igy ld, p te d ra, nu cumva!
 Ih! interj., ui ! prihu!
 Ih, s., v. Juh.
 Ihar, artiaru.
 Iharos, padure de artiaru.
 Ihatatlan, ce nu se p te b .
 Ihatn k,   este sete.
 Ihat , de beutu, bunu de beutu.
 Ihl, Ihlel, insufia; inspira, insufletiesce.
 Ihl s, Ihlet, Ihlelet, insufiare, inspiratiune.
 Ihletett, inspiratu.
 Ihog-vihog, chicotesce, hohotesce, ride mojicesce.
 Ihol! Ihon!  cal uitate! ni!
 Ihu! ei ei! ( n bataia de jocu).
 Ij, Ij sz, arcariu.
 Ijas-fias, crenguros, ramuros.
 Ijed, se  nfrica, se sparie, se spaimanta, se teme.
 Ijed keny, fricosu, spariosu.
 Ijed lem, spaima (gr za).
 Ijed s, spaimantare.
 Ijedez, se sparie desu.
 Ijedhetetlen, nefricosu, curagiosu.
 Ijed s, fricosu, spariosu; — s g,  nfricare, spariere.
 Ijeds g, spaima.
 Ijedt, adi., — en, adv., spaimantatu,  nfricatu.
 Ijesz, buduhaia, fafaluga, papaluga, mom ia, matahala; ciuha, popautiu.
 Ijeszget, Ijesztget, sparie, spaimanta,  nfrica; —  s, spaimantare etc.
 Ijeszke, fricosu, pl ca-fuga, t medu.
 Ijeszt,  nfrica, spaimanta (ingrozesce), intemed za; —  s,  nficare etc.
 Ijeszt , spaimantatoriu.
 Ijgy rt , fauru de sageti, sagetariu, balestrariu.
 Ijnk,  ncordatoriu de arcu.
 Ik, v.  k.
 Ikat,  nti pa,  nghimpa,  mpunge.
  kelet, impanatura, icu la.
 Iker (pl. ikrek), gemenu; —  llit , dualistu; — b tya; frate gemenu

- mai mare; —bogyó, vescusioru, cecrësia pascrësca; —csillag, Iacobu (unu astru); —röppentyif, racheta dupla; —testvér, frate gemenu; söra gemena.
- Ikeres, caprifoiu.
- Ikeröcs, gemenelu.
- Ikes-ige, verbu cu finalulu ik (magiaru).
- Iketlen, fara silab'a ik.
- Ik-év, anu bisectu, visectu.
- Iklat, bate inlaintru.
- Iknap, di de bisectu.
- Ikó, Ilkó, Elena, Iléna, Ilenutia.
- Ikra, icra; lábikra, pulpa; lábikracson, fluieru.
- Ikrádzik, capata icre; so grauntiaza.
- Ikránkodik, se sparia, se infióra.
- Ikrapikk, caltiunasu turcescu, nasturelu turcescu (Arabis).
- Ikrás, cu icre; grauntiosu (micre, untu); —hal, pesce cu icre; —bus, carne ghindurósa.
- Ikrásodik, capata icre, se imple de icre; se grauntiaza.
- Ikszeg, pana de crepatu; v. Ekszeg.
- Iktat, v. Igtat.
- Iká, Iká, Ikus, v. Ikó.
- Idom, prudentia, minte practica, intieptiunea vietiei.
- Idomár, deprindietoriu, dresetoriu (de cai, de cani).
- Idomatlan, neprudentu, imprudentu, neintieptu.
- Idomft, deprinde, dreséza.
- Idomos, prudentu, mintosu, rationatu, rationabil; —ság, prudentia, ratonabilitate; v. si Eszélyesség.
- Il, Ilatoz, Ilatozik, mirosa, amirosa.
- Ilá, asilu, locu de scapare.
- Ilán, se. da afundu, se ascunde, se pitula, scapa; —ás, scapare, pitulare.
- Ilany, dresuri (feliuri), aromate, pl., planta aromatica.
- Ilár, bisamu, moscu, muscu (materia mirositória).
- Ilát, mirosu, mirésma, profumu; —árus, profumariu, negutiatoriu de profumarii; —gyanta, ambra galbina (chichlibaru); —olajok, mirosme, olitati, pl.; —szor, profumu, parfumu; —szerész, profumariu; —szerészet, profumaria; —üveg, flaconu, sticlutia cu profumu; —viz, apa mirositória.
- Ilatlan, fara mirosu.
- Ilatos, mirositoriu, bine mirositoriu.
- Ilatoz, mirosa bine; —ás, mirosu buna.
- Ilatozó, mirositoriu.
- Ilatú, de buna mirosu.
- Illedék, cuvenintia, cuviintia; gratia.
- Illedékeny, cortenetiu, urbanu, complacatoriu, gat'a spre scrvitiu; —ség, complacere, urbanitate; cuvenintia, convenientia, decoru, decentia.
- Illedékes, Illedelmes, cuvenintiosu, cuviintiosu, decente.
- Illedelem, v. Illemény.
- Illedelni, de cuvenintia, de convenientia, din decentia.
- Illeg, se misca cu placere, ambla fationatu.
- Illegat, ii place de sinesí; isi admira frumseti'a propria; —és, chitéla, fationare, potionare (potrivéla).
- Illem, convenientia, decentia, decoru, modestia.
- Illemény, buna cuviintia, decentia; —i, din buna cuviintia.
- Illemes, modestu, cuvenintiosu, decentu, ce se siede bine.
- Illemetlen, nemodestu, necuvenintiosu, necuviintiosu, nedecentu, indecentu; —ség, necuvenintia, indecentia.
- Illendő, cuvenintiosu, cuviintiosu; —ség, v. Illemény.
- Illés, acomodare; cuviintia, buna cuviintia.
- Illeszkedés, Illeszködés, acomodare, intocmire; inclinare (spre cineva, spre ceva).
- Illeszkedik, Illeszködik, se acomoda, se intocmesce, se apléca; inclina (spre . . .).
- Illeszkedő, indemnaticu, indemantaticu; inclinat, aplecatu.
- Illeszt, acomoda, aplica (potrivesce).
- Illesztget, acomoda succesive.

Illet, se cuvine (cuiva ceva); se tine (de cineva); este (alu, a cuiva); ii pasa (de cineva, de ceva); atinge, pune in contactu; —és, atingere.
 Illeték, tacsă, dreptu (alu finantie), competentia; rata, parte; —es, competentu, competente; —kötelenzett, obligatu la tacse; —mentes, scutitu de tacse; —rész, rata; —szabás, repartitiunea tacselorú.
 Illetéktelen, necompetentu, necompetente.
 Illetes, acomodatú, nemeritu (potrivitu); —ség, acomodare, acomodatíune.
 Illetés, atingere, contactu; pipaire, palpăre.
 Illetetlen, neatinsu; nepipaitu, nepalpatu.
 Illetlen, adi., —ül, necuvenintiosu, necuviintiosu; neomenosu, neonestu.
 Illetlenkedik, se pórtă cu necuviintia.
 Illetlenség, necuvenintia, necuviintia; neomenia.
 Illetmény, Illetvény, competentia.
 Illető, cuvenitu; competentu, competente; respectivu; recunoscutu, auctorisatu; —rész, competentia, parte cuvenita.
 Illetődés, doiosia, indoiosiere, miscamentu (alu inimii), emotiune.
 Illetődik, se indoiosieăza, se misca, simte profunda.
 Illetőleg, adv., respective, cu privintia; —es, adi., respectivu.
 Illetőség, competentia; auctorisatiune (de ecs. a judecatoriului); —telen, necompetentu, necompetente.
 Illik, se cuvene, se cuvine, se siede; sta bine.
 Ilme, datina, usu, costumu (naravu).
 Illó, sburaticu, sburatoriu, volatilu.
 Illog, tandălesce.
 Illogat, mirosa mereu.
 Ilő, adi., Ilően, Ilőleg, Ilőképen, Ilőkép, adv., cuvenintiosu, cuviintiosu; justu, rationabilu, ecuitabilu.
 Ilőfillő, vagabundu, batatoriu de drumuri, care bate lel'a.
 Ilőség, cuvenintia, convenientia, decientia; justotia.
 Illy, v. Ily.

Illyés, Ilie.
 Ilomba, scinu (colóre), surlu; cu pete.
 Ilona, Elena, Héna.
 Iloncză, omida de via.
 Ilonka, Ilus, v. Ilona.
 Ily, Ilyen, cá acesta, cá acésta, atarc, asemenea; —modon, —formán, in acestu modu, in acésta forma.
 Ilyenköpen, asia, in acestu modu.
 Ilyenkor, atunci, in acelu casu.
 Ilyes, Ilyetén, Ilyféle. v. Ily.
 Im, éca, indata.
 Ím, Íme! éca! uitate! uite!
 Ima, rugatiune, oratiune; —ház, oratoriu, paraclisu, capela; —jel, —ora, semnu de rugatiune, chiamare la rugatiune; —koszoru, metanii, pl.; —könyv, carte de rugatiune; —rend, breviariu (ceasoslovu), orologiariu; —torony, minaretu.
 Imád, se inchina, adóra.
 Imádandó, Imádatos, adorabilu.
 Imáadás, adorare.
 Imádkozás, rugatiune.
 Imádkozatlan, fara rugatiune.
 Imádkozik, se inchina, oréza (Rom.); se róga lui Dumnezeu.
 Imádó, inclinatoriu, adoratoriu.
 Imádság, rugatiune, oratiune; —os könyv, carte de rugatiune.
 Imám, neutralismu, neutralitate; imamu (in ierarchia mohamedana); —os, indiferentu, neutralu, nepasatoriu.
 Imáncsi, bigotu; —ság, bigoteria.
 Imáncz, metanii pl.
 Imára! la rugatiune! (in comand'a milit.).
 Imázzunk! Imádkozzunk! Domnului se ne rugamu! (rit. res.), Öremus! (rit. apus.).
 Ime! éca! éta! uitate! uit!
 Imeg, tantalitu; v. Űmög.
 Im-éleg, tantalocsidu.
 Imely, Imej, spudietura de pelc; tubercula de pele.
 Imelyeg, v. Émelyeg.
 Imént, adeneori, deneori, mainte; mainainte, acusia; —i, de adeneori, de mainte.

Imeny, tantalu (miner.).
 Imer, Imerkolokán, aloe de apa (bot.).
 Imett, v. Éber, Émott.
 Imetten, pe desteptate, pre candu me desteptám.
 Imhól! éca-aici!
 Imide, aici, incóce.
 Imigy, asia, uite-asia; —amúgy, éca asia, tand'a-mand'a, terti'a-pártia; pe usioru, pedeasupra.
 Imilyen, uite-cá acesta.
 Iminnen, de aici, de-acilea.
 Imint, v. Imént.
 Imitt, aici, acilea.
 Imla, ágrostis (botan.).
 Imle, tantalitu, v. Imeg.
 Immár, acumu, acuma, acusia, deci, in fine, asia dara.
 Immel-ámmal, cu dóra-cu póte, decolea pana colea, tandalindu, cu nepasare, cu negrija.
 Immost, éca, toema acuma, la momentu.
 Imolya, locu baltosu, baracia.
 Imög, camasia, iia (la femei).
 Imporit, inpiutena, indémua, inbarbata.
 Imre, Emericu, n. pr.
 Imrus, Emericitiu.
 In, nervu, teudine; vena.
 Inal, merge pedestru; so cara; persecutéza.
 Inas, adi., nervosu; venosu; subs., servu, sierbu, servitoriu, sierbitoriu, fetioru din casa; invetiacelu (ucenicu la profesiuni, negutiatoria); —bér, simbria de servitoriu; —év, ani de invetiatura; —kor, anii de invetiatura; —ruha, livren.
 Inaskodik, servesce, sierbesce; sta la invetiatura (de mestesiugu).
 Inasság, servitiu (slusba).
 Inaszakadt, paralicu, neputintiosu, fara puteri.
 Inazat, musculatura.
 Incs, panda; reintia ascunsu, reintia clandestina, rancuna.
 Inceleg, pandesce, calca in urma; irita, intarita; asmutia.
 Incselkedő, panditoriu; reutatiu, rancunosu.
 Incselködés, v. Incs.

Incselködik, pandesco.
 Incselködve, pe ascunsu, pe sub mana, pe furisú, in modu clandestinu.
 Inceze, Inocentiu, Inocente.
 Incezenpincz, destramatu, desnervatu, efemcietu; anostitu, afectatu, smorfaitu.
 Ind, indu, indianu.
 Ind, Iudok, ratiune, temciu, argumentu.
 Inda, curponu, vitia, ramura; venele (foiloru).
 Indásodik, se intende, se ramuresce.
 Indáz, intende, ramuresce.
 Indeszköz, ocaziune, indemnu.
 India, Indi'a.
 Indiánka, indianca (vestmentu).
 Indigo, indigu; —gyár, fabrica de indigu.
 Indit, pune in miscare, pornesce; trimite, spedéza; urdiesec, incepto; destépta; pert inditni, a incepte procesu; —ás, incepte; pornire etc.
 Inditmány, Inditvány, preiectu, propunere, motiune.
 Indító, inceptoriu, urditori; indemnatori; desteptatori.
 Inditványoz, face propunere, face motiune.
 Indobáz, bara, curtea calei (ferate).
 Indök, indemnu, motivu, cauza, ratiune.
 Indokol, motivéza, aduce cause.
 Indül, maneca, pléca, pornesce; purcede; utnak —, pléca la drumu; neki —, cade asupra, se rapede; se rastesce; rothádznak indul, da in putrediune; —ás, manecare, plecare; purcedere.
 Indulat, afectu, dispusetiunea spiritului; patima, pasiune; simtiementu, dispusetiunea ánimei.
 Indulatlan, nepatimosu, flegmaticu, cu sange rece.
 Indulatos, adi., —an, adv., impatimitu, patimasu, pasionatu, iritiosu, intaritatiu, pornitu spre patime.
 Indulatoskodás, iritatiune, iutiéla, violentia; pornéla (spre mania, resbunare).

Indulatoskodik, se intarita, se irita, se involbura, se turbura, se iutiesce, este impatimitu.

Indulatosság, patima, impatimire.

Indulatszó, interjectiune, cuventu de afectu.

Indulékony, iritabilu, usioru de iritatu.

Induly! marsu! mergi!

Induló, manecatoriu, purcedietoriu, pornitoriu; manecare, plecare, mersu, marsu; —jel, semnu de mersu.

Indulóban, Indulófélben, gat'a de manecatu.

Indulót fű, trimbítia de manecatu.

Indus, s. et adi., indianu; adi., indianice, indianicesce.

Ineresztőftl, balsamina.

Ing, camasia, camésia (de barbati), iia (la femei); —alj, póla; —hasiték, despicator'a camesici; —kötő, chiautória; —ujj, maneca de camasia; —ujjfödor, manecutia; —váll, corsetu, mideru, peptarelu.

Inga, v. Logony.

Ingadoz, Ing, Inog, se clatina, se clatesce, se hatiena; —ás, clatinare.

Ingadozó, clatinatoriu.

Ingágy, patu spendiuratu.

Ingaly, Ingaly, póla, pl.

Ingály, neconstantia, nestatornicia, nestabilitate, ánima clatinata.

Ingaóra, pendulu, orologiu cu pendulu.

Ingat, clatina, misca, iniépta.

Ingatag, clatinatu, neconstante, nestabilu; sburdaticu, usioru demente.

Ingatlan, nemiscatu, immobilu, zacatoriu (mosiia); —vagyon, realitate, proprietate immobila, mosiia; —zálog, v. Hitelzálog.

Ingató, bicíu.

Ingecske, camasiutia, camasiuia.

Ingékony, v. Ingatag.

Ingelő, camasiuia (chemisette).

Inger, iritanentu, intaritatiune, stremuru; nuri, gratii, pl.

Ingerel, irita, intarita, atítia, stremura.

Ingerelhető, iritatosu, intaritatosu, iritabilu.

Ingerkedés, Ingerködés, iritare, intaritare, zidarire; luare-in risu, pacalire.

Ingerködik (valakivel), intarita, zidaresce; ia in risu.

Ingerlökény, v. Ingerelhető.

Ingerlés, iritare, intaritare; stremurare.

Ingerlet, iritatiune; —es, iritatosu, iritabilu; —ség, iritabilitate.

Ingerlő, iritatoriu, intaritatoriu, stremuratoriu.

Ingerlős, v. Ingerelhető.

Ingerül, se irita, se intarita; —t, stremuratu; —tség, iritatiune, intaritatiune, stare iritata.

Inges, cu camasia; cu un'a camasia.

Ingó, miscatoriu, mobilu; clatinatoriu; clatinatu; —bingó, mobilu; avere mobiliaria, mobiliariu; —jóság, —vagyon, avutia, avutia miscatória, avutia mobiliaria, bunu miscatoriu; —zálog, gagiú miscatoriu, gagiú la mana.

Ingolna, v. Angolna.

Ingósít, mobiliséza.

Ingovány, locu baltosu, baracia, maracia, tisticu (Mold.); locu torfosu, torfa; muschiu; —os, baltosu.

Ingyen, adi., Ingyért, fara plata, pe nimicu, gratis (de géb'a); —jutalom, —zsold, simbria din gratia; —sem, nicidecumu, numai asia ceva nu, nici-vorba; —való, pe nimicu.

Inkább, Inkábbat, mai bucurossu, mai bine; mai virtosu.

Inkedik, petrece in ticalosia.

Inkó, locu baltosu, eruga.

Innemű, din vene, din nervi.

Innen, Innent, de aici; de dincóce; —tova, —tul, de aici incolo, de aci nainte, pe viitoriu, de acumu inainte; —való, de aici.

Inneni, de aici, localu.

Innenső, celu dincóce, cea dincóce.

Innep, serbatóre, festivitate (praznicu); —est, presér'a serbatórei.

Innepel, serbéza; —és, serbare.

Inuepély, solenitate; —es, solenu.

Innepi, Inneplő, serbatorescu.
 Inuét, Innet, v. Innen.
 Innettova, acusi, acusița, preste pu-
 cinu; v. Innettova.
 Innivaló, de bouta.
 Innya, Innia, se beu, se bei, se bea.
 Inog, se clatina; se misca.
 Iuség, lipsa, nevoia, calamitate, ti-
 calosia, misielatate (Ardel.), mi-
 soria; —es, lipsitu, ticalosu.
 Instál (latin.), se rógn; se cuceresce.
 Int, face semnu, aiépta, indegetóza,
 da se pricepa; aduce-amente, re-
 floctéza; dojenesce, admonéza.
 Integet, aiépta desu.
 Intelen, parensa.
 Interes (lat.), v. Kamat.
 Intes, celu, cea din fatia.
 Intés, semnu, aiéptare, aiéptamentu,
 indegetare; avertisementu; dojana,
 admonitiune.
 Intetlen, neinsciintiatu, neprevenitu,
 neavisatu, nerefectatu; nedojenitu,
 neadmonitu.
 Intető, aiéptatoriu; dojenitoriu, mo-
 nitoriu.
 Intéz, dispune, ia mesuri; conduce;
 face-drege; pune la cale, inde-
 plinesce, ispravesce; trage, tra-
 séza (politia, cambiu); —és, dis-
 punere etc.
 Intézet, Intézmény, asiedimentu,
 institutu; vég—, testamentu.
 Intézett, trasatu (in legca camb.).
 Intézkedés, Intézködés, dispusetiune,
 pregatire, orenduire; facere de
 testamentu.
 Intézkedik, ia mesuri, face dispuse-
 tiuni; face testamentu, lasa cu
 limba-de mórte.
 Intéző, dispunetoriu, despuitoriu, aran-
 getoriu.
 Intézhény, intimatu, dispusetiune; in-
 stitutu, asiedimentu; tratta (camb.).
 Intézhényes, remitente (camb.); v.
 Rendelő.
 Intézhényez, intima, dispune; insti-
 tue; traséza (camb.); v. Tükvá-
 nyoz; —ett, v. Tükványozott.
 Intő, admonitoriu, admonente, do-
 jenitoriu; aiéptatoriu; —jel, semnu
 aiéptatoriu; semnu de avertisce-

mentu; —levél, admonitiune in
 scrisu; —rák, racu de sabura;
 —tábla, tabla aratatória.
 Intvény, admonitiune in scrisu.
 Íny, gingia, gingina; ceriulu gurci,
 palatu; gustu; nines inyemre, nu
 e pre gustulu meu; —betű, li-
 tera palatina; —csiklandék, gâ-
 dilirea gustului; —dag, —daga-
 nat, brósca (bóla); —gorely, ga-
 latusiu, imperatusiu; lantiet'a pa-
 latului; —hus, gingia, gingina;
 —rothadás, scorbutu, studentia.
 Ipa, Ip, socru.
 Ipal, ascundo, pitula, copere in se-
 cretu, tainuesce.
 Ipar, industria; meseria, mosteria,
 maiestria, manufacturia; —adó,
 impozitu de industria; —kamra,
 camera industrială; —lovag, ve-
 natoriu de norocu; furu; insiola-
 toriu; —mutatvány, proba de in-
 dustria; —készítmény, productu in-
 dustrialu; —műkiállítás, espuse-
 tiune industrială; —tanoda, scóla
 reală; —üzlet, afacere industrială;
 —üzlet, purtarea unei meserii;
 —üző, industriariu.
 Ipari, adi., —lag, adv., cá industriariu,
 cá manufacturariu.
 Iparkodás, diligentia, siliintia, sirguin-
 tia, nesuintia.
 Iparkodik, se sirguesce, isi da oste-
 nél'a, pune siliintia, se adopera.
 Iparkodó, diligente, sirguitoriu, sili-
 toriu, industriosu.
 Iparol, nesuesce, se încerca; se re-
 trage, cede.
 Iparos, industriariu.
 Iperedik, se recreéza, isi pctrece.
 Iplik, dunga, sitória; figura cusuta
 (pe calcaiele cismeii); iplikre ko-
 tyogtat, jóca fara pinteni, bate
 iu calcaie nepintenate.
 Ipoly, Ipolitu, n. pr.; Iplu (riu in
 Ungari'a).
 Iplik, scremetu, escrementu.
 Iplikál, se caca.
 Ir, iru, irlandu, irlandezu.
 Ír, s., alifia, ungentu, balsamu.
 Ír, v., scrie.

- Iracs, pastelul, penelul de colorii uscate (la zugrăvi); teluretu; — festő, zugravu cu pastelul.
 Irag, teluridu (miner).
 Iralmár, Iralmász, literatu.
 Iralmi, adi., literariu, de literatura.
 Iralom, literatura.
 Irály, stilu; — tan, stilistica.
 Irályzat, stilistica, invetiatura despro stilu.
 Iram, inieptare, inieptatura, rapedire; fuga; inaintare, progresu, propasire; — gim, — szarvas, cerbu tarandu; — kerék, róta rapeditória, róta inieptatória (mechan.).
 Iramat, alergare, alergatura.
 Iramik, Iramoszik, alérğa, da la fuga, ia la fuga.
 Iramlik, Iramodik, se iniépta, se rapede; alérğa, tulesco.
 Iramlós, v. Iramos.
 Iramodás, inieptare, rapedire.
 Iramos, rapede, iute; lunecosu.
 Iráut, postpus., in respectu, in privintia, cu respectu, in catu pentru...
 Irany, magnetu; telurii.
 Irány, directiune, direptiune, indireptariu; tinta, tendentia, tinta; — óh, — pont, punctulu tinteii; — pör, procesu tendentiosu; — szeg, cuiu din tinta, cuiu din centru; — tű, compasu, acu magneticu; — vonal, linia directiunei; — vonasz, linia dioptrala.
 Irányában, fatia cu (elu, ea); catra (elu, ea); irányomban, catra mine.
 Iranyosság, magnetismu.
 Iranyoz, magnetisóza.
 Iranyoz, indirépta, trage la tinta, cauta la tinta, atinta, tintesce; irányozza magát, isi ia de indreptariu, se orientéza.
 Irányzás, tintire, atientare; orientare; desteptare.
 Irányzat, direptiune, directiune, direptariu, dreptariu, linia directiva; tendentia; scopu, tinta; aliniamentu (matem.).
 Irányzati, tendentiala, ce so ticue de tendentia.
- Irányzatlan, adi., — úl, adv., indirectu, fara tendentia.
 Irányzó, tinta, tielu (moldov., la pusca); tientatoriu (la artil.); dioptra (geom.).
 Irás, scriere, scrisóre, scriptura, scriptu; — mod, stilu; — tudatlan, ncliteratu, necunosctoriu de carte; — tudó, carturariu, literatu; — beli, in scrisu, scripturistica.
 Irász, scriitoriu reu, manjitoriu de charthia, cãrpačiu in literatura, scribleru.
 Irat, s., scrisóre, scriptura; v., pune se scrie; — beli, in scrisu; — csomó, acte inrotulate (Rotulus actorum, jur.); — gyűjtemény, collectaneo, pl.; — példány, modelu de scriere, ecemplariu de scriere; — tár, registratura; — tárnok, registratoriu; — váltás, corespuudentia.
 Iratka, biletu, scrisorica, ravasielu.
 Iratlan, adi., — úl, adv., nescrisu, nedescrisu.
 Iratok, Irományok, pl., acte, pl.
 Iratos, zugravitu, impestriatu; sa-patu in lemnu.
 Irdal, deschide, despica, spinteca; trage linii, trage dungii.
 Irdogál, Irdacsol, scrie multu; — ás, scriere multa.
 Ireg forog, se întorce-se invërte, face tréba.
 Irem, umodiéla, jilavéla.
 Iréne, Irina, n. pr.
 Irés, cu aliffa.
 Irez, unge cu aliffa.
 Irg, indurare, compatimire, comiseratiune, mila.
 Irgalmas, adi., — an, adv., induratori, compatimitoriu, comiseratoriu, milosu, milostivu; — barátok, frati misericordiani (calugari); — szüzek, sorori misericordiane (calugaritie in biser. apus.).
 Irgalmasság, v. Irg.
 Irgalmatlan, adi., — úl, adv., ncnduratu, ncinduratori, necompatimitoriu, nemilosu; cumplitu, fiorosu, teribilu; — nagy, cumplitu

- de mare; —ság, neindurare, ne-compatimire, nemila.
- Irgalmaz, compatimesce, so indura, ii este mila; —ás, indurare, mila.
- Irgalom, gratia, indurare; —adó, contributiune pentru saraci; —ház, casa de saraci; —pénz, denariulu saraciloru.
- Irgy, Irij, clicu, clisa (la pana cõpta reu).
- Irgyes, clicosu, clisosu.
- Irla, Irbabõr, camõsia, orha, ierha, pele lucrata cu pétra acra; hord el az irhádat, carate, ia'ti catrafusele; —gyártás, camosiaría, argasitoría alba.
- Irhás, Irhász, s., comosiaru, ierharius; adi., cu camõsia, camositu.
- Irhatatlan, adi., ce nu se póte descrie.
- Irház, camosiesce, captusiesce cu ierha.
- Irhéj, pergamentu.
- Irhon, Irlandia; —i, din Irlandia, irlandu.
- Iridom, v. Irmod.
- Irigy, pismataretiu, pismasiu, invidiosu.
- Irigyel, pismuesce, invidiéza.
- Irigyelem, defavóre, gelosia; livóre, urgia.
- Irigykedik, pismuesce, este pismosu, e pismatarctiu.
- Irigylendõ, Irigyletes, demnu de pismuitu, fericitu.
- Irigylés, pismuire.
- Irigylet, pisma, invidia, livóre.
- Irigyletlen, Irigytelen, nepismuitu.
- Irigylõ, pismuitoriu, pismataretiu, pismasiu.
- Irigység, pisma, invidia, livóre.
- Irigyül, adv., din pisma, din livóre, din urgia.
- Iringó, spinulu ventului (Eringium).
- Irkafirka, scriptitare; scártiare; maculare.
- Irka, Irkakönyv, maculatoriu.
- Irkál, scriptitéza, maculéza, manjesce la charthá; —ás, scriptitare, maculare.
- Irla, condeiu de plumbu, grafitu; plumbina, plumbagine, pétra de plumbu.
- Irma, Maria, Marióra, Mariutia, Maritia; Emerentia, n. pr.
- Irmag, copilu-de-baba, pruncu favoritu; raritate.
- Irmakk, mirobalana.
- Irmes, unedu; manosu, roditoriu.
- Írmód, stilu.
- Irnök, cancelistu, scriitoriu; —terem, cancelaria.
- Irnye, mirtu.
- Irnyog, ocaie, ócaia (brõscele).
- Író, scriitoriu; scriptoriu, auctoriu; zara, jintuála; —asztal, mésa de scrisu, scriitoriu; —pöcz, sicrinu, pulpita de scrisu; —diák, cancelistu, logofetu; —föld, creta; —könyv, carte de scrisu; —papiros, charthia de scrisu; —szer, materialu de scrisu.
- Iroda, cancelaria, birou, cantoru.
- Irodalmi, literariu; —lap, fõia literaria, fõia de literatura.
- Iroi, cá de scriptoriu.
- Irom, Iromos, Jeromos, Ieronimu, n. pr.
- Irom, tabara.
- Iromány, scriptura, actu; —csomó, acte inrotulate (jurid.).
- Irományok, pl., acte, documente, pl.
- Iromba, brézu (fõie); pestritu, vèrgatu.
- Iromlik, Iramlik, se iniépta, se rapede, alérge, o tulesce.
- Irón, condeiu de plumbu, cerusa.
- Ironga, cale de ghiatia, cale de lunecatu.
- Iromgál, aluneca, se da pe ghiatia; —ás, alunecare.
- Iront, alérge, fuge, tulesce.
- Iroskodik, face pe scriptoriulu, face pe auctoriulu.
- Iróstészta, prajitura, alnatu cu untu.
- Irósvaj, untu prospetu.
- Iroszló, Iaroslavu, Iroslavu, n. pr.
- Irota, v. Iroda; —isme, sciintia contabilitatei (comerc.).
- Irt, desradecinéza, estermina, stirpesce (exstirpare), lazuesce; plivesce, smulge buruénu.
- Írt, Irott, scrisu.
- Irtás, desradecinare, esterminare, stirpire; lazuire; plivire.

Irtatlan, nedesradecinat, necsterminat, nestirpitu, nelazuitu; neplicitu.

Irtatatlan, ce nu se pöte estermina, stirpi etc.

Irtmány, stirpatiune, laz.

Irtodzik, se infiora.

Irto-eke, aratru lazuitoriu, stirpitoriu.

Irto-kapa, utica, curatiatöria, plivitoria.

Irtoll, Irötoll, condeiu de scrisu.

Irtovány, v. Irtomány; —tized, dieciöla din lazuri.

Irtozás, Irtozás, infiorare, fiori, pl., spaima.

Irtozat, fiori, pl., spaima, teröro.

Irtóztatós, fiorosu, spaimantatoriu, terribilü (ingrozitoriu); —ság, spaima, teröro.

Irtozik, se infiora, se spaimanta (so ingrozesce).

Irtóztató, v. Irtozatos.

Irtvány, v. Irtmány.

Irül-pirül, schimba fetie, rosiesce.

Irva, in scrisu.

Is, si, et, inca si.

Iskatulya, cutëia, scatula, scatulca, lacra.

Iskola, scöla; anya—, universitate; hármás—, scöla triviala; —hang, tonu dascalescu; —hangi, adi., —hangilag, adv., dascalescu, dascalesce, scolasticu, scolasticesco; —könyv, carte scolastica; —mester, dascalu, invetiatoriu, docente; —pönz, tacsu scolastica; —poros, studente pedantu; —szeres, —szerül, scolasticu, cá de scöla; —szünet, vacantia, ferii scolastice; —ügy, afacere scolastica.

Iskolai, scolasticu, ce se tiene do scöla.

Iskolás, de scöla, mergatoriu (a) la scöla.

Iskoláz, merge la scöla; dascalesce, tractéza cá pe unu scolariu.

Iskoláztat, trimite la scöla.

Islang, acu cu gamafia, boldu, bougosiu.

Islóg, scipéla, lustru falsu.

Isme, sciintia, cunoscentia; —jel,

nota caracteristica, semnu caracteristicu, caracteru, criteriu.

Ismég, v. Ismét.

Ismér, cunöscö.

Ismeret, cunoscentia; sciintia, —tár, lexiconu de conversatiune; —es, cunoscutu, a.; —len, necunoscutu, a.; —lenség, necunöscere, necunoscentia, nesciintia; —lenül, pe necunoscutu.

Ismeretség, cunoscentia.

Ismerget, cunöscö succesive.

Ismerkedik, face cunoscentia.

Ismerös, cunoscutu.

Ismerszik, se cunöscö.

Ismertet, face cunoscutu.

Ismerv, criteriu, nota caracteristica.

Ismervény, biletu de recunöscere.

Ismét, éra, érași.

Ismétel, Ismétez, repetiesce (pofteresce).

Ismétezés, repetire, repetitiune.

Ismételu, érași, inca odata, de nou.

Ismétlés, repetire.

Isméltet, repetitiune.

Ismétlő, repetentu, repetente.

Isop, v. Izsop.

Ispán, Ispány, spanu, supanu (slav.), comite; fő—, comite supremu, prefectu de comitatu; al—, vicecomite, vicespanu.

Ispáni, spanescu.

Ispánkodik, face pe spanulu.

Ispánság, spania, spanatu.

Ispát, spatu.

Ispót, lantieta; taisiu ageru.

Istáló, grajdu, staulu, stauru.

Istáloz, tine in grajdu; —ás, tinero in grajdu.

Istály, v. Alag (in montan).

Istáp, batiu, propta, razimu, v. Gyámol.

Isten, Dieu, Dumnedieu; —ek, diei; alisten, idolu, dieu mintiuosnu; —asszony, —nö, dica, dieitia, dumnedieitia; diena, dina; —fa, carlina (botan.); —félő, cuviosu, cuceritu, pietosu, evlaviosu, tematoriu de Dieu; —háza, cas'a lui Dumnedieu, baserica, heserica, biserica, templu; —hívő, dieistu; —ital, nectaru; káromlás, blasfemia; —káromló, blasfemu; —kegyel-

- meffi, sanicla de munto, cinci-foi; —nyila, fulgeru, tunetu, trasnetu; —országlás, teocratia; —sugallás, teopneustia; —tagadás, ateismu; —tagadó, ateistu; —táskája, buruena de friguri; —taszitotta, nauca, metelou, hebecu, tontu, natantocu; —tehenc, tehencéje, —üneje, cantarida; —tisztelet, servitiu dumnedieescu; —tudomány, teologia; —tudos, teologu.
- Istenbizon! dieu dieu! dieu asia; pe Ddieu!
- Istene! Istenez, indieesco, face apoteosa.
- Istener! pentru Ddieu.
- Istene, religiosu, tematoriu de Ddieu; evlaviosu, pietosu.
- Istenesség, evlavia, pietate, cuceria.
- Istenez, teologu.
- Isten háta mögött, la o parte, de latu, inlaturatu.
- Isten hozta önt! binc-ai venitu!
- Isten hozzád! Isten veled! remasubunu, remani cu Ddieu.
- Isteni, dieescu, dumnedieescu, divinu; —szolgálat, servitiu dumnedieescu, servitiu divinu; —végzés, destinu, sórte, voi'a lui Ddieu.
- Isten igazában, cu sant'a dreptate.
- Istenileg, dumnedieesco.
- Isteniség, dumnedieire, divinitate.
- Istenit, indieesco; face apoteosa; —és, indieire.
- Istonkedik, se róga pentru Ddieu.
- Isten látja! pe Ddieu! martoru mi e Ddieu.
- Istencilés, apoteosa, indieire.
- Isten menszen! ferésca Ddieu! dómne apara!
- Isten neki! fia! tréca-mérga! in numele Domnului.
- Isten nevében, in numele lui Ddieu, de pomana; gratis.
- Istenség, dieime, dieitate, divinitate.
- Istentelen, adi., —ül, adv., blastematu, afurisitu, depravatu, inreutatitu, nereligiosu (proclatu).
- Istentelenkedik, face blastamatii.
- Istentelenség, blastamatia, nereligiositate, depravatiune.
- Istencil, se indicesco; —és, —ot, apoteosa, iudicio.
- Istók, Stefanu.
- Istrang, fune, stréngu.
- Isza, betivu.
- Iszák, desaga, desagi, pl; omu betivu; —os, betivu; desagariu; —osság, betia.
- Iszákos állat, animalu cu punga.
- Iszákoskodik, petrece in betii.
- Iszalag, umbr'a noptici, dulce-amaru (botan.).
- Iszamik, Iszamlík, Iszamodik, aluneca, scapata inainte.
- Iszamlás, Iszamodás, alunocaro; v. si Futamodik.
- Iszap, molu, nomolu, limu; tina, glodu; —folyófit, volburica; —fürdő, baia de nomolu; —hal, pesce de molu; —lerakodás, aluviune; —mérő, scornolitoriu, curatoriu de nomolu (in riuri); —zsombor, ridiche de apa, barbuisóra de apa.
- Iszapda, locu limosu.
- Iszapodik, Iszaposodik, se nomolesce.
- Iszapol, nomolesco.
- Iszapos, adi., —an, adv., limosu, nomolosu.
- Iszaság, betia.
- Iszik, —bé; golcaio; sbca, sugo (charthi'a, buretele).
- Iszkába, scóba.
- Iszkából, bate scóbe, intaresco cu scóbe.
- Iszki! carate! us'a! stergco!
- Iszkódik, se cara, o tulesco.
- Iszkófiom, scofiu, firu de auru, firu de argintu.
- Iszkompia, scumpia.
- Iszkurál, manca-bé.
- Iszogat, bé succesive.
- Iszomkorász, betivu.
- Iszony, Iszonyat, fiori, pl., infiorare, spaima, frica, teróre.
- Iszonyatos, fiorosu, infinatoriu, spaimantatoriu, infricosiatu, teribilu; —ság, infiorare, spaima, teróre.
- Iszonyit, infióra, infrica, spaimanta, teroriséza, descrie infricosiatu; —ás, infiorare etc.

Iszonkodás, spalma, frica, infioraro.
 Iszonkodik, so infiora; so cutremura.
 Iszonyodás, v. Iszonykodás.
 Iszonyu, cumplitu, infricosiatu (grozavu), cutremuratoriu; —ság, cumplime (grozavía).
 Iszos, betívu; boatu; síumenu, vinosu; —ság, betía.
 Isztrag, barza, cocoru, cocostörgu; —orr, gerania (planta).
 It, v. Ital.
 Ital, beutura; —mérés, cárciumaritu.
 Italka, beuturica, inghitura.
 Italos, betívu, datu la betía.
 Itat, adapa; curge (riu); ez a papiros itat, acésta charthia²⁵ sbé, sугe; —ás, adapare.
 Itatos, sboutoriu, sugaciu, sugatoriu.
 Iteze, itia (in Ung.), fele (Trans.), diumatate de oca (Rom.), diumatato de cupa.
 Itezés, do o itia.
 Ite, v. Itólet.
 Itél, judeca, delibera, da judecata, pronuncia sententia; —és, judecare, sententia; opiniune, parere.
 Itólet, judetiu, judecata; deliberatu, sententia; veridictu, verdictu (alu tribunalului de jurati); —erő, puterea judecatiei; —nap, dio'a judecatiei; judecat'a de apoi.
 Itóletes, judetiosu.
 Itólb, judecatoriu, jude; —mester, protonotariu, jude provincialu; —nap, dí de judecata, dí de infatiosiare; —szék, tribunalu, scaunu de judecata, judecatoria, judetiu; —teltség, facultatea judecatiei.
 Itész, criticu; —et, critica.
 Itlan, —úl, nebentu, setosu, iuse-tatu; —ság, sete.
 Itmóresi jog, dreptu de carciumaritu, dreptu de propinatieune.
 Itong-sitong, se impletecesce.
 Itt, adv., aici, aci, acilea; (perf. dela inni), itt, a beutu.
 Ittas, Ittaska, siumenu, beutu, vinosu, amofitu, causitu.
 Ittasodik, Ittasul, se siumecesce, se ametiesce (de beutura).

Itten, v. itt; ittenl, de aici, de acilea, localu.
 Itthon, (aici) acasa.
 Ittlét, Ittenlét, ecistentia; presen-tia, fiintia de fatia.
 Ittvaló, Ittlévő, de aici, localu.
 Ív, arcu; cóla (de charthia); —ágy, impostu (bríu la colone, archit.); —ajtó, usia arcata; —alakú, forma de arcu; —bolt, bolta (ital. volta); —csarnok, arcada; —feszítő, scrip-tiu de arcu; —hártya, pupila, lumiu'a ochiului, steliti'a ochiului; —hur, —ideg, córda; —járatok, coridóre arcate; —jegy, —jel, semnatura, semnulu cóle-loru (tipogr.); —lap, fóia, foliu (in protocóle de computuri); —lékesz, sflederu, trepanu (ital. et franc.); —lövet, puscatura in arcu, puscatura in parabola; —nagyság, folio (tipogr.); —nagyságú könyv, foliantu; —negyed, patra-riu de cóla; —rét, formatu folio; —szegek, punctura; —szelő, córda (in cereu); —szökés, curbeta; —zár, chiai'a boltei, inchiaietur'a arcu-lui.
 Ivadók, icra; sementia; generatiune, sementia; consangénu, rudenía; descendencia, vitia; descendente, deviitoriu, scoboritoriu, succesor-riu, chironomu, eritoriu.
 Iván, Ioanu Baptistu.
 Ivar, genu, generatiune.
 Ivás, bere; betía; batai'a pesciloru; rescócere.
 Ivat, ívik, se batu pescii, lasa pescii sementi'a.
 Ivded, arcatu, arcuatu, forma de arcu.
 Ived, se farinosiáza.
 Ível, arcuesce, incovóie; bate lan'a; gardinesce, face gardine (la vase de lemnu).
 Ivenként, cu cól'a.
 Ívez, boltesco, face arcu; —és, boltire.
 Ívezet, boltitura, holtóla, asiediarea arcuiloru.
 Ívik, se rescóce; lasa icre (pescii, tómn'a).

- Ívnyi, de o cóna, catu o cóna.
- Ivó, beutoriú; Ivo, n. pr.; —dal, cantecu de betivi; —pohár, pacharu de beutu; —viz, apa de beutu.
- Ivó, batatoriu, lasatoriu de icre (pescii).
- Ivoda, Ivota, beutoria, chilia de beutu.
- Ivogat, bé mereu.
- Ivóka, lipitóre.
- Ivós, de beutu.
- Ivott, beutu, a.
- Ivölt, fluiera; siuiera; —és, fluierare; siuierare.
- Ivül, se incurba, se arcuesce, se boltesce; —és, curba, curbatura, boltéla.
- Iz, inchiáietura, medulariu; membru; gradu, linia (in genealogia); pollicariu; gustu; scorbutu; cancu, racu (bóla); —állat, animalu cu medularia; —bütyök, arscu, ou dintre ósc; —ézzék, simtiu de gustu; —nedv, —hártya, pelítia sinoviala (anat.); —rend, genealogia; —tudákos, genealogu.
- Iza, Isabela, n. pr.
- Izacs, isatisa (planta de vapsitu).
- Izben, de... ori, egy izben, odata, un'a data; több izben, mai de multe ori, mai de multe dati.
- Izél, cel'a, ceea; el'a, cumu amu dice.
- Izeg-mozog, se misca 'ncóce 'ncolo.
- Izék, ogrinju, remasitia de nutretiu; pacu.
- Ízel, gusta.
- Izél, face-drege.
- Izeledik, afla gustu (la ceva).
- Ízelit, gusta; afla gustu; —és, gustare, gustu.
- Izen, anuntia (poruncesce Ard.), spune (prin altulu), face cunoscutu; dechiara; —és, anunciaré; dechiarare.
- Izenet, nuntiu; mesagiu.
- Izenget, nuntia desu.
- Izenként, in bucati, membru de membru.
- Ízes, gustuosu.
- Izés, stranutare.
- Izescdik, se face gustuosu.
- Ízesit, face gustuosu.
- Izesség, gustu.
- Izesül, se face gustuosu.
- Izelen, fara gustu; salciu; sarbedu; necalitu; absurdu.
- Ízetlenködés, secatura, fapta uccalita; stare neplacuta.
- Izetenkődik, este nepolitu, este necortentiu, face secaturi; sufero neplaceri; se desgusta; se cértá.
- Izetlenség, desgustu; neplacere; nepolitétia.
- Ízevesztett, fara gustu; absurdu, desgustatoriu.
- Izga, iritatiune, iritamentu.
- Izgága, certaretiu, nedumeritu, obstinatu, turburatoriu de liniste; obstacolu, pedeca; —ság, obstinatiune, cerbicia, iubire de cértá; punere de pedeci.
- Izgágáskodik, este certaretiu, canta cértá; pune pedeci.
- Izgalom, invitamentu, impulsu, agitatiune; miscare, miscamentu, turburare, neliniste.
- Izgár, agitatoriu, urdítoriu, turburatoriu; nópizgár, demagogu.
- Izgás, miscare, agitare.
- Izgaság, cerbicia, obstinatiune, punere de pedece, resistentia.
- Izgat, agita, irita, intarita; asmutia, sumutia; —ás, agitare etc.
- Izgatag, Izgatható, Izgékony, iritativosu.
- Izgató, agitatoriu, iritatoriu, turburatoriu de liniste, v. Izgár.
- Izgatott, agítatu, irítatu; miscatu; asmutiatu.
- Izibe, Iziben, curendu, iute, rapede, pe data, indata, la momentu.
- Izidor, Isidoru, n. pr.
- Izik, stranuta.
- Izland, Islandi'a.
- Izlel, gusta; —és, gustare; —it, ii vene apetitu.
- Izlés, gustare; gustu; —tan, —tudomány, estetica; —telen, fara gustu, gretiosu; desgustatoriu, necalitu.
- Izlet, gustu; —dns, —telyes, gustuosu, de bunu gustu.
- Izletes, adi., —en, adv., gustuosu, cu gustu.
- Izlik, place, are gustu, e cu gustu.

Izmos, puterosu, virtosu, venjosu, tare, robustu; ososu, muschiosu, venosu.
 Izmosodás, invirtosiare, intarire, venjosire.
 Izmosodik, se invirtosiéza, se intaresce.
 Izog, se clatina, se misca; se impletecesce.
 Izom (pl. izmok), muschiu, muscula; —rétég, patur'a muschiloru, asiedietur'a muschiloru.
 Izormoh, muschiu de Islandi'a.
 Izráel, Israelu, Israilu.
 Izráclita, israelita, israilténu, evreu.
 Izre-porrá, sfarmatu, dumaticatu, in bucati.
 Izrom, de . . . ori; hány izromban? de cateori?
 Izsa, in adev eru, dieu.
 Izsák, Isacu, n. pr.
 Izsgáncz, dumaticati (zama cu zama-chisia).
 Izsop, isopu (Hyssopus, planta aromatica si amara).
 Iztelen, adi., —ül, adv., fara gustu, desgustatoriu; salciu; sarbedu; necalitu; —ség, lipsa de gustu; se-catura, absurditate.
 Iztet, stranuta; —és, stranutare.
 Izti, de gustu (bunu séu reu).
 Iztil, se inchiaie, intra un'a in alta; —és, —et, inchiaietura, chiautóre, artichiu, artielu.

Izz, Izzadék, flacara, vapaie; sudóre.
 Izzad, asuda; se feruminéza (feru, arama in focu); —ás, asudare etc.
 Izzadság, Izzadtság, Izzadat, sudóre; —törlő, sudariu, stergariu.
 Izzajt, infóca, invapaiéza (metalu in focu).
 Izzány, pusteá (de ferbintiéla); blanda.
 Izzaszt, v. a., aduce in sudóre; v. si Izzajt.
 Izzasztó, asudatoriu, medicamentu de asudatu; —hőd, cuptoriu de resudatu (metale); —szer, mediu-locu de asudatu.
 Izzfürdő, baia de asudatu, scaldá de asudatu.
 Izzik, se infóca, se inflacara, se invapaiéza.
 Izzó, infocatu, invapaietu; asudatoriu, nadusitoriu; —golyó, glontiu infocatu, bomba; —láz, friguri asudatórie; —meleg, ferbento, inncatoriu; —tűz, vapaia (ital. vampa), jaraticu; ardóre, arsitia.
 Izzódik, v. Izzik.
 Izzos, cu sudori, asudatu.
 Izzottréz, sgura de arama, arama sgarósa, arama uscata (terminu techn.)
 Izzták, sudariu, stergariu de sudori, machrama, batista.
 Izzu, invapaiatu, infocatu.

J (Iod).

Jaczany, circoniu.
 Jaczanyla, circonu.
 Jaczföld, pamentu circonu.
 Jácint, iacintu (flóre si pétrascupa).
 Jáhor (fa), artiariu.
 Jáhoros, padure de artiariu; bou ru, bou selbaticu; cerbu tarandu.
 Jaj! vai! ai! aoleo!; —panasz, —szó, bocitura, bocetu, vaietu, vaietatura, tanguire.
 Jajbör, parte simtitiósa (in corpu), pelitia subtere.
 Jajdül, striga durerosu, da típetu durerosu.
 Jajgat, se vaiera, se vaieta, se bo-cesce, se caoie, se tanguesce.

Jajkoró, cicóre selbatica.
 Jajog, Jajol, Jajong, se caoie, se vaiera, se vaieta.
 Jajos, durerosu; vaierosu, vaietatiosu.
 Jajveszékél, v. Jajog.
 Jakab, Iacobu.
 Jakabol, impila; insiéla (birtasiulu).
 Jákó, Jakó, Iacobu.
 Jalap, ialapa (planta de Americ'a merid.).
 Jámbor, adi., —ül, adv., blandu, asiediatu, blandocu, inbitoriu de pace, lasatoriu, blajinu; domesticu; supusu.
 Jáمبرit, inblandiesco; domesticesco.

- Jánborodík, Jámborul, se imblan-diosco.
- Jámboország, blandetia; ovlavia, pietate.
- Jancsár, ieniceru, ianiccaru.
- Jancsi, Jancsika, Janika, Janka, Ioanasiu, Ioanica, Iuonutiu.
- Jani, Jankó, Onu, Iuonu, Iancu, Oanca.
- János, Ioanu.
- Janot, Janotpetymeg, mítia goncta.
- Január, Ianuariu, Genariu, Gerariu.
- Jár, ambla; merge; dantiucsece, jóca, salta; pate, da de ceva (bine séu reu); calatoresce; i se intempla; eszén jár, are mintea la locu; furcsán jár, ambla siodu, ambla desientiatu; ört jární, a patrola; kedvében —, a'i cauta voi'a.
- Járadék, renta, vonitu (dupa capitalu, séu servítu, merite), pre-menda (ital. prebenda); parte de venitu; accidentii pl.; élet—, renta pe viétia; időleges —, renta periodica; évi —, renta anuala; — élvező vagy szedő, rentariu, prebendariu, premendariu; —hivatal, rentaria (in Germania).
- Járadéksz, rentariu, prebendariu.
- Járadékos, da renta; ia renta; rentéza.
- Járál, ambla desu.
- Járandorész, parte, portiuno, competentia.
- Járandóság, sportula; v. Járandorész.
- Járás, cercu (politicu), procesu (Ung. et Trans.), plasa (Rom. la siesu), plaiu (Rom. la munte), ocolu (Mold.); giuru; districtu; ambletu, amblare, mergere; —bíró, judele cercului; —bíroság, judecatoria de cercu, judetiu de plasa, de plaiu.
- Járat, s., ambletu, mersu; cercu, plasa, plaiu; v. act., faco se'i viie, ii ambla (gazete etc.).
- Járatlan, adi., —ül, adv., neamblatu; nepatitu, nededatu, nedepriusu, neexercitatu; fara esperientia; —ság, nedepriudere; lipsa de esperientia.
- Járatos, amblatu; dedatu, deprinsu,
- patitu, oexercitatu; —hozzduk, vine desu la noi.
- Járesó, mersu (in montan.).
- Járda, locu de amblatu, calo, tro-toaru (franc.).
- Járdal, se primbla, se preambla.
- Járdalat, incungiuru, cereuire, cor-cuitu.
- Járdogál, ambla desu, ambla dela unu locu la altulu.
- Járgány, róta orizontala (in fusu, in fuscelu).
- Járgányoz, dapana, dépana.
- Járhatlan, adi., —ül, adv., neamblatu, nestrabatutu (codru, munte).
- Járható, de amblatu, do strabatutu.
- Járhely, locu de amblatu (in corabii).
- Járkál, v. Járdogál.
- Jár-kei, vine-merge, face drumuri.
- Járkoroda, spitalu amblatoriu (in resboiu), ambulancia.
- Jármatlan, neinjugatu, nededatu la jugu.
- Jármol, Jármoz, injuga.
- Jármos ökör, bou de jugu.
- Jármű, v. Járomiú.
- Járnok, Járonez, Járuluok, acces-situ.
- Járó, amblatoriu, mergatoriu; cala-toriu; egy napi járó, calo de o di; —hid, podu amblatoriu, luntre.
- Járogat, v. Járdogál.
- Jároka, pruncu dusu de fasia, pruncu ce incepe a ambla.
- Járó-kelő, amblatoriu, calatoriu; —kocsi, carutióra de mana, teléga.
- Járom, jugu; —alá hajt, subjuga, cuceresce, supune; —csont, falca, osulu falcei; —hid, podu pe ju-guri; —szeg, resteu.
- Járomány, plata, salariu (léfa, turc.), plata curgatoria, simbria.
- Járomtalan, v. Jármatlan.
- Járomű, caru; mechanismu (in oro-logiu).
- Jároszló, Iaroslavu, n. pr.
- Jár-őr, patróla.
- Járszalag, fasia.
- Járt, amblatu, batutu (drumu).
- Jártábor, tabara amblatoria.

Jártányi, de amblatu, de ajunsu spro a ambla.

Jártas, Jártas-keltos, amblatu, patitu, dedatu, deprinsu; indemantian; —ság, indemana, desteritate, eesercitiu.

Jártat, lasa se amble, pune se amble.

Jártató, fasia de purtatu (prunci); —kő, alergatória (la freccatori de vapsele).

Jártó, v. Gyártó.

Járuł, se apropie; —ás, apropiero.

Járułat, Járułék, Járułmány, accessoriu, accidentia.

Járułéki, adí, —lag, de accidentia.

Járułékos, accidentalu.

Járułnok, accesistu.

Járułvány, accidentia, adaosu.

Járuvány, amblare impregiuru; epidemia, bóla epidemica, bóla amblatória; —os, epidemicu.

Jaskó, arestu.

Jászkeszeg, pesce argintiu, giotiu, ciprinu.

Jászol, Jászól (slav.), esle, crepu (Ardel. merid., ital. greppia); —kötés, lés'a crepului; —rács, gratariu de crepu.

Jaszpisz, —kő, iaspis.

Jaszponty, aletu, alantu, pesce de friptu.

Jászság, Iasigla (in Ungari'a).

Ját, v. Druza.

Jatagány, iataganu, pumnariu turcescu.

Játék, jocu; —barca, tanta, marca de jocu (la carti); —dob, toba copilarésca; —hely, scen'a jocului, locu de jucaria; —szer, jucaria, papusiaría; —szin, teatru; —szini, teatralu, de teatru; —társ, sociu la jocu; companionu la cartoforia; —útr, spatiu de jocu, spatiu de alergatu.

Játszadozik, se jóca ne'ncetatu.

Játszás, jocare, jucare.

Játszi, istetiu, desteptu; usioru, usiorelu; care se jóca bucurosu.

Játszik, se jóca.

Játszó, jocatoriu, jucatoriu; —társ, cameradu la jocu.

Játszodik, se jóca.

Játszodtat, pacalesco, isi bate jocu. Javadalmas, Javadalmazott, beneficiatu.

Javadalmi, de beneficiu, cu respectu la beneficiu.

Javadalom, beneficiu.

Javak, pl., averi, avutii, mostii, proprietati, domenuri, dominiuri.

Javal, incuviintiaza, apróba, asla de buuu, de bine; —ás, —at, incuviintiare, aprobare.

Jávára (yalakinek), in favóro'i, in favórea (cuiva).

Javaslás, sfatuire, consiliare, daro de consiliu, propunere.

Javasol, sfatuesco, consiliaza, da consiliu; propune.

Javít, corege, indrépta, derege; reforméza; —ás, coregere etc.

Javiték, Javitat, corectura; —iv, cóla de corectura.

Javitgat, corego ici colca, derege.

Javithatatlan, necoregibilu, incoregibilu.

Javitmány, reforma.

Javitnok, corectoriu.

Javitó-társulat, compania corectio-naria.

Jávor (bika), bouru (zimbru); —(fa), artiaru; —gim, v. Szarvas, corbu tarandu; —levelész, peducho de artiaru.

Javos, medicastro, ceurlatanu, siarla, siarlatanu, ciurpetecariu.

Javosol, face siarlatanii.

Javúl, se indrépta, se corege; se derege; —ás, —at, coregere etc.

Javulékony, coregibilu.

Jázmin, iasminu.

Jég (pl. jegék), ghiatia; grindina, grândina; jeget törni, a sparge ghiat'a, a face pasulu celu mai greu; —esap, strein, tiortioru de ghiatia, copu de ghiatia; —czukor, candelu, canditu; —darab, ghiatioiu; —dúc, —hogy, ghiatiariu, munte de ghiatia, —eső, grindina; —gipsz, sarea mítiei, oglind'a magariului; —kár, strictiune de grindina; —kárbiztosítóintézet, ascurantia in contr'a grindinei; —medve, ursu albu,

ursu de ghiatia; —patkó, pintenu de ghiatia (in riuri, lacuri); — pincze, —verem, ghiatiariu, celariu de ghiatia; —riadás, crepatura in ghiatia; —róka, vulpe de pétra, vulpe de ghiatia; —sikam, lunecusiu de ghiatia; —tenger, marea inghiatiata; —torlat, —zátony, banca de ghiatia, gruiu de ghiatia, rozoru de ghiatia; —törő, spargatoriu de ghiatia; —virág, ghiatiaria; —zaj, ghiatia pornita; ghiatioi, pl.

Jegecs, Jegecz, cristalu.

Jegcsedik, Jegeczedik, se cristaliséza.

Jeged, inghiatia; se cristaliséza; —és, cristalisare.

Jegel, preface in ghiatia.

Jegellik, se preface in ghiatia, inghiatia.

Jegély, Jegér, alcióna, ghiatiarésa, pasere de ghiatia.

Jegenyé (fa), plopu de Lombardi'a; —fenyő, pinu; —pálma, finicu.

Jeges, ghiatiosu.

Jegesedik, prinde ghiatia, inghiatia.

Jégesik, grindina, cade grindina.

Jegesit, v. Jegel.

Jégeső, grindina.

Jegesül, Jegül, se cristaliséza, inghiatia.

Jegeszt, Jegesz, Jegit, cristaliséza, face se inghiatie.

Jégle, criolitu (pétra).

Jegőcze, cristalu.

Jegzik, inghiatia.

Jegy, semnu; nota; marca; biletu, tiedula, ravasiu; nota caracteristica, criteriu; logodna; vámjegy, boleta; —adomány, —bér, —pénz, zestre; —ajándék, darulu miresei; —bank, banca de note; —fogalmány, fóia de zestre; —gyűrű, inelu de logodna; —ing, camasia de mire; —írás, semiografia; —kendő, batista de mire, de mire; —ruha, vestmentu de nunta; —ruházat, vestmentare de nunta, paraferna, —sütővas, inferatoriu; —váltás, logodire, sponsalitiu.

Jegybead, logodesce.

Jegybeli, de logodna.

Jegybenjár, esto logoditu, a, este mire, e mirésa.

Jegyés, adi, insemnatu; s., mire; mirésa.

Jegyések, parechi'a logoditiloru.

Jegyesség, starca logoditiloru.

Jegyetlen, neinsemnatu, nemarcatu.

Jegyéz, insémna, marca, notéza; —és, insemnare etc.

Jegyke, biletu, tiedulica.

Jegytelen, Jegyetlen, nemarcatu, neinsemnatu, fara semnu.

Jegyül, Jegyben, de zestre.

Jegyzék, nota (diplomatica); observatiune, nota, insemnare; lista, catalogu; tarifa; registru; tiedula; —irat, nota; —könyv, carte de adnotatiuni; —lap, tarifa; —váltás, schimbare de note.

Jegyzemények, pl., adnotatiuni, analecte, pl.

Jegyzés, insemnare, observatiune, adnotatiune, nota, reflexiune; denotare; eljegyzés, logodire.

Jegyzet, observatiune, nota.

Jegyzetlen, neinsemnatu.

Jegyző, notariu, logofetu (Rom.), insemnatoriu; observatoriu; actuariu; —könyv, protocolu, carte de insemnari; procesu verbalu (Rom.); —könyvi, —könyvileg, protocolariu, dupa protocolu, din protocolu.

Jegyzői, notarialu.

Jegyzőség, notariatu.

Jel, semnu; —adás, —adat, semnalu; aieptare; —beszéd, pantomima, vorbire prin semne; —fejtés, profetia, divinatiune; gácitoria; —hirlő, telegrafu; —ige, —mondaf, devisa, motto; —igés, cu motto; —írás, semnalementu; —kép, simbolu, emblema; —képes, —képi, simbolicu; —levél, diploma; —leveles, diplomatu; —név, firma (in comer.); parola; —szavalás, mimica; —szó, devisa, parola, simbolu; sententia; síboletu; —tan, —tudomány, semiotica; —zálog, ipoteca.

Jolel, insémna, desémna, denota, marcéza; —és, insemnare etc.

Jelolget, insémna successive.

Jelelő, insemnatoriu, marcatoriu (marqueur); —czövek, —karó, tierusiu, parusiu, pociumbu.

Jelelt, insemnatu; candidatu; prenotatu.

Jelen, adi. si adv., de fatia, presente, aici; s., presentia; —ható, actualu; —kór, tempulu de fatia; —lét, —létel, presentia; —lévő, presente; —nem lévő, absente; —való, de fatia, presente.

Jelenben, acumu, acuma, amú (Trans.), acmú (obsol.).

Jelenős, infatiosiare, presentare, aratare.

Jelenet, infatiosiare, scena; aparitiuno, fenomenu; meteoru.

Jelenget, insciintiaza desu, anuntia.

Jelenik, apare, se infatiosiaza, se arata, se vede, se presenta.

Jelenít, reprezenta, pune sub ochi, reduce in memoria, aduce-amento.

Jelenkezik, Jelenkőzik, se arata, se vede, se infatiosiaza, apare.

Jelenlog, adi., Jelenlogi, adi., de fatia, presente.

Jelennu, v. Jelenlog.

Jelenség, semnu, semnalu, inditiu, simptome; predicere, presimtiu, presagi, auguriu, prognosticu; fenomenu, aparitiune.

Jelent, anuntia, insciintiaza, notifica, face cunoscutu.

Jelentékeny, Jelentékes, insemnatoriu, expresivu, semnificativu; importantu, de insemnatate; puternu, energiosu.

Jelentéktelen, neinsemnatoriu, ne-semnificativu; neimportantu.

Jelentes, v. Jelentékeny.

Jelentés, insciintiare, incunoscintiare, avisu; semnificatiune; relatiune, reportu, raportu.

Jelentet, respicare, rostire, pronunsiatiune; anunsiatiune; vorba, vocabulu; terminu technicu; —len, adi., —ül, adv., neinsciintiatu, ne-presentatu, neinfatiosiatu.

Jelentő, insciintatoriu; semnificativu; —mod, modu indicativu.

Jelentős, v. Jelentékeny, Jelentőség, semnificatiune; insemnatate.

Jelentőség, insemnatate, importantia.

Jelentvény, insciintiare, relatiune, reportu.

Jeles, adi., —en, adv., eminentu, de preferentia; —levél, diploma.

Jelesben, mai alesu, mai virtosu, mai cu sama.

Jeleskedik, Jeleskődik, are calitati eminenti, se pórtu cu superioritate.

Jelesség, eminentia, preferentia, pre- eminentia, superioritate; avantagi; prerogativa.

Jeléstül, mai alesu; mai virtosu; mai de preferentia.

Jelez, insémna, marcéza, denotéza; anumesce.

Jelezmény, marca, semnu, caracteristica.

Jelige, moto, devisu.

Jelleg, tipu; —es, adi., tipicu.

Jellem, caracteru; —es, caracteristicu; —rajz, descriptiunea caracterului.

Jellemez, Jellemez, caracteriséza.

Jellemzett, caracteristica; —es, caracteristicu.

Jelemző, caracteristicu.

Jellöz, insémna, marca, demarca, denotéza.

Jelmez, s., costum, portu (de vestimente).

Jelmez, v. a., costuméza.

Jelmezes, costumatu.

Jelöl, v. Jelet.

Jelv, semnu, simbolu; —es, adi., —ileg, adv., simbolicu, in forma simbolica.

Jelvény, marca, semnu; Jelvények, pl., arme eraldice.

Jelzék, marca.

Jelzet, semnatura; —es, adi, —en, adv., alesu, distinsu; escelente; notabilu.

Jelzetesség, notabilitate.

Jéna, Ien'a (cetate).

Jeneszter, bucsau, ginestra (botan.).

Jenő, Eugonu, n. pr.
 Jer! Jero!, vino! vin! morgemu!
 aid! aide! vé! (Trans. munt.).
 Jérece, puica.
 Jeremias, Irimie, Ieremie.
 Jerke, mica, mielusia.
 Jerne, Irina, n. pr.
 Jernő, Irenou, n. pr.
 Jeromos, Ieronimu, n. pr.
 Jervagyóker, aconitu, buruána ve-
 ninósa.
 Jervelem, vademeceum, carte de ca-
 latoritu.
 Jeszke, spariosu (calulu).
 Jesztő fa, sucitoriu (de taietiei).
 Jó, adi., bunu, probu; marisioru;
 bunisioru; subs., bine; avere; —
 akarat, —indulat, bunavointia, afe-
 ctiune; favóre; —akaró, binevoi-
 toriu, bunu vointoriu; patronu; —
 érzelmű, binesimitoriu, leale, lealu;
 —érműség, lealitate; —féle, de
 soiu bunu, de rasa buna; —for-
 mán, binisioru; —hirű, de re-
 nume; —hiszemű, de buna cre-
 dintia; —hiszeműleg, in buna cre-
 dintia; —izű, de bunu gustu;
 —kedv, —kedvűség, voia buna,
 ilaritate, veselía; —kor, de tem-
 puriu, de deminétia; la tempu;
 —kóra, marisioru, mare destulu;
 —kori, tempuriu; —korra, la
 tempu, la momentu; —lakás, sa-
 tiu, saturare; —lélekkal, in con-
 sciintia, in cugetu curatu; —lelkű,
 bunu la sufletu; cu consciintia;
 —lét, prosperitate; —szántan, de
 buna voia; —szerivel, cu bun'a;
 —szerű, de soiu bunu; —szivű,
 bunu la inima, bunu, umanu, probu;
 —szivűség, bunetie, pl., probi-
 tate, bunatate; —tét, —tétel, —
 tétemény, beneficiu, favóre; —
 tevő, binefacatoriu, patronu, favo-
 ratoriu; —tevűség, bunatate, bene-
 ficentia, liberalitate; —viseletű, de
 purtari bune.
 Joákim, Ioachim, n. pr.
 Jób, Iobu, Iovu, n. pr.
 Jobb, s., man'a drépta; adi. comp.,
 mai bunu; jobban, adv., mai
 bene, mai bine; —féle, de soiu

mai bunu; —foklű, —foklűl, —din
 drépt'a, din man'a drépta.
 Jobbacska, adi., Jobacskan, adv.,
 mai bunisioru, mai binisioru.
 Jabbadán, Jobbára, mai virtosu, in
 partea cea mai mare.
 Jobbág, aristocratu, boieriu.
 Jobbági, aristocraticu; —ság, ari-
 stocratia.
 Jobbágy, supusu (catra statu, catra
 monarchu in staturu despotice);
 iobagiu, colonu, sclavu, robu (Un-
 gari'a, Transilvani'a etc.); —te-
 lek, mosía iobagésca, colonicatura,
 sesiune coloniala.
 Jobbágyi, colonialu, iobagescu.
 Jobban, mai bine; mai multu; mai
 tare.
 Jobbik, celu mai bunu (dintre doi).
 Jobbit, corege, indrépta, amelioréza,
 derege; reforméza; —ás, core-
 gere; deregere etc.
 Jobbitmány, inbunatatire, meliora-
 tiune.
 Jobbra! la drépt'a! (comanda milit.).
 Jobbról, din drépt'a.
 Jobbúl, se indrépta, se corege; mergo
 spre bine; incepto a se insanetosia.
 Jobbulás, indreptare; insanetosiaro.
 Jócska, multisioru; bunisioru.
 Jodók, Iodocu, n. pr.
 Jog, dreptu (pl. jogok, drepturi); —
 alap, fundamentu de dreptu; —
 csavaró, rabulistu; —czim, titlu
 de dreptu; —egyenlűség, ega-
 litate de drepturi; —elv, princi-
 piu de dreptu; —erejű, legalu,
 legale, validu; —érvény, fortia
 de lege, autenticitate; —érzet, sim-
 tiu de dreptu; —igény, preten-
 siune de dreptu; —irat, docu-
 mentu juridicu; —orvoslat, aju-
 toriu juridicu; —szolgáltatás, ad-
 ministratinnea dreptatiei; —tan,
 sciint'a legiloru, jurisprudentia;
 —tanár, profesoriu de drepturi;
 —tanuló, ascultatoriu de drepturi;
 —tudos, juristu, legistu, juriscón-
 sultu; —ügylet, causa de jude-
 cata; —véd, advocatu; —viszony,
 reportu de drepturi, referentia de
 dreptu, relatiune de droptu.

Jogász, juristu.
 Jogászat, jurisprudentia.
 Jogászi, Jogászati, relativu la jurisprudentia.
 Jogi, adi., —lag, adv., juridicu.
 Joglár, justitiariu.
 Joglat, justitia, dreptate.
 Jogod, sceptru, sciptru.
 Jogos, adi., jogosan, adv., cu dreptu.
 Jogosit, v., indreptatiesce, auctorisóza; —ás, indreptatire, auctorisare.
 Jogositatlan, neindreptatitu, neauctorisatu, nerecunoscutu.
 Jogositvány, facultate, auctorisatiune, dreptu, indreptatire.
 Jogosság, dreptate.
 Jogoș, v. Jogosit.
 Jogtalan, nedreptu; lipsitu de dreptu; —ság, nedreptata.
 Joli, ficatu, maiu.
 Jolánka, Ioana, n. pr.
 Jól, bene, bine; —esik, place, cade bine; —lakás, satiu, saturare; —lakik, se satura; —lakott, satulu, saturatu, satiatu; —lakottság, satiu; —tart, satura, óspeta; —tehetetlen, neputintiosu; —tehetetlenség, neputintia, neajunsu; —teszen, face bene; —tevő, benefactoriu, patronu; —tevőség, beneficentia, bunatate, liberalitate.
 Jóllehet, de si, macareca.
 Jónás, Iona, n. pr.
 Jonatán, Ionatanu, n. pr.
 Jó nevon veszen, ia in nume de bene.
 Jóny, bonu (comerc. et finant.).
 Jóraláló, de tréba, trebaciú, capace, aptu, destoinien, harnicu.
 Jós, auguru; divinatoriu, profetu, prespuitoriu; descantatoriu (vrájitoriu), spunetoriu de norocu; astrologu (din stele), pascalitoriu; —asszony, descantatória; profetisa; —hely, oraclu, oracolu; —ige, oraclu; —könyv, carte de farmoco.
 Jósa, Iodocu, n. pr.
 Jóság, bunatate.
 Jóságos, bunu, probu; —ság, bunitio, pl.
 Jósda, oraclu, oracolu.

Jósef, Iosifu, n. pr.
 Jóslás, auguriu; divinatiune, profetia, prespunere.
 Jóslat, Jósolat, profetia; prognosis.
 Jósló, v. Jós.
 Jósok, profetu, vedietoriu (prorocu), divinatoriu; descantatoriu.
 Jóső, profetisa; vedietória, descantatória.
 Jósol, predice, prevede.
 Jósolmány, profetia (prorocia).
 Jóság, avere, mosia; avutia, bogatia; marfa, merce; vite, pl.; —birtokos, posesoriu; proprietariu.
 Jóságos, avutu, cu avutia, bogatu, cu stare; proprietariu.
 Jószántan, de buna voia.
 Jószzerivel, cu bun'a, a bunele.
 Jót áll, sta-bunu, garantéza (chezasiesce).
 Jótékony, binefacatoriu, benefactoriu, facatoriu de bine, charitativu, induratoriu (milostivu, milosu), filantropu; —ság, binefacere, charitate, filantropia.
 Jótét, Jótetemény, binefacere, fapta buna, filantropia.
 Jótévő, v. Jótékony.
 Jóváhagy, incuviintióza, apróba; —ás, aprobare.
 Joval, v. Javal.
 Jóval, adv., cu multu (mai bine, mai susu etc.).
 Józan, adi., Jozanúl, adv., trézu, sobriu (nu bétu); desteptu, sanetosu (la minte).
 Józánit, trezesce (din betia); destépta (minte.).
 Józánodik, se trezesce, se desbóta; se destépta.
 Józanság, sobrietate, trezia, trezbia; minte sanetosá.
 Józantalan, ne'ntieptu, nerationatu, nebunu, smintitu.
 Jozéfa, Iosefina, n. pr.
 Józsa, v. Jósa.
 József, Józsi, Jozska, Iosifu, Sifu, n. pr.
 Jozsue, Iosue, Isusu Navi, n. pr.
 Jő, Jőn, vene, vine; napvilágra —, ese la lumina.
 Jődögél, vine desu.

Jöszte! vino! vin'!
 Jött-ment, veneticu, adunatura; va-
 gabundu, trasu-impinsu.
 Jövedék, venitu, impositu; accisu;
 monopolu de statu; —ügy, afa-
 cerea venituriloru publice.
 Jövedelem, Jövedel, venitu, renta,
 castigu.
 Jövedelmes, cu venitu, rentabilu.
 Jövedelmesít, rentéza, aduce ca-
 stigu.
 Jövedelmetlen, fara venitu, neren-
 tatoriu, necastigosu.
 Jövedelmez, aduce venitu, se ren-
 téza.
 Jövedelmi adó, impositu pe venitu.
 Jövemény, exploatare, venitu, ca-
 stigu.
 Jövendő, venitoriu, viitoriu; —beli,
 pe viitoriu; —ben, in viitoriu;
 —mondás, profetia (prorocia); —
 mondó, profetu.
 Jövendő, spune viitoriulu, profe-
 tiesce (prorocesce).
 Jövendőlés, spunerea viitoriului; pro-
 fetia; descendantura.
 Jövendőség, viitoriu, viitorime; po-
 steritate; urmasi, urmatori, des-
 cendenti, pl.
 Jövény, v. Jövényy.
 Jövés, venire; muguire, germinare;
 —menés, mersu-venitu.
 Jövet, venitu (acasa), re'ntórcere.
 Jövetel, advenire, ajungere, sosire.
 Jövényy, veneticu, strainu.
 Jövő, venitoriu, viitoriu.
 Jövöget, vine incetu.
 Jövö-menő, trecatoriu.
 Jövőség, descendantia, posteritate,
 urmasi, pl.
 Jövötény, volbura (planta).
 Juczi, Iudita, n. pr.
 Juh, Júh, óie; —akol, staulu, stauru
 (ocolu); —bárány, mielu; —bö-
 göly, streche de óie; —czimbe,
 cárcelu, capusia; —fejöte, —ko-
 sár, —rekesz, —ól, —tanya, stëna;
 batatura de oi, staniste; —mé-
 tely, calabaza, calbéza; —nyirés,
 tunsura de oi; —perje, érba de
 munte, paisiu; —szalag, dulce-
 amara, umbra-de-nópte (planta);

— tartás, —tonyósztés, economía
 de oi, prasire de oi, oieria; —teve,
 lama; —usztató, scaldatóre de oi.
 Juhar (fa), artiaru.
 Juhász, oieriu; —bojtár, pecurariu,
 pastoriu de oi (ciobanu, turc.); ba-
 ciu; —bunda, cojocu de óie; —csil-
 lagok, lucíferu de sór'a si demin-
 nót'i'a, sté'o'a Venerei; —dél,
 prandisioru (pe la 9 óre deminé-
 ti'a); —gazda, oieriu, economu
 de oi; —komondor, dulau, cane
 dela turma; —zsíp, fluieru pasto-
 rescu; —tilinkó, tilinca, tilisca.
 Juhászit, inblandiesce, domesticesco,
 dumeresco, domolesce, molcomesce.
 Juházkodik, pastoresce, este pecu-
 rariu.
 Juhászodik, se inblandiesce, se des-
 furia.
 Juhászság, pastoria, pcuraria.
 Júj, pfui! pi-ha!
 Jujjigтели, se prelinge, plinu de da
 afara.
 Juk, borta, gaura.
 Juli, Julis, Julesa, Iulia, n. pr.
 Julián, Iulianu.
 Iulianua, Iuliaua.
 Julinka, Juliska, Iulica, Iulcutia.
 Julius, Iuliu.
 Junius, Iuniu, Ciresieriu.
 Jus, v. Jog.
 Jut, v., advine, ajunge; i se vino
 (cuiva ceva); remane; eszébe jut,
 ii vine aminte.
 Jutalék, parte, dividenda; contin-
 gentu (quota), partea cuvenita;
 premiu.
 Jutalmas, adi., —an, adv., avanta-
 giosu, castigosu, folositoriu; —ár,
 pretiu dulcisioru.
 Jutalmatlan, neresplatitu, nerecom-
 pensatu, neremuneratu; nepremiatu.
 Jutalmaz, resplatesce, recompensa,
 remunera, premiaza; —ás, respla-
 tire etc.
 Jutalom, simbria, pretiu, resplata,
 recompensa, remuneratiune; —díj,
 onorariu; premiu; —felelet, scriere
 de premiu, manuscriptu de con-
 cursu la premiu; —játék, repre-

sentatiune de beneficiu; —osztás, impartire de premiu.
 Jutány, avantagiū; dividenda, parte de castigu, folosu.

Jutányi, v. Jutalmas et Jutányos.
 Jutka, Juezi, Juczika, Iudita, n. pr.
 Juttat, inaintéza, promovéza; face se ajunga; face se ia parte.

K.

Ka, suficsu, diminutivū (de ees. mardárka, paseruica; házacska, casciora; aprocska, meruntielu).

Kaba, coroiu, erote, ereu, hereu, uligariu, uliu, vindereu (cateva nantie).

Kába, hebeucu, naucu, natarau, tontu; desiuchiatu; desmeticu, nobunaticu, intr'o urechia.

Kabak, curcubeta.

Kabala, mártióga, épa rea, calaria betrana.

Kabarász, scormolesce, scurma.

Kabarék, tina, noroiu, limu, glodu.

Kábaság, hebeucia, naucia, desiuchiatura, nebunia.

Kabát, caputu, supratotu; rocu, rocusioru, sumanu.

Kábít, v. a., ametiesce, ulnesce; —ás, ametire.

Kabocza, locusta, cicada.

Kábolgya, hebeucia, naucia, stupiditate.

Kábolyog, aiuréza, e smentitu.

Kabona, scalusiu.

Kábúl, se ametiesce; —ás, —at, ametiéla.

Kábultság, ametiéla.

Kacs, Kacsó, manisióra, manica, doda (la prunci mici); maneriu, stilulu foiei (botan.).

Kács, fauru.

Kacsa, Kácsa, ratia.

Kacsáz, venéza ratie.

Kácsér, ratioiū.

Kácsi, pupu, colacelu; turtisióra.

Kacsiba, siontorogu, strimbu de pitióre.

Kacsing, ochiesce, trage cu ochiulu, cochetéza.

Kacsinka, maneriu, stilulu foiei (bot.).

Kacsint, clipesce, trage cu ochiulu, cochetéza; —ás, clipire.

Kacsikaringó, cód'a scorpionului.

Kacsikaringó, linia incolacita; linia spirala.

Kacsikaringos, incolacitu, spiralu.

Kácsog, gágáie (gâsc'a, rati'a).

Kacsolódik, se infasiura (plant'a).

Kacsong, Kacsongat, v. Kacsint.

Kacsos, curpenosu.

Kacsoz, desfrundiesce.

Kacsub, cauciucu, gumi-elasticu.

Kacza, cutietóia (la argasitori).

Kaczag, ride; —ás, risu, ridere.

Kaczagány, piele de érna, piele de a-umeru (de leopardu séu tigru la gard'a vechia ungréscă).

Kaczaj, hohotu, risu, risetu.

Kaczar, Kaczor, cosoru, cutietu de viãa

Kaczat, trentiaria, lucru de nimicu, secatura.

Kaczór, cochetu, cautatoriu a placé; galantu; amorosu, ademenitoriu; curtesanu.

Kaczérkodás, cochetare.

Kaczérkodik, cochetéza; face curte; ambla dupa femeie.

Kaczéros, cochetu.

Kaczéroskodik, v. Kaczérkodik.

Kaczérság, cochetaria.

Kaczinka, lascaia (unitate minima la moneta), par'a, banutiū, banu, obolu.

Kaczki, Kaczkiós, Kaczkos, cochetu; amorosu, iubetiū.

Kaczola, épa, iépa.

Kaczolódik, se descurca.

Kaczor, cosoru, cutietu de viãa; briciu, cutietu de rasu, radietoriū.

Kaczúros, dintiatu, dintiosu (foila pe margini).

Kád, cada; putina, butina (ital. botti), vana.

Kada, bolbóca (iu riu, unde se aduna pescii érn'a).

Kádacska, caditia, putinica, stóndu, stenduletiu.
 Kadany, cadmiu; — éleg, ocsidu de cadmiu (chem).
 Kádár, cadariu, putinariu.
 Kadarka, strugure venetu (specie).
 Kádárság, cadaria, putinaria.
 Kadet, cadetu, iuncaru (Rom.).
 Kadicska, caditia, putinica.
 Kadócz, vinu ferbente, vinu caldu cu ou.
 Kaffog, Kaffogat, grohote (poreulu).
 Káfor, camforu.
 Kaftány (turc.), caftanu, vestmentu de onóre.
 Kágyika, caditia, putinica; sténu.
 Kagyilló, Kagyló, scoica; —hátn, sbárcitu, ineretitu; sglutiu; —hő, isterolitu; —teknő, scafa scoiceii.
 Kagyó, Kágyu, Kagyula, scoica.
 Kahácsol, v. Kehécsel.
 Kahol, latra, bate pe stele.
 Kaholy, usiti'a cuptoriului; foculariu.
 Kain, alienosu, rancunosu, reutatosu, pismataretiu.
 Kajács, curmezisiu, piezisiu, diagonalu; strimbu.
 Kajácsit, pune in curmezisiu; strimba.
 Kajál, —bajal, larmuesce, gálágesce.
 Kaján, Kajánul, v. Kain.
 Kajánit, face rancunosu, face pismataretiu.
 Kajánkodik, se pórtá cu rancuna, se inpismuesce.
 Kajánol, pismuesce, invidéza.
 Kajes, cange, cârligu; — os, strimbu, cârligatu; —osodik, se strimba, se cârliga; —osság, strimbatura, cârligatura.
 Kajdacs, papagalu.
 Kajdász, sbieratoriu, larmuitoriu, siarla, siarlafanu, cearlatanu.
 Kajdászat, larma.
 Kajdáz, larmuesce, sbióra, striga.
 Kajfas, Kajfos, inganfatu, orgoliosu, trufasiu.
 Kajgonya, paparada, papara, ratota, pancovu, jumara (de óua).
 Kajkol, latra.
 Kajla, strimbu, stimbatu, incovoietu, sucitu; cu córne sucite (boulu).
 Kajlad, atârna in diosu, se pléca.
 Kajlaszt, strimba, incovóie, sucesce.

Kajmacs, cârligu, cópcia; — os, strimbu, cârligatu.
 Kajmán, crocodilu de Americ'a, aliatoru.
 Kajmó, v. Kajmacs.
 Kajol, v. Kajlad.
 Kajom, cârja, macau, razimu, batiu; anghira, ancora; —teke, globu de anghira.
 Kajsz, vara tempuriá.
 Kajsza, adi., Kajszán, adv., strimbu, sucitu, diagonalu.
 Kajszás, camu strimbu.
 Kajszáság, strimbatura, sucitura.
 Kajszi, órdienu, tempuriu, matoru de tempuriu; —baraczk, apricosa, marila, caisa.
 Kajszin, albenetiu, galbuiu.
 Kajtán, Caietanu, n. pr.
 Kajtár, Kajtor, durmecatoriu, miro-sitoriu; mancatiosu; licaritoriu (mítia), rapace; pemet—, voronica négra (botan.).
 Kajtárkodik, durmece, adurmece; duce urm'a; licaresce; face stricatiune.
 Kajtat, cauta, scocioresce; sapa, cérca sapandu (montan.); —ó, cantatoriu, scocioritoriu; cercatoriu.
 Kaka, caca.
 Káka, papura; piperigu; trestia, stufu; —belli, stomachu slabu, stomachu reumistuatoriu; —bot, gamali'a trestiei, motiochin'a trestiei; —posvány, balta cu trestia, trestietu.
 Kakadu, cacadú, papagalu.
 Kakas, cocosiu, galu; giruletiu, stégu de ventu; —csirke, cocosielu; —hágás, cocosiéla; —szeg, cuiulu dela aratru, putiesióra; —szó, cantatulu cocosiloru; —taréj, crést'a cocosiului; —tej, apa (in gluma); —ülő, caprioru, grind'a gaineloru; —verő, dantiu cocosiescu; —viadal, lupta de cocosi; —virág, cocosielu, Adonis de vara; —vitorla, giruletiu, steguletiu de ventu.
 Kakat, cuiulu dela aratru.
 Kakics, Kákics, susaiu (Chondrilla).
 Kakó, cârligu; scóba.
 Kákó, chica, motiu de peru; sierpe de apa; polipu cu fratia.
 Kakog, v. Károg.

- Kákolya, brusturu dulce (Cacalia).
 Kákombák, sgârietura, manjitura (de charthia).
 Kákombákom, farsa, fartia, secatura; sgarietura; —manjitura, scrisórc rea.
 Kaktus, cactus (botan.).
 Kakucs, scurtu de vedero, miope; mijetoriu.
 Kakucsál, strimba din ochi, mijesco.
 Kakuk, cucu; — borsó, mazare padurétia; — demutka, — fl, cimbru selbatieu; — foszlár, cardaminu de balta; — mécsvirág, flórea cucului; — szegfl, garofitia de campu, calhunasiu, nasturelu; — terjék, schinteitia rosia (botan.).
 Kakukol, cucucesce, canta cá cuculu.
 Kalabál, vorbesce stricatu, strica limba.
 Kalács, colacu, coca impletita; — fa, colacii rótoi (de móra); — sütő, colacariu, placintariu; — sütőasszony, placintarésa.
 Kalácsol, impletesco; sucesce.
 Kalafa, v. Kaloda.
 Kalafinta, prestigiu, scamatoria, ilusiune; prefacatura, finetia, finta (ital.).
 Kalafintál, bate fara crutiare, piséza.
 Kalaha, tieparuiu (la spice).
 Kalaj, vagabundu, retacitoriu, pribégu.
 Kaláka, claca, ajutoriu de buna voia (in Trans.); lucrare in compania; convenire, adunare.
 Kalamáris, calamariu, calimariu.
 Kalamász, untura de caru.
 Kalamászol, unge.
 Kalamor, ambla cautandu, scociresce, scotocesce; bate lel'a.
 Kalán, lingura; főz—, lingura de fertu; evő—, lingura de mancatu; kávés—, linguritia de cafea; — levélfi, coclearia.
 Kaland, aventura, estravagantia, lucru extraordinariu, lucru singulariu.
 Kalandor, aventurariu, venturatoriu (de tieri), estravagantu.
 Kalandori, aventurosu, estravagantu, extraordinariu, bizaru.
 Kalandorkodás, v. Kaland.
 Kalandorkodik, Kalandoskodik, cércza aventure.
 Kalandoroz, ambla retacitu.
 Kalandos, Kalandoros, aventurosu; — ság, aventura.
 Kalandoz, v. Kalandorkodik; —ás, retacire, vagabundare.
 Kalangya, claiá (de grau, secara etc).
 Kalangyál, asiédia in clai.
 Kalános, lingurariu.
 Kalánóz, scóte cu lingur'a.
 Kalant, causíro, síumenire, inbetare; —os, causítu, síumenu, bétu.
 Kalantyu, stinghiu (ital. stanga), drugu (zavoru), incuétóre.
 Kalap, pelaría; —bub, —fej, capatien'a pelariei; —fű, podbélu; —kapta, —sám, calapodu, forma de pelaría.
 Kalapács, ciocanu; maiu, maingu.
 Kalapácsol, ciocaesce, fauresce; —ás, ciocanire.
 Kalapos, pelarieriu; omu cu pelaria.
 Kalaráb, calaraba (leguma).
 Kaláris, corala, margénu.
 Kalász, spicu; —fej, gamali'a spicului; —szedés, spicuire; —szedő, spicuitoriu.
 Kalászol, spiculesce.
 Kalászos, inspicatu.
 Kalászosodik, inspica, face spicu.
 Kalász, conducatori, calauzu; —kutasz, sonda (spre a cerca profundímea apei).
 Kaláúzkodik, Kaláúzol, conduce, caleuzesce.
 Kalendár, calindariu, carindariu.
 Kalézol, bate campii, bate lel'a; —ó, vagabundu.
 Kaliba, coliba, casa tieranéscza, cacióra; kalibába ejti, aduce la sapa de lemnu.
 Kalimpál, bate, ciomagesce.
 Kalimpáz, cade, da preste capu.
 Kalincza (fi), cipresu de campu; te-maitia.
 Kalinkó, colacu impletitu.
 Kalinkóz, Kalinkózik, da de-a berbelea, se imbórda, se imburda, da preste capu; se impletecesce.
 Kalisztál, se clatina (cá ról'a).

Kalisztság, freccatoriu de pitióre.
 Kalitka, Kaliczka, Kalit, colivía,
 cusca, galisca.
 Kall, bate in pioa (panura).
 Kalla, tavi —, crinu de balta.
 Kallang, pantlicutia.
 Kallantyú, fusu (de tiesutu straié);
 stinghiu, drugu (la usia).
 Kallat, Kallaszt, bate in pioa (pa-
 nura); fréca, subtiie, ponosesse.
 Kallatlan, adi., —úl, crudu, groso-
 lanu, nefrecatu, nesubtiietu.
 Kalló, pioa; picariu; —táncz, valsu.
 Kallós, picariu.
 Kallóz, v. Kallat.
 Kálmán, Kálmány, Colomanu, n. pr.
 Kalmár, negutiatoriu, comerciantu;
 —bolt, bolta negutiatorésca; —
 egylet, corporatiune de comer-
 cianti; —hajó, corabia de comer-
 ciu; —ház, casa comerciala; —inas,
 invetiaceļu, practicantu; —legény,
 fetioru dela comerciu; —tanács,
 colegiu de comercianti.
 Kalmári, Kalmáros, comercialu, ne-
 gutiadorescu.
 Kalmárkodás, comerciu, negutiatoria.
 Kalmárkodik, face comerciu, pórtá
 negutiatoria.
 Kalmárság, negutiatorime, clasa co-
 merciala.
 Kálmós, calmu (Acorus).
 Kalmuk, calmucu.
 Kalobál, tóca; bate.
 Kalocsa, Calocsa (orasiu).
 Kálócza, Carlovitiu.
 Kaloda, falanga, grosu, butucu, jugu.
 Kalodáz, bate in falanga.
 Kalongya, claiá.
 Kalotafa, colutielu (Colutea).
 Kalóz, vagabundu, hotiomanu, lotru;
 caperariu, captivatoriu (pe mare);
 corsariu, piratu; —hajó, corabia
 de caperari; —vezér, capitánu de
 caperari (in tempn de resboiu).
 Kalozkodás, corsaria, pirataría.
 Kalozkodik, ambla in caperaria; ambla
 in corsaria.
 Kalozlás, Kalozolás, caperare; cor-
 saria; vagabundagiú.
 Kalozol, vagabundéza, bate campii,
 bate lel'a.

Kalpag, calpacu, caciula unгурésca,
 chivara, cuca, cuciumana, gugi-
 mana.
 Kálvinista, calvinistu, calvinu, calvi-
 nónu; —ság, calvinia, calvinismu.
 Kályha, olana, cahala; cuptoriu, soba.
 Kám, canu, hanu (alu tatariloru).
 Kamara, camara, camera, chilía; —
 szék, esítória, retirata, cacastória;
 —tanácsos, camerariu, consiliariu
 de cabinetu; —tiszt, cameralistu,
 functionariu de finantie.
 Kamarai, cameralu, tesaurarialu (in
 Trans. et Ung.) dela finantia.
 Kamarás, camerariu (unu rangú); —
 kulcs, chiaie de camerariu.
 Kamasz, balamutu (ital. balocco),
 lalau; putioiu (in Rom., la cei
 de 16 — 18 ani); perde-vara, tan-
 dala.
 Kamat, procentu, interese pl. (de
 bani), dobenda, camata; kamatok
 kamatja, procentelo procenteloru;
 anatocismu; —czók, talonu de in-
 terese; —ív, cóla de interese,
 —járulékok, accidentie procen-
 tuali; —jegy, —szelvény, semnu,
 cuponu de interese (falióra ce se
 taie din obligatiunea de statu spro
 a'ti scóte procentele); —láb, fic sare
 de interese; —levélke, —szelet,
 tiedula, cuponu; —tartozék, re-
 stantia de procente.
 Kamatol, Kamatoz, arunca procente.
 Kamatos, aruncatoriu de procente
 (capitalu, proprietate).
 Kamborz, Kamborzsavár, Salsola kali.
 Kamfor, camforu; —szesz, spiritu
 de camforu.
 Kammog, merge incetu.
 Kaminongyanta, resina de scamoniú.
 Kamó, Kampó, cârligu de lemnu,
 cange de lemnu.
 Kamócza, inu peptenatu, fuioru de
 inu.
 Kamól, incârliga.
 Kámpicsorodik, bálbaie, se incurca
 limb'a.
 Kampó, cârja, batiu incârligatu.
 Kámpol, Kámpolódik, scóte limb'a,
 ingána, bajocoresce.

Kánporodik, se ingalbinesce, este palidu, e bolaticu.

Kampós, cârligatu, cu cange.

Kampóz, încârliga, strimba.

Kámpúl, se ametiesce; se inpainjinesce (ochiulu).

Kamra, v. Kamara.

Kamoka, Kamuka, camelinu, camelotu (materia de lana).

Kamuti, astutu, viclennu, v. Ravasz.

Kámva, încadrare (de icóna); cingătoría, cununa; garnitura.

Kámzsa, canice, camasia (in rit. r. cat.); caputia.

Kámzsás-barát, caputínu (in apusu).

Kan, veru, vieru (porcu nejuganitu).

Kán, cana; v. si Kám.

Kanaf, firu, fibra.

Kanafáj, urzica mórtá.

Kanakucz, cucuveica, buha mica.

Kaná, lingura; v. Kalán; —fej, gavanulu lingurei.

Kanalaz, îndópa, mananca lacomu, ghiolcaie.

Kanári madár, kanári piuty, canarinu; —pofóka, lamaitia, melisa cu mirosu de citróna.

Kanász, porcariu, pastoriu de porci.

Kanászodik, se mojicesce, se selbatesce, se badaranesce, devine badaranu.

Kanavász, canefasu, pensa lustrósa (ordinaria).

Kancsal, chioru, strabonu.

Kancsalít, Kancsalog, chioresce, cauta strimbu, se uita strimbu.

Kancsalítás, Kancsalság, chiorfa, strabonia, cautatura strimba.

Kancsi, v. Kancsal.

Kancsik, vena de bou.

Kancsó, cana, ulcioru (de vinu); —szájú, gura-mare.

Kancsuka, biciu, cnuta (rusésca).

Kancsukáz, biciucesce, bate cu cnut'a.

Kancsut vet, incrucesce unu pitioru.

Kancza, épa, iépa; —csikó, manzóca.

Kanda, s., dumicatu, muieti cu brandia, zama de brandia; adi., golu, golanu, golasiu, in pielea góla.

Kandalló, caminu, foculariu, vatra.

Kandász, porcariu.

Kandér, caldarusia, clondiru (Rom.); caserola.

Kandi, curiosu; —ablak, ferestruica secreta; —láda, camera obscura portativa, lada de panorama; —lyuk, bortulitia, gaurice.

Kandics, adi., chioru, strabonu; s., unochiu, orbu d'unu ochiu.

Kandicsál, chioresce, cauta strimbu.

Kandikál, se uita, privesce, ochiesce.

Kandilla, cuminu negru, nigza.

Kandiság, curiositate.

Kandit, chioresce; trage cu ochiulu.

Kandúr, cotoiu, motocu.

Kanéb, cane.

Kangot vet, móre iute.

Kanikula, lun'a lui euptoriu, canicula.

Kankalók, cumpan'a fantanel; —os, cu cumpana.

Kankalin, betonica (Primula); czifra —, aurica; tavaszí—, betonica de primavara.

Kankarék, Kankarik, v. Kankalók.

Kankarodik, v. Kunkorodik.

Kankó, vestimentu tieranescu scurtu; toba, o bóla veneria (Gonorrhoea); v. Takár.

Kankus, matahala, ciuha, fafaluga, papaluga, momfia, popantiu.

Kanna, cana, pocalu; —gyártó, cosutorariu; —mosó, barb'a sasului.

Kandóza, foféza (de tunu), fitilu de tunu, lunta; meciu (ardel, ital. miccia, franc. mèche), funióra, cu care tunarii dau focu; —bot, columbina; —veszszó, vergea de aprinsu.

Kanonok, canonicu; —ifjú, domicelariu (canonicus in herbis); —i, canonicescu; —ság, canonicatu, canonicia; —szék, coru, stalu.

Kanot, Canutu; v. Kanocz.

Kanoz, Kanozik, se veresce (scróf'a); —ás, verire.

Kanpulyka, curcanu, corcotinu, galu de Indi'a.

Kanta, canta, cancan, ulcioru de vinu, itia; nagy —, v. örog —, ulcioru de diece itie; —ír, medicina veninósa; —fres, fermecatória, strigóia (ital. straga, stregona).

Kantaes, canitia.

Kantár, frenu, freu; cantariu; cumpana; kantárt cresztoni, relasa frenele; kantárt hüz, stringo frenele; —fa, capetiin (de grindii sub buti); —szár, dologu, curelelo frenului.

Kantáros, infrenatu, cu frene; dedatu cu freno.

Kantároz, infrena (calu).

Kántor, cantaretiu, psaltu; —böjt, paresimi, postulu pasciloru; —nap, di de paresimi (Quatember in biser. r. cat.).

Kantus, contesiu (vestmentu femeiescu).

Kánya, falconu, sioimu de porumbi; —bangita, —fa, macesiu; —fii, érb'a s. Sofie.

Kanyár, taietura, segmentu (geom.); parabola, linia conica; —erő, putere inieptatória, putere vibratória; —erőmű, machina vibratória; —fa, cercu; —mozgás, miscare vibratória.

Kanyargás, incovoiere, sierpuire, invêrtire, giru, giuru.

Kanyargat, invêrte, întórcere, sucesce; arunca în arcu; —ás, invêrtire, aruncare in arcu, arunca in giru.

Kanyargató, discu de aruncatu, giruletiu.

Kanyargó, Kanyargós, sierpurtoriu, invertitoriu.

Kanyarít, face figura in arcu; taie in arcu, se incurba, se cotegece.

Kanyaró, pecingine, pata, péta, versatu.

Kanyarodás, invêrtitura, întorsetura, evolutiune (milit.).

Kanyarodék, clinu arcuatu, cotitura, curbatura.

Kanyarodik, se incurba, se cotegece, se invêrte.

Kanyarodj! întórceti! (milit.).

Kanyarog, se invêrte, se incurba, sierpuiesce.

Kanyaros, parabolicu, conicu, curbu.

Kanyaros, v. Himlós.

Kanyarú, arcuatu, curbatu.

Kanyarol, v. Kanyarodik.

Kanyarulás, Kanyarulat, întórcere, invêrtire.

Kanyó, v. Kamasz.

Kanyul, v. Konyul.

Kap, capata, obtiene; castiga, do-bendesce; afla, gasesco; apuca, prinde; —lábra kap, apuca la putere; valamin kapni, a alerga dupa ceva.

Kapa, sapa; —dohány, tabacu tieranescu.

Kápa, caputiu (la monachi); capulu sielci, oblincu.

Kapacs, sapa cu colti; sapoiu.

Kapadoz, incepe, prinde a pricepe, apuca (la invetiatura).

Kapál, sapa, prasiesce (Rom.); —ás, sapare.

Kapalodik, bate, piséza; astupa, ingrópa; se svercolesce, da diu mani si din pitióre.

Kapar, Kaparász, Kaparáz, ricacie, scormolesce; öszve—, ingrópa, astupa; aduua; —ás, ricairie.

Kapargat, v. Kapar.

Kaparit, pastréza, aduua, stringo; apuca.

Kapás, sápatariu (la papusioiu); capatare.

Kapaszkodik, se incaiera, se incaibara, se prinde (de ceva, de cineva), se catiara.

Kapaszkodó, catiaratoriu, caibaratoriu; cale rapede, rapedisu, decliviu, pravalacu, priporu, cósta de munte.

Kapatos, adi., —an, adv., causitu, siumcnu, anetitü; —ság, betia usióra, siumentia, causiéla.

Kapcsol, incopcie; —ás, incopciere.

Kapcsolat, incopciatura; legatura, legamentu; copula (gramat.).

Kapcsolék, adaosu, aclusu; anecsa, suplementu.

Kapcsos, cu copcia, cu agrafa, cu catarama.

Kapcza, obéla, cârpa; szorul a kapczája, ilu (o) stringe papuculu.

Kapczás, cu obele, obelatu; certaretiu.

Kapczáskodik, se cërta, se incaibara.

- Kapdos, apuca, smancesco, rapesce;
— ás, apucare etc.
- Kapbató, de afluat, de capatatu.
- Kapiczák, alcanu, caputianu (la cai).
- Kapircsál, scormolesce.
- Kapirtyál, v. Kapar.
- Kapitány, capitānu.
- Kapitánykodik, capitāncsce.
- Kapitányság, capitānia.
- Kapkod, apuca, intende man'a; — ás,
apucare, apucatura.
- Kaplan, tigru.
- Káplán, capelanu; — lak, capelanía;
— ság, capelanatu.
- Káplár, corporalu, caporalu; — bot,
batiu de corporalu.
- Káplárkodik, face pe corporalulu.
- Kapmány, rapéla, rapire, pitulare.
- Kapocs, copeia; agrafa, catarama;
scóba; chiautória (de feru in muru);
— fa, scóba de lemnu; — köszön-
tyii, chiautória; — rúd, anghira;
— vas, scóba.
- Kapocza, cosiarca de gura, gratariu
la cani.
- Kapogat, v. Kapadoz.
- Kápolna, capela.
- Kápolodik, bate jocu, bajocuresce.
- Kaponya, craniu, capatin'a cretiloru;
— furó, trepanu.
- Kapor, marariu.
- Kaporna, caperu, arbustu de capere
(Capparis).
- Kapós, cautatu, pretiuutu (marfa).
- Kapósdí, de-a-mincea, de a pil'a.
- Kaposság, cautare, vendiare buna.
- Káposzta, curechiu, varza (Rom.);
disznó—, susaiu; ódes— vagy
olasz—, curechiu nemtiescu; vi-
rágos—, carfiolu, cartefiolu, cono-
pida (Rom.); répa—, cararaba,
curechiu de Siam; vad—, cure-
chiu selbaticu; — fej, capatina de
curechiu; föld—, kert—, cure-
chiste; — lé, móre, zama de varza;
— pillangó, fluture de curechiu.
- Káposztás, cu curechiu, cu varza.
- Kapotnyak, asaru (planta).
- Kapoz, apuca incoce 'ncolo.
- Kappan, claponu; — ör, arnica.
- Kappanoz, face claponi (jugāncsce,
curatia).
- Kápráz, Káprázik (a szeme), ste-
lescu ochii, vede reu, schinteie
ochii; selipesce; se orbesce.
- Káprázát, stelire; orbire; parere ro-
tacita.
- Káprázol, amagesce, spune cai pe
pareti.
- Káprázolat, fantasma, naluca, nalu-
cire, aparentia, ilusiane; stelire
de ochi.
- Kápráztat, orbesce.
- Kápri, caperu, capru, capera (arbu-
stulu si mugurii sei); — kaporna,
capru spinosu.
- Kapros, cu marariu; placinta cu ma-
rariu.
- Kaproz, pune marariu.
- Kápsa, traista de pane, desaga.
- Kápsál, cersiesce; insiéla; plesnesce
cu palm'a.
- Kapsi, v. Kapzsi.
- Kapta, calapodu, calupu, forma de
caltiamente.
- Káptalan, capitulu (de canonici); — i,
— beli, capitulariu.
- Kaptány, cursa, cluoca.
- Kaptár, cosiu de albine, uleiu, stiu-
beiu; trunchiu.
- Kaptat, suie, urca.
- Kaptató, decliviu, cale rapedisia.
- Kaptáz, bate pe calupu.
- Kapu, pórtá; — bálvány, — fél, —
félfa, —gém, uscioru, stálpu de
pórtá, colón'a pórtái; — ör, por-
tariu; — pénz, tacsá de pórtá;
— sarkfa, grindeiulu pórtái; —
szemöld, sprincén'a pórtái, pra-
gulu de susu; — zár, brósca, in-
cuietória de pórtá; — zárat, in-
cuierea pórtái.
- Kapunálló, portariu.
- Kapus, portariu.
- Kaput, caputu (vestmentu lungu nem-
tiescu), talariu.
- Kapuzat, portalu.
- Kapzsi, rapace, rapitoriu, apucatoriu,
lacomu; — ság, rapacitate, lacomia.
- Kapzsiskodik, este rapitoriu.
- Kar, bratiu; facultate (de sciintia);
coru; corpu; statu; karok és ren-
dek, dieta (feudala), jó vagy rossz
karban lenni, a fi in stare buna

- său rea; —dal, cantecu in coru, musica de coru; —dálnok, coristu; —fa, parapetu, balustrata, gradea (parmaclicu, turc. in Rom.); —fal, muru de razimu, galeria; —felkötő, cordea de bratiu; —hatalom, bratiu armatu (Brachium in Ung. Trans.); —kötő, legatura la bratiu; —igazgató, regente de coru, capelumaistru; —palást, pluviale (bis. cat.); —perez, bratieleta; —pöfete, polipu cu ramuri; —rendő, lopati'a, sina de bratiu (la franturi); —szék, sietiu, scaunu cu bratiu; —szellem, spiritu de casta, spiritu de corpu (esprit de corps); ügyök, decanu; —vezér, corifeu, conducatoriu de coru.
- Kár, dauna, paguba, stricatiune, scadere, perdere; —levél, dispace, computu de avaria (pe mare); —mentes, despagubitu, desdarnatu, desdaunatu; —mentesit, despagubese; —mentesités, despagubire; —mentő, tróca, ciubaru de sub cepu; —öröm, bucuria reutatioasa; —örvendő, reutatosu, reu voitoriu; —pótlat, —pótlék, despagubire, rebonificarea daunei; —pör, procesu pentru dauna; —térités, desdaunare, despagubire, rebonificare; —tétel, stricatiune, paguba, pagubire; —tevő, stricatoriu, stricatiuosu, pagubitiosu; —valás, pagubire, damnificare; —valott, pagubitu, dam ificatu.
- Karabély, carabina, fiinta de calaretiu.
- Karabélyos, carabinariu.
- Karácson, craciunu, nascerea Domnului Isusu Christosu; Craciunu, Gratianu, n. pr.; —hét, septeman'a de craciunu; —hó, —hava, Decembre; Andrea; —nap, dio'a de craciunu.
- Karácsoni, dela craciunu.
- Karafina, carafina; carafa, garafa; butelia.
- Karaj, v. Karéj; —fűrész, ferestrau de arcuat; —vonal, linia arcuata, linia curba.
- Karajgat, invérte, rotesce.
- Karajoz, rotundiesce, arcuesce; gardiesce, face dunga, face margini (la vasa).
- Karakán, intrecutu, spulberaticu, resfatiatu, insolentu; reutatosu, rancunosu.
- Karakány, rogozu (specie).
- Karakasztó, bratiariu, legatura la mana.
- Karakatna, Karakatona, bodőrlanu, corla (pasere).
- Kárál, gágáie (gásca).
- Karalábi, cararaba, caralaba, curechiu de Siam.
- Karam, resfrantur'a pelariei, refrecu.
- Karám, Karán, casciora, bordeiu, coliba; locu ingraditu.
- Karámszál, Karimzsál, sgária, apuca in ghiara.
- Karancsi, betük pl., litero tocite.
- Karapol, stropesce (cu apa).
- Kárász, carasu (pesce).
- Kárá, caratu (24 carate = 1 marca; aurulu de 24 carate e celu mai finu).
- Karatlan, adi., —úl, fara bratiu.
- Káratlan, v. Kártalan.
- Káratol, Karatoz, cumpanesce dupa caratu.
- Karattyol, Karattyol, gágáie; fecaresce, v. Fecseg.
- Karaván, caravana.
- Karazsia, dimia, panura tare (invelita de dóua ori in vultóre).
- Kárbatudás, refactiune, computare in paguba.
- Kárbíró, Kárjegyző, consemnatoriu de paguba.
- Karboncz, bratiariu, bratieleta.
- Kárbunkulus, carbunculu; antrace, buboiu gangrenosu.
- Káracs, blata, molia.
- Karcsat, agrafa de bratiu.
- Karcsont, osulu bratiului.
- Karcsú, adi., Karsún, Karsuan, suptire, suptieticu; sveltu, deliu (Rom., franc. délié), sulegetu (Ard.).
- Karcsúdik, Karsú, se suptie, se face deliu.
- Karcsulat, sitóre (la gardu).
- Karcsuság, sveltime, statura della.
- Karcz, sgárictura, raclitura; capetia

- (ce da poporulu parochului); — tti, acu de rasu (pele, macule).
- Karczim, scutu de bratiu.
- Karczlap, placa dintiata (la peptinari).
- Karczog, scârtaie.
- Karczol, sgâriie; scârtaie; — ás, sgâriiere; scârtaiere.
- Karczolat, sgârietura; scarpinitura.
- Karczoz, sgarietu.
- Karczoz, scarifica (chir.).
- Kard, sabia (franc. sabre); spada; pala; — akasz, curéo'a, cing'a sabiei; — bojt, portu, spada; — csapás, taictura de sabia; — csiszár, fauru de sabii, fabricantu de sabii, sabieriu; — él, taisiu de sabia; — fogás, manunchiu de sabia; — fok, muchi'a sabiei; — gomb, nasturele sabiei; — hegy, vârfulu sabiei; — hüvely, tée'a sabiei; — kötő, cingători'a sabiei; — lap, latulu sabiei; — lapoz, bate cu latulu sabiei; — markolat, manunchiulu sabiei; — orru hal, pesce sabietu (cu nasulu in form'a ferastraului); — penge, — vas, amin'a sabiei, custur'a, ferulu sabiei; — szurás, intieptura de sabia; — vágás, taictura de sabia.
- Kardamom, deresuri de totu felulu, arome pl., specii, pl., drogaria, plante aromatice.
- Kárdi-articsoka, cardu spaniolescu (Cynara cardunculus).
- Kardika, Kardikó, sabióra, spadi-sióra.
- Kárdinál, cardinalu (in bis. r. cat.); — ság, cardinalatu.
- Kardos, spadatu, cu spada, cu sabia; — paszuly, fasole strimba.
- Kardoskodik, se jóca cu sabi'a; se cërta.
- Kardoz, duelóza; — ás, duellare, luptare cu sabi'a.
- Karé, patratu, quarrée (franc. milit.); taictura, segmentu (trigon.); cója (de pane), coltucu, dontiu (de pane).
- Karés, Karaj, falía (de pane); arcu, linia de ceru; suprafati'a arcului; barbi'a urechiei, urechiusia.
- Karék, tribuna, amvonu (in bis.).
- Karél, Karajol, cerne (cu ciuru).
- Kárfiol, cartefiolu, conopida.
- Kárhozás, pecatiure.
- Kárhozat, osenda, damnatiune, condamnatiune; — os, blastematu, afurisitu, condamnabilu, de condamnatu, de osenditu.
- Kárhozik, pecatuesce; se condamna, se osendesce.
- Kárhoztat, condamna, osendesce; reprobá, desaproba; — ás, condamnare; reprobare.
- Karics, rîndunea de mare.
- Karicsa, cióra veneta; gura-mare, palavragiu (Rom.), omu guralivu, flecariu, limbutu.
- Karicsál, Karicsol, gâraie; gâgâic; flecaresce, limbutiesce.
- Karika, cercu, discu, giru, veriga; cariga; ânelu, inelu; rotila de lemnu; — gyűrű, veriga.
- Karikál, rotesce, invërte, sucesco impregiuru.
- Karikás, verigatu, rotundu, rotetiu.
- Karikásdi, de-a-disculu; de-a popicele.
- Karikáz, jóca cu disculu.
- Karima, margine, dunga, muchia; refrecu, resfrantura (la pêlaria).
- Karimás kása, pasatu cu lapte.
- Karimáz, rotundiesce, da forma (la o pêlaria).
- Karimázat, margine.
- Karimó, falía, taictura.
- Karimzsál, sgâria.
- Karineza, catrintia, siurtia, zivelca.
- Karist, acusioru, sulisióra; parista, daragi, pl., peptine de lana.
- Karistolt, cá sul'a, form'a sulei.
- Karkán, capetenia, capu (alu unei bande).
- Kárlátó, mersu pe vedere, prim'a cercetaro a parintiloru la fiic'a maritata.
- Karló, manecariu.
- Karlozca, Carlóvitin.
- Karmantyu, manecariu.
- Karmantytis, cu manecariu.
- Karmány, maneca (la vestmenta).
- Kármánykörte, péra caramana, péra de Caramani'a.
- Karmazzin, pele carmesina; — bogár,

—szintermő bogár, carmusu, carmesinu; —szini, rosiu carmesinu.
 Karmelita, carmelitu (monachu de apusu).
 Karmin, carminu.
 Karmol, sgârife.
 Karniol, carniolu.
 Karniolia, Carnioli'a (tiéra).
 Karnok, coristu.
 Karó, paru; parusiu, tierusiu; haraciú (la viia); —répa, napu; brosbá; —dúc, contraparu; —fej, gamali'a parului.
 Károg, croncanesce, câraio, coraio; —ás, coraire.
 Károgat, striga râgusitu.
 Karol, lucra cu bratiulu; —át, inbratiosiéza; fel—, ridica cu bratiulu; se intereséza de unu lucru.
 Károl, tiene de paguba.
 Károlina, Carolina.
 Karoly, coroiu, uliu, gaitia.
 Károly, Carolu; —Fejérvár, Alb'a Carolin'a, Alb'a Juli'a, Bolgradu (in Trans.); —füred, Carlsbad, Bai'a lui Carolu (in Boemi'a); —vár, Carolostadu, Carolin'a (in Croati'a).
 Karom, ghiara, cance, unghióia.
 Káromkodás, injuratura, sudalma.
 Káromkodik, injura, suduie.
 Káromlás, defaimare, defaima, s.; blastema.
 Káromol, defaima; blastema.
 Karónya, caravana.
 Karos, cu bratiu, bratiatu (scaunu); —gyertyatartó, candelabru.
 Káros, stricatiósu, pagubitiosu, damnosu, damnificatoriu, daunosu.
 Károsit, pagubesce, damnifica.
 Károsodik, se pagubesce, sufero paguba, sufero dauna.
 Károsság, stricatiune, dauna, paguba.
 Károsulás, pagubire, damnificare.
 Károsulat, v. Károsság.
 Karoz, implanta pari, pune pari (la viia), hárâciuesce; —ás, hárâciuire, pune pe pari.
 Karozat, palisata, parisata, paruitura, batatura de pari.
 Kárpit, cortina, perdeá; tapetu; ca-tapetésma, fruntariu (la altariu in

bis. res.); —ég, baldacinu; —henger, rolu de cortina.
 Kárpitol, Kárpitoz, tapetóza, pune tapeturi; —ás, tapetare.
 Kárpitozat, tapetaria.
 Kárt, cana de beutu, olu, ulcioru; daragi, peptine de lana; peptine undulatu.
 Kartács, mitralia, cartaciu, cartusia; —gömb, glontiu de mitralii; —lövés, puscatura cu mitralii; —szekrény, sicriiu de mitralii; —tüz, focu de mitralii.
 Kartácsol, peptina (lana).
 Kartalan, fara bratiu.
 Kártalan, fara paguba, nepagubitu, nedamnificatu; —ság, desdaunare, nepagubire, desdaunare.
 Kártalanit, intórce pagub'a, despagubesce, bonifica, desdauna; —ás, despagubire.
 Kártékony, stricatiósu; —furdancs, cariu (de carti); —ság, stricatiune.
 Kartérítés, desdaunare, despagubiro, bonificare.
 Kártifola, cartafiolu, cartefiolu, conopida.
 Kártkőcz, bucu de lana.
 Kártó, daragi, peptine de lana.
 Kártol, peptina (lana).
 Kárton, Kárton, stamba, cotonu, cartonu; tiesetura de bumbacu vapsita.
 Kártos, burloiú, butoiesiu; fedelesiu.
 Kártya, carte de jocu; bota, donitia (vasu de apa); —levél, carte; —vár, cai pe paretí, cetate in aeru, utopía; —vetés, dare cu cartile.
 Kártyás, cartoforu, jucatoriu de carti.
 Kártyáz, jóca in carti; —ás, cartoforia, jocu de carti.
 Kártyus, cana, olu, pocalu.
 Karucza, carutia, carutióra (Carosse).
 Karvaly, v. Karvoly.
 Karvas, cetera; cimbula.
 Karvoly, coroiu, uliu, gaia, gaitia.
 Karzat, galería (in teatru).
 Kas, cosiu; corfa (ital. corbelleto); paneriu; impletéla.
 Ká sa, pasatu; ciru, papa, terciu

—fil, malatu (Millum); —göbces, alica, meruntisiu de paseri (la puscatu); —gyöngy, margea merunta; —himlő, —küteg, scarlatu, scarlatina, purpura, pojaru.
 Kásál, face ciru, face terciu.
 Kásás, pasatosu, farinosu.
 Kásásodik, se terciuesce, se face ciru séu breiu.
 Kaselót, fisetru (pesce de mare).
 Kaska, corfitia, cosiuletiu.
 Kaskás, corfariu.
 Kaskötő, corfariu, cosiarariu, panerariu.
 Kasmatol, cauta, scocioresce, v. Kurkász.
 Kasol, crucesce, trece curmezisiu.
 Kasornya, frėnu de óle (in care pune óla spre a o duce de ecs. la campu).
 Kasos, cu cosiu.
 Kassa, Casovi'a (cetate).
 Kásta, scrinisioru.
 Kastán, pantofu.
 Kastély, castelu, costeu (Trans.), fortarétia mica; palatu; —nagy, castelanu, comandante de castelu.
 Kastélyos, cu castelu, de castelu; —bor, vinu scipitosu, vinu schimbatoriu de coloru.
 Kastol, manjesce, flescaie (pól'a vestimentului cu tina).
 Kastos, intinatu, flescaitu, manjitu.
 Kasuka, hebeucu, naucu, nebunaticu.
 Kasul, crucisiu, curmezisiu, preste.
 Kasza, cósá; —hugy, Orionu (unu astru); —kő, cute, greslá; —műves, fauru de cósce.
 Kaszab, sabia.
 Kaszabol, taie in bucati.
 Kászadék, amestecu, balmasiéla, confusiune, incurcatura, incalcéla, caosu.
 Kaszal, Kaszaly, claie (mare, de fenu, de paie).
 Kaszál, cosesce; —ás, cosire.
 Kaszálatlan, necesitu.
 Kaszárnya, casarma.
 Kaszás, cosasiu, cosariu; mórtea; Orionu; —pók, cosasiu, un'a specie de painjinu; —lé, zama acra.
 Kászfa, casu (arbore strainu).

Kasziba, Kaszibás, strimbu de pitóre, siontorogu.
 Kaszibál, amesteca, incurca.
 Kaszimbál, trage-'mpinge, hatiesce.
 Kászma, manecutia, fodoru (la maneca); nodu (la legatur'a de gútu); ochiu (la reti'a, la sita etc.).
 Kaszmál, amesteca, incálcesce, incurca, balsmasiesce, arunca de a valm'a; —ás, incalcéla, incurcare etc.
 Kaszmálódik, se amesteca, se incálcesce, se incurca, se balsmasiesce.
 Kasznár, castelanu; spanu, comite.
 Kasznárság, spanatu, spania.
 Kászolódik, se sbuciuma; v. Ver-gődik.
 Kaszornya, v. Kasornya.
 Kaszt, casta; semintia, tribu.
 Kasztadió, nuca pietrósa.
 Kásztor, brebu, castoru.
 Kata, Catarina, Caterina, Catrina, Ecaterina.
 Katak, batatóre, clantia (in mori); castaneta, turca; tóca.
 Katakol, clantiane, clantiaie.
 Katalin, Catarina, v. Kata.
 Katáng, cicória, cicóre; —kávé, cafea de cicória; —koró, cicóre selbatica.
 Katangol, merge clantianindu.
 Katapila, v. Katipila.
 Káté, catechismu.
 Katholikus, subs. si adi., catolicu.
 Kati, v. Kata.
 Katika, capa veneta, pelaría de asaltu.
 Katipila, muierotca, barbatu efemeietu.
 Katlan, caminu, cotlonu, focalariu de caldari, cuptoriu de caldari, crateru, gura de vulcani; —koró; v. Katángkoró; —száda, gur'a caminului.
 Katlanos, caldaraviu.
 Katona, ostasiu (dela óste), soldatu (dela soldu séu plata; catana (in Ungari'a); militariu; katonának áll, intra la óste, se face ostasiu, se iuroléza la óste; —állitás, inrolare de ostasi; —béka, brósca verde, procatoru; —büu, crima ostasiésca; —czenk, servitoriu de

- ostasi; —kenyér, profuntu, pane ostasiésca, pane de comisu; —rend, statu ostasiescu, clasa ostasiésca; —szállás, cortelu ostasiescu; —szedés, inrolare la óste, recrutare; —szegődés, capitulatiune; —tanyázás, cantonare; —társ, frate de arme, camaradu de arme; —tiszt, oficiariu, oficiaru; —törvény, lege ostasiésca, lege militaria; —újoncz, recrutu; —ügy, afaceri ostasiesci.
- Katonái, ostasiescu.
- Katonás, belicosu; cá ostasiu, cá soldatu.
- Katonaság, ostasime; statu ostasiescu, statu militarescu.
- Katonásdi, de-a-soldatii.
- Katonáskodás, viétia ostasiésca.
- Katonáskodik, este soldatu, e in óste, servesce in armata.
- Katraboeza, dumicati cu brandia; scovarda cu brandia, cocorada.
- Katran, Kátrán, catranu (ital. catrame), pacura, dohotu (candu se face din mestécanu).
- Katró, alautura, aluviune (de riuri, de mare).
- Katrincza, Katrinka, catrintia (la portulu romanescu), fota, zadia, siurtia, zivelca (Rom.).
- Katroc, cotigariu, cotetioru, cotinétia.
- Kattan, cicóre selbatica.
- Káttant, pleoscaie cu limb'a.
- Kattog, clantiane cu dintii.
- Katulya, scatulca, cutéia, lacra; —munka, scatulcaria.
- Katulyás, scatulcariu; cu scatulca.
- Katus, Catrintia, Catincutia.
- Katuskál, Katuskáz, Katuskodik, se pórtá femeiesce, este muieretiu, e muierotca.
- Katyangol, bate lel'a.
- Katyat, veriga de lemnu.
- Katyfol, Katymál, ferbe reu.
- Katymatyol, amesteca, incurca.
- Kátyól, Kátyó, Kátyú, baltóca; fléscá, noroiu, mocirla, stiolna, tina pe strate.
- Kátyús út, cale glodurósa, cale brusiósa.
- Káva, gardina (la putiu); arcu.
- Kavacs, silice; petrisiu.
- Kavar, Kavarit, amesteca; —ás, amestecare.
- Kavarék, amestecatura.
- Kavarodik, se amesteca.
- Kávás, gardinitu, cu gardina, cu cercu, cu veriga; —szoknya, fusta pe cercuri, crinolína, malacovu.
- Káváz, gardinesce, cercuesce, coprinde in rame.
- Kávó, cafea, cafa; —daráló, v. —örló, morisca de cafea; —fa, arbustu de cafea; —findsa, filigénu de cafea (césca, turc.); —ház, cafenea; —henger, prajitóre de cafea, cilindru de cafea; —szerek, cafetarii pl.; —szin, cafeniu.
- Kávés, cafetariu, cafegiu; cu cafea.
- Kávéz, bé cafea.
- Kávézó, beutoriú de cafea.
- Kávia, epure de casa bastardu.
- Kavics, grohotisiu, pietrisiu; silicime, cruchu.
- Kavicsol, Kavicsoz, asterne cu pietrisiu (calca).
- Kavicsos, siliciosu; pietrosu; —föld, pamentu siliciosu, cremenosu.
- Kávit, chiauna (canele), latra.
- Kávorr, ciocu, pliscu, rostru.
- Kaz, prisma (figura compusa din paralelograme).
- Kazakin, casaca, vestmentu scurtu.
- Kazal, claie (mare de fenu, de paie etc.), jiróda.
- Kazán (turc.), caldare; —péncz, accisa de vinarsu; —só, pétra de caldare (ce se pune din apa); —tüztelep, bateria de obitie.
- Kazár, Kazuár, casuaru, strutionu casuaru (pasere).
- Kázla, lopetica (la jugu).
- Kázlu, scatulca de scórtia.
- Kázmér Kázimir, Casimiru, n. pr.
- Kázu, Kazup, corfa cu tórte.
- Kazul, persanu, persianu; persienescu; —hon, Persi'a.
- Kazula, casula (vestmentu bis. apus.).
- Kazupa, cnautia (planta).
- Ke, particica diminut. (—fedél, fedélke etc.).

Kobel, (pl. keblek), sinu, peptu;
—beli, din gremiu, gremialu; —
lázító, revoltatoriu de spiritu.
Kobél, póla, póle pl. (la femei).
Kebeles, ingrecata, greóia.
Kebelez, Keblez, incorporéza, ingre-
miaza.
Keblezö, incorporatoriu.
Kees, gratii, pl., nuri, pl., simpathía
amorósa, atragere, atractiune; —
dús, —teli, plinu (a) de gratii,
cu nuri, simpatiecu.
Keeso, mantela.
Kecege, se lingusiesce.
Kecege, caciuga, sturiu (ital. sto-
rione).
Kecegeot, Kecegetet, atrage, ademe-
nesce; lingusiesce; amagesce, da
sperantie false; consóla, mangaie
(cu ceva); —és, ademenire; in-
sielare.
Kecsély, donu, daru, presentu.
Kecses, atragatoriu, graciosu, cu nuri
(charmant, fr.).
Kecske, capra; —bak, tiapu; —béka,
brósa de apa; —buk, bórda, burda
(Transilv.), berbelea, berbeleacu
(Rom.), tumba; —bukász, se im-
bórda, se imburda, se dá de-a
berbeleaculu; —csecsi szölb, tie-
ti'a caprei; —csillag, Capel'a, Ca-
priti'a (astru); —darázs, vespe
(specie); —disz, barb'a tiapului
(Fragopogon); —fü, doronicu (bot.);
—füz, salce crestata, mítiasióra;
—köröm, petricica de Balatonu;
—láb, egopodiu (botan.); capr'a
lemnariului, scaunu de cioplitu;
—olló, iedu, vatuiu; —rágó, san-
geru (botan.); pomitia de sangeru
(Elyonymus); —rák, racu de balta.
Kecskés, pastoriu de capre, caprariu.
Kecstelen, fara gratii, fara nuri, an-
tipaticu.
Kecz, cotetiu.
Kecze, sacu de pesci, reti'a, mréja.
Keczebeczél, Keczél, salta (de bu-
curia).
Keczeficze, siontorogu.
Keczél (rom.), catielu, catielasiu.
Keczeleg, Keczele, Keczelő, man-

tela femeiesca; legatura la capu;
involtóre; siurtia; barbía.
Keczke, siopronu de fenu, fenaria.
Keczmereg, Keczmerkedik, se trage
incetu; merge incovoietu; se im-
pedeca din debilitate.
Ked, umóre, ánima; dumneata, v.
Kend.
Kedd, marti.
Kedély, umóre, tóne pl., naturelu,
temperamentu; —állapot, dispu-
setiunea spiritului.
Kedélyes, bine dispusu, umoristicu.
Kedesz, ghindura de lapte (in ugeru);
—fü, timu, timianu.
Kedész, umoristu.
Kedv, placere; placu, voia; kedve
csámporodik, kedve jó, ii vine
voia, are pofta; kedvedért, pentru
tine; kedvét tölti, ii implinesce
voia; isi face pe voia; nincs ked-
vemre, nu e pe placulu meu;
—egyen, indiferentia, nepasare;
simtiu nostramutatu; —hiány, apa-
thia, lipsa de placere; —keresés,
lingusire; —telés, voia buna; como-
ditate.
Kedvel, ii place, place (pe cineva);
—és, placere, iubire.
Kedvelem, comoditate.
Kedvelő, iubetiu, iubitoriu, amorezu;
diletantu.
Kedvelt, favoratu, placutu, iubitu,
de predilectiune.
Kedveltet, face placutu.
Kedvély, v. Kedély.
Kedvenez, favoratu, favoritu.
Kedves, adi., —en, adv., placutu,
iubitu, scumpu, suavu; gustosou,
cu gustu; dragalasiu.
Kedvesit, face placutu, face iubitu.
Kedveskedés, Kedvesködés, com-
placere, complacentia, favóre, bine-
vointia.
Kedveskedik, Kedvesködik, arata
placere, face pe placu, face pe
voia, presenta (ceva).
Kedvesség, amabilitate, suavitate.
Kedveszegett, desgustatu, desconcer-
tatu, descuragiatu.
Kedvészet, estetica; —i, esteticu adi.
Kedvetlen, adi., —ül, adv., desgu-

- statoriu, neplacutu; —ség, neplacere, desgustu.
- Kedvetlenedik, perde placerea, se desgusta, se desconcerta.
- Kedvetlenit, desgusta, desconcerta, strica voia.
- Kedvetlenkedik, e desconcertatu, e desgustatu, e descuragiatu.
- Kedvez, favoréza, partinesce; trece cu vederea; crutia; —és, favorare, partinire; crutiare.
- Kedvezmény, favóre, partinire; gratia.
- Kedvező, adi., —leg, adv., favoratoriu, favorabilu.
- Kedvtulság arogantia, truffa.
- Kedvű, dispusu (cu anim'a, cu spiritulu); cu tóne.
- Kefe, peria; —kötő, periaru; —seprű, stergura, matura de peru.
- Kefél, perie; —és, periere.
- Kegy, clementia, gratia; favóre, charu, patronagi, patrociniu; —adomány, —ajándék, gratialu; precariu; —asszony, patróna; —díj, —pénz, pensiune din gratia; —idő, anulu veduvei (de pensiune); anulu gratiei; —istennő, —szűz, Gratia; —levél, privilegiu scrisu; —leveles, privilegiatu; —mutatás, aratare de gratia; —szurás, lovitur'a din urma; —teli, —telyes, graciosu, induratoriu, clemente; —vadászat, venare de gratia, venare de favóre; —zsold, soldu cu patenta; —zsoldos, invalidu cu patenta, invalidu patentalu.
- Kegybeli, din gratia; precariu; —beliség, v. Kegyadomány.
- Kegyed, dumneata, domni'ata; mari'ata.
- Kegyel, favoréza; —és, favorare.
- Kegyelem, clementia, gratia, indurare, mila, (milostivire); pardonu; charu; —levél, carte de ertare; —utja, calea gratiei.
- Kegyefet; evlavia, pietate; favóre; curcubeu.
- Kegyelmed, dumneata.
- Kegyelmes, adi., —en, adv., graciosu, clemente; induratoriu; Uram, ecselenti'a ta.
- Kegyelmessége, Ó—, ecselenti'a sa.
- Kegyelmességed, ecselenti'a ta.
- Kegyelmecz, érta, pardonéza; —és, pardonare.
- Kegyelő, patronu, favoratoriu.
- Kegyelt, Kegyenecz, favoritu, a.
- Kegyes, bunu, graciosu; evlaviosu, piosu, pietosu; legyen oly kegyes, v. Kegyeskedjék Ön, ai bunatate, fi bunu domnule, fi buna dómna; binevoiesce; —alapítványok, fundatiuni piose.
- Kegyeskedés, a fi graciosu; evlavia fatiarita.
- Kegyeskedik, este graciosu, se indura; binevoiesce; face pe santoiulu, fatiaresce evlavia.
- Kegyeskedő, pietistu; sântoiu, religiosu prefacutu, fariseu.
- Kegyesség, gratia, binevointia; curceria.
- Kegyetlen, cruđu, crudelu, feroc, ferosu, tiranosu; —ség, crudime, crudelitate, ferocitate, tirania; brutalitate.
- Kegyetlenedik, se face cruđu, se incrudiesce, se face tiranosu.
- Kegyetlenködés, tractare tiranósa, tiranire.
- Kegyetlenkődik, tiranesce, este tiranu, este feroce.
- Kegyetlenül, tiranesce; brutalu.
- Kegynök, patronu.
- Kegytelen, adi., —ül, adv., disgraciosu, negraciosu; reu voitoriu, reu cobitoriu.
- Kegyteli, Kegyteljes, graciosu, clemente, binevoitoriu.
- Keh, tusa, tuse; ectica; astma.
- Kehécsel, tusiesce.
- Kehely, (pl. Kehelyek, Kelyhek), potiriu; cupa (ital. coppa), pocalu, pacharu; —fog, sertularia.
- Kebes, ecticosu, ofticosu, cu lenta; tusitoriu; astmaticu, greu resuffatoriu, cu nadufu (calulu); —ség, astma, nadufu, nadusiéla; ectica.
- Keheteg, Keheteges, cu astma, cu nadufu.
- Kéj, deliciu, placere (spirituala), desfetare; voluptate, luxuria, placere trupéscu; v. si Kény; —dús, deliciosu, desfetatosu; —élet, viétia

desfotata, viótia placuta; —érzet, simtiu deliciosu; —érzetes, deliciosu, desfetatosu; voluptuosu; —gyönyör, voluptate; —hajozás, navigatiune de placere; —ház, casina, foisoru de placere, pavilionu; bordelu; —hon, Elisiu; —hölgy, —leány, —nö, femeia publica; —ittas, —mámoros, bétu de placeri, bétu de voluptate; —kastély, castelu; palatu de vara; —kert, gradina de luesu; —sovár, alergatoriu dupa placeri; —telv, estasu, rapire, incantamentu; —vadász, berbanu, buiacu, desfrenatu, sibaritu, omu lucsuriosu.

Kéjda, locu de placere.

Kéjdelg, Kéjeleg, se desfrena, se imbuiba, petrece in desfrenari; petrece in placeri.

Kéjelem, desfrenu, imbuibare; delicatetia,

Kéjelmes, Kéjes, delicatu; gingasiu, plapandu.

Kéjencz, v. Kéjvadász.

Kéjint, pe placu, pe voia, dupa post'a inimei.

Kéjtelen, fara placere.

Kék, albastru (cá ceriulu); venetu, mieru (Trans.); —almás, galbtu, mieru; —begy, stigletiu suru; —begyü billegény, prigóre cu gftu albastru (paseruica); —csikos, venetu vérgatu; —czinke, pitiégou venetu; —eres, cu vene venete; —fejülhüros, sturdiu albastru (pe spate); —keményitö, scrobéla veneta; —kór, cianosis (bóla); —kő, vitriolu, pétra veneta; —savany, acidu cianicu, acidu prusicu (chem.); —szarvasbogár, rudasca; —szemü, cu ochi albastrü; —szürke, surü; albu (calu); —tarka, baltiatu (tarcatu), calu pétatu; —virág, neghina.

Kékany, cobaltu.

Kékellik, Kéklik, bate in venetu; bate in albastru, se inventiesce, se miernesce.

Kéklö, Kéklö, venetü, mierü.

Kékény, cianogeniu.

Kékes, venetü, mierü; ce bate in albastru.

Kékesedik, se inventiesce.

Kékit, vapsesce venetu, vapsesce cu mieru; coloréza albastru; —és, venetüre, miernüre.

Kékitö, scrobéla veneta.

Kékke, Kékleny, cobaltu.

Kéklik, bate in venetu.

Kekse, tiundra, sumanu, zeche (vestmentu grosu).

Kékül, se inventiesce; —és, invenetüre.

Kel, Kelkaposzta, curechia nemtiescu.

Kél, Kel, se scóla; merge, se duce; se vende, se trece, se canta (in comerciu); advene, sosesce; dospesce, e in fermentatiune; —és, sculare; resarire; manecare; buba, infatura; dospire.

Kélebóll, Kelekótál, tandalesce, bate le'a.

Kelecsen (sölyom), uliu.

Kelehajti, Kelekosta, Kelekuti, ne bunaticu, desiuchiatu; omu venturatiu, fanfaronu, laudarusu; berbanu, fulau, puslau, care da cu bard'a in luna.

Kelékény, elasticu.

Kelekóla, strimbu, curbu, recurbu; strimbatu, sucitu, invértitu, inco-lacitu.

Kelekólál, se sucesce, se invérte.

Kelem, vadu, trecatóre (prin apa).

Kelemen, Clemente, n. pr.

Kelencze, uleu, cosiu de albine, albinariu.

Kelendö, de vendiare; cautatu, pretiutu, cu pretiu; —ség, cautare, vendiare, pretiu bunu (la marfa, vite).

Kelengye, daru de nunta, daru de mirésa.

Kelengyez, gatesce mirésa, inzestréza.

Kelentyül, tórta (la vasu).

Kelep, clantia, turca, castaneta; tóca.

Kelepeze, cluoca, cursa.

Kelepel, clantiane; —és, clantianire; —ö, clantianitoriu.

Kelepiczél, se sbuciuma, da din mani si pitióre, se sgambóie.

- Kelésés, puroiosu.
- Kelésfű, scabiosa de campu (botan.).
- Keleszt, pune la dospéla; — és, dospire; scourgero.
- Kelesztő, aluatu acru; drojde, midiu-locu de dospitu.
- Kelet, resaritu, orientu; datu, dato (anula, luu'a, dio'a); vendiare; cursu (la bursa); Indi'a orientala; —váltó, cambiu a dato (comerc.).
- Kelete van, se vende, afla cumparatori.
- Keleti, resariténu; orientalu, din Orientu; —tenger, Baltic'a, Beltu; —es, resaritenescu, cá in resaritu.
- Keletkezés, Keletközés, inceptura, urdiéla, origine, nascere, purcedere, provenire; resultatu; formare.
- Keletkezik, Keletközik, se incepe, se nasce, provene, purcede, ese, se deriva, resulta, se urdiesce; se forméza.
- Keletkeztet, da inceptu, urdiesce, incepe, produce; forméza; —ő, genetica, generatoriu, urditoriu.
- Keletlen, nevendutu; nedospitu.
- Keleve, lance, pica; paru ascutitu.
- Kelevény, buboiu, ulcôre; buba; abscesu.
- Kelevész, Kelevéz, v. Kelevc; —és, lanceriu.
- Kelevészt, de-a laturea, in flanca.
- Kelevet, divanu; sofa.
- Kelincs, elinciu; clantia (la usia).
- Kelkaposzta, curechiu nemtiescu.
- Kell, Köll, e de lipsa, e necesariu, trebuie.
- Kellék, cerentia, cerintia, esigentia, trebuintia, recerintia, conditime; atributivne.
- Kellőkez, cere, demanda; cere trebuintia.
- Kellem, gratii, nuri, pl.; amenitate, deliciu, dulcôre, suavitate; —es, —etes, adi., —en, adv., gratiosu; amenu, deliciosu, savu, placutu.
- Kellemdus, Kellemteljes, v. Kellemes, —etes.
- Kellemesit, face gratiosu, face deliciosu.
- Kellemesség, dulcôre; placere.
- Kellemetlen, adi., —ül, adv., neplacutu, negratiosu; —ség, neplacere, desplacere, scârba.
- Kellemit, v. Kellemesit.
- Kellemő, placutu, gustosus; gratiosu.
- Kellemtelen, v. Kellemetlen.
- Kellet, s., cerintia, trebuintia; convenintia; competentia; justetia; v.; face placutu; kellett magát, se face placutu.
- Kellete korán, tempuriu, la tempu.
- Kelletén túl, preste mesura.
- Kelletik, se cere, trebuie.
- Kelletlen, adi., —ül, netrebuintiosu, de prisosu, escedente; desgustatu; necesitatu, fortiatu, silitu; urtiosu, neplacutu; necautatu (la vendiare); —ség, desgustu, neplacero.
- Kelletlenkedik, este urtiosu.
- Kellő, necesariu, convenintiosu, justu, intoama; placutu, desfetatu; —en, —képen, dupa trebuintia, cumu se cuvine, cumu se cere.
- Kellőség, dulcôre, amabilitate, suavitate, lucru placutu.
- Kelme, materia, stofa (tiesuta); marfa.
- Kelmed, dumncata.
- Kelő, resaritoriu; sculatoriu; curentu; dospitoriu; —ség, vendiare (de marfa).
- Kelendőség, cautarea, vendiarea (marfei).
- Kelősit, aduce in cursu, aduce in circulativne, face de vendiare.
- Kelt, destópta, scóla.
- Keltez, datéza.
- Keltő, dssteptatoriu, sculatoriu; —óra, orologiu desteptatoriu.
- Kelyh, v. Kehely.
- Kem, stavila, bariera, margine.
- Kém, spionu; scrutatoriu, cercetatoriu; —és, spionatoriu; plinu de spioni; —fok, turnu, vedeta, observatoriu; —kanál, lingura de cuina; —kő, pétra de proba; —papir, charthia chemica; —szor, reagenta (chem.); —tan, chemia; —vessző, sonda, perpendiculu.
- Kémel, v. Kémlel.

Kémél, crutia; pastréza; —és, —et, crutiare; pastrare.
 Kéméletlen, adi., —ül, fara crutiare, necrutiatu; necrutiandu; nepastratu.
 Kemeneze, cuptoriu, caminu, soba; —fiok, olana, cahala; —száj, gur'a cuptoriului; —tevő, coperementulu sobei.
 Kemeny, titaniu (miner.).
 Kémény, hornu, urloiu, cosiu (Rom.); —seprő, urloieriu, hornariu; —fecské, rondunea domestica.
 Kemény, adi., —en, adv., tare, tiépánu, duru, virtosu, robustu, valorosu; aspru, rigorosu; —agykér, dura Mater; —bőrü, cu piele aspra; —héljil, cu coja tare, cojosu, scortiosu, —héjuak, conchilii pl. (ist. nat.); —vászón, pensa de călți (vergata).
 Keményded, asprisoru; virtosielu, tarisoru, tiepioru.
 Keménydedés, intarire, invirtosiare.
 Keményedik, se intaresce, se invirtosiéza, se incrudiesce.
 Keményes, Keményke, tarisoru, virtosielu; asprisoru.
 Keményit, intaresce, invirtosiéza; scrobescce; —és, intarire etc.
 Keményíték, amilatu.
 Keményítetlen, adi., —ül, adv., ne-intaritu, neinvirtosiatu; nescrobitu.
 Keményítő, intaritoriu, invirtosiatoriu; scrobéla.
 Keményke, tarisoru, virtosielu; asprisoru, canu rigorosu.
 Keménykődik, este aspru, e rigorosu.
 Keményödik, Keményül, v. Keményedik.
 Kémkedés, Kémeskedés, spionare, spionagiü.
 Kémkedik, spionéza, cercetéza.
 Kémle, proba.
 Kémledcz, canta, cercetéza, scrutéza.
 Kémlel, pandesco, scotocesco, iscodesce, spionéza; —és, —et, spionare.
 Kémlelődés, panda.
 Kémlelődik, pandesco, urmaresce; v. Kémlel.

Kémlés, v. Kémlelés.
 Kémlesztz, cercatoriu, probatoriu (montan.); —et, probaria.
 Kémlet, cercetare, scrutare; panda; —hely, locu de panda.
 Kémleő, spionatoriu; panditoriu; scrutatoriu.
 Kémtség, spionagiü, spionaria.
 Ken, unge; —és, ungere.
 Kén, putiösa, sulfuru; —csap, copu de putiösa, afumatoria de buti; —cseleny, manganu sulfuricu; —csiriz, céra de putiösa; —eső, plöia de-putiösa; argintu-viu, mercuriu; —föld, pamentu sulfurosü; —göz, aburu de putiösa; —gyertya, aprindióra, lemnusü de aprinsu, catranitia; —kö, v. Kén; —kösavany, acidu sulfuricu; —köves, sulfurosü, cu putiösa; —lap, —lapka, pensa sulfurata (spre a bagaü buti); —szesz, eteru de putiösa, eteru sulfuricu.
 Kenczo, vernice (firnisu); lustru, politura.
 Kenczés, poleitu, politu.
 Kend, dumneata.
 Kendefende, manjitura, unsetura, maculatura.
 Kendel, Kendez, díce dumneata.
 Kendelicz, Kendericz, caneparü (pásere).
 Kendepir, carminu (colóre).
 Kender, canepa; virágos—, canepa de vara; magvas—, cauepa de tömna; —bársony, flisa, plisa; —mag, sementia de canepa; —magos, pestritiu, baltiatu, petatu; —tiló, melitia.
 Kendik, se sterge.
 Kendő, stergariu, stergura; asztal—, merindare, servieta; orr— v. Zseb—, sudariu, marama de busdunariu, batista; törölköző, stergariu; fej—, invelitóre; —fogás, incredintiare, logodire, sponsalitiü; —lakás, solenitatea logodnei; —szeg, cuieriu; —szer, cosmeticu.
 Kendöz, rumenesce, sulemenesce; —és, rumenire, sulemenire.

Kendőzetlen, adi., —ül, adv., neru-
menitu, nesulemenitu.

Kendőzget, rumenesce desu.

Kendőzködik, se rumenesce.

Kénécs, sulfuretu.

Kenedék, unsura, pomada; —es,
unsu.

Kéneg, sulfidu; —érez, galena, plum-
bagine.

Kénégeny, eteru sulfuricu.

Keneget, unge mereu.

Kénegület, impietritea silicea.

Kenekedik, se unge.

Kénel, Kéenez, afuma cu putiösa;
sulfuréza.

Keneny, bismutu.

Kénény putiösa, sulfuru.

Kenés, ungerea; —fenés, ungerea
bolnaviloru.

Kéneső, argintu-viu, mercuriu.

Kenet, subs., mirésma, unsóre, un-
gentu, unsura, unsementu; miru;
utolsó—, sacramentulu santului
maslu; v., pune se unga.

Kenetel, unge.

Kenetes, unsu; pomadariu, facatoriu
de mireme.

Kenetlen, adi., —ül, adv., neunsu.

Kéenez, sulfuréza, afuma cu putiösa
(butile); —és, —et, sulfurare,
afumare cu putiösa.

Kenfen, unge pe bolnavu.

Kengyel, Kengyelvas, scara de siea,
stafa; —futó, alergatoriu; —szár,
—szij, cureao'a stafei.

Kengyeltelen, adi., —ül, adv., fara
scari.

Kénkő, putiösa, sulfuru; —savany,
acidu sulfuricu; —ves, sulfuriosu,
cu putiösa.

Kénkővez, sulfuréza.

Kénlél, spiritu de putiösa, spiritu
sulfuricu.

Kénmáj, sulfatu de potasa, ficatu
de sulfuru.

Kenő, ungatoriu; unsóre; —fenő,
medicastro; —festék, rumenéla,
sulimanu.

Kenőcs, pomada, unsóre; arcz—,
rumenéla, sulimanu, dresu; czisma
—, céra négra, negréla de stible;
—ös, cu pomada, pomadatu.

Kenőcsöl, unge.

Kénszerit, constringe, fortieza, si-
lesce; obléga, indatoréza.

Ként, postpus., cá, cumu, precumu;
conformu, amesuratu; magamként,
cá mine; istenként, cá unu dieu.

Kentefitél, unge; manjesce.

Kéutelen (Kénytelen); constrinsu,
fortiatu, silitu; obligatu; —ség,
fortia, sila.

Kéutelenit, dessulfuréza; constringe,
silesce.

Kentet, Kenet, pune se unga.

Kénül, se sulfuréza.

Kény, comoditate, indemana; arbi-
triu, placu, buna placere, dispu-
setiune libera; despotismu, despo-
tia; —állitmány, ipotesa, presu-
punere arbitraria; —becs, pretiu
de afectiune (la unu lucru pla-
cutu séu remasu dela persóna iu-
bita); —bíró, arbitru; —bíroság,
arbitragiu, compromis, tribunalu
de arbitriü, tribunalu de jurati;
—ítélet, laudu, sententia de ar-
bitru; —kedvezmény, precariu;
—kegy, discretiune; —parancs,
porunca despotica; —úr, despotu;
—uralom, despotia, despotismu;
—úri, adi., —lag, despoticu; des-
poticesce.

Kényelem, comoditate.

Kényelmes, adi., —en, adv., co-
modu, indemana; —ség, comodi-
tate.

Kényelmetlen, adi., —ül, adv., ne-
comodu, preste mana.

Kényen, Kényén, comodu, pe placu.

Kenyér, pane; —bél, miédu de
pane; —bél cziczkoró, —bélvi-
rág, dorantu albu, mié de foi;
—domó, —dúc, coltucu, dontiu
de pane; —fa, artocarpu (arbore de
Indi'a); —gomba, laptuca (Trans.),
burete dulce laptosu; —haj, —háj,
cója de pane; —kereset, castigu
de nutrementu; —kereső tuda-
mány, sciintia de profesiune; —
mester, pitariu; —morzsalék, far-
mitura, sfarmitura; —vesztegető,
perde-vara, tandala; —virág, calce,

calinica; zsurma, farmtura, mie-
diusioru.

Kényére, pe placu, in comoditate.

Kenyercske, Kenyérke, panisiora.

Kenyeres, cu pane, din pane; —
pajtas, frate la pane, cameradu,
fartatu, ortacu (ture.).

Kenyerez, mananca pane; dimica,
dumica, sfarma (pane); meg —,
corumpe, mituesce.

Kenyerezik, ojinéza, manca de ojina.

Kenyértelen, adi., —ül, adv., fara
pane, fara castigu, fara venitu,
lipsitu.

Kényes, delicatu, gingasiu; resfatiatu,
intrecutu, desmerdatu; falosu, in-
ganfatu, trufasiu; afectatu; —ség,
gingasime; resfatiu, intrecura;
fala, truffa; afectatiune.

Kényesködik, se resfatia, se intrece;
afectóza; se falesce.

Kényez, Kényeztet, resfatia, des-
mérda, nineréza (Trans.).

Kényeztetés, Kényezés, resfatiare,
desmerdare, ninerare.

Kényleges, adi., —en, adv., pe placu;
arbitrariu; —ség, placu, arbitriu,
arbitrarietate.

Kenyő, simplu, probu.

Kényszer, fortia, sila; —folyam, cursu
impusu (la monete); —kölesőn,
imprumutu impusu.

Kényszeredik, este constrinsu, e si-
litu; impilesce.

Kényszerit, constringe, fortiéza, si-
lesce.

Kényszerőncz, arestantu, supusu for-
tici.

Kényszerül, constrinsu, fortiatu, si-
litu; —ség, fortia, sila; necesi-
tate, nevoia.

Kényt, v. Ként.

Kénytelen, adi., —ül, adv., fara
voia, necesitatu, silitu.

Kénytelenedik, e necesitatu, este
silitu, ii canta.

Kénytelenit, constringe, silcesce; —és,
constringere, silire.

Kénytelenség, necesitate, nevoia, sila.

Kénytet, fortiéza, silcesce; genéza,
imbie cu forti'a; —és, fortiare,
silire; genare.

Kép, imagine, icóna, figura, chipu;
tablou; simbolu; idolu, simulacru;
—árus, iconariu; —beszéd, limba
figurata; —betű, ieroglify; —csar-
nok, galeria de icóne, galeria de
tablouri; —dúló, iconoclastu, ico-
nomachu, stricatoriu de icóne; —
sarágó, sculptoriu, saporiu in
lemn, statuariu; —imádás, ico-
nolatría; —írás, pictura, zugra-
via; —iró, pictoriu, zugravu; —jel-
irat, ieroglyfia, scriptura ierogly-
fica; —más, prototipu; imagine,
icóna, portretu; —metsző, sculpto-
riu, statuariu; —mutatás, fatiaria,
fariseismu; —mutató, fatiariu, san-
toiu, fariseu; —mű, opera de pi-
ctoriu, séu de sculptoriu; —mű-
vész, iconariu, pictoriu, zugravu;
sculptoriu; —művészet, iconaria,
pictura, zugravia; sculptura; —
nyomat, modelu, esemplariu, co-
pia; —nyomó, bosieriu, formato-
riu de figure in céra; —rege, ale-
goria; —romboló, —rontó, ico-
noclastu, iconomachu; —szál, —
szobor, statua; —szer, formalitate;
—talány, rebus, gacitura pe fi-
gure; —tan, iconologia, tipologia;
—tár, galeria de tablouri; —te-
rem, sala de tablouri.

Kepe, snopu; simbrí'a seceratoriului;
capetia, simbrí'a preotului.

Képében, in numele, in person'a...;
maga..., in persón'a sa.

Képel, képez, representa, infatiosiéza;
forméza.

Képel, léga snopi; platesce simbrí'a.

Képelet, figura, forma, imagine.

Képelő, productivu.

Képen, Képpen, postpus., precumu,
asia cumu, dupa cumu.

Kepés, legatoriu de snopi; —arató,
seceratoriu in parte.

Képes, aptu, abilu, capace, destoi-
nicu; cu icóne, cu tablouri; fi-
guratu; —ség, aptitudine, abili-
tate, capacitate, destoinicia; —
képességi ivck, table de califi-
catiune.

Képesint, adv., cumpetatu, moda-
ratu.

- Képesít, forméza; califica, face de stoinicu; —ő, formatoriu; califiatoriu; —rendelvény, decretu de calificatiune.
- Kepességtelen, neaptu, neabilu, necapace.
- Képest (hoz-, hezképest), postpus., in respectulu, in privinti'a.
- Képesz, sculptoriu; statuariu; iconariu; —et, sculptura, statuaría; iconaría.
- Kepesztet, se catiara, se suie.
- Képez, v. Képel.
- Képez, forméza, da forma, compune; —és, —et, formare, compunere.
- Képezde, seminariu pedagogicu, pedagogia, scóla normala (in Franc.).
- Képleg, adv., figuratu, in metafora, metaforice, improprie.
- Képlegesít, metaforiséza.
- Képlel, infatiosiéza, representa; v. Abrazol.
- Képlés, representare.
- Képlet, Képelet, Képlelet, presentatiune, representatiune; imagine; figura, forma, tipu; idea; —tan, tipologia.
- Képletes, Képleti, tipicu.
- Képletez, formuléza.
- Képrege, alegoria.
- Képszer, formalitate.
- Képtár, galeria de icóne, galeria de tablouri.
- Képtelen, adi., —ül, adv., neaptu, necapace, nedestoinicu; absurdu, necalitu, paradoxu; enormu; —ség, absurditate, necalitura, paradoxia.
- Képiül, se forméza, se face, ia forma, ia figura.
- Képiület, figura, forma.
- Képvisel, infatiosiaza, represente.
- Képviselct, representatiune; —i, representativu.
- Képviselő, representantu.
- Képzékeny, formabilu, cultivabilu.
- Képzél, isi intipuesce, isi imagina, isi face idea; képzeld csak, cugeta numai! képzeldetni, poti cugeta, iti poti intipui; —és, intipuire etc.
- Képzelog, Képzolg, fantasiaza, fantasóza, isi face fantasii, isi imagina.
- Képzelem, Képzélet, fantasia, imaginatiune, intipuire.
- Képzelgés, fantasiare.
- Képzelgő, Képzelmész, fantastu, fantasticu; infumuratu; utopistu.
- Képzелhetlen, adi., —ül, adv., ne-cugetabilu, neimaginabilu, ce nu se póte cugeta.
- Képzелhető, cugetabilu, imaginabilu, ce se póte cugeta.
- Képzelmény, fantasma, naluca; idea insielatória.
- Képzelmi, imaginariu.
- Képzелődés, imaginare; fantasare; capritiu.
- Képzелődik, isi imagina; fantaséza.
- Képzelő erő, —tehetség, puterea imaginatiunei, imaginatiune; facultatea imaginativa.
- Képzелősködik, fantasiaza, isi imagina.
- Képzelt, imaginatu, intipuitu, fictivu.
- Képzemény, imaginatiune; fantasma; idea.
- Képzés, formare, cultivare.
- Képzet, idea, v. Észkép; —es, imaginariu, intipuitu.
- Képző, cultivatoriu, formatoriu.
- Képződik, se forméza, se cultiva.
- Képződmény, formatiune.
- Képzőélet, viatia in cultura, viatia de omu cultivatu.
- Képző ösztön, indemnu la cultura, stremuru spre cultura.
- Kér, cere, postesce; petiesce (iu casatoria); cersiesce; —és, cerere etc.
- Kerzeréce, clangula, ratia de arbori (Anas Clangula).
- Kérd, intréba, interróga, intreróga; cércá; cercetéza.
- Kerde, vërteju, ametiöla.
- Kérdgel, intréba desu.
- Kérdés, cestiune, cercare, intrebare, intrebatiune, interogare.
- Kérdéses, cu indoiéla; problematicu.
- Kérdet, v. Kérdés.
- Kérdetbeli, Kérdetes, din cestiune, ce se tine de cauza.

- Kérdetlen, adi., —ül, adv., neintrebatu.
- Kérdez, intróba, interóga; cércá; —és, intrebare.
- Kérdezkedik, cercetéza.
- Kérdezöleg, adv., intrebandu.
- Kérdezősködik, cercetéza (dupa ceva), cauta urm'a.
- Kérdő, intrebatoriu; —kérdőre vonni, a trage la respundere; —jel, semnulu intrebarei; —pont, utripunctu, interrogatoriu (jurid.), punctu de cercetare.
- Kérdül, amotiesco, ilu (o) apuca vërtajulu.
- Kérdve, intrebandu.
- Kerecsen, Kérecseny, ulú, falconu (specie).
- Kéredzik, se cere, se róga (unde va), cere concessiune.
- Kérog (pl. Kórgék), scórtia; petitia scortiosata; —fa, pluta, sugeru; lemmu de sugeru; —léjú, scortiosu, cojosu.
- Kéregél, cere desu.
- Kéregét, cersiesco; —és, cersire.
- Kéregető, cersitoriu; —barát, franciscanu, monachu cersitoriu (in bis. apus.).
- Kerek, adi., —en, adv., rotundu, rotogolu; curatu-respicatu, órdieun; kerekben állni, a forma cercu; kereken tagad, róga totu; —ki mond, spune verde.
- Kérek, róta; giru, rotundime; kereket köt, impedece róta; kereket oldott, sterge la sanetós'a, o tulésece la fuga; —abrones, sína de róta; —ács, rotariu, carutariu; —agy, butaculu rótei; —agyfuró, sfladeru de butucu; —csip, clesce la curclari; —fal, obada, patrariu de róta; —fentő, —küllő, spítia; —forga, cepu; —forgás, rotire, rotatiune; —gyártó, rotariu; —ház, camar'a rótei (la fabrice, la mori); heveder, sína de róta; —hosszant, ovalu; —hosszu, ovalu, form'a oului; —kötő, pedec'a rótei; —mozgony, mechanismu de róte; —mű, rotarime; —nyom, róna, urma de róta, orbita, vagona, vagasiu; —pengő, taleruti, discu, rotila (dintre butucu si scara); —sín, —talpvas, sína de róta.
- Kerekded, rotundioru, rotilatu; —ség, rotundime.
- Kerekdék, elipsa, figura ovala.
- Kerekedik, Kerekődik, se ridica; resulta; kedve —, ii vene pofta, afla placere (la ceva); tánczba —, intra in dantiu.
- Kerekedmény, resultatu.
- Kerekes, cu róte; rotariu.
- Kerekeshi, giru, jocu in cercu, alergare in cercu.
- Kereketlen, adi., —ül, adv., nerotilatu, fara róte.
- Kerekez, pune róte (la caru); frange cu róta.
- Kerekít, rotundiesce; —és, rotundire; —mény, rotundietura, arondisementu; —ő, rotundietória (la ciobotari).
- Kerekség, rotundime, cercu, giru; föld kereksége, globulu pamentului.
- Kereknyűz, se invërte impregiuru.
- Kerekül, se rotundiesce; —et, rotundime.
- Kérékzet, rótele machinei, mechanismu.
- Kérel, se cere, isi ia concessiune.
- Kérelem, rugare, rugamente, suplica; petitiiune; —kép, adv., rogandu suplicandu, in forma de rugamente; —levél, suplica; petitiiune.
- Kérelmény, obiectulu supliciei; rugamente.
- Kérelmes, petitionariu, suplicante, rugatoriu.
- Kérelmez, petitiónéza, suplica, se róga; —ő, v. Kérelmes.
- Kéremény, Keremés, v. Kérelem.
- Kéremési kölcsön, precariu.
- Kereng, Kering, cercuesce, cerculeza, se invërte, se întorce impregiuru; jóca valsu; ambla prëdatu, bate lel'a; —és, incungiuru, abatere, digresiune (in vorbe); valsu; vagabundare.
- Kerengő, valsu, dantiu nemtiescu; rotitoriu, invértitoriu; —beszéd, digresiune in vorba, abatere dela

- obiectu; — út, incongiuru, cale racitata.
- Kerengös, spiralu; vârtejitu; curbu, recurbu.
- Kerenta, crinta, castronu mare de lemnu, albă de casiu (la oiervi).
- Kerep, trifoiu pastaiosu, lucerna cultivata (Lotus); — kökörösín, anemóna cu trei foi.
- Kerép, podu de luntre; tóca; clantia, castaneta, turca.
- Kerepel, tóca; clantiencesce.
- Kereplő, clantia.
- Kereplye, cartiaitóre, scartiaitóre.
- Keres, canta, cërca; castiga; —és, cautare etc.
- Kereset, castigu; pretensiune; profesiune, mesteria, meseria, maestria; actiune, acusatiune; —adó, contributiune pe castigu; —ág, ramu de castigu; —levél, actiune, incaminare de procesu; —mód, mi diulocu de viétia.
- Keresett, cautatu; impotionatu, intiotiolatu.
- Keresgél, cauta; castiga incetu.
- Kereskedelem, comerciú, negotiú, negutiatoria.
- Kereskedelmi, comercialu, negutiatorescu, mercantilu; —kammer, camera comerciala; —ministerium, ministeriu de comerciú; —segéd, comiú, calfa (turc.), fetioru de bolta.
- Kereskedés, comerciú, negutiatoria; bolta; —i, comercialu; —mérleg, bilantiu.
- Kereskedik, negutiatoresce, face comerciú, pórtca comerciú.
- Kereskedő, comerciantu, negutiatoriu; —inas, invetiaceanu; —ház, casa de comerciantu, casa negutiatorésca; —társ, companionu; —város, orasiu comercialu, piatia comerciala.
- Kereskedői, negutiatorescu, comercialu; —leg, adv.; negutiatoresce.
- Kereskedőség, negutiatorime.
- Kereskény, Crescentiu, n. pr.
- Kercsmény, castigu.
- Kereső, castigatoriú.
- Kerestély, Cristianu, n. pr.
- Kereszt, cruce; curmedime; claic (de grau, secara); —ajándék, daru de botezu; —akna, mina incrucita (montan.); —anya, nasia, matrina (in referentia catra person'a botezata), cumatra (pentru parinti, ital. comare); —apa, —atya, nasiu, patriu, cumatru; —csavar, siurubu crucitu; —csont, osulu spinarei; —felmagasztalás, inaltiarea crucei; —feltalálás, aflarea crucei; —gyermek, —fiu, finu; —had, espeditiune cruciata; —hártya, diafragma; —iga, jugulu cumpenei; —járóhét, septeman'a crucei (la rom. cat.); járőnap, di de rugatiune, di de liteia; —koma, cumatru, cumatra; —kút, ap'a botezului; —leány, fina, finisióra; —levél, carte de botezu; —növ, nume propriu, nume de botezu; —nyüg, latiu incrucitu; —orrú, pliscu incrucitu, locsia; —tűz, focu incrucitu (in batalia); —út, cale incrucita; —vas, catusia incrucita; —vetés, incrucire, facere de cruce, semnulu crucei; —vitéz, cruciatu, ostasiu cruciatu; —viz, ap'a botezului; —vonás, punerea de getului (in locu de subscriptiune).
- Keresztbe, crucisú, curmezisú.
- Keresztel, botéza; —és, botezare, botezu.
- Keresztelendő, persóna de botezatu.
- Keresztelés, baptismu, botezu; —i, de botezu, baptismalu; keresztelési anyakönyv, matricul'a botezatoru.
- Keresztetlen, adi., —ül, nebotezatu, a.
- Keresztelkedés, baptizare, botezare.
- Keresztelkedik, se botéza.
- Keresztelő, baptizatoriu, botezatoriu; ospetiú de botezu.
- Keresztély, Cristianu, n. pr.
- Keresztény, cristianu, crestinu; —i, crestinescu; —ség, cristianismu, crestinismu; crestinime, crestinateate.
- Keresztes, cruciatu, cu cruce; —barátok, pl., trinitariu (in bis. apus.); —dáma, —hölgy, dama cruciata;

- háboru, —had, cspeditiuno cruciata, guera cruciata; —vitéz, cruciatu.
- Keresztesz, crucesce.
- Keresztség, baptismu, botezu; —ismétlő, anabaptistu.
- Keresztür, cruciatu, ostasiu cruciatu.
- Keresztül, preste, prin, stra; —kasul, crucisiu-curmezisiu; —vont, parafatu (unu conceptu, unu documentu).
- Keresztyén, v. Keresztény.
- Keret, cadru (cercevea, provadiu, Rom.); gherghetu (la cusetório).
- Kéret, róga (prin altulu); petiesce; —len, adi., —ül, adv., nerugatu.
- Kerevet, canapea scunda, divanu, sofa.
- Kerge, capiu, vârtejitu; —jub, óie capia; —kór, bol'a capiarei, capiatu.
- Kérges, scortiosu, aspru, tiépenu, scruposu (panea).
- Kérgesség, Kergetegség, capiare, capiatu.
- Kérgesit, scortiositéza, inaspresce, intiepenesce; scrupositéza.
- Kérgesödik, Kérgesül, se scortiositéza, se inaspresce.
- Kerget, alunga, ia la fuga, fugaresce, gonesce, ia la góna; —és, alungare, fugarire.
- Kergül, se capie.
- Kericzél, gágáie.
- Kering, v. Kereng.
- Keringel, se invérte.
- Keringör, ronda.
- Kerit, incungiura, impregiura, impresura; ingradesce, aduce, castiga; votresce; nagy feneket—, incepe de parte (cu vorb'a); —és, incungiurare etc.
- Keriték, gardu, ingraditura, miediuna, palanu (ital. palancato), stoboru.
- Kerítő, impresuratoriü; votru, inadtoriü; —nö, vótra, miediulocória (de casatorii).
- Kérkedékeny, fanfaronu, laudarusu, ventatoriü, falosu, inganfatu; —ség, fanfaronada, ventare, falagóla.
- Kérkedés, falire, inganfare.
- Kérkedi, laudarusu, fala-góla, fanfaronu.
- Kérkedik, se falesco, se lauda, se inganfa.
- Kérkedő, v. Kérkedi.
- Kerkedség, v. Kérkedés.
- Kérkeszik, Kérküdik, Kerküszik, v. Kérkedik.
- Kerlány, (stricata din cárlanu), nótinu, mielu de unu anu.
- Kérlel, se róga, indupleca prin rugamente; calméza, liniscesce, molcomesce; —és, rugare etc.
- Kérlelhetetlen, adi., —ül, adv., neinduplecabilu, inecorabilu.
- Kermelkedik, se lingaresce, se lingusiesce.
- Kermes, cármuzu (insecta, din care ese colóre rosía).
- Kérő, rogatoriü, rugatoriü; petitoriü; scama; —gyomor, főle de rumegatu; —társ, competente, concurrente; competitorü.
- Kérődzés, rumegare (vit'a).
- Kérődzik, Kérőzik, rumega.
- Kerra, ulú.
- Kerreg, cáraie, cáraie (gain'a).
- Kert, gradina (ital. giardino), —ágy, stratu cu refrecu, rabata; —ház, foisioru, pavilionu; casa din gradina; —kedvelő, orticultoriü; —mivélés, orticultura.
- Kertekurtal, sucesce-invértesce.
- Kertel, ingradesce; —és, ingradire; —et, gardu, miediuna, palanu.
- Kertész, gradinariü; —ség, gradinária; —kapa, sapa, sapsióra.
- Kertészet, gradinaritu.
- Kerti, de gradina; —csiga, melcu.
- Kertike, ortensa, ortensia, rosa de Iapani'a.
- Kerül, incungiura, da róta; vine la ordine, succede, urméza; ajunge, cade (in puterea, in proprietatea cuiva); se abate; fuge (de cineva); costa; —és, incungiurare etc.
- Kerülék, elipsa (matem.).
- Kerület, cercumferentia; periferia; cercu; districtu; gardina, margine; incungiuru (in cale); —gyülés, adunare districtuala.

- Kerületeuként, dupa cercuri; dupa districte.
- Kerületi, cerculariu; districtualu.
- Kerülget, merge impregiuru, ambla impregiuru, deambła (fruntaria).
- Kerülhetlen, Kerülhetetlen, adi., —ül, adv., neincongiurabilu, neamanabilu.
- Kerülő, incongiuratoriu, deamblatoriu; pastoriu, pazitoriu, jitariu (de campu); padurariu: incongiuru.
- Kérvény, petitiune; suplica, rugamente.
- Kérvényez, petitionéza, cere; se róga, suplica.
- Kés, cutitu; — csináló, cutitariu, fauru de cutite; —él, taisiulu cutitului; —fok, muchi'a cutitului; —hegy, vârfulu cutitului.
- Kese, v. Kesely.
- Kesed, Keshed, Kessed, se inveciesce, se ponoscesce, se róde, se tocesce (vestmentu, unélta).
- Késedelem, amanare, indelungare, intardiere, prelungire; prolongatiune (la plati); prejudetiu.
- Késedelmes, amanatoriu, intardiotoriu, incetu.
- Késedelmeskedik, amana, intardie, indelunga.
- Késedelmez, intardie; —és, intardiere; késedelmi kamát, interese de prolongatiune.
- Késedezik, intardie.
- Késci, adi., tardiu.
- Késel, intiépa, junghia.
- Késelg, Késelkedik, Késelődik, Késeng, intardie (zabovesce, slav.).
- Kesely, baltiatu.
- Keselyű, vulturu, gaia.
- Keser, s., amaratiune; adi., amaru; —ag, —föld, magnesia; —éleg, ocsidu de magnesia; —fa, casia (Quassia); —gúny, sarcasmu, bajocura amara, bajocura cu resbunare; gentiana.
- Késér, urméza, comitéza; urmaresce, ia urn'a; —és, urmare, comitare; urmarire.
- Keseredés, Keserödes, amaratiune, iritatiune, inversiunare.
- Keserédés, dulce-amaru.
- Keseredik, Keserődik, se amaresco; este amaritu, este iritatu.
- Kesereg, Keserg, lamentéza, se plange, se vaiera (de ceva); plange; e tristu; jalesce, se afla in dolu.
- Keserell, tine de amaru.
- Késéret, insocire, acompaniare; comitiva, cortegiu (la unu domnu mare); conductu, convoiu (la ingropatiune etc.); escorta, paza (la arestati); acompaniamentu (musica).
- Kesergés, plangere, lamentare, vaierare etc.
- Keserít, amaresco; irita, inversiuna; —és, amarire.
- Keseríz, amaréla, gustu amaru.
- Késérlet, cercare, incercare, esperimentu, proba.
- Kesernye, amaru.
- Kesernyés, amariu, camu amaru.
- Késérő, insocitoriu, acompaniatoriu, comitatoriu; conducatoriu.
- Kesersó, sare-amara, sulfatu de magnesia.
- Késért, cerca, tentéza (ispitesce); pune la proba; face esperimentu; —és, cercare, tentare etc.
- Késértet, cercare, tentatiune (ispita), demonu reu.
- Késértő, cercatoriu, tentatoriu (ispitatoriu).
- Keserugorka, calocinta.
- Keserű, adi., —en, adv., amaru; —ség, amaréla, amaratiune; —foszlár, lingurica, coclearia (planta); —fi, purecaritia, poligonu (Pulicaria).
- Kászfa, casu (Quassius).
- Keserül, ilu (o); compatimesce; ii vene amaru; ii pare reu, se caiesce; —ctes, adi., —ctesen, adv., de compatimitu, de plansu.
- Keserűs, amariu; —ég, amaratiune.
- Keserv, amaratiune, simtiu durerosu; durere, suferintia; —es, adi., —en, adv., amaru; durerosu.
- Késés, intardiere.
- Késik, intardie (zabovesce, slav.).
- Késit, prejudica (cambialu).
- Késkedés, intardiere.
- Késkedik, amana, intardie.

Keskeny, adi., —en, —ül, adv., angustu, strimtu; —ség, angustime, strintime.

Keskenyedik, se angusta, ce strimta.

Keskenyit, angusta, strimta.

Késlekedik, v. Késkedik.

Késlel, Késleltet, amana, indelunga, prelungesce, intardie, traganesce; —és, —tetés, amanare, traganare etc.

Késlelmény, amauare, indelungare, traganare.

Késlelő, amanatoriu, intardietoriu, traganatoriu.

Késleltet, amana, proróga; —és, amanare etc.

Késleltető, Késlelő parancs, v. Késlelvény.

Késlelvény, moratoriu, scrisóre de feru.

Késő, adi., —n, adv., tardiu.

Későske, adi., Késősken, adv., tardioru, camu tardiu.

Késöz, Késik, intardie, merge in cetu (orologiulu).

Kesreg, magnesia.

Kesreny, magnesium.

Késtet, v. Késleltet.

Kész, adi., —en, adv., gat'a; sprinteu, promptu; in numerariu; kész pénzen vonni, a cumpara cu bani gat'a; —akarát, de voia, de buua voia, voluntariu; —akarva, inadinsu, cu precugetare; —ség, promptetia, promptitudine; —szolgálat, curtesia, oficiositate; —szolgálatu, curtenetiu, gat'a spre servitiu, obligatoriu.

Kesze, Kisze, v. Keszöcze.

Keszeg, ciprinu, ghiotiü, peste argintiü; —oldalt, in latere, lateralu, laturisiu; curbu, strimbu; in directiune strimba; —saláta, lap-tuca selbatica.

Készlenlöt, dispusetiune, stare dea gat'a; pregatire, preparatiune.

Keszi (köz), lunca, plain; poiana.

Készit, gatesce, prepara; termina; —és, gatire etc.

Készítetlen, adi., —ül, adv., negatitu, nepreparatu; neterminatu, nefinitu.

Készítmény, preparatu; fabricatu, productu; —es, adi., pregatitu, preparatu (in apoteca); fabricatu, facutu.

Készítő, gatitoriu, preparatoriu; fauritoriu, facatoriu, fabricatoriu.

Keszkenő, batista, sudariu (de nasu), marama.

Készlet, provisiune.

Keszöcze, zama de amnariu, zama acra (de otictu); borsiu (de târitie); zama de prune (chisalitia, slav.).

Késztelék, indemnu, impulsu, stre-muru.

Késztet, Keszt, indémna, mana, impinge, —és, indemnare etc.

Kesztyü, manusia.

Készül, se gatesce, se prepara; —és, gatire etc.

Készülde, preparandia (in Austri'a), scóla normala (in Francia), scóla pregatitoria.

Készület, gatire, preparativa, armamentu; apáratu; —len, adi., —ül, adv., nepreparatu, nearmatu.

Készülget, se prepara mereu.

Készülő, pregatitoriu; készülő félben lenni, a sta pe gat'a.

Két (kettő), doi, dóua, ambi, ambe; —águ, cu dóua vërfuri, cu dóua ramuri; bifurcu; —annyi, duplu, indoitu, a; —egy, genaista (botan.); —éltü, —lakn, amfibiü, cu dóua vieti (de apa si de uscatu); —élü, cu dóua taisie; —értelmü, amfibologu, ecnivocu, de intielesu indoiosu; —értelműség, amfibologia, ecnivocitate; —felé, in dóua parti; —fële, de dóua feliori, de dóua soiuri; de dóua specii; —feles, de dóua voci; —felöl, din dóua parti; —fogatü, cu doi cai; —fogü, narvalu (ist. nat.); —fontos, de doi punti (glontiu lu in tunu); —forintos, de doi fiorini; —kerekü, cu dóua róte, teléga; —kéz-kard, spada de taictu si de intiepatu; —kulacos, dileriü, sarcinarin, desagariu; fachinu; —metü, cu dóua taisie; —nejü, bigamu; —nejűség, bi-

gamia; —nyirettű, de a dón'a tun-
sura (lan'a); —nyüstös, in dóna
itic; —oldaltű, bilaturalu; —pont,
dóna puncte; —pupos teve, dro-
medariu; —rét, indoitu (pensa etc.);
—rötegiű, de dóna straturi, de dóna
päturi; —rudű, cu dóna vêsle,
biremu; —sodratű, —sodrű, in
dóna fire; —szakos, duplu; —
szám, ambo; —szántó, adi., —lag,
adv., diagonalu, curmezisü; —
szavű, de dóna voci; —szem, asu;
—szeres, —szerű, adi, indoitu,
duplu; —szer, de dóna ori; —szeri,
de aludoilea, de a dón'a; —szer-
sült, pismetü; —kétszerte, de dóna
ori; —szines, utraqüstu (in isto-
ri'a Hussitloru); —szinű, adi.,
—leg, adv., fatiariu, ipoceritu, pre-
facutu, santoiu, omu falsu; —szin-
ütség, ipocrisia, fatiaria; —szin-
ütsöködik, se fatiariesce, se pre-
face; —szin-vétel, cuminecatur'a
sub dóna forme (teol.); —ülesű,
cu dóna siedinri, cu dóna scaune;
—versben, de dóna ori, in dóna
dati.

Kétel, Kételg, se indoiesce, sta la
indoiéla, sta in cumpene; —és,
indoiéla, perplecsitate.

Kételgész, scepticu (in filos.); —et,
scepticismu, scepticia.

Kételhetlen, adi., —ül, adv., apo-
dicticu, neindoitu, mai pre susu
de indoiéla.

Kételkedés, dubietate, indoiéla.

Kételkedik, dubitéza, se indoiesce.

Kételkedő, dubitatoriu, indoiosu; du-
biosu, cu indoiéla.

Kétely, dubiu, dubietate, indoiéla.

Keteputa, unelte de casa, mobilia-
riu; batacuia, bagagiü.

Kétes, adi., —en, adv., dubiosu, in-
doiosu, cu indoiéla.

Kétesit, trage la indoiéla; —hotlen,
adi., —ül, adv., apodicticu, mai
pre susu de indoiéla.

Kétség, indointia, scepticismu.

Ketet, cauta, scormolesce.

Ketevet, sal'a de mancare, refecto-
riu, trapezia (in monasteria).

Kétlen, fara indoiéla, certu, siguru,
apodicticu.

Ketrecz, cotigariu, cotinotiü (do ga-
lini, gâsce).

Kétség, dubiu, indoiéla; scrupolu;
desperatiune; kétségbe ejt, aduce
in desperatiune; —kétségbe esik,
cade in desperatiune; —es, adi.,
—en, adv., dubiu, cu indoiéla;
—esködés, scepticismu, patima de
a dubita; —esködik, se indoiesce,
sta la indoiéla, sta in cumpene;
—telen, adi., —ül, neindoitu, ne-
dubiosu, fara indoiéla.

Kétszer, de dóna ori; —es, duplu.

Kétszerez, Kétszeresit, duplica, du-
pléza, ia indoitu.

Ketté, in dóna parti; des . . ., dis . . .

Ketted, duplu; doi-insi, dóna inse;
—rész, a dón'a parte; —rét, fo-
lio, marimea cólei.

Kéttelen, adi., —ül, adv., neindoitu,
fara indoiéla.

Ketten, doi insi, ambii, amendoi,
doi; —ként, cate doi, cu parchi'a.

Kettos, —, —ével, cate doi, cu pa-
rech'i'a.

Kettes táncz, dantiu in doi (Pas
des deux).

Kettő, doi, dóna.

Kettenként, cate doi, cu parchi'a.

Kettős, duplu, indoitu; de doi (fio-
rini, franci); genenu; duetu (in
musica); —akna, miua dupla; —eső,
finta cu dóna tievi; —gátna, sa-
patura dupla (la corpulu de ge-
niu); —hangzó, diftongu, duplu
sunatoriu; —házasság, bigamia,
casatoria dupla; —nyelvä, cu dóna
limbi, bilimbu, fatiariu, prefacutu,
disimulatu; —nyelviség, fatiaria,
duplicitate, disimulatiune; —ör,
custodia dupla, caraula dupla, paza
dupla; —pont, dóna puncte; —
tífztelep, bateria dupla; —ut, cale
ramurita, cale dupla; —végör, ve-
deta dupla; —viadal, duelu.

Kettösit, indoiesce, dupleca, duplica,
dupléza; —és, indoire, duplicare etc.

Kettösödik, Kettösül, se duplica.

Kettöz, indoiesce, duplica, ia, pune
de dóna ori; —és, indoire, duplicare.

Kettűzet, duplicatiune.
 Kettűztet, dupléza; —és, duplare.
 Kettűzvény, indoitura, duplicatura.
 Kettyen, Ketyeg, ticane (orologiulu).
 Kettyent, face se ticanesca; plesnesce (cu biciula).
 Kettyeny, v. Logony.
 Kety, Ketty, ticu, ticeu (orolog).
 Kéván, doresce; v. Kiván.
 Kéve, snopu; —kötél, fune de paie; —tartó, laturea siurei.
 Kevély, falosu, mandru, trufasiu, orgoliosu, superbu; —en, cu fala, cu mandria; —ség, fala, mandria, truffu, orgoliu, superbia.
 Kevélyedik, Kevélyül, se faleisce, se trufesce.
 Kevélyit, mandresce, trufesce.
 Kever, mesteca, amesteca; intérece, ara a dóu'a óra; sucesce, invérte; —és, mestecare.
 Keverodik, Keverődik, se amesteca, se incurca.
 Kevereg, se invérte, se sucesce; — a gyomra, ii vene grétia, ii vene se verse.
 Keverék, incurcatura, mestecatura; miscorantia (ital. mescolanza); gagalimathias, golomotiu; talmosiu-balmosiu, claic-preste-gramada; —ezist, argintu falsu.
 Kevereszik, v. Keverodik.
 Keveret, amestecu, mestecatura; —len, adi., —íl, adv., neamestecatu, curatu.
 Keverít, amesteca.
 Keverő, —fa, mestecatoriu.
 Keverődés, incurcatura.
 Kevert, mestecatu; incurcatu.
 Kévés, pucinu, nitielu (Rom.).
 Kévés, delicatu, gingasiu, plapandu; nineratu; plangatosu, plangoce; —szavú, scumpu la vorba.
 Kevesbit, Kevesebbít, micioréza, impucinéza.
 Kevesbül, se micioréza.
 Kevesebb, mai pucinu; —ség, minoritate.
 Kevesedik, Kevesődik, se micioréza, se impucinéza, scade.
 Kevesell, tine de pucinu.
 Kevesen, pucini, pl.

Kevesit, micioréza, impucinéza, scade.
 Kevesül, v. Kevesedik.
 Kevéssé, unu picu, catuva timpu, nitielu, pucinu.
 Kevésség, minoritate; pucinatate.
 Kevéssel, cu pucinu, cu ceva; —ezelőtt, adeneiori, mainainte, mainte; deunadi.
 Kévéz, léga snopi.
 Kéz, mana; maga kezére cselekszik, face de capulu seu, face pe responderca sa; —adás, dare de mana, invoiéla, tocméla; —bilines, catusi de mana; —bodor, manecutia; dentea, fodorn, horbota, creti'a (la maneca); —csók, —csokolás, sarutare de mana; —csörgetyük, pl., castaneta (zurgalau); —csukló, —izület, inchiarietur'a manei; —fej, pumnu; —fodor, manecutia; —fogás, apucatura; —fogó, logodire, sponsalitu; di de logodna; —gyár, manufactura; —gyári, de manufactura; —hát, dosulu manei; —ij, balestra (arma); —ijas, arcariu, arcasiu; —irat, manuscripu, manuscriu; —ív, arcu; —jós, chiromantu; —jóslat, chiromantia, gácitura din palma; —közvény, chiragra, durere de mani, sioldina in mani; —láb, négykézláb, mersu pe branci; —lábmajom, Silvanu, Faunu, Satiu, demonu de padure, mam'a padurei; —mosó, —mosdó, lighianu; —mű, —miv, manufactura; —manufactura; —műiskola, scóla industrialá, scóla de industriari, scóla technica; —műtan, technologia; —műzet, manufactura; —nyíl, sagéta; —orgona, positifu (organu fara pedalu); —rajz, desennu din mana (fara ajutoriu de instrumente); —szántó, curbu, strimbu; diagonalu, piezisiu; —szorítás, stringere de mana; —törlő, stergariu, stergura; —tusa, lupta peptu-la-peptu; hártia (franc. harceler), scaramasiu, incaieratura; —ügy, indemana, kezeügyébe esik, ii este la indemana; —vonás, trasetura, semnu.

Közbesít, da la mana, admanuéza;
—és, admanuare.

Kezd, incepto, se apuca (de ceva);
intreprinde, urdiesce; —és, ince-
pere.

Kezdegel, incepte treptatu.

Kezdemény, inceptu, inceptura;
initiativa; —i, de inceptura, de
initiativa.

Kezdet, inceptu, initiativa, urdire,
origine; capu; —alap, elementu,
principiu, rudimentu; —ben, intru
inceptu, la inceptu, dintru in-
inceptu.

Kezdő, s., inceptoriu, urditoriu, aucto-
riu; uvertura (mus.); adi., elemen-
tariu.

Kezdődik, se incepte, se urdiesce.

Kezebeli, de indemana, ce are la
mana.

Kezel, manesce, manipuléza; —és,
manuire, manipulare, manipula-
tiune; regia (finant.).

Kezelő, manuatoriu, manipulantu.

Kezes, s., garantu (ital. garante),
chezasiu (nugur.); ostaticu (ital.
ostaggio, lat. obses.); cu mani;
adi., blandu; —levél, cautiune,
garantia; —társ, congarantu.

Kezéssel, Kezesit, garantéza, sta bunu
(chezasiuesce).

Kezeskedés, garantare.

Kezeskedik, v. Kezesel.

Kezesség, garantia (chezasia).

Kézi, de mana, manualu; —zálog,
v. Ingó zálog.

Keztyű, manusia; —ség, manusiaria;
—virág, sanitioru de munte, cincifoi
(bot.).

Keztyűs, cu manusi; manusiatu.

Kézzelfogható, adi., —lag, adv., pal-
pabilu, de pipaitu, de prinsu cu
man'a.

Ki? cene? cine? a ki, care, carea;
ki a? ki az? cine'i acolo?

Kiából, sbiéra, típa, rácnesce; striga;
—ás, sbierare, sbieratu, típatu.

Ki, afara, afóra; des; de; in; —
ábrándul, se desamagesce, perde
ilusiunea; —ábrándulás, desama-
gire; —ábráz, —ábrázol, da forma,

forméza; —ad, da afara; publica;
scóte, subministra; kiad valakin,
pacalesce pe cineva; da drumulu,
face scapatu; —adás, —adat, edi-
tiune; spese, pl.; espeditiune; —
admány, speditiune, espeditiune;
—admányoz, espedéza; —adó, edi-
toriu, librariu; speditoriu; prove-
dictoriu (de carti tiparite, germ.
Verleger); ospetiu la parintii mi-
resci; —adó hivatal, espeditoratu;
—adoi jog, dreptu de editoriu,
de editiune; dreptu de provedie-
toriu; —tulajdonos, proprietariu
de editiune; —advány, v. Kiad-
mány; —agg, se inveciesce; —áll,
se vede; tine; suferi, scóte la
cale; ese; obosesce, nu mai póte;
ki állotta a sarat, a trecutu prin
proba; —állhatatlan, —állbatlan,
adi., —úl, adv., nesuferitu, uri-
tiosu, antipaticu; —állit, produco,
scóte la lumina, scóte in publicu,
espune; —állitás, productiune, espu-
setiune; —állító, producente, pro-
ducentu; —alszik, se stinge; —
aluszsa magát, isi cóce somnulu;
—alyaz, scóte; curatia; alege; —
apad, deséca, se scurge, séca; —
árad, insunda, ese din tiermi;
—arendál, ia in arenda; —árkol,
siantiuesce, face aracu, canaliséza;
—aszajt, —aszit, usuca, usca;
—aszik, —aszol, se usuca; —át-
koz, afurisesce, anatemiséza, esco-
munica; —átkozás, anatema; —
áztat, scurge, stóree; —bocsát, da,
accepta (cambiu, politia); —bo-
csátmány, ordinu, intimatu, de-
cretu, porunca; —bocsátó, data-
toriu, acceptante (de politia); —
bolház, pureca; bate; —bonyo-
lódik, se descurca, se desvóltá,
se desfasiura; —botoz, ciomagesco,
bate; —bölcsel, face la sofisme;
—búj, —bú, —buvik, ese, scóte
capulu; —bujdosik, emigra, ia
lumea in capu; —bujdosó, emi-
grantu; —csal, insiéla, scóte cu
insielatiune; —csap, curge afara;
sare intr'o parte; —csapó, —csa-
pongó, —kapó, desfrenatu, esce-

sivu; — cserepezik, v. n., crépa (buzele); — csomoz, derotuléza (acte de proccsu); — czifráz, ornéza; impeatritiaza; posamentéza; — özövel, bato pociumbi; — dagadás, inflare; csírca apci, insundare; — deszkáz, podesse; — dobol, publica cu tob'a, da la toba; — duvad, se imbuldiesce in afara; — ebel, curge afara; — édez, indulesce; — egészít, intregesce; — egészít, intregitoriu; — egyenesít, indrópta, — egyenget, planuesce, aplana; derege; — egyenlít, complana, impaca; acomodéza; platesce, saldéza; — egyezkedik, se inviesce, se impaca; — egyeztet, impaca; — chül, flamendiesce; — éjtés, respicare, pronunciare; — előgit, indestulesce, platesce; — enged, se desghiatia; — engeszt, desghiatia; — épül, se insanetosiéza; se cladesce; — ér, se ajunge; — ered, ese; curge; — eréget, trimite; — ereszkedik, se latiesce; — érzik, se simte; — mirosa; — csmér, — ismér, — ösmér, cunósce, distinge; alege; — eszközlés, midiu locire; — eszközl, midiu locesce; — falaz, ridica muru, cladesce, zidesce; — fárád, v. n., ostenesce, obosesce; — fásaszt, v. a., obosesce, fatiga; — fejez, respica; — fejezés, respicare, pronunciare; esplicare; — fejleszt, desvólta, desfasiura; — fejlet, — fejlődés, desvoltare, desvoltamentu, desvoltatiune; — fejlök, se desvólta, se desfasiura, se desfira, se resfira, se reschira (ital. rischiarare); — fejtőlog, esplicatu; — fejtözik, se desfasia, se desfasiura; — felé, inafara; — feled, — felejt, omite, uita; — fér, póte esí; — ficzamid, scriintesce, deslóca; — ficzamidik, se scriintesce; — fog, deshama; desjuga; subtrage, scade (din plata); prínde (pesci); — valakiu kifogni, a intreco, a apuca pe dea supra cuiva; — fogás, deshamare, desjugare; subtragere; esceptiune; roplica; — fogy, lipsesce, nu mai

este, deséca, scade; — fogyhatlan, nedeseceabilu; — folyás, scurgere, seursóre, seursura; efluentia, esire, emanatiune; — fordúl, ese; se intórce; — forgat (erejébül), paraliséza, desputeresce, lipsesce de puteri; — függönyöz, drapéza, pune perdele; — firkész, cauta, scocioresce; — gombol, desbumba; — gondolható, imaginabilu, ce se póte cugeta; — gyógyul, se vindeca, se intrama, se insanetosiéza; — gyulad, se aprinde, se incende; — hág, se da giosu (din trasura), descende; face escesu, escede; — — hágás, escesu; desfreu, libertinagiú, necumpetu; estravagantia; — hagyatos, elipticu (matem.); — hallgat, asculta; ecamina, cercetéza; hasonlik, este disemena, nu sémena; — hat, petrunde, strabate; se destinde, se întinde; — hatás, actiune, operatiune; efectú; — ható, strabatotoriu; esteusivu; — házait, marita, inzestréza, dotéza; — hever, repauséza, se pune la repausu, odichnesce; — hi, provóca; jóca (o carte); — hirdet, anuntia, promulga, publica (vestesce); — hiresit, aduce in faima, defaima; — hircsztel, — hirlel, face nume reu, calumniaza; — hirhed, — hiresedik, devine faimosu, castiga nume reu; — hivolas, adv. in modu provocatoriu; — honosit, proscie, espatriaza; — hordozkodik, se muta, se stramuta; — huzsik, se desfasia; — huzó (fiok), puiu de mésa, lad'a mesei, scriinu de trasu; — indulás, manecare; — irt, estermina, stirpesce; — irtahatatlan, necsterminabilu; — iskolázott, absolutu; — járás, esire, esitu; — játszik, dejóca, paraliséza, nimicesce; desconcertéza, elude; — jegyez, estrage; consémna, conscrie; establuléza; — — jegyzet, estabulatiune; — jelel, distinge; insémna, pune semne; candidéza; — jelelt, candidatu; — jobbit, derege, corege; — jozanodik, — jozanúl, se desbéta, se

descausiesce; se destépta; — kapó, desfrenatu, escesivu; —kél, resare, germinéza, incoltiesce; se scóla incontra, se opune; —kleszt, face se resara; —képezés, formare, cultivare; —keres, cauta; afla, gasesce; prada; perde; —kerül, se afla; —kesed, se destrama; —készül, sta pe duca; —kezd, incepe; intregesce; —kopik; se tocesce; se ponoscesce, se invecbiesce; —koplaltat, ilu (o), flamendiesce; —költözött, stramutatu; emigrantu, emigratu; —köt, pune conditiuni, stipuléza, conditionéza; intra in portu, desbarca, ese la tiermu; —kötő, portu, limanu; —közönit, afurisesce, anatemisaza, escomunica; —küirtől, publica, trimitia; —küszöböl, scóte, da afara, elimina; —lából, scapa, se descurca; —lát, vede inafara, privesce inafara; jól lát ki, e sanetosu, se arata sanetosu, sémena a fi sanetosu; roszzúl lát ki, sémena a fi morbosu, are fatia de bolnavu; —látás, asteptare, sperantia; vedere, perspectiva; szép kilátás, sperantia frumósa; vedere frumósa; —lel, afla, descopere; ki lel a hideg, me prindu frigarile; —lök, scóte, elimina, elide (litera); —lyugaszt, gauresce, sparge; lyukad, se gauresce; —magzik, face sementia; —marad, remane afara; —maraszt, lasa afara; —marjul, se scrintesce; —megy, ese; —menekszik, scapa; —menet, —menetel, esire, ositu, resultatu; cale de scapare; —menít, —menyt, scrintesce; —ment, v. a., scapa, elibera; rescumpara; —mértetes, amesuratu, adecuatu; —merithetetlen. adi., —ül, adv., nedescabili; —merítő, adecuatu, comesuratu; de ajunsu; —mond, respica, spune, pronuncia; —mondhatlan, adi., —ül, adv., nespusu, cumu nu se póte spune; —motosz, visitéza; —mozdit, delatura; —múl, móre; —mustrál, scóte afara, delatura; —mutat, arata, atesta,

documentéza; —mutatás, —mutatvány, documentu; tenóre, tienóre; conspectu, aratare; —művel, forméza, cultiva; —nevet, deride, bate jocu; —nevez, denumesce; —nöz, —és, v. Kilát, Kilátás; kinyilatkozik, se descopere, se reveléza; —nyilatkoztat, descopere, dechiara; —nyillik, se deschide; —nyit, deschide; —nyomás, —nyomat, s., tiparitura; —nyomat, v., face a se tipari; —nyomoz, urmaresce, cauta, cercetéza, scrutéza; —nyomúl, sparge inafara; nyujtott, intinsu; —nyujtótzat, asiédia mortulu; —nyúlik, se des-tindo, se intinde; —nyűgöz, desléga, deslantiesce; —old, desléga, descurca; —olvas, spune la farmece, farmecca; numera; citéza; —oszt, imparte; —ömlik, se revarsa; —örökit, desherodiesce, desmostenesce; —ösmer, petruunde, cunosce bine; —ötlik, uita; —pányváz, desléga; —papol, flecaresce, fleuresce; —párnáz, tapetiéza, captusiesce, pune perini; —párolog, desaboresce, se usca; —pederit, sucesce (mustetiele); —perdit, face se ésa afara; —perdül, cade afara; —piszkol, infrunta, cértá, injura; —pohad, —pohúl, se infla; —pontoz, punctéza; —poroz, scutura de pulbere, pra-fuesce; —pótol, intregesce, re'n-tórce, refunda, despagubesce; —puhatol, scocioresce, afla, gasesce, descopere; —puszfit, repune, ruinéza (prapadesce); estermina, —stirpesce; —pusztúl, se repune, se pierde, se ruinéza, pierde, dispare; —rakat, v. act., desface, descarca, despachetéza; asiédia; subs., sieriü de mustre, feréstra cu mustre; —rakó, pardositoriu; —rakott, descarcatu; espusu (spre vedere); furnitu, captusitu; —rá-máz, trage pe calapodu; —rándit, scrintesce; —rándúl, ese; se scrintesce; —rándulás, —rándulat, escursiune, esire, calatoria scurta; scrintéla, scrintitura; —ráz,

scutura, sguduic, sgátiaic; —re-
gez, alege; anumesce, defige, de-
termina, însămnă, denotéza; —re-
ked, remane afara, se scóte; se
desragusiesce; —rekeszt, scóte
afara, eschide; —rekesztőleg, adv.,
esclusivă, esclusivă; —rendel, dis-
pone, trimito (in afara); —ri, v.,
bate la ochi; sta reu; —rohan,
—ront, se rapede, se iniépta afara;
face asaltu; —rüg, asvörle, da cu
pitiorulu, lovesce; —rügöz, mu-
guresce; —sajátit, espropriaza; —
sámfáz, —sámol, bate pe cala-
podu; —savanyodik, ese sgulitu,
o tulesce; —selejtet, delatura; —
semmiz, insiéla la computuri; —
sepröz, alunga cu matur'a; —si-
rákol, —simít, netediesce; —sül,
se cóce; se frige; se da pe fatia,
ese la lumina; —süt, cóce, frige;
da pe fatia; —szab, croiesce, ia
mesura, taie; anumesce, defige,
determina; asémna; —szabadit,
v. a., scapa, elibera, salva, man-
tuesce; —szabadúl, v. n., scapa;
—szál, desbarca, ese la tiermü;
descaleca; se da din trasura; —
szállitás, desbarcare, desbarca-
mentu; —számit, computa, calcu-
léza, socotesce; —számlál, nume-
ra; —szappanyoz, spala cu sapunu;
—szegez, infige; acatia; —szelel,
ventura; acresce (locuinti'a); —
szélesít, destinde, lungesce; —
szemel, —szemez, alege, profira;
—színel, —színcz, zugravesce;
fetiesce; ilumina; alege; tincuesce
(murulu); —színlik, se stravedo;
—szolgálmány, prestatiune, ser-
vitiu; —szolgált, servitiu impli-
nit, veteranu, kiszolgált szegő-
dő, capitulantu (milit.); —szol-
gáltat, cumineca, impartasiesce
(preotulu); face (dreptate); —szó-
lit, chiama afara; —szorít, strim-
toréza afara; —tagad, deshere-
diesce; scóte, eschide; —tágít, lar-
gesce; —tágúl, se largesco; —tá-
lál, gácsce; —tálal, pune pe masa;
flecuresce, spune secretulu; tanit,
v. a., invétia; —tanúl, v. n., invétia;

absolvéza; scóte secretulu; —tár,
tárol, deschide; destinde, scóte la
largulu; —tartoság, perseverantia,
staruintia; constantia; —tárúl, se
deschide; debusiéza (debaucher,
milit.); —tát, casca, deschide gur'a;
tataroz, derege, reparéza; —ta-
vaszodík, se desprimaveréza; —
téggláz, calca (rufe albe); —telcl-
tet, da in ernaticu (vitele); —tel-
hetőképen, —telhetómódon, dupa
putintia; pre catu se póte; —te-
lik, se ajunge, e de ajunsu; se
implinesce (tempulu); se astépta;
—tér, se feresce, se da la o parte,
se abate (din cale); —terjed, —
terjeszkedik, se intinde, se la-
tiesce, se largesco; —tétel, espu-
nere; espresiune, pronunciatune,
sententia; clausula; —tetszik, se
distinge; se vede, se stravedo, se
cunósce, e invederatu; —tílt, es-
chide, opresce; —tisztúl, se cu-
ratia; se limpediesce; se lamure-
sce; se invederéza; —tol, impinge
afara, inbrancesce; scóte (ochii);
—tölt, vérsa; desiétra, golesce;
imple, adimple; —töm, indópa
(gácsce); prepara (paseri); —tör,
prorumpo, sparge; —tréfál, paca-
lesce, —trombitál, publica; —tud,
afla, descopero, da in urma; alunga,
da afara; —tudódik, se afla, ese
la lumina; —tünik, se cunósce,
e invederatu; se distinge; sta de-
asupra, sta mai pre susu; —tünő,
adi., —leg, adv., distinsu, emi-
nente; prominente, inaltiatu mai
pre susu; —tíntet, distinge; —
tíntetés, distingere, distinctiune;
—tűrés, perseverantia, rabdare,
staruintia; —tüz, cóce; cóce dupa
acu; arboréza, implanta (flamura,
stendartu); propune, defige; pre-
fige; asiédia (bateria); —tüzel,
descarca (pusc'a); —ül, impline-
sce (arestulu); sicde afara; sta in
afara; —ülő, esitu afara, promi-
nente; —üt, lovesce (calulu);
sparge, esd, prorumpo; —üz, alunga;
gonesco; —vállik, se alege, se se-
para, se distinge; —vall, martu-

riscesc; — vallat, constringe a marturisí; — váló, adi., — válolag, adv., esceptionalu; — válóság, esceptiune; favóre; — vált, rescumpara, descumpara; — vámol, platesce vama; — varadzik, — varasodik, se scortiosiesce, se rapanéza, capata rapanu, capata hîra; — váslik, se destrama, se tocesce (vestmentulu); — varr, cöse cu gaurele; scapa, fuge; — végez, decula, ucide, omóra, ecsecutéza (sententi'a de mórte); — végzés, ecsecutiune; — vehető, ce se póte pricepe, chiaru, la intielesu; — ver, alunga, scóte afara; dologéza (artil.); — vergődik, resbate; — vesz, — vész, apune, dispare, piere, se repune; conturba, turbura, incurca, scóte din rabdare; — veszett, repusu, perítu; mortu, esterminatu; — veszt, repune; estermina, stirpesce, nimicesce; — vétel, esceptiune; — vételes, adi., — en, adv., esceptionalu; — vetkezik, se desbraca; — vetkeztet, desbraca, despóie; — vető, de prisosu, de lapedatu; abundantu (bani); — vevén, — vévén, cu esceptiune, afara de . . ; — ví, — vív, clupta; scóte la cale; — vihetlen, — vihetetlen, neecescutabilu, nepracticabilu; — vihető, adi., — leg, adv., ecsecutabilu; — vihetőség, practicabilitate; — világit, — világosit, ilumina; — világitás, iluminare, iluminatiune; — világlík, este chiaru, este evidente, e invederatu; — világosodik, se lumina, se face dí, se revérta de dí; ese la lumina, se invederéza; — virágzik, — virit, infloresce; — vislat, spionesce; — vitel, scótere, esportu; ecsecutare, indeplinire; — vitellevel, biletu de esportu, biletu de vama; — vám, vama de esportu; — von, subtrage; scóte; — vouat, estrasu; — völgyöl, scobesce, gavanescce, caneléza (in sculptura); — zárólag, adv., — os, adi., eschisivu, ésclusivu; — zöldül, inverdíesce; — zsákmányol, deprada (jafuesce, jacuesce); — zsa-

rol, impila, stóree, rapescce; — zsebel, fura; — zsigerel, scóte matiale.

Kiábál, striga, sbiéra, típa, racnescce; — ás, strigare etc.

Kiált, striga, típa; chiama; kigyot bekát kiált, típa cá din gur'a sierpelui; — ás, strigare etc.

Kiáltosdi, sbieratoriu, siarla, siarlatanu.

Kiáltoz, striga, chiama desu.

Kiáltvány, prochiarnatiune.

Kiesi, Kicsid, Kicsiny, Kicsike, Kicsinde, micu, mititelu, micutiú, micsioru; pucinu; — szivü, témedu, fricosu, micu la inima.

Kicsinyedik, se micsioréza.

Kicsinyel, táne de micu, i se pare bagatela.

Kicsinyít, micsioréza, impucinóza; — és, micsiorare.

Kicsinyítö, micsioratoriu, diminutivu.

Kicsinkedő, micu, apusu, dejositu; meschiuu.

Kicsinlet, micime, dejosire, meschinaria, modu dejositu de a cugeta, cugetu servilu.

Kicsinletes, v. Kincsinkedő.

Kicsinnyé, nitielu (Rom.), pucintelu.

Kicsinység, pucinatate, micime.

Kicsinyül, se micsioréza, se face micu, scade; — és, — et, micsiorare, meruntire, diminuire.

Kieske, manunchiu, motiu; jipu (de paie).

Kicsoda? cine?

Kies, Kijes, desfatau, deliciosu, placutu, gratiosu, atragétoriu, resfatiatu, suavu; — ség, desfatare, placere, delieiu, suavitate.

Kiesedik, Kiesül, se face placutu, se resfatia.

Kietlen, Kijetlen, desiertu, nelocuitu; — etlenség, desiertu (pusta), tíntu nelocuitu.

Kifelé, in afara.

Kigyla, ofitu, serpentinu (pétra).

Kigyó, sierpe; aspis —, aspida, vipera; csörge —, crotelu, sierpe clantiaitoriu (fórte veninosu); egerész —, sierpe siorecariu; fekete —, sierpele dracului; kurta —, vi-

pera petata; közönséges —, v. Vizi kigyó; Kurtafarku —, sierpe scurtu in cõda; kutyafejú —, capude-cane; négylábu —, sierpe patrupede; óriás —, boa constrictor; pápaszemes —, sierpe cu ochilari; sikamló —, vípera; vízi —, sierpe de apa; — fű, dragontea, sangeraritia (botan.); — gyökér, — gyök, érb'a sierpelui; sierparitia; — kő, serpentina, ofitu; — lebernyeg, pelitia do sierpe; — márvány, marmoru serpentinu; — nyelv (fű), limb'a sierpelui (bot.); entiana crucita (Ophioglossum); — szisz, limb'a boului.

Kigyódad, form'a sierpelui, forma sierpuitória.

Kigyodzás, sierpuire.

Kigyódzik, Kigyózik, sierpucesce.

Kigyódzó, sierpuitoriu.

Kigyós, din sierpe, de sierpe; cu sierpi; — rézkürt, buciumu de basu, trimbítia de basu.

Kijebb, mai inafara.

Kikelet, primavara; — i, de primavara.

Kikerics, cép'a ciórei (Colchicum).

Kiki, fiacare.

Kikires, betonica de primavara.

Kikirel, cucuriga (cocosii teneri).

Kila, chila (400 oca à 2¼ punti).

Kilenez, nóua; — od, a nóua parte; — edhó, Septembre, Viniceriu; — edik, alu noualea, a nóua; — kilenezféle, de nóua specii, de nóua feliori; — szer, de nóua ori; — szeres, innouitu.

Kilenczen, nóua insi.

Kilenczes, nouariu, de nóua.

Kilenczven, nóuadecci.

Kilény, Killény, Chilianu.

Kilim, covoru pestvitiatu, tapetu, cu flori.

Kilincs, clantia, clinciu (la usia).

Kilincsel, clantianesce.

Kilit, Cletu, n. pr.

Killyebb, v. Kijebb.

Kimél, crutia; — és, — et, crutiare; — etes, cu crutiare; kiméleti napok, dile de discretiune.

Kiméletlen, adi, — ill, adv., necrutiatoriu, fara crutiare.

Kimélő, crutiatoriu.

Kin, tortura, durere (chinu, casna); — faggatás, torturare, muncire (chinuire, casnire, chingiuire, Mold.); — halál, martiriu, mörte prin tortura (mucenia); — kerék, róta de tortura; — pad, banca de tortura; — szenvedés, patima, patimire, suferintia; — vallató, torturatoriu.

Kina, imbiere, oferta; china (unu arbore americanu); Chin'a (statulu); — gyökér, radecina de china; — héj, scórtia de china.

Kinadék, chininu (medic.).

Kinai, chinénu, din Chin'a.

Kinál, imbiie, oferescce; — ás, — at, imbiere, oferire.

Kinálgat, imbiie desu.

Kinálkozás, Kinálkozat, oferta, propunere, imbiere.

Kinálkozik, se imbiie, oferescce, propuné, se recomenda.

Kinálvány, oferta, scrisóre de oferta (comerc.).

Kincs, tesauru, vistieria, comóra; — ásó, sapatoriu de bani; — tár, erariu, tesauru, vistieria; — tári, erariu; — tárjegy, nota de tesauru, bonu; — tárnok, tesaurariu; — vágy, puff'a mamonei.

Kincesel, aduna comori.

Kinceses, tesaurariu; posesoriu de tesauru.

Kincesesit, inavutiesce.

Kincesz, aduna avutii; causéza, atrage.

Kinga, Cunigund'a, n. pr.

Kinincs, amorfa, indigo falsu.

Kinlik, se torturéza, se casnesce.

Kinlódás, patima, suferintia, durere (chinu).

Kinlódik, patimesce, sufere, rabda durere, se chinuesce.

Kinn, afara, afóra; — levő, esternu, ce e pe din afara; — követelés, datorii active, pretensiuni de bani.

Kinos, durerosu, torturatoriu.

Kinoz, torturéza, casnesce, muncesce, chinuesce, chinguesce, ciomagesce, bate.

Kinszer, unélta de tortura; fortin, sila.

Kinszerit, constringe, fortinza, sillescè, face sila, face violentia; —és, constringere etc.

Kinszerül, e constrinsu, e fortiatu, e silitu; se genéza; se irrita, se inversiuna; —és, —et, fortia, sila, violentia; inversiunare; genare.

Kint, v. Kinn et Ként.

Kintorna, lira; gironda, girondea.

Kintornál, girondéza, face musica cu girondea.

Kinzalmas, durerosu, torturatori, plinu de suferintie.

Kinzalom, tormentu, tortura, casna, munca.

Kinzás; Kínozás, torturare, casnire.

Kínzat, tortura, munca, tormentu.

Király, rege, craiu; —ellenes, anti-regalisticu (antiroyaliste); —fi, fiu de rege; —gyertya, luminarica; —ír, unguentum Basilicum; —lak, residentia regésca; —leány, fíca de rege; —né, —nő, regina; királynó kaposztája, Melilotus vulgaris; —párti, —pártos, regalistu, de partit'a regelui (royaliste, franc.)

Királyi, adi., regescu, —lag, adv., regesco.

Királyias, cá de rege, regalu, cu-venitu unui rege.

Királyka, ochiu-boului, troglodita de vara (paseruica).

Királykodik, domnesce cá rege.

Királyos, regalu, cá unu rege; —di, de-a regele (jocu).

Királyság, regatu; domnia de rege; pünkösdi —, domnia de un'a di; —szűnet, interregnum, incetarea domniei, intreremnu.

Kirics, rőndunea gulerata. (Sterna torquata).

Kis, micu; pucinu, niticlu; —árus, negutiatoriu cumerant'a; —aszóny, coconitia, domnisióra, domnitia; kisasszonyhava, Augusta; kisasszony patyolat, percalu domnescu; —béres, poganicu, servitoriu micu (la campu); —bíró, viceprimariu, vicejude satescu; argátu (gornicu); consciintia; —bőgő, violoncelu; —csuha, peptarelu femeiescu; —elmű,

fricosu, temedu; —ezerjoffi, centaúra, miie de fiorini (planta); —has, voutre, ventricelu, burta; —husvét, septeman'a luminata; —kalmár, buticariu, dughenariu, negutiatorasiu; —kapu, usi'a pórtei; —karácson, septeman'a de craciunu; anulu nou; —kor, —koruság, minoritate, minorenitae (nevrestnicia); —korú, minoru, minorenu; —lelkü, egoistu, ne-compatimitoriu, necapace de sim-tiemente generöse; —pap, clericu; —pénz, denariu; —percz, secunda; —sárfűtej, aiorn (planta); —szerű, bagatelu, piticu, meruntu; —meschinu; —szerűség, bagatela; meschinaria; —űjj, degetulu micu; —ülő, fenu grocescu.

Kisdéd, micuti, mititelu, micutelu; sugatoriu, pruncu de titia; —óvó, intézet, kisdedováda, ospitalu de prunci mici.

Kisebb, mai micu.

Kisebbik, celu mai micu, cea mai mica.

Kisebbít, micșioréza, impucinéza; de-faima, calumniéza; —és, micșiorare; defaimare.

Kisebbödik, Kisebből, se micșioréza. Kisebbség, minoritate; afrontu, ba-jocura, rusine.

Kisefa, crucea dela hamu.

Kisér, v. Késér si tóte derivatelo.

Kisért, v. Késért.

Kissebb, mai micu.

Kita, manunchiu; smocu; legaturica, batacua.

Kittő, Kittől, Kittőly, materia dupla, tiesetura in patru itie.

Kivált, Kiváltképen, adv., mai alesu, mai virtosu, mai cu sama.

Kiváltság, privilegiu.

Kiváltságot, privilegiaza; —ás, privilegiare.

Kiváltságot, Kiváltságos, privilegiatu.

Kiválva, separandu, esceptandu.

Kivám, vama de esportu.

Kiván, doresce, poftesce; pretende; cere, recere; —ás, dorire etc.

Kivánat, dorintia, pofta; pretensiune;

cerintia; postulatu; --os, adi, de doritu.

Kiváncsi, pofitoriu; curiosu, indiscretu; —ság, pofta; curiositate, indiscretiune.

Kiváncsikodik, este curiosu.

Kivánható, de doritu, de pofitu.

Kivánkozás, doru, dorintia; doiofía.

Kivánkozík, doresce, poftefce; este doiofu.

Kivánság, pofta; dorintia.

Kivánt, doritu.

Kivántat, s., cerintia, trebuintia, efigentia, ocurentia.

Kivántatik, se cere, se poftefce, se doresce; se recere.

Kivántató, cerntu, recerutu; —ság, v. Kivántat.

Kivül, postp., afara de, afara din; —ről, din afara.

Kivüle, rajta kívül, afara de elu, ea.

Kivülde, afara de tinc.

Kivülem, afara de mino.

Kivülletek, afara de voi.

Kivülök, afara de ci.

Kivülünk, afara de noi.

Kizárolag, adv., —os, adi, esclúfívu, esclufívu.

Klára, Kláresi, Klari, Clar'a, n. pr.

Klárís, corala, v. Kalárís; —csucfor, piperiu turcescu.

Klastrom, claustru, monasteriu, monastire, mauastire, cenobiu; schitu; —i, adi, din monastire, cenobialu.

Klavir, claviru.

Klóra, clora (planta).

Klödör, bulzu, galufca, perisióra.

Koa, ghimpe.

Koákol, se caoie, se vaiera, se bocefe.

Kobak, curcubeta (dalmea, titva); capu; —üres —, capu secu.

Kóbor, vagabundu; corfa de paie.

Koborez, scortiu, scortiaitulu ciobóteloru.

Koborczol, v. Csofzog.

Koborlás, pribegire, vagabundare.

Kóbori, vagabundu, pribégu.

Koborló, raticatoriu, vngabundu, pribegitoriu.

Kóborog, Kóborol, pribegefce, bato lel'a, vagabundéza.

Koboz, s., cobza; cetera; v. act., confifca; —pakó, puntea cobzei.

Kobozó, Kobzó, confifcatoriu; fífcu.

Kobza, Kobzu, violonu de basu.

Kobzás, confifcaciune.

Kobzol, bate cobz'a, canta pe cobza.

Kocs, Kocsány, cocónu, strujanu, tuleu, clufiu (Moldov.); códá (de frundia, de póma), stílu, stelu (ital.).

Kócsag, bátlanu, bátlénu; —forgó, motiu, smocu (de pene); —toll, péna de bátlénu; —os, bétu; —odik, se imbéta.

Kocsárd, Gotardu, n. pr.

Kocsi, carutia, cocía; caléfca; careta; trasura; —gyártó, rotariu, carutiaru, caretariu; —posta, posta de persóne; v. Szekér etc.

Kocsis, cocieriu (ital. cocchiero, fr. cocher), cocifiu (vizítíu, turc.); —inas, pafeu; —ló, calu de sub síca.

Kocsiffág, cociería, cocieritu.

Kocsiz, cociaza; —ás, cociare.

Kocsón, v. Kocs; —poralom, sferla.

Kocsony, cocónu, strujanu, clufiu (Mold.).

Kocsonya, áitura, cotoróge, recituri, pl., gelatina.

Kocsord, aramanta (botan.).

Kocsöz, defruudiefce.

Kócz, cáltiu, stupa (ital. stuppa).

Kócza, s., serófa, pórcá; de-a porc'a (jocu); adi, orfanu de mama; —gyermek, copílu de lele, bastardu; pruncu orfanu; —puskás, venatoriu reu.

Koczázík, se jóca de-a porc'a.

Koczczan, se bufnefce, se ciocnefce, se lovefce unulu de altulu; —ás, ciocnéla; conflictu; központi —, lovitura centrala; központkívvíli —, lovitura escentrica.

Koczczang, Koczczint, v. Koczczan.

Koczega, misielu, ticalofu, saraclíu, vai-de elu (ea).

Koczík, anghietíu (la cuptoriu).

Koczint, atíngé, lovefce ufíoru.

Koczípor, omu de nimicu, misielu, tandala.

Koczka, cubu, ecfcedru; síesclatura-riü; —gyök, radecín'a cubului

(in algebra); —gyöngy, érb'a muscui (Adoxa); —láb, pitioru cubicu (geom., stereom.); —serleg, pocalu duplu.

Koczkált, cubicu, cubiformu, in form'a cubului.

Koczkáz, jóca in cubi, arunca cubi; —ás, jocu in cubi; —at, cubiformu.

Koczkázat, cutóza, pune in periculu, pune in risicu.

Kóczmadzag, sfóra.

Koczdás, cértá.

Koczog, Koczogat, tropaie; durduca; bate.

Koczogány, v. Kaczagány.

Koczogtat, bate la usia, suna la usia.

Koczon, v. Kocs.

Koczor, v. Kaczor.

Kóczos, flocaitu, vélvoitu, félvoitu.

Koczosodik, se flocosiéza, se invélvóie.

Kodács, cotcorodire (gain'a).

Kodácsol, Kodkodál, cotcorodiesce; —ás, cotcorodire.

Kodorgó, vagabundu, pribégu; vacantu.

Kodorit, lovesce.

Kodoz, adurmeca, durmeca, cauta mancare (miti'a, canele).

Kodúl, flamendiesce.

Kofa, femeia sgulita; cofaritia, precupétia, femeia revendietória; femeia guraliva, certaretia.

Kofákkodik, Kofáskodik, revende, precupesce; pórtá vorbe.

Kofás, adi., —an, adv., cá precupetiele.

Kofaság, precupetia, cofaríá; flecaríá.

Kofiantyu, femeia publica, lerfa, curva, coita, meretrice, pantiura.

Kóficz, ciru cu apa; cocu (bucata de aluatu); —sór, a dóu'a bere.

Koh, fauríá; fundaríá, turnatoríá, topitoríá (de metale); casutia, berdeiu, coliba; —hányat, litargiuu.

Koha, cremene.

Kohász, lucratoriu in fundaríá.

Kohászat, metalurgia.

Kohó, fundaríá, turnatoríá, topitoríá; —nagy, maiestru de turnatoríá.

Kohol, fauresce; inventéza, scor-

nesce; clocesce; topesce; —ás, faurire; scornire.

Koholmány, mintiuua, scornitura, fictiuue.

Koholt ágyu, tunu fauritu.

Kohvaszt, oparesce, tórna cu apa ferbente.

Kóka, v. Kocs.

Kókál, v. Kókányoz, bate, ciomagesce.

Kokárda, cocarda.

Kokáz, ia de chica, smulge, flocaie, peruesce; turtesce; bufnesce.

Kókkád, se vescediesce.

Kokkadt, adi., —an, adv., vescedu.

Kokocza, Kokolyza, Kokonya, afina, mirtila.

Kókonya, anafora, nafora, bucata benecuventata.

Kókus (dió), cocusa (de Americ'a).

Kolaka, claca, lueru de buna voia.

Kólál, tandalesce.

Kolandrán, coriandru (arbustu, flóre).

Kolbász, carnatiu, carnatu.

Kolbászka, carnatielu.

Kolbászos, carnatiosu.

Kolesag, v. Kocsag.

Kolez, cendola, tafeta rara.

Koldál, Kolédál, cersiesce; —ás, cersire, cersitoria.

Kölduló, cersitoriu.

Koldus, cersitoriu; —csipa, gumí, resina de cersiu; —czinege, pittegoiu cenusú; —fú, petrenjelu cenescu.

Koldússág, cersitoria; cersitorime.

Koléda, colecta, adunare de bani.

Kolédál, aduna, eulege; cersiesce.

Kolibri, colibri, colibru.

Kólíka, colica, rosura de stomacu.

Kollancs, strepedo, scaru, vermulétiu de casiu.

Kollár, rotariu, carutariu.

Kollát, colecta.

Kolna, vinaríá, ospetaría de vinuri.

Kolokán, Stratiotes.

Kolomp, clopotu de vite; felkötni a kolompot, a spune secretulu intreprinderéi.

Kolompár, feralbariu.

Kolompér, cartofu, péra de pamentu, picioea, alunea, brandaburca.

Kolompol, Kolompoz, suna clopotielulu.
 Kolompos, cu clopotielu; berbece conductoriu; corifeu, urditoriulu unui complotu.
 Kolonez, nodu; bucu, focu, lolotiu; —os, noduros.

Kolontos, simplu, nebunaticu.
 Kolop, clopu (in cartofori'a ungu-réseca).
 Kolos, Claudius, Clusiu, n. pr.; —vár, Clusiu.
 Kolosma, daru de botezu.
 Kolostor, clastru, monasteriu, v. Klastrom.
 Kolostya, lada, sicriiu.
 Koltant, bate la usia.
 Koltis, plevusca, sfârluga (pesce).
 Kolya, caru triumfala; caru pe arcuri, careta, caléseca; lectica; palanciu.

Koma, cumatru, cumatra; —ság, cumetría.
 Komáz, cumetresce, dice cumatra; —ás, gluma.
 Komázik, glumesce, singuresce.
 Komló, hemeiu.
 Komlos, cu hemeiu.
 Komman, Kommant, anina, atinge, lovesce usioru.

Komoly, adi., —an, adv., seriosu, asediatu; —ság, seriositate.
 Komolyit, face seriosu.
 Komolyodik, se face seriosu; devine melancolicu.

Komondor, dulau, cane satescu.
 Komor, adi., —an, adv., posomoritu, melancolicu, inchisu; —kór, melancolia; —kóros, melancolicu.

Komorg, Komorog, este melancolicu, melancolisaza.
 Komorit, desgusta, posomoresce.
 Komorka, margarita, talp'a găscui, viorea de apa.
 Komorkék, albastru inchisu; venetu inchisu.
 Komorkodik, cârtesco, tanjesce, este uritiosu, murmura.
 Komorna, cameriera, fêta din casa.
 Komornok, camerariu; camerieriu, lacâu, fotioru din casa, argatu.

Komornyik, camerieriu, fetioru din casa, lacâu.
 Komorodik, se posomoresce, se intuneca, se imbura.
 Komorúl, v., v. Komorkodik; adv., posomoritu, inchisu.
 Komótyú, trifoiu, mclilota.
 Komp, Kompis, rezoru, rozoru; luntre; móra pe luntre; podu amblatoriu.
 Komplár, carciumariu, birtasiu, ospetariu; —szék, birtu, carciuma, cabana, taberna.
 Kompol, cârciumaresce, vinde beuturi; merge in tropotu.
 Kompola, birtu, cârciuma, cabana, taberna.
 Kompolódik, se confunda, se surprinde, se turbura.
 Kompona, cumpana.
 Komporkodik, strimba din nasu.
 Kompos, podariu; ventrariu, ventralariu.
 Komposztor, talpiga.
 Kompoty, bucata, piesa.
 Konesorog, amblagura-cascata; ambla tandalindu.
 Konda, turma de porci.
 Kondász, Kondás, porcariu; —kodik, pastoresce porci.
 Kondér, clondiru, óla de arama, caserola.
 Konez, osu cu meduva; bucatura grasa; contiu, testea (de charthia).
 Konezol, maceléza, dumica; taie in bucati.
 Kondics, tiganu.
 Kondit, v. a., suna, face se sune.
 Kondító, s., jó konditoja vau, are gura buna, îi suna gur'a.
 Kondor, cretiu.
 Kondorit, incretiesce.
 Kondorodik, se incretiesce.
 Kondoros, incretítu.
 Koudúl, v. a., suna, resuna; —ás, sunare, sunetu.
 Kong, resuna; suna a golu; —ás, sunotu golu.
 Kongat, v. a., bate se sune, suna.
 Kongópénz, banu de arama.
 Konizs, érba de atrofia; purcecaritia (botan.).
 Konkoczél, v. Kokáz.

Konkoly, neghina; — os, neghinosu.
 Konog, v. Kong.
 Konok, adi., —úl, adv., cerbicosu, capatinosu, obstinatu; capritiosu (indárzitu).
 Konokit, obstina, face cerbicosu.
 Konoklat, Konokság, capritiu, cerbicia.
 Konokodik, se obstina, pune capulu in peptu, se capritiaza.
 Konrád, Conradu.
 Konstantin, Constantinu, Costea, Costanu.
 Koustantinápoly, Constantinopole, Bizantiu, Rom'a nóua; —i, constantinopolitanu, bizantinu.
 Konta, ciungu, ciungaritu, mutilatu.
 Kontár, petecariu, petecitoriu, cârpati, mesteru-strica; ciurupetecariu; —míl, lueru cârpocitu, lueru stricatu.
 Kontárkodik, cârpocece.
 Kontat, turbura, face rescóla; — ó, turburatoriu, rebelu.
 Kontogat, v. Bujtogat.
 Konty, conciu; coifura; boueta, cáitia; cositia, chica; fêlre áll a kontya, s'a imbetatu; —gyökér, —virág, barb'a lui Aronu.
 Kontyolt, concialiu, in form'a peptinelni.
 Kontyos, conciatu, cu conciu; cu cáitia; cu cositia; motiatu, cu motiu; —borsó, mazare pastaiósa.
 Kontyosodik, se face cu motiu, cu chica.
 Konya, destrabalatu, desmatiatu; molaticu, cacalivu (despre femei).
 Konyha, bucatária, cuina, cunia (ital. cucina); laczi—, cunia de afara, cunia ordinaria; —beli, de cunia; —kertész, gradinariu de legume; —kömény, cuminu, chiminu; —leány, fêta de cunia; —levél, carte de mancare, lista de mancare; —ló, calu de hamu; —mester, magistrulu bucatariei; —pénz, bani de menagiu, bani de cunia; —peszér, cuffa, invetiaceclu de cunia; —só, sare comuna, sare; —tartás, menagiu.
 Konyházik, licarece, licaic.

Konyit, pléca, ciulesce (urechile).
 Konyorász, se daulesce, se scancesce, se vaiera, cersiesce plangendu.
 Konyúl, se pléca, se ciulesce.
 Konyult, ciulitu.
 Kopács, smocu, buchetu; cója verdo; —dalta.
 Kopácslik, Kopácslik, se descojesce, se despóie, se desghióca; se strujesce.
 Kopácsol, taie, secnesce; descojesce, despóie.
 Kopác, v. Kopasz.
 Kopadék, cojitura, descojitura, despoietura, ce se despóie, strujitura.
 Kopal, copalu.
 Kopállik, v. Kopácslik.
 Kopály, plesiugia, chelia.
 Kopánc, cója de nuca.
 Kopáncsol, desghióca; scóte simbrui.
 Kopár, desiertu (pustéiu), baraganu; singuraticu; chelu, calvu, plesiugu.
 Koparozik, pasce pe locuri sterpe, flamendiesce.
 Kopárság, locu sterpu.
 Kopás, invecnire, ponoséla.
 Kopasz, calvu, chelu, plesiugu; spénu (ital. spennato), nebarbatu; gola-siu (puii de pasere); —baraczk, apricosa; —hátu hal, pcsce gimnotu (Gymnotus).
 Kopaszit, face chelu.
 Kopaszodik, Kopaszúl, se face chelu.
 Kopaszt, smulge perulu, ciupelesce, smulge penele; —ás, ciupelire.
 Kopezihér, impilatoriu, angariatoriu, tribulatoriu, hatitoriu.
 Kópé, pacala, pacalitoriu; strengariu.
 Kopek, copeica (moneta ruséca).
 Kopéság, Kópéskodás, pacaléla, pacalitura.
 Kópéskodik, pacalesce.
 Kophal, v. Gobhal.
 Kopicz, strepede, scaru, verme de casiu; corfa (de paie, de nuielo).
 Kopik, se tocesce, se ponosesce; e lipsitu, flamendiesce.
 Kopint, atinge, lovesce usioru.
 Kopja, lance, pica, sulitia.
 Kopyás, lanceriu.
 Kopka, de-a arsícele (jocu).
 Kopyázik, jóca in arsíce.

Koplal, v. n., flamenđicsce; —ás, flamenđire.
 Koplaltat, v. a., face se flamenđicsca.
 Kopó, capan, cane de venatu.
 Kopog, Kopogat, Kopogtat, suna, bate la usia; —ás, sunare, batre.
 Kopogó-termesz, cariu.
 Kopoityu, Kopotyú, Kopotó, botu de pescu.
 Kopolya, baltóca, baracia, noroiu, tina.
 Koponya, capatína, craniu; —tan, cranologia.
 Koporez, jumara.
 Koporsó, sieriu, cosciugu; —kö, pétra mormentala; —szönyeg, pensa dela mortu.
 Kopott, tocitu, ponositu, subțire.
 Kopoz, smulge perulu.
 Koppad, se chelesce, devine chelu.
 Koppán, v. n., pocnesce; sufere lipsa.
 Koppant, produce pocnetu; plesnesce; curatia (luminarea); suna, bate (la usia).
 Koppantó, mucari, pl.; —talp, taviti'a mucariloru.
 Koppaszt, v. Kopaszt.
 Kopri, capu calvu.
 Koptat, tocesce, ponosesce, invociesce; tempesce.
 Koptatott, v. Koptot.
 Kor, etate, vręsta; —tempu, periodu de tempu; pe atunci; —elleniség, anacronismu; —elnök, presiedente dupa etate; —ót, dejunu; —gyengült, infrantu de betranetic; —szellem, spiritalu tempului.
 Kór, adl., bolaticu, bolnavu, morbosu; subs., bóla, morbu; pasfune, patima escesiva, mánia, casinatura; —ágy, patulu bólei; —alak, form'a morbului; —anyag, materi'a morbului; —ápoló, grijitoriu de bolnavi; —bántalom, afectiune morbósa; —bólyeg, caracterulu bólei; —bonczolás, sectiune patologica; —boncztudomány, anatomia patologica; —buvár, patologu; —előzmény, anamnesa; preservativa; —gorj, miasma; —gócz, lo-

culu morbului, scaunulu morbului; —hajlam, aplecare morbósa (Diathesis); —határozat, —ismo, diagnosa, anumirea bólei, alegerea bólei; —ház, ospitalu, spitalu; —házgazda, administratoriu de spitalu; —ismétülés, recadere in morbu, recidiva; —járvány, epidemia; —jel, simptome; —jeltan, simptomologia; —kapat, amortiela, ințiepenéla, catalepsia; —katona, invalidu; —kép, form'a bólei; —szak, stadiulu bólei; —szoba, infirmaria, chilia de morbosu; —szóvemény, complicatiunea bóleloru; —szuny, diatesa, dispuestiune morbósa ascunsa; —szünet, intermisiune; —tan, —tudomány, sciint'a medicinei; cunóscerea bóleloru, patologia; —tudós, patologu; —tünet, simptom'a bólei; —vész, ciuma, pestilentia.

Kora, tempuriu, precoce; órdienu, veraticu; mare (de cutare marime); —érett, precoco, preceptu; resceptu; —eszű, prematoru; —telt, espiratu (cambiulu).

Korábban, mai tempuriu, mai curendu.

Koracs, etatea juniei; nascere fara tempu, sterpitura, abortu.

Kórás, fekte röpiis—; vulturu egipténu.

Koracsu, egy koracsuak, contimpurani, de aceeași etate.

Korall, corala, margénu; csemete —, margénu bunu, corala nobila; cső —, corala tievósa; csillag —, corala stelata; pontos —, corala punctata; üveges —, corala celulósa; —moh, muschii de margénu.

Korán, de tempuriu; de deminétia; —érő, veraticu, prematoru, órdienu; —levő, —való, tempuriu.

Koránt sem, nicidecumu.

Korány, reversatu de dí, faptulu dilei, diori; —zene, musica de deminétia.

Koraság, precócere, prematoritate.

Kórász, v. Koráz.

Koráttétel, metastase, stramutarea tempului.

Koráz, ambla înainte (orologiu).
 Kóráz, Kórál, Kórász, spicuesco; recitesce; pribegesce, ambla raticitu; korászó féreg, lupu.
 Korba, v. Korbély.
 Korbács, bicu; — fű, brobintia (Reseda luteola); — nyel, codorisco.
 Korbácsol, bicuesce.
 Korbál, Korbálódik, increstéza, sapa in lemnu.
 Korbeli, contemporanu.
 Korbély, cosiulu carului, lés'a carului.
 Korcs, s., bastardu; degeneratiune; adi, degeneratu; corcitu; — faj, — fajzat, varietate, variatiune; joculu naturei, monstru (mirazenia); — fajzatu, monstruosu, deformatu; — fajzottság, monstruositate, scambatura, caricatura, schimositura; — füz, salce bastarda.
 Koresma, cárciuma, birtu, cabana, taberna, ospetaria.
 Koresmáros, cárciumariu, ospetariu, tabernariu.
 Koresmároskodik, face pe ospetariulu.
 Koresolya, scariga; pitioronge, pl. (de datu pe ghiatia); — bot, ghimpe, spinu.
 Koresolyás, scarigariu, siolodariu (care asiédia butile in celariu).
 Koresolyáz, se da pe ghiatia; asiédia buti.
 Koresoma, v. Koresma.
 Koresos, degenoratu, corcitu, bastardu.
 Koresosít, corcesce, face a degenera.
 Koresosodás, Koresosulás, Koresosulat, degenerare.
 Koresosodik, Koresosúl, degenera, se corcesce.
 Korcz, báta, betelia, sitóre (de cióreci, camesi); — füz, richita; — os, cu báta.
 Korczog, sgariie; róde.
 Korda, fune (la calugari franciscani); kordába venni, a stringe in pintoni, a tracta aspru.
 Kordé, Kordély, caru tieranescu; bagatela, lucru de nimicu; — bezéd, hecarfia, vorba de claca.

Kordéba, Kordéra, indiesertu, fara folosu; fara causa; kordéra veszi a dolgót, ia lucrulu in gluma; kordéra ment keresetem, m'am alesu cu nimicu; elkordélta magát, era pe aprópe a despera.
 Kordél (el), pierde, scapa noroculu.
 Kordéság, fartia, nebunia, secatura; desiertiatiune.
 Kordészkodik, face nebunfi.
 Kordon, cordonu.
 Kordomány, cordovanu.
 Korgály, trimitariu (Psophia, pasere).
 Korgatyn, clantia, scârtaiatória.
 Korgó, v. Korgály.
 Korh, infruntare, mustrare; censura.
 Korha, Korhadt, invecitu, tocitu; dogitu, hodorigitu; scorburos, putregaios (arborele).
 Korlyad, se inveciesce, se dogesco.
 Korhál, taie; lasa sange.
 Korhány, cucura, scandur'a dola aratu.
 Korhaszt, v. a, inveciesce; dogesco.
 Korhatag, putregaios; putreditosu, supusu la putrediune.
 Korhely, lenesiu, trandavu, puturos, imputitu (Trans.); craiu, berbann, perde-vara, strengariu; betivu; — leves, móre cu carnatiu. — ség, leno; botfia.
 Korhelykedik, se lenesco; petroca in betii.
 Korhodik, v. Korhad.
 Korhog, horcaie.
 Korhol, fréca; sgáriie; trage dungii; infrunta; — ás, frecare etc.
 Korholodik, se fréca; se sgariie; se dungesco.
 Korhúl, v. Korhad.
 Koriandrom, coriandru (botan.).
 Koriczál, Koringyál, ambla pradatu, vagabundéza.
 Korit, ambla nainte (orologiu).
 Korító, casiu, casiucavalu.
 Korlát, Carolu, Scarlatu, n. pr.; gradea (gradele, pl.), stacheta (ital. stecata), cancelu (de unde cancelaria); bariera, parapeptu; ganju (la caldare).
 Korlátlan, adi, —úl, adv., netier-

muritu, neinfrenatu; desfrenatu;
 —ság, desfrenu, licentia.
 Korlátnok, cancelariu.
 Korlátol, marginosce, restringe, limi-
 téza, reinfrena; ingradescce; strim-
 toréza; —ás, marginire etc.
 Korlátolt, marginitu, limitatu, cer-
 cumscrisu; —ság, marginire, li-
 mitatiune, restringere, restrictiune.
 Korlátoz, v. Korlátol.
 Korlátozatlan, v. Korlátlan.
 Korlátozottság, v. Korlátoltság.
 Kórmag, coriandru (botan.).
 Kormány, gubernaclu, cârma, cor-
 manu, remu; regimu (întu intie-
 lesu mai naltu); gubernu, guber-
 niu, gubernementu; —alkat, con-
 stitutiune, forma de regimu; —
 csin, lovitura de statu, culpu de
 statu; —deszka, cucura, cormanu
 (la aratru); —fi, barbatu de statu;
 —kôpes, capace de a gubernu;
 —lap, fôia oficiala; fôia oficiôsa,
 fôia gubernementala; —pálca,
 sceptru, sciptru; —rendelet, de-
 cretu gubernialu, ordinatiune gu-
 berniala; —szabály, maccsima de
 statu; —szék, guberniu, guberne-
 mentu; —széki, gubernialu; —tan,
 sciintî'a gubernarei, art'a de a gu-
 berna; sciintia de statu; —tanács,
 guberniu; —consiliu de statu; —
 tanácsnok, —tanácsos, consiliariu
 gubernialu; consiliariu de statu;
 —társ, coregente; —tiszt, guber-
 nialistu; functionariu de statu; —
 toll, péna din còda (a paserei);
 —vitel, administratiune, regia; re-
 gimu.
 Kormányos, pilotu.
 Kormányoz, gubernu (corabia, tiéra);
 —ás, gubernare; corabiere, navi-
 gare, plutire; conducere.
 Kormányzó, gubernatoriu.
 Kormár, comoranu, corbu de maro.
 Kormos, funinginosu; necuratu, scar-
 navu (tare. murdariu), nespalatu;
 negru-suru.
 Kormosít, v. Kormoz.
 Kormoskodik, licaresee (in cunia);
 se lingusiesce.

Kormosodik, se funinginéza, se imple
 de funingine.
 Kornicz, daltitia.
 Kornilla, coronea, coronila (Coronilla).
 Kornis, plumanaritia (botan.).
 Kornyad, Kornyadoz, e laugedu, e
 morbosu, e bolaticu; —ás, lange-
 dire.
 Kornyékál, Kornyikol, grolote; muge,
 rage.
 Kóró, cotoru, fuscclu, paiu (de planta);
 tuleu; dudaiu; arbustu.
 Kóroda, spítalu, sala de morbosu (Cli-
 nicum); —i, adi., de clinica, de
 spítalu.
 Kóródzik, se cotoresce, se face du-
 daiosu.
 Korog, coraie (matiale).
 Koroglya, cutêia, scatula, bucea (ital.
 scatolo, bossolo).
 Korom (pl. kormok), funingine; bé-
 csi —, negru de fumu, negrofumu.
 Koromusz, pelicanu.
 Korona, coróna, diadema; —erdô,
 padure inchiaicta, padure inalta;
 —fa, lemne de ramuri; acatiu
 (salchim); —gát, —vármí, for-
 tificatiune rotunda; —herczeg,
 principe ereditariu; —javak, —
 jóság, patrimoniulu corónei, do-
 menle corónei; —ország, provin-
 cia de coróna; —ör, custodele co-
 rónei; —öröklés, succesiune la
 tronu; —örökös, successoriu la tronu;
 —vezér, comandante alu corónei;
 —virág, flóre de acatiu.
 Koronás, coronatu, incoronatu.
 Koronáz, incoronéza, —ás, incoro-
 nare.
 Korong, rotî'a olariului; —tányér,
 disculu rotilei.
 Koronként, din tempu in tempu, dupa
 tempuri, periodicu; —i, in període.
 Koront, Carinthi'a (provincia).
 Korontár, carinthianu; —répa, napu,
 camputiú.
 Kóros, betranaticu, de ani, naintatu
 in etate.
 Kóros, morbosu, de cutare morbu;
 —kóros, cocenosu, dudaiosu; uscatu,
 secu.
 Korosma, miru, crisma; daru de cu-

metria; bucate pentru nascătoare, pentru femeia leusa.
 Korosodik, Korosul, inbetranesco.
 Korosság, betranetie, pl.
 Korotta, in dilele sale, in tempulu seu.
 Kórózik, v. Kóródzik.
 Korpa, terítia; — czibere, — czibere, — kisé, — keszűce, borsiu, chisalitia; — féreg, purece de foi, lindina de arbore; — hüvely, — fejtű, capu secu, omu naucu; muschiu de pamentu, licopodiu; — kenyér, pane de terítia.
 Korpás, terítiosu.
 Korpáz, presara cu terítia; infrunta aspru; căpocesce, strica.
 Korrog, coraie; hîraie, murmura.
 Kórság, mánia, patima nebunésca; calcatura, epilepsia, stropsiela, cea nevoia, nevoia cea rea; tengeri —, morbu de mare, bóla marina; — ós, cu tóne, nebunaticu, intr'o urechia.
 Korsó, olu, nlceoru.
 Korsós, olariu.
 Korszak, periodu; epoca.
 Kórszak, stadiulu morbului.
 Korszellom, spiritulu tempului.
 Korszerű; — en, — leg, acomodatul la tempu.
 Korszovát, catrintia (zadia), zivelca (Rom.), siurtia; pastaiu.
 Kortan, cronologia.
 Körtan, — tudomány, patologia.
 Korty, ghiolcu, inghititura; vinaru; — ocska, ghiolculetiu.
 Kortyánci, betívu.
 Kortyant, bé un'a, inghite.
 Kortyog, inghite; coraie (stomachulu).
 Kortyol, Kortyoz; inghite mereu, ghiolcaie.
 Kortyonként, cu ghiolculu, inghitindu mereu.
 Kortyos, betívu.
 Kortyosodik, se imbéta.
 Korvéta, corveta (corabia); — fő, capitaniu de corveta; — nagy, locotenentu de corveta.
 Kors, corsu, corsicanu; — ül, adv., corsicanesco.
 Kos, berbece, ariete, cârlanu; — bárány, berbecuti; — bor, Orchis

(botan.); — borgyökér, salepu; — eper, capsiuma, fraga de gradina; — fej, capu de berbece; — jel, Berbecele (in Zodiacu).
 Kosár (pl. kosarak), cosiu, paneriu, corfa; füles —, corfa de mana; — bölcső, cosiu de leganatu; — csiga, scoiciatistósa, scoica cu tróca; tróca, trocu (ital. trugno, trogolo); — fonó, — kötő, cosiarariu; — tűztelep, bacteria cu cosiuri.
 Kosaracska, Kosarka, cosiuletiu, corfitia, panerelu.
 Kosáras, cu cosiu, cu paneriu.
 Kosaraz, duce cu corfa; бага in staulu (vite), face staulu.
 Koslár, lucurosos, muierotiu, desfrenatu, goneti; párciu.
 Koslat, este amorosu, are patim'a secsnala; cauta.
 Koslatag, Koslató, v. Koslár.
 Kosog, Kosók, kojocu, bunda de óie.
 Kosol, ingradesce; бага in staulu.
 Kosolya, cosiu; cosiaru.
 Kosornya, v. Kasornya.
 Kosta, dascalu satescu, docente, in vetiatoriu de scole comunali.
 Kostérnyál, taudalesce.
 Kóstol, gusta; — ás, gustare.
 Kosz, hiba dulce (in capu), spurcatu; hîra, cója, scórtia, rapanu; lepra; — ós, leprosu, hírosu, rapanosu; — fű, caliguliciora.
 Kósza, v. Kobor; — gyermek, stengariu, gaminu; — lélek, naluca.
 Kószlál, v. Koborol.
 Koszlobár, bagatelu, de valóre mica.
 Koszmó, hiba dulce (Porrigo).
 Koszog, ambla deblatu, merge incetu.
 Koszol, inveciesce.
 Koszorú, cununa, ghirlanda; — fa, grinda de capatèiu, vantroda (pe care vinu capriorii); gyertyatartó, pólicandru, lustru; — varrány, cusetura in ghirlande.
 Koszorudad, form'a cununei, cá cununa.
 Koszorús, incununatu; laureatu.
 Koszorútlan, adi., — ül, ne'ncununatu.
 Koszorúz, incununa; — ás, incununare.
 Koszoruzat, v. Párkányzat.

Koszperd, spada, sabia scurta si angusta, floreta.
 Koszpitol, v. Koptat.
 Kosz, prajina, sulu; mancare, de mancatu, vjptu, nutrementu.
 Koszta, Constantinu, Costanu, Costea, Stanu; barza, cocoru, cocostêrgu.
 Kosztol, trantescu, da la pamentu.
 Kosztos, conviptoriu.
 Kosztros, Kosztoros, flocaitu, sburlitu, velvoietu (perulu).
 Kóta, nota (in musica).
 Kótág, v., căraie, cotcorodiesce (că gau'a).
 Kotárka, granariu, podu de cerealii.
 Kótáz, serie note.
 Kóter, carcere, prinsóre, temnitia.
 Kotild, Clotilda.
 Kótis, maiu, maiugn.
 Kotkodál, Kotkodácsol, v. Kodácsol.
 Kotlás, clocire; clocaire.
 Kotlik, clocesce; clocaie.
 Kotló, Kotlós (tyuk), cloca, closca.
 Kotnyeles, nasutu, prea curiosu, indiscretu; impertinentu; — kedik, este nasutu; e impertinentu; — ség, nasutíme, indiscretiune; impertinentia.
 Kótog, bate, ciocanescu (franc. cho-cogner).
 Kotoka, nuierotca.
 Kotol, clocesce.
 Kótolog, Kotorog, v. Koborog.
 Koton, Kotonoz, órbeca, ambla pipa-indu; cauta, scotocesce.
 Kotoráz, scocioresee, scurma.
 Kotrász, v., astruca, ingrópa.
 Kotrodik, se cara, o tulesce.
 Kotty, flecaria, limbuta.
 Kottyan, clocaie; bele —, se amesteca in vorba, flecaresce.
 Koty, pepene galbinu.
 Kótya, Kótyavetye, licitatiune, vendiare la toba (turc. mezatu).
 Kótyagos, bétu; —odik, se imbéta.
 Kótýál, Kótyavetyél, licitéza; prada, risipesce.
 Kotyfúty, bobárnacu, fisca, plesnitura preste nasu.
 Kotyfol, ferbe reu.
 Kotyma, Kótyom, nemicu, nimicu.

Kotyó, pruna, persia (Mold.).
 Kotyog, clocaie; clantiaie; ghiolcaie, scártiaie; —ó, úveg, garafa strimta in gútu; —ó malom, móra rea.
 Kotyogos, clantianitoriu; scártiaitoriu; bétu.
 Kotyol, clocaie, cloncaie (clos'a).
 Kótyom, nemicu, nimicu; —fity, tandala, de nemicu.
 Kotyor, tufisiu.
 Kotyos, clocitoriu, a; —móle, putredu (prunele).
 Kótyos, v. Kotyagós; kotyós, vinnarsu de prune, silvoriu (barbarismu, cá si slivovitz).
 Kotyosodik, se móie, putrediesce.
 Kotyózás, de-a-pil'a, de-a-mincea (jocu).
 Kotyval, v. Kotyfol.
 Kotyvász, casiu dulce; iaurtu; zamachisia.
 Kov, siliciu (miner.); —éleg sav, acidum silicicum.
 Kova, cremine, cruchu (Mold.), silice, creminetu; —föld, huma silicioasa; —folsav, acidu siliciu, fluoru (chem.).
 Kovacs, spatu, piétra gemata; folyó —, spatu fluoru; szagos —, piétra puturósa.
 Kovács, fauru; —mesterség, fauria; mihely, fauriste.
 Kovácsol, fauresce; —ás, faurire.
 Kovacsos, cu spatu.
 Kovácság, fauria, profesiune de fauru.
 Kovad, se desghióca (nuc'a).
 Kóvájg, Kóvályg, ambla fara cape-téiu, ambla vagabundu.
 Kóvákol, se caoie, plange (că pruncii).
 Kóválik, se desghióca, se descojesce.
 Kóvály, cója, pastaiu.
 Kóvályit, desghióca, desface.
 Kovand, grohotisiu, piétrisiu, silicime.
 Kovány, siliciu.
 Kovász, aluatu acru; —os, dospitu; —talan, nedospitu.
 Kovászol, Kovászoz, inacresce cu aluatu (crastaveti), muréza.
 Kovaszt, desghióca, descojesce.
 Kovog, se desghióca (nuc'a).
 Kozák, cosacu, casacu.

Kozma, Cosm'a, n. pr.; afumatura (bucatele).

Kozmás, afumatu.

Kozmásit, afuma.

Kozmásodik, se afuma.

Kő, pétra, piétra; — baj, piétra (bóla in genitalii); — balzam, nafta, balsamu mineralu; — bánya, pietraria, mina de piétra; — bogyófa, Diospyros; — esatorna, cisterna, laptocu de piétra; — csep, lacrim'a lui Iovu (botan.); — edény, faiantia, vasu finu de pamentu albu; — enyv, litocolu, cleiu de lipitu petrii; — eső, grandina, grindina; — fal, muru, zidu; — fali fecske, rőndunea de casa; — falruta, ruta de muru (botan.); — faragó, pietrariu, taictoriu de piétra; — fejtés, pictraria; — fejtő, pietrariu, spargėtoriu de piétra; — fenék, fundamentu pietrosu, locu pietrosu; — fészek, vese'a pietrei de móra; — finy, spudiéla, blande pl. pe piele, buba; — furócsiga, scoica de pétra; — gomba, hiriba, ciuperca de pétra; — gyanta, pacura, resina de pamentu, asfaltu, bitume; — halom, movila, gruiu de pétra; Rupea (orasiu in Transilvani'a); — irat, stilu lapidariu; inscriptiune in pétra; litografia; — iró, litografu; — kagyló, echinitu; — korsó, olu de pétra, urna de pétra; — láb, pilastru de pétra; — lap, placa, tabla de pétra; — len, asbestu; — mag, meiu de pétra; — magzat, litopedu; — metesz, litotomu, cutitu de pétra; — metszés, sculptura in pétra; — metszet, — metszike, scalpelu de sculptoriu; — metsző, pietrariu, sculptoriu in pétra; litografu; — metsző intézet, litografia; — méz, pclipodiu, miere de pétra; — mives, murariu, zidariu; architectu; — mives munka, muraria, zidaria; szabad —, francu-masonu, murariu liberu (un'a secta); — mivesség, muraria, zidaria; — mű, muru, clădire de pétra; — növedék, pétra, calculu (la medici); — nyomat, li-

togramu, tipariu pe pétra; — nyomda, litografia; — nyomdár, — nyomdász, litografu; — olaj, petroleu, oleu de pétra; — por, arina, sabura, nasipu; — porond, sabura, nasipu, prundu; — ragasz, cementu; — rontó fű, — kötő, sacsifingia (bot.); szál, — szirt, — szikla, scopulu, stanca; száli zerge, capra négra; — szén, carbune de pétra; — szénolajdék, nafta; — sziví, impetritu, ne'nduratoriu, nesimfőtoriu; — szoritó, tescu de pétra; — szóró, tűztelep, baterla aruncatoriă de pietrii; — tan, litologia, petrologia; — üveg, splinaria, splinaritia, oglind'a magariului; — vágás, pietraria; — vágó, pietrariu; — vésés, sapare, gravare in piétra.

Kőb, cubu; — bennék, — tartalom, capacitate cubica; — láb, pitioru cubicu, urma cubica; — öl, stanjinu cubicu; — mérték, mesura cubica.

Kőbezős, peptosu, indesatu.

Kőblős, de un'a galéta, de unu cubulu; — föld, pamentu de un'a galéta.

Kőbőlle, urechea lui Iuda (burete).

Kőbőr, pluta de munte, amiantu.

Kőbős, cubicu.

Kőböz, face cubi.

Kőcsőg, olu de pétra; óla de lapte.

Kőcsőge, olu de piétra, vasu de piétra; taurėcu; v. Kecsege.

Kőcze, unu vestmentu satescu (la magari).

Kőczőle, baiera, legatura la capu.

Kőczőlye, fota, siurtia.

Kőd, bura, buraiu, negura.

Kődmenes, Kődmönös, cu cojocu, cojocatu.

Kődmény, Kődmény, cojocu; peptariu de piele.

Kődmönke, peptarelu.

Kődös, adi., — en, adv., negurosu, burosu.

Kődösödik, Kődösül, se innegurėza.

Kősfny, blanda; spudiéla, buba de piele.

Kög, centru, punctu de midiulocu.

Kögölö, cercu; circinu, cercurariu.
 Kőh, tusc.
 Kőhécsel, Kőhent, v. Kőhög.
 Kőhög, tusiesce; — és, tusifre.
 Kőke, petritia, petricica.
 Kőkény, porumbea; —fa, —tövis,
 porumbelu; —szem, ochi albastrii
 inchisi, ochi porumbei; —zuzna,
 gardu de porumbei.
 Kőkörce, Kőköröcsény, anemona (bot.).
 Kőlesön, s., imprumutu; adi., im-
 prumutu; — ad, v., imprumuta,
 da imprumutu; —csere, schimbu,
 scaimbu; —ház, munte de pie-
 tate; banca de imprumutu; —
 képen, cá imprumutu; —kérő,
 —vevő, imprumutatoriu, luatoriu
 imprumutu, —könyvtár, biblio-
 teca de asociatiune; —péuztár,
 cassa de imprumutu; —szerző-
 dés, obligatiune, contractu de im-
 prumutare; —veszen, ia impru-
 mutu, se imprumuta; —vétél, lu-
 are imprumutu.
 Kőlesönös, adi., —en, adv., reci-
 procu; —beszámítás, computu re-
 ciproc, conta-curentu (com.).
 Kőlesönösség, reciprocitate.
 Kőlesönöz, ia imprumutu, se inde-
 tóra; da imprumutu, creditéza;
 —és, luare imprumutu; dare im-
 prumutu.
 Kőlesöny, imprumutu; lucru impru-
 mutatu; datoría, detoria.
 Kőlesönysző, imprumutatoriu, credi-
 toriu.
 Kőldök, buricu; —csömör, colica, ro-
 sura la stomacu; —fü, buruiéna
 de inu; —sérv, frantura de bu-
 ricu.
 Kőles, malaiu (Miliu); —fűró,
 tandala, omu de nimicu; —him-
 lő, scarlatina, pojaru, purpura,
 versatu meruntu; —kása, pasatu
 de malaiu meruntu.
 Kőll, v. Kell, v.
 Kőlödör, bulzu, cocolosiu, galusca.
 Kőlöncz, calusiu, scalusiu; butucu;
 cepu; fetiorasiu, fotiorandru, fla-
 canasiu.
 Kőlt, v. a., destépta, scóla; cheltuesce,
 spendéza; plasmuesce, face poc-

sia; inventéza, inventa (nasco-
 cesce), aña; minte; —és, destep-
 tare etc.
 Kőltekezik, face spese; se muta, se
 stramuta.
 Kőtlelem, poema.
 Kőltemény, poesía; inventiune; —és,
 inventatu.
 Kőltér, poetu; —ség, arta poetica.
 Kőltész, v. Kőltér.
 Kőltészet, Kőltészség, Kőltészettan,
 poetica, arta poetica.
 Kőltészieskedik, poetisaza.
 Kőltő, desteptatoriu; inventatoriu;
 poetu; —i, adi., poeticu; —leg,
 adv., poeticesce; —ség, poesía.
 Kőltőncz, poetastru, versificatoriu.
 Kőltött, inventatu, scornitu; —pé-
 tánta, moneta de computatu; —
 számla, conto finto (termin. com.
 ital.); —váltó, cambiu imagina-
 riu, cambiu de celariu.
 Kőltözés, Kőltözködés, mutare, stra-
 mutare; calatória, peregrinagiu;
 emigrare; —kőltözés jog, dreptu
 de emigratiune.
 Kőltöző, care se muta; —madár,
 pasere pasagera.
 Kőltőség, costu (ital. costo), spese, pl.,
 debursamentu, cheltuála; —es, co-
 statoriu, scumpu; —felvetés, com-
 putu de spese, sumare de spese;
 —jegyzék, consemnatiune de spese,
 lista de spese; —mentes, scutitu
 de spese, franco; —terv, devisu,
 proiectu de spese; —vetés, bu-
 gotu.
 Kőllő, v. Kőlyfi.
 Kőlye, fogas-szélű, tiestósa mata-
 mata.
 Kőlykes, cu catiei.
 Kőlykez, Kőlykezik, fétá, puiéza;
 —és, fetare.
 Kőlyök, catielu, catielusiu (de cane,
 de lupu); pisicentiu.
 Kőlyü, pioa; maiu, maingu, pisa-
 lugu, pilugu; melitia, móra de pi-
 satu (canepa, inu).
 Kőlyüz, v. a., pisaza; melitia.
 Kőmöny, cuminu; bécsi—, anasonu,
 anisonu; édes —, v. kerti —, fin-
 ceu (ital. finocchio), molotru; —es,

- cu cuminu, cuminatu, cuminosu; —mag, sementia de cuminu; —mag leves, supa de cuminu.
- Köményez**, gatesce cu cuminu.
- Köncsöködik**, se alatura, se apléca; se lingusiesce.
- Kön-éleg**, ocsidu idrogenu.
- Kövik**, se sbárcesce (póm'a rescópta); se vescediesce (fetiti'a).
- Könlegecs**, amoniü.
- Könlegeg**, amoniacu, ciperigu.
- Könleg-éleg**, ocsidu amoniacu.
- Köny** (pl. könyyek), lacrema, lacrima.
- Könnyebbedés**, alinare; usiorare, facilitare, inlesnire.
- Könnyebbedik**, se alina; se usioréza, se inlesnesce, se facilitéza.
- Könnyebbít**, alina; facilitéza, inlesnesce, usioréza, liusioréza; —és, alinare etc.
- Könnyebbség**, facilitate, inlesnire; usioratate; alinamentu.
- Könnyebbszik**, **Könnyebbül**, se alina, ii e mai bine, merge spre bine; se facilitéza, se inlesnesce, se usioréza.
- Könnyebülés**, **Könnyebület**, v. **Könnyebtség**.
- Könnyed**, adi., —én, adv., usioru, liusioru, facilu, facilitatu; usiorelu.
- Könnyelmiü**, usioru de mente, sburdaticu, usioraticu, venturaticu; —ség, usiorime de mente, lipsa de prudentia; usiorintia, sburdatiune.
- Könnyen**, adv., usioru, liusioru, cu facilitate.
- Könnyes**, adi., —en, adv., lacrimandu, cu lacrima.
- Könnyetlen**, fara lacrima.
- Könnyez**, v. act. et n., lacriméza, lacreméza, vérsa lacrima; uda cu lacrima, deplange, deplóra; —és, lacrimare, deplangere, deplorare.
- Könnyezet**, lacrima, pl.; —len, adi., —ül, adv., fara lacrima, nedepiansu, nejalitu.
- Könnyhivó**, v. Hivékeny.
- Könnyi**, **Könnyid**, v. **Könnyed**.
- Könnyit**, facilitéza, inlesnesce, usioréza; —és, facilitare etc.
- Könnyít**, adi., —leg, adv., facilu, usioru; —fegyveres, armatu usioru; —gyalog, pedestrima usiora; —had, trupa usiora; —lovás, calaretiu usioru (Chevauxlegers); —tíztelep, bateria usiora.
- Könnyül**, se usioréza; —és, usiorare.
- Könting**, cincii din dóna spredecce, cincime; dramu.
- Köntő**, paiu, fuscelulu planteloru.
- Köntöl**, alumeca.
- Köntös**, vestmentu, imbracamonte, baina, straiu (Mold., cã pe aira straiu' este cu care te acoperi); rocu, surtucu, sumanu; rochia, viganu (la femei); —díj, venitu de stola, de epatrachiru, venitu preotiescu; —új, maneca.
- Köny**, **Könyü**, lacrima, lacrima; —ár, síriou de lacrima; —csepp, picatura de lacrima; —hullatás, versare de lacrima.
- Könysz**, v. **Könnyez** etc.
- Könyi**, napu.
- Könyök**, cotu (alu manei); —fal, parapeptu; —szék, scaunu cu bratia.
- Könyöklés**, razimu pe cote.
- Könyöklő**, razimu, propta; —vánkos, perinitia de cote.
- Könyököl**, sta pe cote.
- Könyöleg**, lutu frementatu.
- Könyör**, rugatiune ferbente; compatimire, compasiune, commiseratiune; indurare, mila; pietate; —adomány, elemosina, pomana.
- Könyörgés**, rugatiune, oratiune; rugamente, suplica.
- Könyörög**, **Könyörg**, se róga, faco rugatiune, se inchina; suplica.
- Könyörtelen**, adi., —ül, adv., necompatimitoriu, neinduratu, crudu, crudelu.
- Könyörü**, compatimitoriu, commiseratoriu, induratoriu, piosu, pietosu.
- Könyörül**, compatimesce, se indura, ii este mila, are mila, —és, —et, compatimire, commiserare, indurare.
- Könyörületes**, v. **Könyörü**; —ség, compatimire, indurare, pietate, mila.
- Könyörületlen** etc., v. **Könyörtelen**.

Könyörfletre méltó, de compatimitu, demnu de compasiune.
 Könyörflettelyes, plinu de compatimire.
 Könyörülö, compatimitoriu, comiseratoriu, induratoriu, pietosu.
 Könyű, v. Könyűt.
 Könyv, carte, libru; biblia; —árulás, —kereskedés, —árusbolt, libraria; —árus, —kereskedő, librariu; —bírálat, recensiu; —bíráló, recensente; —buvár, —kedvelő, bibliofilu, scrutatoriu de carti, carturariu; —íroság, carturaria, auctoría; —kötő, legatoriu de carti, compactoriu; —lajstrom, catalogu de carti; —műhely, —tipografia; —nélkülöz, invétia pe dinafara, invétia de rostu; —nyelv, limba erudita, limba literaria, limba scrisa; —polcz, —tartó, stelagiu de carti, biblioteca; —sark, calcailu cartiei; —sor, canonu; —tabla, scórti'a cartiei; —támasz, —tám, pulpitu; —tan, bibliografia; —tár, biblioteca; —tárnok, bibliotecariu; —vezetés, —vitel, purtare de computu, tenere de computu, gramaticia (Rom.), comptabilitate; —vezető, —vivő, computatoriu, comptatoriu, comptabilu (franc.), gramaticu (Rom.); —vizsgálat, censura de carti; —vizsgáló, ceusoriu.
 Könyvecske, carticea, libelu.
 Könyvel, Könyvez, petrece la computu, serie la catastifu.
 Könyvelés, v. Könyvvezetés.
 Könyvelő, v. Könyvvezető.
 Könyves, cu carte; legatoriu de carti; literatu; v. Könyves.
 Könyvész, bibliografu, literatu, carturariu.
 Könyvészeti, bibliografia, carturaria.
 Könyvészii, literariu.
 Köp, s., scuipatu; v., scuipa; —és, scuipare.
 Köpözös, pieptosu, carnosu, corpulentu, indesatu (omu); —ség, peptosime, carnosime, corpulentia.
 Köpözödik, se face peptosu.

Köpdöcze, scuipatória, laditia de scuipatu.
 Köpdös, Köpdöz, v. act. et n., scuipa desu.
 Köped, v. Köved.
 Köpedék, scuipatu.
 Köpedelem, grétia, scârba, uritiune, urgia, lapedatura, spurcatiune.
 Köpeny, Köpenyeg, mantela, manta.
 Köpenycesek, pl., mantelösele, pl. (istor. nat.).
 Köpenyiszák, desaga, pl. desagi.
 Köpeszt, v. Kopáncsol si Köveszt.
 Köpincze, celariu de pétra.
 Köpködik, scuipa desu.
 Köpláda, Köppláda, v. Köpdöcze.
 Köplény, balta, baltóca, baracia, noroiu, tina; —és, baltosu, tinosu.
 Köpöcze, vascioru; tigaitia.
 Köpöly, Köppöly, Köpölyöz, scarifica, crestéza (chir.); köpölyözvas, crestatoriu, scarificatoriu.
 Köpöny, v. Köpeny.
 Köpörödik, se sculesce, se sgulesce, se sgâresce.
 Köppent, Köppöget, bé, face betia; —ő, betiva, berbanu.
 Köpít, putinica de untu; albinariu, alvარი, uleu, cosiu de albina.
 Köpül, bate untu.
 Köpülő, vasu de untu.
 Kör, cercu; periferia, circumferentia, crugu, giuru, giru, coriu (Trans.); sfera; veriga; —körében marad, remane in sfer'a sa; —alakú, sferoidu; —érintő, tangente (in cercu); —fal, veriga de muru, muru inelariu, muru rotundu; —főny, abrotana (Artemisia Abrotanum, Linn.); carlina, spinulu cerbului (Carlina acaulis); —fordulat, rotéla, invértitura; —forga, pirueta, rotila; —forgás, cercuire, invértire in cercu; —futtatás, volta, alergaro in cercu; —hézag, spatiu desierto, cercu de activitate; —himesek, pl., peristaminia, pl. (botan.); —hölgy, dama de conversatiune; —irat, circumscripitiune; cerculariu; —iv, arcu (de cercu); bolta rotunda; —játék, jocu in cercu; —kerék, circulariu; orbiculariu;

—korklát, galeria impregiuru; — kör, elipsa; —körös, ellipticu; —közép, punctulu cercului, centru; —lap, levél, curenda, cerculariu, epistola cercularia; —menet, procesiune; —metszet, segmentu; —mondát, periodu; —negyed, patrariu, patrantu (quadrante); —pálya, orbita (astron.), calea stelleroru; —rajz, conturnu, deliniamentu; —rendelet, porunca cercularia; —sugár, radia (a cercului, matem.); —szak, periodu de tempu, restempu; —szaki, adi., periodicu; —lag, adv., in perióde, periodice; —szakos, periodicu; —szakosság, periodicitate; —szél, periferia; —szelet; segmentu de cercu; —szelő, sectoriu; —szemle, revista, revisiune, visitatiune; —szin, v. Szinkör; —táborlat, circumvalatiune; —táncz, dantiu in coriu, hora; —tükörzet, panorama; —ut, calatoria oficiala, visitatiune; —vers, versu in cercu (rondeau); —vonal, linia cercularia, circumferentia, periferia.

Körbecz, galéta de nuiele, scafa impletita.

Körbecző, pitiorulu paserci (Ornithopus).

Körbel, discu.

Körded, rotundu, sfericu, form'a cercului.

Körelepent, clatita, placinta.

Körély, rotunda.

Körg, vërteju, vultóre; vërtucusiu, vërtebra (de osulu spinarei).

Körha! inderëptu! inapoi!

Köris, a., frasinu; adi., de frasinu; —bogár, gandacu de turbare; —méz, mána; —tapasz, emplastru.

Körít, impresóra, impresura, circumda, incungiura (ocolesce); trage cercu.

Körítő, cercu.

Körkör, elipsa; —ös, ellipticu.

Körlet, periferia, impregiurime.

Körmed, se invirtosiéza; inghiatia pe diumatate, se cóca; se incalesce.

Körmeszt, invirtosiéza; cóca.

Körmetlon, adi., —ül, adv., fara unghii, fara ghiara.

Körmicze, calce, calinica.

Körmöcz, Cremitiu (orasiu).

Körmol, sgáriic; scarpina; da presto degete; —és, sgáriiere etc.

Körmöfont, meduvosu, simburosu, nemeritu, alesu (stilu, sententia).

Körmös, unghiatu, cu unghii, cu ghiara.

Körmösködik, se reculege.

Körmöz, sgáriie; scarpina.

Körny, Környék, impregiurime, préjma; regiune, tienutu, plaiu (paysage); —beli, din tienutu, din plaiu —kép, panorama.

Környeset, tunsura (la hirotonia si calugaria).

Környez, Környékez, incongiura, impresóra; —és, incongiurare etc.

Környezet, Környékezet, v. Körny.

Környi, Környéki, din pregiuru, din tienutu.

Környit, incongiura, impresóra, circumda.

Környül, impregiuru, circum; —állás, circumstantia, impregiurare; —metél, taie impregiuru; —metélés, taie impregiuru; —metélkődik, se taie impregiuru.

Környület, Környülmény, circumstantia, impregiurare.

Környületes, Környülményes, adi., —en, adv., pre largu, cu de ameruntulu, in detaiu.

Körő, putredu.

Köröl, caracoléza.

Köröm, unghie, copita (la calu); ghiara; —szakadtáig, pe viétia pe mórtó; mind egy körmig, dia firu in peru, pana la o iotta; —úgy, —ház, radecin'a unghiei; —csavar, siurubu cu clesce (la fauri); —faragó, cioplitoriu (la fauri); —feketőnyí, catu negru sub unghie; —hegy, vërfulu unghiei; —homály, peliti'a unghiei; —kór, bóla de unghii; —mállat, caderea unghiiiloru; —mérég, sugelu; —rágó, anevoiosu, fatigatoriu, ostenitiosu, obositoriu; —ráspoly, pila de unghii; —sár, urma, (la venatori); —sza-

- kasztó, fórte anevoiosu; — vas, racu de pusca (de scosu impletur'a), descarcatoriu; — virág, calce, calinica.
- Körömsöl, v. Körmöz.
- Körömlő, descarcatoriu, racu (de pusca, de tunu).
- Körömyi, catu ughi'a.
- Körömszél, Körömszül, apuca in ghia-ra; sgária; scarpina.
- Körönceze, cerculariu.
- Körönd, rotunda.
- Körör, ciclu, crugu, orbita.
- Körös, s., Crisiu (riu); frasinu; unu orasiu; — bányá, Bai'a-de-Crisiu; — bogár, gandacu de turbare, musca spaniöla; — kör, periferia; — körül, — környül, giuru impregiuru; — köz, {Intre-Crisiuri (regiune); adi., sfericu, rotundu.
- Körösz, scoica sferica.
- Körött, postpus., impregiuru, giuru, cercum.
- Köröz, Körz, v. Környez.
- Köröztet (parancot), curentéza; pune in cerculatiune; — és, curentare.
- Körözvény, cerculariu, porunca circularia.
- Körte, péra, para; — font, cantariu, cumpána.
- Körtiko, verde-ernaticu, pirola (Pyrolla), luminösa.
- Körtve, Körtvély, péra; v. Körte.
- Körtvélyes, gradina de peri.
- Köruta, aspenchiu, perulu Vincrei.
- Körül, postpus., giuru, impregiuru, cercum; körülte, körülötte, impregiurulu seu (lui, ei); körülted, kerülötted, impregiurulu teu; körültem, körülöttem, impregiurulu miu; körültek, körülöttetek, impregiuruluve, ingiurulu vostru, pre langa voi etc.; — belöl, camu, circa; preste totu; — foglal, coprinde, in-cadréza, — ír, cercumserie, parafráséza; — írás, parafrasa; — írat, epigrafu, inscriptiune; legenda (pe monete); — író, parafrastu; — nézés, prevedere, precautiune, cercumspectiune; — vesz, impresóra, coprinde.
- Körülmény, cercumstantia, impre-giurare; — és, adi., — en, adv., pe largu, in detaiu.
- Körvény, cadru, pervadiu.
- Körzet, impregiurime, préjma.
- Körzik, cercuesce, cerculéza, ambla impregiuru.
- Körzö, cerculariu, cerculatoriu (tiar-calamu, popul.).
- Kösed, v. Kesed.
- Kösedök, crepatura, sgarietura; adi., fórte pucínu, farmitura, bagatela.
- Kösöntyü, bratialeta, bratiariu, agrafa, ornamentu femeiescu.
- Kösöny, cuscuta, inu selbaticu, perulu femeiei (Cotyledon).
- Kössü, v. Kösü.
- Köstürkődik, pacalesce, nacajesce.
- Kösü, clesce cu siurubu (la fauri); banca de cusutu (la curelari).
- Köszmete, acrisia, agrisia, borbóna.
- Köszönu, multiamesce; — és, multiamire.
- Köszönés, multiamita, gratitudine.
- Köszönget, saluta mai desu.
- Köszönt, da binciu, saluta, beneven-téza; — gratuléza (cheretisesce); — és, salutare; gratulatiune.
- Köszöntet, trimite salutare.
- Köszöntő, salutatoriu; gratulatoriu; gratulatiune.
- Köszörü, cute, gresia; tocila.
- Köszörüll, ascute — és, ascutire.
- Köszörülődik, Köszörülködik, se a-scute; se fréca, se dumeresce.
- Köszörüs, ascutitoriu.
- Köszvény, artetica, artritis, sioldina; podagra (la pitióre); chiragra (la mani); paralisia.
- Köszvényesedik, capata artetica.
- Köt, léga; impreuna; impletesco; tórce; inehiaie; kereket—, impe-deca ró'ta; szivére —, vorbesce la inima, léga la sufletu; — anyag, materia legatória; — bér, vincu-lum, cautiune, garantia, legatura in bani.
- Kötég, balotu, coletu, — téncu; le-gatura, batacuia.
- Kötej, agarica minerala, farina fo-sila.
- Kötekedik, se incaibara, se incaicra; canta cértá.

Kötekedő, cortactiu, cantatoriu de cërta.

Kötél, Kötél, fune, stréngu; camilu (fune de corabia); —gyártó, —verő, funariu; —háló, retia de venatori; —hid, puncte pe funi; —járó, jucatoriu pe fune.

Kötélék, legamente, legatura; bandagiu (chir.); impreuare; arvuna, vinculum.

Kötelem, datorintia, indatorire, obligatiune, obligamentu.

Köteles, adi., indatoratu, obligatu; s., funariu; —ség, obligamentu, indatorire, datorintia, oficiu; —ségi, adi., obligativu, din obligatiune, diu datorintia, conformu datorintiei.

Kötelez, indátóra, obléga, obliga; pune in obligu (comerc.); —és, obligare, indatorare; —ettség, obligu (comere.), indatorire.

Kötelezmény, Köteleztetés, obligamentu; datoria, debetu (comerc.).

Kötelezvény, obligatiune, contractu de datoria (zapisu).

Kötélődik, Kötélődzik, se incurca, se incalcesce; v. si Kötekedik.

Kötély, datorintia, detorintia, oficiu. Kötélzet, funarime.

Kötemény, legamente, incopciere.

Kötény, Kötő, siurtia, catrintia.

Kötés, legare; legatura; contractu; szarvas—, dilema (log.); —lap, —bizonyítvány, biletu de invoieła (la burse); —ujtása, novatiune, inoiera unei obligatiuni scrise.

Kötet, tomu (de carte); sarcina, batakua, desaga.

Kötetlen, adi., —ül, adv., nelegatu; —beszéd, prosa.

Köthely, Kikötő, portu, limanu.

Köt-ige, copula, cuventu legatoriu (sint.).

Kötjel, linia impreunatória, linia uniótia.

Kötlevél, obligatiune (zapisu).

Kötleveles, autenticatu, confirmatu cu documente.

Kötmény, legatuintia, aliantia.

Kötmód, modu conjunctivu (gramat.).

Kötüivaló, nebunu de legatu; —gazember, porcu-de-cano.

Kötő, legatoriu; legatura; siurtia; —czërna, atia, tortu de impletitu; —fők, capastru; —fékez, pune capastru; —fűz, rachita; —iskola, scóla de lucru (femeiescu); —kas, v. Kaszornya; —rúd, sulu (de legatu fenu); —tü, acu de impletitu; —vas, scóba.

Kötődés, gluma, siaga, pacalitura.

Kötődik, se léga, se infasiura; glu-mesce, pacalesce.

Kötőget, impletisce mereu (fomei'a); léga desu.

Kötölődzik, v. Kötélődzik.

Kötör, tóscu, pressa; storcatoriu, torculariu.

Kötött, legatu; impletitu; —lég, aeru statutu, aeru ficu.

Kötöz, légu; infasiura, infasia; incatusiéza; —és, legare etc.

Kötözék, baiera, banda (ital. banda, benda), fasia (ital. fascia); cingatória (la popi); esiarpa (la ostasi, ital. ciarpa), siarpariu; cravata (la gütu, cravatta); bandagiu (chir.).

Kötszalag, galonu, frenglia; pantlica, cordea.

Kötszél, despartitoriu (tipogr.).

Kötszer, legamente.

Kötszó, conjunctivu (gramat.).

Köttan, instructiune despre bandagie (chir.).

Kötve, legatu; incatusiatu, forecatu; anevoia; —higy, nu crede, iati sam'a.

Kötvény, tractatu.

Kötvonal, linia impreunatória.

Kötyönfitty, flecaria, vorba desiërta, fleuraria.

Kövecs, pictrisiu, grohotisiu.

Kövecske, petricica.

Köved, se despóie, se desghioca.

Kövel, Kikövel, pardosesco, pavéza; —ő, pardositoriu.

Kövér, grasu; incalatu; grasime.

Kövéredik, Kövérödik, se ingrasia, se incala.

Kövéren, adv., cu grasime, grasu.

Kövéres, canu grasu, grascioru, grasultu.

Kövérfű, gaina grasa.
 Kövérít, iugrasia.
 Kövérség, grasimo.
 Kövérszik, se iugrasia.
 Köves, pietrosu.
 Kővész, mineralogu; —ct, —ség, mineralogia.
 Kőveszt, despóie, desghioea; ciupelesce, jipóie, giulesce (paseri).
 Kővet, s., deputatu; mesageriu, curieriu, cursoriu; nagy —, ambasadoru, solu, trimisu, legatu, ablogatu, delegatu, nuntiu, internuntiu.
 Kővet, v., urméza; imita, imitóza; meg —, cere ortare.
 Kővetel, pretende, pretiude; —és, pretindere; pretensiune; datoría activa; követelésbe tesz, creditéza, serie la creditu (comerc.).
 Kővetelmény, pretensiune, datoría activa, suma de incasatu.
 Kővetelő, adi., activu (datoría); subs., pretindietoriu, pretendente.
 Kővetendő, de imitatu, demnu de imitatu.
 Következők, Következés, consecentia, urmare; —es, adi., —en, adv., consecente, urmataretu.
 Következelem, consecenta.
 Következelmes, consecente.
 Következendő, urmatoriu; —képen, —leg, in modulu urmatoriu, precumu urméza.
 Következet, inchiaiere, consecentia, conclusiune, inductiune; resultatu; fine; —es, adi., —en, adv., consecente; —esség, consecentia; —len, neconsecente, nelogicu; —lenség, neconsecentia, lipsa de logica.
 Következik, urméza; el—, isi ia remasu-bunu.
 Következmény, urmare, consecentia; resultatu; consecente (in logica), deductiune; conclusiune.
 Következő, urmatoriu; urmasiu, sucesoriu; —képen, —leg, prin urmare; in modulu urmatoriu.
 Következtet, deduce; rationéza, argumentéza; —és, deducere, deductiune; rationare, rationamentu,

argumentatiune; corolariu; inductiune,
 Kővető, urmatoriu, imitatoriu; urmasiu, sucesoriu.
 Kővetség, ambasada, legatiune, nuntiatura; mesageria; —i, adi., de ambasada, din ambasada.
 Kővénálás, impetrire, inmarmurire, incremenire, petrificatiune, impetriere.
 Kővénállik, se impetresce, inmarmuresce, se preface in pétra, se petrifica.
 Kővénált, impetrítu, petrificatu.
 Kővénáltoztat, petrifica, impetresco.
 Kővez, pardosesce, pavéza; bate cu petrii; —és, pardosire, pavare; batere cu petrii.
 Kővezet, pardoséla, pavagiu; —len, adi., —fil, adv., nepardositu.
 Kővi, de pétra; —hal, —ponty, plovusca, sfárluga.
 Kővit, petrifica, preface in pétra, impetresco; —és, impetrire, petrificare.
 Kővül, se impetresce, se petrifica; —és, impetrire, petrificare.
 Kővület, petrefactu, impetréla.
 Köz, subs., spatiu, locu desiertu; capacitate (de vasu, cátu incapu); strada strímta, poteca, uditia; adi., comunu; generalu; universalu; —akarat, vointia comuna, unanimitate; —becsü, pretiuéla comuna (in dreptulu ung.); —bérlő, arendariu generalu; —beszéd, proverbü, parímia; —bíró, arbitru, judecatoriu de pace; asesoriu, membru de tribunalu; —birodalom, republica; —birtok, composesiune; —bocsánat, amnestia; —egyen, paralela; —elv, aksioma; —értelem, unanimitate; —érzés, simtiu comunu; —fal, parete despartitoriu; muru midiolociu; —gyász, doliu comunu, jale comuna; —gyűlés, adunare generala; —hasznosít, intőree spre folosu publicu; —hasznú, de utilitate publicu; —haszon, utilitate publicu, folosu publicu, prosperitate publicu; —határ, fruntaria, linia despartitória, linia de

marcatória; — hely, locu publicu;
 — hir, fama, rumore publica; köz-
 hírré tenni, a publica, a anuntia;
 — hirdetés, manifestu; — hírrétél-
 tel, publicatiune, anuntiu, insciin-
 tiare; — hiteli kötelezvény, obli-
 gatiune de statu, obligatiune de
 creditu publicu; — igazgatás, ad-
 ministratiune publica; administra-
 tiune politica; — igazgatási, adi.,
 administrativu, politicu; — irat,
 dictatura (la dietele Trans. si Ung.);
 — isméreti, notoriu, de notorietate
 publica; — játék, intermezzo (ital.),
 intrejocu (pe scena, in politica etc.);
 — jegyírás, pasigrafia; — jó, bine
 publicu; — jog, — törvény, dreptu
 publicu; — jövedelem, finantie pl.;
 — katona, — legény, ostasiu gre-
 gariu; — kedvességű, iubitu de
 toti; — kerestet, — keresmény, ca-
 stigu comunu, venitu comunu; —
 konyha, locanda, cuina publica;
 — köpül, flecariu, post'a satului,
 purtatoriu de vorbe; midiulocitoriu;
 — legelő, pasciune comuna (izlazu);
 — mondás, — monda, proverbii,
 parimia, povestea vorbeii; — mun-
 ka, lucrare publica; lucrare comu-
 na, travaliu comunu; — nap, di
 lucru; — nem, neutru, genu neu-
 tru; — nemít, neutralisóza; — ne-
 mítés, neutralisare; — nép, po-
 poru; plebe; — nevező, nuntoriu
 comunu; — orvos, fisicu comu-
 nalu, fisicu districtualu; — papir,
 obligatiune de statu, fonduri pu-
 blice, pl.; — parancs, edictu; —
 pénzügy, afaceri finantiale, pl.;
 — polgári jog, v. törvény, dreptu
 civilu comunu; — pont, centru;
 — ponthozí, centripetalu; — pontí,
 centralu; — pontküli, escentricu;
 — pontol, — pontosit, concentra;
 — rend, ordine publica; clasa de
 plebei; specie ordinaria; — rendü,
 ordinariu, mojicescu; — riadalt út,
 batemarsingeneralu, bate de alarmu;
 — szellem, spiritu publicu, simtie-
 mentu patrioticu, interesu de hi-
 nele publicu; — szenv, suferintia
 comuna; — talp, talpa midiulocia

(la ciobóto); — tár, erariu, tesauru
 publicu, finantie, pl.; — társ, mem-
 bru; concertatiónu; — társaság, re-
 publica; — társasági, republicanu;
 de republica; — teher, sarcina co-
 muna; — tér, piatia; locu publicu;
 — tisztelő, — tiszteletü, res-
 pectatu, ovoratu de toti; — tör-
 vény, dreptu publicu; dreptu co-
 munu; — törvényi, dupa dreptulu
 publicu; — tudomásu, notoriu; —
 ügy, afaceri publice; comuna; re-
 publica; — ügyvéd, procuroru ge-
 neralu; — vélemény, opiniune pu-
 blica; — vonalos, intreliniariu.

Közbe, adv., intre, la midiulocu;
 — eső, intrecadictoriu, ce intre-
 vine; — jött, intrevenitu; — jött
 akadály, pedeca intrevenita; — jö-
 vés, — jövetel, intrevenire; midi-
 locire; pedeca; — szol, taic vor-
 b'a, intrecurma vorbindu; — szolás,
 contradicere, replica; obiectiune;
 esceptiune; — vetett, intrecalatu,
 intretiesutu, aruncatu la midi-
 locu; — közbe veti magát, se pune
 la midiulocu, midiulocesece.

Közbelő, midiulocü, celu diu midi-
 locu; midiulocitoriu.

Közben, la midiulocu, intre; — jár,
 — jő, intrevine, midiulocesece; —
 járás, midiulocire; — járó, midi-
 locitoriu; intreventoriu; — közben,
 cateodata, uneori.

Közbenső, midiulocü, diu midiulocu;
 intremidiulocitoriu; — forgalom, co-
 municatiune interna (comerc.);
 — pont, intrepunctu, punctulu
 dintre dóua; — vámvonal, linia in-
 terna de vama; — szoló ítélet, in-
 terlocutoriu, sententia interlocu-
 toria (jurid.); — tözs, comerci-
 u internu.

Közül, in midiulocu.

Közé, intre, p'intre, la midiulocu.

Közeg, midiulocu, organu publicu.

Közegyen, paralela, paralelismu.

Közél, aprópe; — látás, vedere scurta,
 miopica; — látó, scurtu de vedere,
 miope; — lét, vecinia, vecinatate;
 — lévő, vecinu.

Közeledik, Közelődik, Közelg, Kö-

zelget, se apropié; advine; —és, apropiere.

Közelít, apropié; se apropié; —és, apropiere; aprocsimatiune.

Közelíthető, apropiabilu, de apropiatu.

Közelítő, aprocsimativu, pe aprópe, camu, circa; —leg, adv., camu, circa, pe acilea.

Közelődés, apropiere.

Közelődik, se apropié.

Közelről, de aprópe.

Közelség, vecinatate, apropietate.

Közelső, Közélvaló, aprópe, nu de parte.

Közép, Közep, midiulocu, mediu, mediu, centru; midiulocú; —alhang, baritonu; —állapot, conditiune midiulocú; —ár, pretium midiulocú; —csonkítás, elisiune (in poesiá); —erő, putere centripetale; —fal, intremuru, parete despartitoriú; —falszög, ángliulu cortinei (la teatru); —fok, gradu comparativu; —futó erő, putere centrifugala; —had, centrulu (in mus.); —ige, neutru; —kereső erő, v. középerő; —kereszt, cruce de comandatoriu; —kor, evulu mediu, evulu demidiulocu (in istor.); —liszt, farina ordinaria; —nagy, medianu (formatu de charthia); —nagy negyedrés, medianu paratru; —nyolczadrész, medianu octavu; —pont, centru; —ponti, centralu; —rend, conditiune midiulocú; burgesiá, statulu alu treilea (dupa popi si nobili in feudalismu); —rendű, de midiulocu, de conditiune midiulocú; din burgesiá; —szám, numeru de midiulocu; —szemű, ciclope; —szerű, adi., —en, adv., de midiulocu; pasabilu, ordinariu; —szerűség, calitate de midiulocu, mediocritate; —táj, —tér, regiune midiulocú; —tanoda, gimnasiu; —tenger, marea mediterana; —termet, statura midiulocú; —ujj, degetu midiulocú.

Középes, v. Középlő.

Középesít, concentra, concentréza.

Középesül, se concentra; —és, concentrare.

Közepett, la midiulocu.

Középit, concentra, aduna la midiulocu.

Középitő, adi., —leg, adi., concentricu.

Középleg, adv., —es, adi., neutralu.

Középlik, se concentra.

Középlő, adi., —leg, adv., concentricu.

Középretartó, centripetalu (fis.).

Közepső, midiulocú.

Középszer, —iség, mediocritate; —ület, adv., de midiulocu, medicocru.

Közepül, Közepesül, se concentra; —és, concentrare, concentratiune.

Közibe, între, p'ntre, la midiulocu; közibem, între mine; közibed, între tine etc.

Közködés, comunicatiune.

Közködik, sta in comunicatiune.

Közle, poteca, uditióra, strata strimta.

Közleg, organu, midiulocu comunitatoriu.

Közlekedés, comunicatiune, comerciú; comisiune.

Közlekedik, sta in comunicatiune.

Közlékeny, comunicativu.

Közlés, impartasire, comunicare; orás —, inaintarea protestului.

Közlőny, comunitatoriu, organu publicu; monitoriu, diariu publicu.

Közöl, comunica, impartasiesce; notifica, face cunoscutu, insciintiaza; cauta calea midiulocú, se abate.

Közöményes, pragmaticu.

Közön, la midiulocu, in uditióra; —tűz, descarcatura (decharge).

Közönb, Közönbőség, indiferentia, nepasare; neutralitate.

Közönbős, adi., —en, adv., indifferente, indiferentu, nepasatoriu; neutralu.

Közönös, adi., —en, adv., comunu; —ség, comuniune, conexiune, uniune; —comerciú; familiaritate.

Közönség, comunitate; publicu; —es, comunu; publicu; —esen, adv., de comunu; in publicu, in vederea lumii.

Közöny, indiferentia, nepasare; — *ös*, indiferentu, neutralu; nepasatoriu.
 Közönyösdi, indiferentistu.
 Közönyösít, face indiferentu; neutraliséza.
 Közönyösség, indiferentismu; neutralismu.
 Közörökös, coerede, conclironomu.
 Közös, adi., — *en*, adv., comunu (obstescu, slav.); — *jogu*, coindreptatitu; — *joguság*, coindreptatire, auctorisatiune comuna; dreptu comunu; privilegiu comunu.
 Közösködik, v. Közösül.
 Közösség, comuniume, connessiune.
 Közösül, se impartasiesce, se cumineca, ia parte, partecipa; sta in legamente, sta in comunicatiune; — *és*, — *et*, impartasire etc.; közösülésvonal, linia de comunicatiune.
 Között, intre, pintre.
 Közöttem, — *ed*, — *e*, intre mine, — *tine*, — *sine*.
 Közrebocsát, anuntia, publica, insciintiaza.
 Közrehat, Közremunkál, conclucra, confapuesce, desfasiura activitate impreunata; — *ás*, intrevenire, confaptuire, midiulocire.
 Község, comuna; — *tanács*, consiliu comunalu, consiliu municipalu, representantia comunalu, centumviratu (Trans.); magistratu (totu acolo).
 Községi, comunalu.
 Közt, intre, p'intre.
 Közügy, afacere publica, republica; afacere comuna.
 Közül, din, dintre, den, dein, dentra.
 Közvetett, mediatu.
 Közvetít, v., midiulocesce; Közvetítő, midiulocitoriu.
 Közvetlen, Közvetetlen, adi., — *ül*, adv., nemidiulocitu.
 Közvetőleg, adv., — *es*, adi., mediatu, midiulocitu, indirectu.
 Közze, Közö, la midiulocu, intre...; — *tesz*, anuntia, publica.
 Közzen, Közöm, Közzed etc., intre mine, tine etc.
 Krajczár, cruceriu, creitiariu; — *os*, de unu cruceriu.

Krakkó, Cracavi'a.
 Krámszál, scriptitőza, manjesce.
 Krepia, briliónca, asclepiada (Asclepias).
 Kréta, creta; Cret'a (ins.).
 Kretás, adi., cu creta, cretatu, scrisu cu creta.
 Kretáz, trage cu creta, unge, inséma, scrie cu creta.
 Kries, rabariu, rondunca de mare.
 Kristály, cristalu.
 Kristályit, Kristályosit, cristaliséza.
 Kristályosodás, Kristályodás, cristalisare, cristalisatiune.
 Kristályosodik, Kristályodik, se cristaliséza.
 Kristályoz, cristaliséza.
 Kristely, clistiru.
 Kristélyoz, da clistiru, clistiresce.
 Kristóf, Cristoforu, n. pr.
 Kristina, Cristina.
 Kristus, Christosu, Cristu.
 Kritika, critica, judecata strinsa.
 Kritikus, criticu; rosz —, criticastru.
 Kritizál, criticéza.
 Krokodil, crocodilu.
 Krumpli, v. Kolompér.
 Kuasz, Kuvasz, dulau, mosocu, cano satescu.
 Kumbiom, cubeba (planta).
 Kúb, pacala, omu glumetiu.
 Kubucz, corfa de óua.
 Kúcsföd, csuklás —, barátka, mai-mutia guciumata, capucina.
 Kucsma, caciula, guciumana, cuciuma, cusma, siapca.
 Kucsmás, caciulatu, cu siapca.
 Kuczik, Kuczó, anghietiu (la cup-torin).
 Kuczorál, cersiesce; se pitula, se sgulesce.
 Kuczorg, Kuczorog, Kuczorodik, se sgulesce, se stércesce, sta sgulitu; — *ás*, sgulire.
 Kuczorgó, cascioara scunda, colibióra, bordeiesiu.
 Kudarcz, rusine; pacalitura; respingere; rusine si bajocura; kudarczot vall, pate reu; remano rusinatu.
 Kudari, mancare cu zamachisia.
 Kuf, vascioru.

Kufár, Kuffantó, precupetiú, martia-foiu, sfárnariu; samsariu.
 Kufárkodik, face pe precupetiulu; face pe samsariulu.
 Kugli, popicu, conu.
 Kugliz, jóca iu popice; —ás, ju-care in popice.
 Kulant, Kulog, latra (vulpea).
 Kular, curbatur'a unui dólú.
 Kubi, rusíne; kuhiban marad, re-mane de rusíne, remane pacalitu.
 Kulint, gemo (de durere); gâfaie.
 Kuhu, caminu (la fauri).
 Kujesorja, scariga, scara de vinu.
 Kujon, cuioun, porcu-de carne, stren-gariu, hotiomanu, berbanu, baronu (ital).
 Kujoniroz, cuionéza.
 Kujtorog, vacéza, ambla fara ser-vitiu.
 Kuk, Kukk, mîru, citu, tacere muta, tacere de frica.
 Kuka, mutu, surdomutu.
 Kukacz, cariu; scaru, strépedu, verme; —os, cu stropedi, vermenosu.
 Kukkad, se veseadiesce; elatina, da din capu; aromesce, motiaie (de somnu).
 Kukkan, mîraio; be—, se uita in-laintru.
 Kukma, gagaútiu, lalau, gogomanu, gura-casna.
 Kukó, ou.
 Kukojeza, afina (Arbutus); —bogyó, cerasia de mare (Arbutus Unedo).
 Kukolla, casutia, cascíora, cabana (ital. capanna, fr. cabane), casa cu paie, coliba, bordeiu.
 Kukora, curbu, strimbu, incovoietu, incujbatu.
 Kukorék, clinu (de vestmentu), cré-tia; curbatura, strimbatura; cucu-rigu (cocosíulu).
 Kukori, covrigu, colacelu, covrigelu.
 Kukoricza, papusioiu (Moldov.), porumbu (Munt.), cucuruzu (Trans.); —csuma, tulu de papusioiu.
 Kukorit, incurba, strimba, indoiesce, incujba; v. si Kukorikol.
 Kukorodik, Kukorog, se sgulesce, se incovoie; v. Kuczorg.
 Kuta, cufu, invetiaceulu la cuina.

Kuku, ou.
 Kukuba, gusia de porumbu.
 Kukucs, lorneta; perspectiva de tea-tru; ochilariu.
 Kukucsál, se uita, vede, ochiesce, privesce.
 Kukurikol, canta cucurigu (cocosíulu); —ás, cantatulu cocosíului.
 Kulacs, plosca; —képü, bucalatu, dordólú.
 Kulak, pumnu; —ol, imparte pumni, trage pumni.
 Kules, chiaie; —csont, clavicula, chiaisíora, inchiastura (anatom.); —fej, verig'a chiaiei; —szár, fu-stelulu chiaiei; —taraj, —taréj, —toll, crést'a chiaiei.
 Kulesár, chialariu; incuietoriu.
 Kulesárkodik, face pe chialariulu.
 Kulesol, incuie; özve—, inclésta (manile etc.).
 Kulesolodik, se incuie, se inclésta.
 Kuli, vaca síuta, vaca cu córne scurte.
 Kulimás, unsura de caru.
 Kullancz, capusia (de oi); scaru, strépedu.
 Kullant, bate; minte.
 Kullint, pitula, fura.
 Kullog, merge incetu, tandalesce; trapada, tropaie.
 Kullogó, votru, vótra, pronubu, pro-nuba, paranímfa.
 Kulyak, pumnu; v. Kulak.
 Kumak, Kumasz, bucata mare, codru, corhanu.
 Kúmik, Kúnik, include ochii, mi-jesce; aromesce.
 Kummog, tropaie, merge tropotindu.
 Kún, cumanu; cumanénu, din Cu-mani'a; —kötés, nodu maiestritu, nodu gordianu.
 Kunes, strimtóre, strimtura.
 Kuncsog, Kuncsorog, sta sgulitu; cersiesce.
 Kunczog, Kunczol, Kunczorál, Kun-czorog, v. Kuncsog.
 Kundész, Kunkész, cauta, scocio-resce; scutura.
 Kunhátas (ló), v. Csökönös.
 Kunkog, ocaie, ocaicie.
 Kunkor, flóra sórelui (Heliotropium); amerikai—, flóra de vanília.

Kunkorék, scriptiu, scripetiu, vârteju, spira (Cochlea).
 Kunkorit, sucesce, infasiura; depana (ital. dipanar).
 Kunkorodik, se infasiura.
 Kunnyog, se caoie, se vaieta; se scancesco; cersiesce plangendu.
 Kunság, Cumania.
 Kunya, molesitu, femeietu.
 Kunyhó, Kunyó, baraca, casciora, coliba, bordeiu.
 Kunyorál, v. Kunnyog.
 Kup, balotu, tencu (de carti); fascioru, manunchiu (de charthii); gramadióra.
 Kúp, conu, popiceu; cupola; templu, basilica, domu (ital. duomo), biserică marétia; —jâték, jocu in popice; —oszlop, piramida; —szélet, segmentu de conu; —tető, cupola; —vonal, parabola; —vonalos, parabolicu.
 Kupa, cupa, cofa; cana; vasu de beutu.
 Kupacz, conu, popiceu; gramada, cumulu.
 Kupaczol, gramadesce, face tencu; pune in fasciore.
 Kupak, coperisiu de pipa; preputia.
 Kupakatlan, neferecatu, fara coperementu.
 Kupakol, pune coperementu.
 Kupakos, cu coperementu.
 Kupalag, bolfa, cucuiu, ghebsioru, cocorasiu; bubusióra.
 Kupály, vasóru—, ceresieriu, boturos, fringila spargétore de simburu.
 Kupás vas, bléu, sina de osle.
 Kupasz, aligatoru (crocodilu).
 Kúpdad, coniformu.
 Kupez, martiafoiu, speculantu, tãrgovetiú, sfãrnariu.
 Kupikék, colóre nevediuata; — colóre spalacita.
 Kupocz, Kupacz, v. Kup.
 Kúpól, asiédia in conuri.
 Kupolya, olu ingraditu.
 Kuporodik, v. Kuczorg.
 Kuporú, sgulitu, sgãrcitu, ciulitu.
 Kúpos, conicu.
 Kúposzlop, piramida.

Kúpoz, jóca la popice.
 Kurczina, jumara (de grasime).
 Kurgó, bastardu, copilu de lele, fostoru de curva.
 Kurbéja, coroiu, ulú.
 Kurhol, infrunta.
 Kurisztol, ascute.
 Kurja, sbieratu, strigatu, rácnetu, típatu.
 Kurjant, sbiéra, striga.
 Kurjong, Kurjongat, striga, larmuesce, gálágesce; chiinie, da chiotu, salta de bucuria; —ás, strigare; chiuire.
 Kurkász, Kurkáz, cauta, cercetéza, scocioresece, scrutéza.
 Kurran, Kurrant, hiráie (canele odata).
 Kurrog, hiráire (mai desu), coraie, chioraie, miráie.
 Kurrogó koltu, cocosiu coraitoriu.
 Kurta, scurtu; —obéd, prandisioru, dejunu de furculitia; —farkú, scurtu de cõda; —kalapács, geunõia, ciocanitóre albastra; —ki-gyó, vipera pestritia; —koresma, cabanu ascunsa; —nemes, boieranasiu, nobilu fara proprietate.
 Kurtály, carabina, pusca scurta.
 Kurtályos, carabinariu.
 Kurtán, adv. scurtu.
 Kurtány, cartannu, curtanu, tunu scurtu; curtónu, ostasiu romanescu (in cronicile sec. 17 et 18).
 Kurtaság, scurtime.
 Kurtékli, piele de-asupra.
 Kurti, scurteica; v. Kurtka.
 Kurtít, scurta; —ás, scurtare; con-tragero, abreviatura (la scrisu).
 Kurtka, scurteica, manecariu, spentieln, zabunu; rociusioru, giubea (in Rom., ital. giubba), blusa.
 Kurtúl, se scurta.
 Kurucz, curutiú, cruciatu, rebelu ungurescu, insurgentu; adi., neindestulatu; blastematu, afurisiu; Kuruczvilág regén volt, Hora Kloska rég megholt, Ce-au fostu verde s'au uscatu, ce-au fostu dulce s'au mancatu; tempuri trecute.
 Kuruglya, cârja, macau, batiu de rezimatu.
 Kurukuru, catiaratória, ciocanitória.
 Kuruttyol, ocaie, ocacáie (cá brosc'a).

Kurúzsol, descanta, farmeca; face pe medicastru.
 Kurúzsoló, descantatoriu, medicastru, siarlatanu.
 Kurva, femeia publica, meretrice, curva, lerfa, coita, tiolina; —keritő, negutiatoriu de meretrici; —lak, bordelul, lupanariu.
 Kurválkodás, curvia.
 Kurválkodik, curvesco.
 Kurvás, curvosu; plinu de curve.
 Kurváz, numesce curva.
 Kusa, Kusi, ciungu, ciungitu, mutilatu.
 Kusag, Kussad, se supune; se ascunde, se pitula.
 Kushad, Kusol, se sgulesce, se stăresce.
 Kustorog, se sgăiesce, casca gur'a.
 Kúsz, Kúszik, se catiara (pe arboru), se suie.
 Kusza, cōda scurta; bercu, scurtu de cōda; incurcatu, amestecat.
 Kuszadék, amestecu, incurcatura.
 Kuszál, incurca, conturba.
 Kuszi, catielusiu.
 Kuzsó, anglietiu (la cuptoriu).
 Kuzma, amestecu, incurcatura, turburare.
 Kuzmál, v. Kuszál.*
 Kuzpitol, Kuzpol, pērtza, ponosese, invehiesce.
 Kuszor, Kusztora, brieógu, brisca (Bistourie); custura, cutitu stricatu.
 Kút, fantana, fōntana, putiu; szőkő—, fantana saritória; —ágas, furc'a cumpenei; —akna; —öböl, gróp'a fantanei; —ásó —mester, fantanariu; —fő, —forrás, scaturigine, isvoru; fantana; —gárgya, —káva, gardina de putiu; —gém, —ostor, cumpan'a fantanei; —só, muratória, apa sarata; sare de apa (fērtza); —viz, apa de putiu.
 Kutacs, Kutika, fantanea, putiosoru; isvorasiu; fontanela (med.).
 Kutag, Kutak, bondocu, micu, piticosu, scurtu-grosu.
 Kutasz, sonda, plumbinu (ital. piombino).
 Kutaszol, sondéza, cercetéza afundimea apei.

Kutat, scociorese, scormolesce, cauta, cercetéza, scrutéza; visitéza; —ás, scrutare; visitare, revidere, revisiune.
 Kutréjos, vulposu, viclenu, astutu.
 Kuttog, se ascunde, se pitula.
 Kutya, cane; —alom, pātulu de cani; —benge, anagru puturos; —hal, puiu de brósca; —kutyaházi, adunatura, veneticu, golanu; —hév, —hőnapok, canicula, lun'a lui Cuptoriu; —laboda, susaiu puturos; —peczér, —peszér, caneriu, pastoriu de cani; —perje, piru, centinodu poligonu; —tēj, laptele canelni.
 Kútya, bordeiu, coliba.
 Kutyáska, catielu.
 Kutyagol, merge pedestru.
 Kutyálkodás, v. Kutyaság.
 Kutyálkodik, glumesce, siaguesce; face reutafí.
 Kutyaság, berbania, strengaria, marghiolia, blastematia; hotia.
 Kutyakörékos, Kutyorékos, incolacitu, suctu, sierpintoriu; spiralu.
 Kutyó, catielusiu.
 Kutyor, borta, gaura strimta si afunda.
 Kutyorék, colacitura, sierpuitura (de riu), linia spirala.
 Kutyorló, bordeiu, coliba, casciora.
 Kutyorodik, se incolacesce, se sgulesce.
 Kutyu, v. Kutyor.
 Kuvad (kovad), se descojesce, se despóie.
 Kuvarcz, rusine.
 Kuvasz, cane dela oi, mosocu, dulau, cane satescu.
 Kuvaszt, descojesce, descortioséza, despóie.
 Kuvik, ciuvica, cucuveica.
 Kuzma, törékeu—, ceciliu, solifugu, sierpe orbu (la parere).
 Kuczup, v. Kubucz.
 Kűb, cubu.
 Kűcsőg, curea din frunte (la cai).
 Kűklés, năpêrlitura, schimbarea penelor, perului.
 Kűklik, năpêrlesce, v. Vedlik.
 Kűkör, elipsa; —ős, elipticu (matem.).
 Kűkörös, anemona, v. Kőkörös.

Küküllővár, Cetate-de-balta.

Kül, din afara, esterioru; strai u, din tíera straina; — árok, —erősítés, —gát, siantú din afara, trincea, fortu (in strateg.); — birtok, posesiune afara din comuna, locu viranu (Rom.), mosia estravilana; —bőr, —hártya, pelítia, scórtia din afara; —föld, —hon, strainatate, tíera straina; —rész, partea din afara, laturea esterióra; — sokszögület, poligonu esterioru; —szeg, porticu, tinda, hala (franc. halle); —szél, gardiua, margine; —szerű, formalu, esterioru; —szertüség, forma, formalitate; —szín, parere; colóre esterióra; —tag, comanditoriu, companionu tacutu (comerc.); —telek, locu viranu (Rom.), posesiune estravilana, mosia afara din comuna; —terj, estensiune; —terjes, estensivu; —többszög, anghiu esterioru de poligonu (matem.); —ügyek, afaceri straine; —ügyminister, ministru afaceriloru straine; —vár, citadela, cetatiuic; —vármű, fortu, fortificatiune esterióra; —város, suburbe; —városi, din suburbe; suburbanu; (machalagiu, turc.); —vonal, linia esterióra.

Küld, mite, trimitre, tranita; espedéza; —és, mitere etc.

Küldemény, trimitere; espeditiune; misíune; deputatiune.

Küldeményez, trimitre, spedéza.

Küldény, Váltó —, rimessa (camb.).

Küldet, v. Küldemény.

Küldime, Váltóküldemény, rimessa (in legea camb.).

Küldő, trimitietoriu, comitente.

Küldögél, trimitre desu.

Küldőncz, emisariu (polit.).

Küldött, delegatu, deputatu; cursoriu, curieriu; —ség, deputatiune, comisiune.

Küldöz, trimitre desu, trimitre incóce 'ncolo.

Külekedik, Külekeszik, se incaiera, se incaibara, se inhatia, se bate.

Külemény, Kület, esterioru (habitus).

Külföldieskodik, maimuticsco pa straini.

Küljobb, mai inafara.

Külleges, estensivu.

Küllő, spítia (de róta); mierla; —

larkály, ciocanítóre galbina-verde.

Küllödés, sbuciumatura, tribulatiune, grija, necasu.

Küllödik, so sbuciuma, se ingrijesco.

Küllöny, asteria, stea marina.

Külme, esterioru.

Külöl, descopere, revela.

Külöm, preferentia, prerogativa.

Külömb, Külömböz, diferesco, v. Különb etc.

Külön, adi. et adv., particulariu, singulariu, singuraticu, specialu, in parte, despartitu, separatu, (deosebítu); diversu; —faju, de soiú strainu; eterogenu; —féle, diferitoriu, diferente, eterogenu; —féleség, diversitate, varietate; diferentia (deosebire); —külön, unulu cate unulu, separatu; —nemű, eterogenu; specialu; —suly, poudu specificu; —szenv, allopathia; —szenvér, allopatu (medic.); —szer, mediulocu specificu; —szoba, chilfa separata; —válik, se desparte, se separa; —vonat, trasura separata.

Különb, mai bunu, mai de frunte, superioru; preferibilu, eminente.

Különböz, diferesco (se deosebesc); se distinge.

Különbözök, se distinge.

Különböztet, distinge; —és, distinctiune.

Különbség, v. Különség.

Különcz, omu singulariu, bizaru; —ság, bizararia; idiosincrasia.

Különd, insu, individu.

Különit, despartc, separa; —és, despartire, separare.

Különkodik, Különkőzik, se desparte. se separa, se retrage.

Különkődő, v. Különcz.

Különleg, separatu, singuraticu, la o parte; —leges, adi., —en, adv., separatu; specificu.

Különös, adi., —en, adv., singulariu, extraordinariu; specialu.

Különöz, v. a. et n., se separa; alege

(oile), desparte, desface, separa;
— és, separare etc.
Különség, diferentia; diversitate, va-
rietate.
Különy, insu, individu.
Különzék, diastasa, despartiela.
Különzet, diferentia.
Különzik, v. Különködik.
Külrész, parte din afara, parte este-
rióra.
Külség, esterioru.
Külső, din afara, esterioritate; strainu,
din tiern straina; — leg, adv., pe
din afara.
Külsőség, aparentia, superficialitate;
esterioritate.
Küli, maingü, pilugu, pisalugu; v.
Kölyü.
Külzel, diferesco.
Külzet, lature dinafara; aparentia.
Külzeteskedik, cauta formalitati.
Külzeteskedő, formalistu.
Külzetesség, formalitate.
Küpi, v. Köpi.
Kürt, buciunu, cornu; trimbítia, trom-
peta; — csiga, volbura (botan.).

Kürtő, hornu, cosiu (Rom.); urloiu;
— cső, tieve de minari (cu prafu
de pusca).
Kürtől, buciuna; bucinu.
Kürtös, buciunatoriu, bucinatoriu.
Kürtös, cu urloiu; cá urloiu; —
fánk, bomu, colacu pe batiu.
Küsti, banca de cusutu (curelarii).
Küsz, sardea (pesce), sardina.
Küszőb, pragu.
Küszőből, ki—, delatura, da afara,
elimina, scöte, departa.
Küteg, spudietura de pele, ecsan-
tema.
Kütylő, gagautiu, gura-cascata, lalau.
Küvő, spitia de róta.
Küzd, lupta, se lupta, combate, da
peptu; — és, luptare; — homok,
— hely, arena, locu de lupta.
Küzdelem, lupta.
Küzdér, v. Bajnok.
Küzdő, luptaciu, luptatoriu, cam-
pionu.
Küzködik, v. Küzd.
Kvartély, cortelu, locuintia; v. Szál-
ás etc.

La! éca! vedi! nite!

Láb, petioru, pitioru; urma (mesura);
capetéiu; piedestalu, scaunu (pe
care sta ceva); lábra kap, apuca
la puteri; — aly, scaumelu, sca-
belu; podicelu; — esont, fluiery;
— csukló, inchiatatura de pitioru;
— fa, capetéiu, talpa (la buti); —
farku, purece de plante; — fej,
— tő, glesna; — fejbát, montulu
pitiorului; — fűrösztő, baia de pi-
tióre; — hegy, vérfulu pitiorului;
— ikra, pulpa; — köszvény, po-
dagra, sioldina; — lap, — talp, talpa;
pitioru latu; — mősőfti, lilü afo-
dilu; — mosókő, pomice (pétra
porósa); — nyom, urma; — pont,
nadiru (astron.); — szár, fluiery;
— szedő, buiestru (calu); — szék,
scaumelu, scabelu; — ujj, degetu
dela pitioru.
Labacs, agurida; strugure selbaticu.

Lábaeska, pitiorusiu.

Lábad, nóta, innóta; se scóla, se
restaura; se intrama, se insane-
tosiéza; — ás, innotare (a ochi-
loru in lacrima).

Lábadoz, se intrama, apuca la pu-
teri; — ó, subs., reconvalescute.

Lábal, v. Lábol.

Láballó, scaumelu, scabelu.

Labancz, pedestrasiu, infanteristu;
soldatu nemtiescu, lobontiu (nu-
mire istorica, opusa numelü cu-
rutiu); — roialistu, austromanu;
— nép, soldatesca, ostasime bru-
tala (cá si curutii).

Lábas, cu pitióre; rasfariu; tigaiu;
— joszág, vitele (in economia).

Lábaskodik, se sbuciuna, se svér-
colesce.

Lábatlan, fara pitióre; — fecske, ron-
dunea de muru.

Lábatol, bábaica, gangavesce; e pelticu.

- Lábazat, scaunelu, scabelu, pripiciu; soclu (la murari).
- Lább, Lábbad, Lábbog, innóta; se légana, flotéza, plutesce (in aeru).
- Lábbeli, caltiamente; ciobóta, cisma, gheta, stibla; papucu, caltiunu; ismene.
- Lábbélpokol, elephantiasis, ríia bubósa (medic.).
- Lábbó, notatoriu; flotatoriu; pluta.
- Labda, mince, pila; v. Lapta; — borz, scain bumbulú; —fa, —verö, ciomagu, batiu de pila (de batutu).
- Labdacs, v. Lapdacs.
- Labdány, biliardu.
- Labdázik, jóca de-a mincea.
- Labitó, scaunelu, scabelu; pedalu (la organe).
- Lábnyi, de un'a urma.
- Laboda, loboda; spinatu, spanacu; büdös —, v. Kufya —, susaiu puturosú; uti —, loboda lata; —paréj, stiru.
- Labodáz, ambla fara capetèiu, vagabundéza; sta in cumpene, sta la indoieli.
- Lábog, v. Lább et Lebeg.
- Lábol, calca ap'a, trece prin vadu; el —, se cara, se duce; scapa (de vreo bóla).
- Lábolhatlan, fara fundu; fara scapare.
- Lábolható, scadiutu, scundu, nuafundu (riu).
- Lábravaló, ismene.
- Lábtó, scara (de tonuri); carutiare.
- Lábtyu, caltiamente; caltiunu; ciorapu, soclu, strimfu, gamasiu.
- Lábú, cu pitióre . . .
- Lacsak, baltóca, glodu, noroiu, tina; —os, tinosu.
- Laczi, Laczko, Ladislau, Vladu; —konyha, —konyhája, cuina comuna, cuina ordinaria; —konyhás, boieriu sarantocu, nobilu de o casa, cersitoriu de sicse.
- Láda, lada; sicriiu.
- Ládácska, laditia, sicriielu.
- Ladáz, ambla infumuratu, se inganfa.
- Ládd, Láddsza! éca! vedil uite!
- Ladik, luntritia, luntrisióra, gondola.
- Ladika, scatulca, lacra, lacritia; ridicula (la femei).
- Ladikáz, plutesce.
- Ladka, verme de gumi.
- Ladomér, Vladimiru.
- Ladorez, albinu, albenetiu; pesce albu.
- Lafancz, subs., cârpa, fléndura, tren-tia; adi., fléndurosú, trentiosu.
- Lafatol, Laftol, Lafol, indópa, ghiolcaic, mananca lacomu.
- Lafog, fésiaie (vestmentele); lifeg-lafog, spendiura flendurele.
- Lag (suficsu, mai totudeaun'a adverbialu cá si leg, jogilag, törvény-szerítleg etc.).
- Lagi, Lagos (suficsu la adiective).
- Lagzi, ospetiu de nunta.
- Lágy, adi., —an, adv., móle; molaticu; molesítu; blandu, domolu; lasatoriu; lágyig van, a ostenitu, este fatigatu; —szurok, resina do munte.
- Lágyan, molibdenu, plumbagine.
- Lágydad, molaticu, molcutiu; delicatu, gingasiu, plapandu.
- Lágyék; móle, subs. (capului); flamentiare (la animale); —dob, toba, buba din cópsa.
- Lágyit, mólie, móie; alina; —ás, moliere; alinare.
- Lagymatag, tépedu, nici caldu nici rece; caldisioru; —ság, tepóre.
- Lágymeleg, v. Lágymatag.
- Lágység, moletate, molitiune, molime, molesime; dulcóre, blandctie, pl.
- Lágyul, se móie, se mólie; se alina; se inblandiesce; —ás, moliere, imnuiere.
- Lajha, lenesiu, trandavu, molaticu; —ság, lene, trandavía, molitiune.
- Lajhálkodik, lenevesce.
- Lajhár, bradipu, vaín (animalu fôrte lenesiu. Bradypus tridactilus).
- Lajház, Lajházik, picura, tieraie; stro-pesce; curge tieraindu.
- Lajhó, v. Lajha.
- Lajos, Ludovicu, n. pr.
- Lajstrom, registru.
- Lajstromoz, registréza.

Lajstromozó, registratoriu, registrante; — hivatal, registraturá.
 Lajt, putina; cofa, donitia (de apa).
 Lajtorja, scara; — fog, fuscclu de scara.
 Lak, locuintia; cortelu; (alak) papsua; figura; — bér, bani de cortelu; — föld, patria, pamentulu locuintiei; — ház, casa de locuitu; — hely, locu de petrecere; — szoba, chilia de locuitu; — tanya, casarma; — tanya-csapszék, marchetania; — tanyáz, casarméza, asiódia in casarma; — vidék, tienutu, teritoriu, plaiu.
 Lák, lacu (lat. lacus).
 Lakadalom, v. Lakodalom.
 Lakás, locuire; locuintia.
 Lakat, lacatu, incuietóre.
 Lakatlan, nelocuitu.
 Lakatol, incuic, pune lacatu.
 Lakatos, lacatusiu, lacataru, fauru de incuietori, fauru de meruntisie; — ság, lacatusia.
 Lakhatás, incolatu.
 Lakhatatlan, nelocuibilu.
 Lakható, de locuitu, locuibilu.
 Lakik, locuesce; jól —, locuesce bine, are cortelu bunu; se satura, e satulu.
 Lakk, laca (lat. lacca); — mezzgázmáz, vernice, lustru.
 Lakkany, materia de laca.
 Lakkoz, da lustru.
 Lakma, ospotiu; — teve, lama; capra de Angora.
 Lakmár, óspeto; omu imbuibatu, betivu, lucuriosu.
 Lakmároz, se óspeta; — ás, ospetare.
 Lakó, locuitoriu; — hely, locuintia, locu de petrecere; — társ, sociu de cortelu.
 Lakodalmas, nuntasiu; — nép, nuntasi, pl., óspeti de nunta.
 Lakodalmas, tiene nunt'a, face ospetiu de nunta, se óspeta la nunta; — ás, ospetare la nunta.
 Lakodalmi, de nunta.
 Lakodalom (pl. lakodalmak), nunta.
 Lakol (— ért), sufere, patimesce, isi

ia rosplat'a, e pedepsitu; — ás, pedepsiro.
 Lakoltat, pedepsesco, supune la suferintia.
 Lakoma, ospetiu; betfa.
 Lakomáz, se óspeta, isi petrece.
 Lakos, locuitoriu; colonu; — ság, locuitoriu, pl., locuitorime; colonia; incolatu; lakosságot engedni, a da dreptu de incolatu.
 Lakozás, locuire; ospetare.
 Lakzi, nunta, ospetiu.
 Láli, Lália, Eulalia, n. pr.
 Lam, baltóca, noroiu.
 Lám! éca! vedi! uite!
 Lama, lama; v. Lakma.
 Lamos, tinosu, noroiosu.
 Lámpa, Lámpás, lampa, falinariu; candela; — olaj, oleiu de candela, untu-de-lemnu de candela.
 Lampert, Lambertu, n. pr.; — os, surdastru.
 Lamos, miere de faguru.
 Lamez, lungu, lunganu.
 Lántz, lantiu, catena; — fa, semnu de focu; — falék, fuscclu de lantiu; — fékszá, fune de capastru, lantiu de capastru; — gyúrti, — szem, ochiu de lantiu, veriga de lantiu; — hid, punte pe lantiuri; — pódu de feru; — szem-öltés, gaurle, pl., cusetura cu gaurle.
 Lánczol, incatenéza, lantiuesce, pune in lantiu, fereca in lantiu; — ás, incatenare etc.
 Lánczolat, cusetura dupa acu, tivéla; tivitura; copciatura, legatura; eszme —, cursulu ideiloru.
 Lánczos, incatenatu, lantiuitu, fercatu, incatusiatu; — glontiu, bomba cu lantiu; — lobogos! lucru dracului!
 Lántzoz, v. Lánczol.
 Lándsá, Láncsa, lance (latin. lancea), tiepusia, sultia.
 Landsás, lanceriu.
 Landul, se inflacara, ia flacari, da in bobotaia.
 Landza, bolta de verdétia, frundiariu; v. Lugos.
 Lang, alcoholu; — merő, alcoholometru.

- Láng, flacara, flama, bobotaia; vampa (ital. vampa); —elme, —ész, geniu, ingeniu; —elmű, —esű, genialu, ingeniosu; —írás, scriptura de flacari; —madár, flamingu, flamantu; —özön, mare de flacari; —pest, cuptoriu de flacari; —colóre infocata; —virág, —flóre infocata (Phlox).
- Lángadoz, arde cu flacari, se inflacará, se aprinde, ia flacara.
- Langgaléta, lunganu, lungu in pitióre; golu, ne'mbracatu (negligée).
- Langgaló, arsura, afumatura, locu arsu; coca.
- Langály, piros —, flamingo comunu, flamantu (pasore).
- Lángit, inflacará.
- Langol, alcoholiséza.
- Lángol, Lángoz, v. a., inflacará, aprinde, incende, invapaiéza; v. n., arde, se inflacará, se incende; —ás, inflacáre etc.
- Langoló, inflacáratu.
- Lángos, adi., inflacáratu, inflamatu, invapaiatu, cu flacari; subs., coca (in cuptoriu de pane).
- Lángozik, arde cu flacari.
- Lángul, v. Landul.
- Lángzat, flacara, flama, vapáiu (ital. vampa).
- Lángzik, v. Lángozik.
- Lángzó, inflacáratu, ce arde cu flacari.
- Langy, tépedu, caldisioru, cá laptele mulsu; domolu, linu.
- Langyad, se alina; devine tépedu.
- Langyaszt, Langyit, alina; face tépedu; face caldisioru.
- Langyos, v. Langy; —ság, tepóre; caldura stemperata.
- Langyosit, v. Langyaszt.
- Langyosodik, v. Langyad.
- Langyul, v. totu Langyad.
- Lank, langedu, molaticu, descordatu, destinsu, relaxatu.
- Lanka, gradina de póme, pometu.
- Lankad, langediesce, ostenesce, obosesce, se fatiga, se descórda, perde puterile, nu mai póte; —ás, langedire etc.
- Lankadoz, incepe a langedi; devine totu mai ostenitu; obosesce treptatu.
- Lankadtság, langedime, ostenéla, fatiga.
- Lankadt, langedu; fara puteri, descordatu, obositu, fatigatu.
- Lankás, langeditoriu; rapedísiu; suisiu.
- Lankaszt, langediesce, ia puterile, fatiga, ostenesce, obosesce, descórda; —ás, langedire etc.
- Lankit, v. Lankaszt.
- Lankócz, fatigatu, obositu, ostenitu, fara puteri, descordatu.
- Lanna, lamina, petéla, firu batutu (de auru séu de argintu); —paszomány, galonu de petéla, sítóre de firu.
- Lant, lira; alauta, lauta, cetera, vióra; gironda (ital.); —fark, negédes, tórt'a lirei, pompadura.
- Lantany, lantanu.
- Lantol, canta pe lira; —ás, cantare pe lira.
- Lantorja, feréstra de burdufu.
- Lantorna, pelitia fina; besica.
- Lantornás ablak, v. Lantorja.
- Lantos; lautariu; licariu; girondinu; —költemény, poema lirica.
- Lány, v. Leány.
- Lanya, plóia merunta, ploicica.
- Lanya, adi., —án, adv., domolu, linu; molaticu; tépedu; —ság, tepóre.
- Lanyhál, Lanyház, picura, cernu ploia, ploua incetu.
- Lanyhazó, tempu ploiosu.
- Lányka, v. Leányka.
- Lap, fatia, suprafatia; lature, pagina; fóia; biletu; folio (tipogr.).
- Láp, balta; locu apatosu, baracia, maracia, maréma (ital. maremma), tísicu (Mold.); pamentu turfosu, turfa.
- Lapa, gavanu, bortéla.
- Lápa, lapa, concavitate, scavatura, gavanitura, v. si Vápa.
- Lapác, Lapádék, v. Lapály.
- Lapad, se desinfla (bub'a).
- Lapád, Lampadius, n. pr.
- Lapadát, scosu, lapadatu, delaturatu, datu in scartu.

Lapály, Lapány, siesu; planura; padina, locu asediatu; —os, asediatu.

Lapanes, canele babei, cărcaiacu (Oniscus, Asellus).

Lapár, fekete—, limbricu latu, verme latu.

Lapás, baltosu, baraciosu.

Lapasz, lopatica, palisióra, spada (Bras., ital. spada).

Lapát, lopata; pala; szoró—, venturésca; evcző—, reinu, vésła; —mú, machina cu lopeti; —szerv, cornu latetiu.

Lapátka, lopetica.

Lapátol, Lapátöz, lopatiesce; scóte cu lopat'a, scóte cu căsiu.

Lapátos, cu lopata; in form'a lopetiei.

Lapács, pilula, hapu (Rom.).

Lápfenek, locu turfosu; locu baltosu.

Lápföld, tíera baltósa.

Lapi, fôia de arbore, de leguma.

Lapicz, lunarica (Lunaria, bot.).

Lapiczka, lopatica; plaga; v. Lapoczka.

Lapidézés, —déző, —mutató, re-
contra.

Lapincskol, plesnesce (ap'a).

Lapít, turtesce, latiesce, inînde (turt'a de taietiei).

Lapító-minta, turtítória, forma de turtitu.

Lapka, biletu, foitia, tiedulica; bo-
lecta, regia (la vani).

Lapkázás, biletare.

Laplap, cóna, fila (de chartia).

Laplika, legatura, legamente, lega-
mentu; cordea, pantlica.

Lapmérten, planimetria.

Lapmérték, mesura de suprafatia,
planimetru.

Lapoczka, banca, lavitia, prispa,
prisma, podmolu, prisca; lopata;
plaga; vatrariu; —csont, umeru,
—váll, spata.

Lapoczkásdi, de-a plag'a (jocu).

Lapoczkáz, plaguesce, bate cu plag'a.

Lapodák, tradatoriu, proditoriu, ven-
dicatoriu.

Lapony, peltigería, scutuletiu (lat.
Pelta).

Laponya, v. Lapály et Láp.

Laponyag, lunca, vale; v. Völgy.

Lapór, crést'a cocosului, (Rhinanthus).

Lapos, latu, planu, turtitu; —ge-
leszta, limbricu cordelatu, limbricu
latu; —orrú, cu nasu turtitu; —
tér, siesu, locu asediatu, planura;
—tetű, peduchie latu; —vas, feru
latu (la aratru).

Lápos, baltosu, maremosu, baraciosu,

Laposít, latiesce, turtesce.

Laposka (laska), taietiei lati.

Laosság, turtéla, latime.

Lapoz, paginéza; foliaza, numera
foile (in manuscripte); —ás, pa-
ginare; foliare.

Lapór, custode (la calcaiu (paginei).

Lapp, lapu, laplandu; diu Laplandi'a.

Lappad, v. Lohad et Lapúl.

Lappag, Lappan, v. Lappang.

Lappancs, cursa; usia orizontala.

Lappang, se pitula, sta ascunsu, se
da afundu; —ás, pitulare, petre-
cere pitulata.

Lappangó, pitulatu, ascunsu, secretu.

Lappangör, patróla ascunsa, patróla
pitulata.

Lappangtat, ascunde, pitula.

Lappangva, ascunsu, pitulatu.

Lappant, ascunde, pitula; indoiesce,
impatura.

Lappantyú, rondunea noptatica, corbu
noptaticu (catu unu cucu, striga
urítu. Hirundo caprimulga).

Lapasz, Lappaszködó, ascunsu, datu
afundu, pitulatu.

Lappaszködik, se ascunde, se da
afundu (pescele in apa).

Laprud, vérga de metalu (montan.).

Lapsodrony, sirna lata, telu latu.

Lapszámoz, paginéza (cartea).

Lapta, mince, pila, bila; —horz,
scaiu gogonetiu (Echinops).

Laptáros, pescariu de tiernu.

Laptáz, jóca de-a mincea; —ás, de-a
mincea.

Lapu, brusturu; scaiu, scaiete; ke-
serű—, brusturu amaru; martí—,
podbélu; szomju—, cardu.

Lapul, se turtesce; se pléca, se in-
covóie; —ás, turtire, latire.

Lapúló, feru-latu (la aratru).

Lárma, larma (ital. allarme); fragóre, huietu, vuietu, sgomotu.
 Lärmás, larmosu, sgomotosu.
 Lärmáz, larmuesce, face larma, face sgomotu, face galagía; sbidra, striga, típa, galagesce, face vuietu; — ás, larmuire etc.
 Lärmázó, larmuitoriu, sbiatoriu, strigatoriu.
 Lárva, larva, masca.
 Lása, moustruosu, nefirescu.
 Lásd! vedi! éca!
 Laska, taietielu; csöves—, mácaróna; —nyujtó, v. Süritő, sucitoriu.
 Lasnak, coperta de patu; straiu; plapoma.
 Lasnakol, bate, ciomagesce.
 Lasponya, mespila (póma).
 Lassacska, adi., —án, incetisioru, catinelu, catinganu.
 Lassen, adv., incetu, catinelu; —lassen, mereuasiu, treptatu, incetisioru.
 Lassanként, v. Lassen.
 Lassít, reñtardio, retine.
 Lassodik, incéta, se domólesce.
 Lassú, incetu; tardiu; lenesiu; adagiu, pianu (mus.); lassú viz partot mos, riulu linu este afundu; —ság, in-tardiere.
 Lassucska, Lassúkás, incetisioru, camu incetu, camu domolu, linisioru.
 Lassúdad, adi., —on, —an, incetisioru, linisioru.
 Lassúdik, Lassúl, v. Lassodik.
 Lassúkás, camu incetu.
 László, Ladislaw.
 Lat, lotu; —gyöngy, margele merunte; —puska, flinta de glontiu.
 Lát, s., vedere, vista; látra, la vista; lát után, dupa vista (in legea camb.).
 Lát, v., vede, contempla, se uita, privesce; —ás, vedere, contemplare; —cső, ochianu, telescopu; —ernyő, —ellenző, blenda (ital. blenda, la fortaretie); —erő, fortia, puterea vederei (psychol.); —határ, —kör, orizonu, orizonte, cercu-de-vedere; —ideg, nervulu vederei, nervu opticu; —irány, punctu de vedere, directiunea ve-

derei (point); —köz, parallacse, (astron.); —lelet, visum repertum, testimoniu medicescu; —művész, —szerész, opticu; —pont, punctu de vedere; —sugár, radi'a vederei; —szer, instrumentu opticu; —szertan, optica; —szög, anghiuulu vederei; —távol, distantia vederei; látteengely, osia optica; —váltó, cambiu, politica de vista; —vonal, linia de indreptariu, linia de colimatiune.

Láta, Látab, pupila, lumin'a ochiului.
 Latán, v. Latiu.
 Látasít, vidiméza (jurid).
 Látasítvány, visa.
 Látat, aparentia, parere; resultatu, avantaگیu. folosu, profitu.
 Látatlan, adi., —ül, nevediuu, nevisibilu; —sziniu, de colóre negurósa.
 Látáz, Láttáz, vidiméza.
 Láthatlan, Láthatatlan, adi., —ül, adv., nevisibilu, nevediuu, ce nu se póte vedé; —ság, nevisibilitate.
 Látható, adi., —lag, adv., visibilu, ce se póte vedé; —ság, visibilitate.
 Latin, s., latinu; adv., latinescu; —ül, latinesce; —ság, latinia, latinitate.
 Látmány, Latomány, vedere, cantatura; privire, aruncatura de ochiu; aparițiune, fenomenu; spectaculu; vista, aspectu.
 Látmányos, spectaculosu, cá de spectaculu.
 Látnok, profetu (prorocu), vedictorin.
 Látnoki, adi., profeticu; —lag, adv., profeticesc.
 Látó, vedictorin.
 Látodéhe! ia uite! nu vedi!
 Látogat, visitéza, face visita; cercotéza, pedepsesc; —ás, visitare; pedépsa; desastru.
 Látogató, visitatoriu; —hangya, furmica peregrinatoria; —szoba, sala de parada.
 Látóka, ochiu (in gluma).
 Latol, cumpanesc cu lotulu, lo-

tiesce; pune in cumpana; considera, judeca.

Látomás, vedere, cautatura.

Látomásoz, v. Láttasít.

Látonya, elatina (pomada din scór-tia de finicu); veronica; inu sel-baticu.

Lator, berbanu, strengariu, porcu-de-cane; curvariú; —kert, siantiu cu palisade; —ság, berbanía; curvía.

Latos, de unu lotu.

Látzat, aparentia, parere.

Látzató, adi., —lag, adv., la apa-rentia, in aparentia; spetiosu; ilu-soríu; —ság, aparentia.

Látzatos, aparente; spetiosu; de distinctiune, de preferitu.

Látzatra, la aparentia, la parere.

Látzser, instrumentu opticu; —tan, optica.

Látzszik, se vede, e invederatu; se pare, aparo.

Látzszó, aparente, la vedere, la pa-rere; evidente; —képen, pre catu se vede, pre catu se pare; pre-catu e invederatu.

Láttamoz, vidiméza.

Láttan, optica; —i, adi., —lag, adv., opticu, dupa sciiní'a optica.

Láttasít, vidiméza.

Láttat, v., pune se védia; pune se vidimeze; subs., efectu, resultatu, urmare; —ás, —azás, vidimare, vidimatiune; —lan, v. Látatlan.

Láttaz, vidiméza.

Látvány, visiune; v. Látmány.

Latyak, baltóca, baraciá, glodu, tina, noroiu; —os, baltosu, glodosu, tinosu.

Laura, Laur'a, n. pr.

Láva, lava.

Lavany, lithiu (míner.).

Lav-éleg, ocsídu de lithiu, lithionu.

Láz, rescóla, revolta, rebeliune; fri-guri, pl.; —beteg, de friguri. bolitoriu de friguri; —borzalom, —borzongás, fiori de friguri; —hév, hagymáz, langóre; —roham, ferbentiéla, parocsísmu.

Laza, Laz, destramatu, infénatu, des-trinsu, relasatu, uestrinsu, des-

minatu; baltítu (Mold.); pospaiosu, pufaiosu.

Lazacz, salmu, salomonu (pesce).

Lázad, se rescóla, se revólta, rebo-léza; —ás, rescóla, revolta, re-beliune; agitatiune.

Lázang, se rescóla, se afla rescu-latu; agitéza; —ás, resculare, re-voltare, rebelare.

Lázár, Lazaru, n. pr.

Lázaszt, rescóla, revoltéza, rebeléza; agitéza; —ás, resculare etc.

Lázasztó, resculatoriu, revoltatoriu.

Lázi, Lazaru.

Lázing, e rarú, e destramatu, e in-fenatu.

Lazít, relasa, desstringe.

Lázít, v. Lázaszt.

Lázong, v. Lázad.

Lazsi, agio, laja (finant.).

Lazsnak, tiolu, straiu; portiune ca-néscá (bataia).

Lazsnakol, bate, piséza, da pe foi.

Lazúr, lazuru, albastru cá ceríulu; —kó, lazuru, pétra lazura.

Le, diosu, giosu, josu; a, ab; de, des; sub; tra, stra, trans; —ábrázol, decopiaza, depinge, infatio-siaza; —alacsonít, indioscesce, avi-lesce; —aláz, umilesce; —áldo-zik, —alkonyodik (a nap), apune (sórele); —alkuszik, scaresce, sbate (din pretiu); —álorczáz, deslarva, desmasca; —apad, scade; —beszél, desmenta, dessfatuesce, ab-duce, abate (dela ceva); —bete-gödés, —betegülés, chendclia, leu-sia, nascatoria, cadere la patulu nascerei; —betegodik, —beteg-szik, —betegül, se bolnavesce, cade la bóla, cade la morbu; cade la patu (de nascere, se chende-lesce, se leusesce); —billen, sca-pata; —bócsát, afunda, cufunda, lasa in diosu, delasa; —bocsát-kozik, descende, scobóra, pogóra, se pogóra; condescende; —borít, copere, acopere; astupa; restórna; —borul, se inclina, face metania, cade la pamentu; —botol, des-ramuresce; —bötyköz, desuóda; taie noduri; trantescce, da la pa-

mentu; cade (trasuetu); — csapol, da cepu, scurge; — csapoló, canalu de scurgere; — csendesedik, se alina, se domolesce, se calméza; — csigat, adie, légana, adórme (v. act.); — dőf, injunghie; — ejt, scapa; — lábárol, trantesco; — él, trecu dilele, trece viati'a; — engedés, refactiune, relaxare, relacsatiune (jurid.); — ereszkedik, se lasa in diosu; condescende (domnulu contra servu etc.); — fegyverez, — fegyverkeztes, desarma; — fékez, desfrena; — felé, de vale, in diosu; — felez, — fölöz, smantanesce; — feszül, se descórda; — fizet, platesce, rafuesce, saldéza; — foglal, secuestréza, ocupa, detine, apuca; — foly, — folyik, decurge; — folyó, decurgétoriu, decursivu; — lefolyó részfizetés, plata decursiva, platire in rate; — fordit, restórna; traduce; da de-a dura; — forog, trece, decurge; se rotesce, se rostogolesce; — forráz, oparesce; — füfel, tace molcomu, tace cá píticulu; trage de urechi; — gazemberez, — gyaláz, injura, suduic; rusinéza; — gázol, calca in pitióre, incaleca preste, trantesce la pamentu; — gyilkol, omóra; — hajlat, inclinatura, inclinatiune (de locu); scarpa, sabiatura (fortif.); — hajlit, pléca; detrage, subtrage, scade, scaresce; — hangol, idegez, desconcerta, descuragiéza, desgusta; — hegyez, taie vérfalu, pisca din vérfu; — hibban, aluneca; — higgad, se asiédia, se precipitéza; — hónal, este avaru, este sgárcitu, se scumpesce; — bord, cara in diosu; mustra, infrunta; — igáz, subjuga; — ir, descrie; decopiaza; — irat, rescriptu (ce vine dela suveranu (jurid.)); — irhatatlan, adi., — úl, adv., nedescriptibilu; — jár, scade, espira (camb.); calca, conculca, toropesce (cu calulu); — járat, — járáti idő, respiru (camb.); — járt, espiratu, de plata; — kaczag, derfide, isi bate jocu; — kap, ia diosu (caciul'a); — kasza-

bol, arunca in sabia; — kenyerez, indatoresce, oblóga; corumpe, mituesce; — konczol, maceléza, taie, dunica, taie in bucati; — kopik, se fréca, se róde; se terge; se tocesce; — korhol, fréca, tocesce; infrunta; injura; — kotáz, pune pe note; — könyököl, se pune pe cote, sta pe cote; — köt, léga, infasiura; farneca; — kötelez, indatoresce, oblóga; — lánczol, léga, lantuesce, decatenéza, incatusiéza; atrage (cantecculu, vorb'a); — lélel, — léletezik, resuffa greu, este fatigatu; — levelez, desfrundiesce; — locsol, stropesce; — menő, pogorítóre, descendenté (in genealogia); — mintáz, modeléza; — mocskol, scárnavesce, caca; injura, defaima (ocaresce); — mond, resémna, abdice, abdica, se lasa, se lapeda (de tronu, de functiune); donéga; — mondás, abdicere, abdicatiune, resemnatiune (resignatio), lapedare; — mos, spala; infrunta; — nyellik, se usca (póm'a); — nyomat, copia, módelu, ecemplariu, proba (lunta cu tipariu); — nyomtat, trage (copia, proba). — nyugszik, repauséza; apune (sórele); — öl, ucide; — öldös, maceléza; — pall, scutura, prafuesce; — palmant, acopere; — párol, destiléza; — párolás, destilare; destilatiune; — patog, poenesce diosu; — pecsétel, sigiléza; desigiléza; — pirongat, mustra; infrunta; — piszkol, v. lemocskol; — részegit, v. a., imbéta; — részegül, se imbéta; — ró, platesce, saldéza; rafuesce (datoria); detrage, subtrage, scade, scaresce; — rogy, — rogyik, cade la pamentu; concade; — rombol, ruinéza, preface in ruine, demolesce, demoléza; — ront, sfarma, strica; — demontéza; — rovásúl, adv., a conto (comerc.); — rovat, discontu, rabatu; scadere; — sankol, stracura; — suvad, cade, se cufunda; süit, luce, straluce spre...; lasa in diosu; fejtét lesüiti, canta la pamentu, pune capulu in pamentu;

—szakad, se rupe; cade; —száll, descaleca, descinde, se pogóra, se da diosu; se da de vale; scade, se micșioréza; —számítás, —számítólás, discontare; —számítol, discontéza, scade; —számítolat, discontu; —származás, descendencia, origine; derivatiune (de cuvente); —szavasz, invinge cu maioritatea; —szegez, bate cu cuie; —szid, infrunta, defaima (ocaresce); —szívárog, se filtréza, se stracura; —szívárogat, filtréza, stracura; —szól, injura, bajocuresce; —szúr, intiépa, decula, ucide; —tapod, calca in pitióra, concalca, conculca; —tart, detiene, opresce; secuestréza; —tartóztat, retiene; secuestréza; arestéza, captivéza, prinde, pune in prinsóre; —telepedik, descaleca, se asiédia, se coloniséza; —tesz, depune, pune diosu; destitue (din functiune); arunca diosu; —tét, depositu, avere depusa (jurid.); —tétdíj, taca pentru depositu; —tétel, depunere, depusetiune, depositiune; degradatiune; —tétemény, depositu, avere depusa, avere concediuta (in grija cuiva); —téteményes, depositariu; letéteményi bank, banca de deposite; letétár, cassa de deposite; letévő, deponente, depunctoriu; —tílt, detiene; protesta; —tíltás, detienere, (inhibitio); opusetiune, protestu; —tiprat, calca cu cai, decula; —tisztáz, mundéza, scrie in curatu, puriséza; platesce, saldéza, rafuesce datori'a; —ül, siede, se pune diosu; cade; —ülepedik, se pune diosu; se lasa diosu; —válik, se despóie, se despólie, se desface; —ver, trantesce; desbate; bate la pamentu; descuragiéza; —vertség, descuragi, consternatiune, intristare, intristatiune; —vesz, ia diosu; zugravesce, depinge; —vetkezik, —vetközik, se desbraca, se desvestesce; —von, detrage, scade, scarsce, discontéza; —vonat, discontu, scadiementu, ra-

batu; —zár; —zárol, incuie; secuestréza; —zárolás, secuestru. Lé (pl levek), zama, supa (ciorba, turc.); sucu.

Leány, fíca, fia, filia; fetitia, féta, copila; —ág, linia femeiesca (geneal. et jur.); —asszony, coconitia, domnisióra, damicela; fetióra, vergura, vergine; —béka, brotacu, brósca de arbore; —csecstí alma, maru fetescu, titi'a fetei; —kérő, —néző, petitoriu; —maradék, posteritate femeiesca, cliromoni, pl.; —negyed, quartalitiu, patrimo (jurid.); —som, berberu, crespinu; —szegfű, garófa fetitici (Dianthus virgineus).

Leányi, fetescu; de fetitia; de vergine.

Leányka, fetitia, copilitia.

Leánykodik, fetesce, petrece in fetie.

Leányos, cu fete; amblatoriu dupa fete.

Leányzik, cresce féta mare.

Leányzó, feta, fata; domnisióra; mam-sela.

Leb, vèlvóre (a flacarei), flusturare, flutare; licurire; pendentia, clatinatura (in aeru), falfáitura.

Lebbel, face ventu.

Lebben, sare in sulu.

Lebbencs, flusturatu, fluturatu, sburdaticu, usioru de minte; desfrenatu; fárfala (ital. farfallino); —szü, colóre accesória.

Lebbencz, Lebbeny, aripa.

Lebbent, deschide; aeresce.

Lebdez, flustura, flutara.

Lebedeg, v. Nyeldeköl.

Lebeg, v. n., sbóra, flutura, se clatina, se légana (in aeru), vèlfaie.

Lebegő, anapestu (poet.).

Lebegtet, v. a., aventa; flustura, osciléza, vibréza.

Lebel, bóre, aeru usioru.

Lebeleg, pacalesce, face farse; este desientiatu, e síodu; e necalitu.

Lebeny, clinu, coltiu, capetu (de vestimentu).

Lebenye, Lebenyő, Lebinye, traganu (la boi); barbla.

Lebomyeg, barbă; pelcutia; urechiusia.
 Lebke, s., fluture, fluturu; adi, flusturatu, venturaticu, spulberatu.
 Lebkény, falfoietu, flusturatu, fluturatu, usiorelu,
 Lebkő, pétra meteorica.
 Lebtañ, meteorologia.
 Lebűj, cabana suterana; bordelu, celariu de curve.
 Lebvas, feru meteoricu.
 Lebzel, Lebsel, se lenevesce, tandalesce, taie caniloru frundie, ambla nimicu.
 Lebzsi, lenesiu, tandalosu.
 Leccsent, v. Loccsant.
 Lecseg, v. Locsog.
 Lecsetel, molfaie, manca lacomu, indopa.
 Lécskál, spiculesce, culoge pe urma.
 Lecspocs, flésca, tina.
 Lecspardi, guralivu, limbutu, flecariu, fleura.
 Lécz, latin.
 Léczel, Léczez, latinesce; — latiniu.
 Léczezet, latinéla.
 Leczke, lectiune, matina; prelegere, — ora, óra de lectiune; — pénz, taesa de colegiu.
 Leczkéz, intréba din lectiune; dasculesce; mustra; infrunta, cërta.
 Leczkézik, dice lectiunea.
 Leczkéztet, v. Leczkéz.
 Ledér, desfrenatu, destramatu, sburdaticu (ital. sbadato); flusturatu, venturaticu; — ség, desfreu, disordine, libertinagiu; usioratate.
 Lednek, mazaviche, v. Bükkün.
 Lédzik, este languedu, o neputentiosu (dupa unu morbu).
 Leebbit, degrada; scaresce.
 Lecndő, fiitoriu, caro va fi, viitoriu.
 Lefeg, v. n., depende, spendiura, atërna.
 Lefeló, in diosu, in giosu, de vale.
 Lefetel, v. Lofatol.
 Leffeg, murmura, mormaie.
 Leffen, v. Lefeg.
 Leffentyű, fléndara, flendra.
 Leg (cá preficsu la superlativu), fórte, preca, preste mesura; (suficsu adverbialu), cá, in forma; (subs.),

esentia; —alább, celu pucinu, inca; —alsó, celu mai de diosu, infimu, celu mai indiositu; —alál, mai de desubtu; —élecs, nitrogeniu oxidatu; —elél, elél, tocma inainte; mainainte; dela inceputu; nainte de toti (de tóte); —előszőr, antei'a data, prim'a data; —első, primu, prima, celu, cea din teiu, primariu; —elsőben, antei'a data; prim'a data; —felső, supremu, celu mai de susu; —felül, deasupra, tocma deasupra; —főbb, supremu, suveranu, preanaltu; leg főbb és semmitő törvényszék, curtea suprema de casatiune; —főlebb, celu multu; tocma deasupra; —inkább, mai alesu, mai virtosu, mai cu deadinsulu, mai tare, mai multu; —kevésbé, celu mai pucinu; —közelebb, mai de-aprópe; mai de curendu, preste pucinu, catu mai curendu; —ottan, —ott, indata, numai decatu, pe data, iute, la momentu; —utó, —utól, in fine, in urma, mai pe urma; —utolsó, —útósó, —végső, ultim, celu mai din urma.

Lég, aeru; —akna, borta de aeru, resufatóre; —álló, —mentes, ermeticu, inchisu perfectu; —álltan, aerostatica; —csatorna, —fogó, cursulu aerului; —cső, be-rigata, gütitia, trachea; arteria aspra; tieve pentru aeru; —erőmű, machina pneumatica, machina de aeru; —folyam, —huzam, —járás, cursu de aeru, trasura de aeru; —hajos, aerostatu; —hatlan, ermeticu; —iszony, aerofobia, frica de aeru; —kád, vana pneumatica; —kémész, eudiometru; —kerülő, aerofobu; —kör, atmosfera, sfer'a aerului; —lámpácska, lampa de gasu; —mérő, —sülymérő, barometru, aerometru; —nedmérő, igrometru, mesuratoriu de umediél'a din aeru; —szesz, gasu; —szeszcs, cu gasu, gasosu; —szesz mérő, gasometru; —szivattyu, machina pneumatica; —tér, —ür, spatiu cu aeru; —tűkrözet,

- fata morgana; v. Dólibáb; —
tünde, Silfa, Silfida; —tünemény,
—tűnet, meteoru, semnu in aeru;
—vár, fantasma, cai pe pareti,
avutii imaginate; potestate fanta-
stica; —világítás, iluminare cu
gusu.
- Légár, Legárt, Legeriu, n. pr.
- Legel, v. n., pasce; —és, pascere.
- Legélecs, nitrogeniu oxidatu.
- Legelész, pasce incetu, pasce pe'nde-
lete.
- Legelő, pasiune, pasciune (izlazu in
(Rom.).
- Legeltet, v. a., pasce, duce la pa-
siune.
- Legély, sturdiu rosii.
- Légely, fedclesiu; plosca; olu.
- Legenda, legenda, naratiune reli-
giósa.
- Legeny, nitrogeniu (chem.).
- Legény, fetioru, flacau, june, juni-
sianu; chialariu; ostasiu de linia;
—kor, jumia, etatea junici, ju-
nime; —társ, camaradu (ital. cam-
merato), companionu, sotiu.
- Legényes, adi., fetiorescu, bar-
batescu; fetioraritia, andromana,
doritoria de barbatu; —en, adi.,
fetioresce, barbaesce.
- Legényke, fetiorasiu, flacoasiu.
- Legénykedés, fetioritu, viatia de june;
potulantia.
- Legénykedik, e laudarosu, isi lauda
barbati'a.
- Legénység, teneretic, pl., junia; ju-
nimo, tenerime; fetiori, pl.; bra-
vura; curagiu.
- Leges, Legesleg, celu mai, cea mai,
presto mesura (superl.).
- Légi, aerianu, in aeru, din aeru, in
atmosfera, atmosfericu.
- Legottan, Legott, indata, pe data,
numai decatu, la momentu, iute.
- Legő, adi., legsől, legsíl, adv., mai
alesu, mai virtosu, mai cu sama;
preste totu.
- Légy, musca; semnu (la flinta); —
csapó, aparatoriu; plesnitóriu; —
fogó, muscaritia (pasero); —fű,
piperiu de pureci; —madár, co-
- libri; —ööl, —vesztő, —viz, ve-
ninu de musce.
- Legyes, muscosu, cu musce; stre-
chiosu, cu strechia; fricosu de
musca (calulu); desiuchiatu, in-
tr'o urechia.
- Legyeskedik, da din cöda; se apa-
ra, e nepaciuitu (vit'a).
- Legyez, da din cöda, apara; face
ventu, pedepsesc forte linu; —és,
aparare; pedépsa usiorica.
- Legyezget (valakit), acopere vin'a,
desculpa, apara.
- Legyező, aparatoriu, ventariu.
- Legyhed, langediesce, se molesiesce;
devinc tépedu.
- Legyhedt, langued; descordatu, de-
stinsu; tépedu.
- Legyian, leguanu (siopérla).
- Legyint, anima, atinge usioru; ne-
tediesce.
- Légyott, fimu-la locu (rendez-vous).
- Leh, s., respiru, resuflatu, suflare;
v. respira, resufla.
- Léha, s. pastaiu, cöja; pele.
- Léha, Léhas, golu, secu; neinse-
mnatu, usiorelu; de calitate rea;
iasatoriu, nepasatoriu; —pot, me-
licia (bot.); —ság, secatura, ba-
gatela; nepasare.
- Lehég, gáfaie; respira, resufla; —és,
gáfaire etc.
- Lehel, resufla; —és, resuflare, re-
spirare.
- Léhol, v., hecela (cauep'a).
- Lehelet, resuflatu, respiru.
- Léhendék, perde-vara, tandala, omu
de nimicu.
- Léhés, respiratiune.
- Lehet, se póte, e cu putintia, e po-
sibilu.
- Lehetetlen, Lehetlen, cu neputintia,
imposibilu; —ség, neputintia, im-
posibilitate.
- Lehetlent, face cu neputintia, face
imposibilu.
- Lehető, adi., cu putintia, ce se póte,
posibilu; —leg, adv., dupa putin-
tia; —ség, putintia, posibilitate.
- Lehetség, putintia, posibilitate; —es,
posibilu, cu putintia.

Léhö, Léjó, leicutia, inpletória (Trichter).

Léhütő, perde-vara; v. Léhendék.

Lejebb, adv., mai in diosu, mai de vale; —i, adv., inferioru, celu de diosu.

Lejebbit, degrada; —és, degradare. Lejt, declina; deriva; pléca; merge de vale; dantia, dantiesce.

Lejtes, declivu, rapedisiu, de vale.

Lejti, trochen (poet.).

Lejtike, fekete —, paianjinu sari-toriu.

Lejtő, Lejtőség, decliviu, coborisiu, rapedisiu, costa de munte.

Lejtős, declivu, de vale; —hegység, —siklap, planu inclinat.

Lejtősit, inclina, pléca de vale; aplana.

Lejtősül, Lejtősodik, se aplana.

Lejtöz, Lejt, jóca, dantia.

Lék, copca, borta (in ghiatia, in pepine), gaura; vacu (pétra amestecata, munte compusu din mai multe specii de pétra); —háló, reti'a de ghiatia; —huzó, siurubu de trasu.

Lékel, Lékol, gauresce; sparge (ghiati'a).

Lékesz, trepanu, sfideru (de tunu, si in anat.).

Lel, Lél, afa (ce cauta), capata, gasesce (ce nu cauta); intálnesce, intempina, convene (cu ciueva); hideg leli, ílu prindu frigurile; mi lelte? ce'i este? ce i s'a intemplat? —bér, colacu, onorariu de aflatu.

Lél, spiritu, esentia.

Lelde, repertoriu (mus., bibliot.).

Léledzik, Leledzik (bűnben), petrece (in pecate).

Léledző, petrecatoriu, aflatoriu.

Lélek, sufletu; barbatia, curagiu; spiritu; naluca, fantoma; consciintia, cugetu; —lélekben járó dolog, lucru de consciintia; —buvár, psihologu; —éberség, —ébrenség, presentia de spiritu; —harang, campana la mort; —költözés, metempsichose, stramutarea sufleteloru (in animale); —látó, visionariu, demonomanu; —ösmeret, consciintia; —péncz, tacs'a bo-

tezului; —szakadva, —szakadtan, intr'unu sufletu, intr'unu resufletu, in fug'a mare; —tan, —tudomány, psihologia, sciintia despre sufletu; —tanász, —tanár, psihologu, profesoriu de psihologia; tani—; psihologieu; —tanilag, psihologice; —vesztő, mortificatoriu, torturatori; innecatoriu (corabia mica, periculosa).

Lelékeny, inventiosu, care afla usioru.

Lélektelen, fara sufletu; dessufletitu; nerespiratoriu.

Lélekezés, respirare, resufflato.

Lélekezés, respiriu, resufletu.

Lélekezik, respira, resuffla; —bűnben, pecatnesce, se face vinovatu, cade in culpa.

Lélekezőcső, berigata, gâtítia, trachea, arteria aspra (anat.).

Lelemény, inventiune; nascocire; affare; lucru aflatu; —cs, inventiosu; —ség, ingeniositate, putere inventiva.

Lelemés, affare; inventare, inventiune.

Lelemesség, castigu; v. Szerzemény.

Lelencz, pruncu espusu, pruncu gasitu; —ház, casa de copii aflati.

Lelény, Lángész, geniu, ingeniü, minte agera.

Lelerő, putere inventiva.

Lelés, affare; inventare, inventiune.

Léles spiritalu.

Lelet, inventura, affare.

Léletel, Léletezik, respira greu, e obositu.

Lelettár, inventariu.

Lelkendez, Lelkendezik, insetéza, insetosiéza; gâfaie, resuffla greu; doresce ferbinte.

Lelkes, insufletitu, inimosu; inspiratu; entusiasmatu, energiosu, puterosu.

Lelkesedés, Lelkesődés, insufletire, inimare, inspirare, aventulu spiritalui, elanu, entusiasmu.

Lelkesedik, se inspira, se iniméza; se insufletiesce, se entusiasméza; se incanta.

Lelkesen, cu inima, cu barbatia; cu

- insufletire, cu entuziasmu; cu elanu; cu energia.
- Lelkesít, insufletiesce; iniméza, inspira; inbarbata, incuragiéza, entuziasméza; incanta; — és, insufletire; inspirare etc.
- Lelkesül, v. Lelkesedik.
- Lelkesület, v. Lelkesedés.
- Lelkész, preotu, presbiteru, pastoriu sufletescu; — helybéli —, parochu localu; — i, preotiescu; — ség, preotia, deregatoria preotiésca, oficiu preotiescu.
- Lelketlen, adi., —ül, adv., mortu, repausatu; fara consciintia, demonu reu (proclatu); — ség, lipsa de consciintia, ireligiositate, perversitate (proclatia).
- Lelkozet, v. Lelkület.
- Lelki, relativu la sufletu, cu reportu la sufletu; relativu la spiritu, la inima; psihicu; — barát, amicu de cruce; — beteg, morbosu sufletesca; — jelenség, presenti'a spiritului; — kép, spiritualmente; — leg, psihice; — ösméret, consciintia, consciintia, cugetu dinaintru; — ösméretbeli, — ösméreti (dolog), lucru de consciintia; — pásztor, pastoriu sufletescu, spiritualu (duchovnicu).
- Lelkü, adi., — leg, adv., barbatescu, curagiosu, inimosu; — ség, curagiu.
- Lelkület, caracteru moralu, simtiementu, inima, dispusetiunea spiritului; scopu, intentiune.
- Lelleg, garofana (Staticea, bot.).
- Lóluedv, vinarsu dulce, licoru (liqueur).
- Leltár, inventariu.
- Leltároz, inventéza, face inventariu; — ás, inventare.
- Lelvény, inventariu.
- Lemez, lamina, placa, tabla; — papir, cartonu, chartia grósa de table.
- Lemezít, laminéza, laticse plac'a.
- Leming, lemingu (ist. nat.).
- Len, inu; — bársony, plisa; — kölyű, móra de inu (melitia); — mag, sementia de inu; magszak, — tarta de inu; — virágu turka, albastru deschisu si inchisu.
- Lénárt, Leonardu, n. pr.
- Lencse, lente, linte; — csont, osu de inchiaietura (Ossa sessamoida), nodu (in paiu etc.); — fa, masticu; — fü, linte de apa; — parány, monada de linte.
- Lencsédés, in form'a linteí.
- Lencsés, cu linte.
- Lencsi, Leni, Elena, Iléna.
- Lenczi, Lorente, Laurentiu.
- Lende, ruditu, consangénu.
- Lendít, anina, atinge, apuca incetu; aiépta, da se pricepa.
- Lendület, aventu; inieptare, inieptatura; elanu; pornéla; — es, aventatu; cu elanu; sublimu.
- Leng, adie (bórea, aur'a, ventulu); plana (pe deasupra); fálvaie, flustura; osciléza; se clatina, se lé-gana.
- Lenge, adi., lengén, adv., flusturatu; sburdaticu; usioru; sprintenu; fugitivu, trecatoriu; — ség, usiorintia, sburdatia; sprinteni'a.
- Lengedez, adie; plana, fálvaie; válvale, se misca incetu.
- Lengedező, coriambu (poet.).
- Lengedezett, misca incetu.
- Lengedi, dactilu (poet.).
- Lengély, busduganu, pilugu de inieptatu, maciua de inieptatu.
- Lengenád, arundine, trestia, spetéza.
- Lengény, s., sublimatu (chem.).
- Lengenyé, margaritarelu (flóre).
- Lenget, adie, légana incetu.
- Lengeteg, flusturatu, fluturatu; fugitivu.
- Lengetyű, cortina, perdea; velu.
- Lengit, sbliméza (chem.).
- Lengor, fregata (pasere, nu corabia).
- Lengyel, polonu, polonesu, lécu, polócu, poliacu, polacu; — fűrt, plica polóna (morbu); — hon, — ország, Polonia, Lechi'a; — honi, — országi, din Poloni'a, polonu.
- Lengyeles, pe polonia.
- Lengyelke, polonica, polonesa (vestimentu).
- Lengyelül, polonesce.
- Lengzet, bórea, aura.

Lenka, v. Lenesi.
 Lent, de desubtu.
 Lénzö, póla; bóta, betclia; refreću (la camesi).
 Lény, fiintia, estintia, ecsistentia; natura; — ismeret, istoria naturala; — kép, idealu; — tan, antologia.
 Lényeg, esentia, substantia; — es, csentialu, substantialu, realu; absolutu necesariu; lényeges külömb-ség, diferentia esentiala.
 Lényez, infiintiaza, da viétia, produce; creaza.
 Lényezik, este, ecsista.
 Leopárd, leopardu.
 Leopold, Leopoldu, n. pr.; — város, Leopole.
 Lep, v. Lepel.
 Lep, v., copere, acoperere; meg—, surprinde, apuca, afla fara veste.
 Lép, s., splina; faguru (de miere); vescu (de prinsu paseri); inflamatiune de splina; — fű, limb'a cerbului (botan.); — kor, — kor-ság, — vész, ipocondria; — koros, ipocondru, splinaticu; — rigó, sturdiu; — sérv, vetamatura de splina.
 Lép, v., pasiesce; egyeségre —, pasiesce la invoiéla.
 Lepese, linte de apa, muschiu de balta.
 Lépsel, pasiesce incetu.
 Lepesen, pleoscaie, plesnesce, cade cu sunetu.
 Lepeses, trandavu, ne'ndemnaticu, grosolanu; scárbosu; — dudü, lebeda cucuiata; — száju, gura-nespalata, flecariu, ficura.
 Lepeseskedik, e lenesiu, se lenesce.
 Lépső, trépta, gradu; scara; kerिंगő—, scara spirala; — kar, bra-tiulu scarei, balustrat'a scarei; — szak, rotitur'a scarei.
 Lépsőnkint, adv., — i, adi., gradatu, treptatu.
 Lepesőzet, gradatiune.
 Lepcze, pasu.
 Lépdel, Lépdgel, pasiesce incetu.
 Lepdez, flustura, sburatéza.
 Ledé, fluture.
 Leped, copere, acoperere.

Lepedez, impresóra, impresura, impregiura, incongiura; se víra.
 Lepedő, lepedeu, lincolu (cersiafu, pe turc.).
 Lépeget, pasiesce incetu.
 Lepel, coperta; perdea, cortina.
 Lependék, fluture.
 Lepengy, kétsziút—, sierpe de maro.
 Lepentyű, cöda (slepu, la vestmente femeiesci).
 Lepény, coca, turta, pogace, pane azima; — fru, gladiciu (Gleditsia, arbore americanu); arbore cu pasta si bóbe.
 Lepenyeg, Lepenye, barbía; tragau (la boi).
 Lépcs, pasu.
 Lépest, in pasu.
 Lepez, acoperere.
 Lépint, pasiesce incetu.
 Lepistes, grosolanu, balamutu.
 Lepke, fluture.
 Lepkedez, flutura.
 Lepkényű, flusturatu, fluturatu, spulberatu.
 Lepleg, coperta, coperementu, velu.
 Leplez, copere, imboldoresce, inveliie, mascéza; — et, coperire, mascare; — etlen, adi., — íl, adv., necoperitu, nemascatu, pe fatia.
 Leplező, paliativu (medic.).
 Lepő, coperta, coperementu, invelisiu.
 Lépold, Lépolt, Leopoldu, n. pr.
 Lépő, pasitoriu; spondeu (poet.).
 Lepeg, guguresce, gangavesce (prunculu); bálbaie; — ő, gugurindu, guguritoriu, gangavitoriu.
 Leppendék, peliti'a fructului, peliti'a cerealeloru, óspa.
 Leppentyű, capacu (la pantaloni); paralumina; reverberu (de sticla la lumina); bolfa, gálca, gusia.
 Léptet, mana in pasu, calaresce in pasu; el—, defiléza (ostasimea); — elő, avantiaza, inainta, promovéza.
 Les, s., panda; cursa; v., pandesce; duce urm'a; — beteg, lupu; — hányás, punere la panda; — hely, locu de panda; — és, pandire.
 Lesdeklik, pandesce, ia urm'a.

Leselkedés, Leselkődés, pandire.
 Leselkedik, Leselkődik, pandesco, urmaresco.
 Léskál, Léseskál. spicue, culege in urma.
 Leskedik, Leskél, Leskelődik, Leskődik, pandesco, urmaresce.
 Lesponya, mespila (póma).
 Lestyán, leosténu (ital. livistico).
 Lésürü, Lésürj, salce, salsa, sosu (sauco, fr.).
 Lesz, Leszon, se face; se va face.
 Lésza, latiu, prajina, ranga; lésa; gardu; patu de paia; cosiu de pescuitu, vërsia.
 Leszás kert, gradina cu gardu.
 Lészka, gratariu, lésa, scandura de uscatu (póme),
 Lét, ecsistentia; presentia; — alap, v. Lényeg; — elem, atomu; — mű, organu; — rész, parte esentiala; parto constitutiva; — szer, organu; — szeres, organicu; — írat, organografia; — szeresít, organizaza.
 Létég, organu.
 Létégesít, organizaza, intocmesce.
 Létel, v. Lét.
 Letenyo, litania (cetenia).
 Létésít, infintiaza, face, efaptuesce, pune in lucrare, indeplinesce; — és, infintiare, efaptuire.
 Létésül, se infintiaza, se efaptuesce, se face, se indeplinesce; — és, — et, infintiare etc.
 Letét, Letétemény, depositu, depusetu, avere depusa (jurid. et com.); — díj, taca de depositu; — téteményes, depositariu; — tevő, deponeute, depunetoriu.
 Létéz, Létézik, ecsista, e in finitia; — és, ecsistentia.
 Létézet, ecsistentia.
 Létleu, nenascutu, seosu, taietu diu pantecele mamei; fara ecsistentia.
 Létra, scara; v. Lábtó; — fog, fuscclu de scara.
 Létszer, organu.
 Lét, facutu, infintiatu; meg —, intemplatu, evenitu; resultat; — dolog, fapta complinita.

Letyegő, infenatu, destramatu.
 Letykó, zámárca, zama rea.
 Letyved, se molesiesce, se infena; v. Legyhed.
 Lév (pl. levek), zama, supa; sucu; v. Lé.
 Lévai fejkötő, palma (presto fatia), palmuéla.
 Levállfolyam, procesu repulsivu (fis.).
 Levedzik, puroicza (bub'a); se inzamosiazza.
 Leveg, v. Lebeg.
 Levegő, Levegőég, aeru; — folyam, — huzam, — járás, trasura de aeru.
 Levegői, de aeru, ce se afla in aeru.
 Levegős, diu aeru, compusu diu aeru.
 Levegőtlen, fara aeru, desiertu.
 Levegű, placa subtire, ferualbu suptire.
 Levél, fóia, fólia; frundia; epistola, scrisóre; papiru, chartia; biletu, boleta, tiedula; — ajtó, semisia, canatu; — arany, auru in foi; — béka, brotacu, brósca verde; — bélyeg, marca de scrisori; — bér, — díj, porto; — bogár, scárábusu aurú; — boríték, coperta, cuverta de scrisori; — szín, staniolu; — hordó, — vivő, tabelariu, purtatoriu de scrisori, postariu; — nemes, armalistu; — neműek, pl., documentescrise; — nyomasz, léscu de copiat; — penész, mucedióla de lemeiu; — szerint, prin scrisu, in scrisu, prin corespondentia; — szín, frundiariu, coliba de frundiariu; — tár, archivu; — tárnok, archivariu; — tetű, purece de canepa; — váltáság, porto.
 Levélese, foitia (de arbore).
 Leveledzik, crescu foile (arborelui).
 Leveleg, folio, marimea cólei (la carti); — ben, in folio.
 Levelóng, salata comuna.
 Levelenkút, diu fóia in fóia.
 Levelensült, coca pe foi, pe frundie, tarta.
 Leveles, cu foi, infrunditu.
 Levelész, purece de frundie.
 Leveletlei, fara foi, fara frundie.

- Levelez, corespunde, tiene cospun-
 dentia; foiletéza, întórce foile;
 —és, corespondere, corespudentia.
 Levelező, corespudente; —könyv,
 epistolarin.
 Levélke, foitia, foisióra, frundişióra,
 frundiulitia; scrisorica, biletu, tie-
 dulica.
 Levelkéz, biletéza.
 Levendula, lavendula, laventa, le-
 vanta, aspicu.
 Levente, Leventa, aventurariu; ca-
 valeriu, paladinu.
 Leventés, Leventás, cavalerescu.
 Levenyöstü, peninu, acu tremura-
 toriu.
 Levertség, descuragin, debelatiune,
 intristatiune, consternatiune.
 Lerverve, descuragiatu, debelatu
 (Trans.), consternatu, intristatu,
 concadiutu cu inim'a.
 Leves, s., supa, zama (ture. ciorba);
 adi., zamosu; sucosu.
 Levés, fiintia, fire, făcere, genese.
 Levesedik, se zamosiaza.
 Leveses, de supa (castronu, farfu-
 ria etc.).
 Levesség, sucositate, zamosiala.
 Levetlen, nezamosu, fara zama; ne-
 sucosu, fara sucu.
 Lèvez, e zamosu, e sucosu.
 Léví, leica, leicutia (Trichter).
 Levonat, discontu, scadiementu (co-
 merc.).
 Léví, Levő, de fatia, presente; in
 fiintia; de natura; de calitate.
 Lezczponty, érbá mare, inula (Inula
 Helenium, ital. enola et elenio).
 Lézed, se intrama, merge spre bine.
 Lézeng, Lézzeg, Lézzeng, ambla
 ametítu; ambla cá vai de elu.
 Lézengő, tandala; vagabundu.
 Liba, gásca, gansca; bobocu (de
 gásca); — pímpó, scrintea (botan.);
 —szín, albu-galbinu, galbinu-verde;
 —topp, talp'a gáscei (bot.); —zöld,
 verde-galbinu.
 Libánczol, se sbuciuma, se vêrcolesce.
 Libár, nscatívü, de natura macra.
 Libbeg-lábbog, merge a-lenea, tan-
 dalesce.
 Libben, se sgulesce, se stêrcesce.
- Libbent, merge strimbu, merge co-
 cosiatu.
 Libeg, flutura; innóta.
 Liberia, livrea (ital. livrea), uni-
 forma de argati.
 Liberias, adi., —an, adv., cu livrea.
 Liborz, Liboriu, n. pr.
 Libucz, nagatiu, cubitiu, paunu de
 campu (Gavia vulgaris. Tringa
 Vanellus); ciocarlia de mare.
 Licse, atia resucita, specma; tortu
 de impletitu.
 Licstüpocs, v. Lecs-pocs.
 Liczis, lingariu, lingusitoriu, adula-
 toriu.
 Lidércz, smcu; focu ratacitoriu (ignis
 fatuus, fis.); —denevér, vampiru,
 vespertilu rosiu; alpu, innecatiune
 in somnu.
 Lefeg-Lafog, flendaresce, cade in
 flénduri.
 Liget, bercu, padurice; livada; —
 kert, parcu, gradina cu alee; — es,
 padurosu.
 Ligetéke-csészekürt, enotera de doi
 ani (Oenothera, planta de Ame-
 ric'a).
 Liggat, hortescce, gauresce.
 Ligg-lógg, cade in flénduri.
 Liba, usioru, de calitate inferióra.
 Liheg, gâfaie, resuffa iute.
 Lihó, v. Léví.
 Lik, borta, gaura, spartura (huda).
 Likacs, bortitia, gaurea, gaurice.
 Likacsok, pl., pori (in piele etc).
 Likacsosság, porositate.
 Likagyan, svêrtea (botan.).
 Likasir, buruiéna de remfu, aristo-
 lochia; fumarica cepósa.
 Likas kása, pasatu cu lapte.
 Lila, s., siringa, socu (Syringa);
 orgona—, socu comunu (Syringa
 vulgaris).
 Lila, lila sztn, lila szintá, violetu,
 lila (colóre); —fanzár, iasminu
 cu foi cá ale boerlavei.
 Lile, ploiatu, pruntarelu (pasere);
 mierla de apa; parti —, ciocar-
 lanu de mare.
 Liliom, crinu, lilia; —os, cu crini,
 crinatu.

Limba, glenciu, uitiu scranciobu (Moldov.); dulapu (Roman.); v. Hinta.

Limbál, Limbáz, se da in glenciu, se uitia.

Limonád, limonada.

Lindik, lindicu, limbusióra (Clitoris).

Linea, Linia, linia; linialu.

Lini, Lina, Carolina.

Liviáz, linia, trage linia.

Linka, Liuca, Carolina; érb'a s. Ioanu; hemeiu de pamentu (Hypericum); punte de lemnu.

Linkába, alpu, innecatune in somnu.

Linkábás, apasatu de alpu.

Linkó, baltóca, baracia, glodu, tina.

Lipce, Lipsia, Lipsca, Lipisca; —i, din Lipsi'a, lipsianu.

Lipe, flutura.

Lipecz, Liphesz, Lipicz, greoiu, molaticu, ne'ndemnaticeu; motofete, mocu, metelun.

Lipiczkedik, tandalesce, ambla nimicu, ambla a fetea.

Lipiczkel, picura; tropae, tropote.

Lipinka, glenciu, v. Limba et Hinta.

Lipinkáz, se uitia, se da in glenciu.

Lipolt, Lipót, Leopoldu, n. pr.

Lipong, flutura, se clatina; se uitia.

Liponka, v. Lipinka et Limba.

Lippen, se pléca, se sgulesce.

Liptó, Liptavi'a (orasiu).

Lirom lárom, flecuri, secatari, flecaría.

Liszló, Venceslau, n. pr.

Liszt, faina, farina; —atka, —moly, cariu de farina; —bogár, gandacu de farina; —enyv, ciru, papu; —láug, —virág, farina usióra, fiórea farinei.

Litánia, litania, ectenia.

Literatura, literatura.

Litvaország, Litvani'a.

Lityeg-lotyog, se clatina (ap'a pucina in vasu mare).

Lityike, pensa.

Lity-loty, s., zamârca, zama rea, secatura; adi, de nimicu; grosolanu.

Liu, Livó, v. Léhó.

Lizabon, Lisabon'a, Lisbao.

Lizinka, calbezióra, lisimachia.

Ló, calu; —borsó, mazarichie; —csimbe, musca de calu; —csiszár, speculantu de cai; —cleség, furaგიu, nutretiu de cai; —farkfű, baldrianu; barb'a sasului; —főreg, tetű, greru de pamentu (Grillotalpa); —fi, —fő, calaretiu (in secuime); —futató, —verseny, alergare de cai; —gesztenye, castana selbatica; —hara, arsiá, cerga, tiolu; —hátas (ember), calaretiu, calariu; —hátun, calare, incalecatu; —her, —here, trifoiu; —herő, juganitoriu de cai; —heveder, chinga; —iga, —járom, chisca, gâtariu; —kapor, marariu de cai (Laserpiliun Siler); cucuta; —kölcsonőző, filisteu; —kötő, furu de cai; —kukó, balega-de-calu; dilena (Dillenia, póma de Ostiandi'a); —marj, tiesala; spinare; —ménta, minta selbatica; —orvos, medicu de cai; —szerszám, hamuri, pl.; —tornabércse, ranuncula de balta.

Lob, flacára, flama, vaparia; inflamatiune, aprindere; —ellenes, antiflogisticu; —fok, gradu de inflamatiune (med.); —láz, friguri de inflamatiune.

Lóba, uitiu, glenciu; v. Hinta.

Lóbál, se uitia, se clatina, só da in glenciu.

Lobáz, fálfaie, iniépta, vibréza; —ás, fálfaire etc.

Lobban, se aprinde, se inflacára, ia flacari.

Lobbanékony, aprindietiosu; iritiosu, iute la manía.

Lobbant, aprinde, inflacára; iniépta, arunca, rapede; szemére —, plesnesce in fatia, infrunta.

Lobbantyú, muscheta, pusca; sa-géta.

Lobbaszt, aprinde, inflama.

Lábbita, v. Lóba.

Lobicskól, se misca.

Lobog, fálfaie, vélvaie, flutura; clo-cote, da in clocotu, colcaie; se invapaiéza, se inflacára.

- Lobogó, fluturatoriú, fálfaitoriú, velvatoriú; colcatoriú, ciocotitoriú; colcotu (fontan'a), scaturigine; flamura, stégn; standartu; bandera, pandera; maneca larga (la camesi unguresci).
- Lobogos, fluturatoriú; —ing, camasia cu maneci largi.
- Lobogtat, v. a., flutura, velvaie.
- Lobor, Gula, Tetény, piramida,
- Loboz, oparesce; clatesce (rufele in apa).
- Lobtyú, Lobda, v. Lapta.
- Loccsan, se vérsa.
- Loccsant, vérsa.
- Locs, flésca, versatura de apa, tina; spalatura, clatéla; latúri, pl.
- Locsadék, latúri, pl., bucate gatite ren, iurca, spalacitura.
- Locsahúr, euforbia marina (botan.).
- Locs-fecs, flecaria, vorba desiérta, limbutia.
- Loeska, Loeskafecske, flecariu, fleura, omu limbutu.
- Loeskál, Loeskol, stropesce, pleoscaie, plesnesce (ap'a).
- Loeskos, adi., — an, adv., ndu; marsiavu, scárnavu, manjitu,
- Loeskosit, stropesce, uda; manjesce, scárnavesce.
- Loesog, v. n. stropesce; flecaresce, fleuresce.
- Locsol, v. a., uda, stropesce; —ás, udare, stropire.
- Locsos, apatosu, udu; umedu.
- Locspocs, baltóca, noroiu, tina, flésca.
- Locspol, intina, manjesce.
- Lóca, banca.
- Lóda, stinghiu, prajina de inieptatu.
- Lódíng, curea de carabina; —péñz, bani de pusca.
- Lódint, anina, atinge, misca incetu; —ás, miscare; ridicatura.
- Lódit, cara, duce; misca; —ás, carare etc.
- Lodomér, Lodomeru, n. pr.
- Lodomeria, Lodomeri'a.
- Lóddí, se cara, se sterge, isi ia catrafusele; loduly! carate!
- Lóg, Lógg, se clatina, osciléza; —ás, clatinare, oscilare.
- Lóga, Logga, Hinta.
- Lógat, Loggat, clatina, misca; —ás, clatinare.
- Logáz, Loggáz, v. Lóbáz.
- Logázik, se uitia, se barcoléza.
- Lógóban van, ambla nimicu, nu face nimicu.
- Logóhal, pesce sburatoriú.
- Lógony, pendulu, perpeudiculu; —óra, orologiu cu pendulu.
- Logorud, prajina de margine.
- Lógós, clatinatu, pendente; marginasiu, laturasiu, de laturo (calu in hamu); Cicisbeu (in Itali'a); amicu de casa (in Germani'a), strengariu.
- Lógós-ut, calca fóraloru, cale de venatu.
- Lógószij, curea de inieptatu.
- Lohad, se desinfla, scade; se vescediesce; —ás, scadere.
- Lohaszt, face se scada.
- Lohog, se cara, o tulesce; flutura, velvaie.
- Lohol, bate, ciomagesce.
- Lohosodik, nãpãrlesce, perde penelo.
- Lók, fundatura, borta.
- Lóka, banca, lavitia.
- Lom, bagagiú, batacuia; vechitura, petecaria, trentiaria; bruna; cãrcanu de negura; —kõd, buraiu, negura inghiatiata; —ló, calu cu samaru; —szekér, caru de bagagiú; —tár, camara cu vechituri.
- Lomany, platina, auru albu.
- Lomb, frundiariu, ramu verde; —agát, acatu ramurosu (pãtra); —kõ, dentritu (miner).
- Lomba, ciocicu, vârteju crucitu, bariera rotitória.
- Lombár, bou cu córne largi.
- Lombász, brósca verde, brotacu.
- Lombik, capacu (Alembicum), alambicu (de destilatu).
- Lombos, ramurosu, frundiariosu.
- Lombosodik, Lombosúl, se infrundiesce.
- Lomboz, infrundiariesce, infrundiéza; —at, frundiarine, frundiariu, frundísiu.
- Lombtalan, neinfrundiariu.

Lómha, lenesiu, trandavu, greoiu, pregetatoriu; imputitu; —eszú, tempitu; —ság, lene, trandavía.
 Lomhákkodik, Lomháskodik, tandalesce, se da lenei.
 Lomhit, v. a., face lenesiu, face pregetatoriu.
 Lomhúl, se lenevesce, se da trandaviei, pregeta.
 Lomos, adi., —an, adv., plinu de batacui; brumatu.
 Lómoz, arunca preste olalta; manjesco.
 Lomozik, bruna, bruméza.
 Lomp, sita de filtiu, saculetiu de destilatu.
 Lompos, adi., desmatiatu, destramatu, destrabalatu; atérnatu; larganu; s., cióreci largi, sialvaroi largi, potúrf, pl.; cane flocosu.
 Lomposit, desmatiaza, destrabalóza.
 Loncs, necurafia, scárnavia, uritiuno; —os, necuratu, manjitu.
 Loncsosodik, se manjesce, se scárnavesce.
 Loncz, caprifoiu (Lonicera); —meténg, luminósa, verde-ernatica (Pyrolla).
 Lonya, elonfia (Helonia. bot.).
 Lop, fura, pitula; —ás, furare, furtu.
 Lopadék, lucru furatu.
 Lopáj Lopály, v. Lapály.
 Lopakodik, se furisiaza, se pitula, se ascunde, dosesce, da dosulu.
 Lopész, furu.
 Lopó, furu; eucubeta (de trasu fluide).
 Lopočka, curcubetica.
 Lopodzás, furisiare, pitulare, ascundere, dosire.
 Lopodzik, Lopózik, se furisiaza, se pitula, se ascunde, dosesce.
 Lopogat, fura mereu.
 Lopva, Loppal, pe furisiu, pe furate, pe ascunsu, in modu clandestin.
 Lopva nősző, criptogama, in floritória pe ascunsu.
 Lóra! incalecati!
 Lóra, Lóri, Eleonora, n. pr.
 Lóránt, cina; ojina.
 Lóri, lemuru, maimutiu limbutu.
 Lórió, piróla; sárga —, mierla galbina.

Lórom, macrisiu; caliguritióra (Rumex).
 Lórúl, descalecati!
 Lósláng, afumariu (pentru buti).
 Lóstol, v., licaie; ambla din casa in casa, ambla pe la mese.
 Lót, Lót-fut, alérga incóce 'ncolo, ambla tandalindu.
 Lótás-futás, alergatura fara scopu.
 Lotti, Lottika, Linica, Linutia, Carolinitia.
 Lottyad, v. n., se mólie (póm'a); v. a., móie, mólie.
 Lottyán, cade poenindu, cade pleoscu.
 Lottyant, arunca, svérle.
 Lotyó, fleórtia, pantiura, coita; curva.
 Lotyog, se clatina (fluidulu).
 Lovacska, calusielu, calutiu.
 Lovag, calaretiu; cavaleru; de cavaleru; —birtok, proprietate de cavaleru; —eszköz, —szerszám, unelte de calaritu; —játék, jocu cavalerescu, giostru, turniru; —köntös, coletu; —regény, romanu cavalerescu; —rend, ordine cavalerescu, ordine militaruu; —szinmű, drama cavalerésca; —szobor, statua de cavaleru; —terem, sal'a cavalerilor.
 Lovagda, scóla de calaritu, manegiu.
 Lovagi, adi., cavalerescu; —lag, adi., cavaleresce.
 Lovagias, Lovagiasan, v. Lovagi; —ság, cavaleria, generositate.
 Lovagiság, cavaleria antica.
 Lovaglás, calarire; art'a calaritului; cavalcada.
 Lovagló, calaretiu, calaritoriu; —tér, manegiu, scóla de calaritu.
 Lovagol, calaresce, merge calare.
 Lovagolható, de calaritu.
 Lovagság, calarime, cavaleria; cavalerime.
 Loval, Lelloval, irita, iutarita, asmutia, sumutia.
 Lovancz, calaretiu.
 Lovar, cavaleru, cavaleristu.
 Lovarda, calaritura arteficiósa; manegiu, scóla de calaritu; circú.
 Lovas, posesoriu de cai; calaretiu; cavaleristu; —csapat, céta de calareti, trupa de cavaleria, cala-

- rine; —ezred, regimentu de calareti; —kapitány, capitanu de calareti; —karabélyos, carabinieri calare; —kerülő, —ör, pazitoriu calare; —lövőese, artileri'a calarimeci; —örs, postu calare, sentinela calarétia; —poroszló, panduru calare, dorobantiu calare; —század, escadronu; —üteg, bateri'a calarimeci; —vadász, venatoriu calare.
- Lovaskázik, merge calare.
- Lovasság, calarime, cavaleria, cavalerie; —vezéres, generalu de cavaleria.
- Lovász, calaretiu; —inas, paicu; —mester, magistru de grasduri, magistru de staulu (ital. maestro di stala).
- Lovatlan, pedestru, fara calu.
- Lovatos, cu calu, calariu, calare.
- Lovaz, calaresce; —ás, calariro.
- Lő, v., pusca; —fegyver, s., pusca; —gyűszű, —kupak, capsula; —irányvonal, linia de direptiune; —ment, —mentes, scutitu de glontiu; —por, prafu de pusca, érba de pusca (Rom.); —porgyár, prafaria; —szerszékér, caru de munitiune.
- Lőbög, pleoscaie, leopaie; se cutremura, se sguoie; bubuie.
- Löcs, leuca; —káva, verig'a leucci; —láb, siontorogu, strimba-lemne, cu pitiórela strimbe.
- Löcskél, spicuite, culege pe urma.
- Löcsöz, ciomagesce, bate cu leuc'a.
- Löcsülődik, se sbuciama, se arunca incóce-incolo.
- Löczél, tienta, discu-de-tienta.
- Löde, locu de dare la tienta, locu de tiru.
- Lödör, mednariulu barbatescu; stengariu; vagabundu, perde-vara.
- Lödörög, ambla stenguindu; ambla ametitu.
- Lödöz, pusca desu; —és, puscare désa.
- Lödöző, tiraleriu, tragatoriu, puscatoriu singuraticu.
- Lök, impinge; imboldeasce, imbórbeca, imburbeca, ghioldesce, da ghioldu; arunca, asvêrle, iniépta; —és, ghioldu, bolditura.
- Lökdecsel, Lökdőz, ghioldesce desu, impinge desu.
- Löke, afundatura, borta.
- Lökerő, distantia de aruncatura, putere inieptatória.
- Lökét, boldu, ghioldu; proiectilu (artilier.); —ejtő, incarcerationiu de tunu, artileristu, tunariu; —hordó, caratoriu de munitiune.
- Lökint, iniépta (la biliardu).
- Lökkenő, coltiurosu, brusiosu, glodurosu.
- Lökkent, arunca, iniépta; cade.
- Lökög, se clatina, se misca incóce 'ncolo.
- Lönye, s., turta dulce cu macu; adi., lenesiu, tandala.
- Löre, cighiru, vinu de tescuine, vinclu, vinarelu; liuriu.
- Lörincz, Laurente, Laurentiu, Lorente, n. pr.
- Lőszer, carabina, flinta, pusca; tunu; proiectilu; materia de spartu; prafu de pusca; munitiune; —szekér, caru de munitiune; —tárnok, munitiionariu.
- Lötet, sparge (piétr'a cu prafu).
- Lött-seb, rana de puscatura.
- Löttyen, plesnesce, pleoscaie; ambla desmatiatu.
- Löttye, zóle, zoi (de sapunu etc.); zamárca, zama rea, liurca.
- Löttyög, se clatesce, se clatina (fluidule).
- Lövedék, proiectilu.
- Löveg, artileria, piesa de artileria.
- Lövel, Lövell, v. a., pusca; v. n., detuna, esplodéza, sare, sparge; —és, puscatura; detunetu, esplósiune.
- Lövellik, v. n., esplodéza; sparge inafara; sbóra.
- Lövés, puscare; puscatura, descarcatura (de pusca, de tunu).
- Lövésnyíre, pe distantia de o puscatura.
- Lövész, puscariu, puscasiu, tragatoriu; venatoriu; arcariu, arcasiu, sagetariu; —egylet, reuniune de venatori; —király, regele pusca-

- riloru; —pálya, casina de puscari, locu de puscatu; —társ, cameradu de arme.
- Lövet, puscatura; —vonal, lini'a puscaturei.
- Löveték, proiectilu.
- Lövöcs, Lövöcese, artileria, piesa de artileria; —furás, trepanare, sfi-
devire de tunu; —öntés, funda-
ria, turnatoria (de tunuri); —iir, suflotulu tunului.
- Lövő, puscatoriu; —futrinka, scarabu-
siu besitoriu; —lyuk, —rés, crepa-
tura, gaura; meterezu; —résités,
crestatura in meterezu; —résnyi-
tás, deschisur'a crotaturei.
- Lözér, bufonu, mascariciu, gidusiu,
zorila (Trans., latin. Zoillus), ju-
catoriu de fartie; fanfaronu, fu-
lau, puslau; desmeticu.
- Lucskos, necuratu, scârnavu, tinesu
(murdariu, turc.), flecaitu.
- Lucsok, necurafia, scârna, scârnavia,
tina.
- Lúc, (fa), bradu; —fenyő, bradu-
albu, pinu, bradu cu resina.
- Lucza, Luczia, n. pr.
- Luczerna, lucerna, trifoin.
- Luczvér, liliacu; smeu, focuratacitoriu.
- Lúd, gâsca, gansa; —aprolék; me-
runtaiu de gâsca (potróce); —
gége, berigat'a gâscei; macaróna;
—húr, érba de paseri, alsina (Al-
sine media et Anagalis arvensis);
—láb, talp'a gâscei (planta); —
máj, ficatu de gâsca; —még,
mania iute; —posz, pufaiu, be-
sin'a calului, bofistu (Licoperdon
Bofista, burete rotundu, uscatu,
prafosu); —sült, friptura de gâsca;
—vércz, smeu; —zsir, unsóre de
gâsca.
- Ludas, gâscariu, cu gâsce; falsifica-
toriu, plastografu; culpaci, vino-
vatu; perjuru.
- Ludasdi, de-a gâscele (jocu).
- Lúddáteszen, insiéla, pacalesce.
- Ludgár, Ludgeru, n. pr.
- Lug, padurice.
- Lúg, lesiia; —só, sare alcalica, alca-
lina; sare de lesiia; —szürő, ce-
nusiariu.
- Lugas, Lugos, frundiariu, bolta de
frundiariu; —szőlő, viia, frundiariu
de vitia; —ut, cale cu frundiariu,
cale umbrita.
- Lúgos, cu lesiia, lesiosu.
- Lúgoz, face lesiia, pune in lesiia,
oparesce.
- Lugzás, oparire, lesiure.
- Lugzó, —cseber, ciubaru, putina de
lesiia.
- Luk, borta, gaura, spartura.
- Luka, Lukács, Luc'a, n. pr.
- Lukacs, gauritia, gaurice, gaurea,
bortitia.
- Lukacsol, gaturesce.
- Lukacsos, adi., —an, adv., gauritu,
bortitu.
- Lukad, se spargu, se gaturesce.
- Lukas, gauritu, bortitu.
- Lukasz, sparge, gaturesce, bortesce.
- Lukna, capetia, diecucla popésca
(in cerealii si vinu).
- Lulok, matraguna, beladona (Atropa
Bella Donna).
- Lusnya, lenesiu, trandavu.
- Lusta, adi., —án, adv., scârnavu,
manjitu, necuratu; lenesiu, tran-
davu, imputitu; —ság, scârnavia;
trandavia.
- Lustit, scârnavesce; face trandavu.
- Lustos, uritu, scarnavu; udu; —
nyelvű, ficariu, limbutu.
- Lustosodik, se manjesce, se scârna-
vesce.
- Lustoz, manjesce, scârnavesce.
- Lustúl, se lenevesce.
- Luteranus, s., luteranu; adi., lute-
ranescu; adv., luteranesce.
- Lúza, Lúzfenyű, pinu, bradu albu,
bradu resinosu.
- Luzsnya, v. Lusnya.
- Lüdercz (lidércz), smeu.
- Lük, bocane, bocanesce; durduca;
bate; —és, bocanire etc.
- Lükken, se bufnesce, se lovesce (de
ceva).
- Lükkő, Lükü, v. Köli, Kölyü.
- Lükög, se elatina.
- Lüktet, bocane, bate, bufnesce; palpita,
sbocotesce (inim'a); bate pulsulu.
- Lükü, pioa; stampa, stémpa, móra
de sfarnatu.

Lyán, fetitia; v. **Lyány**.

Lyánka, fetitia, baiata, copilitia; copila.

Lyány, fata, féta, fetióra; fica; belső—, cameriera, fata din casa; —ág, linia femeiesca; —asszony, fetióra; domnişóra, coconitia, (demoasela, mamsela); —kérő, petitoriu; —nevelés, educatiunea fetitioru; —nevelő, educatoriul de fetitie; institutu de educatiune, pensionatu, internatu, scóla de fetitie; —néző, votru; petitoriu; —orzás, —rablás, rapire de fetitie.

Lyányos, inamoratu; femeietiu, mu-retiu; muierosu.

Lyuk, borta, gaura, spartura, gauna, vagona; desfundatura, destupatura (huda, vrana, glóza); —tágitó, largitoriu.

Ma, adv., adi, astadi; curendu, iute.

Macsár, v. **Mocsár**.

Mácsik, taetiei, pl., tomnaci, pl.

Macska, mítia, pisica; —csipkepity, —menta, —nádráfú, —mézélke, —mézfi, mint'a pisicei; —fa, córd'a caprioriloru (archit.); —fark, veronica (planta); —gém, asteriada, stea de mare (Asterias, Linn.); capulu Medusei; cufundariu (Mergus glacialis); —gyökönke, valerianu comunu; —here, trifoiu de campu, trifoiu iepurescu (Trifolium arvense); —trifoiu galbinu (Anthyllis vulneraria); macrisiu (Oxalis acetosella); —majom, mítia de mare, marmota, cercopitea; —méz, gumi; resina, micrea mítiei; —nádrág, tomnaci, taetiei lati; —rivás, miaunare, miaunatura, schiaunatura, mierloitura, mierloiu; —tövis, spinulu pisicei; —zene, musica de bajocura, musica de pisici; —zug, anghietulu mítiei.

Macsásodik, v. **Zsugorodik**.

Macsolya, cardu.

Lyukacs, poru, lyukacsok, pl., pori (in piele).

Lyukacska, bortitia, gauritia, gaurice.

Lyukacsos, porosu; buretiosu, pufaiosiu; —ércz, esu porosu; —ság, porositate.

Lyukad, se bortesce, se gauresce, se sparge.

Lyukal, v. **Lyukaszt**.

Lyukaló, gauritoriu.

Lyukas, adi., —an, adv., gauritu, spartu, gaunosu; ruptu.

Lyukasít, face gauri, gauresce.

Lyukasodik, se gauresce.

Lyukaszt, gauresce, sparge; strafige; —ás, spargere etc.

Lyukasztó, gauritoriu, sula.

Lyukgat, **Lyuggat**, bortesce, gauresce, sparge.

Lyüki (ember), s., piticu; adi, piticosu.

Mácsonya, sciau albu.

Macsuka, ciomagu, ghióga, bâta, maciucă.

Macza, amoréza; tiitória, metresa (maitresse); —birka, óie cu urechi scurte.

Maczalma, maru fetescu.

Maczat, necurátia, manjitura, scârnavia.

Maczatol, manjesco, scarnavesce.

Maczatos, manjitu, necuratu, scârnavu.

Maczi, mandşioru, móci.

Maczkó, barosu; cioce (magariu).

Maczoka, mítiasióra; oitia; salce murgurita.

Madár, pasere; —árus, paserariu;

—bogyó, sorba; —csevegés, cripitu de paseri; —fi, puin de pasere; —fogó, vescu; latiu de paseri; —hur, cornétia (bot., Cerasium, de cateva specii); —husú, macru; —író, ornitologu; —jos, auguru; —köles, malaiu paserescu, malaiu pietrosu, radecina rosia (Lityospermum); —orr, ciocu, pliscu, szó, cantatulu paseriloru; —tan,

ornitologia); —váz, ciuha, matahala, momia.
 Madaras, cu paseri, paserosu (tieniu-tulu, codrulu).
 Madarasdi, de-a paserile.
 Madarász, s., paserariu; v., prinde paseri; —ás, —at, paseritu; —háló, reti'a de paseritu; —pok, pajenjinu paserescu.
 Madari, struguru paserescu.
 Madárka, paseruca.
 Mádra, matca, mitras (grec.), vulva, matca (anat.); isteria, carcei in vulva.
 Madrácz, matratia, saltea.
 Madzag, sfóra, frenghia.
 Mag (pl. magok et magvak), sementia; simburu; miediu; cerealii de semenatura; magba indul, germina, incoltiesce; —barom, vita de prasila; —buga, pastaiu, gaóce; —bu, pericarpu; episperm, peliti'a sementiei (botan); —csákó, driada (botan.); —csemete, arborelu de sementia (in silvicultura); —fa, arbore de sementia; —folyas, gonovea, sculamentu (ital. scolatione); —iszák, érba aspra (Asperugo); —lapél, loboda; stiru; —ömlés, polutiune; —ömlesztés, onania; —péüz, capitalu; —pille, verme din sementia; —rejtő, —tartó, baciulia, caciulia, gamalia, casuli'a sementiei; —rugó, marn balsamicu (Momordica); ugorkás —, maru porcescu (Mamordicum Elaterium); —szakadás, caducitate, defectu (defectus seminis, jurid.); stingerea familiei; —szegfű, garófa de sementia; —szék, loculu sementiei (Cotyledon); —szem, graunte, grauntiu; —szigony, stelaría (Coreopsis); —szin, —tár, granariu (jitnitia); —taraj, tordila (Tordylium, planta asiatica); —tok, capsula de sementia, tée'asementiei; —ugra, muscatu (arbore); —varott, amarea (Pieris); centaura; —vetés, semenare; —vető, semenatoriu.
 Maga, insusi, insasi, insulu, insa; singuru, a; dumneata; magam, en;

eu singuru, a; magad, tu, tu singuru, a; —magunk, noi; magatok, voi; magok, maguk, ei, ele; dumneavóstra; —bíró, potentiosu; —fitogatás, —hányás, fala, fanfaronia; —hányaveti, —hányó, fanfaronu, fala góla; —hittség, arogantia, presumtiune de sine; —jósántából, de buna voia; —kényen, resfatiatu, desmerdatu; pe placu; —megunás, uritu, tempu lungu; —mentés, apologia; —mutatás, —mutogatás, fala, fanfaronata; —mutató, —mutogató, falos, fanfaronu; —tartás, portare, tienuta (a corpului); conservarea propria, conservarea de sine; —türtető, infrenatu, contenitu; —ura, independente, de capulu seu; —valóságában, intocma, in fiintia, in realitate; —vetí, —vető, fanfaronu, fala-góla; —vetiség, fala, fanfaronia; —viselés, —viselet, purtare, conduita.

Magába, in sinesi; —száll, —tér, se re'ntorce in sinesi; ilu mostra consciintia.

Magaban, singuru.

Magae, propriu, alu seu, a sa.

Magán, singuru; insusi; privatu; —allét, —létel, presentia de spiritu; álló, de sine statatoriu, independente; —beszéd, monologu, vorbire in sinesi; —dal, —ének, solo, aria singuratica (mus.); —hangzó, vocala, de sine sunatoria; —játék, jocu solo, jocu singuraticu; —jog, dreptu privatu; —lét, singuratate, solitudine; —oklevél, documentu privatu; —rendszer, sistema de singuratate, sistema colularia (aresturi); —tánc, pasu singuru (Pas seul, franc.); —tanító, profesoriu privatu; —ügy, afacere privata, cauza privata; —váltó, sola, politia sola.

Magának, dat., siesi.

Magáncz, egoistu.

Magándok, monachu, monacu, calugaru; sechastru, eremitu; egoistu.

Magánkodik, v. Magánykodik.

Magánlag, privatim, singuru, in singuratate.

Magánlét, singuratate.

Magános, singuraticu; singuru, privatu, particulariu; —ság, singuratate.

Magánoskodik, privatiséza, se separa, petrece singuru.

Magános, privatiséza.

Magánzó, v. Magányzó.

Magány, singuratate; sechastria, eremitagiú; desiertu, pusta; —dal, —ének, solo, aria singuratica, cantecu solo; —ság, singuratate.

Magánykodás, privatisare; singuratate, vietia singuratica, sechastria, solitudine, vietia solitaria.

Magánykodik, privatiséza; petrece singuru, petrece in sechastria.

Magányos, singuraticu, solitariu; retrasu; privatu; solo; —ság, singuratate, sechastria.

Magányzó, privativ.

Magár, nardu (botan.).

Magas, adi., an, adv., inaltu, altu; —hang, tenoru (mus.); —begy-ség, munte naltu, alpu; —rendű, aristocratu, de rangu inaltu; —róna, podeiu, podereiu, plaiu inaltiatu, siesu ridicatu.

Magasbít, altia, inaltia.

Magasdad, naltisioru.

Magasdi, oda (poes.).

Magasság, naltime, inaltime; —mérő, mesuratoriu de naltime.

Magasul, se altia, se naltia, cresce, se maresce; —ás, —at, inaltiare, naltiatura.

Magasult, ecsaltatu.

Magasztal, inaltia, lauda, glorifica, preamarece; —ás, laudare, glorificare.

Magasztaltság, sublimitate.

Magasztos, maiestosu, sublimu.

Magasztosít, inaltia, glorifica.

Magát, acus., pe sine.

Magazin, magasinu, depositoryu.

Magda, Magdolna, Magdus, Magdalina, v. pr.

Magicsál, ridica, ardica, altia, naltia.

Magla, granitu (ist. nat.).

Mágla, smeura apuséna; v. si Máglya.

Magló (disznó), scrófa.

Maglód, seminariu.

Máglya, Mágla, rogu, rugu, pira (lat. rogu).

Mágnás, magnatu.

Mágnés, magnetu.

Mágnesez, magnetiséza.

Magocs, cariopsis.

Magocska, simburelu, sementióra.

Magong, solo (jocu séu cantaro).

Magos, v. Magas et Magvas.

Magtalan, adi., —ül, adv., sterpu, fara elironomi; —ság, sterpine, lipsa de elironomi.

Magv, sementia; v. Mag etc.

Magvas, cu sementia, cu simbure, cu graunte, miediosu, simburosu, grauntiosu; —kender, canepa de tómnua.

Magvasodik, da in graunte.

Magvatlan, fara sementia, sterpu, secu, stiru.

Magva-váló, ce se desghióca, se desface de graunte, de miediu.

Magvaz, Magvazik, da in graunte, face sementia.

Magyal, ceru spinosu, mirtu spinosu ilice, ilicu (arbustu, flex).

Magyar, s., magiaru, unguru; adi., ungurescu; —bors, piperiu; —forint, fiorinu ungurescu (de 50 cruceri v. v., séu 20 cr. m. conv.); —hon, —ország, Ungari'a; —honi, —ország, ungurénu, din Ungari'a; —nyelv, limba magiara; —víz, apa apoplectica, ap'a reginei (destilata din rosmarinu).

Magyarán, chiaru, limpede, respicatu, curatu si respicatu, verde.

Magyaráz, esplica, interpretéza, talmacesce; —ás, esplicare, interpretare.

Magyarázat, interpretatiune, esplicatiune, ecsegesa.

Magyarázó, interpretatoriu, ecsegetu.

Magyarit, traduce in limb'a magiara; —ás, traducere in limb'a magiara.

Magyarka, magiarca (vostmentu lungaretu cu gaetane).

Magyaros, adi., ungurescu; magiarescu; —an, adv., unguresce; magiaresce.

Magyarosít, magiariséza.
 Magyarosodás, magiarisare, renegare;
 unguirire, unguenire; naturalisare
 in Ungari'a.
 Magyarosodik, Magyarosul, se ma-
 giariséza, se face magiaru, se re-
 néga; se unguenesce, se natura-
 liséza in Ungari'a.
 Magyarság, magiari, pl., magiarime,
 poporulu magiaru; stilu magiaru;
 limba magiara.
 Magyarul, magiaresce, unguresce.
 Magzás, inspicare.
 Magzat, fetu, copilul, pruncu; fru-
 ctulu pantecelui; nodulu plantei,
 —pómei; —letétel, abortu, lapé-
 dare de fetu; —mása, cas'a, lo-
 casiulu fetului, placinta, secun-
 dina; —ölés, omoru de pruncu;
 —szurok, meconiu (med).
 Magzating, asfodilu; aisioru galbinu.
 Magzik, inspica, da in graunte, face
 sementia.
 Máhol, indópa, mauanca lacomu, ghiol-
 caie.
 Mahola, Maholaziliz, alta, nalba
 comuna.
 Maholnap, adi-manc, in curendu.
 Mahomedán, Mahomedhitil, maho-
 medanu, moslimu.
 Mahoni (fr), mahagonu (arbore).
 Málhoz egy hétre, preste o septemana,
 dupa optu-dile.
 Mai, Mái, de adi, astadi; — idóben.
 in dílele nóstre; —napon, adi,
 astadi.
 Máig, pana adi.
 Máj, ficatu; —baj, patima de fi-
 catu; —folt, alunica, pecingine de
 ficatu (pe corp); —fű, epatica
 alba (botan.); —geleszta, calbéza;
 —kor, —vész, morbu de ficatu;
 —sárga, roibu inchisu (calu).
 Májalé, ospetiu de dio'a nascerei.
 Májas hurka, carnatiu de ficatu, car-
 tabosiu.
 Majez, dologí, curele dela fronu.
 Majd, Majdan, acusi, acúsilea, acu-
 sica, incurendu, preste pucínu.
 Majdani, celu, cea mai deaprópe.
 Majdanság, tempu de aprópe.

Majdbizon! nu cumva! numai de-
 catu! n'avea grija! (negare iro-
 nica).
 Majdkörül, rotundiorn.
 Majdnem, p'ací, p'acilea, mai, mai cá.
 Majmocska, maimutiú, maimutia.
 Majmol, Majmoz, maimutiesce, imi-
 téza orbesce; —ás, —at, maimu-
 tire, maimutiaria.
 Majna, Menu (Main, riulu).
 Majom, moima, scimu, schimu (ital.
 scimia).
 Major, vila, maieru (franc. menage,
 ital. manegiu), stupina (in distr.
 Barcici), alodiú (in feudalismu),
 factoria (in coloniile straine); —
 beli, din vila, dela factoria.
 Májor, maioru, magioru (milit.).
 Majoránna, maghieranu (botan.).
 Majorkodik, Majoroskodik, pórtá eco-
 nomia, tiene menagiu (gazduesce).
 Majoros, maierariu, economu.
 Majorosit, alodiséza, preface in eco-
 nomia interna.
 Majorság, maieria, menagiu, econo-
 mi'a casei, economia interna; alo-
 diatura (in feudalismu); galitie,
 pl., pascri de casa.
 Majorsági, adi., alodialu; —telek,
 locu alodialu, locu domnescu, locu
 bóierescu, alodiatura.
 Majorsagit, alodiséza.
 Májos, cu ficatu, cartabosiu.
 Majszogás, ródere.
 Májul, epatiséza, se epatiséza, se
 ficatiesce (med).
 Május, Maiu, Pratariu.
 Majzol, ródere; molfaie.
 Mák, macu (lat. mecon et papaver);
 vad —, macu selbaticu; —bugo,
 —fej, gamalia de macu; —lé,
 opiu, afionu; —sav, acidum me-
 conicum; —virág, macu selbaticu;
 strengariu.
 Makacs, cerbicosu (dérzu, inderat-
 nicu), obstinatu, repumnatoriu;
 bruscu, capatinosu, artiagosu; —
 papagal, papagalu de Indi'a; —vé-
 delem, aparare obstinata.
 Makacsit, obstina, face obstinatu.
 Makacszkodás, v. Makacsság.

- Makacszkodik, se obstina (se îndâr-
zesc), bravéza, afrunta; se opune,
resiste; trage degetu (cu celu mai
tare), se artiaguesce.
- Makacsság, cerbicia, repumnantia,
obstinatiune.
- Makacsül, adv., cu cerbicia, bruseu,
cu artiagu, in mană.
- Makártin, mecrelu, scumbria, serum-
bia (pesculetin).
- Makk, ghinda; trefu (in cartoforia);
latiu (la fune); --alsó, fante de
trefu; — disznó, asu de trefu; —
filkó, capu (in cartoforia); — ré-
cze, lisitia, artióra; — tyú, pre-
putiu; — tyulob, fimosis.
- Makkol, Makkon hizlal, ingrasia la
padure; — ás, ingrasiare cu ghinda,
ingrasiare cu giru.
- Makkoltat, v. Makkol.
- Makkos, ingrasiatu cu ghinda.
- Máknyí, nitielu, niticu, micutelu; far-
mitia; graunte.
- Mákó, mama-buna, mósia.
- Makodék, codíu (anat.).
- Makog, micăie, nu cutéza a vorbi;
bálbaie.
- Mákony, afionu, opiu; — szer, opiatu.
- Mákonydék, narcotinu.
- Mákos, cu macu; — szürke, melitu,
pestritoru.
- Mákoz, presara cu macu.
- Makra, capritiosu; specie de stru-
guri; — pipa, pipa de Dobritinu.
- Makrancz, capritiu, artiagu, cerbicia.
- Makranczos, nedumeritu, capritiosu;
v. si Makacs.
- Maksa, Macsimilianu.
- Mál, barbă; — bőr, pielea barbiei.
- Malacz, Malaczka, Malaczocska, pur-
celu, purcelusiu.
- Malaczkodik, face porcii.
- Malaczoz, Malaczozik, féta (purcei);
— ás, fetatu (de purcei).
- Malász, clicu, clisa, pane clicósa,
pane clisósa.
- Malaszt, charu, gratia, favóre; cle-
mentia.
- Maláta, maltu, maltiu, malatau; —
kemencez, uscatoria.
- Malátás, maltosu, maltiosu; coptu
reu; clicosu, clisosu (panea).
- Malátáz, face maltiu.
- Málé, malaiu (panea de papusioiu);
papusioiu (Mold.), porumbu (Munt.);
encuruzu (Trans. etc.); — száju,
gagantiu, lalau, meteleu.
- Málha, génta, sacu, traista, desaga;
bagagiu; balotu, coletu; pachetu
(ital. pachetto); batacua, saculetiu;
— ló, calu de bagagiu, calu de
samaru; — suly, dará, tara (ital.
tara, franc. tare), greutate brutto,
greutate cu embalagiu cu totu;
caru de bagagiu; — tí, andrea.
- Málhál, Málház, inbaléza, pache-
téza; — ás, pachetare.
- Málházat, pachetu, pachetaria.
- Malinkó (sármalinkó), sturdii, sturdii
aurú, pirolu.
- Mállaszt, smacina, macina, sfarma,
spulbera.
- Mállékony, farmitiosu.
- Mállik, se smacina, se sfarma, se
spulbera.
- Mally, lature (la cuptoriu).
- Mály, mandanea, mandanela.
- Malmosdi, de-a mór'a (jocu).
- Málna, smeura; — kütég, framboesia
(morbu).
- Málnás, cu smeura; smeuretu.
- Malogya, ceru, gorunu.
- Malom, mór'a; — ács, morariu, care
face mór'a; — czédula, biletu de
macinatu; — féreg, verme de fa-
rina; — gát, — rekesz, iazulu mo-
rei; — kerék, rôt'a morei; — kö,
pétra de mór'a; — kö káva, vese'a
petrei; — nyelö, gütleju; — szita,
sita, punga de farina; — válu,
covata.
- Malomi, de mór'a, din mór'a.
- Malota, maltiu, malatau; spalaturí, pl.
- Malozsa, stafida, ua uscata, struguri
uscati, rosina, cubeba, corintu.
- Máltai vitözrend, cavaleru de Mált'a.
- Málvány, malachitu.
- Mályra, Málva, nalba; apró —, nalba
rotunda; fehér —, nalba alba;
nalba de padure; — rózsa, rosa
de nalba; luminarica (planta).
- Mama, mama, mamuca, mami.

Mamaliga, colesia, culcusia, mamaliga, polenta; balnosiu (facuta in smantana).
 Mameluk, mamclucu (aristocratu din Egiptulu modernu).
 Mamlasz, lalau, metelcu, gura-cascata.
 Manmog, se incele, se inboldoresce, face po bolea; bombane, mornaie.
 Mámog, migalesce, mocosiesce, tandalesco, face incetu.
 Mamóka, terciu (bucata de aluata).
 Mámor, betia; ametiela, vârteju; —os, adi., —an, adv., bétu; síumenu; ametitu; —sárga, galbinu realu; veros —, rosiu realu.
 Mámorka, causiela, síumenela, betia usióra.
 Mámoroz, imbéta, ametiesco.
 Mamuk, bebe, bole, momia.
 Mána (málna), smeura.
 Manat-rozmár, lamentinu, bou-demare (intre Camceat'a si Americ'a (Trichecus Manati)).
 Mancs, globu de lemn, pórcu.
 Mancsoz, se jóca de-a-póre'a.
 Manczi, Mancaza, Maria, Marióra, Mariutia.
 Mandola, migdala.
 Mandolás, cu migdale.
 Mandragora, matraguma (Mandrageras).
 Mandora, mandolina (mus.).
 Mandurka, micu.
 Manga, remu, vésla, gubernaclu.
 Mangalicza, mangalitia (porcu de Chin'a).
 Mángol, mangalesce (ital. manganare).
 Mángoló, maugalau, manganu, rolu.
 Mángolt, stiru rosiu, spanacu rosiu.
 Mángor, particea, lóca, farmitia.
 Mangorlás, mangalire, rolare.
 Mangorló, rolatoriu; mangalau.
 Mangorol, Mángorol, mangale, mangalesce, calca (rufele).
 Mankó, batin, macau; cârja; —láb, catarigu.
 Mankocz, penguinu, gâsca de Americ'a.
 Mankos, cu cârja.
 Manna, mána; —fil, —kása, pani-

sióra (Panicum sangvinale), pasatu de mana (Festuca fluitans).
 Manó, demonu; spiritulu necuratu, diavolu, aghiutia, uciga'lu crucea, dracu; omu-albu; draculetiu, spiritusiu (in credinti'a plebei); mi a manó? ce dracu? ce naib'a?
 Manó, Emannilu, Manole, n. pr.
 Manyó, femeia lapedata, lapedatura, curva betrana.
 Mar, musica; ustura; —ás, musicare, musicatura.
 Már, acumu; si (apesatu cá franc. deja); most—, deci.
 Mara, bruma, v. Zuzmara.
 Mára, pe astadi.
 Marad, mane, remane; potrece; —ás, manere, remanero.
 Maradandó, adi., —lag, adv., permanentu, stabilu; continuatu, ne-interruptu; constante, durabile.
 Maradék, descendencia, posteritate, clironomi, pl., urmasi, pl.; remasitia, restu, restantia.
 Maradhatafan, neodichmitu, nelinistitu, nepaciuitu, agitatu, turburatu, nedumeritu.
 Maradó, romanetoriu, ce remane; v. si Maradandó; —ság, permanentia, constantia, durabilitate, trainicia.
 Maradoz, remane desu, marodéza (milit.); —ó, maroderu (franc. marodeur, milit).
 Maradság, Maradtság, convictiune, amenda, glóba in bani.
 Maradvái (maradékai), clironomii sei, posteritatea sa.
 Maradvány; remasitia, restu, restantia; —föld, locu remanentialu (jurid.); —os, restante, restantialu; —tartozat, restantia de datoría, datoría restante; —váltó, politia appunto (jurid. camb.).
 Marakodás, cërta, cióndra, landra (popul. Trans.).
 Marakodik, se musica; se cërta.
 Maraszt, opresce, retiene; detiene; convinge (jurid.); —ás, refinero etc.
 Marasztal, imbiie se remana; convinge, condamna, judeca.

- Marat, cauteriséza, coróde, arde cu acide; — ó, causticu, corosivu.
- Marcz, prada, rapire, rapina, jafu.
- Márcz, medu, miedu; mursa (ital. idromcle, mulsa); bere de Martiu.
- Marczal, locu apatosu, baracia, maracia, morascina, locu baltosu, maréma (la mare).
- Marczangol, sfasiie, rupe carnea, descarnéza.
- Marci, v. Márton.
- Marczipán, nartiapane (aluatu prajitu).
- Márceius, Martiu, Martisioru, Germanaria.
- Marczol, prada, rapesce; v. Marcz.
- Marczona, ferosu, furiosu, turbatu; ageru, aprigu, otieritu; ucigatoriu.
- Marczong, Marczongol, Marczongat, musíca, rupe (cu dintii, cu unghii, cu ghiara), sfasiie; róde; — ás, musicare; sfasiiere.
- Marczony, diute inveninatu (la sierpi).
- Mardos, Mardoș, musíca, incoltiesce (canele); — ás, musicare, incoltire.
- Marék, pumnu, mana góla.
- Márga, marga (latin. et ital. marga, mélu, mealu).
- Márgáz, albesce cu mealu (spoiesce).
- Margit, Margita, Margitka, Margarita, n. pr.
- Márgó, globu de marmore.
- Marha, vita; vita cornuta; — állás, zacatória; staulu, stauru; — bögöly, strechia; — csapás, —jálás, pasiune, locu de pascutu, pascuatiune; — czimer, patrariu de vita; — dög, ciuna de vite; — hus, carne de vita, carne de bou (in Barci'a), carne de vaca (Rom.); — húslé, zama de carne; — húsleves, supa de carne; — sült, friptura de vita; — tenyésztés, economía de vite; — vásár, tērgu de vite; — vizsga, visitatiune de vite.
- Mari, Mária, Maris, Maria, Marióra, Mariutia, Utia, Martia, Maritica, Tica; — kép, icon'a Mamei Domnului, icon'a Dómnei nóstre, Madona (ital.); — nap, serbatórea mamei Domnului (slav. Maica precista).
- Máriás, mariasiu (moneta de 17 cruceri vechi).
- Mariuka, Marina, Mariana, n. pr.
- Marisgál, Marisgat, atinge, pipaiie.
- Marj, spata, spinare (la vita).
- Márjás, mariagiú, mariasiu (jocu in carti).
- Marjit, sclintesce, scrintesce, deslóca; — ás, sclintire.
- Marjúl, se sclintesce, se scrintesce, se deslóca, ese din locu (osulu); — ás, sclintitura.
- Márk, Marcu, n. pr.
- Márka, marca, semnu, tincusiu (popul. trans.), tauta (in cartoforia).
- Markaköpi, fanfaronu, omu laudárosu.
- Markász, Markolász, inpumna, apuca.
- Marko, Márko, Markus, Marcu, n. pr.
- Markol, inpumna, apuca cu man'a; — ás, impumnare.
- Markolat, maneriu, manunchiu; tórta; plesea; inpumnatu, apucatura; — fa, gátu (la alauta, violoncelu etc.); gomba, bumbu, gamali'a sabiei.
- Markos, de unu pumnu (iualtu), tare; peptosu, venosu (omu); 16 markos ló, calu de 16 pumni.
- Markota, v. Margit.
- Markotán, Markotányos, vivanderu, bucatariu de castre; — né, vivandera (marchetana).
- Markus, Marcu, n. pr.
- Marmota, clotianu, gusanu; marmota, mítica de mare.
- Márna, barbu (pesce).
- Maró, musicatoriu; usturatoriu, causticu, corosivu; — kö, pétra iodului.
- Maródi, obositu, ostenitu; posomoritu, melancolicu, maroderu (ostasiu remasu de ceilalti).
- Marok (pl. markok), pumnu; mana góla, mana (de póme, de legume, de ómeni); — vas, morcósia, sín'a osiei, plac'a osiei; — zálog, gagiu, zálogu la mana (jurid.).
- Maróka, gandacu de flori, purece de pamentu, mordea (Mordella).
- Maroklár, maneriu, manunchiu; tórta.
- Maroknyi, o mana, nitielu, pucinu.

Maros, Muresiu (riulu); —Vásárhely, Têrgulu-Muresiului (orasiu).
 Maros, musicatoriu, aprigu, ageru, piscatoriu, usturatoriu.
 Már-pedig, éra apoi.
 Mars, mersu, marsiu (franc. marche, ital. marcia); —csapat, colóna de marsiu; —gyakorlat, ecsercitiu in mersu; —iránypont, punctu de directiune; —nap, di de mersu, di de manecatu, di de purcesu; —rend, ordine de mersu, ordine de marsiu; —szabály, regulamentu de mersu; —zene, marsiu, mersu (music'a)
 Marsfel! marsiu in susu.
 Marsol, merge.
 Marsot ver, bate marsiu.
 Mart, tiermu; malu, cósta; —álgyutalp, lafeta de tiermu (artil.); —i, de tiermu; do malu; —tözs, comerciu de tiermu; —tüzérség, artileria de tiermu.
 Márt, intinge; immóie.
 Martalék, prada; —hajó, prisa.
 Mártalék, zama, sosu.
 Martalocz, Martaloz, corsariu, piratu; negutiatoriu de sclavi.
 Mártás, sosu; intinsura, muietura; versare, versatura.
 Mártha, Marta, n. pr.
 Martika, buruióna de tiermu.
 Martilapu, podbélu.
 Mártir, martiru (mucenicu).
 Mártiromság, Mártiárság, martiriu (mucenia).
 Mártó, intingatoriu; immuietoriu, confundatoriu; gyertya—, faclierü.
 Márton, Martinu.
 Marül, Marjül, se clintesce, se deslöca.
 Márvány, s., marmore, marmora, marmuru; adi., de marmora; —kép, icóna de marmora; —szobor, statua de marmora.
 Márványos, adi., —an, adv., marmoratu, cu marmora.
 Márványozat, marmoréza.
 Márványozat, marmoratura; lucru de marmora.
 Más, altu, alta; altulu, al'a; copia; diumatate; parec'h'a cecalalta;

—fél, unulu si diumatate; —felé, in alta parte; —féle, de altu felü, eterogenu, de altu soiü; —féleképen, in altu modu, altumintrea, altu mintrelea; —feles, de unu si diumatate; —felfa, imblaciü; —felöl, din alta parte; —hol, airea; —honnán, —honnét, de airea; —hova, airea; —ként, altumintrea; —képen, altumintrea; —kor, altadata, alteori; —nemü, eterogenu.

Masa, lopet'ica (de feru).

Mása, mósia, bunica, mama-buna.

Másdaloz, secunda, secundéza.

Másé, genit., alu altuia; proprietate straiua.

Másik, celalaltu, cecalalta; —anya, mama-buna, bunica, mósia; —apa, tata-bunu, mosiu.

Másit, schimba, scaimba, stramuta; preface; alteréza; —revóca; —ás, prefacere, revocare etc.

Másithatlan, adi., —ül, adv., ce nu se póte schimba, nestramutabilu; nerevocabilu.

Másitható, stramutabilu; revocabilu.

Maskara, larva, masca; mascariciu; mascaria; —ás, cu masca, mascatu; —bál, balu mascatu; —mulatság, —társaság, mascarada.

Másként, Másképen, altumintrea, altumintrelea, altufeliu.

Máskor, altadata, alteori.

Máslár, vinu de tescuine.

Másló, copiatoriu; —könyv, copieriu.

Másod, alu doilea, adó'u'a, altulu, alt'a; —becslés, suprapretinire; —bérlés, subarenda; —bérlő, subarendatoriu; —fél, unulu si diumatate; —fü, de doi ani (vit'a); —hó, Februariu, Fauru, Fanrariu; —horgony, anghira de nópte (navig.); —kifogás, duplica (jurid.); —nehézségck, supraobservatiuni (camb.jurid.); —nyiretű, de-a dó'u'a tunsura (lan'a); —nyomat, reti-parire; contrafaptura; —örökös, clironomu substitutu; —percz, secunda; —rendü hegység, munti midülocii; —rét, formatu folio; —szó, duplica (jurid., com.); —szor,

- a dou'a óra; —szori, de-a dóu'a óra; — szüilött, alu doilea nascutu; — szülöttség, secundogenitura; — tengernagy, contraadmiralu; — unoka, stranepotu; —váltó, politia secunda.
- Második, alu doilea, a dou'a.
- Másodlat, duplu, duplicatu.
- Másodoz, secundéza, secunda.
- Másol, descrie; decopiaza; schimba. scaimba, preface, stramuta; alteréza; —ás, copiare etc.
- Másolat, copia; —könyv, copieriu.
- Másoló, copistu, decopietoriu.
- Másonnan, Másonnét, de airea.
- Másott, Másutt, airea.
- Mással, abl., cu altulu, cu alt'a; —érthető, adiectivu; —hangzó, consunante, consunatória, (litera).
- Mással, altadata, alteori, altodati.
- Másúl, alteréza; revóca, calca (porunca, vointia).
- Masunnan, Masunnét, de airea.
- Másutt, airea, la altu locu.
- Másuvá, airea, intr'airea, la altu locu.
- Másúlt, coptu de astadi, próspetu (figur.); calitu.
- Mász, se tèresce, se trage pe fõle; —ás, tèreire.
- Maszat, scárnavia, necurátia, spurcatiune; —os, adi., —an, adv., scárnavu, necuratu, spurcatu, urgentu.
- Maszatol, scárnavesce, spurca, manjesce, imple de necurátii.
- Mázkál, merge in branci, se trage pe branci; —ás, tragere in branci, tèreire.
- Maszlag, arsenicu, piétr'a siorecelu-lu, veniuu; —fi, maselartia; —os, veninatu, veninosu.
- Mászó, terítoriu, reptilu; mázok, reptile (ist. nat.).
- Maszog, mocosiesce, tandalesce.
- Maszuta, lalau, meteleu, natarau, ne'n-demanaticu.
- Mát (acusativu), astadi, pe astadi, pe adi.
- Matasz, matasa (ital.).
- Matat, migaie, mocosiesce, mosio-gaesce, tandalesce; cauta, scocio-resce.
- Máté, Mateiu, n. pr.
- Matikál, pipaie, cauta, scotocesce.
- Mátka, mire, mirésa, logodnicu, logodnica, sponsu, spona (jur.).
- Mátkás, logoditu, a, incredutiatu, a.
- Mátkaság, logodna, sponsalitiu (jurid.).
- Mátkásit, logodesce, incredintiaza ('Trans.).
- Mátkásul, se logodesce, se incredintiaza.
- Mátkatál, daru de mirésa.
- Mátoba, naluca, spaima.
- Mától (ablat.), de adi., a dato; —fogva, —kezdve, de adi înainte.
- Matóla, depanátore, reschitoriu, vèrtecusiu, vèrteju, vèrtelitia; sucala (lat. sucula).
- Matokál, dèpana, reschie; face ghemu, face tievi.
- Mátra, Matr'a (munte in Ung.).
- Matrátz, madratia, saltea, pilota de peru.
- Matring, sculu.
- Matroz, matelotu, matrosu, corabieriu.
- Mátyás, Mateiu, n. pr.; gaitia; v. Szajko.
- Matyí, Matyiko, Mateiutiu, Mateiasiu.
- Matyó, soiu de struguri.
- Matyus, Mateiu.
- Mávog, miauna, se miauna, se mierloie.
- Máz, glasura, smaltiu; —hinár, órba de mare; —mü, lucru de glasura.
- Mázag, glasura, poleiéla, politura, lustru.
- Mázit, da glasura, poleesce, da lustru.
- Mázitott, glasuratu, smaltiatu, smaltiuitu, poleitu.
- Mázló, glasurariu, poleitoriu.
- Mázna, cacalivu, plangatiosu, resfatiatu, nineratu; s., plangoce, scance.
- Mázol, glasuréza, maltiuesce, poleesce; manjesce.
- Mazola, nalba de Narbona; v. si Mahola.
- Mazolány, rasa (materia de lana).
- Mázolát, manjéla, manjitura.

Mázoló, manjitoriu; stilistu reu; z-gravu ordinariu.
 Mazonna, canătia.
 Mázos, glasuratu, smaltiatu, smaltiuitu; coloratu, vapsitu.
 Mázsa, cantariu, centenariu (de 100 puncti), maja (de 100 séu numai de 89 puncti); —hivatal, oficiu de cumpana (la vami etc.); —jegy, biletu de cumpana; —tartó, propt'a cumpenei.
 Mázszál, cumpanesce; —ás, cumpanire.
 Mázszáló, cumpanitoriu, magistru de cumpana; cantariu, cumpana.
 Mázszányi, Mázszás, de unu centenariu.
 Mazúr, saracu, cersitoriu, saracu lipitu.
 Mazurkodik; petrece in ticalosia, e vai de elu.
 Mazzag, atia, legaturica, sforicica.
 Mécs, candelă, lampă denopte; opaitiu; —bél, festila, fitilu; —virág, garófa luminósa.
 Mecsekzsázsa, buruiena de matura.
 Mécsel, arde lampu.
 Mecser, licuriciu, carabusiu lucitoriu; világitó —, lampiru, verme lucitoriu.
 Mécses, candelariu, hírbu de opaitiu.
 Mecset, mosăea, templu mohamedanu.
 Mecsevész, degeneratu, destramatu, márcedu, nepotintiosu, fara puteri.
 Meczgerél, spicuesce; foiesce, folietéza.
 Medárd, Medardu, n. pr.
 Meddig? pana candu? pana unde? pana atunci; pana acolo.
 Meddő, sterpu, stíru, sterilu, neproductivu; —sóg, sterpime, sterilitate, neproductivitate.
 Meddősit, face neproductivu.
 Meddősződik, devine sterpu, sterilu.
 Medencze, lighianu, vasu de spalatu; basinu; vasu.
 Medeny, scoica, găocea scoicei.
 Meder, albia, alvia (de riu); gavanu, scorbura; covata, tróca.
 Medgy, visina.
 Medgyes, Mediasiu (orasiu).

Medrelt, gavanatu, gavanosu, covătitu, scobitu, scorburatu.
 Medus, Medardu.
 Medve, ursu; herbece (de batutu pociumbi); —bocs, puíu de ursu; —fi, ursuletiu; —bőr, piele de ursu; —czukor, cacatu de ursu, sucu de licuritia (de érba dulce); —foka, foca (de mare); —fűl, betonica; —láb, pitioru de ursu; acanta, branc'a ursului, palamida; —lapu, imperatoria (botan); —nyom, urma de ursu; —szelindek, zavodu de ursu.
 Medvész, s., ursariu (care jóca ursulu); venatoriu de ursu; Urs'a (unu astru).
 Medvész, v., venóza la ursu; —et, s., venatóre de ursu.
 Meg (cá, prepuset. si cá, conjunct.), a, ab, ad, din, in, re, stra, trans, —acézéoz, otielesce; —ad, da, transpune; platesce; megadni az árát, a plati scumpu; a'si lua pedeps'a; a trage reula; —adásjel, semnu de supunere (chamade, franc. in batalia); —adozik, isi ia pedeps'a; platesce, saldéza; —adóztat, impune tributú, dare; —aggik, —aggúl, inbetranesce; —akad, se impedece; —akaszt, impedece; —akol, —akoz, vizéza, mesura (fluide); —alakit, intomesce, constitue; forméza; —alapít, asiédia, fundéza, intemeiéza; —aláz, umilesce; —áld, binecuvanta; —áldózik, se cuminece, se impartasiesce; —áldoztat, cuminece, da s. cuminecatura; —alkuszik, se tocmesce, inchiaie tocmeía, se invoiesce, face contractu; —áll, sta, se opresce; megáll! arczot! stai! frontu! (milit.); —állapít, statoreisce, stabileisce; —állapodik, sta, se opresce; se invoiesce; —állható, cu valóre, cu statornicia, stabilu; —állhatóság, valóre; —alszik, se sarbediesce; —apad, scade; —árad, inunda, se infla (riulu); —átalkodott, impictritu, cerbicosu, inreutatitu; —ázik, se uda; —bájol, farmceca,

fermece; incanta; —bân, se caiesce, îi pare reu; —bânt, vétama, ofenséza; —barátkozik, se domesticesce, se dumeresce, se impacă, se imprietinesce, se faceamicu; —bátorodik, se imbarbata; —beestilt, stimulat, ourratu; pretinitu; —béktül, se impacă; —bélyegez, timbréza, pune timbru; inféra; —beszél, spune, naréza, povestesc; —bir, suferi, póte duce, póte purta; —biz, comite, insarcina; —bizat, comisiune; —bizó, comitante; —bizót, mandataru; comisionariu; —bocsát, érta; lasa; —boldogul, móre, repauséza; megboldogult, repausatu, fericitu; —bontakozik, se descurca; —botrátkozik, se scandalesce, se smintesc; —csap, hate, plesnesc; —csikoz, féta (ép'a); —csip, pisca; impunge, intiépa; apuca, prínde; —czáfol, re'nfrange, refutéza; —dermed, —döglük, crépa, piere; —döbben, se confunda, se surprinde, se turbura, se uimesce; —dögönyöz, bate, ciomagesce; —dördül, detuna, trasnesc; —egyez, —egyezic, se invoiesce, consuna; —ejt, apuca (ceva); isi apropiaza; defloréza (o vergine); —él, o duce, nu móre; ajunge (cu viat'a); —elégédés, indestulare, multumire; —ellik, féta (vacă, óie, capra); —előz, previne, pre'ntempina, apuca pe dinainte; —emberel, acreditéza; —emberedik, —emberesedik, ajunge la maturitate. se face omu; —enged, se desghiatia; érta; da voia, concede; —engeszt, se desghiatia; —engesztel, impacă; inblandiesce, inbuna; —ér, v. n., face, platesce; megéri valamivel, se ajunge cu ceva, îi e de ajunsu; —érdemel, merita, e demnu, e vrednicu; —ered, prínde radecina; incepe cu deadinsulu; —ereszkeedik, trage umediéla; se intinde (prin umediéla); —ereszt, desléga, desnóda, desface, da drumulu; —érik, érlel, se cóce, ajunge la maturitate; —érkezik, advinc,

ajungo, sosesco; —erösit, confirma, intaresce, autenticéza; megesett, cadúta, deflorata (fetitia); —eshetó, cu putintia, posibilu; —esik, comite eróre, gresiesce; se intempla, obvine; —étet, da se mance; invenina; —évül, se invecbiesce; se prescrie, se paragraféza; —fagy, inghiatia; pace de elu (de ea); —fájit, casiuna dureri; —fájul, capata dureri, dóre; —fartat, cercetéza strinsu, investiga; —fejel, capata; —fejt, desléga; esplica; —felel, respunde, corespundo; —fér, incape, are locu, are spatiu; se sufore; —fesel, se destrama, se descóse; —feszit, incórdă, intinde; crucifige, restignesce; —fog, apuca, prínde, arestéza, captivéza; intielegc, pricepe; —fogás, apucare, arestare; conceptu, idea; facultatea priceperii; —fogat, s., conceptu, idea; v., pune se prínda; —foszt, depreda, despóie, jafue; smulge penele, ciupelesce; —ful, se innéca, se innadusia; —futanié, alunga, ia pe fuga; —futamlük, —futamodik, o tulesce, ia la fuga; —futos, gonesce (taurulu); —fütül, innebunesce; —gondol, considera, judeca, socotesce; —gondolatlan, nesocotitu, nejudicatoriu, neprecugetatoriu; gondolság, precugetare, prudentia; —gyöz, invinge; convinge; —gyözödik, se convinge; —gyül, se aduna, se acumula, se gramadesce; puroiéza; —háborodik, se turbura, se involbura, se mania; —hág, incaleca; sare (armasariulu), gonesce (taurulu), miresce (barbecela); —hagy, lasa, da; comite, intima; —hagyás, comisiune, insarcinare, provocare, mandatu, intimatu, porunca, ordinantia; —hajt, pléca, indupleca, incovóie, incujba; scóte (la scaunu), lac-saza; mana tare (caii); —hal, móre, repauséza; —hál, mânc; —halad, intrece; trece, sare peste; —hall, aude; —hallgat, asculta, ecsamina; cercetéza; —hamisit, falsifica;

—hány, considera, delibera, de-
judoca, cumpanesce, combina, cer-
coteza; —hánytat, da de versatu,
face se borasca; —haragszik, se
manie; —hasonlik, se desbina, se
imparechiaza; —használ, folosesce,
usiteza; —hat, petrunde, strabate;
—hatalmaz, auctorisóza, impute-
resce; —hatalmazás, auctorisati-
one, plenipotencia, procura; —
határoz, decide; statoresce; defi-
nesce; —határozás, —at, defini-
tiune; decisiune; —határozó, ad-
verbu; —hi, chiama, invita, pof-
tesce; —hiteltet, —hitezet, v. a.,
jura; —hitt, incredintiatu; spet-
tialu; confidentialu; —hivás, invi-
tare, invitatiune; —hodit, sub-
juga, cuceresco; —hodul, se su-
pune, se inchina, se cuceresco;
—lúz, trage, globesce; impila,
suptie, debilitéza, slabesce (mor-
bulu); —meghuzza magát, petrece
retrasu; —híll, se recesce; —hít,
recesce; —igazul, se constata, se
adeveresco; —ihl, —ihlel, —ihlet,
inspira, entusiasmeza; —illetődés,
indoiosire, miscare (din laintu);
—ismer, cunósce; recunósce; mar-
turisesce; —ítél, judeca; adjudeca
(prin sententia); —jár, caletoresce;
deambla, ambla preste totu; pe-
trunde, strabate; ajunge, e de
ajunsu; —megjárja, o pate, se
pacaesce, ii ambla reu; —ját-
szodtat, —játszik, insióla, paca-
lesce; —jelen, se presenta, se in-
fatiosiaza, sta fatia; compare; —
jelenit, representa, infatiosiaza;
—jön, advine, ajunge, sosesco;
—kapó, miscatoriu, inspiratoriu
(cantece, vorbiri); —kedvel, ilu,
o place; —kegyelmez, érta; da
gratia, pardonéza; —kér, cere;
pretende; se róga; petiesce; —
kores, cauta, cercetéza, visitéza;
se róga; —kéret, petiesce; —ke-
rül, incongiura, impresura; se afla;
se gasesce; —kínálás, imbüere;
premonitiune (jurid.); —kisért,
cérca, incérca, tentéza, íspitesce;
—kiván, cere, poftesce, pretinde;

capata apetitu; —kivántató, ce-
rutu, pofitu, recerutu, necesariu;
—kondúl, suna; —könyez, de-
plange, deplóra; —köszön, mul-
tiamesce; da dimisiunea; —köt,
léga; impedeca (rót'a); infasiura;
magát megkötöni, a pune capulu
in peptu, a se capritia; —követ,
cere ertatiune, se róga de ertare;
—közelihtetlen, neapropiabilu, de
care nu te poti apropié; —külö-
nözés, distinctiune, deosebire; —
—különöz, caracteristicu; —lakol,
—szenved, sufere; —lehet, se póte;
—lehetős, de midiulocu, camu asia,
tréca-mérge, de suferitu; —lep,
surprinde; —lepetés, surprisa;
—lett, facutu, gat'a, intemplatu;
deplinu; —levő, in finitia, ce
se afla; —másol, schimba, re-
vóca; —merül, se imple; arata;
probéza, da proba, adeveresco,
invedera, da dovada; —nagyol,
scurta, tunda (pomi); —naspágol,
—nadrágol, bate, fréca; —nösit,
insóra; —nösül, se insóra; —nött,
crescutu, mare; june; —nyilaz, sa-
géta (calulu potcovindu'lu); —nyug-
szik, se indestulesce; —ó, —óv,
apara, feresce; protege; —öl, ucide;
omóra, asasinéza; —parancsol, de-
manda, poruncesco; —perel, acusa,
trage in judecata, face procesu;
—rak, incarca, insarcina; ocupa;
proviantéza; bate; —rándul, se
smancesce; se sclintesco, se des-
lóca, —rendel, dispune; comanda;
—rendit, sguodie, cutremura; —
retten, se spaimenta; —ró, in-
crésta, crestéza; mustra; infrunta;
—rozsol, curatia granlu (de se-
cara), dessacaresce; bate, cioma-
gesec; —rögzik, se iradecinéza;
se inveciesce; —scurtéza, sub-
trage (cuiva ceva), nedreptatiesce;
—rüg, da cu pitiorulu; —sajnál,
compatimesce; —savit, ocsidéza;
—savúl, se ocsidéza; —szabadit,
v. n., scapa, elibera; —szakad,
se rupe; se vetama, capata ve-
tamatura, se coiesce; —szalad, o
tulesce, ia la fuga; —szalaszt,

alunga, fugaresco, ia pe fuga; — száll, se asiédia (drosdiile); descalca; incongiura (cetatea); tabaresce; blocéza, face blocada; irumpe; descende, se pogóra (spiritulu s.); umbresce, adumbresce; —szán, compatinesce, are mila, i se face mila; —szed, insiéla; —szeg, vétama, calca (legea); incepe (panea); —szemlé, visitéza, cercetéza; —szenved, sufere, tolera (pe cineva); sufere (de ceva); —szeppen, se sparie; —szeret, se inamoréza; —szok, szokik, se deda, se invétia; —szól, calumniáza, vorbesce de reu, clevetesce; —szóal, incepa a vorbi, deschide vorba; —szolgál, recunósce, multiamesce; sersvesce, castiga cu servitiulu; —szolit, ii graiesce, ii vorbesce, se adreséza (catra cineva); —szorit, stringe; léga; indésa; strimtoréza; —szorul, e constrinsu, e necesitatu, e silitu, se afla in strimtóre; —szózik, fuge, se pitula; se da afundu; —szüköl, ii lipsesce; —szükül, scade; se raresce; e necautatu; —szúnik, —szün, incéta, se precurma; —szüntet, intrecurma; —tagad, denéga; néga; —tagol, bate, ciomagesce; —takarit, pastréza, economiséza; curatia, grijesce; —támad, ataca; —támadolag, ofensivu; —tart, conserva, tiene; retiene; detiene; apara; observa; —tartási jog, dreptu de retentiune; —tartó, tienetoriu, conservatoriu; mantuitoriu, salvatoriu; —tartoztat, retiene, contenesce, re'nfrena, infrena; —tér, se re'ntórce, se indrépta, se corege; —térit, re'ntórce; indrépta; despagubesce, desdaunéza; —térit, se afla; se re'ntórce; —testesedik, devine corpulentu, se ingrasiá; —testesit, intrupa, incarnéza; —testesül, se intrupa, se incarnéza; —teszen, face, droge, implinesce; strica, deráma; —tetszik, place; se cunósce, se vede, e invederatu; —tór, infrange; resbuna; —törő, refrangatoriu, re-

fractoriu (fis.); —történhető, posibilu, ce se póte; —tud, afla, descopere; i se pune; —ugrat, alunga; ia la fuga; —ugrik, taie fug'a; —ún, i se uresce; obosesce, ostenesce, se fatiga; —ül, siede bine; serbéza; —úrit, desiérta, golesce; —úrult, vacantu; —ütközés, batalia, lupta; scandaliro, smintéla; confusiune, surprisa; —ütközik, se bate, tiene bataia; se scandallesce; se surprinde; —ütődik, se scandallesce, se smintesce; se surprindo; —vág, taie; bate (cu batin, cu corbaciú); intiépa; —vál, se desparte (in casatoria); —válás, despartire; crisa; —válik, se alege, se decide; —vall, marturisesce; recunósce; —vált, rescumpara, liberéza, scapa, salvéza, mantue; —váltó, mantuitoriu, salvatoriu; —van, e ga'ta; se afla; s'a facutu, s'a intemplatu; —vérez, sangera; stropesce cu sange; —vész, —veszekedik, se infuria; —veszen, cumpara; recere, pretende inapoi; megveszi a hideg, degera; —veszteget, corumpe, mituesce; —vet, despretinesce, urgisesce; displace; respingo; asterno (patulu); re'ntórce furtulu (pe ascunsu); —alajját megvetni, a pune fundamentu; —vét, smintesce; —vetél, abortéza, sterpesce; —vétel, —vevés, cumparatura; cucerire, subjugare; —vetendő, despretiuitu, scárnavu, scárbosu, urgisitu, urginatu; —vetőleg, cu despretiu; cu urgia; —vibatlan, ce nu se póte cuceri, lua; —visel, duce; póta; desputeresce; —viszen, duce, póta; —viv, combate, lupta; —von, intinde; desputeresce; megvonja magát, se retrage; se ascunde, se da afundu; —zabál, manca prea multu; —zajdül, se conturba, se turbura; —zaklat, mana prea tare; —zápul, se strica, se impute (oulu); se gaunoséza (dintele); —zavar, turbura; —zavarodik, se turbura; —zsákol, fura; bate, ciomagesce;

— zsebel, scutura busdunarielc; —
 visitéza; fura; — z sugarit, — zsu-
 gorgat, pastréza, pune la o parte;
 — züllik, — zürlük, nu mai lasa
 (lapte vac'a, óiea).

Még, inca; — olyan, inca odata asía;
 — pedig, si inca; — sem, totu nu,
 inca totu nu.

Mégé, langa, din apoi, din deraptu,
 la; háta—, in dosu, la spate, pe
 din apoi.

Mégént, éra, éراسي.

Megesleg, Megesseg, Megest, óra,
 éراسي, inca odata, din nou.

Megett, v. Megé.

Meggy, visina; — fa, visinu; — pej,
 visinú (colóre).

Meggyes, visinaria, gradina de vi-
 sine; cu visine; bogatu de visinc.

Megiut, Megiuten, Megintlen, éra,
 éراسي.

Mégis, totusi, cu tóte acesten.

Méglen, v. Miglen.

Megmeg, éra si éra, inca odata.

Megmég, inca odata.

Megül, de dinapoi.

Megveszett, furiosu, infuriatu, tur-
 batu.

Megy, merge, se duce; nagya—, o
 duce departe.

Megye, regiune, tienutu; cercu, plaiu
 (la munte), plasa (la siesu); comi-
 tátu; municipiu; egyházi —,
 diecesa, eparchia; parochia; —
 beli, din comitatu; din cercu, din
 plaiu; din diecesa; — főnök, pre-
 siedinte de comitatu, comite su-
 premu (Ung., Transil.), prefectu
 (Rom.), administratoriu; — ház, pre-
 toriu, casa pretoriala, cas'a comi-
 tatului; — járás, visitatiune (die-
 cesana); — orvos, medicu de comi-
 tátu; — szállás, cantonamentu
 (ostasiescu in tempu de pace), in-
 cortelaro de ostasi; — törvényszék,
 tribunalu de comitatu, sedria (bar-
 barismu, lat.).

Megyen, merge, se duce.

Megyer, vadu.

Megyés, din diecesa; — püspök, epi-
 scopu diecesanu.

Megyéz, trage mediúna (hotarni-
 ccsce), reguléza fruntarielc.

Méh, albina; pantece (slav. sgân);
 egy méhbeli, dela uu'a mama;
 — állás, stupina, stuparia, albi-
 naria; — anya, matera, mitra (mat-
 ca, sgau); — baj, inflamatiunea
 mitrei; — düh, furóre uterina,
 furórea mitrei; — folyás, mitrorag-
 gia, sangerarea mitrei; — fü, meli-
 sa; — görcs, isteria; — görcsös,
 istericósa (femeia); — gyümölcs,
 magzat, fructulu panteceului, em-
 brio, embrione; — hajtó, midiu-
 locu abortivu; vagauna, strimtórea
 verguriei (anat.); — izsam, — sza-
 kadás, caderea mitrei; — kas, —
 kelencze, — köpü, cosiu, albinariu;
 alveariu; — kiirt, tromba falopiana
 (anat.); — pénz, stuparitu, tacsu
 pe stupi; — pilis, mirabila (Mira-
 bilis); — raj, roiu; — ser, méz-
 ser, medu, miedu; — széditő, pö-
 feteg, buretele calului, besin'a cal-
 lului; — tartás, — tenyésztés, eco-
 nomia de stupi, economia de al-
 bine; — testverék, fratini dintr'o
 mama; — tetem, móla, molu (bóla
 lavaci, uneori si la femeia).

Méhbefogad, concepe, prinde, por-
 nesce grea (zemislesce).

Méhbenhagyott, postumu (nascutu
 dupa mórtea tatasen).

Méhecske, albinia, albinutia, albi-
 nióra.

Méhes, cu albine, cu stupi; de al-
 bine; staulu de albine.

Méhész, stupariu; — atteláb, gan-
 dacu de stupi; — borz, vezure
 mierariu (care manca miere); —
 gazda, economu de stupi; — jog,
 dreptu de stuparitu; — medve,
 ursu mierariu; — ölyv, uliu ves-
 pariu (care manca vespí); — ren-
 delet, regulamentu de stuparitu;
 — sipka, scufia de stuparitu (cá
 se nu te musice albinele); — tör-
 vény, lege de stuparitu.

Méhészet, stuparia, albinaria, eco-
 nomia de stupi.

Mébész, . . . de stuparia, de albinaria.

Méhészkedik, pórta economiade stupi, tiene stupi.

Méhészség, v. Méhészzet.

Mehet, póte merge; se póte.

Mejjék, Mejjék, v. Mellékfonal.

Mejji, peptu, v. Mell.

Mekeg, mēcâie.

Mekkora? catu de mare? a mekkora, pre catu de mare; —ság, cantime, cantitato.

Méla, melancolicu, posomoritu; —ság, melancolia.

Melák, malacu, zavodu, cane de macelari; gagautiu, lalau.

Méláz, melancoliséza; —ás, melancolisare.

Meleg, caldu; forró —, ferbente, ferbinte; lágy —, caldisioru, tépedu; —ágy, patu caldu, patúlu; —ház, floraria; casa de érna; —ség, caldura.

Melegcse, Melegecske, caldisioru.

Melegedés, Melegödés, incaldîre.

Melegedik, se incaldiesce.

Melegen, adv., caldu.

Melegit, incaldiesce; —és, incaldîre.

Melegsik, se incaldiesce.

Melegül, devine caldu, se incaldiesce, se face caldurosu; —és, incaldîre.

Melencze, lighianu; discu; v. Mendenceze.

Melenczés, discariu, batatoriu de discuri (la mus. turc.).

Melenget, incaldiesce incetisioru; fomentéza, oblosiesce.

Mell, peptu; v. si Molly.

Mellé (prepuset. si postpusetiune), aprópe, langa, a, ad, cu; mellém, langa mine, aprópe de mine; melléd, langa tine; melléje, langa elu, ea; mellénk, langa noi; mellétek, langa voi; melléjök, langa ei, ele; —áll, se alatura, se pune langa elu, ea; tiene cu ...; —rendezett, coordinatu.

Melled, Meledzik, napárlesce, perde penele.

Melledző, curea dela peptu (la hamu).

Mellék, s., lature; accidente; regiune vecina, regiune limitrofa; adi., alaturea, laturalu; —ág, li-

nia colaterala, colaturala; —darab, piesa alaturata, documentu alaturatu, aclusu; —díj, tacsá accesoria; —épület, edificiu alaturatu, pavilionu; —férj, cicisbeu, curtezanu; —fiok, scrinisioru, puui de scriu, de lada; —fonal, urdióla; natra (la tiesutu); —ház, casa de alaturea; —jövédél, accidentia, pl., venituri accidentali; tacsá accesoria; —mondat, propusetiune secundaria; —név, adverbu; adiectivu; connume, nume apelativu; —rokon, consangénu colateralu; —szó, adiectivu; adverbu; —történet, episod; —út, cale laturala, poteca; —utca, strada laturala; —ügy, ocupatiune accidentalá; causa accesoria; —vonás, coma, virgula.

Mellékel, adaoge, alatura; —és, adaogere, alaturare.

Mellékelet, Mellékelvény, adaosu, aclusu, documentu alaturatu; suplementu.

Mellékelve, adv., adaosu, alaturatu, aclusu.

Mellékes, strimbu; de-alaturea; accessoriu; —langa ...; —en, pe langa.

Mellékesség, Mellékiség, lucrú accessoriu.

Melléki, de-alaturi, lateralu; colateralu.

Melléklet, adaosu, aclusu; suplementu.

Mellékség, accidentia, venitu accessoriu, sportula.

Mellény, peptariu, giletu, vesta; —fűző, corsetu.

Mellényke, peptarelu.

Melles, peptosu; latu in peptu.

Mellesedik, se face peptosu.

Mellesleg, pe-de-laturi, accidentalu; —es, accessoriu.

Melleszt, smulge, despóie (de pene, de peru), ciupelesce.

Mellet, langa, aprópe, alaturea (se concórda cá Mellé).

Mellettes, adi., alaturatu; conterminu, vecinu; s., asistentu, adjutantu, ajútatoriu.

Mellező, buszlanariu; canistru, traista.
 Mellől, de langa.
 Mellőle, de langa elu, de langa ea.
 Mellöz, abate, feresce; delatura; incongiura; —és, abatere, ferire; delaturare.
 Mellözhetlen, neamanabilu; ce nu se póte delatura.
 Mellözhető, ce se póte delatura; —ség, nelipsa, fara ce poti fi.
 Mellső, anterioru, din ainte; fatia, fatiada.
 Mely, Melly, A mely, care, carea; ce, ce mai.
 Melly, peptu; sinu; —fűző, —kötő, corsetu; cordonu, lenta; —gyík, anghina, gusteru; —hajtoka, capacu, clapa; —hártya, membran'a peptului; —kas, cosiu lu peptului (anat.); —kép, —szobor, bustu; portretu, statua dela peptu in susu; —láz, friguri de peptu; —paizs, —pánczél, —vas, egida, pavaza, scutu; —pénz, medalia; —szárny, —uszony, aripiora (de pesce); —szíjj, curea la peptu; —szorongás, greutate in peptu; —szörp, sirupu de peptu; —tajok, —teknő, tiestu; —üreg, bort'a peptului; —üregvíz, apa in peptu; —vasas, cu scutu, cu egida; —véd, parapeptu (la fortific.); —vasorom, corón'a parapeptului; —védtaraj, crésta, cóm'a fortificatiunei; —vért, curasa (ital. corazza), lorica, zea; —vértés, loricatu, curasatu; —vizkor, idropica in peptu.
 Mellyed, Mellyedszik, napárlisce, cadu penele.
 Mellyék, regiune; v. Mellék.
 Mellyény, peptariu.
 Mellyes, peptosu.
 Mellyeszt, v. Mellest.
 Mellyik, Melyik, care.
 Mellyrevaló, peptariu; siurtia.
 Mellyső, v. Mellső.
 Mellytyű, peptariu; camesiunia (chemisette. fr.).
 Méltó, demnu, de meritu, cu meritu; stimabilu, de stimatu; ecuitabilu.

Méltalmas, discretu, ecuitabilu, rationabilu, cuvintiosu.
 Méltalmatlan, nediscretu, indiscretu, necuvintiosu; —ság, indiscretiuno.
 Méltalom, discretiune, ecuitate, justetia, rationabilitate, cuvenintia.
 Méltán, adv., cu dreptu.
 Méltány, Méltánylat, aprobare, apretiare.
 Méltánylás, aprobare, incuviintiare.
 Méltánylat, discretiune, cuvenintia.
 Méltányol, Méltányl, apróba, apretieza, apretiesce, ia in consideratiune.
 Méltányos, ecuitabilu, cuvenintiosu, justu, rationatu.
 Méltánytalan, indiscretu, nediscretu, nejustu, necuitabilu; —ság, indiscretiune, necuvenintia; nedreptate; asuprire.
 Méltat, apretiaza, apretiesce, considera, stima, judeca; —ás, apretiare etc.
 Méltatlan, adi., —ül, adv., nedemnu, nevrednicu; nemeritatu; —ság, necuvenintia; nedreptate.
 Méltatlanokodik, se pórtu cu necuviintia; asupresce.
 Méltó, adi., demnu, meritabilu; respectabilu.
 Méltól, v. Méltányol.
 Méltóan, Méltólag, Méltóképen, in modu demnu, in modu respectabilu.
 Méltóság, demnitate, gradu, rangu (ital. rango, franc. rang), functiune inalta; domnia mare.
 Méltóságol, tituléza cu marii'a, cu magnificentia, cu ilustritate.
 Méltóságos, maritu, magnificu, ilustru; —Ur! marii'a ta, ilustritate' ta (titulaturi feudalistice si servilo).
 Méltosztassék, indura-te (slav. milostiveste-te).
 Méltosztat, apretiaza, stima, aña demnu.
 Mely, pron., care, carea.
 Mély, adi., —en, adv., afundu, adencu, profundu; —elmű, afundu cugetatoriu, aprofundatu, pensivu; —felhang, voce de altistu; voce nalta —felhangos, altistu; —föld, (mér-

- föld), miliariu, milu de locu; — hang, voce nalta, alta; — alhang, tonu liberu (in organo); — mérő, plumbinu, plumbu, sonda (de mesuratu afundimca apeii); — tiszteletű, foarte respectatu, de mare reverentia; — ut, cale afundata, cale pe vale.
- Mélyed, se afunda, se cufunda, se adencesce, se aprofunda (cu mintea).
- Mélyen be bat, petrundo afundu, strabate de parte.
- Melyh, flamura (la pene).
- Mélyit, sapa, face grópa, gavanescce.
- Mélység, afundime, adencime, profundime; — es, afundu, foarte afundu, fara fundu.
- Mélyzet, afundime, profundime.
- Me-me! (ne-ne!), éca na!
- Mén, s., armasariu; — bór, tacsá de saritu (epe).
- Mén, v., merge.
- Méncseredik, strabate inafara.
- Mendegél, merge incetu.
- Mendemonda, vorba 'n ventu, vorba góla, flecaria.
- Menedék, — hely, asilu, scapare, locu duscapare; — levél, pasportu; salva guardia, salvus conductus (term. jurid.), calatoria asecurata; — vár, cetatiuia, citadela, fortalitiu, fortarétia, castelu.
- Menedékos, rapedisu; — ség, rapediune.
- Menedékség, evictiune; v. Szavatoság.
- Menekedés, Menekvés, fuga; scapare.
- Menekedik, Menekszik, Menekszik, fuge; refuge, scapa.
- Menekvő, fugariu, fugitivu; refugiatu (politicu); desertoriu (milit.).
- Menél, merge desu.
- Menés, mergere, mersu, dusu.
- Ménes, eparia (latin. equaria), stava, erghelia (turc.).
- Meneszt, espedéza, espeduesce, trimite.
- Menet, dusu, duca, mersu; procesiune (alau, turc.); adv., mergendu; — levél, biletu de pasagiu.
- Menét, Menétke, nevastuica.
- Menetel, s., mersu; — es, adi., — en, adv., rapedisu; strimbu, sucitu.
- Menevéd, calatoria asecurata, salvus conductus (jurid.).
- Ménez, ambla dupa armasariu.
- Menhely, asilu, locu de scapare; aparémentu.
- Menít, sclintescce, dislóca.
- Menkő, trasnetu, tunetu.
- Ménló, armasariu.
- Mennél..., Annál..., cu catu..., cu atatu...
- Menny, ceriu; — boli, curescu; locuitoriu in ceriu; — menet, — menetel, inaltiare la ceriu; — csarnok, panteonu (la germani Walhalla); — dörgés, trasnetu, tunetu; döbörgő —, v. hömpölyg —, tunetu rotitoru; — dörog, tuna; — lég, atmosfera; — ország imperati'a ceriului, paradisu, raiu.
- Mennyei, curescu; — leg, curesce.
- Mennyez, boltesce.
- Mennyezet, bolt'a cerósca, firmamentu, taría; plafondu (la case); baldachinu.
- Mennyi? catu, catu de mare, de micu, inaltu, scumpu; a —, atatu; — ben, in catu; — féle? de cate foliuri? — szer? de cate ori? — vel, cu catu; mennyivel inkább, cu catu mai virtosu.
- Mennyiloges, adi., mennyileg, adv., cantitativu, dupa catatime.
- Mennyin? cati? cu catu? catu de scumpu? cumu?
- Mennyire? pre catu, pana in catu? pan' la ce mesura? catu de scumpu; a mennyire én tudom, pre catu sciu eu.
- Mennyiség, catatime, cantitate, marime, multime; — i, cantitativu; — tan, matematica, sciinti'a catatimiloru.
- Mennykő, trasnetu; — csapás, lovitura de trasnetu, sagéta; — fogó, conductoriu electricu, parafulgeru, paratunetu.
- Mennykövez, trasnescce, sagéta cu fulgere.

Menő, mergătoriu, calatoriu, pasageriu.
 Menőke, prioblare scurta, esire scurta; stare pe duca.
 Ment, v., desvinue, scusa; apara, scutesce, protege.
 Ment, adi., scapatu, salvatu; scutitu, liberu.
 Ménta, mînta, isna (Mentha); —lél, spirtu de mînta.
 Méntás, strugure mîntosu.
 Mente, mentêia, mantêia.
 Menteget, Mentôget, desvinue, desculpa, scusa; —ezés, desvinuire, seusare.
 Mentegetôzik, Mentekezîk, se desculpa, se desvinue, se scusa.
 Mentelék, iperbola (retor.); —es, iperbolicu.
 Menton, adv., indata, pe data, la momentu, numai decatu; liberu, scutitu, aparatu.
 Mentos, dispensatu, liberatu, scutitu, scapatu; bér—, franco, francatu.
 Mentés, desculpate, desvinuire, scusare; cu mentêia, cu cojocu.
 Mentosit, libera, scapa; asecura, asigurata; scutesce, imunitéza; da privilegiu, privilegiaza; francéza (epistola etc.).
 Mentesség scutêla, scutiintia, imunitate (de sarcina, de tace); dispensatiune; libertate.
 Menthetetlen, adi., — il, adv., nescusabilu, nedesculpabilu; fara scapare, de peritu.
 Menthetô, adi., desculpabilu, scusabilu; de scapatu, de mantuitu; —leg, cu desculpare, in modu desculpabilu; pe langa respunsabilitate.
 Mentô, aparatoriu; scutitoriu; liberatoriu, mantuitoriu, salvatoriu; scutu, aparamentu; —abrones, cercu latu; —szer, amuletu.
 Mentôl, Mentôl, mai pre susu de tôte; —elébb, —hamarább, catu mai curendu; —erôssebb, catu mai tare.
 Montsbér, tacsza de scapare.
 Mentseg, scusa, desculpare; pretestu, stématu; hajás—, scusa intemeiata;

kopasz—, cai-pe-pareti, mosi-pe-grosi, scusa mintiunôsa.
 Mentstár, castelu de asilu; securitate publica.
 Mentvény, dispensatiune.
 Mentül, se sclintesco, se dislóca.
 Meny, nuora, nora; v. si Menny, ceriu; —asszony, mirésa; —i, de mirésa, nuptialu, de nunta.
 Mény, lucru, obiectu; vergea, vèrfu de vérga; cumpana la putiu.
 Menyecske, femeia tenera, nevestitia.
 Menyecske, muieretiu; ce se siede nevestei.
 Menyegző, Menyekző, nunta; ospetiulu nuntei; —dal, canteculu miresei; —éj, nôpcea de nunta, nôpcea de mirésa; —nap, dio'a nuntei; —ruha, vestimentu de nunta.
 Menyekszik, are nunta; se casatoresce; se însóra; se marita.
 Menyekzet, v. Menyegző; —i, de nunta, de mirésa.
 Menyét, nevastuica.
 Menyéz, se casatoresce; se însóra; se marita.
 Menyezet, Mennyezett, plafondu tablata; ceriu, baldachinu.
 Menyhal, —gadocz, mihaltiu, mihóla, molasiu.
 Menyhart, Menyhért, Melchioru, n. pr. Menyit, sclintesco, scriintesco, dislóca.
 Menykö, tuncetu, trasnetu, sagéta din ceriu.
 Menyle, celestinu, strontianu sulfuricu.
 Menyleg, tengeri—, molasiu de mare (pesce); folyami—, mihaltiu, molasiu.
 Menyus, v. Menyhart.
 Menyül, se dislóca, se sclintesco.
 Mer, se încumata, cutéza, indrasnesce, are curagiu, are barbatia; scóte (apa din putiu).
 Mér, mesura; cumpanesco; vende (benturi), cârciumaresce; v. si Mer.
 Mérés, Mérnök, scara, gradu de mesuri.
 Mércsó, cumpana; —tál, disculu cumpeni.
 Mercze, ferdela (Trans.), mertia, mier-

- tia (Trans., Bucov.), bautia (Rom.); —mitill, scoica, papusa (ist. nat.); —vám, vama de mertia (pentru mesuratu).
- Mórécskel, mesura cu merunt'a; mesura migalindu.
- Mered, Meredez, se intinde, sta infara; intiepenesce, incremenesce, inmarmuresce.
- Meredek, —és, rapedisiu, de valo; pogorisiu, rapede; —ség, precipisiu, prapaste.
- Méreg, veninu (otrava); tocsicu; mania; —bírók, cucuta de apa; —drága, focu de scumpu; —étető, inveninotoriu, veneficu; —ital, tocsicu, bentura veniuosa; —keverés, venoficiu; —elő, antidotu, contraveninu; —krepin, aconitu, buruiéna veniuosa; —sisakvirág, antora; —pohár, pocalu cu veninu; —por, veninu in prafu; —tutu, pruncu artiasosu.
- Mereget, Merégél, scóte mercu (din putiu); deschide ochii, inhólba ochii, se inhólba.
- Méreget, Merégél, mesura meru.
- Mereglye, Meréklye, furca de fenu.
- Meregy, tűzhasú, bróca riúosa.
- Méregyen, simetria; proportiune drépta; —es, simetricu.
- Merekjyc, Meréklye, Mereglye, tiepusia, tiepa de lemnu; furca de fenu.
- Mereng, sta cufundatu (in grija, in cugetari); —és, cufundare.
- Merengő, cugetatoriu, meditatoriu.
- Merengős, misticosu, cufundatu in cugete religiose.
- Merengösi, misticu; —ség, misticismu.
- Merény, incercare; intreprisa; cutezare, incumetare, cutozantia; risicu; proba; atentatu (asupra vietiei, ascuritatiei).
- Merényel, cérca, incérea; intreprinde.
- Merénykedik, Merényködik, intreprinde, incérea.
- Merénykedő, intreprindictoriu.
- Merénylet, v. Merény.
- Merénylő, intreprindictoriu, intreprerioriu.
- Merés, cutezare; scótere (din putiu etc).
- Mérés, mesuraro; cumpanire; cárciumarire.
- Merész, adi.; —en, adv., cutezatoriu, incumetatoriu, curagiosu, indrasnetiu; risicatoriu, temerariu.
- Merész, ingeneriu.
- Merészcel, Merészkedik, Merészködik, cutéza, se incumeta, se incérea, risca, are temeritatea.
- Merészko, pannomai —, ochiu de aspida.
- Merészködik, se intinde.
- Merészlet, cutezare, incumetaro; atentatu; —es, cutezatu, incumetatu, riscatu.
- Merésztség, barbatia, curagiu, incumetare.
- Mereszt, intindo; meresztii szemcit, isi inhólba ochii; sta la miraro, se minuna.
- Méret, mesuratura; dimensiuo.
- Méretékeny, mesurabilu.
- Méretlen, adi., —ül, adv., nemesuratu.
- Merettyű, unditia, anghitia (de prinsu pesci); reti'a, mreja, strasiu, strajinu, ciorpacu (Mold.).
- Mérettyű, cumpana.
- Merev, adi., —en, amortitu, incremenitu, tiepénu; infiptu; anostitu, smorfaitu, afectatu (silitu in purtaři).
- Merevedik, incremenesce, intiepenesce, inlemnesce, amortiesce; inghiatia.
- Merevedtség, Merevedtség, amortiéla, incremenéla, intiepenitura.
- Merevén, cu totulu.
- Merevenít, v. a., amortiesce, incremenesce, inlemnesce, inmarmuresce.
- Merevenség, anostitura, smorfaitura, afectatiune, purtare infipta.
- Merevény, tiepénu, infiptu; anostitu, afectatu, smorfaitu; amortítu.
- Merevít, v. Merevenít.
- Merevült, v. Merevedik.
- Merevült, amortítu, incremenitu, inlemnitu, intiepenitu; —ség, amortiéla, incremenire.
- Mérfogyatékl, scadiementu, scursura (la mesuratu).

- Mérők, mesura, norma, norma (Rom.),
vérga de mesuratu.
- Mérföld, miliariu, milu.
- Mérfürdő, scaldatoria, scaldă.
- Mérgátló, sfideru, tropanu (chir.).
- Mérged, Mérgedik, se inversiuna,
se mania; se invenina.
- Mérgelődés, iritaciune, inversiunare,
necasu; inveninare.
- Mérgelődik, se inversiuna, e ma-
niosu.
- Mérgelődve, iritatu, intarítatu, in-
versiunatu, maniosu, necajitu; in-
veninatu.
- Mérgely, cufundariu, corla, bodêrlanu.
- Mérges, inversiunatu, iritatu, foarte
maniosu, involburatu, aprinsu de
mania, artiaguitu.
- Mérgesedik, Mérgesődik, se inve-
nina; se inflamóza, se aprinde
(bub'a, ulcéra).
- Mérgesít, invenina; irita, intarita,
mania; —és, inveninare; iritare etc.
- Mérgeskedik, se inversiuna; face in
mania, se incrudiesce.
- Mérgesség, veninu; mania inversiu-
nata.
- Mérgesz, invenina, intocsica (otra-
vesce); —és, inveninare.
- Mérhetlen, Mérhetetlen, immensu,
enormu, vastu, nemesurabilu; —ség,
nemesurabilitate, ce nu se póte
mesura, enormitate, immensitate,
vastitate.
- Mérhető, mesurabilu, commesurabilu.
- Mericske, canitia, ibricu.
- Meringlő, rot'a de pesci, mreja.
- Merít, scóte (din putiu); —és, scó-
tero.
- Merítő, scotietoriu; —góp, pater-
noster (machina); —háló, rot'a
de aruncatu; —hely, putiu; vadu.
- Mérkaró, paruscelu, pociumbu, tiuiacu
de mesuratu.
- Merkol, amerintia, face in mania.
- Mérkely. v. Méreget.
- Mérközik, Mérközik, se mesura; se
lupta, trage dogetulu cu cineva.
- Mérközö, morcovu, daucu, napu gal-
binu (Daucus sativus).
- Mérláncz, lantiu de mesuratu.
- Merlang-gadocz, cipriuu, ghioti, pe-
sce albu, pesce argintiu.
- Mérleg, cumpana, bilantiu; —biró,
jude pentru cumpanitu; —hiva-
tal, oficiu de cumpana; —jegy,
bilotu, bôlefa de cumpanitu; —
mester, magistru de cumpana.
- Mérlegel, Mérlegez, bilantiaza, ba-
lantiaza, cumpanesce.
- Mérlegzik, se bilantiaza, se cumpa-
nesce.
- Mérlegző, cumpanitoriu, ecuilibristu;
bratiulu cumpenoi.
- Merném, curăgiu, cutezare, incum-
tare.
- Mérnök, ingeneriu; —ség, ingeneria;
ingenerimo; art'a ingeneriei.
- Mérnöki kar, corpu de geniu, corpu
de ingeneri.
- Mérón, plumbinu, plumbu de mesu-
ratu n'p'a, sonda.
- Merő, —en, adi, tiépenu, infiptu;
totu, numai; —kupa, cana, cupa;
—lapát, venturésca; —siket, surdu
de totu; —szög, dreptu-anghiu.
- Mérő, mesuratoriu; cumpanitoriu; fer-
dela, miertia; de mesura; lantiu,
catena, lantiu de mesuratu; —lécz,
altitia de mesuratu, liniariu; —
pálcza, bastonu de mesuratu.
- Moróben, adv., cu totulu.
- Mérők, pasere noptăica, ciuvica (spe-
cie).
- Morőke, causiu.
- Merőkődik, cutéza, se incumeta.
- Merön, infiptu, tiépănu, tare, nemis-
catu, intiepenitu.
- Méröz, Mérczél, mesura, miertiesce.
- Merre, a merre, incatrau, incotro
(Mold.), in care parte, unde.
- Mérrendszer, sistema de dimensiune.
- Mérsék, mesura; —es, amesuratu;
moderatu; modestu; —ség, mo-
deratiune, abstinencia; modestia,
sfiéla.
- Mérsékel, v., infrena, moderéza; aplica,
acomoda, mesura.
- Mérsékoltség, conformitate; modera-
tiune, temperantia, abstinencia,
contenire, continencia, infrenare.
- Mérsékes, mesuratu, moderatu, stem-
peratu; modestu, discretu; —ség,

- cumpatu, moderatiune, abstinentia; modestia, sfiéla.
- Mérsékkal, adv., moderatu, cu mesura.
- Mérséklet, —ség, cumpatu, moderatiune; temperatura¹ (in atmosfera).
- Mérsékletlen, Mérséktelen, necumpatu, nemoderatu; —ség, necumpatu, desfrenu, nemoderatiune.
- Mérséklet, cumpatatu, moderatu.
- Mérsékmény, temperamentu.
- Merszip, botu de suntu; —sziposok, pl., musce sugatórie; —sziptalannak, pl., parasite, musce peduchieritie.
- Mert, cá, pentruca, din cauza ca, fiindu-ca.
- Mért, v. Miért.
- Mértan, —tudomány, geometria; —i, geometricu; —lag, geometricese.
- Mérték, mesura; —fölätt, —fölätti, preste mesura; förte, in modu escisivu; —szabály, mesura, regulamentu, c'nosura, norma, normativu; —szerintezés, norméza mesurele; —szerintezés, normare de mesuri; adjustare; —telen, —letlen, —telenül, letlenül, necumpatatu, nemoderatu, nemesuratu; —töli, preste mesura, escesivu; —tuliség, csesu, necumpatu.
- Mértékel, cumpata, moderéza.
- Mértéklet, cumpatu, moderatiune, mesura, indestulare; —len, adi., —fil, adv., necumpatatu, nemoderatu, desfrenatu, necontenitu; —ség, necumpatu, desfrenu, desfrenare.
- Mértékletes, adi., —en, adv., cumpatatu, moderatu, indestulatu; —ség, cumpatu, moderatiune; infrenare, abstinentia, continere.
- Mértékletlenködik, e necumpatatu, e nemoderatu, e desfrenatu, se desfrena, este escesivu.
- Mértelen áruk, marfa scurta, marfa merunta.
- Mértföld, miliaru, milu, cá si Mérföld.
- Merül, se afunda, se cufunda; se immóie.
- Merüly, gandacu notatoriu.
- Mérv, norma, mesura; lege, regula; —adó, normativu, regulativu, regulatoriu.
- Mesde, mediuna, miediuina, confiniu, limite; rozoru, hatu (Mold.), brazda dintre dou'a campuri; fenatiu, pratu, lunca; pasíse.
- Mese, fabula; istorióra, noveleta, naratiune fabulósa (poveste, basna, basnu); mitu; —fi, fabulatoriu, mintunosu; —hasoulat, paramitu; —író, fabulistu; —maga, singurelu; —titok, enigma, gácitura.
- Mesél, —meséz, fabuléza, spune fabule; povestesece, spune povesci.
- Mesélő, fabulatoriu, povestitoriu.
- Mesény, anecdota.
- Mesés, fabulosu, de necredintu; miticu.
- Mesgye, v. Mesde.
- Mesgyés, invectinatu, in miediuina, pe brasda, alaturea, confinariu, hotarisiu, megiesitu (Mold.).
- Mesnye, buscu (de unde buscénu, ital. bosco), bercu, padurice; reviru (de venatu), plaiu.
- Messiás, Mesi'a.
- Messze, adi. et adv., departatu, departe; —cső, —látó, ochianu, telescopu, perspectiva; —ség, distantia mare, departare.
- Messzecke, departioru, camu departe.
- Messzel, Messzél, tine a fi departe, i se pare departe.
- Messzely, patriaru (de cupa), litra, fartariu; —cs, de un'a litra.
- Messzire, indeparte.
- Mesziről, Messzül, Messzünnon, din departe, dela distantia mare.
- Mester, invetiatoriu, docente; dascalu; maiestru, magistru, maistru, mesteru; —ács, maiestru primariu (la corabii); —asztaloz, dascallesce; —ember, maiestru, profesionistu, industriariu, meseriesiu, mesteru; —fogás, apucatura maiestra; —gerenda, grinda curmezisia, grinda purtatória, grinda principala; —jog, dreptu de maiestru; —lapu, imperatoria (plata); —legény, fetioru de profesiune;

- lőkés, lovitura de partita (in biliardu); — társ, maiestru sociu, conmaiestru.
- Mesteri, adi., — leg, adv., maieștritu, maiestrosu, artificiosu; genialu.
- Mesterke, maieștritiu, mesterclu, mesterntiu; chindeséla, cusetura cu flori, bordura.
- Mesterkódés, Mesterkődés, adoperare, incercare.
- Mesterkedik, se încerca.
- Mesterköl, maieștesce, inventéza; chindescesce, cose cu flori; —és, maieștrire, inventare; —otlen, —ül, nomaieștritu; neafectatu, neanostitu, neprefacutu.
- Mesterkölt, arteficiosu, maieștritu; afectatu, anostitu.
- Mesternő, —nő, maieștritia, maieștritia, mesteritia; femeia maieștra.
- Mesterség, profesiune, maieștria industrială, meseria (mestesiugu); arta, arteficiu; dascală; —es, adi., —en, adv., arteficiosu, maieștritu.
- Mesterül, adv., maieștru, in modu maieștru, cu maieștria, cu arta, in modu arteficiosu; genialu, perfectu.
- Mész, calce, calcina, varu; —ag, éleg, ocsidu de calce; —any, —eny, calcium; —borkő, cremora tartari, tartaru calcinatu; —égetés, ardere de varu, calcinare; —égető, calcinatoriu, varariu, ardietoriu de varu; —éleg, ocsidu calcium; —föld, pamentu varosu; —gödör, —verem, grópa de varu; —kovacs, spatu de calce; —kő, pétra de varu; —pat, spatu duplu; —szivag, tofu, tufu (pétra); —vakolat, cementare, tencinela, tinciuéla.
- Mészárlás, macclare, sfasiere, masacrare.
- Mészárlat, macclatura, masacru, sfasietura.
- Mészárol, maccléza, masacréza, sfasiie.
- Mészáros, macclariu; —ság, macclariu, profesiune de macclariu.
- Mészárszék, macclaria.
- Mészol, abesce, spoiesce, varuiesce; —és, albire etc.
- Mészöl, albitoriu; pamatufu.
- Mészely, patrariu (de cupa), litra; —es, de una litra.
- Mészelyenként, eu patrariulu; eu litr'a.
- Meszés, varosu, cu calce, de calce.
- Meszet, necuratie, scărnavia; ballega; stercu, scărna (ital. scherno, lucru de urgía).
- Meszez, varu, imple cu calce.
- Mészit, calcinóza (chem.); —és, calcinare, calcinatiune.
- Mészle, calcitu, calce carbonica.
- Mészlőv, cementu, cimentu, cimuru, tenciuéla, tinciu.
- Mesztelen, adi., —ül, adv., golu, golau, golasiu.
- Met, acutișiu, taisiu.
- Metaphysica, metafisica.
- Metél, taia, taie; —és, taiere.
- Metéletlen, adi., —ül, adv., netaietu.
- Metélke, taietiei suptiri.
- Metélő-deszka, cârpatoriu; taietoriu, butucu séu scandura, pe care tai carne s. a.; —hagyma, scalóna, cépa de Ascaloni'a; —kés, cutitu de cuina.
- Metélt, taietu; (csik), taietiei, pl.; —árus, macaronariu, care vende aluaturi, copturi, prajituri.
- Métely, calbaza, calbéza; contagiu, infectiune, molima, morbu lipitosu; —es, adi., —en, adv., calbagiosiu, calbazitu.
- Mételyesedik, Mételyesül, se calbezose.
- Mételyesit, calbezose.
- Meténg, acanta, branc'a ursului, palamida; luminósa, verde ernaticu (Vinca).
- Metfőtitel, taietura, suprafatia taieta.
- Métháló, retia de mana.
- Metsz, taia; ratéza; despica; gravéza, scobesce (in pétra, metalu); infige, intiépa; —ós, taiaro etc.
- Metszelék, Metszék, falia, felia, taiatura, bucata taiata.
- Metszet, taiatura; ratezatura; intioptatura; —len, netaiatu; —rajz,

schitia in profilu (ital. schizzo, ar-
cbit.).

Metző, taiatoriu, ratezatoriu; gra-
veru, cioplitoriu, scobitoriu (in
pêtra, metale); — fog, dinte tai-
atoriu; — kës, cutitu de taiatu im-
pregiuru (la mosaici si mohame-
dani); dalta, scobitória; rateza-
toriu (la stupi).

Metszüd, taia; infge, inpunge, gra-
véza.

Metszvény, taiatura, gravura; pun-
sura, punsetura.

Mez, coperementu, vestmentu.

Méz, miere; — alma, maru de ale
zacharului; — bér, stuparitu, biru,
taca pentru stupi; — börvirág,
—küteg, pistriuiu,, péta negria pe
piele (Melos); —madár, colibru;
—moly, miere rîoşa; —pilis, —
táh, —tartó, nectariu, potiru cu
miere (in flori); —fejt, celula de
miere.

Mezei, campénu, campenescu, de
campu, de tíera, tieranescu, sa-
tescu; —gyik, siopârta comuna,
siopârta de campu; —hájincs, bou-
relu, melcu, culbecu (Mold.); —
lampos, lupu; —rendörség, poli-
tia campenesca; —tücsök, greuru,
greurusiu.

Mezeileg, adv., campenesce, tier-
nesce, satenesce.

Mézel, face miere; — lucra cu miere,
indulcesce.

Mézelke, melisa.

Mézes, cu miere, dulce, indulcitu;
—báb, —kalács, turta dulce; —
hét, septeman'a nuntei; —kalá-
csos, tartariu, tartarésa; —mad-
zag, ademenéla, amagire, nada.

Mézez, indulcesce.

Mézga, resina, gumu; vescu, mësga.

Mézgás, resinosu; vescosn.

Mézgáz, resinéza; lipesco cu gumf.

Mezge, sirupu, sucu de arbore.

Mezgél, órbeca; cauta, pipaie.

Mezgés, siruþosu, sucosu, mësgosu.

Mezitelen, Mezitlen, Mezit, Mezte-
len, adi., —ül, adv., golu, golanu,
golasiu; —ség, golatate.

Mezifagy, goru secu.

Meztláb, Meztlábás, descultiu, des-
cultiatu.

Mező, campu, pratu, siesu, campia;
planura; tíerina; —vár, fortifica-
tiune la siesu; —város, orasiu;
—városi, orasianu.

Mezőko, ciocârliá, ciocârlanu, alauda.

Mezőn? incatrau? incotro? unde?

Mezőngy, buha de campu, buha er-
natica.

Mezőség, campia; planura stérpa.

Meztelen, v. Meztelen.

Mi, Mü, Mink, noi.

Mi? ce? cumu? mi az? mi a? ce
este aceea?

Mia, scoica despicata.

Miá, Miatt, pentru, din cauza.

Miákol, mioie, miauna, se miauna,
se mierloie, se caoie.

Miattam, Miattad, Miatta, pentru
mine, tine, sine, elu, ea.

Miatyánk, Tatalu-nostru, Rugatiunea
Domnului.

Mibenlét, starea lucrului; conditiune;
situatiune; pusctiune; natura, ca-
litate.

Micsiri, sêritu, ticalosu, neputintiosu,
vai-de-elu (ea); schidóla.

Micsoda? ce? a micsoda, ceea ce;
cumu, de ce calitate.

Micze, crinu de apa.

Miczereg, se scancesce, mîraie.

Miczergés, scancire, mîraie, plansu.

Midön, candu.

Mielött, mainainto de, pana a nu.

Miénk, alu nostru, a nóstra.

Miénké, a loru nostrii, (se tiene) de
ai nostrii.

Miért? pentrece? de ce? din ce
causa? a miért, de aceea, din
acea cauza.

Mie só, melia, sare pisata.

Miféle? Minémü? ce foliu, de care?
de ce soi? de ce calitate?

Míg, pana, pana candu; míg a vi-
lág s az örök, pana'i lumea si
pamentulu.

Miglen, pana candu.

Mihál, Mihály, Mihailu, Mibain.

Mihelyen, Mihelyest, Mihelyt, Mi-
hent, indatace, indata cumu.

Miheztartás, conformare, întocmire, acomodare (dupa).

Mihók, meteleu, naucu; unu-ochiu, chioru.

Mihoka, baraboiu, migdala de pamentu.

Mijora (roman.), mióra, v. Jerke.

Miként, Mikint, Miképen? cumu? in ce modu? ce feliu? a miként, precumu.

Miklos, Mikó, Nicolae, Naie, Niculitia, Nicóra.

Mikó, una specio de maimutia; v. Miklos.

Mikor? Mikoron? candu? a mikor, atunci, candu.

Miksa, Măcsimilianu, n. pr.

Milánó, Milanu (cetate).

Mile, gruiu, muchiu, gramada de lemne (cumu o facu carbonarii); —közép, paru din gruiu (in mi-diulocu); —szén, carbune din gruiu.

Milét, v. Mibenlét.

Milliom, Millió, milionu.

Milliomos, Milliós, milionariu.

Millora, Millyora, mióra.

Millye, salaritia; cutéia.

Millyen? Milyen? cumu este? ce foliu?

Millyenség, Milység, calitate, însu-sire.

Mím, mímica; —játék, pantomína; —játéki, pantomimicu.

Mímél, imitóza; —és, imitare.

Mímélet, imitatiune.

Mímész, mímicu.

Mímészet, pantomimica.

Mímodon? cumu? in ce modu?

Mína, mina, minaría (montan. et strateg., ital. mina, miniara).

Mínap, Aminap, Minapában, deunadi, nu de multu; —i, de deunadi, din dilele trecute.

Mínáz, submina, subsapa, surpa.

Mínd, totu, toti, tóte; atatu; —miad, —mind, atatu, precumu si; —addig, pana atunci; —a kettő, —a ketten, ambii, ambele, amendoi, amendóua; —azáltal, —azonáltal, cu tóte acestca, totusi; —eddig, pana aici, pana aci, pana acumu; —egyig, —egylábig, toti,

pana la uuulu; —egyik, fiacare, fiacarele; amendoi, ambii; —egyre, necurmatu, ne'ncetatu, totu intr'un'a, mereu, neintreruptu; —isten, panteismu.

Mínden, fiacare; toti, pl.; totu, íntregu; —bizony, —bizonyal, de siguru, fara indoieála, cu tóta certitudinea; —felé, in tóte partile, in tóte laturile; —féle, de tóte feliturile, de tóte speciile, de tóte calitatile, de tóte clasele, de tóta plas'a, de totu soiulu; —félékép, in totu modulu, in orice modu; —felől, —felőlről, din tóte partile, de pretotíndeni; —fi, cosmopolitu, omu fara nationalitate; —ha, pururea, totudeauna; —hai, eternu, sempiternu (vecínicu); —ható, —tehető, atotupotenté, atotuputernicu, omnipotenté; —hatóság, atotupotentia, omnipotentia, atotuputernicia; —hol, preste totu, pretotíndeni; —honnan, de preste totu, de pretotíndeni; —hová, pretotíndeni, la tóte locurile; —idén, —időn, totudeaun'a, in totu timpulu; —képen, —ként, —modon, in totu modulu, in totu timpulu; —ki, fiacare, fiacine; —kor, —koron, totudeaun'a, pururea, in totu timpulu; —kori, din totu timpulu; —korra, pentru totudeaun'a; —látó, atotuverdioriu; —nap, in tóte dilele, pururea; —napi, —napos, de tóte dilele, diurnu; tudó, atotuscútorin.

Míndég, Míndig, Míndenkor, totudeaun'a, in totu timpulu, pururea. Míndegy, totu-un'a, totu atata.

Míndenes, totu felíulu; totulu in tóte, factotum; —től, —től fogva, cu totulu, po d'íntregulu, pe deplínu.

Míndenik, ambii, ambe, amendoi, amendóua.

Míndenki, fiacare, toti, cu totii.

Míndenség, totalitate; universu, totu. Míndenínnen, Míndenínnét, din tóte partile, de preste totu, de pretotíndeni.

Míndenűtt, Míndenőtt, preste totu, pretotíndeni, in tóte locurile; —

- jelenvaló, — levő, — való, atotu presente, omnipresente, preste totu de futia.
- Mindenütség, Mindenüttjelenség, a-totupresentia, omnipresentia.
- Mündentivé, pretotindeni, pre totu loculu, in tóte locurilo.
- Mindétig, totudeaun'a.
- Mindig, totudeaun'a, pururea.
- Mindjártst, Mindjárt, indata, de locu, pe locu, numai-decatu, la momentu.
- Mindkatten, ambii, ambele, amendoi, amendoua.
- Mindnyájan, cu totii, cu tótele.
- Mindnyájatok, voi toti, voi tóte.
- Mindnyájok, ei toti, ele tóte.
- Mindnyájunk, noi toti, noi tóte.
- Mindörökké, in eternu, in veef.
- Mind özve, — özvecsen, — özve-séggel, in sum'a totala, preste totu, cu totulu.
- Mindszent, dio'a totoruru santiloru; — hó, Octobre, Brumarelu.
- Minduntalan, necurmatu, ne'ncetatu.
- Mindvégig, pana in fine, pana in capetu, pana in sfársitu.
- Minek? de ce? pentruce?
- Minckelőtte, mainainte, pana a nu...
- Minckokáért, de aceea, pentru aceea, deci.
- Minckutánna, dupace.
- Minél, cu catu; minél nagyobb, annál jobb, cu catu mai mare, cu atatu mai bunu; — fogva, deci, prin urmare, in consecentia, asia dara.
- Minémű, ce feliu, ce calitate; —ség, calitate.
- Minéműsit, Minősít, califica; —és, calificare.
- Minéműsítő, calificadoriu.
- Miniom, miniu (colóre portocalfa, calcínata din plumbu); —os, cu miniu.
- Minister, ministru; —elnök, ministru presedente; —tanács, consiliu ministerialu.
- Ministeri, adi., ministerialu.
- Ministerium, ministeriu; belügy—, ministeriu dinlaintu, din intru, de interne; földmívelési és bányászati —, ministeriu de agricultura si montanistica; igazságügy—, ministeriulu dreptatei, ministeriulu justitiei; hadügy —, ministeriu de resboiu; külügyek és a ház ministeriuma, ministeriu de esterne si alu casei; kereskedelmi, ipar és középületek ministeriuma, ministeriu de comerčiu, industria si de cladirile publice; —pénzügy —, ministeriu de finantia, ministeriulu finantiloru; vallás és közoktatási —, ministeriulu culteloru si alu instructiunei publice.
- Mink, noi; —magunk, noi insine.
- Minnyog, se miauna, se mierlöie; se caoie, se vaiera; se scancesce.
- Minő, ce feliu, de care, de ce calitate.
- Minőleg, adi., —os, adv., calitativu.
- Minőség, calitate, insusire; —i, calitativu.
- Minősít, califica; —vény, s., calificatiune; minősítvényi kimutatás, conspectu de calificatiune, adeverintia, proba de calificatiune.
- Mint, de catu, de cumu, din ce; cumu; valamint, precumu.
- Minta, modelu, mustra, forma; —fészek, pétra de forma; —font, punctu timbratu, punctu oficialu; —föld, lutu de forme; —gödör, grópa de turnatu (metale); —gyűjtemény, colectiune de modele; —kőből, galéta timbrata, galéta oficiala; —mérték, mesura timbrata; —rőf, cotu timbratu.
- Mintász, modelatoriu, formatoriu.
- Mintászat, arta de modelaro.
- Mintáz, modeléza, forméza; —ás, formare, modelare.
- Mintegy, camu, circa, aprópe, p'a-cíleca.
- Mintha, cá si cumu.
- Minthogy, finduca, pentruca, din cauza ca.
- Mintiét, starea sanetatei; impregiurabile.
- Mintség, modalitate.
- Mintsem, decatu cá.
- Mintszinte, precumu totuodata, precumu si.
- Mióg, se miauna, se mierlöie (mí-ti'a).

Miolta, Mióta, de candu; — a mióta, de atunci.
 Mion, brióna, muschiustelatu (Bryum).
 Miora (rom.), mióra.
 Mireny, arsenicu, pétr'a siorecelului; — fém, regulu de arsenicu, metalu cá arsenicu.
 Mirha, smirna, gumí aromaticu, ci fórte amaru; — fíi, talp'a gáscói; — libator, ambrosia (planta escotica); — szag, cerfoiu mirositoriu, smirnitia (Myrrhis).
 Mirhalvag, arsenicu cloratu.
 Mirigy, ghindura, mosolu; scrofula; ciuma, pestilentia; — béka, omu certaretu, omu reutatosu; — dag, inflatur'a ghindureloru; — fíi, brustura dulce; — balál, ciuma, pestilentia, mórte de ciuma.
 Mi.igyes, ghindurosu.
 Mirisló, Mirislai, n. pr.
 Mirkéneg, arsenicu sulfuratu.
 Mirkovad, silice arsenicata, silice veninósa.
 Mirnye, mirtu, mortelu (planta totudeaun'a verde, cu flori albe).
 Mirézle, arama cu acidu de arsenicu, arama arsenicata.
 Mirszürke ércz, esu suru de arsenicu.
 Mirtus, mirtu (arbustulu).
 Misa, Michaiu, Michaitia.
 Mise, liturgia; fekete —, liturgia la mortí; — áldozat, servitiulu san-tei liturgii; — bor, vinu de liturgia; — ing, alba (in bis. apus.); — mondás, cantarea liturgiei; — mondó, preotulu dela altariu; — mondoruba, falonu, stichariu.
 Miség, esentia, fíntia; — i, calitativu.
 Misél, Miséz, canta liturgi'a.
 Miséskönyv, liturgia, carte de liturgia, missale (in bis. apus.).
 Miska, Michaiu, Michailu.
 Mismás, amestecu, golomotiu, talmosiu-balmosiu; de totu felilulu (Quodlibet).
 Miszit, gunoiu, necurafia, scarnavia, spurcatiune (turc. in Rom. mardaria).
 Mitévő, ce se fáca.

Mitill, mitulica, scoica de cuina (Mytilus Musculus).
 Miután, dupace.
 Miv, arta, artefactu; v. Mít.
 Mivel, Mivelhogy, conj., fiinduca.
 Mivel, v., face-drege, lucrá, operéza, cultiva; forméza; — és, facecere etc.
 Mivelde, scóla de cultura.
 Mivelet, lucrare, fapta; opu, opera; operatiune.
 Miveletlen, adi., — úl, adv., nelucratu; neculivatu, neformatu, neinvetiatu, nepolitu; — ség, necultura, lipsa de cultura, badaranía, lipsa de politetia.
 Mivelez, operéza.
 Mivelkedik, face-drege.
 Mivelmény, producte de arta, artefactu.
 Mivelt, cultivatu; desteptu, luminatu.
 Miveltető, — íge, verbu factitivu (gramat.).
 Miveltség, cultura.
 Mives, lucratoriu, profesionistu, meseriesiu; — nap, dí de lucrú.
 Mivesség, profesiune, mesteria, meseria.
 Mivész, artistu.
 Mivészi, adi., — leg, artificiosu, maiestrosu, cu maestria, cu arta, de arta.
 Mivolt, calitate; v. Mibenlét.
 Mizger, macru, rou, séritu; vilénu, vilu, avilitu, deterioratu.
 Mizensót, aurica (Hieracium auricula); nu me-uita (Myosotis).
 Mizura, cód'a siorecelului (Myosurus).
 Mocczan, se misica incetu; miraie; se ciulesce; — ás, — at, citu, miru, nemis mocczan, nu face nici miru, nu cutéza a se misica, sta mutu.
 Mocsár, balta, noroiu, tina; maréma, mocirla; — árok, grópa baltósa; — húr, canepa de apa (Callitriche); — tölgy, goronu de apa; — virág, lisimachia (botan.).
 Mocsári, din balta, baltareciu.
 Mocsáros, baltosu.
 Mocsing, córda, nervu, tendine, tinga (anat.); pomada de peru; — os, tendinosu, nervosu.

- Mocskit, Mocskánd, manjesce, stro-
pesce.
- Mocskol, manjesce, scârnavesce; de-
faima; —ás, manjire etc.
- Mocskolódás, scârnavire; defaimare,
insultare.
- Mocskolódik, se manjesce, se scâr-
navesce; injura, suduie, insulta,
bajocuresce, defaima.
- Mocskos, manjitu, scârnavu, petatu,
necuratu.
- Mocskosit, manjesce, intina, scârna-
vesce.
- Mocskosodik, Mocskosúl, se man-
jesce, se intina, se scârnavesce.
- Mocskoz, manjesce, intina, scarna-
vesce.
- Mocsok (pl. mocsok), macula, péta;
—talan, adi., —úl, adv., curatu,
nemaculatu, nepetatu, nespureatu,
ne'ttinatu.
- Mocsola, Mocsolya, topitória (de ca-
nepa, inu); mocirla.
- Móczirkál, jóca sglitu.
- Moczog, subride, ride în bajocura.
- Moczorog, bâlbaie; miraie.
- Mód, modu; cuvenintia, cuviintia;
putintia, posibilitate; mesura, cum-
patu; avere, midiuocu de viétia;
nincs mod benne, nu e cu pu-
tintia; —felett, —nélkül, preste
mesura.
- Módi, moda; v. Divat.
- Módint, de ajunsu, destulu, cu me-
sura:
- Módis, modernu, de moda.
- Módiz, se ia dupa moda.
- Módjával, cu cumpatu, cu mesura.
- Módol, moduléza (in vorbire, in can-
tecu).
- Módon, in cutare modu.
- Modor, maniera; —os, manieratu.
- Módos, adi., —an, adv., bine-cre-
scutu, curtenetiu, gentilu, politu,
finu, de maniere frumóse; —ság,
politetia, gentiletia, maniera fina.
- Módesit, mesura acuratu; modifica,
corege, emenda, îndrépta; cali-
fica; —vány, amendamentu, emen-
damentu (in legisl.).
- Módozat, modalitate.
- Módra, asia, in acclu modu.
- Modroz, manieréza.
- Módszer, metodu; —es, metodicu;
—szertau, metodica, metodologia.
- Modtalan, adi., —úl, adv., necum-
patatu.
- Mogor, Mogorva, melancolicu, poso-
moritu, mormaitoriu, morosu, mí-
ratoriu, cãrtitoriu (criticatoriu).
- Mogy, bóba; v. Bogyó.
- Mogyoró, aluna; —bél, simbure de
aluna; —bogár, gandacu de alunu,
gandacu sucitoriu; —fa, alunu,
arbustu de alunu; alunetu; —fajd,
francolina, gainusia rosia, gainusia
de alunetu (Lagopus et Tetrao
Bonasia, diferitórie de potêrnica);
—hagyma, scalóna, cépa de Asca-
loni'a; arpagicu; —nyest, veve-
ritia de Siberi'a; foina, sderu de
alunetu; —saláta, salata de cer-
foiu; —törő, spargétoria de alunu;
—vessző, vergea, nu'a de alunu;
—zsizsik, gandacu de alunetu.
- Mogyoros, alunetu.
- Moh, muschii.
- Mohag, pecingine.
- Mohaláp, muschii.
- Mohar, cod'a vulpei, panicu (Pani-
cum).
- Moharcz, boborea, boborica, corni-
cica, cerésia besicata, cerési'a ji-
dovului (Physalis Alkekengi).
- Mohlepte, coperitu de muschii, mus-
chiosu.
- Mohnemű, cá muschiulu.
- Mohó, adi., —ón, adv., lacomu, man-
caciosu, apucatoriu.
- Mohokodik, Moholkodik, manca la-
comu, îndópa, ghiolcaie.
- Mohos, adi., —an, adv., muschiosu.
- Mohoság, lacomia; iutiéla.
- Mohosodik, Mohosúl, prinde muschii;
crescu fulgi, crescu barb'a antai'a
(la fetiorandri).
- Mohrépa, pastinacu, pastanacu, pa-
stranacu.
- Mokány, mocanu, munténu, locui-
toriu din muntii; motiu (in muntii
apuseni ai Transilvaniei); moro-
ianu (in distr. Barciei); tñutiúónu
(sub muntii Sibiuului); mojiu, ne-
cultivatu (intru întielesu magiaru);

istetiú; —úl, mocanescce; —ság, mocanimo.
 Mokánykodik, face mocanii, se pórtá mocanescce.
 Mokázik (franc.), glumesce, siaguesce, face mocarii (dela mocu si móca, Trans.).
 Mokog, buiguie (in visu).
 Mókus, voveritia, sciuru.
 Moláka, balta trestiósa.
 Moldva, Moldvaország, Moldov'a, Moldavi'a; —i, adi., moldovénu, moldovenescu; —ilag, adv., moldovenesce.
 Moln, Molna, móra.
 Molnár, morariu; —pogácsa, coea, turta'n spudia; —szemű, clipitoriu, clipeo, mijotca, care cauta intunecatu.
 Molton, moldonu (tiesutu din lana), flanelu.
 Moly, molía; —ette, rosu de molii; —fit, ficat'a, lichenu (Herba hepatica).
 Molyh, fulgu, focu, lanitia, lanugine (Lanuga); —os, lanosu, focosu.
 Molyos, adi., —an, adv., cu molii.
 Molyosodik, se imple de molii.
 Móna, v. Molna.
 Monak, monachu, monacu, calugaru.
 Monarcha, monarchu, monarcu.
 Monarchia, monarchia.
 Mónaszék, resboiu, stativa, tiesariu (ital. telajo).
 Moncsol, blataresce, clataresce, manzolesce, turbura amestecandu.
 Mond, dico, spune, cuventa, graiesce, vorbesce; tollba—, dictéza; —ás, dicero etc.
 Monda, disa, spusa, dicatória, traditiune; faima, vuietu (fr. bruit).
 Mondalom, sententia, disa memorabila, apotegma.
 Mondat, sententia.
 Mondatlan, adi., —úl, adv. nedísu, néspsu.
 Mondattan, periodica, sciintia despre perióde.
 Mondhatlan, Mondhatatlan, neesplícabilu, ce nu se póte spune.
 Mondogál, dictéza.

Mondogat, spune desu.
 Mondóka, oratiuncula, cuventare scurta.
 Mondol, spune inainte, spune desu.
 Mondola, migdala; ghiindura; —barack, marila, perseca cu simbure dulce; —fa, amigdalu, migdalú; migdaletu, padure séu gradina de migdali; —fenyű, molidu, pinu pineu (Pinus pineus); —palka, ciperiu (Cyperus rotundus, de Ostindia); galganta; ciperigu.
 Mondoladék, amigdalinu.
 Mondolás, adi., —an, cu migdale.
 Mondolatos, recitativu.
 Mondomány, categoria, predicatu (in log.).
 Mondva csinált, facutu de comanda, facutu de poruncéla.
 Mongocz, mongu (Mongus).
 Monorú, Monyorú, ovalu, in form'a oului, rotundu lungaretiu.
 Monostor, monasteriu, monastiro, conobiu; —fa, sabinu.
 Monostori, monastirescu.
 Monoszól, Minoslau, n. pr.
 Montika, camomila (Anthemis); carnila, musietielu, romanitia, romanitia (Anthemis arvensis. Chamaemelum. Chamomila).
 Mony, coiu; medulariu, barbatescu; ou.
 Monyas, armasariu.
 Monyók, coiosu.
 Mór, manru (din Mauritánia), negru, arapu (din Afric'a); Mauritiu, n. pr., caramida nearsa.
 Moraj, larma (fr. alarm), vuietu, rumóre, fragóre; murmuru, sgomotu.
 Morál, morala.
 Morcz, seriosu, posomoritu, inchisu; bursucatu; inversianatu, ferosu, selbaticu.
 Mord, Mordon, ferosu, feroce, inversianatu, involburatu; furiosu, furibundu, rabiatu.
 Mordály, tertierolu; pistolasiu.
 Mordány, calumniatoriu, clevetitoriu.
 Mordit, se inversiuna, se involbura, se infuria.
 Mordság, urgia, aeru neamicabilu, aeru strainu.
 Mordul, se imbursica; murmura.

- Mórfal, parete de lutu.
- Morga, marmotu (Mus marmota).
- Morgaly, bursucu de pétra.
- Morgás, Morgolodás, bombanitura, murmuru.
- Morgó, bursucatu, murmuratoriu, bombanitoriu.
- Morgolódik, se bursuca, murmura.
- Morgyas, Morgyas, involburatu, inversiunatu, infuriatu.
- Morgyiás, martialu.
- Móricz, Mauritiu.
- Mórikál, scutura, sguduie, sgátiaie.
- Móring, contradote, contrazestre (ce da barbatulu femeiei).
- Moringól, dotéza, inzestréza.
- Morj, crésta, cóma.
- Morkoláb, eclipse, intuncime (de sóre), vércolaci, pl. (popul.); monstru, prodigiú (mirazania); marchionu (in feudalismu).
- Morkony, daucu, morcovu.
- Mormiczol, bombaie, murmura.
- Mormog, Mormol, murmura.
- Mormojál, bizaie (albinelo).
- Mormon-pavián, chorasu, pavianu mormonu.
- Morog, bombaie, murmura.
- Morotva, Morotvány, noroiu, tina, glodu; pescuina, lacu de pesci.
- Morsa, farima, farmitura.
- Mórszalag, pantlica undulata, monrea cu ape.
- Mortaly, tenciú, tenciuéla, tinciu.
- Mortyos, scárnavu, necuratu.
- Morva, moravu; riulu Morav'a; din Moravi'a, moravénu; —ország, Moravi'a; v. si Murva.
- Morvány, colaci impletiti, strutiu.
- Morváúl, moravicesce.
- Morzsa, Morzsalék, dunicatu, dunicatura; farmitura, farima, sfarima.
- Morzsal, sfarima, meruntiesce, dumica.
- Morzsalékony, farmitosu, sfarmitosu.
- Morzsalodik, se farima, se sfarma, se dumica.
- Morzسانی, o farmitura, catu o farmitura, unu picu, nitielu.
- Morzás, farmitosu.
- Morzsika, farmica; bucatica, picu, nitielu; só-to pucinu.
- Morzsoka, scórtia de buba, buba uscata; frecatiei, pl., ordiú pisatu; —leves, supa de frecatiei; farmitura, jumara.
- Morzsol, dumica, meruntieza; —ás, dunicare etc.
- Morzsolodik, se dumica, se sfarma, se meruntieza.
- Morzsológép, machina de sfarmatu; machina de trieratu; machina desghiocatória.
- Mos, la, spala, megmosta a fejit, si-a lantu capulu; —fejér nemű, rufe laute; —ás, lare, spalare.
- Mosadék, spalatura.
- Mosakodik, se spala.
- Mosat, spalatu, s.
- Mosatlan, adi., —úl, adv., nespalatu, nelantu.
- Mosda, —ház, spalatoria.
- Mosdás, spalare (pe fatia, pe mani).
- Mosdatlan, adi., —úl, adv., nespalatu.
- Mosdik, se spala; se linga (miti'a).
- Mosdó, spalatoriu; —edény, —tál, lighianu de spalatu, lauriu (lavoir).
- Mosdók, Mosdocu (regiune in Asia de nordu langa riulu Tereb).
- Mosdóviz, apa de lantu, apa de spalatu.
- Mosható, de spalatu, ce se póte spala.
- Mosbely, locu de lantu, locu de spalatu.
- Moslék, spalatura, laturi, pl.
- Moslékos (dczsa, cseber), ciubaru de laturi.
- Moslicza, muscutia de vinu.
- Mosó, lautori, spalatoriu; spalandu; —asszony, spalatorésa; —bér, simbr'i'a spalatoresci; —borz, coathí, bursucu lingatoriu; —fa, maiu (de batutu rufe); —fű, barb'a sasu-sului, cod'a calului (Equisetum arvense); —ház, spalatoria, lautoria; —medve, ursu lingatoriu.
- Mosogat, spala, clatesce (vasele).
- Mosogató, spalatoriu; sirodu, ciubarelu (de spalatu vase).
- Mosoly, subrisu, zimbetu.
- Mosolygás, subrisu continuatu; risu.
- Mosolyodás, subrisu dintr'odata.

Mosolyg, Mosolyog, subride; ia in gluma se lindiesce (ard.).
 Mosónó, Mosónő, spalatorésa, lautorésa.
 Mosony (orasiu in Ungari'a); —vár-megyé, comitatula Mosoni (germ. Wieselburg).
 Mosóta, spalatoria, lautoría, casa de spalatu.
 Most, Mostan, acumu, acuma, acmù (vechiu), amù (Trans et Mold.), acusia, acusi'ca (Barci'a).
 Mostanában, de curendu.
 Mostani, de acumu, de presentu.
 Mostanra, pentru acuma.
 Mostanság, acuma, de curendu.
 Mostausággal, asta-data.
 Most, —majd, acusi, indata, in curendu, preste puçinu.
 Mostoha, vitregu (mastechu, masteru); nefavoratoriu, nefavorabilu; —apa, tata vitregu; —anya, mama vitrega; —gyermek, fiastru, fiiastrea; —tesvér, frate vitregu, sora vitrega.
 Mostohálkodik, Mostoháskodik, lucra cá vitregu, se pórtá cá vitregu.
 Mostohán, adv., vitregesce.
 Montohaság, vitregime, defavóre, nefavóre; calamitate.
 Moszat, alga, lau'a bróscéi; necurátia, scárnavia, spurcátuone.
 Moszka, v. Muszka.
 Moszkova, Moszkva, Moscovia.
 Moszt, Mosztika, cocénu (de póma).
 Moszto, fréca; manjesce, scarnavesce.
 Mosztony, machina.
 Motol, Motonoz, Motoráz, cauta, scociresce, scotocesce; pipaie, ór-beca; v. Motoz.
 Motola, depauatória, vértelitia.
 Motolál, depána.
 Motorez, franghia (ital. frangia, fr. frange); tiortolu, garnitura.
 Motorkál, ór-beca, ambla pipaindu.
 Motornya, pléva.
 Motoz, cauta, visitéza, cercetéza; ro-scolesce, scociresce; —ás, cercetare, visitare etc.; —motozási jog, dreptu de visitatiune.
 Motozik, crepa de satulu (óien).

Motozó, visitoriu; —vám, locu de vamuitu.
 Motring, jurehc.
 Motzan, v. Mocczan.
 Motyó, batacua, pachetu, bagagiu.
 Motyog, migalesce, tandalesce; bombane, durdura.
 Mozaik, mosaicu; —arany, auru musivu; —mű, lucru musivu.
 Mozdít, misca; clatesce, urnesce; —ás, miscare; —atlan, adi., —úl, adv., nemiscatu, neclatitu; —hatlan, adi., —úl, adv., nemiscabilu, ce nu se póte clatí, intiepenitu.
 Mozdony, locomotivu; teléga, teléga de tunu.
 Mozga, meduva din osu; capatina, craniu, gamali'a capului; creeri.
 Mozgadz, se misca meru.
 Mozgalmas, nepregetatoriu, sprintenu.
 Mozgalmi, de miscare; —lépés, pasu de manopera.
 Mozgalom, miscare, miscamentu; rescóla; manopera.
 Mozgás, inaintare, miscare continuata.
 Mozgat, misca meru; —ás, miscare, clatire; —hatlan, nemiscabilu, imobilu, ce nu se póte misca; —hatlanság, immovibilitate, nemiscabilitate.
 Mozgatható, de miscatu, miscabilu, mobilu; —ság, miscabilitate, mobilitate.
 Mozgató, miscatoriu, clatitoriu.
 Mozgékony, miscatiosu, mobilu, volubilu; —ság, mobilitate, volubilitate.
 Mozgó, miscatoriu; —ság, mobilitate; —had, corpu mobilu; —híd, puncte mobila; —tábor, castre mobile, tabara mobila.
 Mozgolódik, se misca incóce 'ncolo.
 Mozgony, automatu, locomobilu; örök—, mobile perpetuum (fis.); —báb, papusiaría; —mives, mechanicu, machinistu.
 Mozgor, cuatí, ursu blandu.
 Mozgovátétel, mobilizare (de armata).
 Mozi-deg, nervu miscatoriu.
 Mozog, se misca.
 Mozogány, gigante, uriasiu, ometeu.
 Mozogható, miscabilu, mobilu.

- Mozolán, schidóla, omu mârcedu, omu seritu.
- Mozor, mimósa (botan.).
- Mozsa, Moise, n. pr.
- Mozsár, pîua, piultia; —ágyu, —ágyu, mortariu; —fevékzóm, fundulu mortariului; —kótis, maciúca do frecatu; —talp, caruti'a mortariului; —virág, melisa bastarda (Melittis).
- Mozses, Moise, n. pr.
- Mozson, Mozsony, v. Mosony.
- Moztan, dinamica, sciuti'a miscarei.
- Moztér, spatiu de activitate.
- Mozzan, v. Mozdúl et Mocczan.
- Mozzantt, clipa, momentu.
- Möczköl, iudésa, inghesuie, mototlesce, face golomotiú, face mototolu.
- Möczörög, cochetéza, este iubetiú.
- Mög, v. Meg.
- Möge, dosu, spatiu din dosu.
- Mögé, postp., in dosu, langa.
- Möglet, fundu, campu (intre déluri).
- Mögött, postpus., in dosu.
- Mögül, de langa, din dosu.
- Mözsörög, v. Möczörög.
- Muczkorodik, se sgulesce; se pitula.
- Muha, muschiu.
- Muhar, panicu, cód'a vulpei (botan.).
- Muhát, mangalau, scandura de mangalau; osu de indoitu, indoitoriu (la charthia).
- Mukk, citu, mîru, pst, tacere muta.
- Mukkan, se misca; míraie.
- Múl, troce, se trece; v. Múlik.
- Múlandó, caducu, pasageru, trecatoriu, nestabilu, tempurariu, fugace, peritoriu, transitoriu; —ság, nestabilitate, fugacitate, durata scurta.
- Múlás, trecere, decursu; espirare.
- Mulaszt, negrijesce, scapa din vedere, lasa se tréca; —ás, negrijire, negrijintia, perdere de tempu.
- Mulat, v., petrece, isi petrece, se distrage; se recreéza; conversaza; intardie; —ás, petrecere; conversatiune; distractiune, recreatiune; locuire.
- Mulat, s., mulatu, omu nascutu din tata europénu si mama négra.
- Mulatkozik, isi petrece.
- Mulatag, adi., ofemeru, pasageru, trecatoriu.
- Mulató, locu de placere; —erdő, silba de placere; —kastély, castelu, palatu; —kert, parcu, gradina de placere; —kór, cercu de conversatiune.
- Mulatoz, isi petrece; petrece, intardie.
- Mulatság, petrecere, distractiune; —os, distractivu.
- Mulattat, distrage, face placere; —ás, distractiune, petrecere.
- Mulattató, buffonu, comediantu, pacaia; mascariciu.
- Mulékouy, fugace, trecatoriu, nestabilu, pasageriu, transitoriu; —ság, nestabilitate, fugacitate, durata scurta.
- Mulhatlan, adv., —úl, adv., neamanatu, neamanabilu, neaparatu, nesmintitu, nedispensabilu, peremtoriu (jurid.).
- Múlik, dispare, trece.
- Múló, adi., —lag, adv., nestabilu, pasageriu; provisoriu, transitoriu.
- Múlt, pasatu, trecutú; celu din urma; timpu trecutú, praeteritum (gramat.); —évi, de anu, din anulu trecutú; in trecutú; deumadi.
- Múlva, postpus., dupa, preste; három hét—, preste trei septemani.
- Mulya, badaranu; balamutu, mocu, tontu.
- Muma, gagautiu, gura-cascata, lalau, meteleu.
- Múmia, mumia (in Egiptulu anticu).
- Mummus, momia, bebe, bole (de orice se sparia pruncii).
- Mumus, ciuha, popantiu; stachia.
- Munka, lucru, labóre, tréba, travalin (ital. travaglio, de unde si rom. darvala si taraba), trapadu; fatiga, ostenéla; munca; opera, opu, operatu; —kór, cercu de lucrare, cercu de activitate; —segéd, colabradoriu, ajutatoriu; —szám, fi-rogu, lucru ánumitu.
- Munkál, lucra, face-drege, muncesce; —ás, lucrare.
- Munkálat, lucru, operatu, operatiune.

Munkálati, de operatiune; —alap, base de operatiune; —tárgy, obiectu de operatiune; —terv, planu de operatiune; —vonat, linia de operatiune.

Munkálatos, de lucratu, de facutu.

Munkálodás, lucrare, fatiga, osteneła.

Munkálódik, Munkálkodik, Munkálkoszik, lucra, trapada, ostenesce, se adopera, se sílesce, pune sílinti'a.

Munkás, s., lucratoriu, muncitoriu; industriariu, profesionistu; adi., activu, laboriosu, industriosu, nepregetatoriu, diligente, silitoriu; —ság, activitate, laboriositate, diligencia.

Munkász, industriariu, profesionistu, meseriesiu.

Munkátlanság, neactivitate, nelucrare, nelucru; progetu; leno.

Munkátlanul, adv., fara lucru, in neactivitate.

Mura, Mur'a (riu); —köz, Intre-Mura, (regiune).

Murczos, adi., —an, adv., necuratu, scârnavu.

Murha, pléva, lóla.

Murmutér, marmotu (animalu).

Murnya, v. Murva.

Murok, daucu, carotu, morcovu (Daucus).

Murrant, arunca, asvêrle, sbârnaie (cu pietrii).

Murrogo-hal, pesce murmuratoriu.

Murugy, pléva putreda.

Murva, flori de fenu; fenu sfarmatu; ogrinji, pl.; pléva; petrisiu, grobotisiu; —körös, cu calice esteriara (botan.); —pik, solovêrvu (*Origanum vulgare*).

Murzsol, dumica, ameruntia, sfarma.

Muskatéros, muschetariu, puscariu.

Muskotály, Muscotál, muscatielu, muscatelu; —alma, maru bisamu, maru muscatelu; —bor, vinu muscatelu; —körte, péra muscatela, péra superba; —szőlő, ua apiana, strugure muscatelu.

Muslicza, muscutia de vinu.

Must, mustu (lat. *Mustum*).

Musta, musta (unéltá de cismari).

Mustallik, mustéza, lasa mustu.

Mustár, mustariu; —káposzta, curpenu albu; —liszt, farina de mustariu; —mag, graunte de mustariu; bicinsca.

Mustol, lasa mustu, face mustu.

Mustolófa, téscu.

Mustos, mustosu, sucosu.

Mustra, mustra (ital. *mostra*), modelu, ecsemplariu, archetipu; desemnu; —júh, óie manzaro (alésa din cele cu miei); —könyv, carte cu mustre.

Mustrál, face revisiune, cercetéza; visitéza; ecsercitéza (ostasi); —ás, cercetare, revisiune, visitatiune; ecsercitiu.

Muszáj (germ. *Muss sein*), trebue.

Muszka, f., muscalu, muscanu, rusu; adi., muscalescu, rusescu; —báránybőr, baranca; —hon, —ország, Rusi'a.

Muszol, tescuesce, scóte mustu.

Muszol, v. Csomoszol.

Mutat, arata, indica; —ás, aratare; mutatja magát, se arata; se produce; se faleisce.

Mutaték, tabela, conspectu, indice, scara.

Mutatkozás, Mutatkozat, aparitiune, fenomenu, aratare.

Mutatkozik, se arata, apare, se infatiosiéza; se descopere, se revela.

Mutatlanul, nearatatu, nevediatu.

Mutatmány, aratare, infatiosiare, productiune, representatiune, espuestiune.

Mutató, aratatoriu; calauzu; mustra; catalogu, lista; registru; —izom, muschiu aratatoriu; —névmás, pronume aratatoriu; —tábla, tabela, registru; —új, aratatoriu; —vég, capetu de proba (la panura etc.).

Mutatvány, mustra (ital. *mostra*), proba; productiune; registru, aratariu, indice, scara (la carti); —ív, cóla de proba; —lap, carta de mustre; fóia de proba.

Mutilla, trantoru.

Mutogat, arata desu; se faleisce, ventéza; —ás, aratare, fala.

Muzeum, museu.

Muzsika, musica; —i, musicalu; — szerző, compositoriu; —szó, sunetu de musica.

Muzsikál, face musica, musica, v.; —ás, musicare.

Muzsikás, musicantu, musicatoriu.

Muzulmán, s. et adi., musulmanu, moslimu, mohamedanu.

Muzzog, sbârnaie, sîuiera, tiuie.

Mű, arta, arte; artefactu, productu alu artei; opu, opera; operatu; productu; —alak, form'a artei; —alkat, structura, mechanismu; —áros, —árus, comerciantu de obiecte de arta, comerciantu de stampe; —avatott, conformu regulorlu artei; —bánás, —tét, operatiune; —barát, —kedvelő, diletaute, amatoriu de arte; —bíró, —bírló, criticu, censoriu; recensente; —csarnok, galeria de arte; —egyed, individu technicu; —egyetem, institutu politechnicu; academie de arte; —egylet, reunioe de artisti; —élv, placere de arte, gustu pentru arte; —értő, cunoscatoriu de arte; —érzet, geniu, talentu pentru arte; —esztetgályos, strugariu artistu, strugariu maiestru; —festő, vapsitoriu maiestru; —fogás, apucatura maiestra, avantagiu practicu; rapediune, jocu de mana; —folyam, procesulu operatiunei; —gond, industria; —hely, lucratoriá; taraba; oficina; fauriste; —ipar, industria; —iskola, scóla do arte; —ítész, censoriu artistu; —kereskedés, comerciu de obiecte de arta; bolta cu artefacte; —kertész, gradinariu maiestru; —készitmény, productu alu artei; —kiállítás, espusetiune de artefacte; —kór, mánia de arte; —kör, cercu de activitate; —lovag, —lovar, calaretiu maiestru; —lovaglás, calaritura maiestra; —nyelv, limbagiu alu artei, termini do arta; termini tehnici; —rokonság, corpu de artisti; —segéd, laborante, laborantu; —sozozat, repertoriu; —szabály, re-

gula de arta; —szabályos, conformu regulorlu artei; —szer, unélta, instrumentu; —szerész, instrumentariu, fabricantu de instrumente; —szeri, adi., —leg, adv., mechanicu; —szerkezet, mechanismu; constructiune mechanicu; —szerzemény, productu alu artei; —szó, terminu technicu; —szoba, laborariu, lucratoriá; —szorgalom, industria; —szótár, vocabulariu technicu; —tan, —tudomány, technica, tehnologia; —tanár, —túdos, technologu; —tani, —tanilag, technicu, dupa tehnica; —tár, magazinu de arte; —tárlat, espusetiune de arte; —társ, companionu de arta; societate montanistica, corporatiune de montanisti; —terem, laborariu, lucratoriá; cabinetu de arte; —termény, productu alu artei; —terv, planu artisticu; —tétel, —tét, operatiune; —tevő, —tő, operatoriu; —törvényyszerű, conformu regulorlu artei; —ügyes, indemnaticu, istetiu, ingeniosu; maiestru, artificiosu; —ügyesség, maiestria, istetimo in arta, abilitate; —vélemedeny, parere, opiniune de artisti, judecat'a pricepetoriloru de arta; —vezető, directoriu de fabrica.

Műge, bieta, sfecla (Beta, specie).

Műkőcs, buricaritia, buruiéna de-inu (Androsaco).

Működés, lucrare, functiune.

Működik, lucréza, functionéza, se afla in lucrare, este in activitate.

Műköny, machina.

Műkőr, cercu de activitate.

Műszer, instrumentu, unélta.

Műszó, terminu technicu.

Műt, operéza.

Műttan, acologia.

Műveg, mechanicu.

Művel, lucréza, operéza, face-drege; v. Mivel.

Művencz, factoriu.

Műves, Művész, lucratoriu; industriariu; maiestru; artistu.

Művészi, adi., —leg, adv., dupa arta, artisticu.

Művezet, v. Műzet.

Műv-ut, drumu asterputa, drumu artificialiosu, șosea (franc. Chaussée).

Műzet, mechanica; mechanismu, élet-műzet, organismu; — kézműzet, manufactura.

N.

Nád, arundine, calamu; stuchu, tresthia; piperigu, papura, spetéza, rogozu; indiai nád, arundine inflo-rita; spanyol nád, gianeta; — bu-zogány, tifa, gamali'a arundinei; — fedél, invelisiu, coperisiu de tresthia; — bika, bou-de balta, bătlanu de stuchu; — méz, za-charu (miere de tresthia); — mé-zes, cu Zacharu, zacharatu; — méz-pinty, canarinu (paserc); — pa-ripa, calu de batiu; calare pe co-cosiu; capritiu; bizararia; — toló, cása de arundine (de taietu arun-dinea).

Nádál, arundineza, tresthieza, copere cu tresthia; astupa; calesce (fe-rulu).

Nádáló, taietoriu de arundine.

Nádály, lipitóre; — fű, radecina négra (Symphitum officinale).

Nádályos, cu lipitori, plinu de li-pitori.

Nádályoz, pune lipitori.

Nádas, s., arundinetu, stuchu, stufu; adi., arundinosu, stuchosu.

Nádaz, copere cu tresthia; captu-siesce cu tresthia.

Nádi, din tresthia, din arundine; — bika, bou-de-balta (pasere); — fű, rogozu; spetéza; — madár, sturdiu de balta; — tyúk, lesita, gainusia de apa; — veréb, pre-sura de balta, vrabia de stuchu.

Nádlás, tresthiere, arundinare.

Nádol, v. a., (házat), inveluic, co-pere cu arundine; calesce (ferulu); otielesce (ferulu de aratu).

Nádor, Nádorispán, palatinu (in Un-gari'a); — ispánság, demnitate de palatinu, functiune, rangu de pa-latinu.

Nádori, palatinalu.

Nádorság, palatinatu.

Nádra, mitra, pantece (lat. uterus, slav. sgau); matrice, rosura, la stomachu; — fű, camelia de gra-dina; centaura mica; — vérfolyás, scursóre de sange, emoragia.

Nadrág, cióreci, pantaloni (nadráji); — ellenző, clapa de pantaloni; — hám, — tartó, bratele, pl.; — ha-síték, crepatura la cióreci; — ken-gyel, talpiga; — szár, ciórecu.

Nadrágol, bate, da pe foi, cioma-gesce.

Nadrágos, ciorecatu, pantalonatu.

Nadrágtalan, fara cióreci, fara pan-taloni, golanu (franc. sansculotte).

Nadrágulya, matraguna (bot.).

Nadrágulyadék, atropinu.

Nagy, adi., mare; adv., fôrte, prea; — áglá, esu in foi, argintu curatu in foi; — állatu, colosalu, fôrte mare;

— álmu, somnore; — anya, — anyó, bunica, mama-buna (mósia); — apa, — atya, tata bunu, mosiu; — árus, — kereskedő, comerciantu cu ri-dicat'a; — asszony, Fetiőr'a prea-curata, Dómn'a nóstra, Mam'a Domnului; — asszonymapja, Santa Mari'a mare, Adornirea Mamei Domnului; femeia be-trana, dómna be-trana; — asszonykörte, péra de Augustu; — Bánya, Bai'a mare (orasiu); — bátran, curagiosu, cu mare curagiu; — bátya, unchiu (in Mold. mosiu); — béliü, — ehetü; folte, omu mancatiosu; — boldog-asszony napja, Santa Mari'a Mare, Adornirea Mamei Domnului; — bögö, violonu; — büjt, paresimi (quadragesima); postulu mare; — csötörtök, joi'a verde (la r. catol.); — ehetőség, Iacomia; — érdemü, preameritatu, de mari merite; — eszü, de mari talente, genialu;

—ét, folticia, lacomia; — Fejde-
lemség, mare Principatu; — főve-
zér, generalissimus, generalu en
chef, commandante supremu; — fli,
matraguna; — füge-kaktus, cactus,
comunu (bot.); — Györ, Jaurinu
(Raab, germ.); — hasu, folticosu,
fólesiu, burtosu, pantecosu, bur-
dufosu; grasole, grosole; ingre-
cata, grea; de-a feta; — hatal-
masság, potestate mare, putere mare;
— hatalmu, — ható, potente, pu-
terosu; — herczeg, mare duce; —
herczegség, mare ducatu; — hét,
septeman'a patimiloru; — hétfő,
lunea patimiloru; — hírű, prea re-
numitu, de renume mare; — idő,
tempu inaintatu, tardű; — ivó,
—iható, berbanu, betivu; — izom,
tiuga, tendine (la cai); — jó Uram!
onorate domnule! — kedű, marti'a
patimiloru; — kegyelmű, sereni-
tate (cá titulatura); — kereskedés,
comerciu cu ridicat'a; — korű, ma-
iorenu, de ani legali (vréstoicu,
slav.); — koruság, maiorenitate;
— kocsok, bunda, cojocu lungu;
— könnyen, fórte usioru; — követ,
ambasadoriu; — lelki, adi., — lel-
küleg, adv., generosu, marinimosu;
— lelkiiség, generositate, marini-
mia; — méltóság, eceselentia; —
méltóságod, eceselenti'a ta; — méltoságu,
eceselentia, excellentissimus;
— messze, fórte departe,
prea departe; — mester, mare ma-
gistru; — mihaszna, tandala, perde-
vara; — mise, liturgi'a mare; —
—nehezen, cu mare greutate, prea
anevoia; — néne, matusia; — nevű,
renumitu, de renume mare, cele-
bru, gloriosu, ilustru; faimosu; —
nyolczad, octavu mare (la organe);
— nyolczadrét, octavu mare (la
carti); — oltár, altariu principalu,
altariulu celu mare; — ör, custo-
dia principala, corpu de garda
(obachtu); — reményű, de mare
sperantia; — részint, in parte mare;
— riadal, marsu generalu; — so-
kára, fórte tardű; — számu, nu-
merosu; — Szeben, Sibiiu; —

szerda, mercurua patimiloru; —
szerű, adi., — en, — leg, gran-
diosu, maretu, magnificu; colo-
salu, piramidalu, cumplitu; — sze-
rűség, grandóre, marime; — szivű,
generosu, marinimosu; — szombat,
Sambat'a-mare (orasiu in Ung.);
— szűle, tata-bunu, mama-buna
(mosiu, mósia); — tanya, cortelu
generalu; — tekintélyű, — tekin-
tetű, respectabilu, spectabilu; —
tiszteletű, reverendu, preareve-
rendu; onoratu, preaonoratu, ono-
rabilu; — ujj, policariu; — ur, sul-
tanu; domnu mare; — uraság, ari-
stocratia nalta; — ut, drumu de
tiéra; — ütközet, batalia mare;
— vad, venatu de munte; — Vá-
rad, Oradea-mare; — vezér, mare
veziru (la turci).

Nagydad, grandiosu, colosalu.

Nagyit, maresce, immaresce; adaoge;
minte; — ás, adaogere; mintire.

Nagyitő, maritoriu; mintunosu.

Nagyobbacska, mai maricelu.

Nagyobbára, Nagyobbadán, in parte
mare, mai preste totu.

Nagyobbít, maresce; v. Nagyit.

Nagyobbodik, Nagyobbul, cresce, se
maresce.

Nagyobb részint, in partea mai mare.

Nagyocska, maricelu, marisioru.

Nagyol, tiene de mare; preface in
bucati mari; lucra din grosu; cio-
plesce din grosu.

Nagyon, adv., fórte.

Nagyos, maricelu, marisioru, mare
destulu.

Nagyoskodik, se falesce, se inganfa,
face pe bocotaululu, face pe ma-
rele.

Nagyot hall, e surdu.

Nagyoz, ecsageréza, immaresce.

Nagyra, susu, inaltu; — becsűl, stima,
pretiuesce, onóra; — lát, se fa-
lesce, se inganfa; e fantastu; —
termett, nascutu pentru lucrari
mari; — törő, ambitiosu, trufasiu
(ital. tronfo); — vágyás, ambitiu-
ne; truffa, orgoliu; — vágyik, ambi-
tionéza; se trufesce, este trufasiu,
e inganfatu, e infumuratu; — vágyó,

orgoliosu, infumuratu, inganfatu, trufasiu; ambitiosu.

Nagyság, marime, grandetia, grandóre.

Nagyságod, Nagysád, marii'a ta, ilustritatea ta.

Nagyságol, tituléza cu marii'a ta.

Nagyságos, prea maritu, prea ilustru; serenissimus, serenitate (dupa cronicé).

Nagyúl, se immaresce, cresce.

Nál, la: nálam, nálad, nála, la mine, la tine, la elu (ea); candu eu, tu, elu, ea; nálfogva, de . . (peru, de capu, de vestmentu etc.).

Nándor, Ferdinandu, Fernandu, n. pr.; — Fejérvár, Belgradulu serbescu.

Náni, Náncsi, Nánika, Anica, Aneta, Anicutia.

Nánkin, Nanchingu (a dóu'a capitála din Chin'a).

Nap, sórc; di; v. si Napa; — áldozat, apusulu sórcelui; — alkony, pe inserate; — állás, solstitiu; — állattó, elostatu; — any, titaniu; — bér, — dijj, simbría de di, díleria; diurnu; — bogár, carabusiu de sórc; — bökés, sagét'a sórcelui (in clíme ferbinti); — eső, elioscopu; éjgyen, ecuinoptiu; — ellenző, — ernyő, umbrea, umbrela, cortisioru, umbrelutia; — enyészet, — cset, apusulu sórcelui; — estig, de demánéti'a pana sér'a; — év, anu solariu, anulu sórcelui; — feljövet, resarít'a sórcelui; — fény, lumin'a sórcelui; — fogyatkozás, intunecime de sórc, eclipsa, eclipsó; — fordító, — fordulás, solstitiu, intórcerea sórcelui, starea sórcelui (astronom.); — forgás, cursulu sórcelui (la parere); — flúve, códa de scorpion; flórea sórcelui; — gorsó, microscopu de sórc; — hév, — hő, arsíti'a sórcelui; — ferbentíél'a sórcelui; — hossz, lungimea dílei, díó'a intréga; — irányszög, paralacsea sórcelui (Parallaxis solis); — írnek, diurnistu; — jövet, — kelés, — kelet, resarít'a sórcelui; Orientu; — könyv, diariu (journal); — kör,

ecliptica, orbit'a sórcelui, calea sórcelui; — köz, díó'a, preste di; — közel, perieliu, apropierea sórcelui (Perihelium, astron.); lemenet, apusulu sórcelui; — lepe, — pile, fluture; — lesí, — lopó, perde-vara, tandala, omu lenesiu; — nyugot, — szállat, apusu de sórc; Apusu, Occidentu, Vestu; — óra, orologiu de sórc; — rendszer, sistem'a solaría (astron.); — sugár, radia de sórc, radi'a sórcelui; — szám, díleria, simbría pe di, diurna; — számos, díleriu, proletariu; — tár, calindariu, carindariu; — térítő, — tétő, tropicu, cercu tropicu; — tétülés, solstitiu; — védbőr, parasolu, umbrelariu; scutisioru (cozorogu); — világ, díó'a, lumin'a dílei; — virág, flórea sórcelui (Heli-anthus).

Napa, sórcra.

Napany, titaniu (miner.).

Nápész, adi, márcedu, sèritu; mogandètiu; ne'ndematicu, neputintiosu; s., mohoru, piperigu (Aira).

Napi, de di; diurnu; de sórc, solariu; — dijj, diurna, simbría pe di; — lap, diariu (journal); — parancs, comanda de di, porunca de di; — rend, ordínea dílei; — sajtó, presa diaristica, jurnalistica.

Nápicz, mohoru, piperigu (Aira).

Nápiszuszi, v. Nápész.

Napjában, pe di, preste di.

Naplán, musca veneta, musca cu trei concieri.

Napló (könyv), diariu, jurnal; memorialu.

Naplosít, petrece la diariu, jurnal-saza.

Napol, petrece dílele; amana, îndelunga, el —, proróga.

Nápoly, Neapole; — i, neapolitanu.

Naponként, pe di, pe fiacare di; — i, diurnu.

Napontan, Naponta, Napotszaka, díó'a, preste di.

Napos, de di; — káplár, corporalu de di (in servitiu).

Napoz, amana, îndelunga, proróga.

Nappal, dio'a; —i, de dio'a; —bagoly, buha cenusia.
 Nappallik, Nappalodik, crépa de di, se reversa de di, e in fapulu dilei, se face di, e pe la diori.
 Nappaloz, Napoz, petrece dio'a.
 Napraforgó, Napranézó, flórea sórelui.
 Napság, di.
 Narancs, aurantia, portocala, pomarantia, naramza; —kert, orange-ria; —lé, —nedv, mustu de portocala; —szin, —szíutí, portocaliu, galbinu aurii.
 Nárczis, narcisu (bot.).
 Nárdus fil, baldrianu mare, valeriana mare (bot.).
 Narvál, (két fogú), narvalu de mare, pesce unicornu, bidente.
 Násfa, cercelu; clantia, clenciu, clenciu (de lemnu, la usia).
 Naspagol, Naspákol, Náspál, bate, ciomagesce.
 Náspolya, mepila, mostmóla (póma).
 Nász, ospetiu de nunta; cuscru, cuscra; cuscrime (conscer, consoerus); —ágy, patu de nunta; —ajándék, daru de mireasa; —zestre, —anya, —asszony, nuna; —apa, —atya, nunu; —dal, hor'a miresei; —isten, imenu (Hymen); —koszorú, cunna'a miresei; —költség, spesele nuntei; paraformalii, pl.; —leány, paraninfa (drusca, Mold.); —legény, paraninfu, vornicelu; —násznagy, nunu; —nap, di de nunta; —nép, nuntasi, óspeti de nunta; —ruha, vestmentu de mireasa; —ünnep, solenitatea cunniei, cununia; —vendég, óspetu de nunta, nuntasiu.
 Naszád, Nászád, corveta; hadi —, brigantina.
 Násznagy, nunu, nuna.
 Nászoló leány, paraninfa, surat'a miresei.
 Naszta, Anastasi'a, n. pr.
 Nátha, cataru, tróčna; —hurut, gripa, influenza.
 Náthás, cu cataru, introcnatu.
 Náthásit, causaza cataru, introcnéza.
 Náthásodik, capata cataru, se introcnéza.

Natragulya, matraguna.
 Natragulyás, nebunu, furiosu.
 Náva, flota (marin).
 Ne, nu; nehogy, nu cumva.
 Ne! Ne neked! interj., éca na! sic! uite!
 Nesze! na! ia! apuca!
 Né, ... né (suficsu), femeia, domna', jupanés'a lui ..., ... ésa, ésa, éna, ... itia (imperatésa, Aronésa, Niculésca, Campinéna, Filipésca, femeia lui Aronu etc.).
 Nebeleg, tandalesce, ambla cig'a-mig'a.
 Ned, Nedí, v. Nedv.
 Nedfesték, vapsca de sucu.
 Nedinges, falosu.
 Nedmérő, igrometru, mesuratoriu de umediéla.
 Nedűhárító, scocu derivatoriu.
 Nedv, Nedű, sucu; umediéla.
 Nedves, adi., —en, adv., umedu (jilavu).
 Nedvesel, tiene de umedu.
 Nedvesít, uda, umediesce (jilavesce); —és, udaro, umedire, udatura.
 Nedvesség, umediéla, udéla.
 Nedvetlen, adv., —il, nesucosu, secu.
 Nedvez, uda, umediesce (jilavesce).
 Nedvit, uda.
 Nedzöld, verde 'nchisu.
 Nefelejts, camandrina, calamandrina, nu-mo-uita (bot.); —mizsot, burunitia, siluru (Euphragia officinalis).
 Negéd, fala, mandria; truffa; arrogantia; afectatiune, anostitura, intreccatura; smorfaitura.
 Negédel, afectéza, se anostesce; se smorfaio; se inganfa.
 Negédes, orgoliosu, trufasiu, inganfatu, infumuratu; smorfaitu.
 Negédeskődés, afectare, anostire; smorfaire.
 Negédesség, Negédség, orgoliu, truffa, arrogantia; afectatiune.
 Negédkődik, afectéza, se anostesce, se intrece, se smorfaie; se inganfa, se infumura, se trufesce.
 Negély, Negény, afectatiune, anostitura, intreccatura; smorfaitura.

Negélyez, Negényez, asectéza, se intrece.

Néger, arapu, negru.

Négy, patru; —ágú, cu patru ramuri, patru colti; —aly, tetraedru; —félce, de patru feliori, de patru specii; —fogatú, de patru cai; —hang, quartetu (mus.); —hangú, pe patru tonuri; —keszegoldal, trapezoedru, patrulaturariu; —kéz-láb, in patru branci; —lap, tetraedru, patru fetie (geom.); —nyüstös, in patru itie; —rendbeli, de patru ori, patru dati; —szem, patru-ochi (in cartoforia); —szer, de patru ori; —szeres, impatratu; —szerez, impatréza; —szeri, de a patr'a óra; —szerte, de patru ori; —szeg, —szög, patratu (quadratum); —szögít, impatréza, impatrosce; —szögítés, patratura; —szögletes, —szögű, patratu.

Negyed, patrariu; alu patrulea, a patr'a; —fél, trei si diumatate; —fok, alu patrulea gradu; —fü, de patru ani (vit'a); —hang, patrariu do tonu (mus.); —hó, Aprile, Prieru; —jog, quartalitiu, dreptu la unu patrariu (de diciuála etc.); —kötet, tomu in patru, quartu; —mester, capitanu de patrariu, tata-do-vecini, comisariu de vecinatati (in comune mari); —osztályos, din apatr'a clasa (quartanus); —örökség, clironomia la unu patrariu (quartalitiu); —rét, formatu in patru (quarto, la carti); —szög, patratu, patr'anghiu; —szögű, patruanghiatu; dreptanghiatu.

Negyedes, capitanu de patrariu; posesoriu de unu patrariu; —foje-delem, tetrarchu.

Negyedik, alu patrulea, a patr'a; —szer, a patr'a óra.

Negyedlő, patrante, patrariu de cercu (quadrans).

Negyedszer, a patr'a; —szeri, de a patra óra.

Négyeg, patritu, patratura, patru-partitu; patratu (tipogr.).

Négyel, Négyez, taia in patru, des-face in patru.

Négyelő, vena de bou, biciu de bou; crucea dela hamu.

Négyen, patru insi, patru insc, cate patru.

Négyenczeg, tetradimitu (geom.).

Négyenként, cato patru.

Négyes, impatratu; impatritu; patru (in cartoforia); quartetu (mus.); cu patru cai; cu patru boi.

Négyez, impatréza.

Négyezet, Négyzet, patrire, patratura, patratu (quadratum).

Négylegkő, spatu cu feru, sideritu, ocsidúlu de feru carbonatu (miner).

Négyshög, Négyshög, patratu, patr'anghiu.

Négyyszer, de patru ori; —es, impatratu.

Négysszerez, impatréza, ia de patru ori.

Négysszeri, impatratu, de patru ori; a patr'a óra.

Négysszerte, de patru ori.

Négysszögít, impatréza, patruanghiaza, —és, patratura.

Négysszögletes, Négysszögű, patratu.

Negyven, patrudieci; —féle, patrudieci de feliori, patrudieci de so-iuri.

Negyvened, alu patrudieciile, a patru-diecea; patrudieciimo, a patru-diecea parte; carantina, lazaretu, contumatiu (in contra ciunei).

Negyvenedik, alu patrudieciile, a patru-diecea.

Negyvens, de patrudieci, patrudieceriu.

Négyzet, Négyezet, patratu, patratura; —szám, numeru patratu.

Néh, greutate; v. Suly.

Néha, cate-odata, cate-una data, aoreca, uneori; —néha néha, din candu in candu.

Néhai, repausatulu, repausat'a, fia-ertatulu, fia-ertat'a.

Néhanapján, odenióra, órecandu.

Néhány, Néhányan, unii, cativa, uncle, cateva; —szor, de cateva ori.

Neheny, iridiu (Iridium, metalulu celu mai tare din tóte, se afla cu platin'a la unu locu).

Nehéz, greu, gravu, anevoiosu, difícilu, apasatoriu, ponderosu; — kedvű, desgustatu; melancolicu; —kor, —nyavalya, epilepsia, calcatura, cea nevoia; —szagu, puturosu, imputitu.

Nehézbiil, se ingreuna; ii este mai reu (morbosului); —és, iritatiune.

Nehézedés, Nehézödés, ingreunare, iritare.

Nehézék, dramu.

Nehézelg, v. Nehézkedik; —és, gravitatiune (fis.).

Nehezen, anevioia, abia.

Nehézény, platina (miner.).

Nehézit, ingreuna, dificultéza; —és, ingreunare, dificultare.

Nehézk, embrio, embrione.

Nehézkedés, gravitatiune, putere gravitatoria.

Nehézkedik, Nehézködik, gravitéza, apasa, se atrage (de gravitate).

Nehézkés, greoiu.

Nehézkés, camu greu, greusiora, greutateiu; greoia, greoia, insarcinata, bortiosa.

Nehézlés, gravitatiune (fis.).

Nehéztség, greutate, gravitate, anevointia, dificultate; pondu; greomentu, napastuire; nevoia rea, epilepsia.

Nehéztségel, dificultéza.

Nehoztel, imputa, ia in nume de reu, mustra; se disgusta; se otieresce, se mania; —és, disgustare, otierire, indignatiune.

Nehézül, se ingreuna; —és, —et, ingreunare, anevointia.

Nehogy, nu cumva.

Néhol, Néhun, Néhutt, alocurea, pe alocurea, la cate unu locu.

Neki, Néki, lui, densului, ei, densei; unii, unele; cá prep. si postp., neki megyen, se iniépta, se rapede; Isten neki, fia, nu'mi pasa, cu Dummedieu; —bátorodik, se imbarbata, apuca la curagiu; —bolondúl, —bészül, inebunesce, se infuria; —busúl, despera, se descuragieza; —ered, se apuca; —hizik, se ingrasiata tare; —ké-

szül, sta gata; —szépfil, se face frumosu.

Nél, postp., la, langa; v. Nál et Nálfogva.

Nélkül, postp., fara, fóra, nélkülem (nálam nélkül), fara mine; nélküile, fara elu, fara ea; könyv-nélkül, pe dinafara, de rostu, din memoria.

Nélkülez, se lipsesce, ii lipsesce, e lipsitu, suferre scadere; —és, lipsa; nélkülezési díj, tacsza de carentia; —hetlen, —hctlenül, nelipsitu, ce nu póte lipsi.

Nélkülezhető, ce póte lipsí, ce nu e necesariu, ce este de prisosu.

Nélküli, fara, ne, des . ., erőnélküli, fara puteri, desputeritu.

Nem, adv., nu; nemcsak, nu numai; —ember, neomu, monstru; —gyöz, nu mai póte, nu reese; —hogy, necum; —illető, ne-competente; —képes, preste putintia; necapace; —lét, nefintia.

Nem, s., genu; secsu; stirpe (de unde sterpu si sterpire), progenie, rasa (ital. razza); familia (nému); —ág, luia genealogica; —külömb-ség, diferentia de secsu; —rag, form'a genului (gramat.); —sor, genealogia; —szocska, articlu.

Néma, adi., Némán, adv., mutu; —barát, camaldulénu; —bűn, onania.

Nemaság, mutíme.

Némber, femeia, muliere, muliere; —i, femeiescu, mulierescu.

Nemde? asia este? nu cumva?

Némely, unii, pl.

Némelyik, cate unulu.

Némelykor, uneori.

Nemere, borealu, crivetiu, ventu de nordu in Secuime.

Nemes, nobilu; aristocratu, fruntasiu, boieriu; —asszony, boerésa, boieróica, aristocrata, cocóna; —levél, diploma nobilitaria; —lelkű, geuerosu; —nyest, foina de campu, vezure de campu; —solyom, síoimu pasageriu.

Nomesbít, cultiva, nobilitéza.

Nemesbűl, se cultiva, se nobilitéza.

Nemesedés, Nemesödés, nobilitare, cultivare; boierire.
 Nemesen, cu nobletia, cu generositate.
 Nemesi, nobilitariu, aristocraticu, boierescu; —rend, nobilime, aristocratia, boierime.
 Nemesit, cultiva, nobilitéza; inaltia la rangul boierescu; —és, cultivare, nobilitare.
 Nemesség, aristocratia, nobilime, boierime; —telen, plebeu, nenobilu.
 Német, germanu, némtiu; —alföld, Oland'a; —árpa, ordiu barbosu, ordiu nemtiescu (cu tieparui lungi); —betű, fractura; —birodalom, imperiu germanu; —dolmány, dulmana nemtiesca, peptariu cu maneci; —has, urdinare, trapadu; —hon, —ország, Germani'a; —honi, —országi, din Germani'a; —lóher, lucerna; —murok, radecina dulce; —paraj, stiru de gradina; —rekettye, genistra nemtiesca; —szegfű, cartausa; —szövetség, confederatiune germana.
 Németes, adi., —en, adv., germanescu, nemtiesca, pe germania; —ség, germanismu.
 Németesül, Németesedik, se germanisaza, se nemtiesce.
 Németez, germanisaza, nemtiesce.
 Németit, traduce in germanesce, explica nemtiesce.
 Nemetlen, nenobilu, plebeu; fara secsu, ermafroditu.
 Németség, poporu germanu, germanime, nemtime; germanismu; nometia, germania.
 Németiül, germanesce, nemtiesce.
 Nemez, filtiu (latin. ev. med. Filçu, Filcia, ital. Filza), filtru (ital. Feltro), prela (pésla), panura de stracuratu, de filtratu; —fa, tomeci (Tomex, arbore flocosu de Ostindia); poleitoriu (la peptenari, unu sulisioru imbracatu cu panura); —kalap, pelaria de filtiu; —kálló, pioa, vultore de filtiuri (in care se batu filtiurile); —papir, cartonu (ital. cartone), char-

thia filtiata (grósa), scórtia de charthia (in Rom. pe turc. mucav'a).
 Nemi, secssualu.
 Némi, Neminemű; ceva, órece, óresice; —leg, —képen, órecumu.
 Némít, v. a., amutiesce, impune tacere, face se taca.
 Nemleg, adv., nemleges, adi., negativu.
 Nemlegesség, negatiune.
 Nemtelen, adi., —ül, adv., fara secsu; nenobilu; nearistocratu, neboierita, nenobilitatu.
 Nemtelény, ermafroditu, feteleu, fetarau.
 Némű, geniu, spiritu protectoriu, scutitoriu, aparatoriu.
 Némudás, nesciintia.
 Némül, v. n., amutiesce; —ás, —at, amutire.
 Némű, de specie, de feliu, de rasa, de soiu.
 Néműtt, pe alocurea, pe unele locuri.
 Nemz, v. a., generéza, procreaza, nasce, produce; —és, generare etc.
 Nemzedék, generatiune.
 Nemzeg, rasa (ital. razza, franc. race).
 Nemzet, natiune; poporu; —ellenes, antiationalu, contrationalu; —őr, gardistu nationalu; —ország, garda nationala; —vagyon, avutia nationala.
 Nemzetes, nobilu de . . . , spectabilu.
 Nemzetesedik, se nationalisaza.
 Nemzetesit, nationalisaza.
 Nemzeti, nationalu; —őr, gardistu nationalu.
 Nemzetisedés, Nemzetisödés, nationalisare.
 Nemzetisedik, se nationalisaza.
 Nemzetiség, nationalitate.
 Nemzetisít, nationalisaza; —és, nationalisare.
 Nemzetség, familia, vitia; poporu, tribu; —fa, arbore geneologicu; —i, de familia, alu (a) familiei.
 Nemzettek, pl., descendenti, pl., nascuti, coboritori, pogoritori, pl.
 Nemző, generatoriu (pl. nemzők, pa-

- rinti, ascendenti), de seksu, seksualu; *—eset, genitivu (gramat.); —rész, parte genitala, medulariu.
- Nénber, v. Némber.
- Néne, sora mai mare, leica, lele, nana; matusia; ori ce femeia in etate mai naintata.
- Nénike, lelitia; calugaritia, sora de cenobiu, de monastire.
- Nép, poporu, populu; plebe; glóta; —i, de poporu, populariu; —barát, amic alu poporului, democratu; —dal, cantecu populariu; —ellenes, nepopulariu, impopulariu; —felkelés, —kelés, scularia glóteloru; —felség, superioritatea, suveranitatea poporului, maiestatea poporului (Majestas populi); —fő, consulu; —had, militia, militarime; —izgár, demagogu, agitatoriu; —jog, dreptulu; genteloru, popóraloru; —kedvelés, simtimentu de cetatiénu; —képviselő, representatiune de poporu, representatiune de tíera; —kormány, regimu democraticu; —költözés, migratiune de poporu, stramutare de poporu; —nagy, —szoszoló, tribunu (Tribunus plebis); —osztály, clasa de ómeni; —rajz, etnografia; —rege, traditiune, tradania; novela popularia; —szexű, adi., —leg, adv., populariu; —szerűség, popularitate; —szókás, datina popularia; —uralkodás, —urság, —uralom, —uraság, domni'a poporului, suveranitatea poporului, democratia; —urf, democraticu; —zendülés, rescóla, revolutiune.
- Népaftreg, scorpionu de apa.
- Neper, Nipru, Dunapru (Boristhenes, ant., riu in Rusi'a).
- Népes, poporosu, locuitu desu.
- Népesedés, Nepesődés, poporime, populatiune.
- Népesedik, Nepesődik, se impopuleza, se multiesce poporulu.
- Népesít, impopuleza, impoporéza, multiesce locuitorii; —és, impoporare.
- Népeség, poporime, populatiune, poporu, locuitori, pl.
- Népész, parochu.
- Népi, —es, populariu, din poporu, cá la poporu, nationalu.
- Népiség, geniu populariu, geniu nationalu.
- Népség, poporime, poporu, multíme.
- Néptelen, depopulatu, despoporatu, desiertatu de locuitori.
- Néptelenít, despopuleza, despoporeza, desierta de locuitori.
- Nércz, Nyércz, vozure de campu.
- Nesto, Anastasi'a, Nastasi'a, Si'a, n. pr.
- Nesz, faima; rumóre, siopta (bârfele); pretestu, stématu.
- Nesze! na! ia!
- Neszél, adurmeca, durmeca; face sgomotu.
- Neszere, spulberatu sburdaticu, venturaticu, usiorelu; fanfaronu, fulau, puslau.
- Neszés, spariosu; ventosu, venturaticu.
- Neszez, venéza faima, ambla dupa viiete; asculta, trage cu urechi'a; face viietu, produce frémetu; se pitula, ambla pitulatu.
- Neszté, v. Neste.
- Neszték, na-ve, eca-aici, luati.
- Nesztér, Nistru, Dunastru, (Tyras ant.)
- Neszűdik, se intarita, se irita, se involbura, se mania.
- Netalán, Netalántán, nu cumva, cá nu cumva.
- Netaláni, in casu de asiá, la intemplare.
- Netek, éca, na-ve, luati.
- Netovább, superlativu, mai pre susu de tóte (non plus ultra).
- Név, nume; substantivu; jó neven veszi, ia in nume de bine, este indestulatu; —becs, —böcs, —érték, valóre nominala (la monede); —becsileg, dupa valórea nominala (la monede); —becsülés, onóre, onorare, acceptarea onórei; —becsülő, onorante, onoratoriu; —becsült, onoratu; —csere, schimbarea numelui; —elő, —batározó, articlu, articulu, arti-

- colu (gramat.); —jegy, —jel, sem-nulu numelui, párafa; —jegyez, paraféza; —jegyzék, —sor, ca-talogu, lista, registru; —képítés, metafora, infatiosiare figurata; —képzés, formare de nume, formare nominala; —képző, suficesu nomi-nalu (gramat.); —könyv, schema-tisma, carte de nume, carte de titulare; —más, pronume (gramat.); —mutató, articlu, articulu; —nap —ünnep, onomastica, dio'a numelui; —rag, suficesu nominalu; —ragozás, sugiferea, sufictiunea numelui (gramat.); —szerinti, pe nume, dupa nume, cu numele; —szó, nume substantivü; —utó, postpsetiune (in gramat. magia-ra); —vers, acrosticu, versu ono-masticu.
- Nevedékeny, adolescente, care cresce merou.
- Nevekedés, Nevekődés, creşcamentu, acrescamentu, crescere; adaosu, in-crementu; crescatura.
- Nevekodik, Nevekődik, Nevekszik, Nevekszik, cresce, se maresce, se adaoge, se multiplica.
- Nevel, multiesce, multiplica, maresce; prasesce vite; educa; produce; —és, adaogere, multire, multipli-care etc.; —tan, pedagogica, ştiin-ti'a educatiunei.
- Neveletlen, adi., —ül, adv., necre-scutu, needucatu; mojicosu, bada-ranu, desfrenatu, reu educatu; —ség, lipsa de educatiune, desfreu, badaranía.
- Nevelkedik, v. Nevekodik.
- Nevelő, educatoriü, pedagogu, do-cente, dascalu, institutoriü, instru-ctoriü, preceptorin, profesorü; —anya, mama adoptiva, mama de sufletu; —ház, pensionatu, asie-diamentu de educatiune, institutu de crescere, alumnatu, internatu; seminarü; convictu; —nő, edu-catória, gubernanta, institutória, dascalitia, profesoritia; —szülök, parinti de sufletu.
- Nevelt, crescutu, educatu, cultivatu.
- Neveltet, da educatiune.
- Neveltség, cultura, educatiune.
- Nevendék, Növendek, disciplu, dis-cipolu, elevu; invetiaceclu; alumnu, adolescente; —ház, alumnatu, alum-neu; v. Nevelőház; —pap, cle-ricu, seminaristu, popusioru; —ujj, degetulu aratatoriu.
- Nevenként, adv., nevenkénti, adi., anumitu, pe nume.
- Neves, renumitu, de renume; cele-bru, faimosu; —ség, renume, nume bunu, nume laudatu, celebritate.
- Nevet, ride; —és, ridere.
- Nevetkezik, Neveközik, ride multu.
- Nevetlen, fara nume, nenumitu.
- Nevetős, de risu, ridicolu; care ride usioru.
- Neveltség, risu; ridicolu, absurditate, secatura; —es, adi., —en, adv., ridicolu, bizaru.
- Nevettet, destépta risu.
- Nevez, numesce, anumesce; apela, chiama; denumesce; —és, nu-mire etc.
- Nevezet, anumire, denumire, deno-minatiune, apelatiune, determina-tiune; —es, renumitu, memora-bilu, remarcabilu, notabilu, con-siderabilu, de insemnatate; —eseu, adv., mai alesu, mai virtosu, mai anume; cu preferentia; —ség, lucru memorabilu, memorabilitate, lucru de insemnatate.
- Nevezeti, anume, anumitu.
- Nevezetlen, nenumitu, anonimü.
- Nevezgél, numesce desu.
- Nevezhetlen, ce nu se póte numi, nenominabilu.
- Nevező, numitoriu (matem.).
- Névleg, adi., Névloges, nominalu.
- Névtelen, fara nume, anonimü, ne-numitu; —ség, anonimitate.
- Noví, anume, cu numele.
- Néz, vede, se uita, cauta (cu ochii), contempla, spectéza, privesce; —cső, lorneta, perspectiva; —hely, teatru, scena; —és, vedere.
- Nézdegel, Nézegél, Nézgél, se uita desu; ochiesce, se uita pe furisü, arunca ochii; —és, ochire.
- Nézeget, Nézel, Nézetel, visitéza, cor-cetéza.

Nézet, vedere, perspectiva, vediuta; parere, opiniune; —külömbőség, diferentia de opiniuni.
 Nézge, dioptra (fis.).
 Nézlel, se uita la, cauta la . . . , contemplă.
 Nézlelet, Nézlet, contemplare, contemplatiune, intuitiune; —i, intuitivă (filos.).
 Néző, vedictoriu, spectatoriu, contemplatoriu; —cső, telescopu; —hely, scena, teatru; —játék, drama; spectacul, spectacolu; —pont, punctu de vedere.
 Nézsit, santolina (botan.).
 Nézve, postp. (rá —, re —), cu respectu la . . . , cu privintia, cu reflexiune la . . . , in catu pentru . . .
 Ni! éca! en! uite! vedi!
 Nikó, Nicolae, Nicula, Nicolitia, Nicórá (ant.).
 Nikodém, Nicodemu, n. pr.
 Nilló, ipopotamu.
 Nilus, Nilu (in Egiptu).
 Nimfa, nimfa (mitol.); rosa marina, crinu de mare.
 Nina, Naneta, Nina, n. pr.
 Nincs, Nincsen, nu este, nu'í.
 Ninesenek, nu sunt.
 Nincsi, Anica, n. pr.
 Nini! ni! ia, vedi! uitel!
 Nizsi, Dionisi'a, n. pr.
 No! Nos! asiadar! deci! (ital. adesso), si apoi!
 Nódit, v. Nógat.
 Nódúl, se îndemna, se inarbata.
 Nóa, Noe. Noachu, n. pr.
 Nógat, îndemna, inarbata, animéza, stramura, da stramuru.
 inpintena; —ás, indemnare etc.
 Nogatlan, adi., —úl, adv., ne'ndemnatu, neanimatu, neinbarbatu.
 Nogradvármegye, comitatulu Neogradului (cetatiei nóua).
 Noha, desí, macar'ca.
 Nohát, apoi dara! ei! ce!
 Nojszen, Nohiszen! nu cumva! si nu prea! (interj. amerintiatória).
 Nok, subiectu (in logica).
 Noki, adi., —lag, adv., subiectivă.
 Nolána, nolana (Nolana, bot.).
 Nór, norvegu, omu din Norvegi'a.

Nos, No's, si-apoi!
 Nosza! Noszi! éi bine! (ital. ebbene), fia!
 Noszit, Noszogat, Noszot, v. Nógat.
 Noszpolya, mespilu (arbore).
 Nóta, ariá, cantecu; melodia; nota (mus.); observatiune, insemnare, adnotatiune; nota (dipl.).
 Novella, novela (poet.).
 November, Novembre, Noembre, Brumariu, Brumariulu mare.
 Noverga, hebeucu, naucu, tontu, idiotu, stupidu.
 Nő, v., cresce.
 Nő, femeia, muere, muliere; dórnna; sócia, consórté, novasta; . . . ésa, . . . éscá, . . . ítia, óia (preotésa, Filipéscá, capitaniá; Iugéscá, Iugóia); pistilu (bot.); —ali, ipoginicu, sub femeiusca, sub nodulu sementiei (botan.); —barát, muieretu, amicu alu femeiloru; —ék, —ékesség, ornamentu femeiescu, gatéla femeiesca, mandria femeiesca (lat. mundus muliebris); —órény, virtute femeiesca; —éltés, prepusú, temere, gelosia, zelotipia femeiesca; —főli, epiginicu (botan.); —hübör, feudu femeiescu, feudalitate dupa femeia, nobletia dela fusta; —korság, ginecomania, pasiune dupa femei; —lak, locuintia de femei, gineceu; haremu (in resaritu); —míl, lucru femeiescu; —nem, secsu femeiescu, femeietu, muieretu; —név, nume femeiescu; —ország, ginocratia, domnia femeiesca, domnia de papucu; —orzás, —rablás, rapire de femei; —rák, caneru de mitra; —rim, rima feminina (poet.); —ruha, vestmentu femeiescu; —személy, femeia, persóna femeiesca; —szizrom, flóre veneta (Iris.); —testvér, —vér, sora, soriora; —virág, flóre feminina; —virítmány, isteranthia (medic.).
 Nőcze, pistilu (botan.).
 Nődögél, cresce incetu.
 Nőfölí, epiginicu (botan.).
 Női, femeiescu, muierescu.
 Nől, cresce.

- Nős, casatoritu, insuratu.
 Nősít, casatoresce, însóra.
 Nősparázna, adulteru, preacurvariú;
 —ság, adulteriu, preacurvia.
 Nősség, casatoria, matrimoniu; in-
 suratiune (a barbatului), maritatu,
 maritisiu (alu femeiei), maritagiú.
 Nöstény, femeiusca, muierusca (la
 animale); femininu, femeiescu, mu-
 ierescu; —kapocs, urechi'a cop-
 ciei, veriga.
 Nösül, se însóra.
 Nősz-asszony, amanta, amoréza; tii-
 tóre (maitresse); —meretrice, truica
 (ital. druda), coita, pantiura, lerfa,
 curva.
 Nőszdtűh, ninfomanía.
 Nőzés, impreunare trupésca; casa-
 toria.
 Nőszik, se impreuna trupesce; se
 casatoresce.
 Nőszöfű, orchiditia.
 Nősztohetlen, impotente, neputintiosu;
 —ség, neputintia.
 Nősztelhetség, putintia.
 Nősztet, casatoresce; însóra, marita.
 Nőszűl, v. Nőszik.
 Nőtelen, Nőtlen, adi., —ül, adv.,
 necasatoritu, ne'nsuratu, celibe,
 burlacu, holteiu.
 Nőtelenység, Nőtlenység, celibatu, hol-
 teia, burlacia.
 Nőtet, educa, face se crésca.
 Nővedék, adaosu, acrescamentu, in-
 crementu.
 Növel, v. Nevel.
 Növelde, institutu pedagogicu, pre-
 parandia, scóla normala (dupa si-
 stem'a francésca, in care se pre-
 para docentii).
 Növendék, elevu; v. Nevendék; —
 pap, clericu, popisiuru, semina-
 ristu.
 Növény, Növevény, planta; buru-
 iéna; érba; —cseróp, ravariu; —
 gyűjtemény, colectiune botanica;
 —ház, floraria; —ország, impe-
 riulu vegetaleloru; —rajz, botanica;
 —fora; —sav, acidu vege-
 tabilu; —tan, —tudomány, botanica;
 —tár, erbariu.
- Növényész, s., botanistu; v., bota-
 nisaza, aduna plante.
 Növényzet, vegetatiune; Flor'a (tóte
 plantele unei regiuni).
 Növér, sora.
 Növés, crescere.
 Növeszt, v. a., educa, face se crésca,
 cresce.
 Növötény, Novetény, planta; v. Nö-
 vény.
 Nünű, flúierusca de tresthia, flisca.
 Nüntike, gandacu de Maiu, cara-
 busiu de Maiu (scarabaeus melo-
 lantha).
- N**yafog, Iatra (cá canii de venatu);
 balbaie, bolboresce, fonfaie, gan-
 gavesce.
 Nyaggat, Nyakgat, torturéza, schin-
 giúie (Mold.).
 Nyáj, turma; —boli, dela turma;
 —éb, mosocu, cane dela turma.
 Nyájas, adi., —an, adv., amicabile,
 cortenetiu, galantu, omenetiu, ome-
 nosu, urbanu, suavu.
 Nyájasít, face cortenetiu; imblan-
 diesce.
 Nyájoskodás, cortenire; caresare, gu-
 gulire (desmerdare, dragostire).
 Nyájaskodik, cortenesce, caresaza,
 gugulesce, se pórtá cu blandetia.
 Nyájasodás, imblandire.
 Nyájasság, blandetia, pl., omenia,
 urbanitate, suavitate.
 Nyak, gútu, grumazu; nyakára hágni
 valakinek, a lua de gútu pe ci-
 neva; nyakára törni, a'lu ataca
 din dosu; —csatló, —kötő, binda
 (ital. benda, banda), colariu, cra-
 vata, legatura la gútu; —csiga,
 —csigolya, céfa; cerbice; ver-
 tebra; —disz, —ék, —ékesség,
 gatéla la gútu, ornamentu la gútu;
 —fátyol, velu, floru de gútu; —
 kendő, batista de gútu, sialuletiu
 de gútu; —kupa, bortíti'a diu
 céfa; —láncz, catena, lantiu de
 gútu; —lé, —leves, palma, ples-
 nitura; buchiséla, butásiéla (po-
 pul.); —perez, vertebr'a gútu-
 lui; —prém, guleru de blana; —
 rovat (Úvularia); —szegő, —törő,

- periculosu, frangëtoriu de gîtu;
—szer, amuletu; —szirt, céfa;
—szoritó, colariu, cravata; —tekeres, capu-sucitu; —tiló, gilotină;
—tiloz, gilotinéza; —tő, céfa;
—vas, berlina, capcana, catusia la gîtu, sgarđa.
- Nyák, mucu; v. Nyálka.
- Nyakal, se óspeta cu vinu.
- Nyakas, cerbicosu, obstinatu (dîrzu); cu gîtu, cu cerbice; —ság, cerbică, obstinătune.
- Nyakaskodik, e cerbicosu, o obstinatu, se opune, resiste.
- Nyakaszegett, frantu-gîtulu, taietu capulu, deculatu, decapitatu.
- Nyakaz, taia capulu; —ás, —at, taiarea capului.
- Nyakbavaló, Nyakbavető, colariu, cravata, legatura la gîtu, batista la gîtu, stergariu de gîtu; cordă de gîtu.
- Nyakbeli, legatura la gîtu; de gîtu.
- Nyakló, curea de gîtu; bratele, pl., betele de pantaloni; pedeca, opritória, obstacolu, obstaclu.
- Nyaklóz, pune opritóri'a (la caru).
- Nyakocz (fü), érba de durerea gîtului (Ruscus Hypophyllum et Trachellium); cu gîtulu голу.
- Nyákony, conserva, decoctu grosu dulcétia.
- Nyakorjány, girafa.
- Nyákos, balosu, mucosu, mësghosu.
- Nyakraföre, in ruptulu capului, in fug'a mare.
- Nyakra török, pl., bateria ascunsa (spre a loví din dosu).
- Nyakravaló, colariu, cravata, legatura, batista de gîtu.
- Nyaksi, scurtu in gîtu.
- Nyal, linge; —és, lingere.
- Nyál, bale, pl.; scupatu, mucositate, mucosíme; —kor, parotida, ghinduri; —szivár, scursóre de bale, balosíme; —vérü, flegmaticu; —vértüség, flegma.
- Nyaláb, sarcina, batancia, pachetu, legatura; —fa, sarcina de lemne.
- Nyalábka, sarcinióra, pachetasiu.
- Nyalábol, Nyaláboz, léga sarcin'a, pachetéza, face coletu; imbratio-siaza; —bate cu funi'a.
- Nyalábonként, in sarcini, cu sarcin'a.
- Nyaládók, licaritura, licaréla; lictariu.
- Nyaládek, adi., necoptu, nematoru, crudu; balosu; putioiu, copilandru; gagautiu, lalau.
- Nyaládzik, scuipe, face bale, lasa bale.
- Nyalakodás, licaire, licarire.
- Nyalakodik, Nyalakoszik, Nyalakozik, licaité, licaresce; linge.
- Nyalakoskodik, este licaritoriu.
- Nyalánk, licau; —ság, licaire, licarime.
- Nyalánkodik, Nyalánkozik, v. Nyalakodik.
- Nyálás, adi., —an, adv., balosu, pliu de bale.
- Nyálasit, imbala, imple de bale.
- Nyálaskodik, vorbesce fécuri, vorbesce mascari, mascarosce.
- Nyálasodik, se imple de bale, de scupatu, se mucosiaza.
- Nyálasznyik, coca pe foi.
- Nyalat, v. Nyaládek.
- Nyálaz, imple de bale, imple de scupatu.
- Nyaldogál, linge mereu.
- Nyali-fali, licau.
- Nyalint, linge odata.
- Nyalinta, licau, licaritoriu.
- Nyálító, bucata gustuósa, bucata buna, (dupa care se scurgu balele).
- Nyalka, adi., falosu, mandru, impositionatu; infiptu; iubetiu; cochetu; s., craisoru, baronasu (strengarelu), paraleu, leusioru, paunelu (nemt. Stutzer, engl. Dandi).
- Nyálka, balosíme, bale, pl., mucositate, sucu balosu; —láz, friguri balóse, friguri flegmatice.
- Nyalkákkodik, se falesce, se mandresce, se inganfa.
- Nyalkán, adv., cu fala, cu mandria, infumuratu.
- Nyalkás, adi., —an, adv., balosu, mucosu (mësghosu).
- Nyálkásít, face flegma, produce bale, mucosíme.

Nyálkásodik, Nyálkásúl, se face balosu, se mucosiază.

Nyalócz, lingariu, lingusătoriu, lingatoriu de scuipatu.

Nyalóka, licau; v. Nyalánk.

Nyalósó, sare de linsu (la vite).

Nyálzó, Nyálzóz, v. Nyalító.

Nyámándi, adi., simplu, hebeucu, naucu, tontu; s., gagautiu, moto-flete; gura-cascata; badaranu.

Nyámnoog, Nyammog, manca incetu, molfaie.

Nyár, vara; plop; —elő, Iuniu, Ciresariu; —fa, plop; —rezgő nyárfa, plop tremuriciu; —fordulat, —forduló, solstitiu de vara; —ho, Iuliu, Cuptoriu; —szak, tempu de vara; —utó, Augustu, Mscalariu.

Nyaral, varéza, veréza, petrece var'a; —ás, veratu, veraticu, a marhát nyaralni adtam, am datu vitele la veratu.

Nyaraló, casa de vara, tusculanu, vila, casina.

Nyaranta, stagiunc de vara, tempu de vara.

Nyarasodik, se trage (vinulu); v. si Nyárlik.

Nyaratszaka, preste vara.

Nyargal, alérga, fuge; alergare, fugiro, galopare.

Nyargalász, Nyargalószik, v. Nyargal.

Nyargaló, alergatoriu; alica; calaretiu, calaritoriu; galopada; taca de calaritu.

Nyargalocz, cerbu tarandu (Taranus).

Nyargoncz, alergatoriu, baietu de trimisu, galopiu; cufta, invetia-celu la cuina.

Nyári, de vara, varaticu; —as, adi., —asan, —lag, adv., cá de vara.

Nyárlik, Nyállik, se trage, se mucosiază (vinu, móre).

Nyárlott, varatu, statu de vara.

Nyárolás, destielinare, antei'a aratura, ogorire, aratura de var'a.

Nyárs, frigare, tiépa; —alávaló, picatóre; —forgató, frigatoriu; —

gerely, lancióra, pica scurta; —láb, capetciu de frigare, caprisioru.

Nyársal, Nyársol, trage in frigare; trage in tiépa.

Nyáskálodik, Nyáskolodik, se sbuciuma, nu'si afla loculu.

Nyaslat, alérga incóce-incolo.

Nyassán, golu, golanu, desbracatu; neimbracatu.

Nyavalya, nevoia, calamitate; bóla, morbu; —törés, calcatura, epilepsia, cea nevoia; —törös, epilepticu.

Nyavalyás, morbosu; miserabilu, ticalosu, vai-de elu (de ea), de tanguitu, de compatimitu, deplorabilu.

Nyavalyg, Nyavalyog, e morbosu; se tanguese, trage in calamitate, suferu greu.

Nyavalyodik, Nyavodik, devine morbosu, cade in miseria, ajunge in ticalosia.

Nyávog, miauna, mierloie; plange, se caoie, se vaiera; se scancesce; —ás, miaunare, mierloire; caoiere; scancire etc.; —ó, miaunatoriu; plangoce (copilulu micu).

Nyebeleg, tandalesce, taia caniloru frumdie.

Nyefeg, balbaie, fonfaie; —ő, balboce, fónfa.

Nyegget, Nyekget, v. Nyektet si Nyaggat.

Nyegle, fanaronu, omu laudarusu, ventatoriu (Bramarbas).

Nyeglélkedik, se lauda, se inganfa, face pe bocotanulu, face pe marele.

Nyeglencz, cearla, siarla, siarlatanu (ital. ciarlatano).

Nyegleség, fanfaronia, fanfaronada, siarlatania.

Nyekeg, Nyekereg, Nyekken, mēcaie (capr'a); bálbaie; —és, mēcaire.

Nyekege, mecaitoriu; bálbaitoriu, gangavitoriu.

Nyekő, osulu peptului.

Nyektet, face se mēcaie; torturéza.

Nyel, Nyél, s., plasa, plesea; manunchiu (la seceri); codoriste (la bicu); códa (la sapa etc.); tórta

(la óla); ranga; — csap, galatusiu, imperatusiu (anat., lat. Uva, Epiglottis); — cső, v. Nyeldekklő.
 Nyélceze, kód'a foiei, stilu.
 Nyeldekklő, Nyeldek, Nyeldök, güt-leju, inghititóre, faringa, ecsofagu (anat.).
 Nyelecs, stilu (instrumentu de scrisu).
 Nyelecske, stiluletü; plesulitia, plesisióra; manunchielu; tortisióra; coditia.
 Nyelefel, Nyeleföl, se imbala, se imbuiba, manca porcesce.
 Nyeles, cu plesele; cu manunchiu, cu códa, cu tórta, cu codoriste; cu stilu.
 Nyelet, s., gliolcu, inghititura; lictariu.
 Nyeletlen, adi., — ül, adv., fara plesea; fara tórta; fara manunchiu; fara stilu; neinghititu.
 Nyelez, pune plesele, pune códa, pune manunchiu, pune codoriste.
 Nyelezet, captusire, captusiéla.
 Nyelfeg, aripa, clinu (la o caciula).
 Nyellik, se usca (póm'a in pomu).
 Nyelv, limba; vorbire, voróva; — héká, brósca (sub limba); — beli, limbisticu, filologicu; — buvár, filologu, scrutatoriu de limbi; — csap, galatusiu, imperatusiu (Epiglottis, Uva, anat.); — csapfű, clopotielu de padure, érba de dureca gütului (Ruscus Hypophyllum et Trachelium); — díj, — váltság, emend'a limbei (Emenda lingvae, lat.), glóba pentru calumnia; — ejtés, dialectu; — fék, — hártya, peliti'a limbei; — hasonlat, analogi'a limbiloru, asemenarea limbiloru; — liba, eróre in limba; — járás, dialectu, usu de limba; — könyv, — rajz, — tan, — tanitmány, gramatica, carte de inventiatu limb'a; — mester, — tanító, dascalu de limba, magistru de limba, profesoriu de limba; — műszer, organulu vorbirei; — szabály, regul'a limbei, legea vorbirei; — szerkezet, stilistica; — szüzesség, curatieni'a limbei, purita-

tea limbei, verguri'a limbei; — tudomány, filologia, sciinti'a limbei, cercetarea limbei; — tudos, filologu, cunoscatoriu de limba.
 Nyelvel, limbisticu, filologicu.
 Nyelvdéd, in forn'a limbei, limbiformu (botan.).
 Nyelvel, v., flecaresce, fleuresce, vorbesce nimicuri; calumniaza, clevetesce, hârfesce; — és, flecarire etc.
 Nyelves, cu limba; limbutu, guralivu, vorbaritiu, fleura, flecariu, reu de gura, livru de gura.
 Nyelveskedés, Nyelvesködés, limbütia, flecaria, fleuria; gura rea.
 Nyelveskedik, Nyelvesködik, flecaresce, fleuresce, este limbutu, e livra de gura (despre femei).
 Nyelvespéra, lauru, dafinu de Alocsandria (botan.).
 Nyelvesség, limbütia, flecaria, fleuraria.
 Nyelvész, filologu, scrutatoriu de limba.
 Nyelvészet, filologia, sciintia de limbi, limbistica.
 Nyelvezet, stilistica.
 Nyelvtelen, lipsitu de limba, lipsitu de vorba, nevorbitoriu.
 Nyenyere, lira; gironda; — és, liriariu, girondariu.
 Nyenyerez, canta cu lir'a.
 Nyer, Nyér, castiga, dobendesce, merue (meret); invinge; — és, castigare etc.
 Nyércz, vidra de balta (Lutra); v. si Nércz.
 Nyereg, siea; (lat. et ital. sella), asternutu de siea (plocadu); — bór, piele de siea; — far, oblancu dinapoi, oblungu dinapoi; — fő, capulu sielei, éochina; — gyártó, sieclariu; — heveder, cing'a, ching'a sielei (ital. cinghia et cigna); — kápa, bumbulu sielei (lat. umbo), oblancu; — kocsi, carnatiu, carutia lungarétia; — osztriga, siea lesiésca, siea polonésca; — párna, — vánkos, perin'a sielei; — szerzám, uneltei sielei; — takaró, — terítő, straiu de siea (germ. Schabracke), coperta de calu; arsiia,

- cioltariu; —táska, traista de siea; desagi de siea; —törés, rosura de siea.
- Nyerekedés Nyereködés, usuraria, camataria.
- Nyerekedő, usurariu, camatariu; interesatu; egoistu.
- Nyerenény, castigu, dobenda.
- Nyereség, castigu, dobenda, profitu; avantagi, folosu; —es, castigosu, profitabilu; avantagiosu, folositoriu; vágyó, interesatu, alergatoriu dupa castigu.
- Nyerész, speculantu, speculatoriu; speculativu.
- Nyerészet, speculatiune.
- Nyerészkedik, speculéza.
- Nyergel, insiéla, pune sié'o'a; —és, insielare.
- Nyergeleten, neinsielatu (calulu).
- Nyergelő, paicu, parafrenariu.
- Nyerges, cu siea, de sub siea; —ár, sula de sielari; —bogár, vespe; —csődör, armasariu de incalecatú; —ló, calu de sub siea.
- Nyergesség, sielaria, profesiune de sielariu.
- Nyergező, insielatoriu; insielare, punere de siea; nyérgezőť fű, trimbitia de insielatu.
- Nyerit, nechieza, renchieza; —és, nechizare, renchizaro.
- Nyerkém, speculantu (sfárnariu).
- Nyerkémkődik, speculéza.
- Nyerkémlet, speculatiune.
- Nyerlet, castigu, folosu, profitu.
- Nyerő, castigatoriu, profitatoriu; activu; nemeritoriu (in loterii); —csont, osu bifurcatu, furculitia (dela paseri), iadesiu; —szám, numeru castigatoriu; —tőz, —kereskedés, comerciú activu.
- Nyers, adi., —en, adv., crudu; grosolanu, necioplitu, necultivatú, nepolitu; verde, neuscatu.
- Nyerses, camu crudu; camu verde; —ég, cruditate; crudime; verdínea lemnului.
- Nyertes, castigatoriu, profitatoriu; victoriosu, invingétoriu; nemeritoriu (in loteria).
- Nyervágy, pofta de castigu; —ó, alergatoriu dupa castigu, interesatu.
- Nyervény, castigu; nemeritura.
- Nyes, Nyés, ratéza, tunde (arborii); —és, ratediare, tundere.
- Nyesdel, ciocártese, menuntiéza.
- Nyesedék, gateju, ramurelu, ramu uscatu, crengusióra, hacu.
- Nyesökés, briciu, cutitu de rasu.
- Nyesölék, v. Nyesedék.
- Nyesőtűtzelep, bateria de scarpa.
- Nyest, foina (ital. faina), vezure de casa, vezure de munte, jderu, sderu.
- Nyestike, calínica, calimica, chilimica (botan.).
- Nyeszetel, Nyeszetöl, ciorsaie, ciocartesce, taia reu (cu custura, cu fórfeci taie).
- Nyetre, ciúrsa, custura, bricégu reu.
- Nyi (suficsu), cá, camu, cá de, cá la, circa; száz főnyi, camu de un'a sutá capete.
- Nyi, míraie, plange, se scancesce, se caoie, se miauna, se mierloie.
- Nyifa, fónfa, founfaiu (care vorbesce pe nasu); —hang, sunetu nasalu.
- Nyiffancs, plangoce, scance, mierloitoriu.
- Nyifog, míraie, se scancesce; striga, típa; v. si Nyafog.
- Nyiggat, Nyikgat, face se planga.
- Nyiharáz, chicotesce, ride in resfatu.
- Nyihelődzik, Nyihelőzik, Nyihelődik, se scarpina; se întorce nvérte.
- Nyihog, chicotesce; nechieza, renchieza.
- Nyikácsol, sbiéra, típa, se caoie, se bocesc, se vaiera; grohote (porculu).
- Nyikkan, sbiéra odata; grohote.
- Nyikog, v. Nyikácsol et Nyikorg.
- Nyikkan, sbiéra; grohote.
- Nyikorg, Nyikorog, óurtiaie, scartiaie; tiuie; —ás, cártiare etc.
- Nyil, s., pl. nyilak, sagéta; tabla, (delnitia, de padure); sortiú, losu; —egyenesť, deadreptulu, in linia drepta; —eső, plóia de sageti; —fű, sagetica (botan.); —harcgát, flésia (franc. fléche), siantiu

- in form'a sagetei (fortif.); —hu-
zás, —vetés, —vonás, tragere la
sorti; arcu de sagéta; —lövés, sa-
getatura, —lövésnyire, distantia
de un'a sagéta; —sebes, iute cá
sagét'a; —sugármagosság, inaltíme
de sagéta; —tok, téca de sageti,
tolba, faretra; —vas, stínghia, stín-
ghiu (ital. stanga), ferulu sagetei;
—vessző, sagéta, vérg'a sagetei, bol-
tióna (ital. bolzone); —vetés, sor-
tíre, aruncare la sorti; —vonás,
tragere la sorti; —zápor, plóia
de sageti.
- Nyfl, nyflik, se deschide; infloresce;
—ás, deschidere.
- Nyiladék, deschisura, deschisetură,
destupatura, spartura; borta, gura,
gaura; alea (in padure), poiana.
- Nyilaj, crestatura, stría (la balestra).
- Nyilal, sagéta; junghie, are junghiu;
ridica (cas'a tieranésca cu pèr-
ghia); —ás, junghiu.
- Nyilallik, Nyilamlik, junghie, dóre
amaru.
- Nyilam, calibru (artil.).
- Nyilány, infenatu, rarú.
- Nyilas, sagetariu, arcariu, arcasiu;
parte, pörtiune; camilu, gomóua,
funé grósa (marin.).
- Nyilásos, Nyiladékos, spartu, plinu
de gauri.
- Nyilatkozás, Nyilatkozat, descoperire,
revelatiune; dechiaratiune,
manifestatiune; respicare.
- Nyilatkozik, descoperere; revela; de-
chiara, manifesta.
- Nyilatkozmány, manifestu.
- Nyilatkozat, revela, descoperere, ma-
nifesta, dechiara; —ás, revelare etc.
- Nyilatkozány, dechiaratiune; ma-
nifestu.
- Nyilaz, da cu sagét'a, sagéta (ca-
lulu cu caiu).
- Nyillard, cá sagét'a, in form'a sa-
getei.
- Nyilik, v. Nyfl, v.
- Nyilként, iute cá sagét'a.
- Nyilong, sta deschisu, sta cascatu.
- Nyilt, adi., —an, adv., deschisu;
pe fatia, la vedere, invederatu;
- francu, liberu; —eszli, mlntosu,
desteptu, ingeniosu, istetiú; —
gátna, saptura descoperita (for-
tif.); —keblí, —lelkí, —szíví,
sinceru, candidu, deschisu la ini-
ma, francu; —parancs, ordínu des-
chisu; —sor, linia deschisa, síru
deschisu.
- Nyilván, pe fatia, in vederea lu-
mei, in publicu; —jog, dreptu
publicu; —való, invederatu.
- Nyilvánít, descoperere, revela; mani-
festa, publica, face cunoscutu, anun-
tia, insciintiaza, incunosciintiaza;
—ás, descoperire, revelare etc.
- Nyilvánítmány, v. Nyilatkozány.
- Nyilvánodik, se face cunoscutu, se
descoperere, se invedera, se da pe
fatia.
- Nyilvános, adi.; —an, adv., chiaru,
respicatu, limpede, lamuritu; pu-
blicu, pe fatia, la lumin'a dilei, in-
vederatu.
- Nyilvánosít, descoperere, revela; pu-
blica, face cunoscutu.
- Nyilvánosság, publicitate.
- Nyilvánóság, adeveveru invederatu,
evidentia, lucru limpede; —ban-
tartás, tieneru in evidentia (a com-
puteloru etc.).
- Nyilvánóságos, adi., —an, adv., pe
fatia, invederatu, lamuritu.
- Nyilvánulás, dechiaratiune; raportu,
relatiune, aratare.
- Nyilváný, publicitate; —os, publicu.
- Nilvánýosít, publica, face cunoscutu.
- Nyilvánýosság, publicitate.
- Nyír, s., mestécanu; v., tunde; taia,
ratéza; —ás, —és, tunderu, rate-
zare; tunsura; —czímaz, pedu-
chiu de mestécanu; —erdő, me-
stecanisiu; —galócza, éscă de me-
stécanu; —kátrány, catranu de
mestécanu, dohotu, pecura.
- Nyírbál, Nyírkál, tunde, ratéza; cior-
saie; cioplese.
- Nyíredék, tunsetura, tunsura; —
gyapju, lava focósa.
- Nyíreget, tunde mereu.
- Nyíres, mestecanisiu.

- Nyíret, v., geme.
 Nyíret, s., tunsura; kétnyirettí, de dóua tunsuri; — másod nyirettí, de adó'a tunsura.
 Nyiretlen, netunsu; neratezatu.
 Nyíretty, arcu, arcusiu (de alauta); —rántás, —vonás; trasetura de arcusiu.
 Nyírfa, mestécanu; —fajd, cocosiu de munte, francolinu, fasanu de munte (Tetrao tetrix, dupa Lin., Lagopus, dupa Klein); —faseprő, matura de mestécanu.
 Nyírics, Nyírvirics, mustu, mustatia, sucu de mestécanu.
 Nyírigli, siutu, tunsu tare.
 Nyiri kakas, cocosiu ungurescu.
 Nyiring, Nyering, cale lunecósa, lunecusiu.
 Nyírjes, tufariu de mestécanu.
 Nyirk, limfa, umediéla zerósa; apa limpede; umediéla petrundietória, jilavéla.
 Nyirkál, tunde; ratéza.
 Nyirkedény, Nyirkér, arteria sugatória, vasu limfaticu (med.).
 Nyirkmirigy, ghindura limfatica, mosolu.
 Nyirkos, apatosu, limfaticu, umedosu, umedu (jilavu); —ság, umediéla (jilavéla).
 Nyirkosit, uda, umediesce (jilavescé).
 Nyirkudik, Nyirkuuszkodik, aspira, atienta, nesuesce (spre ceva).
 Nyirog, grieresce; múraie.
 Nyirok, v. Nyirk; —sipoly, fistula limfatica (med.).
 Nyirolló, fórfeci de oi, forfecóia.
 Nyirség, Mestécani (regiune in comit. Sabolciu).
 Nyiszál, ciorsaie, taia reu (cu cüstura).
 Nyiszít, chialaie, chiauna, chiule, chiulesce; se lingaresce (canele).
 Nyiszlet, macru, marcedu (slabanogu).
 Nyiszol, ciorsaie; v. Nyszétel.
 Nyit, deschide; descopere (vii'a); —ás, deschidere; —hang, isonu (mus.).
 Nyitány, overtura (mus.); chiaie (la positiune stratégica).
 Nyitja (valaminek); deschisura, chiaie, introductiune (la ceva).
 Nyitószer, chiaie, pl., unelte de deschisu.
 Nyitra, Neutra (in Ungari'a).
 Nyitva, adv., deschisu.
 Nyiv, érba suptíre, (neajunsa prin (cósa), paisiu.
 Nyivácskol, Nyivácsol, Nyivákol, Nyivog, chiauna, se chiauna, chiulesce (canele); se miauna, mierloie (míti'a); plange, se caoie, se scancesce, se bocescce (prunculu).
 Nyiza, macru.
 Nyolcz, optu; —annyi, de optu-ori atata, optitu; —féle, de optu feliiuri, de optu speciú; —lapony, octoedru, optu fetie; —lovás, cu optu cai; —szor, de optu-ori; —szori, de a opt'a óra; —szoros, optitu; —szög, optuanghiu.
 Nyolczad, alu optulea, a opt'a; partea a opt'a, optariu; —fél, siepte si diumatate; —favola, flota pe octavu (mus.); —hó, Augustu, Meselariu, Mesalariu; —rész, a opt'a óra; —rét, octavu; —szor, de a opt'a óra.
 Nyolczadik, alu optulea, a opt'a.
 Nyolczagla, octoedritu (trigon).
 Nyolczan, optu-insi.
 Nyolczannyi, de optuori atati, atatea.
 Nyolczas, de optu; alu optulea, a opt'a.
 Nyolczvan, optudieci; —féle, optudieci de feliiuri; —szor, de optudieci de ori.
 Nyolczvanad, —ik, alu optudieci-lea, a optudiecea; optudieceriu.
 Nyolczvanas, optudieceriu, optogennariu.
 Nyom, s.; urma, pasu; generatiune; pitioru (cá mesura), urma; nyomába akad, da in urma; nyomában van, ii ia urm'a, ii calca in urma; —bottal ütheti nyomát, 'ia perdutu urm'a; nyomon, in vina veghietá (Rom.), in fapt'a crimei, (in flagrantí); —hely, urma, vestigiu.
 Nyom, v., apasa; stórcce, tescuesce; cumpanesco, trage (in cumpana); triera (cu cai, cu machina, cerealele);

- tiparesce, imprime; —álm, le-
targia, somnu mortaretiu; somnu
apasatoriu, somnorime, somnolen-
tia; apasare; stórcere; calea vi-
teloru; ogoru, locu de pasciune;
—erő, putere apasatória; —pa-
pir, charthia de tipariu; —sza-
bályzó, regulatoriu de téscu; —
szer, compressa.
- Nyomadék, supragreutate, supra-
poudu; compresa (chirurg.); stor-
sura, lucru storsu; —os, adi., —
osan, adv., ponderosu, cumpani-
toriu; energiosu, puterosu, vigo-
rosu, cu vigóre.
- Nyomag, alpu, supresiune nocturna,
visu greu.
- Nyomakodás, imbuldiéla, inghesuéla.
- Nyomakodik, Nyomakozik, se im-
buldiesce, se inghiesuie, impinge
inainte; duce urm'a.
- Nyomantyú, claviatura (la claviru).
- Nyomasz, ingreunatoriu.
- Nyomaszt, apasa, ingreuna.
- Nyomat, tipariu, tiparitura; tipu;
—os, tiparitu.
- Nyomaték, compresa, béta, fasia
(chirur.); energia, vigóre; —ós,
insemnatoriu, de insemnate, im-
portantu; vigorosu, energiosu; cum-
panitoriu.
- Nyomattyú, tulumba de storsu, tu-
lumba de strinsu.
- Nyomatyú, apasatoriu.
- Nyomban, indata, pe locu, acilea,
la momentu.
- Nyomda, imprimeria, tipografia; —
zseugék, incunabile, primele ti-
parituri.
- Nyomdár, Nyomdász, imprimetoriu,
tipografu.
- Nyomdok, Nyomdék, urma, vestigiu.
- Nyomdokol, urmaresce, canta urm'a;
v. Nyomoz.
- Nyomdos, apasa desu; —ás, apasare
désa.
- Nyomint, Nyomit, apasa incetu.
- Nyomizga, rabarbara (bot.).
- Nyomaszt, apasa, oprime; impila; in-
nadusia; —ó, apasatoriu.
- Nyomó, apasatoriu; calcatoriu; téscu
(la viia); —kád, cada de calcatu
(struguri); —mú, lucru de téscu,
lucru de tipariu; —rud, sulu de
fenu; —suly, poudu.
- Nyomócz, alpu; v. Nyomag.
- Nyomor, calamitate, miseria, misie-
latate, ticalosia, stare deplorabila;
necasu, nevoia, suferintia; ecsiliu;
plaga.
- Nyomorék, schidóla, schilavu, ne-
putintiosu, invalidu; ticalosu.
- Nyomorg, Nyomorog, suspina in ca-
lamitate, petrece cá vai de elu
(de ea), sufere amaru; —ás, mi-
seria, calamitate, ticalosia.
- Nyomorgat, necazesce, angariaza; tor-
mentéza, torturéza, chinguesce
(Mold.); persecutéza (prigonesce);
—ás, angariare; torturare etc.
- Nyomorit, arunca in ticalosia; schi-
lavesce.
- Nyomorodik, saracesce, ajunge la
sapa de lemmu, se nedericesce;
se schilavesce, ajunge la nepu-
tintia.
- Nyomorú, Nyomorúlt, adi., misielu
(Trans.), saracu, vai de-elu (ea),
ticalosu, nevoiesiu, demnu de com-
patimitu.
- Nyomorúan, Nyomorultan, adv., mi-
siesce, in misielatate, in sara-
cia, in calamitate, in nevoia.
- Nyomoruság, calamitate, miseria, mi-
sielatate, ticalosia; v. Nyomor.
- Nyomoruságos, v. Nyomorú.
- Nyomos, adi., —an, adv., ponde-
rosu, importantu, insemnatoriu, de
insemnate; interesantu.
- Nyomosít, da importantia, da insem-
nate.
- Nyomosság, inportantia, insemnate,
interesu mare.
- Nyomoz, urmaresce, merge pe urma,
ia urm'a; cercetéza, investiga; per-
secuta; scrutéza, cauta; —ás, ur-
marire, cercetare, investigare; scru-
tare etc.
- Nyomozat, scrutatiune; investiga-
tiune, urmarire, persecutare.
- Nyomozólevél, carte de urmarire,
ordinu de persecutare.

- Nyomozósók, tribunalu de urmare.
- Nyomtalan, fara urma.
- Nyontat, imprime, tiparesce; triera, pune se calce (cerealele); storce, tescuesce; — ás, tiparire, imprimero; trierare, calcare, imblatire; stórcere, tescuire.
- Nyomaték, suprapondu; preponderantia, precumpanire, adasu la greutate; tiocu, companela (óse si carne rea, ce arunca macelarii in cumpana).
- Nyomatmány, eemplariu tiparitu, tiparitura; proba de tipariu, copia, modelu.
- Nyomatató, tiparitoriu, tipografu; trieratoriu, treicratoriu; storcatoriu, tescuatoriu; — festék, negröla de tipariu; — mühely, impeimeria, tipografia.
- Nyomatvány, v. Nyomatmány.
- Nyomúl, petrunde, strabato, mergo nainte; se imbuldiesce, se inghesuie; — ás, petrundere etc.
- Nyomvad, impilesce, inchulesco, sufer de apasare.
- Nyomvadt, impilitu, inebilitu, chila.
- Nyomvány, apasatoriu (de scrisori, in cancelarii).
- Nyomaszt, v. Nyommaszt.
- Nyoszolya, Nyoszolyó, patu, crabatu; — asszony, — leány, paranimfa.
- Nyó, smulge (canep'a); pórtá, ponoscesce, invehiesce (vestmentulu).
- Nyöfög, mornaie; hodrogescce, bate din gura.
- Nyög, Nyögdél, geme; — és, gemetu.
- Nyögdécsel, se scancesce: gnguresce, (prunculu, porumbulu); — és, — et, scancéla, caoitura.
- Nyökken, micanie.
- Nyökög, Nyökörög, micanie (capr'a).
- Nyél, cresce; v. Nöl.
- Nyörszög, v. Nyöszörg.
- Nyöstény, femeiusca, muierusca; — szer, seccsu femeiescu, femeia.
- Nyöszörg, Nyöszörög, se scancesce; se caoie, se vaieta, se bocescce,
- plange amaru; — és, scancire; caoiere, vaietu, bocitura.
- Nyövés, smulsura, smulsetura; ponoséla, invehire.
- Nyug, incetare, liniste, pausu, repausu, odichna; pausa, punctu de pausare; — ágy, patu de repausu; — díj, — pénz, pensiune; — díjaz, — díjazott, pensionatu; — díjaz, pensionéza; — díjnok, pensionistu; — év, anu de sabatu, anu de repausu; — hely, locu de repausu; — hétfő, luna betiei (la profesionisti); — idő, timpu de repausu; — iv, cóla de pensiune (la functionari); — jel, pausa, semn de pausare; — nap, di de repausu; di de recreatiune; — tér, terasa; chiantoria, chiatóre (archit.).
- Nyugalmas, linistitu, paciuitu, odichnitu, calmu (ital. calmo), pausatu.
- Nyugalmas, pensionéza, pune in stare de repausu.
- Nyugalmaszott, pensionatu.
- Nyugalom, liniste, pace, repausu, odichna, odina.
- Nyugaszt, Nyugasztal, linistesce, molcomesce, calméza, domolesce; — ás, linistire etc.
- Nyugat, apusu, occidente, vestu (franc. ouest); — i, apusénu, occidentalu.
- Nyughatatlan, Nyughatlan, adi., — úl, adv., nelinistitu, nepaciuitu, turburatu, agítatu, insgomotatu; — ság, — lankodás, neliniste, turburare, neodichna.
- Nyughatlankodik, se turbura, se agitéza, se nelinistesce, se nepaciuiesce.
- Nyugodalmas, v. Nyugalmas.
- Nyugodalom, v. Nyugalom.
- Nyugoszik, repausa, pauséza, se odichnesce.
- Nyugot, apusulu sórelui; v. inse Nyugat.
- Nyugoszt, v. Nyugaszt.
- Nyugothon, tiéra apuséna; — i, apusénu, a.
- Nyugott, adi., — an, adv., linistitu, paciuitu, calmatu, odichnitu.
- Nyugovás, Nyugvás, repausu, pausu, liniste, odichna.

- Nyugra! cocosiu-la locu! (comanda).
- Nyugta (valakinek, valaminek), linistea (cuiva); pace; cuitantia, ciantia.
- Nyugtalan, adi., — úl, adv., nelinistiu, nepaciuitu, turburatu, neodichnitu.
- Nyugtalanít, nelinistesco, nepaciuesce, turbura, conturba, alarméza; — ás, nelinistire etc.
- Nyugtalanokdik, e nepaciuitu, se turbura, se conturba, se alarméza, se nepaciuesce, se neodichnesce.
- Nyugtalanóság, neliniste, nepaciuire, turburare, neodichna.
- Nyugtat, linistesce, calméza, domolesce; cuitéza; — ás, linistire etc.
- Nyugtató, linistitoriu, impaciuitoriu, domolitoriu; cuitantia; cuitatoriu.
- Nyugtatvány, cuitantia.
- Nyugtatványoz, cuitéza.
- Nyugtatványul, de primire, platitu, saldatu, pour acquit (camb.).
- Nyugton, adv., in liniste, in pace.
- Nyugvás, pausare, odichnire.
- Nyugvó (dobjel), repansu, nyugvóra dobol, bate tob'a de repansu. (franc. retraite, germ. Zapfenstreich).
- Nyúja, Nyulja, pantece (pielea dela animale).
- Nyújt, intende, intinde; lungesce; invele (panur'a in vultóre); — ás, intindere etc.
- Nyujtékony, intindietiosu, ductilu; venjosu; — ság, intindietime, ductilitate, venjosime.
- Nyujtható, v. Nyujtékony.
- Nyujtó, intindietoriu, sucitoriu, subtiietoriu; — deszka, cãrpatoriu; — fa, sucitoriu; — henger, cilindru, rolu (ital. rullo), de intensu, de latitu (metale etc.); — kalapács, — pöröly, barosu, maiugu, ciocanu de intinsu; — mív, machina de intinsu (metale); — rud, sulu de caru; — szurok, resina móle; — vas, feru in sína, feru ductilu, feru de ciocanitu.
- Nyujtozás, Nyujtozás, intindere.
- Nyujtózik, Nyujtozik, Nyujtózko-dik, se intinde.
- Nyujtóztat, intinde.
- Nyujtvány, montu, apofise (anat.); sbocu, (ital. sbocco, de unde verb. rom. sbocotire), esíre, continuatiune, prelungire (la o mesura, anélta etc.).
- Nyuka, Nynka, iepurasiu, iepurelu.
- Nyúl, s., iepure; disznó nyulja, iepurele dela porcu; — ajak, s., — ajkú, buza crepata; — arolék, sioldanelu; — árnyék, — árny, spãranga selbatica; — bõr, piele de iepure; — csapa, — csapás, — nyom, urm'a iepurelui; — csiéd, — hamarja, saritura do iepure; — czimer, sioldu de iepure; — derék, — hát, spinare de iepure; — fark, coditia de iepure; floriceica; — fek, — fekvés, culcasiu de iepure; — fi, sioldanelu; — fii, laptuca iepurésca; — fül, urechitia de iepure, aurica; — herefii, — szapuka, trifoiu iepurescu; — pecsenye, — sült, friptura de iepure; — saláta, susaiu; — sás, abligéna de apa, galanga de apa; — szemfii, garófa selbatica; — szivü, fricosu, pléca-fuga, taia-fuga, codardu (care se codesce, se trage la o parte de frica), poltronu; — tetem, • bolfa, iepure (la pitiórele viteloru).
- Nyúl, v., se atinge (da ceva, da de ceva), intinde man'a; — ás, atingere; intindere.
- Nynladozik, se intinde.
- Nyúlánk, intinsu; sulegetu, sveltu, subtiieticu, desíratu (corpulu omenescu).
- Nyulas, iepuretu, locu de iepuri.
- Nyulász, iepurariu, venatoriu de iepuri; — at, venatu, venatóre de iepuri.
- Nyulékony, intindietiosu, ductilu; venjosu; vescu; — ság, ductilitate; — venjosime; vescuime.
- Nyúlik, se intinde; e vescu; e balosu.
- Nyúlós, Nyulosság, v. Nyulékony.
- Nyulosodik, se venjosese; se vescu-siéza.

- Nyulvány, prominentia, sbocu, esitura, capetu (de lemnu, de scocu, de canalu).
- Nyurga, macru; —nyak, gűtlungu.
- Nyszka, macru, fara carne; ura.
- Nyszst, novastuica zibelina, samuru (Mustela zibellina; ital. martora zibellina); —menyét, mustea, nevestuica de padure.
- Nyúvad, se innéca.
- Nyúvaszt, innéca.
- Nyúz, despóie, belesce; póta, ponoscesce; —ás, despoiere etc.; —hártya, peliti'a celularia a bósicloru (anat.).
- Nyuzga, Nyúzár, macru.
- Nyúzó, despoietoriu, belitoriu; budariu, hoheriu; —gébics, cotiofana de munte; —inas, sierbulu hoheriului; —taliga, carulu hoheriului.
- Nyuzott hus, carne de vita crepata.
- Nyú, v., póta, ponoscesce, inveciesce; smulge (canep'a).
- Nyü, s., verme, vierme; ríma; cariu; strepede; —fű, buruóna de friguri.
- Nyüg, pedeca; catusia; falanga, grosu (Mold.), féra (pe maní si pitióre), lantiu, catena; cruce, greutate, sarcina, greomentu.
- Nyügér, curmatura de catusi; urma de robía.
- Nyüglödik, Nyüglödik, incomodéza, e presto mana; se sbuciuma, se strapatiaza (ital. strapazzare), se trapeda, se ostenesce.
- Nyügös, legatu, ferecatu, incatusiatu, incatenatu, lantiuitu.
- Nyügösködik, imbiie; constringo, öbléga, silesce; incomodéza.
- Nyügöz, fereca, incatusiéza, léga, incatenéza, lantiuesce.
- Nyühelödik, se scarpina.
- Nyünnöög, mormaie, mornaie, murmura.
- Nyürrög, ciripesce, piscue (paseruicele).
- Nyüsgeteg, v., vermuesce.
- Nyüst, itia; uruocu (la tiesutu).
- Nyüstöl, alérga impregiuru.
- Nyüszög, se bocesce, se caoie; v. Nyöszög.
- Nyütt, invecitu, purtatu, ponositu.
- Nyüved, se tocesce.
- Nyüves, adi., —en, adv., vermenösu, cu strepede.
- Nyüvesedik, Nyüvesül, se vermenosieza, se imple de vermi, face vermi.
- Nyüveszt, imple de vermi.
- Nyüvesség, vermenosire, invermenare.
- Nyüvész, vermenariu, mancatoriu de vermi.
- Nyüzsög, furnica; vermuesce; —és, furnicare.
- Nyüzzög, foufaie (pe nasu), bonbane, bolboresce.

0.

- Ó, s., vechiu; v. act., apara, scutesce; interj., o! ah!; —árus, anticariu, comerciantu de anticitati, de vechituri; Ó-Buda, Bud'a vechia; —buvár, anticariu, amatoriu de anticitati; —divatú, de moda vechia; —hitü, de confesiunea gréca, de legea grecésca; —kortan, archeologia, sciinti'a anticitatiloru.
- Óbogat, se bocesce, se vaieta, se vaiera, lamentéza, se tanguesco, plange amaru; —ás, bocire etc.
- Obon, uncia, untia (mesurica de greutate).
- Obsit (german.), dimisiune (dela öste).
- Öcs, Öcska, vechiu, invecitu.
- Öcsár, Öcsárl, Öcsárol, defaima, repóba, reprobéza (hulesce); despretiuesce; —ás, defaimare, despretiure.
- Öcsárcödik, canta scaderi; despretinesce.
- Ocsmány, adi., —ül, adv, deformu; hídu (franc. hideux), scárnavu (ital. scarna); necuratu; spurcatu; —

- ság, deformitate, hidîme, scarnavîa; spurcatiune.
- Oesmányit, scârnavesce, deforméza; spurca.
- Oesmányodik, se scarnavesce.
- Ocsó, desteptu, trózu; v. Ocsú. •
- Ócsó, eftinu; v. Olesó.
- Ócsódik, se eftinesce.
- Ócsöll, tine de eftinu.
- Ócsóság, eftinatate, tempuri eftine.
- Ocsú, curaturi, pl., ciuruéla, ce remane dupa ciuru: cadietura.
- Ocsúdás, desteptare; desametîre, desmetre, desinetecîre.
- Ocsúdik, Ócsúl, se destépta; se desmetiesce.
- Ócsúl, v. Ócsódik.
- Oktober, Octobre, Brumarelu.
- Oda, acolo; oda vagyok, sunt perdutu, e vai de mine; — enged, cede, lasa, da, abandonéza; — engedés, cedere, lasare, vendere; — hagy, parascesce, desertéza; — haza, acasa; — illés, acomodare, aplicare, brodire; — itél, adjudeca; — marad, remane, nu vene; — szán, destina (lui, ei, acolo); da, cede; — való, de acolo, conlocuitoriu, concetatiénu; compatriotu; — van, e dusu, absentéza, nu esté acasa; a peritu, s'a perdutu; — vetődik, se duce, se stramuta, se instraina; — vonás, chiamare, invitare (la locu, la servitiu anumitu).
- Odább, Odébb, mai incolo, mai departe; —i, urmandu mai departe.
- Odáig, pana acolo; odáig van, este cu unu pitioru in grópa; atat'a'i, este.
- Odera, Oder'a (riu.); — Frankfurt, Francofurtu la Oder'a.
- Odó, Odú, butura; gaura, gavanu, scorbura (in arbori).
- Odoli, de formu; balatruca, hondocu, scalambatu.
- Ódon, de moda vechia, invecbitu.
- Odon, s., Adrianu, n. pr.; gavanulu siurei (unde se tinu bucatele); pestera, spelunca, grota, caverna.
- Odor, adi., Odorias, Odorjas, grotescu (estet.); — mü, lucru grotescu.
- Odros, gaunosu, gavanosu, scorburos, buturos (golu).
- Odroz, gaunosiéza, gavanescce, scobescce, scorbureza.
- Odú, Odv, butura, scorbura; gavnosia (la masa).
- Odvas, gaunosu (dentele); scorburos (arborele).
- Odvasodik, se gaunosiéza, se scorbureza, se gauresce.
- Odvas, gaunosiéza, gavanescce, scorbureza.
- Ódzik, se desléga.
- Offenbánya, Ofenbai'a.
- Ófrál, ambla impregiuru; ambla tandalindu.
- Óh, o! ach! vai!
- Ó ha! o de! (oftatura).
- Óhajt, Óhajt, doresce ferbente; — ás, doru, dorintia ferbente.
- Óhajtoz, Óhajtozik, doresce ceva, oftéza dupa ceva.
- Óhajtva, cu doru, cu acltu.
- Óhatlan, Óhatatlan, adi., — úl, adv., neaparatu, neamanatu, neamanabilu, ce nu se póte amana, tagana, indelunga, prelungi.
- Óhétozik, geme, suspina.
- Óhit, v. Óhajt.
- Ój, Ójja magat, se apara, se pázesce, se feresce, se defende; v. Óv.
- Ok, cauza, pricina; argumentu, ratiune, temeiu; culpa, vina; ocasiune, privilegiu; — adás, aratarea causei, motivare, intemciere; — adó, argumentatoriu, ratiunatoriu, motivatoriu; — ellenes, nerationalu; irationalu; — fejtés, pragmatismu, desfasurarea causeroru (unui evenimentu); — fejtő, pragmaticu (de ecs. istoria); — fő, principiu fundamentalu; macsima, principiu; — hely, citatu, citatiune (din cutare scriitoriu); — helytan, topica; — irányos, rationalu; — irat, — jel, documentu, chrisovu; — ismeret, cunóscereá causeroru, etiologia; — levél, diploma; — levelész, diplomaticu; — levelészet, — levél-

- tudomány, —levéltan, diplomatica; sciintia diplomaticae (nu a diplomatiei); — másolat, metonimia (figura retor.); — nélkül, adv., fara causa, fara conventu, fara temeiu; — nélküliség, lipsa de causa, lipsa de temeiu; — súly, — szer, argumentu, rationamentu; — szeres, adi., szeresen, adv., rationalu, cu conventu, cu logica; — szerkezet, silogismu (logica); — szerkezettan, silogismu, silogistica; — szerű, adi., — leg, adv., rationatu, intieptu; — szerűlten, nerationatu, neintieptu; — szövény, sofistaria, subtilitati, pl., rationamentu mintiuosu; — tan, doctrina fundamentala, doctrina esentiala; — vetés, scusa, desculpate, desvinuire.
- Oka, oca (2 $\frac{1}{4}$ punti de Vien'a).
- Okád, boresec, vorsa, vomé; scupa; — ás, borire, vomire.
- Okadat, motivare, intemeiere.
- Okadatul, motivéza, intemeiéza.
- Okadatos, Okadatolt, motivatu, intemeietu.
- Okádék, boritura, vomitura.
- Okádó, boritoriu.
- Okádoz, boresec desu.
- Okatlan, nemotivatu, neintemeietu; — ság, lipsa de causa; lipsa de temeiu.
- Okí, causalu; — ság, — lagosság, causalitate.
- Okik, capata minte, se intieptiesce; bele —, petrunde, studiaza.
- Okkal, inóddal, cu modu, cu sama, óresicumu.
- Oklik, sufere, e pedepsitu.
- Okmány, documentu, chisovu (sinetu), proba in scrisu.
- Okmányol, documentéza, adeveréza, probéza, instruéza (jurid.).
- Okoda, academia, scóla de facultati scientificé.
- Okol, inculpa, incusa, acusa, invinue; — ás, inculpare etc.
- Okolmász, Okolmáz, smóla, untura de caru.
- Okos, adi., — an, adv., priceputu, pricepetoriu, intielegétoriu; rationalu, logicu; prudentu; — ság, prudentia; intieptiune, ratiune.
- Okosdi, Okoska, nasutu, sfatosu, sofistu, filosofastru; indiscretu; arrogantu.
- Okoskodás, rationamentu, silogismu; — mód, modulu rationarei.
- Okoskodik, cugeta; deduce, inchiaie; argumentéza, ratiocinéza.
- Okoskodó, cugetatoriu; argumentatoriu; v. si Okosdi.
- Okosodik, Okosul, se intieptiesce; belé —, petrunde cu mintea.
- Okoz, causéza, pricepusce; casiuna; — ás, causare etc.
- Okozat, efectu, efeptu, causatu (Causatum, in log.), resultatu, actiune, lucrare; urmare, consecentia.
- Okra, oca, lutu galbinu (inchisu); — szinü, ocrü.
- Okrándik, se sparie, tresare, tresalta.
- Okság, Okiság, causalitate.
- Oktalan, adi., neintieptu, nerationalu, fara minte; — ül, neintieptiesce, nebusce; — ság, neintieptiune, hebecia, naucia.
- Oktalanit, hebecesce, naucesce, prostesce.
- Oktalanokodik, e naucu, face nebunii, se pórtá neintieptiesce.
- Oktat, v. a., invétia, dascalcesce, instruéza, da lectiuni; — ás, invetiare, dascalire etc.
- Oktatástan, didactica.
- Oktató, dascalu, docente, invetiatoriu, profesoriu; — rend, corpu de invetiatori, corpu profesorescu; — ság, profesoria, profesura, dascalta.
- Oktondi, hebecu, idiotu, naucu, tontu; — ság, hebetéiu, naucia, tontia.
- Okúl, v. Okik.
- Okvetetlen, Okvetlen, adi., — ül, adv.; neaparátu, neamanatu, nesmintitu, peremptoriu, in fumulu capului (Trans.), de siguru.
- Ól, staulu, stauru; grasdu, poiéta, (ungur.); cotetiu.
- Oláh, s., románu, dacoromanu; adi., románescu, dacorománescu (spre a se distinge de macedoromanu

si de Olasz); — eezet, otietu de mere, otietu de pere; — ficsor, fetioru de romanu, fetitia de romanu; — orszag, Romani'a, Tier'a romanésca, Dacoromani'a; — ser, zara; jintu'ela; — virag, calimica, calinica, chilinica.

Oláhosít, romanesece, face romanu, séu romana.

Oláhosodik, se romanesece.

Oláhul, adv., romanesece.

Olaj, oleu, oleiu, uleiu, — ág, ramu de olivu, ramu de masliuu; — árus, olcieriu; — bogyó, olivá, maslina; — ezüstfa, oleastru, olivu selbaticu, maslinu selbaticu (*Elaeagnus augustifolia*); — fa, olivu, maslinu; — fahegy, muntele masliniloru, olivetu; — falevél, féia de olivu; — festék, colóre cu oleiu; — festés, zugravia cu oleiu; — felt, macula, pata de oleiu; — kép, cadra in oleiu; — kölyű, pétra, móra de oleiu; — maz, smaltu de oleiu, vernice; — edény, vasu de oleiu; — hordó, bute de oleiu (ital. botte); — korsó, olu de oleiu; — sajtó, — sotu, téscu de oleiu; — szín, colóre de oleiu, colóre olivastra; — színű, olivastru.

Olajany, elenu (*Elaïne*, chem.).

Olajdad, in form'a olivei.

Olajos, oleiosu, cu oleiu, oleietu; de oleiu; in oleiu (zugravia); olcieriu, negutiatoriu de oleiu.

Olajoz, oleiesce, unge cu oleiu; móie in oleiu; pune oleiu, gatesce cu oleiu (bucate); — ás, oleiere.

Olajozat, oleitura, fundu de oleiu (in pictura).

Olál, Olállkodik, pandesce; e reutatosu, spionéza cu reutate, urmaresce pe ascunsu; — ás, panda; urmarire clandestina.

Olállkodó, adi., Olállkodva, panditoriu; pandindu; urmaritoriu, urmarindu; falsu, clandestinu; vulpenosn.

Olány, molibdeu (miner).

Olasz, italianu, talianu, vlachu (germ. Wälscher); adi., italienescu, vla-

chicescu; — atraczel, limb'a boului italianésca (bot.); — fal, paravanu, parete spaniolescu; — fedél, invelisiu latu, coperisiu latetiú, coperisiu platu (ital. piatto); — gesztenye, maróna; — hon, Itali'a, — i, din Itali'a, italianu; — kakukfi, cimbrisoru, italianescu, lamaitia; — kapor, anasonu, cuminu dulce; — káposzta, curechiu de Itali'a (chilu); — lapu, articioca, anghinara de Itali'a; — orszag, v. Olaszhon; — penty, fringila de Itali'a; — szőlő, strugure petrenjelii; — tészta, prajitura in untu, coptura cu untu.

Olaszúl, italianesece.

Olcásarl, v. Ocsárl.

Olesít, eftinesce, scade pretiulu.

Olesúl, se eftinesce, se scade pretiulu.

Olesó, eftinu, cu pretiu micu, cu pretiu scadiutu.

Old, Oldoz, desléga, desface, desnóda; resolvéza (problema); descurca, gácesce (cimilitura, enigma); absolvéza (de culpa, de pecate).

Olda, seursóre, fluóre (Fluor).

Oldal, lature; flanca (ital. fianco, fr. flanc, milit.); — ág, linia colaterala (in genealogii); — borda, costa; — csapás, atacu din flanca; — fájos, suferitoriu de junghiuri; — fal, parete laturalu; — fegyver, sabia, spanga, spanganetu; — félt, alaturea, — gát, impletura din aripa (in fortif., in idraulica); — hatás, strabateru in flanca (milit.); — jegyzék, glosa, nota marginala; — kép, — rajz, profilu (in zugravia); — köz, regiunea stomacului; — küszöb, usciuru; — lap, pagina, fatia (din carte); — lejt, razimu, sprijinu laturalu; costisiu; — lépés, pasu costisiu; — lökés, boldu in costa; — mars, mersu in flanca (milit.); — mű, — vármű, fortificatiune in flanca; — nyillalás, — szurás, junghiu in costa; — örökös, chironomu colateralu; — rajz, profilu; — rokon, consangénu

colateralu; —szelet, coteletu; —szoba, chiliala de-a laturea; chiliala laturala; —szög, anghiu din flanca; —út, cale de laturi, cale laturala; —vég, din capulu cósteloru (carnea de vita).

Oldalas, cóste (de porcu, carnea).

Oldalaslág, Oldalast, alaturea, dealaturi, in flanca; —os, lateralu, laturalu.

Oldalaz, pune cóste, face laturea.

Oldalék, flanca (ital. fianco, franc. flanc.); —támasz, aparare, coperire din flanca; —tűz, focu din flanca.

Oldafélt, de-a laturea, laturisiu.

Oldalgás, mergere alaturea; mergere la o parte; siovaire.

Oldalgós, adi., —au, adv., diagonalu, oblicu, piezisiu, alaturca.

Oldalgó tíztelep, bateria din flanca.

Oldall (el —), merge alaturea, merge cotisiu.

Oldalog, merge strimbu, merge piezisiu, laturisiu.

Oldaloz, cotesce; merge alaturea, merge in flanca; merge de alun-gulu (unui tiermu etc.); —ás, cótéla; flancare.

Oldalt, Oldalvást, adv., alaturea, dealaturea.

Oldat, deslegare, desfacere, desnodamentu; absolutiune, ertare, indulgentia (eclesiastica); gácire.

Oldatlan, adi., —úl, adv., nedeslegatu, nedesnodat, nedescurcatu.

Oldhatatlan, adi., —úl, adv., nedeslegabilu, nedescureabilu.

Oldódzik, se deslégá, se descurca, se desnóda.

Oldólevél, v. Oldvány.

Oldoneza, indulgentia, ertatiune, deslegare de pecate.

Oldószér, menstruum, midiulocu deslegatoriu.

Oldozat, absolutiune, deslegare de pecate.

Oldvány, Oldozvány, Oldózólevél, carté de ertatiuni, carté de absolutiune, indulgentia (ce se dá pe bani).

Oleanderlepke, fluture de oleandru.

Oleandertorokrojt, oleandru comunu.

Ol-élecs, ocsidulu de molibdeniu.

Ol-éleg, ocsidu de molibdeniu.

Olfény, lustru de molibdeniu.

Olka, cotinétia, cotetioru, cocinítia; staurelu.

Olla, fülbemászó —, urechielitia.

Olló, főrfecca (pl. főrfecci); mielu, iedu; pilastru de capriori (la casa); olloba venni valakit, a'lu atacá din dóua parti; (valamit), a ridica cu range (cu pèrghii) incrucite.

Ollor, Botrogfélé —, scorpionu de carti (cá raculu).

Ollosbogár, urechielitia.

Ollogát, főrfecci (in fortif., franc. tenaille).

Ollótalp, temel'ia coperisiului.

Ollotlan rák, garnelu, racu de mare.

Ollótság, chelia, calvitare, plesiu-gia; caderea perului.

Olloz, taia cu főrfecci.

Ollózik, féta capr'a.

Olly, Oly, Ollyan, asia; atatu; ast-feliu, de natura, cá, cá si; de acela, de aceea.

Ollyanfélé, Ollyas, Ollyatén, de ast-feliu, de asemenea calitate, de natura, cá si.

Ollyankor, Ollykor, pe atunci, in tempulu acela.

Ollyanság, lucru cá acela.

Ollyha-Ollyha, ici-cólea, câte-odata, aorea, une-ori.

Ollyik, de aceea, de aceea, unii.

Ollyszerű, de acesta, de aceea, de acea calitate.

Olmacs, ocsidulu de plumbu.

Olmag, plumbu calcinatu, calce de plumbu.

Olmár, plumbagine; dintelaritia.

Olmit, plumbéza, plumbuesce; —ás, plumbare.

Olmonez, plumbagine.

Olmos, plumbosu, cu plumbu; cá plumbulu, de natur'a plumbului.

Olmoz, plumbéza, lipesce cu plumbu.

Ólom (pl. ólmok), plumbu; —szinólm, plumbu nativu; —bánya, mina de plumbu; —csap, sguara de aur, séu de argintu; —cső, tiéva de plumbu; —czukor, zacharu de plumbu, plumbu otic-

- titu (Sacharum Saturni); — dár-dag, plumbu autimoniacu; — fényle, —fénymáz, —kohhányat, galéna, plumbu amestecatú cu pntiósá; — férjeny, arsenicu cu plumbu; — foncsor, amalgama de plumbu; — galacs, — gömb, globu, glontiu de plumbu; — gelét, litargiriú (Molybditis); — göres, — kor, colica saturniua; — jég, cristalu de plumbu; — kéneg, sulfidu de plumbu; — lemez, — lap, placa de plumbu; — minta, forma de plumbu; fauria de plumbu, fundaria de plumbu; — pir, miniu, plumbu ocsidatu, plumbu unitu cu ocsigenu; — tajt, spum'a plumbului; — váladék, precipitatu de plumbu.
- Olt, n. pr., Alut'a, Oltu (riu).
- Olt, v., inochiaza, altuie, posaié, oltuiesce; vaccinéza, impuge de versatu; stinge; inchiaga; — ás, inochiare, altuire etc.
- Oltá, Oltátol-fogva, de atunci.
- Oltalmaz, apará, defende; protege, scutesce; — ás, aparare etc.
- Oltalmazó, aparatoriú, defensoriú; protectoriú, scutitoriú; — lag, adv., in modu de aparare, cá aparatoriú.
- Oltalom, aparare, defensiune; protectiune, scutintia; — levél, carte de protectiune (Salvus conductus); — örs, postu de primire (in batai).
- Oltár, altariú; — í szentség, sant'a cuminecatura; — szerek, pl., paramente, pl.
- Oltárfi, altaristu, fetu, clisieriú, sacristianu (slav. cristicu), ministrante; oltárfiaskodik, ministra.
- Oltatlan, neinochiatu, nealtuitu; nestinsu; neinchiagatu.
- Oltmány, v. Oltomány.
- Oltó (gyomor), chiagu (lat. coagulum); — fű, fiórea s. Ioanu; — fűrés, ferastrau de posaitu; — gerely, lantieta de vaccinatú; — kád, bute de stinsu; — tapasz, céra de altoitu; — teknő, — válu, tróca de stinsu; tróca de recitu, recitoriú.
- Oltomány, Oltovány, Oltvány, Oltóág, surcelu, ramurica de posaitu.
- Oltonez, vaccinandu, destinatu spre vaccinare.
- Oltott lé, aitari, pl., cotoróge, pl., recituri, pl., gelatina.
- Oltvar, spurcatu; bube dulci, crusta (in capu la prunci); — as, bubosu, cu spurcatu.
- Olu, scursura, fluidu, curgatoriú, fluiditate; topitura; — láng, laca (la topitu).
- Olva, capetéiu; basa, piedestalu; — kö, pétra de pedestalu.
- Olvad, se topesce; curge (metalele); se desghiatia; seade, se impucina; — ás, topire; curgere; desghiatiare.
- Olvádék, topitura; cursura (de metale in focu); desghiatu; scadiómentu.
- Olvádékony, topitosu; curgatoriú; — ság, însusire de a se topi.
- Olvadhatatlan, v. Olvaszthatlan.
- Olvány, lega, legatura, amestecu (de arama, feru si arsenicu in montan).
- Olvanyag, esu, metalu de topitu.
- Olvas, cetesco, citeisce, lege; numera; — ás, cotire, legere, lectura; numerare.
- Olvasatlan, adi., — úl, adv., necetitu, nelesu; nenumeratu.
- Olvasdogál, Olvasgat, cetesce uneori; numera cateodata.
- Olvashatlan, necetetiú, nelegibilu; nenumerabilu.
- Olvasható, cetetiú, legibilu; numerabilu.
- Olvasmány, lectura.
- Olvasó, cetitoriú, lectoriú, cetetiú (termin. ecclesiasticu); metanii, pl., rosariú; — könyv, carte de lectura; — lámpa, lampa de studiatu; — óra, óra de lectura, óra de prelegere; — tám, pulpitu de scrisu, scriitoriú.
- Olvasott, adaptu in literatura, invetiatu, carturariú, renumitu, eruditú, procopsitu; — ság, eruditieune, invetiatura mare; lectura consumata.

Olvaszda, Olvda, Olvasztoda, oseria, (dela esu, lat. aes, ris.), fundaria, topitoria, versatoria, cuptoriu de esuri (fornax aeraria).

Olvaszt, topesce, funda, tórna, vérsa (metale); desghiatia; —ás, topire etc.

Olvasztár, topitoriu, tornatoriu; desghiatatoriu.

Olvaszthatlan, ce nu se póte topi, ce nu se póte turna.

Olvasztható, ce se póte topí, turná.

Olvasztó, topitoriu, tornatoriu; tigareta de topitu.

Olvasztott, topitu, tornatu; desghiatiatu.

Olvatag, topitosu; desghiatiosu, ce se desghiatia usioru.

Olvfolyam, cursulu cuptoriului, cursulu esuriloru.

Olvidő, tempulu focului pana ce curgu esurile).

Olvkas, forma de turnatu (esuri).

Olvszak, periodulu cursurei.

Oly, v. Olly.

Omboly, alga, lan'a bróseci; muschiu de mare (Fucus).

Omla, lavina (din muntii vulcanici).

Omladék, Omladvány, derimatura, cadietura, ruina, surpatura.

Omladoz, Omladozik, se derima mereu, se ruina, se surpa.

Omlás, cadere, derimare, ruinare, ruina, surpare.

Omlaszt, v. a., derima, ruina, ruineza, surpa, cutropesce.

Omlat, ruptura, surpatura, ruina.

Omlatag, s., cataracta, caderea apeii, (Renu, Ohio etc.); adi., ruinosu, de surpare.

Omlék, grohotisii, pietrisii.

Omlik, cade, se surpa, se ruina, se derima.

Omló, Omlofélben, aprópe de surpare.

Omol, se iniépta, se rapede, (asupra cuiva).

Ompolna, ampoi (lat. ampulla), ulcioru, olu.

Ón, cositoriu, cusutoriu; feketé ón, plumbu; —arany, auru musivu, (compusetiune din cositoriu si sul-

furu); —bogár, glontiu; —dár-dag, cositoriu antimoniacu; —élecs, ocsidulu de cositoriu; —élog, ocsidu de cositoriu; —mész, calce de cositoriu; —méz, sare de cositoriu; —műves, cositorariu; —sik, staniolu, sícu.

Onas, v. Onos.

Onboly, v. Omþoly.

Ondó, pléva de malaiu; —óspa, hóspa; sperma, sementia barbatesca; —folyás, gonorea, seculamentu; —vezér, conducatorinlu sementiei, (anatom).

Onka, iaguaru, tigru de America; —macska, pardu.

Onnan, Onnat, Onnét, de acolo, din acea parte.

Ónos, cositoritu, albitu (spoitu) cu cositoriu; onossá lesz, despera; in-marmuresce de spaima.

Ónoz, cositoresce, albesce; —ás, —at, cositorire.

Ont, v. a., varsa, vérsa; s., fetu, puíu (de animalc); —ás, varsare.

Ontok, Belfonal, batetura, trama.

Ontora, Outra, gardina, crestatura (la butii); bata, béta, chenariu, bordura, póla tivita cu pantlica.

Ontoz, Ontozik, fata, féta, puiéza, (catiea, pisica etc.).

Ontrázo, gardinariu, gelau de gardine.

Opál, Opálkő, opalu.

Opera, opera (cantata).

Operenciás, Oceanu.

Operment, érb'a baieii, orpinu, auri-pegmentu (amestecu de arsenicu, putiósá si alte materii vulcanice).

Optika, optica, sciintia despre lumina; optikai, adi., opticu; optikailag, adv., opticesce.

Or, Orzás, furtu, furtisiagu, hotia, lotria, talcharia.

Óra, óra (ceasu); orologiu; —bille-gő, bilantiariu; —fedél, capacu de orariu; —kormány, directoriu de orologiu; —kör, cercu-de óre; —köz, intre-óra; —lapkő, inelulu órelorului; —mutató, aratatoriu; —mű, orologiu, mecanismulu oro-

- logiului; —müves, orariu, orologiariu (ceasornicariu).
- Orai, Orányi, de un'a óra; de óre iutregi.
- Orállat, féra rapitória.
- Orangutan, Oraug-Utanu (Simia Satyrus).
- Óránként, din óra in óra; orankénti, de óra.
- Órás, cu orologiu; orariu, orologiariu.
- Orásság, oraria, orologiaria.
- Orbán, Orbanu, n. pr.
- Orbánecz, focu-viiu, orbaltiu; —fü, érba de focu-viiu.
- Orbarlang, pestera de lotrii.
- Orcza, fatia, visagiu, vultu (obrazu).
- Orczátlan, adi., nerusínatu (obraznicu); impertinentu; —ul; adv., cu nerusínare.
- Orczátlankodás, nerusínare, efruntaría, impertinentia.
- Orczátlankodik, este nerusínatu, are impertinentia.
- Orczátlanság, nerusínare, impertinentia, efruntaria.
- Orczáz, v., infrunta, da preste nasu.
- Orczimbora, complice la hotii.
- Orczulat, v. Arczulat.
- Orda, urda.
- Ordacs, Ordas, s., lupu; cenusiiu, negru-suru.
- Ordít, sbiéra, típa; urla (lupulu); muge (boulu); rage (vac'a dupa viticlu); rácsesce (leulu); —ás, sbieratu, típatu; urletu; racnetu; mugetu, mugítu, ragetu.
- Orfészek, cuibu de hoti.
- Orgazda, pitulatoriu, ascundietoriu de hoti.
- Orgona, organu; —fa, —lila, socu spaniolescu, siringa; —szin, lila, (colóre); —virág, flóre de socu.
- Orgouál, Orgonáz, canta pe organu; sbiéra.
- Orgonás, Orgonista, organistu.
- Orgovány, siesu; v. Róna.
- Orgyilkol, asasinéza, omóra pe furisiu, omóra din panda (ex insidiis occidere, jur.); —ás, asasinatu, sicariatu.
- Orgyilkos, asasinu, sicariu; —ság, asasinatu, sicariatu, omoru din panda.
- Orgyilkosúl, din panda, pe furisiu, intru ascunsu, cá asasinu. (franc. en assassin, ital. da assassino).
- Orgyülevész, adunatura de hoti, ceta de talchari.
- Orhal, pesce rapitoriu.
- Orhely, Orlak, cuibu de hoti.
- Orhideg, Orláz, friguri line, friguri mortaretie.
- Oriás, s., gigante, uriesiu, adi., giganticu, gigantescu, uriesiescu; —csenkesz, paisiu de nutretiu (Bromus giganteus); —fűrészbogár, vespoi; —kigyó, sierpe de munte, (Boa ophries, Boa constrictor, celu mai mare din toti sierpii).
- Oriasi, adi., giganticu.
- Oriásodik, se face gigante, cresce cumplitu.
- Orij, v. Orrj.
- Orka, caperu de miédianópte (arburstu).
- Orkereskedés, comerciul de contra-banda, prevaricatiune.
- Orkulcs, chiaie falsa.
- Orláz, v. Orhideg.
- Ormadár, pasere rapace, pasere rapitória.
- Ormány, v. Ormány.
- Ormó, (pl. ormok), culme, crescetu, muchia, piscu; cósta, crésta.
- Ormos, adi., —an, adv., muchiatu; crestatu.
- Ormoz, face crésta.
- Ormozat, innaltiatura, culme; —os, culminatu.
- Ornozott vármű, fortarétia încoronata.
- Orry, Orrny, ciocu, pliscu, rostru.
- Orol, v. Orrol.
- Orom, y. Ormó; —vitorla, ventrea de catargu (marin).
- Orondi, iabirú, capu-chelu (pasere).
- Oronna, ironia.
- Oront, Orrant, adurmeca, durmeca, mirosa, descopere prin mirosu.
- Orosz, rusu, muscalu; rutenu, rusneacu, (in Ungaria, Galiti'a); —hon, —ország, Rusi'a; —virág, flórea dómnei.

- Oroszlán, Orozlán, leu; — főka, leu-de mare, foca comata (ploca jubata); — rend, ordinele leului (decoratiune).
- Orot, estermína, desradecinéza, la-zuesce, stirpesce.
- Orotvány, lazú, stirpatúra.
- Oroz, furá; rapescé; — ás, furare, furtu; rapire, rapfua.
- Orozban, Orozva, pe ascunsu, pe furisiu, in modu clandestinu, in modu hotiescu.
- Orozkodik, se furisiaza, se pitula, ambla pe furisiu, se pune la panda.
- Orr, nasu; botu (la animale patru-pede); ciocu, pliscu (la paseri); rostru (la corabii).
- Orradzó, Orrfélk, Orrodzó, caputianu, curea pe nasu, frenu; ceste de nasu (la fauri spre a prinde calulu de nasu); — bogár, gárgáritia; — félk, caputianu, capestru; — fintorítás, — fintorgatás, strimbatura din nasu; — gomba, — növény, polipu de nasu; — hang, sunetu nasalu; — hegy, vérfulu nasului; — peczek, bobárnacu, flisca (preste nasu).
- Orratlan, adi., — ül, adv., fara nasu; fara ciocu.
- Orrj, spinare de porcú; vertebra.
- Orrmány, tromba, botu (de elefantu).
- Orocs, Orrony, ciocu, pliscu.
- Orocska, nasucu, nasuletiu, nasutiu.
- Orrók, Orrondi, nasu-mare, nasoiu; cu nasoiu.
- Orról, adurmeca, mirósa, urmaresce, da in urma; imputa, mustra; subsuméza, ii sare in nasu.
- Oros, nasosu, cu nasu; cu botu; cu ciocu.
- Orrat esni, a se imborbeca, a cadé in nasu.
- Oroz, face ciocu, da forma de ciocu.
- Orozat, botitura; intrata, ante-curte, vestibulu.
- Orozó, gubernaclu denainte.
- Oros (reves, taplos), escosu, buretiosu; putredu.
- Orság, furta, furtisiagu, hotia.
- Orosik, Ursul'a, n. pr.
- Orosó, fusu; mosoru; — fark, fusariu (pesco); — féreg, limbricu; — hal, mréna, miréna; — karika, pristenu, prisnelu; — pergetyü, verteju.
- Orosdad, cá fusulu, form'a fusului, fusulu.
- Orosolya, Ursula, n. pr., — szlizek, ursuline (calugaritie apusene).
- Orosós, fusariu, fusurariu, lingurariu (carii facu lingure si fuse).
- Oroszág, statu, imperiu, tíera; — bíró, — bírája, judele tíerei (judex regni); — fejedelmi, alu suveranului tíerei, alu domnitoriului, imperatescu, regescu, príncipescu; — férfi, barbatu de statu; — főnök, gubernatoriu alu tíerei, regente; — gyűlés, dieta, parlamentu, camera legislativa; camera constituanta; — — ház, palatiulu tíerei; — isme, statistica; — jog, dreptu publicu (jus publicum); ratiune de statu; — kertülő, cutrieratoriu de tíeri, vagabundu; — lakos, — lakó, locuitoriu alu tíerei; — nagy, magnatu, boieriu protipendatu, pair, (in Franci'a si Angli'a); — rendek, dieta, staturile tíerei (in staturi stánsu feudalistice cu sistema de caste privilegiate); — szerte, in tíer'a intréga; — tan, tudomány, sciintia de statu, politica; — ut, drumu de tíera, siosca (fr. Chaussée); — ügy, afaceri de statu.
- Oroszágász, barbatu de statu, politicu, omu alu politice; — diplomatu.
- Oroszágászat, politica.
- Oroszágbeli, Országi, regnicolariu, de tíera, de statu.
- Oroszágjár, ministru de statu; — ság, ministeriu.
- Oroszágjár, gubernare, gubernu; imperiu (intru intielesu anticu); regime, regimu; administratiune, directiune, regementu (intru intielesu mai modernu); — tan, politica.
- Oroszágjár, politicu; diplomatu; — at, politica.
- Oroszágjár, politica; — i, politicu, politicescu.

Országgló, regente; domnitoriu; — szék, resiedentí'a regimelui.

Orzágnok, diplomatu, barbatu de statu; — ság, diplomafia.

Országol, domnesce, are imperiulu, (ant.), impera, rege; gubernu, conduce afacerile tierei; —ás, domnire, imperare; gubernare etc.

Országoként, din tíera, in tíera.

Országos, rognicolariu, de tíera, alu tierei, de statu; generalu; aptu, capace, destoinicu; —adosság, datoria de statu, datoria publica; —eső, plóia generala, plóia preste tóta tíer'a; —papir, obligatiune de statu, chartíia de statu; —vásár, tērgu de tíera.

Országultság, civilisatiune.

Orszak, Orszok, parte dinainte, parte anterióra. *

Orsz-ér, vena de basa, arteria de basa (la capatina si creeri, in céfa, lat. Vená basilica).

Orszkigyó, basiliscu, vasiliscu (sierpe galbinu si fórte vcinosu, mai alesu in Africa).

Ort, s., patrariu.

Ort, v., curatia, smulge, sterpesce, plivesce, desradecinéza.

Ortály, cértá, desbinare, desumire, imparechiare, discordantia, discordia, litigiu, dihonía (Rom.).

Ortályoz, se cértá.

Ortanya, v. Orfészek.

Ortókapa, sapa de smulsu, sapa de plivitu.

Orv, Orzó, furu; —állat, féra raptória; —gazda, ospetariu de lotri; —gyilkos, asasinu, sicariu; —irat, plagiatu, conceptu furatu, idei furate; —író, plagiatoriu.

Orvos, medicu, vindecatoriu; —bor, vinu de medicina; —fű, buruíéna vindecatória, decoctu de medicina; —kovács, veterinariu, medicu de vite; —por, pravu de medicina; —szer, medicina; —tanár, profesoriu de medicina; —tanuló, medicinistu; —tudomány, sciinti'a medicinei; —tudor, doctoriu de medicina.

Orvosi, medicalu, de medicu; de medicina.

Orvoslás, Orvoslat, curare, vindecare, medicinare, lecuire; ajutoriu; midiulocu, remediu.

Orvosol, curéza, vindeca; ajuta.

Orvosolhatatlan, Orvosolhatlan, ne-curabilu, nevindicabilu.

Orvosolható, curabilu, vindecabilu.

Orvosság, medicamentu, lécu; —i, —os, medicinalu, de medicina.

Orz, fura.

Oság, vechime, vetustate; antica; anticitate, vechitura; —árus, anticariu; —barát, amatoriu de anticitati; —buvár, anticariu, cautatoriu de anticitati.

Oskola, scóla; v. Iskola.

Oson, Osont, fuge, o tulesce, pléca fug'a; se pitula.

Ostábla, tablitia, damiera; → kavika, osu de tablitia.

Ostábláz, jóca pe tablitia, jóca alu dameloru.

Ostoba, hebeucu, naucu, tontu, idiotu, stupidu (prostu, prostalau), desinchietu; —ság, hebeucia, naucia, stupiditate.

Ostobán, adv., hebeucesce, naucesce, cá unu tontu, cá unu idiotu.

Ostobácska, camu naucu, camu hebeucu.

Ostobáskodik, face secaturi, se pórtá cá naucii.

Ostobául, v. Ostobán.

Ostobít, hebeucesce, naucesce.

Ostobúl, se hebeucesce, se naucesce.

Ostor, biciu, corbaciú, flagelu, stramurariu; —csapás, biciuire, plesnitura de biciu, flagelare; —csapó, —hegy, plésna; —nyél, códa, codoriste de biciu; —pattanás, —pattantás, pocnetu de biciu; —pénz, bani de beutu (bacsisu, turc.); —telek, curea de biciu; —vágás, plesnitura de stramurariu.

Ostoráng, fune, stréngu (lat. stran'gulum).

Ostorfa, cumpan'a fontanei.

Ostorinda, curpenu, vitia.

Ostorkodik, este nerusínatu.

Ostorménfa, Ostorménbangita, curpeniu, (*Viburnum lantana*); brionia.
 Ostoros, cu biciu, cu stramurariu; boariu, manatoriu, botosiariu.
 Ostoroz, biciuesce, flagcléza; —ás, biciuire, flagelare.
 Ostorozó, biciuitoriu, flagelante, flagelatoriu; paicu (la cai), poganicu (la boi).
 Ostoru, cá biciulu, cá stramurariulu.
 Ostrom, asaltu; atacu, lovire; ostrommal megvenni, a lua cu asaltu; —állapot, stare de obsesiune; —árok, bratiu, (lat. ant., *brachium*), grópa (lat. *fossa*), trincea (ital. trincea, franc. *tranché*), siantiu de apropiere catra cetate; —zár, blocata, obsesiune, inchisóre prin armata.
 Ostromlás, asaltare, opumnare.
 Ostromlat, opumnare; asaltu.
 Ostromló, asaltatoriu, opumnatoriu; obsesoriu (de cetati); —sereg, armata de obsesiune, armata opumnatória, armata de asaltu.
 Ostromol, asalta, opumna; impresóra, inchide (cetatea cu armata).
 Ostúl, postpus., impreuna cu; cu totulu; v. Astol.
 Osta, asima, oblata, pano de cuminecatura (in bis. apus.); bulinu (de sigilatu).
 Osvald, Osváldu, n. pr.
 Ószabású, de moda vechia.
 Ószer, antica; vechitura, piatia cu vechituri; —es, cofariu, telaliu, traficantu de vechituri.
 Ószerű, anticu, vechiu, invecitu, de mód'a vechia.
 Oszlás, desfacere, despartire, resfirare, respire, respandire, imprasciere.
 Oszlat, desface, desparte, resfira, reschira, respesce, respandesc; —ás, despartire, desfacere etc.
 Oszlató, desfacétoriu, resfiratoriu, respanditoriu, respitoriu.
 Oszlik, se desface, se desparte, se reschira, se resfira, se respandesc, se respesce.
 Oszlop, columna, colóna, statuá; —bolt, arcata; —derék, —szár, fustu,

scapu alu colunnei; —fejezet, —fő, capu, capitlu; —gyám, pilastru; —kör, —tér, distantia colóneloru; —köz, —sikátor, colonata, peristilu; —mű, columnatura; —orom, cornice; —párta, —pártázat, cima de colóna; —sor, colonata; —talap, —talp, pedestala (*Stylobates*); —tornác, porticu.

Oszlopca, columnióra.

Oszlopdad, in form'a colónei.

Oszlopoz, pune colóna.

Oszlopozat, Oszlopszat, columnatura; edificiu pe colunne; edificiu cu statue.

Oszol, se desparte, se separa, se imparte, se divide, se resfira, se respandesc; se cara; —hatlan, —úl, adv., nedespartibilu, nedivisibilu, indivisibilu; —hatlanság, nedespartibilitate, indivisibilitate.

Oszolható, despartibilu, divisibilu; —ság, despartibilitate, divisibilitate.

Oszpora, aspru (moneta vechia romanésca).

Oszt, imparte; desparte, separa, desface; divide (matem.); —ás, impartire etc.

Osztdék, Osztalék, dividenda, parte (cúvenita dela o intreprindere industrialá etc.).

Osztag, divisiune, impartire.

Osztály, impartíela; despartimentu, departamentu; divisiune, escadronu, scadronu (de calarimé); clasa, clase; clasificatiune; sectiune; specialitate; cutéia, raftu; contignatiune, cátu, tractu (la case); —árok, trincea ramurita (fortif.); —fő, comandanta de divisiune; capitanu de escadronu; —főnök, capu de sectiune; —generál, generalu de divisiune; —igazítás, rectificatiunea impartielei (in clironomiá); —levél, carte de impartíela, documentu de clironomia; —lotteria, loteria de clase; —per, procesu de impartíela (processus divisionalis); —rend, ordinea clase-loru; —rész, parte de clironomia, parte de mostenire; sortu, sortu,

- biletu de loterie; —sorozás, clasare, clasificare; —sorsos, camaradu, companionu, socin de rangu; —szellem, spiritu de casta; —tanácsnok, —tanácsos, consiliariu de sectiune; —társ, coimpartitoriu, condividente, condivisoriu; —ujjítás, impariéla nóua (nova divisio).
- Osztálynok, divisionariu, generalu de divisiune (din cate dóua trei brigade).
- Osztályonként, dupa divisiuni (milit.).
- Osztályos, condividente, coimpartitoriu, clironomu comunu.
- Osztályoz, imparte, clasifica; —ás, clasificare; —at, clasificatiune.
- Osztályzat, clasificatiune.
- Ozstán, apoi, dupa aceea; v. Azutáu.
- Osztható, Osztható, Osztékony, despartibilu, impartibilu, divisibilu; —ság, divisibilitate.
- Ozstatlan, adi., —ül, adv., nedespartitu, neimpartitu.
- Oszthatatlan, Oszthatlan, adi., —ül, nedespartibilu, neimpartibilu, indivisibilu, nedivisibilu; —ság, neimpartibilitate.
- Osztovát, Osztováta, tiesetoriu, scaunu de tiesutu, stativa (Moldov.), resboiu (lat. jugum textorium, ital. telajo).
- Osztozás, impartiéla; cértá.
- Osztozatlan, neimpartitu (clironomi'a).
- Osztozik, Osztozkodik, se imparte (clironomii); se cértá, disputa; valaki véleményében —, e de acordu cu opiniunea cuiva, apróba, cónsimte etc.
- Osztrák, s. et adi., austriacu; —Ország, Austri'a.
- Osztrákos, pe austriacesce, cá austriacii.
- Osztreá, Osztriga, stride, stridea, ostrea, ostriga (lat. ostrea, ital. ostrica); scoica de mare, scoica marina.
- Ostria, Austri'a.
- Osztrigász, v., prinde ostrige; s., ostrigariu, negutiatoriu de ostrele; —at, ostrigária, ostrigaritu.
- Óta (postpus.), de candu, de atunci
- Otalom, v. Oltalom.
- Ótás, casiu dulce; iaurtu, straghiatia (lapte dulce inchiagatu abia); lapte covasitu.
- Otott, lapte inchiagatu; gelatina.
- Otromba, adi., —án, adv., grosolanu, tieranosu, badaranosu, mojicosu, balatrucu, (natavalosu, nautaugu, tantavu); —ság, grosolanía, badaranía.
- Otombáلكodik, Otrombáلكodik, e grosolanu, e nepolitu, e barbaru, se pórtá cá unu barbaru, se pórtá mojicesce.
- Otrombit, v. á., face grosolanu, mojicesce, badaranesce.
- Otrombúl, devine barbaru; devine grosolanu.
- Ott, acolo; éca.
- Ottan, Ottanék, acólea.
- Ottani, de acólea.
- Ottihon, acasa; —i, —os, de acasa, de casa, domesticu; retrasu; —rol, de acasa.
- Otthonka, scurteicutia, manecarelu, giubelutia, giubelutia (Rom.; ital. giubba, giubberello, giuboncello).
- Otti, Otilia, Otilia, n. pr.
- Ottlét, presentia, iufatosiare la locu.
- Óttlevő, de acolo, din locu, locuitoriu de acolo.
- Ótto, Otone, n. pr.
- Ottogyan, Ottonnak, Ottonék, Ottanék, acolo.
- Otvar, spurcatu; v. Oltvar.
- Óv, feresce, pazesco; abate, intempina, previne (reulu); ovja magát, se feresce.
- Ovabánás, tractare crutiatória.
- Ovadék, ferece, paza; cautiune.
- Óva inteni, ecsortéza, mustra ferindu (de reu).
- Óvakodás, grija, paza, priveghiere, precautiune, cautela.
- Ovakodik, se feresce, ingrijesce, priveghieza, se apara, preintempina.
- Ovalmaz, iu cautiune; da cautiune; —ás, luare de cautiune; dare de cautiune, cautela.
- Óvár, fortarézia vechia, castelu vechiu; Óváros, cetate vechia.

Óvás, precautiune; protestu; protestatiune, cautela; v. si Ovakodás; — dij, tacsă de protestu; — tétetô, protestatoriu; óvást ki venni, a scôte protestu (jurid.); óvást tenni, a pune protestu, a protesta.

Ovat, v. Ovás; — levél, actu de protestu.

Ovaték, cautela, proingrijire, prevedere; reserva, pastrare de dreptu, sustinere de dreptu; — os, preingrijitoriu, prevedietoriu, cercumspectu, prudente.

Ovatlan, neprevedietoriu, neingrijitoriu; neprotestatu.

Ovátol, protesta; face a se protesta (priu procura).

Ovatoló, protestatoriu, protestante.

Ovatolt, Ovatos, protestatu; v. Ovatékos.

Ovatosan, cu cercumspectiune, cu prudentia, cu prevedere.

Ovda, Ovoda, preservatoriu, institutu de preservare, institutu de aparare; kisedel ovoda, ospitalu de copii mici, institutu de pazitu copii mici, presepiu (cu alusiune la nascerea Salvatorului in presepiu, franc. crèche).

Óvmódi, profilacticu (med.), aparatoriu, preservatoriu, conservatoriu (de sanetate).

Ovószér, Ovszer, midiulocu preservativu (med.).

Óvul, se inveciesce.

Ozsonna, cinisióra, merinde (lat. et ital. merenda), gustaritu pe inserate, ojina.

Ozsounál, Ozsounáz, manca pe inserate, gustaresce pe 'nserate.

Ó, clu; ea.

Öb, gavanu, gavanitura, concavitate.

Öblevíz, apa de gargara.

Öblít, Öblöget, clataresco, clatesce, (cu apa, vasulu); — és, clatarire.

Öblítő, clataritoriu.

Öblögetővíz, apa de clataritu.

Öblöny, basinu, lacu arteficiosu; pescuina; vasu (de flori).

Öblös, gavanosu, cufundosu, copto-

ritu, captoritu, concavu; — ég, gavanitura, concavitate; sinuositate.

Öblöz, gavanescce, coptoresce, face concavu.

Öblyöz, v. n., arde.

Öböl (pl. öblök), gavanu, concavitate; sinu (de mare si in geom.); fundatura, caldare (montan.); arsura; — más, — társ, cosinu (geom.).

Öböly, arsura, tetiune; uscarea plantelor.

Öbös, adi., — en, adv., gavanosu, concavu.

Öböz, v. Öblöz.

Öcs, Öcse, frate mai micu.

Ödön, Eugenu; v. Jenő.

Ödöng, se impletecesce.

Ög, punctu; v. si Üveg.

Öggle, obsidianu (miner.).

Ögyeledés, v. Elegyedés.

Ögyeleg, Ögyelg, ambla tandalindu, ratacesce.

Ök, s., bulbucu, bulbucatura, concavitate.

Ök, pron. pers., ei, ele.

Ökle, sorbu (arbustu).

Ökled, se impedece, se opresce.

Öklél, Ökleldez, impunge (cu cornelă); boldesce, ghioldesce, trage pumni; — és, impungere, imboldire.

Öklelet, impunetura, impunsura, in-tieptatura, holditura.

Öklelkezik, Öklelködik, Öklelödik, impunge, imboldesce (cu cornelă).

Öklelős, pungaciú, in-pungaciú; rancaciú (diurnitate juganitu).

Öklész, gladiatoriu (la romanii ant.), luptaciú, pumnaciú (Boxer).

Öklelkezik, Öklelködik, lupta in pumni.

Öklik, Öklödik, curge cá pumnulu.

Öklöncz, pumnisioru, pumnuletii.

Öklöndözik, v. Ökrendezik.

Öklös, in-pumnatu; tare in pumni, pumnosu.

Öklöz, pumnescce, da pumni, da cu pumnulu; lupta in pumni; — és, luptare in pumni; pumnatura, lovitura cu pumnulu.

Öklözet, punnaría, punnaritu, arta de a lupta în punni (Boxen).
 Ököl, pumnu; — csapás, — máj, lovitura de pumnu; — jog, dreptala pumnului; — viadal, lupta în punni.
 Ökölnyi, de unu pumnu.
 Ökör, bou; — fark, cod'a boului; luminarica (bot.); — fi, badaranu; — légy, strechia, musca veninósa, — nyál, firulu St. Mariei; — nyelv; limb'a-boului (botan.); — szem, ochiu-boului (paseruica); — szemfü, — szemfűvirág, érb'a féraloru; — szemszilva, pruna domnéscá.
 Ökös, bulbucatu, dordoliu, bucalatu, convescu; — ség, bulbucatura, convessitate.
 Ökrend, rúgaiéla, rúgaitura; badaranu.
 Ökrendezés, vaietu; caintia.
 Ökrendezik, rúgaie; ii vene grétia; boresce, vóme.
 Ökrész, boariu, botosiariu; — csillag, Aretofilace (astru).
 Ökrödik, rúgaie.
 Ökrönd, rúgaiéla, rúgaitura.
 Ökröndöz, rúgaie; — és, rúgaire.
 Ökrös, cu boi.
 Öl, v., ucide, omóra; decula; maceleza, masacréza; — és, ucidere etc.
 Öl, s., stenjinu (ital. tesa; stanga = ranga, ruda; franc. toise); bratiu; ölében hordoz, pórtá pe bratiu, pórtá în bratia; — beli, de bratiu.
 Öldöklés, ucidere, omoru, deculatura, macelu, masaceru, versare de sange.
 Öldöklő angyal, angeru ucigatoriu.
 Öldököl, ucide, omóra, decula, maceléza, masacréza.
 Öldös, Öldöz, omóra persecutandu, persecuta, omorindu.
 Öleb, catielu de bratiu, catielu de dame.
 Ölel, Ölelget, imbratiosiaza, ia în bratia; — és, imbratiosiare.
 Ölelkezés, Ölöközés, imbratiosiare.
 Ölelkezik, Ölelközik, se imbratiosiaza.
 Ölelő, imbratiosiaandu.
 Öles, de unu stanjinu.
 Ölez, mesura cu stanjinulu, cotiesce.

Ölgy, v. Elegy; Ölgyeledik, v. Ögyeledik.
 Ölkigyó, sierpe de sinu.
 Ölmérték, mesura de unu stanjinu.
 Ölnyi, de unu stanjinu.
 Ölö, ucigatoriu, ucigasiu, deculatoriu, omoritoriu; asasinu.
 Ölt, imbraca, pune (pe corpu, Rom.); infra; trage firulu, бага firulu în urechile acului; impunge, cöse; — és, imbracare; infrare etc.
 Öltény, v. Öltöny.
 Öltöny, Öltönyeg, vestmenta, imbracamentu; caputu.
 Öltönyke, tunica.
 Öltő ruha, braca, rocu, sumanu, surtucu; costumu întregu, imbracamente.
 Öltözde, chilia de imbracatu, garderoba.
 Öltöz, imbraca, investmenta, costuméza; — és, imbracare etc.
 Öltözék, costumu, vestmentare, toaleta.
 Öltözködés, imbracare, investmentare, costumare, toaleta (franc. toilette).
 Öltözet, imbracamente, costumu; — len, neinbracatu, necostumatu, neinvestmentatu.
 Öltözik, Öltözködik, se imbraca, se investmenta.
 Öltöző, imbracatoriu; imbracamente, costumu întregu; — asztal, mescióra de toaleta; — szoba, chilia de imbracatu.
 Öltöztet, imbraca, investmenta, costuméza.
 Ölv, Ölyü, Ölv, coroiu, herau, ulfu; grunadiariu ghimposu (örv.).
 Ölyürepő, fereta, filice (bot.).
 Om, Omeg, volumu; capacitate (a unui vasu).
 Ömledék, versatura, scaturire.
 Ömledez, Ömled, Ömleng, se vérsa, se revérsa, curge; — és, curgere, cursu, reversare.
 Ömleng, se vérsa; — és, versare.
 Ömlés, versare.
 Ömleszt, vérsa; — és, versare.
 Ömlik, se vérsa.
 Ömlint, vérsa picaturi, picura.

Ömöl, se revérſa.

Omör, crateru, gŕtleju vulcanicu.

Ön, dumucata, domni'ata; insuti; singuru, singura; —állás, independen'ia, neatérnare; libertate, voiantia libera; —álló, —állású, independente; domnu de sinesi, liberu; —árulás, monopolu; —árus, monopolistu; —becs, pretiuire de sinesi, pretiuire propria; —becsülés, stima propria, stimare de sinesi; —beszélgetés, monologu, vorbire in sinesi; —csalodás, amagire de sine, ilusiune de sinesi; —dics, lauda propria, fanfaronada; —elégedett, elégtült, indestulatu cu sinesi; —elégedettség, indestulare de sinesi; —elégtűlés, indestulare propria, sufficiencia (franc. suffisance); —életírás, —életrajz, autobiografia, descrierea vietiei proprie; —elhatározás, determinatiune, resolutiune, propusetu; cugetu desperatu; —elmű, cu mentea intréga; cu spiritu liberu; —elműség, spiritu forte; voiantia libera, arbitriu liberu, libertate; —érzés, —érzet, simtiementu alu valórei proprie; —eszű, —fejű, capritiosu, capatinosu; corbicosu, obstinatu; fantasticu; —eszűség, —fejűség, capritiu, bizareria, obstinatiune, cerbicia; —fejlődés, desvoltamentu propriu, desvoltare de sinesi; —fél, partita propria; —fertőzés, malaclia, onania; —fertőző, onanistu; —gyilkolás, —gyilkosság, sinucidere; —hasznú, adi., —hasznulag, adv., interesatu; —haszon, interesu, cautare de interesu propriu, avantagiu propriu, folosu propriu; —hatalmú, arbitrariu, de auctoritate propria; —hatalmulag, cu arbitrietate (volnicia), in modu arbitrariu; —hatású, specificu (medicamentulu); —ható, auctratu; autonomu; —hatóság, —kormány, autonomia; —hitt, fantasticu, presumtuosu; increditu; —igazság, aksioma; —indultából, diu indemnitu propriu; —ismeret, canoscintia de sine; —jogu, ma-

iorenu, independente; —kellő, —tetsző, complacatoriu siesi, carui ii piace de sine, amaratu in sine; —magaviselet, portare, conduita, viétja, modulu vietiei; —megtagadás, abnegare de sine; —mozgony, automatu; —ölés, sinucidere; —szeretet, amóre de sine; —tanítás, instructiunea de sine; —tanult, autodidactu, invetiatu acasa; —tetszés, placerea de sine; —tevékeny, spontaneu, de buna voia; —tevékenység, spontaneitate; —tudat, consciintia de sinesi; —tudatlan, adi., tudatlanul, adv., fara consciintia de sine; —tudatos, adi., —tudatosan, adv., cu consciintia de sine; —tudvalény, consciintia de sine; —viselet, conduita, comportantia, purtare.

Önként, de buna voia, din buna placere, voluntariu, spontaneu.

Önkénti, voluntariu; aventurariu.

Önkény, arbitriu, potestate arbitrarie, despotismu (volnicia).

Önkényes, Önkényű, adi., Önkényesen, adv., arbitrariu, despoticu.

Önkényesség, absolutismu; arbitrietate, potestate discretionaria, despotia, despotismu.

Önkénykedik, lucra despoticesce.

Önkényleg, adv., —es, adi., arbitrariu, discretionariu, despoticu.

Önkényt, de sinesi; de buna voia, din arbitriu liberu; in modu arbitrariu, in modu discretionariu, despoticesce.

Önkénytelen, fara voia, preste voia.

Önkénytes, voluntariu; aventurariu.

Önkényű, arbitrariu, discretionariu, despoticu.

Önki, subjectu.

Önkileg, Önkileges, subiectivu.

Önkimileg, Önkimileges, subiectivubiectivu.

Önkiség, subiectivitate.

Önkisít, Önkilegit, subiectivéza.

Önleg, adv., in modu egoisticu, cu euismu.

Önleges, egoisticu.

Önmaga, elu insulu, elu insusi, ca ius'a, ca insasi.

Önmegetadás, abnegare de sine, desinteresare.
 Önmérséklés, moderatiune, cumpatu, domnire preste afecte.
 Önni, obiectu.
 Önnileg, adv., Önnileges, Önnis, adi, obiectivu.
 Önniség, obiectivitate.
 Önnisit, v. a, obiectivéza.
 Önnézet, contemplatiune in sinesi, eexaminare de sinesi, intuitiune propria, cercetare, vedere intuitiva de sinesi.
 Önnen, insulu, ins'a, insusi, insasi; singuru, singura; propriu, propria.
 Önnöni, ai sei, ale sale, proprii, pl.
 Önség, egoismu, euismu, amóre osesiva de sinesi.
 Önséges, egoisticu, euisticu.
 Önsúly, greutate specifica (fis.).
 Önt, tórna, varsá, vérsa; uda; stropesce; —és, tornare, varsare; udare.
 Öntet, s. turnatura, varsatura; v., pune se tórne; pune se ude.
 Öntö, tornatoriu, turnatoriu, varsatoriu, versatoriu; udatoriu, stropitoriu; —eső, scocu de turnatu.
 Öntöde, turnatoria, fundaria, topitoria (de metale etc.).
 Öntött betű, litera turnata (tipogr.).
 Öntött vas, feru turnatu.
 Öntöz, uda; stropesce; —és, udare; stropire.
 Öntöző, tornatoriu, versatoriu; udatoriu; stropitoriu; —kanna, bota de udatu, cana de udatu (in gradina); —pamacs, pamatufu de stropitu, stropitoriu.
 Önúr, Önuralkodó, autoeratu, singuru domnitoriu; —uraság, —uraság, autocratia, despotia.
 Önvád, acusare de sine, acusatiune propria.
 Önz, e egoisticu, lucra din egoismu.
 Önzés, egoismu, euismu.
 Önzéstelen, Önzetlen, ncegoistu, desinteresatu, abstienutu, neinteresatu; —ség, desinteresu, abstinentia, necautare de interesulu propriu.
 Önző, egoistu, euistu, interesatu.

Ör, custode (in s. scriptura), privighetoriu, veghietoriu; pazitoriu, gardistu (strajutoriu, straja), aparatoriu; —áll, sta la paza, sta de sentinela; —álló, custodia, garda, sentinela, vigilia, statiune (lat. custodia, statio, vigiliae); —angyal, angern aparatoriu; —butyka, casutia de vigilia, casutia de paza; —diszlet, parada de vigilia.
 Örd, turnu astronomicu, observatoriu, specula.
 Ördög, diavolu, spiritu necuratu, demonu reu, dracu, satana, bala-spurecata, uciga'lu-crucea, aghintia; —edénye, strengariu; —idézés, —üzés, eesorcismu, blastemulu diavolului; —idéző, eesorcistu, scotietoriu de draci; —keringő, —borda, —szekér, dulapu, seranciobu; —tej, euforbia (bot.).
 Ördögi, diavolescu, indievolitu.
 Ördögös, indracitu, cu draci.
 Ördögösködik, face dracii, face strengarii, misiilii.
 Ördögösség, indracire, domnire prin diavolulu.
 Ördögöt üz, scöte pe diavolu.
 Ördögség, diavolia, dracia.
 Ördöng, diavolu, dracu; —ös, indracitu; magu, necromantu; —ség, magia, necromantia.
 Öreb, cane de casa, dulau, mosocu.
 Öreg, betranu; vechiu; mare; —ágya, tanu mare, cartaanu; —anya, buna, bunica, mama-buna, mósia; —atya, bunu, tata-bunu, mosiu; —bél, matiulu dreptu, matiucurului (lat. intestinum rectum); —biró, primariu, jude primariu; Dumuedien; —hegedű, vióra de bratin, vióra d'amóre; —húr, córda de basu; bordou (ital. bordone); —szemű, mare in graunte; —tű, policariu; —vakolat, tenciuéla grósa.
 Öregbedés, Öregbülés, Öregbület, imultire, adaogere, crescamentu, incrementu.
 Öregbedik, Öreghül, se adaoge, cresce, se maresce.

Öregbit uram, fratele mai mare alu
barbatu-meu (dice femeia).
Öregbit, adaoge, multiesce; —és,
adaogere, multiro.
Öregese, Öreges, hetranaticu.
Öregedik, imbetrancesce.
Öregség, hetranetic, pl.
Öregszik, Öregül, imbetrancesce.
Öreilen, fara custodie, fara paza.
Örfa, cutargu, v. Árboez.
Örfal, parete de miediuna.
Örfő, vigilia avantiata, garda inain-
tata, vedeta avantiata (milit.).
Örgébris, sioimuletii, cotiofana de
muute.
Örgrof, Örispány, marchionu.
Örhad, garda, nemzeti —, garda na-
tionala.
Örhajó, naie de paza.
Örház, —tanya, casa de vigilia, vi-
giliariu, corpu de garda (ital. corpo
di guardia, franc. corps de garde).
Örhely, —torony, postu de garda,
postu de vigilia; turnisioru, tur-
nuletii, observatoriu; vedeta (in
campu).
Örhölgy, garde-dama.
Örjáró patróla.
Öriz, Örködik, grijesce, pazesce, pa-
storesce, vigileza; pastréza; apara;
—és, grijire etc.
Örizet, custodia, garda, paza; gar-
nisóna, vigilia; —len, negrijitu,
nepazitu, nevehictu.
Örizkedés, ingrijire, cantela, preve-
dere.
Örjintézet, casa de nebuni.
Örjög, ia campii, innebunesce.
Örjiil, se nebunesce.
Örjiilt, nebunu, smintitu, maniacu,
.. demente; freneticu.
Örkerülés, ronda, rotunda.
Örkincs, talismanu.
Örkisérlet, escorta, custodia, paza.
Örködés, vighiere, paza, grija.
Örlántz, catena de posturi, siru de
custodii.
Örlény, geniu.
Örlés, macinare.
Örlet, macinisiu.
Örlő, macinatoriu.
Örmadár, cristeiu.

Örmúuy, s., armenú; adi., armenescu;
—ország, Armeni'a.
Örmester, Örnök, sergentu de ca-
larimo; sergentu de pedestrimé
(Feldwebel).
Örnagy, maioru, comandante de ba-
talionu.
Örök, clironomia, ereditate, moste-
nire; eternu (fara inceputu si fine);
sempiternu (cu inceputu fara fine),
de-a pururea, pentru totudeaun'a,
fara fine, infinitu, nefinitu, veci-
nicu; —bérjoszág, fundu emfi-
teuticu, locu cu embaticu (Rom.),
—bérlet, emfiteusa, embaticu; —
bérlo, embaticariu, censuariu (ju-
rid.); —bérszerződés, contractu
de embaticu, libelu; —hagyás,
clironomia; —hagyó, testatoriu;
—haszonbér, v. Örökbérlet; —
dreptu ereditariu, dreptu de cli-
ronomia; —joszág, patrimoniü,
bunu ereditariu, clironomia, avere
mostenita; —lét, eternitate, ve-
cía; vietia sempiterna, vietia fara
mörte; —létii, eternu, de veci,
de vecia; sempiternu; —rész, pa-
trimoniü, parte de clironomia; —
tökkék, capitaluri de feru; —zöld,
luminósa (bot.).
Örökbefogad, adópta, ia de sufletu,
infiiéza; —fogadás, adoptiue, in-
fiere.
Örökben, ereditariu, de clironomia,
de ereditate, de mostenire.
Örökbevállás, fasiune (jurid.).
Örökétig, totudeaun'a, câtu-lumea,
pururea.
Öröketlen, fara clironomia, lipsitu
de ereditate; fara erede; örök-
len joszág, avere nemostenita.
Örökhető, capace de a eredi, cu
dreptu de succesiune.
Örökít, face nemoritoriu, imortali-
séza; perpetuéza, eterniséza, veci-
nicesce; —és, perpetuare etc.
Örökké, totudeaun'a, câtu-lumea, pu-
rurea; in eternu, in veci; —való,
eternu; sempiternu, vecinicu; —
valóság, eternitate, vecia.
Örökkön-örökké, din seculu in se-
culu, din vécu in vécu, in eternu,

- in seculii seculiloru, in vecii veciloru.
- Öröklés, clironomia, ereditate, succesiune (in averi, in rangu); mostenire.
- Öröklési, Örökleti, ereditariu, de succesiune, succesionalu.
- Öröklet, clironomia, succesiune.
- Öröklét, eternitate; —viétia sempiterna.
- Öröklétii, sempiternu, de viétia sempiterna.
- Öröklík, se perpetuáza, e nemori-toriu, e neperitoriú.
- Öröklít, adópta, infúúéza, ia de sufletu.
- Örökló, clironomu, erede, mosténu, succesoriu, urmasiu; adi., eternu, de veci.
- Öröklött, clironomitu, ereditu, mostenitu.
- Öröködés, clironomie, ereditate, succesiune, mostenire; —i, de clironomia, de succesiune, ereditariu.
- Öröködík, ereditate, mostenesce, succede; meg —, duréza; se perpetuáza.
- Örököl, ereditate, mostenesce, succede; —hető, v. Örökhető.
- Örökös, s., clironomu, erede, descendentu, succesoriu, mosténu; adi., ereditariu; eternu; —en, adv., pentru totdeauna, de pururea, de veci; —i, adi., ereditariu; —tétel, —vallás, introducerea clironomului (heredis institutio, jurid.).
- Örökösít, immortaliséza, perpetuáza; eterniséza.
- Örökösödés, v. Öröködés.
- Örökösödík, v. Öröködík.
- Örökösség, clironomia, ereditate, succesiune, mostenire.
- Örököstelen, v. Öröketlen.
- Örökre, pentru totdeauna, de a-purarea.
- Örökség, clironomia, ereditate, succesiune; avera parintéscu; —ből kitagad, deserediesce, desmostenesce, ilu (o) scie afara din succesiune; —leső, captatoriu (jurid.), venatoriu de clironomii.
- Örökségi, ereditariu, de clironomia, de mostenire.
- Örökül, adv., de clironomia, de mostenire, cá ereditate; v., ereditate, succede.
- Öröl, macina; —és, macinare; örölni való, macinisú.
- Öröltet, face se macine.
- Öröltető, macinatoriu.
- Öröm, bucuria, placere, veselie; delitii, pl., voluptate; giubilú; —év, giubileu, anulu certatiuniloru; —hív, scire de bucuria; —ittas, —mámoros; —teljes, bétu de bucuria; —lak, sala de placheri; —leány, meretrice, curva; —rivalgás, —zaj, chíoú.
- Örömet, bucuriosu, cu placere.
- Örömtelen, adi., —ül, fara bucuria, lipsitu de placere.
- Örönde, garnisóna, statiune ostasiéscu (lat. stativum praesidium).
- Öröng, v. Örjöng.
- Örpompa, —szemle, parada ostasiéscu.
- Örrovat, scontru (comerc. si finant.).
- Örs, postu, sentinela, locu de pazitu; —hagyás, parasire de postu.
- Örség, custodia, sentinela, vigilia.
- Örsereg, garda; garnisóna; nemzeti —, garda nationala.
- Örsicsata, batalia de vigiliu.
- Örsre! la postu! la statiune!
- Örszellem, spiritu aparatoriu, angeru aparatoriu, geniu bunu.
- Örszen; patróla; postu de vigilia; —ochiu ageru, ochiu privighietoriu.
- Örszent, patronu de santu.
- Örszer, amuletu; mieluocu preservativu.
- Örszó, custode (tipogr.); parola (milit.).
- Örtáll, sta la paza, sta de vigilia.
- Örtelen, nevighietu, nepazitu.
- Ört jár, patroléza.
- Örtíz, focu de paza, focu de vigilia.
- Örú, berbece, ariete (vechiu), cârlanu.
- Örül, se bucura; gratuléza; —és, bucuria; gratulare.

- Örül, inebunesce, se smintesce; —és, nebunia, mánia, frenesia.
- Örv, grumadiariu, cobelciu; cerculetiiu, veriga; pretestu, stématu, v. Ürtöy.
- Örvend, Örvendez, gratuléza, charetiséza; v. si Örül.
- Örvendetes, Örvendezö, imbucuratoriü, placutu.
- Örvendeztet, Örvendít, imbucura, face bucuría; —és, imbucurare.
- Örvény, vultöre, vèrtégiu, verteju (lat. Vortex et Vertex); —es, vertegiosu, cu vertegiuri; —fi, —sertocsék, alantu, érba mare (Inula).
- Örvényko, vultorica, bolbóca, vertecusiu; poljipioru.
- Örvénylik, Örvényzik, se invérte, se vertejesce, se vultoresce.
- Örves, Örvös, cu cravata, cu grumadiariu; cu cobelciu, verigatu; —galamb, porumbu guleratu; —kutya, cane cu cobelciu (cu sgarða); —lúd, gâsca gulerata, gâsca selbatica alba (Anser nívís, grandínis).
- Örvez, guleréza, pune cobelciu; canta pretestu; minte.
- Örvidék, districtu militariu, cercu confinariu, cercu granitariu.
- Örvonal, cordonu, linia de paza, linia de custodia.
- Örz, v. Öriz.
- Örzemény, depositu, depusetu, lucru depusu spre ingrijire.
- Örzö, custode, ingrijitoriü, pazitoriü; aparatoriü, protectoriü; —sereg, garnisóna, ostasíme de paza.
- Örsébet, Örzse, Örzsi, Örzsike, Elisabet'a, Elisavet'a, Elis'a, Lis'a, Saft'a, Saftic'a.
- Ös, protoparente, strabunü, antenati, pl., mai-mari, pl.; stramosi; —anya, strabuna; —atya, strabunu, protoparente; —erdö, codru seculariü; —fi, elironomu, descendente; —gög, orgoliu de nobletia vechia, spiritu de patriciü, spiritu de aristocratu; —kor, anticitate, stravechine, lumea primitiva; —lak, locuintia strabuna; —lakos, autoctoni, pl., aborigini, pl., locuitori primitivi; —lény, fi-
- intia eterna; —lénytan, paleontologia; —nyelv, limba primitiva; —proba de nobilitate stravechia, numeru de strabuni, arbore genealogicu.
- Ösi, Ösi, strabunescu, stramosiescu, aviticu; —ség, aviticitate (jurid.).
- Ösme, cunoscintia, cunöscere; —jel, semnu, contra-semnu, caracteru, nota caracteristica, criteriü; v. Isme.
- Ösmér, cunöscé; meg—, recunöscé; v. Ismer.
- Ösméret, Ösmeret, cunoscintia, sciintia; lelki —, consciintia, cugetu; —es, cunoscutu, notoriü; —ség, notorietate, celebritate; —len, necunoscutu; —ül, pe necunoscute.
- Ösmérhetetlen, Ösmérhetlen, adi., —ül, adv., ce nu se póte cunöscé, de necunoscutu, de a nu se cunöscé; —ség, neputintia de a se cunöscé.
- Ösmérhető, adi., —leg, adv., de a se cunöscé, de cunoscutu.
- Ösmérkédik, se face cunöscutu.
- Ösmerö, cunoscëtoriü.
- Ösmerös, cunoscutu, a; cumparatoriü.
- Ösmerszik, se cunöscé, se distinge.
- Ösmértet, face cunoscutu; ösmértető jel, criteriü, caracteru, nota caracteristica, semnu, contrasemnu.
- Ösmervény, biletu de recunöscere.
- Össz, suma, totalitate; v. Öszv; —bonyomás, impresiune totala, intiparire totala.
- Össze, impreuna, a, ad, con, la olalta, un'a cu alt'a, cu totulu; —ad, suméza, adaoge, face aditiune; impreuna, cununa; —adás, aditiune, sumare; —áll, se impreuna, se unesce, se aduna; concurge; se inchiaga; se covasesce; —állit, aduna, unesce, impreuna, alatura; —állitás, alaturare, comparare, imparechiare, impreunare, unire; confruntare; —békél, —békül, se impaca; —békéltet, —békit, impaca; —beszél, se invoiesce, e de acordu; —bonyolit, incurca, incalecesce; —csap, isi da in capete, se bufnesce; —csokolgat, pupa,

saruta, tiuca; — csoportosúl, — csődül, se aduna, concurge, confuge; — darabol, taie in bucati, dmica, — dobol, aduna cu tob'a, chiama cu tob'a; — ég, v. n., de arde; — éget, v. a., de arde, preface in cenusia; — egyeztet, unesco; — érés, contiguitate; — esket, cununa; — esküszik, conspira, conjura, complotéza; — esküvés, conspiratiune, complotu, conjuratiune; — esküvő, conspiratoriu, conjuratu; — fér, incape la unu locu; se suferé, se impaca (se naravescé); — férhetlen, nesuferitu, necompatibilu; — férhető, ce se suferé la unu locu, compatibilu; ce se impaca; — férhetőség, compatibilitate; — függés, legamente, conneksiune, concatenatiune, coesiune, coerentia; — gázol, insulta, injura, infrunta; — gázol, calca in pitióre, conculca, decula; — gyűjt, conchiama, aduna; stringe; pástréza; — gyűil, — gyűlkezik, se aduna, convine; — haborit, desbina, imparechiéza, produce urgia; — hajló, convergente; — hangzás, armonia, consunetu; — hány, amesteca, incurca, arunca un'a preste alt'a; cauta, cutriera; scüipá; — hasonlit, alatura, asemena; compara; — ás, comparatiune, asemenare, alaturare; hasoulitahatlan, necomparabilu; — hat, conclucra, confaptuesce; — hazudtol, face de mintiana; — bord, aduna la unu locu; inirunta; — hordoz, pórtá de ici colo; — húz, contrage; — ír, conserie; — irás, conscriptiune; — irt, conserisu; — jár, calatoresce, cutriera (tieri); — jövetel, convenire, concursu, conflucsu, intalnire; — kap, se ia in vorba, se cërta; se incaiera, se bate; — kél, se casatoresco, se impreuna, se cununa; — kelés, casatoria; — kever, amesteca; — kocczan, se ia la cërta; — kötés, legare, conjugare, — köttetés, legamentu, collegamentu; conjugamentu, conjunctiune, uniune, conneksiune;

combinatiune; aliantia, confederatiune; casatoria, matrimoniu; infasiamentu (la buba); comerciü; correspondentia; — kulcsol, inclésta, incopecie (manile); — nemillő, neconvenitoriu, ce nu se nemescesce; — olvas, colationéza; — öllekzik, so imbratiosiaza; — paranesol, conchiama, convóca; publica; chiama sub arme; — rak, asiédia, construéza; — riaszt, bate tob'a de adunare, conchiama prin toba; — sereglik, se aduna; — sgorosit, cuscresce; — szaggat, sfasiie, sfärtica, spinteca; — szed, culége, coaduna, stringe; — szilál, amesteca, incurca, iugaimacesce, confunda, conturba; — szövetkezés, aliantia, legatuintia, confederatiune; — szövetkezik, se aliaza, se confederéza; — szüir, stracura la unu locu; össze szüirni a levét; conspira, se intielegu pe sub mana; — találkozik, se intálnesco, convine; — tanácskozik, se consulta, se consfatuesce; — tapod, calca in pitióre, conculca, sfarma; — társit, asociaza; — társúl, se asociaza; — tart, tiene la unu locu, se unesco, e de acordu; confrunta, rescontréza; — tartás, unire, acordu; confruntare, rescontru; — tataroz, derege, cârpesce; — tég, sfärtica, sfásiie, spinteca; — testvérül, se infratiesce; — tesz, pune la unu locu, compunc; — tétel, asiedietura, compusetiune, compusementu; — tett, compusu; — tör, sfarma, sparge (sdrobescó), smacina; — török, se sfarma, se spargo; — tűz incopecie; inseila, cóse; acatia, afige, prinde (cu acu, cu boldu, cu tienta); — ütkezés, conflictu, colisiune, lovire, bufnire; ütkezik, lovesce unu'ntr'altulu, confige, colide, se bufnesce, isi da in capete; — vág, inra un'a in alt'a, se imbuca, se inclésta; — vagdal, taia in bucati; — való, parchia, de un'a, impreunatu, uuitu; — vész, se desbina, se imparechiaza, se desunesce, se cërta; — veszejt, — ve-

- szeszt, —veszit, —veszt, irita, intarita, asmutia, imparechiaza; —veszés, cërta; —vet, incurca, arunca preste olalta; computa impreuna, suméza; —colationéza; proptescce, stanjinesce; compara, alatura; —virrog, se cërta; —vonul, se contrage, se cõnstringe; —zavar, incurca, confunda, amesteca, conturba, turbura; —zavarás, —zavarodás, incurcare, conturbare; —zavarodik, se incurca, se confunda, se conturba; —zendül, —zördül, se incaibara, se incaiera, se inhatia; —zuz, sfarma.
- Összëbb, mai strinsu, mai impreuna.
- Összeg, Összveg, suma.
- Összeges, adi., —en, sumariu, adv.
- Összegesit, Összegez, suméza.
- Összeglet, sumariu, s.
- Összeírás, conscriptiune.
- Összel, combina; —és, combinatiune.
- Összeledik, se amesteca.
- Összeleg, cu totulu, in suma, in totalu.
- Összelegez, suméza.
- Összelit, amesteca.
- Összemarok, pumnu (cã mesura, cã gavanu).
- Összes, adi., —en, totalu, in suma; sumariu.
- Összeség, suma; coprinsu, totalitate.
- Összeséggel, Összesen, preste totu, in totalu, in suma totala.
- Összesit, contrage, stringe; adaoge.
- Összetes, concretu.
- Összetett, compusu.
- Összevisza, un'a-intr'alt'a, un'a preste alt'a, de-a valm'a, pere-mere, talmosiu-balmosiu, galimathias.
- Összez, suméza.
- Összfogalom, conceptu generalu.
- Összhajlik, convergéza.
- Összhang, —zás, —zat, acordu; armonia; unisouu.
- Összhangora, armonica.
- Összhangzik, acórda, armoniaza, e in armonia, consuna.
- Összhangzó, adi., —lag, adv., armonien, in armonia.
- Összít, suméza, aduna.
- Összkép, imagine generala, idea generala.
- Összközopellõ, concentricu.
- Összlet, suma totala.
- Összmaguak, sincarpe (ist. nat.).
- Össznemzés, singenesia.
- Össznév, nume colectivu.
- Összó, nume compusu, cuventu compusu.
- Összpontos, concentricu.
- Összpontosit, concentra; —ás, concentrare, centralisatiune.
- Összpontoz, apuutéza; —ás, apuntare.
- Östör, loboda, talp'a gascei; stiru, (Atriplex hortensis et Atriplex patula).
- Östve, estve; sér'a.
- Ösvéuy, cale, carare; cale la campu.
- Ösz, s., omu betranu, mosiu; tómna; adi., caruntu, suru.
- Öszellik, da in tómna, se face tómna.
- Öszelõ, Septembre, Viniceriu.
- Öszes, Öszbevegylt, caruntetiu, suriu.
- Öszhó, Octobre, Brumarelu.
- Öszi, tomnaticu, de tómna.
- Öszies, adi., —en, adv., tomnaticu.
- Öszike, cép'a-ciõrei (Colchicum autumnale).
- Öszinte, adi., —ón, adv., sinceru, lealu, dreptu la ánima; —ség, sinceritate, lealitate, onestate, probitate.
- Öszintes, lealu, probu.
- Öszít, v. a., incaruntiesce.
- Öszleg, Öszlet, suma; complecsu, totalu, totalitate.
- Öszöl, aduce tómn'a.
- Öszség, caruntetie, pl., caruntime.
- Öszszel, tómn'a.
- Öszszó, nume compusu, cuventu compusu.
- Ösztavaszkukojeza, strugurele-ursului (Arbutus Uva ursi); fragariu.
- Ösztõke, feru-latu; grindeiu.
- Ösztõkél, impunge, intiépa, inbol-desce; mana, impinge; inbarbata, impintena; —és, impintenáre, inbarbatatare.
- Ösztõli, propta; —stinghiu.
- Ösztõn, stramuru, boldu; instinctu; indomnu, impulsu; —díj, stipendiu;

- dijas, stipendiatu; —szerű, adi.,
—leg, adv., instinctiv.
- Ösztönös, lenesiu, lasatoriu, prege-
tatoriu, ne'ndemnaticu.
- Ösztönöz, indéma, imboldesce, im-
pintena; v. si Ösztör.
- Ösztör, latiu-de paseri (din vergele).
- Ösztörű, argine, arginu, molu (ital.
argine et molo), peptu-de apa, im-
pletura, ézu, ezatura; intrata, in-
cepatura: v. si Ösztör.
- Ösztörült, Ösztörüs, crucitu, incru-
citu.
- Ösztövré, adi., —en, adv., macru,
dessiratu; dabila; márcedu, fara
puteri; —ség, macrime; márce-
dime.
- Ösztövéredik, se face macru.
- Ösztövérit, face macru.
- Öszutó, Novembre, Brumariu.
- Öszül, caruntiesce, incaruntiesce.
- Öszv, Össz, suma.
- Öszve, in suma, cu totulu; impre-
una, con; v. Össze etc.
- Öszveg, suma.
- Öszvegez, suméza.
- Öszveglet, sumariu.
- Öszveleg, adv., in suma, cu totulu;
—es, adi., —en, adv., sumariu.
- Öszvelegez, suméza.
- Öszvér, mulu (catiru).
- Öszveség, totalitate.
- Öszvesít, comasaza, comaséza (sume,
pamenturi); acolóza; constringe,
contrage; colationéza (scripte, acte);
—és, comasare etc.
- Öszvet, suma.
- Öszvetés, sintesa; —i, sinteticu (log.).
- Öszvetez, adaoge, face aditiune, su-
méza.
- Öszvez, Összez, acolóza, contrage.
- Öszvít, constringe, contrage; —és,
contragere; comasatune.
- Öt, cinci; öten, cinci-insi; —féle,
de cinci feluri, de cinci specii,
de cinci genuri; —rét, incincitu;
—szög, cincianghiatu; —ször, de
cinci-ori; —ötszöri, de acincea-
óra; —szörös, incincitu.
- Ött, v. Önt.
- Ötujashal, pesce de cinci policari.
- Öttl, Ötő, Ötvény, contopire, fu-
siune, legare, lega (de metale).
- Ötven, cincidieci; —szer, de cinci-
dieci de ori.
- Ötvened, Ötvenedik, alu cincidieci-
lea, a cincidiecea; —szer, a cinci-
diecea óra.
- Ötvenen, cincidieci-insi.
- Ötvös, aurariu, argintariu.
- Ötvösöl, lucra din auru, din argintu.
- Ötvöz, legéza, amesteca metale.
- Ötvözet, lega de argintu, argintu
de moneta.
- Öv (pl. övek), cinga, cingatória, cu-
rea, sierpariu (chimiru); baiera,
fasia, banda, bandagiu (ital. banda,
ciarpa); legatura, brüu; —zona
(astron.); —szalag, cordea, pant-
lica.
- Övé, alu seu, a sa, alu lui, a ei.
- Övedz, Övez, incinge.
- Övedzetig, Övezetig, pana in briu,
pan' la peptu.
- Övély, armadilu, tatu, animalu pan-
tieratu.
- Öves, adi., —en, adv., incinsu, cu
sierpariu; imbaieratu; —állat, da-
sipu gigante, armadilu cu baiera.
- Övetlen, adi., —ül, adv., neincinsu.
- Övezet, baiera; zona.
- Övöncz, Saturnu.
- Öz (pl. Özek), caprióra; —bak, ca-
prioru; —borju, —fi, —olló, —
gido, —gödölye, puü, iedu de ca-
prióra.
- Özecske, capriorica.
- Özön, Özönlet, reversatura, inunda-
tiune; marea, inflarea marei; —
gyik, balauru-de mare; —vész,
—viz, diluviu, potopu (slav.); valu;
—, vizelőtti, antediluvialu; —vizi,
diluvialu.
- Özöndék, pescu-albu (specie).
- Özönlés, inundare, reversare.
- Özönlet, cursu; torente, povoiu (slav.).
- Özönlik, curge rapede, curge cu abun-
dantia.
- Özönnel, multime mare.
- Özönöl, inunda, se revarsa.
- Özöny, diluviu; oceanu.
- Özvegy (ember, férj), veduvn, vedu-

voin, vedanu; (asszony), veduva, vedana; — év, anulu veduviei; locuinti'a veduvei; — tartás, inter-tentiunea veduvei.
 Özvegyöl, v., veduvesce.
 Özvegyen, adv., in veduvia.

Özvegyi, veduvesce; — jog, dreptulu veduviei.
 Özvegyit, aduce la veduvia.
 Özvegyiség, veduvia.
 Özvegyül, devine veduvu, veduva, se veduvesce.

P.

P. o. = peldának okáért, de ees., de ecsemplu.
 Pacsangol, locioresce, blateresce, plesnesce, pleoscaie (in apa).
 Pacsi, plesnetu, palmucéla, pleoscu.
 Pacsirta, ciocârlia, alauda; — csésze-szárny, poligala (bot.) — fű, — virág, érba de langóre.
 Pacskol, plesnesce, palmuesce.
 Pacsmag, tapalóga, pantofu reu; penelu grosu.
 Pacz, Paczka, plesnitura de vergea.
 Pácz, argaséla, dubéla, maceratiune; sar'a-mura, muratura.
 Paczal, bazari, besari, pl., caldune, pl., matia, pl.; petece, pl. (de aluatu).
 Paczi, manzisoriu.
 Páczikó, bătisioru.
 Paczkálodik, insulta, isi bate jocu.
 Paczkáz, despretiuesce, tractéza preste umeri, ia in risu; fréca piperiu sub nasu.
 Paczkol, tóca (carnea); musica.
 Páczló, sar'a-mura.
 Paczó, stomacu, burta (la vite), pan-tece; batuca (la paseri).
 Paczok, v. Poczok.
 Páczol, argasesce, maceréza; muréza, sara.
 Paczvirág, camomila, musietielu, romonitia.
 Pad, banca, (ital. banco et panca), lavitia; pavimentu, pamentu, podina; podu; — láb, pitiorulu bancei.
 Padgyász, v. Podgyász.
 Pádiment, pavimentu, podina.
 Pádimentez, v. Padol.
 Padka, Patka, banculetü; banca mica.
 Padlan, boltéla, codlonu, borta (in mormentu).

Padlás, pavimentu, podina; plafondu, podu, tavanu (susu); szájpdlás, ceriulu-gurei.
 Padlásol, podesce.
 Padlat, podea, podéla, poditura; scandura.
 Padlázat, plafondu (susu).
 Padló, — deszka, scandura de poditu; — téglá, caramida de poditu.
 Padloz, podesce; — ás, podire.
 Padlozat, poditura.
 Padmaly, boltéla, boltitura, bolta.
 Padal, podesce, captusiesce cu scanduri, parchetéza, tabléza; — ás, podire, captusiéla, parchetare.
 Padolat, poditura, parchetaria, tablatura; plafondu, tavanu.
 Padozat, scanduraria, lucru de scanduri; scena; tribuna; podu.
 Paducz, podutiü (pesce).
 Padvás, fecosu, putredu.
 Páfrán, féregá, feréga, fereta, filice (bot.).
 Pagód, pagodu (idolu in Indi'a).
 Pagony, padurice, silva, padure tenera; paduraria, padurariu, forestaria (ital. foresta), reviru (terminologia in silvicultura); — er-dész, padurariu de reviru.
 Págony, arcariu, arcasiu, sagetariu.
 Págonya, micutiü, micutelu, pumiletü, meruntielu; piticu, nanucu.
 Páha, Pálha, Pállá, icu, pana, conu; elinu.
 Páhló, siura; magazinu, depositoriu; capitia, fundacu (de fenu, de pafa); — bér, tacsá do magazinu.
 Páhhog, gúfaie; bufaie.
 Páhol, bate, ciomagesce, pisaza, bufnesce.
 Páholy, loja (in teatru), locu.

- Paizs, Pajzs, scutu, clipeu, egida, paraza; — bogár, carabasiu cu chivara (Cassida); — bordozó, scutariu, armasielu; — sajt, lavateru.
- Paizsdad, forma de scutu.
- Paizsócz, közönséges, vipera.
- Paizsos, adi., — au, adv., scutatu, cu scutu.
- Paizsoz, pune scutu.
- Pája, materia tiesuta (calitate).
- Pajkos, adi., — an, adv., desfrenatu, destramatu, intreecutu; insolentu, spulberatu; — ság, desfren; insolentia.
- Pajkoskodik, se intrece, e spulberatu.
- Pajktárs, cameradu, soçi.
- Pajktársaság, cameraderia.
- Pajad, Pajot, larva, papusia de insecta.
- Pajta, staulu, grajdu, poiéta; granariu; casa singuratica (de eos. in viia); — siura; — biró, siurariu; — fia, — szer, puulu siurei.
- Pajtás, cameradu, soçi, companionu; — ság, cameraderia.
- Pajzán, v. Pajkos.
- Paka, Páka, Pálya, baciulá, gamalia (de arundine), ghióga, maciuea, busduganu.
- Pákász, licau (ital. licone), omu mancatiosu.
- Pakeléncs, Pakilincs, peduchie de lemmu; — fi, coriandru.
- Pakét, batacuia, pachetu, coletu.
- Pakocsál, bajocuresce, insulta, isi bate jocu, defaima, satirisaza.
- Pakocsás, bajocuritoriu.
- Pakóczy, cânipóla, agrimonía, macu de muute (bot.).
- Pakol, asiédia, pachetéza, inveluie.
- Pákosz, Pákosztos, licariciu, licaritoriu.
- Pakrocz, straiu (de patu), tiolu, cerga (de cai), veringa.
- Pakróczol, bate.
- Pakulár, pecurariu (lat. pecuarius), oieriu, pastoriu de oi.
- Pál, Paulu, Pavelu, n. pr.; tudja Pál mit kaszál, elu scie, unde 'si intiérea draculu copii; elu scie ce face.
- Pála, Pala, ardesia, sistu, pétra faliósa (de coperitu case); — fejtés, pietraria; — vessző, stilu, condeiu de ardesia.
- Palacsinta, placenta, placinta (lat. placenta).
- Palaczk, policariu; plosca; butelia.
- Palaczka, peduchie-de lemmu, stelnitia (slav.).
- Palaj, baracia, lacu baltosu.
- Palánk, palanu (ital. palancato), stoboru, ingraditura de scanduri; palisada, ulucaria.
- Palánkol, Palánkoz, face palanu, face stoboru, ingradesce cu uluci (Rom.).
- Palánkolat, palisada (fortif.).
- Palánt, planta.
- Palántál, implanta, sadesce.
- Pálanya, sangerete (de porcu).
- Palapat, spatu de ardesia.
- Palást, paliu (pentru regi, preoti, femei), manta, mantela; — dij, taca popéscá, taca de epatraciuru; — fi, cratisióra, alchemila vulgara (bot.).
- Palástol, acoperere, ascunde; — ás, acoperire.
- Palasz, v. Palacz.
- Palaszka, v. Palaczka.
- Palattyal, bate, canta piepalacu (prepeliti'a).
- Palázol, ambla strenguindu.
- Pálczá, bastonu, bátiu, báta, ciomagu; vérga; — ló, calu-de-bátiu, jucaria.
- Pálczáz, bate, ciomagesce; — as, baterere.
- Pálczika, batiusioru, batisioru.
- Paléta, paleta (la zugravi).
- Pálha, clinu, icu, pana.
- Pálház, inpana.
- Páli, Pavelutin.
- Pálinka, Pályinka, vin-arsu, rácliu, horinea, olerca, palinea; — főzés, fertu de vinarsu; — főző, vinarsariu, ferbetoriu de vinarsu; — ház, vinarsaria; cabana, carciuma de vinarsu.
- Pálinkás, de vinarsu, cu vinarsu; a vinarsu (mirósa, pute).
- Pálinkáz, bé vinarsu.

Palizsna (polozsna), cuibariu, ou-de
cuibu; ou clocitu.

Palka, caprisoriu (Cynerus, bot.).

Palko, Pavelu, Paulu, n. pr.

Pall, Palal, bate, prafuesce; ven-
tura; cerne, ciuruesce.

Pálla, v. Pálka.

Pallag, v. Parlag.

Pallas, putredu.

Pállér, poliru, paleriu, veghietoriu
de murari; —agyag, tripolu (unu
feliu de lutu).

Pállérkodik, face pe poliriulu.

Pálléroz, poliesce; cultiva; —ás, po-
lire; cultivare.

Pállérozatlan, nepolitu; necultivat.

Pállik, v. Párlík.

Pállit, face se asude; se putredieșca;
mistuic, consuma, digeréza.

Pálló, venturatoriu; punte; carare.

Pállol, ventura (cereale).

Pállol, frementa (pane).

Pállós, palosiu, sabia lata; —jog,
droptala sabiei (Jus gladii).

Pállós, putredu.

Pállósajtár, cănsiu de lesiia.

Pállott, imputitu, puturos; v. Párlott.

Pállöz, podesce; pardoscesce; —ás,
podire.

Pállözat, podéla; podina, pavimentu,
parchetu; pardoséla, pavagiu.

Pállya, v. Pályá.

Pállya, finicu, palmu, curmalu; —bab,
simbure de finicu; —gyümölcs,
curmalu; —levél, fôia de finicu;
—olaj, oleu de finicu.

Palmant, copere; le—, descopere.

Pállméd, cocoru de Brasil'ia.

Pálló, v. Póla.

Pállócz, palotiu (ramu din poporulu
magyaru).

Palol, ventura.

Palól, v. Poláz.

Palos, v. Polos.

Pállós, paulinu (calugaru apusanu).

Paloszna, v. Polozsna.

Palota, palatu, palatiu; sala de man-
catu; —grof, comite palatinu (rang
si titlu feudalisticu).

Palotás, usiaru, usieriu; —táncz,
dantiu de salonu (betranescu, in-
cet).

Palozsna, cuibariu, ou de-cuibu.

Pályá, cursu, cariera, stadiu (in s.
scriptura); —bér, —díj, premiulu
luptei; —fok, —szak, stadiu; —fő,
gara, curtea calei ferate; —futás,
cursu la stadiu, cursu la gara,
alergare peintrecute; —futó, cur-
soriu; —hagyás, abateru, abera-
tjune (in astron.); —ház, —ud-
var, gara; —hely, locu de aler-
gatu; —irat, scriptu de concursu;
scriptu demnu de premiu; —já-
téék, jocu de concursu, jocu pe
intrecute, jocu pentru premiu,
emulatiune; —koszorú, cununa
de victoria, cununa de biruintia;
—kór, cercu, circ, palestra; cale;
cercu de miscare (astron.); —őr,
vighietoriu, pazitoriu alu calei;
—szín, palestra; —társ, came-
radu, consoțiu, colegu; conlupta-
tori, combatantu; —tér, cariera;
—udvar, gara.

Pályáz, concurge, tiene concurentia;
alérga pentru premiu; —ás, —at,
concurentia; alergare pentru pre-
miu, alergare pe remasu.

Pályha, Paha, clinu, icu, pana, cunec.

Pamacs, penelu grosu.

Pamacsló, coloratoriu, zugravitoriu.

Pamacsol, coloréza, vapsesce, zugra-
vesce.

Pamat, batacuia, pachetu.

Pamlag, canapea.

Pámpolodík, v. Pántolodík.

Pampuska, panisióra (lungarétia), pu-
paza (de aluatu).

Pamuk, Pamut, bumbacu; —gyap,
vata (ital. ovatta); —stamba, tie-
setura de bumbacu, materia de
bumbacu; —farkkoró, cód'a bou-
lui (specie, bot.); —krepin, asele-
pia de Siria.

Pánác, pastinaca, gumi-pastinaca
(bot.).

Panarpa, Panorpa, musca de scor-
pionu.

Panasz, actiune, acusatune, acusa
(jurid., përa), plansóre, vaieratura;
—támasztás, acusatune, incami-
nare de procesu, libelu, instantia.

- Panaszkodik, se plange, se vaiora, se jaluesce; reclama.
- Panaszlás, Panaszkodás, plansóre, vaierare; reclama.
- Panaszló, actoriu, acuatoriu (pê-risú); —társ, soçiu la actiune, soçiu la procesu.
- Panaszlott, acusatú, inactionatú, trasú in judecata.
- Panaszol, se plange, se vaiera, lamentéza, se tanguesce; acusa, trage in judecata; fel panaszol, infrunta.
- Panaszolkodik, v. Panaszkodik.
- Panaszos, durcrosu, de compatimitu; asupritu, reu vediutu; infruntatu; —fél, parte asuprita, parte reclamatória.
- Pánczél, catafracta, pantiera (ital. panciera), corasa (ital. corazza); camasia de otielu, zea; —os, catafractariu, corasariu (de calareti).
- Pánczéloz, pantieréza.
- Pandal, Pandalló, bolta de tiermu, cotlonu.
- Pandúr, panduru; —had, óste de panduri, pandurime.
- Pang, se corupe prin siedere; sta balta, sta pe locu, e stationariu.
- Pangó, stationariu, statatoriu pe locu, nemiscatu, neclatitu; coruptu, stricatu.
- Pangyala, negrijitu, negatitu (Negligée).
- Pánk, Pánk, painjinu, paienjinu; —háló, pensa de painjinu.
- Pánk, sina, panta, ranga de feru.
- Pánkok, Pánko, placinta (in tiguaia); cocorada, pogace (ital. focaccia); pancova.
- Panna, Panni, Pannika, Ana, Anica, n. pr.
- Panóka, v. Panyoka.
- Panorpa (lat.), panórpa, musca ce sémena cu scorpionulu.
- Pánt, v. Pánk.
- Pantallér, pantaleru, baudelieru (mit.).
- Pántálon, pantaloni, pl., cioreci largi.
- Pantlika, cordea, pantlica.
- Pántlikás, cu cordea, pantlicatu, cordelatu.
- Pántlikáz, cordeléza, intiortióla cu pantlici.
- Pantófel, pantofu.
- Pántol, Pántoz, léga cu sine, léga in pente.
- Pántolodik, se cërta, se ciondranesce, face gálcéva.
- Pántos, cu sine, cu pente.
- Panya, v. Pányva.
- Pányóka, umerariu, mantela; bunda, cojocu.
- Pányva, —kötél, arcamu, arcanu, capastru lungu.
- Pányváz, pune arcanu, pune capastru.
- Pap, popa, preotu, presbiteru, sacerdotu, predicatoriu, spiritualu (duchovnicu); snopu (de-asupra claiet); popicu; timbru; —erszény, burúna de friguri; —gyűlés, sinodu (soboru); —ház, casa parochiala; —növelde, seminariu; —süveg, bareta (bis. ap.); —saláta, salata de campu.
- Papa, tateca, parintielu, babacu (Rom.).
- Pápa, papa, patriarcu, pontefice; —i, papescu, papalu; —fű, érb'a papei, érb'a santíta; —keselyű, vulturu golasiu (Vultur monachus); —követ, nuntiu; —levél, breve; —szem, ochilari, pl.; —szemes kigyó, vipera cu ochilari (Columber naja, fórte veninosu, in Ostindia).
- Papagáj, papagalu.
- Pápaság, papatu, ponteficatu, patriarchatu, patriarchia.
- Papi, popescu, preotiescu; —illeték, congrua; —lak, casa parochiala; —rend, statu preotiescu, cleru.
- Papics, macu selbaticu; —szélyirág, brebene, flórea ascóloru, anemona padurétia.
- Papir, papiru, charthia.
- Pápir, spudia.
- Papirkál, indésa, indópa.
- Papiros, papiru, charthia; —bélű, cu stomacu reu; palka, —héju fu, papiru (botan.); —tészta, semimasa (in fabricatiune), materia de

- chartlia; — tok, cartonu, tocu, teocu de chartlia.
- Pápista, papistu, papistasiu, popistasiu, absolutistu popescu, ultramontanu; — szinü, palidu, galbinitiosu; — varju, papagalu nemtiescu, corbu pestritiu (*Garrulus argorotensis*).
- Paplan, plapoma, plapona, poplonu (oghcalu, Mold.).
- Paplanos, plapunariu, cusetoriu de plapone.
- Papó, tata-bunu, bunicu, mosiu.
- Papocska, popusioru.
- Papol, predica, invétia; — ás, predicare.
- Páponya, boborea, boborica, cerasia besicata, cerasi'a evreului (*Phytalis Alkekengi*).
- Papos, popescu; — an, popesce.
- Páprád, muschiu perosu.
- Páprágy, foregea, filice (botan.).
- Papramorgó, vinaru (in gluma).
- Paprika, ardeiu, piperiu turcescu, piperiu spaniolescu (*Capsicum*); — Jancsi, mascariciu unguerescu, pacala.
- Paprikás, adi., — an, adv., cu ardeiu, piperatu; — csirke, puiu cu ardeiu.
- Paprikáz, piperéza.
- Papság, cleru, preotíme, statu preotítescu.
- Papucs, pantofu, papucu.
- Papúrság, ierarchia.
- Papuzsa (rom.), papusia (de tabacu).
- Pár, parecchia; duplu; copia; materia dospitória; fermentatiune; — vers, disticu (poet.); — viadal, duelu; — vivó, duclante, duclantu.
- Para, Parafa, sugeru (lat. suber, ital. sughero, suvero); pluta.
- Para, aboru, aburu; respiriu, resuflctu, resuflare, spiřetu; — bagoly, buba pitica urechieta; — mérő, igrometru.
- Paracsko, cane durmecatoriu.
- Parádé, parada, pompa.
- Parádéz, face parada, face pompa, se mandresce, se inganfa, face pe bocotanulu, pe marele.
- Paradics, Paradiosom, paradisu, edemu, raiu; ceriu; — madár, păsere de paradisu (*Paradisea*); — mag, cardamóna (planta aromatica); — alma, maru de paradisu; — csucsor, curpenu albu (specie, *Solanum Lycopersicum*).
- Paradicsomi, de paradisu; cerescu.
- Paradugasz, dopu de sugeru.
- Párádzik, aboresce.
- Paraj, spinatu, spanacu; stíru; bu-ruiéna; — libatopp, talp'a gásciei; — lórom, macrisiu de gradina.
- Páral, Páral, Párállik, Párol, aboresce.
- Parancs, comanda, ordinu, porunca, mandatu, edictu, decretu; imperiu; — bot, bastonu de comanda (*busduganu, topuzu*); — levél, ordonantia; — úr, — vivó, ordonantiu, ducatoriulu poruncei; — őrtiszt, oficiřu de ordonantia; — szó, cuventu de comanda; — úr, dictatorin, comandante.
- Parancsár, dictatoriu, comandante.
- Parancsnok, comandante.
- Parancsol, comanda, impera, decretéza; poruncesce; — ás, — at, comanda, s., imperiu, decretu, porunca, preceptu.
- Parancsolólag, adv., in modu imperativu, imperiosu, cu auctoritate.
- Parancsoló mód, modu imperativu, (gram.).
- Parány, atomu, monada; — súly, greutate de atomu; — védő, atomistu.
- Parányban, in miniatura.
- Parányi, unu picu, picuti, piculetiu, fórte micu, fórte pućinu; — ság, bagatela.
- Parapács, Parapáty, elocente; limbutu, guralivu, libru, vorbaritiu, galagitoriu.
- Párás állat, animalu necuventatoriu, (dobitocu).
- Parasina, varga, vérga, vergea, nuica; jórda, prajina, nuieleia.
- Parászborsó, mazare verde.
- Paraszt, s., tieranu, saténu; adi., tieranescu, campnescu, mocanescu, satenescu; — asszony, — nő, tierana, saténa; — béres; sierbu.

- boarin; — biró, primariu, jude satescu, jude comunalu; — birtok, — telek, posesiune tieranésca; — háboru, resboiu tieranescu; — kocsi, caru tieranescu; — nép, tieranime, tierani, pl., sateni, pl.; — tuskó, dalcaucu, lalau, badaranu, mojieu.
- Parasztí, tieranescu, de tieranu; badaranescu, necioplitu, nepolitu, mojjicescu.
- Parasztit, v., badaranesce, mojjicesce; dumeresce, domesticesce, imblandiesce.
- Parasztkodik, petrece la tíera, petrece la campu.
- Parasztos, adi., — an, adv., tieranescu, necioplitu.
- Parasztosodik, Parasztosúl, se badaranesce, se mojjicesce.
- Parasztság, tieranime; mojjicine; grosolanía, badaranía.
- Parasztúl, v. n., se face tieranu; se mojjicesce, se badaranesce; v. a., domesticesce, imblandiesce; adv., tieranescu; mojjicesce, grosolanu, necioplitu, nepolitu.
- Páratlan, adi., — úl, adv., neparechia, stingheriu, fara sociu, fara parechie; neasemenea, neegalu; singuraticu; necomparabilu.
- Paratólgy, ceru cu scórtia sugerósa (ital. cerro sughero).
- Párázat, aborire, aboréla.
- Párázik, aboresce.
- Parázna, omu de bordele, curvariu; curva, femeia publica, meretrice; femeia desfrenata; — ság, curvia, curvasaria.
- Paráználkodik, curvesce, petrece in desfrenari.
- Paráznit, duce la desfrenari.
- Parázs, s., carbune aprinsu, jaru, jaraticu; adi., farmitosu, fragedu; malaietiu; destrinsu, infenatu.
- Parázsina, v., Parasina.
- Parázzsol, frige, jaresce.
- Parázztüz, jaru, jaraticu; vampa (ital. vampa); ardóre.
- Párbaj, Párviadal, duelu, lupta intre doi.
- Párbeszéd, dialogu, discursu intre doi.
- Parcsfű, acanta, branc'a ursului.
- Párdal, duetu (in mus.).
- Párdarab, parechia, un'a parte.
- Párducz, pantera, pardu; — bőr, piele de pardu; — fű, ceritica (bot.).
- Párduczos, inbracatu cu piele de pantera.
- Paré, Paréj, spanacu, spinatu; stiru.
- Pargyóka, fluture.
- Párhagyma, poriu, puru.
- Párhangos, in duetu; duetu.
- Párhuzam, paralela, linia drépta, alaturata la alt'a; comparatiune; — os, adi., — an, adv., paralela.
- Paripa, calaria, calu de calaritu.
- Paripáz, merge calare.
- Páris, Párizs, Parisu (cetatea); — fű, strugurele vulpei; — madár, pitigoiu, pitigoiu.
- Parisztól, se spulbera, se respandesce.
- Párit, face parechia, inparechiaza.
- Parittyá, funda, fronda, praste.
- Parittyás, Parittyász, Parittyázó, fundariu, frondariu, prasteriu.
- Parittyáz, asvêrle cu fund'a, arunca cu prastea.
- Párxál, decopiaza.
- Párkány, margine, cornice, parcamu (la case etc.); bordu (ital. bordo, franc. bord, la corabia); dunga, muchia.
- Párkányos, muchiatu, cu cornice, cu parcamu.
- Párkányoz, face muchia, face cornice.
- Párkányzat, cornice, parcamu.
- Parket, barchetu (Barchent).
- Parlag, s., tielina, paragina, agru nelucratu; adi., intielonitu, paraginitu, nelucratu, necultivat; locu virénu (in Rom.), locu comunu parasitu.
- Parlagi, buruienosu, maracinosu, ce cresce pe unu agru parasitu; — rozsa, cocosiei, pl., — sas, vulturu comunu; — szarvas, cerbu de livada.
- Parlagodik, Parlagúl, intielinesce, se paraginesce, sta necultivat.
- Párlás, putredire.
- Párlaszt, Párlit, aboresce; nadusiesce,

(bucat'a coperita ferbendu); pune in lesiia, biuie, oparesce; pune la dubóla, pune la argaséla.

Párló, agrimonía, cânipóla (bot.).

Párlott, aboritu; nadusitu (bucat'a la focu); putreditu.

Párlúg, lesiia.

Párna, perna, perina, pulvinu; —haj, —háj, fatia de perina; —nyereg, síca cu perina; —szék, canapea; —zsák, sacu de paia, asternutu de paia.

Párnás, cu perina, perinatu, pulvinatu.

Párnáz, captusiesce; pune perini, pulvinéza.

Paroka, baróca, peruca, paróca, peru prepusu, peru cumparatu; —láb, masc'a perucei.

Parokás, perucariu; portatoriu de peruca.

Parol, face ventu, sufla.

Párol, biuie, pune in lesiia; aboresce, nadusia (bucat'a la focu); le—, destila, destiléza.

Parola, parola, cuventu de credin-tia, ascurare; dare de mana.

Párolgás, aborire.

Pároló, venturatoriu.

Párológ, aboresce.

Páronkét, insociti, cu parchi'a.

Páros, adi, —an, adv., egalu, intocma; parchia.

Párosdi, de-a-parchi'a (jocu).

Párosit, impreuna, insoçiesce, in-parchiaza, face parchia; —ás, in-soçire, inparechiare, impreunare.

Párosodás, insoçire, impreunare.

Párosodik, Párosul, se insoçiesce, se unescé, se face parchia.

Pározás, impreunare secсуala.

Pározik, se impreuna secсуalmente.

Parra, boldulu pintenulú.

Parsi, manica, manuca, manisióra.

Párszén, carbune aprinsu, jaru.

Part, tiermu, ripa, cósta (la mare), lidu, malu; portu, limanu; plain; colina, gruiu, délu; —biró, judecatoriu la tiermu (mar.); —eró-sités, fortificare de tiermuri; —hajó, corabia de cabotagiu; —hajos, cabotariu, costegiariu; —ha-

józás, cabotagiu; —jog, dreptu, litoralú; —lakóš, locutoriu de portu; —mellék, —vidék, regiune litorala; —melletti, de pe tiermu, dela portu; litoralú; —őr, vigilia litorala; —őrhajó, corabia litorala, corabia de paza; —örmester, magistru de canu, de lidu; —örség, garnisóna litorala, custodia de tiermu; —rév, portu, limanu; —tözs, comerciú litoralú.

Párt, partida, partita, factiune, patri'a; valakinek pártját fogni, a tiené cuiva parte, a partini pe cineva; pártot ütni, a se rescula, a se revolta; a rebela; pártjához állani, atrece in parti'a lui (ei); —düh, furia de partita, factiune furiósa; —fél, —hív, partisanu; —fogás, protectiune, patrociniu, patronagiu, scutintia, aparamentu; clientela; —fogó, patronu, protectoriu, aparatoriu, scutitoriu; —fogóság, protectoratu; —gyűlölet, ura de parti-ta; —szellem, spiritu de parti-ta; —tusa, —vita, lupta de parti-tite; —ügy, cestiune de parti-ta; —ütés, rescóla, revolutiune; re-beliune; —ütő, resculatoriu, re-volutionariu; rebelu; —vezető, con-ducătoriu de parti-ta, capu alu parti-itei; —vizály, desbinare.

Párta, barta, bértá, borta (ital. borto, fr. bord-gálonu); cununa de flori; —mag, 'erb'a féraloru (Pyretrum).

Pártás, cu bértá; incununatu (a).

Partatlan, fara tiermu, fara malu.

Pártatlan, neutralu, nepartinitoriu; —ság, neutralitate.

Pártáz, pune bértá.

Pártázat, v. Párkányzat.

Pártfogol, protege, patronéza, apara, scutesce, ia sub scutulu seu.

Pártfogolt, patronatu, aparatu, scu-titu, cliente, clientu.

Parti, de tiermu, litoralú; —fecske, rondunea de tiermu (Hirundo ri-paria); —lile, ciocarlia de mare.

Pártit, amagesce, seduce, trage la alta parti-ta.

Partnak; in susu!

Pártol, apara, favoréza, patronesce,

- patrocineza, protege; ia parte (a cuiva); el —, se renega, se desbina, se face apostatu; —ás, protectiune; apostasia, renegare.
- Parton fel! in susu! pe tiermu in susu!
- Parton le! de vale! pe apa in diosu!
- Partos, rîposu, tiermurosu; cu portu; delosu.
- Pártos, partisanu; partinitoriu; rebelu; v. Pártliv.
- Pártoskodik, face partita; rebeléza.
- Pártosság, favóre, tieneru de parte.
- Pártot üt, se rescóla, revoltéza; rebeléza.
- Partozás, inaltiare (a unui locu).
- Partraszállás, debarcare, desbarcare, desbarcamentu, aprodare; esire la uscatu.
- Partrév, portu, limanu.
- Pártul, se renega, se face apostatu, se desbina, trece in alta partita; rebeléza.
- Pártütés, rescóla, revolutiune; rebeliune.
- Pártütő, resculatoriu, resculatu, revolutiunariu; rebelu.
- Pártüz, jaraticu, jaru; vapaia de carbuni.
- Párul, v. Párosodik.
- Párvers, disticu.
- Párzás, imparechiare secuala; cocosire.
- Pázzik, se impreuna; se cocosiesce.
- Pasko, Páskó, baciulia de arundine.
- Paskól, plesuesce, pleoscaie.
- Paskorta, mancatiosu, folte, nesatiosu.
- Paskortáskodik, se inbuiba, manca-bé.
- Paslicza, cursa de sióreci.
- Pássadoz, Pásadoz, casca desu, e somnurosu.
- Passogat, bate in palmi.
- Pást, verdétia, pajisce, pasiune, pasciune.
- Pástótom, pastetu.
- Paszamán, Paszomán, Paszomány, posomantu, galonu, sitórea, tiesetura de firu (de auru, de argintu); —csináló, posomanariu (ital. pasamanaro), galonariu; —kalap, pelaria galonata, pelaria cu firu.
- Paszat, necuratia, scarnavia, scarna, posóca.
- Paszatol, manjesce, scarnavesce.
- Paszita, ospetiu de botediune.
- Paszkoncza, sterpu, stiru, sterilu; neputintiosu, necapace de a genera; recurbatu, strimbatu; —kakas, claponu scobitu reu; —kender, canepa de vara; —név, nume de bajocura (poreclitura).
- Pászma, legatura, fascióra.
- Pásznát, dunga, linia, varga.
- Pászta, v. Pásznát, postata.
- Pásztágy, —fej, —fő, cormanitia (la secretorie); —szelek, pl., venturi passate (care sufla necontenitu in acecasi direptiune).
- Pásztánként, in postati, in bucati.
- Pásztás eső, plóia locala, plóia in postata.
- Pásztáz, Pásztára arat, secera in postati.
- Paszternák, Paszternác, Pasztinák, pastinacu, pastranogu (lat. et ital. pastinaca).
- Pásztor, pastoriu; —lak, locuintia pastoresca; —leány, fetitia de pastoriu; —nép, poporu de pastori; —nő, pastoresa, pastoritia; sip, fluiaru, fluiara; —tanya, sténa; —táncz, dantiu pastorescu; —táska, buruiéna de friguri.
- Pásztori, adi., pastorescu; —lag, adv., pastoresce.
- Pásztorkodás, viétia pastoresca.
- Pásztorkodik, pastoresce, petrece in pastoria.
- Pásztoros, adi., pastorescu, —an, adv., pastoresce.
- Pásztorság, pastoria, viétia pastoresca.
- Paszuly, fasole, fasaica; gyalog paszuly, fasole ológa.
- Pat, spatu; selenitu (lat. selenitium, miner.).
- Pata, unghie; unghie de calu, unghióia, copita; cérta, cióndra, landra; unu jocu de copii; —csorba, stirbina de cornu; —hántó, curatiforiu de copita; —reszelő, pila de unghie.
- Patacs, macu selbaticu.

Patak, pèriu, riuletiu, riusioru, vale;
- beli, de pèriu, de vale, valènu,
diu vale; —viz, apa de vale.

Pataki, valènu, riurènu.

Patakoeska, riuletiu, valicica, vali-
sióra, valcica.

Patakos, cu pèriuri, cu vali.

Patakosz, ariciu (inflatura de un-
ghie la cai).

Patakzik, curge-vale.

Patás, copiatu, unghiету.

Patáz, se jóca (copii).

Paté, csetepaté, scaramusiu (ital.
scaramuccio), velitatiune, bat. lífa
usióra.

Patécs, potece, pl. (ital. petécchie),
pete rosii in friguri scarlatine.

Patél, bate, pisaza.

Patéló, maiu, maiugu, pisalugu, pí-
lugu.

Patéz, scarmutiáza, velitéza, pórtá
batalia usióra.

Patics, lésa, ingraditura.

Patika, farmacia, apoteca, spitieria.

Patikás, Patikáros, farmacistu, apo-
tecaru, spitieriu.

Patikásság, art'a farmaciei, apote-
caria.

Patíng, curea de umeru.

Patínt, atíngé, anina, lovesce usioru.

Patintó, lanceta, lantieta (de lasatu
sange).

Patka, scaunelu.

Patkány, clotianu, chítoranu, gus-
gavu, siorecoiu.

Patkó, —vas, potcova, calcaiu de
feru, calciunu de feru, feru de
cai; —szeg, cuiu de potcova.

Patkocz, buha mare (ital. gufo), cu-
cuveica.

Patkol, incaltia calulu, potcovesce;
—ás, incaltiare, potcovire.

Patkolatlan, adi., —úl, adv., nein-
caltiatu, nepotcovitu.

Patkos, incaltiatu, calcaietu, potco-
vitu.

Patok, bobarnacu, flisca (preste nasu).

Patriárka, patriarchu, patriarcu; —ság,
patriarchatu; patriarchia.

Pattan, sare, salta; pocnesce, de-
tuna; lóra—, se iniépta pe calu,
se aventá pe calu; —ás, saritura,

resaltu; pocnetu, detunatura; túz-
röl pattant, vioiu, infocatu; —ás,
spudiéla, spudietura, sgrabuntia,
bubusióra.

Pattant, plesnesce, pocnesce, pleos-
caie; —ás, pleoscaire.

Pattantyu, tunu; v. Lövöcse; —tanya,
bateria.

Pattantyús, tunariu, artileristu (pe
corabii), constabilu; —ság, arti-
leria.

Pattantyúz, bombardéza.

Pattibúza, Pattogatott törökbúza, co-
cosi de papusioiu (in spudia).

Pattog, detuna, pocnesce; salta, re-
salta; pleoscaie; contradice; —ás,
detunetu, pocnetu etc.

Pattogány, insecta (specie).

Pattogat, Pattogtat, fríge (papusioiu
coptu).

Pattogós, defunatoriu; contradicē-
toriu.

Pattogó tűztelep, bateria Ricochet.

Pattogzás, Pattogzat, spudítura (a
pelci; crepare, plesnetu.

Pattogzik, fel—, so spudiesce; re-
salta; le—, crépa, plesnesce.

Patvar, Patvarkodás, cérta, cióndra,
landra; calumnia, eleveta. Mi a
patvar! Ce dracu! Ce naib'a! Ce
secatura!

Patvarkodik, se cérta, se cióndra-
nesce, gálcevesce; calumniáza.

Patvarkodó, calumniatoriu, eleveti-
toriu.

Patvaros, certaretiu, gálcevitóriu.

Patvarság, calumnia (in dreptulu Un-
gariei).

Patvaskó, spatu ferosu.

Paty, cáltiu, pl. cálti; pacesia, pa-
cisia, pacisiele.

Patyoka, invelitóre (de capu); su-
dariu, stergariu de capu, caitia;
cordea; bértá.

Patyokál, inveluie, invele, inboldo-
resce, copere; bate.

Patyolat, pensa fórte fina, batista;
gaza; —hogács, cardu-albu; —
kér, peliti'a creeriloru; —szat-
tyu, podbélu albu, cenusiósá alba
(botan.); —szironták, ranunchiu

- albitiosu (Ranunculus, botan.);
—tök, curcubeta alba.
- Patyolatós barát, dominicanu.
- Paulina, Paulin'a, n. pr.
- Páva, paunu; — ajakhal, paunu de mare; — făcăzán, fasanu pauniu; — góm, paunu de apa; — szem-pille, fluture pauniu; — toll, péna de paunu.
- Pávián, paviannu, babuinu (specie de maimuția mare, cu coda scurta, cu nasu turtitu);
- Pazal, Pazarl, prada, preda, préda, predéza, risipesce.
- Pazar, predatoriu, risipitoriu; — fény, luesu; — vágý, pofta de a preda.
- Pazarlás, Pazarlat, préda, risipa.
- Pazarló, predatoriu.
- Pazarol, Pazarl, prada, risipesce.
- Pazarúl, adv., cu risipa, cu prada.
- Pazér, Pazérol, v. Pazar etc.
- Pázsint, Pázsit, verdétia, érba verde, pajisce; — árpa, ordiu nodurosú; — csillaghúr, alchemila, stelaria mare; — pille, cosasiu (insecta); — szék, banca de glia; — szélet, glia.
- Pázsitos, erbosu.
- Pázsitozik, creste érba, se copere cu érba.
- Peccz (pedz), apuca, musca, (pescii).
- Pecs, medulariulu barbatescu; — bör, preptin.
- Pécs, Cinci-beserici (orasiu).
- Pecsenye, friptura; — forgató, frigare; — tál, castronu de friptura.
- Pecsenyébolt, fripturaria.
- Pecst, sigilu (pecete); pata, péta, macula; — gyűrű, ánelu de sigilu; — nyomó, sigilariu; — ostya, bulinu, oblata; — ör, custode alu sigilcloru (statului); — sajtó, presa de sigilatu; — tan, sfragistica; — viasz, céra rosia, céra-laca, céra de Spani'a.
- Pecsetél, sigiléza; patéza; — és, sigilare.
- Pecsetés, sigilatu; patatu.
- Pecsetéz, patéza, petéza.
- Pécsik, strechie, musca de vite.
- Péceze, movila, mosiunoiu, gruietiu de miediuina, semnu-de miediuina.
- Peczeg, icu, pana, cuncu; clinu.
- Peczegét, lovesce.
- Peczek (pl. peczekek), cuiu, tinta; calasiu, scalasiu, boldu, (in catarama).
- Peczér, cancriu, pastoriu de cani (domnesci).
- Peczérke, ciuperca (specie).
- Péczéz, trage miediuina, pune semne, insémna.
- Pecz, dopu.
- Peczkel, bate cuie; pune stinghiu; pune scalasiu; incopcie.
- Peczkelödik, se intende, se largesce; se fitiaie, se falesce, sta intiepatu, ambla intiepatu, se inganfa.
- Peczkes, batutu cu tinta; intiepatu, fitiaitu, inganfatu; smorfaitu.
- Peczkeskedik, face grimasuri, se anostesce, se intrece, se smorfaie; v. si Peczkelödik.
- Peder, s., muschiu (specie); v., sucesce, resucesce (mustati'a).
- Pederit, sucesce, resucesce.
- Pedig, Pediglen, si totusi, cu tote acestea; inse; és pedig, si inca.
- Pedvó, pomada de mustatia.
- Pedz, v. Pecz.
- Pegazhal; calu-de mare, ipopotamu.
- Pegymet, bubatu, varsatu (Variolae); siorece alunariu, siorecoiu (mai catu clotianulu. Sorex).
- Pehely, Pelyh (pl. pelyhek), fulgu; focu, floousioru.
- Pej (ló), murgu (calu), murga (épa).
- Pejp, v. Pelyp.
- Pék, brutariu, paneriu, pitariu, covrigariu; — inas, invetiaceclu de paneria; — kenyér, pane din-piatia, pane de cumparatu; — legény, sodalu de paneria; — mester, maistru paneriu.
- Pékség, paneria, pitaria, brutaria, covrigaria.
- Pelceze, óspa, peliti'a grauntelui.
- Pelczés, osposu.
- Példa, ecsemplu (pilda); modelu, mustra; példát láttat, statoresce unu ecsemplu (spre a spaimanta); például, de ecsemplu, spre ecsemplu; — beszéd, — szó, proverbiiu, parimia, povestea vorbei; — kép,

- modelu, mustra, eesemplu: tipu; simbolu; — mese, parabola; — roge, paramitu.
- Pédálodzás, aieptare, alusiune.
- Pédálodzik, Pédázodik, da se pri-
cêpa, aiépta, face alusiune.
- Pédázat, parabola.
- Pédány, eesemplariu; mustra; — irat,
modelu de scrisu (propisu); — kèp,
formlariu; modelu; — lap, fôia
de modelu; blancheta.
- Pédás, adi., — an, adv., de modelu,
de mustra, eesemplariu.
- Pédátlan, adi., — úl, adv., fara
eesemplu, neauditu.
- Pédául, do eesemplu.
- Pédáz, infatiosiaza in eesemple, in-
vedera, representa in figure, in
parabole.
- Pédázat, parabola, representaro fi-
gurata.
- Pédázgat, Pédázodik, v. Pédálodzik.
- Pédázó, tipicu, archetipicu; figu-
ratu.
- Pelo, Pelye, siórecea alunariu, sió-
recoiu (Sorex, Plin.); clotianu,
guganu; v. si Pegymet.
- Pelehal, sardea, sardela.
- Pelel, frémenta; v. si Pállol.
- Pelengér, falanga, prangu, capeanu,
berlina; locu de rusíne, počiumbu
de rusíne, (de care se léga cri-
minalii), grosu.
- Pelengérez, face de rusíne, pune
la prangu.
- Pelenka, fasia; scutecu (de infa-
siatu prunci).
- Pellikán, Pelikán, pelicanu, (pasere).
- Pelyh, fulgu (de pene), focu,
foculetii.
- Pelyhedzik, se infulgosiaza, capata
fulgi; se inflocosiaza.
- Pelyhes, fulgosu; flocosu.
- Pelyhesedik, se imple de fulgi.
- Pelyhez, imple de fulgi.
- Pelyhim, celsia (botan.).
- Pelyp, pelticu, balbaitu (lat. balbu-
tions).
- Pelypeg, Pelypeskedik, vorbesce pel-
ticu, balbaic.
- Pelyit, óspa.
- Pelyva, pléva.
- Pemecs, pamatufu, penclu grosu.
- Pemet, Pemete, maturice de captoriu;
— fti, voronica; fejárpenetefü, un-
gurasiu (botan.).
- Pemetel, matura, sterge.
- Pemhed, putrediesce; langediesce, se
mólesiesce, se descórdá; — és, putre-
dire; langedire etc.
- Pempő, clicu, pane cópta reu; ciru,
terciu (de farina); botiu, cocolosiu,
golomotiu.
- Penczel, Penczik, lule, se lule, se
culca, (in limb'a pruncutiloru).
- Penczurák, burete (specie).
- Pendel, Pendely, póla (la femei);
— es, cu póle, pl.; — háló, retia
cu saculetii.
- Penderit, sucesce, resucesce.
- Pendit, suna, face se sune; meg —,
atinge cu vorb'a, aiépta, aduce
pe tapetu.
- Pendítő, tangente, (la pianoforte).
- Pendszi, Elis'a, Saftic'a, n. pr.
- Pendül, suna.
- Penész, mucedíela, mucegaiu; — blíz,
mirosu de mucegaiu.
- Penészedés, Penészödés, mucedire;
putredire.
- Penészes, Penészles, adi., — en, adv.;
mucedu, mucegaiosu, státutu.
- Penészesedik, Penészesödik, Penész-
ledik, se mucediesce.
- Penészesít, Penészit, mucediesce.
- Peng, v. n., suna; — és, sunare.
- Penge, sabia, spada; plac'a sabiei.
- Penget, v. a., suna, face se sune.
- Pengéz, rapéza, se bate in rapiru,
se bate in sabia.
- Pengő, stragalía (la róta); rotíl'a de
pintenu; moneta conventionala, mo-
neta sunatória.
- Pengvin, pinguina, gansca mage-
lana (specie fóрте grasa, Plau-
sutus pingvis).
- Penig, v. Pedig.
- Penna, pana, péna; condeiu.
- Péntek, vineri.
- Péntekel, tiene vinerile, ajuna vi-
neria, manca secu vinerea, pos-
tesce vinerea.
- Péntekes, tienëtoriu de vineri.
- Pénteki, de vineri, vinerénu.

Péntely, Péntő, pólo, pl.; v. Pendely.

Pentőke, cojocelu, peptarelu.

Peny, Penyü, Penyv, mucęgaiu; v.

Penész.

Penyhed, se mucediesce.

Penyles, mucedu, mucęgaiosu.

Penyved, putrediesce, se terciuesce, (póm'a).

Péñz, banu, moneta, numu; numerariu; —adó, contributiune in bani;

—alap, fondu; —állapot, afaceri de bani; finantia; —arany, ductu, galbinu, moneta de auru;

—becs, —folyam, cursu, valuta; —birság, amenda, glóba in bani;

—csarnok, banca; —ellenör, controlu de monetaria; —forgalom, cerculatiune de numerariu; —gazdaság, —ügy, finantia; monetaria;

—gyűjtemény, numoteca, colectiune numismatica, cabinetu numismaticu; —hamisítás, falsificatiune de monete; —hamisító, falsificatoriu de moneta; —jegy, nota; marc'a monetei; —jel, marca; —jog, dreptu de taiatu moneta; —jogos, proprietariu de monetaria; —kép, form'a monetei, semnulu monetei, tipariulu monetei; —kezelő, —tárnok, cassariu, casieriu, perceptoriu; —láb, valut'a monetei, gradulu de finet'a monetei; —levelűfi, calbegióra (*Lysimachia nummularis*); —műhely, banaria, monetaria; —nagy, magistrulu monetarietii; —nem, specie de moneta; —nyomat, tipariu de moneta; —pot, adaosu (la plata); —szedés, colecta; —szedő, perceptoriu; —szomj, sete de bani, lacomia la averi; —tan, —tudomány, numismatica; —tár, cassa, erariu, fiscu, tesauru; —tári, erarialu, tesaurarialu; —tárjegy, biletu de tesauru; —társoly, —táska, v. Tárca; —tudos, numismatu; —ügy, finantia, afaceri de tesauru; ügyminiszter, ministru de finantia; —ügy-ör, vighietoriu de finantia, inspectoriu de finantia; —ügyör-ség, vigilia finantiala; —tudomány, sciint'a administratiunei finantia-

loru; —üzlet, comerčiu cu bani; —vágy, lacomia de bani, sete de bani, poft'a mamonei; —vámúr, pisetariu; —verde, monetaria, banaria; oficiu de monetaria; —verés, tiparire de bani, taiare de bani; —vizsgálás, cercetare, controlarea moneteloru.

Péñzbeli, de bani, de moneta, banescu.

Péñzel, are a face cu bani; felpéñzeli magát, se inavutiesce.

Péñzes, avutu, banosu, bogatu.

Péñzellen, adi., —ül, adv., fara bani, lipsitu de bani.

Péñzit, bate moneta, taia moneta.

Péñzö, limbsióra; puisioru, clinisioru, dentisioru (la garnitura de vestimente de lucsu).

Péñztelen, lipsitu de bani.

Péñzül, Péñzben, in bani, in moneta, in numerariu.

Pép, ciru, papu (ital. papp), terciu; breiu; laca; materia de charthia;

—putton, cada de materia, (la fabrice de charthia); —egyveleg, amestecu de terciu.

Pépe, masticu, cleiu de mesari, pasta; corasanu, tenciuéla, cementu; lutu cleiosu.

Pepecsel, migalesce, mocosiesce; —és, migalire.

Pépes, terciuitu, cirosu; malaietiu.

Pépez, lipesce, ciruesce, breiesce.

Per, procesu, judecata, lite; cörta; disputa; —alku, invoiéla, transactiune; —beszéd, alegatiune; —díj, spesele procesului; —folyam, terminu (restempu legala pentru procesu); decursulu procesului; —folyás, procedura; —folytatás, purtarea procesului; —fölvétel, levata; —gondnok, —ügyelő, curatoriu massei (*Litis curator*); —idő, —szakasz, terminu (unu periodu alu procesului); —hányad, cuot'a procesului (*Quota litis*); —intézet, —ösvény, —út, institutu, titlu de procesu; —irat, actu de procesu; —kereseti rész, cuota, cáta, catatime, parte cautata prin procesu; —kölcség, spesele pro-

- cesului; — orvoslat, Remedium juridicum, midiuocu juridicu: — patvar, cërta, cióndra; — patvar-kodás, calumnía (dupa legile unguresci); — rend, — rendtartás, procedura; — szűnet, juristitiu; — tanács, flecariu; — tárgy, substratulu procesului; — tárgyalás, pertractarea procesului; — társ, consoçu la procesu; — társulat, consortiulu procesului (Consortium litis); — vesztes, celu remasu in procesu, cu caus'a perduta (Causa cadere, litem perdere).
- Péra, téca, téscá (la animale patrupeđe); aglica, angelica (Ruscus), mirtu spinosu, finicu spinosu.
- Perbefog, îi face procesu, trage in judecata, incaminéza procesu.
- Perboli, adi., de procesu, de judecata; — egyesség, transactione; v. Peralku.
- Percz, Nagypercz, minuta; Kispercz, secunda, clipita (dela clipéla cu ochiulu); — mutató, aratariu de minute.
- Perczeg, scártiaie; sfáraie; ticane, face ticu ticu (orologiulu); — és, scártiaire, sfúraire; ticániro.
- Percezen, Perczent, bate (pendulu).
- Perczenet, minuta.
- Perczentés, ticanéla, batere (de pendulu).
- Perczony, tactu.
- Perczes, infiptu, intiepatu, falosu, mandru, smorfaitu, anostitu.
- Perdit, întórcé, invérte, sűcesce, sfáraie, (dela sfír, cumu face fusulu), sbârnaie; — és, invértire etc.
- Perditő, fusu.
- Perdőcz, tabacu puturos, tabacu tieganescu.
- Perdül, se invérte, sfáraie, sbârnaie; — és, invertitura etc.
- Pere, Perke, Elisa, Saftica; — virág, astru; aurica de munte (bot.).
- Percz, covrigu, colacelu, spiruletiu; — vas, catusia de mana.
- Perczes, covrigariu, cocatoriu de covrigi, vendietoriu de covrigi.
- Pereg, s., sgura de foru; v. n., se invérte, sfáraie; duraie, se da de-a dur'a; scártiaie.
- Perel, v., pórtá procesu, se judeca; se cërta.
- Perelés, Perlés, procesu, judecata, lite; cërta.
- Peremér, calinica, calimica, chilimica, felisca (Calendula).
- Pereputy, cuscime-cumnatime; prunicii; prasila, sementia; soiu reu, rasa infama.
- Peres, ce se tine de procesu; — fél, causantu, parte litiganta.
- Pereskedés, Peresködés, procedura, ordine de procesu.
- Perezslen, vèrtecusiu, pristenu; tragacantu, tragantu, gumu tragantu, resina adraganta.
- Pergamen, pergamentu; — körte, pergamuta, péra pergamuta.
- Perge, s., verme de lardu, strepede; adi., spiralu; — cső, tiéva spirala; — furó, sfíderu spiralu; — levendula, lavendula, laventa faliata; — toll, condeiu spiralu, péna spirala.
- Pergedez, picura, se stracura, curge.
- Pergel, Perkel, arde; frige; prajesce; — rá, inșiéla, pacalesce; — és, ardere.
- Pergelődik, se frige, se prajesce.
- Pergés, invértéla iute, sfáraitura; dur'a, duraitura.
- Perget, scapa; sűcesce, invérte.
- Pergetyű, giruletiu, titerezu, sfarla.
- Pergő, campanea, clopotielu (de feru); — furó, sfíderu cu areu; — kalit, pupaza, inchisóre pe vèrteju (pentru incriminati); — rokka, róta de torsu.
- Pergyó, aeru liberu, afara, la largulu, sub ceriu.
- Pergyón, iubracatu usioru.
- Peri, Elis'a, Saftic'a, n. pr.
- Perje, paisiu, paiusiu, érba inspícata; — gyökér, regalia; — rozsnok, ovesica in trei foi; — szityó, papura flocoása.
- Perjel, prioru, egumenu; vránai perjel. Auraniae prior (hist. Ung.); — ség, prioría, egumenía.
- Perjés, paisiosu, cu paisiu.

Perjeszt, v. Pernyeszt.
 Pérkál, bercalu, pergalu (ital. baracane, fr. bouracan).
 Perkáta, ipomea (Ipomoea).
 Perke, Elisa, Saftica, n. pr.
 Perked, se usca, séca.
 Perkel, frige, prajesce.
 Perlekedik, se judeca, pórtá procesu.
 Permet, Permeteg, ploicica, plóia merunte.
 Permetez, Permetezik, plóua meruntu, picura.
 Pernye, sperla, spudia (de paia).
 Pernyeszt, atítia, sufla in focu, aprinde.
 Pernyéz, sperlesce, presara cenusia de paia.
 Perpatvar, cértá, cióndra, landra, galagía.
 Pers, spudítura (de piele).
 Persa, persanu; v. Perzsa.
 Persedék, v. Pers.
 Persel, arde, párjolesce.
 Persely, bucea, punga smatória (in bis. apus.).
 Persen, ese (buba); — és, spudióla, sgrabuntia, bubusióra.
 Pertyó, in fati'a sorelui, la fatia; v. si Pergyó.
 Pertyoka, Pertyuka, v. Pille.
 Perui balzam, balsamu peruvianu.
 Pervéta, esitóre, retirada, buda.
 Perzsa, s., persanu, persianu; adi., persienescu, — kóbalzam, nafta; — mézga, sarcocóla (Sarcocola, unu gumi orient. amaru); — ország, Persi'a.
 Perzsául, persienesce.
 Perzsel, arde, párjolesce, párlesce; — és, ardere, párjolire.
 Perzslődik, se arde; se párlesce.
 Perzsi, Elis'a, Saftic'a, n. pr.
 Perzsia, Persi'a.
 Perzsike, Saftic'a.
 Perzs-szag, mirosu de arsura, de pár-litura, de párjolu.
 Pes, pisü, pisiatu, urina.
 Pesel, se pisia; — és, pisiare.
 Peshed, se strica, se impute, putrediesce; languediesce, se descórdá.
 Peshedt, statutu, stricatu, imputítu.
 Peslet, alérga incócu 'neolo.

Pésma, v. Pézsma.
 Pest, cuptoriu; Péstea, cetatea, — alja, partea de diosu a cuptoriului.
 Pesti, pesténu, din Pesteá.
 Pestis, pestilentia, ciuma.
 Peszér, paicu, servitoriu la cai; carnefice, gáde.
 Peszércz, cervana, ciorvana (Lycobus).
 Peszérkedik, servesce, face pe sicrbulu.
 Peszetel, manjesce, scarnavesce, unge.
 Peszi, picatória, tigia.
 Peszlek, aparatu.
 Peszmeq, Peszmet, pesmetu, pane de dóua ori cópta; cocolósia, bucata de aluatu reu gatita.
 Peszszeg, písáie (gansaculu).
 Pesztenák, pastinacu, pastranacu (lat. Pastinaca, leguma).
 Peszter, rapiru, spada de intiepatu.
 Peszteriez-gomba, burete pastravu, burete pistriui.
 Pesztonka, bona, féta la copii.
 Peták, siepteriu, pataca (specie de moneta).
 Petárda, petarda (tunu in form'a conului trunchiatu).
 Pete, ou.
 Petecs, petece, pl., scarlatu, pete rosii de friguri.
 Petéded, ovalu, onalu.
 Petekör, elipsa (matemat.).
 Petél, Petéz, cocosiesce.
 Petóny, ouariu (la paseri).
 Péter, Petru, Petrea.
 Peterke, cepu.
 Peterkéz, pune cepu.
 Péterszeg, cepu (in scandura), nodu.
 Pétervár, Petropole (in Rusi'a).
 Pétervárad, Petrovaradinu (in Slavoni'a).
 Peteszék, galbinusiu de ou.
 Peti, Pető, v. Péter.
 Petücs, v. Petecs.
 Petrencze, capitia (de fenu); carafa, carafina.
 Petrezselyem, petrenjolu (Petroselinum); hegyi —, cerbariu, aramanta (botan.); kököröcsin —, selina selbatica, datatielu.

Petri, Peti, Petru, Petrisioru, Petrutiu.

Petrona, Petronel'a, n. pr.

Petszen, da şunetu electricu.

Petszent, anina, atinge.

Pett, Pety, punctu; pata, péta; pestruia, pistruia.

Petteget, Pettyeget, Pettyez, punctéza, pestritiaza.

Pettyhinár, pecingine.

Petyeg, balbaic; galagesce, hodorgesce, floccaresce.

Petyereg, se scancesce, plange.

Petyhed, se laugediesce, se descórda, se molesiesce.

Petyhedség, Petyhödtség, laugedime, moletate, molesime.

Petyhedtt, Petyhüdt, putredu; langedu, molesitu.

Petyhüdik, Petyhüszik; v. Peshed et Petyhed.

Petyke, nasture latetiu, bumbu latetiu.

Petyle, porfiru.

Petylés, porfiriu.

Petymeg, nevastuica, furetu.

Petyves, putredu, malaiaetiu.

Pezder, v. Peszter.

Pezderkedik, se opunc, se obstina.

Pezme, v. Pözme.

Pezsdít, face se capere, se férba (vinulu), se spumega.

Pezsdítl, capera, ferbe (vinulu nou, séu champagne); colcaic, clocote; —és, caperare, ferbere.

Pezseg, capera, spumega, ferbe, clocote, colcaie.

Pezsgés, caperare, spumegare.

Pezsgó, spumegatoriu, caperatoriu; —bor, vinu spumegatoriu; —por, prafu spumegatoriu.

Pözsma, bisamu, moscu, muscu; tatar pözsma, bisamu (animalu, capra cu moscu); —boglár, —hibik, —fü, buruién'a moscului; —csüküllő, ambreta (botan.); —hagyma, aiu moscatu; —hód, clotianu moscatu de Rusi'a, castorelu cu moscatu; —kö, pétra puturósa; —macska, mítica cu moscu; —szag, mirosu de bisamu; —teke, globu de ambra.

Piacz, Piarcz, piatia (ital. piazza,

fr. place), locu publicu, locu de vendiare, locu de târgu.

Piaczi, de piatia, din piatia.

Picsa, v. Pina.

Picsog, se strimba, vorbesce plangendu.

Picze, tsetiëna (balamá in Rom. pe turc.).

Piczi, Piczurka, micusioru, mitutelu, piticu.

Piczibeg, buha mica urechiata.

Piczin, Picziny, Piczinke, v. Piczi.

Piczus, pisicutia, mítica.

Piffa, terciu de meu, zama de malaiu meruntu.

Pifpafoz, latiesce, turtesce, lipesce.

Pige, popicu, (cu caro se jóca copiii).

Pigéz, jóca de-a popiculu.

Pih! Pih! pfui!

Pih, Pihe, fulgu; v. Pelyh.

Pihog, gâfaie, sufla greu; sfoaraie; —és, gâfaire etc.

Pihékönnyü, fórte usioru.

Pihel, resufla, spira, respira.

Pihen, pausaza, poposesce, odichnesce; —és, pausare, poposire.

Pihenet, pausu, repausu, popasu, odichna, odina.

Piheny! pausu! (comanda).

Pihenö, repausu; —nap, di de repausu; —tanya, stafiunc de repausu, (milit.).

Pihenöt dobol, bate de repausu.

Pihent, adi., pausatu, popositu, odichnitu.

Pihentelenül, necurmatu, ne'ncetatu.

Pihentel, face se pauseze, face se poposésca.

Pihes, Pelyhes, cu fulgi, focosu; gâfatoriu.

Pihés, respiriu, resuflatu, resuflare.

Piheskedik, respira greu, resufla anevoia.

Piheszakál, barbutia de fulgi.

Piheször, fulgu.

Pihétes, morbosu, bolnavosu, galesiu.

Pihetlen, adi., —ül, adv., despoietu, golasin, fara pene, fara fulgi.

Pihez, Pelyhez, face fulgi, flocaie, smulge.

Pihezik, Pelyhezik, da in fulgi, esu fulgii, dau flocii, esu flocii.

- Pije, gâsca.
 Pikey, itriu (Ittrium, cá elomentu metalicu).
 Pikkföld, itriu, argila itriúsa.
 Pikhercs, pane négra rea.
 Pikkely, solzu (de pesce); semi-nasture.
 Pikkelyded, solziu, cá solzulu.
 Pikkelyes, adi., - en, adv., cu solzi, solzosu; cu semi-nasturi.
 Pikkelyés vért, corasa, scutu cu solzi (de otielu).
 Pikkelyez, pune solzi.
 Pikkelyke, animalu cu solzi.
 Pikos, causitu, ametitu (de beutura).
 Pikszis, dosa, tabachiera.
 Pila, Elen'a, Ilén'a, Lin'a; kati -, muierotca, barbatu muieretiu, supusu femeiloru.
 Pilácsa, unu feliu de aluatu.
 Pilácsol, scipesce; licuresce, arde reu.
 Pilál, grijesce, cauta (de cineva).
 Pili, fulgu de cenusia.
 Piling, locatu, incuietória.
 Pilinga, taisiu, ascutisiu.
 Pilis, incenusiatu, sperlitu.
 Pilis, tunsura (la calugarii apus.); vasu de miere; - es, cu tunsura; - fedő, caputia.
 Pilisz, Pilisznye, mucedieła, mucegaiu.
 Pilisznyedik, se mucediesce.
 Pilisznyés, mucedu, mucegaiosu.
 Pilisz, v. Pilis.
 Pilke, capu, dopu; borta, gaura (la bute).
 Pilla, Szempilla, pleopa; - dag, inflatura de pleopa; - fene, inflamatiune de pleopa; - feszítő, ochiariu; - kérgesség, calositatea pleopei (chir.); - sőmör, pecingine de pleopa; - -szőr, gena.
 Pillanat, clipéla, clipa, clipita, momentu.
 Pillang, scipesce, luce.
 Pillangó, fluture; scipéla, lustru falsu; - ezüst, argintu falsu; - lemez, auru falsu, aurelu, fôia de alama.
 Pillangós, scipitiosu, scipitoriu, lustrosu.
 Pillant, clipesce; arunca ochii, cauta.
 Pillantás, Pillantat, cantatura, aruncatura de ochi.
 Pillantyú, scipéla, lustru falsu, fluturelu.
 Pille, fluture; fluture noptaticu; peliti'a laptelui; - szivű, codardu, fricosu.
 Pilled, Pilledez, langediesce, obo-scesce; scipesce; v. si Tikkad.
 Pillenpáty, clapa (la vestmente); -os, cu clapa; in form'a clapei.
 Pillés, cu pelitia (laptele).
 Pillésedik, Pillézik, prinde pelitia.
 Pillog, scipesce, luce.
 Pillongat, clipesce, trage cu ochinlu.
 Pillók, fluture.
 Pilonga, ascutisiu, taisiu; latu (de sabia, de cutitu), placa, lamina.
 Pilula, pilula (hapu).
 Pimasz, badaranu, balamutu, lalau, meteleu, mojicu.
 Pimok, grosolanu, nepolitu, necio-plitu.
 Pimpinella, petrengelu selbaticu, pem-pinea.
 Pimpó, mitiasiora (de salce, de finicu); pentafila (Potentilla); - fa, finicu, palmu, curmalu.
 Pina, rusinea femeiesca.
 Pincz, v. Pinty.
 Pincze, celariu (provinc. tran. munt.); - bogár, - féreg, canele-babei, cârcaiacu; - cselédség, chialarime, chialari, pl.; - gátor, - torok, gârliciu de celariu; - chialariu; - tok, laditia de sticle.
 Pinczér, chialariu (garçon).
 Pindirko, Pindurka, v. Piczin.
 Pindzsi, pinciu, catielusiu.
 Pingál (lat.), zugravesce.
 Pinka, cepu, dopu.
 Pint, cupa, cofa (oc'a, de fluide).
 Pintér, butariu, butinariu, butnariu, putinariu, dogariu.
 Pintérez, léga vase.
 Pintes, de un'a cupa.
 Pintol, manjesce, scarnavesce, urit-iesce, unge.
 Pinty, boturosu, fringila.
 Pintyeg, canta (fringil'a).
 Pintyel, tórce.
 Pintyergét, tórce reu.

Pintyő, dorantu (*Antirrhinum*).
 Pintyőke, v. *Pinty*.
 Piőcza, Piőka, lipitőre.
 Piom, plumbinu, sonda (marin.).
 Pip, Pip, cőbe, tigna (la gaini); bo-
 tin; tictina (de buboiu).
 Pipa, pipa, lulea; tiėva (ital. *Pippa*);
 — csutora, tiėva de pipa, ciutura,
 gurariu (imamea); — gyujtő, fidi-
 bus; — maradėk, scrumu de pipa,
 filisteu, polacu; — szár, tiėva de
 pipa; — szoval, fumandu; — szur-
 kálő, — vájő, scocioritoriu de pipa;
 — tartő, cuieriu de pipė.
 Pipacs, macu selbaticu.
 Pipál, Pipáz, fuma, trage tabacu.
 Pipár, ciocărlia, alauda.
 Pipás, pipatoriu.
 Pipázgat, fuma mereu.
 Pipe, bobocu, puisioru (de găsca);
 — ember, gagautiu, meteleu, la-
 lau; — fli, scrintea (botan.); — húr,
 aprica, racoina.
 Pipeg, Pipel, ciripesce, piscuie.
 Pipere, chitėla, gatėla, toaleta, acon-
 ciatura; — áru, negociu de lucsu,
 negociu de toaleta; — árusnő, mo-
 dista (*Marchande de modes*), co-
 mercialanta de mode; — ásztal, mėsa
 de gatėla, mesciőra de toaleta;
 — mli, toaleta.
 Piperes, chititu, gatitu, inpotionatu,
 intiortiolatu, infrumsetiatu, ornatu
 (inpodobitu).
 Piperėskedik, se chitesce, se ga-
 tesce; face toaleta.
 Piperėz, chitesce, gatesce, inpotio-
 nėza.
 Piperkőcz, Piperőcz, omu elegantu,
 galantomu, paraleu, paunelu, leu-
 sioru, craisioru, nebunu dupa mode.
 Pipervájgy, nebunia dupa mode.
 Pipes, mandru; v. *Piperės*.
 Pipes, cu cőbe, cu tigna.
 Pipesedik, capata cőbe.
 Pipez, v. *Piperėz*.
 Pipik, cőbe, tigna.
 Pipis, Pipiska, pipisca, paseruica de
 pėtra.
 Pipiskedik, merge in degete.
 Pipite, v. *Pip*.
 Pipitėr, camomila, musietielu, romo-

nitia; — szőrle, teiu de musietielu,
 decoctu de camomila.
 Pipogya, hebeucu, naucu; misera-
 bilu; morbosu, bolaticu, vai-de
 elu (ea).
 Piponya, rőua.
 Pipők, Pipőke, pedantu; bobocu,
 puin.
 Pippan, Pippany, catina, cuscuta,
 inu selbaticu, perulu femeiei.
 Pipta, cőbe, tigna.
 Pír, rosiatia, rumenėla.
 Pirany, strontiu (elementu metalicu).
 Pírėk, cocu, cãrmuzu (insecta, diu
 care se face colőrea *Cochenila*).
 Pírėld, strontiana (miner.).
 Pírholagos, Pírhonyagos, rosieticu,
 rumenioru, rosicatu.
 Piri, meruntielu, micsioru, mitutelu,
 piculetiu.
 Pírıs, prisma, prıspa, pricıa, podu-
 molu.
 Pírınczes, Pírındiko, Pírınkő, Pı-
 riınyő, v. *Piri*.
 Pírıinkel, cade in fulguleti (nėu'a).
 Pírıplő, merope, manculatoriu de al-
 bine (*Merops*, pasere).
 Pírıt, prajesce, arde; fomentėza, oblo-
 jesce; — ás, prajire.
 Pírıtoffi, borantia rosia (botan.).
 Pírıtott, prajitu; fomentatu.
 Pírıttye, retı'a, (specie).
 Pírıtus, pane prajita.
 Pírıjág, pan' la reversate.
 Pírka, v. *Piroska*.
 Pírkad, se inrosiesce, da in rosıu,
 se rumenesce.
 Pírkal, desface, desghiőca, scőte din
 pastai; sapa (vii'a).
 Pírkende, carminu (de rumenitu).
 Pırila, strontianitu (miner.).
 Pırnye, sange.
 Pırők, rosiatricu; s., pırula (*Pır-
 hula*, paseruica); vita rosiatrica;
 — mohar, meiu rosıu, mohoru ro-
 sıu; — rėcze, ratia rosiatrica; sturdıu
 de campu.
 Pırıom, ametistu.
 Pırıong, se rosiesce, ii este rusina.
 Pırıongat, infrunta; muștra, reprőba;
 — ás, infruntare, muștrare.
 Pırıongő, sfiosu, sfıtiosu, tėmedu.

- Pirongatózlk, se sfiesce, ii este rusine.
- Pironlat, sficla, inrosire, temere.
- Pironlik, v. Pirong.
- Pironság, rusine, infamia, desouóre, oprobriu; —os, de rusine, infamu.
- Pironszó, reprobare, infruntatiune.
- Piros, adi., —an, adv., rosíu, rumenu; eleven piros, carmoasinú; —burány, corala nobila; —páponya, papela, buruiéna de besic'a cea rea; —pej, roibu (calu); —sárga, roibu deschisu; —szürke, deresiu.
- Pirosit, rosiesce; rumenesce, sulemenesce, drege fati'a; —ás, rosire; rumenire.
- Pirosító, rumenéla, sulimanu, dresu; rositoriu, rumenitoriu.
- Piroska, Pirosaeska, rosioru, rosieticu.
- Pirka, Piroska, Prisc'a, n. pr.
- Piroslik, inroslesce, are colóre rosia.
- Pirosodik, se inrosiesce.
- Pirosság, rosíatia.
- Piostikszem, rocoina, cintentia, analida (botan.).
- Pirúl, inrosiesce; se rusineza; se frige; —ás, —at, inrosire etc.
- Pirulatlan, Piruhatlan, nerusínatu.
- Pis, Pisál, v. Pes, Pesel.
- Pisa, pisu.
- Pise, puiu.
- Piseg, clocote, colcaie, ferbe, spumega.
- Pisel, se pisia.
- Piskolcz, Piskolt, antimoniu.
- Piskota, piscota, piscotura, (Bisquit).
- Pisla, pleopa; clipitoriu, mijotca.
- Pislákol, v. Pislog.
- Pisláng, licuritoriu (foculu).
- Pislen, Piseny, puiu, puisioru.
- Pislog, clipece; —licuresce, arde reu.
- Pislogat, clipece, mijesce (din ochi).
- Pislogó hártya, pelitia clipitória (la ochii pasciloru).
- Pissz! pst!
- Pisszeg, Pisszeget, siucera, bisbaie (ital. bisbigliare).
- Pisszege, persiflagiu, ironia, bajocura fina.
- Piszent, Pisszent, mñcaie, mñcaie, písaié.
- Pista, Stefanu, Stefanica, n. pr.
- Pisza, Pisze, Piszes, Piszecorrú, cárnú, nasu turtitu, nasu tártosiu.
- Piszeg, se scancesce, plange; —és, scancire.
- Piszegtet, fluiera (in bajocura).
- Piszeng, v., furnica, vermuesce.
- Pitzi, cațielusiu.
- Piszka, scocioritoriu, rescolitoriu.
- Piszkál, scocioresce, scormolesce, rescolește.
- Piszkáló, v. Piszka.
- Piszke, acrisiu, verigigariu.
- Piszkit, Piszkol, manjesce, scárnavesce; descarca gunoiu; defaima, bajocuresce.
- Piszkoz, persóna spurcata, mascariu.
- Piszkolás, manjire, scárnavire.
- Pizkos, manjitu, scárnavu, spurcatu, necuratu, uritu, urginatu.
- Pizkosodik, Pizkosúl, se manjesce, se scárnávesce.
- Pizle, botu; guroiu, buza intórta.
- Pizma, simplu, naucu, hebeucu.
- Pizmatol, manjesce, imple de uritiuni.
- Pizmog, Pizmolódik valamint, mochosiesce, tandalesce, lucra a lenea.
- Pizmota, tandalitoriu, tandala.
- Pizok, necurata, scárnavia, spurcătuniune, uritiune.
- Pisztácz, pistatia (nucusióra lungarétia).
- Pisztoly, pistolu.
- Pisztráng, pastravu, trotu (pesce).
- Pisztricz, burete pestritiu.
- Pita, Péte, pitisióra (unu feliu de captura de aluatu).
- Pitibangos, causitu, ametitu, béta.
- Pitis, béta.
- Pitizál, bé; se imbéta.
- Pitle, Pitlik, saculetiu de farina.
- Pitli, albutia, scafa (de lemnu); siustariu.
- Pitmánlik, fulgera.
- Pitringes, galesiu, langedu, morbosu, neputintiosu.
- Pitty, pleoscaitu (din gura).
- Pittyasz, Pityesz, buratu.

- Pittyed, întorce, strimba (gur'a, buzele).
- Pittyeged, Pittyen, Pittyent, pleoscaie (din gura).
- Pittyeszt, întorce, strimba (din gura), ridica séu lasa buz'a in diosu.
- Pittypalatty, prepeliția.
- Pitvar, tenda, tinda; antecamera.
- Pitye, puiu, puisoru.
- Pittyer, ciocârliă; unu feliu de pensa.
- Pityere, cacatu, scârna; buda, esitóre, retirada, aici.
- Pityereg, se scancesco, plange.
- Pityergés, scancire, plansu.
- Pityke, bumbu, nasture.
- Pitymallás, Pitymallat, aurora, diori, pl., faptulu dilei, reversatu de di, murgitulu dilei.
- Pitymallik, Pitymorodik, se revêrsa de di, murgesce, se face dioa.
- Pityoka, cartofu, picioca, erumpena, péra de pamentu (brandaburca, alunca).
- Pityokos, siumenu, ametitu (de beutura).
- Pitypalaty, prepeliția; cantatulu prepeliției.
- Pitypalatyol, canta (prepeliția).
- Pitypang, gur'a-leulni (botan.); — gyökér, gusi'a-porumbului, valeriana (radeciu'a).
- Pitypurity, prepeliția.
- Pizse, Pizsele, puisoru.
- Pizseg, Pizseg, furnica, vermuesce.
- Pizsitnek, ciocârliă conciată.
- Plájás (rom.), plaiasiu, cordonasiu, pazitoriu de fruntarie.
- Plajbász, cerusa; condeiu-de plumbu.
- Planéta, planeta.
- Plánta, planta.
- Plántál, planta, inplanta, sadescce; —ás, plantare.
- Plántálat, plantatiune, plantagiu.
- Plebánia, parochia, enoria.
- Plébános, parochu.
- Pléh, s., placa-de feru (tinichéa), tabla-de feru; adi., de placa, de feru-albu.
- Pletyka, flecaria, vorba desiérta.
- Pletykál, flecaresce, vorbesce nimi-curi.
- Plünnyög, bocescce (că vitielulu).
- Pocs, Pocsalék, Pocsék, Pocséta, Pocsolya, baltóca, fléscă, mocirlă, noroiu, imu.
- Pocsároz, flescaie, intina.
- Pocsékká tesz, sparge, sfarma.
- Pocsékol, intina, flescaie; sparge.
- Pocsékos, tinosu, imosu.
- Pocsir, v. Pocs.
- Pocskol, manjesce, scârnavesce; defaima, infaméza.
- Pocsog, flescaie, pleoscaie, stropesce.
- Pocsol, balacesce, manzolesce.
- Pocsolyás, baltosu, imosu, tinosu.
- Pocz, Poczak, burta, culicu, fôle mare.
- Pocz, Poczik, Pocz-egér, clotianu, chitioranu, gusganu; clotianu de apa.
- Pócz, v. Polcz.
- Poczákol, manzolesce, face mototolu.
- Poczakos, folticosu, burdufosu, cu fôle mare.
- Poczánferég, clotianu-de apa.
- Poczi, purcelu.
- Póczik, lavitia cu spate.
- PoczkHz (valakiu), v. Paczkáz.
- Poczkol, proptesce, ajuta.
- Poczkos, cu cotoru, cu tuleu, cu stilu, cu códa (plant'a).
- Poczkot vetni, a tranți la pamentu.
- Poczkö, consola, (archit.).
- Poczok, substratu; burta, fôle mare; clotianu; claiă.
- Poczokos, burdule, folticosu.
- Poczos, a-fetá (animalele).
- Podgyász, Pogyász, bagagiu, efecte, unelte, pl.
- Podva, putregain.
- Podvás, putregaiosu, escosu.
- Pof, Pofa, buca.
- Pofadék, laturea (pusci de catra fatia).
- Pofás, Pofók, bucalatu, dordoliu, bufaatu.
- Pofaször, favorite, pl.
- Pofit, Pofitos, Pofos, bucalatu; bufe.
- Póflé, Pofieves, palma, plesnitura.
- Pofóka, capu-de-balauru (Dracocephalum).
- Pofokmadár, botosu, boticosu; gura-mare.

Pofonesap —tit, —vág, palmuesce, trage palma; —ás, palmuire.
 Pofoz, palmuesce.
 Pofozkodik, se bate, se palmuesce.
 Pogácsa, coca, turta, pogace (ital. focaccia).
 Pogány, s., paganu; idolatru; barbaru; adi., paganescu.
 Pogányka, Pohánka, pasatu de risca.
 Pogányság, paganime; paganatate; barbaria.
 Pogányúl, adv., paganescce; tiranesce, barbaru, crudu, crudelu.
 Pogonya, piticu.
 Poh, claua, stogu.
 Pohad, se infla, se bolfaie.
 Pohályos, cosiu de papura.
 Pohánka, —czikszár, risca, brisca (Polygonum fagopyrum).
 Pohár, pacharu, pocalu; —szék, credentia, armariu.
 Poharas, cu pacharu.
 Poharaz, bé, se óspeta.
 Pohárnok, chialariu; pregustatoriu, ministratoriu de vinuri, pacharnicu (lat. a cyatho, pregustator, ministrator vini).
 Pohaszt, Pohit, infla, bortiosiaza.
 Pohók, burtosu, burdufosu, burdule.
 Pók, painjínu, *paingínu; rapanu (ital. Rappa, fr. Rape, morbu de cai); —háló, pensa de painjínu; —losodik, se painjinéza; impainjinéza; se supara; intuneca.
 Poka, scutecu; fasía.
 Póka, curca, corcotina; —kakas, curcanu; —képű, fatia de arama (la betűvi).
 Pókáz, smulge, strujesce; eccla.
 Pokla, Poklya, placinta, casa, locasiu (alu pruncului nou nascutu, lat. Secundae, ital. placenta, secundina).
 Poklos, Belpoklos, leprosu.
 Poklosít, imple de lepra.
 Poklosodik, se imple de lepra.
 Pokol (pl. poklok), iadu, tartaru, infernu; —beli, diavolescu, satanicu, cumplitu, infernalu, indiavolitu, din iadu; —bogar, verme de turbare, muschii oblungu sub limb'a caniloru; —faj, —fajzat, rasa dra-

césca, soiu indiavolitu; —fű, matraguna; —kin, tortur'a iadului, durere infernala; —kő, pétra iadului, pétra caustica, pétra corosiva (facuta din varu nestinsu); —eb, —ör, cerberu; —pozdorja, diavolu inepeliatu; —szökés, —var, buha-rea, carbunculu; —tüz, foculu iadului, focu infernalu; —varfű, matraguna.
 Pokolravaló, afurisitu, alu dracului.
 Pokrocz, straiu (munten.), cerga (mold.), tiolu, veringa; —os, cu straiu.
 Póla, Polcsi, Póli, Apoloni'a si Policsen'a, n. pr.
 Póla, Pólya, scutecu; fasía.
 Pólaj, Polé, Polészigoráll, polaiu de apa, veronica de apa.
 Póláj, purecaritia, poligóna (Pulicaria).
 Póliúl, Póláz, infasia, infasiura; —ás, infasiare.
 Polcz, cuieriu, politia; gradu, trépta; —ezölöpök, pl., pociumbi de temelía; —pallók, scanduri de temelía.
 Pólétarorja, rosmarinu selbaticu.
 Polgár, cetatiénu, cive, burgesu (ital. borghese); —asszony, cetatiéna, burgesa; —bér, tacsá de cive; —erény, patriotismu, virtute de cetatiénu; —eskü, juramentu de cetatiénu; —fi, cetatiénu; civilistu; —háboru, guera civila, resboiu civilu, resboiu dinlaintru; —had, militia de cetatiéni; —jog, dreptu de cetatiénu; —mester, nagy —, consulu; pretoriu; primariu (dupa atributiuni); —társ, concetatiénu.
 Polgári, civilu.
 Polgárilag, cetatiencsce.
 Polgáriság, cetatiénia, civilitate, concivilitate.
 Polgárisodás, civilisatiune.
 Polgárisodik, Polgárosodik, se civilisza.
 Polgárisult, civilisatu; —ság, civilisatiune.
 Polgárit, Polgárosit.
 Polgáros, din burgesia, dintre ce-

- tatieni; plebeu; cu cetationi (cetatea, patri'a).
- Polgárság, burgesinde, cetatienime; patrioti, pl.
- Polgárul, v. Polgárosdik.
- Polgárzat, statu, cetate, civitate (la anticii), republica.
- Polgárzati, de statu, ce se tiene de statu.
- Póli, Apoloni'a si Poliesen'a, n. pr.
- Poliánt, tuberosa, iacintu de Indi'a, polianta (Polyauthis).
- Polinár, Polini aru, n. pr.
- Poling, caiandrina (Scolopax arguata, pasere).
- Politika, politica; - i, adi., politicu; —ilag, adv., politicesce.
- Politikus, politicu.
- Polos, cuibariu, ou de cuibu.
- Poloska, Poloczka, peduchie-delemnu, cimice (Cimex), stelnitia.
- Poloskás, cu peduchi-de lemnu.
- Polosua, Polozsna, Polozsnak, cuibariu; ou clocitu, ou imputitu.
- Poltra, Poltura, potoru, diumatate de grositia.
- Pólyadal, cantecu da léganu.
- Polyva, pléva, lóla; —kór, vertielu (botan.).
- Polyváz, presara pléva.
- Pomagránát, grauatu (arbore).
- Pomerania, Pomerani'a.
- Pompa, pompa, parada; gala; lucsu, splendóre; lustru; —hintó, trasura de parada, careta domnéscă (Rom.); —ló, calu de parada; —nap, di de gala, costumu de gala; —szenv, iubire de pompa, cautare de pompa.
- Pompás, adi., Pompásan, adv., pomposu, splendidu.
- Pompáz, face pompa, face parada; —ás, facere de pompa.
- Pompos, scovarda (cu brandia), vèrdiariu (cu stiru, cu loboda, cu verdie); rusunoiu.
- Poncz, radiusiu, scarpelu (la picturari, la sculptori), dalta, scobitoriu.
- Ponczol, sapa, scobesce, scarpéza; —ás, sapare, scobire, scarpere.
- Ponczolat, inpunsetura, intiepatura.
- Pondorit, sucesce, invèrtesce, recurba.
- Pondró, verme, vierme, strepede; cariu.
- Pondrós, vermenosu.
- Pondrósit, imple de viermi.
- Pondrósodik, Pondrósúl, se imple de viermi.
- Póné, retia de mana.
- Pongrácz, Pancratiu; —cseresnye, cerasia de Carniol'a.
- Pongyola, vestmentu de casa, negrijitu, negligée; —pitypany, papadia, flóre galbina (de ingalbinitu untulu).
- Pongyolás, adi., Pongyolán, adv., negrijitu, in negligée, in vestmentu de casa.
- Pongyoláság, negrija, negligée.
- Ponk, gruiu, gruietiu, colina; banca; —os, delosu.
- Pont, punctu, punctu; pontratermett, fericitu.
- Pontatlan, adi., —úl, adv., fara punctu, nepunctatu; neacuratu, ne-regulatu, nepunctualu, neprecisu; —ság, neregularitate, neacuratetia.
- Pontban, indata, la momentu, pe data, numai-de catu.
- Pontjós, punctatoriu, predicatoriu din puncte, auguru, divinatoriu dupa puncte.
- Pontjoslat, augurare din puncte, spunere de-norocu.
- Pontol, punctéza.
- Pontolot, punctatiune.
- Pontonként, punctu-de punctu.
- Pontos, adi., —an, adv., acuratu, regulatu, precisu, punctualu; —ság, acuratetia, regularitate, precisiune, punctualitate.
- Pontoz, punctéza; —ás, punctare.
- Pontozat, intrepunctiune.
- Pontvessző, semicolonu, vergea cu punctu.
- Ponty, crapu.
- Pontya, Ponyva, pensa grósa, cenusieriu; panura grósa, covoru ordinariu.
- Por, pulbere, colbu, prafu, pravu; —araay, sabura de auru, pulbere de auru; —czukor, zacharu pisatu; —dobány, tabacu de nasu; —enyv, mastichiu, corosanu; co-

mentu; —felleg, —fölleg, nuoru de pulbere; —forgatag, vârteju de ventu; —ganâj, pudretu (în gradiuarâ, gunoiu din pulbere; —kefe, peria de prafu; —örvény, vârteju de pulbere; —rend, tieranime.

Pór, s., tieranu, saténu, plebe (nrodu, mojcime, prostime); adi., tieranescu, mojcescu; —dagály, —dölyf, —gög, trufia mojcéscă; —dal, cantecu tieranescu; —felség, ochlocratia, domni'a plebei, domni'a glötoloru, domni'a golaniiloru; —had, resboiu tieranescu, guera tieranéscă; öste de tierani, militia tieranéscă; —hübér, feudu tieranescu.

Poralom, sferia.

Porany, atomu.

Poranyzó, atomistu.

Póráz, fune, sfóra, gaietanu, betelia (de ecs. la cani); hesszu pórázra erezst valakit, a lasa cuiva frene lungi.

Poresék, v. Porhon.

Poresinfü, Poresfü, troscieticu (Portulaca).

Porcz, sgârciu, cartilagine; —fü, v. Poresinfü.

Porzellán, porcelana, portielana.

Porczika, sgârciuletiu; particica, portiuncula; —erb'a fetioriloru, buruiéna de surpatura, (Herniaria).

Porczin, v. Poresin.

Porczog, v. n., troscăie, pocnesco.

Porczogat, Porczogtat, róde.

Porczogó, sgârciu, cartilagine.

Porczogos, Porczos, cu sgârciu, sgârciosu, cu cartilagine; —hal, pesce sgârciosu.

Póré, fune; legatura; sfóra, friughia, frimbă; poriu (cepsióra).

Porfir, porfiru.

Porgolát, gardu de tiérina.

Porha, farmitiosu, fragedu, malaictiu; pospaiosu, pufaiosu; putregaiosu.

Porhad, se sfarma, se macina.

Porhadék, huma, uma.

Porhajas, surcelu (surculus); germenu, mugure.

Porhajaz, planta, implanta (sureclu).

Porhál, ara a trei'a óra; prafuesce, preface in puibere.

Porhany, Porhanyó, pamentu sfarmitosu, pamentu tiernosu, pufaiu, pospaiu; putregaiu; tifaiu.

Porhanyit, pospaiu, infena.

Porhanyodik, se pospaiéza, se sfarma, se malaictiaza.

Porhanyos, farmitiosu, fragedu, malaictiu; v. Porha.

Porhanyoz, sfarma, prafuesce, pospaiéza.

Porhó, v. Porhanyos.

Porhourojt, lobelia (botan.).

Porhul, v. Porhad.

Póri, Pórias, tieranescu, plebeu, mojcescu.

Pórics, Póris, borace, cleiu-de auru, (Chrysocolla).

Pórihagyma, Póróhagyma, poriu, puru, cepsióra.

Pórit, mustra, cërta, infrunta, reprobă (probozesce).

Porka, patura de nea, ninsóre subtire.

Porkoláb, carcerariu, temitieriu, parcalabu; profosu (la ostasime); portarelu (la tribunale).

Pórkura, mojicu, badaranu.

Porladék, pulbere, pamentu sfarmatu, tierina, tierna, molosu (ce cade din ruine).

Porlaszt, sfarma, preface in pulbere, prafuesce, pulberisaza.

Porló, materia fecundatória, sucu productivu.

Porlókony, sfarmitosu, malaictiu.

Porlik, Porlad, Porladoz, se sfarma, se pulberisaza, se spulbera, se macina.

Porló, sfarmitosu.

Pórnépi, badaranosu, mojicosu.

Pornot (Burnot), tabacu de nasu.

Pornyál, Pornyáltat, pasce oile pe locuri sterpe.

Porócza, coca de papusioiu, malain coptu.

Poroda, vasu de pulbere.

Porol, face pulbere, colbaie, prafuesce.

Porond, arina, sabura, nasipu; pietrisiu, prundu; porondra veri a

- hajot, da cu nai'a in secu; — lakó, pasere de tiermu, becatiu de apa, gainusia de apa (Glareola); — óra, clepsidra, orologiu de sabura (la anticu); ampoietiu (ital. ampollatta, pe corabii).
- Porondos, arinosu, saburosu, nasi-posu; pietrosu, prundosu.
- Porong, siringa; pumpa, tulumba, trómba (ital. tromba); corlatu (de intinsu si uscatu panurele).
- Porongy, sierbitoriu, fetioru din casa; puiu de potfírnicu; v. si Poronty.
- Porongyó, adi., — san, adv., cu gustu.
- Poronty, sementia, puictura, fetatura; clocéla; soiu reu, rasa infama; burdafu, foiu, piele.
- Porony, s., molu, nomolu, limu; adi., desfrenatu.
- Poronyó, v. Porhanyos.
- Poros, adi., — an, adv., pulberosu, colbosu, prafosu.
- Porosnyak, v. Polosnya.
- Porosodik, se imple de pulbere, de colbu.
- Porosz, s., prusu, borusu, adi., borusianu, prusianu; — hon, — ország, Borusi'a, Prusi'a; — honi, — országi, din Borusi'a.
- Poroszka, calusielu, mártioga; buiestru (mersulu calului in buiestru).
- Poroszló, dorobantiu, sbiru; Vratislau, Bratu, n. pr.
- Poroszlokodik, face pe sbirulu.
- Poroszlú, prusienesce, borusesce.
- Poroz, face pulbere; colbaie, prafuesce, imple de colbu; presara cu pulbere.
- Porozgál, prafuesce.
- Porozz! prafu in tigaia! (milit.).
- Pórság, tieranime, mojjicime.
- Portáz, v. Portyáz.
- Portéka, marfa, merce, negotiu.
- Portugál, s., portugalu; din Portugali'a.
- Portugália, Portugali'a.
- Portugálul, adv., portugalesce.
- Portyázás, escursiune, incursiune (pe fruntarialeinemicului), bataliamica.
- Portyázó, partisanu; ostasiu pradatoriu (jafuitoriu).
- Pórul, tieranesce; mojjicesce; — jár, pate reu, ii ambla reu, se pacalesce.
- Porva, molia; gandacu flocosu.
- Porváz, reprobá, desaproba, infrunta.
- Porzik, se face pulbere, se ridica colbu.
- Porzó, pulbere de presaratu, arina, ciripia; — tartó, calimariu de ciripia.
- Porzódik, se spulbera.
- Porzsába, morbositate; nesanatate, zacaréla, languedíme.
- Pozsábás, languedu, nesanatosu, morbosu, bolaticu.
- Porzsás, Porzsávás, sfarmitiosu, fragedu.
- Porzsog, se párlesce, se arde.
- Porzsol, arde, párjolesce.
- Pos, putrediene.
- Posadék, Pozsadék, vermuitoriu, furnicatu.
- Posár, Pozsár, crapu comunu.
- Posdúl, se misca.
- Posg (pesg, pozsog), vermuesce, furnica, e plinu (de ceva); colcaie, clocote.
- Posgás, furnicare; colcaire, clocotu.
- Posgó, bine-nutritu; vioiu; sanatosu.
- Poshad, se inacresce; se impute, putrediesce; — ás, inacrire; impufire.
- Poshadék, scárna, imu, putóre, impufitiune.
- Poshadt, acru; putredu.
- Poshadtság, acrimie, gustu acru, mirosu acru, putóre.
- Poshaszt, inacresce; impute.
- Poshatag, statutu, inputitu; inacritu.
- Poskos, grosu, plinu.
- Poslár, sabia, spada.
- Posláz, friguri putrede.
- Posog, colcaie, clocote, sbocote; muge, urla, víjaie (ventulu, marea); e plinu.
- Possad, v. Poshad.
- Possz, Posszogó, pufaiu, besin'a calului (unu feliu de ciuperca, séu burete); pufuletiu.
- Posszan, Posszant, bese, besiesce.
- Posta, posta; — állomás, statiune postala; — bélyeg, marca postala, marca de scrisori; — bér, porto;

—galamb, posta de porumbu; —hajó, corabia de pachete, corabia de posta, curieriu; —hajítás, manatura de posta, góna de cai; —hajtópénz, bani de postariu; —ház, casa de posta; —hivatal, oficiu postalu; —járás, drumu de posta; —járat, cursulu postei; —jövedék, venitulul posteloru; —legény, postilionu, postarelu; —mester, magistru de poste, capitanu de poste (in Romani'a); —munka, lucru iute, lucru intetitoriu; —sip, trimbít'a postei; —út, cale de posta; —ügy, afaceri postali; —váltás, schimbare de posta (cai, corabia, trasura); —vevény, recepisa.

Postálkodik, pórtá vorbe, pórtá min-tiuni.

Posvad, v. Poshad.

Posvány, balta, baracia, tina, no-roiu; —derezle, cuibulu paseriloru de balta; —galaj, inchiagatória de balta (Gallium); —száritás, scursura de balti, sbicire de livedi.

Posványodik, se face baltosu (loculu).

Posványos, baltosu.

Posványség, baracia.

Posvaszt, v. a., pune la putrediuene.

Posz, besina; —gomba, pufaiu, besiu'a calului; —mél, bongariu, bondariu (fr. bourdon).

Poszalomok, sabura usióra, arina pufaiósa.

Poszákol, indópa, ghiolcaic, manca, bea cu lacomia.

Poszáta, v. Poszka; —billegető, —billegény, pitulice.

Poszátlik, se desface, se destrama.

Poszka, miserabilu, ticalosu, vai-de-elu (de ea), plapandu, desnervatu, destramatu; saracutiu.

Posszog, bese, besiesce.

Poszta, v. Poszka.

Posztó, panura (postavu); —czövek, acu de panura, spiletu, andra de panura; —fesztő, corlatu, intindietória de panura; —műház, manufactura de panura; —nyire-

dék, tunsura; —nyiró, —nyirő, tundieteriu de panura; —szél, bo-tea, bata de panura, marginea panurei.

Pót, implinire, intregire, suplinire, inlocuire, substitutiune, surogatu; adaosu; suplementu; clinu; —bélyeg, timbru suplementariu; —bélyegzés, timbrare suplementaria; —bizony, proba suplementaria (jurid.); —díj, tacsá suplementaria; —érintő, contangente; —érték, ecuivalente; —eski, juramentu suplementariu; —lap, fóia de suplementu, adaosu; —oktatás, corepetiune; —szelő, consecante; —szer, surogatu; —szó, cuventu suplinitoriu; —vámjegy, boleta de compensatiune, boleta de bonificatiune; —vizsgálat, cercetare suplementaria.

Póta, nodu, cepu (in arbori).

Pótaly, (lat. Epimedium, bot.).

Pótlás, Pótolás, intregire; adaosu, suplementu.

Pótlékadó, crescatúra, contributiune suplementaria; —had, óste sucursala, óste de intregire; —kötet, tomu suplementariu; —akna, —bánya, baia, mina cu contributiune, (care nu aduce atatu, catu se cheltuesce pe ea); —levél, boleta de plata sucursala (mont.); —ló, remanda, remonta, calu de remanda; —pénz, plata suplementaria.

Pótlékol, substitue, suróga.

Pótlékoz, remontéza.

Pótlóhit, juramentu intregitoriu (de proba, jurid.).

Pótlolag, adv., Pótlolagos, adi., in modu suplementariu, cá suplementu, cá intregire, in modu substitutivu.

Pótlovaz, remontéza; —ás, remontare.

Potnya, érb'a brósceloru.

Pótól, implinesce, intregesce; suplinesce, substitue; inlocuesce, restaura, restitue.

Pótolhatlan, adi., —úl, adv., nereparabilu.

Potolmány, surogatu.
 Potom, de nimicu, ne'nsemnatu, ba-
 gatclu; nefolositoriu, neavanta-
 giosu.
 Potomba, pe nimicu, gratis; inde-
 siertu, fara folosu.
 Potomra, fara folosu, indesiertu, or-
 besce.
 Pötör, vagabundu; mascariciu, pa-
 cala, bufonu, arlechinu.
 Potos, pilastru de lemmu, stâlpu de
 lemmu, fustu (archit.).
 Potroh, burdula, grasole, burta grasa.
 Potrohos, grasu.
 Pottyán, v. a., scapa diosu, cade.
 Pottyant, v. a., scapa.
 Potúra, potoru; v. Poltra.
 Potyadék, cadietura.
 Potyka, crapu.
 Potyog, cade.
 Potyol, turtesce; sparge, sfarma.
 Potyós, turtitu, spartu, sfarmatu.
 Povályos, cosiu mare, cosiu de pa-
 pura.
 Pozdor, flórea sórelui de campu (lat.
 Tragopogon, it. Scorzonera).
 Pozdorja, posdaria, posdare (de ca-
 nepa, de inu).
 Pozdorján, mollia de apa, musca de
 primavara.
 Pozdorjás, plinu de posdari.
 Pozna, prajina, ranga; arbore; —
 sepró, peria cu códa.
 Poznál, proptesce.
 Pozsadék, furmicarúa (de ees. prunci
 multi).
 Pozsár, Posár, crapu.
 Pozsga, fóia-grósa, grosole (Crassula).
 Pozsgár, cactus (botan.).
 Pozsgás, bucalatu, grasole; v. Posgás.
 Pozslár, sabia lata, sabidia.
 Pozsog, v. Posog.
 Pozson, Pozsony, Posionu, Pres-
 burgu; —i, presburgénu; —vár-
 megye, comitatulu Presburgu.
 Pöcs, putia.
 Pöcse, scaunu de esítóre.
 Pöcsik, Pöcsök, strechia, musca de
 vita cornuta.
 Pöcz, clinu; pana, cuneu.
 Pöcze, cloaca, buda, seursur'a cloacei.
 Pöczök, v. Peczek.

Pödör, Pödorit, sucesce (mustat'a).
 Pöf, inganfare, mandria, arogantia;
 impertinentia (obraznicia).
 Pöfékel, fuma grosu (tabacu).
 Pöfeteg, planta carnósa, polipu; pu-
 faiu: burete pufaiosu; besin'a ca-
 lului (Lycoperdon Bovista); —fogó,
 cleste de polipu; —nemü, specie
 de polipu.
 Pöffed, se infla; se infóie; se bul-
 buca; —és, inflare; infoiere.
 Pöffedék, buba mica, bubullitia.
 Pöffedez, se infla; se infóie.
 Pöffedt, adi., —en, adv., inflatu;
 infoietu.
 Pöffeszkedés, inganfare.
 Pöffeszkedik, se inganfa, se lauda,
 e laudarusu, se venta.
 Pöfög, clocote (pasatulu ferbendu).
 Pöhöly-érez, esu epaticu, esu-in
 fulgi (argintu amestecat cu ar-
 senicu, cu putiósá si antimoniu).
 Pök, s., scuipatu, flegma, bale, pl.,
 v., scuiipa; —csésze, —fogó, scui-
 patória; —és, scuiipare.
 Pökdőeze, scuipatória, gavanu de
 scuipatu.
 Pökdőz, Pökdőz, scuiipa desu.
 Pökdelem, scuiipatu, mucu, pl.; scárba,
 scárna, scárnavia, uritiune.
 Pökendi, tandala, perde-vara; fala-
 góla.
 Pököcze, v. Pökdőeze.
 Pöktetö, inaintatoriu de flogma (med.).
 Pöle, marmotu, ratanu; clotianu de
 casa; —denevér, liliacu; —hal,
 sardea, sardela.
 Pölyh, fulgu; v. Pelyh.
 Pölyt, v. Pele.
 Pönye, necuratu, scárbosu, gretiosu.
 Pönyeg, chitéla, inpotionare, gatéla
 (cu pantlici etc.).
 Pönyegel, chitesce, gatesce, intior-
 tióla, inpotionéza.
 Pörez, jumara.
 Pöre, Elis'a, Lis'a, Saffic'a.
 Pöre, golu, golanu, desbracatu, nu-
 mai in camasia si ismene; —kөн-
 tös, vestmentu de casa (lat. Vestis
 domestica; fr. robe de chambre,
 in Rom. pe ture. halatu); —sze-
 kér, caru fara scarigi, teléga.

- Pörén, golanu, in pielea góla.
 Pörge, spiralu (mech.).
 Pörgecz, sangerete (cu pasatu).
 Pörgetyű, vértectusiu, prisnelu, pristenu; titirezu, sfárla; turbina (mech.); voibura.
 Pörgörökka, róta de torsu.
 Pörje, v. Perje.
 Pörken, se arde; se frige, se prajese.
 Pörkőcze, jumara.
 Pörköl, frige; prăjesece, stuféza (in Rom.).
 Pörkölt hus, friptura nadusíta, stufatu (in Rom., ital. stufato).
 Pörnye, sperla; v. Pernye.
 Pöröly, ciocanu; barosu; — hal, ciocanelu (pesce).
 Pörölyöz, ciocanesce; — és, ciocanire.
 Pörs, pustea, besicútia; spudiéla (pe piele); scarlatina, pojaru.
 Pörsed, Pörsedez, Pörsen, se spudiesce; ese pojaru.
 Pörsedék, v. Pörs.
 Pörsenet; spudiéla; besicatura.
 Pörzs, v. Pörs; — búz, mirosu de arsura.
 Pörzsöl; v. Perzsöl.
 Pös, pisiu, pisiatu.
 Pösz, cáltiu; v. Szösz.
 Pösze, adi., pelticu; v. Selyp.
 Pöszeke, balanu, balaiu, blondinu (ital. biondino, fr. blond, blondine).
 Pöszlök, petecu, taiatura (la croitori etc.).
 Pöszméte, acrisia, cócaza acra; — pille, macula.
 Pöszmeteg, scórtia, asprime.
 Pöszög, plange cu suspiniu, plange innecatü.
 Pöszöl, petecesce.
 Pöt, Pött, punctu, puntu.
 Pöttöget, punctéza; v. Petteget.
 Pöttön, s., piticu, omuletü; adi., micutiü, micusioru.
 Pöttyent (pettyent), scapa o vorba, ia gur'a pe dinainte.
 Pötyög (pötyeg), balbaie, gangavesce.
 Pötyögös, adi., — en, adv., infoiatu, pofaiosü, infenatu.
- Pözme, Pezme, lomnu uscatu, uscatura.
 Pözs, fasina (dela fasia, ital. fascina, lat. fasciculus), legatura, maldaru, sarcina (de nuiele, la astupatu de gropi); — pad, banca de fasine (fortif.); — tüztelep, batoría pe fasino.
 Pözsdül, v. Pezsdül.
 Prága, Prag'a (cotate).
 Prásmár, Presmeru (orasiu in Barci'a).
 Préda, prada, préda, rapina, rapire, risipa; prodatoriu, risipitoriu.
 Prédál, predéza, risipesce; rapesce, despóie, jafuesce.
 Prédikáció, predica, predicatiune, invetiatura bisericésca.
 Predikál, predica, invétia, propaga, anuntia (cuventulu lui Ddien).
 Predikátor, predicatoriu; apostolu; misionariu, propagandistu, propagatoriu.
 Prékel (dela nemt. Brechen), frange, rupe.
 Prém, primu, chenariu, refrecu de blana; — bör, piele de primu; stóre, margine.
 Prémes, cu primu, cu chenariu.
 Prémez, pumuesce, pune chenariu.
 Prémezet, Prémzet, primatura, chenaria.
 Préposit, prepositu (in bis. apus. la capitule).
 Prépostság, prepositura.
 Prés, téscu, presa, storcatoría (de struguri), — linu (la póme); — ház, crama, casa de tescuitu.
 Présel, stórcé, tescuesce.
 Présmitál, disputa, galagesce, face gura.
 Pribég, Pribék, desertoriu, fugariu; tandala, perde-vara, omu-denimicu.
 Primás, primate, archiepiscopu si mitropolitu primate, (unde sunt mai multi in tíera); lautariu anteciü (la tígani).
 Proba, cercare, proba; — álló, cobate la proba, ce tine prob'a; — esődör, armasariu de cercatu; — év, anu de proba; — járat, mersu de proba; — jelölt, candidatu de proba;

- kő, pétra de proba; —mérleg, cumpana de proba; —tétel, cercare, proba, eesamenu; —vásárlás, cumparatura de proba.
- Próbál, cércă, încerca, face proba; próbéza, confirma, demonstra, aduce probe, adevăresce, invedera, dovedesco; —ás, cercare; probare; adevărire, demonstrare.
- Probás (arany), de proba (aurulu).
- Prófont, profuntu, panc ostasiésca, panc de menagi; —ház, profuntaria, paneria ostasiésca.
- Proba, Prosza, v. Pampuska.
- Prokátor, advocatu; v. Ügyész.
- Protestáns, s., protestante, protestantu; adi., protestanticu.
- Proza, prosa, vorbire deslegata; — író, prosaistu.
- Prozai, adi., —lag, adv., prosaicu.
- Pruszlik, v., Mellény.
- Pruzinka, jumara, (bucata de aluatu).
- Prücsök, greru, greurusiu; v. Tücsök.
- Prüsszent, stranuta; —és, stranutare.
- Prüszköl, stranuta desu; —és, stranutare désa.
- Pszt! pst! taci! taceti!
- Pubdénévér, liliacu, vespertilu.
- Publikáú, papagalú.
- Puczér, golu, golanu, golasiu, laietiu, desbracatu, in pielea gola.
- Puczik, Puczok, Puczuk, anghietiu, dupa-cuptoriu; paticu, patúlu.
- Puczor, ranza, stomachu, burdufu, burta; sangerete.
- Puczros, burtosu, folticosu.
- Puczu, putica, putisióra.
- Pudva, putregaiu, lemnu putredu; v. Podva.
- Puff, interi., puff! buff!; s., pufu, pufuletiu, pufusioru (de pene).
- Puffad, se infóia, se infla, se inganfa; v. Pöfled; —ás, inflare, etc.
- Puffadék, inflatura de aeru.
- Puffadoz, se infla sucesive.
- Puffadt, adi., —an, adv., infoietu, inflatu; v. Pöfled.
- Puffan, bufaie, bufnesce, da bufu; —ás, bufaire.
- Puffancs, pitisióra, panisióra (cu drojde).
- Puffanó, piua, piulitia, mortariu, mortarelu (de puscatu).
- Puffant, bufaie, bufnesce.
- Puffaszzkodik, se infla, se infóie.
- Pufog, bufnesce meren.
- Pufol, da pnuni, bate, bufnesce.
- Puha, adi., Puhán, adv., móle; molaticu; malaietiu; pufaiosu; —föld, pufaiu, tifaiu.
- Puhácska, molcutiu.
- Puhad, se móie, se lasa.
- Puháلكodik, e molesitu, e trandavu; este efemeietu.
- Puhan, v. n., pocnesce, detuna.
- Puháng, Puhány, molusca (ist. nat. Mollusca).
- Puliant, v. a., detuna, face se detune.
- Puhantos, ce se bulbucă, ce se infla.
- Puhany, molibdenu (elementu metalicu).
- Puháság, molitiuno, moletate; efemeiore.
- Puhaszt, molesiesce.
- Puhatol, cercetéza, scrutéza, investiga, canta urm'a; —ás, cercetare etc.
- Puhatolodik, da in urma, cercetéza.
- Puhít, molesiesce.
- Puhogat, malaietiaza.
- Puhúl, se molesiesce.
- Puja, copiloiu, putioiu; papa-lapte, omu molesitu, omu delicatu; codardu, témedu, fara curagiu, micu de inima, poltronu; pléca-fuga; —ság, poltronaria, descuragiu, frica.
- Pujka, curca, corcodina; —gunár, —kaksas, curcanu, corcodanu.
- Pujna, zeru (lat. Serum, it. Sierra).
- Pukkad, crépa, plesnesce.
- Pukkau, detuna, suna, pocnesce, trasnesce; crépa; —ás, detunetu, pocnetu.
- Pukkant, v. a., face se detune, face se pocnéscă; —ás, pocnéla, detunatura.
- Pukkantó, Pukantyú, detunatoriu, pocnitoriu; besica de pesce.
- Pukkaszt, face se pocnéscă, face se detune.
- Pulcder, fundu de ciórcei, (inse de alta colóre).

- Puliczka, Puliszka, mamaliga, polenta, colesia, culcusia.
- Pulya, v. Puja.
- Pulyka, Poka, curca; v. Pujka.
- Puma, bomba.
- Pumi, catielusiu, cutiu, pumili.
- Punts, punciu (beutura).
- Punsi kutya, pinciu, catielu.
- Punty, chica, cositia (de peru), motiu, pléta, smocu; conciu; — tii, acu-de peru, acu-de conciu.
- Pup, ghebu, ghiba, cocosiatura, (lat. Gibba, ital. Gobbo et Gibbo).
- Pupa, nimfa, larva (de insecte).
- Púpos, adi., —an, adv., ghebosu, gibosu, cocosiatu.
- Púposkodik, se lauda, e laudarusu.
- Púposodik, se cocosiaza, se gibosiaza, face noduri.
- Purdé, Purgyé, tiganusiu, copilu de tiganu.
- Purgoma, epigrama (poet).
- Purha, Purhaság, putrediuene.
- Purbanyó, Purbás, putredü; v. Purbanyó.
- Purbásodik, se putrediesce; se sinacina.
- Puruttya, negrijitu, destramatu, destrabalatu (it. stregolato), disordinatu; necuratu, scarnavu, uritu, gretiosu, scârbosu; —ság, necuratie, scarnavia, uritiune.
- Pusér, colóre rosia.
- Puska, flinta, pusca; —agy, —fej, patulu puscei; —eső, tiév'a puscei; —fűrő, sflederu de pusca; —golyó, —gömb, glontiu de flinta; —gyilok, spanga, spanganctu, panganctu, baionctu; —kő, cremene; —lövés, puscatara; —mives, puscarü, fauru de pusce, fabricantu de pusce; —por, pulbere, érba de pusca, prafu de pusca; —poros, cu prafu-de pusca; —moriariu de pulbere, fabricantu de érba de pusca; —portár, prafaria, magazinu de prafu; —rántó, limbsióra; —ravasz, amnariu; —sárkány, cocosiu de pusca; —serpeny, tigiaia; —szár, lemnulu puscei, cas'a puscei (ital. cassa d'un archibuso), turéculu puscei; —szó,
- sunetu de pusca; —támasz, propta; —töltés, fisicu, patróna, cartusia; —töltő, incarcatoriu de pusca; —tusa, patulu puscei; —vessző, vergén'a puscei.
- Puskáz, pusca; tiraléza, se bate singuraticu.
- Pusnog, sioptesce, siopaie.
- Puszi, pasere golasia.
- Puszpángfa, banutielu, cimsiariu, cimisiariu, merisiuru, buccelu, (lat. Buxus, it. Busso, Bossa).
- Puszrik, ospetiu de botezu.
- Puszta, s., desiertu, locu singuraticu, tinctu nelocuitu, pusta; prediu (in legile trans. et ung); adi., desiertu, parasitu, nelocnita.
- Pusztágos, adi., —an, adv., parasitu, desiertu, pustéiu.
- Pusztai, adi., din desiertu, din pusta.
- Pusztán, parasitu, nelocnitu.
- Pusztaság, v. Puszta, s.
- Pusztit, depréda, despóia, devasta, distrüge, ruinéza, strica, sfarma; —ás, depredare, ruinaro, devastare etc.
- Pusztul, se ruinéza, se distrüge, se devasta, se strica.
- Pusztulás, Pusztulat, predatiune, ruina, stricatiune, desolatiune.
- Putina, putina, butisiora; berbintia.
- Putnok, sechastru, eremitu; —démutka, cimbrisiuru; —fü, busuiculu cerbiloru, poglobina.
- Putok, perina, perna.
- Putra, carabu (pesculetiu fórté micu cu capu mare, Carabus et Gobius).
- Putraszék, buda, esitóre, retirada.
- Putri, suferanu (beciu), locuintia suferana, bordeiu.
- Putton, putina, butoiasiu; vana, berbintia; —os, vanariu, berbintiariu.
- Putyóka, jucaria din lutu.
- Puzdarék, Puzdrék, Puzrik, tolba, tulba (de sageti, lat. Pharetra); dio'a numelui, onomastica.
- Puzdra, téca, tocu; tolba.
- Puzon, bucinu, buciunu (lat. Buccina, it. Buccino); trómbifia (it. tromba).
- Puzonoz, bucina, bucinma; —ó, buciunatoriu.

Puzsn, culbecu, melcu, bourelu.
 Puzsér, furnicarime, ce furnica, ce
 vermușee.
 Puzsu, scoica; v. si Puzsa.
 Püffed, se inföie; v. Pöffed.
 Püffök, bucalatu.
 Pünkösöd, Pünköst, Rosalii, Rusalii,
 pl., descensiunea spiritului santu;
 —hö, —hava, Maiu, Pratarium.
 Pünkösti, adi., de Rusalii; —király-
 ság, domnia de joi pana mai apoi,
 domnia scurta.

Püspök, episcopu, arhiepiscopu; — fa-
 lat, bucatura domnesca, spinarca
 paseriloru; —megye, diecesa, dio-
 cesa; —pálcza, cărja episcopesca;
 —siiveg, mitra.
 Püspöki, episcopescu.
 Püspökség, episcopatu; episcopia,
 demnitate episcopesca.
 Püstök, locotitia, nucșiorica, pistace
 selbatica.
 Püszke, balaiu, balanu, blondinu.
 Püszöget, tiuca; clefaie.

R.

Ra (postp.), pe, pre, la; pana la;
 dupa, dupa aceea; catra, spre;
 tedd az asztalra, pune 'lu pe masa;
 illy lora, incalca calulu; utazik
 Kolosvárra, calatoresce la Clusiu;
 eljutottam azon pontra, am ajunsu
 pana la acelu punctu etc.

Rád (prepus.), pe, pre, peste, preste,
 la; rám, rád, rá, pre mine, tine,
 elu (ea); —adás, implinire, adaosu,
 suplimentu; —adat, agio, laja (la
 bani de metalu); prisosu la cum-
 pana; —akad, v., afla, da preste
 (cineva, ceva); —áll, se invoiesce,
 e de acordu; —beszél, momesce
 cu vorb'a, face se créda, indu-
 pleca; —bír, indupleca; —biz, con-
 crede, incredentiaza; —ér, ajunge,
 are tempu (pentru ceva); e in-
 vinsu (de ecs. de somnu); —erö-
 södni, a'lu (a o) devinge; —esik,
 fortiaza, face sila; cade preste
 (elu, ea); —fér, nagyon is ráfér,
 ii trebuesce catu de bine, are lipsa
 mare destulu; —fizetmény, agio,
 laja, adaosu; —fog, asupresce,
 scornesce, inventéza (asupra cuiva),
 imputa, inculpa pe nedreptu; —
 fogás, fictiune, scoruitura, asuprire.
 calumnia, imputare falsa, incul-
 pare mintunösa; —fogó, sterga-
 relu, testimelu, batista mica de
 capu; —fordit, aplica, intrebun-
 tiaza, pune (la, pe ceva), chel-
 tucesce; —hagy, concedo, lasa;
 —ijeszt, spaimanta, insufla spaima;

—illik, i se siede, ii sta bine; este
 de elu (de ea); —ken, unge; —
 kiált, chiama, striga; se restesce;
 —köszönt, inchina (cu pacharulu),
 bé; —megy, ilu (o) calca, inca-
 leca; se suie (de ecs. sum'a); —
 olvas, ecsorcisaza, scöte draci (cu
 rugatiunile S. Vasilie); citesce de
 farmecu, descanta; —parancsol,
 manda, impune, comanda; —pé-
 néz, agio; —pergél, —perzsel, insiéla,
 pacalesce; —száll, cade asupra;
 —szán, dedica, consacra, destina
 (spre unu scopu); —szed, insiéla
 amagesce, pacalesce; —szedett,
 insielatu, pacalitu; —szedős, adi.
 —leg, adv., cu insielatoria, ilu-
 soriu; —támad, se scöla asupra'i,
 ataca; —tart, tiene (la ceva), astép-
 ta, pretende, calculéza (pe ceva);
 rá tartja magát, e trufasiu, pórtá
 nasulu pre susu; —tartó, —tartos,
 trufasiu, arogantu; —teszen, pune
 (pe ceva), asiédia; (valakire), in-
 siéla; —tol, incarca asupra'i, im-
 pinge asupra'i; inchide (cu sting-
 ghiulu, cu drugulu); —tukmál,
 —tuszkol, imbiie, da cu forti'a;
 asupresce; octroiéza; —ít, lo-
 vesce; ataca; semena (cu parin-
 tii); —vesz, imbraca, pune (vest-
 mentu pe corpu); da consiliu, in
 dupleca; —viteles, relativu.

Rab, arestantu, arestatu, incarceratu,
 priusu; sierbu, sclavu, robu; —
 árus, negutiatoriu de sclavi; —el-

mî, adi., —elmûleg, adv., servilu, neliberalu, cu simtiu de sierbu; —elmûség, servilismu, simtiu de sierbu; —iga, —jugu de sclavîa; —lântz, catusia, fêra de sclavîa; —munka, lucru de sclavi; lucru de arestanti; —nô, sclava, sierba; rôba; arestanta; —szolga, sclavu, sierbu, robu; iobagiu (in Ungari'a, Transilv. etc.); —szolga, s., —adv., de sclavu; iobagescu; —szolgalat, servitiu de sclavu; —szolgaság, sclavîa, sierbitute.

Rába, Rabu (riu).

Rabbi, rabinu (in legea mosaica).

Rabda, arestu, locu de arestu, carceru, temnitia.

Rabi, s., —lag, adv., de sierbu, servilu, de sclavu; iobagescu.

Rabiga, jugulu sclaviei, jugulu sierbitutei; iobagi (in feudalismu).

Rablás, rapîna, rapire, lotria, latrociniu, prêda, predatiune; corsaria, piraterîa (pe mare).

Rabló, lotru (lat. latro, it. ladrone), rapitoriu, talchariu de drumuri, brigantu, banditu, haiducu (improprie); corsariu, pira'u (pe mare); —csapat, ceta de lotrii, ceta de hoti; —gyilkos, asasinu, sicariu, banditu; —ság, asasinatu, sicariatu; —hajó, naie de corsari, caperaria; —társ, complice la lotria.

Rabol, rapescu, lotresce, despóie, de prêda, jafuesce.

Raboskodás, captivitate, detentiune, prinsóre, robia; reclusiune; arestu.

Raboskodik, sta in arestu, sta prinsu; siede in captivitate.

Raboskodó, captivu, incarceratu, prinsu, prisioneriu; arestatu.

Rabot, Rabota (robot), iobagi, robota, sierbia (feudalistica), claca.

Rabság, captivitate, detentiune; reclusiune, robia.

Rabúl, in arestu; in prinsóre, in carcere, in captivitate.

Rács, grate, elatra (lat. clatri, pl. it. grata), grila; zebrea; gratariu (de fripta pe elu etc.); cancelu; —ablak, ferôstra cu grilagiu; patu

de feru; patu cu grilagiu; —ajtó, usia cu grate, usia cu grilagiu; —kapu, pórtá de grate; pórtá cu grilagiu.

Rácsa, gratariu (de prinsu raci).

Rácsál, vorbesce ragusitu.

Rácsász, prinde raci.

Rácsol, Rácsoz, face grate, pune grilagiu, pune zebrele.

Rácsos, cu grate, cu grilagiu.

Rácsozat, gratariá, clataria; grilagiu; inchisóre cu grilagiu; gratariu de tierusi, gradea, gradéla, stachetu (ital. steccato).

Rác, s., serbu, serbianu, rascianu, ilirianu, iliru (tracu, Thrax?); adi., serbescu, serbienescu; —kő, asfaltu, bitume, pacura; —ország, Serbi'a, Rasci'a, Iiri'a (Traci'a).

Raczi, bastardu, corcitura, rasa degenerata, soiu corcitu.

Raczka, óie bastarda.

Rácszág, serbime; Serbi'a, Rasci'a, Iiri'a.

Ráczúl, adv., serbesce, serbienesce, iliresce.

Radina, ospetiu de botezu.

Radó, omu certaretiu, gálcevitoriu.

Radoskodik, se ia la cêrta, cauta cêrta.

Rafáel, Rafailu, n. pr.

Ráfonya, adi., inosu, tinosu, manjitu, necuratu, scârnavu (murdariu, ture. in Rom.).

Rafus, Rafailu, n. pr.

Rag, s., (pl. ragok), adaosu, apendentia; amuletu; afiesu (in gramat.); sufiesu, silaba suficsa, silaba adaosa (gram.).

Rág, róde; musca; pisca; —fog, masea; —izom, vena de rosu (cu care rodi in lipsa de dinti); —szer, unelte de rosu, dinti, pl.

Ragács, brasda, sulcu; aratura.

Ragácsol, ara, brasdéza, trage sulcu.

Ragad, rapescu; despóie, spoliéza; smancesce, apuca; incanta, estasiata, transpórta, face se admire; lipescu; infectéza, molipsesco; ez a nyavalya ragad, morbulu acesta e lipitosu, e contagiosu; —ás, rapire; smancire; lipire etc.

- Ragadály, asprisióra, cornaticlu, cuscuta (bot.).
- Ragadó, cleiosu, vescosu; clicosu; lipitiosu, contagiosu, molipsitoriu; rapitoriu; incantatoriu, transportatoriu (in admirare); — gályagáncs, sugatoriu (pesce, care se lipesc de naie, Echeuis Remora).
- Ragadomány, Ragadmány, prada, préda (jafu), despoiere, despoliere.
- Ragados, clicosu, cleiosu, vescosu; lipitiosu, contagiosu, molipsitoriu; —ság, contagiositate.
- Ragadoz, rapesco, spolia, predéza, jafuesce; —ás, rapire, rapina, spoliare, jafu.
- Ragadozó, rapitoriu; lotru, talchariu.
- Ragadt, elragadtan, incantatu, estaseatu (de placere, de admirare); —ás, incantare, estase.
- Ragadtatik, el—, e incantatu, se incanta, se estaseaza.
- Ragadvány, lipitiune, contagiu, infectiune, molima.
- Rágalmas, defaimatoriu, calumniosu, infamatoriu.
- Rágalmaz, defaima; calumniaza, ultragéza, clevetesce; —ás, defaimare; calumniare etc.
- Rágalmazó, defaimatoriu; calumniatoriu, clevetitoriu.
- Ragalni, a vizet, a ajunge la fundu (in apa), a calca ap'a.
- Ragály, contagiune; v. Ragadvány; —os, contagiosu, lipitiosu.
- Ragályosit, Ragályoz, v. a., infectéza, molipsesce, inciuméza.
- Ragasz, masticu, corasanu; vescu; fal—, tiedula pe parete, publicatiune, avisu; cartiulia.
- Ragaszkodás, afectiune, inclinare, alipire, amóre (catra cineva, lat. amor alicuius, charitas in aliquem).
- Ragaszkodik, se alipesce, se alatura, inclina (catra cineva), simte afectiune.
- Ragaszkodó, alipitu, inclinat (in Rom.), affectionatu.
- Ragaszol, lipesc, cleiesce; cemenéza.
- Ragaszos, clicosu (aluatu, panc), cleiosu, vescosu.
- Ragaszt, lipesc; adaoge, afige, alatura; —ás, lipire; adaogere etc.
- Ragaszték, adaosu, suplementu; aficsu (gramat).
- Ragasztol, v., Ragaszt.
- Rágcsakor, lupare (buba rodietória).
- Rágcsál, Rágdogál, Rágdos, róde mereu.
- Raggat, lipesc mereu, afige mereu.
- Raggyan, luce, sclipesce, straluce.
- Raglap, Raglevél, tiedula pe parete (fr. Affiche).
- Ragmál, impute, reprobá, desaprobá.
- Rágmány, masticu (arborele si resin'a lui, Pistacia Lentiscus), cleiu (la sculptori).
- Rágódik, róde; cugeta, meditéza, isi bate capulu.
- Rágolódik, róde incetu.
- Ráگوی, insecta (specie).
- Ráگوی, falca (la insecte).
- Ragoz, declina cu suficese séu cu aficese (gramat.); —ás, suficsiune.
- Ragozat, suficsu; suficsiune.
- Ragya, malura, rugina pe plante; ciupitura, gropsióra (de bubatu); tetiune (in grau).
- Ragyabari, ciupitu de versatu.
- Ragyabura, bojoru, bujoru, rosa de alpi; oleandru (Rhododendrum).
- Ragyállik, Ragyásodik, Ragyázik, se face tetiune (in grau).
- Ragyás, cu malura, malurosu; ciupitu de versatu.
- Ragyásit, ciupesce, bubéza (versatulu).
- Ragyásodik, remane ciupitu.
- Ragyautótt, maluratu, cu malura; cu tetiune.
- Ragyiv, arcu-de onóre, arcu triumfalu.
- Ragyiva; placutu, graciosu; flenduros, golanu, trentiuros, miserabilu, ticalosu; decadiutu, rinatu.
- Ragyog, straluce, briléza, sclipesce; —ás, stralucire, sclipire.
- Ragyogla, turmalinu rosu (pétra).
- Ragyogvány, lustru, splendóre, lucróre, straluciu; brilliantu; égi—, stea; kerti—, flóra.
- Ragyogványoz, brilliaza.

Ragyva, naie sparta, corabia sfarmata, caserna (ital.), vracu; scartu, marfa stricata.

Raj, roiu, esire (de albine); órda (de barbari); ceta, trupa; — tüz, racheta sfaraitória, focu roitoriu; — viasz, cera de roiu.

Rája, raia (pesce).

Rajka, sierpuitoriu, sfâraitoriu (in foculu arteficiosu).

Rajkó, tiganusiu, puiu de tiganu.

Rajua, Renu, Rinu; — melléki, adi., renanu, dela Renu; — vidék, regiunea Renului; — völgy, valea Renului.

Rajuai, dela Renu.

Rajnald, Reginald, n. pr.

Rajuhárd, Ronardu, n. pr.

Rajong, fantaséza, deliréza, este fanaticu, este entusiastu; — ás, fantasare, deliriu, fanaticismu, entusiasm.

Rajongó, fantastu, deliratoriu, entusiastu, fanaticu, visionariu.

Rajos, gat'a de roitu, cu albine multe; fantastu.

Rajoskodás, fanaticismu; entusiasm; vagabundagiu.

Rajoskodik, vagabundéza, ambla te-leleu.

Rajoz, roiesce, ese (roiulu); — ás, esire, roire.

Rajta, pe, preste elu, ea; inainte; — csap, — üt, a lovi asupra cuiva, a se iniepta, a navalí; — ér, — kap, da preste elu (ea), apuca, prinde; — megy, ataca pe cineva, se arunca asupra cuiva; — való, vestmentele, ce are pe elu (ea); — vau, se adopera, pune ostenuela, pune silintia; — vesz, o pate, nu reese, perde, se pacalesce.

Rajz, desennu, pictura liniaria; planu, schitia (ital. schizzo); forma, figura, adumbratiune; — eszköz, instrumente pentru desennu; unelte de matematica; — iskola, scóla de desennu; — lap, tabla pentru desennu; — lecke, óra din desennu; — mesterség, artea desennului; — on, condeiu de plumbu, plumbinu (ital. piombino); — tanító,

profesoriu de desennu; — toll, condeiu de desennu; — vázlat, conturnu, adumbratiune, liniamentele principali ale unei forme, ale unei imagini.

Rajzat, roiu, esire; pruncu.

Rajzik, roiesce.

Rajszla, grafitu.

Rajzol, desémna; proiectéza; descrie; — ás, desemnare, proiectare; descriere.

Rajzolat, Rajzolmány, v. Rajz.

Rajzoló, desemnatoriu.

Rak, v., asiédia; pune; incarca; pachetéza; insira; tüzet —, face focu.

Rak, Rakat, s., clăia, multime, cumulu, gramada; — csiga, scriptiu, scripetiu, machina de trasu; — hajó, naie de pachete, curieriu; — hely, depozitoriu; magazinu; — könyv, catastru (de mosii); — scrinu; cutăia, lada; — legény, sacardu (dela sacu), coletariu, pachetatoriu, legatoriu, fetioru care léga la marfa; — levél, — ísmervény, boletoa de magazinu; — mester, magazinariu; — metszvény, modelu, patróna (Schablone); — mű, mosaicu; — nyereg, samaru, sica de coleturi; — szekrény, galantariu (dela galanteria); scrinu cu modeluri; — tár, magazinu, depozitoriu; — tárbér, tacsă de magazinu; — tárnok, magazinariu.

Rák, racu, caneru; kecske —, racu de balta; — fekély, fene, caneru, lupare; gangrena; branca; — kö, ochiu-de racu (materia impetrata); — leves, zama de raci; — nemil, gangrenosu; — vaj, untu-de raci; — vérif, flegmaticu; — vérülés, flegma.

Rakás, asiediare; colocare; punere; incarcare; multime, gramada.

Rakásol, asiédia.

Rakász, sicriiu; cutăia, lada.

Rákász, v., prinde raci; s., prindietoriu de raci; — géu, racariu.

Rákászat, prindere de raci.

Rakat, s., incarcatura, cumulu, gramada.

Rakatlan, neincarcatu; neasiediatu, necolocatu.

Rakatos, asiediatu, pusu la locu.

Rákél, Rachelá, Rafila, Rachelá.

Rákota, racheta.

Rakitla, genistra, ginéstra; dudau.

Rakmány, incarcatura; depositoryu, magazinu.

Rakó, asiediatoriu, colocatoriu, insiratoriu; incarcatoriu.

Rakoda, casa de incarcatu, curte de incarcatu (in piatie comerc. si la porturi).

Rakodás, incarcare.

Rakodmány, v. Rakomány.

Rakogat, Rakosgat, asiédia; pune, colóca, insira; pachetéza.

Rakol, incarca.

Rakomány, incarcatura, greutate, sarcina, pondu, povara; depositu; edificiu.

Rakoneza, opritoria, furca opritoria (la caru, la trasura dinapoi).

Rakonzátlan, adi., —úl, adv., desfrenatu, nedumeritu, netractable; —ság, desfreu.

Rakonzátlanokdik, e desfrenatu, este nedumeritu.

Rákos, cu raci, bogatu de raci; numele catoruva comune.

Rakosgat, asiédia, colóca.

Rakoszik, v. Rakodik.

Rakotla, v. Rakitla.

Rakott, incarcatu, plinu.

Rakottya, salce de apa, rachita, richita, vinca.

Raktár, depositoryu, depusetoriu, magazinu.

Rakól, se incarca, se imple.

Raló, complice, partasiu la crima.

Ráma, forma, margine, cadra (pervasu); cuieriu.

Ramás, maciua; maciulla, gamalia; capetulu celu grosu.

Ramasz, posta, scandura grosa; caprioru.

Rámáz, incadréza.

Rán, acu magneticu.

Ráncz, crétia, creti'a, indoitura, sbârcitura.

Ránczba szed, indoiesce, incretiesce;

pune in ordine; iufrena; tiene in regula, disciplinéza.

Ránczigál, smancesce, trage de vestimentu; —ás, smulgere, tragere, hafire.

Ránczol, indoiesce, impatura, incretiesce.

Ránczos, incretitu, sbârcitu, sgârcitu; —kigyó, sierpe sbârcitu.

Ránczosit, incretiesce.

Ránczosodik, se incretiesce.

Ránczoz, v. Ránczol.

Rándit, smancesce; deslóca, scrintesce.

Rándul, se dislóca, se scrintesce; se smancesce; se rapede (pana la unu locu), se duce; —ás, —at, mergere, calatoria; smancéla; dislocare.

Ránduló, rapedire, mersu, calatoria.

Ráng, gradu, rangu (ital. rango, fr. rang), demnitate, caracteru publicu, functiune; ordine, serie; —díj, taxa de caracteru; —jegyzék, lista de ranguri; —sor, seria functiuniloru; —uraság, oligarchia; —vágy, alergare dupa ranguri.

Ráng, v., trasare, se smancesce; are spasuri, are convulsiiuni.

Rángat, trage-impinge; smulge; —ás, tragere-mpingere.

Rángatag, cu spasmu, convulsivu.

Rángatodzik, Rángatozik, v. Ráng.

Rángatózás, convulsiuune.

Ránkódik, se scutura, se cutremura, se sguđuie; se sbuciuma.

Ránt, smancesce; smulge; trage (sabi'a); prajesce.

Rántabócz, inchinatiuune, reverentia.

Rántás, smancire; smulgere; prajire.

Rántotta, papara, paparada, pancovu.

Rántott, prajitu; —csirke, puin prajitu; —leves, supa prajita; —tojás, papara.

Rápénz, agio, laja (comerc. et finant.); cumparare de bani de metalu cu bani de charthia.

Rapittya, frantura, fragmentu; derimatura, ruina.

- Rapittyán, Rapittyánként, in bucati, un'a cate un'a.
- Rápold, Rapoldu, n. pr.
- Raponecz, rapuncula (botan.).
- Rapos, ciupitu-de versatu.
- Ráró, vulturu pescariu, accra marina, acerastru.
- Rása, rasa (ital. rascia, tiesetura sup-tire de lana).
- Rásgya, scârna, scârnavia, necurátia, gunoiu.
- Ráspol, radiuesce, rade, pilesce lemnu.
- Ráspoly, radiuitória, pila de lemnu, scobina.
- Ráspolyoz, v. Ráspol.
- Rást, verdétia, érba verde, érba móle, pajiste.
- Rastag, Rastagol, bucina, trîmbitia, suna trîmbiti'a.
- Rastan, v. n., durduie, troscaie, pocnesce.
- Rásza, planta, resadu.
- Ráaszt, ipocondria, splinatica, morbu de splina; —koros, ipocondru, splinaticu.
- Rátó, tîgaia, rasfariu.
- Rátott, prajitu, coptu; v. Rántotta.
- Ratymat, Ratymatol, asiédia, derdica (Transilv.), pune la locu.
- Ravasz, adi., prefacutu, vulpaciú, vulpenosu, astutu (viclênu, sîretu, pe turc., in Rom.); sagaciú, istetiú, finu; s., stinghiu-de amnariu (la fiinta); —csavar, siurubu cu stinghiu; —rugony, córd'a cu stinghiu (totu la pusca); —ság, vulpenia, prefacatura, astutîme, viclenia; sagacitate.
- Ravaszdi, vulpênu, omu prefacutu.
- Ravaszkodik, este prefacutu, este vulpenosu.
- Ravaszodik, se preface, devine astutu, se viclenesce.
- Ravaszon, adv., cu astutia, cu viclenia, cu prefacatoriá; cu sagacitate.
- Ravaszúl, v. Ravaszodik.
- Ravatal, mormentu, catacomba, cripta.
- Ravaték, crestatura.
- Ráz, scutura, sguduie, durduca, urduca; cutremura; —ás, scuturare, sguduire, durducare etc.
- Rázat, Rázott, mestecatura (fenu cu paia).
- Rázint, scutura odata.
- Rázkodás, Rázakodás, scuturatura; cutremuru.
- Rázkodik, Rázakodik, se scutura; se cutremura (pamentulu).
- Rázkoddat, scutura, sguduie; cutremura.
- Rázlövet, puscatúra atingatória.
- Rázmán, Erasmu, n. pr.
- Rázogat, scutura mereu.
- Rázos, coltiurosú, brusiosú, glodurosú (drumulu).
- Re, v. Ra.
- Ré, Réhely, v. Rév.
- Rebben, se misca; tresare, se sparie; tresalta, sbocote (inim'a de bucuria).
- Rebeg, Rebeng, balbaie, bolboresce, gangavesce, se impedecca limb'a, tremura, se cutremura, se teme, se infiora; —és, balbaire, gangavire; tremurare.
- Rebegő, balbaitoriu; tremuriciu.
- Rebeka, Revec'a, n. pr.
- Rebesget, face rumóre, latiesce faima; —és, faima, rumóre.
- Rebzsik, v. impers., i se pare, i se arata.
- Reccs! pleoscú! pocú; troscú!
- Reccsen, troscaie, trosnesce, durduie (odata).
- Reccseg, troscaie desu.
- Récsiga, scripete, scripetiu, vërtejú, cocoru (de trasu in susu).
- Reccso, reti'a (lat. rete), mréja, inpletitura; latiu; grato; —mú, filetu, firetu.
- Récze; ratia; —tarajos, ratia motiata; —göbecs, alica de ratia.
- Reczeg, scártiaie.
- Reczés, adi., —en, adv., inpletitu, in form'a retielei, in forma de latiu, cu latísiori; —fejkötő, cai-tia cu fundu.
- Réczész, Réczéz, venéza la ratie.
- Reczéz, latiesce, impletisce latiuri, tiese in latiuri, face retiele.
- Red, v. Redő.
- Redeg, singuraticu.

Redély, trilogiu.
 Redes, ineretitu.
 Redő, crétia, ineretieála; indoitura, patura, draperia.
 Redől, Redöz, ineretiesce, indoiesce inpatura, drapéza.
 Redőny, jalusia, lodu de feréstra.
 Redős, adi., — en, adv., ineretitu, sbârcitu.
 Redősit, ineretiesce, sbârcesce; in-doiesce, inpatura.
 Redősödik, se ineretiesce; se in-doiesce.
 Redőzet, ineretitura, draperia.
 Redv, s., putrediume, putredime, putregaiu (de arbori); — es, putredu, putregaiosu.
 Redvesedik, putrediesce.
 Réf, v. Róf.
 Reformatio, reformatiune.
 Református, reformatu, calvinianu.
 Reg! ócaca! (bróscele).
 Reg, v. Reggel.
 Rég, de multu, din vechiu.
 Rege, tradițiune; fabula (poveste); istorióra, noveleta, naratiune fabulósa; — dal, balada, doina; — lős, eroulu fabulei; — szerü, fabulosu; — világ, lume fabulosa, lume mítica.
 Regel, v., ocacae (bróscele).
 Regél, spune, naréza, fabuléza.
 Regement, regimentu; v. Ezred.
 Régen, de multu; v. Rég; — multidő, tempu de multu trecut (Plusquam perfectum).
 Régente, Régentén, odenióra, mai de multu, in vechime, in antici-tate.
 Regény, romanu (poet.); — dal, ro-mantia.
 Regényes, Regényszerü, romanticu.
 Regényesség, ce este romanticu, lucru de romanu, lucru fabulosu.
 Regényészet, romantica.
 Regés, adi., — en, adv., fabulosu.
 Regeszerü, adi., — en, adv., v. Regés.
 Regöz, v. Regél.
 Reggel, demánétia, deminétia.
 Reggeledik, se face dioa.
 Reggeli, adi., de demánétia, matu-

tiuu; dejunu, gustaritu, prandii-siorn.
 Reggeliz, v., dejuna, gustaresce; — és, dejunare, gustarire.
 Reggellés, amurgu, diori, pl., aurora, faptulu dílei, reversatu de dí.
 Reggellik, se face dí, crépa de dí, este in diori de dí, e in amur-gulu dílei, e in faptulu díloi.
 Reggély, dioa alba, demánétia; ma-tineu (fr., terminu de curti).
 Reggödön, desdemánétia, in resarit'a sórelui.
 Régharczos, veteranu.
 Régi, vechiu, anticu; inechitu; be-tranu.
 Régies, anticu, rococco, de moda vechia.
 Régiség, vechime, anticitate, vetu-state; — árus, anticariu; — búvár, scrutatoriu de anticitati; — tan, anticaria.
 Régit, v. a., inechiesce, inbetra-nesc.
 Réglejárt, espiratu de multu (cam-biulu).
 Régóta, de de multu.
 Regő, ocacitoriu (bróscele).
 Regndvarlás, matineu (fr.), lever (angl.), cortenire-demánéti'a (la domnitori).
 Regula, regula; v. Szabály.
 Reguláz, reguléza.
 Régül, se inbetranescce, se inechiesce.
 Réhely, v. Rév.
 Rejlik, sta ascunsu.
 Rejlő, ascunsu; inchisu, coprinsu (in ceva).
 Rejt, ascunde, pitula, da afundu, dosesce.
 Rejtek, — hely, locu ascunsu, locu secretu, infundatura, culciusiu.
 Rejtekes, ascunsu, pitulatu, dositu.
 Rejtekezik, se ascunde, se da afundu, dosesce; face secretu.
 Rejtelem, secretu, misteriu (taina).
 Rejtély, asilu secretu, locu secretu de scapare, culciusiu ascunsu; enigma, gácitura, cimilitura; arcanu; — es, enigmaticu. misteriosu.
 Rejtemény, misteriu; aroma, dresu, condimentu.

Rejtény, scarabasiu umbraticu; secretariu, scrinu.
 Rejttettség, enigma, gâcitura, cimilitura (Charade).
 Rejtemény, v. Rejtek si Rejtvány.
 Rejtezés, Rejtekezés, ascundere, dosire.
 Rejtezik, Rejtekezik, sta ascunsu; e ascunsu, e dositu; amortitu, e mortu la parere.
 Rejtező, Rejtekező, ascunsu, pitulatu, dositu.
 Rejthely, locu-ascunsu, infundatura, anghietiu.
 Rejtírás, scriptura in cifre, scriptura ieroglifica, scriptura misterioasa.
 Rejtle, apatilu (miner).
 Rejtunálkás, criptogama, planta criptogama.
 Rejtődzik, Rejtőzik, se ascunde, dosesce, se pitula, se da afundu.
 Rejtvény, enigma, gâcitoro, cimilitura (Charade); —es, enigmaticu, ascunsu, misteriosu.
 Rejtya, scara.
 Rék, scârnavia, necuratia, uritiune.
 Rékás, vase nespalate.
 Rekécsel, sbiéra.
 Reked, se strimtoréza, se strimtorá; ragusicse; —és, strimtorare; ragusiéla.
 Rekedtség, ragusiéla.
 Rekedt, ragusitu; strimtoratu; —hasu, incuietu (la pantece).
 Rekedtes, inchisu, innadusitu, surdu (tonurile).
 Rekedtség, ragusiéla.
 Rekeg, ocacale (bróscele).
 Rekenecz, clasa, clase.
 Rekenő, Rekenyő, curpenu, vitia; alcamu, báltiu, ghiltiu, latiu.
 Rekenye, grebla.
 Rekesz, inchisóre, cotigariu, cotine-nétia; scrinu, raftu; sicrifiesiu, saltariu; —rekesz, camaruti'a inimeci; szinrekesz, logea in teatru.
 Rekeszel, include; desparte in sicriésie, in cutéi.
 Rekeszes, despartitu, inchisu.
 Rekeszgát, argine (de prinsu pesci, séu lemne pe riu), inchisura de apa.

Rekeszizom, diafragma, pelca grósa curmezisia dintre peptu si stomaclu.
 Rekeszkedik, se incuie.
 Rekeszt, incuie; impedece; inchiaia; Rekeszték, bariera; raftu, scrinisioru.
 Reketes, Rekettes, Rekest, ragusitu.
 Rekettye, genistra; v. Rakottya. —fűz, salce de apa, rachita.
 Rekken, se strimtorá; se innadusia.
 Rekkenő, ferbente, nadusitoriu; —hévség, aeru infocatu.
 Rekkent, v., ascunde, pitula; opresce, strimtoréza; apasa, oprime.
 Rekmány, v. Revás.
 Rekruta, recrutu.
 Réli, Aureli'a, n. pr.; v. Aranka.
 Réu, spaima, teróre; naluca, fantoma, stafia; aventura; —alak, —kép, fantoma, fantasmagória; —állat, monstru; cuieriu; —kép, fantoma, naluca; —rendszer, sistema teroristica; —ur, tiranu, teroristu.
 Remeg, tremura, se elatina intre frica si sperantia; —és, tremurare, palpitate de frica.
 Remek, s., Remekniv, capu-de opera, artificiu, opu-de arta, lucru clasicu; bucata, piesa; modelu (de virtute); medulariu, véna (de cerbu); adi., clasicu, artificiosu, maiestrosu; —író, clasicu.
 Remekel, face modelu de maiestru; —és, facerea unui modelu de maiestru.
 Remekelő, modelatoriu, gatitoriu de modele.
 Remektség, maiestria.
 Remekül, cu maiestria.
 Remél, Reméll, spera (nadasduesco).
 Reméletes, sperativu; —ség, virtualitate (jurid.).
 Reméletlen, nesperatu, neasteptatu.
 Remélhető, adi., —leg, adv., precumu se spera, precumu se crede.
 Remény, sperantia (nadesde); —beliség, —jog, virtualitate (jurid.); —fa, acatiu (salcúm); —hagyott, —vesztett, desperatu.
 Reménykődik, se cuceresce, suplica; se daulesce, se vaiera.

Reményl, v. Remél.
 Reményletes, sperativu.
 Reménység, sperantia.
 Reménytelen, adi., —ül, adv., ne-speratu; desperatu.
 Remese, colonu, matiulu celu mare; —fodor, mesocolonu (anatom.).
 Rémaster, inspectoriu de portu, intendantu de portu.
 Remete, eremitu, sechastu, anachoretu (pustnicu); cremitagiú, secliastrá; —barát, paulinu (monacu); —ház, —lak, chilla de sechastu, eremitagiú, clausa; —holló, corbu de codru, corbu singularicu; —rák, eremitu (unu racu).
 Remeteség, sechastria.
 Remetéskedik, petrece in sechastia.
 Rémit, spaimanta, terorisaza; —és, spaimantare, terorisare.
 Rémitő, adi., —leg, adv., spaimantatoriu, teribilu, fiorosu, infricosiatu, cumplitu.
 Rémké, naluca.
 Rémlél, presimte.
 Rémlét, spaima; presimtiú, presagiú.
 Rémlétes, Remületes, fiorosu, teribilu.
 Rempel, defaima, injura, calumniaza.
 Rémség, monstru, lucru spaimantatoriu; moniia.
 Réműl, se infora, se spaimanta; —és, —et, spaima, paura.
 Réműletes, adi., —en, adv., spaimantatoriu, fiorosu, teribilu.
 Rentze, atricularia, cervana (bot.).
 Rend, ordine, serie, sîrêgu, sîru, rîndu; ordinu; clasa, clase, rangú; regula; norma; linia; dispusetiune, rînduêla; rendbe szed, regulêza, pune in ordine; rendbeszedi magát, se reculege; se regulêza; —arány, ritmu; —bontó, turburatoriú de pace; —csillag, decoratiune; —hagyás, anomalia, neregularitate; —hagyó, adi., —lag, adv., anomalú, abnormu, neregulatu; —jel, semnulu decoratiunei; —kereszt, crucea decoratiunei; —kifogás, Exceptio ordinis (jurid.); —kívül, —kívüli, kívüles, strordinariu, extraordinariu, abnormu,

ne'ndatinatu; —kívüliség, casu abnormu, casu extraordinariu; —következeten, in ordine, in linia, in sîrêgu; —követő, regulatu; —lovag, —vitéz, cavaleriu; —osztály, categoria, clasa; —ör, politianu, gendarmu, omu-de-arma; —örbíró, jude politienescu; —örbízós, comisariu politienescu, comisariu de politia; —főnök, prefectu de politia; —hivatal, politia, oficiu de politia; —őri, politienescu; —őrnagy, inspectoriu de politia; —őrszolgá, scrivoriu de politia; —örtiszt, functionariu de politia.

Rendben, Renddel, in ordine, in regula; in linia.

Rendek, pl., staturi, pl., (feudalistice).

Rendel, dispune, ordinêza, regulêza; comanda, poruncesce; —és, dispusetiune, ordinatiune, regulare; comanda.

Rendelet, ordinantia, ordínu, decretu; edictu; lege, sanctiune, instructiune; comanda, porunca (lat. Sanctio; edictum, decretum, consultum, lex, rogatio, jussum, dupa natura afaceriloru); vég—, testamentu; —könyv, carte de comande.

Rendeletlen, adi., —ül, adv., neregulatu, in disordine.

Rendelkodik, Rendelkődik, face testamentu.

Rendelkezés, Rendelkőzés, testamentu; dispusetiune, punere la cale.

Rendelkezhető, disponibilu; —ség, disponibilitate.

Rendelkezik, dispune, face dispsetiuni, ia mesuri; face testamentu.

Rendelmény, v. Rendelet.

Rendelményes, ordinatu, dispusu, comandatu; instructu, celu cu instructiuni.

Rendelményez, da la ordínu, trage, (cambiu); comanda; —ő, dispunetoriu, ordinatoriú; comandante; legiutoriu.

- Rendelő, disponente; remitentu, remitiatoriu, creditoriu cambialu.
- Rendeltetés, destinatiune; chiamare, vocatiune; stabilire, statorire; destinu, sörte.
- Rendelvény, decretu.
- Rendely, linealu.
- Rendes, adi., —en, adv., acuratu, regulatu, normalu; punctualu, precisu; de comunu, de regula; desientiatu, curiosu, singulariu; —ség, acuratetia, regularitate; lucru curiintiosu, cuvenintia; curiositate, bizararia.
- Rendetlen, adi., —ül, adv., neregulatu, neacuratu; —ség, disordine, anomalia, neregula.
- Rendetlenkedik, comite neregularitate, face disordine.
- Rendez, dispune, reguléza, pune in ordine; registréza; —és, dispunere, regulare, punere in ordine; registrare.
- Rendező, regulatoriu; regisoriu (la teatru).
- Rendi jog, dreptu aristocraticu, dreptu de rangu.
- Rendike, inaritia din salci (paseruica).
- Rendit, scutura, sguduie, cutremura; —és, sguduire; —hetlen, adi., —ül, adv., neclatitu, nemiscatu, nestramutatu.
- Rendkívül, adv., in modu extraordinariu.
- Rend-kivüli, —kivülies, —kivülvaló, extraordinariu, abnormu; singulariu.
- Rendő, scandurica (la unu téseu).
- Rendő, politianu, géndarmu.
- Rendszer, sistema; —es, adi., sistematicu; —en, adv., in modu sistematicu, regulatu.
- Rendszeres, Rendszeresít, sistemiséza, reguléza; —és, sistemisare; —tan, sistematologia.
- Rendszerít, v. Rendszeres.
- Rendül, se sguduie, se cutremura; —és, —et, sguduitura, cutremurare, cutremuru.
- Rendületlen; adi., —ül, adv., neclatitu, nemiscatu, stabilu, nestramutabilu, constantu.
- Reneg, Reng, se sguduie desu; se cutremura; se légana.
- Rénesforint, fiorinu renanu.
- Rengedez, tremuléza, tremura.
- Rengenyő, plopu tremuratoriu.
- Renget, légana (pe pruncu); sguduie, scutura; —és, leganare.
- Rengeteg, adi., cumplitu, maninu, monstruosu, prodigiosu, mare preste mesura; codru intunecosu, codru seculariu.
- Rengő, vitia de viia, curpenu.
- Renkesz, indesatu; v. Zömök; —solyom, sioimu barbaru, (specie).
- Rény, virtute; v. Erény.
- Rénye, papara, paparada, pancovu de óna.
- Renyekedik, se mira, admira; se minuna.
- Renyhe, lenesiu, trandavu; v. Lusta et Tunya.
- Renyhed, se lenevesc.
- Renyhén, a-lenea, cu lenevire.
- Renyheség, lene.
- Renyhő, vechiu, invecbitu; ruinat.
- Renyhül, se lenesce; —és, lenire, lenevire.
- Rényödik, se sbuciuma; v. Kimánykodik.
- Répa, napu (lat. napus et rapum, it. napa), camputi; —karórépa, brosbă; —föld, gradina de napi, agru de napi; —magolaj, oleiu de rapitia; —méz, zacharu de rapitia.
- Repcshanga, erica; cardu, scaiu.
- Repcsenkáposzta, mustariu selbaticu.
- Repcsenretek, ridichióra.
- Repcsény, Repcsin, mustariu albu, (Éruca); rapitia, ridichie selbaticu.
- Repcze, Répcze, mustariu, (Sinapis); rapitia.
- Repdes, flutura, sbóra.
- Repecs, vizi —, cârcaiacu de apa.
- Reped, se crépa, se despica, se desface; —a bőr, pielea plesnescu; —és, sfasiiere, plesnire.

Repedék, crepatura, despicatora, ruptura, sfasiictura.
 Repodékeny, crepatiosu.
 Repedez, crépa, se despica, se rupe, se desface, se sfasiio.
 Repencsék, fluture.
 Repes, flutura; tremura (de bucuria); salta (inim'a).
 Repeszt, v. a., crépa, sfasiie.
 Repit, da sboru, face se sbóre.
 Repkény, iedera (lat. Hedera); da finu, lauru (lat. Laurus et Daphne laureola).
 Reppen, sbóra in susu.
 Reppent, v. Repit.
 Reptolen, penguin, gâscagrâsa (specie).
 Repiu, aripa, arépa.
 Repül, sbóra, flutura; —és, sburare.
 Repülő, sárkány, balauru, sierpe sburatoriú (fabulosu).
 Repülő, tüzérség, arteria calarétia.
 Répzik, v. Rémlik.
 Rés, strunga, gura, usítia; spartura, ruina de muru (causata prin bombardamentu, franc. breche, ital. brescia), stîrbatura de muru; crepatura; usia de scapare; résen áll a fiule, asculta cu luare-amente; résen van, priveghiéza, se pazesce; —törötttelep, bateria de spartu muri.
 Rest, lenesiu, lasatoriu, trandavu.
 Restel, ii este leno; so degusta; se genéza, se sfiesce.
 Restelkedik, se lenevesce, e lenesiu.
 Restes, lasatoriu, molaticu, lenevosu.
 Restít, face lenesiu.
 Restség, lene, molitiune, trandavia.
 Restül, se lenevesce; adv., cu leno.
 Résút, v. Rézsút.
 Resz, pila.
 Rész, parte; partida, partita; —adás, rabatu (terminu comerc.); —arány, simetria, proportiunea partiloru; —fizetés, plata partiala, saldu partialu; —föld, partícica, parcela; —jóság, parte de mosiia; —osztosám, frangere, fractiune, (matem.); —társ, partasiu, actionariu; —vevő, participante; abonatu; actionariu.
 Részecke, partícica.

Részeg, bétu; —ség, betia.
 Részegedik, se imbata, se inbéta, se causiesce.
 Részeges, betívu.
 Részegesködik, face betii, este betívu.
 Részegit, v. a., inbéta, causiesce.
 Részegszik, se inbéta.
 Reszel, pilesce; —és, pilire.
 Részel, v. Részletez.
 Reszelék, pilitura.
 Reszelő, pila; radiuitoré (de alnatu); radiusia (la coptu de pano); —műves, pilariu.
 Részelő, analiticu, desfacétoriu, despartítoriu, ameruntiatoriu.
 Reszelt, tézta, frecatíci, pl., alnatu radiuítu; ordiu radiuítu.
 Részeltet, v. Részesít.
 Részenként, in parti, in portiuni, in bucati.
 Részént, v. Résziút.
 Részes, partasiu, participatoriu, participante; actionariu; —arató, seceratoriu in parte; —elfogadás, acceptatiune in parte.
 Részesít, v. a., impartesiesce, participa, face parte; —és, participare.
 Részestárs, v. Résztárs.
 Részestül, v. n., participa, ia parte, se impartesiesce; —és, —et, impartesire, participare.
 Részesülő, participatoriu, luatoriu de parte; participiu (gramat.).
 Részetlen, nepartasiu, neparticipante; nepartinitoriu, nepartisanu; —ség, nepartinire; netienere de parte, nepartialitate.
 Rézesz, detaliza, detalia, analisisa, specífica; ia un'a cate un'a.
 Részezet, detaliu, analiza, specificatiune.
 Résziút, Részént, Részszerént, in parte, in catuva.
 Részintés, partialu; particulariu; —ség, particularitate.
 Részit, face parte, da parte.
 Reszket, tremura; —és, tremurare.
 Reszketeg, tremuriciu.
 Részlel, numera partile, analisisa,

- detaliaza, specifica; —és, analiza, detaliare, specificare.
- Részlet, portiune; detaliu; —es, specificu; detaliatu, pre largu, cu de-ameruntulu; —esen, adv., specificatu.
- Részletesítés, specificatiune.
- Részletez, Részletesít, Részsz, specifica, analizaza, detaliaza, deduce pe largu, ia cu de-ameruntulu.
- Részlető, partitivu (gramat.).
- Részrehabjlás, partinire, tienere de parte, favóre; partialitate.
- Részrehabjlatlan, nepartinitoriu, nepartisanu, neutralu; —ság, neutralitate.
- Részrehabjló, partisanu, partinitoriu, tienetoriu de parte; —ság, tienere de parte, favóre, partinire.
- Részszerint, in catuva, in parte.
- Részvény, actia, documentu pentru vreo parte de avere; —árus, traficantulu de actii, samsariu de actii, (la burse, in piatie comere.); —birtokos, posesoriu de actii; —folyam, cursu de actii; —játék, —üzlet, jocu la bursa, specula cu actii.
- Részvényes, actionariu.
- Részvét, Részvétel, impartasiro, participare.
- Részvéten, nepasatoriu, indiferente; neutralu; —ség, nepasare, indiferentia; neutralitate.
- Rét, fenatiu, livada, lunca, campu, pratu (trans., dupa cronice, Pratulul lui Traianu la Turd'a); indoitura, cretia; formatu (de carte); 8-ad rét, octavu; 12-edrét, duodetiú; —bér, arenda, tacsu de fenatiu; —szagató, scarificatoriu.
- Réteg, stratu; patura; falá, fôia (de placinta); situatiune; —es, paturos.
- Rétegez, asiédia, colóca, pune falii preste falii.
- Rétegzet, colocare, colocatiune, asiodiatura; separatiune.
- Retek, ridichia, radiche; honapos —, ridichia de luna; —csiga, cój'a ridichiei.
- Ret-éleg, ocsidu de seleniu; —éleg-sav, acime de seleniu (chem.).
- Reteny, seleniu (miner et chem.); selenitu, pétra din luna, gipsu cristalisatu.
- Rétes, adi., iupaturatu, in foi; s., placinta din foi; stratiu (colacu).
- Retesz, ratezu, drngu (la usia), incuietória, stinghiu (clesnitia); —zár, incuietória cu ratezu, brósea cu stinghiu.
- Reteszel, incuie; —és, incuiere.
- Rétez, inpatura, asiédia, claesce, pune in claiu.
- Rétezet, v. Réteg.
- Réti, de fenatiu, de livada, de campu.
- Rétifizény, ericica (botan.).
- Rétike, ciocârlia de campu.
- Retinle, retinitu, pétra resinósa curgétória.
- Retteg, se infiora, tremura; —és, frica, spaima, paura, teróre.
- Retteget, Rettoget, infrica, spaimanta, insuffla paura.
- Retten, se sparia; —és, spaima.
- Rettenetes adi., —en, adv., infricosiatu, fiorosu, teribilu, spaimantatoriu; —ség, teróre.
- Rettenetlen, adi., —ül, adv., nesparietu, neinfricatu.
- Rottenhetlen, adi., —ül, adv., curagiosu, forte, nespaimantatu; —ség, curagiu, fortia, barbatia.
- Rettent, v. a., infrica, spaimanta, insuffla teróre; —és, infricare etc.
- Rettentő, adi., —leg, adv., infricosiatu, teribilu; —ség, frica, spaima, teróre.
- Rétli . . ., de (atatea) foi, (unu vestmentu); de . . . formatu.
- Retyeg, flecaresco, vorbesce nimicuri.
- Retyemotya, batacua; une-alte.
- Retyerutya, flecaria, vorbe seci, vorbe de nimicu; cuscrime, cumnatime.
- Retyesz, indemnatu, indemanaticu; micu.
- Rev, putregaiu; v. Redv.
- Rév, vadu; portu, limanu; —bér, vama de trecutú; —gát, molu, (ital. molo); —hely, locu de desbarcatu, produ; —jog, dreptu de

vadu, droptu de podaritu; —kallauz, pilotu, costariu (cà te scóte la cósta, la fiermu); —part, portu, limanu; rada, statiune de corabii; —pénz, tacsă de portu; —város, cetate cu portu.

Ré-város, cetate cu portu.

Reve, éscă de lemnu; putregaiu; —hamu, schintea dupa ciocanu.

Reved, putrediesce; se smacina, se spulbera.

Revedez, fantaséza, ambla ratacitu.

Revede, putredu.

Reves, v. Redves.

Revesedik, v. Reved.

Révész, podariu, luntrariu, barcaru; nautilu (ist. nat.).

Revezet, ciuha, matahala, momăia, fafaluga, papaluga, buduhaia, popantiu.

Révészet, scheletu, (lat. sceletus, it. sceletto), osemente, pl.

Révtelen, fara vadu; fara portu.

Réz, arama (ital. rame); barna réz, cíóia, bronzu, (ital. bronzo); sárga réz, alama, arama galbina; finou réz, arama curata, (Regulus cupri); —ag, ocsidu de arama, rugina de arama; —arany, tombacu; —azur, malachitu-lazuru; —bánya, mina de arama; —cspiko, dentea de Lionu; —deres, calu murgu; —edény, vasu de arama; —élecs, ocsidulu-de arama, (miner. et chem.); —ércz, esu de arama; —főnyle, sticla de arama, (esu de arama amestecata cu putiósă); —festvény, tinctura de arama; —fonál, sirna de arama; —halvag, arama chlorata; —hámor, faniste de arama; —kék, azuru de arama; —kiirt, trómbitia, bucinu, buciumu de arama; —metszet, —metszés, calcografia, taiare in arama; —cogramu, sculptura in arama; —metsző, calcografu, taiatoriu in arama; —műves, caldarariu; —nyomat, stampa in arama, tiparitura in arama; —okra, oera de arama (ital. Oera di rame), pamentu aramosu; cenusia de arama; —öntő, alamariu, turnatoriu in

cíóia; —rozsdă, verde-azuru, rugina de arama, ocsidu de arama, coclitur'a aramei (fórte veninósă); —sark, polu de arama; —serpenyő, castrolu; —tányér, lighianu, castronu de arama; —vegyes, aramosu; —virág, flórea aramei; rugin'a aramei.

Rezdül, se cutremura.

Rezeda, reseda, (botan.).

Rezeg, Rezg, vibréza; tremura; se clatina, se inpletecesce.

Rézeg, lega de arama, amesteculu aramei, (mincr.).

Rezel, se caca.

Rézércz, esu de arama, minera de arama.

Rezes, adi., —en, adv., cu arama, aramosu.

Rezesedik, se araméza, se amesteca cu arama.

Rezge, tremuratoriu; urechisia de iepure, (botan.); —nyár, plopă tremuratoriu.

Rezgés, clatinatura; vibrare.

Rezgeteg, adi., —en, adv., tremuratoriu, tremurandu; vibratoriu.

Rezgetyű, acu tremuratoriu, peninu.

Rezgő, tremuratoriu; ce se clatina.

Rezgőly, lăba tremuratoriă.

Rezg őj, nebunia cu tremuru, (Delirium tremens), morbulu befiiloru.

Rezked, v. Reszket.

Rézmán, Rasmanu, Rasvanu, Erasmus, n. pr.

Reznek, dropióra, dropia pitica, (Tardiana).

Rezső, Rudolflu, Radu, Raduti, Dutiu, n. pr.

Rézső, v. Rözse.

Rezsuka, macrisiu de gradina, cretica de gradina.

Rézsut, Rézsunt, Rézsutt, curmezisiu, piezisiu, diagonalu; —lő, pusca in linia diagonală; —lépés, pasu piezisiu, pasu strimbu.

Rézsutos, curbu, recarbu, strimbu; curmezisiu, diagonalu.

Rezzen, v. n., se infiora, se cutremura; —és, cutremurare.

Rezzent, v. a., spăria, spaimanta.

- Rezziuk, similoru (simile auro, fr. Semilor), amestecu de arama si zincu, séu calamina, séu altu metalu; tombacu, arama fina de Malaia.
- Ri, sbiéra, típa, striga.
- Riad, este alarmatu; suna; típa; se spainanta.
- Riadal, reveliu, desteptare, semnulu desteptarei (prin toba séu trompeta); riadhlt ver, bate reveliu.
- Riadás, reveliu, alarma.
- Riadó, plesnitura in feru; alarma, reveliu.
- Riafa, prajina de alarmu.
- Riaszkodik, se rastesce, striga asupra.
- Riaszt, sparia, insufla frica, insufla teróre, alarméza; —ás, spainantare.
- Riasztóttítz, Riattítz, puscatura de alarma.
- Ribahal, pesculeti, pl.
- Rihál, scutura, hatiesce, smulge, trage-ínpinge.
- Ribancz, fléndari, trentie, pl.; — os, flendarosu, flendurosu, trentiurosú, trentiosu, petecosu.
- Ribiszke, acrisia, cócaza (in Rom.).
- Ricset, bucata amestecata, talmosiubalmosiu.
- Riczál, scutura.
- Rideg, singuraticu, sechastriu, desiertu, selbaticu; macru; ueingrasiatu; —legény, celibatariu, burlacu, holteiu betranu, holteiu tomnatecu; —ség, singuratate, lipsa de bucuria.
- Rifol, sfásiie, sfártica, flendaresce.
- Rigás, rarú.
- Rigó, mierla; sturdiu; fekete rigó, mierla (Merula); fenyörigó, sturdiu comunu; sárga rigó, sturdiu aurú, mierla galbina, (Turdus aureus); csipegő rigó, mierla de viia; —tök, margaritarelu, clococei, pl.
- Rigolya, cérta, nounire, dichonia, urgia.
- Rigolyás, certaretiu, cautatoriu de cérta.
- Rigy, ramu, ramura, crénga.
- Rigya, taiatura (de padure), incurcatura de cale; mugure; v. Rügy.
- Rigyáz, curatia ramuri, tunde padurea.
- Rigyázik, muguresce, infloresce (ar-borelo).
- Rigyet, muge (taurulu).
- Riha, coíta, lerfa, pantiura, curva.
- Rihál, ciorsaie, taia cu ferestrau séu cutítu reu.
- Rikácsol, sbiéra.
- Rikárd, Richardu, n. pr.
- Rikat, face se planga.
- Rikkan, Rikkant, striga, sbiéra, típa, racnesce.
- Rikkancs, pastoriu; vighictoriu, pandariu, jitariu; porcariu; eroldu (ital. araldo), preconu (slav. crainicu).
- Rikkantos, acru.
- Rikogat, Rikoltoz, sbiéra desu, striga mereu.
- Rim, rima; versu; —faragó, poetastru, versificatoriu; —szó, cuventu consunetoriu, in silab'a ultima; —tan, arte de versificatiune.
- Rima, v. Riha.
- Rimál, Rimálkodik, ambla in des-frenari.
- Rimány, rugámte prea umilita, cucerintia, suplica.
- Rimánykodik, Rimánkodik, se róga cu tota adinsulu, suplica.
- Rimel, Rimez, versifica, scrie in versuri, riméza.
- Rimelő, poetastru, versificatoriu.
- Rimes, in versuri rimaté.
- Rimetlen, in versuri albe; in prosa.
- Rimzik, se riméza, consuna.
- Ring, Ringadoz, vibréza; se lógana. se clatina.
- Ringat, léga.
- Ringyó, meretrice publica, curva inferata.
- Ringyongy, flenduraria, trentiaría, petecaria.
- Ringa, canele babei, cârcaiaeu, scolopândra (Scolopendra, cu pitióre multe).
- Riogat, sparie desu; reprobá, in-frunta.
- Ripacs, pata, gropsióra; ciupitura de versatu; —hal, balauru de mare (pesce de mare cu ghimpi veninosi, Trachinus Draco).

Ripacsos, adi., —an, adv., gropitu
ciupitu (in pele).
Ripakodik, sbéra; v. Riad.
Ripó, ciupitu de versatu; bucatică;
v. si Ripacs.
Ripók, insecta, (specie).
Ripő, Ripók, fetioroiu, flacau; lalau.
Rippadoz, sbiéra, striga, tîpa, rac-
nesce.
Ris, urezu (Oryza); —pálínka, aracu,
vinarsu de urezu; —kása, —kő-
les, urezu gatitu, pilafu; —kifő-
zött, meridonu.
Riska, adi., roscatu, rosieticu; s.,
vaca mocanésca, vaca rosia; v.
si Koresolya.
Riskos, curbu, recurbu, strimbu; dia-
gonalu.
Risszant, taia in dóua.
Risszál, ciorsaie, taia anevoia.
Ritka, adi., —án, adv., rarú; —réj,
splintúia (Solidago, bot.); —ság,
rarime; raritate.
Ritkáll, tîne de rarú, aro de raritate.
Ritkás, rarú, stravediu.
Ritki, raresee; subtiie; ritkitom pár-
ját, se pare ca rarí cá elu; —ás,
rarire.
Ritkodik, Ritkúl, se raresee; devino
raritate; se subtiie.
Ritkulás, rarire.
Rittyólodik, Rittyólodik, bajocuresce,
deride, isi bate jocu, persifléza.
Rittyeg, Rittyegtet, Rittyent, pleos-
caie.
Rittyó, sementia, sperma (zool.), po-
lutiuna.
Rityeg, spumega, spuméza, clocote
(fertur'a).
Rivacs, grindina, grindina, piétra.
Rivacsos, v., Ripacsos.
Rivad, Rival, Rivvan, v. Riad.
Rivalg, Rivalog, sbiéra taro, rac-
nesce, urla.
Rivalgó, sbicratoriu, racnitoriu, ur-
latoriu.
Rivalkodás, sbicratu, urletu, tîpatu.
Rivalkodik, v. Rivalg.
Rivancs, grandine; v. Rivacs.
Rivás, plansetu; caoietura.
Rivaszt, sparie; v. Riaszt.
Rivogat, mustra; infrunta, repróba.

Rivoka, bulbucu de apa.
Riz, Rízs, urezu.
Rizma, risu, rizma (topu, pe turc.
in Rom.), legatura de charthia.
Rizzamodik, se teme, ii este frica.
Ró, Róv, v. a., crésta, crestéza, in-
sómna; incarca, ráam rották a ne-
héz munkát, m'au incarcatu cu
lucru greu.
Robaj, detunctu, fragóre, fremetu,
vuietu, sgomotu; urletu; bubui-
tura, durduitura.
Robar, insecta.
Robban, trece cu vuietu, trece cu-
sgomotu.
Robert, Robertu, n. pr.
Robog, durduie, troscaie, pocnesce,
vine cu sgomotu; —ás, troscaire,
pocnetu, sgomotu, fremetu, fra-
góro.
Robot, robota, iobagía, servitute,
sclavia, claca poruncita (in feu-
dalismu); boierescu (in Mold.); —
megváltás, descumpararea robotei,
scapare din servitute, emancipare;
—ment, —mentes, scutitu de io-
bagia.
Robtol, face robota, face boieresculu
(in Mold.), face claca (in Munten.),
iobagesce, robesce, slujesce la
domni (in Trans. et Ung.).
Robotos, iobagiu; díleriu (Trans. et
Ung.), clacasiu (Munten.), vecinu
(Mold.).
Rocska, causiu, cofitia, vedritia, al-
biutia, albióra, trocusioru.
Rodhad, Rodhaszt etc., v. Rothad etc.
Rodina, ospetiu de botezu.
Rog, vina; datoría.
Rogosz (slav.), papura, rogozu; pi-
perigu, papura subtíre.
Rogy, Rogyik, cade, concade; —ás,
cadere.
Rogya, ciupitura de versatu; v. si
Ragya.
Rogygyau, Roggyant, v. Rogy,
Rob, putrediene; (fekete ló), calu
negru; —pacsirta, ciocârliá de
stepa; —sárga, murgu.
Rohad, putrediesce; —ás, putredíre.
Roham, inieptatura, atacu; asaltu;
parocsismu; —csapat, colóna de

- asaltu; — dal, semnu de atacu; — hid, pun' a de asaltu; — lépés, pasu de asaltu; mars, — mersu de asaltu; — szij, curea de asaltu (la chivara); — zaj, strigatu de asaltu, alarmu de asaltu.
- Rohan, sa iniépta, se rapede, merge cu iutiéla; — ás, iniéptatura, atacu; asaltu.
- Rohanat, asaltu.
- Rohancz, granatiru, grenadíru.
- Rohanó, asaltatoriu, atacatoriu; mersu generalu.
- Rohanólag, dintr'odata, din chiaru-seninu.
- Rohany, asaltu; rohanyt fut, alérga de asaltu.
- Rohanyoz, ia cu asaltu.
- Robatag, putredu; putrediosu, ce putrediesce usioru.
- Rohoda, adi., —án, adv., urítu, nocuratu, spurcatu, scárnavu; fendarosu.
- Rohoncz, asaltatoriu.
- Rohong, prajina.
- Rojt, tiortioru, gaetanu, frambia, franghia, frimbia, (lat. fimbria, ital. frangia, fr. frange); ciucuru, canafu, motiu (Ciaprazu in Rom. pe turc.); — kötő, frimbieriu, ciucurariu, gaetanariu (ciaprazariu); — sodró, fusu de frimbii; — virág, flóre de gaetane, flóre de ciucuri.
- Rojtos, cu ciucuri.
- Rojtosodik, se inciucura.
- Rojtoz, cose cu gaetane; pune ciucuri.
- Roka, vulpe; rokát fogni vagy kapni, a'si arde, a'si pârlí vestmentulu; — barlang, vesunia de vulpe, borta de vulpe; — bőr, piele de vulpe; — csaptatás, góna de vulpe; aruncatura cu straiulu (jocu nebunescu); — farkfi, cód'a vulpei (botan.); — fogó, berlina, capcana de vulpe (in form'a literei S); — pillangó, vulpoi.
- Rokász, s., venatoriu de vulpi; v., venéza la vulpi.
- Rokászat, venatu de vulpi.
- Rókáz, scuipa; vóme, boresce.
- Rokincza, opritória; v. Rokoncza.
- Rokka, furca de torsu.
- Rokkan, se spetescce (animalulu patrupedu); cade, concade, cade la neputintia, se surpa, se schilavesce, devine invalidu, se schilodesce; — ás, spetire, schilavire; surpare.
- Rokkant, adi., spetitu; strupatu (it. stropiato); neputintiosu, invalidu, schilavu, schidóla; — vítéz, ostasiu invalidu; v. Aggharczos; v. a., spetescce; schilavesce, arunca la neputintia.
- Rokkantság, spetéla (la cai etc.), intiepenóla; cadietura (de edificiu).
- Rokolya, fusta, (femeiéscá); manecariu.
- Rokon, consangénu, fratínu, rudítu, rudenie; cuscrine; cumnatime; cumetrime; — értelmű, sinonimiu, de intielesu consunatoriu; — fél, confrate, sora; — szenv, simpatia, consimtiementu; — szó, cuventu sinonimiu, sinonimia; — szócsere, metonimia, schimbarea sinonimeci; — vértagadás, renegarea sangelui fratiescu (proditio fraterni sanguinis).
- Rokonit, infratiesce.
- Rokonság, consangenia, fratia, confraternitate, rudire.
- Rokonul, se impreuna, se unesce, se infratiesce.
- Rokus, Rocu, n. pr.
- Ról, postpus., despre, de; rolam, rolad, rola, de mine, de tine, de sine, de elu, de ea; arrol a házrol sok jot hallottam, despre acea casa am auditu multe bune.
- Rom, ruina, derimatura, cadietura, destructiune; seregrom, ruinele unei armate.
- Róma, Rom'a.
- Romai, s. et adi., romanu.
- Román, Romanu, n. pr.; dacorománu.
- Románia, Románi'a, Dacoromai'a, Tiera romanésca.
- Románcz, romantia, (cantecu).
- Romba, bomba.
- Rombár, bombardariu.
- Rombáz, bombardéza.
- Rombol, derima, ruinéza, demoléza;

devasta, repune (prapadesce), sfarma, strica; —ás, derinnare, ruinare.
 Romboló akna, mina ruinatória.
 Romboló tíztelep, bateria demontatória.
 Romládék, v. Rom.
 Romladoz, se ruineza, cade, se derima, se destruge; —ás, ruinare etc.
 Romlandó, trecătoriu, supusu stricatiunei; —ság, stricatiune, peritiune.
 Romlás, stricatiune, derimare, ruina, devastatiune, destructiune.
 Romlatag, stricatiuosu, supusu stricatiunei; coruptibilu, supusu coruptiunei (morale), trecătoriu, peritōriu, caducu, fugace, apunătoriu.
 Romlatlan, adi., —úl, adv., necorruptu, nesticatu.
 Romlák, ruina, v. Rom.
 Romlékony, v. Romlandó.
 Romlik, se strica; se destruge, se ruineza, se derima.
 Romlottság, stricatiune, coruptiune.
 Romol, se strica, se nimicesce, se repune, (se prapadesce), se destruge; —hatlan, nesticatiuosu, necorruptibilu.
 Romos, ruínatu, plinu de ruine, derimatu, demolitu.
 Romrés, spartura, bresia (it. brescia), deschisura, deschisetura.
 Róna, s., siesu, campu, campia, planura, pratu; urm'a rótei; carare; adi., dreptu, netedu, planu; —ság, planura.
 Rona, Rodanu (Rhône in Gali'a).
 Roncs, flendara, tréntia.
 Roncsa, bomba, petarda.
 Roncsár, bombardariu.
 Roncsol, v. Rongál.
 Ronda, adi., —án, adv., desmatiatu, destrabalatu; lenesiu; trentiuosuu, flendarosu; necuratu, scârnavu; —ság, necuratin, scârnavia.
 Rondául, adv., flendarosu, scârnavu.
 Rondít, manjesce, scârnavesce; pune in disordine.
 Rondúl, se flendaresce, se destrabaléza, vine in disordine.
 Rongál, strica, sfarma, ruineza, destruge.

Rongy, fléndara, fléndura, petecu, tréntia, sdramtia; —szedő, stramtariu.
 Rongyol, Rongyoll, flendaresce, sfârțica, sfasiie, trentiuesce.
 Rongyollik, se flendaresce, se trentiuesce.
 Rongyos, flendarosu, trentiuosuu; —leves, supa de ou; —ság, flendarime, stare desmatiată.
 Rongyoskodik, ambla flendarosu, ambla trentiuitu.
 Rongyosodik, se trentiuesce, se flendaresce.
 Ront, strica, sfarma, sparge, ruineza, destruge; —ás, stricare, sfarmare etc.
 Rontatlan, adi., —úl, adv., nesticatu, neruinatu.
 Rontó, stricatoriu, sfarmatoriu, spargătoriu, ruinatoriu, destructoriu; —fű, cruciulitia, schinutia, spinutia.
 Rop, dantia, dantiuesce, jóca; —lég, aeru detunatoriu.
 Ropog, pocnesce, detuna; —ás, pocnetu, detunetu.
 Roponcz, v. Raponcz.
 Roppau, pocnesce, detuna.
 Roppant, v., face se detune; adi., cumplitu, enormu, imposantu, fôrte mare, fôrte multu.
 Roppantó, detunatoriu, nuca (la pusca).
 Roppantúl, adv., cumplitu, infricosiatu, in modu spaimantatoriu.
 Roppaszt, v. Roppant.
 Rós, Róska, rosiieticu, roibuletii.
 Roshad, putrediesce.
 Roshaszt, face se putrediesca.
 Roskad, Roskadoz, se surpa, cade, concade; —ás, surpare.
 Roskadály, locu de surpatura, (montan.).
 Roskadék, surpatura.
 Roskadt, surpatu.
 Roskatag, ruinosu, amenintatoriu cu derimare, aprópe de a se ruina.
 Rosolis, rosolu, vinaru artificiosu.
 Rössz, reu; v. Rosz.
 Rösszabbit, strica, deterioréza.
 Rösszabbitmány, deterioratiune.
 Rösszabbadik, se strica, se deterioréza.

- Rosszal, repróba, nu apróba, des-
apróba, descuviintiaza, nu incu-
viintiaza, reiępta.
- Rosszalatos, Rosszalható, de repro-
batu, de reieptatu, de despretiutu;
de condamnatu, damnabilu.
- Roszaság, reutate, reintia.
- Rosszít, face reu, deterioréza.
- Roszkor, la tempu reu nemerita.
- Rost, fibra, firu; stramatura; — anyag,
materia de fibre, materia fibrina.
- Rosta, ciuru, cernatoriu, sita de picle,
de sirna etc.; — aly, curaturi, pl.
- Rostál, cerne, ciuruesce; — ás, cer-
nere, ciuruire.
- Rostálgat, ciuruie; critica.
- Rostany, fibrinu, (chem.).
- Rostély, gratariu, grata, (lat. clathri,
ital. grata); grilagiu, zebra.
- Rostélyos, cu grilagiu; pe gratariu,
(friptura).
- Rostélyoz, pune grilagiu.
- Rostélyozat, Rostélyzat, grilagiu,
grate, cancelu, zebra.
- Rostol, Rostoz, destrama, defibréza,
desfibréza.
- Rostollik, se destrama, se defibréza.
- Rostonya, fibrina, materia fibrósa,
(anat. et chem.).
- Rostos, fibrosu.
- Rostya, supa de cuminu.
- Rosz, reu, blastematu, de nimicu;
v. si Rossz; — akarat, rea-voiu-
tia, defavóre; — akaró, reu-voi-
toriu, nefavoratoriu, neamicu, in-
emicu; — indulatú, reutatosu,
alénu, rancunosu; — híró, faimosu,
— kedví, desgustatu, fara voia;
— lelkú, adi., — leg, adv., reuta-
tiosu, reu la inima; — rúgy, fe-
meia rea, femeia blastemata; —
természetű, reutatosu, de caracteru
periculosu, de natura blastemata.
- Roszabbít, inreutatiesce, face mai
reu; strica, deterioréza.
- Roszabbítmány, deteriorare, deterio-
ratiune.
- Roszabbodik, se strica, se deterio-
réza.
- Roszabbúl, adv., mai reu.
- Roszal, repróba, desapróba, nu in-
cuviiintiaza.
- Roszaság, rointia, reutate.
- Roszít, face reu, strica.
- Roszog, se bulbuca, spumega, clo-
coté (fertur'a la focu).
- Roszogó, gur'a pensoi.
- Rosz szél érte, l'a lovitu gut'a, l'a
lovitu apoplecsi'a.
- Roszúl, adv., reu; — jár, pate reu,
ii merge reu; — var, ii este reu,
este morbosu.
- Róta, céta, trupa; partita.
- Rótás eső, plóia partiala, plóia in
postata.
- Rothad, putrediesce; — ás, putredire,
putrediuene.
- Rothadatlan, neputredítoriu, nepu-
treditiosu.
- Rothaszt, v. a., face se putrediesca.
- Rothasztó, putredítoriu; — látz, fri-
guri putrede.
- Rothatag, putredu.
- Rothatagos, putregaiosu, putrediosu.
- Rott, crestatu; insemnatu; tacsatu;
adunatu; meg—, reprobatu, mu-
stratu.
- Rottyán, v., bulbuca, arunca besica.
- Rotyog, clocote.
- Róv, v. Ró.
- Rovács, linióra, vergea, virgula, coma,
tracetura.
- Rovacs, scontro (finant. et comerc.),
contu-curentu.
- Rovancsol, scontréza, alatura sumele
intre dare si avere.
- Rovar, insecta.
- Rovár, notariu, logofetu.
- Rovársz, s., insectologu; v. a., cu-
lege insecte (ist. nat.).
- Rovartan, insectologia.
- Rovás, crestare; striiu, rabusiu, ra-
vasiu, bátiu de computatu; com-
putu, contu.
- Rovat, Rovatal, crestatura, striia;
zimtiu; rubrica; — iv, tabela.
- Rovaték, crestatura, taiatura; bras-
datura; rubrica, linia lunga.
- Rovatékol, trage rubrice, liniaza;
crestéza de-a lungulu.
- Rovatékos, rubricatu, liniatu; bras-
datu.
- Rovatk, crestatura, striia; — os, cre-
stata.

Rovátkoz, crésta, scobesce.
 Rovatol, Rovatoz, trage rubrice; —ás, rubricare; registrare, dicatiune, inscriere, intabulare (a unui cetățianu în alta comună).
 Roza, Rozika, Ros'a, n. pr.
 Rozália, Rosali'a, n. pr.
 Rózan, sobriu, desteptu, trézu.
 Rozga, cadiutu, schiopu (scaunul, mésa); clatinatu.
 Rozga, calu-de mare, ipotamu, ipopotamu, rosmariu (Trichicus rosmarus).
 Rozmariu; rosmarinu (Ros maris, Ros marinus).
 Rozog, se clatina, se inpletecesce.
 Rozoga, cadiutu; cadietura.
 Rozomák, polifagu (animalu); folte (lat. Gulo), omu mancatiosu.
 Rozongat, v., reprobá, infrunta, imputa, (vitiu, eróre).
 Rozs, secara.
 Rozsa, rosa, trandafir; esipkerozsa, v. vadrozsa, trandafir selbaticu, rosa canésa, flóre de rugu, flóre de cacadariu; basarozsa, peonia; mályvarozsa, flóre de nalba.
 Rozsa, Ros'a, n. pr.; —arec, fatia de trandafir; —bangita, soeu de apa (Viburnum roseum); —bázsál, peonia comuna; —bimbó, bobocu de rosa, calicea rosei; —bokor, tufa de trandafir, rugu de trandafir; —gyómánt, roseta, (diamantu în form'a rosei); —hal, scobariu, barbu de mare; —koráll, dendritu (ist. nat.); —korszoru, cuununa, girlanda de rose; metanii, pl.; —méz, miere de trandafir; —nád, arundine de Indi'a; —olaj, oleu de rose; —suta, unu feliu de panura (în vechime); —szin, colórea rosei; —szinü, adi., —szinüleg, rosa; —szörp, sirupu de trandafir; —tő, radecina de trandafir, tufa de trandafir; —zilíz, nalba invólta (Alcea rosea, numai cu una flóre în vârful).
 Rozsáll, e rumenu (în fatia).
 Rozsanya, secara tetiunósa.
 Rozsás, cu rose; tufa de trandafir; —gerely, scilpetiu, gerania rosia.

Rozsda, rugina; —bura, pól'a S. Mariéi, matricea; rosmarinu selbaticu, (Ledum palustre); —zöld, ocsidu de arama.
 Rozsdás, adi., —an, adv., ruginitu.
 Rozsdásit, v. a., ruginesce.
 Rőzsdásodik, Rozsdásúl, se ruginesce.
 Rozsi, Ros'a, n. pr.
 Rozsika, Rosic'a, n. pr.; rodióra (Rhodiola, flóre straina),
 Rozsnok, opsiga.
 Rozsolis, rosolu, vinarsu indulcitu, vinarsu maiestritu.
 Rozzan, concade, cade.
 Rozzant, v. a., schilavesce, ciungesce, ciungaresce, stropsiesce (fr. estropier); adi., cadiutu, ruinatu, concadiutu; schilavu, ciungu; stropsitu; —ás, schilavire, ciungire; stropsire.
 Rőcsköl, botiesce, mototolesce, muntuca la olalta (vestmentu, tiesetura).
 Rőf, cotu (de Vien'a), rifu.
 Rőffen, grohote, (porculu, odata).
 Rőfog, grohote desu.
 Rőföl, dantia nopti întregi.
 Rőfös, cu cotulu; —áru, marfa de cotu; —kalmár, —kereskedő, negutiatoriu cu cotulu, beccariu, lipscanuu, (Rom.); —kereskés, comerčiu cu marfa de cotu, beccaria, lipscania.
 Rög, bulgáru, brusiu de pamentu, botin; glía; —csapás, asaltu neprevediutu, surprisa; —czukor, zacharu ordinariu; —eszme, idea ficsa.
 Rögény, buba, inflatura, ulcóre, buboiu.
 Rőges, brusiosu, bulgarosu.
 Rőgtön, indata, pe data, la momentu, numai-de-catu (ex tempore, ex improviso); —törvény, lege martiala, lege militaria, lege belica; —törvényszék, tribunalu militariu.
 Rőgtönész, improvisatoriu.
 Rőgtönös, iute, fara veste, improvisatu, repentinu.
 Rőgtönöz, improvisaza, estemporéza.
 Rőgtönző, improvisatoriu; poetastru.

- Rögzés, Rögzött szokás, datina ruginita, datina invescuta.
- Rögzik, so inradecinéza.
- Rögzött, inradecinatu, infiptu, intiepenitu, ruginitu; cronicu.
- Röhej, risu mojicescu, hohotu.
- Röhent, ride mojicesce.
- Röhög, grohote (porculu); căraie; ride tare.
- Rököl, se bocesce, se vaieta, lamentéza; —és, bocetu, bocitura, vaietu; plansu innecatu, plansu cu sughitu.
- Rököny, Rökönyfolt, mucediéla, pata (in pensa, in vasu de lemnu la locu umedu).
- Rökönyölik, ingalbinesce; se patéza, se mucediesce.
- Rökönyös, ingalbinitu, palitu; patatu, muceditu.
- Rökötöl, plange cu sughitu.
- Römpöl, Römpöly, ferestrau de poptinari (cu care se taia dintii poptinelui).
- Rönkecz, indesatu, bondocu, micu si grosu.
- Röp, sboru, volatu; aventu, inaltiare, elauu (alu mintei, alu spiritului, alu geniului); —erö, putere sboratória; —erömmü, machina de sboratu; —ideg, nervulu aripei; —ir, alifia volatila; —irat, föia volanta; —lég, eteru, (in chemia); —mozgony, balantiariu, (in mechan.); —vonal, linia din sboru.
- Röpit, da sboru, face se sböre; aventu, inaltia.
- Röpke, s., mince de pene; adi., volatilu, sburaticu, sburatoriu.
- Röpked, flutura.
- Röppentyü, racheta; —üteg, bateria de rachete.
- Röptelen, pinguina, gâsca de Americ'a.
- Röpten, in sboru.
- Röpténlövö, venatoriu in sboru.
- Rörödik, se fréca.
- Rösgye, necuratia, scârnavia, stercu, gunoiu.
- Röst, gratariu, lésa.
- Röstöl, frige, prajesce.
- Röt, rostu, rumenu; —érez, esu de rodü; —fakó, deresiu (calu); —rócze, ratia de mare; —vad, venatuu rosü (caprióra, cerbu).
- Röteny, rodium (Rhodium, elementu metalicu).
- Rövid, adi., —en, adv., scurtu; —látás, vedere scurta, miopica; —látó, scurtu vedietoriu, miope; —nap, curendu.
- Rövided, adi., scurticelu; —en, adv., pe scurtu.
- Rövidedik, se scurta, scade, (dio'a).
- Rövidít, scurta, scaresce, prescurta; abreviaza, subtrage, ia; —és, abreviatura, prescurtare; scarire, subtragere.
- Rövidítmény, abreviatura, scurtatura, prescurtare.
- Rövidítöjel, semnulu prescurtarei.
- Rövidke, adi., scurticelu, fórte scurtu; s., scurteica.
- Rövidleg, adv., pe scurtu, in modu sumariu; —es, adi., scurtu, sumariu, succintu.
- Rövidlet, prescurtare, sinopse; resumatu; —ben, sinoptico, dupa metodulu sinopticu.
- Rövidletez, resuma.
- Rövidség, scurtime; desavantagiü, danna, damnu, paguba.
- Rövidül, se scurta; —és, —et, prescurtare, scurtatura.
- Röz, pensa de luci, pensa grósa nealbita.
- Rözgödik, Rözgölödik, fisiaie, fisinesce; duraie, durduie, face vuetu.
- Rözgön, indata, pe data, la momentu.
- Rözse (fa), gâteju, uscatura, crénga uscata; fasina (dela fasia si dela lat. fascis), snopu de vergi.
- Rubel, rubla (moneta rusésca de argintu si de charibia).
- Rubiánka, talp'a gâscei, (Blattaria).
- Rubin, Rubint, rubinu; —kolibri, colibri cu cód'a rosüa.
- Rucza, ratia; v. Récze.
- Rucezan, sare nsusu, sparge inainte.
- Rúd, drugu, prajina, ranga, ruda, sulu; —mérlegző, ranga de ba-

- lantiatu; —aczel, oticlu in sulu;
—arany, vérga, sulu de auru;
—czinn, sulu de cositoriu; —czüst,
sulu de argintu; —idma, turna-
tura, infusiune; —vas, sulu de
feru (rotundu), drugu de feru (in
muchi); —vitorla, ventrea pe sulu.
- Rudacs, parusiu, tiuiacu; stilu, (la
antici, instrumentu de scrisu); ba-
tonu, cöda (de condeiu).
- Rudal, ciomagesce, bate cu rudulu;
bate in drugi, face drugu (de auru
etc. etc.).
- Rudaló (kötél), fune de fenu.
- Rudas (ló), calu dela rudu.
- Rudaz, face vergi (de metalu).
- Rudolf, Rudoltu, n. pr.
- Rúg, da cu pitiorulu; fél—, se suie,
se urca (sum'a, pretiulu); —ás,
lovitura.
- Rugalmas, v. Rugékony.
- Rugalom, elasticitate; puterea cór-
dei, puterea arcului.
- Rugaszkodik (neki), se iniépta; át—,
se aventa, sare din colo.
- Rugaszt, iniépta, aventa, rapede.
- Rugat, face se lovésca.
- Rugdós, Rugdóz, bate, da, lovesce
cu pitiórele (calu etc.).
- Rugékony, elasticu; —ság, elasti-
citate.
- Rugerő, elasticitate; puterea córdei,
putero inieptatória.
- Ruggyanta, gumí elasticu.
- Ruglökés, inieptatura.
- Rugmezga, cauciucu.
- Rugó, adi, lovitoriu, batatoriu; ela-
sticu; s., córda, péna, elatru, re-
sortu (mech.); —tok, tée'a resor-
tului (orol.).
- Rugony, córda, elatru; stramuru.
- Rugós, lovitoriu; elasticu.
- Rugósság, Rugonyosság, elasticitate.
- Rugott, borju, vitielu mansatu.
- Rugtat, v. Rugaszt; fel—, v. a.,
suie, inaltia, incórdá; le—, taia
in vorba, impiedeca.
- Ruha, vestmentu, imbracamente, haina,
montura (milit.); —árus, comer-
ciantu de vestmente; —szekrény,
siciriu de vestmente; —tár, gar-
deroba, camera cu vestmente; de-
positoriu de montura.
- Ruhás, cu vestmente, investmentatu,
inbracatu.
- Ruház, investmenta, inbraca, pune
vestmente; —ás, investire; in-
vestmentare, inbracare.
- Ruházat, inbracamente, vestmentu;
montura (milit.).
- Ruházatlan, adi., —úl, adv., nei-
bracatu, despolietu, golann.
- Ruházkodik, se inbraca, se invest-
menta.
- Rupia, rupia, (moneta asiatica).
- Rusko, sgura.
- Rusnya, uritu, scárnavu; v. Ronda.
- Rusz, Rusi'a.
- Rusznyák, s., rutenu, rusnécu; adi.,
rutenescu; —úl, adv., rutenescu.
- Ruta, ruta (lat. Ruta, bot.); seprő—,
abrotana; kövi —, ruta de pétra.
- Rútalkodik, se pórtá scárnavu.
- Rútalmas, adi., —an, adv., uritu,
scárnavu, necuratu.
- Rútalmaz, manjesce, spurca, scâr-
navesce; insulta.
- Rútalom, uritiune, scárnavía, spur-
cátiune.
- Rútít, scárnavesce, intiva, spurca.
- Rútól, insulta, desonestéza, suduie,
injura.
- Rútság, uritiune, scárnavía.
- Rútúl, v., se face uritu, se face
scárnavu; adi., uritu, scárnavu.
- Ruzsony, necurátia, uritiune, scâr-
navia; scârna, cacatu.
- Rücsk, Rücsök, necurátia, scárnavía,
uritiune.
- Rücsköl, v. Rökötöl.
- Rügy, mugure, muguru, germine;
bobocu.
- Rügyes, inmuguritu.
- Rügyész, gogósia, coconu (de in-
secte).
- Rügyezik, inmuguresce, arunca sur-
celi.
- Rüh, rüa, rapanu, híra; —fü, cali-
gurióira, cruciulitia; —ir, salba
de rüa, unsóre, alifia de vinde-
decatu rü'a.
- Rüheder, Rühheróczy, Rühherongy, omu
rapanosu.

Rühelödik, se scarpina.
 Rühes, adi., —en, adv., rüosu.
 Rühesedik, Rühed, Rühesül, se imple
 de rüa.
 Rühesit, Rüheszt, imple de rüa.
 Rühet, se inferbenta, se infurie (de
 poft'a seccsuala, cerbii s. a.; lat.
 in rabiem agi).
 Rühetés, ardóre, fervóre, pofta seccsuala.

Rühöczi, rüosu, rapanosu.
 Rühöl, scarpina.
 Rühölödik, se scarpina.
 Rükercz, flóre frumósa, amarauta (ce
 nu se vestediesce).
 Rüköl, se vaiera; v. Rököl.
 Rüpö, lalau; v. Ripö.
 Rütet, ecstasa.

S.

S, 's, si, et.
 Sat. = és a többi, si cealalte, et-
 cetera, s. c. l., etc.
 Ste. = s több efféle, si altele cá
 aceste, s. a. c. a.
 Sadar, Sandarit, arunca, iniépta, aventa,
 rapede; mana, gonesce iute.
 Sáf, bota, cofa, donitia; olisióra.
 Sáfár, administratoriu, epistatu, in-
 grijitoriu (Rom. in afaceri econ.),
 deregatoriu, provisoriu, prefectu
 (Traus. in afaceri econ.); factoriu
 (in comere.).
 Safarina, tiitória, concubina; —ság,
 concubinatu.
 Sáfárokodás, administrare, ingrijire.
 Sáfárokodik, administra, pórtá tréb'a.
 Sáfárság, administratiune, factoria.
 Sáfvány, safloru, safranu, siofranu,
 (ital. zafferano, franc. safranu, lat.
 Crocus).
 Sáfványos, cu safranu; safranariu,
 negotiatoriu de safranu.
 Sáfványoz, drege cu safranu; —szek-
 licez, safranu selbaticu, safloru de
 coloratu.
 Saja, duplu, tare, (materia tiesuta);
 —fátyol, velu duplu; —szalag,
 pantlica dupla.
 Sajat, adi., propriu; s., proprietate;
 —jog, dreptu de proprietate; —
 nemü, —szerü, propriu; singu-
 lariu, caracteristicu; —tözs, co-
 merciu propriu; —váltó, cambiu
 propriu, sola.
 Sajáti, adi., singulariu; —lag, adv.,
 in modu singulariu.
 Sajátiság, v. Sajátság.

Sajátít, isi apropriaza, ia (ceva); el—
 fura; —ás, apropriaire.
 Sajátító, genitivu.
 Sajátképen, Sajátlag, adv., proprie;
 in modu singulariu, in modu ca-
 ractoristicu.
 Sajátlagos, caracteristicu, singulariu;
 specificu.
 Sajátlanul, nepropriu, in modu im-
 propriu.
 Sajától, v. Sajátit.
 Sajátos, s., proprietariu; adi., sin-
 gulariu, caracteristicu; specificu.
 Sajátság, singularitate, calitate ca-
 racteristica, particularitare.
 Sajátszerűleg, adv., in modu singu-
 lariu.
 Sajdit, simte durere mica; v. Sejt.
 Sajgás, usturatura (in buba).
 Sajgat, dóre, ustura; presimte.
 Sajgatóhal, fusariu electricu, gim-
 notu electricu.
 Sajgó, doretoriu, usturatoriu.
 Sajgocz, —berzes, fusariu electricu;
 v. Sajgatóhal.
 Sajin, nepregetatoriu, muncitoriu, di-
 ligentó; —ság, nepregetu, dili-
 gentia.
 Sajjog, dreptu de proprietate.
 Sajka, luntre, sieica, barca; gon-
 dola.
 Sajkás, luntrariu, sieicariu; gondo-
 lariu.
 Sajkáz, plutesce, merge cu luntrea.
 Sajlottat, torturéza, (casnesce).
 Sajmeggy, cerasia padurétia.
 Sajnál, compatimesce (la reulu cuiva),
 ilu (o) dóre, ii pare reu; —vá-

- lakitől valamit, detrage, subtrage, nu da buerosu; ne sajnáljon kogyed, fa bine, ai bunatate; — ás, — at, compatimire.
- Sajnálkodik, Sajnálkozik, compati-mesco, se indura (de cineva), are mila; deplange, deplóra.
- Sajnos, adi., — an, adv., dorerosu, amaru; de compatimitu, deplora-bile.
- Sajog, ustura (bub'a).
- Sajon, compatimire, compasiune, mila.
- Sajt, casiu, casiucavalu; — árus, brandiariu; — atka, strepedu.
- Sajtalan, nesaratn; v. Sotalan.
- Sajtany, cascinu (chem.).
- Sajtár, siustariu, vedritia de mulsu; causiu; albitia, cuinta.
- Sajtó, tésucu, stocatoriú, tipariu, presa; linu (de póme); — fény, lustru de tésucu; — fordítója, sucitoriú de tésucu; — gerenda, grind'a tésucu-lui; — ház, crama, casa de tes-cuitu; — kihágás, — vétség, de-lictu de presa, (jurid.); — rabság, sclavi'a presei; — rendelet, in-structiune de presa; — szabadság, libertatea presei; — törvény, lege de presa.
- Sajtol, stórce, tescuesce; — ás, tes-cuéla; vinu tescuitu, (era nu cal-catu).
- Sajtolat, tescuitura; tiparitura.
- Sajtolatlan, nestorsu, netescuitu.
- Sajtolttbor, vinu tescuitu.
- Sajtos, adi., cu casiu.
- Sakál, siacalu, jacalu (evresce Schu-gal, animalu res., miulocu intre cane si vulpe).
- Sakk, Sakkjáték, rege, siachu (in limb'a pers.); jocu in siachu.
- Sakkoz, jóca in siachu.
- Sál, sialu (Shawl).
- Sala, turmalinu, (specie de pétra cu feru).
- Salak, sgura (de metale); remasitia pe fundu, scursura; drosde; scartu, (mard'a, turc., se dice despre marfa stricata); — ércz, esu sgurosú; — halom, gruui, movila de sgura (montan.); — réz, sgura de arama; — üveg, lava sticlósa.
- Salakol, ki—, alege, da in scartu.
- Salckúl, el—, se face sgura, se sgu-réza.
- Salamon, Salomonu, Solomonu, n. pr.
- Salamonkodik, face pe intieptulu.
- Salapol, chiuie, salta de bucuria.
- Saláta, laptuca, salata; — torma, cre-tica de gradina, macrisiu-de gra-dina.
- Salavár, asilu, locu de scapare (Salva guardia).
- Salavari, cióreci de calaritu, siolo-vari, sialvari, pl.
- Salétrom, salpetru (dela lat. Sal petrae), salitru (coruptu din Sal-nitrum), sare alcalina; — főzés, fabricare de salitru; — főző, fa-bricantu de salitru.
- Salétromos, cu salpetru.
- Sallang, ciucuru, tiortiolu de curele, (la cai); — os, cu tiortioi, tiort-iolatu.
- Sallangoz, pune tiortioi.
- Sállik, v. Sárhat.
- Saloeska, sialuletiu; sierparelu, brénu.
- Sám, calapodu; modelu, forma; pun-titia; — fa, calapodu; — facináló, calapodariu.
- Sámfáz, bate pe calapodu (ciobóte, stible).
- Sámol, Sámoz, modeléza.
- Sámsoj, Samsonu, n. pr.
- Samu, Sámuel, Samuilu.
- Sancz, scrumu (in pipa).
- Sáncz, siantiu; trincea; redutu, for-tificatiune; — ásó, sapatoriú de siantiu; — karozat, palisata, ulu-caria; — mü, redutu.
- Sánczol, siantiuesce; — ás, siantiuire.
- Sánczolat, siantiuitura.
- Sanda, Sandal, chioru, strabonu; — ság, chiorime, strabonia.
- Sandalog, este chioru, intórce ochii.
- Sandikál, Sandit, chioresce, cauta piezisiu.
- Sándor, Alecsandru, Alecu, Sandu, Siandru, n. pr.
- Sandorol, este siontorogu, merge la o parto.

- Sandra, lerfa, meretrice, curva, femeia pierduta.
- Sándri, Siandru cu, Sanduletiu, n. pr.
- Sank, scursura, remasitia pe fundu; mola.
- Sankol, limpediesce.
- Sankos, molosu, tinosu.
- Sanny, vescediela, vescedime; mârcedime, ecticare.
- Sannyad, se vescediesce; se mârcediesce, scade.
- Sannyaszt, mârcediesce; vescediesce.
- Sântu, Sântika, schiopu; —ság, schiopare, schiopatura.
- Sântál, Sântikál, Sântit, schiopa, schiopata.
- Sântaly, scalenocdru, trianghiú neegalu (geom.).
- Sântitás, schiopare.
- Sântül, schiopa; se schilavesce.
- Sanyar, calamitate, ticalosia, nevoia, necasu; plaga, tortura.
- Sanyargás, viétia amarita, viétia ticalosa.
- Sanyargat, Sanyarit, torturéza, necasiesce, amaresce; —ás, torturare etc.
- Sanyarkodik, v. Sanyarog.
- Sanyarlövés, puscatura de pericolu.
- Sanyarodik, devine la calamitate, cade in ticalosia; cade in necasu, impilese.
- Sanyarog, duce viétia amara, pe-trece in miseria, suferé in calamitate; se afa in ticalosia.
- Sanyarú, adi., —an, adv., miserabilu, ticalosu, nacajitu; —ság, calamitate, ticalosia, necasu.
- Sáp, palóre, colóre palida, colóre mortarétia, colóre morbósa, galbinéla.
- Sápad, v. Sáppad etc.
- Sápadoz, schimba fetie.
- Sápadtság, palóre, colóre palida, fatia palida, fatia galbina; v. Sáp.
- Sápékokodik, se plange, se vaiera, lamentéza, se boccesce.
- Sápit, Sápitoz, sbiéra, striga, se vaiera, se plange; —ás, vaierare, bocire, lamentare.
- Sapka, caciula; comanacu, cuciuma, cuca; tichia, scuffa.
- Sápkor, galbinare, (morbu).
- Sápódik, Sápol, Sápólódik, se boccesce, se plange, se vaiera, lamentéza.
- Sápoq, gâgaie, gâraie; vorbesce ragusitu.
- Sáppad, se face palidu, capata fatia palida, se ingalbinesce; —ás, ingalbinire, palóre.
- Sáppadt, adi., —an, adv., palidu, galbinu.
- Sáppaszt, face palidu.
- Sáppul, v. Sáppad.
- Sár, tina, imu, imala, glodu, noroiu; —arany, auru nativu, auru solidu; —csatorna, cloaca, canalu suteranu; —czipe, —csipő, calocu, galocu; —fészek, locuintia porcésca, locuintia scárnava; satu tinosu; cuibu porcescu; —fűz, salca galbina.
- Sára, Sar'a, n. pr.
- Sarabol, tunde, ratéza.
- Saraboló, fórfeci, pl.
- Sarang, surcelu; descendente, devii-toriu.
- Sarangoz, Sarangozik, incoltiesce, arunca germen.
- Sáresa, lesitia, fulica, (lat. fulica, ital. folaga), gainusia de apa, (specie).
- Sarcz, contributiune belica, contributiune de rescumpare (de prada, de focu).
- Sarczol, impune contributiune, des-póie de bani.
- Sárda, sida, plopú de Indi'a (cu frundia móle cá metas'a. (Sida Abutilon).
- Sárga, adi., —án, adv., galbinu; —csörű, teneru gagantiu, putioiu, junisioru; copilandru; —czukor, candelu; —dinye, pepine galbinu; —gyopár, seranta, (Xeranthemum); sclipetiu, (botan.); —hasu béka, bróscá mugitória; —kór, galbinare; —kóros, de galbinare; —láz, friguri galbine; —ló, calu roibu; —murok, daucu, carotu, morcovu galbinu; —répa, napu galbinu; —réz, arama galbina, cióia, alama (Orichalcum); —rézműves, alamariu; —rigó,

mierla galbina, sturdiu auriu (Sturdus aureus); — tarnics, aristolaca, (botan.).

Sárgállik, bate in galbinu; este galbinu.

Sárgany, uraniu, (miner).

Sárgás, galbiu, galbuiu.

Sárgáság, galbinéla; galbinare.

Sárg-éleg, uranocsidu.

Sárgít, face galbinu, ingalbinesce, da colóre galbina.

Sárgodik, Sárgúl, se ingalbinesce.

Sárgyóka, presura, (pasero).

Sarka, carnefice, belitoriu; v. Hohér.

Sárhat, Sállik, Sárlik, Sárlozik, e de saritu (ép'a prin armasariu).

Sári, Sar'a n. pr.

Sárig, galbinu.

Sarj, Sarjadék, surcelu, mladitia; descendente, stranepotu.

Sarjad, Sarjadzik, incoltiesce, germina, resare, cresce; otavesce, cresce din nou; —zás, germinare, incoltire, resarire; otavire.

Sarjangozik, resare, incoltiesce.

Sarjzat, surcelu; germinu, germine.

Sarjú, a dóu'a érba, a tréi'a érba, fenu de tómná, otava; —ág, surcelu.

Sark, calcaiu; títna, cardine, (la usia); polu, (la globu); sarkában lenni valakinek, a urmarí pe cineva; —csillag, stea polaria; —fa, calapodu de calcaiu; lemnu din calcaiu; —kór, cercu polariu; —kötő, legatura de colóne; —pont, pivotu; —szám, numernu cardinalu; —tétel, aksioma; —vas, títna; —vidék, regiune polaria; —virág, pintenelu (Delphinium).

Sarkal, inpintena; da stramuru; urmaresce, persecutéza, prigonesce; —ás, inpintenare; urmarire etc.

Sarkalat, obiectu principalu, lucru principalu, cauza principala; indemnu, impulsu, stramuru; —kenyér, coltucu, dontiu.

Sarkalatos, cardinalu, principalu, fundamentalu.

Sarkallik, e fundatu, e intemeietu.

Sarkantyú, pintene, pintenu, calcariu; corteiu, (in cetatilo marine locu largu pentru mar'fa desbarcata); caiu, (totu acolo); —gát, molu (Molu); —taráj, —taraj, rotil'a pintenului; —virág, v. Sarkvirág.

Sarkantyúka, pintenasiu (Tropaeolum).

Sarkantyús, inpintenatu; pintenogu, (calu); pintenariu, fauru de pinteni.

Sarkantyuz, inpintena, da pinteni; pune pinteni; —ás, inpintenare etc.

Sárkány, balauru, sierpe aripatu, (mitol.); cocosiulu flintei; —álgyú, vasiliscu; —csavar, siurubu de cocosiu; —fi, puiu de balauru; —fű, crinu de apa, sierparitia, dragana, —gyik, balauru sboratoriu; —hal, balauru de mare; —huzó, iucordatoriu de pusca; —kontyvirág, sierparitia; —ripacshal, balauru de mare; —tél, lapte de balauru; crambambuli, vinarsu aprinsu cu miere.

Sarkas, urmatoriu, persecutoriu, shiru.

Sarkiság, polaritate, (fis.).

Sárkonya, sange de balauru, (specie de gumu).

Sarkul, se polarisaza, (fis.).

Sarkulat, polarisatiune.

Sarlang, v. Sallang.

Sárlik, v. Sárhat.

Sarló, secere.

Sarlódad, form'a secerei.

Sarlós-Boldogasszony, Bun'a vestire.

Sarlós bolonyik, seceraritia, (bot.).

Sarlosfű, jügarelu, calamandra, dambetiu (botan.).

Saroz, secera, taia cu secerea.

Sárma, alunica, lusca (Ornithogallum).

Sármalinkó, v. Sárgarigó.

Sarmalódik, urméza, calca in urma.

Sármány, presura, (pasere).

Saroglya, scariga, (siregla).

Sarok, coltiu, anghiu; títna; —dúc, pilastru din coltiu; —fal, contrafortu (fortif.); —kő, piétra din anghiu, piétra anghiularia; —oszlop, colóna din anghiu; —szám, numernu cardinalu.

- Sarokba szorit, stringe in pinteni, aduce in strimtóre.
- Sarol, taia, curma.
- Sáros, adi., —an, adv., imosu, tinosu, noroiosu.
- Sároz, intina, manjesce, scarnavesce.
- Sárszalonka, Sártyuk, becatiu de balta.
- Sártök, bostanu buburosu.
- Saru, caltiamente, caltiunu, papucu; stibla, ciobóta, cisma; botina; pantofu, sandalu, opinca; —szi, curca de sandale.
- Sarusz, Sarutás, ciobotariu, caltiunariu, cismariu; pantofariu.
- Sarutlan, descultiu.
- Saruz, incaltia.
- Sárviz, fere, fiero.
- Sárzódik, se intina.
- Sas, acera, pajora; aranyos—, acera auria; csonttörő—, acera sfarmamatoria de óse; foketo—, acera négra; halászó—, v. Ráró; —keselyű, vulturu; —orrú, nasu romanu, nasu de domnitoriu; —szem, ochiu ageru, ochiu sagetatoriu.
- Sás, arundine, papura, piperigu, tresthia, rogozu; —liliom, —nőzirom, spetéza, crinu de apa.
- Sása, sosu, (franc. Sauce), salce, zama grósa; —fű, caltiunasu, nasturelu, hranitia; érba de langóre.
- Sásas, locu baltosu, arundinetu, tresthietu.
- Sáska, locusta.
- Sasóka, cuiu incovoietu, cuiu cu barba.
- Sasos, cu acera.
- Sásos, v. Sásas; —papir, charthia regala.
- Sassadik, langediesce, obosesce, decade.
- Sátán, satana, diavolu, dracu, uiga'lu-crucea, demonu reu, aghiutia.
- Satnya, márcedu, miserabilu, ticalosu.
- Satnyúl, Satnyad, se marcediesce, se ticalosiesce.
- Sató, téscu.
- Sátor, cortu; —bolt, butica de cortu; —czövek, pociumbu de cortu; —fa, ranga de cortu; —karó, paru de cortu; —kötél, fune de cortu.
- Sátoros, de cortu; corturariu; —ünnep, serbatóre imperatésca, (prasnica); Rusalii.
- Sátoroz, petrece sub corturi.
- Sátorozik, destende (paunulu cód'a).
- Satrafa, pantiura betrana, cotorontia desfrenata, curva betrana.
- Satrat, tandalesce; vagabundéza, taia caniloru frundie.
- Satu, Sotu, v. Sajtó.
- Sav, acrima, acréla, otietime, acidu.
- Sáv, dunga, venetiéla; striia, crestatura.
- Savany, ocsigenu; flogistu; acidu, acrima, otietime; —édes, salca, dulce-acriu.
- Savanydad, acríu, acrisioru.
- Savanyít, inacresce.
- Savanyítatlan, adi., —úl, adv., neinacritu.
- Savanyító, inacritoria, dospéla.
- Savanyodik, se inacresce.
- Savanyítalanit, scóte acréla, desacresce.
- Savanyú, adi., —an, adv., acru; —viz, apa acra, apa minerala.
- Savanyús, adi., Savanyusan, adv., acríu.
- Savar, érba sarata, (Salsola).
- Savastó, lacu saratu.
- Savít, ocsidéza, inacresce.
- Savó, zeru; jintuéla.
- Savodik, Savosodik, se face zerosu.
- Sávól, dungsce, face dungi.
- Sávoly, dunga, vérga, linia; ape, pl. (in tieseturi, de ecs. de metasa).
- Sávolyos, cu ape; —vászon, pensa cu dungi.
- Sávós, cu dungi, vergatu, cu linii, liniatu.
- Se, neci, nece, nici, nici nu.
- Sé, Séd, riu, periu, vale.
- Seb, plaga, rana; buba, ulcóre; iutiéla, rapodiune, celeritate; —ejtés, ranire, vulnerare; —fa, v. Kőrifsa; —forrasztófű, erb'a Santei-Sofiei, mustariu selbaticu, cardaminu de campu, (Sisymbrium Sophia); —hely, cicatrice, plaga

scortiosiată; —helyes, cu cicatrice; —ir, alifia de rani; —orvos, chirurgu; —tapasz, emplastru.

Sebes, adi., —en, adv., ranitu, vulneratu, vetamatu; iute, rapede; rapitoriu (riu, caln); acru; —járó, sprintenu, fugaciú, iute de pitióre; —lépés, pasu duplu.

Sebesedik, se ranesce, se vulneréza, se vétama; se iutesce.

Sebesit, ranesce, vulneréza; —és, ranire, vulnerare.

Sebesedik, ambla iute, grabesce, acceleréza, iutesce, intetiesce, este sprintenu.

Sebesség, íutiéla, sprintenia, celeritate.

Sebestyén, Sebastianu, Sevastianu, n. pr.

Sebesül, v. Sebesedik.

Sebész, chirurgu (falceriu).

Sebészet, Sebészeg, chirurgia.

Sebészi, chirurgicu.

Sobcz, Sebhet, Sobheszt, ranesce, vétama, vulneréza.

Sebhed, Sebhezik, se ranesce, se vulneréza.

Sebhely, cicatrice, rana scortiosiată.

Sebhetetlen, Sebhetlen, nevulnerabilu.

Sebő, Sebők, Sevastianu, n. pr.

Sebtelen, nevulneratu, neranitu.

Sebton, Sebtében, rapede, iute, sprintenu, in fuga.

Sebtes, fugitivu, fugaciú.

Sebzet, ranire, vetamare, vulnerare.

Sebzetlen, nevulneratu, neranitu.

Sebzi, v. a., ilu (o) vulneréza, ranesce.

Sebzik, este ranitu, o vulneratu, ranitu.

Sebző, ranitoriu; ranitu, vulneratoriu.

Segéd, ajutoriu, ajutorintia, sucursu; subventiune; —társ, ajutoriu, adjunctu, asistente; secundante; adjutantu; tözssegéd, sodalu, comiú, (la comerciu); —adat, documentu de justificare, documentu de escusa, proba; ajutorintia; —bíró, asesoriu; —díj, subsidiu, stipendiú, bursa (la studenti); —díjas, stipendiatu; —eszköz, —szer, remediú, midiulocu de ajutoriu; do-

cumentu, proba (jurid.); —had, armata sucursala, armata de ajutoriu; —könyv, compendiú; —lelkész, —pap, capelanu; —tiszt, adjutantu; —tudomány, sciintia ajutatória (geografia, statistica, chronologia, la istoria etc.).

Segédel, ministra (la altariu).

Segedelem, ajutoriu, ajutorintia; subventiune (cu bani), sucursu (cu arme).

Segedelmes, de ajutoriu; —ség, ajutorintia.

Segédkedik, asista.

Segél, v. a. et n., ajuta, ajutoréza, subvine; —és, ajuta, ajutorare.

Segély, ajutoriu; v. Segedelem; —pénz, subventiune; sucursu, contribuie extraordinaria (in montan.).

Segélyez, ajuta, sucurge; subventionéza (cu bani).

Segélytelen, fara ajutoriu, neajutatu, parasitu.

Segesvár, Segisiór'a, (cetate).

Segg, curu; —vágány, gaóza, vagma; —vakaró, cacadari, pl.; —véghurka, matiulu dreptu, matiulu curului.

Segges, curesiu, curosu; avaru, sgárcitu, ciúfutu.

Segit, ajuta, sucurge, subvine; subventionéza; —és, ajutoriu, sucursu.

Segítő, ajutatoriu, asistente; adjutantu.

Segítség, ajutoriu; v. Segély.

Schol, Seholsen, nicaire, necairi.

Sehonnai, veneticu, adunatura.

Sehonnán, Sehonnét, de nicairi.

Sehová, Sehovásem, la nici o parte, nicairi.

Sejdelem, v. Sejtelelem.

Sejdit, v. Sejt.

Sejk, capetenia, síeicu, (la arabi, turci etc.).

Sejt, Selyt, s., faguru; celula (de miere, de albina).

Sejt, v., presimte, divina, gácesce, prognosticéza; presupune.

Sejtelelem, presimtiú, divinatime, presagiú, auguriu; instinctu.

Sejteny, celuliniu.

Sejtes, celulatu.

Sejtés, v. Sejtelem.
 Sejtesércz, csu celulosu, metalu cu gaurele, (montan.).
 Sejtesméz, miere de faguru.
 Sejtöleges, adi., — en, adv., presumtivu.
 Sejtszövet, tiesetura celularia.
 Sekély, s., vadu, trecetoria; adi., scadiutu (riulu).
 Sekélyedik, scade.
 Sekélyes, scundu, scadiutu.
 Sekrestye, sacristia, vestmentaria (in bis. apus.).
 Sekrestyés, sacristianu, elisieru, (slav. tiercovnicu).
 Selejít, lapedatura; scartu; marfa stricata (turc. mardá, in Rom.), vracu; faguru de miere.
 Selejtel, Selejtez, arunca in scartu; lapadá.
 Selejtes, reu, de nimicu, de lapedatu.
 Seleny, tungsténu, volframu, (elementu metalicu).
 Selleg, potiriu, calice.
 Sélő, apa rapitoria; torente.
 Selmeçz, Semnitiu (riu si orasiu montanisticu).
 Seluőcz, scoica ghiimpósa.
 Sélye, mormentu, sicriulu mortului.
 Selyem, metasa; materia de metasa; — áru, metasaria — árus, metasariu, negutiatoriu de metasa; — birka, — juh, óie tígaia; óie merino; — bogár, — pille, verme de metasa; — csipke, blondu, dentea de metasa; — golyó, — gubó, gogósia, coconu de metasa; — gyár, fabrica de metasa; — gyárnok, — gyáros, fabricantu de metasa; — himzet, chindeséla cu metasa, brodaría cu metasa; — sodró, resucitoriu de metasa, ibrisínariu; móra de metasa; — szál, firu de metasa; — szalag, pantlica de metasa; — szövet, tiesetura de metasa; — szövet, materia de metasa; — szövő, metasariu, pensariu de metasa; — tenyésztés, — termesztés, prasirea vermiloru de metasa; — zsinég, gaetanu de metasa.

Selymék, balta, baltóca.
 Selymér, gandacu de metasa, verme de metasa.
 Selymes, cá metas'a; metasosu, avutu de metasa; de metasa.
 Selymész, metasariu, producentu de metasa.
 Selymészet, metasaria, prasire de metasa, economia de metasa, sericicultura.
 Selyörke, scoicariu.
 Selyp, adi., — en, adv., pelticu; balbaitu.
 Selypeg, Selypit, vorbesce pelticu, balbaie; — és, pelticia, balbaitura.
 Sem, nece, nice, nici.
 Semer, negelu; — fű, ranunchiu de balta (Ranunculus sceleratus, séu Climatis recta, bot.).
 Sembogy, decatu, decatu cá.
 Semjék, Semlyék, balta, rovina, lunca apatósa; tina, noroiu.
 Semjékes, baltosu, noroiosu, rovinosu.
 Semleg, adv., neutralu; — es, adi., neutralu.
 Semlegésít, v., neutraliséza.
 Semlegesség, neutralitate.
 Semmed, incremenesce, inmarmuresce, intiepenesce.
 Semmi, Semmisen, nemicu, nimicu; nu face nimicu; — felé, nicairi, in nici o parte, la nici una parte; — féle, nici unulu (a), nimicu; — házi, adunatura, veneticu, unu nimeni, golanu.
 Semmiként, Semmikép, Semmiképen, Semmiféleképen, nici-decumu, in nici-unu modu.
 Semminemű, de nici-unu feliu, de nici-una specie.
 Semmirekellő, Semmirevaló, tandala, omu-de nimicu, perde-vara; porcu-de cane, strengariu, berbanu, cuionu; — ség, tandalitura; strengaria, berbania, cuionaria.
 Semmis, nula, nimicitu, anulatu, nulificatu; — ég, nulitate.
 Semmisedés, Semmistület, nulificare.

Semmisedik, Semmistül, se nimicesce, se nulifica.
 Semmiség, nimicu; lucru de nimicu; bagatela, secatura, frivolitate.
 Semmiségi, de nulificare, de anulare, de casatiune, de nevaliditate.
 Semmisleg, adv., nulu, casatu, anulatu.
 Semmit, Semmisit, Semmivéteszen, anuléza, desfiintiaza, nimicosce, nulifica, spulbera, preface in nimicu; —és, anulare, nulificare, nemicire; casatiune; amortisatiune.
 Semmünnen, de nicairi, dela nici-o parte.
 Sempont, zeru, punct-de zeru, (in termometru etc.).
 Sem-sem, nici-nici.
 Senki, Senki nem, Senki sem, nimeni, uime, nemine.
 Sennyedék, rüa; lepra, rapanu, hîra; —es, rîosu; leprosu, rapanosu, hîrosu, bubosu.
 Sentés, cabana, birtu, carciuma.
 Senyv, languedîme, morbositate, cachectia.
 Senyved, se languediesce; putrediesce; —és, languedîme; putredîme.
 Seper, matura, curatia, sterge.
 Sepped, se cufunda.
 Seppedék, tina, necuratia; —es, tinosu, necuratu.
 Sepredék, matura incetisiuru.
 Sepregető, maturatoriu, stergătoriu, curatitoriu.
 Seprő, maturatoriu; matura, stergătoria; —kertiseprő, artemisia, pelinitia; érb'a S. Sofie (bot.); —czirok, pasatu de Arabi'a (Holchus Sorgun); —fogarepedt, muschiu (specie); —jenezster, bucsau, grosama, (bot.); —kötő, maturariu; —libatopp, ruta, artemisia, pelinitia; —pálinka, vinarsu de drojde; —üröm, pelinu.
 Seprőke, bucsau, (bot.).
 Seprőlék, gunoin.
 Sepröz, bate cu matur'a.
 Seprít, scursura, drojde; spalatura, latúri, pl.; lapedatura.
 Ser, bere (slav. olavina); sucitura; —adó, accisa de bere, beraritu;

— árus, berariu; —csarnok, hala de bere; beraria; —eczet, otietu de bere; --élesztő, drojde, plamadéla; —fözde, beraria; —fözési jog, dreptu de beraria; —föző, berariu; —föző legőny, sierbu de beraria; —föző üst, caldare de bere; —ház, beraria, casa de bere.
 Sér, v. n., dóre; s., vetamatura; v. Sérv.
 Serezog, sbiéra, striga.
 Serde (lovás század), escadronu, centuriune de calarime.
 Sérdekel, vétama, ranesce, vulneréza.
 Serdít, invèrtesce, sucesce.
 Serdül, cresce; —és, —et, crescere.
 Serdületlen, necrescutu, nematoru.
 Serdült, crescutu, adultu, matoru, ajunsu la pubertate.
 Serdülség, pubertate, etate matora, etate de casatoritu.
 Seréb, legatura, jurbe, fascicu.
 Sereg (pl. seregek, sergek), céta, multime; órda; armata, óste, trupa; eumulu, gramađa; —hajtó, maroderu; celu din urma; —homlok, frontu; —nézet, mustra, revista de trupo; —osztály, departimentu de óste (Detachment); —rom, ruin'a armatei; —szárny, arip'a óstei; —tüz, descarcatura (Decharge); —váz, cadrele óstei (Cadres); —zászló, flamura, stendartu, drapelu, stégu.
 Seregel, se aduna, concurge.
 Seregély, grauru; —szeder, muru, (arbustu); —szürke, in colórea ferului, negru-suru.
 Seregenként, cu cetele, cu órdele.
 Seregi, din céta, din óste, din trupa.
 Soreglés, concursu, conflucsu, adunare, alergatura.
 Sereglük, v. Seregel.
 Sereglye, grauru; v. Seregély.
 Sérelem, vetamare, ofensiune; injuria, ultragiu; plansóre, greumentu, nepastuire.
 Sérelemkedik, vétama, ofende, ofenséza, ultragiaza, insulta.
 Sérelmes, adi., —en, adv., vetamatu, ofensatu, ultragiatu, deonestatu.

Serény, fenu de tótna, fenu alu
doilea, otava.
Serény, s., cóma; adi., inte, sprin-
tenu, rapede, celeru; —sóg, iu-
tiéla, sprintenia, rapediune, cele-
ritate; activitate, diligentia; —en,
adv., cu iutiéla, rapede; —es, co-
matu, cu cóma.
Serénykedik, Serénykődik, se pórtá
sprintenu, ambla inte, nu pregeta,
e nepregetatoriu.
Serényül, adv., sprintenu, rapede;
nepregetatoriu.
Seres, de bere, cu bere; sucitu, re-
sucitu; dreptu.
Serestély, Silvestru, n. pr.
Sérész, —harcsa, siluru tremura-
toriu, tépa (specie de somnu).
Serét, alica, globuletiu de paseri.
Serez, bé la bere.
Serfözöi, de beraria, de berariu.
Sérfi, érb'a fetioriloru, erniaria, bu-
ruéna de surpatura.
Serge, perdca, umbrea, umbrela, apa-
ratoriu; paravann (ital. paravento).
Serha, v. Sarha.
Serház, beraria, ospetaria de bere.
Sérhüdik, se vétama, se surpa, (bar-
batulu).
Seriškál, Séríkál, tandalesce, ambla
nimicu.
Serincz, costrasiu boticosu, (pesce).
Serit, resucesce, tórce; invérte, su-
cesce; asóga (aluatulu), intende
(turf'a de taietiei); pitula, fura.
Sérít, v. Sért.
Serkád, cada de bere.
Serke, lendina, lindina (in peru);
—fü, muschiu de pinu.
Serked, Serkedez, resare, se inaltia,
se ridica.
Serke, se destépta; —és, destep-
tare.
Serken, Serkenget, destépta.
Serkentő, desteptatoriu.
Serkés, lendinosu, lindinosu.
Sérkötész, bandagistu, (chirurg).
Sérkötő, bandagiu, cercu de surpa-
tura.
Sérlő, aroma de bere.
Serleg, pocalu, pacharu mare.
Serlegez, bé, se óspeta, sta la botia.

Sérlel, v. Fájjal.
Sérlik, se resucesce (ati'a).
Sérorvos, Sérsebész, chirurgu de sur-
paturi.
Sérog, dorerosu, doratoriu.
Serpeg, Serpen, prăjesce.
Serpeny, tigua (la flinta).
Serpenyő, tigua (de friptu, de coptu);
discu de cumpana, scafa de cum-
pana.
Serpenyős, fauru de tigua.
Serpenyre port! prafu in tigua!
Serpenyt nyiss! deschide tigua!
Serpenyt zárj! inchide tigua! (cu-
vente de comanda).
Sért, genéza; vétama, ofende; strica.
Serte, peru grosu, cóma (de porcu);
barba; —haju, peru aspru.
Sertecsék, alantu, érba mare (Inula).
Sértemény, injuratura, ultragiare, ve-
tamare, violare, insulta.
Sértés, rimatoriu, porcu.
Sértés, v. Sértemény.
Sértetlen, adi., —ül, adv., nevota-
matu, neatinsu.
Sérthetetlen, Sérthetlen, adi., —ül,
adv., nevetamabilu, neviolabilu,
inviolabilu; sacrosantu.
Sértő, adi., —leg, adv., ultragiosu;
violatoriu, vetamatoriu.
Sérül, dispare, scapa; v. Surran.
Sérül, Sérüdik, se vétama, se vio-
léza, se smintesce; se ranesce,
se vulneréza, se infige plaga; se
surpa (cóielo).
Sérülés, Sérület, vetamare, violare;
vetamatura, surpatura.
Serülködik, da róta, da prin pre-
giuru, cauta.
Sérült, adi., —en, adv., ranitu, vul-
neratu; —stricatu, vetamatu; sur-
patu.
Sérültség, vetamare, violare; surpa-
tura, vetamatura (secsuala).
Sérv, Sérü, vetamatura, surpatura;
rana; violatiune.
Sérvés, dorere de síale, junghiu in
síale.
Sese, síuieru, v. Susa.
Sestely, vasu-de beutu.
Sét, valeica, valisióra, pârntiu, riu-
letiu.

Séta, preambulare, primblare, promenata; — bot, bastonu de primblare; — hajozik, se primbla pe apa; — hely, locu de primblare, promenata; — kocsi, se primbla cu trasur'a; — liget, parcu; — lovaglás, promenata calare, calaritu de primblare; — öltözet, vestimentu de promenata; — sor, alea; — tér, piat'a promenatei.

Sétál, se preambila, promenéza; — ás, primblare, promenare.

Sétálgat, se primbla comodu.

Sétáló, primblatoriu.

Setány, promenata, locu de primblare.

Sétár, siustariu.

Sete, adi., — én, adv., stengu, stengaciú.

Setecsáp, insecta (specie).

Setét, intunerecu.

Seteül, din eróre, din smentéla.

Sétfü, érba de tiernu.

Sétika, primblarica.

Sétikál, se primbla comodu.

Sézü, planta (specie).

Si, sbiera, se bocesco, plange.

Siápol, potrece cá vai-de elu.

Sias, v. Hamis.

Sibék, gardina, crestatura.

Sibség, gluma, siaga; pacaléla.

Siedelmes, iute, sprintenu, accole-ratu, cu graba, pripitu.

Siet, grabesco, pripesco, propera; — és, grabire etc.

Siető, adi., — leg, adv., grabitoriu, properatoriu.

Sietős, intetitoriu, urgente, urgentu, grabitu.

Sietség, graba, pripa, zoru, prope-ratiune, promptitudine, urgentia.

Sietten, adi., cu grab'a, cu intiéla, promptu; precipitatu.

Siettet, v. a., intetiesce, urgentéza, solicitéza, zoresce.

Sietve, adv., iute, cu grab'a, sprintenu, rapede.

Sifitel, merge-vine; trece.

Sigér, coastrasiu, (pesce).

Siheder, junisoru, fetiorandru.

Sik, aurelu, fôia de alama, sicu; galonu, sítore.

Sík, adi., netedu, planu; netedimec, politura, satinagiu, lustru; siesu, campia, pratu; locu de batalia; sfkra száll, ese pe arena, ese la lupta; — ábra, diorama.

Sikál, Sikárl, poliesce, netediesce, da lustru; fréca; — ás, polire, netedire, lustruire; frecare.

Sikáló, Sikárló, politoriu, satinatoriu; instrumentu de politu, machina de satinatu.

Sikam, planu-inclinatu; glasú (fr. Glacis, in fortif.).

Sikamít, v. a., netediesce, face lunecosu.

Sikamlás, alunecare.

Sikamlík, v. n., luneca, aluncca.

Sikamló, Sikamós, lunecosu; in dóua întielesuri, ecuivocu, ambigu, amfibologu; — kigyó, vipera; — ság, lunecusiu; ecuivocitate, amfibologia.

Sikamodik, luneca, aluneca.

Sikamos, lunecosu.

Sikánkozik, se da pe ghiatia.

Sikár, politoriu, polictoriu, de poleitu; barb'a sasului (botan.); — aczél, ofielu de poleitu; — hordo, bute de poleitu (glóntie de flinta); — kö, pomice (pétra porósa); — ruha, stergatória, petecu de frecatu.

Sikárkoczik, se da pe ghiatia.

Sikárlat, politura.

Sikárló, neteditoriu; politoriu, unéla de poleitu.

Sikárol, netediesce; poliesce, satinéza.

Sikat, face se sbiere (pruncii).

Sikátor, unditia, strata strimta, uditóra; coridoru strimtu.

Sikattyú, scóba.

Siker, rezultatu, folosu, succesu; efectu; prosperitate.

Sikér, adi., latu, netedu, turtitu; s., vescu, cleiu.

Sikerel, inaintéza, miulocesce, ajuta.

Sikeres, adi., — en, adv., eficace, cu rezultatu bunu, folositoriu; lipitosu, cleiosu; valorosu, vigorosu, validu; — ség, eficacitate, activitate.

Sikeretlen, adi., — ül, adv., fara

- efectu, fara rezultat, indesiertu, in vanu.
- Sikeretlenit, desputeresce, ia valórea, invalidéza (jurid.); —és, invalidare.
- Sikerit, efectuéza; face se reéza, scóte la capetáiu.
- Sikérség, latíme, turtéla, scundíme.
- Sikerül, reese, folosesce, prosperéza; —és, —et, rezultat, prosperare.
- Siket, adi., —en, adv., surdu, fara audi; golu, tempitu (voce); —néma, surdomutu.
- Siketit, v. a., asurdiesce.
- Siketség, surdíme, surditato, surdfa, asurdire.
- Siketül, v. n., asurdiesce.
- Sikháromszógtan, trigonometriaplana.
- Sikhasu, suferitoriu de urdinare, urdinatoriu, cu disenteria.
- Sikhéj, libru, scórti'a cea subtfire de arbori, (lat., liber, ital. libro).
- Sikit, sbiéra, típa, racnesce.
- Sikkad, Sikkan, scapata, aluneca, se subtrage; se defraudéza; se ascunde, se pitula; se fura; el—, se perde.
- Sikkantyú, scabiósa, (botan.).
- Sikkaszt, defraudéza, ascunde, pune la o parte, fura.
- Sikkasztás, defraudatiune, castigu cu insielatiune, furtu; contrabanda, supresiune de avere publica (lat. jurid. argenti circumductio, peculatus).
- Sikkatyu, v. Sikattyu.
- Sikló kigyó, vipera.
- Sikmértau, geometria plana.
- Sikmezó, campu, campía, siesu.
- Sikól, da lustru, satinéza, face alunecosu.
- Sikolt, sbiéra, típa, plange.
- Sikoltoz, sbiéra mercu.
- Sikoltyu, Sikoty, legatur'a oistei (la caru).
- Sikonkázik, se da pe ghiatia.
- Sikos, galonatu, cu posomanu.
- Sikos, lunecosu, lustru; —ság, lustru, polciala, netedíme; lunecíme.
- Sikság, campu, campía, pratu, siesu, planura.
- Sikszáj, muschiu (specie).
- Siktenger, marea, largulu marei; siesu, planura.
- Síktükör, cautatória, speclu, spechiu, oglinda.
- Sikül, aluneca.
- Sila, miope, miopicu, scurtu-de vedere.
- Silák, lemnu licuritoriu; carbune licuritoriu.
- Silákol, licuresce, mocnesce.
- Silány, adi., —an, adv., reu, ne'n-semnatoriu, bagatelu, vilénu; már-cedu; —ság, bagatela, lucru reu, lucru de diosu.
- Silányit, deterioréza, face mai reu.
- Silányodik, Silányúl, se deterioréza, scade, scapata.
- Silap, casca, coifu, caschetu; capacu (la machina de aboru).
- Siláp, ciomagu, ghióga, maciuca; calusiu, scalusiu.
- Silápol, pune scalusiu, léga fedelesiu.
- Silapsi, cautatoriu pe sub pelaria.
- Silapság, miopica, scurtíme de vedere.
- Silény, paranimfa (la nunte).
- Silom, afodila, crinu afodilu (Homerocallis).
- Sillám, gluma, jucaría, bagatela.
- Sima, adi., —án, adv., netodu, politu; —ság, netediéla, politura, lustru.
- Simag, tripoiu (Terra tripolitana, buna de politu).
- Simándi, adi., nerusínatu, (obraznicu); s., cersítoriu nerusínatu.
- Simánkodik, se vaieta, se róga cu forti'e.
- Simárd, finu, delicatu, rafínatu.
- Simely, sína de osíc, morcósia.
- Simít, netediesce, poliesce, satinéza, da lustru; —ás, netedíre, polire.
- Simitatlan, nepolitu, nenetedítu.
- Simitó, neteditoriu, politoriu, satinatoriu; —ecset, penelu de politu; —kalapács, ciocanu de politu, ciocanu planuitoriu; —vas, feru-de calcatu; feru de politu, politoriu.

- Simó, Simionu, n. pr.
 Simogat, netediesce; —ás, netedire.
 Simon, Simionu, n. pr.; —biró, femeia domnósa, femeia inganfata.
 Simúl, (-hoz), se alatura, se pléca, se da dupe peru, se acomodéza, se adaptóza, se submite, se indupleca; aluneca, e netedu; —ás, —at, alaturare, aplecare, acomodare; submisiune; politura, poliéla, netedíme, netediéla.
 Simulékony, acomodabilu, aplicabilu, supusu.
 Sin, v. Sinvas.
 Sinár, avaru, arpagonu, sgârcitu.
 Sincs, Sincsen, nici nu este.
 Sindel, Sindely, sindila, síndrila.
 Sindévsz, Sindik, márcedu, morbosu, bolaticu, langedu.
 Sinel, fereca (rót'a), trage panta.
 Sinfogó, cleste de cercu.
 Sing, cotu.
 Singel, cotiesce, mesura cu cotulu.
 Singes-áru, marfa-de cotu, beceria, lipscauía.
 Snges-kereskedés, comerciu cu cotulu.
 Sinkó, caciulitia de studentu.
 Sinkófa, strengarelu.
 Sinkófal, pitula, ascunde, fura.
 Sinkópál, prada, risipesce.
 Sinleg, cachexia, marcedíme.
 Sinlés, Sinlödés, langediéla, langedíme, morbositate.
 Sinlik, Sinlödik, se usca pe pitióre, bolesce, se vescediesce.
 Sinnyedeges, rñiosu; márcedu.
 Sinor, gaetanu, sítóre, frimbía, frimghia, cordea, corditia.
 Sinoros, adi., — an, adv., gaetanatu, cordelatu.
 Sinoroz, cose cu gaetane; sugruma; —ás, sugrumare, (la turci).
 Sinszeg, cuiu de róta.
 Sintér, carnefice, gâde; v. Hohér.
 Sintérez, v. Hohérol.
 Sinvas, panta, sína (ital. schiniere, banda et bandella); cercu de feru.
 Sinyedeg, v. Sinnyeteg,
 Sió, vale, riuletíu, períu.
 Síp, físcá, telínca, telísca, fluieru; sípra olt, fluiera.
- Sipag, Sipak, v. Sipka.
 Sípákol, striga, síuiera.
 Sípfa, salce (specie).
 Sípfi, cucuta comuna.
 Sípít, fluiera, físcáie, síuiera.
 Sipka, caciula, tichía, scufia, síapca.
 Síp-kás, caciulatu, cu caciula; caciulariu, síapcaríu.
 Sipláda, organelu portaretíu.
 Sípól, fluiera; —ás, fluierare.
 Sípoly, fistula, ulcóre gaunósa.
 Sípolyos, fistulatu, cu fistula; cá fistul'a.
 Sípós, fluierariu, fluierasíu; —kacsá, ratia fluieratória.
 Síppad, se cufunda; v. Sülyed.
 Sípó, gateju, ramu uscatu.
 Síp-szó, fluieratura.
 Sír, s., mormentu, grópa.
 Sír, v., plange; —ás, plangere; —ásó, íngropatoriu.
 Sírallik, incepe se planga.
 Síralmas, adi., —an, adv., dorerosu, de plansu, deplorabilu; —ház, casa de mortu.
 Síralom, plansetu, vaietu, bocetu; —ház, chili'a condamnatiloru la mórte; —völgy, valea plangeriloru.
 Sírály, róndunea de mare, larica, larice.
 Sírám, plansetu, plansu; lacrimé, pl.
 Síránk, plangatiósu, plangoce.
 Síránkozás, plansóre, plansetu, vaietu, vaieratura, vaietatura.
 Síránkózik, plange ne'ncetatu, se vaieta, se bocescé; lamentéza; vérsa lacrimé.
 Sírás-rívás, vaietu, plansetu, bocetu, lamentu.
 Sírát, v. a., deplange, deplóra (pe cineva); —ás, deplorare.
 Sírátandó, de plansu, de vaieratu, deplorabilu.
 Sírátatlan, nedeplansu, nebocíu (mortulu, la romani), nedeploratu.
 Sírátó estve, presér'a cunúniei.
 Sírbeszéd, predica la mortu, cuventu funebrealu.
 Sírbolt, cripta, mormentu.
 Sír-sarnok, catacomba, galcria de mormente, mausoleu.

Sirez, cacarîa, cufurâla.
 Sirdogâl, plange desu.
 Sirdomb, —halom, —hely, mor-
 mentu.
 Siredény, urna.
 Siremlék, —fa, —jel, —kereszt,
 —kö, monumentu, cruce la mor-
 mentu.
 Sîri, de mormentu.
 Sî-ri, se bocesse, se vaieta, se caoie.
 Sir-irat, —vers, epitaflu, inscriptiune
 la mormentu.
 Sirkert, cimeteriu, locu de ingro-
 patu mortii, campu sacru.
 Sirol, ingrópa, inmormenta, astruca.
 Sirutáni, postumu, nascutu dupa mór-
 tea tata-seu.
 Sisak, casca, cascheta (ital. casco,
 caschetto), casida; —forgó, péna
 la cascheta; —fü, —virág, aco-
 nitu (bot.); —kötő, curelusi'a casí-
 dei; —mives, caschetarin, casí-
 dariu; —szem, viziru la casida;
 —taré, —taréj, crést'a casidei.
 Sisakdad, in form'a casidei.
 Sisakos, cu casida, cu cascheta.
 Siseg, Sistereg, Sisterekél, píraie,
 scártiaie.
 Siska, porcú urechiatu (cu urechi
 lungi, plecate).
 Sitár, botosiariu, manatoriu de vite,
 (jitariu, in alta semnificatiune).
 Siv, sbiéra, se bocesse, v. Sî.
 Sival, Sivalik, Sivan, típa, sbiéra.
 Sivalkodik, típa, sbiéra.
 Sivány, portatu, ponositu, inechitu;
 —homok, arina sboratória, sa-
 bura stérpa, tinutu nasiposu si
 sterpu.
 Sivár, adi., desiertu, pustéiu.
 Sivás-rivás, plansetu, bocetu, la-
 mentu, vaieta.
 Sivtag, s., desiertu, locu desiertu,
 solitudine, pusta.
 Sivtagság, pustéiate, tienutu sterpu,
 regiune parasita si necultivata,
 campia stérpa, stépa, (fr. step,
 germ. Steppe, terminu luatú dola
 rusi).
 Sivit, sbiéra, típa, siuiera.
 Sivó-rivó, plangoce, bocitoriu; —

homok, sabura siuieratória, sa-
 bura manata de ventu.
 Skarapna, scorpia, scorpionu.
 Skarlát, s., scarlatu; —bogár, cármu,
 cármuzu, cochenila, (verme, din
 care ese colórea scarlatina); —
 porhonrojt, flóre cardinala; —sza-
 mocza, fraga de Virgini'a; —szin,
 scarlatu, scarlatinu, stacojiu, cá-
 muziu.
 Skofium, firu-de auru.
 Skomborhal, macrea, scumbría, scum-
 bía.
 Skorpio, v. Skarapna.
 Skót, s., scotu, adi., scotianu, din
 Scoti'a; —ország, —hon, Scoti'a.
 Slejt, Selejt, faguru.
 Sneff, v. Szalonta.
 Só, sare; —akna, —bánya, salina,
 sariua, sararîa, mina de sare (ocna);
 —aknász, minariu de sare; —
 árulás, trafica de sare, comerciu
 de sare; —árus, traficantú de
 sare; —daráló, morisca de sare;
 —főzés, ferbere de sare; —főző,
 ferbetoriu de sare, aloriu, haloriu.
 Sobak, svabu, némtiu din Svabi'a;
 —fejtű, hebeucu, naucu, stupidu.
 Sod, anghietiu, dupa cuptoriu.
 Sódar, siunca.
 Sodor, sirma, firu de metalu, telu
 (drota); cursulu unui riu; kijönoi
 valaminek a sodrából, a pierde
 firulu, a pierde rostulu; —hur,
 córda de sirma; —mű, filigranu,
 lucru de sirma.
 Sodor, Sodorit, successe, resucesce;
 tórce; smancesce, rapesse.
 Sódor, v. Sódar.
 Sodorka, medinai —, verme de Me-
 din'a.
 Sodrás, Sodrítás, sucire, tórcere, tor-
 sura, sucitura.
 Sodrát, sirma, telu.
 Sodró, —bogár, insecta sucita, (in
 frundia); —kalány, lingura de
 mestecatú; —tűztelep, bateria ra-
 dietória.
 Sodrony, sirma, telu; —báb, ma-
 rioneta; —cső, tíeva de sirma,
 (de pusca, tunu).

- Sodrott, sucitu, resucitu, torsu; firatu, defiratu; — cső, tiéva ghintuita (de tunu, de flinta).
- Sógor, cumnatu; — asszony, — nő, cumnata.
- Sógoros, incuscritu.
- Sogorosit, incuscesce.
- Sógorosodik, Sógorosúl, se incuscesce.
- Sogoroz, numesce cumnatu, cumnatesce (pe cineva).
- Sógorság, cumnatime; cuscrime.
- Soha, Sobasem, Sohanapján, neciodata, neci-odenióra, pana'i lumea.
- Sohaj, suspinu, oftatu, achtu.
- Sohajg, suspina, oftéza desu.
- Sohajt, Sohajtoz, suspina, oftéza; —ás, suspinare, oftare.
- Sohol, Soholssem, Sohonn, necairi, nicairi.
- Sohonna, utopia, tiér'a fantastiloru, tiér'a lenesiloru.
- Sohonnai, unu nimeni, venetieu; omu fara capetáiu.
- Sohonnan, de nicairi.
- Sohová, nicairi, la nici o parte.
- Sohul, Sohult, v. Schol.
- Sok, pl. Sokan, multu, multi; sokba van neki, ilu (o) tine multu; sokra megy, merge departe; sokra visszi, o duce departe.
- Soká, Sokáig, indelungu, multu.
- Sokacska, multisioru, camu multu.
- Sokad, (magammal, magaddal etc.), multi-insi.
- Sokadalmas, de têrgu; —nép, têrgoveti, pl., têrguitori, pl.
- Sokadalmaz, tine têrgu.
- Sokadalmi, de têrgu.
- Sokadalom, têrgu de tiéra, negotiu anualu, bulciu (Munt.), iarmarocu (Mold.).
- Sokal, Sokall, i se pare multu.
- Sokalaku, Proteu; multiformu, cu fetie multe.
- Sokan, pl., multi, multi-insi.
- Sokára, tardiu.
- Sokaság, multime, multitudine, catatime mare; cãta, glóta; poporu.
- Sokasit, multiesce, multiplica; —ás, multíre.
- Sokasodás, imultire, sporire, crescãmentu, adaosu.
- Sokasodik, se imultiesce, cresce, sporesce, se adaoge.
- Sokasúl, v. Sokasodik.
- Sokat, indelungu, indelungatu; multa, desu, adesea.
- Sokbeszédü, limbutu, guralivu, vorbaritü, vorba-lunga.
- Sok-étü, mancatiosu, folte, gurmanu.
- Sokfelé, in multe laturí, in multe parti.
- Sokféle, multiplu, de multe specii, de multe feliiuri; —képen, in multe moduri, in multe tipuri.
- Sokféléség, multiplicitate.
- Sokférjü, poliandra, cu multi barbati; —ség, poliandria.
- Sokistenü, politeistu, idolatru.
- Sokkal, cu multu.
- Soknejü, poligamu, cu multe femei.
- Soknemü, de multe genuri, de multe specii.
- Soknös, v. Soknejü.
- Soknösség, Soknejüség, poligamia.
- Sokoldalü, multilateralu.
- Sokorlat, vinetia; neghina.
- Sokotal, imultiesce, multiplica.
- Sokrabecsül, stima, respectéza, onóra.
- Sokrétü, multiplu.
- Sokság, multime, multitudine.
- Sokszakértö, polistoricu.
- Sokszavu rigó, filomela americana.
- Sokszerü, v. Sokrétü.
- Sokszor, de multe ori, adesea, de repetíte ori.
- Sokszori, adesu, repetitu.
- Sokszoros, imultü, plurariu, multiplu.
- Sokszoroz, imultiesce, multiplica; —ás, imultire, multiplicare.
- Sokszorozmány, productu (in aritm.).
- Sokszorozó, multiplicatoriu, factoriu.
- Sokszorta, v. Sokszor.
- Sokurü, Sokgazdájü, servilu, sierbaretü (slugaretü).
- Sóküt, fõntana de muratória, apa sarata; —mester, inspectoriu de ape sarate.
- Sólány, haloidu (miner.).
- Sólv, Sólv, saramura, muratória.
- Solom, Solyom, Solomonu, n. pr.

- Solosma, Solozsma, imnu, cantecu sacru; tributiu.
- Soltész, sioltuzu (lat. med. *Scultetus et Sculdadius la longobardi*), primariu, siudicu comunalu.
- Sólya, apa sarata, muratória; desbarcátória (la porturi), loculu desbarcarei.
- Solymár, falconariu, sioimariu.
- Solymász, s., venatoriu de falconi; v., venéza falconi.
- Solymászat, venatória de falconi.
- Solyom, falconu, sioimu.
- Som, Somszölő, córna (fructu, póma).
- Soma, Corneliu, Corneliu, n. pr.
- Sómáza, cumpana de sare.
- Somérő, sarariu, cumpanariu de sare.
- Somfa, cornu, (arbustu).
- Somkoró, Somkórólóhere, melota, melilota (*Trifolium melilotus*).
- Somla, basaltu (*Basaltus la Plin.*, pétra ferósa).
- Somma, suma.
- Somócsing, salicórna, smaltu de sticla, (lat. *Salicornia*).
- Somogy, partea interna a coperisiului; scena, podulu de susu (sub coperisiu); — vármegye, comitatulu Somoghiu (Ung.).
- Somogy, subride (zimbesce); v. Mosolyog.
- Sómorzsalék, mella, sare meruntiata.
- Sompolygó, umilitu.
- Sompolyog, ambla umilitu.
- Sompordál, Somportál, se lingaresce, se lingusiesce.
- Souda, v. Sanda.
- Sónemű, sarosu, saratiosu.
- Sonka, sinca, carne afumata; (pastrama).
- Sonkoly, bostina, tescuina de faguru, turta de faguru; resina de albine; ghindura oleósa; scursura (de orice fluide); — méz, miere de pétra; — ragasz, resina de bostine, vescu de bostine.
- Sonku, v. Sonkoly.
- Sóolda, riuletiu de muratória.
- Sópajta, magasinu de sare.
- Sopánkodás, vaieratura, plansóre.
- Sopánkodik, se vaiera, se plange; suspina.
- Sopár, adi., pastratoriu; avaru, sgârcitu; saracosu; s., micrologu.
- Sopárkodik, refíne, pastréza, se scumpesce.
- Sopárság, pastrare, scumpete.
- Sopron, Soprony, Siopronu, (orasiu); — vármegye, comitatulu Siopronu (nemt. Oedenburg).
- Sor, serie, siru, (lat. series), ordine; firu; linia; banda, céta, trupa; margea, bulbucu, (in vinarsu); sorbagyül, intra in linia, se realizeaza (ostasii); — csapat, colóna de trupe, óste in colóna; — ezred, regimentu de linia; — gyalogság, pedestrimu de linia; — hadak, — katonaság, trupo de linia; — hajó, corabia de linia; — jegyzék, — könyv, registru, catalogu; — jegyző, registrante, registratoriu; — kívüli, afara din linia; afara din serie; — kívüliség, estraserialitate; — közü, intreliniariu; — lővés, focu de pelotonu, focu de linia, (milit.); — menet, procesiune; — mérde, mesura de linii (tipogr.); — metszet, cesura (poet.); — mutató, repertoriu; — nélküli, neordinatu, nerangeatu (milit.); — rend, colóna, linia; — szám, numeru ordinalu; — tüzelés, focu de pelotonu.
- Sór, padurice, silva.
- Sorakozik, se rangéza (milit.), intra in linia.
- Sórál, ambla prădatu, vagabundéza.
- Soratlan, neinfiratu, neinsiratu; neordinatu.
- Sorbeliség, serialitate.
- Sorbély, presura sura, (pasere).
- Sordék, anghietiu, dupa-cuptoriu.
- Sorgyáz, fásiaie, fuge, merge fásinundu.
- Sornok, registratoriu.
- Sorok, v. Sarok.
- Sorol, infra, insira, pune in ordine, dispune.
- Sorompó, Soromp; bariera, margine; grate, grilagiu; — fa, cumpana barierei.
- Sorompos, cu bariera; cu grilagiu.
- Soronpoz, pune bariera.
- Sorompör, vighietoriu de bariera.

Soronként, infratu, insîratu; in linfa; in ordine; in serii.
Soros, ordinariu, de ordine, care e la ordine.
Soroz, Sorz, infira, insîra; registréza, claséza, clasifica, rangéza; inroléza, recrutéza; —ás, registrare, clasare; infrare; inrolamentu, recrutare.
Sorozat, registru, tabela, clasificatiune; inrolamentu, recrutatiune.
Sorozati, de registratu, de clasificatu; de inrolatu.
Sorozda, registratura.
Sorozó, registratoriu.
Sorrend, colóna; ordine.
Sors, destinu, sôrte; fortuna; fatu; casu; sortiú, biletu de loteria, losu (fr. lot); —huzás, trage la loteria; —játék, loteria; —játék hivatal, oficiu de loteria; —kény, capritiulu sôrtei; —rendelet, —veszély, destinu, fatu; —számgyűjtő, colectante de loteria, loteriaru.
Sorsol, Sorzoz, trage la sorti; —ás, trage la sorti.
Sorsos, consorte, companistu la specula; consoçiú in nefericire.
Sórul, v. Sórál.
Sorv, mârcedîme, consumtiune; macrine.
Sorvad, se vescediesce, se consuma, se mârcediesce, se ecticéza.
Sorvadály, ectica, oftica; consumtiune, mârcedîme.
Sorvaszt, v. a., ecticéza; consuma, mârcesce, mârcediesce.
Sorzat, progresiune, (in matem.); v. si Sorozat.
Sorzék, categoria.
Sorzó, registratoriu; —henger, cilindru invêrtitoriu, vârteju; —jegyzék, lista de rolamentu, lista de rangementu, (milit.).
Sós, adi., —an, adv., saratu; muratu; —káposzta, curechiu muratu, curechiu acru, vérdia acra; —táj, lapto acru, lapte covasitu; —pörje, muschiu de mare (Zostera).
Sósav, acidu muriaticu, muriatu, (chem.).

Sósavag, murias, (chem.).
Sósdi, macrisiu de apa; macrisioru, trifoiu (Oxalis).
Sóska, macrisiu, (Rumex acetosa); kerti —, macrisiu francescu; mezei v. erdei —, macrisiu comunu; —madár, macrisiu meruntu, macrisiulu oiloru; —borbolya, —fa, berberitia, lemnu-galbinu, dragiaú; —fü, trifoiu iepurescu, (Acetosella); —sav, acime de zacharu, acidu de macrisiu.
Sosság, saratura.
Sótalan, adi., —úl, adv., nesaratu.
Sótartó, salaritia.
Sotó, v. Sajtó.
Sótra, ratia selbatica (specie).
Sotufény, lustru de presa.
Sotul, v. Sajtól.
Sotulatlan, adi., —úl, adv., neteseuitu.
Sóügy, salinaria, cestiunea salineloru.
Sóvágó, taiatoriu de sare, sarariu, baiesiu de salina.
Sováll, desghioca, despólia.
Sovány, adi., —an, adv., macru; sterpu, stiru, sterilu, nefructificatoriu; —viola, flóre selbatica, violá canéscă.
Soványít, face macru, face nefructificatoriu.
Soványodik, se face macru.
Soványság, macrime; sterilitate; bagatela.
Soványúl, v. Soványodik.
Sovár, doiosu, doritoriu; poftitoriu, apetitoriu, lacomu cu casunatura.
Sovárg, v. Sovárog.
Sovárgás, doru, doiosiia; pofta, apetitu necumpatatu, cupiditate; casunatura.
Sovárgó, v. Sovár.
Sovárog, doresece ferbente, insetéza (de pofta etc.), poftesce cu lacomia, ii casuana.
Sovárol, Sovárl, v. Sováll.
Sovárság, doiosiia, dorintia ferbente, sete (de averi etc.), cupiditate; casunatura; avaritia.
Sóvirág, sare sublimata.
Sóviz, apa sarata, muratória, saramura; fontana de apa sarata.

- Sóz, sara; muréza, marinéza; —ás, sarare; muiare etc.
- Sög, s., hornyolt—, melcu chivaratu.
- Sögéd, Sögély etc., v. Segéd etc.
- Sömölcs, Sömölcshén, negu, negelu, v. Szemölcs.
- Sömör, Sömöreg, pecingine; —fű, ranuncula de balta, (botan.).
- Sömörget, Sömörít, ineretiesce.
- Sömörög, Sömörgözik, se ineretiesce, se sbárcesce.
- Sönyedék, rüa.
- Söpör, v. Seper.
- Söpped, se cufunda.
- Söppedék, balta, noroiu, maréma; —es, baltosu.
- Söprelek, gunoiu.
- Söprű, v. Seprű.
- Sör, bere; v. Ser.
- Söre, vita cornuta, vita de ingrasiatu; —ökör, bou grasu.
- Söreg, stérletu, (pesce).
- Sörény, cóma; peru lungu; v. si Serény; —es, comatu.
- Sörös, speculantu de vite cornute, botosiariu, proprietariu de ciude; —ség, specula cu boi, botosiaria.
- Sörét, alica, glóntie meruntiele.
- Söröly, turmalinu, (pétra virtósa).
- Sörtély, v. Serte.
- Söt (szemeit le sötí), cauta la pamentu, pune capu'n pamentu.
- Söt, Söt-inkább (conjunct.), ba inca, ci mai virtosu, ci inca.
- Sötét, adi., —en, adv., intunerecu, inchisu, intunecatu; —barna, negriu, negreiu, negritiosu, brunetu inchisu; —elmű, melancolicu, sombru; separatu; —elműség, melancolia; —pej, murgu inchisu (calu), murgu spaniolescu; —sárga, galbinu inchisu; calu roibu; —szög, cafeniu; —szürke, suru inchisu.
- Sötétedik, se intuneca.
- Sötétellik, e intunerecu.
- Sötétes, camu inchisu.
- Sötétít, v. a., intuneca.
- Sötétlik, Sötétellik, se intuneca, e intunerecu, se amesteca div'a cu nóptea.
- Sötétség, intunecime.
- Sötétül, se intuneca.
- Sötne, hal—, peduchie de balénu (Cete, Balena).
- Sövény, gardu, miediuina.
- Sövényel, Sövényez, ingradesce; —és, ingradire.
- Sövénytelen, adi., —ül, adv., nein-graditu.
- Sövényszet, ingraditura.
- Spanyol, spaniolu, ispaniolu; —czérna, ibrisinu; metasa resucita; —gallér, guleru spaniolescu, parafinosu, (Paraphimosis, in chirurg.); —bou, —ország, Spani'a, Spani'a; —lóher, trifoiu spaniolescu, esparseta, mazariche cu trifoi; —meggy, amarea, amarica; visina de Spani'a; —pej, murgu; —ruta, ruta spaniolésca, ruta de munte; —viasz, céra rosia, céra de sigilatu, céra spaniolésca, laca de sigilatu, (lat. lacca signatoria.)
- Spárga, sfóra; sparanga; —ágy, stratu de sparanga; —fű, sparanga; —kerek, trifoiu cultivatu, trifoiu de mancatu.
- Spárhal, alburnu, sparuu, (Cyprius Brama et Sparus, pesce).
- Spehely, cuiu-de lemnu.
- Spék, falióra de lardu.
- Spékel, specuie, trage lardu prin carne.
- Spikiuárd, aspicu, laventa aspica, (botan.).
- Spongyia, Spongia, burete, sponghia (lat. Spongia).
- Sráglya, scariga, (síregla, la caru).
- Srof, siurubu; v. Csavar.
- Stafeta, stafeta, posta iute, cursoriu.
- Stájerország, Stiri'a.
- Statista, statistu, statista, (pe scene).
- Statistika, statistica, (sciintia).
- Status, statuu; v. Ország.
- Stinca, porcantiu, (Salmo, pesculetiu).
- Stiria, Stiri'a, (tiéra).
- Stoikus, stoicu, filosofu stoicu.
- Stomp, pioa, móra de pisatu, pestrina, pistrina.
- Strázsa, custodia, vigilia, paza, sentinela; vighietoriu, custode, pazitoriu, strajuitoriu; —mester, setgeantu; v. Örmester.

Strázsál, vegliéza, pazesce.
 Strucz (madár), strutiú, struthionu,
 (lat. *Struthiocamelus*, ital. struzzo,
 struzzolo).
 Suba, Subiczá, siuba, bunda ungu-
 réscá; sarica unгурéscá.
 Sublevél, pasaportu de vagabundu,
 pasportu de trimisú la urma.
 Sudamlik, o tulesce, ia la fuga, dis-
 pare.
 Sudamos, lunecosu; disparétoriu.
 Sudar, adi., sveltu, sulegetu, subti-
 ieticu; s., plésna (la biciu); —
 crdó, padure subtíre.
 Sudár, crésta, culme, vârú (de ar-
 bori); plésna.
 Sufa, jufa, (nu de sementia, ci de
 lapte acru).
 Súc, Sugarol, Sugarl, Sugall, siop-
 tesce, susura.
 Sugalás, Sugallás, siopta, sioptíre.
 Sugalat, Sugalom, presagiú, instinctu;
 indemnu.
 Sugár, adi., sveltu; v. Sudar; s.,
 radia, semi-diametru (*Radius*, in
 geom.); — ágyú, tunu de campu,
 tunu portaretíu; — ídeg, nervu ci-
 liaríu (anat.); — kór, cercu de
 radie; sikkantyú, scabiósa perpen-
 cularia, (botan.); — szorító, blénda
 (in telescopu); — szög, anghiu sub-
 tíre; — tan, optica; — törődés, re-
 frangerea radielorú.
 Sugárlík, Sugárzík, Sugároz, luce,
 straluce.
 Sugártan, optica.
 Sugárzás, lucire.
 Sugárzat, lustru, straluciú, splen-
 dóre.
 Sugárzó, stralucitoríu, splendida.
 Súcás, sioptíre; rapediune de apa.
 Sugbúg, v., asmutia-prin siopte, in-
 triga pe-ascensu.
 Sugdos, Sugdoz, sioptesce desu, spune
 la urechie, susura.
 Súcó, sioptítoríu, siopteríu, sufferíu
 (in teatru).
 Suhad, Suhan, ese pitulatú, se fu-
 risiazá, ese pe ascensu, o tulesce,
 dispáre.
 Suhancz, fetiorasiú, fetiorandru, pu-
 tioiu.

Suhanczár, s., junisióru, junisianu;
 adi., sveltu, subtiieticu, sulegetu.
 Suhanczáródiik, se subtiie, se face
 sveltu.
 Suháng, nuiea, vergea, smancea; bi-
 ciusca.
 Suhangol, bate.
 Suhant, v. Suhít.
 Suhanték, rantasin subtíre.
 Suhaszt, smancesce, smulge.
 Suhatag, sinu de apa, vultóre, bol-
 bóca (in riu); prajina, ranga, sulu.
 Suhé, stergatória, maturice; cosiu
 de pescuitu, vérsia.
 Suhít, Suhint, sbárnaie, asvérle, ra-
 pede.
 Suhító, sinu de apa; v. Suhatag.
 Suhod, v. Suhad.
 Suhog, siuiera, face viietu; — ás,
 siuierare etc.
 Suhogat, Sulogtat, plesnesce, bate
 cu biciusc'a.
 Suhogó, siuieratoríu, vuitoriu; bi-
 ciusca, smancea; plésna.
 Suholy, nagy—, buha mare ure-
 chietá.
 Sujt, Sulyt, arunca, rapede; bate;
 pedepsesce.
 Sujtás, aruncare, rapedire; batere;
 pedepsire; fringhia, gaetanelu la-
 tetíu, gaetanu.
 Sujtásol, Sujtásoz, cóse cu gaetane.
 Sujtogat, Sujtol, lovesce, bate; pe-
 depesce.
 Sujtolás, pedépsa.
 Sula, curbatu in diosu.
 Suli, siutu, tunsu tare.
 Sullog, ambla in degete, ambla in-
 cetu.
 Suly, Sully, greutate, sarcina, pondú;
 fajsiú, greutate specificá; — becs,
 — érték, greutatea unci monete,
 lega; — egyen, drépta cumpana,
 oculibriu, balantia; — egyenlitó,
 ranga de balantiatu; — éleg, ba-
 ritu-ocsidu; — erő, gravitatiune,
 greutatiune; — föld, baritu, pa-
 mentu greu, (chem.); — irány, di-
 rectiune perpendicularia; — irány-
 lag, — irányosan, adv., perpen-
 dicularíu; — irányos, adi., perpen-
 dicularíu; — kéneg, sulfidu de ba-

- ritu, (chem.); —mennyiség, cata-
time de greutate; —mérő, baro-
metru; —mérték, pondu, greu-
tate; —mészle, baritocalcitu; —
mondat, argumentu, proba, (do-
vada); —pont, punctu de gravi-
tatiune; —sűrmerő, areometru de
pondu; —teher, sabura, (lat. sa-
burra, sacu plinu cu nasipu in
corabii).
- Sulyag, baritu, pamentu greu, (chem.);
—viz, apa de baritu.
- Sulyegyembe! in balantia! (milit.).
- Sulyegyít, justéza, cumpanesce.
- Sulkol, Suslykoz, bate (cu maiulu);
—ás, batere (de rufe).
- Sulyogat, cumpanesce.
- Sulyok, maiu, maiugu; ciomagu, ma-
ciuca; messze veti a sulykot, minte
grosu.
- Sulyom (pl. sulymok), castana de
apa, trapa, (Trapa).
- Sulyos, adi., —an, adv., greu, apa-
satoriu.
- Sulyosbit, Sulyosit, ingreuna.
- Sulyosbúl, se ingreuna.
- Sulyosodik, Sulyosúl, v. Sulyosbúl.
- Sulypat, baritu.
- Sulypont, punctu de gravitatiune.
- Sulyszerint, dupa greutate, (ital. al
peso, in com.).
- Sulytalan, nponderabilu; fara greu-
tate.
- Sumák, hebeucu, naucu, stupidu;
omu cerbicosu.
- Summa, suma.
- Summás, adi., —an, adv., sumariu.
- Summáz, suméza, numera, computa.
- Sunda, scârbosu, scârnavu; —bunda,
falsu, vulpenosu, astutu.
- Sunka, siunca; v. Sódar.
- Sunnya, Sunnyi, Sunyi, umilitu;
clandestinu, perfidu, falsu, sub-
dolosu, viclenu.
- Sunayog, Sunyogat, Sunyorog, Suny-
dorkodik, se pórtá cu perfidia,
ambla cu siöld'a, ambla cu doi
bani in trei pungi.
- Súnyik, megsúnnya magát, se ciu-
lesce, se sgulesce.
- Supp, ghioldu, holdu; tiupu, cadie-
tura.
- Suppad, Suppan, cade.
- Suppadoz, cade incetu.
- Şuppogtat, bate, da pe foi.
- Supra, batiu, jórdá.
- Suprál, Supráz, Suprikál, bate.
- Suramlik, fuge, o tulesce, scapa, dis-
pare.
- Surán, macrea, scumbria, (pesce,
specie).
- Surdé, matratiu de paia, asternutu
de pain, (strajacu).
- Surgyán, sveltu, subtilieticu, sule-
getu.
- Surgyé, v. Surdé.
- Suriány, padure tenera, padure cru-
tiata.
- Surján, v. Surgyán.
- Surla, sniriga, (lat. Smyris et terra
tripolitana), arina galbina, siurla.
- Surló, frecatoriu, siurlaitoriu; cód'a
calului; —fövény, v. Surla.
- Surlodás, frecare, frecatura; elme-
surlodás, imprumutare de idei.
- Surlódik, se fréca; colidéza, vene
in conflictu.
- Surol, (sikárol), fréca.
- Surran, scapa, o tulesce; —ás, tu-
lire, pitulare.
- Surranat, fisiu, hisiu, miscare iute.
- Susa, siuieru, siuieratura; siopta, su-
suru.
- Súsárló, farmecatoriu, magu.
- Susárol, v. Susog.
- Suska, galesia, galutia, gogósia (de
stejaru); capsula, tocu.
- Suskás, femeietiu, muieretiu, des-
frenatu, luesuriosu, libidinosu, iu-
betiu, lascivu.
- Susnya, adi., lenesiu, trandavu, im-
putitu, puturosu; s., vergea, nuiea,
smancea; vultóre (in apa).
- Susog, sioptesce, susura, murmura;
—ás, sioptire etc.
- Susoglik, siuiera.
- Susogó, sioptitoriu, murmuratoriu;
pelticu (de limba); midulocitoriu,
votru, innaditoriu, (in despretiu).
- Susong, v., siuiera mereu, murmura
intr'un'a.
- Suspus, rusine; fapta de rusine.
- Susták, sieseriu, dutca, siustaca.

Sustorókol, piraie, cârtiaie, scârtiaie;
—ás, piraire etc.
Sustogó, piraitoriu, scârtiaitoriu.
Sustorog, v., piraie; v. Sustorékol.
Sut, Sutt, anghietiu, dupa cuptoriu;
locu dositu, locu ascunsu.
Suta, adi., Sután, adv., siutu, fara
córne; fara códa, scurtu de códa,
ne'ndemnatu, stengaciú; — tyuk,
berca, galina scurta-de códa.
Suti, ne'ndemnatu, stengaciú.
Sutong, v. Susong.
Suttog, sioptesce; bâlbaie; v. Susog.
Suttogó, sioptitoriu; balbaitoriu; pel-
ticu; junisianu, fetioru, flacau; lalau.
Suttom, Sutton, Suttony, v. Sut;
suttomban, intru ascunsu.
Suttonka, chiliutia, casciora; bu-
doaru, (fr. boudoir, chilia feme-
iésca).
Suttong, Susong, sioptesce intr'a
scunsu.
Sutty, téscu, presa.
Suttyó, junisianu, fetiorandru.
Suttyol, tescuesce, stringe; stóree.
Sutu, téscu; cârligu, scóba.
Sutul, tescuesce.
Suvad, cade, se cufunda.
Sú, Súv, cumnatu, (frate alu barba-
tului séu alu femeiei).
Süddö, grasunu, porcelandru, porcu-
letiu; sioldanelu, (iepure).
Sügér, v. Sigér.
Süleder, junisianu, fetioru, flacau.
Süke, surdastru, camu surdu.
Süker, v. Siker.
Süket, surdu; v. Siket.
Sül, s., ariciu de Asi'a, animalu
spinosu, (Hystrix).
Sül, v. n., se frige; se cóce; se des-
carca (pusc'a); reese, resulta; el-
válik, mi sül ki belöle, se va
vedea, ce se va alege de acolo.
Sülbige, arbustu de rosmarinu, ulicu,
(Ulex).
Süldiszno, ariciu, (Eriaceus).
Süldö, grasunu, sioldanu; v. Süddö.
Süleb, ariciu canescu, (cu botu cá
alu canelui).
Sülékény, arsu, (de ecs. pamentulu
var'a).
Sületlen, necoptu; nefriptu; neca-

litu, frivolu, fadu (fr. fade); ne'n-
demnatu; nesaratu; naucu, he-
beucu; secatura (de omu); —ség,
necalitura, secatura, frivolitate;
naucia.
Sülevényes, fórte forbente, inferben-
tatu (pamentulu).
Sülfí, márcetiu, (botan.).
Sülhal, fogas —, fogosiu, (pesce).
Sülled, v. Sülyyed.
Süllö, v. Süldö.
Süllös, astmaticu, greu resuflatoriu.
Sülyy, Süly, scorbutu, (morbu), siuiu.
Sülyyed, se cufunda; —és, cufun-
dare.
Sülyyedö, cufundatoriu, cufundariu,
(pe scene).
Sülyyeszt, cufunda, afunda, corlesce.
Sülyyös, cu scorbutu.
Sülö, sandru, perca lucia, (pesce).
Süülöködik, se întórece (pre langa
cineva).
Sült, adi., coptu; friptu; s., friptura;
—csirke, puiu friptu; —bolond,
nebunu de legatu.
Sültelen, Sületlen, adi., —ül, adv.,
necalitu, nesaratu, ne'ndemnatu;
nauca.
Süly, Sülyyed, se cufunda.
Sümölcs, negu, negelu; v. si Sze-
mölcs.
Sün, v. Süil, s.
Sündör, lingariu, lingusitoriu, adu-
latoriu.
Sündörgés, lingarire, lingusire, adu-
lare, flatare.
Sündörög, Sündörködik, se linga-
resce, flatéza, aduléza.
Süpped, cade, concade; v. si Suppad.
Süppedék, balta, noroiu; —es, bal-
tosu.
Süppedés, sarki —, turtéla (a glo-
bului la poli).
Süppedez, se cufunda incetu.
Süppesztett tüztelep, bateria afun-
data.
Süppesztö álgyútalp, lafeta depre-
siva.
Sürge, Sürge-fürge, activu, nepre-
getatoriu, sprintenu.
Sürgel, urgitéza, solicitéza, intetiesce,
zoresce.

Sürgölődik, ambla sprintenu, nu'si pregeta, se pórta.

Sürgés, zoru, zorire, intetire.

Sürgeség, activitate, nepregetu, sprintenia, ageritate.

Sürget, urgitéza, solicitéza, intetiesce, zoresce, sta de (cineva); —és, urgitare, solicitare, intetire, zoru.

Sürgető, Surgetős, argento, intetitoriu (grabnicu); solicatoriu, (de (ecs. la unu tribunalu, séu parlamentu).

Sürgődik, v. Sürgölődik.

Sürgöl, v. Sürget.

Sürgölődik, se pórta, lucra cu deadinsulu, sta de tréba.

Sürgöny, depesia; stafeta, epistola intetitoria.

Sürgös, urgentu, intetitoriu, (grabnicu); —ség, urgentia, zoru, intetiéla.

Sürgyefa, jugastru de Tataria.

Sűrít, ingrósia, indésa, condésa, condenséza; intinde (turt'a de taia-tiei); —és, condensare; intendere.

Sűrítő, sucitoriu; condensatoriu, (fis.).

Sürmérő, areometru, mesura de aria, de capacite (a unui vasu).

Sürög, v. Sürgölődik.

Sürölkődik, se lingaresce, flatéza.

Sűrű, Sűrű, adi., —en, adv., desu; grosu; adesea, adeseori; —ség, desime.

Sűrűdés, indeséla; ingrosiéla.

Sűrűdik, se ingrósia.

Sűrűn, adv., desu; adesea.

Sűrűsődik, se ingrósia, se condensaza; se indésa.

Süsölék, ciocârlia de campu, alauda.

Süstörög, sűrăie, pîrăie.

Süsü, naucu, bebeucu, lalau, meteteleu, naturan, balamutu.

Süt, v. act. et n., luce, lumina, straluce (sórele); cóce (pane); frige (carne); descarca (finta, tunu); arde; lasa 'n josu (ochii, cautatur'a); —és, lucire, luminara etc.

Sütemény, coptura, prajitura, alnatu coptu, coca.

Sütet, friptura; coptura, cuptoriu de pane.

Sütkérez, Sütkérezik, se soresce, se incaldiesce la sóre.

Sütkő, fetioru, flacau.

Sütkölődzik, Sütkölözik, Sütköződik, se soresce.

Sütkörész, cóce cu merunt'a; frige desu; se soresce.

Sütő, cocatoriu; frigatoriu; lucitoriu; paneriu, pitariu, brutariu; —asszony, —nő, panerésa; —ház, —szoba, paneria, brutaria, pitaria; cuptoriu de pane; —melencze, —teknő, albía, (lat. alveus), covata, tróca, (in Sasime, molda).

Sütőde, paneria, brutaria, pitaria.

Süttyő, junisianu, fctiorandru.

Sűv, v. Sű.

Sűveg, caciula, comanacu, cuciuma, siapca; capatina (de zacharu); —csizma, ciobóta de filtiu; —czukor, capatina de zacharu; —pénz, bani-de caciula (la marinari, unu feliu de presentu); —posztó, filtiu de pélaria.

Sűvegel, caciulesce, complimentéza, scóte cacin'a.

Sűvenec, balanu, ghinda-de mare, ostriga cu gaoci multe, (Balanus).

Sűvölt, Sűvit, fluiera, siuiera; urla (orcanulu); —és, siuieru, urlatu.

Sűvöltény, scorusiu, (specie de arbustu); —kórte, scorusia, sórba.

Sűvöltő, siuieratoriu; urlatoriu, (orcanulu, ventulu mare); pitiigoiu rosu, (paseruica).

Sűvöltyü, fluieru, tilinea.

Sűvöltyüs, fluieratoriu, fluierariu.

Sváb, s., svabu; adi., svabescu; —ül, —osan, svabesce.

Sváicz, Elveti'a; —i, elvetianu.

Svéd, s., Svetianu; —ország, Sveti'a.

Svedül, svetienesce.

Sz. = szent, santu. Sz. k. város, cetate libera regéscă.

Szab, mesura, taia, (pe slav. croiesce); prescrie, da instructiune, da ordinu; defige, statoresce; időt szab, pune terminu, prefige tempu; büntetést szab, dictéza ananda; valamihhez szabja magát, se pórta

- conformu, se acomoda, se întocmesce.
- Szabad (dela sl. slobod); liberu; concessu, permisu, invito, ertatu; magával szabad, cu dreptulu seu, domnu de sine; independente; — arany, auru nativu; — életü, libertinu, desfrenatu; — életüség, libertinagiu; — ehnü, — lelkü, adi., — elmüleg, liberalu; francu, ingenuu; — elmüsködés, incredulitate, ireligiune; lipsa de religiune; — had, corpu de voluntari; — idü, tempu liberu, vacatiune, concedu (tempurariu pentru ostasi); — kömives, francu-murariu, (francu masonu, secta religiösa-politica); — kömivesség, francu-murariu, francu masonaria; logea de francumurari; — levél, patenta; privilegiu; — menedék, asilu; scutu, aparamentu, scutintia; — menet, mersu siguru, calatoria asecurata, (Salvus conductus); — szellem, — szellemü, spiritu forte, spiritu tare, spiritu necreditoriu, necredintiosu; — szellemüség, necredintia, incredulitate, ireligiune; — város, cetate libera.
- Szabadalmas, adi., privilegiatu.
- Szabadalmaz, privilegiaza.
- Szabadalom, privilegiu, prerogativa, dreptu esceptionalu.
- Szabadék, v. Szabadalom.
- Szabadékos, privilegiatu.
- Szabadékoz, privilegiaza, da prerogativa, patentéza; — ás, privilegiare, patentare.
- Szabadit, liberéza, (sloböde), lasa, salvéza, salva, scapa, da drumulu, dimite; — ás, liberare, dinitere etc.
- Szabaditék, v. Szabadalom.
- Szabadító, liberatoriu, salvatoriu, manutitoriu.
- Szabaditvány, carte de scutéla, patenta de imunitate, privilegiu; atestatu de sodalitiu (la profesioniști), carte de invetiacealu.
- Szabadka, Mari'a-Teresiopole (orasiu).
- Szabadkozás, refusu, ne'nvoiéla, recusa, recusatiune; ingnimacéla, pretestu, stématu, siovaiéla.
- Szabadkozik, face dificultati, recusa; siovaie, cauta preteste, escusa.
- Szabadon, Szabadjában, in voia, liberu; szabadon bocsát, manumite, (in Rom'a ant.), emancipa, libera din sierbitute; lasa din prinsóre, da drumulu, dimite.
- Szabadoncz, voluntariu; libertinu, desfrenatu.
- Szabados, adi., liberu; liberatu, emancipatu, desrobitu, scapatu din sierbitute; dimisu; concessu; s., libertinu (in sensu francescu, adica desfrenatu seu nereligiosu); — ság, scutéla, imunitate; libertinagiu, desfrecu; ireligiositate.
- Szabadság, libertate, (slobozenia); privilegiu, prerogativa; permisune, concessiune; concedu; szabadságot vesz magának, isi ia voia, isi permite, cutéza; — harez, lupta pentru libertate.
- Szabadságot, da concedu, da licentia (ostasiloru de a merge acasa).
- Szabadságos, lasatu in concedu, licentiatu.
- Szabadságtalan, neliberu; — ság, sierbitute, nelibertate, sclavia.
- Szabad szakára, pe placu, pe voia, spontaneu, voluntariu.
- Szabadul, v. n., scapa, se elibera; se rescumpara, se emancipéza, se mantuie, se salvéza.
- Szabadulás, Szabadulat, scapare, liberare; rescumparare, salvare, emancipare.
- Szabály, norma, regula; regulamentu; instructiune; öltözési —, instructiune pentru adjustamentu (milit.); — elleni, contra regulei, neregulatu; — könyv, carte de normalia; — szerint, regulatu, normalu; — szerü, adi., — szerüleg, adv., conformu reguleloru, dupa regulamentu.
- Szabályos, adi., — an, adv., regulatu, regulariu, dupa normativu; — had, öste regulata, armata de linia; — ság, regularitate.
- Szabályoz, reguléza, norméza; — ás, regulare etc.
- Szabályozat, regularitate.
- Szabálytalan, adi., — ül, adv., ne-

- regulariu, neregulatu, anomalu; — had, óste neregulata; — ság, neregularitate, anomalía.
- Szabályzat, norma, regula.
- Szabályzó, normativu, regulativu, regulamentu; regulatoriu, normativu; — lag, adv., conformu normativelorü.
- Szabás, forma, modelu; taiaro, croiela (de vestmentu).
- Szabású, de form'a (cutare).
- Szabat, regula, norma, canonu, statutu; constructiune; — szerü, normalu; — szerütlen, abnormu; — szerütlenessg, abnormitate.
- Szabatos, adi., — an, adv., acuratu, regulatu, precisu; — ság, regularitate, precisiune; destinatiunc.
- Szabda, norma, regulamentu; — szerü, — szeres, normalu.
- Szabdál, bucatiesce, despica, taia in bucati; — ás, bucatire, despicare.
- Szabdalt, taiatu, despicatu, sfásietu.
- Szabdátlan, abnormu, neregulatu, afara din regula.
- Szablya, sabia, spada, spata; — boda, manunchiu-de sabia.
- Szablyár, pesce covrigatu.
- Szabmány, lucru tocmitu, ruptóre, frogu, (popul.), lucru ficsu.
- Szabó, taiatoriu de vestimente, cosetoriu de vestimente, croitoriu, (slav.); — gallér, galusca impluta; — legény, sodalu de taiatoriu; — mester, mesteru taiatoriu; — mesterség, taiatoria, croitoria, mesteria de cosetoriu, (ital. mestiere di sarto); — munka, lucru de taiatoriu.
- Szabódik, v. Szabadkozik.
- Szabóság, cusetoria, taiatoria, croitoria.
- Szabóskodik, taia, cose vestimente, póta mesteri'a cosetoriei.
- Szabott, adi., — an, adv., ficsu, pozitivu, stabilitu, statoritu; — jog, dreptu pozitivu.
- Szabvány, statutu, regulamentu, normativu.
- Szaeska, sisca, paia merunfiate.
- Szácska, guritia.
- Szád, gur'a butei, gaura.
- Száda, imbucatura, gura (de riu etc.).
- Szádla, vörös —, labru rosiu, (pesce).
- Szádó, Szádoló, astupusiu, dopu.
- Szádok, teiu, (arbore).
- Szádol, astupa, pune dopu, bate dopu.
- Szádor, veritielu, (Orobanche).
- Száfrás, Száfrászfa, lemnu-piperatu, sasafrasu, (Laurus Sassafras, arbore de Americ'a).
- Szag, mirosu; — érzék, simtiulu mirosului; — ideg, nervu de mirosu.
- Szagany, osmiu, (Osmium).
- Szagatlan, adi., — ül, adv., fara mirosu; — ság, nemirosu.
- Szagatlanit, despute.
- Szagat, rupe, sfärtica, sfásiie; culege (póme, flori); — ás, rupere, culegere etc.
- Szaglál, miróse, durmeca, adurmeca; — ás, mirosire, durmecare.
- Szaglálodik, durmeca.
- Szaglik, miróse.
- Szagló, mirositoriu; de mirosu.
- Szágódik, alérge calare, isi alérge calalu.
- Szagol, mirosa, miróse.
- Szagolgat, amirosa.
- Szagos, adi., — an, adv., mirositoriu, cu mirosu; puturosü.
- Szagoskodik, mirosa (bine); pute.
- Szagosodik, capata mirosu; se impute.
- Szagtalan, fara mirosu, nemirositoriu; ne'mputitu.
- Szagtalanit, scóte mirosulu.
- Szagú, cu mirosu; jószagú, bene mirositoriu; rosszszagú, puturosü.
- Száguld, Száguld, alérge, galopéza, calaresce iute; o tulesce; — ás, galopare.
- Száguldó, partisanu, militatoriu in partea cuiva; ostasiu predatoriu; — had, comanda de escursiune, trupa spionatória.
- Száguldoz, cercetéza, spionéza, iscosdesce, face escursiuni, (in guera); — ás, escursiune, spionare.
- Száguldozó, v. Száguldó.
- Szagyán, aurica, auricula, (botan.).
- Szágyfa, sulu-dinainte (la tiesetoria).
- Szahány, lespede, placa, tabla; tigaié.
- Száj, gura; botu; borta, gaura; im-

bucatura, (de riu cu altulu); —
barát, amicu mintiuosus; — esésze,
—medenceze, spalatoriu in gura;
—csuklás, inclestatúra; —gyűrű,
buzele; —hagyomány, traditiune,
tradania (din parinti la fil si ne-
poti etc.); —hős, guralivu, erou
de gura, cõrlatanu; —iz, ape-
titu, gustu; —kosár, corfa de
botu, (la cani); —pad, —padlás,
padlat, ceriulu gurci, palatu; —
peczek, scalusiu, calusiu (in gura).
Szájadzó, astupisiu, dopu.
Szájaj, flecaresce, fleuresce, vorbesce
palavre.
Szájang, casca-gur'a, sta gura cas-
cata.
Szájás, guralivu; cu gura mare; sbie-
ratoriu; —ember, palavragiu, fan-
faronu, fleura.
Szájaskodik, calumnia, clevetesce,
are gura rea.
Szájatlan, fara gura; mutu, anutlu.
Szájazat, gura.
Szájbavető, bucatúra.
Szájha, coita, pantiúra, lersa, me-
retrice, curva.
Szájhalkodik, petreco in desfrenari,
este mertrice.
Szájház, numesce mertrice.
Szájhõskõdik, este erou din gura,
e cõrlatanu.
Szájja, antilope, capra cerbina.
Szájjó, gaitia.
Szájjó, v. Szájás.
Szájjong, sta gura cascata; v. Szá-
jang.
Szájjongó, gura-cascata, lalau, me-
taleu.
Szájjátí, v. Szájjongó.
Szájjátva, cu gur'a cascata.
Szájjú, cu gura, de gura.
Szak, parte, capu, sectiune, (in vreo
carte); idõ —, periodu; év —, par-
tea anului; —fürdõ—, stagiune
de bai; paragrafu; specialitate; pa-
tura, stratu, solu, (de pamentu);
szakká tesz, turtesce.
Szák, reti'a cu plumbu (de pescuitu).
Szaka, —fü, sedu, (Sedum, botan.);
—fülfü, urechiusia, (botan.).
Szakács, bucatariu; —asszony, —nõ,

—né, bucatarésa; —könyv; carte
de bucataria.
Szakácskodik, bucataresce, face po
bucatarinlu.
Szakácsság, bucataria, mesteri'a bu-
catariei, gastronomia.
Szakad, v. n., se rupe, se destrama,
se spiuteca, se sfärtica, se sfä-
siie; se despica, se desbina, se
frange, se sparge; félbe szakad,
se precurma, se intrecurma; sza-
kad az esõ, plõua de varsa; éj-
szakadnan, pe innoptate; kõrõm-
szakadtáig, cu orice pretiu, pe
viétia pe mórte; honnan szakadt
ez az ember? de unde a resaritu
omulu acesta?
Szakadály, desbinare, ruptura, ne-
unire, desunire, schisma (religiõsa).
Szakadár, neunitu, desunitu, schis-
maticu.
Szakadás, ruptura, sfasietura, spin-
tecatúra; crepatura; desbinare, ne-
unire, schisma; imparechiere, dis-
cordia.
Szakadat, ruptura, sfasietura; ruina;
v. Szakadály si Szakadás.
Szakadék, sfasietura, despicatoria,
crepatura, spatura; ruina; bratiu
(de riu); vinu de tescuina; vespe,
(specie); oulu din urma.
Szakadékony, frangatosu, franguriu
farmitiosu; usioru de ruptu.
Szakadhatlan, ce nu se póte rupe.
Szakadoz, se rupe, se destrama suc-
cesive, se desface.
Szakadozik, Szakaszkodik (el—), se
rupe (de catra cutare partita).
Szakadozók, pl., maroderi, ostasi re-
masi pe urma.
Szakadozott, ruptu, sfärticatu, sfa-
siintu, flendaritu; smulsu; curmãtu.
Szakajtó, corfa de pane, paneriu.
Szakáll, Szakál, barba; —as, —
állós, adi., —állasan, adv., bar-
bosu, cu barba; —kés, cufitu de
rasu, briciu; —verõ, barbiru, bar-
bariu.
Szakályas, archebusa proptita, (pu-
scoiu lungu, in care intra unu
plumbu cá de optu loti).

- Szakállatlan, adi., — úl, nebarbatu, fara barba; spinu.
- Szakállasodik, Szakállosodik, îi'cresce barb'a, se inbarbosiaza.
- Szakasavar, érba sarata, (cu foi lungaretic).
- Szakasz, capu; sectiune, despartimentu; pelotonu, plotonu, (milit.); paragrafu; —tüz, focu de plotonu, (milit.).
- Szakaszkodik, obosesc, langediesce; v. si Szakadozik.
- Szakaszonként, in plotóne, (ostasii); din paragrafu in paragrafu.
- Szakaszt, rupe, culege (flori); smulge; sfürtica, sfäsiie; desparte, separa, alege; asóga (pane); frémenta; félbeszakaszt, curma, precurma, întrecurma; árát szakasztani, a face ruptóre la pretiu, a ficsa pretiulu; —ás, rupere; smulgere etc.
- Szakasztó, rupétóriu; smulgétóriu; sfásiitóriu; asogatóriu, albia de asogatu.
- Szakasztott, ruptu, frantu; smulsu; întregu, întocma; —apja, leitu cá tataseu, taiatu din tataseu; —mása, este prototipulu seu.
- Szokatkodik, v. Szakaszkodik.
- Szakavtott, omu de specialitate, omu practic, espartu.
- Szakavatottan, adv., in cunoscintia de lucru, cu esperientia, cu sciintia practica.
- Szabbeli, de specialitate.
- Szakesont, nodulu gñitegiului, marulu lui Adamu.
- Szakember, omu de specialitate.
- Szakértő, —ismerő, v. Szakavatott.
- Szakgat, v. Szaggat.
- Szakismeret, pracsá, cunoscintia de lucru.
- Szakit, rupe; v. Szakaszt.
- Szakjel, paragrafu.
- Szakma, specialitate; facultate, (de ees. juridica etc.).
- Szakmány, pátura, stratu, asternétura; robota, iobagía, sierbitute, sclav'á tieranului, (Ung., Trans. etc.), claca, (Munten.), boerescu, (Mold.); díleria; firogu, labóre cu ruptulu; lucru de una dí; v. Szukmány; —os, lucratoriu cu ruptulu; díleriu.
- Szakmat, frantura, ruptura, bucata franta.
- Szakmatol, frange, sfarma, dumica, face bucati.
- Szakmaster, magistru de minari, capeteni'a baiasiloru.
- Szakócza, securice.
- Szakonként, adv., —i, adi., dupa specialitati.
- Szakony, tactu.
- Szakos, otieritu, paduretiu, strapeditosu; —salcu; —láz, friguri schimbatórie.
- Szakosztály, sectiune; ordine de specialitati; ordine de cutéi, de rafturi, (la comer.).
- Szakosztályoz, inparto dupa specialitati; inparte in sectiuni.
- Szakoz, desparte, separa, clasifica.
- Szakrendszer, sistema de specialitati.
- Szakszerint, adv., Szakszerinti, adi., dupa specialitati; dupa facultati.
- Szakszina, lucruri aruncate, pl.
- Szaktan, sciintia de specialitate.
- Szaktanár, profesoriu de specialitate.
- Szaktudós, eruditu de specialitate, specialistu.
- Szaktüz, focu voluntariu, focu fara comanda, (milit.).
- Szakujoncz, novitiu, (de cutare specialitate).
- Szakúl, v. n., se frange, se sparge; se rupe, se sfasiie; ószve —, crépa, plesnecse.
- Szakovány, v. Szakmány.
- Szál, firu; atia, fibra; paiu; fuscelu, stílu, stelu (alu plantei), tuleu; cotoru; peru; pluta; egy szálát sem félek tőle, nu me temu de elu nici-decumu.
- Szála, sala, salonu.
- Szálacska, firutiú, firuletiu; fibri-sióra.
- Szalad, s., (slav. slad), ordiu dospitu, maltiu, malatau; —cserény, —rács, podu de uscatu, uscatoría (de ordiu).
- Szalad, v., alérga, fuge, o tulescc, sterge la sanetós'a; —ás, alergare etc.
- Szaladár, stratiu, struthionu, pasere

- alergat6ria (Struthiocamelus, ital. struzzo).
- Szaladgál, alérge incóce 'ncolo.
- Szalados, de maltiu; turta de maltiu.
- Szaladser, cofenta, bere simpla, (de adu'a proba).
- Szalag, cordea, (ital. cordella), pantlica; cordonu, lenta; legatura (la gútu); fasia; —árus, pantlicariu; —fégreg, limbricu cordelatu, verme solitariu, (in ómeni); —gyár, fabrica de pantlice, pantlicarfa.
- Szálag, fibra.
- Szalagdad, in form'a cordelei.
- Szalagocskák, pl., fibrile, pl., (ist. nat., auat.).
- Szalagol, Szalagoz, cordeléza, pune pantlice.
- Szalagos, adi., —au, adv., cordelatu.
- Szalaj, Szalajka, sare alcalina, (Sal alkalinus), potasa, (ital. potassa, fr. potasse); —lug, lesiia alcalina, lesiia-Cali, (chem.).
- Szalak6ta, coroiu, (Coracias), corbu.
- Szalamaudra, salamandra, solomásdra (Lacerta Salamandra).
- Szalamia, sare amoniaca, salmiacu, (coruptu din Sal ammoniacum), típerigu; —lél, spiritu de salmiacu.
- Szalangál, insecta, (specie).
- Szálanként, dupa firu, pe firu, din firu in firu.
- Szálás, fibrosu, atiosu; inaltu, crescutu; —erd6, padure mare.
- Szalaszt, v. a., ia la fuga; face scapatu; scapa (din mana).
- Szálesa, fruletiu, firisioru, firu de pulbere, (ce se vede in radiele sórelui); stamine, (Stamen, bot.).
- Száldob, traganu, (la vite); gútulu de diosu, gútlejn.
- Száldok (fa), teiu, v. Szodok.
- Szálfá, arbore, lemnu din tulpina; drugu, ranga; pluta.
- Szálhajó, pluta.
- Szállhid, podu amblatoriu.
- Szállhivatal, oficiulu plutariei.
- Száling, v. Szállingozik et Szállong.
- Szálingó, stamine, stame, (Stauen, botan).
- Szálingozik, v. Szállingozik.
- Szálirányos, pe firu, pe sf6ra, di-reptu.
- Száljog, dreptu de plutariu.
- Szálka (fa), tiandara, tiandura, tiandurica; fibra; spina, osu de pesce; —bub, tolpise, (botan.); —csék, burunitia, siluru, (botan.); —lovellé, cu foi ghimp6se.
- Szálkás, fibrosu, atiosu; tiandurosú; spinosu.
- Szálkásít, tianduresce.
- Szálkásodik, Szálkásúl, se tianduresce.
- Szálkátlan, fara tiandere; fara óse, fara spine.
- Szálkereskedés, plutaria, comerciú de plute.
- Száll, ascende, se suie, se urca; maneca, purcede, merge; siede, se asiédia; leszáll, descende, descinde, se pog6ra, se cob6ra; beszáll, megszáll, trage la popasu, trage in salasiu, descálca la popasu, mane, (perf. masu); impres6ra, obsiede, obsidéza (cetate); alá száll, cade in diosu, scapata; alább —, scade; magába száll, szivébe száll, simte, ia la áanima; örökség száll rá, mostenesce, círonomesce; partra száll, ese la portu, ese la uscatu, dosbarca, prodéza; szembe száll, da peptu, sta la lupta; tengerre száll, se imbarca; ese din portu, ese in largulu marei.
- Szállad, v. n., se precipitéza, cade la fundu; —ás, precipitatiune.
- Szálladék, scursura, drojde; sublimatu, (chem.).
- Szállakozik, suie-descende, se schimba.
- Szállandó, ce are se cada, ce are se descenda, (clironomi'a); —ság, caducitate, (a unei averi dupa m6rte).
- Szállankozik, sb6ra, volitéza incóce 'ncolo.
- Szállás, cortelu, (ital. quarto, quartiero, fr. quartier); locuintia, logementu, (fr. logis); ospetaria, ospelu, locanda; posada, (span. posada), albergu; descensiune, descalicat6ria, popasu; cantonare, cantona-

mentu (milit.); colonia; casa singuratica, (odaia) la campu; catunu (cateva case singuraticice); —bér, plata de cortelu, tacsă de logementu; —mentesség, scutela de incortelari (militarie); —mester, inspectoriu de cortele, (milit.). Szállásol, Szállásoz, cantonéza; —ás, cantonare. Szállásoló, cantonatoriu, care se afla in garnisóna. Szállaszt, precipitéza, (chem.). Szálldogál, descende incetu; fálfaie, flutura, flustura. Szállék, Szálladék, sublimatu, (üledék), scursura. Szállékony, aboritoriu, sboratoriu, (chem. despre fluide), scadietoriu. Szállernyő, umbrella de lasatu in diosu. Szállingó, Szálingó, stamine, (Stamen, bot.). Szállingozik, Szállinkozik, cade incetu; flutura; vene unulu cate unulu. Szállit, duce, transporta; trimite; incarca, spedéza; pune in cortelu, incorteléza; —ás, transportare, incarcare, speditiune. Szállitás bér, spese de transportu. Szállitmány, transportu, marfa transportata. Szállító, transportatoriu; liferante, (dela fr. livrer), subministratoriu, (fr. fournisseur); speditoriu (de marfi); —hajó, corabia de transportu. Szállitvány, transportu, carausia; incarcatura; v. si Gyarmat. Szálló, ospetaria; ospitiu, albergu, (ital. albergo, pentru profesionistii calatori); ce scade, ce aboréza, scadietoriu, volatilu, (fluidele). Szálloda, ospelu, ospetaria, locanda. Szállomány, caducitate, (jurid.), trecerea averei prin casu de mörte; —jog, dreptu de caducitate. Szállomásoz, stationéza, incorteléza. Szállong, flustura, flutura, suie-descende; —ás, suivre-cadere. Szállos, sboratielu, aripatu, gata de sboratu (paserea tenera).

Szállrostély, grilgiu de lasatu in diosu. Szálltanya, v. Szálló. Szalma, paiu, palü; —ágy, asterutu de paia; —csova, ciuha, momăia de paia; —csutak, manunchiu de paia, stergura de paia; —fodél, coperisiu, invelisiu de paia; —fonadék, —fonat, cumuna de paia, impletitura de paia; rogojina de paia; —kalap, pèlaria de paia; —köntő, —szál, paiu, fuscelu de paiu, stelu, stilu; —kötél, fune de paia; —miv, lucru de paia; —szin, —szinü, galbinu deschisu; —tiz, focu de paia; focu de sperla; —vár, cetate in aeru, fantasma; —váz, momăia, matabala, naluca. Szalmáz, prefra, presara, asterno cu paia; improviséza reu. Szálmester, administratoriu de pluto. Szálnyi, catu unu firu-de peru; egy szálnyi jó nincs az egész emberben, acela este unu omu de nimicü. Szálong, v. Szállong. Szalonka, becatiu, (Scolopax, pasero); becatiu de padure. Szalonkáz, tiene venatória de becati, ese la becati. Szalonként, din firu in firu. Szalomua, lardu, grasime, slanina; —bör, sioricu, sioricu; —csörge, pörez, jumara. Szalonnás, lardosu, grasu, slaninosu; cu lardu; —kenyér, pane clicósa. Szalu, gelau, rëndea gavanósa, gelau de crestatu. Szalul, Szaluz, crésta, incrésta, gavanescu, scobéltiesce. Szám, numeru; suma; computu; számomra, v. magam számára, pentru mine; számodra pentru tine; számára, pentru elu (ea); számunkra, pentru noi, pentru trebuintia noastră etc. Számadás, computu, calculu, calculatiune, ratiociniu, socotéla, contu, nota, (de plati negutiatoresci). Számadó, rationariu, tabulariu, com-

putatoriu, computistu, comptoristu, (fr.), gramaticu, (orient.).

Számadol, depune computu, face computu, computa, asterne ratiociniu, da socotéla.

Számadoltat, pretende computulu, ia socotéla.

Számadoság, computu, computabilitate, contabilitate, (ital. et fr.).

Számoló, propt'a cuptoriului.

Számár, asinu, magariu; —kancza, asina, magariia; —vad, colunu, onagru; —hajtó, asinariu, manatoriu de asini; —here, sparseta, trifoiu; —hurut, tuse magariésca.

Számára, pentru elu, ea; v. Szán.

Szamaras, asinariu, manatoriu de asini; cu asinu; dusu, trasu de asini.

Szamaraz, magaresce, numesce magariu.

Számárokodik, face magariu, comite erori gróse, este unu gaganatiu.

Számárság, magariá, stupiditate, hebecia.

Számárul, adv., magaresce.

Szamat, v. Zamat.

Számatlan, v. Számtalan.

Számba vesz, numera, computa, suméza, ia in sama.

Számbetű, litera de numeru; cifra.

Számbirálat, revisiune de computuri.

Számérték, valórea numeriloru.

Számértő, calculatoriu, aritmeticu, computatoriu.

Számfejtés, licuidare.

Számfejtő, licuidatoriu.

Számfeletti, Számfölötti, supra-numerariu.

Számít, calculéza, computa; —ás, calculare, computare.

Számítvány, contu, computu, nota.

Számjegy, Számjel, figura de numeru; cifra, sumnu de numeru.

Számjegyzék, computu, contu, nota; conspectu, tabela.

Számjegyzetlen, nenumerisatu.

Számjegyzett, numerisatu.

Számjелеz, annotéza, cifréza

Számkivet, ecsiléza, v. Száműz.

Számkönyv, aritmetica, carte de aritmetica, carte de computuri.

Számmla, computu, contu, nota, factura, fatura; —könyv, carte de conturi; —pénz, tanta.

Számnlál, numera, computa; —ás, numerare.

Számlálat, numeratura, computu.

Számlálatlan, adi., —úl, adv., nenumeratu, necomputatu.

Számlálhatlan, nenumerabilu.

Számláló, numeratoriu.

Számlap, tabla cu numeri (la orolog.).

Számlik, se ara, este arabilu.

Számnagyítás, adausu, adaosu, augmentatiune.

Számpév, substantivum numeralu, (gramat.).

Számóca, fraga de padure; capsuina mare, caprona (fr. capron), caprina; —sav, acidu de caprina, (chem).

Számocz-alsav, acidu capronu.

Számol, depune computu, da sama, asterne socotéla; licuidéza; —ás, sumare, computu; licuidatiune.

Számolat, computu, contu, factura, socotéla.

Számoló, computatoriu, computistu, ratiocinistu; furieru, (franc. fourier, milit.).

Számolya, laptuc'a bróscéi.

Számoneként, dupa numeri.

Számontartás, evidentia, tenere in evidentia.

Számos, adi., —an, adv., numerosu, multu, multi, multe, pl.

Számosit, inmultiesce, multiplica, augmentéza, adaoge.

Számosodik, se inmultiesce.

Számosság; multime, céta mare, glóta, lume, numeru mare.

Számol, adv., asterne computu, da socotéla, depuneratiociniu, da sama; e trasu la respondere.

Számot tart, tiene contu (de ceva), tiene in sama; ia in consideratiune.

Számot vesz, ia computu, ia socotéla.

Számot vet, computa, trage computu, trage socotéla, calculéza, socotesce.

- Számoz, numerisóza, înséna cu numeri; —ás, numerisare.*
- Számozatlan, nenumerisatu.
- Számozatos, numerisatu.
- Számopala, tabla de ardesia, tabla de sistu, tablitia de aritmetica.
- Számopénz, tanta.
- Számra, pe numeru, numeratu, pe ..., de ecs. mázsaszámra, pe cautariu, pe centenariu, pe majá.
- Számszer, unólta, instrumentu.
- Számszerij, balista, spargatória de muri; —ijas, balistariu.
- Számszerint, la numeru.
- Számszó, v. Számnév.
- Számatalan, adi., —úl, nenumeratu.
- Számantan, aritmetica, sciintia despre numeri.
- Számantanácsnok, asesoriu de finantia, consiliariu de finantia; consultoriu de computuri, (dupa tieri).
- Számantani, adi., aritmeticu; —lag, adv. aritmeticesce.
- Számantartás, afaceri de computuri.
- Számantartó, calculatoriu, computatoriu, computistu; —könyv, carte de computuri, protocolu, catastifu, (precumu maiestru, jurnal, prima-nota, cassa, scontu, scadentia etc.).
- Számantartóság, oficiu finantialu.
- Számántétel, positiune, postu.
- Számántiszt, functionariu de finantia, oficialu dela finantia.
- Számántudomány, aritmetica.
- Számántudos, aritmeticu.
- Száműz, ecsiléza, espatriaza, (isgonece); —és, ecsiliu.
- Száműzőtt, ecsilatu, espatriatu.
- Számvétél, luare de computu, luare in grija.
- Számvetés, calculu; computu; aritmetica, socotéla.
- Számvető, calculante, calculantu.
- Számvevő, calculatoriu, computistu; revisoriu de computuri; —hivatal, —kamara, oficiu de computuri, camera finantiala; —szék, departamentu finantialu, administratiune finantiala; —tiszt, oficialu de finantia.
- Számvezető, calculatoriu; directoriu de finantia.
- Számvitel, tinere de computuri, arte de a tine computuri, scriptoria, scriptura; egyszerű —, scriptura simpla; kettős —, kettözött —, scriptura dupla; v. si Számla.
- Számvivő, scripturistu, computistu, comptoristu, (fr. comptoriste), rationariu, tabulariu, gramaticu, (in Orientu); factoriu, (comerc.).
- Számvivőség, scripturaria, comptoria, cantoru (in Rom.), gramaticia.
- Számvizsgálat, revisiune.
- Számvizsgáló, revisoriu.
- Szán, s., traga, (lat. traba); sania; talpa de traga.
- Szán, v. a., compatimesce, ii e mila, se indura; destina.
- Szánakodás, Szánakozás, Szánakozat, compatimire, compasiune, comiseratiune, indurare, mila.
- Szánodik, Szánakozik, compatimesce, se indura, ii este mila.
- Szánalom, v. Szánakodás.
- Szánandó, adi., —lag, adv., do compatimitu, vai de elu, (de ea).
- Szanaszét, Szanaszélt, respanditu, imprascietu, incóce 'ncolo.
- Szánat, compatimire, comiseratiune.
- Szánatos, de compatimitu; v. Szánandó.
- Szándék, scopu, intentiune; planu; vointia; fine; szántszándékkal, inadinsu, cu scopu, cu propusu.
- Szándéklott, in adinsu, precugetatu, premeditatu.
- Szándékol, are scopu, precugeta.
- Szándékos, adi., —an, adv., inadinsu, din precugetare, precugetatu, din consiliu, premeditatu.
- Szándékozik, are scopu, isi propuse, (perf.), planuesce.
- Szándéktalan, adi., —úl, adv., fara scopu, fara voia.
- Szándok, v. Szándék.
- Szaniczor, cincifoi, sanica, érb'a sant. Laurentiu.
- Szániszló, Stanislau, n. pr.
- Szánka, tragutia, sanintia.
- Szánkázás, saniare, mersu cu trag'a.
- Szánkázik, Szánoz, merge cu trag'a, se sania.
- Szánkó, talp'a tragei.

- Szánlik, luneca, aluneca; se ara.
 Szánomány, s., destinatu, menitu, lucru destinatu.
 Szánt, ara; —ás, arare; szántásvetés, agricultura, economia de campu.
 Szantálfa, sandalu, (arbore de Brasili'a).
 Szántatlan, adi., —úl, adv., nearatu.
 Szántható, de aratu, arabilu.
 Szántó, aratoriu, agricultoriu, economu de campu; de agru, de de campu; de aratu; —föld, agru; locu de aratu; —vas, feru de aratru, feru de plugu; —vető, agricultoriu, economu de campu.
 Szántóka, alanda, lóda, ciocárliá.
 Szántszándék, propusetu, planu, consiliu matoru.
 Szántszándékkal, Szántszándékosan, adv., inadinsu, precegetatu, premeditatu.
 Szántszándékos, adi., v. Szántszándékkal.
 Szap, cuptoriu; —alj, foculariu, vétra, banc'a cuptorialui, prisp'a cuptorialui.
 Száp, crapu cu lapti.
 Szápaly, Szápoly, sapa; sapoiu, gheunoio (cu dóna ramuri); pala, (in Rom., lat. pala, de unde verb. rom. palescu), arsiu, hêrletiu; védra de apa, causiu, cupa, (la rót'a de móra).
 Szaparnicza, mucu, mucu, pl., rapciugu, rapciugare, (morbu reu de cai).
 Szaparniczás, rapciugosu.
 Szapor, multire, crescémentu, adaosu, incrementu, sporiu.
 Szapora, adi., iute, rapede, sprintenu, celeru; fecundu, fructificatoriu, roditoriu; multu; cu sporiu; s., tribrachitu, (in poes.); —fű, érb'a féraloru (Verbena, bot); —láb, tribrachis, (in poes.); —ság, iutiéla, iutíme, sprintenia, celeritate.
 Szaporán, adi., iute, curendu, sprintenu, rapede, intetítu.
 Szaporáskodik, iutiesce, intetiesce, accelérea, pripesce, grabesce; v. Hamarkodik.
 Szaporátlan, fara sporiu; incetu.
 Szaporáz, accelérea, face rapede.
 Szaporékony, fecundu, fertilu, productivu, fructificatoriu, roditoriu; —ság, fecunditate, fertilitate, abundantia, prisosintia.
 Szaporicza, Szapornicza, balbaitu, iute vorbitoriu.
 Szaporít, inultiesce, sporesce; fecunda; —ás, multire.
 Szaporodás, imultire, sporire, incrementu.
 Szaporodik, Szaporoszik, Szaporít, se imultiesce, sporesce, adaoga.
 Szappan, sapunu; —főzde, saponaria; —főző, saponariu; —fű, saponarica, (Saponaria officinalis); —szesz, spirtu de sapunu.
 Szappanodás, saponéla, saponitura.
 Szappanos, s., saponariu; saponítu, unsu cu sapunu; de sapunu; —ság, saponaria.
 Szappanoz, saponescce, spala cu sapunu; —ás, saponire.
 Szapu, causiu de lesiia; ciubaru de lesiia.
 Szapúka, splinutia, (bot. Anthillis).
 Szapít, v. a., lesiie; spala rufe, pune in biu, biuesce.
 Szapuló, Szapulókád, cada de rufe, putina de biuita, ciubaru de rufe.
 Szar, cacatu, scárna.
 Szár, fluieru, (pitiorulu); cotoru, paiu, stelu, stilu, (la plante); carêmbu, turécu (de ciobóta etc.); tuleu (de papusioiu); tiéva (de pipa); manunchiu (de candelabru).
 Szarabanka, pupaza.
 Szárad, v. n., se usca, se usuca, se sventa, se sbicesce; séca; dispere.
 Száradt, uscatu; secu.
 Száradzó, ce da in paiu.
 Szarakodik, ambla nimicu, tandalesce, face secaturi.
 Szarándok, peregrinu; v. Zarándok.
 Száras, inpaiatu, cu paiu, cu stilu.
 Szárasodik, da in paiu, face cotoru.
 Száraszt, v. a., usca, usuca.
 Szárasztó, uscatoriu; uscatoria, locu de uscatu.

Száraz, adi., uscatu; sbicitu, secu; macru, uscativu (omu); s., continuu, continente, uscatu, (candu desbarci); — beteg, ecticosu, ofticosu, tabedu, (Phtisicus); — bo-gyotakta, érb'a lui Cristoforu; — dajka, bona, fót'a dela copii; — föld, uscatu, continuu, continentu; — földi, continentalu; — fű, puricaria, (botan.); — kor, — beteg-ség, ectica, oftica, marasmu, tistica; — malom, móra séca; — mentség, desculpate séca; vorbe góle; — vám, vama séca, (unde nu e apa).

Szárazkodik, se usca, se sbicesce, se sventa.

Szárazon, adv., uscatu, sbicitu; secu, desecatu; pe uscatu, la continente.

Szárazság, seceta, uscatiune.

Szarbabuk, Szarbabuta, pupaza.

Szárcsa, lesitia négra, gainusia négra de apa, fulica négra; — fű, — gyökér, sarsaparila, sasaparila, (Smilax Sarsapavilla, arbustu ghimposu de Americ'a).

Szárcsi, adi., macru, uscativu; s., martioga, calu reu.

Szárcsont, fluierulu pitiorului, (lat. tibia et crus).

Szárd, calvu, plesiu, plesingu.

Szárdella, sardea, sardina, (pesculetii).

Szárfa, ramura, crénga.

Szárful, cinci-foiu.

Szárhus, pulpa.

Szarik, se caca.

Száríka, sarica, guba flocósa.

Szárít, usca, usuca, sventa.

Szarka, cotiofana, tiarca, (Pica); — gaborgyán, — gaborján, síoimuletii, (Lanius); — láb, — virág, pintenelu, (Delphinium); — tántz, dantiu solo.

Szárma, Szármant, vérdia impluta, sarmale, pl.

Szármata, sarmale de vitia, foi-de vitia implute, (bucata); impletura, (in gastronomia).

Származás, Származat, origine, descendencia; derivatiune, etimologia, (in gramat.); — rend, genealogia.

Származati, adi., — lag, derivativu. Származatos, derivativu.

Szarmazék, origine, descendencia; derivatiune; deductiune, conscentia, urmare; genealogia; descendente, deviatoriu, elironomu, erede, mosténu; — iz, gradu de genealogia, spitia.

Származékos, derivativu.

Származik, trage originea, descende; se deriva; se prasesce.

Származott, derivatu, dedusu.

Származtat, deriva, deduce; — ás, derivatiune; etimologia.

Szárnövény, érba in paiu; érba bu-ruenósa.

Szárny, aripa; flanca, (la armata); — szárnyon jár, sbóra, voléza; — csattanás, lovitura de aripe, plesnetu din aripe; — ember, — lo-gény, capofilu, (milit.); — épület, pavilionu; — fedél, invelisiu de aripe, (la gandaci); — kürt, cornu de venatu; — segéd, adiutantu de aripa.

Szárnyal, sbóra: futura; v. Szárnyaz.

Szárnyaló, sboratoriu, volatoriu; flancariu, (flanqueur, milit.).

Szárnyas, aripatu, cu aripe; — ajtó, usia cu canatu, usia cu dóua aripe; — állat, galitie, pl., paseri, pl.; — asztal, mésa de trasu; — benge, spinulu cerbului, verigigariu, crasiei, pl.; spinulu lui Christosu, (Rhamnus spina Christi, in Palestini'a); ilice, (Ilex aquifolium); — csiga, culbecu sucitu, scoica spirala; — eb, cane volante; — egér, liliacu, vespertilu.

Szárnyasan, adv., cu aripe, aripatu.

Szárnyasodik, capata aripe.

Szárnyaszegett, cu aripe frante, des- aripatu.

Szárnyatlan, adi., — ül, adv., neari- patu.

Szárnyatlanit, desaripéza.

Szárnyaz, Szárnyasít, aripéza, da aripe.

Szárnyék, aripa, flanca, (milit.); — pár, sboru, aventu; — segéd, adiutantu de aripa; — zongora, fortcpianu, claviru.

Szárnyókól, merge in flanca, operéza in flanca.

Szárnyékos, aripatu.

Százogat, usca, sbicesce, sventa.

Szaros, adi., cacatiosu, cacatu.

Szaru, cornu; —fa, caprioru; —főny, blenda (miner.); —kő, petrosilice, cremene, achatu necuratu, (montan.); —mű, cornaria; —műves, cornariu; —nemű, cá cornulu, de calitatea cornului.

Szaru, cornu; v. Szaru.

Szarva, cornu-de prafu (de pusca).

Szarvaeska, cornuletii, cornisioru.

Szarvas, adi., cornuratu, cornatu, cu córne; s., balegariu, gramada de gunoii, cerbu; cornu (de aluatu); nöstény —, cerbóica, vaca de cerbu; —bika, tauru de cerbu; —bogár; rudasca, scarabusiu; —dermenet, ből'a cerbiloru; —fa, v. Szömörce, —fartó, armu de cerbu, (Arman); —fű, —gyökér, díptamu albu; —góm, venatu rosii, féra rosia; cerbóica; viticulu de cerbu; —gomba, buretele cerbiloru; —gyilok, cutitu de venatori; —hal, pesce cornutu; —hiba, eróre cornurata, eróre nebuséca; —kan, porcu cornutu; —kígyó, sierpe cornutu; —madár, pasero cornutu; —marha, vita cornuta; —mű, cornaria; —pej, colórea cerbului, roibulii; —szarulél, spirtu de cornu de cerbu; —szarv, —tülök, cornu de cerbu; —talp, saritura de cerbu; —tehén, cerbóica, cerba; —tinorú, barb'a caprei.

Szárvas, panta, pénta, sína de feru, (ital. banda, bandella, schiuiere).

Szarvasodik, capata córne, se incornuréza, ii crescu córnele.

Szarvatlan, necornutu, neincornutu, siutu.

Szarvaz, incornéza, incornuréza, pune córne.

Szarvazat, cornaria, córne, pl.

Szarvórru, rinoceros, rinoceru, rinoceronte, (cu cornu pe nasu); —madár, pasere rinoceros.

Szász, sasu (din Transilvani'a), sacsonu (din Germani'a); —hon,

—ország, Sacsoni'a; —honi, din Sacsoni'a, sacsonu; —Régen, Regiuu, (in Trans.); —Sebes, Sebesiu, (Sabaesium, in Trans.); —város, Orastéi'a, ('Trans.).

Szászpa, spenzu, eleboru, (botan.).

Szatocs, buticarin, precupetiu, negutiatoriu cu merunt'a, sfárnariu; negutiatoriu; —jogosítvány, concessiune de butica.

Szatoeskodik, negutiatoresece, precupesce, vende scumpu.

Szatorja, cimbru, (Satureja).

Szattyáu, safianu, marocina, marochiua, (piele subtíre argasita finu); de safianu.

Szattyános, marochinariu, argasitoriu de marochina; cu marochina.

Szattyú, cenusiósá, potbélú, (Tussilago, botan.).

Szátyár, scárnavu, spurcatu, hidu, hídosu; desfrenatu, lucsuriosu, nerusínatu, obscemu.

Szatyíng, beteliá, béta, bata, fasia, frimbía, fringhia, cordea; —hal, pesce cordelatu.

Szátyók, Szájók, gura-cascata, lalau, meteleu, gagautin.

Szatyor, corfa, corfia, pauerelu; vén szatyor, cotoróntia betrana, hírea, hóseca; curva betrana.

Szatyra, v. Szatyor.

Szatyus, Szaty, meretrice, coita, lerfa, pantiura. curva; v. Szajha.

Szava, vorb'a sa, vorb'a lui, (ei); —hihető, demnu de credintia, credibilu; —tartó ember, omu de parola.

Száva, Sav'a, (riu).

Szavacska, cuventielu.

Szaval, cuventa, cuventéza, declama, peroréza, discurge, (dupa stil fr.).

Szavalás, Szavalat, declamatiune, cuventare, oratiune, discursu.

Szavalmány, oratiune, discursu.

Szavaló, cuventatoriu, oratoriu.

Szavatol, garantéza, pune garantia, sta bunu, evinge, (jurid.).

Szavatos, evictoriu, garantu, martoru convingetoriu, (jurid., evictor, auctor, testis, auctor certus).

Szavatosság, evictiune, evictoratu,

- recastigarea proprietatei sale dela posesoriulu actualu, (jurid.).
- Szavatozó, gerantu, garante, (chezasiu); v. Szavatos.
- Szavattyú, gura, aparatulu vorbirei; limba; ciutura.
- Szavattyús, sunatoriu, larmosu, sbietorioriu; flecariu, galagitoriu.
- Szavaz, da votu, votéza; —ás, votare.
- Szavazat, sufragiu, votu; — jog, dreptu de votu, dreptu de sufragiu.
- Száz, suta, centu; —annyi, de una suta ori atat'a; —félé, de una suta specii; —lábu, canele babei, cárcáiacu, (verme focosu); —levélü, centifolia, (botan.); —rétiü, insutitu, centuplu.
- Század, adi., alu sutalea (omn), a sut'a (parte), centesimu; subs., seculu, seculu, vécu (de 100 ani); sutime, parte centesima; divisiune, despartimentu, (milit.); lovas —, scadronu; gyalog —, compania; —parancsnok, comandantu de compania, séu de scadronu.
- Századik, alu sutalea, a sut'a, centesimu, (a).
- Századol, desparte in sutimi; ia, alege a sut'a parte.
- Százados, capitánu (de pedestrine séu de calarime); sutasiu, centumviru; seculariu.
- Százal, insutesce, centuplica.
- Százalék, Századbér, procentu, procentu.
- Százalékoz, ia procentu, procentuaza.
- Százan, una suta insi, (inse).
- Százanként, cu sut'a, cate un'a suta.
- Százaz, de una suta.
- Százszor, Százszorta, de una suta ori.
- Százszori, de a sut'a óra.
- Százszorka, Százszorszép, amaranta, flóre frumósa, (ce nu se vescediesce).
- Százszoros, adi., —an, adv., insutitu, centuplu.
- Százszoroz, insutesce, centuplica.
- Szebb, adi., comp., Szebben, adv., mai frumosu.
- Szebbit, infrumosetiaza, decoréza.
- Szebbül, se face frumosu, se infrumosetiaza.
- Szeben, Nagy-Szeben, Sábiiu, Sibiiu, (Cibinium); Kis —, Sibielu.
- Szecska, paia meruntiate, paia tocate, síscá, —metsző, —vágó, grámóla, banca de tocatu paia.
- Szecskevész, adi., desiertu, golu, nefolositoriu, vanu, s., cerbicia, artiaгу, obstinatiune.
- Szeccél, scaunu; v. Szék.
- Szed, aduna, culege, stringe; lege, citesce; asiédia; incaséza; rendbe szed, dispune, pune in ordine, asiédia, arangéza; ránczba szed valakit, stringo 'n pinteni pe cineva, re'nfrunta, respinge; homlokát ránczba szedi, incretiesce fruntea.
- Szedegél, Szedegot, culege, stringe (pómc, grauntia).
- Szedelék, colecta, adunare (de bani, de bucate).
- Szedelg, Szédeleg, ametiesce; amblaraticu.
- Szedelgés, ametiéla, vërteju; raticire, vagabundare; capiatúra, (la oi).
- Szedelgő, Szédelyes, ametitu; vagabundu; capiu, (oile).
- Szeder, Szederj, mura, (Morum rubi, Rubum); —fa, muru, (Rubus, Rubetum).
- Szedérés, Szedrész, Szedreszkodik, culege mure.
- Szederjes, Szederkék, venetu, albastru inchisu; melitu.
- Szedés, adunare, culegere, stringere; asiediare; culesu (de vii, de pómc).
- Szedetlen, adi., —ül, adv., neculesu; neasiódiaту.
- Szedett, adunatu, culesu; szemenszedett, alesu, de frunte.
- Szédít, v. a., ametiesce; seduce, amagesce.
- Szedő, adunatoriu, culegatoriu; perceptoriu, colectoriu, (de contributinne), asiediatoriu, setiaru, (de litere in tipogr.); —fiók, scriu de litere, (tip.); —gép, machina de asiediatu (litere); —hajó, nátia de asiediatu, (tip.); —kanál,

lingura de scosu; —vonal, linia de asiediatu.

Szedte-vedte! trasnetu-si fulgeru! blastematia! (formula de sudalma).

Szedte-vedtez, injura, suduie.

Szedül, v. a., ametiesce, ilu (o) ia ametieli, se ametiesce; so seduce, o amagitu.

Szedülés, Szédület, ametiela; vétteju, capiatura, (oile).

Szedülés, ametitü, cu ametieli, cu vétteju.

Szedvény, culesetura, asiedietura, tecstu.

Szeg, s., cuiu; piroiu, pironu; tinta; una seria de case; partea unui orasiu; peninsula; tinutu, regiune;

Szegről esett, nou de noutiu; v. Szög.

Szeg, v. act., tivesco; taia (pane); întörce (carulu); impresóra (cas'a); se opune, resiste, infrange (voia cuiva); —hitét szegi, calca juramentulu; —kedvét szegi, îi strica voia.

Szegbarna, brunu, brunetu, cerbinu, negritiosu.

Szegcsiptető, clesce de scosu (cuie).

Szegdel, taia desu; taia in bucati.

Szegecs, tinta.

Szegecsol, tintuesce.

Szegecs-fü, barbusióra, crudietia, frun-di'a voinicului, ridichióra, erisima, (Erysimum); —ibolya, micsandra erisima, (botan.).

Szegecske, cuisioru, cuiuletü, tintulitia.

Szeged, Segedinu, (orasiu in Ung.).

Szegel, face muchia (la cutite etc.).

Szegély, tivitura, margine, indoitura (la cusutu); sectiune; margine, garnitura (la vestmente); —szalag, pantlica de tivitü.

Szegélyez, tivesce; garnisesce.

Szegélytelen, adi., —ül, adv., netivitu; negarnisitü.

Szegélyzet, bordura, garnitura, preimuirea marginiloru unui vestmentu.

Szegény, saracu, sarmanu, meseru, (in cartile bis.), miseru, pauperu, lipsitu; cersictoriu, cersitoriu, (calicu); misielu, miserabilu, disgratiatu, ticalosu; sterpu (pamentu);

—adó, contributiune pentru saraci; —ápolás, grija de saraci; —ápoloda, —ház, casa de saraci; —törvény, lege pentru saraci.

Szegényded, adi., —en, adv., saracutiü, sarantocu.

Szegényedik, saracesce, devine la lipsa.

Szegényes, v. Szegényded.

Szegényget, numesce saracu, vaiota (pe cineva).

Szegényit, saracesce.

Szegényke, vai de élu, (de ea)! o saraculu! o sarac'a!

Szegénykodik, petrece in saracia.

Szegénység, miseria, misielatate, paupertate, saracia; saracime, cersictorime, proletariatu.

Szegényül, adv., cu saracia, cu lipsa; v. n., saracesce, cade la miseria, ajunge la paupertate.

Szeges, batutu cu cuie, tintuitu, pironitu; cu coltisiori, (cuseturi etc.).

Szegés, tivire, tivéla, tivitura; garnitura; bordura, margine chindesita (la vestmente), cusetura impregiuru; coprindere, incadrare (a unei icóne); taiare; calcare, vetamare, violare (de legi); calcare (de juramentu).

Szeget, v. Szegély et Sziget.

Szegetlen, neinceputu, netaiatu (pane, casiu); netivitu; negarnitu; nevetamatu, necalcatu, neviolatu; netintuitu.

Szegez, tintuesce, infige, intiepenesce, pironesce, bate cuie; valaminek szegezni, a indrepta spre ceva; általszegezni, a strapunge, a strafige, a intiepa; beszegezni, a tintui; kiszegezni, a scóte la vedere; ellene szegezni, a i se opune, a resiste; —és, tintuire, infigere, intiepenire etc.

Szegezókalapács, ciocanu de tintuitu.

Szegfü, garófa, (lat. Dianthus, ital. Garofano); pompás, kerti, szagos szegfü, garófa de gradina, (Dianthus Caryophyllus); —bors, cui-sióre, pl.; —galocza, —gomba,

- burete paturosu; —thea, ceiu de camomila.
- Szeghetetlen, adi., —ül, adv., nevetamabilu, neviolabilu, inviolabilu; nealterabilu; sacrosantu.
- Szegke, tinta.
- Szeglet, anghiu, anghietiu.
- Szegmény, segmentu, (in matem.).
- Szegőifves, fauru de cuie.
- Szegő, tivitoriu; incingătoriu, garnitoriu; violatoriu, vatamatoriu; hit-szegő, calcatoriu de juramentu, infrangătoriu de juramentu, violatoriu de juramentu, perjuru, perfidu, (lat. perjurus, perfidus).
- Szegődös, tocméla, invoiéla, intrare in sierbitiu, bagare in sierbitiu; tractatu, contractu.
- Szegődi, desertoriu; apostatu (dela una partita la alt'a), renegatu.
- Szegődik, se tocmesce in sierbitiu; se invoiesce.
- Szegődmény, Szegődség, conventiune, contractu.
- Szegőny, retorta, (chem.).
- Szegről esett, nou de nouitiu, nouletiu.
- Szegről végről, Szegül-vegül, tocma in urma, celu (cea) din cöda.
- Szegrárga, galbinu-inchisu, roibu-inchisu (calu).
- Szegül, se sucesce, se invertc; se pléca, se incövóie, se stenginesce; ellenszegül, se opune, resiste, da peptu; —és, sucire; opunere etc.
- Szegülő, nacovala de cuie.
- Szegvas, feru de cuie.
- Szegy, peptu (la vita).
- Szegyel, se rusinéza; v. Szégyenel.
- Szégyen, rusinc, infamia, desonóre, oprobriu, (ocara); pudóre, sfiéla, genare; szégyenben marad, remane de rusine; —fa, —ház, prangu, berlina, locu de rusine.
- Szégyenedik, meg—, este rusinatu.
- Szégyenel, Szégyenl (valamit), ii este rusine; se sfiiesce, se genéza.
- Szégyenit, Szégyenget, rusinéza, face de rusine, desonestéza; —és, rusinare, desonóre, desonestare.
- Szégyenkedés, Szégyenködés, neru-
- sinare, impertinentia, (obraznicla), efrontaria, impudentia; pudóre, sfiéla, modestia, genare.
- Szégyenkedik, este nerusinatu; ii este rusine.
- Szégyenkedő, sfiiosu, genatu, pudicu, verecundu.
- Szégyenl, ii este rusine, se rusinéza, se sfiiesce, se genéza; —lés, rusinare, genare, sfiéla.
- Szégyenlős, genatu; v. Szömérmes; —ség, pudóre, modestia.
- Szégyenpir, rosiéla (de rusine), rubóre.
- Szégyenség, v. Szégyen.
- Szégyentelen, v. Szentelen.
- Szégyent teszen (valakinek), face rusine, face afrontu, infrunta, rusinéza; intrece.
- Szégyent vall, pate rusine, da de rusine.
- Szégyenül, se rusinéza; —és, —et, rusinare, afrontu.
- Szegyfej, capulu peptului.
- Szegz, sucesce; infige, ficséza; v. Szegez.
- Szejke, balta, maréma, rovina.
- Szejkés, baltosu.
- Szejp, Szelyp (selyp), pelticu.
- Szék, scaunu; siediu, setiu, (lat. sedes, sedile, ital. sedia, seggia); catedra; residentia; meduva; simbure; tribunalu; soda; árnyékszók, esítőre, buda, retirata; királyi—, tronu; kormány—, gubernu; regimu; láb—, scaunelu, scabelu; székállás, ferii judecatoresci; —biró, asessoriu, membru de tribunalu; —fia, judecatoriu; —fouó, scaunariu, inpletoriu de scaune; —föld, pamentu cu soda, pamentu ingrecatu de soda, pamentu alcalinu; —hely, scaunu; residentia, capitala; —mü, contignatiune, cátu, (la case); —pont, centru de cercu; —rekedtség, obstructiune, inchiderea scaunului; —sértés, violarea scaunului judecatorescu, (jurid., violatio sedis judicariae); —só, soda, sare alcalina, alcali mineralu; —újtás, restauratiune; —üresség, vacantia; —vánkos, pe-

rina, de scaunu; — város, resiedentia, residentia, capitala.
 Széka, galbinusiu (de ou).
 Székács, porumbu guleratu.
 Székállá, garnitura (pe mese).
 Székel, v., resiede, locuesce.
 Székely, secuü (in Trans.).
 Székelység, Secuime, tinutulu secuiescu, tiér'a secuiesca.
 Szekér, caru, carutia, trasura; caru carausiescu; — alya, dricu; —bér, plat'a carausiei, simbria de carausiu; —cmelő, vèrtégü (de ridicatu carulu); scripete; —ernyő, coveltiru, coperisü de caru, invelisü; —fogat, tragétori, pl., vite de trasu, vite de jugu, de hamu; —gyártó, carutiariu, rotariu; —kas, costiulu carului, lés'a carului; —kenő, untura de caru; —nyom, urma de caru, ogasiu; —nyújtó, ânim'a carului; —oldal, plasa, scara de caru, loitra; —rud, oisce, rud'a carului, timó'a.
 Szekeretze, secure; securicc; barda; barditia.
 Szekeres, carausiu; de caru; —ség, carausia.
 Szekereskedik, merge in carausia, carausiesce.
 Szekerészök, pl., carausi ostasiesci, carausi de armata.
 Szekerészzet, carausime ostasiesca.
 Szekerez, merge cu caruti'a, merge cu trasur'a.
 Szekerezők, v. Szekerészök.
 Székérke, carutiü, carutióra, carutia.
 Szekerkézik, se primbla cu trasur'a.
 Szekernye, stibla, ciobóta, coturnu.
 Székérzet, carausime.
 Székes, de resiedentia, de residentia; cu soda, alcalinu; —egyház, —templom, catedrala, beserica catedrala; —egyházi, de catedrala; Fejérvár, Alb'a regala, (unde se incoroná si inmormentá odenióra regii).
 Székfű, camomila, romonitia, musietiolu, (botan.); —virág, flóre de camomila.
 Székhely, scaunu; resiedentia, resiedentia; tribunalu.

Székla, prajin'a plutei, (cu care acatia la tiermu).
 Szekliczo, crăpusnicu, cartanu, safloru, (Carthamus, bot.).
 Szekrény, armariu (in Trans., lat. armarium, ital. armadio et armario), secriü, sicriü, scrinu, (lat. scrinium); lacra, sipetu; lada; —ágy, banca de dormitu.
 Szekrényke, armariutiü, armarelu, scriuisioru, scrinuletü.
 Székrevágó, macelariu, belitoriu.
 Szekszemonta, v. Szekszena.
 Szekszena, samuru, bastu, siea de sareine (la munti); batacuia, totufeliulu de pachete.
 Szél, taia (pane).
 Szél, ventu; apoplecsia, guta, cararoiu, (damla, turc.); paralisia, torpóre, debilitate, (slabire, a medulareloru corpului); margine, póla (la vestmentu); bata, béta, betelia, sítóre; refrocu; fóia (de panura); cósta (de la mare), lidu, tiermu; fruntaria, granitia; alszél, austru, ventu dela amiédi; föl-szél, ventu de miédia nópte, rosz szél érte, ilu (o) lovi gut'a; —anya, —anyja, giruletü, flamura (de ventu pe turnuri); —baj, colica, rosura la stomacu; —billentyü, ânimeca, clapa; —bodor, —fodor, falbara, mangeta, fodoru, cretiele, pl.; —deszka, laturóia; —ernyő, aparatoriu de ventu; —erömü, machina de ventu, (care se mana cu aeru); —ernyő, paravanu; —forgony, giruletü (pe turnuri); —gyalu, gelau de muchi; —hajtó, faufaronu, farfala, fulau; —hárfa, ar'á lui Eolu; —házi, fanfaronu, venturaticu, spulberatu; —hüdés, apoplecsia, guta; paralisia; —irány, cursulu ventului, directiunea ventului; —írás, —irat, glosa, scriptura marginala; —kakas, giruletü; —kelep, móra de ventu; —kerék, ventilatoriu; —kerülő, aerofobu; —kiáltó, petrelu, procelariu, tempestaritiü, (pasese presimütória de fortune); —kin, colica; —kór, —korság,

- tempeniția, (morbu); —kőr, —virág, anemóna, dadatielu, (botan.); —labda, balonu, mince de ventu; —malom, móra de ventu; —mécș, candelă de ventu (aparata); —mérő, —méri, anemometru, mesuratoriul de ventu; —pusca de ventu; —rohan, furtuna rapede, volbura, turbina; —szó, vorba de nimicu, flecară; —szűnet, calmu, linistea aerului; —táj, laturea de catra ventu, partea de catra ventu, —tömlő, foiu; cimpoiu; —törés, ruptura de ventu; —ütés, apoplecsia, guta; —vitorla, giruletii; —vizkór, idropica cu colica.
- Szede, venturaticu, spulberatu; v., Neszere.
- Szedel, taia desu.
- Szedelet, taiatura, bucata taiata, fală.
- Szedelő, taiatoriu (la mese).
- Szeldet, dimicatu, dumaticu.
- Szeleburdi, s., fanfaronu, farfala, fulau, puslau, omu venturaticu, adi., spulberatu, care da cu bard'a'n luna; —ság, spulberatura, usiorime de minte.
- Széled, Széledez, se respandesce, se inprascie, se resipesce; se spulbera, se sventura; se resfira, se dessira; ratacesce; —és, respandire etc.
- Széleg, v. Szélelg.
- Szelel, aeresce, curatia aerulu; ventura, sventura; sventa; face ventu; se cara, se duce; —és, aerire, sventurare etc.
- Szelelő (lyuk), resuflatoriă; canalu; cloaca; scursóre; —rosta, ciuru.
- Szelemen, scaunulu invelisiului, cooperisiu (de casa etc.); grinda; culme (de casa); —gerenda, grinda de frunte; —ház, casa cu fruntariu, casa cu frontóna.
- Szelemény, fală; sîndila, sîndrila, scandurica, (ital. assicella, lat. scandula); sulcu, glia (arata), fală de pamentu; —es, sîndilitu.
- Szelencze, dosa, lacra; cutêia, scatulca, (ital. scatola), bucea, busóla (ital. bossolo); picsida, (lat. pyxis); téca; tiestu; —fa, socu; —favirág, flóre de socu.
- Szelenczér, bróscă tiestósa.
- Szeléndek, Szelindek, cane de macelari, dogiu, zavodu.
- Szélelg, merge inpletecitu, merge abia; se respandesce.
- Szélenszáradt, Szélenszikkadt, sventatu, sbicitu.
- Szelentyű, ventilatoriu, (mechan.).
- Szelep, ventilu.
- Szelepszet, ventilatura, ventilatiune.
- Szeles, ventosu, sventuratu, spulberatu, fârfala.
- Szélés, taiare.
- Széles, adi., —en, adv., latu.
- Szelesedik, incepe ventulu; se spulbera; e usioru de mente.
- Szélesedik, se latiesce; se largesce.
- Szélesít, face ventu.
- Szélesít, latiesce; largesce.
- Szeleskedik, Szelcskődik, e ventosu; e usioru de mente, e venturaticu; precipitéza; priesce, se iutiesce.
- Szeleskedő, spulberatu, venturaticu; desiuehiatu, intr'o urechia.
- Szélesmetelt, taiatiei lati, tomnati, tomnaci.
- Szélesség, Szeleskedés, fanfaronata, spulberatura.
- Szélesség, latime.
- Szélesül, se latiesce.
- Széleszt, respandesce, resipesce, inprascie; —és, respandire etc.
- Szelet, fală; despicatoru; colóna; cuponu, (finant.).
- Szeletel, taia, despica, face falii.
- Szeletke, falióra, faliutia.
- Szelevény, v. Szelemény.
- Szeleverdi, v. Szeleburdi.
- Szelez, Szeleztet, aeresce; sventa; ventura; dravnesce; face ventu (cu aparatórea).
- Szélez, face margini, face gardine, gardinesce; tivesce, pune bata, séu sítore (la pelaria, vestmentu).
- Szélházi, fârfala, fanfaronu, omu venturaticu, omu laudarusu, omu vanu, rodomontu, (ital. rodomonte).
- Szélhüdés, apoplecsia, guta, cata-roiu, (damla, turc. in Rom.).

Szélhűdik, e lovitu de guta, esto atacatu.

Szélhűdség, paralisia; v. Szélhűdés. Szélhűdt, apoplecticu, atacatu.

Szelid, adi., — en, adv., blandu, blajinu, domesticu; delicatu; suavu. Szelidit, inblandiesce, domesticesco; — és, inblandiro etc.

Szelidithetlen, Szelidithetetlen, ne inblanditu, nedumeritu, netractable.

Szelidség, blandetia, mente lina, linistea ânimei, dulcøre.

Szelidül, v. n., se inblandiesce, se domesticesco, se dumeresco.

Szelindek, v. Szelénde.

Szélke, rasfariu; fârfuria (la fili-gõnu), castronelu, scaftia, strachioara; leveses—, õla de supa.

Szélkõ, ratioiu, selbaticu.

Szellem, spiritiu; mente, minte; — dus, plinu de spiritu, ingeniosu, genialu, ageru de mente, istetiu; — képzés, cultivarea spiritului; — rokonság, simpatia de spirit; — tan, spiritologia; — világ, lumea spirituala.

Szellemi, adi., Szellemileg, adv., spiritalu, cu spiritu, de spiritu; nematerialu, intiolesualu.

Szellemiség, spiritualitate, nematerialitate, fîntia fara corpu.

Szellemít, spiritualiséza, inspira.

Szellentõ, ventilatoriu (la ferestrii).

Szellentyú, ventilu, (mech.).

Szellét, bóre, aura, aeru linu; spiritu.

Szellõ, aura, bóre.

Szellõket, furtuna, volbura, turbina.

Szellõs, sventatu, aeritu.

Szellõz, face ventu; sventa, sbicesce, aeresce.

Szellõzik, se sventa, se aeresce, se curatia aerulu.

Szellõztet, aeresce, sventa; curatia aerulu (deschidendu usia si ferestra).

Széllyel, Széljel, Szélt, respanditu, care in catrau, inprascietu, spulberatu.

Széllyelvet, v. spulbera.

Szelmény, falia; sindila; Szelemény.

Szelményez, síudilesce.

Szélsó, celu mai din afara, estremu; — sóg, estremitate.

Szélteben, Széltére, un'a intr'alt'a, un'a preste alt'a; preste totu, un'a cu alt'a; in ordine, in serie.

Szelveány, v. Szelemény et Szelet; — munka, lucru in falii, (fournir, la mesari etc.).

Szélvész, furtuna, tempestato, oragiu, oraganu, uraganu, (Procella, pe mare), orcanu, burasca, ventu resturnatoriu, viforu; — madár, petrelu, procelariu, tempestaritiu; — es, furtunosu, oragiosu, viforosu.

Szélzet, margine, indoitura, bordura (la vestmente).

Szem, ochiu; sementia; simbure; bóba, bóna; muguru, germine, germenu; zala (de lantiu); szemén tartani, a observa, a oserba; — szemre õlt, posaesce, inochiéza, altuiesce; szemet szur, bate la ochi, face sgomotu; — agát, acatu cardonu, (pétra virtõsa); — baj, dorere de ochi; — behunyva, orbesce; — beszéd, vorbire din ochi; — bog, ranu de cornu (la cerbi); — bor, vinu de bobitie, (fertu preste struguri); — csap, strugurelu; — csarnok, camer'a ochiului, (anat.); — csipa, urdõre; — csõ, perspectiva; telescopu, — dõledés, — iszam, eccoftalmia, esírea ochiloru; — dúcz, ghindura, nodu linteculariu; — ellenzõ, — ernyõ, perdea la ochi, perdea de piele (la cai); — fájás, dorere de ochi; — fény, pupila, lumin'a ochiului, stelit'a ochiului; — fényvesztés, prestigiu, insielatiune; — fényvesztõ, prestigiatoriu, insielatoriu, scamatoriu; — fog, dentele ochiului; — folyás, scursura de ochi; — fõdél, pensa de pe ochi, pensa dela mortu; — fû, burunitia, siluru, (botan.); — fûl, — fûles, luatoriu amente, observatoriu; — fûlesség, atentiune, luare-amente, curiositate; — fûresztõ, — szilke, basinu, vasu pentru baia de ochi; — golyó, — teke, pupila, globulu ochiului, lumin'a

ochiului; — gödör, gropsiór'a ochiului; — gyöngy, margénu rotundu; — gyuladás, inflamatiune de ochi; — hártya, peliti'a pupilei; — héj, pleopa; — héjcsuz, ros'a pleopei; — homály, intuncime de ochiu; — hunyorítás, cautatura; semnu din ochiu, ochitura, ochiada; — ideg, nervulu ochiului; — intés, semnu din ochiu, ochitura; — iv, — ij, sprincéna; — kámpulás, scotomia, (medic.); — korom, spoda, tutea, ocsidu de zincu; — kő, acatu sardonu, (pétra virtósa); — lak, casa de vara, vila; — látomás, vedere, aparentia; cercetare, visitare; — látomást, invederatu, la lumina dila, la evidentia; — lob, oftalmia, inflamatiune de ochi; — orvos, oculistu, medicu de ochi; — pilla, pleopa; — pillanatnyi, momentanu, la momentu, pe clipita; — pillantás, — pillanat, clipa, clipita, momentu, cautatura iute; — pir, xeroftalmia, dorere seca, dorerefarainflatura; — pont, punctu de plecare, punctu de manecare, punctu de vedere; — szilke, basinu, baia de ochi; — szőr, géna; — szuró, batetoriu la ochi; — tajték, urdóre; — tanu, martoru oculatu; — tompaság, vedere scurta, miopica, scurtime de vedere; orbulu gainci; — ügy, cercetare, visitare; — szemtgyre venni, a cerceta; — üveg, ochilariu; — üvegárus, opticu, vendietoriu de ochilari; — véd, paravanu de ochi, perdea de ochi, umbrela de ochi; — véd, kód'a ochiului, anghiulu ochiului; szemvégről ismerni, a cunoşce din vedere; — vétel, cumparatura de-a mana; — világ, lumina ochiloru; — vonal, lini'a vederei, directiunea in care vedi.

Szembe, in ochi; in fatia; de fatia; la vedere; fatia in fatia, vedu-la vedu, in contra; szembe áll, szembe száll, se confrunta (cu cineva); da peptu, se mesura; szembeállit, confrunta; — allitás, confruntare.

Szembehunyva, orbosce.

Szembekötödsi, de-a mij'a, de-a mijote'a, de-a miti'a órba.

Szembeli, cu respectu la ochi.

Szembesít, confrunta, pune fatia in fatia; — és, confruntatiune.

Szembeszökik, Szembetünik, bate la ochi.

Szembeszökő, Szembetünő, batatoriu la ochi; invederatu, evidentu, la lumina dila.

Szembetünöképeu; — tünőleg, in modu batetoriu la ochi.

Szembog, ramura de cornu (la cerbi).

Szembor, vinu fertu pe struguri, rásfetu (Raspotum, vinum rocentatum).

Szemecsó, Szemecske, ochisioru; granu.

Szemecs, granu, (la aurari etc.).

Szemel, Kiszemel, alege, scóte.

Szemelet, Szemelvény, alegere, alesetura, escerpta.

Személy, persóna; — bíró, jude personalu; — jog, dreptu personalu; — költés, prosopopea, (retor.); — potlás, substitutiune; — rab, sclavu, sierbu, iobagiu; — rabság, sclavia; — saját, sclavia; — sértés, — bán-tás, injuria, insulta personala, ofensa, ultragiu, injuratura, sudalma; — válogatás, partialitate, favóre, alegere de persóna; gratia, (Partium studium); — viselő, vicariu; procuratoriu; suplinitoriu, suplente, indeplinitoriu; locutienetoriu, locotenente.

Személybeli, v. Személyi.

Személycs, adi., Személyesen, adv., personalu, in persóna, la persóna.

Személyesít, personifica, infatiosiaza.

Személyesség, personalitate, individualitate.

Személyesül, se personifica, se individualiséza.

Személyi, personalu, subiectivu; — bíroság, instantia personala, (jurid.); — fogság, arestu personalu; — létszám, statu personalu.

Személyit, v. Személyesít.

Személynik, personalu, s., (Personalis).

Személyrei végrehajtás, esecutiune personala.

- Személyiség, personalitate, individualitate; personalu, s.
- Személytelen, impersonalu, nepersonalu, (gramat.).
- Személyzet, personalu, statu personalu, numerulu persóneloru (unei societati, alu unui cologiu etc.).
- Szemeng, obveno raru.
- Szemenszedett, alesu, prefiratu.
- Szemény, cosacu, casacu, seimenu, (in cronicé).
- Szemer, granu, (la aurari etc.).
- Szemér, arteri'a ochiloru.
- Szemerce, materia argasitória.
- Szemere, Desideriu, n. pr., v. Dezsó.
- Szemereg, Szemergél (az eső), picura.
- Szeméro hány, —vet, mustra; infrunta.
- Szemérem, rusiuc, pudóra; educatiune, disciplina; —gát, perineu (anat.); —test, —tag, partea de rusine, medulariu.
- Szemerke, pinu, (specie).
- Szemerklél, canta, alege, culege.
- Szemérmes, Szemérmetes, adi., —en, adv., rusinosu, pudicu, sfiosu, verguru, verginu; modestu; —ség, pudóre; sfiéla, modestia; moralitate, castitate, verginitate, verguria.
- Szemérmeskedik, Szemérmöskedik, se pórtá cu modestia, este modestu.
- Szemérmetlen, adi., —ül, adv., nerusínatu, inpudente; —ség, nerusínare, inpudentia.
- Szemes, vedictoriu; cu ochi, ageru vedictoriu; luatoriu-amente, atentivu; veghictoriu, prevedictoriu, coreuspectu; simbusosu, grauntiosu, cu graunte; —en, atentivu, cu luareamente.
- Szemesedik, face graunte, da in graunte (semenatur'a); ia amente.
- Szemeskedik, Szemeskodik, iaamente; veghiéza.
- Szemesesség, Szemeskedés, Szemeskődés, luareamente, atentiu, veghiere, vigilantia, cautela, cercuspectiune.
- Szemész, oculistu, medicu de ochi.
- Szemészet, Szemészség, oculistica.
- Szemét, Szemet (pl. szemetek), gunoiu (dela lat. ganea, ganeum, ganeo), necuratia; —domb, grucitiu de gunoiu.
- Szemetel, Szemetez, manjesce, scârnavesce, imple de gunoiu.
- Szemetes, adi., —en, plinu de gunoiu, necuratu, manjitu.
- Szemetlen, adi., —ül, adv., fara ochi.
- Szemez, alege, prefira.
- Szemez, alege un'a cate un'a; inochiaza, altuiesce, posaiiesce; —az eső, picura.
- Szemhegyre vesz, ia la ochi, ficsaza.
- Szemit, granuléza, (apotec. etc.).
- Szemközbe, Szemközt, (valakivel), de fatia, fatia in fatia, opusu, (cu cineva); négy—, intre patru ochi, in secretu.
- Szemközti, opusu.
- Szemlátomást, invederatu, pe fatia, la lumina' a dilei, la evidentia, chiaru.
- Szemle, mustra, (milit.), revista (milit. si scient.); —hely, —tér, locu de mustra.
- Szemlél, contempla, privesce, cauta (la ceva), se uita; observa, oserba, ia amente, reflecta; —és, contemplare, cercetare; observare.
- Szemlélet, Szemlélmény, revista, revisiune; cercetare; contemplatiune, observatiune.
- Szemlélget, contempla, privesce, se uita.
- Szemlélhető, intuitivu; evidente, chiaru.
- Szemlélkedik, speculéza, (filosofulu).
- Szemlélkedő, contemplativu, speculativu.
- Szemlélő, Szemlélődő, intuitivu; contemplativu (filos.); observatoriu.
- Szemlélődés, speculatiune, (filos.).
- Szemlélődik, speculéza.
- Szemlesi, lingariu, lingusitoriu, adulatoriu.
- Szemlészkodik, face mustra, (milit.) visitéza, face revisiune; censuréza.
- Szemling, salmu, pastravu, (pesce).
- Szemellátható, adi., —lag, adv., invederatu, chiaru.

- Szemnyi, de unu granu (mare séu greu).
- Szemőcze, fraga de padure.
- Szemők, Szemőke, cu ochi mari, inholbatu.
- Szemölcs, Szemölcs, negu, negelu.
- Szemöld, Szemöldök, sprincéna; —fa, pragnu de susu.
- Szemőrcsök, galusca.
- Szempilla, pleopa.
- Szempillanatyí, momentanu, de unu momentu, de una clipa.
- Szempillanat, Szempillantás, clipa, clipita, momentu.
- Szempont, punctu de vedere.
- Szenre, la parere; —hány, —vet, mustra; infrunta, reprobá; —olt, —vesz, inochiaza, altuiesce, posai esce; —való, de vedutu, placutu la vedere, curatielu, frumosielu.
- Szertelen, adi., —ül, adv., nerusínatu, inpu dentu, inpertinentu, temerariu; —ség, nerusínare, in-pertinentia, temeritate.
- Szertelenkedik, este nerusínatu.
- Szertül szembe, dreptu in fatia.
- Szempetz, ochiu, muguru, germine; bobocu.
- Szemzik, muguresce, germina; — az eső, picura.
- Szén, carbune; eleven szén, carbune aprinsu; holtzén, carbune stinsu; —égető, carbonariu; —éleg, carbon-ocsidu; —fuvó, foiu.
- Széna, fenu; —boglya, claiá de fenu; capítia, porcutiu (totu de fenu); —gyűjtés, —takarás, adunatu, strinsu de fenu; —mázsa, cumpana de fenu; —mohar, paisiu, mohoru.
- Szénárus, carbonariu.
- Szénás, cu fenu; fenosu.
- Szénáz, manca fenu.
- Szénáztatás, nutrire cu fenu.
- Szende, adi., Szendén, adv., blandu; linu; clemente; calmu; suavu; domolu, incetu; pianu, (ital.); —ség, blandetia; liniste; dulcóre, suavitate, (poet.), fragedime.
- Szendék, Szendértést, rusíne, par-tea de rusíne.
- Szender, somnu linu, somnuletiu; dormitare, aromire, motiaire.
- Szenderedik, Szendereg, Szenderül, adórme, dormita, motiaie.
- Szenderit, v. a., adórme (pe pruncu), lule.
- Szendit, inblandiesce, alina, domo-lesce, calméza, dumeresce.
- Szendül, se alina, se imblandiesce, se calméza; se dumeresce.
- Szenel, arde carbuni.
- Szenelő, catiua, tignia de carbuni; caminu; foculariu, vétta.
- Szédeny, carbonu, (chem.).
- Szenes, carbonitu, negru; inflaca-ratu, infocatu; cu carbuni; de carbuni; —fazók, óla cu carbuni.
- Szenesül, Szenül, se carbunesce, se carboniséza, se preface in car-bune.
- Szénit, Szenit, carbunesce, carbu-niséza.
- Szenkuczi, micsiunea, (flóre de Martiu).
- Szénle, carbune cu lustru, carbune negru de pétra.
- Szénlet, carbonatu, carbonatu (chem.).
- Szennafa, sena, (Cassia senna, ar-bustu); —levél, fóia de sena, (in apot.).
- Szenny, macula, pata, péta, uritiune, necuratie, scarnavia; rusíne, in-famia, insulta, bajocura, oprobriu.
- Szennyes, adi., Szennyesen, necu-ratu, nespalatu, scarnavu, (mur-dariu, turc. in Rom.); maculatu, patatu.
- Szennyesedik, se manjesce, se uri-tiesce, se tavalesce.
- Szennyesit, manjesce, uritiesce.
- Szennyeség, uritiune, manjitura, ne-curatie.
- Szennyesül, v. Szennyesedik.
- Szenuyetlen, nemaculatu, nepatatu, curatu; nepangaritu, verguru, ver-ginu, (fara prihana).
- Szennyez, manjesce, patéza, macu-léza, tavalesce.
- Szénsav, acidu carbonicu, (chem.).
- Szent, Szentes, santu, sfantu, sacru; sacrosantu; András hava, No-tembre, Brumariu; —Antal-tüze, branca, focu-viu gangrenosu (Ery-

thema gangronosa); — atyák, santii parinti; — beszéd, predica, invetiatura sacra; — egyház, baserica, beserica, ceclesia; templu; — föld, Palestin'a; — Gellért hegye, muntele St. Gerardu (la Bud'a); — György, St. Georgie, St. Georgiu; — György lova farka, sparanga selvatica; — Györgyhava, Aprile, Prieru; — gyögyvirág, clotociei, pl., margaritarelu; cód'a boului, (botan.); — háromság, sant'a Treime, sant'a Trinitate; — hely, locu sacru; — irás, — irat, sant'a scriptura, scriptura sacra; — Ivánhava, — hó, Iuniu, Ceresariu; — Jakabhava, — hó, Iuliu, Cuptoriu; — János bogara, lampiru, licuriciu, verme luminosu (cá fosforulu); — János kenyero, roscoba, pana St. Ioanu; — kép, icóna, imagine sacra; — lélek, spiritulu santu; — Mihályhava, — hó, Septembre, Vinicriu; var'a babeloru, vara tardia; — Mihály lova, bara, (ital. bara), catalectu, feretru, (pe care se intendu mortii); sicriiu de mortii; — olaj, miru, santulu miru; — Péter, St. Petru; Petropole; — sugár, aureola; — szék, consistoriu, tribunalu besericescu; — széki, consistorialu; — tetem, móste, reliquii (lat.); — vacsora, sant'a cuminecatura, sant'a cina, cin'a cea de taina.

Szentel, santiesce, consacra; hirotonesce; dedica; benecuventu; santifica; — és, santire etc.

• Széntelen, fara carbuni, decarhunitu. Széntelenit, v., decarbunesce, decarburniséza.

Szenteletlen, adi., — ül, adv., nesantitu, neconsacratu; nehirotonitu; nebencuventatu.

Szentelő, santitoriu; hirotonitoriu; binecuventatoriu; stropitoriu, aspersoriu.

Szentelt, santitu, consacratu, hirotonitu; dedicatu; benecuventatu; — viz, agiasma, aiasma, apa santita; — viz tartó, aiasmatariu.

Szenteltetés, consacrare, sanctificatiune.

Szentes, santu, sacru.

Szentes, resimtiementu, mustraru, observatiune seriósa; punitiune, pedepsa.

Szentesít, sanctionéza (monarchulu legile etc.).

Szentesítve, sanctiune.

Szentesítvény, sanctiune.

Szenteskedés, evlavia prefacuta, pietate afectata, tartufaria, pietate de fariseu, fatiaria, ipocrisia.

Szenteskedik, face pe santoiu, afectéza devotiune.

Szenteskedő, ipocritu, fariseu, tartufu, santoiu mintunosu.

Szenteetlen, nesacru, profanu, de lume; mirenescu.

Szenteetlenít, profanéza, spurca, violéza lucruri sacre.

Szenti, canoniséza, numera intre santi; — és, canonisatiune.

Szenti lélek, Spiritu santu.

Szentség, santuariu, lucru sacru; sacramentu, taina; — es, prea santu; — árulás, simonia, venderea celoru sante pe bani; — árus, — áruló, simoniacu; — ház, tabernaclu, (ecles. apus.); — mennyezet, ceriu, baldachiuu, (care se pórtu la procesiune); — mutató, — tartó, monstrantia, (in ecles. apus.); — örző, ierofantu; — törés, sacrilegiu, furtu de cele sacre; — törő, sacrilegu, furu de cele sacre.

Szentséged, santi'a ta.

Szentségtelen, adi., — ül, adv., nesacru, profanu; spurcatu, sacrilegu.

Szentségtelenít, profanéza, spurca; — és, profanare, spurcare.

Szentségtelenődik, Szentségtelenül, se profanéza, se spurca.

Szentiül, adv., santu; v. n., se santiesce.

Széntíáz, jaru, jaraticu, focu de carbuni; vampaia, (ital. vampa), ardóre.

Szentiül, se carbunesce, se prefaco in carbuni, se carbonifica.

Szeny, patima, morbu, suferintia.

- Szenved, patimesce, sufere, rabda, tolera.
- Szenvedelem, patima, pasiune; afectiune.
- Szenvedelmes, adi., —en, adv., inpatimitu, pasionatu; iritatu.
- Szenvedély, pasiune, afectiune; —pretiulu afectiunei, (jurid.).
- Szenvedélyes, adi., —en, adv., inpatimitu, pasionatu.
- Szenvedetes, pasivu.
- Szenvedhetlen, adi., —ül, adv., nesuferitu, de nesuferitu; antipaticu, uritosu, urginatu.
- Szenvedhető, adi., —leg, adv., de suferitu, tréca-mérğa.
- Szenvedő, suferitoriu, rabdatoriu, toleratoriu; pasivu; privigheri, vigiliu, patimele lui Isusu Christosu; —társ, soçiua la suferintie, companionu la calamitati.
- Szenvedőleg, adv., —es, adi., pasivu, in modu pasivu.
- Szenveleg, Szenvelg, afectéza, se anostesce, se intrece, se smorfaie.
- Szenvelgés, afectatiune.
- Szenvhiány, apathia, nepasare, indiferentia.
- Szénvizegy, idratu carbonicu, (chem.).
- Szenvtelen, nepasionatu, neimpatimitu, nepasatoriu, apathicu; —ség, neimpatimire, nepasare.
- Szenvület, pathos, (grec.), pasiune, potere miscatoriă de pasiuni; —es, patheticu, emfaticu.
- Szenyü, necuratu, uritu, scârnavu.
- Szép, adi., szépen, adv., frumosu, formosu, mandru, belu, (poet.), venustu (Jela Venere), elegantu, speciosu; —anya, strabuna; —atya, strabunu; —hang, eufonia, sunetu placutu; —írás, caligrafia; —író, caligrafu; —levélfű, calofiru, (Calophyllum, planta de Ostindi'a); —mű, productu alu artei, opu de arta; comerciantu cu obiecte de arta; —nem, secsu femeiescu, secsu frumosu; —nőnye, beladona, matraguna; —tan, estetica, sciinti'a frumosului; —tani, esteticu.
- Szepe, balaiu, balanu, belaiu, albetiu, blondu, (ital. biondo, franc. blond).
- Szépecske, adi., Szépecskén, adv., frumosielu, joliosu, joliu, speciosu; gratiosu.
- Szepeg, tremura, e angustiatu; —és, angustiare, temere.
- Szépeget, infrumsetiéza, inpotionéza, ornéza, chitesce.
- Szepegő, témedu, ingrijatu, nelinistitu, angustiatu.
- Szépél, tine de frumosu; netediesce; —és, netedire, escusa.
- Szépeleg, v. Szépelg.
- Szepeg, v. Szepeg.
- Szépelg, gugulesce, careséza, madaresce, niueréza, desmérda; face frumosulu; —és, gugulire, care-sare, magulire etc.
- Szépelkedés, incordare, incordatiune, adoperare, silintia.
- Szepentyő, meretricie; v. Szatyus.
- Szépessé, Szepesség, Scepusu, (tinutu in Ungari'a).
- Szépész, esteticu, cultivatoriu alu frumosului.
- Szépészet, estetica; —i, adi., esteticu; —ileg, adv., in modu esteticu, dupa estetica.
- Szepseszürke, muscanu, (calu, colorea lui).
- Szept, génta, desaga, sípetu, traista; coferu; génta postei.
- Szeptel, arunca, asvérle, aduce in disordine.
- Szépiko, leusioru, paraleu, paunasiu, fetiorandru, ce 'si face toaleta cá femeile, tiangau, craisioru-de curtea-vechia, (Bucur.).
- Szépít, adórna, infrumsetiaza; v. Szépel.
- Szépítő, v. Szépítési biztosság, comisiune de infrumsotiaru, (la cetati).
- Szépítőszér, miuolocu cosmeticu.
- Szépítő, tapasz, emplastru pentru frumsetia.
- Szeplén, ceritica, (botan.).
- Szeplő, pestruiu, lintitia, pata de sóre (in fatia); macula, (prihana); pata in sóre.
- Szeplős, cu pestruiu.

- Szeplösít, spurca, infaméza, desouóra, defloréza, pangaresce (una vergura); —és, spurcare, pangarire.
- Szeplőtelen, Szeplőtlen, adi., —ül, adv., nespurcatu, nematiculatu, nepangaritu; —ség, verguria, verginitate, fetioria, curafia.
- Szeppen, se infrica, se tome.
- Szeppent, infrica, spaimanta.
- Szeprenceze, Szeprente, sarcina de vitie (de viia).
- Szépség, frumsetia, frumosetia, venustate, elegantia.
- Szépséges, elegantu.
- Szépül, se infrumsetiaza, se face elegantu.
- Szépülés, Szépület, infrumsetiare, elegantia, adornamentu.
- Szer, adi., bunu (de ceva), aptu, destoinicu, corespondietoriu (cutarui scopu); subs., materia; miédiu, miidiulocu; medicina, lécu; unéltá; materialu; lucru, (lat. res); modu, modalitate; serie, linia; szép szerével, cu bun'a; szert tesz valamire, isi castiga ceva, se capuiesce de ceva, se acapara, pune man'a pe ceva; cá postpus. = de . . . ori; kétszer, de dóua ori; négyszer, de patru ori; —acél, otielu de prim'a calitate; —áru, marfa de materialii; —arulás, comerciulu de materialii; —árus, materialistu.
- Szerzeg, pîraie, cártiaie.
- Szerda, Mercure.
- Szerdás, desaga, tornistru, (la ostasi).
- Szerdék, Szerzelék, lucru castigatu; provisiune.
- Szérdék, Szérdék, spuma de lapte; lapte acru, lapte covasitu; supa de lapte.
- Szerecten, saracenu, ethiopu, mauru; arapu, negru; fejár —, albinu; —dió, muscata, (Nux muscata, de Ostind'á); —disznó, emgalu; —fi, buruióna de Arabi'a; —nő, arapa, arapóica, négra; —ország, Ethiopi'a.
- Szerecteni, adi., mauritanu, ethiopicu.
- Szereda, Mercure, Mercuri.
- Szerék, pl., materialuri, pl., dresuri, pl.
- Szerelem, amóre, afacere de amóre (secsuala); szerelembe esik, se inamóreza; —beteg, inamoratu; —dal, cantece de amóre; —dalos, trubadoru, poetu eroticu; —isten, diculu amórei, Cupido, Amor (mitol.); —istennő, Venus, Venerea; —ital, filtru, elicsiru, becutura de amóre; —ittas, bétu de amóre; —kaland, aventura amorósa.
- Szerelés, instrumentatiune, (mus.).
- Szerelmes, inamoratu, amorosu; de amóre; prea amatu, precharu, preaiubitu(a); —levél, biletu dulce, scrisóre amorósa.
- Szerelmesen, inamoratu, cu amóre.
- Szerelmeskedés, Szerelmesködés, cochetaria, galanteria, amóre prefacuta, amorelu.
- Szerelmeskedik, cochetóza, se preface a iubi.
- Szerelmesség, inamorare.
- Szerelmest, adv., cu placere, cu bucuria.
- Szerelmetes, amabilu, demnu de iubire.
- Szerelmi, eroticu, de amóre (secsuala).
- Szerem, Szeremség, Sirmiu, (Sremu, tinutu).
- Szerence, fortuna, norocu; fericeire; onóre; —fi, favoritulu fortunei; —hajbász, —vadász, —vitéz, —hős, aventurariu, venturatoriulu de tieri; cavaleru de industria, (adica pungasiu séu taiatoriulu de busdunarie); —kerék, rót'a fortunei; —kivánás, —kivánat, gratulatiune.
- Szerencsélkedés, aventura, venturatura de tieri.
- Szerencsélkedik, se apuca de aventuri, canta munti de auru, ambla siepte tieri si siepte mari, cutéza multo.
- Szerencsétet, lasa intemplarei; risca, pune in periculu; se incumata; ilu (o) fericesce; —és, pe intemplate. pe nemerite, intru o dóra; risicu, periculu, periculu.
- Szerencsére, pe norocu, pe hasardu.

- Szerencsés, adi., — en, adv., ferice, fericitu, fortunatu, norocitu, prosperu.
- Szerencsésit, fericesce, face ferice; és, fericire.
- Szerencsétlen, adi., — il, adv., neferice, nefericitu, nefortunatu, nenorocitu, funestu, sinistru, miseru (in s. scriptura), miseru, misielu; — ség, nefericire, desastru, adversitate, sórte rea, casu tristu, calamitate, miseria, misielatate.
- Szerencséz, gratuléza, charetisesce.
- Szerencsít, v. Szerencsésit.
- Szerént, Szerint, postpus., dupa, in conformitate, conformu, (cu dativu); in acelu modu; — es, adi., conformu, amesuratu.
- Szerénte, v. a., asémena; mesura; compara, alatura; — conforma, conforma, conforméza.
- Szerény, adi. — en, adv., modestu, sfiiosu, rusinosu, pudente, verecundu; — ség, modestia, sfiéla, rusinare, pudóre, verecundia.
- Szerénytelen, adi., — il, arogantu, nemodestu, neshiosu; nediseretu, indiscretu.
- Szerénytelenkedik, este arogantu, e nemodestu.
- Szerep, rola, (pe teatru, in politica etc.).
- Szerepel, jóca rola; figuréza.
- Szeres, (sufficsu), de ecs. két-szeres, indoitu, duplu; tizzeres, indiecitu; — ség, forma, formalitate; formulariu.
- Szerész, materialistu, spitieriu, spetieriu, negutiatoriu de spitierii.
- Szeret, ama, iubescce, (latin. libet, lubet, part. libens, lubens); — és, amare, iubire.
- Szeretet, amóre, charitate, caritate, iubire.
- Szeretetlen, adi., — il, adv., neamatu, neiubitu; nesimtitoriu, neiubitoriu, necrutiatoriu, neomenosu, aspru, duru; — ség, neiubire, necrutiare, lipsa de iubire, nesimtitiune, spiritu neumanu.
- Szeretetre méltó, amabilu.
- Szeretkezés, Szeretközés, cochetaria, galanteria amorosa, amóre prefacuta.
- Szeretközik, cochetéza.
- Szerető, amantu, amorezu, amanta, amoreza; amatoriu, diletantu (in vreo arta).
- Szeretség, afacere amorosa, amorelu.
- Szerez, castiga; cauta; cumpara; compune (carte); casuana, causéza; adaoge, inplinesce (la cumpana etc.).
- Szerezhető, de castigatu, de cumparatu; de ajunsu.
- Szerezmeg, adausu, suplementu; avecsu.
- Szerfelett, Szerfölött, necumpatatu, preste mesura, escesivu, nemoderatu.
- Szerha, invelisiulu casei, coperisiulu casei.
- Szerház, armamentariu, armaria, arsenalu.
- Szerint, v. Szerént.
- Szerintem, dupa mine, dupa opiniunea mea.
- Szerintes, conformu, amesuratu.
- Szerintez, conforma, acomodéza; moduléza; mesura, reguléza mesur'a.
- Szerk, organu, (sciint. natur.); structura, (alcatuire).
- Szerked, Szerkon, se organiséza, se reguléza, se pune in ordine.
- Szerkezkedik, pune la ordine, asié dia, intocmesce, redige, redactéza, se ocupa cu redactiunea.
- Szerkeszt, pune in ordine, redige, redactéza; — és, redigere, redactiune.
- Szerkesztő, redactoriu; organisatoriu, regulatoriu, punetoriu in ordine; — ség, redactiune, (cá oficiu).
- Szerkez, organiséza (una tiéra etc.); v. si Szerkeszt; — és, organisatiune; regulare; redactiune.
- Szerkezet, constructiune, (anat., architect.); cladire; redactiune; organisatiune.
- Szerkeződik, v. n., se forméza, ia forma, se compune.
- Szerkező-hivatal, redactiune, oficiulu redactiunei.
- Szerkezet, redige, pune in ordine,

- intocmesce, asiédia; concepe, compune, scrie.
- Szerkeztető, v. Szerkesztő.
- Szerkmű, organu, organismu.
- Szerkonyha, laboratoriu.
- Szerkovács, fauru de arsenalu, fauru de artileria, fauru militariu; ferariu.
- Szerkönyv, agenda.
- Szermester, magistru de cerimonii, cerimoniariu.
- Szernök, asistento, asistentu.
- Szernököskedik, asista.
- Szérő, Szérű, aría, locu netedu (de trieratu).
- Szerpap, diaconu.
- Szerszám, unélta, instrumentu, dichisu, (popul.), catrafuse, pl., (in bajocura); scula; mobila, mobilia (din locuinta); —fa, lemnu de unelte; —fogas, cuieriu.
- Szerszem, Szerszen, vioiu, sprintenu; v. Virgoncz.
- Szertár, apoteca, farmacia (in Rom.), spetieria (in Barci'a).
- Szertári, de apoteca, oficialu.
- Szertartás, ritu (eclesiasticu), cerimonia, solennitate.
- Szertartó, v. Szermester.
- Szertartólagoz, soleniséza.
- Szertartóskodik, asista, asiste.
- Szerte, Szerte szeriut, preste totu, pretotindenii, respanditu.
- Szertelen, adi., —ül, adv., necumpetatu, nemoderatu, escesivu; estraordinariu; enormu; —nagy, fórtó mare.
- Szertelenkedik, e nemoderatu; face lucruri estraordinarii; ecsageréza, trece mesur'a.
- Szertelenség, necumpetu, nemoderatiune, escesu; enormitate; ecsageratiune.
- Szertes, fanfaronu, fulau, puslau; rodomontariu.
- Szerteszéylel, Szerteszét, respanditu, resipitu, cá farin'a orbului.
- Szérű, aría; v. Szérő.
- Szerülszerte, ici-colo.
- Szerv, fatu, destinu, ursita; organu.
- Szervegyiték, mistura (din apoteca).
- Szerves, fatalu; organicu.
- Szervez, organiséza; —és, organizare.
- Szervezet, organizatiune.
- Szervezeti, adi., de organizatiune, organizatoriu.
- Szerzék, Szerzélék, adaosu, implinire; v. Szerdék.
- Szerzel, aduce, subministra, provede, liferéza, liberéza (fr. livrer, marfa, cerealii etc); —és, subministratiune, provisiune, liferare.
- Szerzemény, lucru, opu; compuse-tiune, productu alu mentei; castigu, lucru castigatu.
- Szerzeményi, de castigu; —oklevél, documentu de profesiune; documentu de castigu.
- Szerzés, castigare, castigu; adaosu, implinire.
- Szerzet, ordine religiosu, tagma calugarésca, statu monachalu; calugarine; capitulu (de canonici); monastire, cenobiu; —beli, calugarescu, monastirescu, din ordinela religiosu; —ház, cenobiu, monastire, schitu; —tag, frate.
- Szerzetes, calugaru, monachu, ieromonachu (la cristiani); dervisiu (la mohamedani); bontiu (in Asi'a mare); —hölgy, calugaritia, monacha, dama de cenobiu; —rend, tagma calugarésca; —ruha, rasa monachala; —ség, calugarime.
- Szerző, auctoriu, urditori, compunetoriu, fundatoriu.
- Szerződés, contractu, invoiéla, conventiune, tractatu; országos —, sanctiune pragmatica.
- Szerződési, adi., —leg, adv., cu respectu la tractatu, de tractatu; conformu tractatului, in consunetu cu tractatulu.
- Szerződik, contractéza, inchiaie tractatu, inchiaie conventiune, pactéza.
- Szerződmény, Szerződség, contractu, stipulatiune, conventiune, obligamentu reciprocu, pactu, acordu.
- Szerződfél, contractante, part inchiaietória de contractu.
- Szerződvény, contractu; v. Szerződmény; —leg, conformu tractatului.

Szerző ok, causa, indemnu, ratiune, impulsu, motivu.
 Szerzőség, auctoría.
 Szerzőtárs, conlucatoriu, castigatoriu impreuna, colaboratoriu (la unu opu scientificu etc.).
 Szesszen, ii vene, are pofta, are capritiu.
 Szessenés, puscatura; capritiu.
 Szesz, spirtu, mirosu de spirtu; stómatu, pretestu; légszesz, gőzszesz, gasu; —égető, fabricantu de spirtu; —gyár, fabrica de spirtu.
 Szeszeg, Szeszereg, tremura, are paura mare, se teme taro.
 Szeszély, capritiu, tóne, pl.; bizaréria.
 Szeszélyes, adi., —en, adv., capritiosu, eu tóne; bizaru, singulariu, camu intr'o urechia.
 Szeszenusza, mocaitoriu, mocositoriu, tandalitoriu.
 Szeszés, spirtuosu, inbetatoriu, betívu; —ital, beutura betíva.
 Szesztelen, fara mirosu de spirtu.
 Szesztra, —barát, cistertianu, (una tagma de calugari apusení).
 Szét, respanditu, resipitu; v. Szólyel; —darabolás, despiciare, bucatíre.
 Szétel, Szétez, analisaza, desface (in parti constitutive, in elemente).
 Széthajlás, divergentia, desfacere in dóua parti, abatere.
 Széthajlik, divergéza, (dela vérga).
 Széthány, arunca, respandesce.
 Széthelyez, dislóca, stramuta (ostásime etc.).
 Szétkerget, —szalaszt, —szór, —űz, —ver, alunga, risipisce, respandesce, ia la fuga, debandéza, (milit.).
 Szétosztat, desface, dissólva.
 Szétrombol, sfarma, ruinéza, demoléza.
 Szétszed, desface.
 Szétszóratás, debandagiu, (milit.).
 Szétszorodva, in debandagiu, in disordine, dilatítu, dilatatu.
 Szétszórt, respanditu, fugaritu; —csatarend, lini'a bataliei respandita; —támadás, atacu inpartítu, —atacu respanditu, atacu dilatatu.

Szétterjedhetőség, dilatabilitate.
 Szettyin, aioru (botan.); —lepke, gandacu de aioru.
 Szétvagdal, despica, taia in bucati.
 Szétvet, cracesce (pitiórele), largesce, destende.
 Szétvettet, sparge (cu pulbero), sfarma.
 Szétzavar, derangéza, confunde, conturba, incurca, amesteca.
 Szétzúz, sfarma.
 Szí, suge, trage (vinu); fuma (tabacu).
 Szíács, ascía, (dela butinari, ascía de gelau).
 Szíat, agru inpartítu, falia de agru, petecu de pamentu.
 Szícső, tiéva de trasu, sugariu.
 Szíd, infrunta, defaima, ropróba.
 Szídalmaz, suduic, injura; —ás, suduire, injurare.
 Szídalom, sudalma, injuratura.
 Szídogat, infrunta desu.
 Szífecskendő, stropitória.
 Szíiget, insula, (ostrovu), tienutu incongiuratu de apa; —beli, insulanu, locutoriu de insule; —csoport, grupa de insule; —hon, tiéra insularia; —lakó, locutoriu de insule, insulanu; —tenger, archipelagu, mare cu insule.
 Szígory, anghitia; arpuna (de prinsu pesci mari); tridente (alu lui Neptunu, in mitol.); —gerey, arpuna (la chirurgi).
 Szígoryász, Szígoryoz, v., arunca anghiti'a, pescuesce cu anghiti'a, arpunéza.
 Szígory, asprime, severitate, rigóre; calamitate, misería, ticalosía.
 Szígorya, rigorosu, ecsamenu rigorosu.
 Szígoryáll, veronica, (botan).
 Szígorylat, s., rigorosu.
 Szígoryodik, devine aspru, devine severu; cade la calamitate.
 Szígoryú, adi., —an, adv., aspru, aprigu, severu, rigorosu, (strasnicu, slav.).
 Szígoryóság, v. Szígory.
 Szígoryszeg, intortocatura, tortuositate, sierpuitura; cale sucita, ziczacu

(ital. et fr. zigzag); discursu in-tortocatu.

Szif, curea, (lat. corium); — gyártó, curelariu.

Szifjács, Szifjácshéj, aschia, ascia, tiandura; fibra, alburnu, (pelitia de lemnu).

Szifjal, taia curele.

Szifjas, curelatu, cu curele.

Szifjaz, pune curele, incurelőza; bate cu curea.

Szifjazat, curelarime, curelaria.

Szik, Szik, soda, alcali mineralu.

Szikag, soda, natrum.

Szikály, Szikány, materia vescōsa, materia lipitiōsa; —os, vescosu, cleiosu, clicosu, lipitiōsu.

Szikáncz, tiandura; v. Szálka.

Szikany, natrium; v. Szikeny.

Szikár, macru, uscatīvu, (slabanogu).

Szike, scalpelu, (la croitori).

Szikeg, soda, natrum, (chem.).

Szik-élecs, natrium ocsidulu.

Szik-élog, natrium ocsidu, natrum.

Szikeny, natrium.

Sziket, cataru, gripa, influentia.

Szikföld, solu cu natru, pamentu alcalinu.

Szikföldleg, natriumsuperocsidu.

Szikfűt, pól'a Santei-Marici, matricea; camomila, musietielu, romonitia.

Szikhalvag, natriu chloratu, (chem.).

Szikkacsos, sbicitu, sventatu (pe deasupra, inlaintru cleiosu).

Szikkad, se sbicesce, se sventa, se usca.

Szikkadt, sbicitu, sventatu, uscatu.

Szikkaszt, v. a., sbicesce, sventa.

Szikla, pétra, rupe, scopolu, stanca; bolovanu; —ér, vena de rupe; —fal, parete de pétra; —hát, dosu de pétra; —isme, petrognozia; —vár, fortarétia in pétra, rupe, (Rupea, orasiu in Trans.).

Szikkár, cōnaca, (Cynanchum, de care pieru canii); codobatura, (specie).

Szikkás, petrosu, pietrosu, scopolosu, stancosu; —talaj, fundamentu de pétra.

Szikör, cafura, camforea, camforica, (Camphorasma, că are mirosu de camforu).

Szikra, schintea, schinteia; picu, unu picu, fōrte puçinu, puçinelu, puçintelu, nitielu; —berz, schinteia electrica.

Szikráz, v., schinteia, da schintei; —ás, schinteiare.

Szikrázik, v. Szikráz.

Szikrázó, schinteiatoriu, relucitoriu, scilpitoriu, scilpitiōsu.

Sziksárg, colőre de galbinusiu (de ou).

Sziksó, soda, sare alcalina.

Szil, ulmu, (arbore); —erdő, ulmetu, padure de ulmi.

Szila, elasticitate, venjosime; maru balsaminu.

Szilács, aschia, ascia, tiandara, tiandura.

Szilag, petecu; flōndara; bucata, piesa; —os, adi., taiatu in bucati, franta, ruptu, despiciatu; trentiuitu, flendaritu.

Szilágy, Szilágyság, ulmetu, tienutu cu ulmi; Salagiu, (tienutu dintre Trans. et Ung.).

Szilaj, selbaticu, feroce, silvestru, ferosu; spariosu, nedumeritu, nedomesticita; —ság, selbatacia, ferocitate, natura nedumerita.

Szilajkodik, este ferosu, e nedumeritu, se pórtá cá unu selbaticu.

Szilajodik, devene selbaticu, devene spariosu, se ferosiāza.

Szilajúl, cu selbatacia, spariosu, (calulu).

Szilak, bucata, piesa, fragmentu; v. si Szilag.

Szilál, respandesco, resipesce, arunca de-avalm'a; sbiciula, bate (lana, canepa).

Szilánk, aschia, ascia; —os, tare, (do lemnu).

Szilárd, duru, (Mold.), tare, virtosu, solidu; constante, (statornicu), firmu, forte, perseverante; Constantiu, Costea, Costauu, Stanu, Candinu, n. pr.; —hitelű, solidu, (comerc.); —hitű, credintiosu, tare in credintia; —ság, duritate, taría, ta-

- rine, vîrtoşime, soliditate; constantia, firmitate, fortia, fortitudine, perseverantia.
- Szilárdit, consolida, consolidéza, intaresce, confirma, coroboréza.
- Szilárdul, adv., solidu, tare, tiépenu; v. n., se consolida, se intaresce, se asiédia bine.
- Szilás, cu ulmi.
- Sziléne, vescutia, siléna, (Silene).
- Szilézia, Silesi'a, (tiéra).
- Szilke, mediuina, rozoru, (locu mai naltiatu între doi agrii); tasa, farfuría (de filigénu etc.); scafa; —sark, nicandra, (botan.).
- Szilla, scoica de muschiu (de mare).
- Szilogy, grandina, grindina, globuletii de grandina.
- Szilony, inghiatiu, ghiatia, lunecusiu de ghiatia.
- Szilos, ulmetu; v. Szilas.
- Szilva, pruna, persia, (Mold.); —fa, prunu; —fii, busuiocu de campu; —iz, —pép, —szak, lictariu.
- Szilvány, carnea rosia la urechea pesciloru, rosíatia dela brancea; —küllö, radi'a brancelei, (la pesci).
- Szilvás, cu prune; prunetu, gradina de pruni.
- Szimatol, mirosa, durmeca, adurmeca, ia urm'a, (canele).
- Szimbora, v. Czimbora.
- Szimmog, siúiera, siaia; mocaie, mocosiesce, tandalesce.
- Szimócza, Szimoleza, v. Szamócza.
- Szin, adi., regulinu, metalicu curatu, de metalu curatu; cu colóre, coloratu; curatu, finu; —arany, auru finu, auru curatu, auru nativu; —bányavirág, cartiu coloratu, (miner.); —barát, amicu prefacutu, amicu clandestinu, amicu fatiaru; —bogár, cochenila, cârmusa, (insecta, din care se face colóreá scarlatina); —bor, vinu curatu, vinu trasn; viuu de bóbe; —bör, pelitia; —czukor, Zacharu finu; —dalmok, operistu, cantaretii de opera; —darab, piesa de teatru; —dísz, euprepia, (specie de fluture); —dohány, tabacu de frunte, tutunu de boccea, (Rom.); —érez, metalu curatitu (in focu); —értő, coloristu, pricepetoriu la coloru; —ezüst, argintu nativu, argintu curatu; —fa, lemnu sanetosu, tulpina; —fal, culisa, (la teatru); —fény, lustru de coloru, splendorea coloriloru; —fogás, pretestu, stematu; v. Ürügy; —föld, pamentu sanetosu, pamentu verguru; —gáliczércz, esu curatu de vitriolu, bupleuru, (Bupleurum, miner.); —gallér, urechiusi'a iepurelui, urechitia, bupleura; planta cu cotorulu crescutu prin frundia; —gerenda, grinda grósa; —gyogyitolag, adv., paliativu; —gyula, meretricé, putana, curva; —halál, mórté paruta; —halott, mortu la parere; —ház, teatru; —hely, —pad, scena, sugestu, (lat. Suggestum); tribuna; —játék, drama; —játész, actoriu, teatralistu; —kémlé, proba de finetia, (la metale); —költészet, poesia dramatica; —költő, dramaturgu; —kör, amfiteatru; —látás, vedere de coloru, vedere falsa, stelirea ochiloru; —lógós, statistu, (in teatru); —máz, encaustica; smaltu curatu; —méz, micre curata; faguru de roiu; —mutatás, fatiaría, prefacatoriá, ipocrisia, farisaisnu, tartufariá; —mutató, fatiaru, prefacutu, ipocritu, fariseu, tartufu, iesuitu, fanariotu; —mű, drama, opu dramaticu, piesa de teatru; —műtan, dramaturgia; —művész, dramaturgu, artistu dramaticu; —művészet, dramaturgia, arta dramatica; —néztan, perspectiva in aeru; —olaj, oleu curatu; —oldal, laturea flórei; —ólom, plumbu nativu; —pad, scena; —padelö, proscena, prosceniu; —ragyogás, sclipirea coloriloru, splendóre de coloru, lustru; —rész, arama nativa; —sajt, casiu de smantana; —tan, sciinti'a coloriloru; —táncz, baletu; —tánczos, baletistu; —tánczosnő, baletista; —változás, schimbare la fatia, gl'orificatiune, transfiguratiune; prefacere, trans-

- formatiune; — vas, feru curatu, feru nativu; — vegyiflet, amestecu de colori; — vesztett, descoloratu; — vovő, achromaticu; — viläg, lume eleganta; — vonal, nivela, nivea, (lat. Nivella; fr. Niveau).
- Szín, Szin, s., colóre, vapsea, fatia; aparentia, parere; pretestu, sté-matu; suprafatia; frunte, (la marfa); alesetura; siopu, siopronu, remisa, (unde se tinu carale, trasurele); cortu de frundiariu; scena; a hely színön, la fati'a locului.
- Színchagyott, descoloratu, spalacitu, colóre perduta.
- Színök, fluture azuriu, (*Papilio nymphalis gemmatus Iris*).
- Szineny, vanadiu, (elementu metallicu).
- Színér, molte marina, (*Syngnatus*, specie de pescu marinu fara aripöre).
- Szines, coloratu, vapsitu; fatiariu, prefacutu, ipocritu.
- Szinesit, ilumina; coloréza, vapsesce.
- Szineskedik, se preface, se fatiaresce, face pe santoiulu.
- Szinesség, fatiarfa, prefacatoria, farisaisu, farisaine, ipocrisia, fanariotismu, iesuitismu, tartufaria, machiavelismu.
- Szinesül, se coloréza, ia colóre.
- Színész, actoriu, comediantu; — nő, actritia, actoritia.
- Színészet, Színészség, arta dramatica.
- Színészkedik, face pe actoriulu, jóca pe scena, este comediantu.
- Színetlen, adi., — ül, adv., fara colóre, necoloratu; descoloratu, desvapsitu; spalacitu; palidu; candidu, nefatiaritu.
- Színetlenedik, se spalacesce, pierde colórea, perde fati'a, se descoloréza; devine palidu.
- Színetlenít, descoloréza; spalacesce.
- Színetleniség, descolóre, spalacitura; palóre.
- Színéza, coloréza, vapsesce; fetiesce, da fatia; jóca la fatia, (tarocu); — év, colorare; iluminare.
- Színézet, coloritu, (estet., pictura etc.)
- Színéző, coloratoriu, vapsitoriu.
- Színház, teatru.
- Színhely, scena.
- Színi, teatralu.
- Színigbárdolt, cioplitu in muchi.
- Színit, curatia, (metalulu in focu, montan.); — és, curatire; arunca-re bulbiloru de metalu in caminu, (mont.).
- Színjáték, drama, piesa dramatica, piesa de teatru.
- Színjátész, v. Színész.
- Színkedés, fatiarfa, ipocrisia, prefacatoria, tartufaria.
- Színkedik (kétszínkedik), se preface, se fatiaresce, simuléza, este ipocritu, e fariseu, e tartufu.
- Színkedő, prefacutu, fatiariu, ipocritu, simulatoriu, fariseu, tartufu.
- Színkémle, proba de finetia, proba de puritate, (in mont.).
- Színkén, sulfure nativu, putiösa nativa; vitriolu galbinu; veres —, arsenicu rosü.
- Színleg, adi., — es, adv., la parere, in aparentia.
- Színlel, Színlet, se preface, se fatiaresce, simuléza.
- Színlés, Színlet, v., Színkedés.
- Színlett, fatiariu, simulatoriu; prefacutu, simulatu.
- Színlik, luce, straluce; arcu lustru, sclicesce; elszínlik, se spalacesce, pierde colórea; — kiszínlik, ese la lumina, se vede, e invederatu, e chiaru, apare.
- Színlógós, statistu, (pe scena).
- Színlő, barda.
- Színmez, encaustica.
- Színmez, miere curata; faguru de roiu.
- Színmutatás, v. Színkedés.
- Színmű, drama, piesa de teatru.
- Színpad, scena. (Vedi mai multe compuse la Szín).
- Színre, la parere, in aparentia.
- Színről színre, fatia la fatia.
- Szint, v. Sziute; — akkor, totu atunci, dintr'odata; — annyi, totu atata.
- Szintár, siarla, (in Trans.), siarlatanu, cearlatanu, (ital. ciarlatano,

- fr. charlatan), fanfaronu, insielatoriu..
- Szintárkodik, face siarlatanii.
- Szintárlás, siarlatania.
- Szinte, mai, p'ací, aprópe, mai mai; tocmá cá si cumu, camu; ha szinte, de si, macáru cá; --kötlevél, quasi-contractu, invoiéla pro forma.
- Szintelen, v. Színetlen.
- Szintelenkedik, se spalacesce, pierde colóra.
- Szintelenit, ia colóra, descoloreza; face palidu; spalacesce.
- Szintén, v. Szinte.
- Szintív, abateré chromatica, schimbare succesiva in semitonuri, (mus.).
- Szintoly, Szintolyan, tocmá cá... , intocma; asemenea, totu asia.
- Szintőzeg, turfa resinósa, turfa cu catranu.
- Szintűgy, intocma, totu asia.
- Szinűl, de colóre.
- Szinűlet, Szinzet, coloritu, (estet, pictura etc.).
- Szip, v., sugé, trage.
- Szip, s., trómb'a muscei, flitulu muscei.
- Szipa, cotoróntia; v. Szívar et Szípirtyó.
- Szipál, Szipákol, sugé; trage pe nasu (tabacu).
- Szipat, prisa (de tabacu).
- Szipirtyó, lapadatura, meretrice, curva; cotoróntia.
- Szipka, tilinca, fluerusca; ciutura, sipca, gurariu, (imamea, turc.).
- Szipó, sugatoriu, tragatoriu; sifonu.
- Szipog, plange rínjindu; scancesce, se daulesce.
- Szipogat, sugé desu, trage; fuma (tabacu); sórbe, (insect'a).
- Szipoka, v. Szip et Szipó.
- Szipoly, molla; viasz —, molia de faguri; miere riiósa.
- Sziporka, schinteitia.
- Sziporkázik, lucisce, sclipesce, fulgura, briléza.
- Szippant, trage (pe nasu, tabacu); —ás, tragere.
- Szippog, Szippogat, trage mai desu.
- Sziricsöl, v. Szürcsöl.
- Szirkó, scocioritoriu, lemnu de scocioritu (in focu).
- Szirkotál, scocioresce, scormolesce; suffa (in focu).
- Szirmadók, daturinu.
- Szirmanyúlt, mustariu selbaticu, ibérica, (Iberis).
- Szirnos, batutu, calcatu, (pelea calcaului); degeratu.
- Szirnyol, intiortióla cu curelusie colorato.
- Szirnyos, cusutu cu curelusie suptíri.
- Szirnyog, bruma; v. si Szilogy.
- Szirom, fóia de flori, petéla, (lat. Petala, foile un'a cate un'a, din care e compusa flóra); —nyak, stiletulu foiei; —pár, cirica, verbéna, mandragóra, (botan.).
- Szirony, curelusia angusta colorata; —bőr, pergamentu; v. si Szilvány.
- Szironyos, v. si Szirnyos.
- Szirt, cerbice; cöfa, (nyakszirt); pétra, scopulu, rupe, stanca, (köszirt); —fok, piscu de scopulu, rupe; —kova, petrosilice, cremene; —lap, parete de munte; —vár, castelu de munte.
- Szirteshegy, munte petrosu, munte stancosu.
- Szirtos, adi., —an, adv., urítu, necuratu, scárnavu; v. si Szirteshegy.
- Sziszeg, vorbesce pelticu; sioptesce; —és, sioptira.
- Sziszereg, sioptesce de frica.
- Sziszfa, salce, (Salix).
- Szít, atítia (foculu); valaki mellé, valakihez —, inclina catra cineva, are simpathia.
- Szita, sita; cribru; sürű—, sita désa; uj szita szegen függ, sit'a nóua e crutiata; —kötő, sitariu; —lap, urechea Judei, (bureto); —péncz, tacsá de cernutu; —szövet, tiesutura de cernutu.
- Szítál, cerne; — az eső, picura; —ás, cernere.
- Szítás, sitariu, cribrariu; cu sita; —ár, sula.
- Szítat, sugé, sbé, (charthi'a).
- Szítka, sitisidóra; stracuratória (de lapte).
- Szítkos, injuratoriu, suduitori.
- Szítkozodás, injurare, suduire.

Szitkozodik, injura, suduic.
 Szító, atitatoriu; clesce de atitiatu;
 scormolitoriu (de focu).
 Szitogat, scormolesce; atitia desu.
 Szitok, (pl. szitkok), injuratura, su-
 dalma.
 Szittyá, schitu; unguru, magiaru.
 Szittyegyet, pleoscaie (din limba).
 Szittyó, piperigu, bucsau, papura,
 spetéza.
 Szittyós, piperigosu, papurosu.
 Szityifity, piticosu, meruntielu, ne'n-
 semnatu.
 Szity, szoty, ou.
 Szív, v. a., suge, trage (vinu); fuma
 (tabacu); absórbé.
 Szív, s., ánima, inima; egy szív-
 vel lélekkal, unanimu; —aggály,
 —bánat, angustietate, batatura de
 ánima; —billentyű, clap'a inimei;
 —burok, pericardu, (anat.); —bu-
 rokviz, idrocardia, (medic.); —
 esiga, scoica in form'a inimei; —
 dobogás, sbocotirea inimei, pul-
 satiune, palpitate de inima; —el-
 fogodás, apasarea inimei; —fáj-
 dalom, dorere de ánima; —fü,
 cervana, ciorvana; —szakadva, cu
 dorintia ferbente, cu anim'a arsa;
 —üreg, ventricelulu inimei.
 Szivacs, burete de spatatu, spongía;
 —os, buretiosu, sbcutoriu; —ko-
 ráll, corala din burete.
 Szivács, aschia; v. Sziács.
 Szivajk, lutu, argila, pamentu cle-
 iosu.
 Sziválicza, vinarsu de pruno, (sli-
 vovitia, slav.).
 Szivánk, absorbetoriu, absorbente.
 Szivány, Szivány, v. Szip, Szipóka.
 Szivar, sugara, sigara; —gyár, fa-
 brica de sugari.
 Szivár, sifonu, curcubeta de trasu;
 filtru.
 Szivárgás, scurgere, picurare, stra-
 curare.
 Szivárkodik, v. Szivárog.
 Szivárog, se stracura, se scurge, pi-
 cura.
 Szivaros, cu sugari; de sugari.
 Szivaroz, fuma sugari.
 Szivárvány, curcubeu, arcu-pe ceriu,

iride; pompa, (ital. pompa), tu-
 lumba, trómba, (ital. tromba); si-
 fonu, sugatoriu, sugariu; curcu-
 beta de trasu fluide; —hal, linu
 de mare, (Tinca lulis, pesce);
 —kut, fótana cu pompa; —píl-
 langó, fluture scipitoriu, (Papilio
 nymphalis gemmaticus Iris).
 Szivárványos, curcubeatu; cu pompa.
 Szivárványoz, pune pompa; scóte cu
 pump'a.
 Szivárványzik, jóca tóte colorile.
 Szivás, sugere, sbere.
 Szivat, s., suptura; v. a., pune se
 suga, pune se traga.
 Szivattyó, pumpariu, pompariu, pom-
 pieriu; —kőpű, cilindrule pum-
 pei, anim'a pumpei.
 Szivattyu, s., tulumba, pompa, trómba.
 Szivattyus, s., pumpariu, fabricatoriu
 de pumpe; cu pompa; de pompa;
 pompieriu; corpu de pompieriu,
 corpu de stingători (de incen-
 diu).
 Szivattyúz, trage cu pump'a; pum-
 péza; —ás, pumpare.
 Szivattyúzat, pumparia.
 Szivbeli, din ánima.
 Szivded, in form'a inimei.
 Szivel, suferé; se indupleca, isi calca
 pe ánima.
 Szivély, simtiementu, ánima; dispu-
 setiunea inimei, umoru, tempera-
 mentu; —es, inclinat, aplecatu,
 dispusu; cordialu, amicabilu; —es-
 ség, dispusetiune placuta a inimei.
 Szives, adi., —en, adv., cordialu,
 sinceru, cu tóta anim'a; —ség,
 cordialitate, sinceritate, compla-
 cere, placere.
 Sziveskedés, Szivesködés, compla-
 cere, placere, cordialitate.
 Sziveskedik, este amicabilu, este
 cordialu, este sinceru, este ama-
 bilu.
 Szivetlen, adi., —ül, adv., nesimf-
 toriu, nepasatoriu; codardu.
 Szivlob, carditis, inflamarea inimei.
 Szivó, sugatoriu, sbcutoriu; sifonu,
 tiéva; —kés, cutitu de butiuari;
 —mű, v. Szivattyúzat.
 Szivogat, suge, sbé.

Szivóka, sifonu, sugatoriu, tiéva, curcubeta de scosu vinu.

Szivorka, scursura, stracuratura (din scaturigiui fórté mici).

Szivornya, sifonu, sugatoriu; pumpa, tiéva de trasu.

Szivos, adi., — an, adv., venjosu, venosu, tenace, tienaco; vescosu; incovoiosu, (flexibilis); —ság, venjosime, tenacitate; flecsibilitate.

Szivosodik, se venjosesece.

Szivre ható, petrundictoriu la áanima, rapitoriu de inima, incantatoriu.

Szivtelen, v. Szivetlen.

Szivü, adi., —leg, adv., cu simtimentu, simtítivu, simtibile; —ség, simtítione; áanima (buna, rea, doiósa etc).

Szó, sunetu; tonu, voce, boce; glasu; graiu, vorba, parola, cuventu; limba; vocabulu; (plur., szók, vocabule; szavak, cuvente, vorbe, adica vocabule mai multe, legate intre sine); szó a mi szó, vorba multa, saraci'a omului; —szóba hoz valamit, vorbesce despre ceva; szóba kever valakit, amesteca in vorbe pe cineva; —szót sem érdemel, nu merita vorba; —szórul szóra, din cuventu in cuventu; —alkat, asiediari de cuvente; —azonság, tautologia, identitate de vorbe; —beszéd, vorba, discursu; flecaria; modu de vorbire, frase; —közben, intre vorbe, intre conversatiune; —csaplár, siarla, (ital. ciarlone), cicala, (ital. cá verbu, cicalare); flecariu, omu limbutu, palavragiu, omu guralivu; —csere, metonimia, schimbarea cuventeloru; —cső, tubu acusticu, tubu vorbitoriu; —czikornya, anostitura in vorba, pedanteria in vorba; —dagály, bombastu; —ejtés, dialectu; pronuntia, pronuntiatune, respicarea cuventeloru; —faragó, fauru de vorbe; —fejtés, cercetarea cuventeloru, etimologia; —fejtő, etimologu, scrutatoriu de origine vocabuleloru; adi., etimologicu; —leg, adv., etimologic; —fia beszéd, vorba in ventu,

vorba desiórta, palavre, pl.; —fogadás, ascultaro, supunere; —fogadatlan, neascultatoriu; —fogadatlanság, neascultare, nesupunere; —fogadó, ascultatoriu; —foglalás, —kötés, —fűzés, sintacte, legatura de cuvente, constructiune; —fordulat, metafora; —fordulati, metaforicu; —fordulatilag, adv., metaforice; —főlöslég, pleonasmu, prisosu de cuvente; —gyök, radocina de cuvente, etimonu; —lagyomány, traditiune; —hangszerv, organulu vorbirei; —hasonlat, paronomasia, semenarea vocabuleloru, (candu semena unele cu altele); —helyezés, —rend, colocatiune, asiediari de cuvente; —hős, erou de gura, fanfaronu, palavragiu, mosturiu (in Rom.); —járás, dialectu; modulu de a se respica; cz neki szava járása, acést'a e vorba lui, asia se respica elu, (ea); —járat, idiotismu, singularitate de limba, natur'a distinctiva a cutarei limbe; —játék, jocu in vorbe, auominatiune; —könyv, vorbariu, dictionariu, lecsiconu, vocabulariu; —kötet, periodu, legatura logica a ideiloru; másítás, alegoria, vorbire simbolica, vorbire in asemenari; —másítási, alegoricu; —mutató, registru de cuvente, scara de vocabule; —nyomozás, etimologia, scrutare de cuvente; —nyomozó, etimologu; —per, cérta; procesu verbalu; —pompa, fanfaronhétá, bombastaria; —ragozás, sufigere, suficsiune; —rakás, —rend, constructiune; colocare de cuvente; —rokonság, sinonimia; —rokonságtan, sinonimica; —szapor, tautologia, prisosu de cuvente; —szaporitás, vorba multa, siroiü de cuvente; —szaporító, —szátyár, palavragiu, limbutu, vorbaritiu, guralivu; —szegés, mintiuna, calcare de parola, netinere de vorba; —szegő, mintiuosü, calcatoriu de parola; —szék, ambonu, amvonu, (in bis.), tribuna,

- rostru; — szerint, verbalu, verbalu, din vorba in vorba; — szerkezet, constructiune; stilu; — szerkezettan, stilistica; — szerv, organu de vorbire; — tag, silaba, parte de vocabulu; — tagol, silabisaza; — tagvonás, intonarea unei silabe; — tár, vocabulariu, vorbariu, dictionariu, lexicom; — tárírás, lexicografia; — író, lexicografu; — terem, sala de conversatiune; — tölesér, tubu acusticu; — váltás, convorbire, conversatiune; replica, (in procesu); — virág, floricea de cuvente; — visszázás, anagramu, intorsetura de cuvente, (de ecs. kár, rák); — vita, — vitatás, desbatere, discutiune, concertatiune; — zang, melodia, modulatiune; — zavarék, galimatias, (din Gallus Mathaci), inbalmasiela de cuvente; — zene, musica vocala.
- Szoba, chilia; camera, apartamentu; iatacu, (lat. et clin. zotheca); — bér, plata de locuinta, facta pe locuinta, chiria, (in Rom.); — bórló, locatoriu, domnulu casei inchiriate, (latin. dominus conducti, jardi.); — festő, pictoriu de case, zugravitoriu de case; — fogda, arestu de casa; — inas, lacau, sierbitoriu de'n casa; — készület, mobilii, pl., unelte din casa; — leány, camariera, fêta din casa; — mester, castelanu; — társ, cameradu de chilia; — tudos, omu umbraticu, omu teoreticu, filosofu sarbedu; omu pedantu.
- Szóbeli, verbalu, prin graiu; de vorbe . . .
- Szobol, Szoboly, cibelina, zibelina, samuru, (Mustela cibelina).
- Szobor, statua.
- Szobornok, lupu (in dialectulu paltoliloru).
- Szobrász, sculptoriu, artefice de statue.
- Szobrászat, Szobrászság, sculptura, artea sculpturei, statuaría.
- Szobros, cu statue.
- Szobroz, pune statue, asiédia statue (in parcu, la casa etc.).
- Szobrozat, colonada, columnata, serie de colonne; serie de statue.
- Szócska, cuventielu.
- Szódé, nesatiosu, folte, omu mancatiosu; licau.
- Szódéskodik, este nesatiosu; licaresce.
- Szódok (fa), teiu, (Tilia).
- Szofia, Szofiazsombor, barbusióra, mustariu selbaticu, (botan.).
- Szófor, sofóra, (Sophora, botan.).
- Szok, Szokál, Szokdogál, e dedatu, e invetiatu, are invetiü.
- Szokás, invetiü, datina, dedare, usu, (obiceiu, slav.); usantia, (in commerc.); — beli, din invetiü, din usu; — jog, usantia; — szerü, dupa datina.
- Szokásos, usitatu, indatinatu, dedatu.
- Szokásra, à Uso, (comerc.).
- Szokatlan, adi., — ül, adv., nededatu, neinvetiatu, nedepriusu, necesercitatu; neindatinatu, neusitatu, singulariu, neauditu; — ság, nededare, neinvetiü, lipsa de exercitiu; singularitate.
- Szokik, se deda, se deprinde.
- Szokmán, sumanu; v. Czedele si Zeké.
- Szokmány, v. Szakmány.
- Szoknya, fusta, (ital. fustagno, in-sémna; tiesetu'a numita barcentu), reverenda, sutana (la preoti), cotilionu, sucna.
- Szoknyás, cu fusta; fekete —, popa (in-bajocura).
- Szokodi, filisteu, cetatiéau simplu.
- Szokodias, simplu, neinvetiatu.
- Szokota, curios, care'si бага nasulu in tóte.
- Szokotál (slav.), cercetéza, scocioresce, scotocesce; computa, calculéza; castiga; — ás, calculare, computare.
- Szokott, dedatu; indatinatu, usitatu.
- Szokottság, usu, usantia, datina, invetiü.
- Szoktat, deda, deprinde, invetia, exercetéza.
- Szokvány, invetiü, (habitus); — os, dedatu, invetiatu.

Szól, cuventa, graiesce, vorbesce, spune, dice; striga; canta; suna; e levél neked szol, acésta epistola suna la adres'a ta; —ás, graire, cuventare, vorbire, spunere etc.; —ásmód, modulu vorbirei; —ásszabadság, libertatea vorbirei; szolástan, ortoepia.

Szólal, incope a cuventa; intóna, resuna.

Szólalkozás, össze —, cérta.

Szólalkozik, össze —, se cérta, are vorbe (cu cineva).

Szólam, Szólomány, frasa; periodu.

Szólamlík, v. Szólal.

Szoldogál, vorbesce cate-ceva.

Szolga, sierbu, servu, (slav. sluga); sierbitoriu; rab—, sclavu, robu; szolgája! plecatiune! alázatos szolgája! me inchinu cu plecatiune! preaplecatu; —bíró, judele sierbiloru (dupa semnific. feudalist.), subprefectu, (in administ. polit.), solgabirau (coruptu din ungar. et slav.); pretoriu, jude cerculariu; —czafrang, ciucuru la calésca; —hit, superstitiune, credintia desiérta, credintia servila; —kenyér, pane de sierbu; —leány, sierbitória.

Szolgai, servilu, sierbescu, vilu, sclavoscu, dediositu, vilénu; —lag, adv., in modu servilu; —ság, simtiu de sierbu, simtiu de sclavu; servilitate, servilismu.

Szolgál, v. n., sierbesce, (slugesce), servesce; v. a., face sierbitiu; cortenesce, aduce omagiu; —ás, sierbire etc.

Szolgálat, sierbitiu, servitiu; (slusba); servitute, (jurid.); —beli, de sierbitiu, cu respectu la sierbitiu; —bér, —díj, simbria, gagia, salariu, mercede, plata; —év, annu de sierbitiu; —képes, aptu de sierbitiu, destoinicu de a sierbi; —köteles, obligatu a sierbi; supusu la conscriptiune, (milit.); —nélküli, fara serbitiu; fara officiu, fara aplicatiune; —tét, servitiu; favóre (aratata cuiva); beneficiu.

Szolgálati, de sierbitiu, din sierbitiu; v. Szolgálatbeli; —készség, cor-

tegia, officiositate, promptitudine de a sierbi.

Szolgálatos, sierbitoriu, ceea ce sierbesce (spre vreunu scopu); cortenetiu; promptu a sierbi, ga'ta de sierbitiu; —ság, cortegia, officiositate, promptitudine de a sierbi; Szolgálatra-termett, supusu, ascultatoriu, devotatu, facutu a sierbi, (slugaretiu); —ség, supunere, devotiune, observantia.

Szolgálkodik, servesce; face curte.

Szolgálmány, prestatiune, implinire, servitiu, indeplinire, efectuare.

Szolgalmi jog, dreptu de servitute, dreptu de usu, de folosire, (la unu obiectu comunu, term. jurid.).

Szolgáló, sierbitoriu; —leány, sierbitória.

Szolgalom, siervitute; v. Szolgalmi jog.

Szolgaloskodik, este sierbitória.

Szolgálat, provede, subministra, dà, liferéza, (fran. livrer); kiszolgálat, dà afara; administra; dà la mana, admanuesce; igazságot szolgálatni, a face dreptate, a administra dreptate; subministrare, liferare etc.

Szolgaság, sierbitute, sclavia; servitiu, sierbitiu.

Szólít, chiama, tituléza, numesce.

Szólka, v. Szajkó.

Szöll, Szóllal, v. Szól, Szólal etc.

Szólogat, Szólongat, chiama desu.

Szolosma, cantecu, imnu sacru; v. Solosma.

Szomak, vasu de beutu.

Szománcz, smaltu; v. Zománcz.

Szombat, sambata.

Szombati, de sambata, de sambat'a.

Szombatul, Szombatoz, tiene sambetele, scrbéza sambetele; petrece sambat'a.

Szombatos, sambatariu, (secta religiósa in Secuime).

Szomj, sete; —hiány, nesete; lipsa de sete.

Szomjan, Szomjasan, adv., cu sete.

Szomjas, insetatu, setosu, insetosiatu.

Szomjatlanság, nesete.

- Szomjaz, ii este sete, insetosiaza, este insetatu.
- Szomjú, adi., — an, adv., setosu, insetatu, insetosiatu.
- Szomjúdik, Szomjúhozik, ii e sete; v. Szomjaz.
- Szomjukoró, ciulinu, (botan.); v. Takácskoró.
- Szomjús, adi., — an, adv., insetatu; v. Szomjas.
- Szomjúság, sete.
- Szomjúzik, ii este sete; v. Szomjaz.
- Szomjúztat, Szomjúhoztat, nu adapa, omóra cu setea.
- Szomnyú, v. Szomjú.
- Szomogy, v. Somogy.
- Szomor, intristare, tristatiune, suparare, machinre; doliu, jale; — estike, viorica trista, (botan.); — füz, salce trista, salce de Babiloni'a; — galocza, burete paturosú, (specie); — játék, tragedia.
- Szomorg, Szomorog, e tristu, se intrista, se supara.
- Szomorógás, v. Szomor.
- Szomorgat, Szomorít, v. a., intrista, intristéza, supara; — ás, intristare, suparare, machinre.
- Szomorkodás, suparare.
- Szomorkodik, Szomorog, se intrista, e separatu.
- Szomorodik, se supara.
- Szomorú, adi., — an, Szomorún, intristatu, separatu; tragicu; — játék, tragedia; — ság, v. Szomor.
- Szompolyodik, se supara puçinu.
- Szompor, putiósá, sulfure, sulfuru.
- Szomszéd, vecinu; — asszony, — né, — nő, vecina; — ság, vecinatate, vecinla.
- Szomszédos, invicinatu, limitrofu, (despre terei).
- Szoukolódik, se supara, se intrista.
- Szónok, cuventatoriu, oratoriu, retoriu; predicatoriu; — szék, ambonu, (in bis.); tribuna, sugestu; — tan, retorica.
- Szónoki, oratoricu, retoricu; — lag, in modu oratoricu, cá oratoriu, cá rotoriu; — szék, v. Szószék.
- Szónoklat, cuventare, discursu (dupa stil. fr.), dictiune, oratiune; pre-
- dica, (biser.); raportu, (ital. rapporto, fr. raport), relatiune; — tan, retorica, artea retoriceei.
- Szónokol, tine discursu, discurge, peroréza, cuventa; predica, invétia.
- Szónokság, arte oratoria, retorica.
- Szontyolodik, se intrista, se supara; elszontyolodik, adórmc, atípesce.
- Szontyolodott, intristatu, separatu.
- Szop, Szopít, sugé; — ás, sugere.
- Szopik, sugé.
- Szopó, Szopós, la titia, sugatoriu; — edény, vascioru de beutu, (prunucii, cu tiéva); — fog, dente de lapte; — gyermek, prunuc de titia, sugatoriu.
- Szopóka, ciutura, imbucatura, limb-sióra.
- Szoporúcza, rapciugu, rapciugare, mucosime, (morbu reu la cai).
- Szoporniczás, rapciugosu.
- Szopós, v. Szopó.
- Szoptat, da titia, apléca, da se suga; — ás, aplecare.
- Szoptató, aplecatoria, mama; — dajka, nutrice, doica; — szilke, sticlutia de suptu (iu lipsa de titia naturala).
- Szor, (sufiesu), . . . ori; annyiszor, de atatea ori; sok szor, de multe ori.
- Szor, Földszor, s., istmu, limba de pamentu (intre mari); tengerszor, strimtoría de mare, canalu.
- Szór, v. a., arunca, respandesce, risipesce, inprascie; ventura.
- Szórakozás, Szórakozat, respandire; recreatiune, distractiune (a min-tai, a spiritului).
- Szórakozik, se respandesce; se distra-ge, se recreaza.
- Szórakozott, adi., — an, adv., dis-trasu.
- Szórás, venturare, venturatura.
- Szoratlan, adi., — úl, adv., neven-turatu.
- Szordok, pasu, strimtóre de munte, (surducu).
- Szorgalmas, Szorgalmatos, diligente, nesuitoriu, sirgitoriu; industriosu; acuratu, cu gríja mare; — an, adi.,

- cu diligentia, cu sirguintia; cu acurataetia.
- Szorgalmaskodik, Szorgalmatoskodik, este diligente, se silesce, se nesuesce, e sirguitoriu, se adopera, pune diligentia.
- Szorgalmasság, Szorgalmatosság, diligentia, silintia, sirguintia; grija, acurataetia.
- Szorgalmatlan, adi., —úl, —adv., negligente, negrijitoriu, nesilitoriu, nesirguitoriu, lenesiu, lasatoriu; —ság, negligencia, lene, negrija, uecura.
- Szorgalmaz, intetiesce, urgiteza, solicitéza; inbarbata, inpintona; —ás, intetire, urgitare, solicitare.
- Szorgalmazó, intetitoriu, urgitoriu, solicatoriu.
- Szorgalom, diligentia, silintia; v., Szorgalmasság; —szekér, deligencia, deligénu, caru iute.
- Szorgol, Szorgat, v. Szorgalmaz.
- Szorgolódik, ii pasa (de ceva); pórtá grija.
- Szorgos, adi., acuratu, eexactu; urgente, urgentu; ingrijatu; anevoia de castigatu; —an, adv., cu luareamente, cu grija.
- Szorgoskodás, grija, ingrijire, veghiere, vigilantia.
- Szorgoskodik, pórtá grija, are grija, e silitoriu, se adopera.
- Szorgosság, cura, grija; lipsa; greutate.
- Szorgost, (egyszeriben), indata, pe data, de locu.
- Szorgoz, Szorgoztat, constringe, silesce; urgiteza, solicitéza, intetiesce.
- Szorgúl, v., grabesce, pripesce, propera; este de urgentia.
- Szörgyázik, se resfra; se spulbera.
- Szorit, stringe; apasa, tescniesce; constringe, silesce; contrage; indésa; —ás, stringere; apasare etc.
- Szoritdék, stricinina, (strychnin, chem., veninu cumplitu).
- Szoriték, clesce; veriga, belciugu.
- Szoritkozik, se strimtorá, se strimtoréza; se inghesuie, se inbuldiesco; se stringe, se infasia, se infasióra, se infasiura.
- Szorító, stringatoriu, infasiatoriu; sierpariu, curea de strinsu, cingatoria; —fa, sucitoriu, batiu de sucitu; —guza, volburica, (Convolvulus arvensis, botan.).
- Szorittyn, v. Szoriték.
- Szorlob, anghina, gusteru, grumadiare, (Isthmitis, morbu reu).
- Szoró, venturatoriu; —lapát, venturésca.
- Szóródás, Szóródik, v. Szórakozás, Szórakodik.
- Szorog, grabesce, propera; intietiesce, urgiteza, solicitéza.
- Szórólszóra, diu vorba in vorba, din cuventu in cuventu.
- Szorong, se inbuldiesce, se inghesuie; e strimtoratu, e inghesuitu; este angustiatu, e ingrijatu; —ás, strimtorare, inbuldiela, inghesuicéla; angustietate, grija mare, tóma.
- Szorongat, stringe, apasa; angustiaza, insufla grija; —ás, stringere, apasare etc.
- Szorongó, angustiatoriu, insuflatoriu de grija; stringatoriu.
- Szoronkodik, v. Szorong.
- Szorórosta, ciuru venturatoriu.
- Szoros, adi., strimtu, angustu; s., strimtóre, angustime, pasu de munte, trecatóre; —köz, strata angusta, uditia, ulitióra; —marku, avaru, sgárcitu, ciufutu; —mise, liturgi'a mare, (in ecles. apus. cat.), misa cantata; —tenger, canalu, strimtóre de mare, pasu de mare, (lat. fretum vel euripus; intre Asi'a si Europ'a, Dardanele, lat. Bosphorus traciens; intre Britani'a si Franci'a la Manche); —ut, cale strimta, cale de munte, pasu.
- Szórtság, respandire; distractiune, recreatiune.
- Szorttüzü erősítés, fortificatiune cu baterii.
- Szortyog, fonfaie; mirósa mancandu, (poreulu).
- Szorul, v. n., se angusta, se strimtorá, vine in strimtóre; e constrinsu, e

- silitu; este urgitatu, e tribulatu; so conrage, se sbârcesce; se turtosece; este de urgentia; este astupatu; e lipsitu; mâsra szorul, are lipsa de altulu, cere ajutoriulu altuia; még arra nem szorultam, inca n'am ajunsu la atata; — ás, strimtóre, indeséla, inghesuicéla; obstructiune.
- Szorulat, canalu, strimtóre de mare; pasu strimtu, (fr. defilée, milit.); —nyitja, gur'a pasului.
- Szorultság, lipsa, strimtóre, calamitate, nevoia.
- Szórványos, risipitu, respanditu, sporadicu; —szigetek, sporade, insule sporadice, insule risipite.
- Szós, limbutu, vorbaritiu.
- Szósztólás, intrepunere, intercesiune, rogare pentru altulu, interventiue.
- Szósztóló, intercesoriu; representante, procuratoriu; epítropu, tutoru; parlamentariu, oratoriu.
- Szótag, silaba; —vonás, intonarea unei silabe.
- Szótagol, silabisaza.
- Szóttalan, Szóttlan, tacutu, nevorbitoriu, necuventatoriu, amutitu, mutu.
- Szóttalanít, v. a., amutiesce.
- Szóttalanodik, v. n., amutiesce.
- Szóttalanság, tacere, taciturnitate.
- Szóttalanúl, adv., in tacere, fara vorba; mutu, amutitu.
- Szóttár, vocabulariu, vorbariu, dictionariu, lecsiconu; —írás, lecsicografia; —író, lecsicografu.
- Szóttlan, adi., —úl, adv., tacutu, nevorbitoriu, care tace, fara vorba.
- Szóttlanság, taciturnitate; mutime, afonia.
- Szottyán, v. n., scapata, cade; intra usioru; kedve szottyán, ii vene poff'a.
- Szottyánt, v. a., scapa, face se cada.
- Szotyó, ghiatioiu, (sloiu).
- Szotyog, cade; se clatina, se clatâresce, blataresce, (zam'a in óla).
- Szotyogós, Szotykos, Szotyos, móle, flescaitu, (pér'a, prun'a etc.).
- Szotyor, corfa; v. si Szotyé.
- Szotyorodik, se furisiaza, merge pe furisiu.
- Szotyosodik, se móie, se inmóie, se flescaie.
- Szotyú, cotoróntia, femeia betrana. si nebuna.
- Szotyva, sucu, mustu, mustarétia, (din arbori).
- Szotyvás, mustosu, sucosu.
- Szovag, stilu; —tan, stilistica.
- Szóval, prin graiu, verbalu, verbalmente; cu unu cuventu.
- Szováta, stativa, resboiu, tiesariu, (lat. jugum textorium).
- Szózal, dictéza.
- Szozang, melodia, modulatiune.
- Szózat, graiu, voce; vorba, cuventu, cuventare; apelu.
- Szozatol, v. Szavaz.
- Szózatos, sunatoriu, resunatoriu; elo-cente; lungu la vorba, limbutu, guralivu.
- Szózavérék, galimathias, (dela Gallus Mathaci), golomotiu de vorbe, galagla de vorbe, confusiune de vorbe.
- Szózene, musica vocala.
- Szó, tiese; inpletisce; ismeretséget —, —face cunoscintia.
- Szócs, cojocariu; v. Szilcs.
- Szócsén, negu, negelu.
- Szóeske, Szócskevész, capu-negru (de calu, de pasere); greru (Gryllus), greurusu.
- Szödöget, tiese mereu.
- Szög, s., ânghiu, unghiu; coltiu; muchia, canta, (ital. canto, cantone); derék szög, dreptuânghiu; adi., balaiu, balauu, blondu, blondinu; castaniu; —ablak, feréstra din coltiu; —bástya, bastila din coltiu; —erősítés, fortificatiune in coltiuri, (milit.); —fejükgiyó, vipera cu capulu cá lancea; —fü, v. Szegfü; —gát, siantiu in form'a sagetei, flesá, (fr. fleche, fortif.); —haj, peru blondinu, peru galbinu; capu blondinu; —ív, arcu-ânghietu, arcu in coltiuri; —másoló, transportariu, (geom.); —mérték, aughulariu, cornurariu, dreptariu; norma; mesura de aughiu oblice; —sárga, galbinu in-

- chisu; castaniu; —szin, s., colóre castania; —szin, —sziniü, adi., castaniu.
- Szögecs, tinta, tintulitia.
- Szögecsel, tintuesce.
- Szögellik, forméza coltiu, ese in coltiu.
- Szöglet, anghiu (in laintru), coltiu, (in afara); —dúcz, pilastru din anghiu; —gerenda, grinda maiéstra, trabe maiéstra; —ház, casa din coltiu, casa din capulu stratei; —kö, pétra din anghiu, pétra din capulu anghiuului, pétra din muchia; —mérték, anghiuariu, cornurariu, dreptariu; —szeres, dreptuanghiulatu, in anghiuuri drepte, (lat. ad normam, ad perpendicularum).
- Szökese, v. Szöcske.
- Szökésér, locusta de campu, cosasiu.
- Szökésont, arsicu, oscioru dela inchiaietura.
- Szökéső, tiéva de fântana saritória; v. si Szöcske.
- Szökdécsel, Szökdél, salta, sare; —és, saltare.
- Szökdél, salta usioru.
- Szökdös, sare; face sarituri; salta; fuge, tulesce, desertéza; —és, saritura; fuga, desertare désa.
- Szöke, adi., albenetiu, balaiu, balanu, (in antitese cu albu curatu), galbuiu, galbinü, blondu, (ital. biondo, fr. blond, in antitese cu brunetu); s., blondina (femeia); —ség, colóre albenétia, colóre blonda.
- Szökel, Szökeldez, Szökell, Szökellik, salta, sare.
- Szökellözerge, capra négra, capra de munte, (Rupicapra).
- Szökés, s., sarire; desertare, desertiune, fuga.
- Szökés, adi., camu blondinu, camu albenetiu.
- Szökevény, fugariu, desertoriu; —tukma, carteln, tractatu de estradarea reciproca a desertoriloru.
- Szökik, sare; fuge, desertéza.
- Szökít, face albenetiu, face blondu.
- Szökken, sare usioru, salta.
- Szökő, saritoriu, saltatoriu; iambu, (in poes.); —csont, arsicu (din inchiaieturi); —csztendő, —év, anu visectu (de 366 dile); —kut, fântana saritória; —nap, di intercalara.
- Szököllik, v. Szökel.
- Szököncz, purece de pamentu, mordeiu, (Mordella).
- Szökött, adi., fugitu, desertatu, s., fugariu; —katona, desertoriu.
- Szöktet, face scapatu, da drumulu; ia la fuga; —és, spargere; scapare.
- Szökül, v. n., se face albenetiu, se face blondu, se ingalbinesce (spiculu pe campu).
- Szölő, strugure, struguru, ua, póma, (mold.); viia, vinia, délu de viia; apró —, struguri uscati, pl., stafide merunte, pl., corinte, rosine, (coruptu din lat. Racemis); stafida mare, cubeba, (ital. cubebe); —bimbó, muguru, ochiu de vitia; —fa, vitia uscata; —fürt, gerezd, strugure, (ciochina de strugure, in Rom.); —hegy, viia; —lugas, frundiariu de vitia; —mivelés, viieritu, cultura de vii; —nedv, mustu de struguri; —pép, lictariu de struguri; —szedés, culesu de viia; —szem, bobitia de strugure; —tő, —tőke, butucu de viia; —ültetés, pusn de viia, plantare de viia; —vessző, vitia de viia.
- Szölös, cu viia, cu struguri; de viia, —gazda, viieriu, economu de vii.
- Szölöszet, viieritu, cultura de vii.
- Szömöcs, Szömörcs, negu, negelu.
- Szömölcsén, fluture, (specie).
- Szömörce, Szömörke, scumpia, somacu, sumacu, (Rhus, arbustu de argasitu poi).
- Szömöröcsög, Szömöröcsök, ciuciulete, sbäröcögu, ciuperca cu gaurele, (Phallus esculentus).
- Szömörösös, cu negei, negelosu.
- Szömörg, Szömörgözök, Szömörödik se incretuesce, face cretie, se sbäröcesce.
- Szömörgő, cretia, sbäröcla.
- Szömörgös, incretütü, sbäröcitu.

- Szömörít, v. a., incretisco, sbâr-cesco.
- Szömörtoopp, acinópa, (Acinopus, insecta).
- Szönyeg, covoru, scórtia, (in Rom.), straiu, (lat. stragulum, ital. strato), tapetu, (lat. tapes et tapetum); —es, adi., cu tapete, tapetatu; s., tapetariu; v. si Kárpitos.
- Szönyegzet, tapetaria; tapetare.
- Ször, peru; focu; fulgu, peru fôrte subîre; szöröstül bôröstül, cu totulu, cu catielu cu purcelu; —aly, —zsák, matratia, saltea, (in Rom., ital. materassa, stramazzo, fr. matelas); —féreg, calbéza, morbu de plumani, (la oi); —habarcz, polipu de peru; —irtó, argaséla, dubéla; —káka, piperigu perosu, (scirpus); —kalap, pelaria de filtiu; —lábuak, cu pitióre peróse (Cirrhopodes, ist. nat.); —mentiben, dupa peru; de-alungulu perului; incetu; cu crutiare; —mentin, pe firu; —moly, molia; —seprű, peria; —szál, firu de peru; —szálhasogatás, pedanteria; despícareá perului; —szálhasogató, pedantu; despícatóriu de peru, sofistu, scrutatóriu rafínatu; —tárlás, despoiere de peru; smulgerea perului; —tépő, cleste de peru, smulgatória de peru; —tippan, (Agrostis, botan.).
- Szörösc, perisoru, peru micu.
- Szöröcsöl, sôrbe; gusta.
- Szörécs, peru grosu, tiepu, pl.
- Szörécselt, tiesalatu; noteditu.
- Szörökopott, dessíratu, desíratu, tocítu, (pensa, panura), invochitu, vechiu.
- Szörén szálán, Szörén lábán elvessett, a peritu curendu.
- Szörény, Severinu, n. pr.
- Szöretlen, adi., —ül, adv., fara peru; —ség, plesiugia, calvia, chelia.
- Szörme, pielaria, blanaria.
- Szörmény, fatalitate, casu nefastu, di de nopaste, óra rea.
- Szörny, monstru, prodigiu, persóna infíratória, lucru infíratóriu, (grozavía).
- Szörnyed, se infóra, se spaimanta; —és, infiorare, spaima, paura, (groza).
- Szörnyeg, medusa, (in mitolog. Medusa cu peru de sierpi).
- Szörnyen, adv., cumplitu, infricosiatu, teribilu, in modu fiorosu.
- Szörnyeteg, v. Szörny.
- Szörnyít, ecsageréza; infóra, spaimanta; face se fia infricosiatu; —és, ecsagerare.
- Szörnyű, cumplitu, infricosiatu, teribilu, spaimantatóriu.
- Szörnyűködik, Szörnyűköl, Szörnyűdik, Szörnyűl, se minuna, sta la mirare; inmarmuresce de spaima.
- Szörnyűség, lucru fiorosu, lucru spaimantatóriu.
- Szöröngyártott, argasitu pre peru, (adica fara cá pielea se'si pérda perulu); afumatu, (adica argasitu prin fum, cá la tatari).
- Szörönyö, pétra de filtratu, de stracuratu, (porósa).
- Szörös, adi., —en, adv., perosu, flocosu; —baraczk, persica tomnateca; —fige, —pizske, acrisia perósa; —fű, olténola, (bot.); —vad, blanaria, pielarime de animale selbatece, pielarime fina.
- Szörösit, infóca, inflocosiaza.
- Szörösödik, Szörösül, se infóca, cresce perulu, cresce barb'a.
- Szöröz, infóca, pune peri; inlancosiaza; imple cu peri.
- Szörp, sirupu; sorbitura.
- Szörpent, sôrbe odata; —és, sôrberé.
- Szörpöl, Szörpöget, sôrbe mereu.
- Szörösöny, nepregetatóriu, diligente, silitóriu.
- Szörtyöl, v. Szörpöl.
- Szösz, pacesie, pacesiele, pl., cálti buní, pl.; —haj, fulgu, lanugine, peru molcútiu; peru blondinu cá inulu.
- Szöszke, blondinu, peru blondinu.
- Szöszmötöl, pipaie impregiuru, mocae, mocosiesce.
- Szöszöb, v. a., ecela.
- Szöszörög, geme greu.
- Szöszös, adi., —en, adv., cáltiosu.

Szövedék, ticsetura; contestu.

Szöveg, contestu, legatura, necsu in stilu; — eltérés, varianta; — ítézet, critic'a testului; — mű, ticsetura, pensa.

Szövekedik, Szövekezik, se incurca, se incalcesce, se complica.

Szövmény, ticsetura, tiesementu, ceva tiesutu.

Szövény, v. Szövevény.

Szövrér, cosasiu, specie de painginu.

Szövrés, tiesero.

Szövcet, lucrü tiesutu, pensaria, materia, stofa, (ital. stoffa, fr. étoffe); — müház, manufactura de stofe; — tan, istologia.

Szövetkezés, Szövetkezet, confederatiune, aliantia.

Szövetkezik, se aliaza, se confederéza.

Szövétnék, faclia, (lat. fax, ablat. face, diminut. facula), tortia, (in Rom., ital. torcia, fr. torche, pe turc. totu in Rom. masallá).

Szövetség, legatuntia, aliantia, coalitiune, confederatiune; — es, aliatu, confederatu.

Szövevény, incurcatura, incalcéla, complicatiune; cabala, intriga; — es, adi., — en, adv., incuratu, complicatu, inpletécitu, incalcéitu; szövevényecs vidék, regiune curmata (de déluri, riuri, siantiuri, in limb'a milit. pe fr. coupé).

Szövevényecz, incurca, complica.

Szövő, tiesetoria, pensariu; — asszony, tiesetóriá; — szék, stativa, resboiu.

Szövődik, se incalcesce, se incurca, se complica.

Szövödmény, incurcatura, complicatiune.

Sztambul, (pe turc.), Constantinopole, Bizantiu, (slav. Tiarigrad).

Sztrázsa, vigilia; v. Ór.

Szű, cariu (de lemnu); — ette, — rágta, rosu de cari; — fü, trifoiu de padure, eupatoria.

Szuantag, curmezisiu, strimbu, oblicu, (lat. obliquus, in Trans. obliquodirectu), diagonala, (matem.); cordisiu (din ochi); sgamboietu (din

gura, ital. sghembo), intortochiatu, intortocatu (in Rom.), tortuosu.

Szueza, frigare.

Szug, anghietiu; v. Zug.

Szuglya, anghietiu, dupa cuptoriu.

Szugolyék, Szugoly, anghiu, anghiuletiu.

Szuhar, rosa de munte, cistu, (Cistus villosus); — mézga, gumí landanu.

Szuka, catiea.

Szúkár, cariu; malura (in grau).

Szukmány, sumanu (in Trans., vestimentu rom. pana la, seu si sub gerunchi, cá roculu), tiundra, zeche; guba flocósa, sarica.

Szulák, volbura, (Convolvulus, bot.); curpenu albu, caprifoiu; — cikszár, risca selbateca, (Polygonum convolvulus).

Szuliman, ne'ndemnatécu, nededatu; mocu, mocaitoriu, motofete, tandala.

Szulok, curpenu albu, caprifoiu, (Lonicera caprifolium).

Szultán, sultanu, imperatu turcescu.

Szundék, morfinu, (chem).

Szundikál, aromesce, atípesce, motiaie, dormita.

Szunny, Szunnya, Szúny, aroméla, motiaie, somnuletin.

Szunnyad, Szunnyadoz, dormita, este somnurosu; — ás, dormitare.

Szunnyadat, Szunnyadék, v. Szunny.

Szunnyaszt, v. a., adórme, face se dórma.

Szunnyáta, s., somnore; adi., lenesiu, tandalosu.

Szunnyatag, adi., somnurosu.

Szúnyad, etc., v. Szunnyad.

Szúnyák, omu lenesiu, perde-vara, neactivu, tandala.

Szunyaszdék, Szunyadék, morfinu, (chem).

Szunyátaság, somnorime, somnolentia, lene, trandavía.

Szunyától, dormita, motiaie.

Szunydikál, Szunydit, aromesce, atípesce, dormita.

Szúnyog, tiantiaru, tiantiaru, (ital. zanzara); — háló, retiea de tiantiaru.

Szúnyokál, dormita, motiaie.

Szúpille, omida de salce, (Phalena Bombix cossus).
 Szúpor, farina de cari.
 Szupulyka, Szupolyka, nicu, turtitu, latetiu; — orr, nasu turtitu, nasu túrtosiu.
 Szúr, inpunge, infige, intiapa, strápunge; szemet szúr, bate la ochi.
 Szura, pumariu, stiletu, sisiu.
 Szúrágás, mancare de cari.
 Szúrágta, mancatu de cari, rosu de cari.
 Szúrás, inpungere, intiepare; punsura, intiapatura.
 Szúrat, punsura, inpusura, inpunsetura; punctu.
 Szuratos, punctatu.
 Szurdal, v. Szurkál.
 Szurdacs, gandacu de scórtia; scaiu, (specie, Tribulus).
 Szurdék, Szurdik, anghiu, anghietiu, dupa cuptoriu; culeusiu, locu ascunsu, locu secretu, anghioletiu.
 Szurdok, striatóre de munte, pasu, v. si Szurdék.
 Szurkál, inpunge desu, intiapa desu; pisca; — ás, intiepare; piscare.
 Szurkáló, scocioritoriu, acu de scocioritu, (de ecs. in pipa).
 Szurkol, lipescu cu resina; unge cu resina; e ingrijatu, se teme.
 Szurkos, resinosu, cu resina; — fenyü, pinu resinosu.
 Szurkosodik, Szurkosúl, se investinóza, se imple de resina.
 Szurkoz, resinóza, unge cu resina.
 Szurlap, carte de datu, carte de batutu (in cartoforia); (figur.) tienta, obiectu de bajocura.
 Szurmos, negru, manjitu.
 Szuró, intiapatoriu, inpungatoriu; infigatoriu; pungaciú; — fegyver, arma de intiapatu.
 Szurok, (pl. szurkok), resina; bitume, catranu, (ital. catramo); — égető, resinariu; — fű, solóvérfa, dostu, dorantu, (origanum vulgare); — fizér, cununa de resina (mai alesu in batalii nóptea); — kéneg, resina sulfurósa; — korom, negrofumu, saja, funingine de bradu, (nemt. Kienruss); — szén,

gagatu, carbune bituminosu; — szövétnek, tortia, facta de resina.
 Szurony, baionetu, spanga; rapiru, spada de intiapatu; — hüvély, téca spangei.
 Szuronyt! spang'a nainte!
 Szuronyt fel! spang'a infige!
 Szuronyt le! luati spang'a!
 Szuropenge, rapiru, spada.
 Szurós, adi., — an, adv., intiapatoriu, tiaparusu; pungaciú; — píra, anglica, angelica.
 Szurt, securatia, uritiune, scarnavia; — os, securatu, scarnavu, uritu.
 Szurutyka, lapte acru.
 Szusz, sforaitu, sforaitura; trufia, orgoliu; arogantia, inganfare, fala, pofala; nagy szuszzsal jár, pórtá nasulu pre susu.
 Szusza, — musza, ne'ndemnativu, lenesiu, tandala, migalitoriu, tandalitoriu.
 Szuszak, bucu (de canepa, de innu), focu, focotina, lótia, lolótia (de lana).
 Szuszakodik, tandalesce, migalesce, mocaité, mocosiesce.
 Szuszakol, cauta, pipaie; be—, infunda; scocioreisce; copere.
 Szuszákos, bucosu, focosu.
 Szuszál, suge titia.
 Szuszék, ladoiu de bucate, granarelu.
 Szuszi-muszi, somnore; v. si Szusza-musza.
 Szuszkó, anghietiu; v. Kuczik.
 Szusza, adi., incetu, linu, tandalindu; tandala, motoflete, mocositoriu, mocaitoriu, migalitoriu; somnore; — ság, tandalitura, migala.
 Szuszmalkodik, v. Szuszmog.
 Szuszmog, migalesce, tandalesce, mocosiesce, ambla incetu.
 Szuszog, sfoaraie; resufla pe nari; tace cá mutulu.
 Szuszzan, Szuszzszant, sfoaraie.
 Szusztora, lumina de candela (de oleu, seu), lumina de opaitiu.
 Szutykos, rapciugosu (calulu).
 Szutyok, rapciugu, rapciugare, mucosime, mucu, (morbu reu de cai).

Szűtyol, Szutyongat, mortifica, infrunta, cërta.
 Szuvas, mancatu de cari.
 Szuvasodik, ilu (o) rodu carii, se imple de cari.
 Szuvasság, farina de cari; malura, (in grau); cosiól'a paretelui, varu cadiutu de pro parete.
 Szuvat, cariu; malura, (in grau); rosara de cari.
 Szű, ânima, inima; v. Sziv.
 Szűcs, cojocariu; —áru, cojocarúa, blanaria; —bogár, gandacu de blanaria; —moly, molta.
 Szűcsöl, captusiesco cu blana, blanescce; pune chenariu (la vestimentu), orlóza, pune órla (marginé) de blana.
 Szűgy, peptu (la vite), peptulu dinainte; —elő, —hám, —szij, présana, presura (la síca), peptariu, (la hamuri).
 Szűgyes, peptosu.
 Szűk, adi., —en, adv., angustu, strimtu; raru, puçinu; anevoia de capatatu; sterpu, stiru, sterilu; szűke valaminek, lipsa de ceva; —esztendő, —év, —idő, scumpete, anu de scumpete, anu saracu; —keblű, astmaticu, greu resuflatoriu, gáfaioriu; micu de spirítu, codardu, fara curagiu; —keblűség, astmatica, resuflare grea; descuragiu, pusilanimitate, micine de spirítu; —kezü, avaru, sgarçitu, ciufutu; —körű, marginitu; limitatu, cercumscrisu; secu de spirítu.
 Szűkebbítés, angustare, strimtare.
 Szűkes, camu angustu, camu strimtu.
 Szűkés, buruiéna de friguri, (bot.).
 Szűkit, strimta, angusta; nedreptatiesece, subtrage (cuiua ceva).
 Szűköl, sufere lipsa; —és, lipsa, scadere.
 Szűkölködés, lipsa, scumpete, saracía.
 Szűkölködik (valami nélkül), sufere lipsa, ii lipsesce; simte scadere, simte necesitate.
 Szűkölködő, lipsitu, saracu, suferitoriu.
 Szűkön, v. Szűk, Szűlken.

Szűkség, lipsa, scadere; necesitate; —beli utalvány, adresa de necesitate; —beni segély, ajutoriu in lipsa; —bensegítő, ajutoriu in calamitate; —hely, esítória, buda.
 Szűkséggel, face trebuintiosu, face se fia necesariu, cere, recere, postuléza.
 Szűkséges, de lipsa, necesariu; —képon, neaparatu, nesmintitu, de urgentia; —ség, necesitate, lipsa, postulatú.
 Szűkséglet, trebuintia, necesitate, lipsa, indigentia.
 Szűkségtelen, adi., —ül, adv., ne-trebuintiosu, de prisosu.
 Szűktermés, secerisiu saracu, racolta saraca.
 Szűküll, se angusta, se strimta; sufere lipsa; se micioréza, se inpuçinéza.
 Szűkült, adi., —en, adv., lipsitu, in lipsa.
 Szűkültés, lipsa, saracía.
 Szűl, nasce, (femei'a prunculu); generéza, (barbatulu); —és, nascere; generare.
 Szűlláz, friguri de ânima.
 Szűlde, ospitalu de nasceri, asilu de nasceri.
 Szűle, tata séu mama; szűlék, parinti, pl.; —gyilkos, patricidu; —könyv, matricula.
 Szűlei, parentescu, parintescu.
 Szűlemedik, v. Szűlemlik.
 Szűlemény, productú.
 Szűlemláz, v. Szűlde.
 Szűlemlik, se nasce; se generéza; se produce, se face, resulta.
 Szűlemz, v. a., generéza; produce; —és, generare; producere.
 Szűlemző, generatoriu; producatoriu, producente; productivú.
 Szűlep, casa, placenta, locasiu (alu pruncului nou nascutu).
 Szűleség, nutretiu, provisiune; v. Takarmány.
 Szűlész, medicu ajutoriu la nasceri, mosiariu, mamos (in Rom. pe elinesce), medicu obstetriciu.
 Szűlészde, v. Szűlde.

- Szülészet, *mositu, artea mositului, arte obstetricia.*
- Szülészkedés, Szülészség, v. Szülészde.
- Szülészkedik, *face pe mósi'a, face pe obstetricca, se ocupa cu art'a mositului, ajuta la nasceri.*
- Születés, *nascere; — hely, loculu nascerei; — könyv, matricula; — nap, dio'a nascerei, onomastica.*
- Születési, *ce se tine de nascero.*
- Születésí, *nascutu, de nascere, din ...*
- Született, *nascutu, (a).*
- Születik, v. n., *se nasce.*
- Születlen, *nenascutu.*
- Születlen, Szülötlen, *adi, — ül, adv., fara parinti, orfanu; — ség, orfanía, lipsa de parinti.*
- Szülláz, *friguri de titia, friguri dupa nascere.*
- Szüllő, *nascatória; generatoriu; v. si Szüle; — fájdalom, dorerilo nascerei; — föld, loculu nascerei, patria.*
- Szüllő, *parentescu.*
- Szüllött, *nascutu, pruncu, fetu, natu, (in Banatu etc.); — hagyó, arun-^{ca} catória de pruncu.*
- Szüllöttség, *nascere.*
- Szülszék, *scaunu de mositu, predelu, (ital. predella).*
- Szültan, *arte obstetricia.*
- Szültetés, *nascere arteficiósa.*
- Szülmölcs, *negu, v. Szemölcs.*
- Szüin, v., *pauséza, desista, incéta; — állapot, pausa, incetare, stagnatiune, stamnatuone, stauramentu; — csengetyü, campana de pausare; — és, pausare, incetare.*
- Szüinedez, Szüinedezik, *incéta lini-sioru.*
- Szüinoko, *adi., periodicu; v. si Szüneteg.*
- Szüinet, *pausa, incetare, liniste, odichna, odina; ferii, pl., vacantiu, vacatiune; — nélkül, neincetatu, necurmatu, mereu, continuatu; — jel, pausa, semnu de pausa (—).*
- Szüineteg, *adi., periodicu, cu precurmare, din tempu in tempu, cu pauso.*
- Szüinetel, v. n., *pauséza, sta, face stadia.*
- Szüinetenként, *cu pause, din stadiu in stadiu; din alinia in alinia, (in stilistica).*
- Szüinetlen, *adi., — ül, adv., ne'ncetatu, necurmatu; v. Szüintelen.*
- Szüinidő, *ferii, pl., vacatiune, tempu de repausu.*
- Szüinik, *pauséza; incéta, desista.*
- Szüinjel, *pausa (—).*
- Szüinnap, *dí de repausu; dí de ferii, dí de vacatiune.*
- Szüinóra, *óra de repausu.*
- Szüinrondéz, *termina, precurma (Incrarea), straltinza; — és, stralcio (terminu techn. ital.), terminuare, straltiare, mai alesu in computuri).*
- Szüintelen, *adi., — ül, adv., necurmatu, neincetatu, perpetuu, de a-pururea; — mozgó, mobile perpetuum, (mechau.).*
- Szüintet, *sistéza, face se stea, opresce; anuléza, caséza, desfintiéza; — és, sistare, oprire; anularo, casare, desfintiare.*
- Szüir, s., *sirin, mantelu albu tieranescu, (cumu se pórtu in Ung. si pe alocurea in Trans.); gluga; ki tenni valakinek a szüirét, a'i arata cuiva usi'a, a face cuiva cale.*
- Szüir, v. a., *stracóra, stracura; limpedicsce, destila; scurge; tórna; — és, stracurare.*
- Szüircsepapir, *papiru de filtratu.*
- Szüircseruha, *panura de filtratu, filtiu de filtratu, fanelu de stracuratu.*
- Szüircsöl, Szüircskél, *sórbe.*
- Szüirdögél, *stracura mereu.*
- Szüiredék, *stracuratura, lucrü stracuratu.*
- Szüiremlik, Szüiremkedik, Szüirenkezik, *se stracura, se destila.*
- Szüiret, *culesu de vii.*
- Szüiretel, *petrece la culesu de vii, petreco la délu (in Rom.); — és, culesu de vii.*
- Szüiretelő, *culegatoriu de vii.*
- Szüireti, *de culesulu viiloru.*
- Szüiretkor, *adv., pe la culesu de vii.*
- Szüiretyü, *stracuratória.*

Sziürkankó, — dolmány, sumanu scurtu, (albu, tieranescu); gluga.
 Sziürke, adi., suru, censusu; s., calu albu, calu suru; — érez, esu suru (in montan., unde se afla argintu cu arama); — hályog, albétia, cataracta, (Cataracta, Suffusio); — prém, ververitia de Siberia, blana sura.
 Sziürkéllik, se face suru, devine censusu; incaruntiesce; amurgesce.
 Sziürkés, suru deschisu, melitu.
 Sziürkít, face suru, preface in censusu.
 Sziürköny, amurgu, inserare, amesteculu dílei cu nóptea; reversatu de di, diori, pl., aurora.
 Sziürkönyödik, amurgesce.
 Sziürkül, se face suru; caruntiesce.
 Sziürkület, v. Sziürköny; — és, amurgitoriu.
 Sziürkületi, din amurgu.
 Sziürle, ceiu, teia.
 Sziürlik, nu dà (lapte, vac'a, óiea).
 Sziürö, stracuratoriü, (omulu); stracuratória (unélt'a); — rula, — vászon, pensa de filtratu.
 Sziüröget, stracura, destiléza incetu, filtréza mereu.
 Sziürökő, pétra porósa, pétra de filtratu.

Sziürös, cu sirü, cu mantelu albu tieranescu.
 Sziürtyü, v. Sziüretyü.
 Sziürü, v. totu Sziüretyü.
 Sziüttyő, Sziüttyő, saculetin.
 Sziüttyőke, greru, greurusiu, (specie); locusta.
 Sziüz, vergun, verginu; vergura, vergina, fetióra; — anya, Sziüz Mária, vergur'a Mari'a, Dómn'a nóstra, Mam'a Domnului, fetiór'a preacurata; — arany, auru curatu, auru nativu; — fa, pomulu lui Avramu, piperiu calugarescu, (botan.); — fertezés, deflorare, desverginare, desonestare, pangarire; — koszoru, cunun'a verguriei; — leány, vergura, fetitia vergina.
 Sziüzen, adv., in verginitate, in verguria; in castitate.
 Sziüzeség, Sziüzség, verguria, verginitate, fetioria; castitate.
 Sziüzeségi, de castitate.
 Sziüzör, Imenu, (Hymen), peliti'a verguriei.
 Sziüztej, corasta.
 Sziüztojás, ou golu, ou secu; ou necocositu.
 Sziüzvirág, crinu, liliu, (Lilium).

T.

Tabajd, necurati'a; fustu; v. Abajd.
 Tabajdok, Tabajdos, necuratu, scârnavu, uritu.
 Tabak, argasitorin, dubelariu, tabacu (iu Rom.).
 Tabértos, guralivu, guraticu; largu, spatiosu.
 Tábit, tabitu, stofa de metasa, ce jóca in colori vii.
 Tábla, tabela, tabla; tribunalu de apelu, tribunalu apelativu, curte de apelu; stratu (in gradina); agru; — biró, asesoriu de tribunalu, asesoriu la tabla, membru alu curtei de apelu; — legény, sodalu primariu, (la croitori); — mú, po-

déla, poditura, captusióla cu scanduri, tabulatura; — papir, cartóna, (ital. cartone), papiru cartonu, scórtia de charthia.
 Táblai, dela tribunalulu de apelu, de tabla.
 Táblás, poditu, captusitu, tabulatu, tablitu; — kimutatás, documentu tabelariu, prospectu tabelariu.
 Tábor, tabera, (Tabernaculum = cortu ostasescu), campu de bataia, castre, pl.; armata, óste; táborba száll, ese la bataia; tábort szed, ridica óstea, ridica castrele; tábort út, tabaresce, asiédia castrele; — erösítés, fortificare de castre; — fő, generalu, mare capitanu, comandante supremu, ge-

- neralisimu; —járás, espeditiune belica; mersu, marsiu, (ital. marcia, fr. marche); —kar, statu maioru, statu magioru; —kórház, spítalu de castre; —küldés, espeditiune; —nagy, maresialu de campu; —őr, sentinela; —öv, siérpa, esiórpa; —sapka, caciula de tabera; —szem, sentinela inaintata, garda avantiata; —szer, ecuipagiú, trenu, (ital. treno); —szernagy, generalu de artileria; —végőr, sentinela arierata; —zene, musica ostasiéscá.
- Tábori, de tabera, de castre, de guera, ostasiescu, de campu; —álgyútalp, lafeta de castre; —hang, strigatu de batalia, (mot de ralliement); —pap, capelanu de castre; —rézkiürt, tromba, clarinu; —üteg, bateria de campu.
- Tábornari, din statulu magioru.
- Táborlat, guera, espeditiune belica, tabera, bataia; impresurare cu óste, asediare; —álgyútalp, lafeta de bombardamentu, —gátok, tráncele (siantiuri) de bombardamentu; —tanya, parcu de bombardamentu; —vonal, paralela de impresurare.
- Táborló, —lövöcs, tunaria de bombardatu; —tüzéség, artileria de batutu cetati; —tüztelep, bateria de bombardatu.
- Tábornagy, maresialu de campu.
- Tábornok, generalu; magistru generalu de corteluri; altábornok, generalu-locotenente; —kar, statu magioru; —segéd, generalu-adjutante.
- Tábornokság, generalitate.
- Táboroz, campéza, se afla in castre, este in castre.
- Táborozás, Táborozat, esire in tabera, asediare in castre; guera, espeditiune belica, resboiu.
- Tácsa, blidisiuru; v. Tálcsa.
- Tacska, tasca, téscá, desaga, (in care 'si punu tieranele pruncutii, candu esu la campu); róba, tribóntia, carutióra cu un'a róta.
- Tacskó, cane de aportu, cane durmecatoriu, cane domnescu.
- Tacskolodik, se mototelesce, se face mototolu; se strica.
- Tacsó, n'endemnaticu, meteleu, motofete.
- Tácza, v. Tálcza.
- Tadé, Tadás, Tadeu.
- Tafota, tafeta.
- Tag, (pl. tagok), membru, medulariu; articlu, articulu, artichin, bucata, piesa; comembru, companionu, asociatu; —bénulás, paralisia; —fájdalom, dorere de óse; —hordozás, —járás, —lejtés, gesticulatiune, gestu, gesticulare, schima; meredés, inticipenirea unui membru; —ránlítás, sclintire, dislocare; —szaggatás, dorere de medularic.
- Tág, adi., —an, adv., largu, spatiosu.
- Tagad, néga; contesta (in sensu franc., nu lat.); nu lasa, nu cede; denéga, refusa; respinge; renéga, se lapeda (de cineva, de ceva); —ás, negare; contestare; renegare.
- Tagadhatlan, adi., —úl, adv., evidente, de pipaitu, ce nu se póte nega, necontestabile, nedisputabile.
- Tagadó, s., negatoriu; contestatoriu; denegatoriu; renegatu; adi. et tagadolag, adv., negativu, in modu negativu.
- Tagadolagos, negativu.
- Tagár, v. Takár.
- Tágas, adi., —an, adv., spatiosu, largu, incapatoriu, de capacetate mare.
- Tágasbul, se largesce.
- Tágasit, largesce.
- Tágasság, largime, capacetate.
- Tagbaszakadt, grosolanu, trunchiosu, vastu; ometen.
- Tágit, largesce; infenéza, desléga; cede.
- Taglal, desmembréza, anatomiséza; analiséza; scandéza (versuri lat. etc.), numera silabele.
- Taglalás, Taglalat, desfacere, desmembrare, anatomia; analiza; scan-siune.

- Tagók, ososu.
 Tagol, ciomagesce, bate; v. si Taglal.
 Tagolt, articulatu.
 Tagoncz, ditóma, (Ditonus, specie de insecta).
 Tagonként, membru de membru.
 Tagos, cu medularie, articulatu.
 Tagosit, comembréza, pune membrii in ordine; infra; comaséza (in Trans. et Ung. agrii).
 Tagosztály, comasatiune; segregatiune (de agru, de feuatia, pasciune, paduri).
 Tagozatos, articulatu, regulatu, compusu.
 Tagtalan, adi., —úl, adv., nearticulatu, fara medularie.
 Tagtárs, comembru, companistu, companionu.
 Táguł, se largesco, se lasa, se infena, se desfóia; —ás, largire, infenare, infenatura.
 Tágułhatlan, ce nu se póte largi, ce nu se lasa.
 Tahonya, lenesiu.
 Táj, tînutu, plaiu, (ital. plaga, fr. plage); regiune; provincia, tíera; elótáj, tînutu denainte; középtáj, tînutu den midiulocu; utótáj, regiune den fundu, plaiu den fundu; —beszéd, provincialismu; vorba den provincia; —festés, pictura de regiuni; —festmény, cadru de regiune, (fr. paysage); —festő, pictoriu de regiuni, zugravu de plaiuri; —írás, —rajz, topografia; —nyelv, dialectu; —szó, provincialismu; —tű, acu magneticu, busola.
 Tájak, buba, ulcóre; uima.
 Taják, tieparuia (la spice).
 Tájatt, adi., camu pe atunci; déltájatt, pe la amiédi.
 Tájaz, orientéza; v. Tájékoz.
 Tajbász, hebeucu, naucu, meteleu, gagautiu.
 Tajdok, Tabajdok, necuratu, manjitu, scárnavu, urítu; urginatu; —ság, scárnavia, uritiune.
 Tajdokol, manjesce, scarnavesce.
 Tájék, plaiu, regiune; v. Táj.
- Tájékoz, orientéza; tájékozza magát, se orientéza, se reculege.
 Tájékszát, orientare, orientatiune.
 Tajkonez, brósca tiestósa, brósca cu tiestu, (Testudo).
 Tajkos, brósca cu tiestu; —teknő, tiestu.
 Tajok, tiestu.
 Tajtsel-érecz, manganu spumosu, (miner).
 Tájték, Tajt, spuma; spuma de mare; száj—, bale, pl.; —kocson, cotoróga, fóia fara radecina, (ce rosare numai cateva ore, Carefolium vol Tremella Nostoc); —kő, pomice, (pétra porósa); —pipa, pipa de spuma; —szedő, lingura de spuma, gavanu de spuma.
 Tájtékos, spumosu, cu spuma.
 Tájtékoz, v., spuma, spumega; —ás, spumare, spumegare.
 Tájtékszík, v., spumega; lasa bale.
 Tájtékszó, spunnatoriu, spumegatoriu, (undele, apele).
 Tájtföld, spuma de mare.
 Tájtkő, pomice.
 Tájtle, spuma de mare.
 Tájtsalak, scursura de spuma, drojde.
 Ták, adaosu, intregire, petecu, cliu; vasu de miere; bocskor—, curele de opinci.
 Takács, pensariu, tiesetoriu; —borda, spata; —mester, maiestru pensariu; —mesterség, profcsiune de pensariu; —munka, pensaria, lucru de pensariu.
 Tákácsság, pensarii, pl.; pensaria, pensarime.
 Tákajak, scrofularia, betonica de apa, (Scrophularia).
 Takar, copere, acopere, inveluie; grijesce, derdica, (ardel.); face fenu; cara (fenu, bucate); pastréza; —ás, coperire, invelire etc.
 Takár, triperu, scursóre.
 Takaratlan, adi., —úl, adv., necoperitu, neinvelitu.
 Takarcs, coperementu, coperta, invelisiu, straiu.
 Takarék, coperta; straiu; plapoma;

- lucru pastratu; — erszény, punga de pastratu; — papir, papiru de pacu; — pénz, bani pastrati; — pénztár, casa de pastratu; — tűzhely, foculariu pastratoriu, cuina, la care se pastréza lemnele.
- Takarékos, adi., — an, adv., pastratoriu, economu, cu economía.
- Takarékoskodik, e pastratoriu, e economu.
- Takarékosság, pastrare, economía, parsimonia.
- Takargat, acopere, ascunde; apara; pastréza.
- Takarit, curatia, grijesce, derdica, (ardel.), pune la locu, pune in ordine; pastréza; cara (bucate, fenu), el—, astruca, ingrópa (mortulu).
- Takaritatlan, adi., — úl, adv., ne-curatita, negrijitu.
- Takarmány, nutretiu, furagiu, (mil.); — baltaczim, sparseta, trifoiu turccscu; — fa, arbore de nutretiu, (ce se taia érn'a pentru fructuaru); — fű, érba de nutretiu; — szalma, paia de nutretiu.
- Takarmányzó tanyák, corteluri de furagiu, corteluri de ernatecu, (milit.)
- Takaró, coperitoriu, invelitoriu; coperita, invelitoria, coperementu, straiu, plapoma.
- Takarodik, ce cara, o sterge, o tulesce; cara bucatele (seccate).
- Takarodó, care se duce; campan'a do séra; batero de retrasu, batero de nópte, (a tobei la ostasi).
- Takarószik, Takarózik, se copere, se invelnié.
- Takaródzó, straiu, plapoma.
- Takaros, adi., — an, adv., netedu, netu, (ital. netto), curatielu, elegantu; — ság, curatia, elegantia.
- Takarúl, se pastréza; se aduna, se stringe.
- Takaruló, ez adta meg neki a végső takarulat, acesta ii puse capulu, acésta'lu repuse pe elu.
- Taklap, coperementu, placa de coperitu, lespede.
- Taknyos, adi., — an, adv., mucosu, balosu; rapciugosu, (calulu).
- Tákol, Tákoz, petecesce; inseila; in-druga.
- Takony, mucu, pl.; lotakony, rapciugu, rapciugare; — hártya; membrana mucosa, (membrana pituitosa, anatom.); — pócz, muce, ratanu, copilandru misielosu; — szivár, flegma, mucosime.
- Tákoz, cárpesce, petecesce.
- Takrász, pesce balosu.
- Taksa, tacsá.
- Tacsás, tacsalistu.
- Taktaffü, érb'a lui Cristoforu, (Actaea).
- Tál, blidu, castronu, strachina; farfuría (de bucate); bucatá, (cumu se aduce din cuina succesive).
- Tala-be! intra! (vitele in stauru).
- Talabér, colacu, bani de aflatu, res-plata pentru lucrulu aflatu.
- Talabor, s., pedeca (la róta), caltiugu do róta; adi., latu, largu, intensu.
- Taladók, base, pedestalu (la columnne), spunda, (lat. sponda), pitioru, (pe caro sta ceva).
- Talaj, podina, padimentu, pavimentu; — gyékény, rogojina pe podine; — koczka, parchetu; — szőnyeg, covoru de podine, tapetu.
- Talál, afla, gâscesce; convine (cu cineva), întâlnesce (pe cineva); fel—, descopere, inventa; rá—, intempina, da (preste ceva); — ás, aflare etc.
- Tálal, v. a., pune pe mésa.
- Találékony, inventiosu, ingeniosu; — ság, geniu inventivu, facultate inventiva.
- Található, ce se póte afla.
- Találka, afla-te, (fr. rendez-vous), locu si tempu de convenire.
- Találkozás, convenire, intaluire; intempinare.
- Találkozik, convine, se intalnesce; se intempla.
- Találkozó, v. Találka.
- Találmány, aflare, inventiune; lucru aflatu; — os, v. Találékony.
- Találó, aflatoriu, inventatoriu.
- Tálaló, punetoriu pe mésa; — aszta, mésa de maucatu; — kanál, lingua mare, lingua de scosu.

- Találomra, adv., pe nemerite, intr'o-dóra.
- Találás, inventiosu, ingeniosu; — mese, enigma, gâcitura; — sâg, ingeniositate, facultate inventiva.
- Talált, aflatu, gasitu; inventatu, (nascocitu).
- Találtatik, se afla; este, ecista.
- Találtató, aflatoriu; ce se afla, de fatia, in presentia.
- Talált gyermek, pruncu aflatu, pruncu aruncatu, pruncu espusu (de mama spurcata).
- Talám, Talán, Talántán, dóra, póte fi, póte cà.
- Talamér, Tolomiru, n. pr.
- Taláncz, pruncu aflatu, pruncu aruncatu.
- Taláuy, onigma, gacitura, cimilitura; — os, adi., —an, adv., enigmaticu, problematicu, misteriosu.
- Talap, postamentu, piedestalu, (archit.); — kõ, pétra den anghiu, pétra de fundamentu; — párkány, cornice de postamentu, (archit.).
- Talapít, pune pe lafeta, (artil.).
- Talapos, teraséza, iudrépta loculu, (archit.).
- Talapzat, postamentu, piedestalu; terasa.
- Tálás, armariu, blidariu, dulapu de blidaria.
- Talbanfött, cocu; bucata nadasita.
- Talcsa, blidisoru, bliduletin, castro-nelu.
- Talcza, tava, tatia, tasa.
- Talentom, talentu, (la elini moneta imaginaria, cá de dóua mii fiorini de astadi); mente buna, capacitate, abilitate, ingeniu.
- Talés, bubosu, inflatu.
- Talétel, una bucata, unu rându de bucate, unu felin de bucate.
- Tálgyu, inflatura, buba; gusia.
- Talha, vespe; barna—, vespe cafeniu; uti —, vespe comunu.
- Talián, s., italianu, talianu; adi., italienescu.
- Talicska, mulu, (catiru); róba, tri-bóntia, carutióra cu una róta.
- Talicskás, robariu.
- Taliga, caróia, teléga.
- Taligás, telegariu.
- Taligásló, calu de teléga.
- Taligáz, ambla cu teléga.
- Talízmán, talismanu, amuletu, (aparatoriu de farmece, de pericole etc.).
- Talkkő, talcu, (lat. med. Talcum), pétra lutósa si scósa.
- Tallér, taleru, (moneta, de valóre diferita).
- Tálló, v. Tálgyu.
- Tally, stratu de sementie; — képi, forma de coca, forma de placinta.
- Tálnok, scalcu, magistru chialari-loru, (dapifer); chialariu de mésa.
- Tálnyaló, licau, lingatoriu de blide.
- Talóka, hebecu, naucu, tempitu, cretinu; — sâg, naucia, hebecia.
- Talp, talpa, sóla; curbatur'a rótei, obada, obéda; fundamentu, temelia; pluta; talpon van, sta gat'a; tetőtől talpig, den crescetu pana in talpi; —bőr, sóla, piele grósa, piele de talpa.
- Talpaes, talpa-lata, latu in talpa.
- Talpal, v. a., punc talpa (la caltiamento); v. n., merge pedestru; —ás, talpuire.
- Talpaló, Talpalló, talpiga (la pantalon); picdeca (la róta), caltiunu de róta.
- Talpas, adi., mare la pitioru; s., infanteristu, pedestrasiu.
- Talpez, obedéza, inchiaie róta.
- Tálpeszér, lingariu, lingusitoriu.
- Talpfa, capetainu (de lomnu la califerate).
- Talphejő, pluta.
- Talpid, luntre, podu amblatoriu.
- Talpig, den temelia.
- Talpkő, pétra den fundamentu.
- Talppont, nadiru, (astrou.).
- Talpsimitő, neteditoriu, (la ciobotari).
- Talperő, pialugu, (la ciobotari).
- Táltartó, tava de blide; blidariu, almariu, armariu.
- Táltos, s., magu, farmecatoriu; popa paganescu alu magiariloru; —ló, calu aripatu (alu farmecatoriloru); adi., magicu.
- Tálugyu, v. Golyva et Tálgyu.
- Talyiga, teléga; v. Taliga.

- Tályog, uima; buba rea; buboiu; —gerely, lantieta (de taiatu bube).
- Tám, s., pulpitu, pultu; v. si Talán.
- Tama, fafaluga, momia, ciuha, matabala, budubaia, bardaósa; spaima desiérta.
- Támud, se scóla; se rescóla, rebela; resare (sórele); resulta; ataca; —ás, origine, inceputu; rebeliune; buba, ulcóre; atacu; —pont, punctu de atacu.
- Támadat, s., resaritulu sórelui, oriente, orientu, ostu; inceputu, origine.
- Támadék, propta; stinghiu.
- Támadó, s., conductoriu, comandante; atacatoriu; rebelu; adi., ofensivu, (milit.); —akna, mina de asaltu; —csapat, colóna de atacu; —fegyverek, arme de atacu.
- Támadólag, adi., in modu ofensivu.
- Támados, Támadolagos, ofensivu.
- Tamarik, Tamariscu, Tamarice, (arbusu, Tamarix).
- Tamarind, —fa, tamarindu, (Tamarindus, arbore meridionalu).
- Tamás, Tom'a, n. pr.
- Támász, propta, razimu, sprijóna; paru; pulpitu; —alap, —fal, fundamentu; —pont, punctu de proprietate.
- Támászkodás, proptire, sprijonire, razimare.
- Támászkodik, se razima, se sprijonesce.
- Támaszt, destépta; causéza, casiuana; proptesce, razima; ajuta, subventionéza; intaresce; pert—, incepe procesu; —ás, desteptare; causare etc.
- Támaszték, propta; stinghiu; razimu, sprijóna.
- Támasztó, stinghiu.
- Tambálodik, (fol—), se suie gáfaindu, merge abia.
- Tambura, tambura, chitara cu pene; v. Tombola.
- Támirat, documentu, adevierintia.
- Támogat, ajuta, subvine, subventionéza; produce argumente, aduce temeiuri; motivéza; —ás, ajutare; proptire cu argumente; motivare.
- Támogatóvány, indemnu, impulsu, cauza.
- Tám-ok, cauza, motivu; argumentu, temeiu.
- Támokol, motivéza, intemeiéza, razina cu argumente.
- Támolyog, Tamolog, se impletecesce, arbla ametitu, are vértēju, (ametiéla mare).
- Tan, invetiatura, doctrina, sciintia.
- Tana, Tanácskozmány, conferentia, consultatiune, sfatuire, consfatuire.
- Tanács, consiliu, senatu; magistratu; helytartó —, consiliu locutiene-toriu; igaztató —, directoriu; —adás, dare de consiliu; —adó, consultoriu, consiliariu; —beli, consiliariu, senatoriu; —gyűlés, adunarea senatului, adunare de consiliu; —ház, curtea senatului; —jegyző, protocolistu; notariu.
- Tanácskodás, Tanácskozás, Tanácskozát, desbatere, discussiune, consultare, consfatuire.
- Tanácskodik, Tanácskozik, desbate, discute, se consulta.
- Tanácskozmány, conferentia, consiliu.
- Tanácslás, consulare, sfatuire, dare de consiliu.
- Tanácslat, conclusu, decisiune, hotarire, decretu, sententia, (Senatus consultum).
- Tanácslatos, de consiliu, de discussiune; consultatoriu.
- Tanácsló, consultatoriu, desbatetoriu.
- Tanácsnok, consiliariu, senatoriu.
- Tanácsol, da consiliu, consuléza, da sfatu; —ás, dare de consiliu.
- Tanácsos, folositoriu, oportunu; s., consiliariu; udvari — consiliariu de curte; titkos —, consiliariu intimu.
- Tanácsstalan, lipsitu de consiliu; nesocotitu, indiscretu, care nu judeca lucrulu.
- Tanácsülés, siedinti'a senatului; consiliu (de medici).
- Tanág, specialitate de sciintia, ramu de invetiatura.
- Tanagra, mierla, (Merula et Falco Aesalon).

- Tanakodás, consultare, conferire, sfa-
tuire.
- Tanakodik, tiene conferentia; ma-
gában —, isi trage sam'a.
- Tanállitvány; aksioma, maxima; dog-
ma; lege, regula; institutu; teo-
rema (in matem.).
- Tanár, profesoriu; —ság, profesoria.
- Tanar, Tanarok, v. Tanorok.
- Tanbér, —dij, didactru, țesca sco-
lastica.
- Tanbölcselkedés, dogmatismu.
- Tanbölcselkedő, dogmaticu; teologu.
- Táncz, dantiu, (ital. danza, franc.
danse), balu; baletu, (ital. ballo),
jocu; —estély, serata de dantiu;
—iskola, scóla de dantiu; —kör,
coriu, (Trans., latin. Chorea =
dantiu in cercu cu canteau), chora,
hora (in Rom.); invêritura, in-
torsetura, (franc. tour); —mester,
magistru de dantiu; —terem, sala
de dantiu; —vezér, conductoriu
de dantiu, (vatafu); baletistu pri-
mariu; —vigalom, balu.
- Tánczol, dantia, dantiuesce, jóca.
- Tánczoló, dantiatoriu, jocatoriu, jo-
causiu, calusieriu, baletistu.
- Tánczos, v. Tánczoló; —nö, dan-
tiatória, jocatoria, baletista.
- Taudi, gagantiu, gura-cascata, lalau,
meteleu, tandala.
- Tanelodás, prelegere, prelectiune.
- Tanfolyam, cursu de invetiatura.
- Táng, vegetéza; v. Teng.
- Tángyér, taleru, farfuria.
- Tanintézet, institutu literariu.
- Tanit, v. a., invétia, instruesce, pre-
lege; dascalesce; —ás, invetiare,
invetiamentu, instructiune; doc-
trina.
- Tanitható, docilu; ce se póte pre-
lege, ce se póte invetia.
- Tanithatlan, nedocile, neaplecatu la
invetiatura.
- Tanitmány, invetiatura, doctrina.
- Tanító, invetiatoriu, docente, das-
calu, profesoriu, instructoriu, in-
stitutoriu, pedagogu.
- Tanitoi, adi., de invetiatoriu, dasca-
lescu, profesorescu.
- Tanitvány, invetiaceln, disciplu, dis-
cipulu, scolariu, invetiacoa, sco-
laritia.
- Tankó, naucu, hebecu, stupidu, tontu.
- Tauoda, scóla; —szercs, cá in scóla,
scolarescu.
- Tanogat, invétia succesive, se de-
prinde, se dreséza.
- Tanonez, scolariu, invetiacelu; v.
Tanitvány.
- Tanórok, locu ingraditu, livada in-
gradita, tranasiu, (Trans.).
- Tansogéd, asistente.
- Tanszak, specialitate; facultate (de
sciintia).
- Tanszék, catedra.
- Tanszerű, adi., dogmaticu; —leg,
dogmatice, dupa dogma.
- Tanszomjas, setosu de sciintia.
- Tantalmadár, corla, (Scolopax ar-
quata).
- Tantárgy, obiectu de invetiatura.
- Tanterv, planu de invetiamentu.
- Tantétel, statutu, lege, decretu, asie-
diomentu, constitutiune.
- Tántor, Tántorgás, ametiála, inple-
tecála; betia.
- Tántorit, clatesce, clatina, sguduie;
scutura, cutremura.
- Tántorithatlan, neclatitu, nemiscatu-
nestramutatu, nestramutabile, ne,
mutabile, stabile, constante, firmu.
- Tántorodás, clatinare, eróre.
- Tántorodik, se clatina.
- Tántorog, Tántorg, se clatesce, se
clatina, barcoléza; se inpletesce,
ambla ametitu; el —, cade.
- Tántörédék, aforisma, sententia scur-
ta; —es, aforisticu.
- Tanú, martoru, marturu, marturia,
marturisoriu; fiitlanu, martoru
cu audiulu; szemtanu, martoru cu
vedere, martoru ochiulatu; —irat,
—jegyzet, —levél, atestatu, testi-
moniu, adeverintia; —jel, proba, te-
meiu; caracteristica, nota; —pél-
da, esemplu; —vallatás, cercetare,
(inquisitio), ascultarea martoriloru;
—vallomás, —vallás, marturisire,
fasiune, adeverire.
- Tanul, invatia, invétia, studiaza; —ás,
invetiare.
- Tanulatlan, neinvetiatu, (prostu).

Tanulékony, docile, indenmaticu, aplecatu la invetiaturi; —ság, docilitate.

Tanulmány, studiu; velős —, aforismu, sciintia meduvósa.

Tanulmányi, de studiu.

Tanulmányoz, studiaza.

Tanuló, stundente, studietoriu, scolariu, invetiacelu; —ság, tenerime scolastica, tenerime studiósá; —társ, conscolariu, cameradu de scóla.

Tanulság, invetiatura, doctrina; instructiune; —os, instructivu.

Tanult, invetiatu, doctu, eruditu.

Tanultság, eruditiune, sciintia.

Tanúság, marturisiré, adeverintia; v. si Tanulság.

Tanúst, aderecesce, marturisesce; dà proba, constata; informéza, invétia; —ás, adeverintia etc.

Tanústvány, adeverintia, certificatu.

Tanúskodás, Tanúzás, marturisiré, fásiune.

Tanúskodik, Tanúz, marturisesce, depune marturia, adeveréza, futéza.

Tanvédlés, aparare, defensiuune (de tese in scóla).

Tanvita, polemia, disputa de docti.

Tány, tiestuletü, tiestisióru, scutulétü, scutu micu; firma mica, (comerc.).

Tanya, magazinu, depositoriu (de marfi); locuintia; cortelu; catunu, (cateva casutie la campia); garnisóna; tabera, castre, (milit.).

Tanyáz, petrece undeza; cantonéza, siede in garnisóna, (ostasimea); —ás, cantonare etc.

Tányér, discu; taieriu, taleru, (ital. tagliere, tagliero, déca e de lemmu), farfuría; —nyaló, licau, lingatoriu de farfurii; —tartó, armariu, bli-dariu; —virág, flórea sórelui.

Tányérolt, sfericu, in form'a cercului.

Tányolt, in form'a scutulü, in form'a tiestului.

Tap, s., tactu, pipaitura, atinsetura.

Tap, v. a., atenge, pipaie.

Táp, nutrementu; papa de lapte (la prunci), sucu; statiune, descalicare, (fr. etappe, milit.); —alafa, portiune de etapa.

Tapad, v. n., se lipesco, se alatura, se anina, v. a., calca; össze —, calca in pitióro.

Tapadékony, cleiosu, vescosu; alaturatu, aninatu.

Tapadó, Tapados, lipitosu, vescosu, cleiosu, clicosu.

Tápanya, mama de sufletu, nutrice.

Tápanyag, materia nutritória.

Tapasz, lutu; vescu; emplastru; —fal, parete de lutu.

Tapaszka, emplastru micu.

Tapaszol, lipesco cu lutu, muruesce, (in Transilv.); pardosesce; pune emplastru (la buba).

Tapaszos, muruitu (cu lutu).

Tapaszt, atinge, pipaie; muruesce, lipesco cu lutu.

Tapasztal, afla, pate, patiesce, face esperientia; —ás, —at, patiania, esperientia, empiria.

Tapasztalási, din esperientia.

Tapasztalász, empiricu, empiristu, care invétia din patiania.

Tapasztalat, empiria, esperientia; —dus, cu mare esperientia; —haladó, —tuli, transcendentale, ce trece preste cele cincii simtiuri.

Tapasztalatlan, adi., —ül, adv., nepatitu, lipsitu de esperientia, fara pracsea vietiei, lipsitu de sciintia practica; —ság, lipsa de esperientia, nepatire.

Tapasztalhatlan, ce nu se póte afla, ce nu se póte cerca.

Tapasztalmány, experimenta, (de ees. in fis.).

Tapasztalt, patitu, cu esperientia, practicu, cu pracse den vietia, rutinatu, cu rutina, strujitu; —ság, esperientia, pracse, rutina.

Tapaszték, argila, lutu; lipéla, muruieía.

Tapasztó, lipitoriu, muruitoriu.

Tápatya, taia de sufletu, nutritoriu.

Tápcsatorna, canalu de nutrementu, (anat.).

Tápeső, gütleju.

Tápda, alumneu, convictu, pensionatu.

Tápfiu, fiu de sufletu.

- Tápház, casa de proviantu, magazinu de victualii (pentru ostasi); ospitiu.
- Tapicskál, Tapiskál, picura.
- Tapint, atinge, pipaie; —ás, atingere, pipaie.
- Tapintat, tactu, apucatura (fina séu grosolana, in cutare afacere).
- Tapintatlan, fara tactu, lipsitu de tactu; —ság, lipsa de tactu.
- Tápiintézet, alumneu, convictu, pensionatu.
- Tapintó, tastatura, (mus.).
- Tapintyú, antenna, cornuletiu de pipaitu (insectele).
- Tapir, tapiru, porcu de apa.
- Tápképzés, chilificatiune, (psichol. emp.).
- Tapkerék, róta de calcatu, (mech.).
- Tápla, nutrementu, materia nutritória, (hrana); victu, viptu, alimentatiune, bucate, pl.; —ház, locanda, (Mold.), tractiru, mésa publica; —jegyzék, lista de alimentatiune, (milit.).
- Táplak, convictu; v. Tápház.
- Táplál, nutresce, intrefine, (hranescó); —ás, nutrire.
- Táplálat, Táplálék, nutrementu, victu, viptu, alimentatiune, (hrana).
- Táplálékony, nutritoriu, sucosu.
- Táplaleves, esentia de supa.
- Táplálkozik, se nutresce, se alimenteaza, se hranescé.
- Táplálmány, nutrementu, nutretiu, alimentu, hrana.
- Tápláló, s., nutritoriu, alimentatoriu, hranitoriu, nutrice, nutritória.
- Táplálos, adi., nutritoriu.
- Táplány, alumneu, convictu, internatu, pensionatu, seminarium.
- Táplász, buretiariu, (Boletophagus, insecta).
- Táplátlan, nemnutritu, nealimentatu.
- Tápleány, fica de sufletu.
- Tapló, éscá; —növedék, planta buretiósa, planta escósa; —tinorú, burete de mestécanu.
- Taplos, escosu, buretiósu, porosu, gaunosu, cá sponghia.
- Taplósodik, se face escosu, se bautescé.
- Tapmalom, móra de calcatu.
- Tápnedv, sucu nutritoriu, chilu, (Chylus, in anat.).
- Tápnya, v. Tápnedv.
- Tapod, calca; —ás, calcare.
- Tapodat, pasu, urma.
- Tapodó, calcatoriu.
- Tapodóka, gradu, trépta; urma.
- Tapog, pasiesce.
- Tapogat, v. act. et n., pipaie; atinge.
- Tapogató, vörsia, cosiu de prinsu pesci; —szarv, pipaitoriu, cornisioru (la insecte).
- Tapogatózik, pipaie impregiuru.
- Tapor, v. Tipor.
- Tapos, triera, (bucate), calca, (struguri).
- Taposó, calcatoriu, storcatoriu (de struguri).
- TáppéNZ, bani de drumu, spese de drumu.
- Taps, aplausu, batore in palmi.
- Tápséros, grosolanu, bataiosu, puterosu.
- Tapsir, rosmarinu selbatecu, érb'a moliloru, (Ledum palustre; mirica, (Myrica Gale); acanta, (totu plante, de care se baga in bere).
- Tapsol, aplauda, bata in palmi; —ás, v. Taps.
- Tapsoncz, aplaudatoriu, (Claqueur, care aplauda pe plata la teatruri).
- Tápszér, nutrementu, alimentu.
- Tapszia, aluatu cu lapte, pane cu lapte.
- Tápszülék, pl., parinti de sufletu, pl.
- Tápszüleség, merinde, merenda.
- Táptanya, statiune de etapa, statiune de merinde, (milit.).
- Tar, calvu, plesingu; neghimposu, fara ghimpi; tunsu, siutu; ciontatn.
- Tár, s., magazinu, depositoriu; colectiune; adi., deschisu; v. act., deschide, desface.
- Tara, tara, dar'a, brutto, (ital., tara, brutto), marfa cumpanita impreuna cu ambalagiulu, séu acestia singuru, (comerc.).
- Taraczk, mortariu, pioa, piulitia (de impuscatu), obitia, (ital. obizza, obice); papadia; calce, (botan.);

- fű, érb'a ventului, piru, érb'a canclui, centinodu; —üteg, bacteria de obitie.
- Tárad, se deschide, se desvólta, se desfasiura.
- Tarafarás, inopionatu, intiortiolatu.
- Taraglya, scariga, v. Saroglya.
- Taragy, buba, ulcóre, buboiu.
- Taraj, crésta, (la cocosiu, la pintonu); —firt, cióne, (botan.).
- Tarajka, cocarda.
- Tarajos, cu crésta.
- Tarak, sacu.
- Tárai, deschide, desface.
- Taránd-szarvas, cerbu tarandu, (Tarandus, Cervus rangifer, in tierile de miédianópte).
- Tarangy, badarania, grosolania, brutalitate, mojicia, barbaria; —os, adi., grosolana, brutalu, mojicosu, crudu, barbaru.
- Táraszt, deschide.
- Taráta, adi., parasitu, desiertu, pustéiu.
- Tarattyú, mamularia, vechitura, trafica de vechituri, potocaria, tientiaria; —ház, camara cu vechituri; —láda, dulapu cu vechituri.
- Tarattyús, mamulariu, telaliu, traficantu de vechituri; —ság, mamularia, telalia, comerciu de vechituri.
- Taratyú, feru de aratru, feru latu.
- Taráz, tunde pan' la piele, rade pe capu.
- Tárbér, taca de magasinu.
- Tarbuza, grau de tómna; grau fara tieparui, grau tunsu.
- Tares, s., reserbariu, rezervariu, (unde se tine ceva).
- Tárcsa, discu; tinta de puscatu; scutuletii; —lövés, —lödözés, dare la semnu; —réz, arama curatita, arama rosotata.
- Tárcsált, forma de scutu, forma de tiestu.
- Tárcsász, dà la semnu, pusca la semnu; rosetéza (aram'a).
- Tárcsázó, despicatoriu, (feru).
- Tarcaza, Toris'a, (riu).
- Táreza, portofoliu, pugilariu.
- Tárezás, cu pugilariu.
- Taré, Taréj, v. Taraj.
- Taréjolt, cá crést'a, crestatu.
- Taréjos-ántor, ciormoiagu de campu, cárpena; —sáska, locusta cu crésta.
- Tarfejű, calvu, plesiu.
- Targancz, v. Targonca.
- Targoucza, róba, tribónia, carutiu cu una róta; cabrioletu (cu dóna róte); cociuga, teléga de tunu, carutiu de tunu; caru bifurcatu (la ruda).
- Targonczás, robariu; v. Talicskás.
- Targonczáz, incarca, pune (tunulu pe cociuga).
- Tárgy, lucru, obiectu, cestiune, subiectu (dupa stil. ital. et franc.); —eset, acusativu, (gramat.); —ismerő, practicü, cunoscătoriu; —képítés, sinecloche, (retor.); —mutató, registru, scara; —sorzat, categoria, —személyesítés, personificatiune.
- Tárgyal, atinta, tintosce, ia la tinta; ia in desbateru, desbate, ia la discussiune, pertracta; —ás, desbateru, discussiune, pertractare, tractare.
- Tárgyalási, de pertractare; —határidő, di de infatiosiare, di de presentare, di de pertractare, (jurid.); —jegyzőkönyv, procesu verbalu, (dupa franc.), protocolu.
- Tárgyaz, are de scopu; —ás, scopu.
- Tárgyazat, obiectu, substratu.
- Tárgybeli, ce se tine de obiectu.
- Tárgyi, Tárgyilagós, adi., Tárgyilag, adv., obiectivu; —ság, obiectivitate.
- Tárgyilagosit, v., obiectivéza; —ás, obiectivare.
- Tárbáz, magasinu.
- Tarhely, calvitate, plesiu, chelia.
- Tarhó, iaurtu, lapte inchiagatu impreuna cu smantan'a; lapte acru; —mag, chiagu de lapte.
- Tarhonya, frecatiei cu lapte acru.
- Tarhudik, Tarhuszik, se inchiaga; se mucediesce.
- Tarhudt, mucedu, mucegaionu.
- Tarisznaya, traista, canistru, tornistru, (milit.); desaga.

- Tarisznyás, cu traista, cu desaga; desagariu, cercelariu, negutiatorasiu, ce ambla pre sate.
- Taritarka, pestritiu, inpestritiatu, baltiatu; grivu, griveiu, (canelo).
- Tarituppos, gibosu, ghebosu, cocosiatu.
- Tarjag, pestruiu, pistruiu; pecingine; spudiela (a pelitiei); —folt, pe-tece, pl.; lentigine.
- Tarjagos, cu pestrui; pecinginosu; spuditu.
- Tarjagozik, se spudiesce, (peliti'a).
- Tarju, buba; v. Taragy.
- Tarka, pestritiu; — embor, omu factiariu, omu cu doua fetie, farisen, tartufu; —barka, baltiatu, pestritiatu; v. Taritarka; —bogacs, amaren, (specie de scaiete); —csikós, vörgatu; —gém, bátlénu noptatecu, (Ardea nycticorax); cucuveica; —pej, murgu baltiatu (calu).
- Tarkál, inpestritia, inbaltieza; line de baltiatu.
- Tarkállik, bate in pestritiu, bate in vergatu.
- Tarkalékos, bizaru, ciudatu.
- Tarkár, adv., baltiatu, pestritiu, griveiu; diversu, feluritu.
- Tarkás, adi., —an, adv., camu pestritiu, camu baltiatu.
- Tarkaság, baltiatura, pestritiatura; diversitate.
- Tarkáz, inbaltieza, inpestritieza; schimba colorile.
- Tarkít, v. Tarkáz.
- Tarkó, céfa; cerbice.
- Tárkony, tarconu, (Dracunculus); pietro, (Achilea ptarmica, bot.); vad —, tarconu selbaticu.
- Tarkör, leopardulu-mörtei, doronicu, (Doronicum).
- Tarkúl, se baltieza, se pestritieza, se face grivu.
- Tárlat, espositiune, espusetiune; deschidere, destupatura, spartura, gura.
- Tarló, miriste, stopu, steparia, (in Rom. et Barci'a, lat. Stipula); —virág, v. Tisztesfű.
- Tarloz, spicuesce, steparesce; —ás, spicuire, steparia.
- Tarlozat, stepaitura, spicuitura, spicu-ela, (pe urm'a unui secerisiu).
- Tárna, stóla, stula, galeria suterana orizontala, (montan.).
- Tárnás, stolariu.
- Tarnics, ghintiura, engera, gentiana, (bot.).
- Tárnok, tesaurariu, vestiariu, (Tavernicus in Ung.).
- Tárnoki, tavernicalu.
- Tarocza, lana tunsu.
- Tárogat, deschide mereu.
- Tárogató, buciumu, bucinu, trómbitia, trompeta mare la óste; — izom, muschiu din buca.
- Tárogatos, trompetariu, trómbitariu.
- Tarok, tarocu; —játék, tarocaria, jocu in tarocu.
- Tarokoz, jóca in tarocu.
- Tarol, rateza; taia; tunde; rade.
- Tarorja, jugarelu, calamandra, dambetiu, (Teuerium).
- Társ, sociu, camaradu, asociatu, companionu; membru.
- Társadalmas, socialu, sociabilu, tractabilu, de societate, din societate.
- Társadalom, societate.
- Társág, calvitate, chelia, plesiungia.
- Társálda, casina.
- Társalg, converséza; —ás, conversare.
- Társalkodás, conversatiuno.
- Társalkodik, converséza, se insociesce; —nő, dama de societate, dama de conversatiune.
- Társalmijog, dreptu de asociatiuno.
- Társalog, v. Társalg.
- Társas, v. Társadalmas.
- Társaság, societate, compania.
- Társaságbeli, Társasági, Társaságos, socialu, sociabilu, din societate.
- Társaságtalan, retrasu, nesociabilu, ntractabilu, ursosu.
- Társas híróság, colegiu de judecatori, tribunalu colegialu.
- Társas élet, viétia sociala.
- Társasit, insociesce, asociéza.
- Társaskör, societate.
- Társastanácskozás, consultatiune colegiala.
- Társastözs, comerciul de companisti, comerciul de asociati, consortiu.

Társasít, se asociază.
 Társellones, antisocialu.
 Társ-előadó, coreferentó.
 Társfél, consoțiu, colegu, cameradu, companistu.
 Társféltés, rivalitate.
 Társi, colegialu, ce se ține de colegiu, de asociațiune etc.
 Társít, v. Társasít.
 Társnő, soția, consorța, nevasta.
 Társodik, se alatura, se asociază.
 Társ-ok, cauza conlucrătoră.
 Társóka, caltiunasu de munte, (bot.).
 Társoly, tască sabiei, (ital. tasca, cumu se portă mai de multu), téscă; busdunariu.
 Tarsony, platică, (pesce).
 Társpiőspök, sufraganu.
 Társrokonság, frățietate, frățienatate, afinitate adesivă, afinitate simpatică.
 Társúl, v. n., se insoțiesce, se alatura, se asociază.
 Társul ad, insoțiesce, alatura, asociază, acompaniază.
 Társulat, asociațiune, compania, societate, consortiu.
 Tarszárnny, aripa golasă, aripa fara pene.
 Társzekér, caru de marfa, caru carausiescu, caru de bagagiu; caru ostasiescu, caru de provianu.
 Tart, v. a., țiene, ține, conserba, conserva; óspeta; nutresce, dă vıptu; iufrena, reține, contenesce; i se pare, e de opiniune, crede; e îngrijatu, se teme; becsben tartani, a stima, a respecta; emlön tartja, dă titia, apléca; magát nagyra tartja, este infumuratu, ține nasulu susu; tart valakivel, traiesce în concubinatu cu cineva.
 Tárt, adi., deschisu, pe fatia.
 Tartalék, reține, reinfrenare, conținere; rezervare, reservatiune mentală; reserva, (milit.), cordonu; pantlica; pedeca; ratezu, stinghiu (la usia); —csoport, trupa de reserva, ceta de reserva; —gondolat, cugetu rezervatu, (fr. arriere pensée), cugetu din urma; —kötél, fune de susținutu; —őr, postu

de reserva, vıgilia de reserva (milit.); —parancsnokság, comanda de depou; —pénz, denariu pastratu; —tár, —töke, fondu de reserva; —tüzérség, artileria de reserva.
 Tart álló, persistente, ficsu, nemiscatu.
 Tartalmas, multu coprindietoriu, de insemnatate, de importantia, instructivu, (opu, carte, oratiune).
 Tartalmaz, v. a., coprinde, conține.
 Tartalmi, adi., —lag, adv., dupa sugetu, dupa coprinsu.
 Tartalom, coprinsu, suma, epitome, sugetu (alu unei carti); —dús, v. Tartalmas; —mutató, aratariu, sumariu, scara.
 Tartály, armariu, dulapu; celariu; locu de ținutu (cate ceva).
 Tartam, durată, stabilitate, ținere, (catu ține), spatiu; tempu.
 Tartamos, duratoriu, durabilu, solidu, stabilu.
 Tartás, ținere; conservare, nutrire; durată.
 Tartatlan, reu ținutu, reu nutritu, macru.
 Tarték, rezervariu, (fr. reservoir).
 Tartékony, ținetoriu.
 Tartthatlan, adi., ce nu se pöte sustine; de durată puțina; —ság, durată puțina, nepotentia, imposibilitate de a se ține, nedurată.
 Tarttható, de ținutu, de conservatu, de sustinutu, duratoriu, durabile, de durată lungă; —ság, durabilitate, durată.
 Tartó, ținetoriu, conserbatoriu, conservatoriu; duratoriu; portatoriu; —lancz, lantiu de oiste (la caru).
 Tartódzik, se ține, se proptesce, se razimă; se sustine.
 Tartogat, ține, pastréza, conserba.
 Tartomány, provincia, regiune, țiera; —beli, provincialu, din provincia; —biztos, comisariu provincialu; —elnök, presiedente alu provinciei, presiedente provincialu; —gyűlés, dieta, adunarea țierei; —nagy, gubernatoriu, prefectu de provincia, proconsulu, (anticu).

Tartományi, provincialu.
 Tartos, adi., —an, adv., duratoriu, durabile, (trainicu), traitoriu, de traiu, solidu, tare, firmu; —ság, durata, durabilitate, (trainicia); spatiu, tempu.
 Tartozandó, propriu, ce se reduce (la cineva, la ceva), ce apartine (cuiva).
 Tartozás, Tartozat, datoría, detoria, debitoría, pasivu; datorintia, obligamentu, olegamente, obligatiune, obligu, (comerc.).
 Tartozék, apertinentia, accidentia; meruntísiu.
 Tartozik, e datoriu, este olegatu, are se dea; —és követel, Se dea, Se ia, Debitu, Creditu, (comerc.).
 Tartózik, v. Tartózik.
 Tartozkodás, retinere, reserva; locuire, petrecere, manere.
 Tartózkodik, se retine, se contenesce, se retrage; petrece, locuesce, siede (undeva); se genéza, se sfiesce.
 Tartózkodva, cu reserva; cu sfiúla; cu grija, cu ne'neredere, cu prepusu.
 Tartozó, datoriu, detoriu, debitoriu; pasivu; ce apartine, propriu, ce este alu cuiva.
 Tartozoság, v. Tartozvány.
 Tartoztat, retine, re'nfrena, contenesce.
 Tartozvány, apertinentia, accidentia; meruntísiu.
 Tartravágó, baiesiu, minariu.
 Tartvány, conserva, (in apotecce).
 Tarúl, devine calvu, ii cade perulu.
 Tárul, se deschide, se desface.
 Tárva, deschisu.
 Tarvarju, pelicanu negru, corbu de mare, (Pelecanus Carbo).
 Táská, tasca, (ital. tasca), téscá, traista; saculetii, bursa.
 Tasli, sierbitoriu la studenti.
 Tasza, lipariu, balénu de Groenlandi'a, (Cyclopterus Liparis).
 Tászigál, impinge, rapede incóce 'ncolo.
 Tászigálkodik, se impinge, se bu-

chisesce, se butusiesce, se brusiesce, (popul).
 Tásztat, s., impinsetura, rapedire.
 Tásztatott, taintici, pl.
 Tászli, manecutia, (fr. manchette).
 Tat, pupa, partea din dereptu a corabiei; —árbocz, catargu din apoi; artimone, (lat. malus posticus).
 Tát, v., casca, deschide, (gur'a).
 Tata, patrinu, nasiu (catra celu botezatu), cumatru (catra parintii botezatului, (ital. compare, cumaro); tata (in limb'a prunciloru).
 Tatár, tataru, tartaru; —buza, v. Tatárka; —dulás, peru velvoiu, (figur.); —eper, spanacu de Tartari'a; —járás, venirea tatariloru; —korbács, cnuta; —ország, Tartari'a, tiér'a tatarasca.
 Tatar-batar, petecitu, portatu, vechiu.
 Tatarbór, —díj, simbria de petecariu, simbria de cãrpaciu.
 Tatárka, fagopiru, hrisca, (Polygonum fagopyrum).
 Tataros, deresu, reparatu; petecitu, cãrpitu, crutiatoriu, pastratoriu.
 Tataroz, derege, repara; petecesce, cãrpesce; —ás, reparatura.
 Tatárul, adv., tataresce.
 Tátat, s., silaba; lumin'a baiei, (montan.).
 Tatbal, babordu, (ital. babordo), partea din steng'a a corabiei.
 Táté, hebeucu, naucu, tontu, tontu.
 Tاتفedél, copert'a din apoi, (marin.), puntea pupci, (ital. ponte di pupa).
 Táci, Tátika, tatucu, tatica, (in limb'a prunciloru).
 Tátint, casca usiorelu.
 Tátkanaf, urzica mórta, galbiniúta, fati'a mítiei.
 Tátó, deschisu, cascatu.
 Tátog, Tátong, casca tare, sta cascatu, e deschisu; —ás, cascatura.
 Tátoga, crepatura, (ital. crepatura), spelunca, pestere, curmatura (de munte), rípa, hula, abisu, prapaste.
 Tátagot, casca desu.
 Tátong, e cascatu, e deschisu; se uita cu gur'a cascata.

- Tátonga, abisu, prapasto, grópa afunda.
- Tátorján, napu; bidente, (Bidens, botan.); curechiu de mare, (Crambe maritima); soldanea.
- Tátos, magu; v. Táltos; —ló, calu aripatu.
- Tátott, cascatu, deschisu.
- Tatpárkány, v. Tatbal.
- Táttra, Tatr'a, (munte in Ung.).
- Tatuhét, armadilu, (animalu din speci'a lenesieloru).
- Tatukarom, armadilu mare, dasipu gigante, (cu chingi).
- Tátupikk, v. Tatuhét.
- Tatutiz, armadilu dordoliu, (cu trei chingi).
- Tatuváj, armadilu cu cód'a golasia.
- Tátva, cascatu, deschisu; — os, ríposu.
- Tatvitorla, epidróma, pens'a cu funii, (marin).
- Táv, distantia, departare.
- Tavaly, adv., anu, in anulu trecutú, acumu unu anu.
- Tavalyi, adi., de anu, de acumu unu anu, de anulu trecutú.
- Tavas, baltosu, lacosu; tinosu.
- Tavasz, primavara, primavéra; — árpa, ordiu de primavéra; — búza, gran de primavara; — elő, Martin, Martisoru, Germanariu; — hó, Aprile, Prieru; — utó, Maiu, Prataru.
- Tavaszi, de primavara.
- Tavaszika, betonica.
- Tavaszkor, adv., primavar'a, in primavara.
- Tavasziik, Tavaszodik, se desprimaveréza.
- Távcső, perspectiva, ochianu.
- Tavi, de lacu, din lacu, de balta, baltaretin.
- Távírás, telegrafia, arte telegrafica.
- Távírat, telegramu, telegrama, scriptura electrica.
- Távíratí, adi., —lag, adv., telegraficu, prin telegrafu; prin aparatu electricu.
- Távíratol, scrie prin telegrafu, telegraféza.
- Távirda, telegrafia; — hivatal, oficiu telegraficu, birou telegraficu.
- Távirdai, telegraficu, dela telegrafu.
- Távíró, telegrafu, semaforu, scriitoriu prin aparatu electricu.
- Távív, azimutu, (terminu astron.).
- Távköz, distantia.
- Távlat, perspectiva, vedere pe órosicare distantia.
- Távlát, vedere departe, prospectu departatu.
- Távól, s., distantia mare, departare; perspectiva (in pict.); —, adi., departatu, departe; absente; — lét, —létel, absentia; —lévő, absente; departatu; —pont, punctu-de distantia; —való, absente; distante.
- Távólag, Távoldad, adv., departatu, departe.
- Távóli, adi., absente, care nu e de fatia; distante, in distantia mare.
- Távólit, departa; —ás, departare.
- Távólkodik, absentia desu, absentéza.
- Távóköz, distantia, intrespatiu; diastilu, (architect.).
- Távólodik, se departa.
- Távólról, din distantia mare, de departe.
- Távolság, distantia, departare, departatiune.
- Távoly, spatiu, distantia.
- Távóz, Távózik, v. n., se departa.
- Távóztat, v. act., departa.
- Távőtörő, refractoriu, (fis.), re'nfractoriu.
- Távverő, reflectoriu.
- Tazét, tatieta, narcisu dela mare, (Narcissus tazetta, botan.).
- Te, tu, (pron. pers.); a te, alu tou, a ta, (pronum. poses.).
- Té, Té-tó, Té s tova, incóce-incolo; v. Tova.
- Tea, teia, ceiu (de Chin'a, séu si de alte plante europene).
- Teás, de ceiu.
- Teátrum, teatru.
- Teáz, bé ceiu.
- Teázó, beutoriú de ceiu.
- Tebe, grosule, burdule, grosu, deformatu.
- Tébláb, sé inverté impregiuru; se da de-a rót'a.
- Tóboly, nebunía, deliriu, demontia,

- frenesia, smentire (de mente); má-
nia; v. si Bolondság.
- Tébolyda, casa de smentiti, balamucu (in Rom.), institutu de smen-
titi.
- Tébolyg, Tébolyog, este smentitu,
e nebunu.
- Tébolygás, nebunia, dementia.
- Tébolyodás, v. Téboly.
- Tébolyodik, innebunesce, se smen-
tesce, perde mentea.
- Tébolyodott, nebunu, smentitu, smin-
titu, deliratoriu, mániacu, frenet-
ticu, (dupa temperamentu si im-
preginarii).
- Teddegél, face cate-ceva.
- Teeget, Teegez, dice tu, tucse.
- Tecendő, facenda, ce e de facutu.
- Teg, céfa.
- Tege, eri; v. Tegnap.
- Tégely, Tégel, tigua, catina, (lat.
catinus).
- Tégelyke, tigaitia, catinitia, tiguaora.
- Tegent, Tegett, Tegelen, eri; de-
uadi.
- Tegez, tolba, tulba, feretra (cu sa-
geti); v. Puzdra.
- Tégez, Tegez, Téget, tuesce, dice tu.
- Tégezés, tuire.
- Tégla, caramida, cadrea, (ital. qua-
drello), tigla, tiégla, (lat. tegula, de
coperitu); —égetés, caramidaria;
—fal, parete de cadrele; —gyártó,
caramidariu; —kemenetze, cup-
toriu de cadrele; —por, farina
de caramida; —szín, colorea ca-
ramidei; siopu de caramida; —vas,
feru de calcatu (rufe); —vető,
caramidariu; caramidaria, tieglaria.
- Téglány, dreptu-anghiu.
- Téglás, caramidariu.
- Tégláz, calca rufe; pardosesce cu
cadrele; —ás, calcare; pardosire.
- Téglázat, pavimentu, podina, par-
chetu, tablatura, asternatura de
caramida.
- Téglázó vas, feru de calcatu.
- Tegnap, eri, ieri; —előtt, alaltaieri;
—előtti, de alaltaieri.
- Tagnapi, de ieri.
- Tegzes, adi., tolbatu, faretratu; —en,
adv., cu tolba.
- Tehát, deci, asia dara, prin urmare,
in consecentia; indata, acú, acusi,
éca.
- Tehátlat, consecentia (in log.).
- Téhely, téca; téscá; tocu, busdu-
nariu; mistria, lingura de varn
(la murari).
- Téhelyett, tecatu, cu téca.
- Téhelyez, arunca cu tinciu, lucra
cu mistri'a
- Téhelyke, capsula.
- Tehén, Tehény, vaca; —himlő, vac-
cinu, versatu de vaca.
- Tehéuko, vacutia, vacusióra, vacu-
litia.
- Tehenedik, Tehenkedik, se tran-
tesce cá una vaca.
- Tehenes, cu vaca, cu vaci; sierbu
la vaci.
- Tehenség, vacariu, pastoriu de vaci.
- Teher, (pl. terhek), sarcina, greu-
tate, povara, onere, pondu; te-
herbe ejt, ingrécá (pe femeia);
teherbe esik, se ingreuna, se in-
grécá; pornesce grea; —terhül
ir, incarca, debitéza, (comerc.);
—hordó, sarcinariu, fachiinu, (it.
facchino, in limb'a com., pe turc.
in Rom. hamalu); dilieriu; —vo-
nat, trasura incarcata (la calile
ferate).
- Tehet, póte, e in stare, (se faca,
se dréga).
- Tehetetlen, Tehetlen, adi., nepo-
tentiosu, neputintiosu, necapace,
impotente, debile, (slabu); —ség,
nepotentia; impotentia (secsuala).
- Tehető, care póte, potentiosu, po-
tente, capace, destoinicu; —ség,
activitate.
- Tehetős, avutu, cu stare buna; —ség,
stare-avere.
- Tehetség, potere, potentia, potestate,
avere, avutia, substantia, capitalu;
facultate, calitati ale spiritului.
- Tej, Téj, lapte; —gyomor, renz'a
a patr'a (la animale rumegatorie);
—oltó, chiagu.
- Tejbe kása, pasatu cu lapte.
- Tejberis, orezu cu lapte.
- Tejedző, cu lapte, de mulsu, (vac'a,
livoliti'a), plecatóre, (óiea).

- Tejel, are lapte, dà lapte; apléca, dà titia, laptéza; —és, aplecare, laptare.
- Tejelôhal, pesce cu lapti, pesce de seculu barbatescu.
- Tejes, adi., —en, adv., cu lapto, laptosu; demulsu; —asszony, laptarésa; —csésze, castronu de lapte, —fazék, óla de lapte; —hal, v. Tejelôhal.
- Tejesedik, se laptosiéza, (plant'a); ii vene titia, (femeiei); dà lapte, lasa lapte, (vac'a).
- Tejetlen, fara lapte, stôrpa, (vac'a), manzare, (óiea).
- Téjfel, Téjfél, smantana, síorea laptelui (in Ban.); —feles, cu smantana, smantanosu.
- Tejfog, dente de lapto.
- Tejhal, sardea, sardela.
- Tejkék, venetiú, albastrú.
- Tejkő, galactitu, pótra de lapte, (cá laptete, miner.).
- Tejmészkö, agarica minerala, farina fosila.
- Tejorvoslás, cura de lapte.
- Tejpile, peliti'a laptelui (fertu).
- Tejsürü, v. Téjfel.
- Tejször, fulgu, flocaletiu.
- Tejut, calea laptelui, calea lui Jacobu, (Via lactea, astron.).
- Téka, armariu, teca, dulapu.
- Teko, globu, sfera, bila, glontiu, bomba; conu, popicu; —bot, tacu, batiu de biliardu; —minta, modelu de glontiu; —öntés, turnatoria de glontia; —ör, marcariu (la joculu de biliardu); —róta, partita de popice, (jocu in popice); —szín, popicaria, cale de popice.
- Tékéded, sfericu; conicu.
- Tekél, v. Tökél.
- Tekenő, Tekenyő, albia, copaia, (lat. Copina), covata, tróca, (molda, in Sasime); tiestu; scoica.
- Tekenős béka, brósca tiestósa; —állat, animalu tiestosu, (Conchilium, nome genericu).
- Teker, sucesce, invérte; —és, sucire; hastekerés, rosura la stomacu.
- Tekercs, nodu; inpletitura, sucitura, colacitura, cujba; vârtea (la siurubu), spira; rola (de cbarthia); —csuka, stiuea mica, stiuea incolacita; —fű, volbura, (botan.); —rugó, córda spirala, (orol.), arcu spiralu.
- Tekercsél, sucesce, invérte, incolacesce.
- Tekeredés, intorsetura, invértitura.
- Tekeredik, Tekerődik, se invérte, se sucesce.
- Tekercg, ambla predatu, vagabundéza, bate lel'a, taia caniloru frun-die, ambla puslau; se sucesce.
- Tekerék, inpletitura, sucitura; v. Tekerület.
- Tekeres, curbu, sucitu, incolacitu, (riu etc.).
- Tékerezst, crucea lui Antonie.
- Tekérgés, vagabundare, vagabundagiu, fuga de lucru.
- Tekérget, sucesce-invertesce.
- Tekérgő, vagabundu, puslau.
- Tekérgődzés, sucitura, inpletitura.
- Tekérgődzik, se sucesce, se impletesce, se face rola.
- Tekérgős, sucitu, incolacitu, sierpui-toriu, (riu).
- Tekoricz, pica incolacita, ciocani-tória cu gütulu sucitu, (Picus tor-quilla).
- Tekerít, intórce, sucesce inpregiuru.
- Tekerő, sucitoriu, invértitoriu, incuj-batoriu, incolacitoriu; —csiga, scri-petiu, scriptiu, vârtegiu, (lat. er-gata, trochlea); —sip, organu de invertitu.
- Tekerőcs, siurubu.
- Tekerözik, se sucesce, se incolacesce, se incurba, se incujba.
- Tekert czikszár, iericica, (botan.).
- Tekerül, v. Tekeredik.
- Tekerület, sucitura, invértitura, incolacitura, inpletitura, sierpui-tura; —es, sucitu, invertitu, incolacitu, sierpuitoriu, inpleticitu.
- Tekervény, cotitura, curbatura, strim-batura; labirintu; scripetiu, vârtegiu; abatero, digresiune, amblaro pro departe; —es, adi., —en, adv., cotitu, curbatu, recurbatu,

- strîmbu; —ség, v. Tekervény; —út, incongiuru, (ocolu).
- Teketoria, vorba-lunga, pre lungu pe largu, perifrased.
- Teketorias, cerimoniosu; siovaitoriu.
- Tekéz, jóca la popice, jóca in popice; —és, jocu in popice.
- Tekint, se uita, vede, privesco, spectéza, cauta, contempla; —és, uitate, contemplare etc.
- Tekintély, auctoritate, védia, respectu, demnitae, stima, reputatiune; —es, de auctoritate, cu védia, auctoritativu, respectuosu, respectabile.
- Tekintélyesedik, isi da védia, se arata.
- Tekintet, consideratiune, privintia; auctoritate, véza; cautatura (din ochi), privire, spectare.
- Tekintetes, aratatosu, considerabilu, respectabilu; spectabilu (ca titulatura feudalistica).
- Tekintetlen, nearatatosu, fara védia.
- Tekintget, privesco mercu, cauta desu (spre cineva, spre ceva).
- Teknö, v. Tekenő.
- Teknöcz, brósca tiestósa.
- Teknősz, albiutia, copaióra, trocutia, troculetia, covetica.
- Teknözet, bolta in form'a albiei.
- Tékony, activu, nepregetatoriu, lucratoriu, muncitoriu.
- Tékoz, s., predatoriu, resipitoriu.
- Tékozlás, Tékozlat, préda, prada, resipa.
- Tékozló, v. Tékoz.
- Tékozól, préda, resipesce.
- Tel, Tell, inpletura; plenitudine, (de ees. a potestatei); abundantiá, copiositate, prisosintia.
- Tél, érna, iérna.
- Teldegel, trece incetisioru.
- Tele, plinu, plenu.
- Teled, Tellil, se satura (in chem.).
- Telek, loculu casei, fundu, mosiia, sesiune; —adó, contributiunea pe pamentu, teraticu, (ital. terratico, lat. Solarium), dare pe realitati, impositu pe mosii; —adóideigleneg, provisoriu de teraticu; —biró, administratoriu de catastru; —díj, tacsá pe mosii; —könyv, catastru, registru de mosii, condica de realitati; —pénz, laudemiu, (jurid.); —szolgalom, dile-ria; iobagia; —törvény, lege agraria, lege urbariala (in feudalismu).
- Telekes, cu sesiune, cu casa si mosiia; ce se tine de fundu.
- Telet, ernéza, siede in ernatecu; —és, ernaro, ernatecu.
- Telető, de érna, ernatecu, ce ese den érna.
- Télelő, Decembre, Andrea.
- Teletet, dà in ernatecu.
- Télen, adv., érn'a.
- Telep, colonia; colonisatiune; locuintia, domiciliu; asiedimentu, stabilimentu; stratu (de mineralia); —hegy, muute de straturi (de pétra); —hely, domiciliu.
- Telepedés, Telepődés, —et, colonia.
- Telepedik, se coloniséza, se domiciliaza, se asiódia cu locuinti'a.
- Telepez, domiciliatu.
- Telepez, colóca, asiédia; domiciliaza; —és, domiciliare.
- Telepező, domiciliante; colonistu.
- Telepít, coloniséza, domiciliaza; —és, colonisare.
- Települ, se asiédia cu locuinti'a, se domiciliaza, se coloniséza.
- Telepvény, domicila, domiciliu.
- Telepvényez, domiciliaza, domiciléza; —és, domiciliare; —ett, domicilatu; —ő, domicilante, domiciliente.
- Telepzet, stabilimentu (de fabrica), asiedimentu.
- Telesded teli, Telidesteli, plinu plintiu.
- Telés, implere.
- Teleség, Teliség, plenitudine; v. Tel.
- Teleszt, satura, satiaza (in chem.).
- Teletalpú, cu talpa carnosá; cu copita plina, (la cali).
- Teletszaka, érn'a, preste érna, de érna.
- Televény, huma, uma, pamentu de gradina; lucruri acumulate; —turbolya, amagiucu, cerfoiu de Spani'a.
- Televér, sangerosu, plinu-de sange,

- (plethoricens); sango curatu, sange aristocraticu, (fig.).
- Telez, ernéza; v. Telet.
- Telhetetlen, Telhetlen, nesatiosu, lacomu, mancatiosu; folte; — ség, nesatiu.
- Télhó, Ianuarius, Gerarius.
- Teli, plinu; v. si Tele; — hangú, sonoru.
- Téli, de érna, ernatecu; — hunyor, eleboru, botiaticu, cuteurigu, (bot.); — idő, capu de érna, tempu de érna; — magyal, spinulu lui Christosu, (Rhamnus spina Christi, inse si Rhamnus paliurus si Ilex aquifolium); — tanya, cortelu de érna, (milit.); — zöld, banutielu, merisioru, buccelu, cimsiarn, (arbustu).
- Télies, cá de érna.
- Telik, se imple, se adimple; cresce, (lun'a); trece, (tempulu); e de ajunsu; be —, se implinesce; pénzbe telik, costa bani.
- Télieg, de érna, pentru érna.
- Télire, Têlre, pe érna.
- Teliség, v. Teleség.
- Telivér, v. Televér.
- Telj, plenitudine; v. Tel.
- Teljes, Telljes, adi., — en, adv., deplinu, completu, integru; perfectu; — állvány, statu completu, (milit.); — erejű, — értékű, de valóre intréga; — hangú, sonoru; — hatalmú, plenipotentu, deplinu inpoteritu; — hatalom, plenipotentia; — kor, maiorenitate; — korú, maiorenu; — koruság, maiorenitate, etate matora, (dupa legile austr. 24 ani); — mértékű, de greutate intréga; — számú, completu, in numeru deplinu.
- Teljesit, implinesce, implinesce, indeplinesce, intregesce; complinesce; pune in lucrare, ocsecutéza; — és, implinire etc.
- Telyesítési, implementalu, (jurid.); — per, processus implementalis.
- Teljesitmény, implinire, indeplinire, ecsecutare.
- Teljesítő, implinitoriu, ecsecutoriu, ecsecutatoriu.
- Teljesítvény, v. Teljesitmény.
- Teljeskedik, so arata deplinu, completu, se arata perfectu.
- Teljesség, plinime, plenitudine, plinătate; valóre deplina; — gel, adv., preste totu; teljességgel nem, nicidecumu, cu neci-unu pretiu.
- Teljcsül, se implinesce; — és, implinire.
- Teljgyűlés, adunare plenaria.
- Teljhatalmazott, plenipotentu.
- Teljhatalom, plenipotencia.
- Teljkiürt, cornu de abundantia, (Cornu copiae).
- Teljsúly, greutate sporco, poudu sporco, (comerc.).
- Telkes, cu sesiune, cu mosióra, sessionatu, posesionatu.
- Telki, de fundu, de sesiune; — jog, dreptu de proprietate, dreptu la proprietate, dreptu inpreunatu cu sesiunea.
- Telciu, integralu, calculu integralu, (matem.).
- Tellina, telina, scoica cu dóua tés-turú latetie.
- Telzaru, v. Teljkiürt.
- Teltet, v. Teleszt.
- Télutó, Fauru, Faurariu, Februariu.
- Telül, Teled, se satura, se satiaza, (chem.); — és, — et, satiare.
- Telve, adv., plinu.
- Teméntelen, Temérdek, v. Tömentelen, Tömérdek.
- Temet, ingrópa, inmortenta, inhumata, astruca; — és, ingropare, ingropatiune, inmormentare, inhumare.
- Temetés, de ingropatiune, de inmormentare.
- Temetetlen, adi., — ül, adv., nein-gropatu, neinmormentatu, neinhumatu, neastrucatu.
- Temetkezés, Temetközés, ingropatiune, inmormentare.
- Temetkezik, se ocupa cu ingropatiunea.
- Temető, ingropatoriu; cimeteriu, locu de ingropatiune, ingropatória; — bogár, gandacu de mortatiuni.
- Temetség, ingropatiune.
- Temjén, temaia; zsidótemjén, storace, gumi resinosu, (Storax et Styra).

Temjénez, temaiéza; lingusiesce, face complemente; — és, temaiere; lingusire.

Temondál, mediséza, vorbesco de reu.

Tempe, micutiu, piticutiu, piticotu.

Templarius, templariu; —rend, ordinele templariloru, (cavaleri).

Templom, basilica, templu; baserica, beserica, biserica; — atya, — biró, curatoriu bisericescu; —rablás, sacrilegiu, furtu de cele sacre; —rabló, sacrilegu, furu de cele sacre; —szolga, clisieriu, fetu, (in Trans.), sacristanu, palimariu, paraclisieriu, (slav. tiercovnicu); —tornác, vestiblu.

Templombeli, templomi, bisericanu, din biserica.

Templomos, cu biserica, eu templu; templariu, (cavaleri).

Tendenevér, liliacu, vespertilu.

Ténfereg, se rostogolesce, se roto-golesce, se rotesce.

Teng, vegetéza, duce viéti'a plante-loru; traiesce in miseria.

Tengelicz, Tengelicze, carderinn, stigletiu, (lat. carduelis).

Tengely, osic; —fuar, carausia cu cara, (in opus. cu corabi'a, seu calare); —kavika, stragalia; —vas, sin'a osiei, bléu.

Tenger, mare; oceanu; tenger az adossága, e datoriu vendutu; tengerre száll, se imbarca; —abrosz, carta nautica, carta de mare; —ág, bratiu de mare; —apály, refluxu, mare scadiuta; —ár, flucus, marea, inflarea marei; valu, reversatura de mare; —ellenagy, contra-admiralu; —bányadék, —lápa, valu de mare; —járás, corabiere, navigatiune; flucus si refluxu; —járó, corabieriu, marinariu; —jog, dreptu maritimu; —mellék, litoralu; —nagy, admiralu; —öböl, sinu de mare; —part, tiermu de mare, lidu, cösta, malu de mare; —rév, portu, li-manu; —sik, —szine, fati'a marei, largulu marei; —só, sare de apa, sare marina; —szem, lacu; —szin, —zöld, colórea marei, ver-

dele marei; —szor, —szoros, strim-tóro de mare; v. Szor; —táj, regiune marina; —tár, arsenalu; —törvény, lege nautica, lege marina; —törvényszék, tribunalulu admiralitatei; —tudomány, sciintia nautica; —tuli, transmaritimu; —tuli kék, ultramarinu; —tüzér-ség, artileria marina; —ügy, afacere maritima, afacere nautica; —vész, —vilhar, furtuna de mare, burasca.

Tengercsék, pl. lagune, pl.

Tengerész, marinariu.

Tengerészet, marina, afaceri maritime, afaceri nautice.

Tengeri, adi., maritimu; de maro; din mare; s., papusioiu, cucuruzu, porumbu (in Rom); —baraczk, apricösa, marila; —borju, —kutya, foca, vitielu de mare; —buza, papusioiu; —esalán, medusa, urzica de mare; —disznó, porcelu de mare, (catu unu iepure de casa, Mus porcellus); delfinu; tonicu, (Phocaena); órea, (Orca); —hojsza, petrea, proclaria, tempestaritia, (pasere); —kő, apamarina, (Aquamarina); —medve, ursu de mare, foca négra, (Phoca ursina, in Camceat'ca); —nyúl, iepure de casa; —oroszlány, foca comata, (Phoca jubata); —orsó, —hal, lampreta, (Petromyzon marinus); —irák, camariu, (Cammarus, soiu mare de racu); —sül, ariciu de mare, iecinu, (Echinus); —szőlő, cöcaza, acrisia; —toll, péna de mare (Pennatula, specie de polipu); —tolvaj, corsariu, piratu; —vidra, lutra de mare, vidra de mare, (Lutra marina).

Tengernök, admiralu, comandante supremu de flota; —hajó, corabia de admiralu; —lobogó, stindartulu admiralitatei; —ség, admiralitate.

Tengertuli, transmaritimu, de preste mare; —kék, ultramarinu.

Tengés, Tengödés, vegetatiune, viéti'a planteloru; viéti'a ticalösa, viéti'a in miseria.

- Tenget, v. incurca viéti'a.
 Tengelicz, v. Tengelicz.
 Tengöcz, Tengödi, proletariu, golanu, omu ce traiesce din mana in gura.
 Tengödik, v. Teng.
 Tenk, falimentu, bancrotu; v. Tönk.
 Teneu, Tenmagad, tu insuti.
 Ténta, negréla, tinta (dela lat. tincta et tinctura), cernéla; — edény, calamariu; — féreg, sepia, (pesce, din care ese sucu negru, Sepia),
 Tentás, maculatu, innegrita.
 Tentáz, maculéza, patéza cu negréla.
 Tény, fapta, lucrare, fapta complinita, faptu; actiune, actu; — álla-dék, — állapot, — állás, faptu, stare factica, lucru precumu s'a intem-platu, (Species facti, jurid.); — erő, energia, valóre, vigóre.
 Ténybeli, cu respectu la fapta.
 Tenyér, palma; — jos, chironantu, vrajitoriu.
 Tenyeres, — talpas, ometeu; grosolanu.
 Tenyerez, bate cu palm'a.
 Tenyéryi, de unu latu de palma.
 Tenyész, adi., manosu, priintiosu, fructificatoriu, roditoriu, prasitoriu, bunu-de prasila, sporitoriu.
 Tenyész, Tenyészedik, Tenyészik, se imultiesce, este manosu, se prasesce; priiesce, prosperéza, cresce (plantele); se propaga, intende; sporesce; — barom, — marha, vita de prasila; — bika, tauru de sementia; — csödör, — mén, armasariu de saritu; — föld, huma, uma, pamentu de gradina; — hal, pesculetii.
 Tonyészés, Tenyészot, prasire, propagare, sporire.
 Tenyészit, fecundéza.
 Tenyészö, manosu, fecundu, fructificatoriu, roditoriu.
 Tenyészt, Tenyésztet, prasesce, propaga, cresce, tinc (vite); — és, prasire; — elen, sterpu, stiru, sterilu, neroditoriu.
 Téneyzö, factoriu, multiplicatoriu.
 Tényleg, adv., — es, adi., positivu, facticu, in fapta, in realitate.
- Ténylegesit, probéza cu fapt'a; se tinc de cuventu.
 Tép, smulge; culege; scáltiaie, cáltiaie; scarmana; ciupesce; — és, smulgere etc.
 Tépász, Tépáz, trage-smulge; (meg-), smulge de peru, incaiera.
 Tépdel, Tépdegel, ciupesce, smulge mereu.
 Tepeczkel, Tepiczkel, merge implectitu.
 Teped, se usca, se sbârcesce.
 Tépel, melitia; scarmana.
 Tépelödés, grija, cura, ingrijare; bataia de capu.
 Tépemény, v. Tépét.
 Teper (le-), dà la pamentu, tran-tesce.
 Tepertö, Tepertyi, jumara.
 Tépét, smulsura, smultura; scama, scamaria, (fr. Charpie); — dugasz, dopu, tamponu, (chir); — ecset, penélu de scame, pamatufu.
 Tepe-tupa, de nimicu, vilu, vilénu; ne'ndemnatu, tandalosu.
 Tepiczkél, se sbuciuma; se vercolesce, dà din mani din pitióre.
 Téplö, melitia, macfura, sfarmatória (de canepa).
 Teprenkedik, se sbuciuma, e ingri-jatu.
 Tepsi, picatória, lespede, placa, tipsia.
 Tépsodrat, sucitura de scama, (chirurg.).
 Tepszi, v. Tepsi; — láb, pitiору. latu.
 Tér, Ter, s., spatiu; locu; — fogalom, capacitate (de spatiu); — föld, campia, siesu; — hang, echo, resunetu; — kép, mapa, carta; — köri, teritorialu; — köz, intre-spatiu, intervalu; — mérés, mesur'a suprafetiei; — örnagy, maioru de cetate; — parancsnok, comandante de cetate; — tan, geometria; — tartalom, capacitate.
 Tér, adi., largu, spatiosu, planu.
 Tér, v. n., incape; intra; el-, se abate, feresce, dà in laturi; ce-de; eszére tér, isi vene in mente, isi vene in ori, vine in simtiri.
 Tercsa, Teresia, Teresi'a.
 Térd, genunchie, genuchiu; — bok,

—hajlás, —hajlintás, plecatiune (din genunchiu, femeile tenere), complimentu, salutare; —hajtás, inchenunchiere; —kalás, inchiatetur'a genunchielui; —kép, portretu pana in genunchi; —kötő, —szalag, —szorító, cordea de genunchi (dupa portulu vechiu europeanu); —szalagrend, ordinulu cordclei de cióreci (in Angli'a); —szék, scaunelu de ingeunchietu.

Térdel, Térdepel, ingenunchie; —és, ingenunchiere.

Térdely! in genunchi! rugatiune! (milit.).

Terebély, v. Teropély.

Terecs, scrupu, scrupolu (la cumpanitu).

Terécsel, flecaresco, locotesce, vorbesce verdi si uscato; converséza de petreccere.

Tere-ferc, fecaria, locotire, vorba de claca.

Tere-ferél, v. Terécsel.

Tereget, intende, destende; acatia, (albele, rufele).

Téreget, mana-intórcce, merge-viné.

Terek, (pl. terhek), greutate, pondu, povara; incarcatura; —hajó, nate de transportu; —hordozó, fachim, sarcinariu, muncitoriu cu spina-rea, (in Rom. pe turc. hamalu); dileriu; —nyereg, samaru, (ital. soma, somaro); —viselő, grinda, trabe; incarcatu, portatoriu de sarcina.

Teréj, v. Terj.

Terel, mana, gonesce, intórcce, (vitele pe campu); el—, da conversatiunei alta directiune; —és, manare etc.

Terél, flecaresco; v. Terécsel.

Terely, siesu, planura, campia.

Terély, intendere, estensiune; —es, intensu, largu, de distantia mare.

Terem, s., sala, salonu. hala, (fr. halle).

Terem, v. n., cresce, ii priesce, se face(grânatia, póme); apare dintr'o-data; v. act., produce, face (póme).

Teremt, creaza, face, plasmuesce;

castiga, aduce; —és, faptura, creatura (a lui Ddiu); creatiune (a universului).

Teremtetlen, nefacutu, necreatu, neplasmuitu.

Teremtette, facutu, creatu, plasmuitu; (că sudalma) trasnetu-si-fulgeru!

Teremtettéz, injura, suduie.

Teretmény, faptura, creatura, fiintia creata, fiintia plasmuita.

Terentő, facatoriu, plasmuitoriu, creatoriu.

Terentői, dicescu, dumnedieescu; genialu; —szellem, spiritu creatoriu, ingeniū creatoriu.

Teretvény, v. Teretmény.

Térenget, v. a., intórcce (vitele).

Terenggettét! Teringgettét! audi acolo! minune că acésta!

Tereuy, toriu, (elementu metalicu).

Terop, spatiu, distantia órcceare.

Terepély, Terepélyes, largu, spatiosu; ramurosu; —esség, largime, incapere, spatiu largu.

Terepénfa, terebintu, (Therebintus).

Terepes, largu; v. Terepély.

Téres, largu, incapetoriu, spatiosu; planu, netedu.

Térés, conversiune (religiósa); meg—, caintia, penitentia; re'utórccere.

Tere-tura, v. Tere-ferc.

Terézia, Teresi'a, n. pr.

Terföld, argila, panientu argilosu, lutu.

Tergenye, batacua, desaga, pachetu, sarcina.

Terh, v. Terch.

Terhel, ingreuna, insarcina, incarca; cade greu; —és, ingreunare etc.

Terheletlen, adi., —ül, adv., neingreunatu, neinsarcinatu, neincarcatu.

Terhelő, chinga, cinga (la sica).

Térhely, incapere, spatiu.

Terbes, adi., —en, adv., incarcatu, ingreunatu, insarcinatu; greu, apasatoriu; uritosu; ingrecata (fomei'a), bortiósa.

Terhescdés, Terhesödés, ingrecare; ingreunare.

Terhesedik, Terhesödik, remane grea, devine ingrecata, pornesco

- greă; se ingreună, se încarca; se maresce.
- Terhesít, ingrécă, ingrósia, inbortiosică; ingreună, face greutate, încarca, insarcina; adaoge, maresce; — és, ingrecare etc.
- Terhesség, starea femeii ingrecate.
- Terhesül, v. Terhesedik.
- Terhetlen, neincarcatu, neingreunatu.
- Terhül irni, a debita, a încarca, (comerc.).
- Térime, volumu.
- Tóvímés, voluminosu.
- Terít, v. a., asterne (mésa, patu); intende; földre—, trantescu.
- Térít, v. a., re'ntórce; convertéza, face proseliti (religiosi, séu altii); implinesce, pune la locu, restitue, reda.
- Térített, convertitu, proselitu, catecumenu, neofitu.
- Térítget, convertéza, face proseliti, face neofiti, indupleca la alta credintia.
- Térítgető, misionariu, apostolu, propagandistu, convertitoriu.
- Téríthetetlen, neconvertibile, care nu se póte face neofitu.
- Terítmény, asternutu, asternementu, coperta (pe patu, pe siea).
- Térítvény, re'imbursamentu, compensatiune, bonificare.
- Terítő, asternatoriu (de mésa); coperta (pe patu).
- Térítő, convertitoriu, misionariu; v. Térítgető; —ség, propaganda.
- Térítvény, reversu; receptisa.
- Terj, Terjedék, intendere, spatiu, distantia, periferia, estensiune; (erj, erjedék, intensiune).
- Terjed, Terjedez, se intinde, se latiesce, se destinde, se dilatiesce.
- Terjedékeny, intindietiosu, expansivu; —ség, expansivitate, expansibilitate.
- Terjedelem, intendere, intindere, dilatatiune, expansiune, (fis.).
- Terjedelmes, largu, destinsu, dilatatu, spatiosu, vastu, difusu, (stilu, vorbire); —en, adv., pe largu.
- Terjedés, Terjedet, largime, dilatatiune, intindere.
- Terjedhető, ce se póte intende, lati, dilatabile.
- Terjedt, intinsu, latitu, dilatitu.
- Terjedség, Terjedség, intindere; v. Terjedelem.
- Terjék, teriaca, triaca, contraveninu, (Theriaca diatessaron, compusu din mai multe plante).
- Terjeng, se destinde, se largesce, se dilata, se desfasiaura.
- Terjesszkezik, se intende, se latiesce.
- Terjessznyeg, umbrela, ploariu, cortu de plóia.
- Terjeszt, intende, intinde, latiesce, largesce; propaga; propune, asterne, substerne; —és, intendere etc.
- Terjesztmény, propositiune, propusetiune.
- Terji, adi., —leg, adv., estensivu, (erji, —leg, intensivu).
- Térj-meg, utca, strada infundata, fundatura de strata, (fr. Cul de sac = fundu de sacu).
- Terjőke, —kigyoszisz, borantia, limb'a boului, (Echium vulgare).
- Térköri, teritorialu.
- Térleg, terasa, locu naltiatu (că de una trépta din aintea casei), solaru, (lat. Pulvinus et Solarium, fr. Terrasse).
- Termék, s., productu (de vegetabile), planta, cerealia; adi., nativu, regulinu, (miner.); —adó, tacsă pe producte; —arany, auru nativu; —érez, esu curatu; —higany, mercuriu curatu; —rész, arama curata.
- Termékeny, adi., —en, adv., manosu, fecundu, fertile, productivu, fructificatoriu, roditoriu; —ség, fecunditate, fertilitate.
- Termékenyedik, v. n., se face productivu, produce, este fecundu.
- Termékenyít, v. act., fecunda, face se produca.
- Termékenyít, v. Termékenyedik.
- Terméketlen, sterpu, stiru, sterilu, neproductivu.
- Termel, produce; ara-semeua, prasesce.
- Termelék, calitate, natura.
- Termény, v. Termék et Termeszt-

- mény; —erő, potere productiva, potere generativa, virtute productiva; —rajz, istoria naturala; —tár, magasinu de producte; —tárlat, espusctiune de producte.
- Terményez, generéza; produce, prasesce.
- Terményzés, productiune.
- Terményző, producente; v. Termesztő.
- Térmérés, mesurarea suprafatiei.
- Termés, s., 'producere, fructificare, rodire; productiune, generatiune; productu, fructu; planta; adi., nativu, (miner.); —ág, ramu cu fruptu; ramu de productiune; ramu de economía; —arany, auru curatu; —kő, pétra din baia, pétra sparta.
- Termési, naturalu, nativu, regulinu, (miner.), curatu.
- Termesz, cariu (in lemnu).
- Termész, producente, producatoriu, economu, agricultorin.
- Természet, natura, fire; ingeniú, aplecare naturala (cá subs., lat. indoles, ingenium); —adomány, daru alu naturei, calitate naturala; —buvár, naturalistu, scrutatoriu alu naturei; —elleni, adi., —ellenileg, adv., nenaturalu, nefirescu, contranaturalu, in contra naturei; —fözlötti, supranaturalu; —gyűjtemény, —tár, cabinetu de naturalia; —hivő, naturalistu (de religíune); —hű, dupa natura, genuinu, (portretu etc); —isme, —tan, —tudomány, fisica, sciinti'a naturei; —jog, dreptulu naturei; —rajz, istoria naturala; —szerinti, —szerű, naturalu, conformu naturei; —tani, fisicalu; —tudos, fisicu, naturalistu.
- Természetbeli, naturalu, de natura.
- Természetbeni, in natura; din natura.
- Természetes, adi., —en, adv., naturalu, firescu; —ség, naturalitate.
- Természeti, adi., —leg, adv., naturalu, conformu naturei, intemeietu pe natura.
- Természetlen, nenaturalu, nefirescu, contranaturalu; —ség, nenaturalitate.
- Természetszerű, conformu naturei, naturalu.
- Termeszt, produce, prasesce, arasémena; —és, producere etc.
- Termesztmény, productu (alu naturei), productu primitivu; naturalia, pl.
- Termesztő, producatoriu, producente.
- Termet, statura, structura corpului; —es, inaltu, crescutu bine; aratatosu; care scie figurá.
- Termett, crescutu; manosu, plinu de fructe, iucarcatu (de póme); aptu, facutu (spre ceva), indemnaticu, abile; világra—, de vietia, de lume.
- Termettség, productivitate, fecunditate, fertilitate, fructuositate.
- Termező, campu deschisu, campu liberu, oca siune (de a se arata, de a lucra).
- Termő, productivu, manosu, fecundu, fertilu, roditoriu; —fa, pomu, arbore fructificatoriu; —föld, huma, una; —parány, verme microscopicu.
- Termődik, se produce; cresce.
- Termőztet, cultiva, face productivu.
- Térnagyság, aria, arealu, suprafatia, estensiune de teritoriu.
- Ternyefü, alisa, caltiunasiu de munte, (Alissum).
- Ternyőfa, —tiszafa, tisa, (Taxus).
- Terp, paralacse, (astron.).
- Terped, Terpeszkeedik, se largesce, se intende, se cracesce.
- Terpezst, intende.
- Terpentin, terébintina, terpertina.
- Térség, spatiu; —campia, pratu largu, planura mare.
- Tértan, geometria, sciinti'a mesuraturei suprafetieloru.
- Tértartalom, capacetate, (catu intra intr'unu vasu), aria, arealu.
- Tértet, v. Térít.
- Tértetvény, recepisa.
- Tértilvény, retour-recepisse (fr.), recepisa de rentorcere.
- Tertyed, se laticesce, se aplanu, se turtesce.

- Térút, cale plana, cale dirépta, cale de campu.
- Terú, suprafatia, arealu, aria; cam-pia, planura; sarcina, incarcatura, greutate, povara.
- Terül, se intende; se laticesc; se culca.
- Térül, se re'ntórce; se afla; se in-plinesce.
- Terülök, volume, volumu.
- Terület, arealu, suprafatia, teritoriu, marimea suprafetici, intendere; stratu, patura; —i, adi., terito-rialu.
- Terv, planu, desemnu; proiectu; propusetu; —koholó, proiectatoriu, planuitoriu; —nélküliség, lipsa de planu; —rajz, planu, desemnu.
- Tervez, planuesce, face planu; pro-iectéza.
- Tervezet, proiectu.
- Tervezget, face la planari; proiectéza.
- Tésbarát, Téstárs, tizu, cameradu (cu care esci per tu).
- Tésla, resteu, restelu, (Restis).
- Tesp, Tespedés, Tespedéség, stare pe locu, nemiscare, baltucla, sta-gnatiune, stamnatuine, (in comere.); consistentia, inchiagare (a sange-lui); opréla, ingaimacéla (in vorba).
- Tesped, sta pe locu, sta in nemis-care, e decadiutu, (comerciu, sci-intia, arte etc.), stagnéza, sta balta.
- Tespedő, Tespedtt, cadiutu, stan-givitu, decadiutu.
- Tespeszt, face se stea pe locu, aduce in decadentia, aduce in stagna-tiune.
- Test, corpu, trupu; corpu de ar-mata; —alkat, —alkotmány, or-ganismulu corpului, constitutiunea corpului; —állás, statura; —anyag, materia; —gyakorlás, —gyakor-lat, gimnastica, deprinderea tru-pului, exercitiu trupesc; —gya-korlati, gimnastic; —hordó, cioclu, ducatoriu de mortu; —őr, —örző, gardistu; —szín, incarnatu, s., colóreá corpului omenescu.
- Testál, testéza; —atlan, fara testa-mentu.
- Testamentom, v. Végrendelet.
- Testes, corpulentu, trupesiu, grosu; trupescu, corporal.
- Testesedik, se ingrósia, se face cor-pulentu.
- Testesit, intrupa, incarnéza, da corpu.
- Testesség, corpulentia, trupesime, grosime trupésca.
- Testül, se intrupa, se incarnéza, ia corpu; —és, incarnatiune.
- Testesület, corporatiune, consortiu, asociatiune.
- Testesült, incarnatu, intrupatu.
- Testeszakadt, paralticu, apoplecticu. lovitu de guta.
- Testetlen, adi., —ül, adv., fara corpu, neincarnatu; —ség, neintrupare, neincarnare.
- Testetlenedik, se destrupa, desbraca corpulu, desbraca partea fisica.
- Testi, trupescu, carnalu, materialu, fisicu; simtiualu, voluptuosu; de corpu, de trupu; —alkat, structur'a corpului, organizatiunea corpului, organismu.
- Testiképen, Testileg, fisice, trupesce.
- Testiség, simtitiune, simtibilitate; simtiualitate, placere trupésca, voluptate.
- Téstova, încóce 'ncolo.
- Testőr, garda de corpu, céta preto-riana, corpu de sateliti, (latin. Satellites, Cohors praetoria); gar-distu de corpu, satelitu.
- Testörnök, —örző, gardistu de corpu, satelitu, argatu, eürténu, (Rom.)
- Testtartó, nutritoriu.
- Testtölvált, mortu.
- Testület, corporatiune, gremiu; co-legiu; —i, adi., —ileg, adv., cor-porativu, gremialu; colegialu, de, din corporatiune.
- Testvér, fratínu, frate, sora; édes —, frate bunu, sora buna, (din aceiasi parinti); mostoha, — frate vitregu, sora vitrega (din parinti caputati); —gyilkos, fratricidu.
- Testvéri, adi., —képen, —leg, fra-tiesce, cá frate, cá sora.
- Testvérít, v. a., infratiesce.
- Testvérség, fraticnitate, fratictate.
- Testvéruil, v. n., se infratiesce.

- Teszén, Tész, face; pune; asiédia, colóca, alóca; lucra; insémua, semnifica; presupune; teszen valamiről, ajuta la ceva, sta in ajutoriu, descurca vreo dificultate.
- Teszénye, uritu, hídu, scarnavu, urginatu.
- Teszetosza, gagautiu, gogomanu, meteleu, lalau.
- Tészta, aluatu, bucata de aluatu; —miv, —sütemény, cocu; prajitura (in Rom.), coptura; colacu, struntiu etc.; —paczal, taiatici lati.
- Tésztlás, adi., —au, adv., cu aluatu; snbs., aluatu; —étel, bucata cu aluatu.
- Tét, fapta, faptu, actiune, actu, lucrare; —bűn, peccatu comisú prin fapta.
- Tetaljpont, azimutu, (in astron.).
- Teték, piramida.
- Tétel, positiune, postu; efectú, fapta; propositiune, tese; problema, teorema; maxima; aksioma; —képen, in tese; —pénz, punere (in cartoforia); —szám, Nr. positiunci.
- Tételes, positivu.
- Tetem osu, osementu; medulariu, membru, parte constitutiva; —ház, catacomba; —korom, negréla den osu de elefantu; —oldofi, —oldoszuhar, cistein, rosa de munte, (Cistus villosus); —váz, scheletu.
- Tétemény, actiune, lucrare; tese; actu; —es, positivu; —esség, positivitate.
- Tetemes, considerabile, importantu, insemnatoriu, de insemnatate, relevantu.
- Tetén ütni, (föbe ütni), a toca in capu.
- Tetény, Tetöny, piramida.
- Teteputa, v. Tepetupa.
- Téterő, energia, valóre, vigóre.
- Tetétlen, v. Tetőtlen.
- Tetéz, incarca, acumuléza, gramadisce; pune vërfu; imultiesce; copere (cas'a).
- Tétezef, mesura cu vërfu, mesura cu peptu, (la cerealia).
- Tétleg, adi., activu; v. Tettleg; —es, adi., activu.
- Tétlen, neactivu, nelucratoriu; —ség, neactivitate, pasivitate, pregetu; —ül, neactivu, in neactivitate.
- Tétnök, factoriu, faptuitoriu, auctoriu alu fapteí.
- Tétova, adv., inécece incolu; s., nedumerire, perplexitate, ingaimacéla.
- Tétováz, sta la indoiéla, sta in cumpene, este perplexu, se afla in nedumerire.
- Tétovázás, ánima neconstante, usorime de minte, volubilitate, minte schimbatiósa.
- Tető, vërfu, culme (de casa), piscu (de munte, franc. Pic); sumitate, inaltime; crescetú (alu capulu); coperisiu, invelisiu; —él, —gerincz, culme, (lat. Culmen aedium, ital. cima); —lyuk, feréstra dela podu; —pont, zenitu, (astr.).
- Tetőleg, tetőlegcs, verticalu.
- Tetőtlen, adi. et adv., necoperitu, fara coperisiu.
- Tetőz, copere, inveluie (casa), pune coperisiu.
- Tetőzet, invelisiu, coperisiu.
- Tetszékeny, Tetszelgő, ambitiosu de a placé, cochetu; —ség, cochetaria, ambitiune de a placé.
- Tetszelkedik, cochetéza, cauta se placa.
- Tetszemény, placetu, (Placetum regium, la acto ecclesiastice).
- Tetszés, placere, placu; aprobatiune, consimtiementu; invoire, complacere, aplausu.
- Tetszeskedik, cochetéza.
- Tetszésre, dupa placu, la placere, (ital. a piacere, comere.).
- Tetszet, placere, snavitate, venustate, gratia, amenitate; aparentia; v. Látszat.
- Tetszetel, aplacidéza, incurvintióza, dá.
- Tetszetes, placetu, suavu, gratiosu.
- Tetszeteskedik, v. Tetszelkedik.
- Tetszetileg, adv., la parere, la aparentia.
- Tetszetlen, adi., —ül, adv., neplacutu.

Tetszetőség, placere, desictare, amenitate.

Tetszhalál, mórte paruta; letargia; lesinu; mórte profacuta.

Tetszik, place; se pare, apare.

Tetszkedés, Tetszoskedés, cochetaria, vanitate de a placé.

Tetszkodik, cochetéza.

Tetsző, placutu; cortenetiu; parutu, aparente.

Tetszvágy, cochetaria; v. Tetszkedés.

Tetszvény, placetu; v. Tetszcény.

Tett, fapta, lucrare, actiune; faptu, lucru facutu; tetten érn, a'lu prinde in fapt'a delictului, (in facto delicti, in flagranti, jurid.).

Tettbeli, privitoriu la fapta, cu respectu la fapta.

Tettdús, bogatu de fapte (mari).

Tetterő, energia, valóre, vigóre.

Tettes, s., faptuitoriu, facatoriu, auctoriu, urdítóriu (alu fapte); adi., fapticu, in fapta, in realitate; bogatu de fapte.

Tettet, se preface, se fatiaresece, simuléza; —és, prefacatura, prefacatoria, simulare, simulatiune.

Tettetett, prefacutu, simulatu; la parere, in aparentia.

Tettkész, adi., —en, adv., gat'a spre a face, promptu in actiune.

Tettleg, adv., —es, adv., fapticu, in fapta, practicu, practice, in praes, in realitate.

Tettlegesit, pune in lucrare, realiséza; constata, probéza prin fapte.

Tettlegesill, v. n., se probéza prin fapta, se constata; se realiséza.

Tettszomj, zelu de a lucra, zelu de fapte.

Tetű, peduchie, peduchiü, (pl. tetűk, séu tetvek); —fa, dafinu micu, lemnu canescu, (Daphne mezereum et Daphne laureola); —fű, erb'a peduchiloru, peduchiaritia (camu de trei feliiuri: Stachis, Rhinanthus crista galli et Pedicularis); pintenela.

Tetves, adi., —en, adv., peduchiosu.

Tetvesedik, se imple de peduchi.

Tetvesít, imple de peduchi.

Tetvez, imple de peduchi; ki—,

curatia de peduchi, cauta de peduchi; —és, peduchieria.

Tév, ratacire, abatere, eróre, smintéla, ilusiune; vitiu, pecatu, gresiéla; —kör, cercu vitiosu, (Circulus vitiosus); —okoskodás, paralogismu; —tan, eresu, eresia, doctrina eretica; —tani, ereticu; —ut, cale ratacita; calca peccatoriloru.

Teve, camila; —hajtó, camilariu; —kecske, angolina, capra de Angora, (Capra ancyrana); —párducz, girafa.

Téved, ratacesce, smintesco, comite erori, gresiesce, se insiéla; el—, se abate; —és, ratacire.

Tévedeg, labirintu.

Tévedez, v. Téved.

Tévedség, v. Tévé.

Téveg, labirintu.

Teveget, pune, asiédia cato ceva.

Tevékeny, activu, nepregetatoriu, laboriosu, muncitoriu; —ség, activitate, nepregetu.

Tévély, eróre, ratacire; cale incurcata, cale ratacita; —kert, labirintu; —edés, ratacire, abatere.

Tévélyodik, Tévelyődik, Tévelyeszik, perde calea, se abate, ratacesce.

Tévélyg, Tévelyeg, v. Tévelyedik; —és, ratacire.

Tévélygő, ratacitoriu, ratacitu, abattutu, eronatu.

Tévélyit, perde, pierde.

Tévöny, momentu.

Tévés, puere, facere, lucrare, operare; asiediare, colocare.

Tévészlet, paralogismu, rationamentu eronatu, logica falsa.

Tévészl, pierde din vedere, se abate, smintesco, gresiesce; —és, sminta, eróre, abatere, perdere din vedere.

Tévészttet, smintitu, eronatu, gresitu.

Téveteg, smintitu, eronatu; falsu, mintunosu; ereticescu.

Tevő, punctoriu, asiedietoriu, colocatoriu; faptuitoriu, actoriu; —kanál, lingura de scosu.

Tevöleg, adv., — es, adi., positivu.
 Tévöly, coporementu (la óla).
 Tévtan, eresia, eresu; v. Tév.
 Téz, dice tu, tuesce; —és, tuire.
 Tézsla, Tézsolya, resteu (la jugu);
 cuiu din tenjala.
 Thea, tea, ceiu; — csorje, arbustu
 de ceiu (in China); — csésze, far-
 furia de ceiu.
 Therész, Teresi'a, n. pr.
 Thorda, Turda (Salinae).
 Ti, voi, pron. pers. pl.
 Tíház, v., smulge, scaltiaie; v. Té-
 pász.
 Tibold, Teobaldu, n. pr.
 Tibor, Tiboriu, n. pr.
 Tiborcz, Tibortiu, n. pr.
 Tied, Tiéd, alu teu, a ta.
 Tiétek, alu vostru, a vóstra.
 Tigris, tigrü; — ló, zebra (in Afric'a).
 Tik, voi, pron. pers.; v. si Tyuk;
 — húr, aurica, auricula, paperina,
 (Alsine media et Anagallis ar-
 vensis).
 Tikácsol, tusiesce; v. Köhécse.
 Tikkad, v. n., langediesce (de fer-
 bentiéla); se nadusie, se innéca;
 se strica, se imputé; — ás, lan-
 gedíme.
 Tikkadság, Tikkadtság, langedíme,
 oboséla; nadusiéla.
 Tikkadtan, adv., langeditu, obositu;
 nadusitu.
 Tikkan, incepe a putredi, da in
 putredíune, se inpute.
 Tikkaszt, langediesce, obosesce, na-
 dusia.
 Tikkasztó, langeditoriu; nadusitoriu.
 Tikmony, ou de gaina; — os, — ti-
 kos, gainariu, galinariu.
 Tikszem, rocoina, cinteutia, (Ana-
 gallis); v. Tik si Tyukszem.
 Tiktak, tandala, omu de nimicu,
 uuu nimeni.
 Tikteket, pre voi, (Acusat.).
 Tikvakos, cu orbulu gainei.
 Tikverő, ospetiu, banchetu, benchetu,
 betia.
 Tilalmas, opritu, popritu, contenitu,
 (campu, pasciune), interdísu, necr-
 tátu, nepermisu, neconcesu.

Tilalmaz, opresco, interdice; —ás,
 oprire etc.
 Tilalom, (pl. tilalmaz), opróla, po-
 préla; —fa, prajina, ciuha oprí-
 tória, columna opritória, columna
 pentru venatori; —parancs, inter-
 dictu, (eclesiasticu, dela sacra-
 mente).
 Tilatlan, neopritu, nepopritu, liberu,
 concesu, permisü; ertátu, cu fa-
 cultate, cu invointia.
 Tilfa, dréva, drangu (de scarmanatu
 lana), arcu, córda, paru mora-
 rescu.
 Tilhatár, miliariu limitatu, cercu de
 jurisdicțiune, periferi'a cetatei,
 (latin. med. Milliare bannitum,
 Bannileuca, Bannilegua, pre catu
 se intendea jurisdicțiunea unei ce-
 tati), hotaru.
 Tili, Ótíli'a, n. pr.
 Tilim, liniste, tacere; stase, ince-
 tare, calma, molcoméla.
 Tilimit, linistesce, domolesce, mol-
 comesce.
 Tilinka, Tilinko, fluierolu, fluierasiu,
 tilinca, tilisca.
 Tilinkáz, fluiera.
 Tilmérföld, v. Tilhatár.
 Tiló, s., melitia.
 Tilól, v. a., melitia; scutura (de
 posdari); scutura, scarmana (lan'a).
 Tilos, opritu; v. Tilalmas.
 Tilsajtó, téscu privilegiatu, téscu
 alodialu, (in care ómenii era obli-
 gati a stórcu strugurii si a platí
 vama).
 Tilt, opresce, popresce, interdice,
 proibéza, veta; oprire, interdicere,
 proibere, vetare.
 Tiltakozás, protestu, protestatiune,
 reserbare de dreptu.
 Tiltakozik, protesta, opresco.
 Tiltakozmány, protestu.
 Tiltatlan, neopritu, neinterdísu, ne-
 vetatu.
 Tiltott, opritu, interdísu, proibitu,
 vetatu.
 Tiltul, adv., pe deasupra, superfi-
 cialu, usioru, pe usioru.
 Tilú, v. Tiló.
 Tim, Timány, alumíu, aluminiu,

- (miner.); — óleg, argila aluminosa, lutu cu pétra acra, alumina; — ércz, esu aluminosu; — föld, pamentu aluminosu; — flú, buruén'a cucului; — gyártott, argasitu cu pétra acra; — kő, pétra acra, alumine; — pala, patura de alumine.
- Timalykó, frasinu, (*Fraxinus*).
- Timár, argasitoriu, dubelariu, tabacu (in Rom.); — bak, scaunu de dubitu; — cser, argaséla, zam'a scórtiei de stejariu; — kés, cutitóia; — ság, argasitoria, profesiune de argasitoriu, dubelarfa, tabacaria.
- Timmed, se inveciesce, se tocesce, se strica.
- Timmel, Timel, suna.
- Timó, Timoté, Timoteu, Timoteiu.
- Timpó, scilipetiu, calidonia, gerania rosia; tormentila, (botan.).
- Timsó, pétra acra, alume, alumine; — fejtés, baia de pétra acra, fabrica de pétra acra; — víz, apa aluminósa, apa cu alume.
- Timsós, alumosu, aluminosu, cu pétra acra.
- Timsóz, mólia in apa aluminósa; presara cu pétra acra.
- Tincs, smocu, motiu; buchetu, (*Corymbus*); tenciu, (coruptu din nemtesce).
- Tincsel, desfasiura, desfasia; despica, crépa, spinteca; tenciucesce.
- Tincses, in form'a buchetului; intufosiatu.
- Tincsódik, se ingrasiá.
- Tini, Cristina, n. pr.
- Tinnhal, tinu, tonu, (*Thinnus*, pesce de mare, camu de siepte urme).
- Tinnye, palisata (fortif.), ulucaria (in Rom.), intaritura cu pociumbi innalti.
- Tinnyéz, bate palisade.
- Tinnyézet, palisadare.
- Tinó, juncanu, junculetiu, juncu.
- Tinóru, hríba, burete de pétra, burete petrosu.
- Tinta, v. Ténta.
- Tip, Tippá tesz, calca, concalca, sfarma in pitióra.
- Tipál, smulge, scaltiaie, flocaie.
- Tipég-topog, tropaie, tropote.
- Tipés-tapos, pipaie, mocosiesce.
- Tipiczkel, v. Tipeg-topog.
- Tiped, calca, v. Tapod.
- Tipoly, tintiaru, tiantariu, (it. zan-zara).
- Tipor, sfarma in pitióre, concalca.
- Tippan, (*Agrostis*, botan.).
- Tiprat, pune se sfarme.
- Tiprodik, se calca, se sfarma.
- Tipró-zsák, sacu de tescuitu.
- Tircsel, Tirihol, (ciocarlf'a) canta.
- Tirinokó, motofete, mocu, omu ne'n-demnaticu.
- Tirink, cigiru, cighiru, vinu de tescuine, vinariciu, mustu cu apa.
- Tisza, Tis'a, (riulu, *Tibiscus*), tisa (arbore, *Taxus*); — fagomba, burete de tisa; — mellék, regiune tibiscana; — melléki, din tinutulu Tisei, dela Tis'a.
- Tiszai, dela Tis'a, tisanu, de pre Tis'a.
- Tiszán-innen, adv., — inneni, adi., cistibiscanu, din cóce de Tis'a.
- Tiszántúl, adv., — túli, adi., trans-tibiscanu, dincolo de Tis'a.
- Tiszolcz, tisa, (*Taxus*).
- Tiszt, deregatoriu, oficialu, functionariu, ampoiatu, (fr. employé), impiegatu, (ital. impiegato), agentu; magistratu, (jurid., cá persóna, nu cá colegiu); oficiariu, oficiaru (milit.); oficiu, oblegamentu, datorintia; tisztemben áll, sunt obligatu, este datorint'ia mea; — elleni, in contra datorintiei, in contra oficiului; — eskü, juramentu de functiune; — feledés, uitare de datorintia, uitare de oficiu, abatere dela oficiu, lipsa de implinirea datorintiei; felonia; — feledő, abaturu dela datorintia; feloniacu; — batoság, jurisdictione; — keresés, — vadászás, concurentia la functiuni; — kör, cercu (de activitate oficiala); — osztály, cancelaria, birou, (fr. bureau); — rendelvény, decretu de denumire; — ruha, uniforma; — segéd, adiunctu, asistente, ajutoriu; — társ, colegu, camaradu, (milit.); — tartó, de-

- regatoriu, epistatu (in Rom. la mosii mari); administratoriu; pretoriu, prefectu (de districtu etc.); tartóság, deregatoria, epistafia; pretoratu, prefectura; — újítás, restauratiune; — újító, restauratoriu, restaurant; — újító szék, auctoritate restauratória, (Sedes restauratoria); — ügyész, fiscalu, procuroru, (fiscus magistratualis); — ügyészivád, actiune fiscalu, incaminare de processu criminalu, (Actio fiscalis); — üresség, vacantia; — viselés, functiune; — viselő, functionariu; v. Tiszt; — viselőség, magistratura; magistratu.
- Tiszta**, adi., curatu, lautu; puru; nativu (auru); seninu, limpede, chiáru, lamuritu; s., camasiaria curata, rufaria alba, pensaria curata, albarii, pl.; curatienia; — ság, curatiana, puritate; purismu (in limba).
- Tisztádon-tiszta**, fórté curatu, curatu curatielu, cá scosu din cutéia.
- Tisztál**, curatia; elatesce, (camasiari'a in apa limpede); — ás, curatire; spalare; purisare (de conceptu).
- Tisztálkodik**, se curatia.
- Tisztán**, adv., curatu, lautu; puru nativu (auru); seninu, (ceriulu) v. Tiszta; — tisztán olyan, curatu asia, toema asia, leitu-polcitu.
- Tisztára párolt**, adi., rectificatu, destilatú bine.
- Tisztás**, adi., — an, adv., curatielu; raru, (sita, pensa); s., poiana.
- Tisztátalan**, adi., — úl, adv., necurata, spurcatu, manjitu; pangaritu; — ság, necuratia, spurcatiune, scarnavia, uritiune, manjitura.
- Tisztátalanít**, spurca, scarnavesce, manjesce; — ás, spurcare, scarnavire.
- Tisztátalankodás**, peccatuire cu femeia.
- Tisztátalankodik**, peccatuesce cu femeia.
- Tisztáz**, mundóza, purisóza, deco-
- plaza curatu; — ás, purisare, mundare.
- Tisztázat**, puru, scriptura curata.
- Tisztázó**, copistu, purisatoriu.
- Tisztbeli**, v. Tisztli.
- Tisztecske**, oficirelu, oficirasiu; oficiu micu.
- Tisztel**, onóra, respecta; veneróza; — és, onorare etc.
- Tiszteleg**, complimentéza, saluta, cortenesce.
- Tisztelegi!** presentéza! (milit.).
- Tiszteleendő**, reverendu, venerabile; fő—, prea reverendu; — séged, reverenti'a ta, caviosii'a ta, (titulature preotiesci).
- Tisztelet**, onóre, respectu, reverentia, veneratiune, cuceria; adoratiune (in sensu franc.); — beli, onorariu, titulariu; — díj, s., onoraria, remuneratiune, recompensa; — teljes, adi., — teljesen, adv., respectuosu, cu mare stima, cu totu respectulu; — tétel, actu de cortenire; aratare de respectu.
- Tiszteleti**, adi., onorariu, titulariu.
- Tiszteletes**, onorabilu, respectabilu, stimabilu; venerabile, reverendu; ecclesiasticu, preotiescu.
- Tiszteletlen**, neonoratu, nerespectatu, nestimatu; neveneratu, despretiutu.
- Tiszteletre méltó**, respectuosu, plinu de stima; v. Tiszteletes.
- Tisztelettel** legyen mondva, se fia cu ertatiune.
- Tisztelgés**, actu de cortenire; complimentu, plecatiune; salutare; salutatiune; presentare, (milit.).
- Tisztelkedés**, Tisztelkődés, complimentu, plecatiune, gratulatiune, salutatiune.
- Tisztelkedik**, Tisztelkődik, cortenesce, face cortenire; gratulóza, complimentéza.
- Tisztelő**, onorariu, stimatoriu, cortenitoriu, cortenetiu; veneratoriu; admiratoriu, adoratoriu (in sensu franc.).
- Tisztelt**, onoratu, stimatu, veneratu, respectatu; cortenitu.
- Tisztes**, adi., — on, adv., stimabile,

- stimatu, onestu; cuvenintiosu, cuviintiosu, decente; —fii, —hunnyász, inchiăietoria; urzica de cai; betonica, buruena de artritis, (Betonica officinalis si alte patru plante).
- Tisztesit, stima, respecta, onóra, face onorabilu.
- Tiszteskedik, pazesce bun'a cuviintia, obserba etichet'a.
- Tisztesség, cuvenintia, bun'a cuviintia; stima, onóre; eticheta; —aratare de stima, salutare; —telen, necuviintiosu.
- Tisztességes, adi., —en, adv., v. Tisztes.
- Tisztetlen, fara oficiu, fara deregatoria.
- Tisztthatás, deregatoria.
- Tisztthatóság, jurisdictiune, oficiu, auctoritate publica, domnia.
- Tisztii, adi., oficialu; din oficiu, din deregatoria; cu respectu la oficiu; magistratualu; —kar, corpu de functionari, colegiu de functionari; —társ, colegu; —toll, stilu curialu; —ügyész, fiscalu, procuroriu.
- Tisztit, curatie; —ás, curative.
- Tisztítkozik, se curatie, se limpediesce; so desculpa, se desvinuie.
- Tisztító, curatitoriu; —tűz, purgatoriu, focu curatitoriu.
- Tisztogat, v. Tisztit.
- Tiszttség, deregatoria, functiune, oficiu; postu de oficiu; rangu de oficiu, (Charge, milit.); magistratu; oficiërime, corpu de oficiëri (milit.); corpu de functionari; —fosztás, casaliune.
- Tisztserint, din oficiu (ex officio, ex offo) din deregatoria; officiosu.
- Tiszttartó, deregatoriu de curte, epistatu, jude alu curtoi (boieresci); administratoriu; primariu, prefectu.
- Tisztul, se curatie, se limpediesce (ap'a), se inscuina (ceriulu), —ás, curative, limpedire, inseninare.
- Tisztulj! cara-te!
- Titeket, pre voi.
- Titkár, secretariu; —ság, secretariatu.
- Titkol, ascunde, celéza, pitula, tine secretu; ascundere, celare etc.
- Titkolódás, Titkolódzás, ascundere, celare, portare misterioasa.
- Titkolódik, Titkolószik, face secretu, se pórtá misteriosu; v. si Titkol.
- Titkon, Titkosan, adv., pe ascunsu, pe furisii, pe din dosu, in secretu, in modu misteriosu.
- Titkos, ascunsu, celatu, datu afundu (in Rom.); pitulatu; secretu, misteriosu; —szer, arcanu, (Arcanum).
- Titkozat, Titokhit, misticismu.
- Titkozatos, misticu; —ság, misticismu.
- Titnok, secretariu; —ság, secretariatu.
- Titok, secretu, misteriu (taina); —ban, intr'ascunsu, in secretu; —szerű, misteriosu; —tartás, tinere de secretu; —tartó, tacutu, taciturnu; —teli, —teljes, misteriosu.
- Titokda, apartamentu (in case).
- Titoknok, secretariu; —ság, secretariatu.
- Titoktalan, adi. et adv., pe fatia, la vedere, invederatu; fara secretu.
- Titadál, v. Czimez.
- Tivadar, Teodoru, Todorn, n. pr.
- Tivornya, taberna, (lat. taberna, it. taverna), cabaretu, carciuna (de vinu); ospetiu, benchetu (Rom.), betia.
- Tivornyáz, se óspeta, benchetuesce, face betii, se inbuiba, petrece in desfrenari, este lucuriosu.
- Tivornyos, violatoriu, stupratoriu, silitoriu brutalu (de femei).
- Tíz, diece; —féle, de diece felii, de diece specii; —féleképen, in diece moduri; —parancsolat, diece porunci, decada; —szer, —szerte, de diece-ori; —szeres, indiecitu; —szerez, indiecesce; —szerű, indiecitu, de diece-ori.
- Tized, alu diecclea, a diecea; s., diecime, decada; deciuéla, (disma); —buza, grau de dieciuéla; —fél, diece si diumatate; —hó, Octobre,

- Brumarelu; — jog, dreptulu dieciuelei; — köteles, supusu dieciuelei, obligatu la dieciuéla; — mentes, scutitu de dieciuéla; — szer, a dieceaóra.
- Tizedel, dieciuesce (bucate); deci-méza (capete de ómeni).
- Tizedes, diecimariu, dieciuitoriu; decurione, corporalu, caporalu, (milit.); (tizes rendszer), sistema diecimala, (matem.).
- Tizedik, alu diecelea, a diecea; — szer, a diecea óra; — szeri, de a diecea óra.
- Tizedszer, a diecea óra; a diecea.
- Tizen, adv., diece insi; — egy, unsprediece; — kettő, doisprediece, dóuasprediece; — három, treisprediece; — négy, patrusprediece; — öt, cincisprediece etc.; — egyed-fél, unusprediece si diumatate; — egyedhó, Novembre, Brumariu, Brumariulu mare; — hatodrés, sedetiu (la carti); — kétfalony, dódecandru; — kettedhó, Decembre, Andrea; — kettedrét, duodetiu, formatu de dóuasprediece foi.
- Tizes, adi., indicitu; s., dieceriu, denariu, de diece (moneta); decada; — rendszer, sistema diecimala.
- Tizszer, Tizszerte, adv., de diece ori, indicitu.
- Tizszeres, indicitu.
- Tizszerez, indiciesce.
- Tizszeri, de a dieceaóra, indicitu.
- Tó, (pl. tók, tavak), lacu, balta; — állás, vena de apa, sulcu apatosu, brasda apatósa (in agru).
- Tob, Letob, arunca, asverle.
- Tobak, argasitoriu, dubelariu, tabacu (in Rom.).
- Tobák, tabacu de nasu.
- Tobákol, trage tabacu (pe nasu); — ás, tragere pe nasu.
- Tobákos, de tabacu; cu tabacu; — tartó, tabachiera, dosa de tabacu.
- Tobar, nuca de cipresu; cepsióra de sementia.
- Tóbeli, din lacu, din balta.
- Tobiás, Tobi'a, Tovi'a, n. pr.
- Tóborosta, cod'a siorecolului (de apa), aloe de apa, (Stratiotes aloides; Achillea millefolium).
- Toborz, petiesce, inoléza, îngagóza, (ostasi, cu musica si dantiu); — ás, inolare, îngageare.
- Toborzó, petítoriu, inolatoriu, ingagatoriu, indemnatoriu, (verbuncasiu); bachius, (poet.); — kerület, cercu de inolamentu.
- Tobosz, cutéia, scatulca.
- Toboz, soldiu de cepu de pinu, cepulu sementiei; — mirigy, gliнда de molid.
- Tobzás, icu, pana, cuneu, (cu care crepi lemne).
- Tobzodás, benchetnire, viétia inbuibata, desfreu, lucsuria.
- Tobzodik, se inbuiba, manca-bé, face betii, petrece in desfrenai.
- Tobzóska, draculetiu de Formosa, (animalu cu soldii).
- Tócsa, Tócska, Tócza, baltóca, no-roiu.
- Tód, ispida bastarda, gaitia de paradisu, pica din paradisu, (Paradisea, Pica Paradisi).
- Tódor, Teodoru, Todoru, n. pr.
- Tódul, se inbuldiesce, se inghesuic; — ás, inbuldiéla.
- Tófa, tofu, (Tophus, Tofus, pétra fôrte porósa).
- Tófor, Teoforu, n. pr.
- Tófó, Tudenu, n. pr.
- Tógát, argine, impletura, iazu.
- Tógy, kőzónsége —, salamandra de balta.
- Tóhal, pesce de lacu, pesce din pescuina.
- Tohonya, lenesiu, tandalosu, perdevara.
- Tohonyákkodik, tandalesce, se lenevesce, taia caniloru frundie.
- Tói, din lacu, din balta, de balta; — gyék, v. Tógy.
- Tojás ou; ouare, ouatu; — csucsor, melanzanu, maru melanzanu (din Itali'a); — fehére, albusiu; — fészek, ouariu (de paseri etc.); — héj, cója de ou; — kolbász, turtitia, (Croquet); — lepény, papara, paparada, (Omelette); — sárgája, — széke, galbinusiu.

Tojásos, cu ou.
 Tojik, v., óua.
 Tojó, v. tojos tyuk, gaina ouatória.
 Tojomány, ou.
 Tojóz, cocosiesce, calca.
 Tok, capsă, capsula; téca; tocu; plesea; bucea; pastaiu; caciuga, cega, sturiu, (ital. storione); —bör, piele fina (Chagrin); —juh, nótinu (de óie).
 Toka, barbăia; —félk, neotea, (Neotia, botan.).
 Tóka, tóca; ratia selbateca.
 Tokaj, Tócaiu (orasiu).
 Tokaji, de Tócaiu; —bor, vinu de Tócaiu.
 Tokány, tocana, carne vadusita.
 Tokás, adi., —an, adv., cu barbăia; —galamb, porumbu gnsiatu.
 Tokásodik, face barbăia; face gusia.
 Tokász, v. Tobosz.
 Tokjó, v. Tokló.
 Tokla, pelitiă; pastaiu (la plante).
 Toklász, spien secu.
 Toklat, cutităria.
 Tokló, Toklyó, nótinu (de unu anu); —kos, —úrtí, berbecătiu.
 Tokma, tractatu, conventiune; v. Tukma.
 Tokmány, téca (la cosasi); cartusia, patróna, (milit.).
 Tokmányka, cartusia, (milit.).
 Tokmányorr, nasoiu, nasu mare.
 Tokmetesz, cistotomu, instrumentu de taiatu pėtr'a, (chirurg.).
 Tokos, cu pastaiu; cu fulgi, (puii de pasere); poturi, sialvaroi, cióreci largi.
 Tol, v., ípinge; inbotiesce, inbuldiosce, inghesuie, inbrancesce.
 Tol, s., v. Toll.
 Tól, postpus., dela, din; pentru; attól fogva; —fogvást, de atunci.
 Tolakodás, inbotiála, inbuldiála, inghesuála.
 Tolakodik, Tolakoszik, Tolakozik, se inbuldiosce, se inghesuie.
 Tolakodó, inbulditoriu, inghesuatoriu, care se inbiie cu forti'a.
 Tolárd, v. Tolakodó.
 Tolás, inbuldiála, inghesuála.

Told, adaoge, mai pune, suplinesce, inmultiesce; —ás, adaosu.
 Toldalag, suplementu, annessu.
 Toldalék, adaosu, suplementu, íntregire.
 Toldat, adaosu; codicilu (la testamente); íntregire.
 Toldolog, v. Toldúl.
 Toldoz, adaoge, indeplinesce, íntregesce; —ás, adaogere etc.
 Toldozgat, compune din bucati, adaoge; v. Toldoz.
 Toldúl, se inbuldiosce, se inghesuie; inbuldiála, inghesuála.
 Tolkerék, rotiti'a córdei, (orol).
 Toll, (pl. tollak), péna, condeiu; szép toll, stilu framosu; —bokréta, buchetu de pene, penagiu, panagiu, (fr. panache, la coifuri, chivere etc.); —csavaró, íncordatoriu, cordariu, (mechan.); —fosztás, smulsu de pene, curătitu de pene (de pre coteru); —fü, bucsau, grosama, (botan.); —harcz, lupta de carturari, lupta de critici; —hegy, simcea de péna; —híba, eróre de condeiu; —hös, erou de péna, carturariu certăretiu; —huzás, —rántás, trasura de péna; —kalász, craítia, amarantu, flóre de amóre; —kerék, rotiti'a córdei (in orol.); —kés, penicilu, cutítu de pene; —pille, molia de pene; —rajz, desemnu din péna, desemnu din mana libera; —seprő, matorice, aripa de stersu; —szár, stepu de péna; —tartó, —tok, penariu, condeieriu, bucea de condeie; —rivő, v. Tollnok.
 Tollancz, molia de pene.
 Tollas, adi., —an, adv., inpenatu, cu pene; —lapta, mince de pene, (impluta cu pene); —nép, pase-rime.
 Tollasdi, de-a péna (una jocăria); venatu cu síoimi; momfia, ciúha de pene (de sparietu paserile).
 Tollasít, v. Tollaz.
 Tollasodik, Tollasul, ii crescu penele, prinde pene.
 Tollászkodik, curătia penele (pase-

- rea); tandalesce, perde tempulu indesiertu.
- Tollatlan, adi. — ul, adv., fara pene, nenpenatu, lipsitu de pene.
- Tollaz, inpéna, inbucetéza; pune péna.
- Tollazat, inpenatura.
- Tollnok, actuariu.
- Tollu, pene smulsc, pene desfacute (de pre stepi), pene de perina.
- Tolmács, interprete, dragomanu, talmaciú.
- Tolmácsol, interpretéza, esplica, traduce, talmacesce.
- Tolmácsolat, interpretatiune, esplicatiune, talmacire.
- Tolna, Toln'a (orasii in Ung.); — vármegye, comitatulu Tolnei.
- Toló, pala (de bagatu pauea in cuptoriu, de inchisu caldur'a i. a. soba, de inchisu vaporulu), lopata, chiaie; — ablak, feréstra de inpinsu (alaturea séu in susu, fara a o deschide); — ágy, —nyoszolya, patu de trasu; —csik, macaróna, taiatielu rotundu; —fánk, coca din sívinga, coca din spritiu (ital. spruzzo, sprazzo), coca inproscata (cá carnatiulu); —fiok, lada de cóstauu, lada de trasu; —kanál, lingura (la ferestrau); —kása, terciu de meiu; —rúd, lastariu, prajina de inpinsu; —szék, banca de trasu; —zár, stinghiu de incuietu pe dinlaintru, stanghiu, stinghiu (ital. stanga, stanghetta), clinciú, zavoru.
- Tolódik; se inbuldiesce, se inghesuie, se inpinge.
- Tolóka, v. Toló et Taliga.
- Tolong, concurge, se aduna, se inbuldiesce; v. Tolakodik; —ás, inbuldiéla, inghesuéla.
- Tolúl, se strimtóra, se inbuldiesce, este inghesuítu.
- Tolvaj, furu, lotru, hotiu, banditu, talchariu; —kulcs, chiaie hotiésca, (cu care se deschidu usi multe); —lámpás, falinariu orbu, lampa ascunsa, lampa hotiésca; —méh, albina rapacc; —rák, canera rapace, racu cu punga (Astucus can-
- cer latro, in India); —út, cale ascunsa.
- Tolvajkodás, furtu, furtisiagu, lotria, hotia, talcharia.
- Tolvajkodik, fura, hotiesce, rapescce.
- Tolvajlás, furtu.
- Tolvajol, fura.
- Tolvajság, furtu, hotia, lotria, rapacitate.
- Tom, ospetiu, banchetu, benchetu, tracta, festivitate.
- Tom, profeta perpendiculararia; chiotu, bucuria mare, giubila; v. Tombolás.
- Tombác, grindeiu scobitu (la móra, grinda grósa gavanita).
- Tombár, naucu, hebeucu, stupidu.
- Tombol, salta de bucuria, chiuie, giubila; —ás, chiotu, saltare de bucuria.
- Tomboldi, palimbachus (pocs. lat.).
- Tomhora, Tombura, tambura (specie de citera séu ghitara in Orientu).
- Tombul, proptesce, razima, sprijinesce.
- Tomburál, canta din tambura.
- Tomburás, tamburariu.
- Tomolykó, Tomojkó, ascu, lipanu, pastravu cenusiu (Thimallus Asco).
- Tomp, cópsa; v. Tompor.
- Tompa, adi, —án, adv., tempitu, naucu, hebeucu, balanutu; smintitu; —ság, tempéla, naucia, hebenca.
- Tompit, v., tempesce (taisiu, mente), naucesce, hebeucesce; —ás, tempire, naucire etc.
- Tompor, cópsa, sioldu (latin. coxa, ital. coscia).
- Tompul, se tempesce, se naucesce, se hebeucesce; se astempera, se domolesce; —ás, tempire etc.
- Tongyó, pitioru latu, talpalogu, talpalogu.
- Tonka, tempu, turtitu; v. Csonka.
- Tonna, tóna, (cá vasu si cá mesura; in marina 1 tóna = 20 centenarie, séu 42 urme patrute de spatiu; in finant. 1 tóna de auru = 100 mii taleri).
- Tonya, péna de apa, otonía, (Hot-

tonia et Stratiotes, în Ostindî'a, botan.).
 Tonyhó, lenesiu; v. Tanya.
 Top, tactu; v. si Dob.
 Topa, sclintitu, dislocatu.
 Topány, Topán, Topánka, topanca, stibleta, botina, cismulitía.
 Topáz, topazu (gema galbina, Topazius); füstös —, topazu bastardu, topazu de Boemi'a.
 Topog, tropaie, calca tare.
 Topló, éscá; v. Tapló.
 Topoly (fa), plopú argintiu, plopú albu (Populus alba).
 Topor, secure lata; securice, toporu; v. si Tipor.
 Topora, meruntiela (arbori); —fa, arboreln, arbore meruntu.
 Toporcsol, pipaie.
 Toporczol, se trage mergându, merge încetu.
 Toporjánféreg, lupu.
 Toporzikál, bate din pitioru.
 Toppad, incremenesce, înmarmuresce; se tempesce.
 Toppan, apare dintr'odata, ese fara veste; bate din pitioru.
 Toppans, greoiu de pitioru.
 Toppány, v. Topány.
 Toppant, dà cu pitiorulu; —ás, batura, lovitura din pitioru.
 Toppants! apelu! (milit.).
 Toprogya, Toprongya, tapalagosu, lalau.
 Toprogyos, Toprongyos, trentiuosu, tapalagosu; berbanu, strengariu, porcu-de-cane.
 Tor, Tór, mancare, prandiu; halottas —, comandare; —ének, cantecu la morti, cantecu de comandare; cantecu de doliu.
 Torboncza, róba, tribónția, carutia cu una róta.
 Torbonczás, robariu.
 Torda, Turd'a (Salinae); alca (specie de papagalu).
 Tordacs, suru închisu, vergatu; v. Ordacs.
 Torfa, torfa, turfa, torba, pamentu combustibile, pamontu ce arde (lat. med. Turba, ital. Torba).
 Torha, flegma; v. Turha.

Torhad, putrediesce, se imputc.
 Torhány, lenesiu, imputitu.
 Torhál, intiepeucesce, incremenesce, înmarmuresce, nu mai simte.
 Torja, cavitata peptului, gavanulu peptului (pentru ânima, plamani etc.).
 Tork, gátu; v. Torok.
 Torkol, resbuna, ia vindicta; re'nfrange, refrunta, refuta.
 Torkolat, gútleju, gura (de ecs. a pesterei), înbucatura, versatura (de riu în altu, séu în mare); —ér, arteri'a berigatei, ven'a gátului, jungbietura, (Vena jugularis, anat.).
 Torkollik, se infunda, se încarca, se gramadesce.
 Torkonfojtás, sugrumare, gátuire, omoru prin stréngu, (strangulatio).
 Torkos, gátosu; mancatiosu, lacomu la mancare, nesatiosu, folte; betívu; licau; —borz, —falók, guioiu, rosomacu (Guló, ist. nat.); —láz, friguri porcesci; —ság, nesatiu; betia.
 Torkoskodik, face betii, benchetuesce; v. Dobzodik.
 Torla, golomotiu, botiu; Nemese (die'a vindictei).
 Torlad, Torladosz, se aduna, se hotiesce, se infunda.
 Torladék, inbotiela, botiu, golomotiu, infundatura (de apa, de strada etc.).
 Torlás, Torlat, acumulare, grama-dire, banca de nasipu (iu apa), banca de arina; megortlás, resbunare, vindicta.
 Torlasz, bariera; trincea de arbori taiati, cale incurcata (in batalii); baricada (in cetati).
 Torlaszt, inchide (cale, strata), face baricada; —ás, baricadare.
 Torlat, baricada; v. Torlás.
 Torlatlan, necresbunatu.
 Torlik, Torlódik, v. Torlad.
 Torló, Torlódás, v. Torladék.
 Torma, hrénu, (Cochlearia amaracea, Amoracca); —vizitorma, nasturelu, brancutiu, brancutia, macrisiu de balta, (Nasturtium); salátatorma, hranitia, cretica de gradina, macrisiu de gradina, (Lepi-

- dium sativum); rétitorma, cardamina, (*Cardamina pratensis*); — reszelő, radiutóre.
- Tornáncs-szegencs, barbusióra, (bot.).
- Tormás, cu hrénu.
- Tormatilla, v. Timpó.
- Tornác, galeria, porticu coperitu; hala; — sívegfa, risoforu, (*Rhizophora mangle*, in Indi'a si Americ'a).
- Tornyikol, grohote (porculu); flecaresce.
- Tornyos, adi, turnuratu, cu turnu; s., turnariu, pazitoriu in turnu.
- Tornyosít, turnuréza, claieste, inaltia.
- Tornyosodik, se inaltia, se turnuréza.
- Tornyoz, v. Tornyosít.
- Torok, gútleju, inghítitóre; berigata; grumazu; gútu; — betű, litera guturala; — csap, cepsioru, galatusiu, imperatusiu; — dió, marulu lui Adamu; — fájás, dorere de gútu; — gyék, — gyik, angina; hártvás —, gusteru, grumazare, angina cu membrana; — gyókfű, érba négra; — gyuladás, inflamatiune in gútleju; — rojt, oleandru, (*Nerium*); — tátva, cu gútlejulu deschisu; — villemekim, busuiocu de campu; — viz, gargara, apa de spalatu gur'a.
- Torol, aduna, acumula, gramadesce; resbuna, ia vindicta; face comandare (la mortu); se óspeta; — ás, acumulare; resbunare etc.
- Torolya, trolica (*Trollius*, de dóua specii, una in Siberi'a, botan.).
- Toromba, culmea casei.
- Torongy, s., nogu; matia; adi., tren-tiosu, flendurosu.
- Tórongy, caulina, (botan.).
- Toronkáz, se inpleteccese, barcoléza, se clatina.
- Toronszál, mustariu selbaticu, (*Turritis*).
- Torontalpok, tarantea, tarantóla, (it. tarantola, painjiru, de a carui muscatura innebunesci); — vármegye, comitatulu Torontalu.
- Torony, turnu; — óra, orologiu de
- turnu; — oszlop, obeliscu; — ór, turnariu, pazitoriu in turnu.
- Toroz, face comandare; se óspeta la comandare.
- Torpad, se lipesce; sta pre locu, se opresce, desiste; inmarmuresce.
- Torta, Tortáta, torta (de aluatu), turta, (ital. torta).
- Tortyog, v., leopaie; — os, leopaitu, flescaitu.
- Torz, deformatu, desfiguratu, scalambatu, schimositu, caricatu; bizaru; — alak, — kép, sarsaila, caricatura; — dal, parodiá.
- Torzad, se inióra; v. Borzad.
- Torzan, Torzankodik, se opune, resiste.
- Torzás, adi., — an, adv., flocaitu, vélvoiu, (perulu).
- Torzaszt, ridica perulu, vélvoie.
- Torzit, desfiguréza, scalamba, schimosesce, deforma, face caricatura, sgambóie (transilv.).
- Torzonborz, schimositu, scalambatu; barba flocaita si velvoiu.
- Torzonkodik, se opune, resiste.
- Torzsa, Torzsalék, cocénu, strujanu, clusiu, hlusiu, (moldov.); cotoru (de planta), stepu.
- Torzsalg, Torzsalog, se cërta.
- Torzsalgás, Torzsalkodás, cërta, gálcéva.
- Torzsalkodik, Torzsonkodik, este reutatiósu, pórtá ura ascunsa.
- Torzzás, cu cocénu.
- Torzszálan, fara cocénu, fara cotoru.
- Torzszika, ranuncula de balta, flórea brósciei, piperiulu brósciei.
- Torzsol, Kitorzsol, fréca, scóte prin frecare.
- Torzszul, se cocenesce, se pcface in cocénu.
- Tós, v. Tavas.
- Tosz, Toszit, inpinge; v. Taszit.
- Tót, s., slavu, slavacu, slovacu, tautu; adi., slavonescu, slavacescu; — hegedű, scártia, cetera rea; — ország, Slavoni'a; — sáfrány, safforu, cãrtanu, erapusnicu.
- Totoláz, Totolyáz, mocosiesce, tãdãlesce, pierde tempulu cantãndu.

Tótos, adi., —an, adv., slavonescu, pe slavonía.

Tótosít, v., slovacese.

Tótosodik, se slovacese.

Tótság, slovacime, tautíme.

Tottyad, se trage, e stricatu (vinulu), este malaieciu, e mustosu (póm'a).

Tottyadt, stricatu; lenesiu, inputítu, trandavu, greoiu.

Tottyau, v. n., cade incetu, cade greu.

Tótúl, adv., slavonesce, slovacese, tautiesce.

Totyá, s., caitia de casa.

Totyá, Totyakos, Totyalagos, Totyka, Totyma, tandalosú, încetu, greoiu, trandavu, lenesiu; amanatoriu, in-tardietoriu.

Totyka, lalau, meteleu, gogomanu, balamutu.

Totyog, merge incetu (cá rati'a).

Tova, colo, cólea; ide s tova, incóce incolo; innet tova, de aci incolo; preste puçinu, acusi; — ad, dà, lasa (altuia); —szállitás, transportu.

Tovább, Továbbá, mai departe, mai incolo.

Továbbacska, cevasi mai incolo.

Továbbat, mai tardú; v. si Tovább.

További, ulterioru.

Továbbra, pre mai departe.

Tovul, din colo, preste; departo.

Tozsonkos, reu, de diosu, vilénu, vilu.

Tő, (pl. tövek), trunchiu, stírpe, tul-pina, trupina; radecina, butucu; ciotu; fundamentu, temelfa; pitioru (de munte); a tűz tövében, aprópe de focu; —szomszéd, vecinu lipitu, vecinu alaturea; acu, v. Tű.

Több, adi., —en, adv., mai multi; —féle, multiplice, mai de multe feliori; —féleképen, in mai multe moduri; —férjűség, poliandria; —lap, poliedru; —nejűség, poligamia; —szerű, diversu, variu, feliuritu.

Többé, adv., mai multu.

Többecske, adi., Többecskén, adv., mai multisioru.

Többes, pluralitate, numeru mai mare; pluralu (in gramat.)

Többesít, inmultiesce, multiplica.

Többi, a többi, ceilalti, celelalte; s a többi, si celelalte, et cetera.

Többle, mai virtosu; de altumentrea.

Többslet, suma prisosítória, sum'a ce întrece, suprasuma.

Többnyire, mai alesu, mai virtosu, mai cu sama, mai totdeauna.

Többség, maioritete.

Többszerű, compusu, diversu, feliuritu.

Többszög, poligonu.

Többször, Többszörte, mai de multe ori, mai adesea, de repetíte ori.

Többszöri, repetítu, inmultítu.

Többszörít, multiplica, inmultiesce; repetiesce (desu).

Többszörös, v. Többszöri.

Többszöröz, inmultiesce, multiplica.

Többül, se inmultiesce, se multiplica.

Töbetű, litera radicala, litera din radecina (in cuventu).

Töbör, strada infundata, fundatura, fundu de sacu (se dice la ulitióre, din care nu poti esi pe ceca parte); crateru, gura de vulcanu.

Töcsavar, siurubu din butucu (la fauri etc.)

Töcsik, Töczik, prispa, podmolu, banca de lutu.

Töczimer, arme, insemnele familiei, (lat. insignia generis).

Tödz, cóse; inseila; chindesese, bro-deza, cóse pe tambura, cóse la gherghefu, (in Rom.)

Tőfej, capitalu de comerciu.

Tőgy, ugeru.

Tőgyel, curge din ugeru.

Tőgyes, cu ugeru, cu titia, apleca-tória.

Tőhajtás, lugeru, surcelutiú (din tul-pina).

Tőhal, stiuca cornuta (adica cu botu lungu, Esox bellone).

Tőhatáros, vecinu alaturea, vecinu pe miediuna.

Tőhely, foculariu, vatra, vétta; cen-tru, scaunu, resiedentia.

Tők, curcubeta, cucurbeta; hostanu; ludau, lubenitia; coiu, (pl. cóia), bósia; caro (in cartoforia); — agyu, — fejü, hebencu, stupidu, natan-tocu, gagautiu, capu secu, nata-rau; — alsó, caro fante, (cartof.); — diunye, pepine neoptu; — disznó, — kétszem, asu de caro, tuzu de

- caro, caro-asu; —főlék, cucurbitace, pl. (botan.); —felső, susu de caro; —golyó, coiu; —kobak, gavanu de curcubeta; —nemű, de famili'a cucurbiteloru; —sérv, surpatura, vetamatura; —virág, Mirabilis jalappa.
- Töke, trunchiu, butucu, grosu (că subs.); capitalu; —fa, arbore genealogicu, arborele familiei; —hal, batocu (Gadus morhua, nemt. Stockfish); —jóság, patrimoniu, cliromoni'a familiei, creditatea familiei, mosiia strabuna; —kőpű, copăia, stiubeiu, scorbura, alveariu scobitu in arbori (pentru albine); —nyáj, turma de prasila; —pénz, suma, capitalu; —pénzes, capitalistu; —rügyek, pl., muguri, surceluti dia trunchiu.
- Tökéd, se lovesce, dà (de ceva).
- Tökélet, determinatiune, decisiune, propusetu, resolutiune; perfectiune.
- Tökéletes, adi., —en, adv. perfectu, deplinu, intocma, absolutu; —ség, perfectiune.
- Tökéletesedik, Tökéletesül, se perfectionéza.
- Tökéletesit, perfectionéza; —és, perfectionare.
- Tökéletesül, se perfectionéza.
- Tökéletlen, adi., —ül, adv., neperfectu; neinplinitu, nefinitu, neîn-deplinitu, nefacutu intocma; reu; —ség, neperfectiune, scadere, defectu; natura flusturata, neconstantia; reintia.
- Tökéletlenkedik, minte; siovaie, se clatina, e neconstante.
- Tökélli, eltökélli magát, se decide, se determina, isi propune.
- Tökélt, adi., —en, adv., determinatu, decisu, hotaritu.
- Tökéltség, constantia, taria de spiritu; determinatiune desperata.
- Tökély, perfectiune; ceva perfectu; —es, v. Tökéletes.
- Tökélyeshül, se perfectionéza.
- Tökés, plinu de butuci.
- Tökész, capitalistu.
- Töketlen, castratu, scobitu, jaganitu, fara cóia.
- Tökít, Tökcent, pitula, suprime, fura, dosesce, comite peculatu, (Jurid., furtu de bani publici).
- Töklinez, stigletiu, stigleto; v. Tengelicz.
- Töknağ, simbure de bostanu, simbure de curcubeta.
- Tökocsán, cocónu, cotoru, ciotu, stepu.
- Tökölődik, se sbuciuma, se vercolesce.
- Tökös, coiosu, surpatu, vetamatu, bositu, bosiorogitu; —ség, surpatura, vetamatura.
- Tökösődik, se bosiesce, se surpa.
- Töl, postpus., dela; pentru; tölem, töled, dela mine, dela tine etc.
- Tölcsér, cornu (de tornatu fluide, lat. cornu), leica, pálnia, hune (moldov.); crateru (de vulcanu); —hal, plevusca de mare.
- Tölcsérded, in form'a leicci, in form'a cornului.
- Tölcséres, feralbariu, castronariu (tinichigiu in Rom., trichtarariu in Bras.)
- Tölcsér orru denevér, liliacu sugatorin de sange, vampiru (in Americ'a, Vampyrus).
- Tölevél, főia de radecina.
- Tölgy, stejariu, goronu, gorunu, ceru, (in Rom., lat. Quercus).
- Tölgyes, stejarisiu, goronisiu, cerisiu, padure de stejariu, padure de ceru.
- Tölt, vérsa, tórna; imple; petrece (tempu); incarca (arm'a de focu); —és, tornare; implere etc.
- Tölte, Töltény, cartusia, fisicu, patróna.
- Töltelék, Töltemény, impletura (la bucataria).
- Töltet, incarcatura (de arma); —len, —ül, adv., neincarcatu; neimplutu.
- Töltevény, drumu asternutu, siosca (Chaussée).
- Töltike, cornuletin, leicutia.
- Töltöget, imple succesive.
- Töltögető eke, cultivatoriu, aratru impletoriu.
- Töltött, implutu, incarcatu.
- Töltővessző, alibű, vérga de pusca.

Töltözök, se imple; gustaresce, se óspeta.
 Töltözködök, se indópa.
 Tóles! incarca, imple! (milit.)
 Töltvény, gárliciu de celariu.
 Töm, v. a., indópa; ingrasia; astupa, infunda, indésa; s., massa, corpu mare.
 Tömb, grupa, (de ómeni), grupu (de bani), botiu, golomotiu.
 Tömbül, se grupéza, se aduua.
 Tömedék, impletura; astupatura, infundatura, indesetura; intensitate; —ször, peru de implutu (perina etc.).
 Tömeg, s., massa, céta, glóta, multime; adi., massivu; —bástya, bástila massiva; —gondnok, —ör, curatoriu alu massoi (eridale etc.)
 Tömemény, v. Tömet.
 Tömény, s., céta; adi., concentratu (in chem.); —ezer, miriade, pl.; —kénysav, acidu de vitriolu concentratu.
 Töményit, concentra.
 Töménytelen, Töméntelen, neume-rabile, enormu.
 Tömér, unu milionu, fórte multu.
 Tömérdek, fórte mare, séu grosu, séu multu; enormu, cumplitu; multime mare.
 Tömérdekkel, imultiesce preste mesura.
 Tömérdekség, enormitate, marimo cumplita.
 Tömérdekül, se face enormu, se face fórte mare etc.
 Tömet, impletura, indopatura; v. Tömedék.
 Tömetlen, adi., —ül, adv., neimplutu, neindopatu, neastupatu, neindesatu.
 Tömhidtt, grosu, massivu; inflatu, infoiatu.
 Tömjén, temaia; v. Temjén etc.
 Tömkeleg, labirintu, incurcatura mare, v. Tévely.
 Tömlő, burdufu, főle, foiu, burta; —hid, puncte pe burdufe; —sip, cimpoiu.
 Tömlőcz, carcere, locu de prinsóre,

locu de inchisóre, temnitia; arestu; —tartó, carcerariu.
 Tömlőczöz, încarceréza.
 Tömlős, burdufariu; —turó, brandia de burdufu.
 Tömmértan, stereometria.
 Tömmérték, mesur'a capacitatei, mesur'a incaperei.
 Tömnymot, stercotipia.
 Tömnymotol, stereotipéza.
 Tömnymotató, stereotipítu, stereotiparítu.
 Tömnymotátás, stereotipia.
 Tömő, incarcatoriu, impletoriu (tunariulu, care baga cartusi'a in tunu); —csepű, calti de indopatu, dopu de calti; —fa, infundatoriu, prajina de infundatu (cartusi'a in tunu); —kés, cutitu de infundata.
 Tömős, a röppentyűhez, dopu de racheta.
 Tömődik, se infunda (ap'a, riulu).
 Tömöl, v. Töm.
 Tömör, massivu; micu, indesatu.
 Tömörödik, Tömörül, se consolidéza.
 Tömörzsök, Tömöröcsök, micu, indesatu; pificosu.
 Tömött, indopatu, infundatu; ingrasiatu; massivu, desu, consistente, indesatu; botitu, inbulditu; —ség, desime, consistentia, indeséla; botiéla, inbuldiéla; —szörű, cu peru desu; —testű, indesatu.
 Tömje, piticu, pificosu, micutiu.
 Tömszaru, v. Telszaru.
 Tömpör, peru de implutu (matratia, 'scaune etc.)
 Tömtil, Tömődik, se imple, se infunda.
 Tömüs, desu, indesatu.
 Tömzs, cátu, naltiatura (in montau.).
 Tömzső, butueu.
 Tönk, tulpina (de arbore); ciotu, cotoru (de burete); erida, falimentu, banerotu, (banca rupta, banca sparta); tönkre jut, ajunge la sapa de lemnu; tönkre tenui, a nulifica, a repune; v. si Tenk.
 Tönkesz, grosu, indesatu.*
 Tönkö, tulpina; trunchiu; butucu; cocónu, cotoru, ciotu, stuletiu.
 Tönköly, Tönkőj, alacu, tenchiu (Triticum spelta).

Tönkös, cu stelu, cu stuletii, cu cotoru.
 Tönyelv, limba primitiva, limba mäterna.
 Töpénz, capitalu; —es, capitalistu.
 Töpör, incretitu; v. Ránczos.
 Töpörít, incretiesce; sgulesce, sgárcesce.
 Töpörtő, Töpörtü, jumara.
 Töpörtös, cu jumari.
 Töpped, se usca, se stringe, se sbârcesce.
 Töppeszt, usca, nsuca.
 Töprengh, e ingrijatu, e angustiatu; isi iucórdá mentea, isi bate capulu; —és, ingrijare, grija; angustietate.
 Töprenkedés, ingrijare, grija; angustietate; greeri, pl., gargauni, pl., capritia.
 Töprenkedik, v. Töprengh.
 Töprenk, infirca, sparie, însuflá grija.
 Tör, v. a., frange, rupe; impinge; megtör, sparge; sfarina; supune, infrange; invinge; tör valakire, ameniuntia viéti'a cuiva; töri magát, se sbuciuma; nyavalya törü, ilu (o) calca nevoi'a, are cea nevoia, are epilepsia, (morbus comitialis).
 Tör, s., pumnariu, stiletu, sísiu; spada drépta, stocu, (ital. stocco, lat. ferrum); petrecala, sulacu, sula mare; alcanu, arcanu, latiu, ghiltiu, capcana (ital. cappio); cursa, cluusa.
 Tördel, sfarma; dimica, dumica; —és, sfarmare etc.
 Tördelék, farmitura, ruptura; ruina.
 Tördelékeny, farmitiosu, putredu (lemnu).
 Tördelődik, se sfarma successive.
 Tördék, ruina; farmitura, ruptura, frantura, bucata franta, fragmentu; fractiuno; — gondolatok, pl., aforismi, pl.
 Tördékeny, farmitiosu, frangatiosu, franguriu, usioru de spartu; — kigyó, sierpe orbu, solifugu (angvis fragilis); —ség, fragilitate.
 Tördékes, fragmentariu.
 Tördelem, caintia, penitentia, infrangere.

Tördelmes, caitu, penitento; —ség, caintia, penitentia.
 Tördeszik, se sfarma incesu.
 Török, lóla, pléva, paia sfarmate, sfarmaturi de nutretiu; —szalma, nasada, (lat. palca, ital. lolla).
 Törék, stufa (de esu, montan.)
 Törökédés, adoperare, silintia, nesuintia, incercare.
 Törökedik, Törökszik, se adopera, se sílesce.
 Törékeny, farmitiosu, v. Tördékény.
 Törékes, plevosu.
 Törékvés, v. Törökédés; —erő, potere centrala.
 Törés, rupere; ruptura, spartura, frantura.
 Törtet, s., ruptura, spartura; v. a., pune se rupa, se franga.
 Törtetlen, adi., —il, adv. nespartu; neamblatu, nedeschisu (drumu).
 Törf, turfa, (Humus turfa).
 Törhetetlen, adi., —il, adv., ce nu se póte frange, neinfrantu; neinduplicabile; ce nu se póte cuceri, séu invinge.
 Török, se frange, se rupe, se sparge, se sfarma.
 Törköly, tescuina (din téscu); óspa (den farina).
 Törköny, turchina, perusica, (miner.)
 Törlekezik, se sterge.
 Törlekező, stergariu, stergura, sudariu.
 Törülés, stergere.
 Törleszkedik, se fréca; lingusiesce (pisic'a).
 Törleszt, stergo; amortisóza; desfiintiaza, caséza; —és, stergere; amortisatiune, abolitiune.
 Törlesztő tőke, capitalu de amortisatiune.
 Törölő, stergatória, stergura; péna de stersu; siomoiagu; otrepu, tréntia; —bunkó, dopu de stersu, maciulla de stersu, (artil.); —kendő, stergariu, sudariu, stergura (de fatia, de mani).
 Törölöget, sterge.
 Törölögető, stergatória, stergura, otrepu.
 Töröldik, Töröldzik, se sterge.

Törmelek, ruina, derimatura, mo-
losu (de muru).

Tömölget, róde incetu.

Törnyö, de nimicu, de nici-una va-
lóre.

Törnyös, rüosu, rapanosu, hírosu.

Törö, frangatoriu, rupetoriu, spar-
gatoriu; pilugu, maiugu; pioa;
—bunkó, pilugu.

Törödés, ruptura, ruina; destrama-
tura; fatiga, osteaála, sbuciuma-
tura; grija, ingrijare; caintia, pe-
nitentia, infrangerea ánimci; do-
rerea ánimci, intristatiune.

Törödik, se frange, se rupe, se sfarma,
se dimica, se smacina; se turtesce;
se obosesce, se descórda (prin lucru);
se struncina; este ingrijatu, e su-
paratu, se sbuciuma; se deda, se
strujesco, se deprinde.

Törödött, ruptu, sfarmatu, dimicatu;
fatigatu, obositu, marodu; veta-
matu; caitu; intristatu, infrantu
de dorere.

Török, s., turcu; adi., turcescu; — bab,
volbura ghimpósa, (*Smilax aspera*,
botan.); — bors, ardeiu, paprica;
— borsó, fasole; — búza, papusioiu,
cacuruzu, porumbu (Rom.); —
cualma, turbanu, cealmá; — czi-
trom, lamáia, alamáia; — libik,
nalba de Siri'a, (*Hibiscus Althaea*),
— hit, religiune mohamedana; —
hiti, mohamedanu, moslimu; —
hon, Turci'a; — konty, turbanu;
— kórság, epilepsia, cea nevoia;
— kö, turchina, perusica (pótra
scumpa); — köles, orezu, urezu;
— maszlag, afionu, opiu; — nyereg,
sica de calu, (anat., osulu porosu
din capatina); sica turcésca; —
róka, siacalu, siugalu, vulpea lui
Samsonu, vulpe domestica (in Or.);
szilva, curmala, finca, (*Dactylus*).

Török (pl., törkök), v. Tör, subs.

Törökös, turcescu; — en, adv., tur-
cesco, pe turcesco.

Törökség, turcime, turci, pl.

Törökül, adv., turcesce.

Töröl, sterge, curatie.

Törölhetetlen, Törölhetlen, adi., — til,
adv., ce nu se póte sterge.

Törölközik, se sterge.

Törömozár, piulitia.

Töröny, scórtia, buba scortiosiaa;
lepra; spurcatu; hára, rapanu; rüa;
sgaiba.

Törös, farmitiosu, sfarnitiosu, ma-
laietiosu.

Törös, cu pumvariü.

Töröteknö, pioa, copaia de pisatu.

Törött, Tört, frantu, ruptu; calcatu;
intensu; — lé, zama taiata.

Töróvas, stinghiu de frantu.

Törpe, piticu, piticotu, taticotu; — ség,
micime, piticia, statura mica, schi-
dóla; schila.

Törped, v. Törpül.

Törpít, schidolesce.

Törpont, punctu de refractiune, (in
optica).

Törpül, se schidolesce; se micio-
réza, scade.

Tört, v. Törött et Törtszám.

Törtan, dioptrica, (fis.).

Történelem, istoria.

Történelmész, s., istoricu, cunosca-
toriu de istoria.

Történelmi, adi., istoricu; — leg, adv.,
istoricesco, dupa istoria.

Történész, istoriografu, scriitoriu de
istoria.

Történészet, istoria, istoriografia.

Történet, istoria, evenimentu, intem-
plare; casu, eventu, — belí, — böl,
— szerint, din intemplan, pe ni-
merito; — buvár, scrutatoriu de
istoria; — irás, — rajz, istorio-
grafia, istoria; — író, istoriografu;
— isme, cunoscentie istorice, pl.;
— tudomány, — tan, sciinti'a isto-
rici, istoria.

Történetes, adi., — en, adv., pe in-
templan, din intemplan; acci-
dentale.

Történeti, adi., istoricu; — leg, dupa
istoria, istoricesco.

Történhető, adi., — leg, adv., ce se
póte, posibilé; — ség, posibilitate,
eventualitate.

Történik, evine, se intemplan.

Történt dolog, fapta complinita, casu
positivu.

Törtet, sparge calca; vorbesee reu, vorbesee stricatu.

Törtinás, fractura.

Törtöly, turturca, turturica, v. Gerle.

Törtöztetni (magát), a se infrena, a se conteni.

Törtszám, fractiune, numeru frantu, frangere.

Törül, sterge, desfiintiaza, anulóza, caséza; —és, stergere etc.

Törülközök, Töröl, se sterge.

Törülközö, stergariu, sudariu, stergura.

Törvadászat, venatu cu curse.

Törvas, cursa, clucsa.

Törvebab, (borso, lenese), fasole pisata.

Törvény, lege; dreptu; törvényt áll, se infatiosieza la judecata, stà la judecata; törvényt lát, judeca, face judecata, enuntia sententia, dà deliberatu, decide in causa; törvényt ül, tiene judecata, judeca; —adó, legislatoriu; —álló, supusu la foru competente; —beli, legalu, din lege, dupa lege; —bíró, asesoriu, membru de tribunalu, judecatoriu, jude; —csavaró, rabulistu; —elleni, nelegalu, contrariu legei; —engedély, beneficiulu legei, beneficiu de dreptu; —fa, furci, pl., spendiuratória, pierdiari, pl.; —folyamat, cursu judecatorescu, cursu judetiaru, periodu legalu, in care curgu judecatile; —folyás, cursulu judecatiloru, cursulu procesului; —gyakorló, practicanu la tribunalu, ascultantu, auscultantu; —hatalom, jurisdictione, districtu de jurisdictione; auctoritate judecatorésca, magistratu; —ház, pretoriu; —hozás, legislatiune; —hozó, legislatoriu; —hozótest, corpu legislativu, parlamentu, dieta; —javaslat, proiectu de lege; —kar, facultate juridica; —kívül, —nélkül, adi., kívüli, adv., nelegiuitu, nelegale; fara lege, afara din lege; anarchicu, disordinatu; —könyv, codice, carte de legi; —látás, sententia juridica, sententia judecatorésca, decisiune

juridica, deliberalu; adjudicatiune; —látatlan, fara sententia judecatorésca, fara deliberatu; —látó, jude, judece, judecatoriu; —levél, deliberatu, (in Trans.), decretu; —magyarázat, interpretatiunea legei; —mása, antinomia, conflictu de lege, contrastu in lege; —oldás, dispensatiune; —orvoslat, remedium juridicum; —szabta, legiuitu, legalu, conformu legei; —szak, terminu, periodu juditiariu (in care se ticnu judecati); —szegős, violarea legei, vetamarca legei, neascultare de lege, contraventiune, infractiune, delictu; —szék, scaunu de judecata, tribunalu; jurisdictione; —széki, judecatorescu, dela judecata, dela tribunalu; —hites szolga, sergéntu de judecata, sierbitoriu de tribunalu, portarelu, (in Rom.); —szeres, —szerü; adi., —szerüleg, conformu legei, dupa lege, juditiariu, judecatorescu; —szolgáltatás, administratiunea dreptatei, administratiunea justitiei; —szünet, ferü, pl., vacantia, dile de ferii; —tan, jurisprudentia, sciinti'a legiloru; —tanár, profesoriu de drepturi; —tani, juridicescu; —tár, corpu de legi, (corpus juris); —tétel, judecata, tenere de judecata; —tevő, judecatoriu, justitiariu; —tudó, —tudós, juristu, legistu, jurisconsultu; —tudomány, jurisprudentia, sciinti'a legiloru; —tudor, doctoriu in drepturi; —tudorság, doctoratu de drepturi.

Törvényes, adi., —en, adv., legalu, legiuitu, pe lege, autenticu, justu, conformu legei; legitimu; judecatorescu, prin judecata; —kijelentés, interrogatoriu, (lat. interrogatio, ital. interrogatorio et udienza, jurid.); —ség, legalitate; legitimitate.

Törvényesít, legitimeza, —és, legitimare, legitimiune.

Törvényetlen, v. Törvénytelen.

Törvényi, de lege, dupa lege; do dreptu, pe dreptu.

Törvénykezés, causa de iudicata, lite, procesu; procedura; — i, adi., cu respectu la procesu, de iudicata.

Törvénykezik, pórtá procesu, se iudica.

Törvényszerűség, legalitate; legitimitate.

Törvényszerűtlen, nelegalu, nelegiuitu; nelegitimu.

Törvényt állani, a se infatiosia la tribunalu, a sta fatia la iudicata.

Törvénytelen, adi., — til, adv., contrariu legci, nelegalu, in contra legci, illegalu.

Törvénytelenkedik, lucra contra legci, calca legea.

Törvető, paudaciú, pandariu.

Törzs, tulpina, trunchiu, stírpe; statu magioru (ital. stato maggiore, lat. legati tribuuique militum); — állomás, statiune de statu magiore; — anya, strabuna, progenitória; — apa, — atya, protoparente, progenitoriu, strabunu; — gyökér, radecina trunchiului; — hadbíró, auditoriu de statu magioru; — orvos, medicu de statu magioru (de stabu); — szó, cuventu primitivu, vocabulu primitivu, radecina; — tiszt, oficiariu de statu magioru.

Törzsök, trunchiu, tulpina, stírpe; butucu; fundu, fundamentu; — szám, numeru cardinalu, numeru cardinariu.

Törzsökös, din fundu, fundamentalu, din temelía, radicalu, stravechiú; nemes ember, aristocratu stravechiu, aristocratu cu sange venetu.

Törzsökődik, Törzsönkődik, disputa, se opune.

Tűs, v. Tűves et Törzsökös; — gyökeres nemzetség, familia stravechia.

Tűsör, v. Tűzsör.

Tűstént, indata, pe data, la momentu, intr'o clipa.

Tűszám, radecina (radix, in matem.).

Tűszó, cuventu primitivu, radecina.

Tűszomszéd, vecinu alaturca, vecinu lipitu; — ság, vecinatate alaturca, pe miediuna.

Tűtyög, tropaic.

Tűvér, buiacu, inbuibatu, incalatu; Incuriosu.

Tűves, radecinosu; — répa, napu de campu.

Tűvestül, din radecina; din fundamentu, din temelía.

Tűvetőkapa, sapoiu, gheunoiu, (cu care scoti radecini si butuci).

Tűvis, spinu, ghimpe, tiepu; Teiusiu (orasiu in Trans.); — bokor, tufa de spinu, maracina.

Tűvises, spinosu, ghimposu, tieposu; — disznó, ariciu; — lapu, cardu, ciulinu (botan.).

Tűvisetlen, nespinosu, fara spini.

Tűviskes, spinosu, ghimposu, tieposu.

Tűvistelen, v. Tűvisetlen.

Tűzeg, — föld, torfa, huma ardietória (lat. turfa); gunoiu uscatu.

Tűzegel, v., gunoiesce; arde ganoiú.

Tűzek, v. Tűzeg.

Tűzgöledik, se vercolesce, nu'si affa locu.

Tűzike, viorea (Leucojuni vernum, vreo trei specii).

Tűzög, se misca; — mozog, se de-stépta, se vercolesce (prunculu in léganu).

Tűzs, comericiu, negotiu, negotiatoria; — díj, provisiune (la comisionariu, apeditoriu); — hajó, corabia mercantila, naie mercantila; — hajos, comerciantu pe mare; capitanu de vasu mercantilu; — mérleg, bilantiu comercialu; — segéd; sodalu, comiu, fetioru de bulta, ajutoriu in comericiu; — társ, companionu, companistu (tovarosiu).

Tűzsd, bursa (de comericiu in cetati mari); — játék, jocu la bursa, specula cu charthii de valóro; — jegyzés, notitia de bursa.

Tűzsér, comerciantu, negotiatoriu, speculantu; — pajtás, companistu, companionu; — szokás, usantia.

Tűzsérkedés, comorciu, negotiatoria, specula.

Tűzsérkedik, pórtá comericiu, negotiadoresce, speculáza.

Trádor, Tradoru, n. pr.

Trágánbóka, flórea-sórelui de campu (Astragalus tragacantha).

Trágár, urginatu, uritosu, scarnavu; desfrenatu, balacarusu, mascarusu; —ság, balacaría, mascaría.

Trágarkodik, se inbala, vorbesce séu scrie balacarii, mascari, are vorbe desfrenate, vorbesce fara rusine.

Trágya, gunoiu, stercu, stercuru, (lat. Ganea et Ganeum, cuina publica; locu scarnavu si traiu desfrenatu); —bogár, gandacu de gunoiu.

Trágyáz, gunoiesce, ingrasia loculu, stercuréza; —ás, gunoire.

Trébely, tescuina; 7. Törköly.

Trécsel, flecarese, galagesce, vorbesce de claca, de siediétoria.

Tréfa, Tréfaság, gluma, siaga; pocalitura; —üzö, omu glumetiü, pacala.

Tréfiábol, din gluma, in gluma.

Tréfál, glumesce; —ás, glumire.

Tréfás, adi., —an, adv., glumetiü.

Tréfátalan, neistetü, uritosu, ursosu, care nu scie de gluma.

Trencsén, Trencinu; —vármegye, comitatulu Trencinu.

Treszka, Trézsi, Trézi, Teresi'a, n. pr.

Triglahal, golu (in marile americane), trigla (Trigla hirundo in marile de nordu).

Trilla, trilu, (ital. trillo), gorgóna (in Rom., ital. gorghetto), jocu tremulante alu vocei.

Trilláz, triléza.

Trizsákol, bate, dà pe foi, ciomagesce, corbacesce.

Trombita, bucinu, buciumu (lat. bucina), trompeta, trômbita, trômbitia; —csiga, tritóna (specie de scoica); —hang, —hars, —szó, sunetu de bucinu.

Trombitál, bucina, buciuma, trômbitia; —ás, bucinare, trômbitiare.

Trombitásnagy, trompetariu magiorn.

Tromf, adutu, cozu, tromfu (in carforia).

Tromfol, Tromfoz, scóte adutu; face un'a pentru alt'a, resbuna.

Tronu, tronu, scannu de domnitoriu; —örökös, cliromonu la tronu, cliromonu alu tronului.

Trucz, Truczol, v. Dacz, Daczol etc.

Trüszszent, v. Prüsszent.

Tuba, porumbu, columbu.

Tubák, v. Tobák.

Tubarozsa, tuberósa, zambila de India, iacintu de Indi'a (Polianthes tuberosa).

Tubi, Tubicza, porumbelu.

Tuczet, dutiena, duzina.

Tud, v. act. et n., scie; póte; i se pare; megtud, afla, descopere, dà in urma, i se spune; —ás, scire.

Tudák, scientia, sciintia, cunoscintia; —kóros, pedantu; —kórság, pedanteria; —kórságos, pedanticu, voitoriu de a sci de tóte, a sci mai bine cá toti.

Tudakol, v. Tudakoz.

Tudákos, supraincieptu, marc carutariu, poliistoricu; omu pedantu, omu sfatosu; —ság, pedanteria.

Tudakoz, intréba, cercetéza, sciricesce, (ispitesce); —ás, cercetare, cautare, scircire.

Tudakozóda, cancelaria de publicatiuni, birou de avisuri (in cetati mari).

Tudakozódás, intrebare, cercetare, scircire.

Tudakozódik, intréba, cercetéza.

Tudakozólag, in modu de cercetare.

Tudalékos, v. Tudákos.

Tudalmas, scientificu.

Tudalom, cunoscintia; öntudalom, consciintia de sine.

Tudat, v., face cunoscutu, insciintiaza, incunoscintiaza, arata, publica, notiúca, intima; —ás, insciintiare, notificare.

Tífdat, scire, sciintia; öntudat, consciintia de sine.

Tudatlan, adi., —úl, adv., nesciutoriu, neinvetiatu, neprocopsitu, necunoscatoriu; neinformatu, neinstructu, ignorantu; pe nesciute; —ság, nesciintia, ignorantia.

Tudatlanoz, numesce ignorantu, numesce idiotu (pe cineva).

Tudniillik, (t. i.), adeca, adica.

Tudnimúltó, demnu de sciutu.

Tudnivágás, zelu la invetiatura, dorintia de a sci; curiositate.

Tudnivágyó, doritoriu de a sci; curiosu.

Tudnivaló, de sciutu; prea firesce.

Tudó, sciutoriu, cunoscatoriu, informatu, invetiatu, incunoscintiatu.

Tudodik, se scie; ki tudodik, ese la lumina.

Tudomány, scientia, sciintia, cunoscintia; eruditiune; — beli, scientificu, ce se afla in scientia; — szerű, scientificu.

Tudományos, adi., — an, adv., scientificu, in modu scientificu, prin scientia, cu scientia; — ság, scientia, eruditiune.

Tudomás, scire, cunoscintia, notificatiune; — lag, adv., cunoscutu, sciutu, precumu se scie.

Tudomásul, spre sciintia, spre cunoscintia.

Tudor, doctoriu.

Tudorangoz, graduéza, castiga gradulu de doctoriu.

Tudorrang, Tudorság, doctoratu.

Tudós, invetiatu, doctu, eruditu, carturariu mare.

Tudósiť, insciintiaza, face cunoscutu, anuntia, aviséza, notifica, incunoscintiaza, arata, publica; denuntia; — ás, scire, insciintiare, notificare, nuntiu; raportu, relatiune.

Tudósításul, spre sciintia, spre cunoscintia.

Tudósító, insciintiatoriu, raportoriu, raportatoriu, avisatoriu; denuntiatoriu, denuntiantu, acusatoriu.

Tudósítvány, scrisóre de avisu.

Tudóskodik, jóca pe invetiátulu, affectéza eruditiune.

Tudósság, sciintia, invetiatura.

Tudóstag, academicu, membru alu academie.

Tudva, adv., sciutu, cunoscutu, cu scirea; inadinsu.

Tudvalény, conscientia, consciintia, simtiu, simtiementu.

Tudvalényez, scie de sine, are conscienti'a de sine, simte.

Tudvalevő, sciutu, cunoscutu.

Tuhad, fel —, meg —, se incarca, se infulica, se acumula, se grama-desce.

Tuhaszt, incarca.

Tuhul, v. Tuhad.

Tújafa, tuja, cedru de Americ'a, cedru de Chin'a (Tbujá).

Tukán-borsevő, pica de Brasilia, ciocanitoria nasuta (cu nasu forte grosu, Piperivorus).

Tukma, tractatu, contractu, conventiune, invoieła; v. si Tukvány.

Tukmál, inchiaie contractu; rea —, inpune (vointi'a sa cuiva), octroiéza; trage (asupra cuiva politia).

Tukmáló, v. Tukványzó.

Tuku, meteleu, balamutu, tontu; omu hebeucu si flendarosu, cersitoriu nauca.

Tukvány, trata, politia trasa.

Tukványoz, trage, traséza (politia).

Tukványozott, trasatu (in legile cambiali).

Tukványzó, trasarte, trasantu (asupra altuia, cá se platésca accsta la terminu).

Túl, deincolo, dincolo, preste; v. si Tól.

Túlád, da din mana; — valamin, se lasa, abdice (la ceva), se lapeda (de ceva), renuntia (la ceva); — valakin, renuntia (cuiva ceva); lipsesce (pe cineva); pacalesce; dá pe usia afara.

Tulajdon, s., proprietate, avere; calitate, singularitate, insusire singularia; (in limba idiotismu; adi., propriu; singulariu; — ság, proprietate, calitate, insusire).

Tulajdoni, de proprietate, cu respectu la proprietate.

Tulajdoniság, proprietate; singularitate, calitate propria.

Tulajdonít, insusiesce, apropie; adscie; inputa; — ás, insusire etc.

Tulajdonító, dativn (gramat.).

Tulajdonképen, proprie, cantandu bine.

Tulajdonnév, nume propriu.

Tulajdonos, proprietariu; — ság, proprietate.

Túlakozik, strabate, potrundo, resbesce (prin ceva).

Túlaz, v. Túloz.

- Tulba, foiu, burdufu, besica de innotatu; v. si Turba.
- Tulbeesil, v., tacséza preste valóre, pretiuesce preste merite; —és, tacsare escesiva; stima necumpatata.
- Tulesapong, face escesu, escede, trece mesur'a, ose din cumpatu.
- Tulesigáz, incórda preste mesura, face escesu, escageréza; fortiéza, strapatiéza (it. strapazzare); —ott, prea incordatu, fortiatu, escageratu, escesivn; escaltatu, estravagantu.
- Túlél, supravietuesce, intreco cu viéti'a.
- Túl-élet, viéti'a viitória, preste momenta.
- Túl-esik, cade dincolo, cade preste; scapata, cade afara; a munkán túlesni, a fini lucrula, a mantii tréb'a (pe-moldov.), a pune capetu lucrului (a ispravi).
- Túlfelöl, dincolo, preste.
- Túlfeszit, v. Túlesigáz.
- Túlfolyam, agio, laja, cursu preste valórea nominala (a monetei, a charthiiloru de valóre).
- Túlhalad, v. act. et n., trece, intreco, transcendo.
- Túlhaladó, transcendente.
- Túlhevülség, zelu necumpatatu.
- Tulipán, tulipanu.
- Tulipiros, rosictielu (specie de strugure).
- Tuliz, inbórbeca, inburbeca, o in-pungaciú (tiapu, berbeco).
- Tuljár, trece, pasiesce preste . . . ; túljárni valakinek eszén, a insiela pre cineva.
- Túlkelő, transcendentalu.
- Túlkodik, este ultraistu, e nemoderatu; v. Túloz.
- Túlkodó, ultra, ultraistu, fantastu.
- Túlkölcség, supraerogatu, supraspese.
- Túlenni valamin, a trece preste ceva, a pune capetu (unei afaceri, suferintie).
- Túlnan, de preste, de dincolo.
- Túlnépes, prea inpoporatu.
- Túlnyomó, precumpanitoriu, preponderante; —ság, precumpanire, preponderantia.
- Tulok, (pl. tulkok), juncu, juncanu, junculetii; —disz, martinica (Martynia).
- Túlontúl, preste mesura, necumpatatu, in modu escesivu, escageratu, estravagantu.
- Túloz, escageréza; este ultraistu, isi face de capu; —ás, trecere preste mesura, escagerare, estravagantia.
- Túl-ömlik, se prelinge, se revérsa, da afara (fluidulu din vasu; inundanda).
- Túlság, estravagantia, escageratiuno; kedvtúlság, bucuria escesiva, voia necumpatata, neastemperu, necumpatatu; trufia, arogantia.
- Túlságos, adi., —an, adv., necumpatatu, escageratu, estravagantu.
- Túlságoskodik, v. Túlkodik.
- Túlsó, celu, cea de dincolo, de preste.
- Túlsúly, suprapondu; precumpanire, preponderantia.
- Túlszabadelműtség, ultraliberalismu.
- Túlszárnyal, intreco, invinge, apuca inainte, apuca deasupra (inemicului); —ás, intrecere, invingere.
- Túlteher, suprapondu, supra greutate.
- Túltelit, satiaza (chem.); satura preste mesura.
- Túltelt, preste-satulu.
- Túltenni (valamin), a nu'i pasa (de ceva), a se aventura mai presusu (de superstitiuni etc.); — (valakin); a invinge, a apuca pe deasupra (cuiva).
- Túlterhel, ingreuna, incarca preste mesura; manca prea multu.
- Túlviz, v. Túloz.
- Túlvitt, necumpatatu, escageratu, estravagantu, ultra.
- Tulzás, v. Tulozás.
- Túlzottság, v. Túlság.
- Tumka, volbura ghimpósa, (Smilax aspera).
- Tungos, adi., grosu, grasu; curosu, curesiu; s., curoiu.
- Tunya, lenesiu, imputitu, perde-vara, trandavu; nepasatoriu, pregatoriu.

- Tunyálkodik, se lenevesce, taia ca-
niloru frundie.
- Tunyán, cu lene, a lenca, in lene.
- Tunyaság, lene, inputitiunc, tran-
davia.
- Tunyft, v. a., face lenesiu, lenevesce,
trandavesce.
- Tunyál, se lenevesce, se trandaresce.
- Tupri, piticu; v. Törpe.
- Túr, s., sacna, sagna, urm'a, apasa-
tur'a sielei; pamentu aruncatu (din
siantiu, din sapura).
- Túr, v. a., seurma, scormolesce, scor-
monesce; sapa.
- Turasz, scaritu, (soarites).
- Túrat, musiuoiu, musiuoiu.
- Turba, desaga, génta; v. Málha.
- Turbán, turbauu, caciula cu inveli-
tória turcésca; —liliom, aisioru
galbinu; crinu asfodilu, crinu sel-
baticu (*Lilium martagon*).
- Turbékol, guguresce (porumbu, tur-
turea); —ás, gugurire.
- Turbikol, Turbikál, Turbokol, tur-
bura (ap'a); bulbuca, sufla besici
(din apa).
- Turbok, mestecatoriu.
- Turbokló, prajina de scoctoritu (la
pescuitu etc.).
- Turbolya, cerfoiu, amagiucu, arma-
giucu (*Scandix*, nemt. Kerbel).
- Turczos, focaitu, velvoiu; v. Torzas.
- Túrdogál, seurma impregiuru.
- Túrész, Túrkal, v. Túrdogál.
- Turfa, torfa, pamentu ardietoriu (*Hu-
mus turfa*).
- Turha, flegma.
- Turbás, flegmaticu, mucosu, balosu.
- Turbáz, scuipa flegma, face bale.
- Turján, Turjány, locu baltosu, locu
baratiosu.
- Turkál, seurma impregiuru, scormo-
lesce.
- Turma, volbura ghimpósa; v. Tumka.
- Turó, s., brandia, zamachisia (de
vaca); scurmatoriu, scormolitoriu,
sapatoriu; —csik, taiatici cu bran-
dia; —rács, gratariu de casiu,
lésa de uscatu casiu.
- Turóczvármegye, comitatulu Turotíu
(in Ung).
- Turodzik, se inchiaga, se face casiu.
- Túrony, caseinu, esentia de casiu
(chem.).
- Túros, cu brandia; cu sacna, cu
rosura (calulu de siea).
- Túrosít, face sacna, fréca (sico'a ca-
lulu); ranesce.
- Túrosodik, se face brandia, se in-
chiaga; se face sacna (la calu),
se. ranesce de siea.
- Túróz, presara cu brandia, séu cu
zamaclisia.
- Turul, acera, pajora.
- Turz, sapa, cauta (in montan., nemt.
schurfen); —ás, sapare, cautarc.
- Turzási engodély, licentia de cau-
tatu (mineralia); — jog, dreptu
de sapatu.
- Turzó, cautatoriu (de mineralia in
montan.).
- Turzos, focosu; v. Torzas.
- Tus, toastu, inclinatura, pacliaru in-
chinata; puskatus, patulu puscei.
- Tusa, lupta; disputa.
- Tusak, v. Tusko.
- Tusakodás, luptare, lupta interna.
- Tusakodik, se lupta, se sbuciuma,
se disputa (cu sinesi).
- Tusakol, îndemna, mana înainte.
- Tusalg, se lupta; v. Tusakodik.
- Tusáz, lupta.
- Tusfesték, tusia, negrêla de Chin'a.
- Tuskáz, ridica toastu, inchina, (bó
pentru sanetatea cuiva).
- Tusko, butucu, trunchiu; maiugu,
maiu, balatugu, pisalugu; ma-
cinca, ghioga; meteleu, gagautiu,
gogomanu; —mozsár, piulitia de
pisatu.
- Túsz, ostaticu, (lat. Obses, ital. osta-
gio), garantu cu persón'a sa.
- Tusza, parte, dividenda, (comerc.).
- Tuszkol (valakire valamit), inpune,
incarca cu forti'a; ki tuszkol, res-
pinge, scóte; departa.
- Tuszli, colcégu, manecariu; v. si
Karmantyu.
- Tutaj, Tutaly, pluta; luntre; —hid,
podu amblatoriu; —rész, malu de
esitu, locu de scosu plutele.
- Tutajos, Tutalyos, plutariu.
- Tutajoz, plutesce, duce plute.
- Tuti, pantofu.

Tutul, Tutul, urla (că lupii).
 Tûtor, epitropu, tutoru.
 Tutu, tiéva, tieve.
 Tutuska, gramadióra.
 Tutyi, v. Tuti.
 Tutyma, fónfa, care vorbesece pe nasu; —ság, foufaire, fonfaitura.
 Tázok, dropia, (Otis tarda).
 Tûi, (pl. tûik), acu; —csináló, —mives, acariu, fabricariu de ace; —fogó, fitia, cleste de ace (candu la face urechi); —fok, urechi'a acului; —gomb, maciulia, gamalia de acu, bumbu de acu; —hal, stiuca de mare, stiuca cornuta, (Esox bellone, cu botu lungu); —hegy, vârful de acu; —level, tiepu, stepu (de pinu); —levelűfa, abietu, pinetu, bradetu; —párna, pernitia de ace, pernitia de cusutu; —pénz, bani de ace, bani de meruntisie.
 Tűcskérez, tandalesce, mocaie, mocosiesce; canta ceva cu neplacere.
 Tűcsök, locusta, cosasú.
 Tűdö, plumana, plamana; borju —, meruntaia de viticlu, (áucima, plamani, ficatu, splina); —fü, —cuscrisioru, plumanare, plumanarica; —gálna, plumanare cu foi anguste; —gyuladás, —lob, aprindere de plamani, inflamatiune de plamani; —kór, —korság, —vész, ftisica, ectica, oftica, tuberculósa; kóros, ecticosu, ftisicu, tuberculosu; —pép, zama cu plamani; —sorr, tuberculosa; —szélhűdés, apoplecsia de plamani; —zuzmó, muschiu de plamani, lichenu de plamani.
 Tűdz, Tűz, cóse, inseila.
 Tűkór, (pl. tűkrök), aratóre, cautoare, oglinda; speclu, spechiu; —csináló, speclariu, fabricantu de specluri; —kő, sarea mîtiei; —tan, catoptrica.
 Tűkröcske, speclu micu, oglinditia.
 Tűkrödzik, se resfrange (radi'a), se arata.
 Tűkrös, oglindariu; oglindatu, cu speclu, cu cautoare; —rája, mi-

raletu, (Raja miraletus, pesce pe-striatiu cu ochisiori multi).
 Tűkröz, resfrange, arata.
 Tűkrözet, resfrangere, refractiune (de radia); oglindaria, specularia.
 Tűl, (postpus.), v. Töl.
 Tűll, dulu (tiesetura rara, fina).
 Tűlök, cornu; v. Tűrök; —fűrt, cocóma, (botan.).
 Tűn, Tűnik, apare, obveno, vene inainte; dispere, se face nevedintu; szembe—, bate la ochi; face sgomotu.
 Tűnde, s., dina, maiestra, (lat. diva quaedam, lat. med. Fada); Elele; farmecatoriu, maiestru; ce dispere iute, ce se face nevedintu; —látó, sagaciú, (fr. Clairvoyant); somnambula, lunaticu.
 Tűndemény, Tűndevény, Tűndelevény, liliacu, vespertilu, v. Denevér.
 Tűndér, dina, maiestra; —fény, fulgeru; —kert, gradina de dine, gradina cu farmece; —király, regele maiestreloru; —királynő, regin'a maiestreloru, dineloru; —mese, —rege, fabula despre dine, despre Ele, despre maestre; —néz, perspectiva magica; —ország, tiér'a dineloru; —vár, cetatea diucloru, cetate farmecata.
 Tűndéres, farmecatoriu, magicu; de dine, cu dine.
 Tűndérkedik, ambla cu farmeco, ambla cu maiestrii.
 Tűndérség, farmecatoria, magia, maiestri'a Eleloru.
 Tűndérszet, v. Tűndérség.
 Tűndik, se pare, apare; se preface, se schimba.
 Tűndök, (Elicrysum, botan.).
 Tűndökít, da lustru, face se stralucésca, face se sclipésca.
 Tűndöklés, Tűndöklet, lustru, straluciú, sclipéla, fulgóre, splendóre.
 Tűndöklik, Tűndököl, da lustru, luce, straluce, sclipesce.
 Tűnedez, dispere, se faco nevedintu.
 Tűnkedik, încerca se dea lustru, voicesce se se produca.

- Tünékny, ce dispare; —ség, disparitiune, disparere.
- Tünclcm, aparitiune, fenomen, aparentia.
- Tünelg, dispare succesive.
- Tünelgö, disparetoriu, ce dispare succesive.
- Tüvelmes, fugitivu, disparetoriu, disparente.
- Tünemény, aparitiune, fenomen.
- Tünér, saféna, (Vena saphaena, in anat.), vena din cópsa.
- Tünés, aparere, aparentia, parere.
- Tünet, aparentia; naluca, stafia, fantoma, viziune; spiritu necuratu; licuriciu, focu meteoricu, focu raticatoriu, (Ignis fatuus); —kövek, petrii meteorice, (care cadu din firmamentu, cá particele din unele comete).
- Tünck, v. Tün.
- Tünle, firida, feréstra órba, (archit.); blenda, (montan.); paraochiu, paralumina (spre apararóa ochiloru); paravanu; lampa órba (hotiesca).
- Tünödés, grija, ingrijare, angustiare.
- Tünödik, se ingrijesce, e ingrijatu; meditéza, ii pasa (de ceva).
- Tüntet, arata, infatiosiéza, produce, representa, scóte la lumina; ki—, distinge, lauda, glorifica; —és, demonstratiune; distinctiune.
- Tür, pate, patimesce, rabda, sufere, tolera; sufulca, sufica, resfrange (maneca, fota etc.); infasiura; —és, suferire, rabdare, tolerare.
- Türedék, rola, mosoru, valantocu, sucitura; refrecu.
- Türekény, rabdatoriu, suferitoriu, tolerantu; —ség, tolerantia.
- Türelem, Türedelem, tolerantia; patima, rabdare, suferintia.
- Türelmes, Türedelmes, rabdatoriu, tolerantu; —ség, tolerantia.
- Türelmetlen, adi., —ül, adv., nesuferitoriu, nerabdatoriu, netolerantu; —ség, netolerantia, intolerantia, brutalitate.
- Türelmi, de tolerantia (religiósa, sociala etc.).
- Türem, refrecu, resfrantura (la maneca etc.), intorsetura.
- Türemlet, mugurire (la pomi).
- Türemlik, se infasiura, se face mototolu, se turtesce, se incretiesce, se inveluie, se face rcti, se face valu.
- Türempik, valeriana mare, carpesia (Carpesium).
- Türet, balotu, rola, trómba, valu (de pensa etc.), valantocu; incretítura; formatu; v. si Türem.
- Türetlen, v. Türetetlen.
- Türetetlen, adi., —ül, adv., nesuferitu, de nesuferitu.
- Türetellen, nerabdatoriu, neasteptatoriu, fara rabdare.
- Türetö, adi., —eu, —leg, —képen, de suferitu.
- Türetös, de suferitu, tréca-mérgea, de midiulocu, mediocru.
- Türk, cornu.
- Türköl, Türkölödzik, e inpungaciu, impunge.
- Türkönny, amoniu, alcali volatil (Ammonium, chem.); amonitu, scoica petrósa.
- Türközik, se sufulca, se sufica, se inpulpa, stá gat'a (de ceva); dá cu córnele.
- Türmész, martiru (mucenicu), celu ce móre pentru convictiunile sale.
- Türö, rabdatoriu, suferitoriu, toleratoriu, patimitoriu.
- Türödzik, se sufulca.
- Türök, (pl. türkök), cornu.
- Türömfü, Türömolaj, rabdare, suferintia (figur.).
- Türtet, (magát türteti), se contenesce, se retiene.
- Türtözik, Türtözkedik, se contenesce, se re'nfrena.
- Türtöztet, v. Türtet.
- Türtszírom, baraboiu porcescu (Cyclamen).
- Tüs, acariu; cu acu; v. si Tóves.
- Tüsék, közönséges —, siópárla comuna.
- Tüsge, scoica ghimpósa, murice (Murox).
- Tüske, spinu, ghimpe, ghimpu, tiepu; — bokor, maraciu, tafa de spinu; rugu.
- Tüskér, globu ghimposu.

Tüskés, spinosu, ghimposu.
 Tüsketop, acantopu.
 Tüsköncz, ariciu; animahu ghimposu.
 Tüsök, v. Tüske.
 Tüsszent, stranuta; v. Prüsszent,
 Tüst, Tüstént, indata, pe data, de
 locu.
 Tüstön tífűl, din radecina.
 Tüszköl, stranuta; v. Prüsszköl.
 Tüsző, Tüszű, cinga, cingatoria;
 punga, saculetiu; pelitia, pelnitia,
 óspa (Follicula, botan.).
 Tüttüs, saugerete, culicu de porc
 (implutu), carnatiu de culicu; pruncu
 grasu.
 Tüttü, bentura (in limb'a prunciloru).
 Tüves, ghimposu, tieparosu; cá aculu.
 Tüz, v. a., inseila, cose raru; cose
 dupa acu, chindisece; potecesece;
 (fel—), implanta, arboréza.
 Tüz, s., focu; —akna, mina, (milit.);
 —aknász, minatoriu, minoriu; —
 aknászkar, corpu de minatori; —
 álló, necombustibile, ce nu arde
 in focu; —anyag, materia de focu;
 caloricu, elementulu focului; —ár,
 mare de focu; —biztosított, ase-
 curatu in contra focului; —bogrács,
 catiua; —csáklya, cange; —cse-
 ber, védra de stinsu; —cső, tiéva
 de focu; —ellenző, aparatoriu de
 focu; —fal, parete de focu, pa-
 rete in contra focului; —fecs-
 kendő, tulumba; —fedél, cope-
 rementu, (milit.); —fedő, capacu
 de focu; —fegyver, arma de focu;
 —fény, lumina de focu; —fogó,
 clemeste; —folt, arsura, (pe corpu
 omenescu); negu de focu (la prunci,
 déca mamele s'au spariatu de focu);
 —gyék, —gyik, salamandra, so-
 lomandra; —hányó, vulcanicu;
 —harang, clopotu intr'o urechia;
 —hely, focalariu, vétra, vatra;
 arm'a focului; focu, punctulu con-
 centrareii ranieloru; —iszony, pi-
 rofobia, frica de focu; —játék,
 —miv, —mű, —művészet, focu
 artificiale, pirotechnica, artificia
 de focu; —játékos, artifice de
 focu, fabricatoriu de focu artifi-
 ciosu; —kár, dauna de focu, pa-

guba prin focu; —kármentés, ase-
 curantia de focu; —kármentő in-
 tézet, societate ascuratoría in
 contra focului; —kémle, proba de
 focu; —koszorú, cununa de stele;
 —kő, cremene, silice; —köz, in-
 trespatiu, cale intre doua case;
 —lárma, alarma de focu; —létra,
 scara de stinsu; —liliom, criuu
 rosii; —lobogvány, flacara, bo-
 botaia, para, vampaia, (ital. vampa);
 —mentes, —ment, ascuratu de
 focu; necombustibile, neardicatoriu;
 —mértí, pirometru, mesuratoriu
 de focu; —okádó hegy, vulcanu,
 muete versatoriu de focu; —oldal,
 enfilada, (milit.); —ömlő, lava;
 —pille, fluturu de séra; —sza-
 bály, regulamentu de stinsu, re-
 gulamentu de pompieri; —szer,
 munitione; —szerszám, unelte de
 aprinsu; —szító, atitiatoriu, scormolitoriu,
 cauge de scormolitu (in
 focu); —támadás, —vész, focu,
 aprindere, incendiu; —tartó, ca-
 tiua; —telep, bateria; —tövis,
 ghimpe la racheta; —zápor, plóia
 de focu.
 Tüzdél, inseila, cose raru, acatia (cu
 aculu); cose, spicuiu (carnea).
 Tüzdélő szalonna, lardu de spicuiu
 (carnea).
 Tüzdelt borjuszet, falia de carne
 de viteliu spicuiu si nadusita (fr.
 fricandeau).
 Tüzel, v. act. et n., face focu, arde
 focu; infóca, entusiasméza; des-
 carica (arm'a de focu), pusca.
 Tüzelék, materialia de arsu, mate-
 rialia combustibili, pl.
 Tüzelem, elementu de focu, particea
 de focu.
 Tüzelés, facere de focu, incaldire;
 descarcatura (de arma, fr. decharge).
 Tüzelg, arde; e ferbente; face focu,
 infóca.
 Tüzelj! focu! (milit.).
 Tüzelő, incalditoriu, inferbentatoriu;
 focariu, care face focu; focalariu,
 vétra, vatra; caminu, cuptoriu,
 soba.
 Tüzér, artileristu, tunariu; egyez-

tűz, irányított, focu directu de artileria; furóttűz, focu spargatoriu; függőleges tűz, focu verticalu; oldaléktűz, focu in flanka; rézsuttűz, focu diagonalu, focu in curmedisiu; sodróttűz, focu radiatoriu; —szer, —szüleség, unelte de artileria; —tanya, parcu de artileria; —terem, laboratoriu alu artileriei; —tudomány, sciinti'a artileriei, sciinti'a tunariei; —tűz focu de artileria.

Tűzéri, tűzérségi, adi., de artileria, de tunaria.

Tűzérség, artileria, artilerime.

Tűzes, infocatu, invapaiatu, ferbente, iute; —betegség, petece, scarlatu, petece rosii de friguri; —ember, focu raticatoriu, omu infocatu; —vasproba, proba de focu (cu feru infocatu).

Tűzesedik, se infoca, se inflacará, se invapaiéza; se inferbenta; se iutiesce.

Tűzesen, adv., infocatu, inflacaratu, invapaiatu; inferbentatu; iute.

Tűzesit, infoca, invapaiéza, inferbenta.

Tűzeskedés, iutiéla, necumpatu.

Tűzeskodik, se inferbenta, se iutiesce, se involbura (de patima).

Tűzesség, infocare, invapaiare, inflacare; iutiéla; aprindere, incendere, inflamatiune.

Tűzész, geniu; v. Lángész.

Tűzet! focu! (milit.).

Tűzetesen, inadinsu, (ex professo).

Tűzhely, foculariu, vétra, vatra; urma de focu; focu; punctulu concentrarei radioloru.

Tűzi, adi., de focu, de arsu, de aprinsu.

Tűziblet, botezu de focu, (dogmat.).

Tűzöget, v. Tűzdel.

Tűzöl, s., salamandra, solomandra, (Lacerta salamandrina).

Tűzött, Tűzöttes, inseilatu, cosutu raru; cosutu; chindisitu, contrapuntatu; cosutu dupa acu; cusutu cu flori, brodatu.

Tűzöttesen, v. Tűzettesen.

Tűzről pattant, förte infocatu, förte iute, förte sprintenu.

Tyúk, gaina, galina; —árus, negutiatoriu de pui; —begy, schin-teitia, (botan.); —bér, tacsá pentru pene (in iobagiá); —borító, cosiu de galine; —fi, puisioru; —húr, aurica, paperina, rocoina, (Anagallis arvensis); —ketrecz, —ól, cotigariu, gainaria; —szem, ochiu-de gaina (la pitioru); schin-teitia, (bot.); —ültető, cloclitoriu, care puiet se cloclésca gainele; barbatu cu córne, motoflete, barbatu insielatu de muiere; muic-rotea.

Tyúkász, Tyúkos, gainariu, galinariu; negutiatoriu de gaine.

Tyúkmony, ou; ou de gaina.

Tyúkszakkállra becsülni, a pretiui preste totu; a pretiui reu.

U.

U. a. = ugyan az, acelasi, accerasi, detto, ditto.

U. m. = ugymint, adeca, adica, anume.

U. n. = ugynevezett, asia numitu.

Uborka, v. Ugorka.

Uezu! interj., uiú! utia!

Udor, v. Odor.

Udu, v. Odu, Odv.

Udvar, curte, corte, curia, aula, pa-

latu, (lat. aula, palatium, it. corte); —biró, judele curtei, vatafu de curte; —ház, —hely, —telek, curte, curia, loculu curtei (boiereci); —hazugja, nebunu de curte, pacala; —helyes, —telkes, curialistu, carele siede pe loculu curtei; omu sarmanu; —költség, lista civila, civilista (pentru domnitori); udvarnagy, magistrulu casei si

- alu curtei; marșialulu curtei, (lat. Mareschallus aulicus); — n̄p, aula regia, aparatul regescu (imperatescu, domnescu), cortegiul, curte, (fr. cour); — șerii, adi., — leg, adv., cã la curte, conformu usautiei dela curte, dupa datin'a dela curte; — tartãs, curte, resiedentia, curte regesca (etc.).
- Udvari, curtenu, curtenua, de curte, dela curte; — bolond, pacala; nebunu de curte.
- Udvarias, adi., — an, adv., cortenetiu, gentilu, galantu.
- Udvariaskodik, este cortenetiu, se pórta galantu, obligatoriu.
- Udvariatlan, necortenetiu, negentilu, tieranosu, mojosu.
- Udvarilag, cã la curte, dupa datin'a curtei.
- Udvaris, curtenosu, cã omu de curte, cortenitoriu; omu astutu, omu vulpenosu (viclenu).
- Udvarisãg, Udvariassãg, cortesia, gentiletia, urbanitate, galantomia, maniere fine, pl.
- Udvaritanãcos, consiliariu de curte.
- Udvari vãr, palatiu, palatu, (costeiu in Trans.).
- Udvarokodik, face curte, cortenesce.
- Udvarlãs, cortenire; respectu, omãgiu, (in sensu ital. et fr.); audientia.
- Udvarnok, omu de curte, curtesanu, curtenu; lingusitoriu; intrigantu.
- Udvarol, cortenesce, face curte, saluta; aduce omãgiale sale, se inchina (omu la omu).
- Udvaronecz, v. Udvarnok.
- Udvas, v. Odvas.
- Ugar, locu intielenitu, tielina, campu necultivat; — föld, ogoru, agru nearatu (intr'unu anu); — rozsnok, grapa de campu (botan.), ovesica; — szãntãs, — törës, ogorire, spargerea tielinei; — szigorãll, veronica de tielina.
- Ugari, de campu, de agru, de tielina.
- Ugarlãs, ogorire; arare in tielina, spargere in tielina.
- Ugarol, ogoresce.
- Ugaron, Ugarban, in ogoru; in tielina, in locu nearatu; — hever, zace intielenitu, sta nearatu, necultivat.
- Ugat, latra; — ás, latrare.
- Ugocsa vármegye, comitatulu Ugocsa.
- Ugor, sare, v. Ugrik.
- Ugordik, sare, salta.
- Ugorgyãn, tierva sugãtoria (mech.), sifonu; v. Szivãrvãny.
- Ugorka, crastavete, cetriolu, cucumbr; felkapott az ugorkafãra, s'a ureatu pe copaciu de curcubeta, (crede multu despre sine, se fãlesce cu nemicuri); falãgõla, traista usiõra.
- Ugorkãs, cu crastaveti, cu cetrioli.
- Ugornya, fõntana saritõria.
- Ugra, arsicu, osu dela inchiaietura.
- Ugrãl, Ugrãndoz, sare, salta.
- Ugrãny, focenu; õrca (Phocoena et Orca, dõna specii de porcu de mare).
- Ugrãs, sarire; saritura, saltu.
- Ugraszt, Ugrat, face se sara; iniẽpta, rapede, aventura; sparge.
- Ugratõ, croticus (poet. lat.)
- Ugrifõles, s., sãro-in stele.
- Ugrik, sare, salta; dantia.
- Ugrõ, saritoriu, saltatoriu, dantiatoriu, dantiutoriu; calãrctiu, farãsu (in joculu de siachu); v. si Ugrãny; — õv, anu bisect; — fũ, gur'a leului, balsamina galbina; — nap, di de visect; — tũztelep, bateria ricocheta.
- Ugrocz, pacala, pepele, paiatiu, bufonu, arlechinu.
- Ugros, v. Ugrãl.
- Ugrõs, saltãretiu, care salta bucurosu.
- Ugy, asia, ei, da.
- Ugyãm, vedi-bine, vedi-asia, vedi-bine c'asia.
- Ugyan, ce e dreptu; asia? dara? cumu asia? ci! — akkor, tocma p'atunci; — annyi, tocma p'atatu; — az, — azon, acelasi, acecasi; — azonos, identicu, intocma; — csak, ce e dreptu; cu tõte acestea, totusi; — is, adeca, adica.
- Ugyanit, v., identifica.

Ugyannyira, intru atata.
 Ugyanos, identicu; —ság, Ugyan-ság, identitate.
 Ugy de, ci, insc; — ha, déca insc.
 Ugy-e? Ugy-e bár? asia e? nu este asia?
 Ugy-is, far' de aceca, afara de a-ccca; si asia.
 Ugymint, precumu; adeca, adica.
 Ugymond, díce, spune.
 Ugymondattott, Ugymondott, precumu se spune, dupa spusa, pretensu, supusu, precumu se pretende.
 Uj, adi., nou; v. si Ujj; —divat, moda nóua; —esztendő, —év, anu nou.
 Ujal, Ujjal, pipaie, atinge; bate tactu.
 Ujan, nou, din nou.
 Ujantán, in stare nóua.
 Ujantyu, degetariu (la buba).
 Ujasdi, jocu din degete (in Itali'a).
 Ujból, din nou.
 Ujdad, in form'a degetului.
 Ujdon, Ujdounan, facutu din nou, de moda noua, nou.
 Ujdondász, alergatoriu dupa noua-tati, culegatoriu de nouatati, nove-listu; post'a satului (in bajocura).
 Ujdonnat-új, nou de nouitiu, nou-nouletiu.
 Ujdonoz, alérga dupa nouatati.
 Ujdonság, nouatate, scire próspeta, scire nóua.
 Ujdonúj, v. Ujdonnat-új.
 Ujegyház, Beseric'a nóua, Noerichu, (orasielu in Trans.).
 Ujházás, nou-casatoritu, neogamu.
 Ujhold, luna nóua.
 Ujit, innoiesce, schimba, preface; —ás, innoire.
 Ujítmány, innoitura.
 Ujító, innoitoriu.
 Ujitol, innoiesce, schimba, preface; —ás, innoire etc.
 Ujj, degetu (dela mani si pitióre); maneca; ujjat huzni, a se lua la cërta (cu unulu mai tare); hü-velyk—, policariu, (lat. Pollex); mutató —, aratatoriu; közép —, miiduloctu; gyürüs—, ânelariu; kis—, degetulu micu.

Ujjacska, degetielu, degetutiu; ma-necutia.
 Ujjantyú, v. Ujantyú.
 Ujjas, manecariu, peptariu cu ma-neci, scurteica, mintenelu, zabunu.
 Ujjatlan, adi. et adv., fóra degete, ciungu de degete; fóra maneci.
 Ujjhegy, buriculu degetului.
 Ujjhuzás, cautare de cërta, natura certaretia.
 Ujjol, atenge cu degetulu.
 Ujjong, Ujjongat, chiúie, dà cliotu, salta de bucuria, face galagia, (ital. galloria).
 Ujtrakás, ticnerca degeteloru, puse-tiunea degeteloru (la fortepianu).
 Ujju! vivat!
 Ujlak, colonia.
 Ujmise, primitia, prim'a liturgia (a unui preotu hirotonitu).
 Ujmódi, modernu, de moda nóua; moda.
 Ujnyi, de unu policariu, de unu de-getu.
 Újlag, Újolan, Újonnan, nou, din nou, évasi, repetitu.
 Újonez, s., recrutu, ostasiu nou, ti-ronu; adi., novitiu, nededatu, ne-deprinsu, neexercitatu, nepatitu; —állítás, recrutare, recrutatiune, inrolamentu (la óste); —oktatás, eexercitiu de recruiti; —szállit-mány, transportu de recruiti; —szedés, recrutatiune.
 Újjonczoz, recrutéza, inroléza.
 Újjonnan, din nou.
 Újjonoz, innoiesce; este amicu de in-noituri, cauta lucruri nóua.
 Újonszülött, nou-nascutu, infante.
 Újontán, din nou.
 Újonti, nou, próspetu, frescu.
 Újonz, v. Újjonoz.
 Újonzat, innoitura.
 Újonzó, noitoriu, innoitoriu.
 Újoslag, Ujra, din nou, din capu.
 Újippercz, inchiaietur'a degetului.
 Ujra, din nou.
 Ujrakeresztelés, anapabtismu, alu doilea botezu, botezu repetitu.
 Ujrakeresztelő, anabaptistu, (secta relig.).
 Ujság, nouatate, ceva nou, scire

- noua; diariu, gazeta, foia publica;
 --hordó, gazetariu, portatoriu de gazeto; —iró, publicistu, diaristu;
 —kiadás, espeditiune de diariu;
 —kivánás, —vágy, curiositate, indiscretiune; —lap, —levél, diariu, foia publica, gazeta.
- Újságol, spune nouatati.
 Újszerzeményi, de acuisitiune noua, (jurid, ung.).
 Újszótan, neologia.
 Újtalálmányú, de inventiune noua.
 Újúl, se innoesce, se renoesce, se repara, se restaurea.
 Újulás, Újulat, innoire, inprospectare, restaurare, recreare.
 Újvágy, curiositate.
 Újvágyó, curiosu, indiscretu.
 Újvidék, Neoplant'a (orasiu).
 Újvilág, Americ'a.
- Ujjzába, sugelu, dorere la degetu.
 Ulászló, Vladu, Vladislau, n. pr.
 Ulrik, Ulrich, n. pr.
- Ún (valamit), i se uresce (de ceva), se desgusta; únja magát, ii este uritu, ii e tempulu lungu.
- Unadalmas, uritiosu.
 Unadalom, uritu, s.
 Unakodik, Unalkodik, ii este uritu, i se uresce, ii e tempulu lungu.
 Unalmas, adi., —au, adv., uritiosu.
 Unalmaskodik, se ocupa cu lucru uritiosu.
- Unalnaz, Unalmaztat, v. Untat.
 Unalom, Unatkozás, Unatkozat, uritu, s., —üző, distractivu.
 Unás, Unat, v. Unalom.
 Unatkozik, ii este uritu.
 Unatkozott, uritiosu.
 Unatlan, v. Untalan.
 Undok, scârnavu, spurcatu, deformu, hîdu, hîdosu, uritu.
 Undokit, scârnavesce, spurca, deforma, hîdiesce.
 Undoklatos, v. Undok.
 Undokodik, v. Undokul.
 Undokol, urgiscesce, ii e grétia, ii este scârba (de ceva).
 Undokság, scarnavia, spurcaciune; scârna, scermetu, stercu, putóre; rusîne, infamia.
 Undokúl, v. n., se spurca, se scâr-
- navesce, se manjesce; adv., scârnavu, infamu.
- Undor, grétia, urgia, oróre, scârba.
 Undorít, ingretiosiaza, insufla urgia.
 Undorító, gretiosu, urginatu, scârnavu, scârbosu.
 Undorodás, v. Undor.
 Undorodik, ii e grétia, se ingretiosieza, se scârbesce.
 Undoros, v. Undorító.
 Unodalom, uritu mare, lipsa totala de ocupatiune.
- Unoka, nepotu, nepóta; kis —, ös —, stranepotu, stranepóta; —fi, nepotu de atroci'a spítia, nepotu in linia drépta; —gyermek, —testvér, varu, vara; —hug, nepóta (in linia colaterală); —leány, nepóta (in linia drépta); —öcs, nepotu colateralu, (din frate, din sora, din varu, din vara).
- Unos-untig, pan'la grétia, preste mesura, de uritu.
- Unottfa, furca de torsu; v. Guzsolya.
 Unszol, imbiie; v. Kénytet.
 Unszolat, imbiiere, imbiietura.
 Unt, uritiosu, urginatu, neplacutu, gretiosu.
 Untalan, adi., —úl, adv., ne'ncetatu, necarmatu, fara restempu, fara pauza, intinsu.
 Untat, face a tí se urí; —ás, uritu, s.
 Untig, pan'la grétia, de uritu.
- Úr, domnu; domnitoriu, principe (in Rom.), coconu, jupauu (popul.); domnulu casei; az úr, dumneata, domni'a-ta; szavának ura, omu de parola; —asztala, s. cuminecatura; —dolga, —szolgálat, iobagia (in Ung. et Trans.), claca (Munt.), boierescu (Mold.); —fi, domnisoru, coconasiu; —hölgy, dómna, dama, cocóna; —isten, Dumnedien; —jog, dreptu regalu, monopolu boierescu (in feud.); —jövetel, adventu (in ecles. apus.); mennybemenetel, inaltiarea Domnului; —mutató, monstrantia, (ecl. ap., in care se tine cuminecatur'a); —napja, joi'a verde, (ecl. apus.); —rendű, aristocratu mare, boieriu de frunte, boieriu protipendatu,

- de rangu înaltu, domnescu; — vacsora, s. cuminecatura (la protest.); — vétele, cuminecatura (catol. et ortod.).
- Uracs, domnisoru, coconasiu; craisioru (Rom. in satjocura), paraleu, paanelu, leusioru, baronelu, baronu (in sensu ital., adica stren-gariu).
- Uradalmi, dominalu, din dominiu, din mosi'a domnéscă.
- Uradalom, dominiu, domenu, proprietate (Rom.), posesiune (in feud).
- Ural, tituléza cu dumnéta, cu domnule; recunósce de domnu.
- Uralg, domnesce, domina.
- Uralkodás, domni'a, dominare.
- Uralkodik, domnesce, domina, rege.
- Uralkodnívágyás, pofta de-a domni, ambitiune la domni'a.
- Uralkodnívágyó, ambitiosu la domni'a.
- Uralkodó, domnitoriu; rege, regente, imperatu, imperatoriu; — ház, casa domnitória, dinastia; — né, domnitória; regenta, regina, imperatésă; — társ, coregente.
- Uralmi, de domni'a, de dominatiune; de dominiu, de proprietate.
- Uralom, dominiu, proprietate, posesiune; domni'a, dominatiune.
- Uras, adi., — an, adv., domnetiu, domnosu, nobilu, boierescu.
- Uraság, domni'a, domnu, boieriu; — ház, casa domnéscă.
- Urasági, domnescu, boierescu, dominalu; de alu, (a, ai, ale) dóm-nului, dómnei.
- Uratlan, adi. et adv., fara domnu, parasítu, de pripasu, alu (a) ni-menii).
- Urbér, urbariu, prestatiunea tieraniloru catra boieri, iobagi'a; v. Urdolga, Urszolgálat la Ur; — törvény, urbariu, lege urbarială.
- Urbéri, adi., — leg, adv., urbarialu.
- Urdal, domina, (una regiune).
- Urdalópont, punctu dominatoriu, (strateg.).
- Urfi, domnisoru, coconasiu; cadetu, iuncaru.
- Uri, domnescu, boierescu; nobilu; — imádság, rugatiunea Domnului,
- Tatalu-nostru; — rend, casta dom-nésca, clase, stare boierésca; — szék, foru dominalu, judecatoria dominală (in feud.), forum domi-nale, sedes dominalis); — tők, ludau, bostanu domnescu, (Cucur-bita pepo, in forma turtita).
- Úristen, Dumnedieu, Dieu.
- Urkokdik, face pe domnu, jóca rola de domnu, face pe boieriu, se coconesce, tine nasulu in ventu.
- Urkol, latiucesce, face latí, impletésce.
- Urlak, castelu, costéiu, palatu, res-identia domnéscă.
- Úrné, Uraő, dómna, cocóna. boie-róica.
- Urogály, becatiu de padure, becatiu de tufa, (snepu).
- Urok, latiu, ochiu de latiu, ochiu de sita.
- Usdi! cara-te! usi'a!
- Ussant, Ussint, scapa, se pitula, o tulesce, ia la sanctós'a.
- Úsz, Uszamik, Úszik, innóta, nóta.
- Uzadék, aluviune, pamentu alu-vialu, pamentu adusu de apa; — jog, dreptalu aluviuniloru si alu coluviuniloru, (jus alluvionum et coluvionum).
- Uzály, códa, (ital. coda), simara, (lat. syrma, — atis), viganu cu códa, rochia cu slepu; — vivő, portatoriu de simara, portatoriu de slepu.
- Uzám, aripióra, pina (de pescce, lat. et it. Pinna).
- Uzamik, Uzamodik, innóta.
- Uzány, laptuc'a bróscei, (Potamo-geton); papur'a bróscei; bóia, bo-lina, semnulu anghirei (unde este aruncata), tón'a ancorei; — kötél, boleína, (marin).
- Uzár, carabusiu notatoriu.
- Uzsás, innotare, notu, innotu.
- Úszda, v. Úszoda.
- Úszdogál, inuóta incóce 'ncolo.
- Uzsfá, lemnu adusu pe apa, lemnu plutitu, lemnu notatu.
- Uzsiť, v. a., asmutia, sumutia (canele); — ás, asmutiare, sumutiare.
- Uzszka, cimice de apa, plosuitia de apa, (Notonecta).

Uszkál, v. Uszdogál.

Uszkár, cane floccosu, canc de apa, (Canis aquaticus), pudli.

Uszkorál, v. Uszdogál.

Uszó, notatoriu, innotatoriu; — mászó, amfibiu, animalu victinitoriu si pe uscatu si in apa; — mester, magistru de innotatu; — mester-ség, art'a innotatului, maiestria de innotatu; — mü, vasu, luntre, vaselu; — tíztelep, batería notatória.

Uszouy, aripióra, pina; v. Uszam.

Uszotfá, v. Uszfá.

Uszovány, aluviune; v. Uszadék.

Uszszakál, caturu, (Caturus, planta de Ostindia); kód'a calului, barb'a sasului.

Usztat, plutesce, aduce pe apa; pórtá de nasu, insiéla.

Usztatható, de plütitu.

Usztató, innotatoriu, plütitoriu; scal-datória (de vite).

Ut, Út, cale, carare, poteca; pasagiu; drumu asternutu; calatoria, viagiu; utnak indul, maneca, pornescé la drumu; utba igazít, indirépta (pe cineva); mustra; corege; — árok, siantulu drumului, trincea alaturea drumului; — díj, tácsa de drumu, competéntia de drumu (la amploiati); — fél, cale de laturí; calea diumetate; — félen, alaturea drumului, langa drumu; utonutfélen, pretotíndeni, preste totu; — hivatal, comisariatu de drumu; — irány, directiunea drumului, indreptariu la drumu; — jegy, biletu de drumu; — kar, stólpu cu bratia, colóna cu bratia, aratatoriu de drumu; — kerülő, calausu calare, premergatoriu; — kő, pardoséla, pétra de pardosítu; — közben, in drumu; — levél, pasportu; mellék—, cale alaturea; — mód, metodu; — mutató, calausu, indreptatoriu, conductoriu, conducatoriu; — pénz, bani de drumu, bani de calatoria, viaticu; — törés, spargerea drumului; — ügyelő, comisariu de drumu, inspectoriu de drumu;

—vám, vama de drumu; — vesztés, ratacire din drumu, perderea drumului; — vezéző, calausu; — vezeték, viaductu.

Utal, v. a., (—hoz, —hez), indirépta, conduce (la —), asemna (citra —); se provóca (la —), se adreséza; —ás, indireptare; adresare etc.

Utál, despretiuesce, uresce, ii este urítu (de cineva); —ás, —at, despretiu, urgia, scárba; —atos, adi., —an, adv., gretiosu, scár-bosu, urítiosu, urginatu, hídosu.

Utálatoskodik, Utálkodik, produce urgi, face scárbe.

Utálatosság, urgia, scárba, scárnavía.

Utaló, adresatoriu, adresante; —bank, banca de giru, (comerc).

Utalócz, neomida, (Neomida, specie de insecta).

Utálság, scárnavía, scárba, uritiune.

Utalt, Utalványozott, adrosatu; asemnatu; szükségbeli —, adresatu din necesitate.

Utalvány, adresa; asemnatiune, (As-signatió); —os, asemnatu.

Utalványoz, adreséza; asemnéza.

Utalványozó, Utalványzó, adresante, adresantu, adresatoriu; asemnatoriu.

Után, postp., dupa, in urma, poi, post; utánam, utánad, utána etc., dupa mine, tine, elu (ea); —fa, surcelu, surescentia de arbore; —járás, cautare; ingrijive; fatiga, ostenéla; concurrentia; —keltez, v., postdatéza, datéza dupa emanare (a cutarui actu); —kép, copia, imitatiune, imagine imitata; —képez, imitéza, imita, decopiazá; —metszés, —metszet, imagine contrafactu; —néző, respiciente, (finant.); —növés, surescentia, surcelu; —nyomtatás, —nyomat, contrafactura, retiparire furtiva (cu violarea dreptului altora); —nyomtatott, —nyomott, retiparitu, contrafactu; —öntett, tornatu in gipsu, tornatu in forma, copia tornata; —rajz, desemnu dupa modelu, modelu decopiatu; —vésés, contra-

facere in arama, sculptura imitata; —vetőleg, adv., in modu supplementariu, in urma.

Utánajár, urmaresce, calca in urma; concurge, cere.

Utáncs (vörös), Orang-utangu, (specie de maimutia).

Utánoz, imita, imitéza; —ás, imitare; —at, imitatiune; —hatlan, noimitabile, ce nu se póte imita.

Utánzat, imitatiune; —lan, neimitatu.

Utas, calatoriu, pasageriu.

Utasít, indirépta, adreséza; asémna; da instructiune.

Utasítás, indireptariu, instructiune.

Utasító, indireptariu, disponente, manufactoriu, conductoriu.

Utasítvány, asemnatiune; instructiune, regulamentu, ordinu.

Utász, pioneriu, pioniru, (milit.); —kar, corpu de pioneri.

Utatlan, neamblatu, nebatutu (drumu).

Utaz, calatorosce; —ás, calatoria, viagiu.

Utazási, de calatoria, de viagiu.

Utazó, calatoriu, drumariu, pasageriu; de calatoria.

Utba-igazítás, indireptare, inviatune; mustraré, inputatiune, corectiune.

Uteza, strada, pasagiu, cale, ulitia; —csatorna, canalu, scocu de strada; —dal, cantecu de strade; —koptató, derbedeu, pierde-vara, teleleu, baronu de strate, comisariu de pavagiu, craidonu; —rakó, pardositoriu, asiediariu de pavagiu.

Úti, de drumu, de calatoria, viaticu; —fű, —lapu, limb'a oici, érba grasa de gradina; plantagea, plantagino, patlgea, (Plantago); —köleség, spese de drumu, bani de drumu; —lépés, pasu de calatoriu, mersu de drumariu; —társ, soçiú de calatoria, companionu de drumu.

Utmód, metodu.

Utmutatás, instructiune, indireptariu, norma, normativu, regulamentu.

Utó, consecente, urmataretiu; sucesoriu, urmasiu; descendente, elironomu, crede, ereditoriu; poste-

ritate; fiue, capetu; partea din urma; posterioru; —bánat, mentea din urma; penitentia tardia; utóbánat eb gondolat, ii lipsesce mintea din urma; —csapat, —sereg, ariergarda, céta din urma; —ember, ostasiu din dosu, ostasiu dela spate; —étek, —póme, fructe (la mésa mare); —fájdalom, doreri dupa nascere; resimtiementé, pl.; —fizetés, platirea restului, plat'a restantiei; plata suplinitória, saldu indeplinatoriu, saldu supplementariu; —gondolat, cugetu reserbatu, (Arriérepensee); —gyerek, —szülött, postumu, nascutu dupa mórté; —hang, —hangzat; resunetu, ecou, resunantia; —harczvonál, lini'a din-apoi, (milit.); —hír, renume pastratu, reputatiune remasa; —hűbér, feudu secundariu; —iz, gustu remasu in gura, gustu resimtitu; —játék, farsa; jocu din urma, scena supplementaria; —kor, —világ, posteritate, sucesori, urmasi, pl.; —liszt, farina ordinaria, zapsite, pl.; —lóm, retrogarda, códa de armata; —nász, ospetiu dupa nunta; —növés, sucescentia, surcelu; —oldal, flanca din urma, (milit.); —rag, suficsu; —szak, apodose (in perióde), partea din urma; —szület, culesu pe urma; —tag, silaba finale; —táj, fundu (de regiune).

Utobb, mai apoi, mai tardiu; —emlitett, memoratu mai in urma.

Utobbi, urmatoriu, sucesoriu, celu din urma, celu din apoi.

Utod, sucesoriu, urmasiu; descendente, elironomu; —ság, sucesiune.

Utól, dinapoi, inapoi, indereptu; partea din urma, códa.

Utólag, adv., in modu supplementariu; a posteriori.

Utólagos, adi., —an, adv., supletivu, in forma de supplementu.

Utóler, ajunge; (észszel), coprinde, pricepe, intielege.

Utól-írat, postscriptu.

Utoljára, in fine, in urma.
 Utóljáró, postpuscetiune.
 Utólmunkál, are urmari, are consecutie, produce efecte posteriore.
 Utolsó, celu (cea) din urma, ultim, ultimariu, finale.
 Utólszor, mai pre urma, in fine, in urma.
 Utonállás; lotríá, latrociniu, asasinata.
 Utonálló, lotru, asasinu, talchariu.
 Utonjáró, calatoriu, drumariu, pasageriu.
 Utósó, v. Utolsó.
 Utószak, apodose (in perióde).
 Utrakelés, manecare, pornire la drumu.
 Utravaló, de drumu, de cale, viaticu, bani de drumu.
 Utsza, strata; v. Utcza.
 Utufutó, Utufutu, alergatoriu.
 Uzsonna, cinisióra; v. Ozsonna.
 UzSORA, usura, camata; — törvény, lege in contra usurariei.
 UzSORÁL, UzSORÁZ, este usurariu, face camatarii.
 UzSORÁS, usurariu, camatariu.
 UzSORÁLKODIK, v. UzSORÁL.

Űdit, Űdvit, recoresce, recreaza, restaure, re'ntaresce.
 Űdlövés, Űdlövés, salva, puscatúra de bucuría, salutáré prin puscaturi.
 Űdő, v. Idő.
 Űdől, serbéza, pauséza, face pausa.
 Űdőlő, miediúina; parte de botaru.
 Űdül (neki v. fel—), se vindeca, se re'nsanetosiéza, se indrépta, se restaure, se tamaduesce, isi vine in fire; cresco, prosperéza; v. si Idül.
 Űdílet, vindecare, insanetosiare, restaurare.
 Űdv, ferícire, salute; v. Idv; — ige, evangeliu, evangelia; — locde, Valhala (pentru germani).
 Űdvez, Űdvezít, v. Idvez etc.
 Űdvös, adi., — cn, adv., mantuitoriu, salutaru; ferice, fericitu.
 Űdvösség, ferícire, mantuintia; vindecare, salubritate.

Űdvöz! — lógy! Bucurate! fii binecuventatu!
 Űdvözlet, salutare, binetiu.
 Űdvözöl, saluta, dá binetiu; binecuventa.
 Űdvözölj! presentati! (milit.).
 Űg, buiestru, tropu, tropotu, trapadu.
 Űget, calarosce in buiestru, merge in tropu.
 Űgetés, v. Űg.
 Űgető, Űgetve, in buiestru, in trapadu, in tropu.
 Űgy, afacere, tréba; cauza; procesu, lite; fatiga, ostenéla; nines kezem ügyiben, nu'mi e de judemana; — állás, faptu, starea lucrului; — baj, greutate, fatiga; — barát, partisanu; — biztos, mandatariu, agente, agentu; — döntő, adi., — döntőleg, adv., decisivu, definitivu; precumpanitoriu, preponderante; peremptoriu, — eljárás, decursulu afacerii; — elnök, curatoriu; — fél, partisanu, amicu; — fellebbezés, apelatiune; — folyam, — menet, cursulu cauzei; — gyakolat, praxe, deprindere, exercitiu; — igazgató, directoriulu cauzelor de judecata; — igazlás, justificarea cauzei; — irat, actu judecatorescu, actu de procesu; — szoba, cancelaria; — terem, cabinetu; — tiszt, consulu; — út, institutu; — vezető, — vivő, — viselő, agente, agentu; — viselőség, agentura.
 Űgyefogyott, scapatatu, lipsitu, nevoiesiu, miserabilu, ticalosu, vaidelu; ne'ndemnatecu, metelcu; — ság, lipsa, miseria, ticalosia, vaidelu; natangia.
 Űgyekezés, adoperare, ingrijire; fatiga, ostenéla.
 Űgyekezés, diligentia, silintia, sirguintia.
 Űgyekezik, Ugyckszik, se adopera, isi da ostenéla, se silesce, se sirguesce, pune silintia.
 Űgyel, ingrijesco, pórtá grija, ia amente, e diligente, inspectéza, su-praveghiaza; provede, procura.

Ügyelet, inspectiune, ingrijire, portare de grija, luare amente.
 Ügyeletes, ingrijitoriu, supravigliamentorin; acuratu, punctualu.
 Ügyelő, inspectoriu, intendante, intendente, ingrijitoriu, factoriu; —ség, factoria; intendantura, (de ecs. la milit., la finant.).
 Ügyeltet, destépta luare-amente, bate la ochi; face se ingrijésca.
 Ügyes, adi., —en, adv., indemnaticu, indemanaticu, destoptu, capace, deprinsu, istetiu; —bajos, anevoiosu, greu; —ség, destoptatiune, capacitate, istoffime, destheritate.
 Ügyeskedik, e indemnaticu, e istetiu.
 Ügyész, advocatu, procuratoriu; v. Ügyvéd; —segéd, adiunctu, concipiente; —vallás, punere de advocatu, dare de procura, dare de plenipotentia, constituire de advocatu.
 Ügyészi, de advocatu, advocatialu.
 Ügyészkedik, face pe advocatu, pórtá advocatura.
 Ügyészség, advocatia, advocatura.
 Ügyetlen, adi., —til, adv., nendemnaticu, nededatu, neistetiu, nedeprius; —ség, nedepriudere, stengacia, neistoffime.
 Ügyevesztes, Ügyevesztett, causa perdata, procesu perlutu, (lat. causa cadera).
 Ügyibe, cumu se cade, curendu.
 Ügykődik, pórtá procesu, face po agente.
 Ügylet, afacere, causa, tréba.
 Ügylő, factoriu, agente, omu alu trebei.
 Ügynök, agente, consulu; procuratorin.
 Ügytelen, fara tréba, neocupatu, fara ocupatiune.
 Ügyvéd, advocatu, fiscalu, (in Ung.); had —, auditoriu.
 Ügyvédkedik, v. Ügyészkedik.
 Ügyvédlet, procura, procuratura.
 Ügyvédség, advocatia, advocatura; advocatii, colegiu de advocati.
 Ügyvédvallás, v. Ügyészvallás.
 Ügyevesztes, v. Ügyevesztes.

Ühődik, Ühög, putrediesce, se inpute, se strica.
 Ük, Jób-anya, strabuna, stramósia.
 Üker, v. Iker.
 Ükörke, scorusia, póm'a scorusiului.
 Ül, siede; clocesce; törvényt ül, tine judecata, judeca; v. Ülil.
 Ülesont, osulu cópsei, (Ischion, anat.)
 Üld, persecuta, in la góna, gonesco, prigonesco.
 Üldés, Üldet, persecutare, persecutiune, góna, prigoiniro.
 Üldögél, siede ne'ncetatu; —és, siedere ne'ncetata.
 Üldöz, persecuta; v. Üld; —és, —et, persecutiune, góna.
 Üldvagy, furia de a persecuta.
 Üledék, scursura, asiediatura, drojde, precipitatiune (chem.)
 Ülel, siede multu.
 Ülénk, fiesu, tiépènu.
 Ülep, siediuu, curu; v. si Üledök.
 Ülepedés, asiediara; precipitare, (chem.)
 Ülepedett, asiediatu; limpeditu.
 Ülepedik, se asiedia; se lasa la fundu, se precipitéza.
 Ülephegység, munte de straturi orizontali (geol.)
 Ülepit, limpediesce, precipitéza, (cuina, chem.)
 Ülepül, v. Ülepedik.
 Ülés, siedere, scaunu, sietiu, banca; siententia; clocire; —nap, di de siententia.
 Üleszt, precipitéza, (chem.)
 Ület, siediuu, curu.
 Üll, megüill, serbéza, tine serbatóre; —és, serbare.
 Üllö-fille nép, adunatura, plebe venetica, canalía.
 Üllet, serbatóre, festivitato.
 Üllnap, v. Innep.
 Üllő, serbatoriu, celu ce serbéza.
 Üllök, asesoriu, membru de tribunalu.
 Üllő, siediatoriu; clocitoriu; naeovalá; —hát, spinarea naeovaléi (la caldarari); —hely, locu de siedere, scaunu, sietiu; —munka, lucrü in siedere; —töke, butucu de naeovalá.

vala; —tyúk, cloca, closca; —vas, nacovala, incudino.
 Ültet, asiédia, pune; pune se clo-
 césca; planta, sadesce; —és, plan-
 tare, sadire.
 Ültetlen, adi., —(ll, adv., neplan-
 tatu, nesaditu.
 Ültetmény, plantatiune, plantagiú.
 Ültetményecs, cu plante; plantatoriu,
 colonu, locuitoriu alu unei colonii.
 Ültetményez, face plantage, cultiva.
 Ültető, Ültetményező, plantatoriu,
 plantatoria.
 Ültetvény, plantitia, surcelu, ramu-
 relu (mladitia), altoiu; sadu, re-
 sadu; v. si Ültetmény.
 Ümment, aromesce, motiaie, clipesco;
 da din capu; v. Bölint.
 Ümög, Ümeg, camasia, camésia.
 Ümögcsé, comesiua.
 Ünnepe, serbatóre, festivitate, solcni-
 tate; v. Innep etc.
 Ünnepeor, ospetiu, banchetu, prandiu
 domnescu.
 Ünő, juninca; v. si Üsző.
 Ünyölődik, se sbuciuma, se ostenesce.
 Ür, spatiu golu, spatiu desiertu; go-
 latate, vacuitate; calibru, (artil.)
 Üreg, s., borta, scorburu, vezuina;
 spatiu anumitu.
 Üregel, Üregez, bortesco, gavanesco,
 cuptoresce, gauresce.
 Üreges, bortitu, scorburosu, cupto-
 ritu; —koráll, corala cu celule,
 margénu gaunosu.
 Üregy, calibru (artil.)
 Üregeyz, calibréza, bortesco.
 Ürel, gauresce, scorburéza.
 Üres, adi., —en, adv., golu, desiertu;
 blaucu, bianco, (comerc.); liberu
 (óra, dí); vacantu (postu); gau-
 nosu, secu (aluna, nuca); —for-
 gatmány, giru in bianco (camb.);
 —idő, tempu liberu, otiu, neocu-
 patiune; —lovél, carthia alba,
 carta bianca.
 Üresedik, se desiérta, se golesce.
 Üresget, desiérta desu.
 Üresit, desiérta, golesco; —és, de-
 siertare etc.
 Üresség, golatate, locu golu, spatiu
 desiertu.

Üresül, v. Üresedik.
 Üresület, vacantia (la unu oficiu).
 Üresült, vacantu.
 Ürge, catielulu pamentului, (Mus no-
 ricus citellus, catu unu sderu).
 Ürgöncz, minatoriu, (milit.).
 Ürgyü, cuibu (de paseri).
 Ürit, desiérta, golesce; scóte la
 scaunu, face urdinare, urdina;
 —és, desiertare etc.
 Üritget, desiérta meren.
 Ürk, ochiu, latiu (la inpletitu).
 Ürmérő, mesura de calibru, (artil.)
 Ürmértök, mesura de capacitate, ste-
 reometru (la vasa).
 Ürmös, cu pelinu, pelinitu; —bor,
 viu amaru, pelinu.
 Ürmösit, Ürmöz, amaresce cu pelinu.
 Ürög, borta, scorburu, mina.
 Ürög-forog, isi face de lucru.
 Üröm, (pl. ürmök), artemisia, peli-
 nitia, (Artemisia); fejr —, pe-
 linu, absintu (Absinthium); tár-
 kony —, dragunu, salata impera-
 tésca, tarconu; —szesz, esentia
 de absintu.
 Ürös, desiertu, golu, gaunosu, scor-
 burosu; —ér, vena gola, (Vena
 cava, anat.)
 Ürpot, patrarelu (la tipogr.)
 Ürszék, scaunu de nópte.
 Ürtan, stereometria; —i, adi., ste-
 remetricu.
 Ürtartalom, capacitate, spatiu de in-
 capere (in vasu etc.)
 Ürü, berbecce; —czomb, armu, armure
 de berbecce; —toklyó, nótinu, ber-
 becentiu.
 Ürügy, protestu, steametu, cauza
 pretensa, ratiune pretensa; —szer,
 paliativu, (medic.)
 Ürüglés, pretestare, punere de pre-
 testu.
 Ürüglő, adi., —leg, adv., paliativu.
 Ürügyöl, cauta pretestu.
 Ürüil, v. n., se desiérta, se golesce;
 devine vacantu.
 Ürüilt, vacantu.
 Üsesint, indata; v. Tüstint.
 Üst, caldare, tigia; —dob, timpina,
 (lat. tympanum); —gyártó, —mí-
 ves, caldarariu.

- Ustök, motiu, ciufu, smocu; chica, cositia, plöta, (ital. ciuffo et cioca).
 Üstököl, Üstököz, smulge de peru, trage de chica.
 Üstökös, cu motiu, motiatu; cu chica, cu cöda; — csillag, cometu, stea cu cöda.
 Üstöllést, Üstellést, indata; v. Tüstint.
 Üstöz, Küüstöz, cuptoresce, bortescce.
 Üszk, tetiune; v. Üszök.
 Üszke, v. Üszö et Ünö.
 Üszköllö, resteu séu funo de jugu.
 Üszköpiül, impreuna, incöpcié, copuléza.
 Üszö, vitiea; juninea; vaca nefetata.
 Üszög, tetiune (din focu, din grau); gangrena.
 Üszögör, petimbrösa, (botan.)
 Üszögös, Üszkös, adi., — en, adv., tetiunoşu, arsu; ardiotoriu.
 Üszök, Üszk, tetiune (in cerealia); tetiune din focu.
 Üsztöke, oticu, curatitöria (la aratru).
 Üsztököl, curatie aratru; îmboldescce, stramura.
 Üszl, v. Üszö.
 Üt, v. a., lovésce, palesce, cioenesce; bate; nemeresce; dà (carte in cartoforia); ráüt, dà in cineva, plesnesce; asalta, navalesce, face iruptiune; semena (pruncii pariatiloru); dobra üt, licitéza; olajt üt, störce oleu, tescesce oleiu; pártot üt, se revólta, se rescöla, rebeléza, face rebeliune.
 Ütárny, contraumbra, (in pict.)
 Üteg, batería, numeru anumitu de tunuri; tactu, (mus.); — szerül, pe tactu, dupa tactu; — szilárd, siguru in tactu; — védör, escort'a bateriei, paz'a bateriei.
 Ütem, Üteny, tactu, (mus. etc.)
 Ütér, artería.
 Ütös, lovire, lovitura; — hely, venetare, vélcedíme, inflatura din bataia.
 Ütközös, bataia (cu inemicu); conflictu, lovire, colisiune, bufnire.
 Ütközet, batalía, fapta de arme; — belí, de batalía, despre batalía; — hely, loculu batalici; — rend, lini'a batalioi.
 Ütközik, se lovesce, se bufnesce; se scandalesce, se smintesce. (in vreo fapta); se mira, stà la mirare; dà batalía, se bate.
 Ütközö, celu care face batalía, combatante; care se lovesce, se bufnesce, care vine in conflictu; scöba (la ineuictöria).
 Ütlek, Ütlek, bataia, ciomagéla.
 Ütlegez, bate, ciomagesce, dà pe foi.
 Ütlik, se bufnesce, dà (preste ceva); v. Ötlik.
 Ütö, batotoriu, lovitoriu; batalgu, maiugu, pisalugu, ciocanu; limba (de clopotu); — kártya, carte de aruncatu (in jocu).
 Ütödik, Ütödzik, se lovesce, se impedece, se bufnesce, se cioenesce; se scandalesce, se smintesce.
 Ütöget, bate mereu.
 Ütöke, tangente, (matem.)
 Ütökös, berbecce (de batutu pociumbi).
 Ütöl-hatol, balbaie, se incurca in vorba.
 Ütömviv, herbecaria, (mechan.), unélta de batutu (pari, pociumbi).
 Ütöóra, orologiu batotoriu.
 Ütörugó, cörda batetöria, (mechan.)
 Ütösor, refrenu, (poes.)
 Ütött kopot, invecitu; auditu pan' la grétia.
 Ütövésít, dalta (la lemnari), icu, pana (lata de scobitu lemnulu).
 Üttet, pune se lovésca, séu se störca.
 Ütül, maiu, maiugu, pisalugu, ciocanu, batalugu.
 Ütvös, aurariu; v. Ötvös.
 Üvecs, mióra; nórina, oitia de anu.
 Üveg, s., glaja, sticla, vitru; adi., de sticla, de vitru; — ablak, feréstra de sticla; — ájtó, usia de sticla; — árus, glajariu, sticlarium, vitariu; — ház, floraria; — huta, — kol, glajaría, sticlaría, fabrica de vitru; — könny, picatura de sticla; — lámpa, falinariu de sticla; — máz, glasura, vitrina; — mü, sticlaría, marfa de sticla; vasu de sticla, artefactu de sticla; — nemü, sticlosu, de sticla; — óra, clepsidra, orologiu de apa; — pohár, pacharu de apa; — szék, — szekrény, armariu, sieriü de sticle;

színi, verde cá stiel'a; — tábla, ochiu de feréstra, tabla de sticla; discu de sticla; — tajt, spuma de sticla.

Üvegzet, glasura, vitrina, smaltu, (ital. smalto).

Üvölt, siniera, bubuie, muge, urla, vijaie.

Üvöltés, sinieratura, mugetu, urletu.

Üvöltöz, siniera, mereu, muge ne-curmatu, (furtun'a, orcanulu).

Üz, Üzdögél, alunga, fugaresce, ia po fuga, persecuta, gonesece, ia la góna, mana (cai); kereskedést üz, pórtá comerciú, face negutia-toria; bolondot iiz, isi bato jocu.

Üzde, floraria.

Üzdüh, furia de tauru.

Üzeg, mechanismu, motoriu, ma-china miscatoria, (róta etc.).

Üzekedés, gonire (a vacci).

Üzekedik, e de gonitu, ambla dupa tauru.

Üzelem, afacere, tréba; specula.

Üzelkedik, ambla puslau, bate lel'a.

Üzemény, afacere, tréba; specula.

Üzen, anuntia, face de scire; v. Izen.

Üzenet, nuntiu, scire, mesagiu.

Üzent parancs, porunca avertita, (milit.).

Üzör, omu de afaceri, omu alu tre-bei, speculantu, comerciantu.

Üzörkedik, v., face tréba, face spe-cula, speculéza, trafica.

Üzérlet, afacere, tréba, specula, co-merciú, negotiatoria, trafica; ocu-patiune.

Üzörség, mesteria, mestesiugn, (ital. mestiere), profesiune; v. si Üzérlet.

Üz füz, incurca, incalcesce.

Üzlet, v. Üzérlet et Üzörség; — ág, ramu de industria, ramu de co-merciú; — vivő, portatoriulu trebei.

Üzöbe veszen, ia la fuga, alunga, fugaresce, ia la góna.

Üzödés, Üzödik, v. Üzekedés etc.

Üzöke, tiestu, tigua, copaitia, (lat. mod. Cupella, ital. copella, in chom. et metal., la curatitulu au-rului si argint.).

Üzökész, v. a., capeléza, curatia auru pe copaitia (cu conusia si cu osu arsu).

Üzöl, mirosa.

Üzőucz, persecutoriu, haiducu; gon-daruru; practicanu.

Üzőnczködik, face pe persecutoriu, are sierbitiu de persecutoriu; practiséza (in cancelaria).

Üzőnczés, pracsá, pracsce.

V.

V. = vagy, séu, ori, veri; v. ő. = vesd össze, compara, alatura, conferesce, (testu, copia etc.).

Vacsokol, batucesce, turtesce; stri-vesce.

Vacsog, se bocesse, se caoie, se vaiefa, plango cu sbieratu.

Vacsora, cina; vékony —, cinisióra; Urvacsorája, s. cuminecatura, s. impartasire; — esillag, Inceferu de sör'a, (Vesperus, stella Vene-ris); — vesztő, v. Tüzpille.

Vacsorál, cina, cinéza, (fr. souper); — ás, cinare.

Váczi, Vatiu (orasiu in Ung.).

Váczi, vatianu, din Vatiu.

Vaczkolódik, se vércolesce, se in-verte incóce 'ncolo.

Vaczkor, póma padurétia; maru pa-duretiu; péra padurétia, corobé-tia, (Trans.); — fa, pomu padu-retiu.

Vaczkos, indcsatu, grosn.

Vaczog, clantiaie, dárdaie (dintii); — ás, clantiaire etc.

Vaczogtat, face se clantiaie.

Vaczok, asternutu (la vite), zaca-tóre.

Vád, acusa, incriminare; denun-tiatiune; lésa de pesci (in riu); ha-mis vád, calumnia; — állapot, stare de acusa, incriminare, invinuire, (jurid., lat., reum facere), tragero

in judecata criminala; — cljárs, procedura de incriminare, procedura acuatoria; — eset, acuatoriu, (gramat.); — irat, — levél, libelu; — pont, punctu de incriminare, obiectulu acusoi.

Vad, adi., selbaticu; spariosu, (vit'a); surdu; naucu, hebeucu, stupidu; s., féra selbatica; omu selbaticu; venatu; — állat, féra, bestia; — ápoló, vighietoriu preste venatu; — bika, bouuru, (Bos urus), zimbru (slav.), tauru selbaticu; — borsó, lintisióra, mazare selbatica; — disznó, gliganu, mistretiu, porc selbaticu; — ember, omu selbaticu, omu ferosu; embermajom, satiru (specie de maimutie); — eme, — emse, gligana, scrófa selbatica, mistrétia; — galamb, porumbu selbaticu; — gesztenye, castana selbatica; — gyömbér, gimberiu selbaticu, zaracitia, (Zinziber, is); — hus, carne de venatu; gungrena; — iz, gustu stricatu; — juh, óie selbatica; — kan, veru selbaticu, gliganu, mistretiu; — kecske, capra négra, capra de rupe, (Rupicapra); — kert, menageria, gradina cu animale; — kos, tiapu negru; — kóris, frasinu selbaticu; — macska, mília selbatica; — méh, albina de padure; menta, mint selbatica; — olajfa, oleastru; — orv, furu de fere selbaticu (din locuri oprite); — sáfrány, safloru; — számár, onagra, asinu selbaticu; tanya, culciusu de féra; — til, opréla de venatu; — vita, disputa infocata, cérta; — zubony, vale selbatica, apa de munte, riu de munte.

Vádalkozik, v. Vádaskodik.

Vadalma, maru paduretiu, corobétia, (Trans.).

Vadas, adi., cu selbaticii, cu fere selbaticu; temedu, sfiosu, selbaticu; — kert, menageria.

Vádaskodik, acusa, denuntia, incrimina, invinuc.

Vadász, s., venatoriu; v. a., venóza, esc la venatu; — ás, venaru; — eb,

cane de venatu; — kar, corpu de venatori; — kerület, reviru de venatu; — kés, hangeriu, cutítu de venatoriu; — kürt, bucinu, bucinumu, cornu; — madár, pasere venatória, pasere rapitória; — nyelv, limbagiulu venatoriloru; — öltözet, costum de venatoriu; — puska, flinta de venatu; — szó, terminologia de venatoriu; — zaj, chiotu de venatori; — zászlóalj, batalionu de venatori.

Vadászat, s., venatu, venatória, venatoria; — beli, de venatu; — jog, dreptu de venatu.

Vadászható, de venatu, ce se póte vena.

Vadászi, adi., — lag, adv., venatorecu, de venatoriu, cá la venatori.

Vadászkodik, v., face pe venatoriu.

Vadászó, venatoriu.

Vadászos, venatorecu, de venatoriu.

Vadászság, venatoria, venatu.

Vadit, selbatacesce; instraira.

Vadka, otca, olerca, vinarsu reu.

Vádlat, acusa, incriminare, invinuire.

Vádló, Vádoló, acuatoriu, denuntiatoriu, incriminatoriu.

Vádlott, acusat, incriminat.

Vadmák, macu selbaticu.

Vadó, vulturu censusu, (Vultur cinereus).

Vadocz, adi., temedu, sfiosu.

Vadócz, neghina, zizania, lóla, (Lolium).

Vadóka, póma padurétia, corobétia, (Trans.).

Vádol, acusa, denuntia, incrimina, invinuc; imputa; — ás, acusare etc.

Vádolóirat, libelu.

Vadon, adv., selbaticu, in modu selbaticu; desiertu, pustétiu; — fa, arbore de codru; — szép, selbaticu frumosu, — új, nouletiu, nou de nouitu.

Vadoncz, s., planta selbatica.

Vadong, v., sc póta cá selbaticu.

Vadongó, selbatica, feroce, paduretiu, do codru.

Vadonság, selbaticia, ferocitate; codru selbaticu, regiune selbatica.

- Vadony, v. Vadonság.
 Vádoskopik, defaima, calumniaza.
 Vadság, selbatecime, ferocitate, bar-
 baria; fapta barbara, fapta feroce.
 Vadúl, v. n., se selbatecesce, se
 instraina; adv., in modu barbaru;
 in modu stupidu, cá unu hebeucu.
 Vág, taia; despica; spinteca, mace-
 léza; bate; tóca; ataca; erect—,
 lasa sange; szakomba vág, taia
 in specialitatea mea; cade in re-
 sortulu meu; —ás, taiare etc.
 Vágány, crestatura, taiatura, curma-
 tura, despicatora; vagauna, gaóza;
 calea carului, urma de róta, rotagiu,
 urma de caru, ogasia, vagasiu.
 Vágásos, plinu de taiaturi; cu urme
 de róta.
 Vágat, taiatura; lovitura; usítia de
 caléscá.
 Vágaték, urma de róta; curmatura;
 crestatura; —os, curmatu, cre-
 statu.
 Vágatlan, netaiatu; necrestatu, ne-
 curmatu.
 Vágcsál, taia desu, cioplesce; ciór-
 saie, ciocártesce.
 Vagdal, despica, taia in bucati, taia
 meruntu; intiépa, inpunge; —ás,
 despicare etc.
 Vagdalék, paia meruntiate, pl., síscá;
 tocatura (de carne, de legume,
 fr. Ragout).
 Vagdalkozás, taiare in sabii, lupta
 in sabii, duelu; inpunsetura.
 Vagdalkozik, dueléza; —intiépa, in-
 punge; satiriséza, isi bate jocu.
 Vagdalódzás, inpunsura; satirisare,
 bajocurire.
 Vagdalódzik, inpunge; satiriséza, ba-
 jocuresce.
 Vágdogál, v. Vágcsál.
 Vágdos, Vagdos, despica, spinteca,
 taia in bucati; taia meru.
 Vágfegyver, arma de taiatu.
 Vágfog, Vágófog, dinte muscatoriu.
 Vágító, locu de padurita; taiatura
 (in padure).
 Vágizom, muschiulu dintelui.
 Vágó, taiatoriu, macelatoriu; de
 taiatu; —hal, sfárluga, plevusca,
 (specie, Cyprinus gobio et Cobi-
 tis barbatula); —legény, sodalu
 de macelariu; —marha, vita de
 taiatu; nagy —, epistatu preste
 taiatori (in mont.); —szék, scaun
 de macelaria; —tőke, butucu de
 taiatu; —vas, dalta lata, (cu care
 se taia ferulu ferbente).
 Vágott, taiatu; tocatu (carne); ma-
 celatu.
 Vágta, galopu, fuga de calu.
 Vágtat, alérge, galopéza; —ás, aler-
 gare etc.
 Vágtató, melitia, maciúra (de ca-
 nepa).
 Vágvésű, dalta de banca, dalta de
 fauri, (cu care taia ferulu rece).
 Vagy, séu, ori; vagy... vagy, séu
 ... séu; avagy, vagy-is, séu adica;
 vagy-igen! ba nu! din contra! ba
 asia!
 Vágy, s., dorintia, pofta; pasiune;
 v. n., doresce, poftesce.
 Vágyakodás, dorintia, pofta.
 Vágyakodik, Vágyakózik, doresce,
 poftesce; e doiosu.
 Vágyalom, doiosia, dorintia, pofta.
 Vágyás, v. Vágyalom.
 Vágyik, v. Vágyakodik.
 Vagylag, adv., in modu alternativu,
 pe schimbate.
 Vagylagos, adi., alternativu; dis-
 junctivu, despartítivu.
 Vágyó, doiosu, doritoriu, poftitoriu.
 Vágyodás, doiosia, dorintia, pofta;
 pasfune.
 Vágyodik, v. Vágyakodik.
 Vagyom, Vagyon, v. n., este; neki
 vagyon, elu are; vagyon kenyér,
 este pane; v. Van.
 Vagyon, s., avere, avutia, substan-
 tia materiala, capitalu, stare activa;
 vagyonul írni, a credita, a scrie la
 credetu, a scrie in favóre, (com-
 put. comerc.); —bukott, —fo-
 gyott, —vesztett, bancrotu, fa-
 litu, falimentatu; scapatatu, ajunsu
 la sapa de lemnu; —hiány, lipsa
 de avere, lipsa de capitalu, (de-
 fectus fundi); —jegyzők, inven-

- tariu; —tár, granariu, magasinu, conscrba, dispensa.
- Vagyonilag, adv., activu, cu stare activa.
- Vagyonos, avutu, cu averi, bogatu; —ság, avere, avutía, bogatía.
- Vagyonosodik, se inavutiesce, se in-bogaticesce.
- Vagyonoz, dotéza, inzestréza, pro-vede cu venituri.
- Vagyonság, avere, avutía, bogatía; v. Vagyon.
- Vagyontalan, adi., lipsitu de avere, fara averi, neavutu, saracu; —ság, lipsa, neavere, saracia.
- Vágyöszton, stramurulu poftei.
- Vágytárs, rivalu, concurentu.
- Vágytárskodik, rivaliséza.
- Vágytelhetség, facultatea dorintiei.
- Vahorász, farmeca, ambla cu far-mece.
- Vaj, untu; iros —, untu próspetu; olvasztott —, untu topitu; —agyag, argila grasa, lutu grasu; —alma, mere de ale untului.
- Váj, scobesce, scocioresce, scurma; ás, scobire etc.
- Vájakor, insielatoriu, siarlatanu, ciar-latanu.
- Vajal, v. Vajaz.
- Vajas, adi., —an, adv., cu untu, untosu, facutu cu untu; de untu; —kenyér, pane cu untu; —kürt, cornuletii cu untu, (Kipfel.).
- Vajaz, ungu cu untu; gatesce cu untu.
- Vajda, vaivodu, voivodu, voda, duce; domnu, principe (iu Rom.); —Hunyad, Unedóra (in Trans.).
- Vajdaság, vaivodatu; voivodia; dom-nía, principatu.
- Vajdók, butirinu, esenti'a untului, (chem.).
- Vajdogál, v. Vájkál.
- Vájfuró, slederu scobitoriu.
- Vajha! fia cá! o de!
- Vajjon? óre? nu cumva?
- Vájkál, Vajicskál, scocioresce, scurma; —ás, scociorire etc.
- Vajki! ah! oh!
- Vajkotal, cauta impregiuru, scoto-cesce.
- Vájkutasz, sonda de scorburo, sonda de cavitati.
- Vájláb, furmicariu, ursu furmicariu (si alto trei specii de animale).
- Vajlódik, v. Vajúdik.
- Vajlor, scoica cu tróca.
- Vajmi! ah, ei! hei!
- Vajnak, Vajnok, flamendiare; tem-ple, pl.
- Vájó, scobitoriu, scocioritoriu; scur-matoriu, sapatoriu.
- Vájok, v. Vályog.
- Vájol, frementa.
- Vajrénye, papara, untu cu óua.
- Vajtat, mana.
- Vájtpenge, placa gavanósa.
- Vajudás, Vajudalom, dorerile nasce-ri; nascere; lipsa de poteri.
- Vajúdik, sufere dorerile nascerei; nasce.
- Vajudság, scaderea poteriloru.
- Vajúszik, v. Vajúdik.
- Vájutt, palidu, galbinitiosu, peritu.
- Vájvéső, dalta de scobitu.
- Vak, orbu; —ablak, firida, hirida; —ajtó, blenda (ital. blenda); —ár, marfa de contrabanda; —árus, contrabandariu, prevaricante; —bél, matiu orbu (anat.); —bor, vinu prevaricatu, vinu de contra-banda; —buzgó, fanaticu, bigotu; —buzgóság, fanaticismu, bigotismu, bigotaría; —hit, credintia órba; —kigyó, sierpe orbu (la parere), solifugu; —kőröm, unghie stricata; —lövés, puscatúra órba (fara glon-tiu); —marmota, —murmúter, marmotu; —nap, pareliu (astron.); —növelde, institutu de orbi; —szem, templa (la capu); —sze-rencse, casu fericitu, fortuna sim-pla; —szikra, schunteia órba (ce nu aprinde); —szoba, alcóva (ital. alcova); —tetű, peducelu, manca-rimo la degeratura; —töltény, car-tusia órba (fara glontiu); —uteza, strata infundata, fundatura; —ütés, contusiune, strivitúra.
- Vakand, sobolu, cártitia (lat. Talpa); —turás, musiuoia, musiuoia.
- Vakandász, sobolariu, prindietoriu de soboli.

- Vákány, v. Vágány.
- Vakar, v. n., scarpina; tiesala; rade, radiuesce; —ás, scarpinare etc.
- Vakarász, scarpina desu.
- Vakaratlan, nescarpinatu, netiesalatu.
- Vakares, s., radiuitore, radiusia; tiesala; puiu din cuibu.
- Vakaresál, scarpina ici colca.
- Vakarék, rasura.
- Vaka-répa, napu.
- Vakargat, scarpina mereu, tiesala desu.
- Vakarit, serie iute si reu, manjesece scriindu.
- Vakaró, scarpinatoriu; tiesala; —kés, —vas, radiusia, radiuitore; rasunoiu (de pane).
- Vakarodik, el—, se cara, se duce.
- Vakaródzik, se scarpina.
- Vakaros, rasunoiu (de pane, in sasive hubes).
- Vakarú, Vakarus, radiusia (de covata).
- Vakhonesok, musunoiu, musuroiu.
- Vakit, orbesce; —ás, orbire; ilusiune, fantasma, naluca, insielatiune.
- Vakitó, orbitoriu; blenda (ital. blenda, la fortif).
- Vakjáték, jocu de hazardu.
- Vaklandos, Vaklyás, orbitiu, cu orbulu galinei, ponivosu, reu vedietoriu; scurtu vedietoriu.
- Vaklégy, v. Pücsik.
- Vaklik, vede reu, este orbitiu.
- Vaklincz, rosii-inchisu.
- Vakmerész, Vakmerő, adi., —cn, adv., indrasnetiu, cutezatoriu, incumetatoriu, temerariu, riscatoriu, periclitatoriu, cu capulu amana; —ség, ctezantia, temeritate, indrasnéla órba.
- Vakmerőkődik, Vakmerőskődik, Vakmerészkedik, cutéza, indrasnesce, se incumeta, e temerariu, pune capulu in peptu, risca totu.
- Vakog, Vákog, gâgaie (gâsc'a); ocaie (brósc'a); balbaie (omulu).
- Vakol, tenciuesce, muruesce (murulu); —ás, tenciuire.
- Vakolat, tenciúela, tenciú; —lan, adi., —úl, adv., notenciuitu.
- Vakoló, muruitoriu, tenciuitoriu; —kalan, mistria.
- Vakon, adv., orbesce; —született, nascutu orbu.
- Vakondak, sobolu, cârtitia (mold.).
- Vakonta, adv., orbesce.
- Vakony, soboletiu, (specie de sió-reco).
- Vakos, orbitiu, reu vedietoriu.
- Vakosdi, obscurantu, omu bigota, omu care voiesce a tiené pe lumu in orbi'a spiritului.
- Vakoskodás, orbía; vedero rea.
- Vakoskodik, e orbu; e orbitiu, vede reu; órbeca (prin intunerecu).
- Vakota, locu batutu de grândina.
- Vakotás, patatu, lovitu de ghiatia (pómele).
- Vakpöcsik, musca órba, strechia.
- Vakság, orbía; orbiro.
- Vakseb, contusiune, velcedíme, venatare (de bataia).
- Vaksi, orbu; —pila, orbitiu, ponivosu, cu orbulu galinei; care lucra orbesce.
- Vaktában, adv., orbesce.
- Vakúl, v. n., orbesce, perde vede-reca; este orbitu; adv., orbesce; —ás, orbire.
- Val, popus., cu.
- Vál, v. n., se desface, se desbina, se desparte; v. si Váll.
- Vala, v. n., imperf., era; . . . óre . . . (in compuse).
- Valád, Valudu, n. pr.
- Válád, se desparte; stà gat'a.
- Váládék, limpediela, precipitatiuno; v. Szálladék.
- Valag, partea de rusíne (la femeia).
- Valaha, canduya, órecandu, odenóra.
- Valahány, Valahányan, ori cati, ori cate; —szor, de cate ori.
- Valahára, abia odata, in fine, abia.
- Valahogy, óresicumu, órecumu, in vreunu modu.
- Valahol, undeva.
- Valahonnan, Valahonnét, de undeva, dela vreunu locu.

Valahova, la vreo parte, undeva.
 Valaki, cineva, careva, órecine, óre-
 care.
 Válakozik, v. Válad.
 Vállakozik, v. Vállalkozik.
 Valameddig, pana candu, pana; pana
 atunci.
 Valamely, v. Valaki; —felé, in vreo
 parte, undeva, in vreo directiune.
 Valamelyest, órecumu; v. Valahogy.
 Valamelyik, unulu din doi, unulu
 din toti.
 Valamelyiketok, unulu dintre voi.
 Valamelyikök, unulu din ci (ele).
 Valamelyikiük, unulu din noi.
 Valamennyi, Valamennyin, oricati,
 oricate.
 Valamennyire, in catuva, óresicumu.
 Valamennyiszor, de cate ori.
 Valamerre, undeva, in vreo parte,
 la vreun'a parte; —csak, oriunde,
 ori in ce parte.
 Valami, ceva, órece; cineva; —mo-
 don, órecumu, cumuva.
 Valamidőu, ueori, aorea, cato una
 data.
 Valamig, Valamiglen, pana candu.
 Valamikép, Valamiképen, óresicumu,
 in vreunu modu, cumuva; pre-
 cumu.
 Valamikor, odenióra, canduva; ori-
 candu.
 Valamint, precumu.
 Valamivel, cevasi, cu ceva, puçinu;
 —tovább, cevasi mai departe.
 Válás, despartire, desfacere.
 Válasz, resolutiune; respunsu, re-
 plica; miediuiua, fruntaria, ho-
 taru, limite, confiniu, granitia;
 —fal, parete despartitöriu, parete
 din midiulocu.
 Válaszol, respunde, —ás, respun-
 dero.
 Válaszolat, respunsu, replica.
 Választ, alege; desparte, desface,
 separa, desmembréza, desunesce,
 desbina; intiarca; —ás, alogere,
 electiune; despartire; választásjog,
 dreptu activu de alegere.
 Választási képesség, dreptu de ale-
 gere, dreptu electorale, facultate
 de dreptu electorale activu.

Választatási képesség, Választhatási
 jog, dreptu electorale pasivu, dreptu
 de a poté fi alesu.
 Választék, parete despartitöriu; des-
 partire; divortiu (in casat.); se-
 paratiune; alesetura, lucru alesu;
 altitia, (unde se impreuna dóua
 scanduri etc.), inbucatura, inchia-
 ietura, inelestatura.
 Választékos, alesu.
 Választhatóság, alegibilitate, elegi-
 bilitate, facultate pasiva electo-
 rale, facultate de a poté fi alesu.
 Választmány, comitetu, comisiune;
 biró —, compromis, tribunalu de
 arbitrii (alesi de partile litiganti).
 Választó, alegatoriu, inzestratu cu
 dreptulu de alegere; despartitöriu,
 separatoriu; decisivu; —fejede-
 lem, —herczeg, principe electo-
 rale (in Germani'a); —jog, dreptu
 de alegere, dreptu electorale; —
 pont, punctu de separatiune; —viz,
 apa-tare, (Aqua fortis, chrysulca).
 Választóság, alegatori, pl.; dreptu
 electorale.
 Választott, alesu; —biró, arbitru.
 Választottság, v. Választmány.
 Választól, aeu de alesu perulu (la
 femei).
 Válasz-ut, cale dupla, intre drumuri,
 (Trivium).
 Válaszvonal, linia despartitória, li-
 nia de separatiune.
 Váleset, alternativa.
 Válfaj, varietate.
 Váihatatlan, Váihatlan, neseeparabile,
 nedespartibile, nedespartitu.
 Válik, se desparte, se separa; se
 alege; este spre ...; sierbesce
 spre ...; megválik, se va alege,
 (cumu va fi); kiválik, se distinge;
 se preface, vizzó válik, se face
 apa; se alege nimicu; se intempla;
 egószségére valjék, se'i fia de
 bino, se'i fia spre sanctate; ha-
 lálra válik, se bolnavesce de mórté.
 Valjon? óre? nu cumuva?
 Válkony, paralelepipedu, (geometr.).
 Vall, marturiscesce, marturesce, con-
 fitéza; kárt vall, are paguba, su-
 fere dauna; becsületet vall, castiga

- onóre, este onoratu; kint vall, sufere dorere; szógyent vagy kudarczot vall, pate rusine, remane rusinatu, remane de batujocura.
- Váll, s., umeru.
- Vállakoz, dà dein umeri; tino pusc'a la umeru.
- Vállal, intreprinde, intreprinde, ia asupra'si, se insarcina (cu ceva), se apuca (de ceva); —ás, intreprindere.
- Vállalat, intreprisa; —i, adi., de intreprisa.
- Vállalkozás, intreprindere.
- Vállalkozik, intreprinde, ia asupra'si; se decide, se determina.
- Vállalkozó, intreprindietoriu, intreprerioru.
- Vállap, Vallapoczka, spata (dela umeru).
- Vállás, marturisire; confesiune religioása; relege, religiune; —érték, fondulu religiunei, averi eclesiastice; —felekezet, secta religioása, partida religioása; —háború, guera civile; —különbség, diferentia religioása; —szabadság, libertate religioása; —tan, catechetica, catechisatiune; —tanító, catechetu; —tét, dechiaratiune, marturisire, depositiune, (jurid.); —tétel, credeu, marturisirea credintiei, confesiune; —türelem, tolerantia religioása; —ujítás, reformatiune; —vita, cërta religioása.
- Vállas, spatosu.
- Vállásbeli, Vallási, de religiune; de confesiune, confesionalu.
- Vállásos, adi., —an, adv., religiosu, evlaviosu, pietosu, temetoriu de Dumnedieu.
- Vállásosság, religiositate.
- Vállástalan, adi., —úl, adv., neregiiosu, ireligiosu; —ság, nereligiositate, ireligiositate.
- Vallat, cercetéza, investiga, ecsamina; —ás, cercetare, investigatiune.
- Vallatófél, fasionariu, investigatoriu, celu care cere investigatiune.
- Vallató-parancs, compulsoriu, citatiune la cercetare.
- Vallatott, cercetatu, investigatu, (inquisitus).
- Vállaz, v. a., crésta, incrésta.
- Vállbojt, spaletu, (fr. epaulette).
- Vállcsont, umeru.
- Valljon? óre? nu cumuva?
- Vállkulcs, chiaiea umerului.
- Valló, marturisitoriu, martoru, confesoriu (religiosu); —fél, fatente, (jurid.).
- Vallómány, marturisire, marturia, confesiune (relig.), depositiune, fasiune, (jurid.).
- Vallományos, fasionariu, (jurid.).
- Vallomás, v. Vallómány; —tevő, marturisitoriu, fatente, deponente, (jurid.).
- Vállperez, chaitia, osulu umerului.
- Vállrojt, spaleta; gaietanu de umeru.
- Vállsallang, bandaleru, pantaleru, (fr. Bandelier).
- Vállszalag, v. Vállrojt.
- Vállvonítás, datu-din umeri, nepasare.
- Vállmány, alesetura.
- Való, adi., adeveratu, positivu; efectivu; seriosu; facutu, intemlatu; ecsistente, in fintia; —subs., seriozitate; realitate; fintia; postp., de, la, pentru, spre; arra való, de acea tréba, semmire való, de nimicu; jóraváló, de tréba; —czimű, autenticu; —érték, activu, valóre efectiva, valóre reala; —szinű, probabile; —szinűség, probabilitate.
- Váló, despartitoriu, desbinatoriu; divortiale, de divortiu (in casatoria); v. si Válú.
- Válóban, in adeveru, asia, de seriosu, in realitate.
- Valódi, adi., —lag, adv., genuinu, curatu; autenticu; reale, adeveratu; —solidu, seriosu.
- Valodiatlan, falsu, falsificatu.
- Valódiság, lucru genuinu; realitate; autenticitate.
- Valog, curu; v. si Valag.
- Vilogat, alege, sortéza; —ás, alegere; —személyvilogatás, alegere de persóne, cautare la persóne,

partinire, respectu la persóne, distinctiune de persóne.
 Válogatmányok, pl., analecte, pl., lucruri alese, aleseturi, pl.
 Válogató, Válogatós, alegatoriu, giugasiu, tanjitoriu, no'ndestulatu cu nimicu.
 Válogatott, alesu, asortatu; de frunto; —áruk, asortamentu de marfi, marfa asortata; —ság, alesetura, asortamentu.
 Válogatság, alegere, asortare.
 Valogáz, da pe foi, bate la curu.
 Valójában, Valóképen, in adeveru, in realitate, de seriosu.
 Valókorú, autenticu.
 Válopont, punctu de separatiune.
 Válopér, procesu divortialu, procesu de desfacerea casatoriei.
 Valóság, realitate, lucru in fintia, lucru aievea; ecsistentia, fintia, substantia; ente, (lat. Ens); örökké —, Dumnedieu.
 Valósággal, in adeveru, in realitate.
 Valóságos, adi., genuinu, adeveratu; —an, adv., in adeveru, in realitate, aievea.
 Valósit, realiséza, infintiaza; —ás, realizare.
 Valósíthatlan, nepracticabile, nerecalculabile, ce nu se póte infintia.
 Valósodás, v. Valósulás.
 Valósul, Valósodik, se realiséza, se infintiaza, se face, se pune in lucrare.
 Valósulás, Valósulat, realisatiune, punere in lucrare, efeptuire.
 Valószertü, v. Valóczimü.
 Valószínű, adi., —leg, adv., probabile, aprópe de adeveru; —ség, probabilitate, probaveritate.
 Valótlan, neadeveratu; —ság, neadeveru; nerealitate; nefintia (Nonens).
 Váló-út, imbucatura de dóua cali, biviu; trivlu.
 Válpont, punctu de diferentia; punctu de separatiune.
 Válrokonság, afinitate adesiva, simpathia.
 Válság, crisa; —os, adi., criticu, pericolosu.

Vált, schimba; muta; rescumpara, descumpara; dà tonulu cuvenitu; fontos képet váltott, facú fatia seriósa; —ás, schimbare etc.
 Váltokozik, se schimba.
 Váltokozva, schimbanduse, pe schimbato, alternatu.
 Válték, alternativa.
 Váltig, Váltiglan, de ajunsu, destulu; fórté; no'ncetatu; pana din colo; váltig kész, gat'a.
 Váltó, schimbatoriu; cambiu, politia, rimessa, (comerc.); —csap, pipa de schimbato (la buto); —czédula, banu de charthia, valuta; —díj, provisiune de incasso; —érték, valórea rimessei, valut'a rimessei; —fizetés, onorarea rimessei, platirea politiei; —fogság, arestu pentru neplatirea cambiului; —folyamat, cursu de politie; —gazdaság, agricultura alternativa, cultivatiune alternativa; —jog, dreptu cambiale; —kamat, disconto, discontu, interesele platite la sum'a unei politie; —kelet, cursu de politie (in piatie comerc., la burse); arbitragiu, computu de politie; —képesség, capacitate cambiale; —láz, friguri intermitente, friguri schimbatorie; —levél, cambiu, politia, rimesa, (sola sên trata cu acceptu); —lovaglás, calaritura pe politie (in bataia de jocu); —munka, lucru comandatu, lucru comisu (la fabrica, la profesionisti); —péuz, moneta merunta, moneta de schimbato; —tár, banca; —törvény, lege cambiale; dreptu cambiale; —törvényszék, tribunalu cambiale; —ügy, —ügylet, comerciu cu politie; comerciu de escomptu; —ügynök, agentu de politie; —úzer, cambialistu, cambistu.
 Váltogat, schimba desu; rescumpara succesive.
 Váltogatva, pe schimbato, alternatu; periodicu.
 Válto, schimbatoriu, cambialistu.
 Váltott gyermek, copilu de strigóia.

(pusu in loculu altuia, dupa superstitiune); copilu strengariu.
Váltott ör, sentincla schimbata, vigilia schimbata.

Változandó, schimbatiu, mutabilu, nestabile, variabile, inconstante, nestatornicu; —ság, nestabilitate, neconstantia, mutabilitate, schimbare, schimbatiune.

Változás, schimbare, stramutare, prefacere.

Változat, schimbatura, schimbamentu, schimbatiune, prefacere, permutatiune; variatiune; modu.

Változatlan, adi., —ül, adv., neschimbata, nomutatu, nestramutatu; nevariatiu, constante, nealteratu.

Változatos, adi., feluritu, diversu, variatu; —ság, felurime, diversitate, varietate.

Változék, alternativa, schimbatura; v. si Változat.

Változékony, schimbatiu, nestabile, mutabile, alterabile; —ság, nestabilitate; v. si Változandóság.

Változékos, v. Változatos.

Változhatlan, adi., —ál, adv., nemutabile, constante, nealterabile; —ság, constantia, nemutabilitate.

Változható, v. Változó.

Változik, se schimba, se preface, se stramuta; se alteréza.

Változó, mutabile, ce se muta, ce se schimba; schimbatoriu; —ünnap, serbatóre ce se schimba; —ság, mutabilitate; alteratiune.

Változtat, schimba, preface; muta; alteréza; —ás, schimbare etc.

Változvány, schimbatiune, stramutare, schimbare, prefacere.

Váltság, rescumparare; salvare; —díj, —bér, sum'a rescumpararei; —szerződés, cartelu, tractatu de schimbare (a captiviloru, a suditoru).

Váltva, alternatu, pe schimbate.

Válú, trocu (ital. truogo); —csatorna, scocu; —pikk, scorpióra, érba de negei, (Scorpinrus).

Válvány, clapa.

Válvonal, linia despartitória.

Vályog, Vályok, (pl. válykok), ca-

ramida nearsa, caramida din buchetu; —vető, caramidariu; forma de caramida.

Vályogol, face caramida.

Vályú, v. Váltú.

Vám, vama, tricesima (in Trans.), dogana, (ital. dogana, in Mold. dughéna = bolta), portoriu; oficiu de vama; —egylet, —szövetség, confederatiune, reuniune de vami; —fa, bariera, cumpan'a barierai; —ház, casa de vama, dogana; —hivatal, vamesia, doganaria; oficiulu vamiloru; —illeték, tacsá de vama; —jegy, boleto; —jegyzék, tarifa de vama; —jegyző, scriitoriu de vama; —jel, semmulu, column'a dela dogana; —jog, dreptu doganariu; dreptu de luatú vama; —jövedék, venitu doganariu, venitu din vami; —köteles, supusla vama; —levél, cartiulia, biletu, feda; —mentes, scutitu de vama; —mentesit, scutesco de vama; —mentesség, scutire de vama; —mérseklés, scarire de vama, miciorare de vama; —ör, pazitoriu la vama, vamesielu, contrasiu; —pénz, bani de vama; —rendszer, sistema doganaria; —szabály, regulamentu doganariu, instructiune de vama, lege de vamitu; —szedő, vamesiu, doganariu, tricesimatoriu (in Trans); —tábla, tarifa, tabla de vama; —terület, —vidék, teritoriu doganariu; —tétel, positiune, postu de tarifa, tacsá; —tiszt, oficiariu de vama; —törvény, lege doganaria, lege de vama; —ügyelő, inspectoriu de dogana; —vonal, linia doganaria, linia de vama.

Vámol, v. a., vamuesce, ia vama, tacséza; —ás, vamuire.

Vámolandó, de vama, de vamuitu.

Vámolui való, de vamuitu.

Vámos, vamesiu, vamuitoriu; tacsatoriu; doganariu, tricesimatoriu; —legény, contrasiu, alergatoriu de vamesia.

Vámosz, platesce portoriu, séu tacsá doganaria.

Van, v. n., este; are; van kenyér, este pane, neki van kenyere, elu are pane; —nekem van könyvem, eu am carte; nekünk van pénzünk, noi avemu bani.

Vánda, langedu, márcedu, morbosu, zacaretiu; páralisatu, paralticu.

Vándor, peregrinu, peregrinatoriu, pelerinu, calatoriu, pasageriu; nomadu; —bot, bätü de peregrinu; —év, anu de calatoria (pentru profesionisti); —galamb, porumbu calatoriu; —könyv, carte de calatoritu (la profesionisti), pasportu; —köpeny, pelerina; —madár, pasere calatoria (mai multe specii); —nép, poporu nomadu; —sáska, locusta nomada, (care face stricatiuni mari).

Vándorka, nalucu (specie de gandacu) . . .

Vándorlás, peregrinare, pelerináro, calatorire.

Vándorló, peregrinatoriu; v. Vándor.

Vándorol, peregrinéza, pelerinéza, calatoresce.

Vanília, vanilia, volbura balsamica, (*Epidendrum vanilla*, in ambe Indi).

Vánkos, perina, perna, pulvina; —háj, fatia de perina; —szék, scaunu implutu, scaunu cu perna; —tag, toriu, figura bulbucata in semicercu, (archit.).

Vánszorodás, Vánszorgás, inpletécéla (din pitióre); langedime, nepotintia.

Vánszorodik, Vánszorog, se inpletcesce, se clatina, se trage abia, merge amefitu.

Vány, substantia.

Ványad, langediesce, obosesco.

Ványadság, Ványadtság, langedime, nepotintia, oboséla, scaderoa poteriloru, descordatiune.

Ványadt, márcedu; palidu; langeditu, obositu; desmedulatu, des-tramatu, dessíratu, nepotintiosu.

Ványiga, ordinariu, reu, de diosu.

Ványol, v., a., bate in pioa (panura, moltonu etc.), vultoresce, (straiu, sarica).

Ványoló, pioa; vultóre, dírsta; pioariu; vultorariu.

Vápa, gavanu; gavanitura, concavitate; tina, baltóca; —hupa, gropi, pl.; —hupás, groposu, plinu de gropi.

Vápatag, Vápás, gavanatu, concavu; baltosu.

Var, rapanu, híra, lepra, buba pu-roioása; buba dulce; scórtia de buba.

Vár, v. a. et n., astépta, adasta.

Vár, s., cetate; fortarétia, castelu; fortificatiune; —árok, siantiu de cetate, trincea.

Varacs, Varacsk, Varaczk, Varancsag, negu, negelu; crétia, sbârcitura; sgrabuntia.

Váracs, cetatiuia, redutu, (milit.).

Varaczkos, Varancsagos, negelosu; sgrabuntiosu; cu cretie, —béka, brósca riósa.

Várad, s., fortu, castelu, fortarétia; n. pr. Oradea.

Váradiés, ulmaria, ferecea, feregea, (*Tanacerum*, bot.).

Várakozás, Várás, Várakozat, asteptare.

Várakozik, Várakodik, astépta.; v. Vár, v.

Varancs, Varancsag, s., negu; v. Varacs.

Váranda, altanu, balconu, sorariu, (lat. Solarium).

Várandó, de asteptatu; ce trebue se astepti; virtuale, (jurid.).

Várandós, grea mare, ingrecata, gre-óia, bortiósa.

Várandoság, virtualitate, sperativa, (jurid., candu astepti clironomia).

Varangy, Varangyak, brósca; negu. Varangyék, brósca riósa.

Varas, rapanosu, hírosu, bubosu, bubatu; leprosu; scortiosu (de bube); —béka, brósca riósa.

Varasd, Varasdinu, Órasdinu (orasiu).

Várasd, Orasiu, n. pr.

Varasít, v. a., imple de bube, de riia, de lepra.

Varasodik, Várazik, se imple de bube, de spurcatu; de lepra.

- Varason, bubosu, leprosu, rapanosu, hírosu; cu spurcatu.
- Váratlan, adi., —úl, neasteptatu, pe neasteptate.
- Varázs, Varázslat, farmecu, farmecatoría, necromantía, magia, fapta de strigoi, facatura, faptu, incantu, incantamentu; deochietura; —bot, vérga cu farmecu, vérga magica; —erő, potere magica; —fű, varázslófű, matraguna, (Verbena, Circaea); —hang, tonu incantatoriu, voce farmecatoria; —ige, formula de farmece, descantecu; —játék, jocu magicu, magia, farmecatoría; —kép, imagine magica; —kör, cercu magicu; —lámpa, laterna magica (fis.); —mít, magia, necromantia, lucru farmecatu, fapta de strigoi; —nő, farmecatoría, (vrajtória), strigóia, (lat. magus anus cantatrix, ital. straga, stren-gona); —szer, farmecu; —szirompár, brusturu selbaticu, matraguna comuna; —szó, descantecu; —tükör, speclu magicu, oglinda magica; —vessző, vérga magica.
- Varázslás, farmecare, descantare; incantare.
- Varázslat, v. Varázs.
- Varázsló, magu, necromantu, farmecatoriu, incantatoriu; descantatoriu; deochietoriu.
- Varázsnok, magu, necromantu; v. Varázsló.
- Varázsol, farmeca; incanta; deóchie.
- Varázsolás, Varázsolat, v. Varázslás.
- Várbeli, cetatiénu, din cetate, din fortaretia, din castelu.
- Várbiró, primariulu fortaretiei, castelanu.
- Varczalvarrás, inseilatura (la cojocari).
- Varczog, pocnesce, troscaie.
- Varczogtat, face se pocnesca, face se troscaie.
- Várda, cetatiúia; v. Várad.
- Váregyház, beserica fortificata.
- Várerősség, fortalitiu, fortaretia, cetate fortificata.
- Váret, Várit, astépta.
- Várfok, bulevardu, bastionu, pro-punaclu, rondelu, bastionu rotundu; rempartu, (milit.).
- Varfű, scabiósa de campu.
- Varga, ciobotariu, cismariu; —ár, sula de ciobotariu; —kés, bicica; —tinta, vitriolu; —ság, ciobotaria, cismaria, (profesiunea).
- Vargabotút vet, merge in linia sier-puitória, merge in zicu-zacu.
- Várgondviselő, castelanu.
- Várgrof, burggrafu, (lat. med. Burg-grafus in Germ.).
- Várbalom, cavalieru, fortificatiune din afara.
- Várhegy, cetatiúia de munte, fortare-tia pe munte, munte fortificatu.
- Várhűbér, feudu de cetate; várhű-béres, vasalu de cetate, locuitoriu pe loculu fortaretiei.
- Váruadóhány, varinasu, tabacu va-rina.
- Varjas, cu corbi, de corbi, corbescu; varjasló, calu in colórea siórecelui.
- Varju, (pl. varjak), corbu; —borsó, esparseta, trifoiu; —köröm, colu-tielu, (Colutea, botan.); —láb, selipetiu, gerania rosia, (botan.); —mogyorófi, érba négra; feregea alba, (bot.); —szőlő, afina; —tő-vis, erasiei, pl., spinulu cerbului, verigariu.
- Várkatona, ostasiu din garnisóna.
- Várkormányzó, gubernatoriu de ce-tate.
- Várkörnyék, radi'a cetatei, regiunea fortaretiei.
- Varla, cartiu (mineralu siliciosu).
- Várlak, castelu, burgu.
- Vármegye, comitatu, districtu, pre-fectura; cerculu cetatei; —gyűlés, adunarea comitalni, congregati-une marcala (in feudal.), adunare municipala; —ház pretoriu, cas'a comitatului.
- Vármegyei, din comitatu, de comi-tatu.
- Vármező, glasiu, (fr. Glacis), livad'a fortaretiei.
- Vármunka, lucru de fortificatiune.
- Vármű, fortificatiune, rempartu (fr. rempart).
- Várna, casta.

Várnagy, comandante de fortareția; burggrafu.

Várnok, dela corpulu de geniu, fortificatoriu; — test, corpu de geniu; — tisz, oficiariu de geniu; vezér, ingineriu generalu.

Váromány, asteptare (Expectantia, jurid.)

Varoncz, scórtia de bubu.

Varonczos, scortiosiatu.

Város, cetate, urbe; mezőváros, orasiu, opidu; — beli, cetatienu, orasianu, opidanu; — kapitány, capitanu de cetate; — liget, paduricea cetatei; — nagy, primariu, jude primariu, sioltuzu (lat. med. scultetus); — negyed, patriariu de urbe, vecinia (in sasime), colóre (in Rom.)

Városi, cetatienu; orasianu, opidanu.

Városias, adi., —an, adv., cetatie-nescu, cá in cetate, cá in urbe.

Városilag, adv., pe cetaticula, cá in cetate.

Várososka, Városka, orasielu, opidu micu.

Városonként, din urbe in urbe, pe la cetati.

Vár-örnagy, maioru de cetate.

Vár-örnök, garnisóna (lat. praesidium).

Varr, cöse; —ás, cosere, cosetura, cusetura.

Varrány, Varrat, cosotura, tivitura.

Varratlan, adi, —ül, adv. necosutu.

Varrga, v. Varga.

Varró, cosetoriu; de cosutu; —asztal, mescióra de cosutu; —nő; —asszony, cosetóreasa, cosetoritia; —párna, pernitia de cosutu; —szer, unelte de cosutu.

Varrogat, cöse mereu.

Varromány, cosetura, lucru cosutu.

Varsa, virsia, lésa de pesci, cosiu de prinsu pesci.

Vársik, Vársikam, v. Vármező.

Varsó, Varsiavi'a, (capital'a Poloniei).

Várszög, bastila, bastionu.

Várta, v. Ór.

Vártat, face se astepte; kis vártat mulva, preste puçinu, dupa puçina asteptare.

Vártemplom, beserie'a dein cetate.

Vártér, esplanada (fr. esplanade).

Vártorony, turnulu fortareției.

Varty, vizi—, brósca de apa.

Vartyog, v., ocaie, ocacaiu (brósca).

Várüreg, casemata, incapere, sute-rana (la cetati).

Várvivás, bombardare de fortareția.

Vas, s. et adi., feru; de feru; vasra ver, arunca in féra, arunca in lantiuri, fereca in catusi; —ajtó, usia de feru; —akna, —bánya, mina de feru, baia de feru; —áros, —áros, ferariu, comerciantu de feraria; —áru, feraria; —árulás, bolta de feraria, comerciu de feraria; —bádog, feru subtere; placa de feru, tabla de feru; —csillám, esu rosii de feru, scilpéla de esu feruginosu, mica feruginósa; —derék, corasu, lorica, zea, peptariu de féra, (ital. corazza) —deres, calu negru; —dorong, cange de feru, sulu, rudu de feru; —drót, sirma, firu, telu de feru; —élecs, ocsidulu de feru (chem. et miner.); —éleg, ocsidu de feru; —ércz, esu de feru, feru crudu; —fejtés, potraría de feru (pe snprafati'a locului); —fejt, cerbicosu, capetienosu, obstinatu; —gállez, —só, vitriolu de feru, sarea lui Marte (Vitríolum martis); —ganaj, sgura de feru; —göbéc, alica de feru, glontiu de feru; —gyuró, fanfaronu, omu laudatosu, bramabas; —hámor, faurisce de feru, oficina de feru; —hütő, trocu de stinsu; —kalán, gavanu de feru, lopata de feru; —karika, veriga de feru, ánelu de feru; fából vaskarika, absurditatu; se-catura mare, desiuchietura; —kól, —koholó, faurisce, topitoria de feru, tornatoria de feru; —lapát, —lapoczka, v. vaskalán; —lemez, pléh, placa, tabla de feru; —levél, lamina de feru, fóia de feru; —macska, capatéiu de focu; v. Horgony; —metsző, sculptoriu, scobitori in feru, taiatori in feru; —mosony, spalatura de feru, (germ. Schlich); —műves, —mi-

- ves, fauru; —nemű, feruginosu, cu feru; —orrubába, strigóia; —öntöde, tornatoria de feru, fonderia de feru; —pálya, út, cale forata, cale de feru, drumu de feru; —ragasz, mastichiu, cementu de feru; —reszelék, pilitura de feru; —rűgy, ferecatura, feramentu; —salak, sgura de feru; —sodor, —sodrat, —sodrony, sirna de feru, firu de feru, telu; —sulyom, boldu, tiepusin, stramuru; —szar, sgura de feru; —szemer, meruntísiu de feru, alica; glontiu; —szén, grafitu; —szikra, schinteia de feru; —szín, colórea ferului, ferugine; —szinkő, balsaltu; —szítű, in colórea ferului; —tartalom, substantia de feru, ce contine feru; —tevő, tabla de uscatu, uscatóre; —tör, cursa, clucsa; —vágó pöröly, maigu de taiatu, ciocanu de taiatu; —verő, fauru mare, fauru dela fonderia; —veröte, maiu de feru; v. Vashámor; —villa, furca de feru; —virág, deocu, ghiocu (*Xeranthemum*, bot.)
- Vás, Vásit, v. a., tocesee, róde, ponosese, inveciesce; tempese.
- Vasacs, ocsidulu de feru.
- Vasog, ocsidu de feru, calce de feru.
- Vasal, calca (albele), netediesce, fereca; incaltia, potcovesce.
- Vasolat, ferecatura; incaltiatu; potcovóla.
- Vasoló, ferecatoriu; feru de calcatu, manganu; —nő, calcatoria; —uyelv, limb'a ferului de calcatu.
- Vásár, piatia, tērgu, comerciu, negotiataria; országos—, tērgu de tíera, bulciu (in Munten.), iarmarocu (in Moldova); —bíró, comisariu de tērgu, jude alu tērgului; —fia, puiulu tērgului; —hét, septeman'a tērgului; —jog, dreptu de tērgu; —nap, di de tērgu; —orvos, medicastru.
- Vásárhely, Maros-Vásárhely, Tērgulu de Murasiu; Kézdi—, Tērgulu de Trei scaune (in Secuime).
- Vásári, de tērgu, de piatia.
- Vásárlás, cumparare.
- Vásárló, cumparatoriu.
- Vásárnap, dominica; dumineca, dio'a Domnului (lat. dies Solis), v. adi., de duminec'a; —lag adv., cá duminec'a.
- Vásárol, cumpara.
- Vásáros, cumparatoriu, tērgovetiú.
- Vasas, cu feru; ferecatu; de feru; curasiru (ostasiu).
- Vasatlan, fara feru, noferecatu, noincaltiatu cu feru.
- Vasoz, fereca, incaltia cu feru; —ás, ferecare.
- Vasozat, ferecatura.
- Vasdad, feruginosu, cu substantia de feru; in form'a ferului.
- Vásik, se tocesce, se ponosesco.
- Vásit, Vástal, v. Vás.
- Vaskó, spada, spata, latulu sabiei; custura, cutitu reu, sabia rea.
- Vaskos, grosu, corpulentu, trupesiu; —ság, corpulentia.
- Vasláb, resfariu, tripod.
- Vásládik, se sbuciuma, se vörcolesee, este nelinistitu.
- Váslott, desmatiatu, destramatu, resfatiatu, intrecutu (prunculu).
- Vásinat, adi., trunchiosu, ososu, venosu, musculosu.
- Vásol, v. Vásit.
- Vasol, stalactitu feruginosu, flórea lui Marte (miner.).
- Vásolkodik, Vásonkodik, se intrece, se desfrena.
- Vásott, tocitu, ponositu; desfrenatu, intrecutu, destramatu, desmatiatu, escesivu; —erkölcsű, demoralisatu, coruptu moralicesce; —ság, desfrenu, intreccatura, escesu, licentia, coruptiune, demoralisatiune.
- Vastag, adi., —on, adv., grosu; profundu, basu (voce), —bél, maitiu grosu, —étel, leguma, (in Rom.), bucata scadiuta, fertura scadiuta (fara zama multa, cá in Oriente, Itali'a etc.); —sip, clarinetu; —sipos, clarinetistu; —ság, grosime.
- Vastagit, v. a. ingrósia; —ás, ingrosiare.

Vastagocska, grosioru, grosuletii, grosuliu, camu grosu.
 Vastagodás, ingrosiare, ingrosiatura.
 Vastagodik, se ingrósia.
 Vastagúl, se ingrósia.
 Vastalan, fara feru; neferecatu.
 Vástol, rupe foi, desfoiesce.
 Vásu, fasole.
 Vásul, se tempesce, se tocesco.
 Vasvár, Cetatea-de-feru (in Ung.); —megye, comitatulu cetatei-de-feru.
 Vaszak, amestecatura, golomotiu, talmosiu-balmosiu.
 Vaszakol, incurca, turbura, conturba, confunda.
 Vaszka, lenesiu, perde-vara, tandala, care taia caniloru frundie si'i mana la apa.
 Vaszki, din aceeasi mama.
 Vaszkolodik, se sbuciuma, se vercolesce.
 Vaszok, asteruntu, patu, eculusiu.
 Vászon, s. pensa; adi., de pensa; —áru, pensaria; —árus, pensariu, comerciantu de pensarii; —kőpőnyec, manta de pulbere; —poh, compresa, (chirurg.).
 Vászontáblára kitenni, a se nasce.
 Vaszora, spinulu calului.
 Vataléj, Vatalél, Vatala, fedeclesiu; vasu de pisiatu, fitecalu.
 Vatarász, apuca, бага man'a.
 Votka, Vatyka, vinarsu reu, otca, v. Vadka.
 Váz, scheletu, mortatiune; spaima, paura, (lat. pavor), teróre; iasna, naluca, fantoma; momáia, matahala; monstru.
 Vazall, vasalu.
 Vázlat, Vázolat, scheletu; schitia, desemnii, planu, liniamento fundamentali; —os, schitiatu, adumbratu in linii fundamentali.
 Vázol, schitiaza, delina.
 Vazul, Vasilie, Basiliu, n. pr.
 Vecsek, corla, cufundaciú; galina de mare.
 Vecsernye, vespera, rugatiune de sér'a, vecerne (in limb'a ecles.).
 Vecsernéz, tinc vespera.

Veczek, copilu de 6—7 ani, ratanelu, brotanelu.
 Véd, s., scutu, aparamentu; aparatoriu, defensoriu; argine, iazu; v. a., scutesce, protege; apara, defende; —állapot, positiune defensiva, stare de aparare; —angyal, angeru aparatoriu; geniú; —anya, patróna, scutitoria, aparatoria; —árok, trincea, (Boyan in limb'a milit.); —beszéd, oratiune de aparare, defensiune oratoria; —cső, tiéva de securitate (mechan.); —deszka, scandura scutitoria; —egylet, reuniune de aparare; —erősség, fortificatiune, fortu, fortarétia; —eszköz, —szer, miulocu de aparare; —frigy, aliantia defensiva; —gát, redutu (milit.); —háboru, guera defensiva; —had, garnisóna; —hajó, naie de escorta; —himlő, vaccina, versatu de vaca; —intézet, asiedimentu scutitoriu; —irat, apologia, defensiune scrisa; —író, apologetu, defensoriu, aparatoriu; —jog, dreptu defensivu, dreptu de aparare, dreptu de protectiune; —kalap, casca cu viziru, elivara cu scutu; —kincs, paladiu, (Palladium); —kiséret, escorta; —kosár, tiestu, cosiu cu pamentu, cosiu de aparare (in contra bombeloru); —köteleesség, oblegamentu de aparare; —levél, diploma, patenta de scutire; —mű, fortificatiune; miulodice defensiva; —ok, defensa; argumentu, temciu; —őr, salva-garda; —őr, pichetu; —párhány, bordu (in fortif.); —pénz, facsa de scutitu; —rács, cataracta, gratariu, ce so lasa in diosu (fortif.); —rend, casta ostasiésca, clase aparatoria; —rendszer, sistema defensiva; —szellem, geniú aparatoriu; —szent, patronu santu; —szer, preservativu, miulocu aparatoriu; —szövetség, aliantia defensiva; —tan, apologia; apologetica; —torony, turnu de aparare, (Donjon in fortif.); —ur, patronu; —uraság, patronatu; patronu; —uras egyház, beserica

cu patronatu; —uri jog, dreptu de patronatu; —utlevél, pasportu, (Salvus conductus); —vágat, incarcarea padurei (spre aparare); —vám, dogana protectionale (pentru industria internă); —vonal, lini'a defensiunei.

Veddegél, ia succesive, ia mereu.

Vedel, bé, (că gâsc'a).

Védelem, aparamentu, scutintia; aparare, protectiune.

Védelmez, apara, defende; protege, scutesce.

Védelmezés, v. Védelem.

Védelmező, aparatoriu, defensoriu; apologetu; protectoriu, scutitoriu; —leg, adv., in modu defensivu; cá protectoriu.

Védelmi, defensivu; de aparare; protectionale, de protectiune; —leg, v. Védelmezőleg.

Védenez, cliente, clientu, scutitu, scutelnicu.

Veder, ferla, védra, vadra; urna, ulcioru.

Védés, v. Védelem.

Védetleu, neaparatu, nescutitu; ne-protesu; nearmatu.

Védett, s., cliente; adi., aparatu, defensu; scutitu.

Védfal, muru aparatoriu, peptu de muru, redutu; bulevardu; bastionu, (fortif.).

Vedlés, Vedlet, nâpârlire, caderea peneloru (la paseri).

Védlet, aparare, defensiune, defenza, desculpare; scutire, scutintia.

Védlevél, diploma, patenta scutitória, privilegiu; pasportu, (salvus conductus).

Vedlik, nâpârlisce, perde penele, se despenesce (paserea); cade perulu; romane golasiu.

Védlő, aparatoriu, defensoriu, protectoriu, scutitoriu.

Védmi, fortificatiune, v. Védfal.

Védnök, protectoriu, patronu.

Védő, aparatoriu, defensoriu; —fegyver, arma de aparare; —leg, adv., —leges, adi., cá aparatoriu.

Védőr, salva-garda.

Védőrs, pichetu.

Védség, patronatu.

Védv, argumentu, temei, ratiune de aparare, proba.

Vég, fine, capetu, (sfârșitu); inchiiere; resultatu, reusita, esitu; bucata (de panura); egy végben, necurmatu, intr'ună; végén pattan az ostor, la urma se alege; végck, pl., miediuina, fruntaria, confinia, granitia; —abroncs, cercu din urma; —adomány, salariu de duca, plata de dimisiune (la functionari nepensionati); —akarat, vointi'a din urma, testamentu; —bél, matiulu curului; —bélkacz, vermi de matiu (mai alesu la prucei); —beszéd, defensiune finale (jurid.); epilogu, conclusiune; —betű, litera finale; —bucsu, remasu-bunu; —csapat, retrogarda, ariergarda (milit.); —cél, scopu; fine, tianta din urma; —elemzés, analise din urma, (ultima analysis); —előbő, Novembre, Brumariulu-mare; —előtti, penultimu; —ember, soldatulu din dosu, soldatu din lini'a urmatória; —érvényes, adi., —érvényesen, adv., definitivu, in modu definitivu, cu valöre absoluta, in modu neconditionatu; —fal, parete din frontu; —gyorsaság, celeritate finale (fis.); —hagyás, —kurtitás, apocope, scurtarea unui cuventu; —hallam, sunetu finale; —határozat, sententia definitiva; —hely, confiniu, locu confinariu, locu din miedinina; —hó, Decembre, Andrea; —innenső, penultimu, mai naintea celui din urma; —intézet, testamentu; —intézet nélkül, fara testamentu, (ab intestato, jurid.); —intéző, —rendelő, testatoriu; —ítélet, sententia finale, sententia definitiva; —jelentés, raportu finale; —nap, judecat'a de apoi, dio'a invierei; —oldalék, flanc'a de antepostu; —óra, ór'a mórtei; —őr, vedeta, vigilia dinainte; ostasiu confinariu, granitariu; —örláncz, catena de vedete, linia de vedete (milit.); —örs, pichetu con-

- finiaru, pichetu do granitia; —
 öszlet, sumariu, suma totala; —
 pont, punctu; —romény, speranți'a
 din urma; —rendelet, testamentu;
 —rendeletî, testamentariu, cu re-
 spectu la testamentu; —rendel-
 kezés, testare; legare; dispositiune
 testamentaria; —rendelkező, tes-
 tatoriu; —rim, cadentia finale;
 —romlás, —veszély, ruina totala,
 apunere, estermatiune; —sereg,
 ariergarda, retrogarda; —száma-
 dás, computu finale, computu de-
 finitivu; —szándék, ultimatu, scopu
 finale; —szeg, cuiu, pironu; —
 szó, conclusiune, epilogu, dofensi-
 siune finale (jurid.); —szótag, si-
 laba finale; —tag, buca; medu-
 lariu; —tagok, pl., extremitati,
 pl., (mani, pitióre); —tanya, pi-
 chetu, comanda (milit. do grani-
 tia); —végvácsora, cuminecatura
 dela mórte; —vágat, taiatura preste
 totu (la padure); —választó, de-
 cisivu, decideroiu, definitivu; —
 vár, cetate confiniaria, fortarétia
 do granitia; —veszedelem, pe-
 rire; v. Végtromlás; —vonaglás,
 resuflarea din urma, tragere de
 mórte.
- Végbeli, confiniariu, limitofu, grani-
 tiariu, de granitia, de miedinina,
 de fruntaria.
- Végbemegyén, se pune in lucrare,
 se face, se ecsecuta, se indepli-
 nesce, se implinesce.
- Végbevitel, implinire, indeplinire,
 ecsecutare, ecsecutiune.
- Végely, polu.
- Véges, marginitu, circumserisu, li-
 mitatu; caducu, trecatoriu; supusu
 apunerei; —ség, marginire, cadu-
 citate; lucru finitu; —árak, marfa
 cu bucat'a; —végül, in fine, in
 cele din urma.
- Végtelen, adi., —ül, adv., nefinitu,
 infinitu, fara fine, fara capetu, ne-
 marginitu, nelimitatu, neterminatu;
 —ség, infinitate; multime nenu-
 merabile, spureu.
- Végtott, postpus., spre, pentru, cu
 scopu, din cauza.
- Végez, finesce (sfársiesce), termina,
 pune capetu, inchiaie; încéta; —és,
 finire, terminare etc.
- Végezet, fine, capetu; inchiaiere;
 decisiune, conclusu; —len, adi.,
 —ül, nefinitu, neterminatu, ne'n-
 cbiaietu; nedecisu.
- Végezetre, Vegezetiül, adv., mai pre
 urma.
- Végező, terminativu.
- Véghetetlen, adi., —ül, adv., nemar-
 ginitu, nefinitu, infinitu, fara fine;
 eternu; preste mesura, fórte; —ség,
 infinitate, tempu nefinitu, eterni-
 tate.
- Véghezmegyén, se implinesce; v.
 Végbemegyén.
- Véghez viszen, implinesce, indepli-
 nesce, ecsecuta, pune in lucrare,
 face.
- Végig, Végiglen, adi., pana in fine,
 pana in capetu.
- Végképen, cu totulu, definitivu, pen-
 tru totudeauna.
- Végleg, s., definitivu.
- Végleges, adi., definitivu; —en, in
 modu definitivu.
- Véglet, estremu, extremitate; escesu.
- Végre, adi., in fine, in urma, apoi;
 —hajt, v. a., indeplinesce, pune
 in lucrare, ecsecuta; —hajtás, ecse-
 cutare, indeplinire; —hajtó, ecse-
 cutoriu; —hajtható, ecsecutabile,
 ce se póte indeplini.
- Végrendelet, testamentu, (diata).
- Végség, finale (mus. etc.).
- Végső, celu (cea) din urma, ultimú;
 celu din afara, estremu; —lehel-
 lectig, pana la mórte; —előtti, pen-
 ultimu; —tag, silaba finale.
- Végszámra, pe bucata, cu ruptulu,
 cu ruptóre.
- Végtelen, adi., —ül, adv., fara fine,
 fara capetu, infinitu; —ség, infi-
 nitate, nemarginire.
- Végtére, mai pre urma, in fine.
- Végül, v. Végtére.
- Végtől végig, dela inceputu pan' in
 capetu, din capu pana in capu.
- Végtemény, decretu, conclusu; do-
 cisune; —es, decretatu, cu de-
 cretu.

Végzés, decretaro, conclusiune.

Végzet, decretu; destinu, fatu, fatalitate, sörte, necesitatea fatului.

Végződés, terminare; complinire, implinire, indeplinire.

Végződik, se termina; se complinesce, se implinesce.

Vegy, amestecu, amestecatura; — arány, proportiune de amestecu; — arántan, stehiologia; — bontás, analise, desfacere, decompunere, decompositiune (in chemia); — búza, gráu amestecatu; amestecatura; curaturi (de sub ciuru); — erő, virtute chemica, potere chemica; — folyam, procesu chemicu; — fűrkészlet, cercetare chemica; — jel, simbolu chemicu; — kém, chemistu, chimistu; — kémi, adi., chemicu; — kémileg, chemicesce, dupa sciinti'a chimica; — mértan, stehiometria; — rész, ingredien-ta, parte de mestecatura; — tan, — tudomány, chemia; — tani, chemicu, chimicu; — tanilag, chemicesce; — tani kémtan, sciinti'a re-agentioloru chemice; — tudos, chemistu, chimistu.

Vegyés, adi., — en, adv., amestecatu, mestecatu, micstu.

Vegyésit, v. Vegyít.

Vegyésleg, adv., amestecatu, un'a cu alt'a.

Vegyész, chemistu, chimistu.

Vegyészlet, chemia, chimia.

Vegyít, mesteca, amesteca; — és, mestecare.

Vegyíték, mestecatura; micstura (apotec.).

Vegység, chemismu.

Vegyül, se amesteca.

Vegyület, Vegyülmény, amestecu; v. Vegyíték.

Vebem, (pl. vemhek), mandiu.

Vejcz, Vejész, Vejsze, Vejsz, vërsia, cosiu de pescuitu.

Vejczel, Vejszel, pescuesce cu vërsi'a.

Vëjint, v. Venyit.

Vék, borta, gaura (in feru).

Véka, ferdela, mertia, miortia, par-trariu (de galéta in Trans.), diu-

matatea mesurei de Presburgu; a trei'a parte din mesur'a Pestei.

Vékáz, v., mesura cu ferdel'a.

Vékel, gauresce (ferulu).

Véknyan, adv., subtire; finu; sule-getu, sveltu.

Véknyit, subtiie.

Véknyül, se subtiie.

Vékony, adi., (pl. vékonyak), sub-tire; finu; sveltu, deliu (in Rom., fr. delié), sulegetu (Trans.), de-bile, slabu; de diosu, ordinariu; — ebéd, dejunu de furculitia, pran-disioru; — elméjü, imbecile, slabu de mente, saracu de spiritu; — fájás, dorere de siele; — dongáju, — pénzü, nepotintiosu trupesce, slabanogu; — ság, subtiietate; svel-tíme.

Vékonydad, subtiieticu, sveltu.

Vékonyit, v. a., subtiie.

Vékonyka, subtiirelu, sveltisioru.

Vékonyodik, Vékonyül, se subtiie.

Vel, postpus., cu; velcu, veled, vele, cu mine, cu tine, cu elu, (cu ea).

Vél, i se pare, e de parere, e de opiniune, opinéza, presupune, pro-suma.

Vele, cu elu (cu ea); impreuna; la, langa; — bánás, intempinare, trac-tare (cu cineva), procedura.

Vélekedés, Véleködés, presupunere; opinare, parere.

Vélekedik, Véleködik, Vélekszik, i se pare, e de parere, opinéza.

Vélelem, presuntinne, presupunere.

Vélelmez, presuma, presuméza, pre-supune.

Vélemény, parere, opiniune.

Véleményez, isi da parerea, (ital. dare il suo parere), opinéza, isi da opiniunea sa.

Velenceze, Veneti'a, n. pr.; giruletiu, flamura de ventu; — i, venetianu, din Veneti'a.

Velezsza, coséla, cositura, érba co-sita.

Velcszületett, innascutu.

Vélcets, putativu, dupa cumu se pare.

Véletlen, adi., — il, adv., casuale, pe intemplate, pe neasteptate, din

intemplare; —ség, casu, intem-
plare, (fr. hasard).
Vélhető, de presupusu.
Velin, velinu; —papiros, papiru ve-
linu, charthia velina.
Velő, meduva; creeri, creeri, pl., esen-
tia unui lucru; —leves, supa de
meduva.
Velőcske, meduvióra, meduvitia; cre-
risiori.
Velős, adi., —en, adv., meduvosu;
concisu, succintu, (stilu, vorbire);
de importantia, momentosu.
Velősődik, capata meduva, priude
la meduva.
Velőtlen, fara meduva; fara poteri,
nepointiosu.
Velőzik, v. Velősődik.
Vélt, parutu, crediutu, putativu, la
parere.
Vemhe, mandiu.
Vemhedzik, féta, fata.
Vemhes, a feta, de a feta.
Vemhesedik, se mandiesce, se face
de a feta.
Vemhez, Vemhezik, féta, fata (man-
diu).
Vén, betranu, vechiu; —asszony,
femeia betrana, baba; —asszonyi,
—asszonyos, babescu, cá de mu-
liere betrana; —banya, —szatyor,
—szipa, —szüle, —tarattyu, ba-
bachia, cotoroutia, hircu, hósca
(in batjocura).
Vencesel, reschitoriu.
Venezel, Vencziszló; Venceslau, n. pr.
Vend, s. vendu; adi., vendicu; adv.,
vendicesco, (poporu slav.)
Vendég, óspete, óspetu; —arcz, —
orcza, larva, masca; —asztal, mésa
de óspeti; —fal, paravanu, parete
spaniolescu; —fog, dento falsu;
fogadó, ospelu, ospetaria, casa de
óspeti, locanda, cabana (lat. cau-
pona), birtu; —fogados, ospetariu,
locandariu, cabanariu; —haj, peru
prepusu, peru falsu, baróca, pe-
ruca; —jog, dreptu de ospitalitate,
dreptulu óspetului; —inas, sier-
bitoriu din ospetaria, lacáu de
óspeti; —látó, ospetaretiu, ospi-
tate, iubitoriu de óspeti; —oldal,

sululu de laturi (la caru cu fenu);
—szelemen, grinda din culme
(orizontala pusa de alungulu); —
sos, siosiu (arch.); —szem, blenda,
piele de ochi (la cai); —szerep,
rola de óspetu (la teatru); —sze-
retés, ospitalitate; —szerető, ospi-
tate, iubitoriu de óspeti.
Vendégel, óspeta.
Vendéges, ospetaretiu.
Vendégöskedés, ospetare, ospetiu,
tracta, benchetu.
Vendégeskődik, se óspeta, petreco
in ospetie, banchetuesce.
Vendéglés, ospetare.
Vendéglő, ospetariu, locandariu; —
ház, —szoba, sala de óspeti,
locanda.
Vendégség, ospetiu, banchetu, ben-
chetu, tracta.
Vendel, Vendelinu, n. pr.
Véndel, Véndely, Véndöl, vasu de
unsóre.
Vénes, adi., betranatecu, de ani;
betranescu.
Véneszt, Vénheszt, v. a., inbetra-
nescu.
Vénhedik, Vénheszik, Vénhőszik,
v. n., inbetranesce, ajunge la be-
tranetie.
Veniczfa, ostreiu (Ostrya).
Vénit, v. Véneszt.
Vénség, betranetie, pl.
Venus, Venere, Vinere (mitol. et
astron); —haja, —fodorka, as-
penchiu, perulu Vinerei; —köldök,
buriculu venerei.
Vénífl, v. a., inbetranesce; —és, in-
betranire, betranetie, pl., aníme.
Vény, recipe, recepta (medic.); sub-
stantia.
Venyege, Venyige, Venyike, vitia
(de viia).
Venyit, s., curpene, curpenu.
Vépik, veng, vine.
Ver, Vér, v. a., bate; taia (moneta);
suna (pe piano); pedepsesce; félre
veri a harangot, bate clopotulu
intr'o urechie, trage de alarmu.
Vér, s., sange; cousangénu (a.), rúde-
nia; —áldozat, olocanstu, victima,
viptima; —alkot, temperamentu;

állatás, állítás, oprirea sangelui, liniştirca sangelui; — állító, liniştiriu de sange (med.); állító fű, cericica; — árulás, tagadás, abnegaro de consangenu, tradarea sangelui propriu; — birság, — dij, omagiu (jurid.), amenda, in bani; — boszu, vindicta, resbunarea sangelui (in casu de omoru); — bőség, — duzzadás, abundantia de sange, prisosu de sange; — csepp, picatura de sange; — csik, — csikos sügér, venatare, vèlcedime, vèlcedièla, dunga sangerósa; — dag, nodeiu in arterii, spasmu in vene; v. Vérerdag; — dugulás, — dugulat, emostasia, baltuire de sange, stamnatuine de sange; — edény, — ér; arteria, vena de sange, canalu de sange; — érdag, dilatațiunea venei, varice (Varix, anat.); iericica (botan.); — fenyű, lăriciu, melezu; (mold.), molitfu (Pinus Larix, lat. med. Laesus); — fertelem, — fertőzés, incestu, curvia cu consangenu; — fertőzési, incestnosu; fertőző, incestoriu; — folyás, scursóre de sange; — forgás, circulațiunea sangelui; — fű, sangerósa (Sangvisorba, botan.); — furdó, baia de sange, macclu cumplitu, masacru; — fűrt, carmusa (Plitolacca); — gyökér, tulpin'a unei familii stravechi; — gyurma, mass'a sangelui; — hályog, albétiá din sange (pe ochiu); hányás, versare de sange; — has, ânim'a rea, trapadu cu sange, urdinare cu sange (Dysenteria rubra); — hatalom, drep-tulu judecatei de sange; — hatság, tribunalu de sange, tribunalu negru; — izzadás, sudóre de sange; — keresztség, baptismulu sangelui, martiriu; — keringés, — kór, v. Vérforgás; — kór, vena de auru, emoroide, pl., trenji; — korona, coróna de martiru; — kőh, tuse cu sange; — lábú, pescariu de ostrige; — menyekző, — nász, (párisi-), nunt'a sangelui, nóptea lui Bartolomeiu; — mezó, campu de batalia; — magyaró, aluna lunga-

rótiá, aluna rosii (de Italia); — növedék, polipu; — ontás, versare de sange; — ontófü, trifoiu-lu lui Ioanu; — ömlés, — özőn, — patak, özőnlés, scursóre de sange, riu de sange; — pad, esiafodu, locu de pierdiare, scen'a justitiei; — pangás, baltuirea sangelui, langedínea sangelui; — parázna, v. Vérfertőző; — pénz, amenda in bani, omagiu (jurid.); — piny, pitigoiu rosii, piruletiu rosii (Loxia pirrula); — piros, rosii cá sangele, colórea sangelui; rumonu (in fatia); — rokon, consangenu, rudenia; — rokonság, consangenime, consangenetate, rudire; — savó, zeru din sange, icóre, limfa (anat.); — senyv, scorbutu; — senyves, cu scorbutu; — sérv, surpatura de sange; lipitória; vampiru (in America, Vampyrus, specie de lilaci); vèrcolacu (fiintia fabulósa); — szomj, — szomjuzás, sete de sange, ferocitate, crudíme, crudelitate, atrocitate, tirania; — szomjuzó, setosu de sange, tiranu; — szopó, tiranu cumplitu; omu ferosu, carnefice; v. si Vérszivó; — tagadás, abnegarea sangelui, tradare de sange; — tanú, martiru (mucenicu), marturisiroriu cu perderea vietiei; — tisztító, curatitoriu de sange; — todulás, congestiune de sange, inbuldièl'a sangelui; — tömeg, massa de sange; — vágy, sete de sange, ferocitate, tirania; — veszély, scorbutu; — zászló, flamura sangerósa.

Vera, Veronic'a, n. pr.

Verbó, Urbanu, n. pr.

Vércse, viudereu, (specie de falconi séu ulii, Falco cenchris, vel Tin-niculus); — színű, rosú inchisu.

Verde, monetaria, sala de taiatu moneta, banaria.

Verdes, Verdegel, bate, flutura (din aripe).

Verdik, nàparlesce, cade perulu; v. Vedlik.

- Verdődik, se sbuciuma, se sbiciula, se vërcolesce.
- Veréb, paseruica, vrabía; —fi, puin de pasere; —pinty, paseruica de casa; —cziczó, stelera, (botan.).
- Véreb, cane de sange, cane de ve natu, (caro adurneca pe um'a sangelui fereloru scapate).
- Verebes, cu paseri.
- Verebész, s., paserariu; v. a., prinde paseri.
- Véredzés scursóre de sange, sange-rare.
- Véredzik, Vérzik, sangera.
- Vereget, bate desu.
- Verejték, sudóre; v. Veriték etc.
- Verekedés, bataia, batalía, lovire (de trupe); incaieratura.
- Verekodik, se bate; resbate; ajunge la scopu (cu ostenála).
- Verem, (pl. vermek), grópa, scorbura; celariu; putiu; suteranu (beciu); —börtön, inchisóre suterana.
- Véren, adv. in vina veghieta, (Rom.), in fapt'a crimei, (in facto delicti, in flagranti).
- Vérengesz, Vérengz, vérsa sange; —és, versare de sange.
- Vérengező, versatoriu de sange; sangerosu, incrunatatu, sangeratoriu; setosu de sange, cruntu, sangeraticu.
- Verenyü, rosiieticu, rosioru.
- Veres, rosü; —begy, motacila rosia, (Motacilla rubecula); —fogoly, galinusia rosia, (Perdix major); —gyüri, —gyüriksomfa, sangeru; —hagyma, cépa, cepsióra de vara; —haju, rufu, cu peru rosü; —hurka, sangerete; —pénz, banu de arama; —rézmives, aramariu, caldarariu; —sárka, roibu (calu); —szilva, brinióla, pruna rosia.
- Verés, batere, bataia.
- Véres, adi., —en, adv., sangiosu, sangeratu, cu sange.
- Véresedik, se sangeru, se imple de sange.
- Vereség, bataia, bataiusca, batusca.
- Veresel, tine de rosü.
- Vereses, rosiieticu; —fehér, rosü-albü.
- Véresit, sangera, incrunta.
- Véresítő, rumenála, sulimanu rosü.
- Veresség, rosiatia.
- Veret, pune se bata; v. si Verdik.
- Veretlen, nebatutu, neciomagitu.
- Véretlen, Vérevesztet, fara sange.
- Vérez, v. a., sangera, stropesce cu sange, incrunta; v. n., se sangera; v. Vérzik.
- Vérgeny, puroiu cu sange.
- Vérgép, monetaria, machina de taiatu moneta.
- Vérgödés, sbuciumare, vërcolire.
- Vérgődik, se sbuciuma; se vërcolesce; resbate cu anevioia.
- Vergye, gardu, ingraditura.
- Vérhas, ánima roa, disenteria rosia, (Dysenteria rubra), urdinare cu sange.
- Verheuy, v. Vörheny.
- Verhenyeg, —es, rosiieticu, in colóra aramei.
- Verhenyös, v. Verhenyeg.
- Verhüdik, v. Vergődik.
- Verint, atinge, bate usiorelu.
- Veriték, sudóre; sudóre de sange; —es, asudatu; obositu.
- Veritékez, asuda cu sange; asuda; —és, asudare.
- Vérkor, vena de auru, emoroide, trensi, pl.
- Vérle, ematitu, pétra cu feru, (Haematites).
- Vermel, ingrópa, cufunda; botasiesce (vii'a).
- Vermes, cu gropi; din gropi.
- Vermés, pescuina; locu unde se batu pescii.
- Vérmes, sangerosu; sangiosu; plinu de sanetate; incalatu; inbuibatu, buiacü; manosu; —ség, temperamentu sangerosu; pletóra, buiecia.
- Vérmesedik, se incala, se inbuiba.
- Vernyákol, sbiéra, tipa.
- Vernye, fauria, faurisce.
- Vérnye, iemanta (Haemanthus, bot.).
- Vernyeges, rosiieticu, rosioru, in colóra aramei.
- Vernyog, v. Vernyákol.

- Verona, Veronic'a, n. pr.
 Veronika, Veronic'a (n. pr. et planta).
 Verő, batetoriu; maiugu; limba (de clopotu); dob —, tobariu, tobosiariu; — bak, — kos, herbece (de pari, pociumbi); — ér, pulsu, arteria; — fény, lumin'a sórelului, fati'a sórelui; — fényes, in fatia, spre amiédi.
 Verőcze, usítia de gradele; campu de batalia, campu de lupta; bariera, cumpan'a barierci.
 Verőczér, ven'a pórtci (Vena portae, un'a din cele trei, care duc sangele in ficatu).
 Verőczovármege, comitatulu Veretiu.
 Verődék, v. Veriték.
 Veröte, fauria, faurisce, oficina de feru (montan).
 Veröték, v. Veriték.
 Verőzik, se soresce, se incaldiesco la sóre.
 Verözön, riu de sange, baia de sange.
 Vérpad, csiafodu, locul perdiarei.
 Vers, versu; strofa; poema; — alkat, compunere de versuri; — futás, fuga pe intrecute, fuga la tinta, jocu de-a fug'a, cursu la gara — futó, alergatoriu, cursoriu, paicu — szak, strofa; — szerzés, versificatiune; — szerző, versicatoriu; — taglalás, scansiune; — tan, prosodia.
 Versa, v. Vörsök.
 Várség, consanginitate, afinitate, rudire (cuscria, cumetria, cumnatia).
 Versel, versifica, face versuri; rivaliséza, concérta (cu cineva), emuléza; — és, versificare.
 Versolet, v. Versezet si Verseny.
 Verselő, versicatoriu.
 Verseng, Versenkedik, disputa, se cérta, face gálcéva; — és, cérta, disputa, gálcéva.
 Versenként, Vers-szakonként, dupa strofe, din strofa in strofa.
 Versent, adv., pe intrecute, rivalisandu.
 Verseny, Versenyzés, concurentia, competentia; emulatiune, rivalitate, concertare; hang —, con-
 certu; ló —, fuga cu cai, alergare de cai; versenytárs, emulu, rivalu; concurenta, competente.
 Versenyv, scorbutu.
 Vorsez, versifica, compune versuri.
 Versezet, poema, opu poeticu, opu in versuri.
 Vérszemet kapni, a se inbarbata, a se incuragia, a cuteza.
 Vert, batutu; taiatu, tiparitu (banu, moneta).
 Vért, armatura, coratia, curasa, lorica, catafracta, zea, peptariu de otielu; scutu, pavasa; clipeu, (lat. scutum, clipeus, ital. scudo, pavese).
 Vértály, Vértályog, Vértány, inflamatiunea splinei, morbu de splina.
 Vértanú, martiru, marturisoriu (mucenicu).
 Vérte, frontu, fatiata (la casa).
 Vértecs, scutuletiu.
 Vértekecsék, particelle, globulotie de sange.
 Vértelen, fara sange.
 Vértely, pletóra, abundantia de sange, prisosu de sange.
 Vértes, adi., arnatu, corasatu, loricatu; s., curasiru, calaretiu corasatu.
 Vértesit, corasaza, loricéza.
 Vértett, fapta sangerósa; omoru, asasinatu.
 Vértez, v. Vértesit.
 Vértezot, corasa, lorica, zea, peptariu de otielu.
 Vértgát, ravelinu (fortif. milit.).
 Vért-ing, lorica, camasia de zale.
 Vértkeztüi, manusia de zale, manusia de curasa.
 Vértláncz, catena de lorica.
 Vértő, (Onosma, botan.).
 Vértőlék, moneta, banu.
 Vertpikkelyek, soldi, pl.
 Vérttan, eraldica, sciintia despre armaturele familiiloru.
 Vert-tej, lapte batutu; jintuéla, zara.
 Vértés, sangerare.
 Vértöz, sangeratoriu, plinu de sange, sangeratu, scaldatu in sange.
 Vértözke, iericica (botan.).

Vés, scobesce, daltuesce, sculpéza, gravéza.

Vésdegel, v. Véskül.

Vese, renichiu, rinichiu, renunchiu, rerunchiu (lat. Ren, ital. rene, arnione); —fájos, suferitoriu de renichi; —fövény, —kő, —porond, renichea, pétra in renichi; —háj, grasine de renichi; —kór, morbu de renichi, nefritica; —pocsenye, —sült, friptura dela renichi.

Veséske, renichioru.

Vésedék, scobitura, gravatura; sfarmituri din scobitura.

Veselke, limb'a cerbulni (Asplenium, botan.).

Veselkedik (neki —), se iniépta, se incórda din poteri, se sbuciúma.

Vésemény, scobitura, sapatúra, taiatura, sculptúra, gravúra (in lemnu, in metalu).

Vésés, scobire, sapare, sculptare, gravare, daltuire.

Vését, scobitura, daltuitúra.

Véska, berbintia, sténda, sténdu-letiu, ciubarelu, vedritia.

Véskül, scobesce, daltuesce mereu.

Vesling, cascioru, casinletiu.

Véslyúk, gaura sflederita.

Vésmú, v. Vésemény.

Vésnök, gravatoriu, saporiu (in metalu).

Vesnyeg, capaculu téscului, partea de susu la téscu.

Véső, daltuitoriu; scalpru, cestru, dalta (de multe forme); sflederu, sucelu (ital. succhiello).

Véspor, farina de sflederu.

Vessző, varga, vérga, vergea, nuia, smancea, smicea; jórdá, nuieleóia; gateju; coma (in scrisu); vesszöt fut, merge in sírgu, ilu batu in sírgu (la ostasi); —nyaláb, sarcina de nuiele, gateje, pl.; —seprő, matura de nuiele.

Vesszőcske, vergulitia, vergutia, nuieleitia, nuieleusia.

Vesszős, adi., —en, adv., vergatu.

Vesszőz, prafuesce (vestmentu); bate cu nuiele, bate in sírgu; —és,

bataiu cu nuiele; alergare in sírgu.

Vesszőzik, esu surceli, crescu surceli.

Vésű, dalta, scalpru, scobila; v. Véső.

Vesz, v. Veszén.

Vész, s., tempestato, furtuna, procela; burasca, orcanu, víforu; periclu, risicu; ruina, stricatiune, perire, peritiune; v. si Vörzse; —árboz, catargu de tempestate; —csülő, —madár, tempestaritia, procelaria (pasere); —cdzett, otie-litu de pericle; —halál, ciúma, pestilentia; —harang, clopotu in dunga, campana trasa in dunga; —hely, locu nesiguru, locu periculosu; —horgony, anghira de tempestate, ancor'a a dóu'a; —hozó, fatalu; —idő, furtuna, tempestate; —jel, semnu de periclu; —josló, cobe, cobitoriu; anuntiatoriu de periclu; —lövés, puscatura de nevoia, puscatura de perire; —madár, petrelu, tempestaritia, procelaria; —mérénylet, intreprisa entediatória; intreprisa pe risicu; —teljes, —terhes, förte periculosu, förte riscatu, cu capulu-amana.

Vész, v. n., el—, pere, piere, se perde; se strica, se repune; se desfiintiaza, dispare; putrediesce; valakibe —, se ia la cértá.

Veszedelem, periculu, periclu, risicu, primejde; perire, peritiune, ruina.

Veszedelmes, adi., —en, adv., periculosu; —ség, periclitare, riscare, risicu, riscu.

Veszedelmez, Veszedelmeztet, pune in periclu, periclitéza, riscá.

Veszéjt, v. a., perde.

Veszekedés, cértá, gálcéva, cióndra, landra.

Veszekedik, se cértá, se gálcevesce, se ciondranesce.

Veszekedő, certaretiu, gálcevitoriu.

Veszékel, Jajveszékel, se vaiera, se vaiéta, se bocesse, lamentéza.

Veszél, pescuesce (cu vérsi'a).

Veszély, periculu; v. Veszedelem; —es, adi., —en, adv., periculosu.

Veszélyez, Voszélyeztet, pune in periculu, risca, se incumeta, cutéza; — és, incumetare, riscare, periclitaro.

Veszélytelen, nepericulosu.

Veszén, ia, lia; accepe, accepta, primesce; capata; cumpara; atrage; misca, indupleca; észre —, ia amente, obserba, reflecta; észbe —, considera, judeca; fel sem veszem, neci ca'mi pasa; —üzöbe, ia la góna, ia pe fuga; erőt —, apuca la potere, apuca de-asupra, lélekzetet —, resufia.

Veszendék, peritoriu, cadneu, supusu peritiunei, supusu stricatiunei.

Veszendő, adi., —leg, —ül, trecatoriu; pasageriu, timpurariu; caducu, peritoriu; v. si Veszendék; — örs, postu perdutu, vedota perduta (milit.); —ség, caducitate, fugacitate (a tempului), neconstantia (a lucrurilor omenesci.).

Veszés, peritiuno, stricatiune, perire; turbare.

Veszés, furtunosu, inviforatu; periculosu.

Veszett, perdutu; stricatu, ruinatu, turbatu; veszett kutya, cane turbatu; —ség, turbare.

Vészhalál, ciuma, pestilentia.

Veszit, perde; v. Veszt.

Veszködik, ki —, sparge.

Vészlés, pescuire.

Vésznya, mârcedu; v. Satnya.

Veszödés, necasu, fatiga, ostenéla, sbuciumatura, labóre.

Veszödik, se sbuciuina, e ingrijatu, trage necasu (cu ceva).

Veszödség, v. Veszödés.

Veszt, perde, pierde; ki —, ucide, omóra; spendiura; estermína, stirpesce; rajta —, pate-reu, se pacalesce; össze vest, desbina pe altii, (invrasbesce), faco intriga.

Vesztég, adi. et adv., in pace, in liniste, calmu; —áru, marfa vechia; —ház, —intézet, —zár, institutu de carantina, lazaretu (de ciuma, colera); —idő, carantina, lazaretu.

Vesztégel, v. n., sicde, petrece in

liniste, pauséza; serbéza; tînc carantina.

Vesztoget, Vesztöget, predéza, prada, resipesce, dilapidéza; corumpc, mituesce, seduce cu daruri; —és, prada, risipa, dilapidatiune, prodigalitate; coruptiuno, mituire, seductiune cu daruri (lat. Ambitus, largitio, coruptela, jurid.).

Vesztögető, dilapidatoriu, pradatoriu, resipitoriu; corruptoriu, corumpetoriu, mituitoriu, seductoriu cu daruri.

Vesztéglés, Vesztéglét, pausa, repausu, calmu, liniste; contumatiu, carantina, lazaretu.

Vesztégletes, v. Vesztég.

Vesztéglő, —hely, —intézet, institutu de carantina.

Vesztégség, liniste, pausa.

Vesztélék, deperdute, pl., (Deperdita, jurid.).

Vesztelen, fara periculu, siguru.

Vesztére, spre perirea sa, de capulu seu; —hagyás, lasare se'i fia de capu, se'si faca de capu.

Vesztés, adi., —en, adv., perdietoriu, celu care perde, damnificatu, pagubitu, pagubasiu; cu perdere, cu dauna.

Vesztés, perdere; pierdiare, spendiurare, gilotinare etc.

Vesztesség, perdere, desavantagiu, scadiementu, scadere; dauna, paguba.

Vesztesség, starea daunei.

Vesztő, pierdietoriu, (celu cu dauna, séu celu care repune, ucide pe altulu); de pierdiare; —állás, —pad, esiafodu; —bárd, palosiu; —hely, locu de pierdiare; —törvényszék, tribunalu negru, tribunalu de sango; —tözs, —kereskedés, comerciu pasivu.

Vet, arunca; pune; sémena; ágyat —, aterne patulu; —csalt v. cselt vet, pune cursa, arunca cursa; egybe —, asemena, compara, alatura; ellen —, opune, replica; számot —, face computu, inchiaie computu; veti magát, se inganfa, se trufesce; valakire —, inculpa pe

- cineva; téglát —, face caramidi; véget —, pune capetu, da de capetain.
- Vét, v. n., smentesco, smintesco, comite eróre; pecatuesce, gresiesce, comite pecatu; c de vina, este culpaciú.
- Vét, s., luare, acceperere, acceptare, primiro; — bizotmány, roversu, adeverintia de primiro.
- Vetegét, arunca mereu (la una parte) computa de repetite ori.
- Vétek, (pl. vétkek), pecatu, delictu, fara-de-lege; — jel, corpus delicti.
- Vetekedés, Veteködés, disputa, cërta in vorbe; rivalitate, emulatiune.
- Vetekedik, Veteködik, disputa, se disputa; se cërta; rivaliséza.
- Vétketlen, neculpaciú, inocente, nevinovatu.
- Vetél, Megvetél, abortéza, storpesco.
- Vétel, cumparare, cumparatura; acceperere, primire, luare; — ár, — pénz, pretiulu cumpararei.
- Vetelék, abortu, sterpitura.
- Vetélkedés, disputa, cërta, concertatiune; concurrentia; emulatiune, rivalitate.
- Vetélkedik, se cërta, se disputa; emuláza, rivaliséza.
- Vetélő, suveica; — fa, reschitoriu; depanatóre; v. Matóla; — zsemle, suveientia, strutiuletiu, covrigelu lungaretiu, fransela lungarétia.
- Vetély, Vete, emulatiune, rivalitate, lupta pe intrecnte, concertatiune.
- Vetélytárs, rivalu, emulu.
- Vetemedés, Vetemödés, curbatura, strimbatura, strimbare; inieptatura; lapedatura, sceleratetia.
- Vetemedettség, infamia, blastematia, sceleratetia, criminalitate, impietate, perversitate.
- Vetemedik, se incurba, se strimba; se desface, se destrama; cutéza (spre ren), isi ia libertate, se incumeta, su încerca.
- Vetemény, leguma, planta; semenatura; — ágy, stratu, patu caldu; — borsó, mazare comuna; — mag, sementia, sementiaria.
- Veteményes, cu legume; — kert, gradina de legume.
- Vetemér, cucuveica de órna.
- Vetemit, incurba, încusba, strimba; seduce, amagesce.
- Vetemül, v. Vetemedik.
- Vetény, sementia; — fii, lucerna (trifoiu).
- Véter, reti'a (specie).
- Veteredik, meg —, se strica, putrediesce.
- Vetés, aruncare; punere; semenare; semenatura; — forgás, schimbarea sementiei; — válték, schimbarea semenaturei, otaru, (Calcatura).
- Vetés, sminta, smentéla, smintire, erare; aberatiune; culpa.
- Vetési varjú, corbu de semenatura, (care amblá pe urm'a aratreloru).
- Vétesség, culpabilitate.
- Vetet, s., aruncatura.
- Vetetlen, adi., —ül, adv., necemenatu.
- Vétkel, v. a., inculpa, invinue, imputa.
- Vétkelendő, de imputatu, de inculpatu, de coresu, ce este smen-titu, ce este vitiosu.
- Vétkes, culpabilu, culpaciú, vinovatu; vitiosu, sceleratu; blastematu, infamu; peccatosu.
- Vétkesít, face vitiosu; inculpa, invinuire.
- Vétkesség, culpabilitate, vinovatia; vitiu, sceleratetia, blastematia; pecatu, delictu, fara-de-lege.
- Vétketlen, fara culpa, neculpaciú, inocente, nevinovatu, fara pecatu; —ség, neculpabilitate, inocentia, nevinovatia, candóre.
- Vetkezés, desbracare; despenatura, nepárlire (la paseri).
- Vetkezés, peccatuire.
- Vetkezetlen; —ség, v. Vétketlen etc.
- Vetkezik, se desbraca; nepárlisce (paserea).
- Vetkezik, peccatuesce, comite pecatu.
- Vetkezmény, vestmentu desbracatu; piele desbracata (sierpii).
- Vetkezőasztal, mescióra de desbracatu.
- Vetkeztet, Vetköztet, v. a., desbraca,

- desvestesce; ki—, despólia; —és, desbracare.
- Vétkül, de pecatu, imputatiune.
- Vétleges, pasivu.
- Vétlen, adi., —fil, adv., fara culpa, inocente, nevinovatu; v. Vétketlen.
- Vétlevél, receptisa; reversu.
- Vető, semenatoriu; —eke, aratru de semenatu; —gép, machiua de semenatu; —háló, plasa; —lapát, venturésca; —mag, sementia; —ruha, pensatur'a semenatoriului.
- Vétő, smintitoriu, care smintesce, care comite eróre, séu pecatu.
- Vetődik, se arunca; intra orbesco, dà undeva, se ratacesce.
- Vetőke, tróca de scursu, (in montanist.).
- Vetőz, semena, plantéza.
- Vetrecze, Vetricze, carne tocata, carne meruntiaata (fr. Fricassée).
- Vetrencze (leves), supa de pane cu óua si carnatii.
- Vétség, delictu, culpa; pecatu; crima.
- Vétszó, vorba smentita, eróre in vorba.
- Vett, accepatu, luat, primitu; cumparatu.
- Vettet, pune se faca (patu, caramida); pune se semene; sparge (cu prafu).
- Vétve, el—, uncori, cate-una-data, caudu si candu.
- Vetyeng, se arunca incóce incolo.
- Veveget, cumpara desu, ia mereu.
- Vevény, receptisa.
- Vevés, luare; cumparare.
- Vevő, luatoriu; comparatoriu.
- Vezéd, canalu.
- Vezekel, se caesce, ii pare reu.
- Vezeklés, caintia, parere-de-reu, penitentia.
- Vezeklő, peccatosu; caitu, penitente.
- Vezényel, v. a., comanda.
- Vezénylet, s., comanda.
- Vezényszó, comandamentu, paróla de comanda.
- Vezér, comandante; conducatoriu; generalu; —bot, busduganu de comanda; —csillag, stea conducatoría; —ezik, articlu de fondu, articlu conducatoriu; —elv, ma-
- csima, principiu conducatoriu, cinosura; —fonal, —szál, firu conducatoriu; —ige, —mondat, testu (la predica); —kar, statu magioru (Generalstab); —őrnagy, generalmaioru; —parancs, porunca de di, porunca generala; —rajz, formulariu; —szó, precauventare, preambly, prefatia; introductiune; —tüz, focu de tabara; —úr, calausulu turmei, berbece betranu; —zászló, flamur'a comandantelui.
- Vezérel, Vezérl, conduce, comanda.
- Vezéri, adi., de comandante.
- Vezérkedik, face pe comandantele.
- Vezérlés, Vezérllet, conducere; comanda.
- Vezérlő, conducatoriu; comandante.
- Vezérség, comanda, postu, rangu de comandante, generalatu.
- Vezet, v. a., conduce, pórtá; —és, conducere.
- Vezeték, conducere; béta, fasia de condusu; —kerék, róta de reserva, a cincea róta; —ló, calu de hatiu; —név, connume.
- Vezetékel, conduce, duce de mana, pórtá de mana.
- Vezetékceny, usioru de condusu; —ség, conducere inlesnita, usioratate de condusu.
- Vezetget, v. a., conduce impregiuru.
- Vezethető, v. Vezetékény.
- Vezető, conducatoriu, conductoriu, calausu.
- Vézna, Vezana, macru; v. Satnya.
- Ví, v. n., lupta, se bate (in sabia); combate; ataca, asalta, opuma.
- Viadal, Viadalom, lupta, batalia (de arme); punna; —biró, jude in lupta (in evulu med.).
- Viadalmas, Viadalos, bravu, curagiosu, ánimosu, poterosu.
- Viárok, trincea, siantiu de apropiere (catra fortarétia, fr. tranchée, approches, ital. trincea).
- Viaskodás, lupta, punna, combatere, batalia.
- Viaskodí, renomistu, duelistu cu tóta lumea, omu bataiosu.
- Viaskodik, se lupta, combate.
- Viasz, s., céra; adi., de céra; —árus,

- cerariu, facieriu; bura, mirica, (*Myrica verifera*, botan.); — fereg, verme, molia de céra; — fii, — virág, ceritica, (*Cerintia*, botan.); — gyertya, faclia de céra; — kenőcs, pomada de céra; — kép, icóna de céra; — nyomtat, tipariu in céra; — olaj, oleiu de céra (destilatu); — öntés, tornare de céra, ceraria, fabricatiune din céra; — öntő, lucratoriu in céra (*Bossirer*); — szál, faclióra; — szipoly, molia de céra, (*Phalaena cereana*).
- Viaszk, v. Viasz.
- Viaszol, v. Viaszoz.
- Viaszos, cu céra, ceratu, ceruitu; — vászony, pensa ceruita.
- Viaszoz, ceruesce.
- Vicsan, ranjesce, ríde mojicesce; plesnesce, se despica; v. Reped.
- Vicczit-vacczát hányja, se pórtá cu despretiu, isi bate jocu.
- Vicsog, ranjesce (dintii); — ás, ranjire.
- Vicsogó idő, tempu schimbatiu, tempu nestabile.
- Vicsor, coltisoru, dintiurea, rade-cina soldioşa (*Lathraea*).
- Vicsorgat, Vicsorit, ranjesce, arata dintii; strimba din gura.
- Vicsori, ranjitoriu, chicotitoriu; strimbatoriu din gura.
- Vicsorog, v. Vicsog si Vicsorgat.
- Vicza, Eviťa, Eva, Viti'a, n. pr.
- Viczek, pescuina; ostrétia de pesci, pelia, ingraditura, (in care se oprescu pescii).
- Viczkándoz, se vercolesce, se bate, se sbuciuma; — ás, vèrcolire.
- Viczkándik, Viczkándozik, v. Viczkándoz.
- Viczkos, v. Pajkos.
- Vid, Vida, Guido, Vitus, n. pr.; v. si Vig.
- Vidám, adi., Vidáman, Vidánon, adv., ilariu, voiosu, bucurosu, veselu, cu bucuria; — ság, ilaritate, voia buna, bucuria, veselía.
- Vidámit, v. a., bucura, inbucura; — ás, inbucurare.
- Vidámodik, Vidámúl, se bucura, are voia buna, se veselesce, se inseinina (fati'a, ceriulu).
- Vidámulás, Vidámulat, ilaritate, bucuria, veselía, voia buna, inseininavo.
- Vidék, tinutu, tienutu, regiune, districtu; strainatate; — fekvés, situatiunea regiunei, topografia de tinutu; — rajz, deliniatiune topografica, schitia despre situatiune.
- Vidéki, din tinutul vecinu; din provincia; strainu.
- Vidékség, impregiurime, prájma, locuri de prin pregiuru, regiunea din pregiuru.
- Vidit, inbucura, inseinina; — ás, inbucurare.
- Vidó, v. Vid, Vida.
- Vidor, n. pr., Ilariu, Bucuru, n. pr.; adi., ilariu, veselu; v. Vidám; — ság, ilaritate, bucuria.
- Vidorit, v. a., inbucura; inseinina.
- Vidorodik, Vidorul, se inbucura.
- Vidos, v. Vid, n. pr.
- Vidra, lutra, vidra (lat. *Lutra et Lytra*).
- Vidrány, scoica de balta.
- Vidrász, s., venatoriu de lutre; v. a., venéza lutre.
- Vidrászat, venatu, prinsu de lutre.
- Vidrásztácskó, cane de apa (la venatu de vidre si castori).
- Vidtáncz, dantiulu santului Guido, (morbu de tremuriciu).
- Vidúl, se inbucura, se inseinina; — ás, — at, bucuria, ilaritate, inbucurare, inseininare.
- Vig, adi., Vigan, adv., ilariu, cu bucuria, veselu; v. Vidám.
- Vigad, Vigadoz, se bucura, giubila, este voiosu, are voia buna; — ás, ilaritate, bucuria, veselía, voia buna.
- Vigadalom, v. Vigalom.
- Vigadó, carnevalu, (cáslegi, pl., farsiangu, Şaturnalia).
- Vigalmi . . . , de bucuria, de giubila.
- Vigalom, ilaritate, bucuria, giubila, voia buna; petrecere.
- Vigály, infenatura, pospaiu, rarime, lucru rar, lucru infenatu, pospaietu; subtiitate, lucru subtiire; — zöld, verde deschis.
- Vigályit, raresce, subtiie.
- Vigályoz, rar, pospaietu, subtiire.

Vigályzat, raritura.
 Vigan! interj., utii! uiu!
 Viganó, vestmentu femeiescu, rochia (in Rom.); viganu (Trans.).
 Vigas, consolatiune, mangaicare.
 Vigaszik, se insanetosiaza, se vindeca, se curéza, se tamaduesce, se restaura.
 Vigaszt, curéza, vindeca, insanetosiaza.
 Vigasztal, consóla, mangaie; —ás, adi., consolatiune, mangaicare; —ásúl, adv., de consolatiune, de mangaicare.
 Vigasztalatlan, adi., —úl, adv., neconsolatu, nemangaietu.
 Vigasztaló, consolatoriu, mangaitoriu.
 Vigasztalódik, se consóla, se mangaie.
 Vigasztó, salutaru, mantuitoriu; consolatoriu, mangaitoriu.
 Vígatlan, suparatu, intristatu, machinitu, neconsolatu.
 Vig-elmü, adi., —leg, adv., ilariu, gioviale, cu mentea senina; —seg, ilaritate, giovialitate.
 Viggyan, strimba din gura.
 Vigik, v. Vigan.
 Vígjáték, comedia.
 Vígkomoly, ilariu-seriosu.
 Vigság, ilaritate, bucuria, voia buna, giubilu; dantiu, saltu, balu.
 Vígáz, ia amente, vighiéza, privighiéza, e desteptu, grijesce, pazesce, pórtá grija; —ás, luare-amente, vighiere etc.
 Vígázat, grija, paza, vighiere, desteptatiune; —lan, adi., —úl, negrijitu, fara paza, fara luare amente, fara privighiere; —ság, neluare-amente, negrija, nepaza.
 Vígázatos, adi., —an, adv., luatoriu-amente, desteptu, prudente, cercumspectu, prevedictoriu.
 Vígázóckony, v. Vígázatos.
 Vígázó, vighietoriu, pazitoriu, custode; fel —, inspectoriu, epistatu.
 Vígázatlan, v. Vígázatlan.
 Vigyor, crepatura (intre dóua scanduri); despicatoru, desbinatura; vén vigyor, mam'a nuotei.

Vigyorg, Vigyorog, subride; ranjesece, chicotesco.
 Vigyorgás, subrisu bajocuros, strimbatura (din gura); ranjire, chicotire.
 Vigyori, v. Vicsori.
 Vihar, furtuna, oragiu, tempestate; —szél, ventu furiosu, burasca, orcanu, viforu, viseolu.
 Viharcz, tengeri —, rondunea de mare, petrelu, tempestaritia, procellaria (Plautus minimus, Procellarius).
 Viharos, adi., —an, adv., furtunosu, oragiosu, viforosu; involboratu.
 Viharoz, este furtuna, bate orcanu.
 Viharzás, v. Vihar.
 Viharzik, v. Viharoz.
 Viheder, Vihar, Vihetör, fremetu vnietu, sgomotu; ferbetura, clocotu, ferbóre.
 Vihnye, fauria, faurisce.
 Vihog, Vikog, chicotesco, ride moijesce.
 Vikeztyü, manasia de duclatu.
 Viki, Victori'a, n. pr.
 Vikog, v. n., chicote; nechéza, renchéza.
 Vikotál, Vikotálodik, Vikotol, disputa, desbate, discuta, concérta.
 Világ, lume, mundu; lumina; —alkotmány, —egyetem, universu; —bölcs, politicu; —ellenző, reverberu; —fia, omu de lume, omu luminatu; omu desfrenatu; —gyü-lölö, misantropu; —hirü, celebru, de renume mare; —iró, cosmografu; —iszony, eliofobia, téma de lumina; —kép, atlante, cart'a, map'a universului; —kerülö, vagabundu, derbeden, puslan; —lakó, —lakos, cosmopolitu, iubitoriu de omenimea intréga; —nézet, opiniune despre ómeni, esperientia intensa; —oltó, stingatoriu; —polgár, cosmopolitu; —polgárság, cosmopolitismu; —rendszer, sistem'a universului; —rész, parte de lume; —sark, —göncz, polu; —szerte, in tóta lumea; —tan, cosmologia; —tenger, oceanu; —test, corpu cerescu, astru; —tör-

- ténet, evenimentu mare; —ura, dormitoriulu lumei.
- Világosa, Világoska, lumina mica, luminica, luminarica, licuráa.
- Világi, din lume; mirónu (fatia cu preotimea); —pap, popa de miru (preotulu fatia cu calugarula), seculariu, petrinu (in eel. apus.).
- Világilag, Világisan, adv., lumesc.
- Világiság, statu seculariu; secularitate, din seculu; victia lumésca; victia destramata.
- Világisit, seculariséza (averi oclésiastice, monastiri etc.).
- Világít, v. a. et n., lumina; ilustra, esplica; dilucida; —ás, luminare, ilumina; ilustra, esplicare etc.
- Világítási, de ilumina, de iluminatiune.
- Világító, luminatoriu, portatoriu de lumina; —torony, faru.
- Világlás, Világolás, luminare.
- Világlík, v. n., se lumina; kí —, se cunoşce, e invederatu.
- Világodik, se face dí, se revarsa dío'a, crépa de dí, se face lumina.
- Világol, lumina; —ás, luminare.
- Világos, adi., —an, adv., luminatu, invederatu, chiaru, evidente, respicatu; —barna, brunetu deschisu; —sárga, galbinu deschisu; —szürko, argintiu, in colórea argintului.
- Világosit, lumina; v. Világít.
- Világoskodás, luminare, ilustra, chiarificare.
- Világoskodik, lumina.
- Világosodás, Világosulás, luminare, facere de lumina; inseminare; cultura, invetiatura, instructiune.
- Világosodik, Világosul, se lumina; se cultiva, se destépta, invétia.
- Világosság, lumina; evidentia, chiaritate, lucru invederatu.
- Világosul, v. n., se lumina; v. Világosodik.
- Világosik, v., lumina.
- Világratermett, sprintenu, desteptu, si de ruga, si de fuga.
- Világtalan, adi., —ul, adv., intuoc-
- recu; orbu, orbitiu; —ság, orbía, orbime.
- Világtalanódik, v. n., orbesce, perde vederile.
- Világul, v. n., v. Világosodik.
- Vilámodik, Vilámoszik, se revarsa de dí, crépa de dí, e in faptulu dílei, se face dío'a.
- Vilany, fosforu.
- Vilár, candelabru, policandru.
- Viléleg, fosforu-ocsidu; —sav, acidu de fosforu.
- Vilhalvag, fosforu cloridu.
- Villa, furca; tiepoi, furcoiu; két águ—, furca cu dóua córne; —him, busuiocu-de-campu (botan.); —kereszt, cruce bifurcata (ca Y).
- Villádád, in form'a furcii.
- Villádzott, furcatu.
- Villág, v. Világ.
- Villam, electricitate, materi'a fulgerulú; —delejes, electromagnetico.
- Villám, fulgeru, sagéta cerésca; —bogár, licuriciu; —fogú, —háritó, conductoriu electricu, parafulgeru, aparatoriu de fulgeru; —kő, beletu.
- Villamag, bidente, furca cu duoa córne (Bidens).
- Villámlás, fulgerare.
- Villámlat, fulgeru, fulgeratnra.
- Villámlík, v. imp., fulgera.
- Villámodik, Villámoszik, v. Villámlík.
- Villan, clipece, stescesce, scapara, schinteicza, fulgera.
- Villanat, clipéla, ochiata, aruncatura de oebi.
- Villang, v. Villong.
- Villany, Villámszer, electricitate, materia electrica, materia de fulgeru; v. si Villó; —vezető, conductoriu; sirna conductória.
- Villanyit, v. a., electriciséza; —ható, adi., electricabile, de electriciatu.
- Villanyka, epigramu (poet.).
- Villanyodik, se electriciséza.
- Villanyos, electricu.
- Villanyosit, v. Villanyit.
- Villanyosodik, v. Villanyodik.
- Villanyosság, electricitate (ca proprietate a cutarui corpu).

Villanyoz, v. a., electricisă; —*ás*, electricisare.

Villás, adi., cu furca; furcatus; — reggeli—, dejunu de furculita, prandisioru.

Villáz, intiépa, ia in furca.

Villó, fosforu.

Villog, v. n., steclesce, licuresce, scapara, schinteia; clipeisce, trage din ochiu; da lustru, luce, scilipsece; —*ás*, lucire, scilipire.

Villogó, lucitoriu, luciú, scilipitosu; —fegyver, arma lucitória; —megtámadás, atacu cu sabii'a.

Villogtat, face se lucésca, da lustru.

Villoncz, lampiru, licuriciu, verme lucitoriu.

Villog, v. n., se cërta, gâlcevesce; —*ás*, cërta, urgia, neunire, desbinare; scaramusiu (batalii merunte in tempu de guera).

Villogó, Villongós, bataiosu, belicosu; de guera.

Vilma, Vilhelmina, Gulielmina, n. pr.

Vilmány, Vilmos, Vilhelmu, Gulielmu, n. pr.

Vilnye, radecina maiétra.

Vimály, seninu, serinu; —*ság*, seninatate.

Vimester, magistru de arme; gladiatoriu; —*ség*, scrima, arta de duelatu, arta gladiatoria.

Vincz, desfrenare, lucsuria; libidine, pofta furiósa, buiecia.

Vinczároz, v. Vihog.

Vincze, Vincentiu, Vicente, n. pr.

Vinczellór, Vinczlér, viniceriu, viieriu; —*ség*, viniceria, viieria.

Vinczellékedik, face pe viniceriu.

Vinczos, desfrenatu, lucsuriosu, buiecu, inbulbatu, libidinosu.

Vindóly, putineiu, vasu de untu.

Vinkó, liurea, vinu reu.

Vinnye, fauria, faurisce.

Vinnyó, v. Vityilló.

Vinnyog, se scancesce, plange; v. si Vihog.

Vinos, vinu stricatu.

Vintörg, se tavalesce.

Viódik, se cërta; se lupia.

Viola, violá, vioarea, viorica, micsiunea; leucoie, flóre domnésca, mi-

csandra, siubóia; —*bab*, lupina, flóre-niprala galbina; —*kók*, micsiuú; —*kékes*, ce bato in violetu; —*kő*, ametistu, matostatu; —*nósziorom*, flóre-veneta, crinu venctu de Florenti'a; —*szin*, —*sziniú*, violetu; —*szinnúntike*, carabusiu de Maiu; —*szinporhonrojt*, lobelia.

Violag, ametistu, matostatu (pétra nestimata).

Violás, adi., cu violé, cu micsandre.

Vióra, Vileczke, óra de scrima, lectiune din scrima.

Vipenge, floreta, rapiru.

Vipera, vipera.

Vira, Flor'a, n. pr.

Virad, Virrad, se face dioa.

Viradat, diori, pl., faptulu dilei, reversatu de di, aurora; —*kor*, in diori de di, des-deminétia.

Viradó, reveliu (milit.), semnu de seulare.

Viradóz, se lumina de di.

Virág, flóre; in florire (de pomi);

—*ágy*, stratu de flori; —*árus*, florariu; —*cserép*, —*edény*, ravaru de flori, óla de flori; —*csésze*, pacharu cu flori, calice, potiriu, perianta (in botan); —*csomó*, buchetu de flori; —*ékitmény*, ornamentu de flori; —*féreg*, anemóna de apa; —*füzér*, —*koszoru*, cununa de flori, ghirlanda; —*gyűjtemény*, anterieu, colectiune de flori, floraria, flora; —*hét*, septeman'a floriiloru; —*himzet*, —*himzés*, cusetura cu flori, brodaria, chindeséla cu flori; —*hó*, —*hénap*, Maiu, Florariu, lun'a floriiloru; —*hüvely*, spata (Spatha, in bot.); —*káposzta*, carfiolu, cartafionu, conopida (Brassica botrytis); —*kert*, floraria, gradina de flori; —*madár*, colibri (pasernica de Americ'a, cea mai mica din tóte, Mellisuga); —*nyelv*, limb'a floriiloru, (fórte usitata la femei in Asi'a); —*párta*, cununa de vergine; —*szál*, flóre, ramura de flóre; gyönyörű—, mare strengariu (fignr.); —*szamár*, asinulu dela Flori;

—szék, —tok, calice, perianta (botan.); —szem, coltiu, iucoltiála, germine; —tonyésztes, cultura de flori; —vasárnap, duminec'a floriloru.

Virágász, floristu.

Virágcsa, floricea, florica, florióra.

Virágdad, cá flóra, in form'a flórei.

Virágos, in floritu, cu flori; —bor, vinu cu flóre, vinu mucedu; —káka, ghiocelu (specie); —káposzta, carfiolu, conopida; v. Virágkáposzta; —kender, canepa de tónna, canepa tomnateca, canepa de érna; —szövet, tiesetura cu flori.

Virágosodik, Virágosúl, meg—, infloresce; capata flóre (vinulu).

Virágoz, adórna cu flori, pune flori.

Virágoztat, face se infloresca; face se prospereze.

Virágzás, in florire; prosperare, inaintare.

Virágzat, flóre (pe pomi); artefactu de flori.

Virágzik, infloresce.

Virágzó, in floritoriu.

Viram, perigonu, invelisiulu flórei (botan.).

Virány, campu de flori, locu in floritu; campu.

Viránylik, infloresce.

Virányos, plinu de flori, in floritu.

Viraszt, v. a. et n., vighiéza, privighiéza; —ás, vighiere.

Virasztó, privighiere (la mortu).

Virádit, striga, sbiéra, típa.

Viráduł, v. Virginál.

Virgács, Virgás, nuiele, pl., vergi, bataia cu nuiele.

Virgácsol, da pe foi, bate cu nuiele.

Virginál, sbiéra, plange cu típatu.

Virginia, Virgini'a, n. pr.

Virgoncz, sprintenu, sveltu, desteptu, vioiu, iute; —ság, sprintenia, sprintenime, sveltime.

Virgonczkodik, ambla sprintenu, se pórtá iute.

Virhudik, rá—, ii veno poft'a, are voia, ii casiuna.

Viribel, bé cá paserea; so scalda.

Virics, mustarétia; mustu (storsu din plante séu pómo).

Virinka, Flor'a, Flórea, Floric'a, n. pr.

Virít, Viríul, infloresce, inverdiesce.

Viránecz, ruta de campu, branutia, nasturelu de campu (Thalietrum).

Virnyikol, Virnyit, sbiéra, striga, típa, racnesce.

Virrad, v. Virad.

Virradolag, in diori de di, in faptulu dilei, in amurgulu dilei.

Virradta, diori, aurora, amurgulu dilei.

Virradtig, pana la dioa.

Virraszt, v. Viraszt.

Virrog, se cértá, se galcevesce, bombaie.

Virrogat, v. Viraszt.

Virrong, v. Virrog et Villong.

Virtanya, pamentu de flori.

Virtus, virtute; v. Erény.

Viríul, v. n., infloresce, inverdiesce; —ás, —at, in florire, inverdiere.

Virulmány, v. Virány.

Visegrád, Visegradu (orasiu).

Visel, pórtá, viseli magát, se pórtá; —és, portare.

Viselet, s., portu, costumu; magaviselet, portare, conduita; modu de procedere, modu de lucrare; —jegyzék, lista de conduita (la milit. et birocrať).

Viseletlen, adi., —ül, adv., neportat.

Viselhetetlen, ce nu se póte portá; de nesuferitu.

Viselkedik, se inbraca, se investesce; se arata.

Viselő, gerundium (in gramat. lat.).

Viselős, adi., —en, adv., grea, ingreata, grečia, hortiósá, cu bortiu; —ség, ingreatura, bortiu, starea femeici grele.

Viselt, portatu, ponositu, invec hitu; —dolgot, evenimente, lucruri facute, fapte complinite. pl.

Viseltes, camu invec hitu, camu portatu.

Viseltetik, simte; se pórtá; se arata.

Visga, Visgál, v. Vizsga etc.

Visit, sbiéra, típa, racnesce; —ás, sbieratu, típatu.

Viskó, cascióra, casulfa, coliba (lat. Casa, Casula, Tugurium).

Visnye, visina, marasca, amarasca
(ital. visciola, amarasca).

Vissza, inapoi, inderaptu, retro; ro...
contra; —ad, reda, restitue, re'n-
törce; —állitás, restaura, reasiedia;
—állitás, restaurare, reasiediare;
—él valamivel, faco abusu, abu-
séza de ceva; —élés, abusu; —
elmél, reflectéza; —elmélés, re-
flectsiuno; —emlékezés, readucere
amente, re'inspectare in memo-
ria, subvenire, remiuiscentia; —emlé-
kezik, isi readuce amente, ii sub-
vene; —esés, recadere (in pecatu,
in eróre); recidiva (in morbu);
—esik, recado; —eszmél, reflecta,
reflectéza; —felé, inapoi; —hang-
zik, resuna; —hat, resbate, re-
lucra, are efectu contrariu, rea-
géza, produce reactiuno; —hatás,
reactiune, efectu contrariu; —ható,
retroactivu, reagente; reactionariu;
reducatoriu; —hátrál, se retrage;
—helyez, reasiedia, restaura, re-
stitue; —helyezés, restitutiune,
restauratiune, reasiediare; —hí,
—hív, rechiamo, chiama inapoi;
—hodít, recuceresce; —hozhatlan,
nerestaurabile, ce nu se póte re-
chiamo; —hozható, adi., —höz-
hatólag, ce se póte rechiamo, re-
staura; —hökken, resalta spai-
mantatu; —húz, retrage, revóca,
retracta; anuléza (ordinu, testa-
mentu); —huzás, revocare, re-
tractare; anulare; —huzható, re-
vocabile; —huzódik, se retrage;
—idéz, reflectéza, isi readuce
amente, rechiamo in memoria;
—irat, rescriptu; —ítél, restitue,
prim sententia; —jár, se re'ntörce;
—jövet, —jövetel, re'ntörcere (din
calatoria); —keltez, antidatéza,
datéza din alta dí; —keresztelés,
anabaptismu, rebaptisare; —ke-
resztelö, anabaptistu; —kerít, re-
castiga, readuce, reafia; —kerül,
se reafia; se re'ntörce; —követel,
pretende inderaptu, rechiamo, re-
cere; —lép, repasiesce, se re-
trage; —lépés, repasire, retragere;
—marad, remane; —mencteles,

regresivu; —mutató, relativu (pro-
nume); —nyom, reapasa; —pa-
rancsol, contramanda; —pattan;
resalta, resbumba; —rezzen, se
spaimanta, se infióra; —ró, v. a.,
scontréza (in computari); —szol-
gál, re'ntörce, reda, da inapoi;
—taszit, respinge; —taszitó, re-
spingatoriu; desgustatoriu, instrai-
natoriu; —tér, se re'ntörce; —
térés, re'ntörcere; —térit, re'n-
törce, pune la locu, restitue; —
teszen, pune la locu; —tetszés,
desgnstu, desplacere, neplacere;
—tetsző, neplacutu; visszatorlás,
—torlat, represalia, resbunare, vin-
dicta; —torló, represivu; —torol,
resbuna, respinge, reapasa; —tük-
röz, reflectéza, rearuica radiele,
resfrango; —ugrik, resalta; —út,
recalatoria, re'ntörcere din calc;
—utasít, denéga, respinge; de-
chiara de nelegale, de necuviin-
tiósu (cererea etc.); remite, trim-
ite la urm'a sa (pe vagabundu
etc.); —utasított, trimisu la urma;
—utaz, calatoresce inapoi; —úz,
alunga inapoi, fugaresce inapoi;
—vág, taia inapoi; intörce lovi-
tur'a, lovesce inapoi; —ver, ia pe
fuga, alunga, fugaresce, respinge,
bate inapoi; —verődés, reflectsiuno;
—vétel, reluare; recomparare;
—von, retrage, revóca; retragere;
cérta, neunire, imparechiere; —
vonhatlan, adi., vonhatlanül, adv.,
nerevocabile, irrevocabile, irre-
tractabile; —vonó, certaretin; —
vonúl, se retrage; —vonulás, re-
tragere, retirada (milit.); singura-
tate, viétia retrasa; —vonult, adi.,
—vonultan, adv., retrasu, singu-
raticu.

Visszább, mai inapoi, mai inderaptu.

Visszája (valaminek), dosu, fatia in-
tórta, pe dosu.

Visszál, v. Viszál.

Visszáról, intorsu, in steng'a; inapoi.

Visszás, adi., —an, adv., pe dosu,
sucitu, intortocatu.

Visszásság, adversitate, neplacere,
casu sinistru, casu desgustatoriu.

Vissz-eladás, revendere.
 Vissz-ér, vena.
 Visszonos, v. Viszonos etc.
 Visszszolgálvány, sierbitiu imprumutatu, prestatiune reciproca.
 Visszterhes, resplata, recompensa, prestatiune reciproca.
 Visszterhes, adi., —en, adv., cu recompensa, cu plata.
 Visz, v. Viszen.
 Visza, dosu, parte întórsa, parte aversa.
 Viszál, v. a., sucesce, resucesce, tórce.
 Viszálkodás, desbinare, neunire, imparechierc, dichonia, cërta, gálcëva.
 Viszálkodik, se cërta.
 Viszáló, róta de rescuitu.
 Viszály, v. Viszálkodás; —os, ne-unitu, adversariu.
 Viszás, adi., —au, adv., pe dosu, întorsu, aversu.
 Viszemplék, suvenire, suveniru, resuvenire, readucere amente.
 Viszen, v. a., duce; ia, lia; pórtá; mi vitte rá? ce l'a indemnatu? vizre viszi, ii jóca fest'a, ilu seduce, ilu pacalesce.
 Viszér, vena.
 Viszfény, reflexiune de radie, reverberu, re'ntórceera radieloru sórelui (fis.).
 Viszfuvar, încarcatura de re'ntórceere, frachtu de re'ntórceero.
 Viszhang, resunetu, ecou (Echo).
 Viszhangoz, resuna.
 Viszhangtan, s., catacustica.
 Viszhangzat, resunetu, resunatura, resunantia.
 Viszhangzik, resuna.
 Viszhatás, reactiune, actiune contraria, efectu contrariu, potere contraria, potere opusa, resistentia.
 Viszkereset, regresu (jurid.).
 Viszket, v. inp., are mancarime, ilu (o) manca.
 Viszketeg, —ség, mancarime; rafinamentu, sofistéria, captiositate, subticitato in vorbe.
 Viszketeges, cu mancarimé.
 Viszketés, mancarime.

Viszkolodik, se vereolesce, se sbuciuma.
 Viszkorál, duce, pórtá desu, ambla portandu.
 Viszkölcség, contra-computu, contracontu (comerc.).
 Viszkötelezvény, reversu.
 Viszlik, meg—, schimba urm'a (iepu-rele).
 Visznyom, urma întórsa.
 Viszolyog, resiste, repumna, se opune, nu voiesce.
 Viszon, re, indereptu, inapoí, contra, (auti, grec.), reciprocu; —dal, antifóna, antifonia; —érték, valóre corespundietória; —hatás, reactiune, efectu contrariu; —jegyhér, contradote, contrazestre, (jurid., ce da barbatulu cá adnosu la zestre, séu si cá asecurarca ei); —kereset, reconventiune (jurid.), reincepere de procesu; —kérésztelkedő, anabaptistu; —látás, revedere; —látásra! la revedere! —számítás, compensatiune; computu; —szeretet, amóre reciproca; —szolgálat, sierbitiu reciprocu, sierbitiu imprumutatu; —teljesítés, prestatiune reciproca; —válasz, triplica; replica.
 Viszong, se cërta, e neinvoitu; —ás, cërta.
 Viszonkodás, recriminatiune.
 Viszonol, respunde, replica; resplatesce.
 Viszonos, adi., —an, adv., reciprocu; —ság, reciprocitate.
 Viszonoz, Viszonz, respunde, replica (jurid.); corespunde.
 Viszonozat, Viszonzat, replica, respunsu, resplata.
 Viszonság, crisa, adversitate.
 Viszont, éراس, din nou, înca una-data, de rapetíte ori; re, contra.
 Viszontag, éراس, éراس, din nou.
 Viszontagol, respunde; re'ntórce.
 Viszontagság, adversitate, crisa; v. si Visszátság.
 Viszontlátás, revedere; v. Viszonlátás.

- Viszony, Viszonyzat, relațiune, raportu, reportu, referenția, legamentea unuia ca tra altulu.
 Viszonlag, adv., — os, adi., relativu.
 Viszonylat, conjunctura (de comer., politica etc.).
 Viszonylik, se reduce, se repórta, sta in relațiune, sta in legamente.
 Viszonyos, adi., — an, adv., relativu; reciprocu; in proportiune.
 Viszonyosság, Viszonyzat, relațiune; reciprocitate; proportiune, mesura, parte convenita.
 Viszonyzik, Viszonyzódik, v. Viszonylik.
 Viszouz, respunde; v. Viszonol.
 Viszos, nodurosu, gálcosu, ghindurosu.
 Visztór, macru.
 Visztukvány, contracambiu, contratrata; — zott, adi., contratrassatu.
 Visztula, Vistul'a, (riu mare).
 Viszvalás, replica; v. Viszonválasz.
 Viszváltó, contracambiu.
 Viszvásár, recumparare.
 Viszvers, palindroma.
 Vita, disputa, polemiá; desbatere, concertatiune, discussiune; cërta; — düh, spiritu de disputa, mancarime de disputa; spiritu de cërta; — tárgy, obiectulu disputei; obiectulu desbaterei.
 Vitálkodik, disputa, se cërta.
 Vitály, disputa; cërta, polemiá.
 Vitályos, Vitalis, n. pr.
 Vitanoda, scóla de arme, scrima.
 Vitász, disputatoriu, polemistu.
 Vitászat, polemica.
 Vitat, desbate, discuta; disputa; sustine, apara, defende; — ás, desbatere, discussiune; disputatiune; defensiune.
 Vitatkozik, disputa.
 Vitatlan, nedisputatu.
 Vitáz, disputa; — ás, disputare.
 Vitázat, disputa, polemica.
 Vitel, ducere, dusóre; incarcatura, sarcina, povara; — bér, — dij, plat'a caransié, simbría de transportu; simbría pe di; porto, tacs'a postei; — jegyzék, scrisóre de caransiá, poliția de transportu, frachtu; — kölcség, spese de transportu.
 Vitetyű, frasura, caru, carutiú; naie, luntre; traga.
 Vitéz, adi., bravu, curagiosu, valorosu, ánimosu (lat. clas. fortis, animosus); s., crou; ostasiu; calariu; — asszony, eroína; — babó, casuba (specie de mazare); — fű, poraniciu, salapu (botan.); — kötés, baicra de gaitofane (la vestimente unguresci); — öv, siarpa, cingatória, cordonu; — rend, ordinu de cavaleri.
 Vitózi, adi., martiale, eroicescu; bravu, curagiosu; — bátorság, curagiú de erou; — költemény, epopéa.
 Vitézileg, Vitéziképen, eroicescu; cavalerese; cu bravura, cu barbatia, cu curagiú.
 Vitézkedés, Vitézködés, portare eroica, eroismu; lupta valorósa, lupta curagiósa; ostasiu.
 Vitézködő, adi., bravu, curagiosu, valorosu, ánimosu; martiale, belicosu; s., ostasiu, fiulu lui Marte.
 Vitézlo, generosu (titulatura); belicosu; v. si Vitéz si Vitózi.
 Vitézség, bravura, barbatia ostasiéscá, curagiú ostasiésescu; eroismu.
 Vitéztelen, adi., necuragiosu, nebelicosu, neánimosu.
 Vitézül, cu bravura, cu barbatia, cu curagiú; eroicescu.
 Vitla, vergea, nuí'a, smauceá.
 Vitorla, velu, pansa (lat. velum, vela pandere); — fa, tóna, tiéna; — kakas, giruletiú (pe turnuri); — kar, — rad, bratiu de velu, sulu de velu (in limb'a marin. Raa, Rabe, pe care se intendo velulu); — kötél, camilu, fune de velu, palamariu, palimariu, gomóna (ital. gomona); — rudaló, fimbria de velu, fune de mana (marin.); — rudtartó, raca, síru de globuri aninate de velu; — zászló, flamurica (ital. fiamma).
 Vitorlás, cu velu, cu veluri (naiea); velariu (care face veluri); — hajó, corabia cu veluri.

Vitorlászat, art'a navigatiunei, art'a corabierei.
 Vitorlátlan, adi., —úl, adv., fara velu.
 Vitorláz, plutesce, naviga, corabiaza; —ás, plutíro etc.
 Vitorlászat, velatura.
 Vityilló, Vitykó, casullá, cascíora; v. Viskó.
 Vív, lupta, dueléza, combate; asalta; —árok, trincea, siantiu de batalá, siantiu de tabara; —ás, luptare etc.
 Vivárda, scóla de scrima, scóla de arme.
 Vivhatatlan, neinvigibile, ce nu se póte invinge, cuceri.
 Vivmány, resultatu, avantagiu castigatu, bunu castigatu (cu mare greutate), folosu eluptatu.
 Vivnök, luptatoriu, combatetoriu, combatante, scrimatoriu, duelante; gladiatoriu; profesoriu de arme.
 Vivó, luptatoriu; —bárd, secure de batalá; —chsel, finta, apucatura maiéstra (in duclu, ital. finta); —fogás, manopera de duclu; —hely, loculu luptei; —keztű, manusia de duclatu; —mester, v. Vivnök; —mesterség, art'a scrimei, scrima, arta de duclatu; —pálya, palestra, sala de arme; —penge, —szál, floreta, rapíru; —sáncz, trincea; —segéd, secundante; —szökés, saritura de duelante; —társ, combatante.
 Vivóda, scrima, sala de arme, scóla de arme.
 Vivó, portatoriu, ducatoriu; —szék, lectica, scaunu de portatu.
 Viz, apa; riu; vizre viz, insiéla, pacalesce, seduce, jóca fest'a (cuiva); —agy, apa la creri, idropica de creri; —ágy, albía, alvía (de riu); —állás, starea apeí (de afunda, séu de scunda); rovina, locu apatosu; —állásos, apatosu, baraciosu, rovinosu; —álló, nepetrinsu de apa, filtiatu; —állóragasz, corasanu de apa, mastichiu de apa; —arányos, adi., —arányosan, adv., orisontale, dupa nivela; —arány-

tan, idrostatica, sciintia despre mesurarea apei; —árkolás, apeductu; arta de a conduce ap'a; —árkolati-jog, dreptu de tiermu, dreptu de sulinariu la apa; —árok, canalu; —bocsátás, —csapolás, destupare, scurgere de apa; —csatorna, seocu, de apa; —csepp, picatura de apa; —cső, tiéva de apa; —edény, vasu de apa; —ejtő, stavila; —ellenében, pe riu in susu, in contra apeí; —ellenes, —hatlan, nepetrinsu de apa; filtiatu; —épitész, —épitő, idraulistu, artea de a edifica in apa; —épitészet, idraulica; —ér, vena de apa; locu apatosu, rovina; —eresz, pisiare; scursura de apa; —erőmű, mechanismu de apa; —erőtan, idraulica; —esés, cataracta, caderea apeí; —eszű, usioru de mente, spulberatu; desuchiatu; —takadás, —forrás, —kelet, scaturigine, sorgente, isvoru; —festék, apsióra, vapsea de apa; —festés, zugravía cu vapsele de apa, pictura de apa (nu de oleiu), aquarella (pict.); —fészek, balta (montan); —fogó, cisterna; —folyás, cursulu apeí; vena de apa; —fonal, lan'a bróscei, (Conserva); —forgatag, tromba, volbura in apa; —gyogyintézet, institutu de cura cu apa; —gyógyítás, cura de apa, cura cu apa; —hányadék, plasa, sacu de prinsu paseri; —hordó, caratoriu de apa; butoiu de apa, reserbariu de apa; —hordta, adusu de apa, aluviune (de pamentu); —irány, directiunea apeí; —irányos, orisontalu; —irtozat, —iszony, idrofobia, frica de apa, paura de apa; —iszonyos, idrofobu; —járatlan, nepetrinsu de apa; —jármű, naie, vaselu, luntre; —kép, carta, mapa de ape; —kereszt, bobotéza, Baptismulu Domnului; —kereszttség, botézu prin apa; —kór, —kórság, idropica, morbu de apa, bóla de apa; —kórságos, idropicosu; —köz, locu intre ape, insula; peninsula; —medencze, basinu; —mentében,

pe riu in diosu; — mérnök, — mérő, idraulistu, mesuratoriu de ape; — mérő, — meritő, scotietoriu de apa; — mértau, idrometria, sciunția despre mesurarea apei; — mozgony, motoriu, mecanismu de apa, vârteju de scosu (apa, petrii din apa); — mű, móra, mecanismu de apa, motoriu idraulicu; — műtan, idrotechnica; — nyomás, apasarea apei; — odor, — öböl, vultóre, voragine, bolbóca; — omlás, — ömlés, — rohanas, — szakadás, cascada, caderea apei, cataracta (déca e mare); — oszlás, mediuiu'a apelor (de ecs. pre culmea muntiloru, de unde curgu); — öntő, Udatoriu (Aquarius, astron.); — öntőnap, a dou'a di de pasci; vultóre, voragine; — özöny, diluviu, potopu de apa; — pely, véres, — scaru, verme de apa; — poloska, v. Uszka; — rekesz, stavila; cisterna; — röppentyű, racheta de apa; — sérv, vetamura de apa; — sodra, cursulu apei, sierpuitur'a riului, incolacitura; — suly, greutatea apei; — sulytan, idrostatica; — szin, colórea apei, necolóre; — szine, suprafati'a apei, nivel'a apei; — színleg, — szint, adi., színleges, adv., pe fati'a apei; — szivattyu, pompa, tulumba, sifonu; — szűke, lipsa de apa; — tan, idrologia; — tár, basinu; — tartó, vasu de apa; cisterna; — torkolat, gur'a riului, imbucatur'a riului; — tők, curalice, manuferu, erinu de mare, rosa marina (Nymphaea); — vár, cetate de apa (impregiurata de apa); — vezetés, canalisare, canalisatiune; apeductu; derivarea apei; — vonal, lini'a apei.

Viza, morunu (Acipenser Huso, Lin., pesce de Dunare, dóra Mario dela Plinius); — hojag, — enyv, cleiu din besica de morunu; — ikra, iere de morunu.

Vizakna, Salinele-Sibiului, Ocn'a Sibiului; (alt'a in Ungari'a); cisterna, putiu (montau).

Vizakoló, visiru de buti, cotu de

buti, (cu care mesuri capacitatca vasului).

Vizany, hidrogenu, elementulu apei; — szesz, gasu hidrogenu.

Vizár, inundarea apei.

Vizbeli, de apa, din apa.

Vizecske, apsióra, riursoru, riuletiu, perituiu.

Vizeg, besica de apa.

Vizegy, idratu-(chem.).

Vizell, Vizel, se pisia; — és, pisiare.

Vizelőhólyag, besica de pisiatu.

Vizenkórász, purrece de apa.

Vizeny, inflatura apatósá; hidrogeniu, elementulu apei.

Vizenyes szem, ochiu apatosu (Hydrophthalmia, morbu).

Vizonyó, umediéla, jilavéla.

Vizenyös, adi., — en, adv., apatosu, umedu, jilavu; — ség, umediéla, jilavime.

Vizes, adi., — en, adv., cu apa; udu; apatosu, umedu, jilavu.

Vizesedés, udare.

Vizesedik, se uda.

Vizesit, uda.

Vizetlen, fara apa, sterpu, secu.

Vizez, uda, imple de apa; — és, udare.

Vizhatlan, nepetrunsu de apa; filtiatu.

Vizi, de apa, din apa; — bába, strigóia de apa; — betegség, idropica, morbu de apa; — bika, boude-balta, bătlanu de stucu (paser); — bolha, purece de apa; — borju, sioparla de balta; — egér, clotianu de apa; — gúvat, cristeiu; — gyék, salamandra de apa; — hidór, limb'a bróscii, patlagina de apa; — ló, ipopotamu, calu de Nilu; — lóhal, afrodita; — növény, planta de apa; — puska, tulumba, pompa, siringa; pusca de apa; — seregély, micrla de apa (Charadrius et Sturnus cinclus); — torna, macrisiu de balta, brancutia, nasturelu, brancutiu (bot.); — tők, v. Viztők; — tyuk, fulica, hoda; — varju, lesítia, galinusia de apa (specie); — város, cetate

- pe apa (că Veneti'a); cetate de
tîerîm, cetate litorala.
- Vizkereszt, Bobotóza, Botezulu-
Domnului.
- Vizkőz, regiune dintre mai multe
riuri.
- Vizlők, ferestruica (la corabii).
- Vizmély, afundîmea apei.
- Vizsa, sîru de viîn.
- Vizsga, doritoriu de a cerceta; —
szem, ochiul ageru, ochiul petrun-
dictoriu.
- Vizsgál, cercetăza, investiga, scru-
tăza; ecsamina; censurăza; —ás,
cercetare etc.
- Vizsgálendő, ecsaminandu, censu-
rante.
- Vizsgálát, investigatiune (jurid.); cen-
sura, ecsamenu, ecsamene; scru-
tare (istorica).
- Vizsgáló, cercetatoriu, ecsaminatoriu,
censuratoriu; investigatoriu (jurid.);
scrutatoriu.
- Vizsgálódik, cercetăza, scrutăza, cauta,
(ispitesce); recunósce (teronulu,
milit.), visităza.
- Vizsga-örjárat, patróla visitatória.
- Vizsgáság, pofta de a scruta.
- Vizsla, visla, cane de padurariu.
- Vizslat, v., durmeca, adurmeca, mi-
rőse prin pregiuru.
- Vodér, téca de cute.
- Vodka, otca, vinarsu reu.
- Vujta, unu jocu de carti, óita.
- Voksol, votăza, da votu.
- Volta (valaminek), esentia, substan-
tia, fîntia, natura; —képen, in
adeveru, in realitate, in fapta.
- Von, trage; canta (pe violina).
- Vonag, Vonagodik, v. Vonagol.
- Vonaglás, convulsîune, spasmu; pal-
pitatiune; végvonaglás, utósó vo-
naglás, agonía, tragere de mórte,
lupta cu mórtea.
- Vonaglik, are convulsîuni, are spasmî.
- Vonagló, agonisante, care trage de
mórte.
- Vonagó, cange, cârligu, andrea.
- Vonagol, v. Vonaglik.
- Vonakodás, recusare, refusare, co-
dire.
- Vonakodik, face greutati, face difi-
cultati, se codescce, recusa, re-
fusa, nu voiesco.
- Vonal, linia; trasetura.
- Vonalaz, v. a., linia, liniaza, trage
linii, rastrăza.
- Vonalda, liniaria, rastraria, fabrica
de liniatu.
- Vonalka, linióra, liniutia, dungulitia.
- Vonallap, liniariu, fóia liniata.
- Vonalom, trasetura; liniamentulu
fatiei.
- Vonalos, liniatu, cu linii.
- Vonás, tragere, trasetura; accentu.
- Vorásol, liniaza, trage dungi.
- Vonásos, cu linii, cu dungi; liniatu.
- Vonasz, Vonaldeszka, liniariu, linialu.
- Vonat, coma, virgula (in stilu); tra-
setura; estrasu.
- Vonattás, Vonattatás, distractiune,
abatere (dela ocupatiune); aple-
care, atragere.
- Vonatik, Vonattatik, se distinge, se
abstrage; este nplecatu.
- Vonatkozás, Vonatkozat, referentia,
raportu, relatiune.
- Vonatkozik, se referesco, se rapórta.
- Vonatkozólag, adv., in respectu, in re-
latiune, cu referentia . . .
- Vonzól, trage, hatiesce.
- Vondogál, Vondogat, Vondos, Von-
doz, trage, sterge mereu séu desu.
- Vonékony, adi., ce se póte trage;
elasticu.
- Vonhangszer, instrumentu cu córde
(mus.).
- Vonint, trage usiorelu; trage mereu.
- Vonít, trage; dà (din umeri); urla,
racnesce.
- Vonó, tragătoriu; arcu, arcusiu (de
alauta); —gyanta, colofoniu, co-
lofonu; —hid, podu de trasu (in
susu la cetati); —horog, cange
de avantiatu; —karika, veriga de
trasu; —kés, cutitóia de cercuri
(la dogari); —marba, vita de trasu,
de jugu, de hamu.
- Vonog, v. Vonagol.
- Vonogt, trage desu; deuéga, re-
cusa, refusa.
- Vonzorog, se impletecesce, ambla
amétitu.

Vont, adi., trasu; —arany, sirna de aur.

Vontat, v. a., pune se traga, se duca; intende (vorbele); —ás, tragere (de corabii, de fenu).

Vontatók, postaria, angaria, manatura in postarii (slav. podvóda, turc. beilica).

Vontató, tragatoriu; capitia (de fenu); carausiu de posta, postariu.

Vontatva, tragându, intendiendu (cuvente); hâtiendu incetu.

Vonúl, se trage; félre—, hátra—, vissza—, se retrage; öszc—, se contrage, se constringe.

Vonsz, atrage.

Vonszodás, Vonszodik, v. Vonzodás etc.

Vonszol, trage, impinge.

Vonz, atrage.

Vonzalmas, atragatoriu, atractiv, simpaticu.

Vonzalom, atragere, atractiune; aplicare; simpathia.

Vonzás, atragere.

Vonzat, atractiune.

Vonzatlan, neatragatoriu; neatrasu.

Vonz-erő, potere atractiva.

Vonzó, v. Vonzalmas.

Vonzódás, atragere; aplicare.

Vonzódik, se atrage, e atrasu; e aplicatu.

Vorzog, scortiaie, róde (sgârciu, cartilagine).

Votyorász, apuca ici coala.

Vő, genere, ginere.

Vöcsög, Vöcsök, galina de apa, corla.

Vőfél, Vőfély, Vőfény, conductoriu miresei, paranimfu (vornicelu).

Vőlegény, mire; —ség, starea de mire.

Völgy, vale, lunca.

Völgyecske, vale mica, valisiora, lunca-sióra.

Völgyel, bortesce, cuptoresce, gavanescce.

Völgyeleg, gavanu, concavitato.

Völgyeleges, gavanosu, cuptoritu, adencitu, scobitu.

Völgyelet, gavanéla, cuptoréla, concavitate, vagauna.

Völgyelőfűró, sfredelu bortoriu.

Völgyelőgyalu, gelau de scobitu.

Völgyes, bortitu, cuptoritu, gavanosu; cu valo.

Völgyesít, gavanescce; face vale; face vagauna.

Völgyi, diu vale, diu lunca; diu vagauna.

Völgykebel, fundulu valei, fundatura, genune, eruga, vagauna de munte.

Völgyszoros, strimtura, angustime de vale.

Vörheny, scarlatu; —láz, friguri scarlatine.

Vörnyeges, rosieticu.

Vörönty, bastardu, copilu din flori; corcitura; chila, schidóla, schilóda.

Vörös, rosiiu; v. Veres; —afonyá, afina; —hegy, prihoriu (Motacilla rubecula); —galocza, ciuperca (Champignon); —hagyma, cépa.

Vörösellik, v. Vöröslik.

Vörösen, adv., rosiiu.

Vöröses, rosioru, rosieticu, roibu.

Vörösít, v. a., rosiesce.

Vörösítő (festék), rumenéla, sulimanu.

Vöröslik, arata rosiiu.

Vörösödik, Vörösül, se rosiesce.

Vörsze, vërsia (de pesci), cosiu de prinsu pesci.

Z.

Zab, ovesu; zabbugács, ovesica, opsi-ga; vadzab, costreiu; —dara, —dercze, pasetielu de ovesu; —gyermek, copilu din flori, bastardu (bitongu); —tövis, palamida, polonida; —szem, graunte de ovesu;

zabszemre varni, a cose rara, a inseila.

Zabakol, amesteca, blataresce, muntuca; sguduie, scutura, insgomota.

Zabál, indópa, mananca cu pofta, mananca lacomu; se inuiba, se

inbala (in bucate); —ás, indopare; inbuibare, inbalare.
 Zabállodik, Zabállik. v. Zabál.
 Zabáló csütörtök, jó'a de inuibaro, jó'a din urma in carnevalu.
 Zabáló hideg leli, ilu (o) prindu frigurile porcesci.
 Zabált, preste satulu; incalatu, corpulentu, grasole, burdule.
 Zábé, uscioru (la usia, la pórtá).
 Zábía, frenu, freu.
 Zablás, Zabolás, infrenatu, cu frenu.
 Zablátlan, adi., —úl, adv., neinfrenatu, fara frenu; desfrenatu, dematiatu, destramatu; —ság, desfreu, licentia, desfrenare.
 Zabláz, infrena, pune frenu; —ás, infrenare.
 Zabló, traista de nutretiu, zablau; —vállú, tróca de nutretiu.
 Zabnyák, sucu de ovesu.
 Zabol, dà ovesu (la calu); v. Abrakol.
 Zabola, Zabolátlan etc., v. Zablá etc.
 Zabolán tartani, a tîné in frenu.
 Zaboláz, infrena, re'nfrena, contenesce.
 Zabos, ovesosu, amestecatu cu ovesu; nutritu, tîntu cu ovesu.
 Zabukol, v. Zabakol.
 Zacsokó, saculetiu; punga.
 Zacsokpok, painjînu cu saculetiu.
 Zádokfa, teiu (Tilia); arbore sacru, arbore umbrosu (la biserica).
 Zádor, galcevitoriu, certaretiu; impertinentu.
 Zádorog, se córta, se galcevesce.
 Zafir (kő), safiru.
 Zagráb, Agramu, Zagrabi'a (capital'a Croatiei).
 Zagy, laturi, pl., lucru laturosu, lucru turbure, zóia.
 Zagyla, pétra surda, cinoplu (puturosus si tare).
 Zagyos, turbure, laturosus; scarbosu, gretiosu (bucata).
 Zagyu, cloaca, buda, esítória.
 Zagyva, amestecu, mestecatura; laturi; parangina (botan.); unu rîu in Ungari'a.
 Zagyvál, amesteca; —ás, amestecare.
 Zagyválék, mestecatura, laturi, pl.

Zaha, arsura in stomacu, acréla in stomacu.
 Zaj, larma, vuietu, sgomotu; ghia-tioi, pl.
 Zajda, sarcina, batacuia, desaga, génta, pachetu.
 Zajdás, cu desaga.
 Zajdit, revólta, turbura, insgomota.
 Zajdul, se insgomota, se involbura, se revólta; se cérta.
 Zajdúlat, cérta, galcéva; revolta mica.
 Zajg, v. Zajog.
 Zajgár, apa de nea.
 Zajgás, vuietu, sgomotu.
 Zajgat, v. a., revolta.
 Zajgó, v. Zajongó et Szajkó.
 Zajharang, clopotu de alarmu.
 Zajlit, se duce ghia'ta, curge cu ghia'tia; prinde ghia'tia, incepe se inghia'tie; spumega; inunda, se revarsa.
 Zajlövés, puscatura de alarmu.
 Zajog, Zajong, vuiesse, face vuietu, face sgomotu; inunda.
 Zajongás, v. Zajgás.
 Zajongó, larmuitoriu.
 Zajos, larmosu, sgomotosu.
 Zajpozna, prajina de alarmu.
 Zajtalan, in liniste, fara larma, ne-insgomotatu, fara vuietu.
 Zajtér, piatia de alarmu.
 Zákályos, clicosu, lardosu, cu lardu (panca).
 Zákány, molu, nemolu; drojde; uritiune, scarnavia, necuratia.
 Zákányit, turbura; manjesce, intina; imple de molu, innomolesce.
 Zákányos, necuratu, scarnavu.
 Zákányosodik, se turbura, se face necuratu.
 Zakariás, Zachari'a.
 Zákás, v. Zákályos.
 Zakatol, bate la usia; v. Zörög.
 Zakatolás, v. Zörgetés.
 Zákla, clicu, lardu (la pane); dopu.
 Záklässigkeit, clicosime.
 Zaklat, constringe, fortiaza, silesce, face sila; conturba, infesta, incommoda; ia la góna (caii); —ás, fortiare, silire; infestare; manatura tare.
 Zákó, Zacheu, n: pr.

Zakot, ingraditura, gardu, miediuina.
 Zakota, amestecu de lucruri.
 Zakotol, ingradesce.
 Zakurál, mana, gonesce.
 Zalakna, Zalatna, Aurari'a, Slatu'a (orasiu).
 Zalámbol, vagabundéza, ambia raticitu (pribegesce).
 Zalamegye, comitatulu Zala (in Ungari'a).
 Zalan, Saloniu, n. pr.
 Zalog, gagiu, pemnu, pemnore (zalogu); ingyó--, gagiu la mana; hitel—, ipoteca, pemnore imobile; hajó—, bodinaria, (corabia, pe care dai bani cu riscu); —ados, debitoriu cu ipoteca; —adoság, datoria ipotecaria; —birtokos, pemnoratoriu (jurid.); posesoriu de pemnore; —ház, munte de pietate, casa de imprumutatu pe zaloge; —játék, jocu de-a-gagiulu; —jegy, biletu de pemnore (dela casa de imprumutatu); —jel, ipoteca; —jog, dreptu de oppemnorare, dreptu de sequestratiune; —jóság, ipoteca, mosiia ipotecata; —kép, —adv., cá gagiu; cá ipoteca, cu titlu pemnoratitiu, cu titlu de ipoteca; —kölcsön, datoria pe ipoteca, imprumutu ipotecariu; —kötés, contractu ipotecariu, contractu pemnorariu; —lekötés, záloglevél, obligatiune ipotecaria, biletu ipotecariu; —per, procesu ipotecariu, procesu pemnorariu; —szerződés, v. zálogkötés; —tartó, posesoriu de gagiu, posesoriu de ipoteca; —vevés, —vétel, luare de gagiu, opemnorare, zalogire; —vevő, —tartó, pemnorariu, tienetoriulu ipotecai, tienetoriulu gagiului.
 Zalogba ad, dà pe gagiu, imprumuta pe ipoteca; ia imprumutu pe gagiu, pune gagiu, léga ipoteca, ipotecéza.
 Zalogba vet, zálogit, el—, dà gagiu, opemnoréza, ipotecéza, dà ipoteca, ipotecéza; —ás, dare de gagiu, opemnorare, ipotecare.

Zálogító, opemnorante, datatoriu de gagiu, datatoriu de ipoteca.
 Zálogkép, Zálogkép, cá gagiu, cá ipoteca.
 Zálogol, meg—, ia gagiu, pemnoréza, zalogesce; —ás, pemnorare, luare de gagiu.
 Zálogos, adi., pemnoratu, ipotecatu, zalogitu, s., pemnorariu; v. Zálogbirtokos.
 Zálogosdi, de-a gagiulu (jocu).
 Zálogos hitelező, creditoriu cu gagiu, creditoriu ipotecariu.
 Zálogosit, pune gagiu, opemnoréza, dà ipoteca; —ás, opemnorare, ipotecare.
 Zálogosság, cestiune de gagiu, afacere de ipoteca.
 Zálogoz, v. Zálogit.
 Zálogul, adv., cá gagiu, cá ipoteca, cu titlu ipotecariu.
 Zamánez v. Zománez.
 Zamat, aroma, gustu aromaticu, mirosu aromaticu.
 Zamos, aromaticu, cu aroma.
 Zamat, betia; —os, inbetatu, causitu, siuimentu.
 Zangó harang, clopotielu de vito.
 Zánót, verdétia, pasiste, érba verde.
 Záp, adi., inputitu, putredu; s., spitia (de róta); spetéza (de caru).
 Zápog, masea.
 Zápít, inpute.
 Záplég, acidu idrotionu (chem.).
 Zápocza, imperatoria, astrantia (Astrantia, botan.).
 Zápor (eső), plóia mare, plóia rapede.
 Zapora, cu sporiu; v. Szapora.
 Záperkodik, se nacajesce.
 Záporlik, plóia de varsa.
 Záporlövés, puscatura désa.
 Záporos, candu plóia tare.
 Záporpatak, torente, povoiu.
 Zápos, cu spitie, cu spetéza, cu aripe (rót'a).
 Zápoz, inspitia, inspitiéza (rót'a).
 Zápúl, meg—, se inpute.
 Zár, v. a., incuie; —ás, incuiere.
 Zár, s., incuietóre; ratezu, stinghiu, drugu (zavorn, de incuietu); bróscá (la usia); amnarie, pl., amnarime (la pusca); sequestru, (jurid); —

—beszéd, — szó, epilogu, conclusiune; —fal, fortareția rotunda, muru de cetate; —fedél, coperisiu cu clapa; —feloldozás, ridicarea secestrului; —fogó, scóba (la ferari); —gondnok, —gondviselő, curatoriu alu secestrului (Curator sequestri); —határ, terminu preclusiviu; —ház, casul'a incuietórei; —idő, terminu de secestru; terminu preclusiviu; —jel, paranteză, incuiere (in stilu); —jelenítés, raportu finale; —kapocs, catarama; —kerék, róta de impedecatu; —kormány, administrare de secestru; —kő, chiaia boltei; —láncz, lantiu de impedecatu (rót'a); —mérleg, bilantiu definitivu; —mondat, conclusiune; —nap, terminu preclusiviu; —parancs, ordinu de secestru, decretu de secestru; —pénz, bani de tacsă, de secestru, tacsă de deschisu (pórta, usă); —szó, conclusiune, epilogu, inchiaiere; —tétel, apodose, sententia finale; propositiune finale; —ütköző, scób'a incuietórei; —vonal, cordouu.

Záradék, inchiaiere, conclusiune (in stilu); clausula, reserva.

Zárakozik, se incuie.

Záralávet, v. a., incuie; secestréza, pune sub secestru.

Záralávétel, secestru.

Zarándok, peregrinu, calatoriu la locuri sante, agiu.

Zarándoklat, peregrinagiu.

Zarándokol, Zarándokoskodik, peregrinéza, calatoresce la locuri sante.

Zarándokság, peregrinare.

Záratlan, adi., —úl, adv., neincuietu.

Zárbeszéd, epilogu, conclusiune, inchiaierea cuventarei.

Zárda, monastire, monasteriu, claustru, cenobiu; schitu; —nagy, gardeanu, (apus.), egumenu (in bis. resarit.); —szerű, monastirescu, monasticu, cá in monastire.

Zárdok, lada de bani, cassa.

Zárfa, stinghiu, drugu.

Zárgat, v. a., sucece, inverté (unu calu).

Zárgát, argine de pesci, gardu de prinsu pesci.

Zárkodik, se incuie, se inchide; zárkózottállás, pusetiune inchisa (mil.)

Zárkózottság, pusetiune reserbata; natura misterioasă; temperamentu inchisu; viétia retrasa.

Zárkózz! inchide! (milit.).

Zárkő, chiaiea boltei.

Zárlak, casa de blocada, casa de aparare; v. si Zárda.

Zárlat, clausura, incuietura; inchiaiere; blocada; secestratiune.

Zárnok, profosu (milit.), carcerariu, temniceriu; curatoriu de secestru (Sequestri curator, jurid.).

Zárócsavar, siurubu incuietoria.

Záródik, se incuie; se inchide.

Zárol, incuie; blocéza, face blocada, inchide (una cetate cu armata); secestréza.

Zárolás, le—, secestratiune.

Záros, cu incuietória.

Zártcsatarend, ordine inchisa de batalia.

Zártszék, scaunu inchisu, scaunu parteru (la teatru).

Zárülés, siedintia finale.

Zászló, flamura, bandera, stégu; stindartu; —aly, batalionu, unu stindartu (de ostasi); —csiga, bander'a statului; —hordó, flamurariu, stegariu; —lebegés, vélvoirea flamurei; —négyyszög, patratu de batalionu, careiu de batalionu (quarrée); —tartó, stegariu; —tisz, cornetu.

Zászlós ur, baronu alu tiereri.

Zászpa, spanzu (Veratrum, botan.); —kikerics, cép'a ciórei, albitia.

Zátony, banca de arina, banca de nasipu; banca de ghatia; vadu.

Zátonyos, cu vaduri, apa scunda.

Zavadzál, se tavalesce.

Zavakol, v. Zabakol.

Zavar, s., disordine; incurcatura, balsasiéla, conturbare; confusiune, perplecsitate.

Zavar, v. a., aduce in disordine; incurca, conturba.

Závár, ratezu, ratéza, stinghiu.

Zavara, gardu, ingrăditura.

Zavaratlan, adi., — úl, adv., neturburatu, limpede, neconturbatu, neincurcatu, neamestecatú, in ordine.
 Zavarék, amestecatura, turburéla, spalatura, laturi, pl.
 Zavarékos, turbure, cu drojde.
 Zavargat, amesteca desu; incurca; turbura; conturba.
 Zavargó, tumultuantu, turburatoriú, rescuatoriú.
 Zavargos, turburosú, tumultuariú.
 Zavarit, aduce in disordine; conturba, produce nelinisce.
 Zavarlik, v. Zavarodik.
 Zavarodás, incurcatura, conturbare.
 Zavarodik, Zavarkodik, se conturba, vine in disordine, se incurca; se turbura.
 Zavarol, v. Zavarit.
 Zavaros, adi., —an, adv., turbure, necuratu; confusu.
 Zavarosit, turbura.
 Zavarosodik, se turbura.
 Zavar, turbure, turburatu; confusu, incurcatu.
 Zavarúl, se incurca, vine in confusiune.
 Zavarúlt, confusu, perplecsu; —ság, confusiune, perplecsitate.
 Závor, v. Závár.
 Zebra, Zebroló, zebra.
 Zeczel, scaunu.
 Zegernye, tempestate, viscolu, viforu.
 Zegernyés, involburatu, inviforatu.
 Zeg-zug, ânghietiu, culcusiú ascunsu; zic-zac, cale sierpuitória, sierpentina.
 Zegzugas, plinu de ânghietie, dositu; sierpuitoriú, incurcatu.
 Zeberje, Zekerje, v. Zegernye.
 Zeke, sumanu, tiundra, rocu, surtucu (coruptu din fr. surtout); vestimentu ostasiescu (Sagum); menteanu fara maneci.
 Zekernye, turburare, neliniste.
 Zekernyés, turburatu, nelinistitu, involburatu, inburatu, furtunosu.
 Zeke-zuka, mobiliariú, averi miscatérie.
 Zelegor, certaretiú, gâlcevitoriú.
 Zeller, seleru, selina (Apium).
 Zelleitség, cumetrime; cuscrime.

Zelnicze, teiu petrosu (Phileirea); —meggy, salcea papei; cerasia paserésca.
 Zemos, piele camosíta, piele argasita cu pétra acra.
 Zendit, v. a., face se resune; revolta, rescóla.
 Zenditő, rescuatoriú, revoltatoriú.
 Zendül, v. n., resuna; se rescóla, se revolta, rebeléza; tranesce, detuna.
 Zendület, revolutiune, rebeliune.
 Zendülő, resunatoriú; rebelu.
 Zene, musica; serata, serenata, musica de nópte; — egylet, reuniune musicala; — jártas, deprinsu in musica; —kor, orchestra, orcestra; —kiséret, accompanimentu; —mű, opu musicalu, productu musicalu; —műkereskedés, comerčiu de musicalia; —nagy, magistrulu capelei, conductoriú de musicanti; —óra, orologiu cu musica; —szó, muzicá, sunetu de musica.
 Zenebona, larma; turburare, tumultu; rebeliune, rescóla; —ság, neliniste, turburare, rescóla.
 Zenebonás, adi., —an, adv., turburatoriú, revolutionariú.
 Zenebonaság, Zenebonáskodás, turburare, neliniste, rescóla.
 Zenebonáskodik, produce turburari, face rescóla.
 Zenél, face musica.
 Zenesz, Zenér, musicantu; una specie de insecta.
 Zenezet, musica, art'a musiciei.
 Zenezuna, flecaria.
 Zeng, suna, resuna, intóna; zeng az ég, tuna.
 Zengedez, suna desu; moduléza; canta; —és, modulatiune, cantare.
 Zengemény, v. Zene.
 Zengés, sunetu, resunetu; Égzengés, tunetu.
 Zenget, v. a., face se sune.
 Zengeteg, binesunatoriú.
 Zengezunga, secaturi, pl., ostenéla desierta; strapatiu (it. strapazzo).
 Zengül, Meg —, resuna.
 Zengzet, musica; modulatiune; oda,

- cantecu; —és, adi., biuesuatoriu; modulatu.
- Zerge, capra négra, capra selbatica, rupicapra; —bak, tiapu de munte; —fii, doronicu; —tarkör, doronicu mare; —teve, camiloiu.
- Zergész, venatoriu de capre negre.
- Zergészet, venatu de capre negre.
- Zeri, Zerna, v. Zerge.
- Zernya, mítica sura.
- Zérus, nula, zeru.
- Zér-zúr, v. Zivatar.
- Zihál, gâfaie, sufla greu.
- Zilaj, intrecutu, desfrenatu; v. Szilaj.
- Zilál, (haját), strica (perulu), incurca, aduce in disordine, destrama.
- Ziliz, nalba mare, altea.
- Zimforos, fatiaru, prefacutu, ipocritu.
- Zimon, Zimony, Semliu, Semona (orasiu).
- Zimora, susuru (alu albineloru), sbárnaitura.
- Zink, zincu (elementu metalicu), v. Horgany.
- Zivatar, tempestate, furtuna, oragiu, viscolu, víforu.
- Zivataros, adi., —an, adv., furtanosu, oragiosu, inviforatu.
- Zizou, amóna, selina de apa, sisóna (Sison, botan.).
- Zobony, v. Zubbony.
- Zódé, mancatiosu, folte, nesatiosu.
- Zofo, melitia.
- Zok, pioa, pisatória, móra de pisatu.
- Zokkan, v. Zökken.
- Zokmány, sumanu (vestmentu); v. Szukmány.
- Zokog, plange cu sughitu, plange amaru; —ás, plansu amaru.
- Zokon, Zokony, dorerosu, cu dorere, amaru.
- Zoldog, teiu.
- Zolna, godina, patlagica (botan.).
- Zólyom, Soliu; —vármegye, comitatulu Soliu (in Ungari'a).
- Zománcz, smaltu, smaltiu, glasura, sticlatura (fr. Email); —fii, ametistea (Amethystea, bot.); —mű, lucru de smaltu.
- Zománczol, v., v. Zománczoz.
- Zománczoló, smaltiutoriu, glasurariu.
- Zománczos, adi., —an, adv., smaltiu, smaltatu, glasuratu.
- Zománczoz, v. a., smaltiucesce, smaltéza, glasuréza.
- Zománczozat, smaltu, glasura, sticlatura.
- Zományka, cocosielu.
- Zomok, v. Zömök.
- Zonda, gherghetu, cadru de cusutu.
- Zongora, claviru, pianu, fortepianu.
- Zongorál, Zongoráz, canta la claviru.
- Zongorász, pianistu.
- Zord, Zordon, aspru (clim'a), pu-stéiu, selbaticu.
- Zordonít, Zordít, selbatescesce.
- Zordonka, (Asperugo, botan.).
- Zordonkodik, se pórtá aspru.
- Zordonság, asprime.
- Zordonúl, Zordonodik, Zordúl, v. n., se selbatesce; se face aspru.
- Zöcsköl, scutura, sgdnuie, sgataie.
- Zödeny, alunica, pestriiu (pe corpu).
- Zök, boldu, ghioldu, bufnitura; sdruncinatura, scuturatura.
- Zökken, v. n., se sdruncina, salta (carulu mergendu); —és, v. Zök.
- Zökken, v. a., sdruncina, bufnesce, scutura.
- Zökög, v. Zökken.
- Zökögtet, v. a., scutura (carulu).
- Zöld, verde; —ág, frundiariu; —béka, brósca verde; —borsó, mazare verde; —farsang, intre pasci si rosalii; —fürdő, scaldă de flori de fenu; —gályca, vitriolu, pétra veneta; —galy, —levél, frundiariu; —gránát, grosulariu; —hamany, cloreali (Chlorkali, chem.); —harkály, gheunóia verde (pasere); —limeny, clorur-arsenicu (chem.); —kékke, malachitu; —kert, gradina de legume; —leves, supă de verdetiuri; —takarmány, nutretiu verde; —vásár, piață de verdetiuri.
- Zöldel, inverdiesce; —és, inverdire.
- Zöldell, tinc de verde.
- Zöldellik, este verde, inverdiesce.
- Zöldellő, Zöldelő, in florindu, in flori-toriu.
- Zölden, adv., verde.

Zöldes, adi., — eu, adv., verdîu, co
bato in verde.
Zöldiko, gârbûla, florantia (pasero).
Zöldlő, cloru (Chlor, chem.).
Zöldség, verdétia; legumaria, ver-
detiuri (de bucataria); — kert, gra-
dina de legume.
Zöldül, inverdiesce, incepe a in-
verdf; — és, inverdire.
Zölöp, poste, scandura grósa (latin.
postis, in Rom. dusiumea).
Zömlén, v. Zimony.
Zömöcskél, batucesce, piséza, tur-
tesce.
Zömöcskös, grosu, corpulentu, gra-
sole.
Zömök, grosu, îndesatu, bondocu;
— állás, pusetiune afunda (milit.);
— bástya, bastila intréga, redutu
intregu; — föld, contienutu, con-
tiente, uscatu.
Zömöksége a zászlóaljnak, afundi-
mea unui batalionu.
Zöngé, tonu (in musica); — sor, ur-
marea tonurilor, scar'a tonurilor;
— táv, distanti'a tonurilor.
Zöngmenet, scara de tonuri.
Zöpög, sughitia; v. Szöpög.
Zördít, v. a., face se scartiaie, face
se zuraie, clantiane.
Zörej, fremetu, viuetu, sgomotu; —
lemez, placa detunatória (chem.).
Zörge, Zörgö, scartiaitoriu, zurai-
toriu, sbárnaitoriu, sunatoriu, clan-
tianitoriu.
Zörgés, scartiaie dása, clantianire.
Zörget, v. a., bate (la usia), suna,
face viuetu; bocanesce, zuraie,
clantiane.
Zörgeteg, sunatoriu, vuitoriu, zurai-
toriu, scartiaitoriu.
Zörgetyü, clantia, clantianitóre, ca-
stanela, turca (la Craciunu), ba-
tetóre (in mori).
Zörgölődik, v. Zörög.
Zörög, scartiaie, elantiane, bocane-
sce, bate (la usia), face sgomotu,
durduie; bombane.
Zörömböl, face viuetu, face sgomotu,
bocanesce, durduie.
Zöröngy, soldiu.
Zöröny, pétra de destilatu.

Zörönyf, sbentoriu, sugatoriu.
Zörren, tíuie, tíentiaie, suna (sticl'a
sparta, pacharale ciocnite).
Zörrent, face se tíuie.
Zöte, planta.
Zöttyen, v. Zökken.
Zötyög, v. Zökög.
Zrinyi, sumanu ungurescu (specie).
Zubbony, Zubonka, manecariu, scur-
teica.
Zubolyfa, v. Zugoly.
Zuboncsi, croitoriu de copii.
Zúdí, v. a., rescóla, revólta; involbura,
scormolesce; arunca cu viuetu mare.
Zúdul, se insgomota, se involbura;
se rescóla, se revolta.
Zudulás, revolta; revolutiune, ro-
scóla, rebeliune; urletu, mugetu,
viuetu (alu valoriloru).
Zug, s., anghietiu, anghiuletiu, locu
ascunsu; szegót zugát kikutatja,
scormolesce priu tóte anghiuirile.
Züg, v. a., muge, urla, face viuetu,
face sgomotu; siniera.
Zugás, mugetu, urletu, viuetu, sgo-
motu.
Zugatyü, sbárnaitóre.
Zugiskóla, scóla privata.
Zugjogász, advocatu fara diploma,
advocatu neauctorisatu.
Zugliget, luncsióra, plaisioru, poie-
nitia.
Zugnyomda, tipografia secreta.
Zúgó, s., stavila, caderea ape; aba-
tétória; vuitoriu, vijeitoriu.
Zugolodás, murmurare; neodichna,
sbuciumare.
Zúgolódik, murmura; se neodich-
nesce, se necajesce, se sbuciuma.
Zugoly, — fa, sulu (la tiesutu); v.
si Zug, s.
Zugorna, scocu.
Zuh, Zuhaj, viuetu, pocnetu.
Zuhállás, pripiciu, podu cadietoriu;
scena, ce se lasa in diosu.
Zuham, cadietura; capacu.
Zuhan, Zuhant, v. n., cade cu poc-
netu, se trantesce.
Zuhany, cursu rapede, torente; ca-
taracta; — fürdő, dusia, baia de
torente.
Zuhanyoz, face baia de dusia.

Zuhatag, caderea apoi, cataracta.
 Zuhint, Zuhit, v. n., se trantescce, cade rapede.
 Zuhog, cade cu pocnetu; cade sbâr-naindu; cade siuierandu.
 Zuhogó, dusia, baia de torente; vuitoriu, siovaitoriu.
 Zupál, v. a., inblatesce, bate; bufnesce.
 Zupog, siovaie, murmura (ap'a curgându), vijeie (ventulu p'între frundie).
 Zupp, pioa.
 Zuppan, v. Zuhan.
 Zurbol, amesteca; turbura; blatarsce; molestuesce.
 Zurboló, amestecatoriu; molestau, mustuitoriu, broieriu (moldov.); scocioritoriu de pesci.
 Zúrzarar, v. Zúrzarar.
 Zuvat, evictiune, garantia; v. Szavat; medisantia (fr. Medisance).
 Zuvatol, v. Szavatol.
 Zúz, v. a., sfarma, turtesce; piséza; strivesce; — ás, sfarmare, pisare.
 Zúz, s., bruma; gusía.
 Zuza, batuca, chipoda (la paseri).
 Zuzár, oriás—, boa constrictor, sierpe oriasiu; — kötő, anaconda; pisatoriu, pisalugu.
 Zuzat, turtéla, sfarmatura.
 Zuzda, pioa, móra de sfarmatu esuri, stémpu, pistonu.
 Zuzékony, sfarmitosu.
 Zuzmara, Zuzmaráz, buraiu, negura inghiatiata; bruma grósa; inghiatiu.
 Zúzmaráz, orsolía (fr. Orseille).
 Zuzmó, muschiu, lichena (Lichen).
 Zúzmtí, v. Zuzda.
 Zúzó, sfarmatoriu, turtitoriu, pisatoriu; pioa.
 Zuzorka, ordiu pisatu, ordiu frecatu.
 Zúzos, Zuzmarázos, adi., — an, adv., brumatu.
 Zúzott, sfarmatu; turtitu, strivitu.
 Zübörög, colcaie, clocote, ferbe, bulbua, scaturesce.
 Zücskő, v. Szücskő.
 Zülled, Züllik, scade; inbetranesce.
 Zülr, amestecu, incurcatura, confusiune, chaos.
 Zürböl, sórbe.

Zürhang, discantu, disarmonia.
 Zürlík, v. Zülled.
 Zúrzarar, v. Zúr.

Zs. Zsába, dorere de nervi.
 Zsabrák, coperta de siea, siabraca.
 Zsacsκό, saculetii.
 Zsajtar, v. Zséter.
 Zsák, sacu; zsákba bujtatni, a infrica (pe cineva); — darocz, pensa de saci; — daróczoeska, sacusiorn, saculetii; — háló, retiea, mreja, sacu (de pescuitu).
 Zsákdad, in form'a sacului.
 Zsákmány, prada, préda, despolietura, spoliare, jafu.
 Zsákmányol, despólia, rapesce, deprada, jafuesce; — ás, despoliare etc.
 Zsákmányolat, rapacitate; v. Zsákmány.
 Zsákmányoló, rapitoriu, despoliatoriu, jafuitoriu.
 Zsákol, fura, rapesce; depréda; bato, ciomagése, dà pe foi, buchisesce.
 Zsalu, v. Redőny.
 Zsályá, salvía (bot.); — bundi, tufsióra de salvía.
 Zsályás, cu salvía.
 Zsalyog, v. imp., dóre; v. Sajog.
 Zsámiska, ciru, terciu de farina.
 Zsámoly, scabelu, scaunchu de pitióre.
 Zsámolyít, proptesce, ajuta.
 Zsana, Zsann, cotoróntia, femeia durducata.
 Zsara, sgura.
 Zsarát, Zsarátmag, Zsarátmok, vampa (it. vampa), spudia infocata; jaru, jaraticu; — szín, colóre infocata.
 Zsarátol, preface in spudia.
 Zsarkoresma, carciuma de monopolu, ospetaria alodiala.
 Zsarkormány, despotismu, regimu despoticu, tirania.
 Zsarlás, apasare, subjugare, despotia, tirania.
 Zsarló, despotu, tiranu.
 Zsarnalom, móra de monopolu.
 Zsarmat, Zsarkamat, usuraria.
 Zsarmatoló, usurariu.
 Zsarmol, stórce, ia cu forti'a, despólia.

Zsarnok, tiranu.
 Zsarnoki, adi., tiranescu; — lag, tiranesco.
 Zsarnokol, v. a., tiranesce.
 Zsarnokoz, Zsarnokoskodik, se pórtá tiranesce.
 Zsarnokság, tiranía.
 Zsarol, stórcce, ia cu forti'a, dospólia; tiranesce; —ás, despoliare; tiranire.
 Zsaroló, despoliatoriu.
 Zsaroly, plesnitóre de musce; — csup, capu golasiu.
 Zsarrendszer, sistema de recuisitiune.
 Zsáspa, fehér —, spanzu albu; — kikerics, cép'a ciórei.
 Zzásza, caltiunasiu de munte, nasturclu; — zombor, macrisiu de balta, brantia.
 Zsaszag, ojogu, scormolitoriu de focu.
 Zsaszak, degetu aratoriu.
 Zseb, busdunariu; — hegcdü, alanta de scandura; — kalendárium, calendariu portativu; — kendő, batista de nasu, sudariu; — kés, cutitu de busdunariu, bricégu; — könyv, carticea, carte portativa; — óra, orologiu de busdunariu; — ól, stanjinu portativu, metru portativu; — pénz, bani de busdunariu; — szótár, vocabulariu portativu; — tolvaj, pungasiu.
 Zsebbeli, de busdunariu.
 Zsebe, Sevastianu.
 Zsebel, infunda in sacu; fura; meg —, ki —, despólia; megzsebelui magát, a se inavutí.
 Zsebelés, hotía, fapta de pungasiu, furtu.
 Zsebelő, pungasiu, care taia pungilo, furu; v. Tolvaj.
 Zsebély, animalu cu punga, didelfu.
 Zsebök, Sevastianu; v. Sebestyén.
 Zsebre, pusteá (in gura), buba.
 Zsebrét, formatu micu, formatu portativu.
 Zséfé, v. Zséter.
 Zsegenye, vena de apa, fõntanitia.
 Zsejtalom, planta (specie).
 Zsellér, dileriu (in feudalismu); locuitoriu.
 Zselye, scaunu cu bratia.

Zsém, cérta, cicala, bombanitura, tanjitura.
 Zsémel, Zsémbeleg, Zsembelődik, se cérta, bombanesce, cicalesce; tanjesce.
 Zsémelés, Zsémbeledés, v. Zsémh.
 Zsémhes, certaretiu, cicalosu, tanjitoriu.
 Zsémheskedik, v. Zsémel.
 Zsémesség, cautare de cérta.
 Zsembök, omu durduitu, bosimflatu, bufnatu, bombanitoriu.
 Zsemlye, jimla, fransela; — czipó, panc alba; — liszt, farina de jimla; — sütő, covrigariu, jimlariu.
 Zsemlyés, s., jimlariu, covrigariu; adi., cu fransela.
 Zsendely, Zsendély, v. Zsindely.
 Zsendicze, jintitia, zeru fertu; jintuála (cumu se scurge din casiu).
 Zsendit, incepe a cóce.
 Zsendül, incepe a se cóce.
 Zsendülő, ce se cóce.
 Zsendült, semicoptu, semimatoru.
 Zseng, muguresce, germina, arunca surceli.
 Zsenge, primitia, fructulu antain, párga; nyomda zsengek, incunabule, pl.; adi., fragedu; — zöld, in colórea fragiloru.
 Zsengés, fragedu; clicosu (panea).
 Zsengicze, v. Zsendicze.
 Zsengül, v. Zsendül.
 Zseréb, jurebe; scutecu.
 Zsertelődik, se cérta, se gálcevesce.
 Zserült, causitu, siumenu (de beutura).
 Zséter, albiintia, vedritia; siustariu, badau, butineiu (de alesu untu).
 Zsib, mamularia, telalia, trafica de vechituri; comediantu vagabundu; prestigiatoriu, scamatoriu; — áru, marfa vechia; — árus, mamulariu, telaliu; — árusnő, teleleica, mamularésa.
 Zsiba, bobocu de gansca, gasculitia.
 Zsibaj, galagia, larma.
 Zsibajkodik, Zsibajog, face galagia, face larma.
 Zsibár, morbosu, jigaritu, marodu.
 Zsibároskodik, face negotiu de vechituri.

- Zsibárusság, trafica de vechituri.
 Zsibbad, amortiesce (de ees. pitiorulu), întiepenesce; —ás, amortire.
 Zsibbadoz, amortiesce desu.
 Zsibbadság, amortiela, inlemuire, întiepenire, spasmu, torpóre.
 Zsibbadt, adi., —an, adv., amortitu.
 Zsibbaszt, v. a., amortiesce.
 Zsibbasztó, amortítoriu; —rája, raia electrica (pesce).
 Zsibkamra, camera cu vechituri.
 Zsibláda, lada cu vechituri.
 Zsibong, Zsibog, furmica; murmura; susura, vijeie.
 Zsiborog, v. n., amortiesce, inarmuresce, incremenesce, inlemnesce.
 Zsibrák, avaru, sgârcitu, ciufutu.
 Zsibság, prestigiatoria, scamatoria.
 Zsibvásár, piatia de vechituri, trafica de vechituri, mamularia, telafia.
 Zsibvásáros, v. Zsibárus.
 Zsidó, evreu, ebreu, ovreu, israelitu, judeu, jidanu, jidovu; —cseresnyo, papalau, boborea, boborica, cerasia besicata, cerasia evreului (Phisalis Alkekengi); —tömjén, storace (Storax); —vásár, —vecesnye, scóla jidovésca.
 Zsidos, adi., evreescu; —an, adv., evreesce.
 Zsidóság, evreime, jidovime.
 Zsidoskodik, evroiséza, se pórtá evreesce, tîne ritu jidovescu.
 Zsidóul, adv., ebreesce, jidovesce.
 Zsiga, Sigismundu, n. pr.
 Zsiger, matia, pl.; barbía; meruntaie, pl.
 Zsigerel, ki —, scóte matiale.
 Zsigmond, Sigismundu.
 Zsigora, colica canésca, jigaraia.
 Zsikora, jumara.
 Zsilip, copca, seocu (de móra), canalu de abatutu apa, abatetória, stavila.
 Zsilipel, abate ap'a.
 Zsilipes, cu copca, cu abatetória.
 Zsimár, avaru, sgârcitu, ciufutu.
 Zsimb, cërta; v. Zsém.b.
 Zsimbel, Zsimbelg, v. Zsém.bel.
 Zsinagóga, sinagóga.
 Zsinár, Zsinárd, vanu, desiertu; iu-
 sielatoriu, scârnavu; muieretiu, nebunu dupa femei; avaru.
 Zsinárkodik, este avaru.
 Zsinat, sinodu, adunare eclesiastica; —ház, sinagóga.
 Zsinatol, face galagia, larmuesce; tîne sinodu; —ás, larmuire.
 Zsindely, síndila, scandurica; cseróp —, tiagla, tigla, olana.
 Zsindelyes, cu síndila.
 Zsindelyez, v. a., síndilesce; —és, síndilire.
 Zsindelyezet, síndilitura.
 Zsindelyező, síndilatoriu.
 Zsindicza, jintitia; v. Zsendicze.
 Zsineg, sfóra, funióra, frámbia, gaietanu; braciú; —hengor, papusia de sfóra.
 Zsinegel, Zsinegez, sugruma.
 Zsinór, gaietanu; v. Sinór; —igazában, de-adreptulu, in linia drépta; —mérték, indireptariu, norma, regula; —verő, gaietanariu, trocariu.
 Zsinóros, cu gaietanu.
 Zsinóroz, cöse cu gaietanu; inbracina; sugruma, spendiura.
 Zsinórozat, gaietanaria.
 Zsiok, ciolina, castana de apa.
 Zsir, grasime, unsóre, untura; —áru, marfa de grasime; —bör, membrana unturósa; —dag, inflatura din grasime; —fogó, picatóre (sub friptura); —folt, pata de grasime; —pille, stelutia (de grasime); —sav, acidu de grasime.
 Zsiratlan, neunsu, fara grasime.
 Zsirka, jumara.
 Zsirla, talcu (ital. talco), seu minérale, pétra grasa.
 Zsiros, adi., —an, adv., unsurosú, unturosú, grasu; —ság, grasime, untura.
 Zsiroz, Zsirosít, unge; ingrasia.
 Zsirtalan, v. Zsiratlan.
 Zsisku, v. Zsizsik.
 Zsivaj, Zsivajgás, galagia, larma, olalau.
 Zsivajog, larmuesce.
 Zsivány, banditu, hotiu, lotru, talchariu; —fiu, strengariu; —nyelv

limbagiu de banditi, terminologi'a banditiloru.

Zsivánkodás, lotria, talcharia.

Zsivánkodik, tienedrumurile, lotresce.

Zsiványás, lotria, hotia, talcharia.

Zsiványul, adv., hotiesce, talcharesce.

Zsivit, sbiéra, striga, tipa.

Zsizseg, píraie, pírpáie, forfotesce; —és, forfotéla, pírpaitura.

Zsizsi, bij'a, (focu in limb'a prunci-loru).

Zsizsik, gargaritia, gargoiu, gorgoiu; fekte —, gorgoiu negru; v. Zsuzsak.

Zsobrák, avaru, sgârcitu; —ság, avaritia, sgârcenia.

Zsófi, Zsófia, Sof'ia, n. pr.

Zsold, soldu, simbría; —levél, bi-letu de simbría; —nap, di de plata; —ráadás, adaosu la soldu.

Zsoldoncz, soldatu, simbriesiu.

Zsoldos, simbriesiu, sierbitoriu pen-tru simbría.

Zsolna, ciocanitóre (pasere).

Zsolosma, colecta; imnu, rugatiune la altariu; colinda, adunare de elemosina; délesti —, vespera, ve-cerne (in limb'a eclcs.); —könyv, breviariu (in biser. apus.), orolo-giariu (ceasoslovu, in res.).

Zsolozmáz, citesce breviariulu, se róga din orologiariu.

Zsoltár, psalmu, psalomu; —könyv, psaltire, psalteriu.

Zsoltárol, Zsoltároz, canta psalmi, psalta.

Zsoltáros, cu psalmi; —könyv, psal-tire, psalteriu.

Zsoltina, spinu cretiu, scaiete cre-statu (Serratula).

Zsombék, Zsombik, Zsombok, torfa, turfa; pamentu negru; —fü, mus-chiu; —rét, lunca torfosa.

Zsombékol, Zsombikol, marginesce, trage miediuina.

Zsombilap, locu turfosu, locu bara-

Zsombor, Zsomboriu, n. pr.; bran-cutia, macrisiu de balta (Sisym-brium).

Zsomborog, covisesce.

Zsompor, paneriu, corfa de pane.

Zsong, s., tonu, in cordatura; v., su-sura, murmura.

Zsongáta, jintitia; v. Zsendicze.

Zsong-erő, elasticitate, potere incor-datória.

Zsongit, incórda, da elasticitate.

Zsongszer, miidulocu tonicu.

Zsotár, siustariu; v. Sajtár.

Zsödör, v. a., resucesce; v. Sodor.

Zsólyveszék, v. Zselye.

Zsörtölődés, Zsörtösködés, cërta, gal-céva, durduitura.

Zsörtölődik, se cërta.

Zsörtös, certaretiu, durduitu; —ség, cërta; cautare de cërta.

Zsubrák, sgârcitu.

Zsufa, s., zama cu siofranu; —szinű, persicü, in colórea persicci, fulvu.

Zsufánka, lingura de scosu, gavanu de scosu zama.

Zsúfol, indópa.

Zsugor, adi., sgulitu; sbârcitu.

Zsugora, v. Uzsoara.

Zsugoráskodik, face usuraria, ia usura, este camatariu.

Zsugorék, sgulitura; sbârcéla.

Zsugorgás, tigoréla, victia tigorita, victia miserabila.

Zsugorgat, stringe, pastréza.

Zsugorgó, tigoritu, sarantocu.

Zsugori, avaru, usurariu, camatariu; —ság, usuraria, camataria.

Zsugorit, v. a., sgulesce, sbârcesce.

Zsugorkál, stringe, léga cu siepte atie, pastréza.

Zsugorkodik, v. Zsugorgat.

Zsugorodás, sguliro, sbârcire, con-stringere.

Zsugorodik, se constringe, se sbâr-cesce.

Zsugorog, tigoresce, traiesce rou, e vai de elu.

Zsukotol, e pelticu, balbaie (din limba).

Zsummog, bombane, murmura.

Zsup, jipu, manunchiu de paia; —fedél, coperisiu de paia; —létz, latiu de paia.

Zsúpol, Zsúpoz, léga in manunchiu, léga jipi; copere cu paia.

Zsupoló, invelitoriu cu paia.

Zsurlodás, frecare.

Zsurlodik, se fréca; v. Surlodik.
Zsurlófü, barb'a sasului, cod'a calului.
Zsurma, farmitura, bucatîca.
Zsurmóka, Zsurmolka, ordiu frecatu, ordiu pisatu; jumari (de aluatu, specie de prajitura); v. si Morzsóka.
Zsurmol, v. Morzsol.

Zsurol, fréca; v. si Surol.
Zsuvat, evictiune, garantia; v. Szavat.
Zsuzsa, Susanica, n. pr.
Zsuzsánka, jugarelu, calamandritia (botan.).
Zsuzsánna, Zsuzsi, Susan'a, n. pr.
Zsuzsok, Zsüzsök, Zsüzsük, gârgăritia; gorgoiu (ist. nat.).

Explicatiunea prescurtarilor.

---

adi. insémna	adiectivu.	latin. insémna	latinesce.
adv.	adverbu.	mar.	marina.
anat.	anatomia.	med.	medicina.
ant.	anticu.	milit.	militariu.
archit.	architectura.	min.	mineralogia.
art.	articlu.	mit.	mitologia.
astron.	astronomía.	Mold.	Moldov'a.
botan.	botanica.	mont.	montanistica.
chem.	chemia.	mus.	musica.
comerc.	comerciale.	opt.	optica.
comp.	comparativu.	part.	participu.
conjunct. ins.	conjunctiv.	plur.	plurale.
dimin. ins.	diminutiv.	post.	postpusetiune.
etc.	et cetera.	prep.	prepusetiune.
figur.	figuratu.	pron.	pronume.
filol.	filologia.	prov.	proverbiu.
fis.	fisica.	Rom.	Romani'a.
fortif.	fortificatiune.	slav.	slavonescu.
franc.	francesce.	Trans.	Transilvani'a.
geom.	geometria.	v.	vedi.
gram.	gramatica.	v.,	verbu.
interj.	interjectiune.	v. a.	verbu activu.
irreg.	iregulariu.	v. impers. ins.	verbu impersonale.
ist. nat.	istori'a naturale.	v. n., insémna	verbu neutru.
ital.	italienesce.		